

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ægteskabs-forberedelse, side 2
 Altre for en ukendt gud, side 5
 Økumene, siderne 6-7
 Fred på jorden, siderne 8-9

katolsk orientering

»Erklæring om familiernes rettigheder«

En officiel kirkelig henvendelse til regeringer, institutioner og De forenede Nationer

(KIPA) – 24. november 1983 offentliggjorde Vatikanets pressebureau den katolske »Familierrættighedernes erklæring«. Dokumentet består af en indledning og 12 artikler.

Dette dokument er blevet til på initiativ af verdensbispesynoden 1980 og er udformet i samarbejde med alle bispekonferencer og med hjælp fra forskellige fagforeninger. Dokumentet henvender sig til »alle personer, institutioner og myndigheder, der beskæftiger sig med familiens sendelse i verden i dag«. Det er »en fuldstændig og systematisk sammenstilling af de fundamentale rettigheder«, for det fællesskab, familien er.

Respekt for valgfriheden

Det er ikke vanskeligt at påvise uheldige vilkår rundt omkring i verden. I forordet henstilles der til regeringer, internationale organisationer og familierne selv at bekæmpe og afskaffe disse forhold. Erklæringen tilbyder alle, der har ansvar for almenvellet, en model og et grundlag til at udarbejde en dertil svarende lovgivning for familiepolitik.

I første artikel fastslås det, at alle mennesker har ret til frit at vælge, om de vil gifte sig, stifte familie eller vil forblive ugift. Ægteskabets værdi som institution skal holdes højt i ære af de statslige myndigheder. Papirløst »ægteskab« må ikke sættes lig med et gyldigt indgået ægteskab.

Artikel 2 handler om frihed i valget af partner. Denne frihed må også sikres i kulturer, hvor familierne traditionelt udøver et stort pres på dette valg. Ingen må inden ægteskabets indgåelse tvinges til at aflægge en

trosbekendelse, der er i strid med hans eller hendes samvittighed.

Respekt for det ufødte liv

»Ægtefællerne har en umistelig ret til selv at afgøre, hvor mange børn, de vil have og hvor lang tid, der skal gå mellem fødslerne«, hedder det i artikel 3. Prævention, sterilisation og abort afvises som middel til fødselskontrol. Enhver fødselskontrol, der pålægges ægtepar af »offentlige myndigheder« eller »private organisationer« afvises. Desuden må udviklingshjælp ikke gøres betinget af programmer for »prævention, sterilisation og abort«.

Artikel 4 understreger, at abort er en direkte krænkelse af menneskets grundlæggende ret til livet. Respekten for menneskets

værdighed udelukker »al eksperimentel manipulation med, og ringeagt for det menneskelige foster«. Indgreb i menneskets genetiske arv, må kun ske med det formål at rette misdannelser.

5. artikel handler om forældrenes opdragelses-

Fortsætter på bagsiden

Retfærdig krig mulig - alligevel?

San Francisco (KIPA) – Kardinal Casaroli erklærede under sit besøg i San Francisco for for nylig, at Vatikanet er parat til at mægle i nedrustningsforhandlingerne. En dialog trænger ofte til en mellemmand – og ikke altid i den strengt juridiske form, som den bruges i international ret.

Kardinalen understreger, at han ikke udtaler sig officielt. Han påpeger, hvordan paverne *Pius XII*, *Johannes XXIII* og *Johannes Paul II* er gået aktivt ind for freden. Den hellige Stol vil dog heller ikke helt udelukke berettigelsen af en retfærdig krig og afskrækkelse med atomvåben, da menneskeheden ikke har nogen anden effektiv mulighed for at beskytte mennesker og deres rettigheder. Indtil der kan være tale om en sameksistens af nationerne bygget på retfærdighed, kan en velovervejede afskrækkelsesmanøvre ikke fordømmes – dog kun som forsvar af egen sikkerhed.

Endelig nævner kardinalen, at Johannes Paul II den 26. oktober i et brev til præsidenterne *Reagan* og *Andropov* har appelleret til dem om at fortsætte nedrustningsforhandlingerne.

Kirkens erklæring om familiernes rettigheder opfordrer lovgiverne til at sikre forældrenes ret til at opdrage deres børn religiøst og uden statslig overvågning.

Helge Kristensen.

Red. Helge Kristensen død, 53 år

Helge Kristensen døde lørdag den 10. december 1983.

Fra 1962 til 1969 var han redaktør ved Katolsk Presse-tjeneste KAP, fra 1964 til 1969 samtidig chefredaktør for »Katolsk Ugeblad«.

I 1969 tiltrådte han stillingen som redaktionssekretær for Berlingske Weekend-avis.

Læs mere på side 10

Internationalt arbejderstævne i Rom, den 18. marts 1984

Rom (KIPA) – Højdepunkterne i anden halvdel af det hellige år 1983/84 vil være et stort internationalt arbejderstævne, børnenes møde med paven, en international soldatervalgfart, et flere-dages ungdomsfestival og særforanstaltninger for journalister, ordensfolk, præster og kunstnere.

Den 18. marts, den hellige Josefs fest, ventes mange tusinde arbejdere fra hele verden til Rom for at deltage i et solidaritetsstævne.

Den 8. januar var der et internationalt børnestævne i audienshallen »Paul VI.«

Den 2. februar vil ordensfolk fra hele verden forny deres ordensløfter under en gudstjeneste i

Peterskirken, der bliver udsendt i Mondo Vision (TV til hele verden).

Varer til påske

I tre dage skal kunstnere i Rom beskæftige sig med emnet: Det hellige år. Foruden koncertopførelser vil en messe i den romerske kirke Maria sopra Minerva være højdepunktet for dette initiativ.

Den 21.-23. februar kommer præster fra hele verden til Rom.

Talrige familier, især fra Nord- og Sydamerika har meldt sig til den 25. marts, familiernes dag.

En international militærvalgfart finder sted den 8. april. Og den 27. januar har paven indbudt journalisterne til Rom for at fejre det hellige år.

Ungdomsstævnet den 11.-15. april i Rom med langt over 100.000 deltagere fra hele verden bliver talmæssigt et af højdepunkterne.

Det hellige år ender påskeøndag den 22. april med en festlig messe på Peterspladsen og den hellige port lukkes igen.

I første halvdel af det hellige år var tilstrømningen til Rom forholdsvis ringe, sandsynligvis på grund af den kortfristede annoncering. Men gæsterne tal steg voldsomt fra begyndelsen af september. Biskop *Schierano* forsikrede tilrejsende, at alle pilgrimme vil få husly, om ikke altid i centrum af den italienske hovedstad så dog i omegnen af byen.

Forberedelse til ægteskabet

Ved Andreas Smidt

Hvad er det at indgå et ægteskab? Fundamentet for ægteskabet skal bevidstgøres for de unge i almindelighed og kommende ægtefolk i særdeleshed. Man må i den forbindelse være sig bevidst, at de unge i dag oftest har et »håbløst« syn på ægteskabet som følge af deres erfaringer fra det omgivne samfund, og dette uanset hvor katolsk de end er opdraget, og uanset hvor meget de har gået i katolsk skole.

Men selv det grundigste materiale, selv det grundigste ægteskabskursus, kan ikke gøre det ud for en tilstrækkelig ægteskabsforberedelse, hvis ikke fundamentet og motivationen er til stede på forhånd, og dette er vel sagens kerne. Desuden kan der gives nok så mange kurser, hvis

ikke der sker en opfølgning og en fortsat katekese og støtte, er det hele nærmest nytteløst. Dette må der tages højde for i udarbejdelsen af et ægteskabskursus, ligesom man kan og skal anvende forberedelsesperioden til ægteskabet til en grundig katekese.

Ægteskabskursusmateriale

Der bør udarbejdes et materiale i en form, der både kan støtte og undervise de kommende ægtefolk, og som samtidig kan være en hjælp og støtte de præster, der skal foretage ægteskabsforberedelsen alene eller sammen med andre. I den fase hvor materialet udarbejdes bør indgå såvel præster som ældre ægtepar og sagkyndige, såsom pæda-

goger, psykologer, økonomer, socialrådgivere og jurister.

Kursusformen bør nok være en form for brevkursus p.g.a. antallet af vordende ægtepar og den geografiske afstand mellem disse. Derudover vil det være hensigtsmæssigt at lave forberedelsesweekends, hvor kurssets materiale kan uddybes, og hvor de unge samtidig kan få mulighed for at snakke deres situation og problemer igennem med andre unge i samme livssituation. Sådanne weekends

kan dog næppe blive andet end et tilbud til interesserede unge og vordende ægtefolk.

For at de unge så tidligt som muligt kan blive konfronteret med de problemer, de senere vil støde på - hvilket er meget væsentligt - skal der indgå ældre ægtepar, etablerede ægtepar, i såvel forberedelses- som opfølgingsfaserne.

»Den hollandske Katekismus« er en af de bøger, som med nogen succes kan anvendes. Det er dog væsentligt, at materialet er så bredt og alsidigt som

Artiklen på denne side er skrevet på grundlag af en gruppe-rapport fra sidste pastoralrådsmøde, hvor hovedemnet netop var fællesskabet i familien. På billedet herunder, taget på pastoralrådsmødet på Magleås, har fotografen fået de fleste af gruppens medlemmer med på billedet. Det er fra venstre: Andreas Smidt, Thomas Borup, Sr. Hildegard Doods, pastor Dieter Timmermann og Eric Markussen. Alle gruppe-rapporter vil i øvrigt blive drøftet på ny, når pastoralrådet holder sit næste møde.

overhovedet muligt. Her kan videre anbefales »Kunsten at elske« af Eric Fromm, og »Jeg skal gifte meg« som er udgivet af Presterådet i Oslo Katolske Bispedømme. Sidstnævnte publikation har endvidere en henvisning til 9 bøger, som af forfatteren menes at kunne have interesse i ægteskabsforberedelsen.

Ovenfor er der flere gange henvist til inddragelsen af især etablerede ægtepar og til opfølgingsarbejde. Det ville være ideelt, hvis der regionalt, på pastoralenhedsniveau, og lokalt kunne oprettes grupper af ægtepar, (og med en eventuel inddragelse af interesserede sagkyndige samt af præster i den udstrækning de finder det nødvendigt og tidsmæssigt overkommeligt), hvor en del af forberedelsen til ægteskabet kan/skal foregå, og hvor man desuden kan støtte både vordende ægtepar, nygifte og andre ægtepar. Gruppen var dog udmærket klar over, at det mange steder i bispedømmet kunne være svært at lave disse grupper p.g.a. menighedernes størrelse og/eller antallet af giftermål. Forsøget burde dog gøres.

Realistiske minimumskrav

Gruppen mener, at der fra Bispedømmets side bør stilles krav om et minimum af forberedelsestid og -timer, f. eks. tilmelding til præsten senest tre måneder før den tænkte vielse, og krav om mindst 6 forberedelsestimer. Dette stiller dog visse krav til såvel præsternes undervisning som til det materiale, der anvendes. Ligeledes

må vi fra kirkens side gøre os klart, hvad vi vil med ægteskabet. Hvad stiller vi op med ægteskabet? Gør vi os for store anstrengelser m.h.t. ægteskabet? Der er behov for en fyldestgørende ægteskabs-teologi.

Afslutningsvis skal det nævnes, at gruppens tre præster alle har gjort den erfaring, at mange brudepar ikke har nogen speciel katolsk motivation til at indgå et katolsk ægteskab. (Mange kommer p.g.a. pres fra familie og venner, og/eller fordi »det er så kønt«). Dette giver også præsterne et spinkelt grundlag at arbejde på. Dette skyldes nok i høj grad mangler i den almindelige katolske børne- og ungdomsopdragelse og -katekese. Denne opgave påhviler i høj grad familien og de katolske institutioner (skoler, menigheder, DUK osv.)

Man bør i høj grad bestræbe sig på at fremstille kirkens bud og regler, »Guds lov«, som noget positivt, som en udfordring, en chance, fremfor som noget sanktions- og strafbetonet.

Konkrete forslag

På baggrund af ovenstående kan flere konkrete forslag fremsættes. Her skal bl. a. nævnes, at Kateket Centralens ægteskabsforberedelsesmateriale bør gennemgås og evt. revideres. I forlængelse af dette bør der nedsættes en arbejdsgruppe til at udarbejde et materiale, som kan støtte såvel præster som ægtefolk. Weekendarrangementer bør forbedres og gennemføres af KC., D.U.K. m. fl. i fællesskab. Støtte-/familiegrupper oprettes.

Katolsk Håndbog for Danmark 1983

Håndbogen er udkommet og kan bestilles på
Ansgarstiftelsens Forlag
Vesterbrogade 28, 2., 1620 V.
tlf. 01-24 12 10.

289 s. ill. (over 100 fotos). Bag i bogen findes et omfattende register, der gør bogen til en nyttig opslagsbog.

Biskop L. Martensen skriver bl.a. i bogens forord, at det er en historisk bog med pastoralt sigte, der udover det rent oplysende, bidrager til at skabe sammenhæng og perspektiv, idet håndbogen dels giver et billede af vor danske katolske kirke og dens arbejde i dag, dels trækker nogle linier bagud.

Prisen på håndbogen er kun kr. 148,00 Incl. moms.

Caritas Danmarks sognekontakt-personer blev en succes

1983 blev for Caritas Danmark året, hvor vore sognekontakt-personer for alvor begyndte at tage fat på arbejdet, – og med hvilken succes.

Det har været en kilde til stor glæde for os i bestyrelsen at se med hvilken interesse og energi, der er blevet taget fat. En del af resultaterne er naturligvis vanskelige at måle, idet sognekontakt-personernes vel nok vigtigste opgave er: »at være med til at udbrede kendskabet til Caritas Danmark og dets arbejde«. Andre resultater er det noget nemmere med. I en række menigheder har man påtaget sig at skaffe penge til en række særlige

projekter, og blot de beløb, vi har fået tilsendt i de sidste måneder af 1983, har fået os i bestyrelsen til at spærre øjnene op: de resultater var der vist ingen af os, der havde turdet håbe på for blot et halvt år siden.

Bil til Tantholdt-Hansen

Pastoralenhed 14, menighederne i Søborg, Hellerup, Ordrup og Lyngby, har samlet 54.876 kr. ind til en bil til Tantholdt-Hansens arbejde blandt indianerne i Peru, på trods af at projektet »kun« var på 40.000 kr., har vi allerede sendt de gode nyheder til Tantholdt-Hansen, og glæder os nu

til at kunne videregive hans svar til pastoralenheten.

Hjælp til Macao og Haiti

Sakramentskirkens menighed har i en årrække støttet en fond for de fattige, som Caritas Macao har oprettet, og det har netop resulteret i, at vi har kunnet sende 21.000 kr. til dette projekt. Som allerede tidligere nævnt i »katolsk orientering« har menigheden i Herlev samlet 5.580 kr. ind til Haiti.

Indsamling i katolske skoler

Udover støtten fra menighederne modtager vi også en stigende støtte fra

de katolske skoler. Skt. Michaels Skole i Randers har samlet ca. 20.000 kr ind til et børnehjem i Bolivia, og elever og lærere ved Skt. Knud Lavard Skole i Lyngby har på deres julebazar rejst 10-15.000 kr. til medicin til Indien.

Disse meget flotte resultater glæder os naturligvis meget, men det, der glæder os allermost er, at der ude i menighederne sidder mennesker, som er parat til at gøre en indsats for de nødlidende i Den tredje Verden, og at menighedernes øvrige medlemmer følger trop, når aktiviteterne bliver sat i gang.

Fra Caritas Danmarks bestyrelse sender vi den aller varmeste tak til vore sognekontakt-personer, og vi ser frem til det fortsatte samarbejde i 1984 og håber, at menighederne også i 1984 vil bakke op om sognekontakt-personernes arbejde.

Michael C. Wiberg

Retræte i Slagelse

Lørdag den 5. november afholdtes i Slagelse en menighedsretræte med deltagelse fra regionalenhedssognene Slagelse, Kallundborg og Ringsted. Retræten, der havde samlet ca. 30 deltagere fra de 3 sognes fjerneste udkanter, blev ledet af pastoralassistent *Stephen Holm*, der efter en indledende andagt i kirken, talte om Alle Helgen og Alle Sjæle, der var retrætenes hovedemne. Efter frokost af medbragt madpakke og en lille »sludpause« gik man avter i kirken til andagt, hvorefter pater *Herberighs* fortalte om skriftemålets hi-

storiske udvikling som oplæg til personlige skriftemål. Dagen, der i øvrigt også havde indeholdt en kaffepause, sluttede med messe, celebreret af pater *Herberighs*.

Deltagerne, der var i alle aldersklasser, var meget glade for retræten, og man aftalte, at dette initiativ skulle følges op, hvilket allerede er sket, for så vidt som menighedsrådet i Slagelse har truffet aftale med pastor *Oppermann* om en fasteretræte i marts, til hvilken man håber på og forventer et endnu større fremmøde.

Menigheden i Slagelse

Åbent-hus i privathjem

I Skt. Andreas menighed har man i vinterhalvåret en række åbent-husaftener i privathjem. Meningen er at præsentere spændende kristne temaer på en uformel måde. Således indledtes med Caritas Danmark repræsenteret ved formanden *Annelise Timmermann* og medlem af bestyrelsen *Birgit Wohler*.

I november blev det til en aften om gamle og nye salmer. *Ursula Søndergård* læste op af og kommenterede sin fars, *Halfdan Kejsers* salmer. 42 af Kejsers salmer er optaget i bispedømmets nye salmebog »Lovsang«. Halfdan Kejser levede fra 1868 til 1916, og han var lærer på Skt. Andreas Kollegiet i Ordrup.

»En rød korrekturblyant har været for hurtigt ved en af min fars salmer i »Lovsang«, fortalte *Ursula Søndergård*. Salmen

»Denne er dagen som Herren har skabt«, der ligger tæt op af Grundtvigs »Denne er dagen, som Herren har gjort«, hedder i originalen »Dette er dagen, som Herren har skabt«. Min far ville fremhæve alt det, der skete den dag, sagde *Ursula Søndergård* videre.

Gertrud Messerschmidt havde taget guitaren med og sammen sang vi nogle nye salmer, som hun har oversat i samarbejde med *Else Marie Pade*. Salmerne er fra »Faith and Growth«, salmer af præsten *Carry Landry*, USA.

Således fik denne gemytlige og interessante aften sin rytmiske udklang. Næste gang vil tre unge fortælle om de film og den musik, de kan lide, og vi ser frem til andre spændende og hyggelige aftener i vinter.

Hans Thams Clausen

Sankt Norberts aften i Vejle

Med glæde kigger man i sin lommebog og opdager, at den fjerde tirsdag i måneden står for døren! Så skal vi til Sct. Norberts aften igen! Det er et af månedens højdepunkter – først messe kl. 18.00 og derefter fælles spisning med efterfølgende aftenprogram af en eller anden art.

Det er svært at sige, hvad der er det bedste. Er det maden (og visheden om, at man ikke skal tænke på aftensmad den dag)? Er det foredragene/underholdningen? Eller – det skulle vel aldrig være fællesskabet?

For os er det fællesskabet – det at kunne være sammen på tværs af alder, profession og sogar også konfession og endda føle sig hjemme, velkommen.

Denne gang noget særligt

November måneds Sct. Norberts aften blev en særlig oplevelse. Dels havde køkkenholdet fremtryllet alle tiders suppe – sådan en med hvide bønner og alt muligt andet godt i – dels fordi »underholdningen« var noget ud over det sædvanlige. Et hjemmевærende missionsnærpar *Alice og Iver Larsen*, var nemlig blevet inviteret på besøg.

Allerede da vi kom ind i klasseværelset (på Sct.

Norbert skole, som stiller lokaliteter til rådighed), var vi klar over, at dette her var noget specielt. Tavlen var smykket med smukke farvestrålende kangaer (det er det stof afrikanske kvinder brugte som skærf m. v., inden de gik over til europæisk klædedragt). På væggene hang der afrikansk batik- og billedkunst og på borde rundt omkring var der en stor salgssamling af fine ting og redskaber, som *Alice og Iver Larsen* har hjembragt fra Kenya og Etiopien.

Bibelen oversat til sabaotisk

Man forglemte næsten sig selv, da *Alice og Iver Larsen* begyndte deres causeri om, hvad det vil sige at være bibeloversættelsesmissionær i en sproggruppe (aktuelt Sabaotstammen i det nordøstlige Kenya), som end ikke har et skriftsprog. Det internationale/tværkirkelige missionselskab *Wycliffe* bibeloversættere står bag ægteparrets sprogvidenskabelige uddannelse og udsendelse og for os var det spændende at blive indført i nogle af en bibeloversætters principielle vanskeligheder. Endnu bedre blev det, da vi via dias blev ført helt ud til »gerningsstedet«: Mt. Elgon i Kenya. Det var

naturligvis rørende at se ægteparrets to lysblonde børn fotograferet i leg med kulsorte kammerater – men det var ikke mindre interessant at se optagelser af selve oversættelsesprocessen, hvor *Alice og Iver Larsen* sås i tæt samarbejde med deres lokale sprog-hjælpere, hvoraf en, *Fred*, er katolik. Også andre indfødte er involverede i missionsarbejdet – og i denne tid, hvor *Alice og Iver Larsen* er på orlov i Danmark, er en del af disse optaget af at afprøve brugbarheden af den første bibeldel på Sabaot-sproget – det drejer sig om sidste del af Markusevangeliet. Andre har fået udleveret kassettebånd til båndoptagere med håndsving (smart, når der ofte er udsolgt for batterier), således at de kan afprøve/aflytte de første bibelske budskaber indtalt på deres eget sprog.

Oversættelse mangler til 3000 sprog

Man siger, at verden er lille. Alligevel er der ca. 5000 sprog i hele verden, hvoraf endnu omkring 3000 sprog ikke har nogen som helst bibeldel på deres modersmål. For at sætte disse tal lidt i relief blev det oplyst, der i Europa tælles 40 forskellige sprog – det samme tal, som man opgør i Kenya alene, og

heraf har kun en brøkdel et skriftsprog samt dele af bibelen.

De lyder overvældende ... det ansvar, vi har som kristne, er næsten ikke til at overskue... godt, man da på en Sct. Norberts aften kan trøste sig med det faktum, at vi ikke er alene – vi har hinanden – og gå lidt gladere, lidt mere forhåbningsfuld hjem.

Ruth og Knud Rohde

Missionær-ægteparret *Alice og Iver Larsen*'s beretning om deres arbejde med Bibel-oversættelse i Kenya blev højdepunktet på november måneds Sct. Norbert aften i Vejle. Her ses ægteparret med deres to børn og med Sabaot-alfabetet, som de selv har konstrueret, på bordet i deres danske hjem.

Nye signaler

Som optakt til det internationalt fejrede Luther-år udtrykte vi for et år siden her, i denne ramme, vor katolske forhåbning om, at jubilæet i de lutherske kirker ville vække den samme vilje til opbrud, som har kendetegnet den romersk-katolske kirke siden koncilet i 1962-65. At bryde op er ikke det samme som at kappe sine historiske rødder, men derimod at tvinge sig selv til en alvorlig besindelse over, hvad og hvor meget af fortiden, der har blivende værdi, og hvad, der bør kasseres som belastende levn og irrelevant i dag. Man kan værne om vikingetidens kulturskatte, men dens plyndringstogter udgør i dag en ubrugelig model til at berige samfund og samfærdsel med. På lignende måde kan kirker værne om værdifuldt luthersk og katolsk arvegodt og samtidig skippe renaissancetidens gølge polemik, som sjældent var teologi.

Det er glædeligt og opmuntrende at se, hvordan også katolske røster i dagspressens kronikker var med til at markere, at reformationstidens hedeste stridsspørgsmål er tiden for længst løbet fra og at de fundamentale uenigheder i dag er genstand for alvorligt fælles studium.

Blandt de ikke uventede («k.o.» havde skrevet om planerne) men alligevel mere overraskende økumeniske begivenheder var pavens gæsteprædiken i den lutherske menigheds kirke i Rom. Der er altid mere projektør på, hvad en pave gør og siger, selv om det ikke er givet, at han siger mere epokegørende sandheder end så mange katolske præster, der i årtier har været gæsteprædikant under økumeniske gudstjenester i lutherske kirker, men et tegn var det i alt fald: Et tegn på forsoningsvilje og et signal for, at splittelsen kan heles, at nye veje kan banes. Nyttækning er mulig i alle leje, uden billige kompromis'er, som nogle måske frygter, og uden konservatisme, som nogle måske forveksler med rettroenhed.

Rettroenhed er et andet ord for ortodoksi. Mellem os, Vestkirken, og de ortodokse Øst-patriarkater er dialogen blevet mindre træg. Hvor meget de end overvåges og hæmmes af de principielt antireligiøse politiske systemer, mange af disse Øst-kirker må leve under, fornemmes der også der nye tegn og signalkift.

Jubilæumsår har den bivirkning, at »den« eller »det«, som har badet i projektørlys et helt år i træk, hurtigt glemmes, så snart lyskeglen har indfanget et nyt emne. FN's lidt tilfældigt valgte tema-år beviser det. Kvindeåret 1975 opbyggede ikke den internationale solidaritet, som var dets mål. I en flom af ord fik de velbjærgede og de veltalende deres problemer til at se større ud end de tavses og de undertryktes. Hvor meget blivende fik vi ud af handicap-året? Og i 1983, tre år efter FN's børneår, døde mellem 12 og 15 millioner børn i hele verden af sult. Har vi nu sendt de 40.000 tons dansk overskudskorn af sted, eller var det kun valgfæsk?

Tema-år og jubelår er kun noget værd, hvis de sætter nyorientering i gang og åbner øjnene og vejene for en vedvarende indsats. 1984 lover os problemer nok at slås med. Hvor vil vi træffe katolikerne, blandt dem, der jamrer, eller blandt dem, der yder en indsats, iøvrigt uden at mistænkeliggøre andres indsats? God arbejdslyst i 1984. www

Tro, kirkebidrag og kollekter

Da jeg d. 30. november læste »katolsk orientering«, blev jeg rent ud sagt både skuffet og ærgerlig. Skuffet over, så mange katolikker ville være bekendt at snyde sig fra deres kirkeskat. Det har længe ærget mig, at skatteprocenten i den katolske kirke er så høj, men resultatet kan jo ikke blive anderledes, når trefjerdedele af menigheden lever på den sidste fjerdedels bekostning.

Det ville være rart, om de inde på bispekontoret kunne finde ud af, at kirkeskatten skal trækkes via skattevæsenet ligesom det gøres af folkekirken, på den måde ville skatteprocenten blive mindre, og der blev lige ret for alle.

Så ville mange betale deres skat med glæde, samt give mere til kollekterne – for hvis jeg ikke tager fejl, er det de samme personer, som betaler deres kirkeskat, og giver mest til kollekterne.

Angående Poul Erik Magnussens indlæg »Tro koster penge«, vil jeg citere et uddrag: »og kir-

kens tilbud er mangfoldige: Gudstjenester, sakramenter, menighedsliv, undervisning, børne og ungdomsklubber, møder og studiekredse, aktiviteter for ældre, besøgstjeneste, sjælesorg, tilskud til byggeri af skoler og plejehjem....«.

Disse goder findes sikkert i mange menigheder. Jeg vil dog gerne oplyse både Poul E. Magnussen samt bladets øvrige læsere om, at jeg kun vil sige god for fire af disse dejlige tilbud: Gudstjenester, sakramenter, undervisning og plejehjem. Alt andet er her i Aabenraa i Sønderjylland ukendte begreber for sognepræsten og menighedsrådet. Vi har dog en smuk og hyggelig julefest, hvor søstrene fra Aabenraa og Haderslev yder stor indsats. Men det ville jo have været dejligt med noget mere menighedsliv med møder, foredrag, lysbilleder og kirkekaffe (bare engang imellem efter en aftenmesse, hvor de fleste har tid). Aktivitetet for ungdommen skulle der have været

startet på for mange år siden; nu er det nok for sent, der er ikke mange tilbage – der blev jo ikke vist dem nogen interesse.

Nu tænker nogen sikkert, hvis »damen« er så utilfreds, hvorfor gør hun så ikke selv noget? Dertil kan oplyses, jeg er kommet frem med flere gode forslag og har tilbudt både foredrag og lysbilleder. Svaret var dog altid negativt, for enten var præsten eller menighedsrådet for »træt«.

Ja, sådan har vi det her: goder eller ikke goder, skatteprocenten er den samme.

Havde vi ikke vores kære pastor Oppermann – bosat i Bovrup og ikke vores sognepræst – der altid har tid at høre på vore sorger og bekymringer, kunne man næsten fristes til at skrive »Her lades alt håb ude«.

Dog synes jeg, det er forkasteligt, at vores sognepræst, som jo ikke hører til de helt unge mere, skal belastes med både menigheden i Aabenraa og i Sønderborg.

Der burde være enten to ældre præster – én i Aabenraa og én i Sønderborg – eller en ung præst, der havde kræfter og energi til begge.

Marie Mørck

Vi vil styrkes i vort katolske syn

Vi er to unge konvertitter, som i tiden umiddelbart efter vor konversion med glæde så hen til de dage, da »katolsk orientering« skulle komme. Det var jo endnu en bekræftelse på, at vi tilhører den katolske kirkes fulde fællesskab.

Men den forventningens glæde ebbede hurtigt ud. Vi havde set frem til at læse artikler, der yderligere kunne kaste lys over det dejlige nye land, vi havde opdaget. Måske havde der været et uddrag af en god opbyggelig bog, der gav inspiration til at læse videre. Måske var der blevet bragt en aktuel søndagsprædiken, som supplement til den, vi hører i kirken. Eller der kunne have været beretninger om, hvorledes præster,

ordensfolk, konvertitter el. a. lægfolk praktiserede vores fælles tro. Der var kun få artikler, der bekræftede os i vor nye spæde tro.

I stedet præsenteres vi for en mængde orienterende stof, som naturligvis også skal have sin plads, men i et mere begrænset omfang. Derudover var der en del sensationspræget udenlandsstof, som vi fik alt for lidt udbytte af at læse.

Vi mener, at stoffet burde udvælges, så vi får et blad, der kan holde os oplyste om katolske aktiviteter på landsplan – men først og fremmest et blad, der styrker os i vort kristne katolske livssyn.

Åse Svansø Iversen
Michael Schrøder

De små klostre betyder meget for os

Først og fremmest frabeder jeg mig medlidenhed, men jeg har i det sidste halve år været inde i en psykisk og fremfor alt religiøs krise. For kort tid siden var jeg politiets hovedvidne i en drabssag, og politiets afhøring kunne jeg ikke stå for. Jeg henvendte mig til min præst gennem 30 år, det menneske, der har betydet mest for mig, pastor Martin Braun. »Du må væk – ring til brødrene på Bornholm«. De var ikke længe om at betænke sig: »Kom hurtigst muligt«, sagde de.

Den oplevelse, jeg havde der, var så stærk, så berigende. Jeg sad meget alene i kapellet i bøn og meditation, men jeg deltog også i nogle messer. Der var særlig én messe, der talte virkelig stærkt til mig. Jeg følte virkelig Guds nærhed, at Gud talte til netop mig denne sene eftermiddagsstund. Det hjalp mig kolossalt.

Hvor må vi katolikker være glade for, at vi har de små klostre, hvor vi kan søge fred og ro

Christian Hagen
Christensen

Salmebogen igen

Selvfølgelig burde vi have ladet lutheranerne beholde deres slagsang: »Vor Gud han er så fast en borg« for sig selv, men vi skal være åh så økumeniske.

Til min rædsel opdager jeg, at »Herren han har besøgt sit folk« også er optaget i vores salmebog. Dermed er grænsen for enhver velanstændighed overskredet.

Spiller vi idioter, der ikke kan læse indenad? I hvert fald gør vi os komplet til grin.

Jutta Neergaard

»Vor Gud han er så fast en borg« er Luthers fortyskning af Davids salme nr. 46, i øvrigt skrevet i 1529 i anledning af tyrkernes mislykkede belejring af Wien samme år. (Red.)

Mere oplysning om kirken

Det ville være godt, hvis der blev ført en oplysningskampagne om det at være katolik og leve i den første og sande kirke.

Det er jo ikke meningen, at man skal være nødsaget til at lære den katolske kirke at kende i Italien.

Efter dette hjertesuk, skal der også afleveres lidt ros.

»katolsk orientering« er dejlig at modtage, da det oplyser de nye medlemmer i kirken om væsentlige ting, fortsat i den stil.

Det gør ondt, når man hører ens forhenværende

kristne samfunds ledere nedgøre den katolske kirkes ærefrygt og helligholdelse af Jesu moder, som allerede af Jesu disciple blev æret og ophøjet som stammoder, en moder vi til enhver tid kan henvende os til.

Jeg vidste intet om den katolske kirke, før jeg fik mulighed for at deltage i en koncertturné til Vatikanstaten, Rom og Assisi.

Som før nævnt vil en oplysningskampagne være det bedste »katolsk orientering« kan iværksætte nu.

En fremtidig katolik
T. Groth

De ny-religiøse bevægelser er et tegn på mangelsygdomme i den kristne kirke, og der gives ingen hurtige eller lette svar på ny-religiøsitetens udfordring.

Altre for en ukendt gud

Af Grethe Livbjerg

»Det ukendte« er navnet på en stor - og velbesøgt - boghandel i det indre København. Udstillingsvinduerne giver førstehåndssindtryk af de forskellige emner, som synes at dominere markedet for religiøs - eller i denne genres sprogbrug: bevidsthedsudvidende litteratur: Alternative terapier, mange går ud fra gør-det-selv-princippet, med gyldne løfter om et bedre liv. Blader man lidt, finder man oftest en kontekst af østlig filosofi - østlige meditationsformer - madlavning ud fra den østlige filosofi - okkultisme - i flere måder var eet vindue udelukkende »pyntet« med satanskult. Enhver større boghandel har en afdeling med samme titler, anbragt mere eller mindre iøjnefaldende.

Ønsker man nærmere bekendtskab med »det ukendte« kan man finde programmer og adresser på opslagstavlen inden for døren - eller i de fleste helsekostforretninger.

Hvorfor er hele nyreligiøsitetens brogede billede opstået, og hvorfor kan forskellige bevægelser købe ejendomme i de fleste større byer, kursuscentre på landet - slå rod her og ekspandere?

Man kan sagtens finde psykologiske og sociologi-

ske faktorer som årsag, og helt klart har vort samfund mange brist, som under een etiket kan benævnes: umenneskeliggørelse.

Men denne er jo igen symptom på dybere problemer.

For ca. 2000 år siden gik Paulus rundt i Athen og kiggede på de forskellige templer, og pludselig stod han foran et alter for en ukendt gud. Og nu - efter at Danmark har været kristen i århundreder - finder vi overalt altre for den ukendte gud.

Erfaring søges

Peter Knudsen, journalist-elev, 22 år, har gjort sine erfaringer med nogle af de nyreligiøse bevægelser.

Peter, hvilke bevægelser har du været i kontakt med?

Jeg har dyrket yoga i et par år i Skandinavisk Yoga- og Meditationsskole og har bl. a. været på skolens intensivkursus i Sverige. Desuden har jeg været i kontakt med Bhagwanbevægelsen og gået til en del kurser i meditation, kropsbevidsthed og -terapi og eksperiment med stoffer, som f. eks. hash. I øjeblikket er jeg med til at lave en serie radioudsendelser, »Den bevidsthedsudvidende kanal« i den århusianske

Kristendommen har alt det, som de ny-religiøse søger, - men hvorfor har vi kristne det så alligevel ikke?

nærradio om meditation, terapi og nyreligiøsitet.

Kan du sige noget om, hvorfor du tog kontakt med disse bevægelser?

Jeg mener, at vi i den vestlige verden efterhånden har begrænset vores forståelse af verden til udelukkende at være rationel og materialistisk. Oplevelser og tanker, som ikke kan forstås eller forklares traditionelt videnskabeligt, anses for unormale eller endog sindssyge. I skolen forsvinder de kreative fag, de humanistiske uddannelser skæres ned, i politik har følelser ingen argumentationsværdi osv. osv.

Men samtidig med den udvikling forsvinder en masse af de menneskelige værdier og egenskaber, som ikke kan måles og vejes, som religion, kærlighed, intuition. Jeg følte for et par år siden konkret på mig selv, at der manglede noget i mit liv. Jeg følte, at min oplevelse af verden var for »smal« - at der var nogle ting i livet, som jeg ikke oplevede. At jeg startede med yoga

skyldtes nok, at kroppen spiller en så vigtig rolle i den tradition. Jeg tror, at vi vestlige mennesker i høj grad får begrænset vores oplevelse af hinanden og omverdenen af alle de spændinger og forsvarsmekanismer, vi har i kroppen - og selvfølgelig samtidig i psyken.

Hvorfor søgte du ikke kirken?

Jeg tror den tanke ligger de fleste unge fjernt. Den kirke, som vi møder i skolens religionsundervisning, i konfirmationsforberedelsen og til gudstjenester, virker stort set lige så rationel som resten af samfundet. Guds eksistens forbliver for de fleste et frit svævende postulat, og præster anviser ikke folk nogle metoder eller veje til at erkende Gud. Den religiøse oplevelse er nærmest forsvundet til fordel for en fornuftsmæssig opfattelse af religionen.

Samtidig har kirken ikke forholdt sig til det boom af kropsterapier o. lign., som er kommet de senere år - og som er udtryk for, at mange men-

nesker vil se deres liv som en helhed, hvor også kroppen har en vigtig plads.

Den danske kirke har stort set ikke noget at tilbyde de mange mennesker, som i disse år søger nye værdier og nyt indhold i deres liv.

Hvordan forestiller du dig, at kirken kunne møde menneskers religiøse længsel?

Kirken skulle blive mere levende og åben. For det første skulle den indtage nogle af de mange metoder og teknikker inden for meditation, kropsafspænding osv., som ikke-kristne grupper i dag stort set har patent på - og dermed give det hele menneske mulighed for at ændre sit liv. Præsterne skulle i højere grad arbejde ud fra egne religiøse oplevelser og erfaringer end ud fra et måske rent teoretisk studium. På den måde kunne de måske igen få rollen som åndelige vejledere for søgende mennesker - en rolle, som i dag næsten er overladt til mere eller mindre kompetente terapeuter og nyreligiøse grupper.

For det andet skulle kirken droppe en masse fordomme og overleveringer om f. eks. spiritus, hallucinogene stoffer og sex, som mange søger at dække deres religiøse eller menneskelige behov og længsler med. En total afvisning fører kun til at folk afviser kirken, fordi de selv har positive erfaringer med f. eks. hash. Kirken må få en nutidig, åben og afbalanceret holdning til disse emner.

Hvad har kontakten med yogaskolen givet dig?

Kontakten med yogaskolen - og terapierne og de hallucinogene stoffer - har først og fremmest lært mig en masse om mig selv og min krop. Men det har også givet mig religiøse oplevelser, glimt af en anden og større verden. Det har sat en udvikling i gang, som jeg håber vil føre til et bredere og rigere liv.

Ikke bare ungdomsfænomen

Peters svar kunne give indtryk af, at det kun er unge, som søger i de forskellige terapi- og bevidsthedsudvidende bevægelser, men det er langt fra tilfældet. Unge er naturligt i oprud og søger efter mening med livet, men for mange følger år med aktivitet, som engagerer alle kræfter og al tid, og også mange af de i ungdomsårene så idealistisk søgende opsluges af forbrugersam-

fundets ræs - med en fortrængt længsel i sindet. Men midtvejs i livet klares fortrængningen ikke længere - og alle mulige terapier tjener stort på symptombehandling.

- men vore rødder er kristne

Oftest hører vi om alle de ulykker nyreligiøsitet har på samvittigheden - og der er mange, men der kunne fortælles mindst lige så mange historier om mennesker, der med en a-religiøs baggrund via en af de bevidsthedsudvidende bevægelser har erfaret, at virkeligheden er større end de troede - og de er åbne for kristendom, hvis de vel at mærke får den præsenteret i hele dens fylde.

Mange søger intenst - som Peter - at kunne »se deres liv som en helhed«. Afspænding og terapier kan hjælpe dem et stykke på vej, men mange støder så på en dybere splittelse, som de mere bevidst reflekterende kan give udtryk for: »Jamen mine rødder er jo i den kristne kultur, jeg er døbt, er det helt ufarligt at blande terapier fra en anden religion ind i min kristne baggrund?« - At tale med »nyreligiøse« kan give dyb forståelse for barnedåbens betydning. Disse udtalelser er ikke fra unge med kristent miljø, tværtimod! »Jeg har det med de nyreligiøse bevægelser, som jeg i puberteten havde det med mine kammeraters forældre. I oprør med mit eget hjem syntes jeg, at de andres forældre var meget friskere og bedre end mine, men de kunne ikke blive mine; og de nyreligiøse bevægelser kan heller ikke blive mine rødder.«

Kirkens mangelsygdom

Nyreligiøsitet er symptom på kirkens mangelsygdomme. Hurtige svar - eller sort-hvide svar - på nyreligiøsitetens udfordringer er alle dårlige svar.

Før vi tænker på at svare - forklare - bør vi lade spørgsmålet leve i os.:

Hvorfor har mennesker det billede af kirken, som Peter - og mange andre med ham giver udtryk for?

Kirken har jo alt det, de søger - hvorfor har vi det så alligevel ikke?

Efter en længere snak med to unge, udbrod den ene: Nu ved vi, at kristendommen har det, vi længes efter, men hvad med alle de andre?

Ja, hvad med alle de andre?

Der er erfaring for, at mennesker og kirker først kan forsones, når deres teologiske fortolkninger af det samme evangelium er forenelige. Foto KNA.

Katolsk bodspraksis skaber mange problemer

Interview med biskop Averkamp

(KIPA) – Kort før afslutningen af den sjette verdensbispesynode, hvori biskop Paul Vershuren af Helsinki deltog på den nordiske bispekonferences vegne, gav talsmanden for den tyske sproggruppe ved synoden, hjælpebiskop dr. Ludwig Averkamp fra Münster, KIPA's redaktion i Rom følgende interview:

Hvilket resultat er der kommet ud af drøftelserne mellem de cirka 200 synodefædre fra hele verden?

– Jeg er nok enig med alle de her i Rom forsamlede biskopper, når jeg siger, at resultaterne ikke først og fremmest er at finde i en afklaring af enkelte konkrete spørgsmål, men især i selve mødets forløb. Hver eneste af os oplevede en betydelig udvidelse af vort eget perspektiv ud over vort eget lands og vort eget kontinents grænser. Man lærte at betragte og

vurdere sine egne erfaringer på en ny måde inden for den store mosaik af kirkelige erfaringer fra hele verden. Man oplevede at se sine egne konklusioner bekræftede, eller at der blev sat spørgsmålstegn ved dem.

Oprejsning og erstatning

I hvilken grad er kirkens lære om bodens sakramente blevet videreudviklet?

Synodens opgave var rent pastoral. Dens bestræbelser var ikke så meget rettet mod at videreudvikle kirkens lære om bod og om bodens sakramente. Den ville snarere genoplive bevidstheden om den kirkelige lære, der måske ligefrem er gået i glemme, og gøre den frugtbar for kirkens bodspraksis.

– For at nævne endnu et personligt indtryk: Spørgsmålet om oprejsning og erstatning sættes i andre lande og kontinenter langt

mere i centrum, end vi har mærket det hos os selv. Disse aspekter må også i vor bodspraksis igen få en anden og større betydning, end de har i øjeblikket.

Forsoning begynder i menneskets indre

Hvilke konsekvenser har denne sjette verdenssynode haft for den katolske kirke og for dens forsoningstjeneste i denne verden – som en forsonende og forsonet kirke?

– Synodens arbejde er ikke begrænset til det internt kirkelige. Drøftelsernes udgangspunkt og mål er spørgsmålet om kirkens sendelse til verden. Synodens svar kan skitseres omtrent således:

Verdens redning må begynde i dens dybeste dybde, der hvor alt det gode og det onde har sin oprindelse: i menneskets hjerte. Menneskets forsoning med Gud og med næsten er den helt nødvendige begyndelse hertil. De kristnes forsoning må vise sig som virkelig og virksom inden for kirkens forsonende fællesskab. En sådan forsoning må tilstræbes og understøttes på alle planer, fra huskirken i familien til kirken på verdensplan. Kirkens forsonende fællesskab har en tjeneste at udføre som begyndelse på denne redning af verden og som et håbets tegn for en verden, der helt igennem har behov for forsoning.

Tolv sproggrupper

I drøftelserne viste det sig, at biskopperne fra hele verden havde et meget bredt spektrum af forventninger til synoden. Kunne alle forventningerne integreres i slutdokumentet. Kunne der tages hensyn til dem alle?

– Forslagene til slutdokumentet blev formulerede i de tolv sproggrupper. Såvidt jeg kan se, er der taget hensyn til alle sproggruppernes vigtigste anliggender.

Regel og nødløsning

For at fremdrage et enkelt aspekt: I drøftelserne viste det sig, at der var ret forskellige indstillinger til spørgsmålene om privat-skriftemål og generalabsolution. Har drøftelserne ført til en udligning af de forskellige tendenser?

– Spørgsmålene om pri-

Den ortodoks-katolske dialog:

Øst- og Vestkirkernes spørgsmål til hinandens sakramentspraksis

Bukarest (KNA) - Ikke kun den katolske og de luthersk-evangeliske kirker har en fælles studiekommission, som skal fremme den voksende enhed.

En lignende kommission bestående af ortodokse og romersk-katolske eksperter beskæftiger sig med væsentlige spørgsmål. Denne kommission har seks ortodokse og otte katolske medlemmer. Under sit sidste møde på Cypern i august gennemgik den tre rapporter om tro, sakramente og enhed, udarbejdet af tre underudvalg i Wien, Chambésy i Schweiz og Virsec i Jugoslavien.

Ud fra de tre delrapporter skal der nu udarbejdes et debatoplæg, som næste år skal forelægges hele kommissionen.

Forskellig praksis

Blandt de spørgsmål, der endnu ikke har fået et tilfredsstillende svar, er kirkernes afvigende dåbs-, firmelses- og nadverpraksis. De ortodokse afviser

den romersk-katolske praksis, at firmelsen først meddeles »i en senere alder« - flere år efter barnedåben, og at det normalt kun er en biskop, der må firme. Hvilken betydning har den salvelse med krisam-olie, som også den romersk-katolske præst foretager under dåben, og hvad er forskellen mellem denne salvelse og den salvelse, biskoppen besejler 10 til 16-årige firmander med? Betyder det, at det opvoksede barn ikke har modtaget alle Helligåndsgaver ved dåben? Og hvis det indtil en bestemt alder ikke må gå til alters, skal dette da forstås derhen, at barnet ved sin dåb alligevel ikke er blevet ligeberettiget medlem af Kristi kirke, i hvert fald ikke medlem med alle de rettigheder, den voksne har.

Især repræsentanter fra Rumænien insisterer på, at den katolske kirke ved næste års møde fremlægger studiemateriale, der gør rede for alle disse uoverensstemmelser og

deres teologiske begrundelser, skriver det rumænske kirkeblad »Romanian Orthodox Church News«.

Efter de rumænske delegeredes mening opnår vi aldrig en overensstemmende sakramentspraksis for dåb, firmelse og eukaristi så længe disse spørgsmål forbliver ubesvarede.

Til gengæld skal de ortodokse udarbejde en tekst, der forklarer den ortodokse myron-salvelse under dåben, ikke som en del af dåben, men som et andet sakramente. Denne ortodokse praksis gør det overflødig at spørge, om dåben giver et barn fuldt medlemskab af kirken (med ret til altergang), men når dåb og firmelse meddeles adskilt, som skik er i den latinske kirke, må spørgsmålet stilles, hvilken sakramental betydning man tilkender salvelsen med krisam under dåben, når den gentages flere år senere ved firmelsen.

Det rumænske blad understreger dog, at også den romersk-katolske kirke

hæger om, men som de ikke rigtig kan forsvare over for hinandens forskellige opfattelse af sakramenternes virkning, selv om de nok er enige om sakraments-teologien.

Ingen kompromis'er

Måske forekommer disse spørgsmål som »skolastiske spidsfindigheder« og teologisk hårdkløveri, men de antyder, hvor følsomt - somme tider overfølsomt - begge store kirkesamfund reagerer på hinandens nærgående spørgsmål. Begge føler de sig forpligtet over for sandheden, begge er villige til at acceptere forskellige udtryksformer for den samme sandhed, men begge forkaster kompromis'er for enhedens skyld.

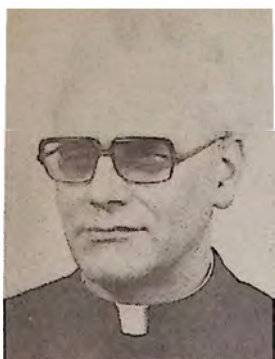
har et par vigtige spørgsmål til de ortodokse kirkers sakramentspraksis. Firmelsen under barnedåben stammer fra en fjern fortid, hvor kirken kun døbte voksne, efter at de havde bekendt deres tro. Dåb og missionsbefaling hørte sammen.

Ingen opdragelse?

Kan spædbørns altergang forsvares med den begrundelse, at børnene nyder fuldt medlemskab af kirken med alle de rettigheder, voksne medlemmer har?

Udelukker denne skik ikke barnets forberedelse til en bevidst og frivillig modtagelse af nadveren? Begge kirkesamfund har ældgamle traditioner, de

Som repræsentant for den nordiske bispekonference deltog biskop Paul Verschuren, Helsinki, i den tyske sproggruppe, der bestod af 20 deltagere fra 11 lande.

vatskriftemål og generalabsolution stilles ud fra vidt forskellige pastorale situationer. Når kardinal Arns i vor sproggruppe oplyser, at der i hans ærkebispedømme Sao Paulo i Brasilien er mindre end 700 præster til disposition for 10,5 millioner katolikker, kan man straks se, at uden mulighed for generalabsolution må de fleste katolikker her i en uoverskuelig fremtid give afkald på forsoningen i bodens sakramente. Alle synodens biskopper betragter det i sådanne tilfælde for pastoralt påkrævet at benytte generalabsolutionen. Men alle er også enige om, at dette er en nødløsning, og at der må gøres alt for at muliggøre privatskriftemålet for så mange troende som muligt.

De forskellige indstillinger til spørgsmålene vedrørende privatskriftemål og generalabsolution havde derfor mindre at gøre med grundelementerne i den kirkelige orden, sådan som den for en halv snes år siden blev beskrevet i de pastorale retningslinier for generalabsolution og i år er beskrevet i den nye kirkelov. Det drejede sig på synoden om bedømmelsen af bestemte situationer, der ikke havde noget med de ekstreme tilfælde at gøre.

Farbare veje

Hvilke sager lagde Deres sproggruppe særlig vægt på i synodens drøftelser, og hvordan blev de modtaget?

Den tyske sproggruppe talte 20 medlemmer fra 11 lande. De relativt mange forslag fra denne gruppe berørte alle temaets væsentlige områder. Hvis man vil fremhæve enkelt-heder, kan man nævne fire:

– Med hensyn til generalabsolution bør der holdes fast ved den pastorale grundsætning, at på den ene side må de troende,

der ikke har mulighed for privatskriftemål, ikke unddrages sakramentets nåde, men på den anden side må denne praksis ikke virke til skade for privatskriftemålet.

– Hvad angår ægteskabs- og sexualmoral må kirken fremstille de kristne principper tydeligere og holde sig midt på den farbare vej imellem en overdreven strengthed og en overdreven eftergivenhed.

– I forkyndelsen og i den pastorale vejledning må man vise de troende vejen til et regelmæssigt skriftemål også af mindre synder, da det kun er en sådan bodspraksis i menighederne, der er i stand til at holde vejen åben for dem, der ønsker at skrifte alvorlige synder.

– Ved uddannelse (og videreuddannelse) af skriftefædre må der sørges for, at det bliver en integreret teologisk, pastoral og åndelig uddannelse, hvor deres egen erfaring med bod og bodens sakramente har en afgørende betydning.

Ateismen en enorm udfordring for kirken

(KIPA) - »Den ateistiske humanismes drama« og vantroens stærke vækst er en stor udfordring for kirken. I dag står knap en milliard mennesker uden for kirken og religionen. 4,2 pct. af jordens befolkning betragter sig selv som bevidste ateister.

I 1980 var ateismen officielt statsdoktrin i 30 lande. 34 pct. af jordens befolkning lever i lande med ateistisk samfundsofbygning.

I begyndelsen af dette århundrede var kun ca. 0,2 pct. af jordens befolkning ateister, for øjeblikket stiger antallet årlig med 8,5 millioner, hovedsagelig i Europa og Nordamerika.

Sekretariatet for ikke-troende, som pave Paul VI oprettede i 1965, har til opgave at føre en dialog med ateisterne. 69 biskopelige udvalg har allerede oprettet komiteer, kontorer og dialogcentre til behandling af problemer vedrørende tro og vantro. Man har endnu ikke haft mulighed for kontakt med tilsvarende internationale organisationer. Sekretariatet prøver på at give nye impulser til lokalkirkerne, som har deres virke midt i den truende ateisme.

Protestanter og anglikanere overtager katolsk søndags-lektionar

3 tekstrækker med 3 læsninger

Fribourg («Gottesdienst») - Flere og flere kirkesamfund i USA og Canada overtager den nye læseordning under Ordets gudstjeneste i søndagsmessen, som Det andet Vatikanconcils liturgiform gennemførte for 20 år siden.

Det blev oplyst under en liturgi-kongres i Paris, tilrettelagt af *Societas Liturgica*, at samtlige reformerte kirker i USA og Canada, for så vidt de benytter et lektionar, bruger det romersk katolske med de tre læsninger, spredt over tre år, som kaldes årene A, B og C eller Mattæus, Markus- og Lukas-år. Anglikanerne og den gammelkatolske kirke (som brød med Rom efter Det første Vatikanconcil i 1870 på grund af dogmet om pavens fejlbærlighed) har uforpligtende givet lov til at bruge det katolske lektionar. I USA har den nye læseordning allerede medført en ændring af prædikenernes stil i alle kirker, en ændring i

retning af en mere bibelsk-orienteret forkyndelse, blev der sagt.

Ny katolsk uskik?

Denne overraskende og glædelige udvikling står i lidt komisk kontrast til det beklagelige faktum, at der i mange katolske kirker er ved at opstå en ny uskik, ved at der kun læses to af de tre søndagstekster. Ikke blot forpasses herved den chance, at lære de troende at se sammenhængen mellem gammeltestamentlige og nytestamentlige tekster, »man forpasser også en økumenisk chance«, skriver *Wilm Sanders* i bladet »Gottesdienst«.

(I øvrigt har Herder-Forlaget allerede i 1970 udgivet en »Kommentar zu den neuen Lesungen der Messe«, af *Thierry Maertens* og *Jean Frisque*, som netop belyser den eksegetiske sammenhæng mellem de tre læsninger og giver en tematisk forklaring og en kritisk aktualisering af perikoperne. Værket findes på flere europæiske sprog. *Red.*)

Katolsk teolog Peter Manns: Både teologien og kirken er syge

Hamburg (KNA) - Både kirken og teologien er »syge«, sagde den katolske teolog og Lutherforsker professor dr. *Peter Manns*, da han ved en mindegudstjeneste for Martin Luther prædikede i Hamburgs protestantiske hovedkirke Sankt Michaelis.

Efter professor Manns' mening skyldes dette, at hverken teologien eller kirken længere er rodfæstede i Guds ords sandhed. Han opfordrede derfor til, at man atter, ligesom Luther, tror på Guds ords sandhed. »Lad os smittes af hans tro og lad os bære denne tros kraft ind i denne mørke verden«, sagde han.

Manns hævdede, at hele Luthers liv havde drejet sig om den kirke, der var

Martin Luther.

ved at bryde sammen på grund af sin egen ufuldkommenhed. Luther ønskede ikke nogen ny kirke, selv om han dadlede både kirken og pavedømmet. »Men«, spurgte Manns, »hvad skulle han ellers have gjort i den situation, Gud havde sat ham i?«

Et af verdens smukkeste Madonna-billeder, et vægmaleri fundet under flere lag kalk i Maria Antiqua kirken på Forum i Rom.

Økumenisk fælles-erklæring om Jomfru Maria

(NC) - Fra den mariologiske kongres på Malta den 15. september har en økumenisk kommission bestående af 15 teologer udsendt en fælleserklæring om jomfru Maria. Anglikanske, lutheranske, reformerte, ortodokse og katolske teologer har drøftet »De helliges samfund og Marias plads deri«.

Erklæringen lyder som følger:

– Vi anerkender alle eksistensen af de helliges samfund som et fællesskab af dem, der er forenet i Kristus som levende lemmer af hans mystiske legeme. Grundlaget for og midtpunktet i dette fællesskab er Kristus, Guds Søn, som blev menneske og kirkens overhovede (Eph.4:15,16), for at forene os med Faderen og Helligånden.

– Dette fællesskab med Kristus og med hinanden kræver en solidaritet, som udtrykkes ved bøn for hinanden. Denne bøn har sin oprindelse i Kristus, som vil gå i forbøn for os (Heb. 7:25).

– Den kendsgerning, at Kristus ved Faderens højre hånd går i forbøn for os, viser, at døden ikke bryder

fællesskabet mellem dem, som i livet var forenet ved deres fællesskab med Kristus – om de så er på jorden eller hos Gud (2. Kor. 5:8 MK. 12:27).

– Det er i denne sammenhæng, at vi skal forstå helgenernes forbøn for os. Den skal ikke forstås som en information om vore fornødenheder, som videregives til Gud. For Gud er alvidende.

– Guds moder har sin plads i de helliges samfund. Hendes forhold til Kristus tildeler hende en særlig rolle – som Kristi moder. Ligegyldig hvilken konfession vi tilhører, kan vi forene vor bøn til Gud med Guds Moders bøn.

Ingen smutvej

– Det, at jomfru Maria indbefattes i tilbedelsen af lammet, der blev ofret (det kristologiske aspekt) og hendes del i den himmelske liturgi (det ekklesiologiske aspekt) må ikke forlede os til en fortolkning, som ville tildele jomfru Maria en plads, der tilkommer Gud alene. Vi kan ikke forbigå Kristus og finde en »lette-re« vej til Gud. Jomfru Maria har sin plads i de helliges samfund.

Basil Hume om atomvåben-trussel

London (KIPA) - Kardinal Basil Hume, ærkebiskop af Westminster og præsident for bispekonferencen for England og Wales har betegnet demonstrationerne mod opstillingen af krydsermissilerne i Storbritannien som ulovlige. »Enhver har ret til sin egen mening, men det må ikke føre til et brud på det frie samfunds demokratiske love«, skriver Hume i »The Times«. Han minder samtidig om, at Johannes Paul II i sin FN-tale har erklæret, at magtbalancen bør være et

skridt mod gensidig afrustning. For at være moralsk acceptabel må en sådan afskrækkelse med atomvåben stiles mod, at verden hurtigst mulig kommer ud af den nuværende frygtindgydende situation. En mulig anvendelse af atomvåben mod civile mål kan ikke retfærdiggøres. Hume kritiserer her stormagternes udenrigspolitiske holdning og bebryder dem, at de starter nedrustningsforhandlingerne med et forkert udgangspunkt.

12.000 fysikere mod atomoprustning

Paris (KIPA) - Fysikere fra 43 lande, blandt dem 33 nobelpristagere har sendt en appel til verdens regeringer om at standse atomrustningen. Såvel amerikanske, som russiske, japanske, vesteuropæiske og australske videnskabsmænd kræver øjeblikkelig stop af forsøg, produktion og opstilling af atomvåben. De mener at være bedre orienteret end nogen anden om konse-

kvenserne af en atomkrig, og de føler sig sikre på, at de fleste mennesker deler deres frygt for en ødelæggelse af hele jorden. 38 år efter Hiroshima, hvor 70.000 mennesker mistede livet, har vi sprænghoveder med en halv million gange større ødelæggelsesvirkning end dengang. Men rustningskapløbet fortsætter, siges det bl.a. i appellen.

En gruppe franske biskopper forlader mødesalen efter Lourdes-konferencens afslutning. I midten ses den tidligere biskop af Paris, kardinal Marty.

Franske biskopper anser afskrækkelse med atomvåben for moralsk lovlig

Paris (KIPA) - Frankrigs katolske kirke anser afskrækkelse med atomvåben for moralsk lovlig i den nuværende verdenspolitiske situation. Biskopperne advarer mod ensidig afrustning, der kan føre til pression mod modparten. På den årlige bispekon-

ference i Lourdes kom man til den slutning, at valget mellem krig og slaveri er uantagelig. Biskopperne påpeger at ikke-krig ikke er ensbetydende med fred. Uden sandhed, frihed, retfærdighed og solidaritet kan der ikke være fred. De

vestlige demokratier trues stadig til at holde sig neutrale og derefter indlemmet i det marxistisk-leninistiske indflydelsesområde. I den tilstand af vold og synd, som verden befinder sig i, må politikerne og militæret forsvare nationen mod det pres, den

måtte udsættes for. Derfor er afskrækkelse med atomvåben lovlig. Man kan ikke moralsk sidestille atomvåbentrussel med atomvåben brug. Men tegn på svagthed kan måske udløse den katastrofe, der netop skulle forhindre.

Saligkåring af Mariam Baurdy

Enestående begivenhed for det palæstinensiske folk

(KIPA/HO) - Søndag 13. november blev Mariam Baurdy fra den galilæiske landsby Abellin saligkåret i Peterskirken af pave Johannes Paul II. Mariam Baurdy blev født i 1846 og døde i 1878, 33 år gammel. Hun er grundlægger af Karmel i Bethlehem. Som karmelitinde fik hun navnet sr. Maria af den korsfæstede Jesus. Dette livsprogram virkeliggjorde hun også, ved at hun ligesom f.eks. Frans af Assisi bar Jesu sårmerker på sit legeme.

forældre, og nogle år senere måtte hun drage i landflygtighed til Egypten. Nogen tid senere blev hun med en sabel slået ned af en rasende mand og undgik kun døden ved et under.

Den nye salige er et »økmensk tegn« for Mellemøsten. Hendes forfædre stammede fra Libanon og var maronitiske kristne. Mariam blev døbt og voksede op i Abellin og Alexandria i den græsk-melkitiske kirke. Hendes liv i Karmel var præget af den latinske ritus. Således føler Mellemøstens tre store katolske »familier« sig på samme måde knyttet til hende.

Ved at betragte Mariam Baurdy vil mange mennesker nok igen fatte håb, om at freden dog alligevel vil være opnåelig blandt de

mange racer og sprog, religioner og konfessioner, holdninger og overbevisninger, der eksisterer blandt Mellemøstens så forskellige mennesker.

Levende eksempel på Guds nærvær

Selv om der er gået over 100 år, siden Mariam Baurdy døde, lever mindet om hende stadig. Skoleeleverne i Abellin har for nylig afholdt en »Mariam-Baurdy-uge«. Under ledelse af en muslimsk lærer, Mohammed Faour, samlede de alt det sammen, der endnu fandtes i Abellin af minder om Mariam. Den nuværende præst for den græsk-melkitiske menighed i Abellin, p. Elias Schakur, der er araber og israelsk statsborger og kendt langt uden for sin hjemegn, erklære-

de: »Mariam er for os et levende eksempel på, hvordan Guds nærvær i en menighed og i et enkelt menneske sker«.

Skønt Mariam Baurdy aldrig rigtigt lærte at læse og skrive, har hun dog sagt mange ting, som hendes medsøstre i Karmel har skrevet ned, og som bestemt vil blive en del af mystikkens verdenslitteratur. I en af hendes bønner til Helligånden hedder det: »Du, fredens og lysets kilde, kom og oplys mig. Jeg er sulten, kom og mæt mig, tørstig, kom og læsk mig, blind, kom og skænk mig synet, fattig, kom og berig mig, uvidende, kom og belær mig. Helligånd, jeg overgiver mig fuldstændigt til dig«.

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vil De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det - og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde - samtidig med at det kan nås inden jul.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00
Brutto ca. 5,8 kg

Dansk skinke 900 g	Laverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spiseolie 1 ltr.	Te 100 g
Smelteost 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker - mod 25 sidste år. Vinierbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos madlageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har levert til Deres indbetaling.

Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres anken ved en opbringning på tel 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVEN APS

Ebbe Jørgensen

Send omgående Deres prislister til følgende adresse:

_____ Klip af og send til _____

Scanpakket ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Druserne — Libanons katolikkers traditionelle fjender

(NC) - I arabiske lande identificerer folk sig politisk og socialt ved deres religion. I Libanon lever 300.000 druser blandt 3,2 millioner anderledes troende.

Islamisk sekt med uklar tro

Druserne er en sekt, som i 1017 udskilte sig fra andre islamske grupper. Den drusiske tro prædiker forstillensens lære, således, at druseren, hvis han bor blandt folk med en anden tro, kan rette sig efter dette lands religiøse skikke, og dog forblive en druser. Denne forstillelse har gjort, at druserne kan lempe sig efter forskellige forhold. Et ret stort antal af dem bor i Israel; og de er de eneste arabere, som kan optages i den israelske hær.

For druseren kan Gud gennemgå forskellige forvandlinger. Han kan optræde som et venligt væsen, eller uden nogen bestemt form, eller også afsløre sig selv i en bestemt form. Hvad druserne ellers tror på, er stort set hyllet i mystik. Drusernes hellige skrifter er utilgængelige for 90 pct. af sektens medlemmer. Kun »de vise« (uqqal) har lov til at læse manuskripterne, som stadig afskrives i hånden på arabisk. De, der ikke er uqqal, kaldes juhhal (de uvidende). Druserne tror på sjælevandring, men har samtidig en meget nøgtern indstilling til livet, som koncentrerer sig om den enkelte, familien og folket.

Druserne kom til det, der nu er Libanon i 1.000-tallet, idet de søgte

efter et sted, hvor de kunne dyrke deres religion uden at blive forfulgt. I 1600-tallet slog de sig sammen med maronitterne, som også kom til Libanon for at dyrke deres religion og kæmpe mod det tyrkiske rige.

Blodige konflikter siden 1800-tallet

Det, at begge grupper slog sig ned ved Shouf og i Metnbjergene førte til konflikter og en række blodige massakrer i 1800-tallet. Maronitiske bønder rejste sig mod sheikerne, deres lensherrer, som for det meste var druser, og blev oftest nedslagtet af disse.

Fransk indblanding førte til, at Libanons emirater og dermed feudalt styret forsvandt og en centralregering under en kristen -

Druserledereren Joumblatt.

men ikke libanesisk - guvernør oprettedes. Mange druser emigrerede til Syrien; og derved kom maronitterne til at udgøre flertallet af befolkningen. Men de druser, som blev i landet, følte sig som grundlæggere og vogtere af libanesisk identitet, mens andre religiøse samfund i Libanon, som f.eks. shiitiske og sunitiske muhammedanere føler sig knyttet til hhv. Iran og Syrien.

Fra 1975 har der igen været fjendtligheder mellem druser og maronitter, idet druserne tog palæstinensernes parti.

Dialog med islam yderst vanskelig

(KIPA) - Bispesynoden i Rom er ikke optimistisk m.h.t. en dialog med islam, som for øjeblikket oplever en ofte aggressiv renæssance. Det er dog påkrævet at udbygge en venskabelig sameksistens, som kan skabe tillid. Selv om visse former for intolerance tramper på de religiøse mindretals rettigheder, må de kristne alli-

gevel søge konstruktiv kontakt med islam.

Biskop Dubois fra Istanbul understreger, at muslimer bliver bedre behandlet i de kristne lande end omvendt. På det religiøse område er gæstearbejdernes situation i de vesteuropæiske lande mere problemløs end de bekrængte kristne mindretals f.eks. Tyrkiet.

Kristne i Libanon udsat for grusom massakre

Rom (NC) - Det katolske informationscenter i Beirut Libanon, har udsendt en rapport om massakrerne fornylig i Libanon. Den er ikke en komplet liste på ofrene. Dens kilder er Røde Kors, Caritas, det katolske bispedømmes forskellige centre, hospitaler, religiøse ordener og øjenvidner. Den 28. oktober i år udkom en del af rapporten i »Avvenire«, et italiensk katolsk blad.

Mere end 700 kristne er ifølge rapporten dræbt i 10 landsbyer i kampene mellem maronitiske katolikker og druser. Flere hundrede savnes, og flere end 185.000 er hjemløse. Blandt de savnede er 5 præster og 2 nonner. Ca.

100 landsbyer blev ødelagt. Mindst 85 klostre og kirker blev jævnet med jorden, samt residenserne for de melkitisk-katolske embedsmænd og den maronitiske biskop af Sidons residens. Det hævdes, at ofrene blev henrettet på barbarisk vis, og deres legemer skåret i stykker.

Ofrene var maronitiske katolikker, græsk ortodokse, melkitiske katolikker, armenske ortodokse og protestanter.

Den 3. oktober krævede libanesiske biskopper en international undersøgelse af disse massakrer. Der var våbenstilstand i slutningen af september, men biskopperne påstår, at drabene alligevel fortsatte.

Charia islamisk lov i Sudan

Frygt blandt kristne og andre ikke-muslimske grupper

(KIPA) - De kristne har været parate til en dialog med islam, men ikke omvendt. Islam er blevet bevidst missionerende. Det vil også skabe problemer i Europa. Man har taget imod muslimske gæstearbejdere, og dermed også muslimske familier, hvis børn blandes med kristne børn i skolerne. Iran er blevet en udpræget muslimsk stat. Og nu skal Sudan også underlægges muslimsk lov (Charia). Sudan har 20 millioner indbyggere. Deraf er 6 millioner ikke-muslimer, 1,2 millioner katolikker og ca. 400.000 protestanter. Meddelelsen om, at Charia nu skal erstatte den hidtidige straffelov, har vakt forfærdelse, ikke blot blandt ikke-muslimer, men også blandt mådeholdne muslimer, specielt blandt højtstående officere.

I Sudan er tre religioner repræsenterede: Mod nord muslimer (Sunnitter) og kristne, mod syd animister (som tror på ånder, der besjæler naturen). Charia vil skærpe modsætningen mellem disse grupper. Sydens folk vil nu være »abid« (slaver) for muslimerne. Da charia forkyndtes, kom hadet mod de

kristne tydeligt frem. Ekstremister krævede deres likvidering.

For 25 år siden blev kirken forfulgt i Sudan. Nu må man frygte en gentagelse af forfølgelserne. »Kommunisme og kristendom uønsket« stod der på plakater, der var slået op på moskeer og boliger.

Bønsskrift og hyrdebrev

Ærkebiskoppen i Khartum, monsignore Gabriel Zubeir Wako, 43 år gammel og en besindig mand har sendt et bønsskrift til statspræsidenten Nimeiry. Han påpeger her, at kristendommen afviser en retfærdighed efter principet øje for øje, tand for tand. Charia overholder ikke alles lighed for retten.

Ærkebiskoppen har også udsendt et hyrdebrev, som han har udfordret i samråd med de øvrige biskopper og præster i Khartum. Det siges heri blandt andet: »Den islamske lov kan ikke betragtes som rettesnor for de kristne. Den islamske lov begunstiger muslimer i deres konflikter med ikke-muhammedanere. Alle sudanesere bør være lige for retten. Desuden må

visse straffe afvises: Lemlæstelse er i modstrid med menneskeværddigheden. Offentlig udpiskning vil forvandle befolkningen til blodtørstige borgere. Hvis man anvender princippet øje for øje, vil Sudan snart

være en stat af blinde. Katolikkerne vil ikke mere få lov til at bygge kirker. På bolig- og arbejdsområdet vil de kristne blive diskrimineret. Religionsfrihed er en menneskeret«.

Kardinal Joseph Höfner, Köln, er blandt de fremtrædende katolske gejstlige, der søger at holde dialogen åben mellem kristne og muslimer. Her taler han med lederen af universitetet i Kairo, dr. Abdelhahn Mahmoud under et besøg i Egypten for et par år siden.

Helge Kristensen var en alsidig journalist

Redaktør Helge Kristensen, der døde lørdag den 10. december 1983, var igennem 10 år en flittig skibent i »Katolsk Ugeblad«, som han blev ansvarshavende for i 1964. Men den danske offentlighed lærte ham også at kende dels som kronikør i Berlingske Tidende, hvor han orienterede om internationale kirkelige emner, og dels gennem hans arbejde i den nu nedlagte Katolsk Pressetjeneste, som han var medstifter af og chefredaktør for. Herigennem informeredes danskerne om Det andet Vatikankoncilis arbejde og resultater. I 1969 forlod Helge Kristensen »Katolsk Ugeblad«, hvorefter han

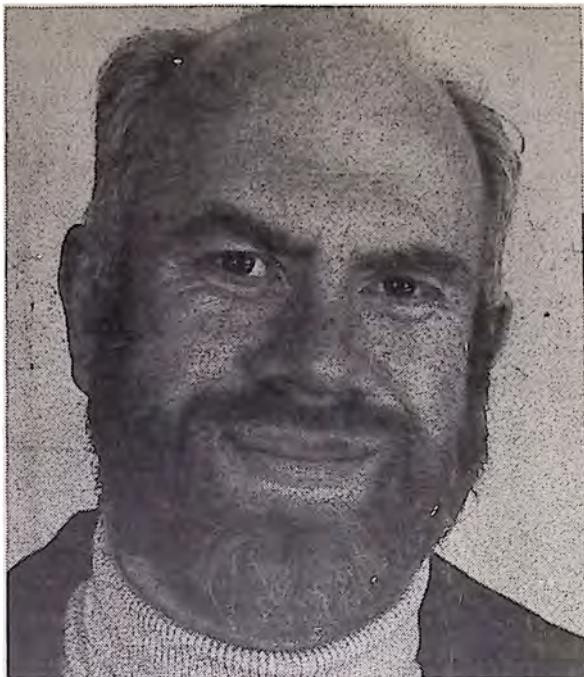
arbejdede på Berlingske Weekendavis til sin død. Helge Kristensen er født den 13. maj 1930. Han var kontoruddannet og var indtil sin ansættelse i bispedømmet forsikringsmand. Men det var journalistikken, der havde hans store interesse.

Altid præcist

I Berlingske Tidendes nekrolog den 11. december beskrives Helge Kristensen som den alsidige journalist med kirkestof, retsstof, kulturstof og udenrigspolitik som sine områder, og »uanset hvad han skrev om, gjorde han det altid præcist. I sine reportager magtede han at gengive selv komplicerede sammenhænge let forståeligt, uden at hverken nuancer eller helhed gik tabt.«

Han besad den sjældne evne at kunne kombinere skarphed med blidhed; han var fundamental venlig, siges det videre i nekrologen. Også *Elli Gambell*, der var hans nære medarbejder i alle årene på »Katolsk Ugeblad«, siger om Helge Kristensen som nekrologen »Han var et fint menneske, en fin journalist, en fin kollega og ven«.

kk

Helge Kristensen

Forsvar for menings- og religionsfrihed

Dublin (KIPA) - Det er katolske journalisters opgave at gå fuldt og helt ind for bevarelsen af menings- og religionsfrihed, sagde præsidenten for Den katolske verdensunion for Pressen (UCIP), dr. *Hans Sassmann* ved afslutningen af unionens 13. verdenskongres, der for nylig fandt sted i Dublin.

Over for mere end 300 journalister fra 75 lande erklærede dr. Sassmann, at denne frihed trues af »fattigdom og magt«. Katolske journalister må ikke »opfatte sig som mennesker, der har magt, men som mennesker, der står i alle menneskers tjeneste«. Derfor er opbygningen af det internationale samarbejde inden for alle områder af katolsk journalistik den »vigtigste opgave« for den nærmeste fremtid.

Den 13. verdenskongres for Den katolske verdensunion for Pressen sammenfattede denne opgave i flere beslutninger. Især tænkes der på et samarbejde mellem europæiske og

amerikanske forlag, presseagenturer og forbund for at udbygge pressen i Den tredje Verden. Det drejer sig om en større og bedre uddannelse og om overførsel af teknologi og viden, der må tage hensyn til »de afrikanske, asiatiske og latinamerikanske landes og kulturers behov og ønsker«.

For at styrke UCIP internationalt skal samarbejdet inden for FN's og EF's organer desuden intensiveres. For at styrke den katolske presses interne struktur, især i de vestlige lande, anbefalede kongressen biskopperne at uddelegere retten til udgivelse af kirkeblade for derved at mindske konflikterne mellem læreembede og journalistiske opgaver. Til udgiver og forlag rettede kongressen en appel om ikke at benytte økonomiske overskud til medie-vedkommende formål, men at geninvestere til udbygningen af den katolske presse.

Anstødeligt requiem

John Lundorf, der er formand for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund, har i et brev til generaldirektør *Laurits Bindsløv* protesteret mod udsendelsen af den svenske komponist *Sven-David Sandströms* requiem, der transmitteres den 20. januar. Teksten indeholder pornografiske udtryk og rædselskildringer af tortur, oplyser *John Lundorf*.

Programdirektør *Sven Fugl* vil imidlertid ikke gribe ind under henvisning til at: Teksten ikke er

»afgørende for vurderingen af et musikværk af denne art. Den tjener som reference for det musikalske budskab, men musikken ophæver dens selvstændige betydning. En læsning af teksten giver derfor ikke noget dækkende indtryk af musikværket. Det må vurderes som en kunstnerisk helhed og naturligvis slet ikke ud fra isolerede bestanddele af teksten, der i sig selv kun er et underordnet element i værket.«

Nye bøger

And og Liv-serien nr. 19: Den medvandrende Gud. Niels Steensens Forlag. 40 sider. Kr. 15,- i abonnement 48,- kr.

Elsebet Kieler: Det bibelske menneskesyn - skabelse og nyskabelse i Gl. Testamente. Katolsk Forlag. 209 sider. Kr. 105,-.

Det danske Bibelselskab: Bibeltegneserien nr. 9: Paulus og menighederne. Nr. 10 Paulus og hans budskab. 48 sider pr. bind. Kr. 29,90. Haases Forlag.

Robert Fisker: Forfølgeren (om Paulus). Haases Forlag. 123 sider. Kr. 61,75.

Minna Borgwardt og Bjarne Reuter: Nu titte til hinanden. 16 salmer fra salmebogen (noder og helsides farveplancher). Haases Forlag. 42 sider. Kr. 79,00.

Maja Holst: Afmagt i kø. Fra et strejftogt i Mother Therasas verden. Abbé Pierres Klunseres Forlag.

148 sider. Kr. 98,-.

Jens Møller: Livsværdier i en krisetid. Forlaget Scandinavia. 64 sider. Kr. 62,00.

John McCaffery: Pater Pio, munken fra San Giovanni. Strubes Forlag. 152 sider. Kr. 118,50.

P.H. Lange: Broder Anselms Syn. Elleve noveller, hvoraf 7 fra kirkehistorien. Jørgen D. Grøn-bæk's Forlag. 112 sider. Kr. 48,00.

Niels Henrik Arendt: Religion i dialog. Om frihedsbegrebet. Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck. 89 sider. Kr. 74,50.

Paul Baker: En ny sang. 13 kristne musikere - deres historie og deres musik. Farvebilleder. Forlaget Scandinavia. 80 sider. Kr. 68,-.

Gunnel Vallquist: Steg på vægen. Albert Bonniers Forlag. 80 sider.

Vatikanet med ved forberedende konference i Helsinki

(KIPA) - Den apostolske nuntius i Finland, ærkebiskop *Luigi Belloti* lægger vægt på Den hellige Stols interesse i en videreføring af konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa. Han forbereder konferencen, om hvilke forholdsregler der kan tages til styrkelse af sikkerhed, tillid og nedrustning i Europa. Den planlægges til den 17. januar 1984 i Stockholm.

Grundpillerne er menneskerettighedernes beva-

relse og garantien af militær sikkerhed. Paven har personligt appelleret til statsoverhovederne i Sovjetunionen og USA om ikke at afbryde forhandlingerne i Genève, da de er en betingelse for gensidig forståelse.

Belloti anbefaler, at den svenske og den finske delegation udformer et slutdokument, som kan være retningsgivende for de nye samtaler i Stockholm.

Tips fra Niels Steensens Bibliotek

Mystik og mystikere
Angela von Foligno
 Zwischen den Abgründen.
Birgitta av Vadstena
 Himmelska uppenbarelser
An English Mystic
 The cloud of unknowing
Graef, Hilda
 Mystics of our times
Johannes av Korset
 Bestigningen af bjerget Karmel
Johnston, William
 Silent music
Julian of Norwich
 Revelations of divine love
Knowles, David
 What is mysticism?
Lunden, Tryggve
 Den stora mystiken

Lutz, A.J.
 Det kristne sjælelivs mysterium
Merton, Thomas
 Mystics and Zen masters
Rhynd, E.
 The spiritual teachings of the Church
Teilhard de Cardin
 Det guddommelige milieu
Teresa av Avila
 Den inre borgen
Weinfurter, Karl
 Der brennende Busch

Niels Steensens Bibliotek
 Stenosgade 9
 1616 København V
 Provsboere bedes bestille gennem deres lokale bibliotek.

Løsning på kryds-ord

U	N	G	D	O	M	S	H	A
D	Y	P	A	R	N	A	S	
H	I	M	E	L	U	L	K	
V	N	Y	T	R	E	M	E	
I	A	R	A	P	M	R		
L	A	S	E	R	B	R	E	V
E	R	T	S	A	O	R	T	A
D	A	J	E	N	S	O	L	
E	K	O	E	I	L	T		
A	D	V	E	N	T	A		

Børnehaveder søges

Mariasøstrenes Børnehave i Nyborg søger en ny leder.

Stillingen er fuldtids og kan tiltrædes pr. 1. marts 1984 eller senere. Børnehaven er en selvejende institution som har overenskomst med Nyborg kommune. Den arbejder ud fra et kristent livssyn, er normeret til 40 heldagsbørn og har daglig åben fra kl. 6.30 til 17.00.

Løn- og ansættelsesforhold efter gældende overenskomst.

Ansøgning, bilagt eksamenspapirer og udtalelser fra tidligere ansættelser sendes inden den 27.1. 1984 til bestyrelsens formand:

Stig Petersen
 Dyrehavevej 37
 5800 Nyborg

Niels Steensens Gymnasium Sct. Kjeldsgade 3 2100 København Ø.

Til elever i 9. og 10. klasse i Københavnsområdet og deres forældre.

Hvis du tænker på at gå i gymnasiet, skulle du overveje om ikke Niels Steensens Gymnasium er det naturlige valg for dig som katolik.

NSG er en skole, der er helt på linie med de offentlige gymnasier m.h.t. undervisningsudstyr og elevfaciliteter. Skolen er så tilpas lille, at den er overskuelig, og tilstrækkelig stor til at den kan tilbyde de 6 almindelige grenfag: matematisk-fysisk, matematisk-naturfaglig, matematisk-samfundsfaglig, nysproglig, klassisk-sproglig og sproglig samfundsfaglig.

Bedømmelse af egnethed og ansøgning om optagelse skal ske i den nuværende skole, du skal blot anføre Niels Steensens Gymnasium som første ønske.

Vil du vide mere om os, er du velkommen til vort orienteringsmøde om optagelse i gymnasiet, det holdes torsdag den 12. januar kl. 19.30 i Englesalen, indgang Jagtvej 183 B.

Vi sender dig også gerne vort årsskrift, blot du ringer til os: Telefonnr. 01 20 93 40.

Med venlig hilsen
 Johs. Thomsen
 rektor

Møder og arrangementer

DKKF lørdagsklubben

Da vi ikke har holdt møde i december, har vi nu bedt pater H. van Schaik tale om de hl. 3 konger lørdag den 14. januar kl. 15. Alle er velkomne. Mødet holdes Stenosgade 4A. Kaffe, te med hjemmebag, kr. 15.-. Tilmelding: Grete Dohm, Valdemarsgade 49, 4. sal, 1665 V., tlf. 01-22 85 34.

Jesus er vejen — vejen til Jesus

Søndag den 15. januar kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Dåb v. Laurence Dom. Alle er velkomne. Katekeseindslagene er optaget på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Skt. Andreas Kirke sognekantor. Tlf. (01) 64 30 39, man.-fre. kl. 9-12.

St. Ansgars Kirke

indbyder til menighedsmøde onsdag den 25. januar kl. 19.30 i menighedssalen, Bredgade 67A, 2. Sognepræst D. Timmermann vil tale: »På sporet af St. Ansgar«. Foredraget vil blive ledsaget af lysbilleder. Alle er meget velkomne.

Menighedsrådet.

DUK-kalender

Bastrupmøde 22/1 1984 kl. 12.00-18.00 i København. For børne- og ungdomsledere øst for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet. Tilmeldingsfrist 16/1 1984.

Horsensmøde 10.-12.2. 84 i Silkeborg. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede vest for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet. Tilmeldingsfrist 3.2. 84.

Landsdækkende ledertræning 24. til 26/2 1984 på Ørborgen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder: fra 16 år og opover. Omtale af arrangementet følger senere i K.O. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse. Husk 150.00 kr. for fællesrejse for unge over 25 år. Forbehold for prisstigninger. Tilmeldingsfrist 6/2 1984.

Årsmøde 2. til 4/3 1984 på Ørborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse. Husk 150.00 kr. for fællesrejse for unge over 25 år. Forbehold for prisstigninger. Tilmeldingsfrist 12/1 1984.

Ministrantkursus 23. til 25/3 1984 på Ørborgen. Begynderkursus for 10-16 årige. Pris kr. 90.- og for fællesrejse kr. 90.- (kr. 150.- for fællesrejse for over 25-årige). Tilmeldingsfrist 9/3 1984.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet

Skt. Kjældsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Franciskus 3. orden

Den hl. Franciskus 3. orden holder møde lørdag den 28. januar kl. 14 i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 64, København.

Pater Brunicardi

Lægdominikanerne i Danmark

indbyder alle interesserede til foredrag torsdag den 19. januar kl. 20 i Skt. Andreas kirkes mødelokale, Kollegievej 2A, 1. sal, Ordrup.

Lilian Jespersen fortæller »Rejseindtryk fra Kina« og viser lysbilleder dertil.

Efter foredraget er der lejlighed til samtale. (Kaffe, te, kage kan købes).

Tilmelding til Annelise Rosendal-Hansen, (01-22 03 59).

Katolske kvinder

af alle slags og alle aldre, der vil mødes med andre katolske kvinder, inviteres til torsdag den 2. februar 1984 at fejre Kyndelmisse. Vi vil tale om: Hvordan vi kvinder befinder os i kirken?

Oplæg ved Ellen Marie Lebahn og Ruth Plum.

Vi starter kl. 18.30 med at spise sammen. Pris 10 kr. Øl og vand kan købes. På grund af begrænset plads tilmelding nødvendig på 02-20 62 22 (9-20), sr. Else Pascale.

Sted: Sankt Ansgars Menighedssal, Bredgade 69A.

En kreds af katolske kvinder.

Det sker på Magleås

Fredag den 13. til lørdag den 14. januar. Skt. Pauls skole, Tåstrup, holder lærerdag.

Onsdag den 18. til fredag den 20. januar. Undervisningsministeriet arrangerer et møde for eksamenskommissionen.

Mandag den 23. til torsdag den 26. januar. Retræte for katolske skoleledere - retræteleder er biskoppen. Arrangør Lilian Jespersen, Institut sct. Joseph.

Påskerefugium

Styrelsen for Magleås indbyder atter i år til påskerefugium på Magleås fra torsdag den 19. til søndag den 22./mandag den 23. april. Retræteledere bliver pater A. Dekkers, S.J. og pater P. Grégoire, O.P.

Nærmere oplysning i Katolsk Orientering nr. 2.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Til venner og bekendte

Godt nytår og tak for de mange julehilsener.

Monna Lisa og Henrik Lewandowski

Ferie i Tyrol

Moderne, privat hus, hos sympatisk ægtepar, hyggelige forhold. Pris kr. 55.- pr. nat incl. morgenmad. Pæne værelser med koldt og varmt vand samt adgang til benyttelse af brusebad og altan. Henvendelse til: Fru Sonja Auer (dansk), Breitenbach 247, A-6250 Kundl, Tirol. Tlf. 009435 338 574 eller evt. 01-12 18 34.

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm ..... kr. 2.50

Indbinding af »katolsk orientering«

Der er nu igen udsendt 3 årgange »katolsk orientering« og hvis De har disse årgange komplet, kunne De måske tænke at lade dem indbinde. De 60 numre vil blive samlet i et bind med trykt rygtekst, og prisen vil blive kr. 210.- incl. moms pr. ekspl., hvortil kommer forsendelse.

Evt. interesserede bedes sende bladene til k.o.s adresse, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K. inden den 20. februar.

Vi kan i begrænset omfang være behjælpelig med at udfylde »huller« i Deres samling, men beder Dem da først kontakte os telefonisk.

Redaktionen.

Sakramentskirken

Grundet vanskeligheder ved grænsen kan tøjindsamlingen til Polen

beklageligvis ikke fortsættes. Sakramentskirken takker for megen god hjælp gennem 5 år.

Radio Vaticana Program for Skandinavien

hver dag kl. 20.15-20.30 på 11.715, 9.755 og 5.985 khz på 25, 31 og 49 meter kortbølge samt 1.611 khz på 186 meter mellem-bølge.

Dansk: Første torsdag i måneden.

Finsk: Søndage og fredage.

Norsk: Mandage.

Svensk: Tirsdage, onsdage, andre torsdage og lørdage.

Forslag og kommentarer meget gerne til: Lars Rooth S.J. »Radio Vaticana« I-00120 Citta del Vaticano. Nærmere program - også for Vatikanets andre udsendelser sendes gerne efter anmodning.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antik indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Aut. eInstallatør

EL MOGENS LARSEN

Renovering 01-6200 København 02-2530/622531

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen Import og tanklager
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillhuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Familiens rettigheder

Fortsat fra forsiden

ret, som kaldes for en »oprindelig, første og umistelig ret«. Forældrenes rettigheder krænktes, hvis staten tvinger dem til en forpligtende opdragelsesform, hvor al religiøs udvikling er udelukket. Endvidere kræves det, at forældrene får medindflydelse i undervisningsprogrammer. Familien har også ret til »især hvad dens yngste medlemmer angår, at blive beskyttet mod massemediernes negative indflydelse og misbrug«.

Religionsfrihed

De statslige myndigheder skal respektere og fremme enhver families lovmæssige uafhængighed, privatsfære, enhed og stabilitet«, hedder det i artikel 6. Skilsmisse bedømmes som et angreb på ægteskabet og familien som institution.

Erklæringens korteste artikel nr. 7, handler om religionsfrihed. Den lyder i sin helhed: »Enhver familie har ret til under forældrenes vejledning at leve deres religiøse liv i hjemmet og til offentligt at bekende og udbrede deres tro, deltage i offentlige gudstjenester og frit vælge religionsundervisningsprogram, uden at blive forulempet for det«.

Artikel 8 drejer sig om familiens ret til at »yde sit sociale og politiske bidrag til samfundets opbygning. Familien har ret til sam-

men med andre at danne foreninger og institutioner for bedre at kunne udføre sine opgaver, beskytte sine rettigheder, arbejde for sit vel og repræsentere sine interesser.

Social lovgivning

Artikel 9 omtaler en familiepolitik, der skal være tidssvarende og omfatte juridiske, økonomiske og statsretslige spørgsmål. »Familien har ret til social understøttelse i særlige nødsituationer, især ved den ene eller begge forældres for tidlige død, i tilfælde af, at den ene ægtefælle bliver ladt i stikken, ved ulykkestilfælde, sygdom eller invaliditet, ved arbejdsløshed, eller hvis familien på grund af alderdom, legemligt eller psykisk handicap eller på grund af særlige problemer i forbindelse med børnenes opdragelse har specielle byrder at bære«.

Gæstearbejdere

De sidste tre artikler i denne katolske erklæring om familiens rettigheder drejer sig om arbejde og løn, om menneskeværdige boliger og om behandlingen af indvandrerfamilier. »Gæstearbejdere har ret til så hurtigt som muligt at blive forenet med deres familier« og »flygtninge har ret til støtte fra statslige myndigheder og internationale organisationer, så familiernes genforening gøres lettere«.

Familiernes rettigheder: Staten bør beskytte mindreårige mod vold i samfundet og i medierne, også mod kioskerens kyniske tilbud af blade og video. Foto KNA.

Rom blokerer udviklingen

- mener 44 kendte hollandske katolikker

HAAG (KIPA) Rom blokerer udviklingen i kirken«, udtaler 44 hollandske katolikker, der indtager fremtrædende stillinger inden for kirke, politik og samfundsliv, i et dokument, der henvender sig til offentligheden. I den »spændte situation inden for det katolske trosfællesskab i Holland« vil de »lægge stemme til en loyal opposition«.

Tager ikke hensyn til udviklingen

»Rom« anerkendes ganske vist af underskriverne som »den kirkelige enheds

centrum«, men samtidig kritiserer de, at dette centrum kun »orienterer sig efter trosdogmerne« og ikke tager hensyn til udviklingen i andre lande og i andre kristne kirker. Dokumentet nævner i denne forbindelse katekesen, liturgien, økumenien og kvindens stilling i kirken.

Der sættes i dokumentet spørgsmålstegn ved det tvungne cølibat, ved forbudet mod, at fraskilte mennesker indgår et nyt ægteskab, ved begrænsninger af fødselskontrol og ved forbudet mod at lade homofile beklæde kirkelige embeder. Samtidig kræves det af kirkeledelsen, at den skal anerkende »retten til selvstændige initiativer og til selvstændigt ansvar«.

Protestbevægelse

Erklæringen er ikke en reaktion på de sidste bispeudtalelser i Holland,

men passer »helt til den nuværende situation«, siger initiativtageren, religionssociologen professor W. Goddiijn fra Tilburg. Katolikkerne i Holland opfordres til at slutte sig til bevægelsen.

Kendte navne

Blandt underskriverne er der provster fra alle Hollands bispedømmer, repræsentanter for de højere skoler og læreanstalter, professorer fra forskellige fakulteter og en del politikere. Generalvikarerne fra Haarlem og Groningen, H. Kuipers og franciskaneren P. C. Gravelde, deltog i de forberedende samtaler, men underskrev dog ikke dokumentet. Som forklaring angiver Kuipers »Da jeg er medansvarlig for den kritiserede ledelse, har jeg ikke givet min underskrift, men dokumentets holdning underskriver jeg gerne«.

4. verdenskonference om religion og fred

Nairobi (KIPA) - Den 4. verdenskonference om religion og Fred (WCRP) skal finde sted i Nairobi i 1984. Den første konference holdtes i Kyoto i 1970.

Den omfatter repræsentanter for buddhismen, konfucianismen, hinduismen, jainismen, jødedommen, islam, shintoismen, sikhismen, zoroa-

strianismen og kristendommen.

Det er konferencens formål at gøre regeringerne og de politisk ansvarlige opmærksom på menneskehedens problemer.

En forbedring af livsbetingelserne er påtrængende nødvendig. Generalsekretæren for WCRP er monsignoren Angelo Fernandes, ærkebiskop af New Delhi.

Jugoslavien: Enecelle og prygl i stedet for sakramente

Belgrad (KIPA) - Otte fanger i Lepoglavo-fængslet i Jugoslavien har i anledning af det hellige år bedt om at måtte modtage sakramentet. Ansøgningen var stilet til fængselsdirektionen den 9. august 83. Kopier sendtes til den apostolske nuntius i Belgrad, Den hellige Stol og Vestens humanitære organisationer.

Da direktionen endnu ikke havde reageret den 15. august, nægtede fangerne at gå på arbejde på denne Maria-festdag. Så reagerede forvaltningen på aktionen, - de otte blev pryglet, sat i enecelle og udsat for kriminelle fangers mishandlinger. Marko Dizdar, en 31-årig student fik en blodprop og overførtes den 7. november til fængselshospitalet.

Reaktionen fra den apostolske nuntius og Vatikanet kendes endnu ikke.

Konflikten i Polen

»Stands politisk retsforfølgelse!«

Warszawa (NC) - De polske biskopper har i slutningen af november appelleret til den kommunistiske regering om - som et skridt hen imod national forsoning - at standse den politiske retsforfølgelse. Denne appel blev fremsat, efter at regeringen havde erklæret, at den planlagde at stille syv fremtrædende medlemmer af den forbudte Solidaritet-fagforening og fire menneskerettighedsforkæmpere for retten. Anklagen lyder på sammensværgelse med det formål at styrte regeringen. Der er ikke givet noget bestemt tidspunkt for processerne.

Næste nummer udsendes den 25. januar

Kirken på Grenada

(KIPA) - Hvordan man end politisk bedømmer besættelsen af Grenada, har denne aktion, foretaget af USA og nogle caribiske stater, gengivet den katolske kirke på Grenada sin handlefrihed - ud af øens 110.000 indbyggere er 67.000 katolikker.

Katolsk kirkeblad var blevet forbudt

Siden 1980 indskrænkedes øens socialistiske regering mere og mere kirkens handlefrihed. Dette har den katolske biskop af Saint George's i Grenada, Sydney Anicetus Charles og præsidenten for Grenadas kirkekonference, den

anglikanske ærke diakon Hoskin Huggins, gentagne gange beklaget offentligt.

Siden 1980 har Grenadas regering forbudt det katolske bispedømmeblad »Catholic Focus«, fordi bladet dengang kritiserede tilsidesættelsen af menneskerettighederne på øen. I den følgende tid fratog man katolske præster deres arbejdstilladelse, hvis de i deres udtalelser, ikke holdt sig strengt til religiøse emner. Kirkelige bygninger blev beslaglagt af regeringen, uden at der blev givet nogen grund derfor. Biskop Charles beklagede også, at børn blev fjernet fra deres forældre og i børnehaver, skoler og børnehjem udsat

for en marxistisk-kommunistisk opdragelse. Huggins erklærede i oktober i fjor, at øens fængsler var fulde af politiske fanger, der blev holdt indespærrede i lang tid uden anklage og retssag.

I samtaler med de første journalister, der efter amerikanernes besættelse af Grenada fik adgang til øen, har biskop Charles ifølge radioberetninger bekræftet, at kirken på Grenada til sidst faktisk ingen handlefrihed havde. Biskoppen citeres for at have sagt: »Fængslerne var så overfyldte med politiske fanger, så der ikke længere var plads til virkelige forbydere«.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annoncerdeling: Brodgade 69 A, DK-1260 København K. Telefon (01) 11 60 80.

Giro: 5 00 14 71 Ansgarstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Økumene — et paradenummer?, side 2

Ungdomssiden, side 6

Orientering fra sognene, side 7-10

Maria-visioner, side 12-13

Opdragelse til menneskeværdig kærlighed

(KNA) – Det er almindelig kendt, at pave Johannes Paul II personlig er meget interesseret i, at kirken udformer en klar stillingtagen til »en klog og positiv sexualopdragelse«, som Det andet Vatikanconcil jo har anbefalet.

Paven har brugt de fleste af sine onsdags-audienser i 1982 til at udvikle, hvad han selv kaldte »en teologi om det menneskelige legeme«. Det er stort set de samme betragtninger, Kongregationen for katolsk Opdragelse nu har

udsendt som et omfangsrigt dokument med titlen »Vejledning for opdragelsen til menneskelig (eller menneskeværdig, human) kærlighed«.

En voksen og moden seksualitet

Dokumentet henvender sig til forældre og pædagoger med en lang række retningslinier for sexuel opdragelse, som har til hensigt at imødegå »den nuværende holdningsløshed på det moralske område«. I fodnoterne vises der tilbage til de synspunkter, pave Paul VI forfægtede i sin rundskrivelse »Humanae Vitae« (om et menneskeværdigt samliv i ægteskabet) fra 1968 og til den nuværende paves ord om skolens medansvar i rundskrivelsen »Familiaris Consortio« (om opdragelse til menneskeværdighed i familiens skød) fra 1981. Vejledningen forsøger på denne måde at samle trådene og fremlægge et helhedssyn på opdragelsen til moden, voksen seksualitet, der vedkender sig sit ansvar for medmennesket, for samfundet og for livet.

Vejledningen er underskrevet af kongregationens præfekt, den amerikanske kardinal William Wakefield Baum og sekretæren, ærkebiskop Antonio M. Javierre, og dateret Allehelgensfest, 1. november 1983.

Kopi af den engelske tekst kan fås ved henvendelse til redaktionen og indsendelse af 10 kr. i frimærker.

Europa-parlament fordømmer forfølgelse af polakker

Strasbourg (KIPA) – I en appel til den polske regering har Europaparlamentet protesteret imod skræmmekampagnen, retsløsgørelsen og kriminaliseringen af intellektuelle, arbejdere og gejstlige i Polen. Man bør især værne om den katolske kirkes uafhængighed, religionsfriheden og menneskeværdigheden. Europa-parlamentet fordømmer anklagen mod 69 polske præster, som skal retsforfølges på grund af påstået misbrug af religionsfriheden.

Tillægget om kirkebidrag nu fremme i dit våbenhus

Det tillæg om kirkebidrag og hvordan man bliver medlem af ordningen, som var ilagt »katolsk orientering« nummer 19 i 1983, ligger nu fremme i våbenhuset i din sognekirke. Tag det med hjem og benyt blanketterne!

Pastor Christoph Meyer, sognepræst for den lutherske menighed i Rom, byder paven velkommen i Kristus-kirken, søndag den 11. december 1983. Dagen efter havde »katolsk orientering« dead-line til nr. 1 af januar 1984, hvilket er grunden til, at vi først nu kan bringe billeder af begivenheden. (Det gælder også billedet af Danuta og Bogdan Walesa på bagsiden, taget i Oslo den 10. december). Politikens pressefoto.

Paven prædikede i luthersk kirke

»Vi kan skimte enhedens morgenrøde i det fjerne«

Rom (KIPA) – For første gang siden reformationen har paven søndag den 11. december sammen med en luthersk menighed i Rom fejret en protestantisk gudstjeneste og bedt for kirkens enhed. I sin prædiken fremhævede paven arbejdet for enheden som væsentlig. »Vi må ikke blive nedslået over vanske-

lighederne«, sagde han, »vi kan her i adventstiden skimte enhedens morgenrøde i det fjerne«.

Han kaldte sin deltagelse i gudstjenesten et familiebesejning i advent og påpegede, at spaltningen blandt de kristne er en væsentlig hindring for evangeliets sejrige udbredelse blandt alle folkeslag.

Paven sagde videre, at mødet her i kirken så nær år 2000 betyder forventningen om en ny advent. Tidligere paver har ikke gjort opretholdelsen af denne luthersk-evangeliske menighed let. Den har i begyndelsen måttet kæmpe for sin eksistens her i Rom. Men til trods for al menneskelig svaghed og

forgangne tiders utilstrækkelighed må vi ikke miste tilliden til Guds nåde, som har åbenbart sig ved Helligåndens ord, der er kommet til os under konciliet. Læs mere side 2.

Kirken i Chile bandlyser alle, der medvirker ved tortur

Santiago de Chile (KIPA) – Chiles biskopper vil ekskommunicere alle, der udfører tortur eller medvirker dertil.

»Hverken bødlerne, deres medskyldige eller dem, der ikke forhindrer disse handlinger, selv om det ville være dem muligt, må modtage den hellige kommunion«, hedder det i en erklæring, der blev offentliggjort ved afslutningen af den chilenske bispekonferences plenarmøde i december.

Tortur er en alvorlig forsyndelse mod Gud og mod menneskets værdighed. Biskopperne går i deres erklæring samtidig ind for, at det er påtrængende nødvendigt med en reform af det hemmelige politi.

Krav om fornyet demokrati

Til overvindelse af landets »moraliske og sociale krise« er tre principper aldeles nødvendige: »Respekten for menneskets

værdighed, anerkendelsen af arbejdets værdi og en tilbagevenden til fuldstændigt demokrati«, betoner de kirkelige overhyrder i deres erklæring. De kræver desuden, at alle chilenerne, der lever i eksil, skal kunne vende tilbage til Chile, at retten til frie og respektfulde informationsret spekteres, at de fattigste af de fattige får flere rettigheder, og at der skabes de nødvendige nye arbejdspladser.

Biskop Salvador Schläefer. Foto KNA.

Ikke myrdet

Mens biskop Salvador Schläefer, Nicaragua, i juledagene ledsagede 3.000 Miskito-indianere på flugt til Honduras – et tre dages togt gennem urskovene – meddelte sandinist-radioen i Managua, at biskoppen og to præster var blevet myrdet af »revolutionens fjender«. »Nyheden« var opdigtet. Foto KNA.

Inviterede paven sig selv?

Rom (NC) – Italienske protestanter har kritiseret pavebesøget den 11. december i det lutherske sogn i Rom med den begrundelse, at man dermed anerkendte den pavelige autoritet. Den protestantiske pastor Meyer oplyser følgende som svar på denne protest:

Den 24. januar 1982

besøgte paven et katolsk sogn i Rom. Under receptionen foreslog et sognerådsmember fra den lutherske nabokirke spontant paven også at besøge det lutherske sogn. »Det kunne jeg godt tænke mig at gøre snart«, sagde paven og tilføjede: »Det skal nok ske en dag. Det må ikke vare længe«. To dage

senere mødte paven pastor Meyer under en økumenisk gudstjeneste for den kristne enhed i St. Paul-Udenfor-Murene. Paven foreslog året 1983, 500-året for Martin Luthers fødsel som et passende tidspunkt for besøget. »På den måde«, siger pastor Meyer, inviterede paven sig selv.

Paven og den lutherske sognepræst Christoph Meyer

Positiv erklæring fra Det Lutherske Verdensforbund

Genève (KIPA) – Carl Mau, generalsekretær for det lutherske verdensforbund har givet følgende erklæring til pavens besøg i en evangelisk-luthersk menighed.

Jeg er taknemmelig og opmuntret ved denne betydningfulde økumeniske begivenhed. Indbydelsen er udgået fra den lokale

menighed i Rom; og netop dette er en enestående opfordring til at fortsætte og udbygge mulighederne for sådanne personlige møder mellem katolikker og protestanter. Et samarbejde mellem paven og sognepræsten i en protestantisk gudstjeneste er epokegørende.

De problemer, der nu

skiller os ad, er ikke blevet løst eller mindsket. Den lutherske menighed i Rom består stadigvæk i fællesskab med de andre protestantiske kirker i Italien. Men denne fælles bøn og forkyndelse af evangeliet betyder et skridt fremad mod den kristne enhed.

Pastor Meyer:

Pavens besøg et nyt tegn

(KIPA) – I sin prædiken udtrykker pastor Meyer sin glæde over pavens besøg som et nyt tegn på forberedelsen af en fælles vej for lutheranere og katolikker. Det haster, mener han, at tage fat på de vanskelige spørgsmål: fælles eukaristi og fælles gejstligt embede. Da kristusmenigheden blev stiftet i Rom i 1817, var modsætningerne store. De opståede stridigheder er bilagt. Vi står nu over for et nyt afsnit: Dåb i Kristi navn. Vi kan bruge begreber som »enhed i tilstrækkelig trosenighed« og »tro i forsonet forskelligartethed«. Men der er langt tilbage endnu, og vi trænger til mange nådegaver for at nå til en fælles nadver og et fælles gejstligt embede.

Pastor Meyer nævnte specielt den katolske kirkes anerkendelse af Luthers bekendelsesskrift, Den augsburgske trosbekendelse, men spørger så, om den nu også virkelig tages alvorligt i sin egen kirke, om denne stadig holder fast ved den tro, dens forfædre havde i 1530, eller om man burde udtrykke sig anderledes i dag. Den lutherske kirke holder jo på, at dens

bekendelse altid skal prøves ved Bibelens vidnesbyrd, og at man samtidig må høre på kristne af samme og anderledes tænkende konfessioner.

Jesajas profetiske vision af én vej for de troende, der under forskelligartede kulturer er spredt over hele verden, er én fælles vej og ikke to parallelle veje, påpegede pastor Meyer.

KNA-kommentar:

Hvor de dog elsker hinanden!

Pavens besøg i den lutherske Kristuskirke i Rom blev fejret som en begivenhed af historisk betydning i medierne i Vesttyskland. Paven deltog i en protestantisk gudstjeneste, talte fra kirkens prædikestol til en luthersk menighed og deltog i fællesbøn med denne menighed og dens præst om kirkens enhed, og han gav dermed et eksempel på, hvordan Det andet Vatikanconcils dekret om økumeni kan realiseres.

Der rejste sig dog adskillige indvendinger fra protestantisk side. Der var bekymringer hos katolikkerne og klager fra waldensere og metodister, som følte sig forbigået af deres egne.

Christoph Meyer, sognepræst for luthermenig-

heden og samtidig dekan for den evangelisk-lutherske kirke i Italien så sig derfor tvunget til at sætte tingene på plads: Pavebesøget var ikke ensbetydende med en anerkendelse af Peter-embedet. Johannes Paul II krævede heller ikke nogen særrettigheder. Dog kunne man se et smil på hans læber, da pastor Meyer i sin tyske prædiken ikke tiltalte ham med »Eure Heiligkeit« men brugte det italienske »Santità«.

Pinlig var Friedrich Königs reaktion, som i »Den lutherske verdensinformation« i Genève taler om en happening og et økumenisk show. To fremtrædende medarbejdere i verdensforbundet distancerede sig dog fra denne kritik.

For kirkens modstandere blev det her klart igen, at det er lettere at gå ud på gader og stræder og engagere sig i verdensfreden end at holde fred blandt de kristne konfessioner.

Noget væsentligt er dog opnået; en protestantisk menighed har forenet sig i bøn om de kristnes enhed med den hellige fader, ikke under ham.

Pave Johannes Paul II på prædikestolen den 11. december i den lutherske Kristuskirke i Rom.

Luthers ekskommunikation er for længst ophævet

(KNA) – Man har netop nu i lutheråret stillet krav til den katolske kirke om at ophæve Luthers ekskommunikation. Kardinal Ratzinger svarer herpå i »Den internationale katolske avis« i København, at ekskommunikationen er en forholdsregel, kirken tager overfor en levende person. Med

Luthers død den 18. februar 1546 er den i sagens natur ophævet.

Et mere vigtigt spørgsmål er nu, om den lære, Luther fremførte, endnu den dag i dag skiller konfessionerne og derved udelukker en fælles kommunion. Det er det økumeniske problem i dag.

Ratzinger beskylder Rahner for at dyrke »teologisk akrobatik«

Freiburg i Br. (KIPA) – »Teologisk akrobatik, der desværre ikke har meget med virkeligheden at gøre«, har kardinal Ratzinger, præfekten for trosrådkongregationen, kaldt de teser, som professorerne Karl Rahner og Heinrich Fries har fremsat om en forening af kirkerne. De to teologer fremsatte midt i 1983 i bogen »Einigung der Kirchen – reale Möglichkeit« (»Kirkernes forening – reel mulighed«) provokerende forslag og argumenter og hævder, at tiden nu er inde til kirkernes enhed. (Bogen er udkommet på Herders Forlag og omtalt i »katolsk orientering« nr. 12, 1983, red.).

Ratzinger betoner nu i et interview, der er offentliggjort i det internationale katolske tidsskrift »Communio«, at man ikke som i en kasernegård kan kommandere konfessionerne til enhed og siger: »Hovedsagen er, at de marcherer sammen, hvad de i enkeltheder tænker

derved, er ikke så vigtigt«. Kirkeenhed lever af enhed i de grundlæggende afgørelser og overbevisninger, fastslår Ratzinger. Anderledes forholder det sig med de kristnes »operative enhed«. Den eksisterer allerede og kunne udmærket – også uden en løsning af de egentlige enhedsproblemer – være langt stærkere og mere omfattende.

For Ratzinger er det egentlige mål for alle økumeniske bestræbelser »at forvandle de mange adskilte konfessionskirker til mange lokalkirker, der i deres mangfoldighed er virkelige kirker«. For tiden er det imidlertid vigtigt at sætte sig realistiske foreløbige mål. Ellers kan den økumeniske begejstring let slå om i resignation eller ny bitterhed, der søger skylden hos den anden for, at det store mål endnu ikke er nået.

Ratzinger advarer mod »forenings-hastværk«, der forbliver overfladisk og tit virker meget kunstigt.

Så er der valg igen!

»Igen?«, vil nogen måske spørge. Ja, men denne gang ikke et stort og kostbart folketingsvalg, men valg til DUK's hovedbestyrelse. DUK afholder i tiden 2.-4. marts 84 årsmøde på Ømbo. Blandt deltagerne vil være repræsentanter for sogne, pastoralenhederne, lokalforeningerne, udenlandske såvel som indenlandske gæster og... kandidater til hovedbestyrelsen.

På årsmødet skal der vælges en række nye hovedbestyrelsesmedlemmer. Arbejdet i hovedbestyrelsen består bl.a. i at være ansvarlig for økonomien, at efterleve formålsparagraffen, at nedsætte

arbejdsgrupper og at udføre de beslutninger, årsmødet har vedtaget. Opgaverne forekommer dig måske meget tørre og kedelige, men i praksis udmønter de sig på mange spændende måder.

Det er måske lige dig der mangler

Hovedbestyrelsen har i sit arbejde en meget stor kontaktflade til såvel menigheder og andre instanser i kirken, som til organisationer og bevægelser udenfor kirken, f.eks. Økumenisk Fællesråd, Dansk Ungdoms Fællesråd, Bedstemødrene fra Plaza de Mayo osv.

I de forløbne år har skiftende bestyrelser kryd-

set land og rige rundt for at besøge menigheder og klubber. Ved disse besøg har vi fået et stort indblik i menighedslivet og har ud fra disse forudsætninger kunnet hjælpe lidt til i det lokale børne- og ungdomsarbejde. Også internt i DUK er der meget at se til. En væsentlig del af tiden går med at opretholde kontakten til DUK's udvalg og repræsentanter, og sidst, men ikke mindst, at holde øje med den hastigt voksende økonomi.

Men hovedbestyrelsens arbejde rummer ikke kun ansvarfuld alvor og dybsindige overvejelser! I hovedbestyrelsen er der også en mulighed for at fostre

nye ideer, være kreativ og møde nye mennesker. Kort sagt, en chance for dig som søger udfordring!

Ifølge DUK's foreningspraksis bør du være 18 år og være opstillet af mindst 5 stillere, som er over 16 år.

Hvis du ønsker at stille op, så send din stillersedel til DUK's sekretariat, Sct. Kjelds Gade 3, 2100 København Ø.

Af hensyn til planlægningen af årsmødet meget gerne inden 3. februar. Men i princippet kan kandidater stille op indtil den 3. marts ved henvendelse til dirigenten.

Hvis du har spørgsmål, så ring til sekretariatet på telf. 01-20 63 63, eller skriv til os.

DUK's hovedbestyrelse
v. Thomas Borup

Påskerefugium på Magleås

Atter i år afholdes Påskerefugium på Magleås fra skærtorsdag den 19.4. til 1. påskedag den 22.4. 84.

Ledere er: pater Anton Dekkers, S.J. og pater Pierre Grégoire, O.P.

Påskerefugiet vil koncentrere sig omkring påskens mysterium, således at gudstjenesterne og deres forberedelse vil være midtpunktet.

Erfaringen har vist, at deltagerne i øvrigt foretrækker et program, der ikke er lagt for stramt. Desuden vil der være tilbud om uformelle gruppesamtaler.

Alle, der føler behov for såvel ro som fællesskab i påskedagene, er velkomne.

Tilskud fra fonden Magleås Venner og andre fonds gør det muligt at fastsætte prisen til kr. 450.-. Opholdet kan forlænges til 2. påskedag, prisen er da kr. 600.-. Ankomstdagen begynder med eftermiddagskaffe og aftenmaden slutter med frokost.

Tilmelding foretages ved henvendelse til sekretariatet på Magleås mellem kl. 10 og kl. 16 på tlf. (02) 81 07 15 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød.

Julekrydsens vindere

De tre heldige vindere af julekrydsen fra »katolsk orientering« nummer 20 blev:

Ann Adrian, Amagerbrogade 145, 2300 København S, som vandt den ny Katolsk Håndbog, og de

to katolske lommekalendarer blev vundet af Charlotte Olden, Ægirsgade 37, 4. tv., 2200 København N og Jørgen Raa Olsen, Rolighedsvej 9, 2. tv. 1958 København V.

Rejsegilde på Skt. Norberts skole

Fredag den 2. december var igen en stor dag for Skt. Norberts Skole i Vejle. Kun seks år efter den store udvidelse i 1977 kunne skolen igen holde rejsegilde, denne gang på de tiltrængte gymnastiksale samt musik-, formnings- og sløjdelokalerne. Den nye bygning ligger nederst på skolens grund, syd for gårdspladsen og falder med sine røde teglstenstag smukt ind i det omgivende kvarter. Skolens ældste bygning er fra 1937, de nyere fra 1957 og 1977. Den gamle gymnastiksal bliver nu indrettet som menighedssal.

Kvindernes internationale bededag:

Levende vand fra Kristus — vort håb

Kvindernes internationale Bededag er i år fredag den 2. marts. Denne dag får kristne kvinder i Danmark anledning til sammen med kristne medsøstre over hele verden at læse de samme tekster fra Bibelen og bede over de samme emner.

Bedeteksten er udarbejdet af svenske kvinder,

som har som målsætning - gennem tanker og ord fra Den hellige Skrift - at hjælpe andre til at glædes over, hvad vi ejer i orden: »Levende vand fra Kristus - vort håb«!

Kvinderne i Sverige indbyder os på bededagen til sammen med kristne kvinder over hele jorden - at glæde os i Kristus vort

håb, som giver levende vand, oplyser Komiteen for Kvindernes Internationale Bededag i Danmark.

Kollekten, som blev indsamlet i 1983, beløb sig til 66.000 kr., og den blev delt mellem Dansk Flytningehjælp og Baptisterne missionsarbejde i Burundi og Rwanda.

Kollekten i år vil blive

delt mellem KFUK's verdensforbunds genopbygningsprojekt »Fra sværd til Plov« i Zimbabwe og Frelsens Hærs arbejde i deres Valby-center, som blandt sine aktiviteter specielt prøver at imødegå de problemer, kriseramfundet skaber, siger Komiteen for Kvindernes Internationale Bededag videre, og

Endnu få pladser på Rom-valfarten

Sophie Kallan, Nordisk bispevalfart 1984 oplyser, at der er endnu 10 ledige pladser på helligårsvalfarten til Rom. Den fællesnordiske valfart finder sted i ugen fra mandag den 26. marts til 2. april. Der er allerede 65 tilmeldinger fra Danmark, heraf en stor del fra Fyn og Jylland. 20

har tilmeldt sig fra Island og 30 fra Finland. Der er endnu ikke indkommet noget samlet tal fra Sverige og Norge.

Flere oplysninger om valfarten til Rom kan fås hos Nordisk bispevalfart 1984, c/o Kallan, Jægersborgvej 38, 2800 Lyngby.

Stor adventsfest i Aabenraa for de sønderjyske

Den store adventsfest på »Folkhjem« i Aabenraa fandt sted den 10. december. Traditionen tro mødte en stor skare mennesker op, og alt forløb på bedste

måde, og man fik lejlighed til at snakke sammen og more sig.

Efter en velkomsttale af Carl Aaskov, Røde Kro, underholdt »Den syngende lægefamilie« (Vagn Hansen). Herefter fortsatte vi med Lucia-optog og pastor Erling Brodersen, Haderslev tog sig af adventstalen. Vietnameserkoret fra Aabenraa sang ved festen. Også julemanden fik vi lejlighed til at hilse på. En julegavebod til fordel for Caritas gav ialt 1650 kr.

Menighederne ligger meget langt fra hinanden i Sønderjylland, og vi har erfaret, at disse fællesmøder er af aller største betydning.

Jean E. Langwadt

Bededagsteksten koster 60 øre og fås ved henvendelse til Gerda Sørensen, Røddager Alle 38 B, 1. sal, 2610 Rødovre.

»Hvem ringer klokkerne for?«

Valget er overstået. Ifølge Kristeligt Dagblad foreligger der nu en ny situation – den velkendte: Intet selvfølgelig flertal i Folketinget. Det bliver ikke morsomt for regeringen.

Morsommere var det, at studere partiernes valgslagord. Bølger skulle stoppes. Før i tiden kunne vi stoppe vor pipe og vore sokker, endog bygninger og busser kunne være stopfyldte med folk, men nu kan man også stoppe bølger. Det amerikanske trafik-udtryk for *hold* eller *stands* har fået dansk borgerret, også hos de ikke-borgerlige.

Et venstreparti viste en slagfærdig plakat, der vidste, hvordan en højrebølge stoppes: »Stik dem en lige venstrel« Nu må man håbe, at ingen ærøsker sportsjournalist rejser en ophavsretssag mod partiet for utilladelig brug af et velkendt idræts-citat. For det er jo, hvad der for tiden overgår Kristeligt Folkeparti. Dets valgplakat bad vælgerne om at lade livet leve. Dette udtryk, mener advokaten, har kunstneren Lis Bønke ophavsret til, siden det er titlen på et af hendes vævede vægbilleder, lige som Ernest Hemingway har ophavsret til bogtitlen »Hvem ringer klokkerne for?« De ringer altså lige nu for KRF, ikke for dets begravelse under 2 pct. spærreglen, som målingerne havde spået, men til en bøde for krænkelse af en dames litterære ejendom. Lis Bønke var især krænkelse over, at hendes smukke bøn »Lad liver leve!« blev sat i forbindelse med KRF, hvis sekretær mener, hun burde være stolt af det, ihukommende KRF's miljøpolitik og nej til abort.

Så morsomt kan det gå til, når det velkendte danske vid bliver miljøpåvirket af den »sure regn« (undskyld citatet), der fælder mere end skovene.

Heldigvis er der megen anledning til at smile eller le højt, som når journalister skruer skøjterne på for at begive sig på gratis i katolsk kirkestof. Politiken bragte uddrag af en samtale med August Ziggelaar S.J. og lektor i kirkehistorie Jørgen Pedersen om Niels Steensens eventuelle saligkåring.

Når journalister indtager en principielt korrekt-venlig holdning over for det »fremmede« emne, stiller de sig naturligvis på læserens side: Mærkelige spørgsmål skal søges til gode svar, ikke til surhed. Som regel viser dog emnets behandling, hvor frustreret ikke-katolikkens forhold til så ur-kristne begreb som f.eks. »de helliges samfund« kan være, og det på trods af, at lutheranere beder og synger den samme ældgamle katolske trosbekendelse: »Jeg tror på de helliges samfund«.

Hvad August Ziggelaar har sagt, kan han selv forsvare eller rette, hvis det er gengivet fejlet. Hvis Susanne Utzon har citeret ham korrekt, fik kirkehistorikeren Jørgen Pedersen sig selv til at sige: »Katholicismen vil gerne sige, at den har rod her i Norden. Niels Steensen kan bruges til at legitimere den katolske arv til de protestantiske områder«.

Se, her får man lyst til at råbe: Stop! Hvis »arv« betyder den sum af kulturværdier, tidligere generationer har beriget Danmark med, hvordan kan en lektor i kirkehistorie da glemme at huske de 500 år katolsk kulturarv fra Ansgar til Reformationen? Skal vi legitimere (det vil dog sige *føre bevis for*) at Danmarks katolske Middelalder, dette skatkammer af kultur, med sine kirker, der endnu i dag bærer deres helgennavne, med deres altertavler, kalkmalerier og helgenstatuer, har rod her i Norden?

Skal der føres bevis for, at kirkens indsats i socialforsorgen og alfabetiseringen af folket var dansk kultur? Skal vi dokumentere, at kulturen før Danmarks indlemmelse i »det protestantiske område« var lige så dansk eller mere dansk end tiden efter indførelsen af lutheranismen, sydfra, med den delvise fortykning af kirkelivet, der var mere dybtgående end den romanisering, Ansgar bragte med sig, også sydfra?

Undskyld, men den slags historieskrivning har klokkerne for længst ringet for!

ww

Har præsterne ikke tid til os?

For nogen tid siden stod jeg overfor nogle problemer, som jeg mente en præst måske kunne hjælpe mig ud af.

Først ringede jeg til Bispekontoret og fik der anbefalet en psykolog. Efter en opringning til vedkommende blev der meddelt mig, at vedkommende havde travlt med et projekt, og at jeg skulle henvende mig til en eller anden præst.

Så besøgte jeg en præst i hovedstaden efter telefonisk aftale og fik der at vide, at jeg skulle være

glad for, at jeg havde det så godt i Danmark, og at der var mange mennesker der led nød etc.

Derefter skrev jeg til en anden præst, forklarede min situation og fik det høflige svar, at han ikke egnede sig til at være sjælesørger.

Er det sådan, at præster ikke har tid til at hjælpe mennesker, der har behov for en eller flere samtaler, som kan sætte nogle personlige problemer på plads, så man kan se tingene i det rette perspektiv?

For ringe interesse for liturgi og musik i kirken

I anledning af *Leif Kayser*'s indlæg i k.o. d. 14.12. 1983 »Musikken i »Lovsang«, må jeg som musikkyndigt medlem af salmebogsredaktionsudvalget og hovedansvarlig for melodivalget være den nærmeste til at tage til genmæle, og i øvrigt knytte et par kommentarer til den kirkemusikalske situation. En fyldigere redegørelse for udgivelsen må vente, til vi har afskibet orgelledsagelsen, som har været under udarbejdelse siden vi afsluttede redaktionen af »Lovsang«.

Også jeg savner, som Leif Kayser, en debat om *musikken*, men undrer mig måske knapt så meget, når jeg betænker den ringe interesse, man i den danske katolske kirke udviser over for liturgi i almindelighed og den liturgiske musik i særdeleshed; man kunne på den baggrund fristes til at mene, at det enorme arbejde med salmebogen i al væsentlighed har været spildt.

Vi savner i høj grad en kirkemusikalsk institution, der kunne varetage udgivelsen af brugbar musik, afholde kurser for sangere og organister, der jo som oftest er behjertede amatører med alt for ringe forudsætning for at bestride disse embeder.

Det synes også, som om vore præster for en stor del er gået i frø med det liturgiske – men i vor tid med stor præstemangel er

det vel forståeligt – de kære præster har så grueligt meget andet at tage sig til, og dog: Kunne to eller tre præster med specialuddannelse i musik og liturgi gå med i et »liturgisk musikonservatorium« sammen med et par heltidsansatte professionelle lægfolk, ville situationen kunne vendes til det bedre. Disse lægfolk kunne sidde som organister ved de vigtigste af vore kirker og kunne sammen med præsterne undervise på de katolske skoler i musik og liturgi, f.eks. én time ugentlig pr. klasse. Ved også at være behjælpelig med skolemessernes musikalske afvikling, ville disse musikfolk være med til igen at give børnene et levende forhold til messen, med kendskab til liturgiens former og indhold, og gøre dem fortrolige med kirkens musik, i modsætning til i dag, hvor gennemsnitskatolikken i skolealderen måske kender fem salmemelodier, som han/hun knapt er i stand til at synge med på. Med hensyn til melodivalget i »Lovsang« har det ikke været meningen at være autoritativ, men vejledende. Det var målet at forøge melodirepertoiret, for at man ikke fortsat med god samvittighed skal kunne synge 10 forskellige salmer på den samme melodi.

Mit udgangspunkt var af gode grunde den katolske tradition, jeg er op-

Man vil måske henvise til den nærmeste sognepræst – men det er jo ikke sikkert, at han er den rette person til mit behov.

Vedr. sognenes regnskaber vil jeg gerne spørge. Hvorfor bliver overskuddet fra diverse arrangementer såsom andespil, julemarked, loppemarkeder etc. altid delt op i flere velgørenhedstilskud?

Hvorfor kan vi ikke først sørge for vor egen økonomi, så vi ikke behøver at tigge om penge i udlandet til vore projekter? Enhver katolik kan jo dog støtte alt muligt efter ønske og endda trække beløbet fra på selvangivelsen.

M
(navnet er kendt af red.)

Alle tiders med en ungdomsudgave af »katolsk orientering«

Jeg synes, at det er alle tiders ide, at lave en ungdomsudgave. I det normale blad ser man kun en ungdomsside af og til, hvor sandsynligheden for, at den enkelte artikel interesserer en, er minimal. Derimod er der i jeres blad en hel del ting, som interesserer mig, og som jeg derfor har lyst til at læse.

Endvidere kunne man jo håbe, at udgaven også kunne bringe noget gang i det ungdomsarbejde, der kører lidt trægt. Her tænker jeg specielt på KUK'erne, som der ikke er for mange af, og som godt kunne bruge lidt reklame. Jeg er ikke i tvivl om, at

der er behov, og når KUK'erne kører, har de det sjovt sammen.

Desuden er det sjovt at få et overblik over hvad der foregår, og morsomt at læse om og se personer, man kender – det giver jo en større interesse for bladet.

Jeg kunne også godt tænke mig, at bladet blev brugt til debat blandt unge katolikker. Det kunne være spændende at læse om andre meninger. Til slut vil jeg sige, at det er en supergod ide med ungdomsudgaven, og jeg blev virkelig glad, da jeg så dette nummer i postkassen.

Marianne Nørregaard

vokset med siden 1950'erne (jeg er årgang 47), hvor den Laub'ske linie omsider havde sat sig igennem også i den katolske kirke.

Derfor kan visse bevarelsesværdige melodier fra den gamle katolske koralbog anno 1919 godt have undgået min opmærksomhed – men jeg kan trøste Leif Kayser og andre med, at en stor del vil være at finde i den førnævnte orgelledsagelse, som vil komme til at indeholde det relevante stof, der ikke findes i Den Danske Korralbog.

Leif Kayser nævner to eksempler, som efter min mening ikke rammer lige godt. Jeg vil medgive, at *Joseph Hammermüllers* melodi til »Hold dig Jesu Kors for Øje« er ganske glimrende og burde have været med, og at den af mig valgte *Berggreen*-melodi har sine svagheder i den første linie, men den er nu bedre end sit rygte og har fra min barndom været uløseligt knyttet til denne tekst. Og jeg kan ikke med min bedste vilje finde særlige kvaliteter i p.

A. Menzingers »Min Sjæl, o gør dig rede« - den er mig både kedsommelig og usikkert formet, hvorimod den i »Lovsang« valgte som også har en lang tradition bag sig til denne tekst, både rammer tekstens grundstemning og har i sig selv vældige kvaliteter. Der vil – selv for den mest professionelle – altid være en grad af følelser i dette spørgsmål, som let kan føre én udover det strengt saglige – sådan for mig, og sikkert også for Leif Kayser. Selvfølgelig må vi alle vise ansvar over for god katolsk tradition – men hvis ikke der ganske snart fra øverste sted sørges for et kvalificeret initiativ i den musikalske situation, er der snart ingen tradition, at føre videre.

P.S. Jeg må dybt beklage, at henvisningen ved nr. 473 »Hil dig, Himmeldronning skære« er forkert; den har en forklaring, som det vil føre for vidt at redegøre for her. Vi vil finde en passende melodi til den kommende orgelbog.

Knud-Erik Kengen

Spørgsmål udefra og indefra

Det var interessant at læse *Ellen Marie Lebahn's* refleksion i k.o. nr. 19, hvor hun berører emner, som har stor betydning for kirkens liv. Jeg vil gerne komme med en kommentar i denne forbindelse.

Ellen Marie Lebahn peger på nogle tilværelsesfortolkninger, som er fremme i dag, men der må stadigvæk være tale om et mindretal, som tilslutter sig disse. Langt de fleste mennesker søger at forstå deres liv ud fra tankesæt og viden, som er mere alment tilgængelig. For mig at se er der ikke tilstrækkelig grund til at

fokuserer på nyreligiøsiteten, så længe man ikke har stillet kristendommen op mod det grundlag, hvorpå de fleste mennesker tænker og handler. Dette sidste får alt for tit, synes jeg, en temmelig overfladisk behandling af kristne apologeter.

Mange tænkende mennesker søger at få dækket deres behov for livsanskuelse andre steder end kirken, og man kan spørge sig selv hvorfor. Jeg vil gerne gøre opmærksom på et aspekt af kirkens liv: dens intellektuelle ansvar og troværdighed.

Nogle har ment her i

bladet, at der tales for intellektuelt. Jeg mener, at det modsatte er tilfældet. Men måske er »intellektuelt« det forkerte ord. Den udbredte brug af abstrakte termer er ikke et gode i sit selv og næppe meget værd, hvis indholdet ikke præciseres og udmøntes mere eksplicit end sædvanlig. Hvis en mening er udtrykt vagt, kan det være næsten umuligt at vide, om man er enig eller ej, og endvidere hvad forfatteren har forpligtet sig til ved at hævde dette synspunkt.

Jeg vil gerne give et eksempel fra k.o. nr. 20. I

lederen, som normalt udmærker sig ved sin klare formulering og som jeg ellers læser med interesse, står der: »At sætte vor lid til Gud i evangelisk »naivitet« er troens alternativ til denne verdens klogskab«. Disse ord har et bibelsk grundlag, men alligevel kan det være berettiget at spørge, hvad verdens klogskab skal dække i denne sammenhæng – er f.eks. fredsforskning ikke en del af »verdens klogskab«, som kan bruges til at realisere evangeliets værdier?

Vi læser, at »Gud Herren blev Menneskesønnen, der bebuder de fattiges befrielse, løsladelse af fanger og lindring for desperate hjerter.

Budskabet er et program: Ved at befri og løslade og lindre virkeliggør vi alternativet, som end ikke døden kan få bugt med«. Så kan man spørge: Hvem er de fanger, som skal løslades? Er det samvittighedsfanger, som Amnesty gør en stor indsats for? Eller skal det forstås metaforisk – altså alle der er undertrykt i deres livssituation? Eller skal det også omfatte de som sidder i fængsel på grund af almindelig eller økonomisk kriminalitet? Hvis det omtalte er en programerklæring, er det vigtigt at vide, hvor radikal, man skal gå til værks.

Hvordan skal troen relateres til vort mentale liv i

øvrigt? Det er noget vi sjældent hører om – det får ikke nogen seriøs og dybgående behandling. Det synes ikke at volde problemer for dem som er i kirken – men mon ikke det har for nogle af dem, som har forladt den? Er man klar over, hvilke spørgsmål reflekterende mennesker uden for kirken ville stille, hvis den debat Ellen Marie Lebahn efterlyser kom igang? Som situationen er, synes jeg, at de spørgsmål, som vil stilles udefra først skulle stilles indefra. Og dermed mener

jeg, at der er et stort behov for at beskæftige sig med spørgsmål af en teoretisk karakter, der giver mulighed for at integrere vor tro i det netværk af antagelser, vi ellers opererer med.

Uden denne diskussion bliver folk ladet i stikken, og der er en fare for at flere lever en marginaleksistens som katolikker. Enten fordi de basale spørgsmål ikke blev stillet, eller fordi svarene ikke borede dybt nok.

Susan Dew

Ægte kristen-tro og teologi

Niels Randkærs indlæg i k.o. 20 den 14. december »Helligt træ i Lima« er vel nok, hvad man kan kalde et troens kuriosum. Men når redaktionen i sin kommentar betænkeligt nævner, at dette ikke kan være udtryk for en virkelig ægte kristen tro, kan man godt få indtryk af noget teologisk fortænk, som synes tilbøjelig til kun at vurdere de ydre omstændigheder, medens selve oplevelsens indre værdier overses.

Ud fra en almindelig skepticisme kan man således godt sige, at Jomfru Marias billede, tegnet af et vilkårligt grenmønster, ikke i sig selv kan tillægges nogen betydning, ligesom den rødlige saft fra træets værende Marias blod, har sin ganske naturlige forklaring.

Men dette forhindrer os vel ikke i – ud fra troen – at spørge, om vor mor i himlen alligevel ikke godt kan tale til os på denne ganske uvidenskabelige måde, og måske netop herved gøre det ekstra stærkt, fordi hun således ganske klart tilsidesætter al vor menneskelige fortræfflighed og taler hen over alle de kloge og magtfulde for at gå lige i hjerterne hos de enfoldige.

Det trafikkaos, som opstod på grund af hende, var ikke forårsaget af nysgerrighed for det tilfældige, men af et folks kærlighed til hende. Derfor var det også denne enfoldige folkelige kærlighed, der så spontant blev demonstreret som værende langt stærkere end den peruvianske ordensmagt. Og mon ikke peruvianerne

herved har fået en bevidsthed om, at Jomfru Marias kærlighed til dem også langt overgår, alt hvad politiet og ordensmagten kan opbyde imod dem. – Et sådant trosindtryk kan vel ikke siges at være helt ved siden af i det sydamerikanske.

Der er selvfølgelig ikke den slags spontaniteter, som kirken vil kalde en åbenbaring, men når nu dette kommer til os, kan vi vel nok tage imod det som en trosoplevelse, der også kan sige os noget. Vi kan jo også i vor egen hverdag få små lignende personlige oplevelser, når blot vi har hjertet åbent og ikke fortrænger denne umiddelbare tro. Små oplevelser, som heller ikke hverken kan anerkendes som åbenbaringer eller mirakler, men hvori vi dog kan bekræfte vor kærlighed til hende, og hvori hun kan sige os, hvor højt vi er elsket, selv i vor egen enfoldige og uvidenskabelige naivitet, som i det himmelske altså heller ikke skal udsættes for de begavedes skepsis eller de fornuftiges forklaringer.

Er det da ikke også derfor, at denne selvoplevelse tro tæller langt mere i hjertet end al den videnskabeligt formulerede teologi, der så let bare kommer til at kaste sine lange sorte skygger hen over en sådan helt personlig og ægte kærlighed?

Skulle vi så ikke have lov til at sukke og hunge efter en sådan virkelig troskærlighed, og har vi så ikke også lov til at håbe på, at noget sådan også engang må komme til at ske for os, – trods alt?

Joost Dahlerup

Gid der igen kan komme gang i udadvendt missionering

I anledning af *Ellen Marie Lebahns* betragtning angående missionering udadtil:

I trediveerne (jeg er nu 92 år) var vi kun få danske katolikker på Lolland-Falster, og de unge polakker mente, at hvis de ville være danske, kunne de ikke vedblive at være katolikker og blev derfor hverken det ene eller det andet, men var tabte for kirken.

Derfor sluttede vi os sammen i »Birgitta-kredsen«, de få vi var fra Nakskov, Maribo og Ny-

købing F. Vi holdt møde en gang om måneden i private hjem og fik en af de dengang unge, ivrige præster til at holde foredrag for os. De stedlige sognepræster var meget vrede over dette initiativ, kun en kapellan hjalp os, men han måtte ikke komme til vore møder.

Nogle gange holdt vi offentlige møder med f.eks. p. *Hubert Messerschmidt* om kristendom og kommunisme i kommunisternes egen kro med efterfølgende diskussion,

og der kom mange deltagere – også p. *Günther* kom på Hotel Skandinavi- en i anledning af Anna Larsens teltmission, der da netop var i byen; også godt besøgt. *P. Harmer, Jan Ballin* og p. *Menzinger* kom også, men da der efterhånden flyttede flere af vore medlemmer fra egnen, gik det hele i stå.

Gid der nu igen kan komme gang i udadvendt missionering, – der er mange, der gerne vil vide mere om vor tro.

Berrit Fiehn

7,1 Caritas-millioner i 1983

Godt halvdelen af pengene gik til Polen-hjælpen
Resten er sendt til 51 forskellige projekter verden over

Caritas Danmark har i 1983 haft en omsætning på ca. 7,1 mio. kr., hvoraf 4 mio. er anvendt til hjælpen til Polen. De største tilskud er modtaget fra EF (ca. 3,2 mio.), mens der fra private bidragydere er indgået ca. 2,5 mio. Heraf er ca. 1,5 mio. fra danske katolikker.

Vi har i 1983 betalt 51 projekter ud af 142 modtagne. 2 projekter er betalt af DANIDA med kr. 256.000 og 5 projekter er betalt af Dansk Flygtningehjælp med kr. 756.000.

Græsrodsprojekt i Sudan

P.g.a. et stadigt stigende antal flygtninge fra Zaire og Uganda er den sociale

og økonomiske situation i Sydsudan undergået en stor ændring, som bl.a. har medført, at antallet af enlige mødre er steget, at selv gifte kvinder ikke har nok til familiens underhold p.g.a. mandens arbejdsløshed, og at nogle mænd ikke tager forsørgelsespligten så tungt. For at skaffe underhold til sig selv og deres børn er mange kvinder gået ind i prostitution eller på anden og uacceptabel måde gjort sig afhængige af mændene.

Der er nu taget initiativ til at oprette en kvindelig kooperativ bevægelse, der – ledet af og for kvinder – skal søge at etablere kooperativer, der vil gøre det muligt for kvinderne at

finde egnet beskæftigelse, som de kan leve af.

Gode eksempler på hjælp til selvhjælp

Fra International Catholic Migration Commission modtog Caritas Danmark i september 1983 ansøgninger om hjælp til følgende projekter:

- 33.000 kr. til inventar og materialer til sy- og vævestue, der kan beskæftige 20 kvinder.
- 21.000 kr. til bygning af hønseri (50.000 høns leveres fra Holland).
- 2.600 kr. til underhold for helt unge piger uden beskæftigelse.
- 1.700 kr. til bygning af brødbageri (brødet sælges

ved skolerne, hvor børnene møder meget tidligt). - 80.000 kr. til etablering af kornkværn, der kan beskæftige 32 kvinder.

- 150.000 kr. til oprettelse af systue for ældre kvinder, der i øjeblikket ofte er beskæftiget med privat ølbrygning og således er med til at undergrave mændenes helbred og familiens økonomi.

Caritas Danmark ansøgte Dansk Flygtningehjælp om støtte til disse projekter og fik bevilget kr. 282.000.

Et godt eksempel på hjælp-til-selvhjælp, hvor der i det små er påbegyndt en positiv udvikling for kvinderne i Sydsudan.

Bastrup-udvalget nedlagt....

Ikke bare et problem for DUK, men også for menighederne siger Marina Steensen

Marina, kan du kort fortælle, hvad Bastrupudvalget lavede?

Formålet var at skabe et samlingssted for ledere (-emner) i det lokale ungdomsarbejde. Bastrupmøderne skulle formidle ideer og koordinere og af og til yde en praktisk hjælp. Nu er Bastrupudvalget nedlagt, hvorfor det?

I det sidste 1½ år er interessen dalet for nu helt at forsvinde. Der kom ingen til møderne. Vi har så forsøgt at besøge sogne med henholdsvis lille succes. I Næstved førte det dog til oprettelsen af en KUK. Men andre steder ønskede man end ikke besøg (Ordrup, Tåstrup).

Hvorfor vil I så ikke videreføre denne del af arbejdet?

M: Det ville vi også gerne. Men menighederne skal henvende sig til DUK.

Mener du, at det er specielt trist, at der ikke længere er noget behov for Bastrupudvalget?

M: Ja helt sikkert. Det er en enorm vigtig del af ungdomsarbejdet at formidle ideer og holde kontakten med det lokale ungdomsarbejde.

Tror du, at menighederne er ved at vænne sig til, at der ikke findes noget lokalt ungdomsarbejde?

Ja, det tror jeg, og det er meget trist. Menighederne evner ikke og vil af og til heller ikke forsøge at forstå den helt specielle situation, som samfundet i dag sætter de unge i. Det viser også den form guds-tjenesterne i vores menigheder har. Men det er i det hele taget meget svært for unge, at få et ansvar (for

ikke at tale om indflydelse) i menighederne, efter at de er fyldt 14. Indtil da kan de i det mindste ministrere, der er undervisning osv. Det virker som om, der ikke er behov for de unges ideer. Omvendt forventer mange unge, at de i menigheds-sammenhænge kan være lige så krævende som i samfundet i øvrigt.

Der er svære tider for DUK med vigende delta-gerantal på mange områder og færre og færre aktive unge i menighederne. Mener du, at situationen er alvorlig?

Det er den i allerhøjeste grad. Men der er mange, der ikke er klar over, hvor alvorlig situationen er. Både ansvarlige i DUK og i menighederne.

I DUK og i kirken som sådan mangler fornyelsen nedefra, og det er svært at se, hvorfra fornyelsen skal komme.

Hvad kan vi gøre?

Det traditionelle ungdomsarbejde har vist sig ikke at kunne klare sig i konkurrencen med kommunale ungdomsklubber, sportsforeninger, diskoteker m.v. Det er nok nødvendigt, at gøre sig helt nye tanker om, hvordan det kristne budskab kan gives videre til de unge. I hvertfald må udgangspunktet være i de unges egen hverdag. Ellers har det intet bud til dem.

Danmarks unge katolikker

Thomas Borup (tv), der under plenum-mødet fik taleret på de unges vegne, (og gjorde det smukt: Han fik applaus fra hele pastoralrådet) drøfter det videre forløb med rådsmedlemmerne Georg Høhling (i midten) og Andreas Smidt.

Mødet med pastoralrådet en overraskelse for mig!

På pastoralrådsmødet d. 12.-13. november skulle pavens rundskrivelse »Fællesskabet i familien« debatteres og relateres til danske forhold.

Gruppen, der forberedte dette pastoralrådsmøde, mente, at eftersom rundskrivelsen meget handler om de unges problemer eks. ægteskab og problemer omkring familieliv, var det relevant at invitere nogle unge mennesker til at give deres besyv med.

Dette er baggrunden for at jeg for første gang og med delte forventninger mødte op til dette pastoralrådsmøde.

Jeg var skeptisk

Mine forventninger var som nævnt ikke de mest positive. De var præget af, at jeg, mens jeg i fuld overbevisning om dettes rigtighed har levet det så omdiskuterede før-ægteskabelige samliv, har mødt en del katolikker, som absolut ikke har lagt skjul på, at ægteskab er det eneste rigtige. Skulle jeg nu udsættes for disse anstrengende diskussioner igen?

Jeg har også en ide om, at de mennesker, der sidder i pastoralrådet, sikkert var meget forskellige fra mig både i holdninger og levevis. Dette ville ligeledes gøre det vanskeligt at deltage i mødet.

Ved mødet havde medlemmerne valgt sig ind i mindre grupper, hvor forskellige underemner skulle

diskuteres. Vi unge havde ligeledes valgt os ind i hver vores gruppe.

Det gik hurtigt op for mig, at det var i grupperne, jeg skulle markere mig. I vores gruppe diskuteredes familien i relation til kirkens og samfundets normer.

Jeg måtte sluge nogle fordomme

Det gik forbavsende godt. Det viste sig snart, at vi i gruppen godt nok var meget forskellige, men at vi alligevel kunne høre på og acceptere hinandens holdninger, også selvom vi var uenige. Men særlig uenige var vi alligevel ikke, jeg tror, at det gik så godt, fordi vi havde vores fælles kristne baggrund.

Vi havde nogle gode og lærerige diskussioner, men alt for kort tid.

Der, hvor vi var mest uenige, var i formuleringen af det skriftlige materiale, hvor pastoralrådsmedlemmerne, sikkert i kraft af dette medlemskab, søgte at formulere sig noget mere diplomatisk end jeg.

Jeg gik til plenum med en fornemmelse af, at vi havde startet noget, vi kun

var nået halvt igennem. Hvilket i og for sig er korrekt, da samme emne tages op på næste møde.

Plenum forløb hurtigt, der var ikke de store diskussioner.

Det var meget sundt for mig at opleve dette møde. Jeg har måttet sluge nogle fordomme.

Vi følte os meget velkomne, ligesom vi efter mødet fik megen tak for at være kommet.

Det var mange positive ord, vi fik med hjem.

Pastoralrådet burde invitere flere grupper

Pastoralrådet kunne efter min mening være med til at nedbryde mange barrierer ved at invitere forskellige grupper til pastoralrådsmøderne. Det vil ikke blot medføre, at disse grupper får en mulighed for at ytre sig direkte, men vil også skabe de personlige kontakter, der skal til for at løse op for grupperingerne. Dette er i dag en væsentlig opgave, ikke mindst m.h.t. de unge.

Jeg håber, at pastoralrådet vil overveje denne og andre muligheder.

Lene Sørensen

Redaktionelt: Sidste nyt

Anne-Marie

Det sidste nye, som den gamle redaktion fik gjort, var at finde en ny redaktion. Det er i øvrigt en gammel nyhed (vi begynder godt), for det ku' man læse i k.o. nr. 20 i det gamle år. Men - og det stod ikke i sidste nummer: Vi er bedre, dygtigere og mere aktuelle, end de var??

Den nye redaktions pryd hedder Anne-Marie Logermann. Sørger for det internationale indslag - er nemlig fra Tyskland. Læser til socialrådgiver på RUC. Er i øvrigt flinkere og sødere og ikke så harsk, som man skulle tro, når man ser på billedet af hende.

Jakob Dalsgaard Larsen er den nye redaktions provinciale indslag: Han er fra Jylland! - Som andre jyder har han begge ben på jorden i modsætning til vores teologiske indslag: Jesper Fich. Jakob er 23 år. Han arbejdede længe i en vuggestue. Det gør ham specielt egnet som medarbejder i den nye redaktion. For tiden går han på Jonstrup seminarium (for at blive lærer).

Jakob

Jesper Fich bliver muligvis vores teologiske konsulent. Den 27-årige præst aspirant har fingeren på

Jesper

pulsen i det virkelige liv på Frederiksberg, hvor han i nogen udstrækning opfylder behovet for en pastoralassistent. Jesper bliver et kulturelt mellemlid mellem den noget jyske Jacob og den næsten lige så tyske Anne-Marie, da han selvfølgelig har opsamlet sine teologiske kundskaber syd for Ejderen.

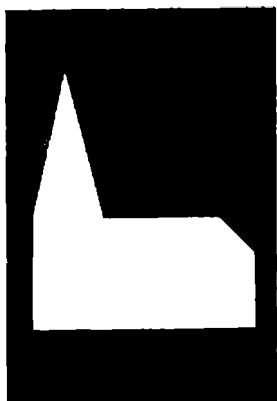
Forøvrigt: Er du klar over, at vi er til for dig. Vi er redaktionen - vi skriver ikke siden. Tag chancen for at blive kendt af alle danske katolikker. Skriv om dine oplevelser, om det at være ung, dansk og katolik.

Husk ledertræning på Øm

Chancen til dig, der enten vil være leder eller lede bedre: På Øm den 24.-26.2.

Se omtalen i k.o. nr. 20. Tilmelding senest 6.2. til sekretariatet Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Orientering fra sognene

Februar 1984

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 4, der udkommer 29.2. 1984 er mandag den 6.2. 1984 (for marts 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion på Bispekontoret.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræsten tlf. (01) 64 04 22. (Bedst kl. 9-10).

Messtider: Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage md. kl. 8 - ti. kl. 19.30 - on. kl. 8 (skolemesse) og kl. 17 hos søstre - to. kl. 11.30, fr. kl. 17 hos søstre. Lørdag kl. 11.30.

Lørdag d. 4.: Messe kl. 12.30 med Blasiusvelsignelse. Kl. 19.30-20.30: Tilbedelse af Sakramentet.

Søndag d. 5.: Herrens fremstilling i templet, Kyndelmisse. Kl. 8: Messe. Kl. 10: Familiemesse.

Søndag d. 12.: Kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse, transmitteret i radioen (kl. 17).

Tirsdag d. 14. og onsdag d. 15.: Ingen messer.

Fredag d. 24.: Ingen messe.

Lørdag d. 25.: Ingen messe.

Mandag d. 27.: Ingen messe.

Neokatekumenat: Orientering fredag d. 3. kl. 20 i kaffestuen ved Paula og Oskar (fra Italien). Alle er velkomne.

Fredag d. 10. kl. 20: Åbent hus hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45, 2920 Charlottenlund. Peter Ryom er aftenens specielle gæst. Kaffe og te serveres. Brød medbringes. Tilmelding på tlf. 01-64 30 39 kl. 9-12.

Fredag d. 17.: Kl. 15: Messe og møde for de ældre. Sr. Benedicte vil vise lysbilleder og fortælle om sine rejser.

Rosenkransmøde. Ring 01-64 30 39 kl. 9-12.

Bedegruppe hver mandag kl. 20 hos Sankt Josephsøstre, Ordrupdalvej 24. Alle er velkomne.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S. Sognepræst: Stefan Huber C.ss.R. Tlf. 01-58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. 11-12, onsd. og torsd. 18-19. Udenfor kontortiden træffes præsterne på tlf. 01-58 21 02.

Søndagsmesser:

Lørdag og søndag kl. 17 engelsk.

I kirken: 8.30 reciteret - 10 højmesse - 11.30 polsk.

Dragør, Rønne alle 15: Kl. 9.

Skt. Annæ Hjem: Kl. 10.30.

Hverdagsmesser:

Mandag kl. 9 på Skt. Annæ Hjem, ellers i kirken: tirsdag kl. 17, onsdag kl. 16, torsdag kl. 19, fredag kl. 11, lørdag kl. 8.

Torsdag d. 2.: Kl. 15-16.30 tilbedelse i kapellet hos Skt. Elisabeth Søstre.

Fredag d. 3.: Aftenmesse med prædiken og sakramental velsignelse kl. 19.00.

Søndag d. 4.: Kl. 10 lysindvielse, procession og højmesse. Kl. 11.30

Kyndelmisse for børnene (familiemesse). Kollekten for Father Paul, der arbejder for spedalske i Indien, som er blevet blinde.

Mandag d. 6.: Kl. 19 menighedsrådsmøde.

Onsdag d. 8. og onsdag d. 22.: Kl. 14-16 møde i De ældres Klub.

Søndag d. 26.: Kl. 10 latinsk højmesse.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag: Kl. 9: Reciteret messe. Kl. 11: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Onsdag d. 1.: Kl. 10 messe for de ældre.

Fredag d. 3.: Kl. 16.30 Jesu hjerte messe og tilbedelse indtil kl. 18. Blasiusvelsignelsen meddeles ved messerne den dag.

Lørdag d. 4.: Kl. 15.30 messe på polsk. Kl. 17 messe under hvilken biskoppen meddeler diakonvielsen til Jesper Fich og Stephen Holm.

Søndag d. 5.: Kl. 11 lysindvielse og latin. højmesse. Festen for Jesu fremstilling i templet (Kyndelmisse).

Lørdag d. 11.: Kl. 14 messe på vietnamesisk.

Søndag d. 12.: Kl. 11 familiemesse, derefter kirkekaffe i menighedssalen.

Onsdag d. 15.: Kl. 10 messe for de ældre.

Søndag d. 19.: Kl. 11 latinsk højmesse.

Søndag d. 26.: Kl. 11 dansk højmesse.

Og husk, der er undervisning hver onsdag kl. 16 til 17 for børn og unge, der ikke går på katolsk skole.

Specielt til sognebladet blev der i sidste år indbetalt 3.625 kr. Hjertelig tak!

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården 1/2 time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres:

Søndag kl. 10.30 højmesse, kl. 19.00 messe.

Tirsdag kl. 10 messe, derefter samvær.

Onsdag og fredag kl. 19 messe.

Sct. Josef Søstre, Primulavej 1, inviterer hver tirsdag til messe kl. 19, derefter samvær.

Den første fredag i hver måned er der tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Fredag d. 3.: Efter aftenmessen samles vi til menighedsrådsmøde. Vor sanger Lise Åbjørn vil vise lysbilleder og fortælle om Den hellige Frans.

Søndag d. 5.: Kyndelmisse. Kl. 10.30 rytmisk messe. I forbindelse med messen er der lysindvielse og blasius velsignelse. Lys der ønskes indviet, må afleveres inden messen. Efter messen er der kaffe.

Lørdag d. 11.: Familieundervisning i Herlev kl. 14.45. Afslutter med familiemesse kl. 17.

Søndag d. 19.: Gregoriansk sangmesse kl. 10.30. Derefter kaffe.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster: (01) 21 85 88.

Messtider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00: Messe på engelsk.

Søndagens messtider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra 11.00 til 13.00.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 Messe.

Søndag d. 5.: Herrens fremstilling i templet. Kl. 10.00 lysindvielse, procession og højmesse.

Tirsdag d. 7.: Kl. 15.30 Kongregationsmøde i kirken.

Tirsdag d. 21.: Kl. 14.30. Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 26.: Kl. 8.00 Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg

Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 1, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekantoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messtider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00

Mandag: Messe kl. 11.00.

Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Onsdag d. 1. Kl. 19.30 Studiekreds

Lørdag d. 4. Kl. 17.00: diakonvielse i Skt. Ansgars Kirke.

Søndag d. 5. Herrens fremstilling i templet. Kl. 10.00 Højmesse.

Onsdag d. 8. Kl. 19.30: Menighedsaften. Emnet for denne aften er »Kirkens Korshær«.

Onsdag d. 15. Kl. 19.30 Studiekreds.

Onsdag d. 22. Kl. 19.30: Menighedsaften. Organist Knud-Erik Kengen fortæller om danske salmedigtere.

Onsdag d. 29. Kl. 19.30: Studiekreds.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon. Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35, mandag, onsdag og fredag kl. 9-11.30.

Oplysning om gudstjenestesteder også tlf. (02) 87 22 33. (Darville).

Hverdagsmesser:

Mandag kl. 12.00, tirsdag kl. 11.30, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 19.00, fredag kl. 12.00.

Alle lørdage:

Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag den 5.: Familiemesse kl. 9.30. Højmesse kl. 11.00. Lysindvielse i begge messer.

Søndag den 12.: Højmesse kl. 11.00. Efter messen fælles frokost - medbragt - i menighedssalen.

Tirsdag den 14.: Ældreklubben deltager i messen kl. 11.30. Derefter sammenkomst.

Søndag den 19.: Familiemesse kl. 9.30. Højmesse kl. 11.00.

Søndag den 26.: Højmesse kl. 11.00.

Tirsdag den 28.: Messen i kirken bortfalder. Ældreklubben på tur.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F.

tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J. Tlf. (01) 71 53 35, bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messtider:

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Tirsdag også kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag. Kl. 19.00: Tilbedelse foran sakramentet. Kl. 19.30: Aftenmesse. I denne messe meddeles Blasiusvelsignelsen. Også lørdag d. 4. i messerne kl. 6.45 og 8.00.

Søndag d. 5. Herrens fremstilling i Templet, (»Kyndelmisse«). Kl. 8.00: Reciteret messe. Kl. 11.00: Højmesse med lysvielsen. Lys som ønskes indviet, bedes indleveret i sakristiet i god tid før messen.

Torsdag d. 9.: Sammenkomst i »Torsdagsklubben« kl. 14.30: messe i kirken. Derefter kan man genopleve valfarten til Lourdes med sang, musik og lysbilleder.

Lørdag d. 11.: Vor Frue af Lourdes. Messe kl. 6.45 og 8.00.

Søndag d. 12.: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 11 familiemesse.

Søndag d. 19.: Sædvanlige søndagsmesser. Kl. 19.30: Englesalen, Jagtvej 183 B, »Jesus er vejen - vejen til Jesus«. 4. møde: Firmelsen ved Lars Messerschmidt.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.

tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messtider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.

Tlf. (02) 99 07 28.

Messtider: Søndag kl. 10 og 16.30 (okt.-marts: onsdag og fredag kl. 19.30)

Hedwigsøstre, Bellis, Køgevej 160, tlf. (02) 99 03 74. Messe hverdage kl. 17.30 undtagen onsdage og fredage.

Assumptionssøstre, Den gamle smedie, Bygaden 53, tlf. (02) 99 81 57. Messe tirsdag kl. 19.30.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N. Sognepræst Paul d'Auchamp, tirsd.-fred. 9-10. Tlf. 01-35 68 25. Kontoret: Mand.

PROVINSEN

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.
Kontortid kl. 9-10.
Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.
Gerhard Sanders (01) 20 93 37.
Søndagsmesser:
Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.
Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.
Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.
Åsebakken, kl. 8.15.
Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.
Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.
Skriftemål:
Lejlighed til at skrive i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Januar:
Onsdag d. 25.: Mødes KUK på Nordvanggård.
Torsdag d. 26.: Børnenes religionsundervisning på Nordvanggård kl. 16.
Søndag d. 29.: Pastor Jørgen Hviid prædiker og taler om emnet »Familiens fællesskab« i og efter messen på Nordvanggård kl. 10. Børnene er også velkomne.
NB: Madpakken medbringes denne gang.
Mandag d. 30.: Midi-kuk mødes kl. 19.

Februar
Torsdag d. 2.: Religionsundervisning kl. 16.
Søndag d. 5.: Fejres »Kyndelmisse«. Familiemesse med indvielse af kirkens og de medbragte kærter. Derefter kirkekaffe.
Mandag d. 6.: Menighedsrådsmøde i Hørsholm kl. 20.
Mandag d. 13.: Mødes Ældreklubben på Nordvanggård kl. 14, hvor pastor Schwartz-Nielsen fortæller os – med lysbilleder – om Cyprien.
Midikuk kl. 19.
Tirsdag d. 28.: Audiovisuel fælles menigheds »Grundtvig-aften« i kirkesalen på Nordvanggård kl. 19.30. Velkommen til en spændende aften.
NB: Religionsundervisningen for børnene fortsætter på Nordvanggård om torsdagene kl. 16.
Kuk og Midi-kuk mødes på de sædvanlige onsdage og mandage.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
præst: Charles Edwards S.J.
Tlf. (05) 12 10 27. Træffes bedst kl. 9-10, dog ikke om mandagen.
Søndagsmesser:
Lørdag messe kl. 17 og søndag kl. 10 højmesse.
Der er messe om fredagen kl. 18.45.
Kirkekaffe efter messen første søndag i måneden, altså den 5.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50. 7000 Fredericia.
Sognepræst Palle Burla, Sjællandsgade 50, A. Tlf. (05) 92 11 76. Formand for menighedsrådet: Hans Madura. Tlf. (05) 92 08 06.

Hverdagsmesser:
Tirsdag kl. 8.15, onsdag kl. 17.30, torsdag

kl. 17.30, fredag kl. 8.15 og lørdag kl. 17.00.
Søndagsmesse: Kl. 10.00.
Hver onsdag kl. 19.00: Fælles kristent bibel- og bedemøde i den lille skole.
Sidste søndag i måneden latinsk højmesse.
Sidste fredag i måneden økumenisk skolegudstjeneste kl. 8.00 i St. Michaelis Kirke.
Søndag d. - 29. jan.: Sct. Ansgar kl. 10.
Februar
Lørdag d. 4.: Blasiusvelsignelse kl. 17.
Søndag d. 5.: Kyndelmisse, velsignelse af lys, kl. 10.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.
Sognepræst Erling Brodersen.
Messtider: Søndage kl. 10.00.
Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Gudstjenester:
Fredag d. 3.: Messe m. indvielse til Jesu Hl. Hjerte og sakramental velsignelse kl. 17.00.
Søndag d. 5.: Herrens fremstilling i Templet (Kyndelmisse): dansk højmesse kl. 10.00.
Søndag d. 26.: 8. alm. søndag: latinsk højmesse kl. 10.00.
Bibel og bedekreds: Hos Christina Kaadtman, Kløvervej 56, 6100 Haderslev, tlf. (04) 52 55 01: torsdag d. 2. kl. 20.00. Bibel medbringes!
Kvindekredsen: Hos menighedsrådsformanden i Åbenrå, A. Liss, Vognmarken 6, tlf. (04) 62 13 05: onsdag d. 8. kl. 19.30.
Undervisning: For de mindre børn v. sr. Angela, Aastrupvej 65: onsdag 13.30-14.30, for de vietnamesiske børn: Lørdag 9.00-10.00. For de større børn v. sognepræsten: Torsdag d. 2. kl. 15.45-16.45 i præstegården.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.
Søndagsmesser: Alle søndage: Kl. 8.30 dialogmesse. Kl. 10.30 højmesse. Alle lørdage: Kl. 17.00 dialogmesse.
1. og 3. søndag i hver måned fejres en messe på kroatisk, henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.
3. søndag i hver måned er højmassen en familiemesse.
Sidste søndag i hver måned er højmassen på latin.
Lejlighed til at modtage bodens sakramente alle lørdage kl. 16.00-17.00 i kirken, eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.
Hverdagsmesser: Mandag - fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8.
Alle hverdage kl. 18.15 i Niels Steensens Hus.
Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.
Bemærk: »Fællesskabet i familien« (pavens rundskrivelse om den kristne families opgave i verden af i dag) er emnet, som pastor Jørgen Hviid vil udbyde i familiemesserne. Vi håber på en stor interesse i menighederne om dette emne!

onsd. og fred. 11-14. Tlf. 01-39 53 80.
Messtider:
Lørdage læses søndagens messe kl. 17.
Søndage: Højmesse kl. 10. Aftenmesse med danske salmer kl. 17. Engelsk messe, sang og guitar kl. 18.

Mandag: Ingen messe.
Tirsdag: Messe kl. 18.30.
Onsdag: Messe kl. 11, kl. 17 (engelsk) og kl. 19 hos søstrene, Sct. Hansgade 28. Efter denne messe Åbent Hus. Alle velkomne.
Torsdag: Messe kl. 8 og kl. 18.30.
Fredag: Messe og tilbedelse kl. 18.30.
Spejdermøde hver tirsdag. Tilmelding til fru Conny Andersen 01-35 86 92.

Søndag d. 5.: Herrens fremstilling i templet. Schola Gregoriana synger kl. 10.
Tirsdag d. 14.: Kl. 14 messe. Derefter Åbent Hus i Krypten. Fru Ursula Koltowska fortæller om at være emigrant fra Polen til Danmark.

Onsdag d. 22.: Apostelen Peters Stol. Vi samler sognebladet før og efter messen kl. 11.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Sognepræst: Niels Kiær S.J. Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11. Giro 4 08 38 30.

Messtider:
Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17. Torsdag kl. 17 i Sct. Joseph-Søstrenes kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden. Ulvene holder møde hver mandag kl. 18.30-20.00 i ulvelokalet, undtagen i skoleferierne.

Fredag den 3.: Blasiusvelsignelse efter messen kl. 7.15.
Søndag den 5.: Herrens fremstilling i templet, kyndelmisse. Højmesse kl. 9, som indledes med lysvielse og procession. Lys, der ønskes indviet, bedes afleveret i god tid før messen og tydeligt mærket med navn. Reciteret messe kl. 11. Blasiusvelsignelse kan modtages efter messerne.

Onsdag den 8.: Børneklubben holder møde i kantinen kl. 19, mødet slutter kl. 20.30.

Tirsdag den 14.: Bibelkredsen holder møde kl. 19.30 på Strandvejen 91 under ledelse af søster Else Pascale.

Lørdag den 18.: De ældre holder møde efter messen kl. 11.30.

Onsdag den 22.: Børneklubben holder møde i kantinen kl. 19, mødet slutter kl. 20.30.

Lørdag den 25.: Børnegruppen (3-10-årige) mødes i børnehaveklassen over kantinen kl. 10-12.

Søndag den 26.: Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Tirsdag den 28.: Bibelkredsen holder møde kl. 19.30 på Strandvejen 91 under ledelse af søster Else Pascale.

Onsdag den 29.: Korprøve afholdes kl. 19.30 på Rygaard.

Immaculatakirken, Strandvejen 91:
Hverdage: Messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.
Søndag: Højmesse kl. 8.30.

Onsdag d. 1.: Møde for pensionister. Mødetid og sted som sædvanlig.
Søndag d. 5.: Herrens fremstilling i templet. Kl. 10.30 kyndelmisse. Lysindvielse og lysprocession i kirken.
Blasiusvelsignelse mod halssygdomme uddeles umiddelbart efter messen.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.
Tlf. (07) 12 43 82 Giro: 434 7226.
Messtider: Hver søndag kl. 10.00.
Menighedskafe: Hver søndag kl. 11.00.
Mandag den 30. januar: Kl. 18.30 fælles møde i Silkeborg for de 4 menighedsråd i vor pastoralenhed Horsens-Herning-Silkeborg-Vejle.
Maria Pedersen, Ikast, som blev 1. suppleant ved valget den 2. maj 1982, indtræder i menighedsrådet i stedet for Poul Tannenberg.
Mandag den 13.-onsdag den 15. Æltager pastor Wuyts i et kursus på Sostrup. Han træffes der på telefonnummer (06) 38 41 11.
Torsdag den 24.: Menighedsrådsmøde kl. 17-19. Sted aftales senere.

Et dødsfald:
Efter et afmattende efterår døde **Poul Josef Tannenberg** i sit hjem juledag. Med sine sidste kræfter havde han endnu deltaget i messen samme dag. Poul var medlem af menighedsrådet og en af vore mest trofaste kirkegængere i de få år, vi har kendt ham. Han blev kun 63 år. Begravelsen fandt sted på Nordre kirkegård i Herning, tirsdag den 3. januar. Han hvile i fred.

Lidt årsstatistik:
Fem børn blev døbt i 1983, hvoraf de tre i kapellet og tvillingerne **Thuesen** i kuvøsen på Herning sygehus. De øvrige var **Jesper Van Rasmussen, Peter Randlew Larsen** og **Peter Ross Vestergaard**. Vi havde hverken første kommunikanter eller firmander i 1983. Ingen ægtevielser. Et dødsfald. Omkring 980 mennesker deltog i årets messer, det er et gennemsnit på 18 pr. søn- og helligdag, med topbesøg på sommerens søndage og gennemsnitlig 10 når vejret og vejene ikke er med os.

Regnskab 1983:
Tak til alle, der har benyttet sig af den giroblanket, som blev sendt til alle over 16 år sammen med det foreløbige regnskab for 1983. Bidragene har formindret sognets underskud til 5.413 kr. Sognebidrag, der blev indbetalt efter 10. januar er dog af praktiske grunde blevet overført til indeværende års regnskab.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Postboks 27, 3400 Hillerød.
Kirke og menighedshus: Møllestræde 7.
Sognepræst: Hans Esmark, Enghavevej 4, tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.
Sankt Vincent Søstrene: Tlf. (02) 26 78 65.
Søndagsmesser kl. 10.
Hverdagsmesser norm.: ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.
KUK (i Birkerød), onsdage kl. 19.30.
MIDI-KUK, onsdage kl. 19-21.
Torsdag d. 2.: Helsingemesse hos fam. Pilemann-Jensen kl. 19, Fasanvej 39 i Skærød pr. Helsingør. Ring i forvejen og tilmeld jer selv og børnene til bordmessen og hyggeligt samvær: 29 68 22.

Lørdag d. 4.: Børnenes religionsundervisning nr. 9 i Møllestræde. I messen kl. 11, fejres den hl. Blasius, og Blasiusvelsignelse uddeles i forb. hermed.

Søndag d. 5.: Kyndelmisse/ Familiemesse/ Hl. Blasius/ Indvielse af medbragte lys til hjemmebrug/ Kirkekaffe. Fra kl. 10.

Torsdag d. 9.: Messe kl. 14 (ingen m. kl. 17). Herefter kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre som har behov for transport, kan ringe til søstre.

Lørdag d. 11.: Børnenes religionsundervisning nr. 10 i Møllestræde. Messe med børnene kl. 11 (alle er velkomne).

Mandag d. 13.: Gilleleje-messe kl. 19 hos Bodil Liedorf, Grønnevang 228. Ring venligst og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse og hyggeligt samvær, på tlf. 30 25 29.

Lørdag d. 18.: Børnenes religionsundervisning nr. 11 kl. 9.30. Messe kl. 11.

Mandag d. 20.: Hundested-messe hos fam. Arvai kl. 19. Duevej 11 i Rungsted. Ring venligst i forvejen og tilmeld jer på tlf. 33 91 32.

Tirsdag d. 21.: Messe kl. 16.30 (ingen messe kl. 17).

Lørdag d. 25.: Børnenes religionsundervisning kl. 9.30. Børnemesse kl. 11 og 11.30 *førældremøde* for pårørende til børnene, der skal til 1. kommunion i år.

Søndag d. 26.: Latinsk messe.
Mandag d. 27.: Strikkeklub i Møllestræde fra kl. 14.

Tirsdag d. 28.: Audiovisuel fælles menigheds Grundtvig-aften i kirkesalen på Nordvangsgård i Birkerød, Bistrup Byvej 4, kl. 19.30. Velkommen til en spændende aften!

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Reffsvvej 2 b.

Præst. J.v.d. Hoek S.M.M.

Bakken 11, 4300 Holbæk.

Tlf. (03) 43 06 87. Giro. 55 16 781.

Menighedsrådsformand. Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge. Tlf. (03) 46 54 10.

Menighedsrådets giro. 6 34 43 48.

Messtider

Søndage kl. 10.

Hverdage kl. 7 (huskapellet, Bakken 11).

1. fredag dog kl. 17.

Nykøbing Sj.: Søndag d. 19.2. kl. 16. Se dog efter i »broen« eller ring til præsten.

Søndag d. 5. februar. Lysvielse, lysprocession og højmesse kl. 10.

Søndag d. 4. marts: Messe kl. 14.

Derefter fastelavnstest i salen Bakken 11.

Religionsundervisning

Der er stadig problemer. Forældrene vil blive kontaktet af præsten eller Elin.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 7.30 i Sct. Josefs Kapel. Kl. 10 (Højmesse) i kirken.

Hverdagsmesser: Tirsdag og fredag kl. 19 og torsdag kl. 10.30 i Sct. Josefs Kapel.

Onsdag kl. 17 hos Assumptionssøstre, Stensballe Kloster, Sundbakken 16, 8700 Horsens.

Hver morgen kl. 8 (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag, den 5.: Kyndelmisse, kirkekaffe efter højmessens.

Torsdag, den 16. kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten.

Søndag, den 19.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn, »at tro med hinanden«, alterets sakramente.

Lørdag, den 25. kl. 10.30 hos søstre: Bededag med pater P. Marx, omi.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo

P. Herman Legut, O. F. M. Conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11,

undtagen mandag-tirsdag.

Messtider:

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 18.

Fredag, den 3.: Møde i ungdomsklubben kl. 16.

Søndag, den 5.: Familiemesse kl. 9.30.

Torsdag, den 16.: Skolemesse kl. 8.30.

Søndag, den 19.: Højmesse kl. 9.30 og polsk messe kl. 11.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.

Sognepræst: Pater Irenæus o.f.m. conv.

Tlf. (03) 92 06 81.

Gudstjenestetider:

Lørdag: kl. 17.00.

Søndag: kl. 10.00.

Øvrige hverdage kl. 17.00.

Onsdag den 8. februar kl. 15.00 på plejehjemmet Møllegården.

Polsk messe:

Den polske messe i februar holdes søndag den 26. februar kl. 11.00.

Åbent hus i præstegården:

I februar holdes to aftener åbent hus i præstegården. Første gang torsdag 9/2 fra kl. 19.00. Anden gang torsdag 23/2. Alle er velkomne. Tag strikketøjet med. Nærmere besked i bladet »Set fra Tårnet«.

Kom-sammen-eftermiddag:

Flere og flere kommer til hyggeeftermiddagen den første onsdag i måneden. Har De lyst og tid, kom da til disse hyggelige kom-sammen-eftermiddage. I februar er alle uanset alder, køn, arbejde etc. velkomne onsdag den 1. februar fra kl. 14-16. Har du været med før, se så om du kan få en anden til at slå følge.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 72 09 85.

Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke. Hver skole-onsdag og fredag: Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Søndag den 5.: Kyndelmisse kl. 10.00: Højtidelig lysindvielse, procession, højmesse. Derefter menighedskaffe.

Søndag den 19. kl. 11.00: Polsk messe.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.

Tlf. (09) 12 16 64.

Præster: p. Franz Hauser, p. Jerzy Gorowski.

Kontortid: Kl. 11.00-12.00 (undtagen

mandag) samt kl. 17.00-18.00 onsdag og fredag.

Messtider:

Søndage: Kl. 8.00 - kl. 10.00 (højmesse) - kl. 16.30.

Hverdage: Mandag kl. 8.00.

Tirsdag, torsdag og lørdage kl. 9.00.

Onsdag kl. 11.00 samt fredag kl. 19.00

Dalum klosterkirke. Søndage kl. 7.30.

Hverdage kl. 6.30.

Polsk messe: 12. og 26. februar kl. 12.

Mariaandagt. Hver torsdag kl. 19 i kirken.

Alle sognets arrangementer findes i sognebladet.

Randers: Jesu Hjerte Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8. Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.

Skulle der ske forandring i hverdagens messtider, meddeles det ved søndagsmessen.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme, kommer han straks.

Møder:

Lørdag den 17 kl. 14.30: Menighedsklubben.

Torsdag den 23. kl. 14.30: Mini-KUK mødes hos Trine Sørensen, Lena Bredalsgade 3B.

Søndag den 26. efter messen: kirkekaffe.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted

Sognepræst: T. Palsøe.

Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10.

Onsdage og fredage. messe kl. 17.30.

Søndag d. 5.: Herrens fremstilling (Kyndelmisse). Kærteindvielse ved kirke-døren. Procession til altret. Kirkekaffe.

Pastoralassistent Stephen Holm, Slagelse, diakonvies i Skt. Ansgars kirke, København, **lørdag den 4.** Vi ønsker hjertelig tillykke.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Søndag d. 29. jan.: Skt. Ansgar, Danmarks værnehelgen.

Februar:

Søndag d. 5.: Kyndelmisse ved højmessens kl. 10 med lysprocession.

Tirsdag d. 7.: Bankospil i menighedssalen, kl. 19.30, mød alle op, støt sognebladet.

Kirkens hvidtning kom, som bekendt, til

at koste 32.000 kr., men nogle nødvendige reparationer, som skulle foretages i denne anledning, bragte de totale udgifter op til 38.700 kr. Indtil den 25. dec. gav den ekstraordinære indsamling 28.700 kr. Hvem hjælper med til at få de sidste 10.000 kr. af vejen? **Ledreborg Slotskirke** Hver søndag messe kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostruggade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesse: Kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm. Når der er religionsundervisning på fredag kl. 17.45 i kirken.

Fredag d. 3. k. 16: Religionsundervisning for børn.

Søndag d. 5. kl. 10.: Familiemesse, derefter kirkekaffe.

Mandag d. 13. kl. 14-16: Værestedet.

Fredag d. 17. kl. 16: Religionsundervisning for børn.

Mandag d. 27. kl. 14-16: Værestedet. Kl. 19 messe, derefter menighedsrådsmøde.

Onsdag d. 29. kl. 19.30: Pastor Chr. Højlund viser lysbilledserien: Israel, set fra Sinaibjerget.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Lørdag den 4. kl. 17.: Diakonvielse af Stephen Holm i Sct. Ansgar i København.

Søndag den 5.: Kyndelmisse, højmesse kl. 10.00 med lysindvielse og procession.

Søndag den 12.: Højmesse kl. 10.00, kirkebil fra Korsør og Dianalund, kirkekaffe.

Søndag den 19.: Højmesse kl. 10.00.

Søndag den 26.: Højmesse kl. 10.00 (gregoriansk koral), kirkebil fra Korsør. Skriftemål i forbindelse med messerne.

Om hverdagen afholdes i Sct. Montforts kapel gudstjeneste med kommunionssuddeling normalt således:

Mandag, tirsdag kl. 17.30, onsdag, lørdag kl. 9.00, torsdag fredag kl. 19.15.

Religionsundervisningen fortsætter hver fredag kl. 18.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst: Josef Völkl, tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64. Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messtider:

Søndage: Kl. 8 og 10. Aftenmesse hver torsdag kl. 19.

Skriftemål forinden disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Fredag d. 10.: Religionsundervisning: kl. 16-19.

Lørdag d. 11.: Messe i kirken: kl. 14. Derefter bankospil til fordel for Ømvalfarten (i menighedssalen).

Lørdag d. 18.: Messe kl. 14 i kirken. Derefter mødes »kontaktgruppen« i menighedssalen.

Fredag d. 24.: Religionsundervisning kl. 16-19.

Rudkøbing Skt. Bendts kapel

Søndag d. 5.: Messe med prædiken: kl. 15.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Sognepræst Ebbe Simonsen. Tlf. (04) 42 35 85.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag kl. 10.
Søndag d. 5.: Herrens fremstilling kl. 9.30 »Kyndelmisse«.
Tirsdag d. 7.: Menighedsmøde kl. 19.30. Januars menighedsmøde måtte aflyses p.g.a. valget. Emnet er »Kirken i Syd- og Mellemamerika«. Det er ikke et foredrag af præsten. Enhver må yde sit bidrag ved at sætte sig lidt ind i emnet. Aviser, radio og TV gør, at vi dog danner os en mening om emnet. Medtag selv kaffe og brød.
Onsdag d. 8.: Kvindegruppen mødes i Aabenraa. Denne gang hos Doan-familien, Præsteskoven 71. Dem med de mange piger. Vi prøver at komme hinanden mere ved: At lære hinanden at kende. Vi skal arbejde på at blive *een menighed*. Kaffe og brød medbringes. Præsteskoven ligger ved krydset Vestvej-Løgumklostervej.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle. Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12. Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Mandag, onsdag, fredag: Kl. 8 i kirken.
 Tirsdag, onsdag, torsdag: Kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.
Søndag kl. 10: Højmesse. Hver søndag under højmessens tilbydes børnepasning i Skt. Norberts skole (børnehaveklassen).
Mandag d. 6.: Maxi-kuk besøger under Birgit Stresino's ledelse det nye radiohus i Vejle. Afgang fra præstegården kl. 18.15.
Tirsdag d. 7. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Meditationsemne: »Gå bort, dine synder er dig forladt«. (Luk. 7,48).
Tirsdag d. 21. kl. 17.15: Bønstime. Meditationsemne: »Salig er den, som ikke forarges på mig« (Luk. 7,23). Kl. 18: Messe i kirken.
 Kl. 18.30: Sct. Norbertsaften: Efter fællesspisning vil K. Lund orientere om de opgaver bispedømmet gennem Caritas påtager sig. Derefter drøftelse af hvilken hjælpeprojekt Vejle-menighed eventuelt kunne ønske at engagere sig i.
Religionsundervisning for eftermiddagsholdene: d. 4. og 18. februar kl. 13.

**Viborg: Skt. Kjelds Kirke
Lemvig: Hellig Kors Kirke**

Skt. Leonisgade 12, 8800 Viborg. Tlf. (06) 62 36 41.

Gudstjenester:

Viborg: Søndag d. 5.: 9.30 Mariaandagt, 10 højmesse, kirkekaffe.
Søndag d. 19.: 10 Højmesse.

Lørdag d. 28. - søndag d. 29.: Ungdomsweekend begynder lørdag kl. 12.
Lørdage: Messe kl. 16.30.
Undervisning: Lørdag d. 11. kl. 10.
Lemvig:
Søndag d. 12. og d. 26.: kl. 10 højmesse.
Undervisning: Lørdag d. 4.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th. Tlf. (03) 77 39 27.
 Hver søndag kl. 10.00: Messe.
Søndag d. 5.: Kyndelmisse: Kl. 10.00: Lysindvielse, procession, højmesse.
Søndag d. 12.: Kirkekaffe efter messen.
 Religionsundervisning: Hver torsdag. Kl. 14.30 - hold I, kl. 15.30 - hold II.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå. Sognepræst: Ebbe Simonsen. Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.
Søndagsmesser: Dansk højmesse kl. 10 og messe kl. 14.30.
Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag, tilbedelse 15-16, messe med sakramental velsignelse 19.30.
Søndag d. 5.: Herrens fremstilling 10 og 14.30 »Kyndelmisse«.
Onsdag d. 8.: Kvindegruppen mødes i Aabenraa. Denne gang hos Doan-familien, Præsteskoven 71. Dem med de mange piger! Vi vil lære hinanden bedre at kende

og forstå hinanden, ikke bare sproglig. Vi skal arbejde på at blive *een menighed*. Kaffe og brød medtages. Præsteskoven ligger ved krydset Vestvej-Løgumklostervej.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Onsdag d. 1. Kl. 14 mødes syklubben mødelokalet ved skolen.
Fredag d. 3. Jesu Hjerter-fredag. Kl. 14 udstilling af det allerhelligste til tilbedelse. Kl. 18.45 sakramental velsignelse med efterfølgende messe.
Lørdag d. 4. Blasiusvelsignelsen meddeles efter messen kl. 8.
Søndag d. 5. Festen for Herrens fremstilling (Kyndelmisse). Højmesse kl. 10 indledes med lysindvielse og procession.
Torsdag d. 9. Kl. 14.30 møde for de ældre og enlige i mødelokalet ved skolen.
Fredag d. 10. Kl. 19.30 Lourdesaften med lysprocession i kirken. Denne gudstjeneste blev sidste år en succes. Forhåbentlig vil endnu flere deltage i år.
Onsdag d. 15. Kl. 14 mødes syklubben mødelokalet ved skolen.
Messer uden for Aalborg:
Frederikshavn, Helligåndskirken, Uranienborgvej 5.
Lørdage d. 4., 11. og 18. kl. 16.30.
Søndag d. 25. kl. 10.
Thisted, Møllevej 23.
Søndag d. 19. Kl. 10 messe celebreret af biskop Hans L. Martensen.
Hjørring, Holmegårdsskolen, Norgesvej
Lørdag d. 11. Kl. 14.30.

Liturgisk kalender for februar

1. grøn. Onsdag i 4. alm. uge. L.: 2. Sam. 24,2. 9-17. Ev.: Mark. 6,1-16. (IV Ps.).	9. grøn. Torsdag i 5. alm. uge. L.: 1. Kong. 11,4-13. Ev.: Mark. 7,24-30. (I Ps.).	18. grøn. Lørdag i 6. alm. uge. L.: Jak. 3,1-10. Ev.: Mark. 9,2-13. Eller: <i>hvid. Guds Moders Lørdagsmesse.</i> (II Ps.).
2. grøn. Torsdag i 4. alm. uge. L.: 1. Kong. 2,1-4. 10-12. Salme 1. Krøn. 29,10. 11abc. 11d-12a. 12bcd. R. v. 12b: Herre, over himmel og jord! Ev.: Mark. 6,7-13. (IV Ps.).	10. hvid. Fredag i 5. alm. uge. <i>Scholastica</i> , jomfru († 543). (m). L.: 1. Kong. 11,29-32; 12,9. Ev.: Mark. 7,31-37. (I Ps.).	19. grøn. 7. alm. søndag. 1. L.: 3. Mos. 19,1-2. 17-18. Salme 103,1-2. 3-4, 8+10. 12-13. R. v. 8a: Barmhjertig og nådig er Herren. 2. L.: 1. Kor. 3,16-23. Ev.: Matt. 5,38-48. <i>Gl. Cr. Alm. S. pf.</i> (III Ps.).
3. grøn. Fredag i 4. alm. uge. L.: Sir. 47,2-11. Ev.: Mark. 6,14-29. (IV Ps.).	11. grøn. Lørdag i 5. alm. uge. L.: 1. Kong. 12,26-32; 13,33-34. Ev.: Mark. 8,1-10. Eller: <i>hvid. Vor Frue af Lourdes.</i> L.: Es. 66,10-14c. Ev.: Joh. 2,1-11. (I Ps.).	20. grøn. Mandag i 7. alm. uge. L.: Jak. 3,13-18. Ev.: Mark. 9,14-29. (III Ps.).
4. grøn. Lørdag i 4. alm. uge. L.: 1. Kong. 3,4-13. Ev.: Mark. 6,30-34. Eller: <i>rød. Blasius, biskop og martyr</i> († 316). Eller: <i>hvid. Guds Moders Lørdagsmesse.</i> (IV Ps.). <i>Blasiusvelsignelse.</i>	12. grøn. 6. alm. søndag. 1. L.: Sir. 15,15-20. Salme 119,1-2. 4-5. 17-18. 33-34. R. v. 1b: Salige er de, som vandrer i Herrens lov. 2. L.: 1. Kor. 2,6-10. Ev.: Matt. 5,17-37 eller 5,20-22a. 27-28. 33-34a. 37. <i>Gl. Cr. Alm. S. pf.</i> (II Ps.).	21. grøn. Tirsdag i 7. alm. uge. L.: Jak. 4,1-10. Ev.: Mark. 9,30-37. Eller: <i>hvid. Peter Damian, biskop og kirkelærer</i> († 1072). (III Ps.).
5. hvid. Søndag. <i>Herrens fremstilling i templet</i> († 1. L.: Mal. 3,1-4. Salme 24,7. 8. 9. 10. R. v. 10b: <i>Hærskaerens Herre, han er ærens konge.</i> 2. L.: Habr. 2,14-18. Ev.: Luk. 2,22-40 el. 2,22-32. <i>Gl. Cr. Særl. pf.</i>	13. grøn. Mandag i 6. alm. uge. L.: Jak. 1,1-11. Ev.: Mark. 8,11-13. (II Ps.).	22. hvid. Onsdag. <i>Apostlen Peters stol</i> (†). L.: 1. Pet. 5,1-4. Ev.: Matt. 16,13-19. <i>Gl. Ap. pf. I.</i>
6. rød. Mandag i 5. alm. uge. <i>Paul Miki og lidelsesfæller, martyrer</i> († 1597) (m). L.: 1. Kong. 8,1-7. 9-13. Ev.: Mark. 6,53-56. (I Ps.).	14. hvid. Tirsdag. <i>Cyrellus, munk</i> († 869) og <i>Methodius, biskop</i> († 885) (f). L.: Ap. G. 13,46-49. Ev.: Luk. 10,1-9.	23. rød. Torsdag i 7. alm. uge. <i>Polycarp, biskop og martyr</i> († 166) (m). L.: Jak. 5,1-6. Ev.: Mark. 9,41-50. (III Ps.).
7. grøn. Tirsdag i 5. alm. uge. L.: 1. Kong. 8,22-23. 27-30. Ev.: Mark. 7,1-13. (I Ps.).	15. grøn. Onsdag i 6. alm. uge. L.: Jak. 1,19-27. Ev.: Mark. 8,22-26. (II Ps.).	24. grøn. Fredag i 7. alm. uge. L.: Jak. 5,9-12. Ev.: Mark. 10,1-12. (III Ps.).
8. grøn. Onsdag i 5. alm. uge. L.: 1. Kong. 10,1-10. Ev.: Mark. 7,14-23. Eller: <i>hvid. Hieronymus Æmilliani, præst</i> († 1537). (I Ps.).	16. grøn. Torsdag i 6. alm. uge. L.: Jak. 2,1-9. Ev.: Mark. 8,27-33. (II Ps.).	25. grøn. Lørdag i 7. alm. uge. L.: Jak. 5,13-20. Ev.: Mark. 10,13-16. Eller: <i>hvid. Guds Moders Lørdagsmesse.</i> (III Ps.).
	17. grøn. Fredag i 6. alm. uge. L.: Jak. 2,14-24. 26. Ev.: Mark. 8,34-9,1. Eller: <i>hvid. Servitordenens syv grundlæggere.</i> (II Ps.).	26. grøn. 8. alm. søndag. 1. L.: Es. 49,14-15; Salme 62,2-3. 6-7. 8-9ab. R. v. 6b: Vær stille hos Gud alene, min sjæl. 2. L.: 1. Kor. 4,1-5. Ev.: Matt. 6,24-34. <i>Gl. Cr. Alm. S. pf.</i> (IV Ps.).
		27. grøn. Mandag i 8. alm. uge. L.: 1. Pet. 1,3-9. Ev.: Mark. 10,17-27. (IV Ps.).
		28. grøn. Tirsdag i 8. alm. uge. L.: 1. Pet. 1,10-16. Ev.: Mark. 10,28-31. (IV Ps.).
		29. grøn. Onsdag i 8. alm. uge. L.: 1. Pet. 1,18-25. Ev.: Mark. 10,32-45. (IV Ps.).

Flere katolikker i verden

Men det er de unge kirker, der vokser

Det er desværre rigtigt, at antallet af katolikker går tilbage i de gamle kristne industrilande, men i de såkaldte missionslande vokser antallet til gengæld så stærkt, at der nu er 790 mio. katolikker i hele verden.

Dermed ligger den katolske kirke i spidsen blandt verdensreligionerne. Sammen med de 410 mio. protestanter og 160 mio. ortodokse giver det et tal på 1,4 mia. kristne, hvilket svarer til 31 % af hele menneskeheden, som i dag anslås til 4,5 mia.

21 pct ateister

På andenpladsen blandt verdensreligionerne følger islam med 725 mio., og på tredjepladsen hinduismen med 583 mio. Herefter kommer buddhismen og konfucianismen med hver 300 mio. tilhængere, 75 mio. bekender sig til shinreligionen og 50 mio. til taoismen og 17 mio. holder sig til jødedommen; antallet på dem, der overhovedet ikke bekender sig

til nogen religion er fra 2 % i år 1900 steget til 21 % i dag.

De unge kirker

De unge kirkers vækst i missionslandene er bemærkelsesværdig stor: I 1960 havde Europa og Nordeuropa endnu 54 % af katolikkerne i hele verden og den tredje verden kun 46 %. I dag udgør Europas og Nordamerikas andel endnu 42 %, mens den tredje verden nu har 58 %. Eksperten anslår, at i år 2000 vil 70 % af verdens katolikker være at finde i den tredje verden, og kun 30 % i Europa og Nordamerika.

Vatikanets radio regner

med, at katolikkerne i Latinamerika i år 2000 vil udgøre halvdelen af alle katolikker i hele verden. Dr. David Barret, som er direktør for den franske informationstjeneste BIPSNOP mener derimod, at Afrika i år 2000 vil være »det mest kristne kontinent i verden«.

Antallet af kristne i Afrika vokser med 4 % om året. Blandt konvertitterne her er rundt regnet 250.000 tidligere muslimer. For 150 år siden var der 2,8 mio. katolikker i Afrika, i dag er der 56,5 mio. dvs. en vækst på 2000 %. Samme tilvækst gælder for asiatiske katolikker.

Josef Völk.

Den nordiske valfart til Lourdes 2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel kr. 4.550.00. Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« kr. 4.000.00. valfartspræst: pater Per Waagø o.m.i. Læger, sygeplejersker, samarititter medfølger. Program og tilmeldelser: Valfartskomiteen, Barsehøj 25, 2900 Hellerup, tlf. bedst om aftenen: 01 - 65 63 41.

Niels Stensens saligkåring

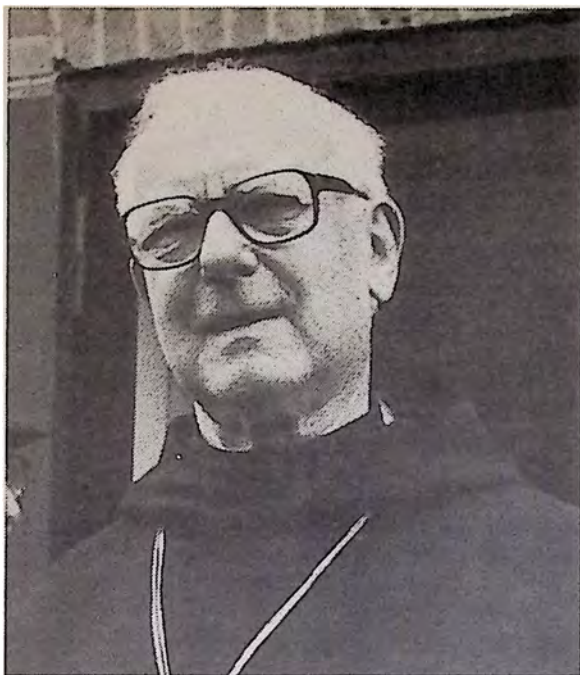
Den 12. januar har paven godkendt, at *Niels Stensens* kristne livsførelse kan betragtes som eksemplarisk. Allerede den 21. december meddelte Niels Stensen-sagens ansøger jesuitten *Paolo Molinari* i et telegram til biskop *Martensen*, at kardinal-kollegiet enstemmigt har sagt god for Niels Stensens heroiske dyder. Endnu mangler der endelig stillingtagen til de mirakler, der er sket på Niels Stensens forbøn, før han kan saligkåres.

Guido Kreienbühl fylder 50

Kateketcentralens leder, pastor *Guido Kreienbühl* fylder lørdag den 4. februar 50 år. Guido Kreienbühl er født i Svejts og har virket i Danmark siden 1963. Hans hverv er talrige – foruden kateketcentralen kan nævnes Niels Stensens Forlag, Ansgarstiftelsens Forlag, præsterådet, præst for den tysktalende menighed m.m.

Guido Kreienbühl

Theodor Suhr - 45 år biskop

Den 15. januar fejrede biskop *Theodor Suhr* sit 45 års bispejubilæum. Den 14. december 1938 udnævnte *Pius XI* ham til apostolisk vikar for Danmark og titulærbiskop af *Balecio*. Bispevielsen fandt sted i *San Girolamo* den 15. januar 1939, og selve indsættelsen i *Skt. Ansgars Kirke* i København den 3. februar på *Skt. Ansgars dag*. Den 29.

april 1953 ophøjede pave *Pius XII* Danmark til selvstændigt bispedømme og udnævnte samtidig *Theodor Suhr* til dets første biskop med titlen »Biskop af København«. »katolsk orienterings« ønskes på læsernes vegne til lykke med det fine jubilæum og sender samtidig også en lykønskning til 88-årsdagen den 22. januar.

Jesper Fich og Stephen Holm diakonvies den 4. februar

Lørdag den 4. februar kl. 17.00 diakonvies biskoppen *Jesper Fich* og *Stephen Holm* i *Skt. Ansgars Kirke* i København. *Jesper Fich* fungerer i øjeblikket som pastoralassistent i *Skt. Mariæ menighed*, hvor

han fortsætter indtil sin præstevielse pinselørdag den 9. juni i år. *Stephen Holm* er pastoralassistent i *Slagelse* og *Kalundborg menigheder*, og han præstevies den 5. maj i år.

Tidens Tegn — et katolsk rethaveri

Af *Kaare Osorio*

»Tidens tegn. Et år med Kirken« er nu udkommet for tredje gang, og man fristes til at sige forhåbentlig for sidste gang – i hvert fald, hvis den nuværende redaktionelle og vulgærpavetro linje skal opretholdes. Selv om 1983-nummeret ikke som de to foregående bringer et stort forsidebillede af paven, må man endelig ikke tage fejl: Linjen afviger ikke en tomme fra de to første numre. For linjen er yderst klar: redaktionen takker øjensynlig Vorherre for ikke at være som de ugudelige ateister, indifferente materialister, åndløse liberalister og sækulariserede katolikker, der har gjort knæfald for tidsånden og sat mennesket i stedet for Gud og moderne pædagogik i stedet for trosbelæring, et katolsk rethaveri, hvis tolerance kun strækker sig til at indrømme andre retten til at tage fejl. Kritikken af alt og alle blomstrer i hvert fald på bekostning af selvkritik.

Naturligvis er nummeret præget af det indeværende hellige år. Læseren bliver allerede på allerførste side mindet om forsoning, skriftemål og særlig aflad i Det hellige År. Forsoningen fordufter dog hurtigt og de efterfølgende »uforsømlige« artikler, og hvad skriftemål og aflad angår, »forskånes« læseren for de teologiske problemer, der i denne forbindelse er opstået som følge af de historiske afsløringer af den kirkelige bodspraksis nok så radikale ændringer ned gennem tiderne. Man skal jo ikke forvirre usikre troende.

Forvirrer læserne

Derimod viger redaktionen ikke tilbage for at forvirre læserne, når det drejer sig om de europæiske biskoppers overvejelser i forbindelse med Europas krise eller kardinal *Ratzingers* kritik af moderne religionspædagogik. Rent bortset fra at disse to artikler er usignerede – som om ingen vil vedkende sig forfatterskabet – er personlige refleksioner og citater blandet sammen i en sådan grad, at man ikke

kan skelne det ene fra det andet. Men den slags forvirring er jo tilladt, når det gælder om at opbygge den »rette tro« hos læsere, der anses for at være ligeså ukritiske som redaktionen selv.

Bekender kulør

Man glæder sig derfor over, at *Torben Riis* i det mindste bekender kulør, men det er også det eneste positive, der kan siges om de tre indlæg, der bærer hans signatur. *Torben Riis* er hverken ubegavet eller en ignorant. Hans artikel om 500-året for »Martin Luthers fødsel afslører tværtimod et godt kendskab til europæisk åndshistorie. Desværre skriver han historie med en lineal, det vil sige de afgørende nuancer forsvinder, hvorved historien mere eller mindre afspejles derhen, at den tjener forfatterens forudfattede syn. Dette ikke være sagt for at tage modet for ham, men snarere for at opmuntre ham til at se på historien med lidt mere kritiske øjne.

Nu skal der ikke uddeles lutter Riis – undskyld ris, men også ros til nummeret. Det indeholder nemlig i det mindste en artikel, som er læseværdig: *Bent Dalsgaard Larsens* vurdering af Grundtvigs valgsprog »Menneske først – kristen så«. Det er et originalt bidrag, der i høj grad giver anledning til eftertanke. Men det redder ikke nummeret som sådan; det er snarere undtagelsen, der bekræfter reglen. Og reglen er desværre en katolicisme, der har tabt det i bredden, men åbenbart forventer at vinde i dybden. Men her har man forregnet sig, for dybde og bredde står ikke i modsætning til hinanden: i samme grad som man tiltager sig eneret på en autentisk fortolkning af den kristne tradition, forhindrer man mysteriet i at udfolde sig på samme mangfoldige måde som i det apostolske vidnesbyrd. Det er denne kvalificerede pluralisme, man efterlyser i den redaktionelle linje.

Kaare Osorio

Danskere inviteres til international bibel-quiz

Finale-konkurrence i Jerusalem

(Daneu) - Danskere får i 1984 mulighed for at teste deres bibel-kundskab i en stor konkurrence. Der inviteres nemlig nu til den sjette internationale bibel-quiz, der slutter med en stor finale-konkurrence den 14. oktober 1984 i Jerusalem.

Bibel-quizen arrangeres af en israelsk komité, og den er åben for deltagere fra alle lande. I hvert land holdes en indledende national konkurrence, og alle de nationale vindere deltager i finalen i Jerusalem. De får rejsen og en uges ophold i Israel betalt af den israelske stat. I år er bibel-quizen opkaldt efter svenskeren *Raoul Wallenberg* for at mindes hans

store indsats for at hjælpe jøderne under 2. verdenskrig.

Anbefales af biskoppen

I Danmark anbefales bibel-quizen af biskop *Hans L. Martensen*, biskop *Ole Bertelsen*, formanden for Evangelisk Frikirkeråd, forstander *Kurt Christensen*, og overrabbiner *Bent Melchior*, som betegner quizen som en spore til at arbejde med Bibelen og dens budskab.

Den danske del af konkurrencen afvikles over tre omgange. Først holdes søndag den 18. marts en skriftlig konkurrence i byerne: København, Odense, Vejle, Århus, Ålborg, Herning, Holste-

bro, Bramminge og Sønderborg. Vinderne herfra går videre til semifinalerne, der transmitteres af Danmarks Radio, og vinderne herfra mødes i finalen, der holdes midt i maj måned, og som vil blive sendt i dansk TV. Dommere i konkurrencen er overrabbiner *Bent Melchior* og professor *Jes Asmusen*, Københavns Universitet.

Henvendelse

Interesserede, der ønsker at deltage, kan henvende sig til Den israelske ambassade, Lundevangsvej 4, 2900 Hellerup (mrk. »Bibel-quiz«), senest den 4. marts 1984.

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det – og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00

Brutto ca. 5,8 kg	
Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spiseolie 1 ltr	Tæ 100 g
Smalteost 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker – mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Dens indbetaling.

Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres enten ved en opringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAGEN APS

Bent Dalsgaard

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____ Klip af og send til

_____

Scanpakket ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Åndeligt opbrud i Medjugorje — og biskoppelige kontroverser

(KNA) – Ifølge beretninger fra øjenvidner har den jugoslaviske by, Medjugorje i løbet af de sidste par år udviklet sig fra at være en »Maria-visionernes by«, (efter at en gruppe børn har modtaget visioner her) – til en »Bønnens by«, hvor især ungdommen har nyopdaget bønnens betydning.

Den lokale biskop er skeptisk

Ærkebiskop Franic af Split udtaler om det, der foregår på det ny valfartssted, at »visionerne i Medjugorje på to år har haft en virkning, som end ikke 40 års pastoralt arbejde har kunnet opvise«. Denne udtalelse er fremsat i en diskussion mellem ærkebiskoppen og biskop Zanic af Mostar, som er ansvarlig for menigheden i Medjugorje. Diskussionen er fornylig offentliggjort i det italienske, katolske ugeblad »Il Sabato«.

Biskop Zanic var oprin-

delig positiv over for de hidtil ikke kirkelig anerkendte Maria-visioner og har især forsvaret dem over for de jugoslaviske myndigheders hetz og indgreb. Nu stiller han sig snarere negativt til sagen. Det fremgår af diskussionen med ærkebiskop Franic og af et læserbrev, der samtidig gengives i »Il Sabato«.

Ærkebiskop Franic er som allerede nævnt af modsat opfattelse. Han oplyser, at han har været inkognito i Medjugorje, og han hævder om sin embedskollega, at hvis han ikke havde været biskop af Mostar, så ville han have været en af de første, der begav sig til Medjugorje og lod sig begejstre.

Dokumentation nægtes

Ærkebiskoppen anbefaler, hvad også den jugoslaviske bispekonference har gjort, at nedsætte en inter-

national kommission også med ateister som medlemmer til nærmere at undersøge forholdene.

Biskop Zanic har allerede nedsat en kommission med oprindeligt seks fagfolk, men den gør efter indviedes opfattelse et helt utilstrækkeligt arbejde. Det har bl.a. medført, at to kommissionsmedlemmer er udtrådt. Biskop Zanic begrundede dette med, at man nægtes de nødvendige dokumentationer. Tre gange har han udbedt sig »hoved-seerens« dagbog og sognets protokol, men kun ved tilfældigheder er det lykkedes ham at få fat i uddrag af dagbogen.

Hans bebrejdelser retter sig først og fremmest mod franciskanerne, der er betroet Medjugorjesognet og børnene, der fortsat har de påståede visioner. Franciskanerne menes at ville skjule visse »åbenbaringer« og udbrede ukontrolleret anerken-

delse af visionerne.

I en artikel i det jugoslaviske kirkeblad »Glas Konzila« har biskop Zanic fremkaldt mange troendes vrede over lignende påstande. Franciskanerne tilbageviser kritikken med, at de ikke arbejder alene i Medjugorje, men støttes af mange sognepræster fra omliggende områder. Blandt støtterne er også chefredaktøren for »Glas Konzila« en verdenspræst, der er overbevist om visionernes ægthed.

Franciskanere fængsles

Franciskanerne har i øvrigt ikke kun haft positive oplevelser af deres sogns opblomstring som valfartssted. Pastor Jozo Zovko er af myndighederne idømt tre års fængsel p.g.a. sit forsvar for kirkens og de troendes rettigheder i forbindelse med visionerne. Straffen blev nedsat i foråret 1983, og pastor Zovko er nu løsladt.

Tusindvis af troende strømmer på tredje år til landsbyen Medjugorje for at bede og gøre bod, overvære seks børns påståede Maria-visioner og høre Marias budskab. Samtidig lægges hindringer i vejen for en kirkelig undersøgelses-kommission.

Angrebene fra statens side er dog ikke hørt op. Da 120.000 troende – herunder mange udlændinge – strømmede til Medjugorje på festen for Marias fødsel den 8. september sidste år beskrev partipressen dette som reageringsfjendtlig virksomhed.

Spild mellem de troende

Flere franciskanere ved det lokale kloster er i øvrigt idømt lange fæng-

selsstraffe med tvivlsomt underbyggede anklager.

Bag biskop Zanics kritik af ordensfolkene ligger uden tvivl tillige en mere end 10 år gammel strid. Den udbrød, da den daværende biskop fratog franciskanerne et stort antal sogne og indsatte verdenspræster i stedet for sognepræster. Det medførte heftige reaktioner blandt de troende, som mange steder ikke vil give de nye præster adgang til kirkerne.

Den russiske intelligens vender sig mod kristendommen

Grethe Livbjerg skriver om den russiske konvertit og forfatterinde Tatiana Goritchévas ny bog

Dette påstår forfatterinden Tatiana Goritchéva i sin nyudkomne bog: »Nous convertis de l'Union soviétique« (Vi konvertiter i Sovjetunionen). Den franske, ortodokse teolog, filosof og forfatter Olivier Clément forord understreger den troværdighed bogen i sig selv har.

Som tredjegenérationsateist voksede Tatiana som alle andre op uden kendskab til kristendommen og blev leder i det kommunistiske ungdomsarbejde. Udadtil fungerede hun tilpasset systemet og ærgerrig efter karriere både i partiet og i sine filosofistudier.

En barndomsveninde begik selvmord som 15-årig, »hun klarede ikke at leve med løgnen«. Senere oplevede hun, at studiekammerater gav efter for samme fortvivlelse. Hun selv »bøjede hovedet«, sagde, at hun elskede fædrelandet, Lenin og sin mor, »men det var løgn«. Hendes indstilling var:

Hellere dø end blive en »normal« person.

Meditation over Fadervor

Nietzsche, Sartre, Camus blev tilgængelige i en periode med større frihed, og de blev idoler, hvis værker cirkulerede og nærede behovet for revolte. Især tanken, at mennesket ikke er programmeret, men hvert øjeblik kan vælge »var som et lys fra en anden verden«.

Yoga kom med ind i billedet. En dag gav yogalæreren hende et nyt mantra at meditere over: Fadervor! – Mekanisk gentog hun det, men 6. gang skete noget: »Det var ikke blot min forstand, men hele mit væsen, som forstod, at Han er, Han, den levende Gud... hvilken glæde og lys jeg opdagede i mit hjerte – i et sekund åbenbares kristendommens mysterium for mig... alt i mig forvandlede«.

Andre studerende fik troen ligeså pludseligt; ved

på en udstilling at stå foran en ikon, ved nysgerrigt at gå ind i en kirke, ved »tilfældigt« at få fat i et Ny Testamente – en bog, man ikke får tilfældigt i Rusland – og opleve dette som skrevet til sig selv. Oplevelser, som minder om Paulus' omvendelse. »Når man ser tusinder og atter tusinder unge omvende sig fra den ateisme, de er opdraget i, til Kristus, så er det ikke overdrevent at citere Jesu ord: »Gud kan opvække Abraham børn af de stene dér«.

Bringer hinanden i farezonen

Det er ikke let at være ny konvertit i en kirke, som må leve med statens krav om at det liturgiske sprog skal være kirkeslavisk, hvor enkelte præster frabeder sig disse unges besøg, fordi de bringer dem selv i farezonen, »mine fem børn vil dø af sult, hvis jeg bliver taget«. Og gamle koner retter på de helt anderledes kirke-

gængere. – Men de gamle koner har jo selv fået ateistisk skoling, og mange af dem har som unge været militante ateister.

KGB's biler udenfor

Når de unge kristne samles for at studere Bibelen, kirkefædrene, men også nutidige vestlige teologer, som de oversætter og kopierer, holder KGB's bil nedenfor vinduet. Tatiana bliver først frataget sin lærerstilling, så et biblioteksjob, og efter en tid som elevatorfører står valget mellem emigration eller fængsel. Hun har nu studeret teologi i Frankrig i et par år.

I de få klostre, som findes, får de nye kristne støtte og vejledning. Klosterlivet i Rusland rummes ikke i klosterbygningerne, mange aflægger løfterne, men lever udadtil et almindeligt liv, som de forener med et intenst bønsliv.

Det forbavser Tatiana og andre russiske ny-krist-

ne, som har måttet emigrere, i Vesten at møde kristne, som forsvare og konserverer værdier, blot fordi de er traditionelle. »Det er i Vesteuropa jeg første gang har truffet kristne traditionalister«. Men den ukærligt kritiske progressivisme er hun lige så uforstående overfor.

»Den russiske kirke er hverken konservativ – alle rester fra fortiden er ødelagt – eller progressiv, vi har forlængst forladt disse betegnelser. Den er del af evigheden. Udadtil samler den alle betydelige bevægelser i tiden, ikke bare tolererer dem, men støtter og velsigner dem«.

»Rusland har skabt en ny mennesketype«, skriver hun, »absolut frie mennesker, som er rede til offer for deres tro og til at give livet for deres venner«.

Tatiana og hendes venner blev for alvor farlige for systemet, da de skabte en russisk kvindebevægelse, som de opkaldte efter Maria, Gudsmoder. Ikke for at have hende som blot ideal, »den russiske tro er langt fra idealisme. Man har lidt for meget til ikke at være realist«. Forøvrigt ser Tatiana idealisme (i filosofisk betydning) og materialisme som modsatte sider af samme medalje, og hun samstemmer helt med europæisk nihilisme i

dennes kritik af idealismen. »Vi vender os ikke mere mod idealer, men mod helligheden, som er den fuldstændige forening af det menneskelige og det guddommelige. I Helligheden finder mennesket sin integritet.« Maria er kirkens mor, og vil som sådan føre sine børn til hellighed – derfor kalder den russiske kvindebevægelse sig for Mariaklubben.

Forfølgelse og renselse

Ordet »kenosis« »udtømmelse« klingede i mig under læsning af denne bog. Religiøse værdier, som efterhånden var blevet tvetydige, er totalt destruerede. Sentimental Mariadyrkelse også. Har 67 års systematiske forsøg på at udrydde al religiøsitet også måttet tjene Guds plan, som altid er at skabe noget helt nyt?

»For os er troen altid orienteret mod fremtiden, den er apokalyptisk, noget totalt nyt... vores omvendelse viser, at historien ikke skabes af menneskelige kræfter, men af Helligånden, og at Guds kirke er stærkere end alle jordiske institutioner«.

Grethe Livbjerg

Fire af de i alt seks børn og unge fra Medjugorje, fotograferet i trance, hvorunder de tilsyneladende har en Maria-vision foran alteret i landsbyens sognekirke. Visionerne hævdes at have fundet sted daglig siden sommeren 1981.

Maria-visionerne i Jugoslavien

Det engelske »Catholic Herald« bragte i november sidste år denne øjenvidne-beretning af bladets udsendte medarbejder, Julian Smyth

I juni 1981 har seks børn tilsyneladende haft en usædvanlig Maria-vision. Det skete på en bakke uden for landsbyen Medjugorje i det centrale Jugoslavien. Siden da er visionerne forekommet næsten hver dag.

Mange mennesker og naturligvis også de kommunistiske myndigheder har kaldt afvist beretningerne om disse visioner, men for dem, der har været i Medjugorje er beviserne ikke til at komme uden om, skriver »Catholic Herald« i en stort opsat artikel.

Visionerne begyndte den 24. juni, da fem børn så et klart lys omkring en skikkelse på bakken. De blev bange og løb deres vej. Da børnene talte om det med deres familier, lød det til, at de havde indtryk af, at den visionære skikkelse kunne være Jomfru Maria.

Bedstemoderen til et af børnene rådede dem til, hvis de kom ud for det igen, at bede trosbekendelsen, syv Fadervor, syv Hil dig Maria og syv Glo-

ria og derefter stænke vievand på skikkelsen, idet de samtidig skulle sige: »Hvis du er Satan, da vig bort«.

Den følgende dag var de igen ude på bakken sammen med nogle kammerater, og visionen optrådte påny. Denne gang blev skikkelsen også set af den 10-årige Jakov, som var med. Børnene fulgte det råd, de havde fået af bedstemoderen. Jomfru Maria smilte, takkede børnene for deres bønner og sagde: »Jeg er Gospa«. Gospa er et kroatisk ord for Madonna eller Vor Frue og meget specielt for det lokale område.

Præstens vision

Siden den dag viste Jomfru Maria sig dagligt for børnene på bakken. De blev fulgt af stadig flere lokale beboere. Sognepræsten, pastor Josef Zovko var til at begynde med skeptisk. Men også han havde en Maria-vision, og derefter var han overbevist.

Pastor Zovko er franciskaner. To andre franciskane, redaktøren og med-

redaktøren af et Focolare-tidsskrift skrev en beretning om visionerne i bladet. Det medførte, at alle tre blev anklaget for regeringsfjendtlig politisk virksomhed og sat i fængsel. Pastor Zovko blev anmodet om at erklære, at visionerne ikke havde fundet sted, men det ville han ikke.

Kort før præsterne blev fængslet, spærrede myndighederne adgangen til bakken, hvor visionerne var forekommet. Det skete den 12. august 1981. De seks børn og alle tilskuerne opsogte nu kirken. Siden da finder visionerne sædvanligvis sted i et lille rum til højre for højalteret. Men hvis et eller flere af børnene er et andet sted på det normale tidspunkt for visionen, kan Jomfru Maria vise sig for hver enkelt af dem eller for dem samlet, hvor de befinder sig.

Bare fødder

Børnenes alder og navne er: Via Ivankovic 18 år, Mirjana Dragicevic 18 år, Ivan Dragicevic 18 år (de

to er ikke i familie med hinanden), Maria Pavlovic 18 år, Ivica Ivankovich 17 år og Jakov Colo 12 år.

Forud for visionerne sker hver dag følgende i Medjugorje:

Fra omkring kl. 16.30 samles et større antal mennesker i kirken. Nogle kommer langvejs fra, mange til fods og nogle barfodede.

Omkring kl. 17.30 begynder en af præsterne en bordsandagt, som normalt efterfølges af skriftemål. På hverdage hører kun en enkelt eller to præster på skriftemål, men på lørdage og søndage og større festdage kommer der franciskaner-præster fra de omkringliggende sogne for at meddele bodens sakramente.

Kort efter kl. 18.00 begynder man i kirken at bede rosenkrans. Skriftemålene foregår uden for på området omkring kirken.

Når de seks børn, eller så mange af dem, der nu er til stede, er samlet i sakristiet, går de gennem kirken mellem højaltret og tabernaklet til det lille

rum, hvor visionerne normalt sker.

De smiler kort til de tilstedeværende, så stiller de sig foran altret, gør korstegn og beder et Fadervor, et Hil dig Maria og et Gloria.

Som regel er de ikke nået mere end et par bønner ind i Fadervor, før de knæler samtidigt og pludselig bliver stille. Derefter ansigter lyser op i et smil, under stadig stirren blinker de ikke med øjenlågene. Ingen støj eller fotoblitz kan forstyrre dem. De ænser tilsyneladende intet af det, der foregår i rummet. Under tiden bevæger de munden som i tale, men man kan ikke høre noget. Af og til kan man se, at de bevæger deres hoveder som efter fælles enighed, eller indbyrdes forståelse.

Bønner for fred

Der foregår åbenbart en samtale mellem Gudsmøder og børnene. Tilskueren kan ikke opfatte indholdet, men kan ikke være i tvivl om, at denne samtale finder sted. Efter

to-tre minutter eller måske et kvarter fortsætter børnene pludselig Fadervor nøjagtig på det sted hvor de afbrød bønnerne.

Herefter kan der ske forskelligt. F. eks. springer børnene hil dig Maria over hvis Jomfru Maria stadig beder med dem, og de går direkte til Gloria. Efter denne bøn kan følge yderligere nogle få stille ord, smil eller gestus.

Når Jomfru Maria forlader børnene, synes de at sukke, læne sig svagt forover eller udbryde i et »åh, nu går hun« eller lignende. Så smiler de igen, samler sig om det nærværende og vender sig mod de andre i kirken.

Alle børnene har udtrykt enighed om, at Jomfru Marias grundlæggende budskab er fred, - fred i kirken, i verden, for hvert menneske og for familierne, - og al stræben efter fred må gøres med bøn, personlig omvendelse, bod, faste og tro.

Dette er Jomfru Marias fire veje til fred. Det påstås, at hun siger, at kirken har glemt, hvordan man beder og faster, og at mennesker ikke forstår, at gennem faste kan krige forebygges og selv naturlovene ophæves.

Ved faste mener Jomfru Maria at afholde sig fra alt undtagen brød og vand. Hun har bedt om, at alle ville faste på fredage. Men siden påske sidste år har hun anbefalet, at man i hvert fald faster en dag i ugen i den intention, at Helligånden må blive udgydt over hele kirken i det hellige år. I denne intention bør man bede mindst tre Fadervor, Hil dig Maria og Gloria og bruge i hvert fald 10 minutter til bøn. »Bed ikke blot med munden, men med hele dit hjerte«.

Med hensyn til bøn har Jomfru Maria også sagt: »I ser altid på jeres ure. I burde glemme tiden og lade Ånden lede jer. Der skal nok blive tid til alle jeres nødvendige forehånder«.

Jomfru Marias understregning af omvendelse er særlig stærk. »Sig til alle mine sønner og døtre og til hele verden, at jeg ønsker deres omvendelse«. - »Det eneste ord, jeg giver verden er: omvend jer, tøv ikke med at omvende jer«. - »I må omvende jer for at opnå fred«.

Jomfru Maria har sagt, at kirken ville blive helbredt, hvis folk gik til skriftemål mindst en gang om måneden. Svaret på dette råd er tydeligt for enhver i Medjugorje.

Underskriftindsamling for kvindelige præster

Brevet overrækkes paven under besøget i Svejts

Luzern (KIPA) – Blandt katolikker i Svejts samles der i øjeblikket underskrifter på et brev, der skal overrækkes pave Johannes Paul II, når han i år besøger landet. I brevet opfordres paven til at tage stilling til betingelserne for at kunne give kvinder adgang til præsteembedet.

I brevet hedder det, at udelukkelsen af kvinder fra præsteembedet »opfattes af den ene halvdel af kirken som alvorlig diskriminering«. Brevets forfattere udtrykker også deres skuffelse over pavens seneste udtalelser, fordi de ikke giver håb om en »bedring« i den nærmeste fremtid. I betragtning af præsters høje gennemsnitssalder og deres forpligtelse

til at leve i cølibat stilles den sakramentale sjælesorg over for større og større problemer.

»Vi er af den overbevisning, at kirken, jo længere tid der går, mindre og mindre kan give afkald på kvinder i ansvarlige stillinger, og vi opfordrer Dem derfor til med alle de midler, De har til Deres rådighed, at sørge for, at kvinder får adgang til præsteembedet, og at pligtcølibatet ophæves«, hedder det til afslutning i det åbne brev til paven.

Konstruktivt bidrag til pavebesøget

Brevet er udarbejdet af menighedsrådet ved Sankt Anton i Luzern og fremlægges til underskrift i alle

sogne i byen. Menighedsrådet vil desuden søge samarbejde med kantonale kirkelige instanser og med grupper i andre kantonen foruden med nationale svejtsiske landsorganisationer. Initiativtagerne har ved en pressekonference meddelt, at brevet også er sendt til biskoppen af Basel, dr. Otto Wüst, og at man også har i sinde at optage kontakt med de kommissioner, der skal forberede pavebesøget.

Sankt Anton's menighedsråd nærer ingen illusioner med hensyn til resultatet af deres fremskud, men de forsøger hermed igen at bringe et alvorligt problem på tale i vide kredse. Endelig skal dette brev, efter hvad menighedsrådet oplyser, også være et konstruktivt bidrag til pavebesøget, der ikke kun bør indskrænkes til en udveksling af smukke taler og megen festivitas, men som også bør føre til konkrete resultater for kirken i Svejts.

Ideen til brevet opstod i Sankt Anton's menighed i de måneder, menigheden var uden præst. En kreds af engagerede kvinder begyndte at undersøge opfattelsen af præsteembedet og af kvindens rolle i kirken. Efter at have sat sig ind i den teologiske og kirkepolitiske argumentation opfordrede kvindegruppen menighedsrådet til at udarbejde det nu foreliggende brev.

USA's biskopper: Flere kvinder i ledende stillinger i kirken

Vatikanet (NC) – USA's katolske biskopper vil opmuntre kvinder til at overtage flere af de ledende stillinger i kirken, som den tillader dem at beklæde, har USA's katolske bispekonferences nye præsident, biskop James Malone af Youngstown, Ohio, udtalt i et interview til Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano«.

Biskop Malone sagde,

at USA's bispekonference sidst i november i fjor besluttede at udforme et hyrdebrev om kvinder. Biskopperne ønsker, at dokumentet skal opmuntre til en indsats for at åbne ledende stillinger i kirken for kvinder. Dette initiativ har pave Johannes Paul II's fulde støtte, kunne biskoppen yderligere oplyse.

Ny ungdomssekt

Minder påfaldende om sekten Scientology

Würzburg (KIPA) - I Würzburg har en sammenslutning, »Kvinder for alle folk« gjort opmærksom på, at en ny »psyko-gruppe« er begyndt at hverve medlemmer til en bevægelse, der kalder sig »I care Ranette«, »Earthplay« eller »SLS«.

Aktionen for åndelig og psykisk frihed, en forældregruppe i Bonn, mener ikke, at organisationen, der stammer fra USA, selv hævder at være en religiøs bevægelse. Dens metoder og organisation minder dog påfaldende om Scientology-sekten også kaldet »Dianetics«, hvis stifter Ron Hubbard også regnes

med blandt initiativtagerne til »I care Ranette«. Bevægelsens målgruppe er mennesker i alle aldersklasser, som har det tilfælde, at de lider af psykiske mangelstilstande.

Metoderne, der benyttes ved »I care Ranette«-seminarerne, som det koster næsten 50.000 kr. at deltage i, er dels lånt fra den humanistiske psykologis område, men er til dels også af destruktiv natur, som det er almindeligt i mange af de allerede kendte ungdomssektter. Uddannelsens formål er blandt andet at gøre dem, der har gennemgået kurset, til perfekte hververe

for »I care Ranette«.

Blandt de negative virkninger af »I care Ranette«-kurserne kan nævnes: total tillid til »Earthplay«, sygelig opstemthed, tab af iagttagelsesevne og dømmekraft, blind lydighed, indskrænket viljefrihed som følge af indoktrinering, uimodtagelighed for rationel kritik, råd og advarsler.

Man har også konstateret økonomisk uansvarlighed. Voldsomme tømmermænd indtræder uundgåeligt hos kursusdeltagerne, så snart de ikke længere er i stand til at skaffe penge til den fortsatte »Earthplay«-uddannelse.

Kardinal Willebrands

Ærkebiskop Simonis

Kardinal Willebrands træder tilbage som ærkebiskop af Utrecht

Rom (KIPA) – Den hollandske kardinal Jan Willebrands har nedlagt sit embede som ærkebiskop af Utrecht.

Pave Johannes Paul II har godkendt den 74-årige kardinals afskedsansøgning. Den nye overhyrde for ærkebispedømmet Utrecht bliver ærkebiskop Adriaan J. Simonis, der 8. juli 1983 efter kardinal Willebrands ønske blev udnævnt til hans hjælpebiskop med ret til at efterfølge ham. Den 52-årige ærkebiskop Simonis stammer fra Lisse ved Rotterdam og har fra 1971-1983

været biskop af Rotterdam.

Efter at have overgivet ærkebispembedet til ærkebiskop Simonis er kardinal Willebrands flyttet til Rom for helt at hellige sig sin opgave som præsident for Vatikanets sekretariat for de kristnes enhed. Dette har længe været kardinalens ønske, og han gav allerede udtryk derfor, da han 6. december 1975 på pave Johannes Paul II's opfordring tog imod udnævnelsen til ærkebiskop af Utrecht som efterfølger for kardinal Bernard Jan Alfrink.

Kritiserer udnævnelsen af Adriaan Simonis

Rotterdam (KIPA) – Mere end 50 breve, der kritiserer den måde, hvorpå biskopper udnævnes i Holland, er blevet sendt til den hollandske bispekonference fra Foreningen af Pastoralassistenter.

Brevskriverne er pastoralassistenter, præster, diakoner, kateketer og teologer, og de kritiserer udnævnelsen af den tidligere biskop af Rotterdam, Adriaan Simonis, til overhyrde af Utrecht og udnævnelsen af den tidligere hjælpebiskop af Rotterdam, biskop Ronald Ph. Baer, til biskop i dette bispedømme.

Begge disse udnævnelser er sket uden forudgående drøftelser med præster og lægfolk i de pågældende bispedømmer, understreges det i brevene.

I talrige af brevene gives der udtryk for, at mange unge »føler sig ladt i stikken« af kirkens ledelse. En talsmand i Rotterdam har imidlertid erklæret, at biskoppen ikke vil tage stilling til disse breve, da han ikke anerkender foreningen af pastoralassistenter og desuden benytter andre kommunikationsveje.

Ældre har ringe modstandskraft mod sekter

Freiburg im Breisgau (KIPA) - Pastoralteologen dr. Josef Müller påpeger at ikke kun unge, men også den »3. generation« hjem-søges mere og mere af sekter. De ældre har i deres afsondrethed og

anonymitet ingen modstandskraft mod disse tvivlsomme sjælehyrdes metoder. De er måske forvirret af kirkelige reformer og bør inddrages mere i sjælesorgen.

Børn bør døbes i de første uger efter fødslen

(KIPA) – Under de canadiske biskoppers audiens i Rom mindede paven om, at katolske forældre har pligt til at lade deres børn døbe i de første uger efter fødslen.

Paven henviste til kirkens århundred gamle lære om barnedåbens nødvendighed. Katolske forældres forpligtelse til at lade deres børn døbe så hurtigt som muligt er forøvrigt også nedfældet i den nye kirkelov, der trådte i kraft den 27. november.

For sent

Ikke blot i protestantiske kredse - især i Vesteuropa og Nordamerika - men også blandt katolikker har man været tilbøjelig til først at døbe børn i en alder, hvor de selv kan træffe en afgørelse for eller imod den katolske tro. Disse tendenser har altid stødt på modstand fra kirkens side, fordi den anser det for nødvendigt, at ethvert menneske fra sin tidligste alder vokser ind i den kristne tro. Kirken mener altså, at kristne forældre bør træffe den første afgørelse for deres barn og derefter formidle en tilsvarende opdragelse.

TV
gør
børn
sløve

Oxford (KIPA) - Cedrik Cullenford fra Oxford polyteknikum har undersøgt 5000 børn mellem 6 og 12 år og kom til følgende resultat: for meget fjernsyn gør børnene tanketruge og fremmer en negativ indstilling til livet. Børnene bruger TV som et underholdende legetøj, der ikke stiller nogen krav til dem. Han råder indtrængende forældre til at lære deres børn en kritisk indstilling til medierne.

Møder og arrangementer

Franciskus 3. orden

Den hl. Franciskus 3. orden holder møde lørdag den 28. januar kl. 14 i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 64, København.

Pater Brunicardi

Foredragsrække

Skabelse eller udvikling? - Bibelen eller Darwin? ved lektor Bjørn Højbo. 5 mandage kl. 19.30, start 30.1., slut 27.2. 84. På Dansk Bibelskole, Frederiksberg Alle 10, 1820 V. Pris 120 kr. - tilmelding (01) 24 26 20 kl. 10-16.

Katolske kvinder

af alle slags og alle aldre, der vil mødes med andre katolske kvinder, inviteres til torsdag den 2. februar 1984 at fejre Kyndelmisse. Vi vil tale om: Hvordan vi kvinder befinder os i kirken?

Oplæg ved Ellen Marie Løbahn og Ruth Plum.

Vi starter kl. 18.30 med at spise sammen. Pris 10 kr. Øl og vand kan købes. På grund af begrænset plads tilmelding nødvendig på 01-20 62 22 (9-20), sr. Else Pascale.

Sted: Sankt Ansgars Menighedssal, Bredgade 67A

En kreds af katolske kvinder.

DUK-kalender

OBSI Sekretariatet holder lukket den 31.1. og den 1.2. p.g.a. nordisk sekretariatsmøde i Oslo.

Horsensmøde 10.-12.2. 84 i Silkeborg. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede vest for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet. Tilmeldingsfrist 3.2. 84.

Landsdækkende ledertræning 24. til 26/2 1984 på Ømborgen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder: fra 16 år og opæfter. Omtale af arrangementet følger senere i K.O.

Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse. Husk 150.00 kr. for fællesrejse for unge over 25 år. Forbehold for prisstigninger. Tilmeldingsfrist 6/2 1984.

Årsmøde 2. til 4/3 1984 på Ømborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse. Husk 150.00 kr. for fællesrejse for unge over 25 år. Forbehold for prisstigninger. Tilmeldingsfrist 12/1 1984.

Dramatextmesse 17.3. 1984 i Sct. Augustins kirke, Jagtvej 183B, 2100 Kbh. Ø. Messen starter kl. 19.00.

Ministrantkursus 23. til 25/3 1984 på Ømborgen. Begynderkursus for 10-16 årige. Pris kr. 90.- og for fællesrejse kr. 90.- (kr. 150.- for fællesrejse for over 25-årige). Tilmeldingsfrist 9/3 1984.

Landsdækkende firmelsesweekend 13.-15.4. 1984 på Ømborgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse, dog 150.00 kr. for fællesrejse for alle over 25 år. Tilmeldingsfrist 31.3. 1984.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

A.C.

Onsdag den 1. februar kl. 19.30 højtidelig holdelse af Kyndelmisse. Eucharisti. Messe af Palestrina. Efter messen ca. kl. 20.16 taler AC's æresmedlem, prælat Ib Andersen om den nye kirkeret. Alle, som har ansvar i kirken og alle, som vil vide, hvor kirken bevæger sig hen, må kende den nye kirkeret. Sted: Sct. Augustins Kirke og Englesalen, Jagtvej 183B.

Kursus i ministerialbogføring

holdes den 13.-15. februar 1984 på Sostrup. Tilmelding og nærmere oplysning fås på Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K, tlf. 01-11 60 80.

Det sker på Magleås

Fredeg den 3. til søndag den 5.2. 84 Kursus i Kristen Meditation under ledelse af lærer fru Grethe Livbjerg. Emne: Bøn - meditation og psykisk sundhed. Tilmelding foretages til fru G. Livbjerg, tlf. (01) 63 53 33.

Torsdag den 16. til lørdag den 18.2. 84. Pædagogmøde arrangeret af skoleleder Harald Rasmussen, Sct. Michaels skole, Kolding.

DKKF på Øm

Der afholdes igen i år kvindeweekend 9.-11. marts på Øm. Arets tema bliver: Katolsk kvinde i dag? - Hvad er det? Se i øvrigt DKKF, dec. 83-febr. 84. Pris kr. 195.- for ophold og rejse. Medlemmer kan søge tilskud. Sidste tilmeldingsfrist 15. februar. Blanket fås hos Marianne Plum, Bryggergade 6/3, 2., 2100 Kbh. Ø. - og i DKKF-nyt.

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K. Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Baronesse Rosenkrantz Charisius f. Oxholms legat

til hjælp for trængende indfødte medlemmer, mænd og kvinder, af de her i landet værende katolske menigheder, uddeles af biskoppen.

Ansøgninger indeholdende fulde navne, stilling, alder og bopæl, skal med hensyn til trang, værdighed og medlemsforhold til en herværende katolsk menighed attesteres af to personer, hvoraf den ene skal være katolsk gejstlig.

Legatportionerne, der er på ca. kr. 350.- uddeles ikke for livstid, hvorfor tidligere legatnydere må indsende ny ansøgning. Ansøgningsfristen udløber den 15. februar 1984. Ansøgninger, som er indsendt efter dette tidspunkt, kan ikke komme i betragtning. Ansøgning stiles og indsendes til Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Bofællesskab

kristent og gerne økologisk søges/søges oprettet på Midtsjælland. Billet mkr. 1234 »katolsk orientering«, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Bekendtskab søges

57-årig katolsk ungkerl (romanforfatter, støtstjenestemand) søger bekendtskab med intellektuel, katolsk dame i alderen 40-50 år med henblik på eventuelt senere ægteskab. Du må have interesse for og kendskab til musik, kunst og litteratur og være indstillet på et meget stille hjemmeliv med læsning og klassisk musik som væsentlige dele af tilværelsen, og den katolske kirke må have en fremtrædende plads i dit liv. Du skal helst bo i København eller nærmeste omegn. Billet mkr. 1235. »Katolsk orientering«, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K.

Radio Vaticana Program for Skandinavien

hver dag kl. 20.15-20.30 på 11.715, 9.755 og 5.985 khz på 25, 31 og 49 meter kortbølge samt 1.611 khz på 186 meter mellem-bølge.

Dansk: Første torsdag i måneden.
Finsk: Søndage og fredage.
Norsk: Mandage.
Svensk: Tirsdage, onsdage, andre torsdage og lørdage.

Forslag og kommentarer meget gerne til: Lars Rooth S.J. »Radio Vaticana« I-00120 Citta del Vaticano. Nærmere program - også for Vatikanets andre udsendelser sendes gerne efter anmodning.

Indbinding af »katolsk orientering«

Der er nu igen udsendt 3 årgange »katolsk orientering« og hvis De har disse årgange komplet, kunne De måske tænke at lade dem indbinde. De 60 numre vil blive samlet i et bind med trykt rygtekst, og prisen vil blive kr. 210.- incl. moms pr. ekempl., hvortil kommer forsendelse.

Evt. interesserede bedes sende bladene til k.o.s adresse, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K. inden den 20. februar.

Vi kan i begrænset omfang være behjælpelig med at udfylde »huller« i Deres samling, men beder Dem da først kontakte os telefonisk.

Redaktionen.

Salg og service

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt. Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m. Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(ilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antik indbo købes.
Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermesterfirmaet Roman Kusier ApS

Stationsvej 11, Nivå
Telefon (03) 24 71 50

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vort forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN
Nordre Frihavsgade 13
København Ø.
Tlf. (01) 26 60 70

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerriltsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Fred - men på betingelser

mener lederskribenten i den tysksprogede udgave af »L'Osservatore Romano«

Rom (KIPA) - Mens den enkelte har ret til at være pacifist, kan et samfund, selv i kristen kærlighed, ikke tvinges til den holdning. Netop den svages værgeløshed tvinger samfundet til at beskytte ham. Og det kan indbefatte proportional og formålstjenlig magtanvendelse.

Det skriver *Gabriel M. Steinzchulte* i en leder i den tysksprogede udgave af *L'Osservatore Romano*. I lederen om »fred, men på betingelser« går han ind for større nøjagtighed og omhu og sagligt underbygget anvendelse af sproget under freds- og nedrustningsforhandlinger. Kir-

ken, uden tvivl verdens ældste og mest omfattende fredsbevægelse, tages ofte til indtægt af forskellige politiske grupper.

Men paven vil ikke sættes i bås. Ingen, som ønsker fred i frihed, retfærdighed og sandhed kan samtidig kræve betingelsesløs nedrustning. Paven appellerer igen og igen til alle implicerede magter. Er det ikke netop udtryk for et krav om en afbalanceret nedrustning?

Endvidere spørges der i lederen, om alle forhandlingspartnere nu også er lige meget skyld i forhandlingernes manglende resultater. De seneste pavers gentagne krav om respekt for menneskerettighederne og dermed kamp mod fremmedherredømme, undertrykkelse og udbytning er netop hovedbetingelsen for en fred, som langt overgår den altødelæggende dødsstilhed af våbenstilstanden, som har hersket siden Den 2. verdenskrig.

frem til en ny overenskomst fra 1. januar i år. Ifølge denne overenskomst er der dels tale om lønstigninger, dels om at lønningerne for samme arbejde fremover skal være ens i Vatikanets forskellige departementer.

Ved et møde 28. november, hvori 1.600 medlemmer af foreningen deltog, blev det enstemmigt vedtaget at gå ind for den nye overenskomst, har foreningens præsident *Mariano Cerullo* meddelt.

Krav om højere løn i Vatikanstaten

Vatikanet (NC) - Foreningen af lægfolk, der arbejder i Vatikanet besluttede ved et møde i oktober i fjor næsten enstemmigt at strejke to timer den 1. december for at opnå bedre lønninger. Strejken ville have været den første i Vatikanstatens historie.

Truede med lønstrejke

En kommission i Vatikanet indledte en forhandling med repræsentanter for foreningen og nåede

Stolte og glade viser fru Danuta Walesa og ægteparrets ældste søn Bogdan dokumentet og medaljen, der følger med Nobels Fredspris, som i 1983 blev tildelt Lech Walesa og indirekte den forbudte fagforening Solidaritet. Foto KNA.

Fortsat tovtrækkeri i Polen

Regeringen sur over »politisk aktive« præster

Rom (NC) - Polens premierminister general *Wojciech Jaruzelski* har over for kardinal *Josef Glemp* beklaget sig over politisk aktive præster, skriver Italiens katolske dagblad »Avvenire« for nylig.

Bladet oplyser også iflg. kirkelige kredse i Polen, at regeringen har opfordret kirken til at nægte at modtage de penge, som den polske arbejderleder *Lech Walesa* fik sammen med Nobels fredspris.

General *Jaruzelskis* klage blev fremsat i et brev til kardinal *Glemp* kort tid efter, at kardinalen havde modtaget et lignende brev fra Polens minister for kirkelige anliggender, *Adam Lopatka*.

Sigitas Tamkevičius

Alfonsas Swarinskas

Litauen på knivens æg

Øget modstand mod religionslovene

Litauen (KNA) - *Sigitas Tamkevičius*, sognepræst for den litauiske menighed i Kybartai blev for nylig idømt 6 års arbejdslejr og 4 års landsforvisning. Hele Litauen har reageret mod denne dom, der fulgte ganske kort efter processen mod pastor *Alfonsas Swarinskas*. 100.000 litauere har sendt protestbreve til myndighederne. I 1972 førte fængslingen af nogle præster, der blev idømt langt mildere straffe end de ovennævnte, til opstanden i Kaunas, Litauens næststørste by. Så det er forståeligt, at processen om de to præster omgøres med vidtgående sikkerhedsforanstaltninger fra politiets side.

Trætte af ét-partistatens diktatur

Begge præster tilhører »Komiteen til forsvar for de troendes Rettigheder«. Denne komité har siden 1978 offentliggjort undergrundsdokumenter om brud på religionsfriheden i Litauen, hvor 75 pct., er katolikker. Komiteen består udelukkende af præster, og her samles øjensynligt trådene for modstanden mod de sovjetiske religionslove. Disse love er ikke acceptable for katolikker og slet ikke for katolske præster, for de strider imod kirkens love.

Iflg. sovjetisk ret er det ikke mere biskoppen, der sender præster til en menighed, men et menighedsråd, der ansætter og afskediger præster. Enhver pastoral virksomhed uden for kirken er forbudt. Det gælder: besøg i menigheden, ungdomssjælesorg, uddeling af de syges salvelse i private hjem eller hospitaler.

Allerede for godt et år siden erklærede tre fjerdedele af de litauiske præster i et brev over for Bresjnev, at de ikke ville overholde disse religionslove, og de gjorde da også alvor af det. For nylig har 90 pct. af alle præster i Litauen forpligtet sig i en skriftlig erklæring over for Andropov, om at de ville ignorere disse religionslovene, for så vidt de strider mod kirkens love.

Denne ulydighed kan partiet ikke finde sig i. Nu statueres der et eksempel med præsterne *Swarinskas* og *Tamkevičius*.

Anklagen lyder på anti-sovjetisk agitation og propaganda. Litauen er igen blevet en krudttønde, for her er den katolske kirkes grundsatninger ubønhørligt i modstrid med den marxistisk-leninistiske ideologi.

Nadveren ugyldig hvis brødet ikke indeholder gluten

(KIPA) - En ny anordning fra Vatikanet forbyder brugen af hostier, der fremstilles uden gluten. Dette rammer især folk, der lider af bestemte stofskiftesygdomme, hos hvem selv den ringeste mængde gluten fremkalder voldsomt hududslæt.

Sygdommen opræder især i Irland og England. En søsterorden i Tuam (Irland), som fremstillede glutenfrie hostier fik forbud imod det af deres lokale biskop, der påbød sig Vatikanets bestemmelser.

Lægfolk kan modtage kommunionen i skikkelse

Miraklet i Sydkorea

Sydkorea oplever et mirakel. Hvert år vokser den katolske kirke med 10 pct. På en pressekonference i Bonn i anledning af verdensmissionssøndagen den 30. oktober 1983, erklærede kardinal *Stephen Kim*, at denne udvikling er desto mere overaskende, da den sker i et land, som er i industriel og økonomisk vækst. Normalt vil et sådant land have tendens til materialisme og verdsliggørelse.

Landets katolske kirke med sine 1.000 koreanske præster har ca. 1,6 millioner troende i sin varetægt.

Tragisk derimod er den katolske kirkes situation i Nordkorea, som har et af verdens mest lukkede og undertrykkende regimer. *Kim* bad journalisterne indtrængende om ikke at glemme denne »tavs verdens kirke« i de kirkelige og verdslige medier.

Kardinal *Kims* mådehold i kritikken af regimet i Sydkorea hænger sammen med pave *Johannes Paul II's* planlagte besøg i landet.

Kardinal Stephen Kim

af vin alene. Præster derimod har forpligtet sig til at modtage eukaristien i begge skikkelser.

Mens ærkebiskop *Derek Worlock* i Liverpool - til trods for sin allergi mod gluten - valgte at bøje sig for denne bestemmelse, har ærkebiskoppen af Cardiff *John Ward*, afvist den. Han ønsker at afvente trosrærekongregationens reaktion på biskoppernes betænkning.

Næste nummer udsendes den 8. februar

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt.
Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Den ungarske vej, side 2

Hvem er jeg?, side 5

Selvforsvar, side 6-7

Fredskatekese, side 8

katolsk orientering

Katolsk fredsbevægelse »Pax Christi« forbereder forsonings-valfart til Moskva

München (KIPA) – Medlemmer af den internationale fredsbevægelse *Pax Christi* i ærkebispedømmet München og Freising ønsker forsoning med Sovjetunionens folkeslag, især russerne. Man påtænker at valfarte til et af den ortodokse kirkes Maria-valfartssteder i Sovjetunionen. Efter en forsoning med franskmændene og polakkerne ønsker biskop *Walther Kampe* nu også en forsoning med det russiske folk. Vi vil bygge en tillidens bro, som vi kan mødes på som mennesker og kristne, så vore nationer aldrig mere skal mødes med våben i hånd.

Kan Rusland mon glemme sine døde?

Ideologier og magthavere kommer og går, men folket bliver. I to verdenskrige er der sået mistro og angst i menneskehjerner. Den slags overvindes ikke let. Og dog har tyskere i krig og krigsfangenskab igen og igen erfaret, hvor barmhjertige russere kan være, og hvor fast kristendommens arv er forankret i den russiske tradition.

Dr. *Odilo Lechner*, be-

nediktinerabbed i München spørger i en prædiken: Kan Rusland glemme sine 20 millioner faldne? Kan det glemme, hvad det har erfaret af brutalitet, mord, hån og ydmygelse? Bør vi ikke bede om

tilgivelse for alt det, der er sket? Vise, at man ikke behøver frygte os? Bør vi ikke begive os på en valfart, – ikke en turistrejse, til Moskva for at åbne en port ind til en forsonings fremtid?

Biskop Martensen med i kirke-appel for jøde i Sovjet

Biskop *Hans Martensen* har sammen med ti biskopper i Folkekirken og overrabbiner *Bent Melchior*, Mosaisk Trossamfund underskrevet en appel til myndighederne i Sovjetunionen om at løslade *Josef Begun* og give ham tilladelse til at leve i overensstemmelse med sin religiøse overbevisning, om muligt at imødekomme hans ønske om at udvandre til Israel.

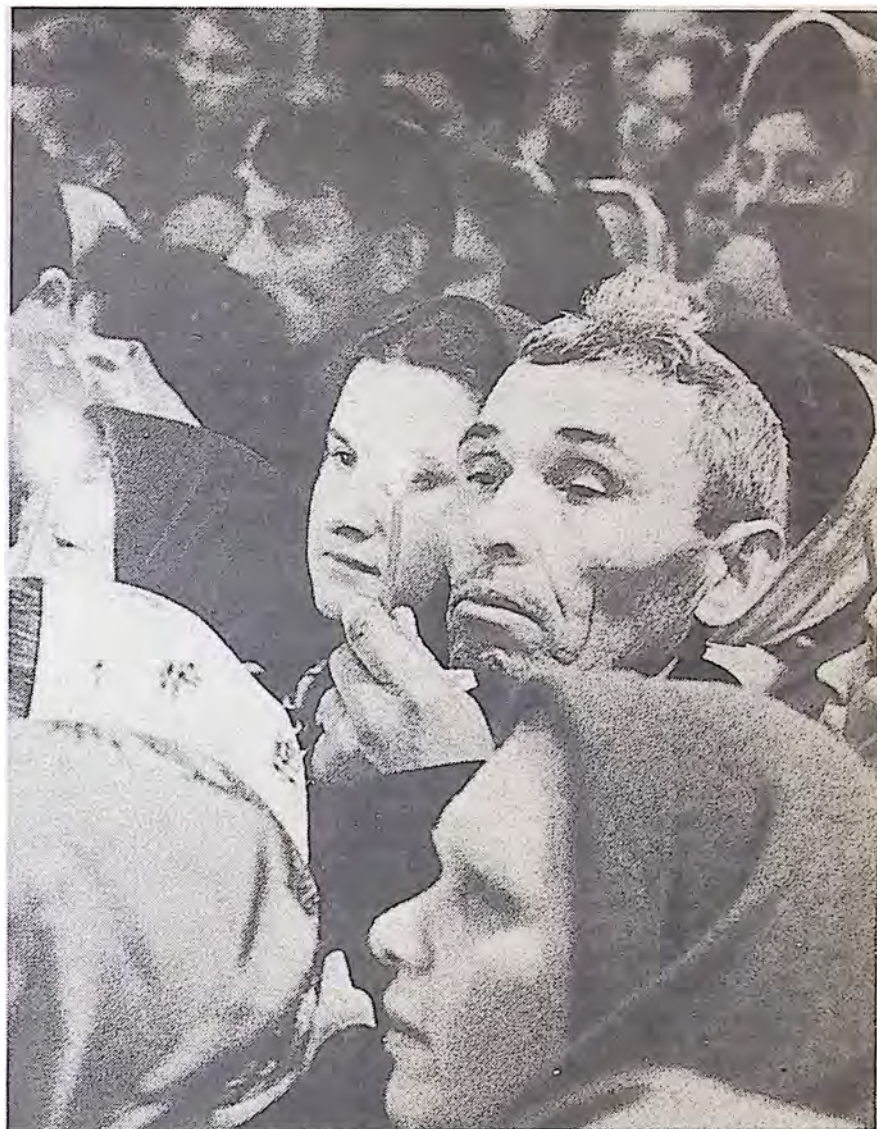
Josef Begun er idømt 7 års fængsel og 5 års eksil i oktober sidste år. Han er dømt efter den rummelige artikel 70 i den sovjetiske kriminallov, der omhandler antisovjetisk virksomhed. Han er 52 år gammel, matematiker og har været ansat som forsker ved flere institutter for økonomisk og matematisk planlægning i Moskva.

Gentagne ansøgninger om at rejse til Israel er blevet afslået. Det er tredje gang, at han er stillet for retten i en skueproces. Myndighederne betragter hans underbevisning i hebraisk, ikke som sprog-, men som religionsundervisning. *Begun* er for jøderne blevet et symbol for den umenneskelige undertrykkelse af jødisk kultur i Sovjet.

Repræsentanter for alle Folketingets partier bad i oktober udenrigsminister *Uffe Ellemann-Jensen* om

at rejse sagen over for de sovjetiske myndigheder under sit besøg i Moskva, hvilket han også gjorde, oplyser *Kristeligt Dagblad*. Man har siden i Moskva givet tilladelse til, at sagen kunne behandles ved en højere instans.

Appellen, som nu også de religiøse ledere har underskrevet, er sendt til Sovjetunionens ambassade i København. *kk*

Russiske arbejdere under en påskens-liturgi i klostret Zagorsk. Foto KNA.

Religiøse, men ikke kirkelige

Wien (KIPA) – De unge er nok religiøse, men holder sig borte fra kirken. Grunden dertil er for det meste det ubehag, de føler ved kirkens syn på forsvaret, fred og seksualmoral. Det fremgår af en rapport, udgivet af Det østrigske katolske Forbund, der arbejder med emnet »De unge 1983«. Rapporten er resultatet af en rundspørge blandt unge i det forløbne år, men også undersøgelser, som instituttet for kirkelig socialforskning har foretaget.

Journalist *Herbert Geyer*, forfatteren til denne rapport konstaterer, at det er uoverensstemmelsen mellem næstekærligheden og det, kirkerne i de forløbne 2.000 år og i vore dage har gjort den til, som

holder netop mange religiøst motiverede unge borte fra kirken.

Den kirkelige seksualmoral anses for teoretisk og derfor uærlig. Unge mennesker afviser en moral, der tilsyneladende snarere accepterer ægteskabsbrud og prostitution end skilsmisse for ægteskab, der faktisk for længst har lidt skibbrud, eller et førægteskabeligt samliv mellem mennesker, der elsker hinanden.

Seksuelle vaner uafhængige af religiøsitet

Ifølge rundspørget tager de unge afstand fra den kirkelige seksualmoral, fremfor alt m.h.t. prævention og førægteskabelig sex. For mere end halvde-

len af de unge er kærlighed og ikke ægteskab forudsætningen for seksuelt samkvem. Prævention accepteres.

Religiøsitet er kun i ringe grad med til at forandre de unges seksuelle vaner. 37 pct. af dem, der anser sig selv for at være troende, har haft førægteskabelige forbindelser. Af unge uden religiøs overbevisning er det 47 pct.

Kun 13 pct. af drengene og 16 pct. af pigerne føler sig bundet af kirkens autoritet, selv om 31 pct. af de 2.000 adspurgte går til messe næsten hver søndag. De vigtigste krav, der stilles af de unge til deres partner, er ømhed (76 pct.), troskab (70 pct.) og

kærlighed til børn (66 pct.). Udseendet er kun væsentligt for 18 pct. af de unge.

Ægteskabet er ikke nogen forudsætning for et varigt parforhold; men over for børnene er ægteskabet et bevis på ens kærlighed, idet man offentligt erklærer sig villig til et varigt parforhold. Ægteskabet betragtes ikke mere som en langfristet økonomisk kontrakt.

De unge indgår dog ægteskabet som noget, de håber vil vare. Det stigende antal af skilsmisser begrunder forfatteren med kvindernes frigørelse. De tvinges ikke mere til at resignere af økonomiske eller konventionelle grunde.

**Katolsk
radioguds-
tjeneste**

Søndag den 12. februar kl. 17-18 sender Danmarks Radio på program 1 messen i St. Andreas Kirke i Ordrup ved København. Pastor *Lars Messerschmidt* er celebrant og prædikant. Kantor og organist er *Jette Thomsen*, der spiller *Leif Kaysers* prælude »Spiritus Domini«, under komunionen »Herr Jesu Christ, dich zu uns wend«, af *Johann Gottfr. Walther* og postludium af *Ludwig Doerr*.

John S. Lundorf.

En ny vej i statens kirkepolitik i Ungarn?

Kommunistisk tidsskrift bringer opsigtsvækkende interview med biskop Cserhati

Joszef Cserhati

Budapest (KIPA) – »Den ungarske vej« har i økonomisk henseende været så vellykket, at selv Sovjetunionen ønsker at se nærmere på dette alternativ. Der er i hvert fald ret så betydelige ligheder mellem »den ungarske vej« og en rapport fra det sibiriske videnskabelige akademi. Man formoder, at *Andropov* selv har taget initiativet til den. Men Sovjet nu også vil vove sig ud på et eksperiment, som da vil være enestående i den kommunistiske blok, – nemlig et samarbejde med kirken.

Forholdet mellem stat og kirke i Ungarn er efterhånden normaliseret i modsætning til andre østeuropæiske lande. Kirken er ikke fri, statens kirkelige myndigheder har stadigvæk kontrol over kirken. Udspionering blomstrer. Men bortset fra disse vanskeligheder, som man ikke taler højt om, er der, hvad stat og kirke kalder »de åbne spørgsmål« som f.eks. religionsundervisning og tilladelse til genåbning af ordenshuse. Problemerne behandles i en dialog mellem stat og kirke, sådan som biskop *Cserhati* allerede i årevis har udtrykt ønske om. Og man har opnået resultater.

Ungarns primas, kardinal *Laszlo Lekai* kalder denne dialog for »de små skridts vej«. Men øjensynlig bliver skridtene længere. *Imre Pozsgay*, generalsekretær for den patriotiske folkefront har på et møde i sin organisation erklæret, at statens højeste myndigheder håber på, at kirken vil gøre en indsats for at redde famili-

en og for at opdrage ungdommen til en ansvarlig og etisk holdning. Desuden ønsker man, at kirken mere og mere skal overtage plejen af gamle og syge.

I et interview i det kommunistiske månedsskrift »Kultura« har biskop *Cserhati* udtalt sig positivt m.h.t. disse forventninger. Skilsmisser, aborter og alkoholisme er rent faktisk taget betænkeligt til i Ungarn. Selvmordsprocenten er den højeste i verden.

»Vi burde og ville gerne tage os mere af familierne«, understreger biskop *Cserhati*; men hvordan skal vi gøre det, når staten ser med mistro på præsterens forbindelse med familierne, og når den brænder dem med udtrykkelig »klerikale kontakter«.

Samtidig kræver *Cserhati* friere adgang til de unge. Kirken tilbyder samfundet sin tjeneste; den ønsker at forklare de gamle begreber som f.eks. familie, forholdet mellem kønnene, venskab, social

samhørighed, fælles arbejde og ansvar, stat og nation på en ny måde.

Kirken forsikrer, at det vil blive gjort uden politiske hensigter. Det er en akut opgave at forme en ny mennesketype på evangeliets grundlag og med dets krav om næstekærlighed.

Dette forbillede på kirkeligt fællesskab kan blive et forbillede på hele menneskehedens fællesskab, for kirken af i dag er fattig med de fattige og samtidig samvittigheden for de rige. De troende vil blive surded for fremtidens samfund.

Da det kommunistiske

tidsskrifts redaktion spurgte biskoppen om, hvad han mente om modsætningen mellem den marxistiske opfattelse af mennesket og den etisk-kristne fortolkning, svarede han, at modsætningen fortsat vil bestå, men trods alle modsætninger findes der værdier, som begge parter stræber efter. Staten vil profitere mindst lige så meget som kirken ved en intensivering af dialogen. Biskop *Cserhati* går ind for de kristne basisgrupper, der er en torn i øjet på staten. Disse unge, som kommer sammen for i fællesskab at

læse Bibelen og meditere, har til syvende og sidst også det håb at kunne være med til at forme det nye menneske, som kan tjene samfundet.

Det er forbavsende, at interviewet er offentliggjort i »Kultura« i sin helhed. Kravene, der stilles, er nærmest revolutionære, især fordi biskop *Cserhati* præsenteres som et menneske og en præst, der har en religiøs verdensanskuelse og ikke tror på den marxistiske ideologi. Man vidste altså, hvem man talte med, og læseren ved, hvordan biskoppens udtalelser skal forstås.

De første skridt på vejen i Ungarns ny kirkepolitik

(KNA) – Biskop *Gyula Szakos*, formand for Caritas Ungarn erklærede i et interview i Radio Vaticana, at staten har givet kirken lov til at uddanne egnede medarbejdere til syge- og alderspleje. Man ønsker fra statens

side, at disse karitative opgaver mere og mere overtages af kirken. Men da det siden 1950 har været forbudt at optage novicer i karitative ordener, er manglen på yngre arbejdskraft katastrofal stor. Staten har endnu ikke givet

tilladelse til ordenernes genoprettelse. Det menes dog, at unge mennesker, som melder sig til uddannelsen, vil kunne bo i mere eller mindre strengt organiserede kollektiver, hvis de ønsker det.

Benediktiner-klostret »Pannonhalma« er et af de få klostre, som de ungarske myndigheder ikke har lukket. Til klostret hører et gymnasium, som drives med kirkeligt tilskud. En af de store fløje blev af myndighederne krævet indrettet til alderdomshjem, hvortil ældre ordensfolk tvangsmæssigt blev flyttet i forbindelse med statens opløsning af en lang række ungarske klostre.

Udviklingen i Ungarn gør naboerne nervøse

(KNA) – Et interview med dr. *Joszef Cserhati*, sekretær ved den ungarske biskop-konference, bragt i det ungarske kommunistiske tidsskrift »Kultura« har vakt stor opmærksomhed i Østeuropa. *Biskoppen af Pecs* nævner, at en kommunistisk funktionær har erklæret, at staten forventer en indsats af kirken med det formål at redde familien og opdrage ungdommen. Og han påpeger, at kirken er parat til at opdrage mennesker efter evangeliets retningslinier, så de kan blive surdejen for det borgerlige samfund.

Fra Ungarn selv forlyder det, at disse perspektiver diskuteres såvel i katolske som i marxistiske kredse.

I Jugoslavien er reaktionerne negative. Man er ganske klar over, at der hersker et livligt samkvem mellem de to landes gejstlige. *Prof. Ivan Lalic*,

formand for eksekutionsrådet i den kroatiske landdag (Sabor) nævnte ikke direkte interviewet med den ungarske biskop ved et møde for officerer i den jugoslaviske hær, hvor man fremhævede religionens farer. Han advarede især mod de »imperialistiske strømninger« blandt katolske præster og lægfolk, som ofte erkender socialismens fortrin, men ønsker at forny det socialistiske samfund på katolsk grundlag.

Østtyskland udtrykker ligeledes sin bekymring over interviewet. Man afviser ethvert forslag om en efterligning af den ungarske kirkepolitik.

I Polen præger katolicismen klart det socialistiske samfund, mens staten søger at undertrykke kirkens indflydelse.

Det er også bemærkelsesværdigt, at *Janos Kadar*, den ungarske partichef i sin tale til arbejder-

ne i Warszawa meget længe talte om forholdet mellem stat og kirke i Ungarn, og anbefalede det som forbillede. Arbejdernes og partifunktionærernes reaktion kendes endnu ikke.

Appel til danske katolikker om støtte til fængslet biskop

Fra *Andryva Jurdza Fonds*, München har biskop *Hans Martensen* modtaget en appel om støtte til den lettiske biskop *Kazimirs Dulbinskis*, samt en opfordring til at gøre danske katolikker bekendt med biskop *Dulbinskis* hårde skæbne.

Biskop *Dulbinskis* er født i Letland 1906. Han blev præsteviet 1932 og bispeviet 1947. Allerede 2 år efter, i 1949, blev han

fængslet af den sovjetiske besættelsesmagt og deporteret til Sibirien. Efter 6 år fik han lov til at vende tilbage til sin hjemby, men allerede året efter, i 1956, blev han påny fængslet og deporteret. I september 1958 vendte biskop *Dulbinskis* atter tilbage, men måtte ikke virke som biskop af Riga og tog påny ophold i sin hjemby. I 1959 blev han deporteret til Hviderusland. Her ar-

bejdede han som skovhugger og tømrer i 5 år, uden på noget tidspunkt at måtte virke som præst. I 1964 vendte han tilbage til Letland, hvor han indtil sit 60. år måtte udføre hårdt legemligt arbejde.

I dag må biskop *Dulbinskis* læse messe og høre skriftemål, men aldrig mere udøve sit bispeembede. Der er sendt mange anmodninger til de sovjetiske magthavere om reha-

bilitering, men der er ikke kommet et eneste svar herpå.

Andryva Jurdza Fonds har kæmpet for kirkens rettigheder i Letland i 19 år. Dette fond har udgivet et ark erindringsmærker til minde om biskop *Dulbinskis* lange lidelsesvej med et portræt af biskoppen og en forklarende tekst på 10 forskellige sprog.

ks

Hvorfor er jeg glad

for at være katolik?

I efteråret 1983 meddelte vi vore læsere, at pastoralrådet havde en drøftelse af »katolsk orientering« på dagsordenen til novembermødet. Som alle ved, er udgivelsen af dette blad et initiativ af pastoralrådet 1970-74 og redaktionen har altid selv ønsket, at hvert nyvalgt pastoralråd mindst een gang under sin 4-årige periode skulle tage stilling til, hvorvidt bladet

svarede til forventningerne fra 1974 - og til ønskerne i dag.

For også at give læserne en mulighed for at deltage i meningsdannelsen og debatten om bladet, indbød vi dem til at tale frit fra leveren. Redaktionen har sandelig ikke kunnet klage over manglende respons!

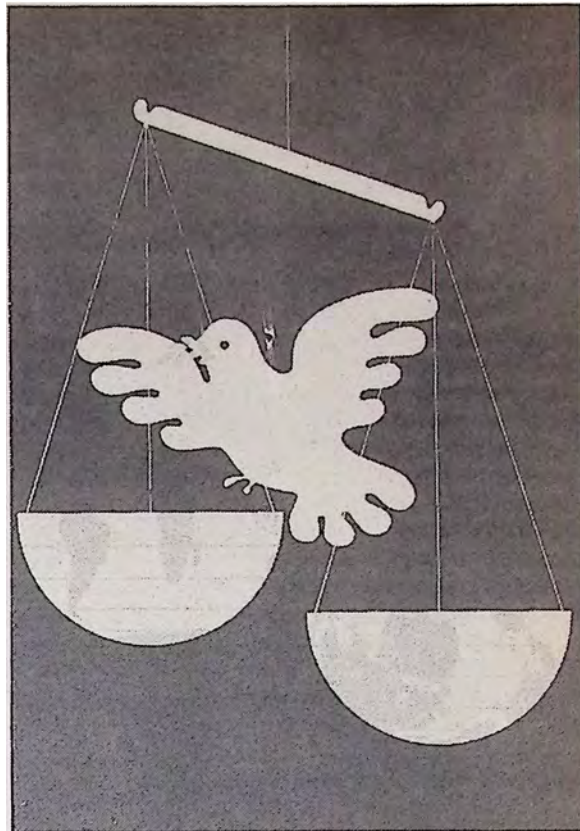
Under pastoralrådets debat på Magleås blev der dog efterlyst rubrikker og

læsestof, som flere af læserne har savnet: Noget om bønsliv, om tro. Også en fast rubrik eller en slags serie under overskriften »Derfor er jeg glad for at være katolik«. Som læserne kan se, er *Grethe Livbjerg* med glæde gået ind på tilbudet om at skrive om bøn og meditation. Hendes indledende artikler og interviews vil hen ad vejen få karakter af

en fast rubrik.

Under mødet erklærede *Jens Møller* sig villig til at gå ud og interviewe folk om, hvorfor de er glade for at være katolik. Hermed gør reaktionen disse ønsker til sine egne og spørger: Hvem ønsker at blive interviewet? Hvem vil skrive om sin trosglæde? Og hvem går med glæde hen til sin katolske »nabo« med spørgsmålet? Redaktionen vil meget gerne i kontakt med alle, der vil yde en indsats af denne art. Og et billede af den interviewede ville ikke gøre samtalen mindre læseværdig. Hvem melder sig? Ordet er frit.

Red.

Den franciskanske Lægorden Danmark optaget i verdensforsamlingen

Den franciskanske Lægorden i Danmark OFS, har fra den 1. november fået sæde i ordenens internationale forsamling, CITOF. Som repræsentant for Den franciskanske Lægorden i Skandinavien er udpeget *Marianne Powell*, Randers, som også fungerer som koordinator for OFS grupperne i Danmark. Udpegelsen gælder for en periode af 6 år og indebærer ansvaret for at formidle kontakten mellem de

skandinaviske afdelinger af lægordenen og ordenens internationale forsamling.

Den internationale forsamling, der tæller omkring 50 medlemmer fra hele verden, mødes mindst en gang hvert tredje år. Det sidste møde fandt sted i Rom i september 1982, og det første møde, ved hvilket Skandinavien vil være repræsenteret med sin nye medlemsstatus, finder sted i slutningen af april og begyndelsen af

maj 1984 i Madrid, hvor OFS skal vælge ny præsident. Den nuværende præsident, *Manuela Mattioli* fra Venezuela, har ledet ordenen siden overgangen til lægmandsledelse efter Det andet Vatikanconcil, og genvalg kan finde sted.

Besøg hos OFS i Danmark

Den franciskanske Lægorden får i begyndelsen af april besøg af generalassistent *Benet A. Fonck* ofm. *Benet Fonck* arbejder ved de franciskanske mindrebrødres hovedsæde i Rom og har lægordenen som sit særlige arbejdsområde. Han rejser derfor meget, idet han tilser lægordenens grupper over hele verden. Under sit ophold i Danmark skal han besøge de danske grupper.

Pater *Benet Fonck* er et

kendt navn blandt de danske lægfranciskanere, da han både har udgivet en bog med tidebønner for lægordenen, hvoraf nogle allerede foreligger i dansk oversættelse, og en ritualbog, fra hvilken de vigtigste ritualer for OFS er oversat til dansk.

Kontaktorgan for OFS

Den franciskanske Lægorden i Danmark er begyndt at udgive et lille meddelelsesblad, som udkommer fire gange om året. Bladet formidler kontakten mellem ordensgrupperne og vil fremover også blive brugt til at videregive informationer fra verdensforsamlingen.

Marianne Powell,
Egegårdsvej 46
Helsted
8900 Randers

DUK med i stort projekt om fred og retfærdighed

De kirkelige børne- og ungdomsorganisationer, herunder Danmarks Unge Katolikker, står sammen med Det økumeniske Fællesråd bag et stort oplysningsprojekt om fred og nedrustning. Projektet omfatter baggrundsinformation om den globale oprustning. »Der er et markant behov for en fordybelse i fredsproblematikken, der er behov for en afklaring af baggrunden for den nuværende situation. Hvilken ideologi og hvilke interesser ligger bag våbenkapløbet, militærmagt og undertrykkelse«.

Projektets tema »Fred og retfærdighed« peger på den uadskillelige sammenhæng mellem arbejde for fred og arbejde for en mere retfærdig verdensorden, som både kirkemødet i Uppsala, som biskop *Martensen* var medarran-

gør af, og Kirkernes Verdensråds generalforsamling i Vancouver pegede på, siges det i en lille pjece om oplysningsprojektet.

Projektet omfatter en materialemappe med baggrundsinformation, bibelstudier, aktivitetsmateriale til børn og unge, plakater og postkort, en folkelig, teologisk debatbog, hvor en række etiske og moralske spørgsmål, som rustningen rejser, belyses. Desuden er der en avis, der introducerer materialet og lægger op til et arbejde i sogne og menigheder med fredsproblematikken.

Mappen forventes færdig i løbet af foråret 1984, og den bestilles hos Det økumeniske Fællesråd, Nørregade 11, 1165 København K. Tlf. (01) 15 59 27.

Ministrantkursus i Øm

DUK arrangerer i weekenden den 23.-25. marts i Øm et ministrantkursus for alle sognets unge. Både øvede og uøvede ministranter er velkomne, blot skal man være mellem 10 og 16 år. Man vil bl.a.

gennemgå messen og fortælle om, hvad liturgi er. Ledere på kurset er *Niels Engelbrecht*, *Bernhard Stretch* og *Bjørn Rasmussen*. Tilmelding se DUK-annoncen bag i bladet.

Ny fløj i Stensballe kloster indviet

Fredag den 6. januar indviede biskop *Hans L. Martensen* en ny fløj i Stensballe kloster og den selvejende institution »Arnestedet«, der ledes af *Benny Blumensaat*. »Arnestedet« er en nyoprettet institution, som under katolsk ledelse og efter katolske principper skal fungere som et samlingssted med et fællesskab for mennesker, der har personlige problemer. Billedet er fra indvielsen, hvor man samledes i »Arnestedet«s dagligstue. Midt i billedet ses i forreste række *Benny Blumensaat*. Foto: *Lene Sørensen, Horsens*.

Dit kirkebidrag kan trækkes fra på selvangivelsen

Katolikker, der betaler kirkebidrag til Ansgarstiftelsen, støtter Caritas eller »katolsk orientering«, kan fradrage beløbet på selvangivelsen. Det er imidlertid en forudsætning, at beløbet overstiger 300 kroner, men maksimalt må

være 1300 kroner. Fradraget er altså reelt på 1000 kroner - og fra indkomståret 1983 gælder dette beløb for hver ægtefælle.

For katolikker, der har tegnet en ti-årskontrakt, kan beløbet herfra fradrages uanset størrelsen.

Glæden over at være katolik

Katolikker, der holder foredrag for ikke-katolikker om, hvordan det er, at være katolik, kan komme ud for, at i spørgetimen efter kaffen er der én, der rejser sig og meget sejsikkert spørger, om man ikke skammer sig over at være katolik.

Måske formår ordstyreren at standse angrebet med den bemærkning, at aftenens taler er menighedens gæst, som er blevet indbudt for at orientere om sit kirkesamfunds tro og skikke, men ikke for at forsvare, hvorfor han ikke tror noget andet, eller hvorfor han ikke skammer sig.

Det kán blive morsomt. Spørgejøggen kan være stædig: Han hár lovet sin kone at komme hjem med Goliats hoved! Han har kun ét spørgsmål til: Han fatter ikke, man ikke melder sig ud af en kirke, som har så meget ondt på sin samvittighed. I flæng nævner han korstogenes myrderier i Jesu navn, usædelige pavers livsvandel og afladshandel, kætterprocesser og heksebrænding, kirkens indblanding i politik og især politiske skandaler og pavernes ándstyranneiske ufejlbarlighed, den dag i dag.

Nu ér diskussioner om hvert eneste af disse emner kun interessante, hvis de foregår tilpas afslappet og sagligt. Dette forudsætter et studiekredsarbejde snarere end en foredrags-situation for et publikum, hvor næppe alle har samme forudsætninger for at kende og bedømme kirkehistoriske og teologiske begivenheder. Manden, som spørger (og bliver ved!) skammer sig ikke over at være dansker, til trods for Danmarks alliance med en bandit som Napoleon, svenskekrigene, drabet på hellige og mindre hellige konger og hertuger; ikke engang vikingernes plyndringstogter kan få ham til at skamme sig på Danmarks vegne. Han kunne aldrig drømme om at melde sig ud af det danske samfund af skam over fortidens sorte sider – for han er jo dansker i dag, og Danmark i dag er ikke længere vikingernes Dannevang.

Det kan være svært for ikke-katolikker at se kirken som et folk, at erkende, at kirken har sin menneskelige historie som hvert folk har sin, en historie rig på højdepunkter og vansiret af skampletter. Og det kan være svært for katolikker at indse, hvor lidt andre måske véd om kirkens faktiske liv, hvor meget af deres viden stadig kun er stikord, en blanding af sandhed og myte, af portræt og karikatur.

Men utrolig mange ikke-katolikker i vort samfund er i dag klare over, hvor meget af deres skolebogsviden om katolicismen slet ikke holder stik med virkeligheden.

Det er en glæde at opleve, hvor mange, der er interesseret i korrekt information. Folk læser jo. Folk rejser, går i kirker i Italien, Spanien, Grækenland. De opdager, at kristendom kán være alt muligt andet end den hjemmевante, ser med egne øjne dens plads og betydning i andre kulturers dagligdag. Folk spørger os.

Vi katolikker må være parate til at svare. Parate i dobbelt betydning: Forberedte og villige til at svare. Ikke-katolikker giver ofte udtryk for deres store beundring for den katolske kirkes engagement i verden, også for dens politiske mod i kampen for retfærdighed og fred. Katolske rejseledere, i Rom, i Assisi, får ikke sjældent spørgsmålet stillet direkte, uden omsvøb: »Er du ikke glad for at være katolik?«

Vore medkristne, der kan skelne mellem vikingernes Dannevang og Danmark i dag, kan også se, at den katolske kirke ikke »klæber« ved årene 1521 eller 1530 og heller ikke ved det, der var værre.

Statistikker viser, at mange af vore katolikker ikke er engageret i deres kirke, ikke praktiserer, ikke bærer noget ansvar. Måske er de ikke glade for at være katolik.

Måske har vi glemt den opgave, at fortælle vore egne trosfæller, der har problemer, hvordan de kunne finde glæden ved at være katolik, ved at fortælle dem, hvorfor vi selv er det.

ww

En del surhed

Hos os glæder vi os til 2. og 4. onsdag i måneden, hvor »katolsk orientering« plejer at dumpe ind ad brevsprækken, og vi bliver sure, hvis posten kører forbi og først smider det ind om torsdagen. Men vi plejer ikke at være sure ret længe.

I læserbrevene i »katolsk orientering« nr. 1 synes jeg, der var en del surhed. I hvert fald føler jeg, at Marie Mørck er lidt sur. Hvis hun havde fulgt med i, hvad der i tidens løb har været bragt i dette blad om pastoralrådets drøftelser, ville hun vide, at

ideen med opkrævning over skattebilletten har været drøftet ikke én, men mange gange, og hver gang opgivet, fordi det foruden at være alt for indviklet, også ville have ubehagelige bivirkninger. (Referat af pastoralrådets drøftelser kan lånes hos rådets medlemmer eller hos menighedsrådsformanden.)

Marie Mørck er utilfreds med menighedsrådets indsats i Åbenrå, men mener, at nogle sikkert tænker: Hvis »damen« er så utilfreds, hvorfor gør hun så ikke noget selv? Hun siger, at hun får at

Denne herlige salme

Jutta Neergaard skriver i et læserbrev i det nyeste nummer af »katolsk orientering« (1/84): »Til min rædsel opdager jeg, at »Herren har besøgt sit folk« også er optaget i vores salmebog. Dermed er grænsen for enhver velanstændighed overskredet o.s.v.«

Må jeg tillade mig at spørge, hvad der skulle være i vejen for at optage denne herlige salme?

Det er da vel ikke sådan, at De ikke mener at også den katolske kirke trænger til vækkelse og fornyelse, for så er vi slet ikke enige.

Kirsten Windfeld

Vi skal være økumenisk indstillede

I et prisværdigt kort indlæg i k.o. nr. 1-84 skriver en tilsyneladende meget vred Jutta Neergaard, at »– vi skal være åh så økumeniske« og spørger: »Spiller vi idioter, der ikke kan læse indenad?« i forbindelse med, at også salmen »Herren han har besøgt sit folk« er medtaget i vores nye salmebog.

Nej Jutta Neergaard, vi skal ikke være »åh så økumeniske«. Vi skal blot søge at være økumeniske, eller rettere sagt økumenisk indstillede, hvilket – som jeg forstår det – betyder, at vi ikke alene skal vise respekt, forståelse og takt overfor andre kristne mennesker, f.eks. protestanter, selv om deres opfattelse af troen ikke på alle områder, heller ikke på nogle væsentlige områder, stemmer overens med vores. Men også og ikke mindst fordi Jesus har villet een kirke, og fordi paven derfor sammen med andre kristne kirkeledere, udfolder store bestræbelser på at fremme den økumeniske tanke.

Hermed synes jeg egentlig, at jeg har svaret på dit syn på salmen

»Herren han har besøgt sit folk«. Det er formentlig især salmens 6. vers, du hentyder til. Nej, vi (de der på vores vegne) har redigeret salmebogen »spiller ikke idioter«, men er tilsyneladende realister. I lange perioder lå ordet, om jeg så må sige, brak (blegt som et lig) i den katolske kirkes hånd, f.eks. ved at Bibelen kun måtte trykkes eller skrives på latin med sigte på, at den kun skulle eller måtte være tilgængelig for en lille håndfuld særlig udvalgte. Det er måske især det, betyder, at vi ikke alene skal vise respekt, forståelse og takt overfor andre kristne mennesker, f.eks. protestanter, selv om deres opfattelse af troen ikke på alle områder, heller ikke på nogle væsentlige områder, stemmer overens med vores. Men også og ikke mindst fordi Jesus har villet een kirke, og fordi paven derfor sammen med andre kristne kirkeledere, udfolder store bestræbelser på at fremme den økumeniske tanke.

Sagen er måske den, at du og jeg på en måde udtrykker de to nok så bekendte fraktioner, der eksisterer også inden for den katolske kirke, hvilket jeg i øvrigt ikke synes vi skal beklage, men lad os prøve at forstå hinanden og trods alt trække på samme hammel og afstå fra brugen af udtryk som »åh så økumeniske« og »– idioter der ikke kan læse indenad«.

Erik Vogsen

vide, at præst og menighedsråd er så trætte. Ja, noget må de vel blive trætte af. Vær lige klar over, Marie Mørck, at hvis der er noget menighedsråd er trætte af, så er det lysbilleder og foredrag, for det er kun Tordenskjolds soldater, der gider komme til den slags.

Jeg ved ikke, hvad I har af menighedslokaler i Åbenrå, men et godt menighedsliv trives også i en almindelig stue, hvor to eller tre er samlet – og ikke altid til bøn. Et rigt menighedsliv begynder tit med en lille gruppe, der ikke er bange for at lukke andre ind – heller ikke den, der føler sig ensom.

Men den ensomme skal ikke forvente at blive omfavnet den første aften og heller ikke at præsten eller menighedsrådsformanden kan sidde og holde dig i hånden hele aftenen. Den ensomme kommer bedst ud af sin ensomhed ved at rotere lidt fra stol til stol, indtil han/hun finder en på samme bølgelængde.

Når din præst eller menighedsråd har skaffet lokalet, tag så selv ud i menigheden og find nogen, der vil være med til at starte et kortspil eller en cykeltur; det er der altid nogen, der vil, og så får du Marie Mørck, også i de kolde vinteraftener nok lov til at vise dine lysbilleder og lave en kop kaffe. For resten kunne du jo få nogen til at stille dig op til

næste menighedsrådsvalg. Man er aldrig for ung eller for gammel til at sidde i menighedsråd.

Jeg glædede mig over Hagen Christensens brev. Du var så fornuftig at gå til et menneske, du følte som en ven, du kunne stole på. Vi er mange, der kan komme i akutte vanskeligheder. Tillykke med, at du fandt fred og ro. Og tak for dine ord om vore små klostre!

Til Jutta Neergaard har jeg lyst til at sige: Lad os dog blive frie for det kævl! Der kan være fejl i enhver bog eller salme, men som landarbejder siger jeg: Blæs avnerne væk og behold kernerne!

Til den fremtidige katolik T. Groth blot dette: Man bliver ikke katolik af at se glans og glimmer eller læse derom. Jeg har aldrig haft råd til at cykle længere end til Harzen, men min katolske tro kan du ikke rokke ved. Prøv at skabe dig en fremtid som katolik. Find en præst – gerne i 40 års alderen – aftal en tid med ham, måske kan han finde det, du søger af læsning.

»katolsk orientering« har selvfølgelig fejl for nogle og mangler for andre, men det er ikke let at lave et sådant blad. At træde i spinaten er det letteste, en redaktion kan komme til, men hjemme hos os glæder vi os stadig til 2. og 4. onsdag i måneden.

Henrik Lewandowski

Kære Michael Schrøder og Åse Svansø Iversen

Kateketcentralen vil gerne hjælpe jer

Kære Åse Svansø Iversen og Michael Schrøder.

Vi har læst jeres lille hjertesuk i k.o. nr. 1 1984.

Vi er også en del af det »nye land«, I lige har opdaget, så vi skynder os at præsentere os for jer – ikke mindst fordi vi måske kan give jer en håndsrækning:

Vi er en central, der bl.a. rummer samlinger af katolsk litteratur: teologisk, religionspædagogisk, spirituel osv. Vore primære lånere er kateketer – deraf navnet Kateketcentralen, men vi er principielt til tjeneste for enhver i bispedømmet. Vi har 2 konsulenter, hvis opgave bl.a. består i at vejlede de mennesker, der kommer her for at låne – eller købe – bøger og andet materiale

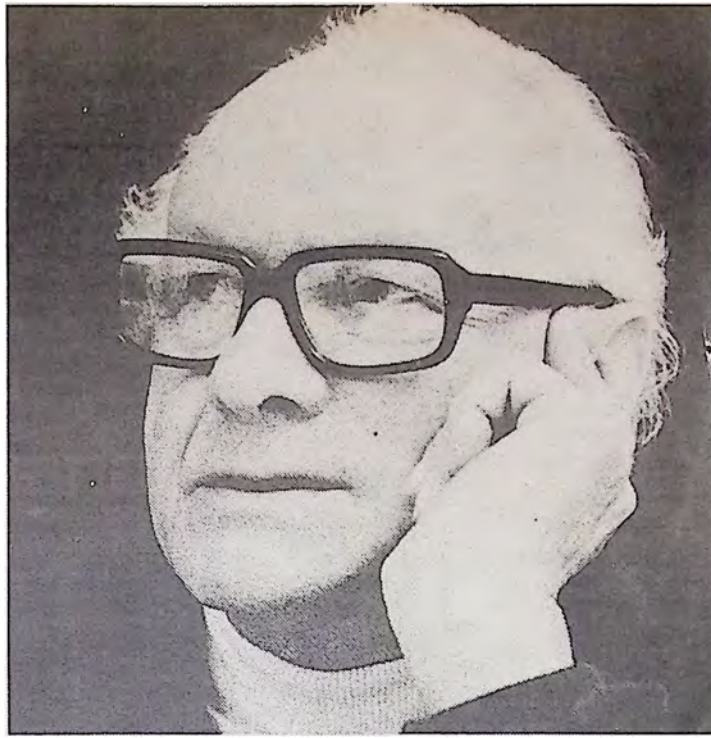
til deres personlige orientering eller til undervisning.

Vi er på det rene med, at specielt nye konvertitter er »sultne« efter litteratur, der – som I skriver – kan bekræfte jer i jeres »nye spæde tro«. Vi tror, at vi kan være jer til nytte.

Hvis I bor i provinsen, så ring til os om hvilken type litteratur, der for øjeblikket interesserer jer mest, så sender vi bøgerne til jer. Det er gratis at låne dem. Bor I i hovedstadsområdet, så aflæg os et besøg.

Med venlig hilsen
Kateketcentralen
Vesterbrogade 28,
1620 København V
(01 24 26 30)

Men ordet har hjemme i den kristne tradition.

Skal vi af angst for misforståelser undlade at anvende ordet i kristen sammenhæng? Ord er ikke bare etiketter, som vi kan kaste væk, når de er blevet slidt eller misbrugt. Hvis ikke der er et helt dækkende synonym – og det er sjældent – ville det indhold, som ordet står for, også forsvinde.

Mange før så stærke religiøse udtryk har på grund af misbrug fået en klang med så mange ubehagelige bitoner, at de er svære at anvende. Ja, nogle kristne har svært ved at udtale Jesu navn uden at »krumme tæer«. At konstatere dette er en udfordring til at arbejde meget bevidst med det religiøse sprog i alvorligt forsøg på at give ordene hele deres oprindelige pålydende. Det er ikke blot skrivebordsarbejde. Kun en levende dynamik i det åndelige liv kan give det religiøse sprog fornyet friskhed.

Den engelske ortodokse biskop *Kallistos Ware* udtalte ved en europæisk kirkekonference, at »uden mystik bliver kristendommen bare en filosofisk teori og kirken en velgørenhedsinstitution som Røde Kors«. Men også, at den mystiske erfaring kan være »som en total bevidsthed om Guds nærvær, som gennemtrænger hele ens liv, uden at den behøver at give sig udtryk i særlige oplevelser som omvendelseskrise, røster, visioner, ekstaser, tårer eller tungetale«.

Guds-erfaring er også selv-erfaring

I den kristne tradition har mystik altid stået for erfaring af Gud – og dermed også erfaring af mig selv på dybet, erfaring af, at jeg er langt større end den lille del af mig, som jeg hidtil har klaret mig med – men også, at jeg er langt mindre end jeg måske troede: Den kristne mystiks hovedord er ydmyghed. Ikke en »hængen-med-hovedet« ydmyghed, der bunder i en mindreværdspræget sammenlignen sig med andre, men en dybtgående erfaring af, at jeg ikke har liv i mig selv, men at alt er gave – og samtidig en voksende dristighed i tro og håb, fordi min lille lukkede verdens grænser sprænges, og jeg træder ud i Guds ubegribelige, evige univers for at leve i kærlighedens grænseløshed – og dér forsvinder den eksistentielle klaustrofobi.

Grethe Livbjerg

Hvem er jeg?

Af Grethe Livbjerg

I interviewet i forrige nr. af »katolsk orientering« udtalte Peter – en ung religiøst søgende – at hans oplevelse af tilværelsen var blevet for »smal«.

Mange mennesker – de fleste måske – lever i et lille lukket univers, hvor de kun har kontakt med de konkrete ting, som vi kan tage og føle på, og de anvender kun en lille del af sig selv, nemlig den relativt lille del, som skal til for at fungere i arbejde og fritid. I denne »smalle« verden bliver livsglæde lig nydelse og nydelse lig forbrug. Lidelse er modsætning til nydelse – men ikke til ægte lykke – og derfor fortrænges den. Kærligheden, som kunne sprænge denne lille snævre verden, bliver så ofte spærret inde i den, også sat lig nydelse – bliver objekt i stedet for omskabende subjekt – og er ikke længere kærlighed.

Hvorfor er verden blevet så »smal«?

Jeg husker det chok jeg fik som ung under læsning af »Psykologi på biologisk grundlag«, som netop da var »in« – eller da en lægeven udtalte, at kærlighed bare var styret af hormoner. Meget er sket siden da, men vores kultur er præget af dette mekaniske livssyn: Mennesket reduceret til krop og psyke, splittet op og fordelt på specialister, objekt for laboratorieøvelser, hvis resultater blev beskrivelse af mennesker.

Dette er udslag af videnskabens tvetydighed:

Den både trænger dybere i fænomener, beskriver hidtil ukendt land, giver oplysninger, som er nyttige for hele samfundets vækst – og splitter tilværelsen op i enkeltemner, så helheden tabes af syne.

Og i al den specialiserede viden om mennesket blev mennesket væk.

Mennesket, som er skabt med grænseløs længsel efter lykke. Mennesket, skabt i Guds billede og med den mulighed, som samtidig er selve målet for livet, at komme til at ligne Gud – »få del i guddommelig natur«. Mennesket, hvis liv er som et grænseområde, hvor det aldrig skal slå sig ned, men hele tiden være parat til at bryde op, overskride grænser og gå ind i nyt land – ind i Guds egen uendelighed.

Freud m.fl. afslørede som årsager til den tids neuroser driftsfortrængninger. Vor tids mest udbredte neurose har langt dybere årsag, nemlig uvidenhed om egen identitet.

Dette ikke at vide, hvem man er, går langt dybere end til ikke at kende sig selv. Mens det sidste står for ukendskab til sine mere eller mindre heldige egenskaber, handler dette ikke at vide, hvem man selv er, om en dybtgående fremmedgørelse for sit eget personsdyb – det som Bibelen kalder »hjerter« – og det medfører en angst, der ofte blokerer hele livsudfoldelsen.

Angst for ensomhed er

et af symptomerne på denne eksistentielle neurose. Man holder ikke stilheden ud, noget skal ske hele tiden, om ikke andet så musik på. Man skal befæste sin identitet i forhold til andre. At være person er at være i relation til andre – som Gud selv, hvis liv er de tre guddommelige personers totale relation i fuldstændig hengivelse til hinanden. Men når det gælder mennesket er denne definition på person yderst tvetydig. Den, som ikke klarer ensomhed, kan heller ikke have sunde relationer. Det omvendte er naturligvis også sandt: Kun den, som kan leve sundt sammen med andre, kan leve sundt alene. Kirken har altid vidst dette og derfor aldrig tilladt, at mennesker, som ikke kunne leve i fællesskab, fik lov at leve som eremitter.

Have en rolle eller blive en rolle

Rollespil er et andet symptom. Vi kan ikke lægge vort dybeste jeg blot over for alle og enhver. Sammen med nære venner er jeg anderledes end sammen med fremmede, jeg kan »være mig selv«. Roller er nødvendige, men der er forskel på at være bærer af roller – og så at være blevet til et sæt roller. Den, som er blevet roller, må hele tiden foretage sig noget, kan ikke være alene, for så kommer angsten – angsten for ikke at være til. Og den, som ikke tør være alene, vil også med al magt – og større eller mindre succes

– prøve at få andre med i sit rollespil. Den, som ikke opfatter sig selv som person, vil heller ikke opfatte andre som personer, men blot som marionetter i sit eget lille teater.

Fanatisme kan være et af den eksistentielle neuroses farligste symptomer, for den forveksles så let med idealisme. Vi beundrer et menneske, som går så absolut ind for en sag, som ofrer sig selv – og så er bagsiden af medaljen måske en svag identitet, som bare må have en sag at identificere sig med.

Angsten som udfordring

De fleste mennesker erfarer sikkert på et eller andet tidspunkt, at noget af deres identitet er bundet til deres funktion. Radikale ændringer i ydre livsforhold kan afsløre dette, som f.eks. når børnene flytter hjemmefra og forældrerollen ændres, ved pensionering, ægtefælles død eller skilsmisse. Sådanne situationer er stærke udfordringer, som når de tages positivt op, kan føre til en rigere tilværelse, hvor selve livet tæller og funktionen bliver udtryk for det.

I en lille lukket verden, afskåret fra egne dybder og fremmed for livets åndelige dimension, overfaldes mennesket af angst – eksistentiel klaustrofobi.

Nogle – som Peter i omtalte interview – indser, at angsten er symptom på en blokeret oplevelse af livet, men de fleste registrerer kun symptomerne,

og vel at mærke dem, som gør ondt på dem selv: angsten, depressionerne, spændingerne... og de søger hjælp mod dem. »Hvis angst- og depressionsdæmpende midler blev fjernet, ville det danske samfund bryde sammen«, udtalte en psykiater, »vi er et samfund af smånarkomaner«.

Mystikken har kristne rødder

Mange foretrækker forskellige terapier fremfor piller, men da mange af de terapier, der tilbydes som hjælp mod alle neurosens kvaler, er mere eller mindre af østlig oprindelse, følger der med den lindring, som måske opnås, samtidig en konfrontation med den kristne identitet, som dåben har givet, neurosens dybeste årsag behandles ikke: Intet svar på spørgsmålet: Hvem er jeg?

Til alle tider har mennesket søgt svar på dette spørgsmål i mystik. Det er ikke mærkeligt, at mystik i dag »sælges« så godt, for de tilværelsestolkninger, som rationalisme og et mekanisk livssyn har givet, har efterladt skuffelse og mistillid.

»Mystik«, dette ord, som for mange – også kristne – leder tanken hen på besynderlige oplevelser, religiøs overspændthed – eller i det mindste noget, som kun er for få, lidt specielle personer. Ofte anvendes ordet som en rodeskuffe, hvor man kan kaste alt det ned, som man ikke forstandsmæssigt kan placere.

Han brød den onde cirkel

Kærlighed og selvforsvar i Jesu liv

Af Kaare Osorio

Fra Angelicos gengivelse af Jesu arrestation. Mens Peter går til modværge, afviser Jesus at blive forsvaret. Foto KNA.

Der er i dag blandt teologer bred enighed om, at den måde hvorpå Jesu levede sit menneskeliv ikke kun fortæller os noget om Gud, men også om mennesket. Det lyder umiddelbart indlysende. Ikke desto mindre har fortidens teologer været så optaget af at understrege Jesus som åbenbarer af Gud, at de mere eller mindre undervurderede hans rolle som åbenbarer af sand menneskelighed. Jesu menneskelighed er dog i dag kommet i fokus - og med rette. For Jesus åbenbarer Gud gennem sin menneskelighed, og viser os dermed hvad sand menneskelighed er. At leve som han har levet er at leve som man bør leve. At være menneske som han var menneske er at være menneske som man bør være menneske. Det er selve menneskelivet som sådan, Jesus vil gøre meningsfuldt og frelse fra meningsløshed. Han har ved at leve som han levede - og døde som han døde - frigjort menneskenaturens

dybeste muligheder, evner og anlæg.

Hvis man lukker øjnene for Jesus som åbenbarer af sand menneskelighed, risikerer man let at reducere Kristusbegivenheden til en slags overnaturlig eventyrreligion, der både er smuk og gribende, men som ikke forpligter os i vort daglige liv. Den vej til Faderen som Jesus gik - vejen nedenunder og hjem - var den samme vej, som de første kristne valgte at gå. De har tilmed kun fastholdt historien om Jesu vej, fordi de selv gik den. De troede fuldt og fast på, at Jesu vej var vejen til livet, til sandt menneskeliv, at menneskets vej til Gud med andre ord også er menneskets vej til sig selv.

I frygt og bæven

Netop derfor fornemmede de første kristne klart, at Jesu vej til Faderen ikke kunne dispensere dem fra at gå samme vej. Tværtimod vovede de sig ud på

vandringen i »frygt og bæven«, vel vidende at de bar »skatten i et lerkar«, det vil sige, velvidende at menneskenaturen til trods for dens længsler og muligheder er skrøbelig, og at vi mennesker derfor ofte kommer til kort. Men det var jo den eneste vej til livet!

Han døde konsekvent

Hvad var det da for en vej til Faderen, som Jesus gik, og som han så inderligt ønskede og bad om, at hans disciple også måtte få tro og kraft til at gå? Jeg kan naturligvis ikke her gennemgå hele Jesu jordeliv. I øvrigt kender vi ikke detaljerne i dette liv, ikke engang i store linjer, for den fremstilling, vi finder i de fire evangelier er mere eller mindre fiktiv. Mange af fortællingerne er menighedsskabte og kronologien er teologisk bestemt. Nytestamentlige forskere taler derfor ikke længere om evangelierne som beretninger om Jesu historiske liv (biografier i strengeste

forstand), men som teologiske fortolkninger med kateketisk sigte, nemlig opbyggelsen af menighedernes tro på den opstandne Herre som Guds Kristus. Jeg vil derfor begrænse mig til et væsentligt aspekt af Kristusbegivenheden, nemlig omstændighederne omkring Jesu død. Som den hollandske teolog *Edward Schillebeeckx* har skrevet, så »levede Jesus som han døde, og han døde som han levede«. Jesu holdning over for døden fortæller os derfor praktisk talt alt om hans holdning over for livet.

Vold og lidelse

Selv om den verden, Jesus levede i, var vidt forskellig fra verden af i dag - det er trods alt næsten 20 århundreder siden, han vandrede her på jord - er der alligevel fælles træk, som det er værd at understrege, ellers ville den måde, han valgte at leve livet på ikke have nogen som helst betydning

for os i dag. Men det har den, fordi han i sit jordelivs dage gjorde op med grundmenneskelige holdninger, der vil eksistere så længe, der er mennesker på denne jord.

Til trods for denne megen overflod og materielle velstand, der præger visse menneskers liv i dag, findes der stadigvæk stor nød og elendighed i verden: uretfærdighed, undertrykkelse, udnyttelse, manipulation, vold og lidelse hører til dagens orden. Det er langt fra nogen fuldkommen verden, vi lever i - ikke engang den bedste af mulige verdener - for nogle få lever stadigvæk højt på andres bekostning.

Lignede vor egen tid

Sådan var det også på Jesu tid. Der var både i og uden for Palæstina ligeså megen uretfærdighed, vold og lidelse som i verden af i dag. Det var jo en verden, hvor millioner af mennesker på grund af slaveriet blev nedværdiget på den grusomste måde; hvor uønskede spædbørn blev sat ud for at dø; hvor ældre mennesker uden børn var overladt til sig selv; hvor rigmænd og andre privilegerede altid fik ret over for de svage; hvor soldater røvede, myrdede, plyndrede og voldtog for et godt ord; hvor konger, fyrster og andre herskere lod deres magt føle; kort sagt en verden, hvor de små og svage ingen chance havde for at blive hørt, endstige få deres ret anerkendt. Kun en lov herskede ubegrænset: den stærkes lov. Magten var i fokus: den, der havde magt, havde ret.

Jeg understreger dette,

fordi mange kristne stadigvæk forestiller sig Jesus som en omvandrede lægprædikant, en slags overnaturlig eventyrfortæller ala H. C. Andersen, der omgivet af får, småbørn og en skare trofaste tilbedere færdedes blandt venlige fiskere, småbønder og håndværkere i en fredfyldt og idyllisk krog af Romeriget, hvor enkelte ondsindede mennesker, ligesom i eventyrerne, desværre gjorde ham tilværelsen besværlig, og til sidst ved en frygtelig fejltagelse tilmed fik gjort det af med ham, hvilket Gud rådede bod på ved at oprejse ham fra de døde, for at eventyret kunne få en happy ending.

Virkeligheden var dog en helt anden. Livet på Jesu-tid - både i og uden for Palæstina - var sandelig ingen idyl. Vold, terror, uretfærdighed og lidelse hørte til dagens orden. I år 6 ef. Kr., da Jesus formentlig har været 11-12 år gammel, lod Varus 2000 revolutionære galilæere korsfæste, formodentlig i Soforis, en lille landsby fire og en halv kilometer fra Nazaret. 30-35 år efter Jesu død var Palæstina tilmed skueplads for borgerkrigs-lignende tilstande, hvor jøderne dræbte hinanden for et godt ord, og de, der overlevede dette indre opgør blev næsten alle dræbt under den jødisk-romerske krig, der brød ud i år 66 ef. Kr., eller ført bort fra Palæstina som slaver.

Henrettet

Dette er den barske sandhed om livet i Palæstina på Jesu tid, og det er på denne lidet romantiske baggrund, vi skal forstå den måde, hvorpå Jesus

»På korset viser Jesus sin indre frihed. Han viser, at han kan lide på grund af andre mennesker og samtidig lide for de selvsamme mennesker«.

Når vi mennesker griber til selvtægt og vold, udleverer vi os til vor desperate selvopholdelsesdrift, og kampen for vor menneskelige værdighed ender med at blive til alles kamp mod alle.

valgte at leve sit liv, og den voldelige afslutning det fik: han blev jo henrettet på et kors mellem to terrorister, anklaget som de for at have tilskyndet til oprør mod den romerske besættelsesmagt. Lige siden begyndelsen af dette århundrede har enkelte, men isolerede historikere hævdet, at Jesus faktisk var en politisk og social oprører, der ikke veg tilbage for at anbefale sine disciple brugen af vold, at han med andre ord skulle have delt det gammeltestamentlige syn på Israels ret til at føre krig, endda hellig krig med Guds aktive hjælp og støtte, for at hævde sin ret eller modstå undertrykkelse.

Afviste radikalt brugen af vold

I 1967 offentliggjorde englænderen S.G.F. Brandon et digert værk »Jesus and the Zealots«, hvori han forsøgte at bevise, at Jesus led korsdøden, fordi han havde gjort fælles sag med zeloterne i et oprørsforsøg mod romerne, en ide som flere tilhængere af den såkaldte revolutionsteologi har givet fornyet næring til i deres forsøg på at retfærdiggøre voldeligt oprør mod politisk og social undertrykkelse.

Disse røster har dog ikke vundet tilslutning, hverken blandt det overvældende flertal af nytestamentlige forskere eller nutidige historikere. Der er tværtimod bred enighed om, at Jesus personligt gav radikalt afkald på brugen af vold, omend der endnu ikke hersker enighed om begrundelsen herfor.

Søgte aldrig at sikre sit liv

En ting er dog sikker, vi forstår ikke betydningen af Jesu korsdød - og dermed betydningen af hans jordeliv, for han døde som han levede - hvis vi forestiller os hans død som en tragisk fejltagelse, en misforståelse mellem jøder og romere, altså et skæbnesvangert sammenstød af tilfældige omstæn-

digheder. Det har såvel protestantisk som katolsk teologi ofte gjort; hvorfor teologerne blev tvunget til at give Jesu død alle mulige og umulige betydninger, der, fordi de ikke var baseret på hans virkelige liv, blev uvirkelige og mytiske. For at forstå den teologiske og menneskelige betydning af Jesu død må vi gøre os helt klart, at den var følgen - man kan endda sige den fatale følge af hans personlige livsstil og budskab: han døde, som han levede.

Dette må ikke misforstås. Jeg siger ikke, at Jesus stræbte efter lidelsen og døden. Enhver religiøsitet der søger lidelsen og døden for dens egen skyld er ikke kristen; den modsiges i hvert fald af Jesu holdning i Getsemane. Have, sådan som de første kristne har forstået den. Han var dog så engageret i sin forkyndelse af en Gud, der elsker mennesker til det yderste, at konsekvenserne for hans eget liv var mere eller mindre uden betydning for ham.

Som D. Sölle så rigtigt siger, var »Jesu kærlighed så radikal, at den fik ham til at ophøre med at bekymre sig for de følger, hans engagement kunne få for hans eget liv«. Jesus var så opfyldt af kærlighed til alle mennesker, at han

gav slip på sig selv; han var til for andre, og lagde faktisk sit liv i hænderne på andre mennesker, for at de kunne råde over det og gøre med det, hvad de ville. Ikke alene gav han afkald på brugen af vold, han gav faktisk også afkald på selvforsvar - i hvert fald den form for selvforsvar, der foregår på andres bekostning. På intet tidspunkt søgte han at sikre sig selv og sin værdighed som menneske ved at gengælde ondt med ondt. Han indskærpede tværtimod kærlighedsbudet til det yderste, idet han insisterede på, at man skulle elske sine fjender og ikke sætte sig op imod dem, der tilføjer en ond (cf. Matth. 5, 39,44, se også 1. Peter 3,9; Rom. 12,17).

Disciplenes skuffelse

En sådan indstilling må nødvendigvis støde på modstand - ikke blot hos de mennesker, der groft og bevidst udnytter andre, men også hos velmenende mennesker, der ikke uden videre hverken kan eller vil opgive retten til selvforsvar - også selv om det sker på andres bekostning. Jesu disciple havde svært ved at sluge denne pille. De svigtede alle Jesus, da det endelig brændte på og overlod ham til sin egen

Kontrol, overvågning, patruljering og daglige arrestationer: I dag chikanerer israelisk militær araberne på den besatte jordanske Vestbred, som romerne gjorde det i hele Palæstina i Jesu dage. Foto KNA.

skæbne; desillusionerede som de var, for de havde faktisk håbet på, at »han var den, der skulle forløse Israel« (Luk. 24,21).

Svaret på hadets forbandelse

Også ned gennem tiderne har kristne haft svært ved at acceptere Jesu radikale skærpelse af kærlighedsbudet. Hans ord blev derfor tolket derhen, at de kun udelukker *personlig* hævn og had, men ikke retten til selvforsvar mod en uretmæssig angriber. At Jesus personligt gav afkald på retten til selvforsvar blev derfor tolket - og tolkes stadigvæk af nogle - som den nødvendige følge af hans helt personlige kald til, som menneskeskælgens frelser og forsoner, at lide syndens straf ved at dø på et kors, et kald, der naturligvis aldrig kunne blive normen for kristenlivet som sådan.

Hertil er der kun at sige, at selv om den historiske Jesus formodentlig aldrig har forkyndt sin egen død som en frelseshandling, var denne død - uanset de konkrete omstændigheder, der førte til den - en direkte følge af den måde, han valgte at leve menneskelivet på: af kærlighed til alt og alle lagde han sit menneskeliv i uforløste

menneskers hænder; han gav sig til mennesker uden forbehold, velvidende, at det uforløste menneske ville skaffe sig af med ham, fordi han udfordrede det på en radikal måde. Det uforløste menneske tør ikke slippe sig selv. Det kender ikke til den indre frihed, som Jesus besad i kraft af Guds Ånd. Han overgav sig i urettens hænder for at svare på hadets forbandelse med kærlighedens velsignelse. Han anede intuitivt, at når vi mennesker griber til selvtægt og vold, udleverer vi os til vor desperate selvopholdelsesdrift, og kampen for vor menneskelige værdighed ender med at blive til alles kamp mod alle.

Den onde cirkel brudt

Det var den onde cirkel, han ønskede at bryde med, derfor kan man med rette kalde hans død på korset for frelserbegivenheden, der genrejser mennesket i Guds billede. Hans død var jo følgen af kærlighedens uimodståelige kraft. På korset viser Jesus sin indre frihed. Han

viser, at han kan lide på grund af andre mennesker og samtidig lide for de selvsamme mennesker. Han viser, at man kan tage uforbeholdent parti for det gode og modstå det onde under alle former. Den, der ikke sætter grænser for sin kærlighed til andre mennesker; den, der ikke elsker et udsnit af menneskeheden, det være sig stort eller lille, men alle mennesker uden undtagelse, risikerer at skulle betale herfor med sit liv. Jesus foretrak at dø fremfor at forråde den værdighed, som kærligheden til alle - inklusive hans fjender - gav ham.

På denne måde forsonede han sig med Gud og mennesker - og dermed forsonede han Gud med mennesker. *For her var endelig et menneske, hvis kærlighed var grænseløs som Gud selv.* Hele Jesu holdning under lidelsesprocessen og især hans sidste timer på korset var en åbenbaring af Guds væsen: Gud er grænseløs, nyskabende kærlighed, der ikke lader sig overvinde af menneskers oprør eller had.

Artiklen fortsætter i næste nummer

Forberedelse til ægteskabet

Selv om jeg på grund af sygeorlov ikke deltog i sidste pastoralrådsmøde, vil jeg alligevel blande mig i debatten. Jeg er måske en af de teologisk dårligst skolede i pastoralrådet, men jeg kommer mange steder og hører mange ting, som mine mere lærde venner i pastoralrådet måske kan have glæde af.

De unge i dag har et »håbløst« syn på ægteskabet, forstår jeg, at der blev sagt i en af gruppedrøftelserne. Hertil vil jeg sige, at de unge i dag har det samme syn på ægteskabet som unge har haft i tusind år. Men de unge i dag kan selv vælge på mange områder, de er ikke så underkuede, som deres i dag 40-60 årige forældre var.

Nogle af os, der var unge i halvtredserne, kendte til de samme problemer, som vi slås med i dag. Nogle af dem, vi

kendte, brød deres ægteskabslofte, andre blev svigtede. Kløge og menneskelige præster hjalp nogle af dem til at løse problemerne, så de i dag alligevel lever som agtværdige gifte katolikker.

Et ja-ord skal holdes

Lad mig sige med det samme: Det er mit syn på et ja-ord, at enten det er givet over for Gud eller mennesker, skal det holdes. Men hvorfor holdt det bedre i gamle dage?

Da vi var unge, var kæft, trit og retning dagens ret i skolen, på arbejdspladsen, ved militæret. Vi var opdraget til at holde løfter og til at gøre vor pligt. På landet havde bonden hånds- og halsret over sine tjenestefolk, og hans hustru var lært op til at lystre sin mand. Ville hun ikke det, hvor skulle

hun så gå hen? Han havde jo gården. Og med tiden fandt de da også tit ud af det sammen - til lykke for alle parter. Måske også fordi dengang var pengene små, der fandtes ingen bistandskontorer, og skammen og skyldfølelsen over et mislykket ægteskab var stor.

Et ægteskab, selv om det er begyndt med den eneste ene i fuld lykke, støder hurtigt på problemer. Også den sande kærlighed er noget, der skal bygges videre på. Ægteskabet er ikke kun forplantning og familiedannelse. Det er også en forpligtelse til at skabe lykke for hinanden og børnene. Det læres ved tålmodig træning trin for trin, ligesom et skøjteløberpar eller som en, der vil lære at spille klaver eller orgel. Vil den ene hånd hurtigere frem end den anden, bliver der aldrig takt og harmoni. Den ene må gerne være toneangivende, men vil den anden ikke følge med, bliver der aldrig musik ud af det.

Ægteskabets hemmeligheder

Når de unge hurtigere giver op nu til dags er det måske, fordi vi selv har opdraget dem til ikke at finde sig i for meget. Vi har måske også forkælet dem med penge, forskelligt fra familie til familie. Og når de så bliver selvstændige, lokker samfundet med »billige« lån, men når de store renter skal betales, er krybben tom osv.

Der foreslås ægteskabskurser. Men hvor er det unge ægtepar, der, selv om de måske begge er katolikker, vil spørge os gamle til råds? Og hvor er det lærde ægtepar, der fuldt vil åbne sig for de unges spørgsmål, hvis de da blev udtalt? Jeg personligt ville gå langt i mit svar, og over for min skriftefar ville jeg åbne mig helt, hvis det var noget syndigt, det drejede sig om. Men ethvert menneske har hemmeligheder, og ethvert ægtepar har hemmeligheder, som de ikke vil frem med af hensyn til hinanden. Ethvert menneske har en følelse af tavshedspligt over for sin kone, sin mand, sin veninde eller sin ven.

Hvor er den fratrådte præst eller søster, der vil fortælle helt ærligt, hvad der for ham eller hende var den største lykke: at leve i cølibat eller i ægteskabet?

Hvordan kan et menneske, der altid har levet ene og/eller i cølibat udtale sig om et ægtepars inderste tanker? Måske har en søster eller en præst sådanne erfaringer fra før de aflagde deres cølibatsløfte, men kan og vil de åbne

sig helt for ungdommens spørgsmål? Og som jeg kender de unge, vil de spørge om mange ting.

Lærer bedst af egne erfaringer

Det er let nok at lære de unge grundreglerne for musik, men at frembringe musik, ægteskabeligt set, det er op til dem selv. Vi

forældre, præster, søstre og lærere kan lære dem grundreglerne for troen, men blive faste i troen, det lærer de kun af deres egne erfaringer.

Kære pastoralråd. Gå bare videre med jeres diskussioner, men blev I færdige med »Dåb og Mission«?

Henrik Lewandowski

Ved forstanderinde søster Genovevas død

Søster Genoveva

den i offentligheden kendte.

Men enkelte personligheder ragede op, som nu søster Genoveva, der døde den 16. januar, styrket med kirkens nådemidler. Efter sin fratræden fra Sct. Josephs Hospital kunne man hilse på hende på søstrenes hvilehjem i Mikkelborg i Nordsjælland, men for nogle år siden måtte hun overføres til plejehjemmet på Strandvejen, fordi hun blev blind.

Jeg så hende til messen, rank i sin kørestol og tålmodig. Få dage før døden indtraf hilste jeg på hende, sengeliggende, men om hun kendte mig, ved jeg ikke. Men jeg havde kendt hende og adskillige af hendes nu så invaliderede medsøstre, da de var i fuld aktivitet.

Ubegribeligt, hvad hun overkom

Med et tysk eksamensbevis for sygepleje indtrådte søster Genoveva som 26-årig i noviciatet, som klosterbygningen dengang rummede. Alle rede året efter begyndte den virksomhed på Sct. Josephs Hospital, der skulle blive hendes livsgerning.

For at være helt kvalificeret blev hun dansk autoriseret sygeplejerske i 1929, og i løbet af nogle år blev hun både søstrenes priorinde, hospitalets forstanderinde og formand for byggeudvalget.

Under hendes ledelse blev hospitalet løbende moderniseret og fik som et af de første en såkaldt »intensiv« afdeling. Hvordan hun overkom alt dette kan synes ubegribeligt. Og dog! Hun havde klosterlivets indre ro og den afspejlede sig blot man mødte hende på en hospitalgang. Den smukke ordensdragt, der klædte den statelige dame, bidrog til at give hende en autoritet, som alle anerkendte. Hun vidste nok, hvad hun ville,

som alle gode ledere må vide det og sige det til rette vedkommende.

Under besættelsen var der ingen, der tænkte på, at hun var født i Østtyskland. Hun stod stærkt på Nørrebro! Hun og hendes medsøstre kunne roligt modtage deres slægtninge i tysk uniform - og det var ikke så lige til dengang. Man vidste nemlig, at hun tog imod alle, såvel frihedskæmpere, der blev skjult blandt patienterne, som hun modtog og bespiste mange fattige, som der var mange af på Nørrebro dengang. Da værnemagten lukkede af for vand og gas under folkestrejken i København, stillede hun komfurer op i hospitalsgården, så kvarterets indbyggere kunne lave sig et måltid varm mad. Af den mælk, som hospitalet fik lov at få igennem de tyske afspærringer, gik en del til kvarterets småbørn.

Efter denne oprivende tid gik livet videre på hospitalet, som om intet var hændt. Først i 1950 blev søster Genoveva dansk statsborger.

På et hospital indlægges i dag håbløst syge, hvor døden er den sikre udgang. For os københavnske katolikker var det en velsignelse at kunne indlægge vore kære på Sct. Joseph, når man ikke længere magtede at pleje dem. Her blev de forberedt på en salig død. Min yngre bror - håbløst syg af blodkræft - døde der, og senere såvel min far som min mor. Så hvad jeg følte ved det dejlige hospitals lukning er det let at forestille sig og mange har følt som jeg.

Søster Genoveva slap for at være den, der skulle afvikle hospitalet. Hun nåede at blive 86 år gammel og af dette åremål blev de 60 opofret for kirken i Danmark - og for byen København.

Requiescat in pace.

Kjeld Geertz-Hansen

Påskerefugium på Magleås

Atter i år afholdes Påskerefugium på Magleås fra skærtorsdag den 19.4. til 1. påskedag den 22.4. 84.

Ledere er: pater Anton Dekkers, S.J. og pater Pierre Grégoire, O.P.

Påskerefugiet vil koncentrere sig omkring påskens mysterium, således at gudstjenesterne og deres forberedelse vil være midtpunktet.

Erfaringen har vist, at deltagerne i øvrigt foretrækker et program, der ikke er lagt for stramt. Desuden vil der være tilbud om uformelle gruppesamtaler.

Alle, der føler behov for såvel ro som fællesskab i påskedagene, er velkomne.

Tilskud fra fonden Magleås Venner og andre fonds gør det muligt at fastsætte prisen til kr. 450.-. Opholdet kan forlænges til 2. påskedag, prisen er da kr. 600.-. Ankomstdagen begynder med eftermiddagskaffe og afrejsedagen slutter med frokost.

Tilmelding foretages ved henvendelse til sekretariatet på Magleås mellem kl. 10 og kl. 16 på tlf. (02) 81 07 15 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpak
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.

Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi Da glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det - og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00
Brutto ca. 5,8 kg

Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spiseolie 1 ltr.	Te 100 g
Smelløst 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker - mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling. Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres enten ved en opbringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedestående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVEN AP S

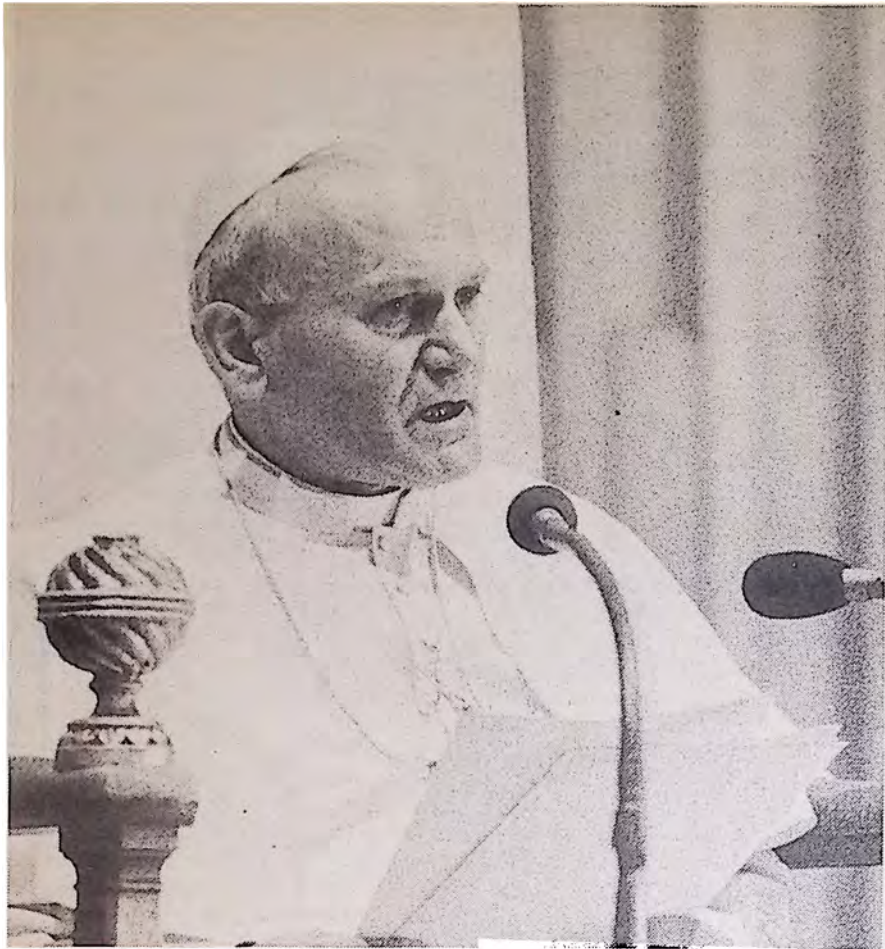
Bob Jørgensen

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

Klip af og send til

Scanpak ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Pavens fredskatekese: — krigen fødes i menneskets hjerte

Freiburg (KIPA) — »Det er mennesket, ikke sværd eller raketter, der slår ihjel«, skrev paven i sit budskab til verdensfredsdagen 1984.

Pave Johannes Paul II afviser uden videre at lægge ansvaret for krigen på systemet. Han taler om det personlige ansvar: »Det er min dybe overbevisning, det er Bibelens og den kristne tænknings ledemotiv, der er, håber jeg, den erkendelse, mange mennesker af god vilje er nået til, at krigen fødes i menneskets hjerte«.

Menneske-hjertet må fornyes

På denne negative baggrund udfolder paven derpå en ny fredskatekese over temaet: »Freden opstår i et nyt hjerte«. Han skriver: »Når de nuværende systemer, som menneske-hjertet har frembragt, viser sig uegnede til at bevare freden, så må netop dette menneskehjerte fornyes for at kunne forny systemerne, metoderne og institutionerne«. I stedet for at behandle symptomerne kræver paven i sit budskab en behandling af ondets rod: »Den manglende evne, der forhindrer menneskeheden i at afskaffe spændingerne, gør det klart, at hæmningerne på den ene side og forhåbningerne på den anden side stammer fra et dybere lag end systemerne selv«.

Om disse systemer, »der også er menneskeåndens værk«, erklærer Johannes Paul II, at de ikke blot påvirker menneskene, men også behersker dem. I samme grad man lader sig forføre af systemer med et menneskesyn, der

udelader alle andre, og gør bekæmpelse af dem til en betingelse for fremskridt. I samme grad lukker de sig selv inde i en krigsmentalitet, der forøger spændingerne, og umuliggør enhver dialog.

Sand frihed for alle

Pave Johannes Paul II opfordrer derfor til en undersøgelse af de systemer, som åbenbart kun fører ind i blindgyder og iskoldt gør dialog og gensidig forståelse umulig, og som fremmer mistroen og forøger truslen om vold uden at løse de virkelige problemer og skabe ægte sikkerhed, uden at give folkeslagene mulighed for at leve lykkelige i fred og i sikkerhed. Han kræver »sand frihed for alle, man bør indrømme, at adfærdsmåder og de filosofiske og sociale systemers indelukthed og ensidighed ikke fører til noget«.

— Fordi de går ud fra tvivlsomme forudsætninger og ikke regner mennesket med dets historie for andet end en valplads for materielle kræfter;

— fordi de lukker menneskene inde i båse, hvor kun modsætninger råder;

— fordi de anbefaler ensporede løsninger, der ikke tager hensyn til den sammensatte virkelighed i nationernes liv, og som

forhindrer dem i at beskæftige sig med den i frihed.

Pavens fredsbudskab er officielt blevet overrakt alle regeringer i verden. Det er altså ikke kun rettet til kristne, men til alle mennesker, især til stats-overhoveder og de enkelte landes politiske ledere. »Mere end alle andre må de være overbeviste om, at krig er meningsløs, og at det moralske princip med fredelig løsning af konflikter er den eneste menneskeværdige vej«. Han skriver om nødvendigheden af en »ny mentalitet«, og om den kristne »omvendelses vej«, der er i stand til at give mennesket et »nyt hjerte«.

Omvendelse til retfærdighed

»Den kristne tro, kender et ord«, hedder det i pavens budskab, »der betegner den grundlæggende forandring af hjertet: det er omvendelse. Sagt i al almindelighed, drejer det sig om at genvinde klarsyn og upartiskhed sammen med åndens frihed, sans for retfærdighed, agtelse for menneskerettighederne, sans for en rimelig udligning med verdensomspændende solidaritet mellem de rige og de fattige, gensidig tillid og broderlig kærlighed«.

Pavens Lutherbrev ikke noget gennembrud

Det protestantiske institut for læren om konfessionerne erklærer, at pavens brev til Lutheråret ikke betyder noget økumenisk gennembrud.

Bensheim, Vesttyskland (KIPA) — Pavens skrivelse til Lutheråret viser økumenisk ånd, men giver ingen teologisk påskønnelse af reformatoren.

Johannes Paul II nævner emner, som bør diskuteres på økumenisk basis, men siger intet om, hvordan han konkret forestiller sig genoprettelsen af kirkens enhed. Altså betyder den velvillige skrivelse ikke nogen nytænkning. Paven påpeger konfessionernes uoverensstemmelse i spørgsmålet om forhold

det mellem tro og overlevelse. Dermed afkræfter han den opfattelse, som har været fremme i den senere tid, at det ved kirkens spaltning kun drejer sig om misforståelser på begge sider.

Instituttet savner en henvisning til de vanskeligheder, der ligger i den forskellige fortolkning af den hellige skrift, trosbekendelsen, og kirkens konciler. Instituttet formoder, at der især med henblik på oldkirkens konciler skal fastlægges et hierarkisk opbygget kirkeprincip, som protestanterne ikke kan acceptere. Instituttet bifalder pavens krav om et fordomsfrit historisk forskningsarbejde om reformationstiden.

Lægfolk må gerne forkynde evangeliet

Paven sender budskab til en kongres i Hongkong for lægfolks apostolat i Asien

Rom (KIPA) — Kirken i Asien har allerede længe været afhængig af lægfolks aktive medvirken i udbredelsen af evangeliet. Dette understregede pave Johannes Paul II i et budskab til lægmandskongressen i Hongkong den 2.-6. december.

Det katolske lægfolk bør samarbejde med kirken på områder, der vedkommer familien, arbejdet, fremme af retfærdighed og fred, kultur og dialogen med anderledes troende. Fremfor alt ønsker paven en udbredelse af den kirkelige sociallære.

Dialogen med ikke-kristne religioner i Asien

skal føre til voksende gensidig forståelse og til samarbejde og styrkelse af de etiske værdier og til Guds ære hos alle hans skabninger. Kirken bør derfor trænge stadig dybere ind i den kulturelle og spirituelle baggrund for de asiatiske folkeslag. Den bør tilegne sig disse kulturers ægte værdier og berige dem med Kristi lære.

Paven forlanger derfor, at uddannelsen af lægfolk skal prioriteres højt i alle katolske kirker i Asien. Denne skoling må ikke betragtes som et eengangsprojekt, men skal derimod være en bestræbelse, som varer hele livet igennem.

Lægfolk ønsker større deltagelse

Hongkong (KIPA) — På Den 4. internationale kongres for lægfolk i Asien er rejst krav om større deltagelse i kirkeligt arbejde og om mere vidtgående uddannelse af ikke-gejstlige i sjælesorgen. »Der bruges forholdsvis mange penge til præsteuddannelse, hvorfor ikke også til lægfolksapostolatet?«, spurgte biskoppen af Calcutta, Alan de Lastic. Titularbi-

skop Josef Cordes ytrede sig på lignende måde. Iris Almeida, præsident for Indiens katolske studentforbund ønskede øget ungdomsarbejde og gik ind for større kvindedeltagelse i de ledende forsamlinger. 15 biskopper og 76 lægfolk fra næsten alle Asiens lande har deltaget i denne kongres i Hongkong.

Paven opmuntrer til naturlig familieplanlægning

Vatikanet (NC) — Naturlig familieplanlægning er lige så effektiv som kunstig prævention, men mindre farlig, sagde den filippinske professor John Laing ved den tredje internationale kongres for naturlig fødselskontrol, der for nylig afholdt møde i Hongkong.

Vatikanets radio har omtalt det ugelange møde, der havde 250 deltagere fra 65 lande. Professor John Laing fra Filippinerne Universitets institut for befolkningsspørgsmål, fortalte mødedeltagerne, at antallet af filippinske kvinder, der benytter naturlige præventionsmeto-

der er dobbelt så stort som antallet af kvinder, der benytter P-piller. Han sagde endvidere, at antallet af uønskede svangerskaber optrådte med samme hyppighed i de to grupper.

Biskop Francisco Jose Cox Huneus, der er sekretær for Det pavelige råd for Familien, opmuntrede til videnskabelige studier af naturmetoderne og til offentliggørelse af resultaterne i massemedierne.

Pave Johannes Paul II sendte kongressen en hilsen, hvor han opmuntrede til fortsættelse af arbejdet, som han gav sin velsignelse.

Marias barn — drengen

Cecil Bødker har gendigtet Det nye Testaments fortælling om Jesu fødsel og barndom

Cecil Bødker: Marias barn — drengen. Gyldendal 1983 — 186 s. Pris 94,50 kr.

Den kendte børnebogsforfatter Cecil Bødker (»Silas og den sorte hoppe« m.m.) har nu skrevet en smuk gendigtning af Det nye Testaments fortællinger om Jesu fødsel og barndom. Bogen har et enkelt, let læseligt og meget livsnært sprog, der må kunne læses fra 12 år og opefter.

Det er den dramatiske historie om, hvorledes en ung pige under for hende selv ret uklare omstændigheder får besøg af en fremmed mand, der fortæller hende, at hun skal

føde en af Gud udvalgt søn og kalde ham Jesus. Hendes forældre Anna og Joakim reagerer, som man kunne forvente det: med bekymring, vrede, mistro og usikkerhed. Pigens trolovede, Josef, kan ifølge loven kræve, at hun bliver stenet, fordi hun har været ham utro. Det, der nu udspiller sig af spænding og afspænding personerne imellem er så resten af historiens indhold.

Lidt eventyragtig

Cecil Bødker har altid haft en forkærlighed for primitive naturlige miljøbeskrivelser, og i bogen mangler der da heller ikke omhyggelige, dejligt udførlige og næsten sanselige beskrivelser af arbejdsfor-

holdene i den lille galilæiske familie. Man kan tydeligt se for sig, hvordan moderen og Maria selv væver tæpper, henter vand, koger og laver mad. Men trods det meget livsnære og levende i historien, kommer den her og der til at virke lidt eventyragtig, men Cecil Bødkers udgangsmateriale i Bibelen er jo heller ikke fri for det, hvilket som bekendt er grund til mange hovedbrud blandt bibelteologerne, der vil udlægge Jesu barndomshistorie.

Dejligt enkelt sprog

Den jødiske families levende religiøsitet i hverdagen (morgenbøn, aftenbøn, bordbøn etc.) fore-

kommer ikke i fortællingen. Det må undre enhver jøde, der læser bogen.

Marias lovsang (»min sjæl højlover Herren«...) og Simeons profeti ved Jesu frembærelse i templet (»dette barn skal blive til et tegn, der skal modsiges... for at mange hjerters tanker må blive åbenbaret«... osv.) forekommer heller ikke, selvom det er to yderst vigtige teologiske tekster, der fortæller os meget om den historiske Maria og om Jesus selv.

Disse få mangler opvejes dog af fortællingens dejligt enkle sprog og den fintfølelse indlevelse i den rent menneskelige situation og miljø.

Cecil Bødker har tidligere skrevet bøger med elementer og inspiration fra Det gamle Testamente. Med denne smukke bog har hun taget springet over i det nye. Det er lykkedes hende fint, og vi kan kun håbe på, at bogen får en fortsættelse.

Der findes meget lidt virkelig fornuftig kristen (endsige katolsk!) børne- og ungdomslitteratur i Danmark. Denne bog kan bruges.

Dens dybt menneskelige indlevelse i etaperne af Jesu barndom (dvs. undfangelse — Marias besøg hos Elisabeth — fødslen — frembærelsen i templet — Jesus som 12-årig i templet) har præget fortællingen stærkt og smukt. Den vil derfor være velegnet som underbygning til katekesen, f.eks. så børnene kan få en forestilling, et billede af den hellige Maria, eller som en fordybelse og fornyelse af rosenkransbønnen.

Bjørn Håkonsson SJ

Tre gange Kristi liv

Af Maria Grandt

Luise Rinser: »Mirjam«, S. Fischer Verlag. Frankfurt a.M., 332 sider, 32.- DM. Gertrud Fussenegger: »Sie waren Zeitgenossen«. Deutsche Verlagsanstalt Stuttgart. 256 sider, 32 DM.

Cecil Bødker: »Marias barn«. Drengen. Gyldendal 186 sider, 94,50 kr.

Af de to tyske forfatterinder er Luise Rinser nok kendt bedst i katolske

kredse som en religiøs humanist af internationalt format. Hendes dagbøger omfatter både filosofisk og journalistisk arbejde; f.eks. har hun dækket pавens rejse til Polen.

Begge forfatterinder skriver ud fra samtidiges vidnesbyrd. Gertrud Fussenegger bruger brevromanens klassiske form,

afbrudt af fiktive dagbogsnotitser. Luise Riners stil er den filosofiske dialog, f.eks. mellem jøder og grækere, og skøgen Maria Magdalenas (Mirjams) monologer, som formidler forståelsen af »rabbien Jeshua« for os. Hun følger ham, der ser mennesket i hende og ikke skøgen. Hun forstår hans lære: »Vold bærer ny vold i sig. Kun kærligheden kan skabe fred«. Judas er den eneste discipel, der opponerer. Han vil kamp mod romerne og fremtvinger således katastrofen og opstandelsen. Men Mirjam ser fremtidige konflikter: Gudsriget, som udfolder magt. Således prædiker Luise Rinser den urkristelige radikale pacifisme for vor tid: Befrielsens værk er kun i sin begyndelse. Menneskehedens vej opad er møjsommelig.

Spændende

Og så er der Cecil Bødkers bog om drengen Jesus. Den klassificeres som børnebog og er det også i bedste forstand, en spændende »hverdagshistorie« fortalt i klart, enkelt sprog, uden sødledenhed, hvor det overnaturlige får sin frygtindgydende, men naturlige plads.

Den hellige Frans af Assisi

JOHANNES JØRGENSEN

Den hellige Frans nu i pocketudgave

Skt. Ansgars Forlag har nu udsendt 7. oplag af Johannes Jørgensens populære bog »Den hellige Frans af Assisi«. Bogen gennemgår i 4 kapitler helgenens liv: Kirkebyggeren Frans, Evangelisten Frans, Guds Spillemand og Eneboeren Frans. Pocketudgaven er et fotografisk genoptryk af 5. udgaven hos Gyldendal 1956. 234 sider, kr. 96,00. Skt. Ansgars Forlag, Bredgade 67, 1260 København K.

Verdenskontrol — et spil om rige og fattige lande

Kirkernes U-landsoplysning har i samarbejde med andre organisationer udgivet et nyt spil »Verdenskontrol - et spil om rige og fattige lande«. Spillet minder i sin opbygning om »Matador«, som er velkendt af de fleste. Spillet søger også at forklare lidt om de økonomiske mekanismer, om magtforhold, og om mulige veje ud af en global økonomi, der synes

på vej mod katastrofen.

Hver deltager får tildelt et land og dermed en rolle. Man kan blive et i-land (som Danmark), et nyindustrialiseret land (som Korea) eller et u-land (som Tanzania).

Spillet koster 95 kroner og bestilles hos Kirkernes U-landsoplysning, Nørregade 11, 1165 København K.

Ud - men hvordan?

Hvert år arrangeres et kursus af Dansk Missionsråd og Folkekirkens Nødhjælp for unge, som overvejer at rejse ud for at arbejde i et U-land. I år er kurset programlagt til weekenden den 17. og 18. marts. Interesserede kan indhente flere oplysninger

hos Folkekirkens Nødhjælp, Skt. Pederstræde 3, 1453 København K. Telefon (01) 15 28 00 eller Dansk Missionsråd, Nørrebrogade 56, 2200 København N. Telefon (01) 35 59 11. Kurset holdes på Farsø Højskole ved Viborg.

Tips fra Niels Steensens Bibliotek

Besøg i europæiske lande

Bast, Jørgen

Italien

Demanega, A.

Das Buch der Stadt Innsbruck

Elmqvist, Carl J.

Rom

Hutton, Edward

Assisi and Umbria revisited

Jørgensen, Johs.

Bag alle blå bjerge

Jørgensen, Johs.

Fra det ukendte Frankrig

MacMahon, Bryan

Here's Ireland

Morton, H. V.

Mit England

Pepper, C. G.

The Pope's backyard

Sadolin, Ebbe

Vandringer fra Florens til Rom

de Sagarra, José

Monserrat

Schindler, Peter

Kølvand og skinnestrib

Schindler, Peter

Ønskerejen i Østrig

Schindler, Peter

Ønskerejsen i Portugal

Skrzypek, E.

Poland by camera

Sveinsson, Jon

Et ridt gennem Island

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9

12616 København V.

Provinsboere bedes

bestille gennem deres

lokale bibliotek.

katolsk orientering

Libanon, side 2

Pavens fastebudskab, side 3

Økumene, side 8

Lidelsens evangelium, side 9

Lidelsens gåde og dens budskab

Paveligt brev »Salvifici doloris« vil give et kristent svar på lidelsens mysterium

En ny pavelig skrivelse, dateret 11. februar 1984, er en slags meditation over lidelsens mening og meningsløshed, lidelsen som væsentligt forbundet med frelsens mysterium, lidelsen som evangelium. Betragtningerne er bygget op over en lang række vigtige bibelske tekster, der taler om smerte. Lige fra den barnløses angst for at have levet meningsløst til krigens rædsler skildres lidelsen i mange salmevers, i Jobs bog (et opgør med skyldspørgsmålet), Jesajas 4. sang om den fornedrede Guds Tjener (kendt fra langfredagsliturgien), salme 22, (den, Jesus bad under korsfæstelsen) og en mængde centrale Paulus-citater. Pavens fremstilling slutter med lignelsen om den barmhjertige samaritaner.

Er der et svar?

Pavens indfaldsvinkel er selvsagt ikke lægens, men, som han gør klart i de indledende kapitler, medmenneskets, filosofiens og teologens bekymring. Lidelsen er menneskelivets mest gådefulde, uigen-nemskuelige problem. Spørgsmålet »hvorfor?« stilles ikke blot til medmennesket, men også til

Gud selv, som Job gjorde, hvis da ikke himlens tavshed forlængst har fået det lidende menneske til at miste troen på Gud. I Jobs bog svarer Gud. Bogen er jo et digt. I dag svarer Gud ikke. Er der et svar i det hele taget?

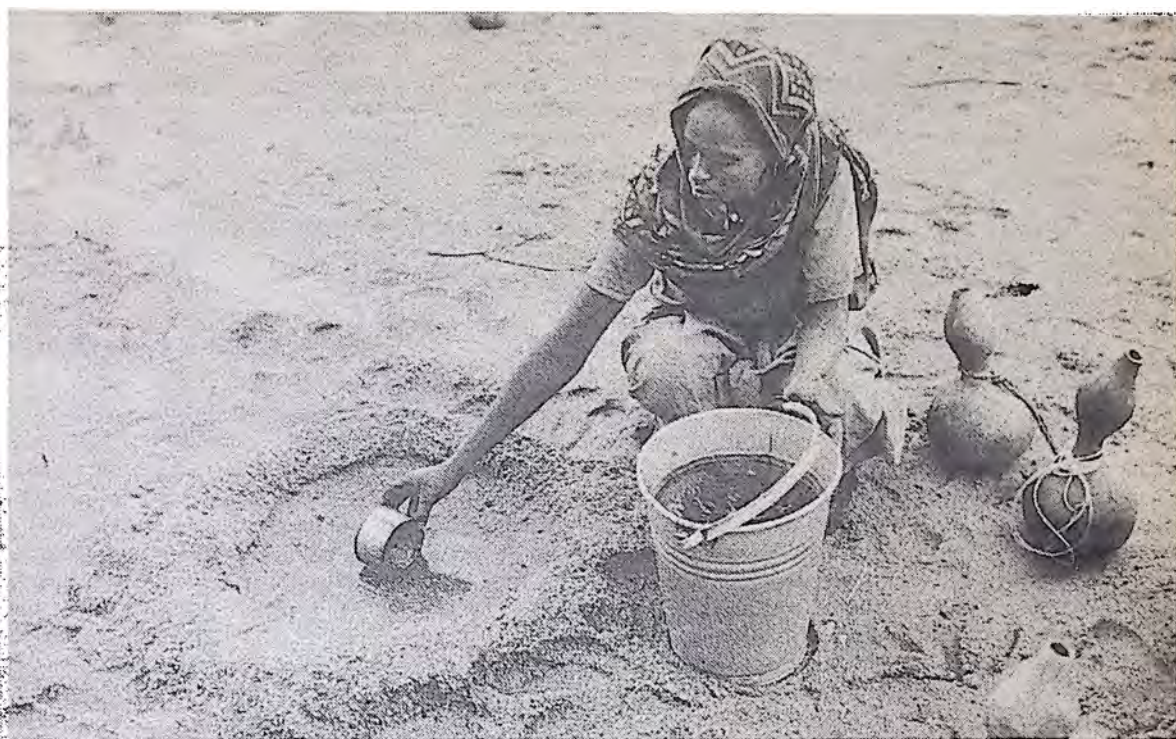
Med Paulus som vejleder

Dette er udgangspunktet for pavens betragtninger. Ud fra en i øvrigt meget traditionel teologi spørger han sig frem til lidelsens mening »i en tid, der beviser, at menneskeheden ikke er i stand til at mindske eller afskaffe lidelsens hærgen i form af krig, sult, undertrykkelse, alt sammen lidelser, der udelukkende afhænger af menneskers frie vilje.«

Paven understreger, at han kun vil forsøge at give et kristent svar, som muligvis forbliver uforståeligt for ikke-troende. Hans svar er klassisk: Centralt står kristi forløsende lidelse, som vi fejrer 1950-året for fra påske til påske. Ud fra denne udvikles tanken om Kristi »delagtighed« i enhver form for menneskelig lidelse i dag (»Jeg var sulten, nøgen, ensom, i fængsel, og du gav mig at spise, klædte mig, besøgte mig«) og menneskets mulighed for at lide sammen med den lidende Kristus: Især det sidste bliver i skrivelsen til 30 sider kompakt Paulus-teologi om »at udfylde i vort jordiske legeme, hvad der endnu mangler i Kristi lidelse« (Kol. 1, 24).

En kopi af skrivelsen »Salvifici doloris« på tysk eller engelsk kan fås hos redaktionen for »katolsk orientering«. Teksten er på ca. 80 sider. Betaling kan ske ved at sende 30 kr. i frimærker. Mere om pavens brev inde i bladet.

ww

Med en konservesdåse samles det regnvand op, som ikke nåede at sive i jorden. Støt fasteaktionen.

Vand - en kilde til liv

Materiale til faste-aktion '84 udsendt til menighederne

Også i år gennemføres en fasteaktion i de nordiske lande på den nordiske bispekonferences initiativ. Caritas Danmark forestår som sædvanlig indsamlingen her i landet.

Temaet for fasteaktion 1984 er »Vand - en kilde til liv«. Caritas Danmark oplyser, at det endnu ikke er muligt at omtale de konkrete projekter, som årets aktion vil støtte, idet det først beslutes ved Nordisk Katolsk Udviklingshjælps

(de nordiske Caritas organisationer)s møde i maj måned, hvilke projekter, der ydes hjælp til.

Sparebøsser til alle

Caritas Danmark har sendt sognene og de katolske skoler et omfattende materiale, som belyser temaet »Vand - en kilde til liv«. Det omfatter bl.a. en plakat, løbesedler og indsamlingsbøsser. Desuden er der en del informationsmateriale om vandproble-

merne i Den 3. Verden, og en række konkrete projekter gør materialet vedkommende. Blandt de tørkeramte nævnes Sahel-området - et 6000 km langt og 1000 km bredt ørkenbælte i den sydlige del af Sahara. Her er der efterhånden tale om en kronisk hungersnødtilstand for mennesker og dyr. Herudover nævnes vandprojekter i Philippinerne; Jordan og Indien.

Der er desuden vedlagt en idé til prædiken, skrevet af den nyviede diakon *Jesper Fich*. Udover forbønner er også forslag til en børnegudstjeneste om fasteaktionens tema. I sin prædiken skriver *Jesper Fich* bl.a.:

»Nu mangler andre mennesker vand! - og det dør man af. Deres liv afhænger af vores ansvarsforståelse - ikke bare, om vores pengepung er tyk eller flad. For 100 kr. ændres ikke meget - selv om det er et uafviseligt tegn for både os selv og andre i en verden, der har så svært ved at dele. Men vi må arbejde på at skaffe retfærdige strukturer i verden. Det er en stor opgave

- men vi har også hele livet til den. Og gør vi det ikke, er der rent konkret andre, der netop ikke har livet«. Tag derfor vel imod girokortet, som udsendes i disse dage.

kk

Valfart til Rom startklar

Mandag den 26. marts kl. 10 letter en Conairmaskine fra Kastrup med 75 danske deltagere i de nordiske bispedømmers fælles valfart til Rom. De 125 pilgrimme fra Island, Norge, Sverige og Finland kommer frem på forskellige ugedage, men der bliver et fælles valfartsprogram for dem onsdag, torsdag og fredag.

De danske deltagere bor centralt ved Santa Maria Maggiore-kirken og Quirinalet.

For dem, der er i København aftenen før afrejsen, fejres der en messe i Skt. Ansgarkirken søndag den 25. marts kl. 20.

Karl Rahner fyldte 80 år

Den 5. marts fyldte den kendte tyske teolog 80 år.

Radio-messer og TV-transmissioner skal først godkendes af biskoppen

Radio- og TV transmission af gudstjenester forudsætter en forudgående godkendelse af biskoppen, siges det i en meddelelse fra bispekontoret. På grund af oprettelsen af lokalradioer samt regionalradioens selvstændiggørelse og oprettelsen af lokale TV-stationer finder

biskoppen det nødvendigt med denne påmindelse. Biskoppens kontaktperson i disse sager er fortsat John S. Lundorf, der er formand for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund.

Adr.: Skovbyvej 14, 2740 Skovlunde. Tlf. 02-91 85 40.

Maximos V til venstre på billedet sammen med paven under en fredsmesse 5. februar i Rom efter byzantinsk ritus.

Appel om fred i Libanon fra Johannes Paul II og Maximos V

Paven sender personligt budskab til USA's præsident Reagan

Rom (KIPA) – Med to appeller for fred og enhed i Libanon har pave Johannes Paul II og den græsk-katolske (melkitiske) patriark, Maximos V Hakim henvendt sig til de ansvarlige politikere og offentligheden. I et personligt budskab anmoder paven USA's præsident, Ronald Reagan om at gå ind for en øjeblikkelig våbenstilstand. Dette meddelte Johannes Paul II ved generalaudiensen, onsdag den 8. februar for omkring 8.000 mennesker i audienssalen.

Paven forsikrer, at han i disse dage »minut for

minut« følger begivenhederne i Libanon med særlig opmærksomhed. »I dybeste bestyrtelse over de mange lidelser hos den libanesiske befolkning og i bekymring for landets egen overlevelse har jeg i går aftes sendt et personligt budskab til USA's præsident for at meddele ham min frygt og bedt ham om at anvende sin indflydelse, så alle bombardementer og drab ophører og en øjeblikkelig våbenstilstand, som skaber mulighed for en retfærdig politisk løsning opnås«, sagde Johannes Paul II. På sam-

me måde vil paven henvende sig til den syriske statspræsident Hafiz Assad og de øvrige ansvarlige politikere på det arabiske kontinent.

Muslimere og kristne må enes

Den melkitiske patriark Maximos V Hakim, der leder det næststørste katolske kirkesamfund i Libanon med omkring 200.000 troende, rettede samme dag en appel om fred i landet. Libanon hører op med at eksistere, hvis ikke kristne og muslimer enes. Maximos appellerede til muslimerne om at svare på den seneste henvendelse fra landets biskopper, som på deres møde i Bherke ved Beirut krævede en dialog mellem kristne og muslimer for at redde Libanon.

I den vestlige del af Beirut lever 100.000 kristne under et islamisk flertal, og der er allerede i de seneste dage forekommet massakrer på kristne, siger patriarken. I appellen beder Maximos om, at man respekterer civile. Det vil være en tragedie, siger han, hvis de kristne bliver gidsler for et islamisk flertal og ikke beskyttes personligt, og »det vil være en skændsel for islam og for muslimer«. Patriarken understreger, at han personligt har bedt Pavestolen om at lægge sig imellem til bedste for Libanon.

Libanon kan ikke blive som førhen, betoner Maximos, fordi muslimerne nu danner et flertal her i landet. »De må have flere rettigheder: Man må finde en løsning uden krig, uden bombardementer og uden forfølgelse af uskyldige mennesker«. Hvis politikerne ikke er i stand til at nå en fredsløsning, må de overlade det til de religiøse ledere – maronitterne, de ortodokse, melkitterne, armenierne og syrerne på den ene side og sunitterne, shiitterne og druserne på den anden, betonedes patriarken over for journalister i Rom.

Paven i telefonisk forbindelse med præsident Gemayel

Beirut/Rom (KIPA) – Få timer efter sin fredsappel for Libanon og omtalen af sin skrivelse til præsident Reagan telefonerede pave Johannes Paul II med den libanesiske statspræsident Gemayel. Officielle libanesiske kilder taler åbent om at samtalen har fundet sted, men Pavestolens pressesekretær vil ikke kommentere. Ifølge de libanesiske kilder talte paven også samme dag i telefon med kong Fahd fra Saudi Arabien og med generalsekretæren for Den muslimske Konference og Den arabiske Liga.

Fælles opråb fra muslimer og kristne i Libanon

Beirut (KIPA) – I et fælles opråb har kristne og muslimske ledere i Libanon krævet en øjeblikkelig ende på blodsudgydelserne, og at dialogen som grundlag for en ny national enhed i landet genoptages. Opråbet, der er en fortsættelse af et tidligere

fælles forslag, er undertegnet i Beirut af den maronittiske patriark, kardinal Antoine Khoraihe, af den græsk-ortodokse patriark, Aghanatinos Hazim, af den sunnitiske Mufti for republikken Libanon, sheik Mohammed Mehdi Chemsedine.

Den nye kirkelov studeres nøje

I en meddelelse fra biskopkontoret oplyses det, at der efter indstilling fra præsterådet er nedsat en arbejdsgruppe, som skal revidere rådets vedtægter i lyset af den nye kirkelov. Udvalget består af generalvikar Ib H. Andersen, pater P. Grégoire, pastor Dietrich Timmermann og pater Josef Völk.

Desuden er der efter ønske fra pastoralrådets

forretningsudvalg nedsat et udvalg, som skal vurdere vedtægterne for pastoralråd og menighedsråd efter den nye kirkelov. Udvalget består af pastoralrådets formand, Ellen Marie Lebahn, generalvikar Ib H. Andersen, kontorchef Inger Saxild, pastor Dietrich Timmermann og amtsborgmester Erling Tiedemann.

Kvindernes rolle i kirken i dag

»Hvordan befinder vi kvinder os i kirken i dag?« var emnet for et møde, hvortil »katolske kvinder af alle slags« var indbudt. Mødet begyndte med et måltid – agape.

Ellen Marie Lebahn indledte med at sige, at hun befinder sig godt i kirken – føler sig ikke trådt på. Kirkens indstilling er også ved at ændre sig, den er begyndt at tage lægfolket alvorligt. Et resultat af Det andet Vatikanconcil. Ellen Marie Lebahn anbefaler, at man læser Gunnel Vallquist's »Koncildagbøger«, som har nogle skønne afsnit om, hvordan kvinderne til sidst kom med dernede.

Dannelse af basisgrupper

Ruth Plum præsenterede basisgruppen, som stod bag invitationen til mødet. I denne gruppe, som mødes ca. hver 3. uge, snakker man og diskuterer alle mulige emner, religiøse, familiære, naboproblemer m.m. En af mødets hensigter var netop, at sådanne basisgrupper kunne dannes.

Efterhånden kom Ruth Plum ind på emnet: kvindelige præster, der tillige med præstekone er de to eneste stillinger, kvinder ikke kan besætte i kirken. »De kvinder her i Vesten, der ønsker at blive præster, er kvinder, der ønsker at tjene Kristus. Kirken mener ikke, at den diskriminerer, det er de, der bliver diskrimineret, der føler diskrimineringen«, sagde Ruth Plum.

Ved plenum var der en livlig debat, og der blev bl.a. stillet følgende relevante spørgsmål: Hvorfor sidder der ikke kvinder i den kirkelige domstol? Her er det på sin plads med en kvinde – især i skilsmisssager. Hertil svarede Ruth Plum, at herhjemme har vi ingen kvinder, der er uddannede til det job, men det burde være muligt at uddanne nogen til det, som man gør i udlandet. Vi har en del kvinder, søstre og lægfolk, der har såvel juridisk som teologisk viden.

ks

Kristne mod komplot, der vil dele Libanon

Bherke (KIPA) – Den maronittiske patriark, kardinal Khoraihe har på ny krævet, at man for at redde Libanon må føre en »aktiv og oprigtig national dialog mellem muslimer og kristne«. Hans krav blev stillet ved et bispemøde i Bherke nær Beirut, og han forlangte samtidig, at man skulle imødegå det truende »komplot«, som ønsker at dele Libanon på grundlag af de enkelte trossamfund. Konfessionsgrænserne har førhen ikke hæmmet den fredelige sameksistens blandt libanesiske, sagde han.

Kardinalen understreger, at Libanon som medlem af Den arabiske Liga må pleje et venskabeligt forhold til alle arabiske stater, som »respekterer dets suverænitet«. Den libanesiske stat må respektere alle religionssamfund i landet og garantere dem fri religiøs praksis: herved skal den vogte sig for at betragte en enkelt religion som en statsreligion. Hvert fællesskab må have ret til i frihed at kunne udvikle sin identitet under respekt af forfatningen og loven.

Pavens fastebudskab:

Forme verden, ikke ødelægge den

(KIPA-dokumentation) Hvor tit har vi ikke hørt den bevægende tekst fra Mattæus-evangeliet 25. kapitel: »Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed . . . skal han sige: Kom hid, min Faders velsignede . . . thi jeg var sulten, og I gav mig at spise.«

Ja, verdens forløser gør sine brødrer og søstres sult til sin egen. Han lider med dem, der ikke kan skaffe sig føden til deres legeme: med alle de folkeslag, der er ofre for tørke eller dårlige økonomiske forhold, med alle de familier, der er ramt af arbejdsløshed eller dårlige arbejdsvilkår. Og dog kan og skal vor jordbrødføde alle, der bebør den, fra spædbørn til gamle mennesker, mennesker af alle professioner og i alle stillinger.

Sult og tørst – efter at dele

Men Kristus lider på samme måde med dem, der hungre efter retfærdighed og efter agtelse for deres menneskeværdighed; med dem, der er berøvet deres grundlæggende rettigheder; med dem, der bliver ladet i stikken i deres elendige forhold, eller endnu værre: bliver udbytet.

Kristus lider med dem, der hungre efter en omfattende og retfærdig fred, der hvor den ikke findes eller er truet af mange

konflikter eller af en til vanvid grænsende overflod af våben. Har vi da lov til at glemme, at det er vor opgave at forme verden, ikke at ødelægge den?

Kort sagt, Kristus lider med alle ofre for materiel, moralsk og åndelig nød.

»Jeg var sulten, og I gav mig at spise; . . . jeg var fremmed, og I tog jer af mig; . . . jeg var syg, og I så til mig; . . . jeg var i fængsel, og I besøgte mig« (Matt. 25,35-36). På den yderste dag vil disse ord blive rettet til hver enkelt men allerede nu er de en appel til os og en dom over os.

At give afkald på vor overflod eller ligefrem på det, vi har brug for, bør være et naturligt træk for os.

Gud elsker en glad giver

Det er netop derfor, at vort blik igen og igen med broderligt sindelag skal rettes mod vore medmenneskers person og liv, og det er derfor vi i os selv må vække denne sult og tørst efter at dele, efter retfærdighed og fred, så vi virkelig kommer i gang med at handle og er med til at hjælpe hårdtprøvede mennesker og folkeslag.

Kære brødre og søstre! I denne fastetid i jubilæumsåret for forløsningen beder jeg jer: Lad jer omvende, forson jer ærligt med Gud og med jeres medmennesker. En sådan

bodens ånd, en sådan beredvillighed til at dele og til at begrænse jeres eget forbrug vil da også give sig konkrete udslag, som jeres lokalkirker sikkert vil indbyde jer til.

»Enhver give, som hans hjerte har tilsagt ham, ikke tvært og tvungent; thi Gud elsker en glad giver« (2. Kor. 9,7). Denne opfordring, som Paulus retter til korinterne er stadig absolut aktuell. Jeg ønsker

Den nordiske fasteaktion skal hjælpe mennesker i Den 3. Verden med at løse livsvigtige vandproblemer.

for jer, at I må føle dyb glæde, hver gang I deler jeres mad med andre, viser fremmede gæstfrihed, bidrager til de fattiges understøttelse, skaffer de arbejdsløse arbejde, ærligt og modigt lever op til jeres ansvar i jeres land og i jeres arbejde, lever i fred inden for jeres families kreds og i alle jeres menneskelige forhold.

Alt dette er konkret kærlighed til Gud, som vi skal omvende os til. Det er en kærlighed, der ikke lader sig skille fra den ofte så nødvendige tjeneste over for vor næste. Lad os gøre det muligt, at Kristus på den yderste dag med rette kan sige til os: »Hvad I har gjort imod en af mine mindste brødre dér, har I gjort imod mig!«

De officielle fastebestemmelser for bispedømmet

Oliemessen

Messen, i hvilken de hellige olier indvies, finder i år sted lørdag, den 14. april kl. 16.30 i Sankt Ansgars Kirke.

Fastebestemmelser

Der er i forbindelse med faste- og påsketiden to officielle faste- og bodsdage: askeonsdag og langfredag.

Ved faste forstås kirken, at man kun spiser ét egentligt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis man ikke helt undlader dem. På fastedage undgår man endvidere kødspiser.

Kirken forpligter kun personer mellem 21 og 60 år til at deltage i denne form for faste, men opfordrer de øvrige til at finde

andre egnede former for bod på disse dage.

Bestemmelser for modtagelse af påskedommens

Messen og modtagelsen af Herrens legeme og blod er i centrum i både den enkelte og kirkens liv. Kirken har derfor siden middelalderen pålagt de troende som et minimum at modtage alterets sakramente til påske, hvor vi fejrer Kristi død og opstandelse og hans stadige tilstedeværelse iblandt os.

Tiden for modtagelsen af påskedommens strækker sig fra palmesøndag, den 15. april til pinsesøndag, den 10. juni 1984.

Hans L. Martensen

Påskerefugium på Magleås

Atter i år afholdes Påskerefugium på Magleås fra skærtorsdag den 19.4. til 1. påskedag den 22.4. 84.

Ledere er: pater Anton Døkkers, S.J. og pater Pierre Grégoire, O.P.

Påskerefugiet vil koncentrere sig omkring påskens mysterium, således at gudstjenesterne og deres forberedelse vil være midtpunktet.

Erfaringen har vist, at deltagerne i øvrigt foretrækker et program, der ikke er lagt for stramt. Desuden vil der være tilbud om uformelle gruppesamtaler.

Alle, der føler behov for såvel ro som fællesskab i påskedagene, er velkomne.

Tilskud fra fonden Magleås Venner og andre fonds gør det muligt at fastsætte prisen til kr. 450.-. Opholdet kan forlænges til 2. påskedag, prisen er da kr. 600.-. Ankomstdagen begynder med eftermiddagskaffe og aftenmiddagen slutter med frokost.

Tilmelding foretages ved henvendelse til sekretariatet på Magleås mellem kl. 10 og kl. 16 på tlf. (02) 81 07 15 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød.

Nu kan du melde dig til DUK lejrene

Nu er det tid at tænke på sommerferie, hvis du da ønsker at deltage i en af DUK's mange lejre. DUK har for kort tid siden afsendt lejrplacen til søgning, menighedsråd, katolske skoler og KU'er.

Som sædvanlig er der et bredt udbud af lejre, både i og uden for Ømborgen for alle aldersgrupper. Temaet i år på lejrene er »Fred i verden«.

Sommerlejrene giver dig reel mulighed for at møde andre børn, unge og

voksne under vilkår og former forskellig fra det daglige, siger lejrudvalgets formand, *Susanne Vork*. Dels er man fælles om en lang række praktiske opgaver, dels er der rig mulighed for leg, sjov, musik, nye venskaber og sidst men ikke mindst vil man opleve et kristent og katolsk fællesskab.

Gennem diskussioner, messer, samvær under uhøjtidelige og seriøse former vil vi forsøge at opnå større forståelse af kirken, og det at være katolik, siger Susanne Vork videre.

Der afholdes 4 børnelejre for børn i alderen 7-13 år, 2 juniorlejre for

unge imellem 14-17 år, hvoraf den ene vil være halv vietnamesisk/halvdansk. Desuden en ungdomslejr i England for unge over 18 år. Du kan også komme på vandrejse på Bornholm, en multilejr for unge mellem 0-100 år eller du kan tage på den økumeniske lejr.

Nordisk lejr er i Polen, alder fra 18-35 år.

Tidspunkter og alle øvrige oplysninger vil være at finde i lejrbrochuren – så selv hvis du ikke umiddelbart har tænkt på at tage på lejr til sommer, skulle du nu tage en folder. Den kan også fås, hvis du ringer til DUK's sekretariat: tlf. 01-20 63 63.

Dramutext messe

Lørdag den 17. marts kl. 19 er der dramutext messe i Skt. Augustins Kirke, agtvejen i København. Mesu fristelse i ørkenen er temaet for gudstjenesten. De »normale« læsninger erstattes af drama, musik

og tekster, der gengiver indholdet på en kreativ måde.

Frank Jobst, ungdomspræst for DUK celebrerer, medens aktørerne er de 35 unge, der deltog i sidste års dramutext-lejr i Øm.

Biskoppens Sostrup-retræter

Tema: Helligånden - Kirken - Fuldendelsen.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehygge.

Der kan vælges mellem:

I. Søndag den 1. juli kl. 19 til lørdag den 7. juli kl. 11.30.

II. Søndag den 8. juli kl. 19 til lørdag den 14. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: på uge I ass. præst: Paul Marx O.M.I., på uge II ass. præst: Jesper Fich.

Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: kr. 785.-. Unge under uddannelse: Kr. 485.-. Børn under 14 år: Kr. 385.-. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 275.- pr. barn. Låger, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25.-. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, campingvogn, telt): Kr. 585.-. Børn: Kr. 285.-. Halve tripladser kan søges skriftligt.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 200.- pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Nærmere oplysninger: Ebba Falk, Caritas, tlf. (01) 12 72 61 tirsdag, onsdag, torsdag kl. 10-13.

Foldere med nærmere oplysninger hos sognepræsten eller Katolsk Bispekontor.

Sorg og glæde

Den der – »glæden over at være katolik« – sagde nogle skeptiske, marginale trosfæller, – den gled lidt for elegant udenom kirkens utiltalende træk i dag. Det er slet ikke fortidens synder, men nutidens, der holder vor skepsis vågen og vor tro på lavt blus. Skidt med korstogene og reformationstiden: Hvad med kirkens syn på kvinder i dag? Hvad med dens sære hang til at blande tro og jura sammen? Og hvad med dens tvetydige holdning til politik, påfaldende forskellig alt efter, om tingene foregår i Nicaragua eller i Polen? Alt dette og mere til irriterer os i dag!

Nu er der en hel del ved kirken, som også irriterer katolikker, der er glade for at være det og slet ikke vil stå uden for eller med ryggen til kirken. Og det ville være en trist fejltagelse at tro, at alle de loyale og trofaste uden videre var ukritisk indforståede med alt, hvad der foregår i kirken i dag. I alle de kriser, kirken nogen sinde er kommet igennem, har der været trosfæller, der i trosfællesskabets menneskelige svaghed så et alibi for at springe fra, mens andre forblev på deres post og gjorde noget imod den irriterende svaghed. Et historisk eksempel var Erasmus af Rotterdam. Han var enig med Luther i dennes kritik af misforholdene, han var endog mere spydig i sine satirer end Luther var, men Erasmus forblev katolik.

Vi er mange Erasmusser i dag. Vi kan godt se fejlene, men også opgaven. Vi er mange inden for kirken, der spørger, hvor koncilets åbenhed er blevet af: Det forpligter os bare til selv at være åbne. Mange af os lider under »mærkelige« udtalelser fra kirkelige, også vaticanske instansers side. Vi har da lov til at sige det højt i håbet om at blive taget alvorligt.

En af de mest hørte bebrejdelser er, at for kirken er dogmer og moral vigtigere end levende mennesker og deres virkelige liv. Som eksempel nævnes gerne kirkens syn på kærlighed og seksualitet, et kært argument blandt unge. Eller kirkens dobbeltmoral i spørgsmål om selvforsvar og nedrustning.

Sandheden er dog, at i kirken er der mere end én opfattelse af krig og fred, og såmænd også mere end én opfattelse af samliv og seksualitet. Men de unge vil da heller ikke benægte, at nogle iblandt dem har opfattelser af både det ene og det andet, som er så materialistiske, at de ikke kan forliges med et kristent syn på livet i det hele taget.

Man kan naturligvis med rette forvente, at kirken vokser sig fra traditionelle, kulturbundne forestillinger om, hvad der er »det eneste rigtige«. Det gør den også, måske lidt langsommeligt. Men ingen kan forlange at kirken forråder sin sendelse: Hvis den skal opdrage til tro og håb og kærlighed, og formidle forsoning og tilgivelse – og det skal den – da må den have ret til at være »mater et magistræ«, moder og pædagog, eventuelt med pædagogisk temmelig forældede metoder, og være den anstødssten, man bygger på eller snubler over.

Det er ikke utænkeligt, at mange af dem, der står med ét ben i kirken og med det andet uden for, inderst inde giver kirken ret, men ikke magter at leve op til dens forventninger. Netop dér vil den være sakramente, som befrier. Men sandsynligvis er det også netop dér, dens bæreevne belastes mest: Kirken består jo af mennesker, og intet menneske opfører sig nogen sinde overbevisende kærligt og barmhjertigt nok. Mens vi taler om kærlighed kan vi sagtens fristes til den sterile intolerance, der vil overtale mennesker uden at elske dem, og som forvandler brødet i vore hænder til sten og ægget til en skorpien.

Netop derfor trænger vi til hinandens kritik og hjælp, ikke til sur afstandtagen fra hinandens ufuldkommenhed.

Sorgen over kirkens fejl kan aldrig være så stor, at ikke glæden over at komme dem til livs skulle være større.

ww

Vi vil hellere læse noget opbyggeligt i k.o.

Kære redaktion,

Til lykke med »katolsk orientering« nummer 2. I har overrasket os med en enestående udgave. Næsten hver side bringer noget opbyggende og referatet fra »Catholic Herald« om Maria-visionerne er direkte begejstrende.

Selv han, der skriver i den tykke ramme og underskriver sig ww, virker opmuntrende, når han er ved at opdage det positive, der er bundet til den katolske arv og tradition.

Men lad os begynde med omtalen af pavens besøg i det lutherske sogn i Rom. Det er virkelig fint gjort, at redaktionen ikke bare nøjedes med en kritisk notits om, at paven inviterede sig selv, men kom med en redegørelse for, hvordan besøget kom i stand, og oven i købet kom der en kommentar både fra sognepræsten og Det lutherske Verdensforbund.

Begge artikler, hvor kardinal Ratzinger nævnes som hovedperson, er også meget oplysende og rydder nogle misforståelser af vejen. Her bliver man slået af kardinal Ratzingers ord om de økumeniske bestræbelsers mål: »at forvandle de mange adskilte konfessionskirker til mange lokalkirker, der i deres mangfoldighed er virkelige kirker«.

Når man læser de ord, kan man ikke undgå at blive forbavset over, hvor enkelt man kan forklare, hvad det er det egentlig drejer sig om. Selv om man har hørt om og i en vis udstrækning har været involveret i økumener, virker de ord som en åbenbaring. Lige pludselig forstår man en hel masse af de anordninger og ændringer, der er i den katolske kirke. Så forstår man også hvorfor man snakker om, at man gerne havde en regional kirke.

I forbindelse med det kan jeg ikke undgå at få det indtryk, at vi mangler ordentlig oplysning i vor katolske kirke, hvad det hele handler om, når man taler om økumener. Det er ikke nok, at øvrigheden handler på højt niveau og glemmer detaljerne – med det resultat, at lægfolket mangler forståelse. Det vækker bare fortvivlelse og skuffelse. Her kan jeg

ikke lade være med at bruge den nye salmebog som eksempel. Hvor havde vi undgået megen verbal krig og følelsesmæssige udladninger, hvis vi forinden dens udgivelse havde fået en ordentlig forklaring på, hvorfor? og hvad er meningen.

Endvidere glædes man over Joost Dahlerups korte indlæg inspireret af Niels Randkærs fortælling om »Det hellige træ i Lima«.

Man glædes over Caritas-artiklen, hvor vi får bevis for, at almisser ikke er fremmede for os. De kommer bare, der oplyses om problemerne og formålet, og at man så beder om penge. Er det ikke noget man kan bruge inden for selve kirken? Man praktiserer den form for pengeindsamlinger og beder om gratis arbejdskraft i vid udstrækning i den katolske kirke i England og Tyskland, (hvor bl.a. penge til det danske bispedømme samles på den måde) og i Polen, men også i de danske frikirker.

Grethe Livbjergs artikel om de russiske kristne og artiklen om de litauiske katolikker er meget op-

byggelig, især for den, der kender forholdene.

Når man læser de artikler, går tankerne til pave Johannes Paul II, da han i juni 1979 ved sin første pilgrimsrejse til Polen indirekte henvendte sig i sine prædikener til de russiske og andre folkeslag under kommunistisk regime og bad for dem også.

Man glædes over de korte artikler, der bringer nyheder om jubilæer, diakonværelser og forfremmelser både herhjemme og i udlandet. Man glædes også over de artikler, der bringer nyheder om den katolske kirkes fremgang i Sydamerika, Afrika og Asien.

Ja, selv Kaare Osorios artikel om »Tidens Tegn« er på sin vis glædelig. Naturligvis ikke ved at slynge i hovedet på os med pavetro, som et skældsord, som han hævder det, heller ikke i de passager, hvor man skal søge ham i tidsskrifterne for at undgå at støde på, som han selv nævner det: »... de ugudelige ateister, indifferente

materialister, åndløse liberalister og sekulariserede katolikker, der har gjort knæfald for tidsånden og sat mennesket i stedet for Gud...«

Det er også glædeligt at få at vide, at der er nogen der forsøger at gå i troens dybde, og det skulle ikke være foragteligt, når de bygger det på deres personlige Guds-erfaringer, når de bruger mere end en sans i deres tro, og når de lægger vægt på den type spiritualitet, som netop står i modsætning til det, som de nævnte ateister, materialister og liberalister står for.

For resten hvad betyder den bredeste folkebevægelse uden dybde? og hvad betyder det for troen?

Tak redaktion for det opbyggelige nummer. Hvis I bliver ved på den måde, så sker det, at I omvender os fra at være irriterede k.o.-læsere til at være store tilhængere. Det er nu en gang sådan, at i dagligdagen får vi så mange destruktive nyheder og oplevelser, at når vi beskæftiger os med troen og det kirkelige stof, så ville vi hellere læse noget opbyggeligt fra ind- og udlandets katolske kirke – end stof om de desorienterede katolikker der ude.

Med venlig hilsen
Peter Kettner

Katolsk Anders And

»katolsk orientering« er netop kommet i dag, det varer vel heller ikke længe før det lille lyserøde girokort gør sin ankomst. Det får mig igen til at tænke på følgende:

Var det ikke en ide at vedhæfte en ekstra lille seddel, hvorpå de mennesker, der virkelig er interesserede i at modtage »orientering«, skriver deres navn og adresse, returnerer det til bladet og så selv betaler, hvad det koster, på lige fod med andre ugeblade eller tidsskrifter.

Nu ved jeg godt, det er frivillige beløb på 90 kr. – hvad der i sig selv er forkert at påtrykke – altså er beløbet ikke så frivilligt endda, men min samvittighed overtaler mig altid til at betale, skønt guderne skal vide, at jeg bestemt ikke har lyst til det.

Jeg ved godt, at ordet »orientering« dækker et bredt område, det er der vel heller ingen, der vil

betvivle. Vi kommer jo verden rundt hver 14. dag, men med tiden er »orientering« virkelig blevet så dårlig, at jeg betragter det på højde med Anders And eller den sædvanlige uge-reklame, vi får delt rundt her i byen. Lad dog de mennesker (fem ialt), der interesserer sig for selvforsvar finde ud af »Hvem de er« og når de har fundet ud af det, så send dem til Ungarn eller Moskva eller måske til en lille ukendt afrikansk stat.

Altså, orienter Jer om hvem, der har interesse i orientering, lad så dem betale, hvad det koster at få bladet i trykken enten ved at tegne et abonnement eller købe dem i de forskellige præsteboliger, det vil spare bladet for en masse udgifter, for slet ikke at snakke om al den tid, I sparer ved, at der kun skal laves en brøkdal af dem, der nu bliver fremstillet i massevis; den tid I nu sparer, kan I så

bruge til at lave noget lokalt eller mere interessant læsestof, så vil interessen for bladet måske stige i stedet for som nu, at falde direkte i papirkurven.

Annalise Rasmussen.

Svar:

Ved udsendelsen af den lyserøde giroblanket har redaktionen altid gjort opmærksom på, at også mindre beløb end det påtrykte er velkomne. I så fald kan man benytte en almindelig giroblanket eller en check.

Hvad fremstillingen af bladet angår, er det altså ikke redaktionen, der trykker det. Vi kan oplyse at det tager 14 dage at samle stof, redigere det og lave ombrydningen, mens det tager knap en time at trykke de 16.000 eksemplarer. Uanset oplaget størrelse forbliver redaktionens arbejde jo det samme. Den eneste besparelse ville være avisportoen.

Red

Tidens tegn søger ortodoksi

Jeg har det ikke med at skrive læserbreve, hverken her eller andre steder, men for en gangs skyld må jeg sende »katolsk orientering« et sådant, foranlediget af Kaare Osorios indlæg i nummer 2 under

overskriften »Tidens Tegn – et katolsk rethaveri«.

Kaare Osorio finder altså Tidens Tegn rethaverisk, jeg finder det er et katolsk årsskrift, som søger ortodoksi, og ortodoksi betyder – som ikke

videre bekendt – rettroenhed. En sådan linie kan da vist ikke være så gal i katolsk sammenhæng, som Kaare Osorio mener. Han skal have lov til ikke at kunne lide den, det manglede bare andet, men... at kalde den rethaverisk, det turde være rethaveri fra Kaare Osorios side.

Jan Locher

Vi har alle indflydelse

Ase Svansø Iversen og Michael Schrøder nævnte i »katolsk orientering« nr. 1, at det for dem føles som et savn, at bladet ikke i højere grad er præget af stof, som bestyrker vores katolske livssyn og i det hele virker bekræftende på vores tro. Jeg forstår jer egentlig godt. Naturligvis skal vi have orientering om kirkelov, økumeniske samtaler på topplan, den katolske menigheds stilling i andre lande osv. Kort sagt, hvad man kan kalde orienterende stof; men den læser, som ved læsning af k.o. søger at finde ud af, hvad det betyder for almindelige mennesker (såvel præster som lægfolk) at tro og at

leve sin tro, vil efter min opfattelse nok mærke, at her mangler k.o. noget. Dette er ikke noget angreb på redaktionen, vi har alle en indflydelse på hvad der skal præge bladet.

Oftest spørger jeg mig selv, om ikke vi som katolsk menighed i Danmark i den grad har skikket os lige med denne verden, at vores blad ikke bliver den åndelige saltvandsindsprøjtning, som det vel burde være. Det er opløftende at læse om jeres forventning om at få »kastet yderligere lys over det dejlige nye land, I har opdaget«. At vores talerør så ikke viser sig at være, som I ventede, tror jeg skyldes en dybere åndelig

nød hos os, som er bladets læsere og dermed potentielle bidragydere. Når vi som jordens salt mister vores kraft vil det, som skulle være et levende vidnesbyrd nemt kunne gå hen og ligne en almindelig avis for meget. Men kast nu ikke forventningens glæde væk, der er jo alligevel undtagelser fra jeres generelle indtryk.

Eugenio Drostby

Ang. bodspraksis

Vi skal passe meget på, at vi ikke gør det for let at udføre bod og at pålæggelse af bod virkelig betyder anstrengelse efter opnåelse for fuld tilgivelse.

Jeg synes der er en lidt slap holdning angående faste og idømmelse af bod. Det ville være på sin plads, hvis vi strammede kravene lidt.

Dette skal ikke praktiseres for at føre os tilbage til den såkaldte »middelalder«, men for at vi ikke

skal blive lade og ligeglade i troen og derfor et lettere mål for Satans angreb og et evt. frafald.

Ovenstående praksis kan også være et virksomt middel for at opnå et tættere afhængighedsforhold til Herren, Jesus Kristus og Jomfru Maria og alle helgenerne.

Gud give os visdom til at ændre os efter Hans vilje, – ikke vores.

T. Groth

En hånende kritik af vore sangere og musikere

Jeg har med nogen undren og ikke så lidt vrede læst Knud-Erik Kengens temmelig vidtløftige og arrogante indslag i »katolsk orientering« af 25. januar angående den katolske kirkemusiks forfald i Danmark.

Der var vel en hånende kritik af sangere og organister som »behjertede amatører med alt for ringe forudsætninger for at best-

ride disse embeder...«, – men egentlig ikke angivet nogen årsag til at disse får lov til at fortsætte deres nedbrydende virke på den ædle kirkemusik.

Jeg kunne tænke mig, at det umiddelbart kan skyldes, at dygtige, veluddannede organister, som det er tilfældet med Knud-Erik Kengen, har ansættelse i den protestantiske kirke, hvor man jo sikkert

tjener udmærket, mens jeg: »en ukvalificeret behjertet amatør« i årevis har maltrakteret orglet i hans sognekirke »uden at have forudsætninger for at bestride dette embede« – og uden synderlig fortjeneste.

Det er godt, at Knud-Erik Kengen nu har indset, at der skal gøres noget for at rette op på dette misforhold. Jeg tror, han

Tre fluer med ét smæk

Angrebene fra tre sider på mit læserbrev i »katolsk orientering« nr. 1/84 tvinger mig til en replik:

Til landarbejderen Henrik Lewandowski: et forsøg på at samle kernerne og blæse avnerne væk kan ikke med rette stemples som kævl.

Til Erik Vognsen: mit udtryk: »åh så økumenisk« var vist inspireret af min rejse til Rom i september 83 med folkekirkekoret »Bethesda«. Jeg blev som katolik angrebet voldsomt af en luthersk-protestantisk sognepræst. (Jeg kan ikke nævne navn): »I er så overøkumeniske, vover ikke at tale om f.eks. jomfru Maria i Lourdes og Fatima. I mister jer selv og hjælper ikke os med det!«

Naturligvis skal vi være økumeniske, blot uden at falde i den modsatte grøft.

Du siger, at Bibelen kun måtte trykkes eller skrives på latin osv. Dertil

vil jeg uden at være historiker mene, at det først var ved og med opfindelsen af bogtrykkerkunsten i 1445, at det blev muligt at fremstille Bibelen, så den blev tilgængelig for alle (som kunne læse!)

Og endelig: jeg tilhører absolut ikke nogen fraktion!

Til Kirsten Windfeld: »Denne herlige salme« blev i 50'erne sunget i Jesuskirken i Valby, hvor jeg af og til kom til

gudstjeneste. (Den gang kun med særlig kirkelig tilladelse). Sognepræsten Thorkild Glahn, (nu afdød, hvorfor jeg kan nævne hans navn) gav mig 100% ret i, at denne salme, en reformationssalme af Grundtvig, måtte være en belastning for en katolik at sidde og høre på!

Så vidt jeg ved, er ordlyden præcis den samme nu som dengang.

Jutta Neergaard

Hvem kan hjælpe?

Hvem kan give oplysninger om Helena Nyblom? Gunnel Vallquist i Sverige påtænker at skrive en løvnedsbeskrivelse om den danskfødte forfatterinde H. Nyblom, født Roed (1843-1926). Hun konverterede til katolicismen 1894, og G. V. er særlig interesseret i H. N.s katolske kontakter i Danmark på den tid. Johannes Jørgensen? Mogens Ballin? H. N. tilhørte en kendt kunstnerfamilie, faderen Jørgen Roed var maler og professor ved Kunstakademiet, og broderen Holger var en betydende kunstner.

Gunnel Vallquist vil være meget taknemmelig for alle oplysninger vedrørende Helena Nyblom. Adresse: Gunnel Vallquist, 762 00 Rimbo, Sverige.

Mange unge er ivrige efter at lytte

Vi synes Henrik Lewandowski er for pessimistisk på de unges vegne i dit indlæg om forberedelse til ægteskabet i k.o. 8.2.84 s.8. Du mener ikke, at de vil spørge os gamle til råds. Men du er egentlig også pessimistisk på vore vegne, for du mener heller ikke, at vi vil åbne os helt for de unges spørgsmål. Vi tror, du undervurderer begge parter.

Da vi var unge – og det ser ud til at være en del år før du var det – var der også en del ældre, som sagde til os: I må gøre jeres egne erfaringer. Det blev vi gale over! For hvis vi ikke skulle lære af foregående generations erfaringer, hvordan i alverden skulle menneskehe-

den så nogen sinde blive bedre? Og hvis de ældre ikke ville lære fra sig – enten fordi de undervurderede sig selv eller de unge – så var det simpelthen tåbeligt. Vi havde et helt andet syn: At de unge stod på skuldrene af de ældre, at hver generation stod et trin højere, fordi den byggede på de ældres erfaringer, og at vi sådan for hver generation var med til at bygge en bedre verden. Vi er sikre på, at der er masser af unge også i dag, der deler dette syn og som ikke bare vil være villige til at lytte, men også ivrige efter det, ja, som bare venter på tilbud i den retning.

Og nu, da vi er – ja vi føler os bestemt ikke gam-

le, men lad os sige: ældre, så har vi da stadig den samme mening. Vi føler os forpligtede af vore erfaringer, af vor viden, ja, også af vor tro, som forhåbentlig er vokset med årene og erfaringerne. Vi stiller gerne det altsammen til rådighed, og det har vi også vist gennem årene.

Når du slutter med at spørge pastoralrådet, om det blev færdigt med spørgsmålet »Dåb og Mission«, så forstår vi det sådan, at du mener, at det burde rådet hellere beskæftige sig med end ægteskabsforberedelse. Men ægteskabsforberedelse, ægteskabsundervisning i det hele taget er da i allerhøjeste grad en del af dåbunderservisningen og af mission. Mener du ikke det? Ægteskabet er den stand, den tilværelse, hvori langt de fleste mennesker skal leve deres liv, sådan som vi har gjort det. Ægteskabet er den vej, disse unge skal gå til

hellighed, ligesom vi har skullet gøre det eller burde have gjort det, eller endnu bør gøre det. Det er derfor – og vi synes i og for sig, at meget i dit indlæg netop understreger det – af afgørende betydning, at børn og unge lærer så meget som muligt om ægteskabet. Hvordan de så vil udmønte det i praksis – det er naturligvis altid deres egen (og Guds) sag.

Så vi er glade for, at pastoralrådet viser god vilje til at gøre noget ved denne sag. Lad os bare håbe, at der også kommer noget konkret ud af det – ja, ikke bare håbe, men også bede for det.

Lad så endelig de unge spørge om mange ting – det er deres ret. Og det er vor pligt og vort ansvar at svare. Kan vi ikke det – så skulle vi måske selv på ægteskabskursus; det er aldrig for sent at lære.

Veslemøy
og Erik Guldager

vil være mere end velkommen til at overtage det orglembede i Skt. Theres kirke, som rettelig burde være hans – og som forøvrigt lige straks er vakant.

Dersom han alligevel ikke synes, den ære er ham værdig, skulle han i fremtiden afholde sig fra at kritisere de mennesker, som er villige til at præstere et arbejde for kirken uden fyrstelige aflønninger.

Mimi Dernehl

Til de mange skrivende læsere

Vi modtager for tiden mange læserbreve, og det er vi glade for, fordi et af bladets vigtigste formål er at tjene kommunikationen mellem bispedømmets katolikker. Men det kniber

med pladsen, især når der kommer lange indlæg. Derfor skriv så kort som muligt. Det vinder et læserbrev i øvrigt ofte ved.

Red.

Valfarters betydning i kirkens liv

Kevelaer (KIPA) – Hvordan skal valfarter kunne medvirke til en bedre international forståelse og til Europas evangelisering? Kardinal *Basil Hume*, præsident for Rådet for de europæiske Biskpekonferencer, indbød for nylig 20 valfartsledere og ansvarshavende for valfartssteder til en diskussion. Belgien, Tyskland, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Polen og Svejs var repræsenteret ved dette møde, der fandt sted i Kevelaer.

Monsignore *Homeser*, biskop af Hildesheim påpegede betydningen af de europæiske valfarter. Man diskuterede muligheden for en udbygning af dem.

Der skal sørges for mellemfolkelige kontakter i anledning af de valfarter og oplysning om festligholdelse af store begivenheder må udbredes. Særlige ungdomsvalfarter bør arrangeres.

Paven har indbudt alle katolske biskopper i verden til at vie den 25. marts til Jomfru Maria. Paven har selv skrevet en lang dedikations-bøn, som slutter med et litan. Heri nævnes alle de farer, vi beder om at blive beskyttet imod eller befriet fra. I litaniet nævnes sult og krig, atomtruslen og terror, had og uretfærdighed, drab på ufødte og andre uskyldige, tabet af værdinormer og syndsbevidstheden.

Det skal nok irritere mange, at svaret på litanens forbønner ikke er »bed for os«, men »skån os« eller »fri os«, som ellers kun siges i en bøn til Gud.

Miljøgruppe forpurrer teltlejr for unge i Rom

Rom (NC) – Vatikanets og Roms planer om at skabe en campingplads til de 35.000 unge mennesker, som ønsker at overvære Det Hellige Års højtidelighed i april, kritiseres af italienske miljøgrupper og politikere.

De påstår, at planen vil medføre trafikkaos, store oprydningsproblemer og »afgræsning« af en af Roms største parker.

Rom vedtog et forslag fra pavens lægmandsråd i december om at benytte den 54 hektar store Pineta Sacchetti-park nær Vatikanet som teltlejr til de forventede 35.000 pilgrimme.

Størstedelen af parken er en ubenyttet eng med udsigt over Peterskirken mod øst.

Byen sagde ja

En talsmand for Vatikanet sagde i januar, at man forventer mere end 50.000 pilgrimme til de 5 bededage og højtidelighederne den 11.-15. april.

Parkmyndighederne blev anmodet om at skaffe plads til to tredejedele af de unge, da det ellers ville blive vanskeligt at finde logi til dem i den normalt travle turistsæson.

Roms kommunistiske borgmester *Ugo Vetere* støtter tanken: »I Rom er alle velkomne«, siger *Vetere*. »Jeg kan ikke forstå, hvorfor byen skulle have sagt nej. Naturligvis må vi sørge for, at der ikke sker skader«.

Miljøprotester

Miljøgruppen *Italia Nostra* mener, at planen kræver etablering af toiletter m.m., elektricitet og andet campingudstyr, hvilket vil ødelægge en af Roms få botaniske haver.

Kommunistiske byrådsmedlemmer vil træffe foranstaltninger mod risikoen for ødelæggelse og har i øvrigt sagt, at de unge pilgrimme næppe er vandaler.

Paven offentliggjorde begivenheden sidste maj. Han ventes at møde de unge pilgrimme to gange ved højtidelighederne i april.

Ifølge de sidste meddelelser har arrangørerne af lejren bøjet sig for miljøgruppernes protester.

Roms borgmester *Ugo Vetere* har opfordret romerne til at indkvartere de 35.000 unge privat. Den

italienske fritids-organisation FAITA har stillet 36 hektar land til rådighed i Roms omegn.

Især de mange breve fra børn sætter paven i godt humør

Stort sekretariat beskæftiget med oversættelsesarbejde

Vatikanet (NC) – Pave Johannes Paul II modtager hver dag hundreder af breve. Nogle, hovedsagelig statsoverhoveder, sender breve som diplomater. Andre afleverer dem personligt til svejtsergarden, der står ved bronze-døren, hovedindgangen til det pavelige palads. Men de fleste lægger simpelthen brevet i postkassen med adressen: Pave Johannes Paul II. Vatikanstaten 00 121.

På alverdens sprog

Den nuværende pave modtager flere breve end nogen før ham. Brevene sorteres i et sekretariat. Hovedparten er på italiensk, engelsk, fransk, spansk, portugisisk, tysk,

25. marts i Rom: Familiernes jubelårsfest

Rom (KIPA) – Den 25. marts vil paven selv modtage pilgrimmene på Peterspladsen, fejre den hellige eukaristi med dem og i sin tale henvende sig specielt til familierne.

Den 25. marts er familiernes jubilæumsfest. Allerede da Johannes Paul II var ærkebiskop i Krakow, var familien det foretrukne emne såvel for hans filosofiske og teologiske studier, som for hans præstegerning. Han tager kampen op mod de kræfter, der – især i Europa og USA – synes at arbejde på familiens opløsning.

Johannes Paul II betragter familien som kerne i menneskelivet i dag og i morgen. Derfor bør familien ikke udelukkende bevares i den model, som vi har fået overleveret. Mens man værner om de varige værdier, bør de bedste elementer af det sociale fremskridt optages. Det kræver al den menneskelige og guddommelige kraft, vi modtager af Gud.

Her lærer man at elske

Paven opfordrer alle kristne kvinder og mænd til at værne om familiens værdighed. Den er stedet, barnet bliver født ind i, hvor dets personlighed

formes, hvor det forberedes på at træde ind i samfundet og hvor det lærer at holde af, fordi det selv bliver elsket.

Kun familien kan løse narkoproblemet

Forsoningens år er en tid til besindelse, omvendelse, hengivelse, barmhjertighed, forståelse af næsten og kærlighed. Det er det, familierne bygger på, og som er absolut nødvendigt for et fællesskab i familien. Efter pavens mening er det

familien, der må løse narkotikaproblemet. Paven opfordrer medlemmerne i en kommission for narkotikamisbrug i USA til at støtte familierne og give dem mulighed for at hjælpe de nødstedte. Samfundets kulde og ligegyldighed er årsag til narkotikamisbruget, der er blevet til en svøbe.

Mange mennesker drives til virkelighedsflugt, og de finder den i narkorussen. Familien alene kan rive mennesket ud af sin anonymitet og give det sin personlige værdighed tilbage. Dette har Johannes Paul II allerede nedfældet i sin apostoliske skrivelse, *Fællesskabet i familien*. Her gøres rede for, hvilke opgaver de kristne familier har.

99 martyrer fra Den franske Revolution er blevet saligkåret

Rom (KIPA) – Søndag den 19. februar blev 99 martyrer fra den franske revolution saligkåret af pave *Johannes Paul II*. Alle blev i årene 1793 og 1794 henrettet ved guillotinen eller ved skydning. Der var 83 kvinder fra alle sociale lag og i alderen 24 til 73 år. 12 af de nu 99 salige er præster, 3 er ordenssøstre.

Saligkåringen af præsten *Guillaume Repin* og hans 98 lidelsesfæller minder om en historisk epoke,

hvis »antireligjøs karakter«, historikere i dag er enige om, siges det i akterne til saligkåringen.

Det fremhæves endvidere heri, at de fleste blev henrettet på grund af forfølgernes fanatisme, og henrettelserne skete ikke på grundlag af lovovertrædelser. Derimod blev de 12 præster henrettet af politiske grunde: de vægrede sigmod at aflægge en ed, som stillede de katolske gejstlige under statslig autoritet.

Især de mange breve fra børn sætter paven i godt humør

Stort sekretariat beskæftiget med oversættelsesarbejde

polsk og latin. Breve, der er skrevet på andre sprog, gives til en oversætter.

Sekretariatet skønner, at der daglig indløber flere hundrede breve. Ni præster er fuldtidsbeskæftiget med den engelske post alene. Kun den italienske stab er større på grund af de italienske breves store antal. Sekretariatet siger, at næsten alle breve adresseret til paven, læses af ham. Staben sorterer brevene efter indholdet og vedlægger en kort oversigt over det emne, de behandler. Sekretærerne udvælger nogle breve og kort for at give paven en fornemmelse af korrespondancens art. Paven citerer sommetider brevene i sine taler.

Folk skriver til paven af

mange grunde. Nogle beklager sig over, at deres yndlingspræst er blevet forflyttet. Andre kritiserer paven. Flere folk har f.eks. kritiseret, at Yassir Arafat fik en audiens i 1982. Andre igen beder om forbøn. Mange, specielt børn, udtrykker deres kærlighed og beundring.

Hvad paven skånes for

Paven er særlig glad for børnenes breve, fordi de »sætter ham i godt humør«, siger en sekretær.

Nogle synes, at det ville være en god forretning, om paven bortauktionerede nogle personlige ejendele til fordel for velgørenhedsarbejde. Den slags opfordringer går paven ikke ind på.

Kun få breve skånes for. Det er f.eks. breve fra folk, som påstår, at de kender datoen for verdens undergang, eller hævder, at de har fået private åbenbaringer af Gud.

Selv breve, som er bestemt for andre kontorer, går til paven, hvis de er adresseret til ham. Hvis en biskop f.eks. foreslår laicisering af en præst, går brevet til paven, selv om sagen skal behandles i Trosalærekongregationen.

Breve til paven besvares sædvanligvis af Statssekretariatet eller den kongregation, som behandler spørgsmålet. Kun få personer, fortrinsvis statsoverhoveder, modtager breve underskrevet af paven.

Ubelejlige sandheder skal ikke forties

(KIPA) – 1.200 presse- og TV-journalister fra hele verden deltog i slutningen af januar i en messe i Peterskirken i Rom. Celebranten, kardinal *Joseph Ratzinger* belyste i sin prædiken »to vigtige opgaver for vor tids journalister«: At genskabe tilliden i en krisetid, hvor alle advares mod alle, og at udvise det moralske og intellektuelle mod, at sige ubehagelige sandheder.

Krav på sandheden

»Journalistik bliver kun rigtig meningsfuld som profession, hvis den er opsat på at finde frem til sandheden, sagde kardinalen og fortsatte: »Men journalistik bliver først et kald, når den også finder frem til sandheder, der er gode«.

»Samfundet har klart krav på, at pressen tør sige ubehagelige sandheder

lige op i ansigtet på myndighederne, men den frimodighed er kun en dyd, når den går hånd i hånd med frie menneskers bevidsthed om deres ansvar«.

Ifølge Ratzinger er det »forkert at tro, at alt, hvad en journalist er kommet på sporet af, også skal offentliggøres, men det er lige så forkert at gå rundt med den opfattelse – både hos kirkelige og statslige autoriteter – at negative sandheder skal forties«.

Diskretion, ifølge Ratzinger »frihedens fundamentale dyd«, er »evnen til at skelne mellem det, offentligheden bør vide, og det, som ikke kommer offentligheden ved. Derfor uddar presserfrihed uden diskretion til den sygelige trang at hænge folk ud med sladder«. »Diskretion har sine rødder i kærligheden til men-

neskefællesskabet, til samfundet, til det kirkelige fællesskab, til det enkelte menneske og Gud. Diskretion har intet til fælles med »at male alt rosenrødt«, sagde Ratzinger. »Men modet til at være skrap bør i øvrigt have det konstruktive sigte, at aktuelle mangler og behov afhjælpes, og misbrug afskaffes«. Og så kræver det ikke ringere mod at henlede opmærksomheden på det gode i mennesket og i verden, sagde kardinal Ratzinger til slut i sin prædiken.

Kirken vil være et glashus

Efter messen blev de 1.200 journalister modtaget i audiens hos paven, som kaldte kirken »et glashus«. »Kirken er villig til at virke åben og gennemsigtig, så offentligheden får indblik i dens arbejde og dens strukturer«, sagde paven.

Kardinal Joseph Ratzinger

»Kirken bestræber sig mere og mere på at være et glashus, hvor alle kan se, hvad der foregår og hvordan kirken opfylder sin mission i troskab mod Kristus og hans evangelium«.

Moralsk i stedet for militær afskrækkelse

Rom (KIPA) – Det vil være af største betydning for verdensfreden, hvis man kunne enes om en moralsk i stedet for militær afskrækkelse. Det har paven påpeget under en audiens med det pavelige videnskabelige akademi, oplyser professor *Carlos Chagas*, Brasilien i et interview med Vatikanets Radio.

17 internationalt kendte videnskabsmænd har diskuteret virkningerne af en kernevåbenekspllosion.

Blandt dem er *Alexandrov*, *Valiko* og *Isjev*, medlemmer af det sovjetiske videnskabelige akademi. Desuden er der amerikanerne *Gould*, *Sagan*, *Shoemaker*, *Weisskopf* og nobelpristageren *Townes*. Dette møde anses for at være et initiativ på meget højt plan.

Deres rapport er netop ved redaktionens slutning udsendt og vil senere blive bragt i »katolsk orientering«.

Pressen får mundkurv på i langt de fleste lande

(KNA) - Pressefriheden i verden trues. Det internationale presseinstitut (IPI) i London konstaterer i sit tilbageblik på 1983, at de stater, der har skrevet under på FN-menneskerettighederne og Helsinki-erklæringen med vilje tilsidesætter deres pligt til at værne om ytringsfriheden.

Journalisterne har aldrig haft det så svært som nu. Kun få lande respekterer retten til fri meningsudveksling.

IPIs hårdeste kritik er rettet mod Tyrkiet og Sydafrika. Talløse journalister og forlæggere er blevet dømt for at have bragt statens sikkerhed i fare. I Sydafrika er 15 af de 24 chefredaktører af oppositionspressen blevet straffet eller truet.

I Polen er det kun den katolske presse, der har kunnet tage sig små friheder. I USSR, konstaterer IPI, har *Jurij Andropovs* regime betydet en lille lettelse på mange områder og derfor også for de udenlandske korrespondenter.

I Kina sidder endnu talrige journalister i fængsel, fordi de er gået ind for en større liberalisering i de senere år.

Lige galt i Vesten

Men heller ikke de vestlige stater går ram forbi. Såvel IPI som CGC (de franske journalisters fagforening) kritiserer den manipulation og tiltagende kontrol med fjernsynet, udelukkende for at begrænse ytringsfriheden.

Også *Ronald Reagan* må høre for, at han ikke netop er kræsen i valget af sine midler for at dæmme op for indiskretionerne i regeringskredse i Was-

hington. Man kritiserer brugen af løgnedetektorer og embedsmænds forbud mod kontakt med pressens repræsentanter.

Ensrettet presse

I den tredje verden præges pressen – lige fra Bangladesh til Uganda og fra Brasilien til Uruguay – af den ensformighed, som kendetegner de forskellige regimer. Særligt ondartede tilfælde er El Salvador, Chile og Indonesien. Indonesien siges for fremtiden at ville forbyde den udenlandske presse at udbrede nyheder og baggrundsskildringer i landet.

Malaysia får et statsligt presseagentur, »Bernama«. Den 1. maj skal Bernama overtage alle andre indenlandske agenter. Udenlandske agenter må kun sælge deres nyheder til Bernama, hvilket det asiatiske katolske

presseagentur UCA-News beklager dybt.

Særlig betænkeligt er det, at de såkaldte blokfriske lande nu også, ligesom Sovjetunionen, kræver monopol på udsendelse af informationer.

På en mediekonference i Delhi advarede landene mod de internationale presseagenter som en stor fare for den tredje verdens kulturelle og politiske uafhængighed, og de ønskede at fremme de regionale agenter med alle midler.

Som eksempel kan nævnes det panafrikanske presseagentur Pana, som blev grundlagt i 1979. Ifølge Unesco anser Pana sig ikke blot som et frihedens instrument, men »kender også sit ansvar over for nationale og regionale interesser«, en formulering, der kan fortolkes på mange måder.

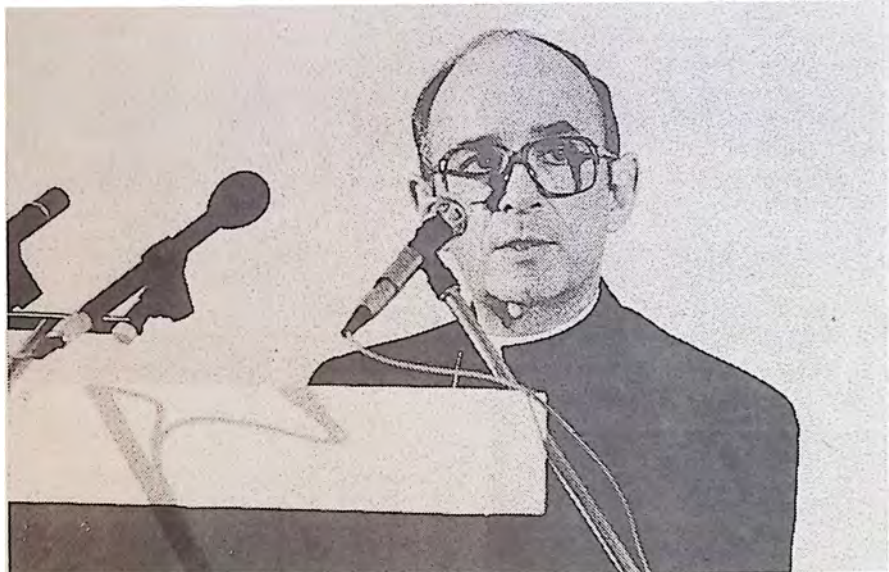
Topmøde mellem Pimen og Glemp?

(KNA) – Nyheder angående østpolitikken omgås meget varsomt i Vatikanet. Mens italienske aviser allerede i december talte om den polske kardinal *Glemps* rejse til Moskva, ønskede Radio Vaticana ikke at bekræfte rigtigheden af denne påstand.

Det siges at dreje sig om en invitation fra Moskvas patriark *Pimen* til kardinal *Glemp*. Vatikanet mener dog, at man først venter *Pimens* besøg i Warszawa. Litauiske kilder vil vide, at den polske kardinals besøg i Moskva endnu ikke er planlagt. Et møde mellem kardinal *Vaivods* af Riga

og kardinal *Glemp* står også hen i det uvisse endnu. Polakkerne er næppe begejstrede ved tanken om, at deres primas skal rejse til Sovjet. De polske katolikker anser det som et yderligere skridt på den forsoningsvej, som de bebrejder kardinalen for.

Ganske vist ville de hårdnakkede rygter om pavens rejse til Litauen blive mere sandsynlige, hvis *Glemp* rejste til Moskva. Det ville sikkert være den ortodokse kirke, der blev sat til at knytte de første kontakter i tilfælde af et pavebesøg i Sovjet.

Chicagos ærkebiskop, kardinal Joseph Bernardin modtog den 2. februar et æresdoktorat ved Det katolske Universitet i Leuven, Belgien. I hyldestalen understregedes hans enorme indsats ved udarbejdelsen af de amerikanske biskoppers fælles erklæring om fred og nedrustning. *Belga-foto.*

Flere lande optager diplomatiske forbindelser med Pavestolen

Vatikanet (NC) – 107 lande, deriblandt USA, står nu i diplomatisk forbindelse med Vatikanet.

I 1939, da pave *Pius XII* besteg pavestolen, havde Vatikanet kun diplomatiske forbindelser med 37 lande. Antallet er altså næsten tredoblet siden da.

I 1956, to år før pave *Pius XII* død, var det steget til 42, en betydelig stigning i betragtning af, at flere østbloklænder var blevet tvunget til at bryde forbindelserne under hans embedstid.

Det diplomatiske korps voksede yderligere under pave *Paul VI*, som ved sin død i 1978 havde fordoblet antallet af ambassadører i Vatikanet.

Væksten fortsætter under den nuværende pave, *Johannes Paul II*, som nu har været pave i mere end 5 år. 16 lande har optaget diplomatiske forbindelser med Vatikanet i dette tidsrum.

Antallet af lande med stærke protestantiske traditioner, f.eks. USA, der har anerkendt Vatikansta-

ten er bemærkelsesværdigt.

England, hvor dronningen er den anglikanske kirkes overhoved, oprettede diplomatiske forbindelser i maj 1982 lige før pavens besøg i landet.

Danmark, Norge og Sverige fulgte efter i 1983. Sveriges tilslutning var i virkeligheden en fornyelse af de diplomatiske forbindelser, som blev brudt i 1527 under Reformationen. I 1560 blev den lutherske kirke anerkendt som statsreligion i Sverige.

Anglikansk-katolsk forslag om den britiske dronning i en forenet kirke

London (NC) – Ifølge to medlemmer af den anglikansk-romersk katolske kommission ARCIC kunne den engelske monark i tilfælde af en forening af den anglikanske og den romersk katolske kirke fortsætte som overhoved for den engelske kirke.

I »En ARCIC-kateki-

smus«, udgivet af Catholic Truth Society påpeger de to medlemmer af ARCIC, jesuitten *E.J. Yarnold* og den anglikanske teolog *Henry Chadwick*, at anglikanerne kunne acceptere Roms biskop som det universelle overhoved, »så længe dronningen ifølge loven forbliver den engel-

ske kirkes overhoved«.

De mener, at problemet kun er aktuelt for den engelsk-anglikanske kirke og ikke for de øvrige 25 kirker i det verdensomspændende anglikanske trosfællesskab, og fremhæver at den engelske kirke i virkeligheden styres af en synode bestående af anglikanske lægfolk, præster og biskopper, ikke af dronningen.

»Der synes ikke at være nogen egentlig grund til, at dronningen ikke skulle kunne vedblive at være den engelske kirkes overhoved i forening med Rom, så længe hendes myndighed kun gør sig gældende i spørgsmål om kirkens verdslige velfærd«, siger de videre.

Ikke ukendt i historien

Adskillige gange i historien har konger og fyrster haft en lignende magt inden for den katolske kirke, og i nogle forlig mellem kirke og stat har Vatikanet givet borgerlige europæiske regeringer »magt i udnævnelsen af biskopper, der ikke er

mindre end den det engelske kongehus har i dag«, tilføjer de to medlemmer.

Anglikanerne behøver ikke at frygte en godkendelse af paven.

»Pavens myndighed er begrænset og medfører ikke retten til at standse ethvert initiativ eller enhver tradition. Normalt behøvede anglikanerne ikke adlyde bud pålagt dem af Roms biskop«, fortsætter de to teologer.

I deres fortolkning af en fremtidig sammenslutning af kirkerne må den romersk katolske, den anglikanske, den ortodokse og den metodistiske kirke o.a. bibeholde deres identitet under et fælles overhoved. »Hver kirke kan beholde sine traditioner, liturgi, love, ret til at udnævne biskopper og sin egen magtstruktur. Det fælles overhoved ville kun træde til, når det blev nødvendigt at handle eller tale på den forenede kirkes vegne«.

Paven ønsker fuld enhed med de ortodokse kirker

Vatikanet (NC) – Pave *Johannes Paul II* har i et brev til den ortodokse økumeniske patriark *Dimitrios I* af Konstantinopel udtrykt ønske om »fuld enhed« med de ortodokse kirker.

Paven omtalte dette brev i sin generalaudiens 30. november i fjor, og samme dag blev brevet

overbragt patriarken af en Vatikan-delegation under ledelse af kardinal *Jan Willebrands*, præsidenten for Vatikanets sekretariat for den kristne enhed. »Jeg sender mit ønske om, at den fulde enhed med vore søsterkirker, som Jesus bad om, snart må blive til virkelighed«, skrev paven bl.a. i sit brev.

Sidste brev fra Sovjet-fængsel

Moskva (KIPA) – *Gleb Jakunin*, russisk-ortodoks præst, har sendt sin familie i Moskva, hvad han kalder sit sidste brev til dem.

Systemkritikere mener, at *Gleb Jakunin* og *Alexander Ogorodnikov*, grundlægger og leder af Moskvas ortodokse ungdomsseminar, er blevet overflyttet til tugthuset i Tschistopol, hvor de holdes fuldkomment isoleret. *Gleb Jakunin* afsoner en tiårig fængselsstraf. Man mener, at KGB forgæves har søgt at aftvinge ham en tilståelse, og at overflyt-

ningen til Tschistopol må betragtes som en slags hævnakt.

Gleb Yakunin

Internationalt katolsk bibelselskab

Wien (KIPA) – Bibelforskningen bør ikke nøjes med fortolkning, men yde praktisk hjælp til almindelige mennesker, der ønsker at læse Bibelen.

Pastor *Arnold Jürgens*, generalsekretær for Det internationale katolske Bibelselskab, mener, at studiet af Bibelen skal foregå i sognet. Han har selv 17 års missionsarbejde i Afrika bag sig. Tidligere var Bibelen i hænderne på det romerske hierarki og teologerne. De bestemte, hvad folket kunne fordøje. Nu er det græsrodderne, de troende, der selv bestemmer, hvad de er nødt til at fordøje for at kunne overleve som kristne.

Derfor trænges der til et bibelstudium, som er tilpasset disse folks behov. Folk må lære at omsætte Guds ord i praksis i deres hverdag.

I de voksende menigheder i den 3. verden er Bibelen virkelig det cen-

trale. Når mennesker radikalt tager stilling til Bibelen, så sker der noget. Folk bliver sig det kristne ansvar bevidst på en ny måde. Politik og Bibel kan ikke skilles ad.

Selskabet har lige siden sin grundlæggelse i 1969 søgt at formidle en solid katolsk bibelforståelse hos

den brede befolkning i alle lande, men specielt i den 3. verden. En oversættelse af Bibelen er ikke nok. Indholdet skal også forklares. De ca. 150 nationale og multinationale bibelorganisationer driver - tildels i samarbejde med andre trossamfund - bibelskoler i 59 lande.

Nyt økumenisk forslag fra Irland

Dublin (KNA) – Ærkebiskoppen af Armagh, kardinal *Thomas Fiach*, og *Dermont Ryan*, ærkebiskop af Dublin opfordrer i en erklæring udgivet i Dublin til forsoning og bod som kirkens mission. Kirkerne skal i fællesskab arbejde for social retfærdighed og menneskeverdighed i evangeliets lys. Biskopperne understreger den særlige betydning,

som økumenisk arbejde har netop i Irlands nuværende situation. Økumeni er ingen luksus, men en fast bestanddel af arbejdet for forsoning og bod i troskab mod Kristus. Kirkerne bør gå ind for en bedre forståelse af andres traditioner og trosfællesskaber. Man bør søge at fjerne de fordomme, der står i vejen for større tillid.

25.000 unge til økumenisk stævne i Paris

Paris (KNA) – Mere end 25.000 unge fra hele Europa mødte op til Taizé's økumeniske broderskabs 6. stævne i Paris. Der kom 4.000 tyskere, 6.000 italienerne, 5.000 spaniere og 1.500 unge fra Jugoslavien og andre østeuropæiske lande.

Roger Schutz, prioren for det økumeniske bro-

derskab, læste et opråb, som han havde skrevet i en barak i et slumkvarter i Port-au-Prince, Haiti.

Heri opfordrer han de kristne til en mere enkel livsstil. De skal være mere gæstfrie, invitere mennesker, der lever under vanskelige familief forhold eller er gamle og ensomme.

Helene Jacobs, en kendt berliner-jurist og mangeårigt medlem af »Selskabet for samarbejde mellem kristne og jøder« blev den 2. februar hædret af den israelske stat ved ambassadør *Ephraim Eylon* for sin indsats. Den omfatter bl. a. aktiv hjælp til forfulgte jøder under Nazi-regimet i Tyskland i 30'erne.

»Salvifici doloris«

- et kristent svar på lidelsens mysterium

Røre om det svejtsiske brev til paven om at gå ind for kvindelige præster

Luzern (KIPA) – Det brev, som menighedsrådet i St. Anton, Luzern agter at overrække paven, når han besøger Svejts, er stadig meget omdiskuteret. Kanton Luzerns råd for katolsk Sjaelesorg har for nylig taget afstand fra brevet, men har dog besluttet at gøre noget ved præstemanglen. Menighedsrådets formand, *Rosemarie Thalmann-Zemp* har informeret sine rådsmedlemmer om sin samtale med biskoppen af Basel, *Otto Wüst*.

I det omstridte brev, som er omtalt i »katolsk orientering« nummer 2, opfordres paven til at gå ind for, at kvinder kan præstevies og cølibatet afskaffes. To dage efter pressekonferencen, som initiativtagerne havde holdt, tog biskop Otto Wüst officielt afstand fra brevet. Han anså det for ikke uberegtiget at stille spørgsmålet, men kritiserede fremgangsmåden og brevets kantede stil. Menighedsrådet i St. Anton har ikke blot forelagt brevet for præsterne i Luzern til underskrift,

men for hele den interesserede offentlighed i landet.

Problemets vigtighed anerkendes

De 30 læge medlemmer af Kanton Luzerns råd for katolsk Sjaelesorg er ikke begejstret for sagen. Problemet om de kvindelige præster er endnu ikke tilstrækkeligt belyst: Menigheden vil ikke kunne forstå indsættelsen af kvindelige præster og afskaffelsen af cølibatet. Præstemanglen vil ikke blive afhjulpet på den måde.

Dog anerkender rådet problemets vigtighed, men ønsker at gå andre veje. Man vil opfordre biskop Otto Wüst til at præstevie såkaldte »prøvede mænd« (viri probati) og oprette flere faste diakon-embeder.

Brevet har sat noget i skred

Menighedsrådsformanden, *Rosemarie Thalmann-Zemp* og næstformand *Walther Schawaldler* blev for nylig modtaget til en udførlig samtale med biskop Otto Wüst og gene-

ralvikar *Anton Cadotsch*.

Biskoppen tog i aftalen stadig afstand fra fremgangsmåden, men man blev dog enige om, at brevet med underskrifterne skulle sendes til den kommission, som forbereder pavebesøget. Den skal så videregive brevet til paven. En teologisk kommission under bispekonferencen vil nedsætte en arbejdsgruppe, som skal beskæftige sig med kvinden i kirken.

Sexuelt handicappede kan nu også modtage kirkelig vielse

Nottingham (KIPA) - Biskoppen af Nottingham, *James McGuinness*, har trukket sin afgørelse tilbage, om at nægte en halvt lammet mand en kirkelig vielse. McGuinness har revideret sin første afgørelse efter at have set yderligere lægeerklæringer om brudgommen, *Stephen*

Som omtalt på forsiden har pave Johannes Paul II udsendt en meditation over lidelsens mening. Fra påske 1983 til påske 1984 fejrer kirken jubelåret for Kristi død og opstandelsen, formodentlig i år 33. Brevet er dateret 11. februar, som er den liturgiske fest for Jomfru Marias åbenbaringer i Lourdes. Begrundelsen er enkel: Korsfæstelsens og opstandelsens øjenvidner har overleveret os evangeliet. Frelseren selv var den første til at forkynde lidelsens mysterium ved sin egen stedfortrædende død. Men under korset stod Jesu mor – »Stabat mater«, – og allerede ved sin blotte tilstedeværelse blev hun et ganske særligt vidne om smertens sværd og gav det vigtigste bidrag til lidelsens evangelium.

At dø med Kristus

I alle århundreder siden har dette lidelsens evangelium forkyndt og efterlyst det, »at dø med Kristus« (katolsk dåbsliturgi). Martyrerne har lidt forfølgelse og henrettelse »for Kristi skyld«, andre har »forenet« deres personlige lidelse med Kristi frelsende død, og deri fundet kraften til at bære den meningsfyldt. På sin vis skriver hvert eneste vidne om lidelsens evangelium sit eget kapitel af dette uafsluttede evangelium, siger paven, »det skrives og forkyndes uafbrudt for hele verden og for alle mennesker«.

»Forstået på denne måde kan lidelsen blive en kilde til uanet kraft, den kan genføde et totalt fornyet menneske, som opda-

ger et nyt normsæt at indrette sit liv og sit kald efter«.

Lidelsens mening

Det sidste kan tage lang tid. Spørgsmålet om lidelsens mening besvares ikke omgående, så snart det bliver stillet. Kristus svarer ikke med det samme, og han svarer aldrig i abstrakte begreber... Mennesker hører først det befriende svar i det omfang, de selv tager del i Kristi lidelse. Og svaret er et kald. I stedet for en teori giver Kristus et tilbud: »Kom og følg mig. Tag dit kors op og følg mig!« Tag med din smerte del i mit frelserarbejde, som jeg har fuldbragt på korset, men som siden den langfredag er vedvarende til stede i verdens uforløste virkelighed.

Det kræver tro, siger paven, i forløsningen ved Kristus at søge svaret om meningen med det hele. Det kræver oven i købet en dyb og fast tro, at acceptere at »kærlighedens sandhed« ikke har fået andet udtryk hos Kristus end »smertens sandhed«. Det kræver tro at acceptere, at Jesus var nødt til at gå denne vej. »Menneskesønnen skal lide«, forudsiger Jesus. Og dette skal han ikke blot, for at skrifterne skulle gå i opfyldelse – det er jo Helligånden selv, der har

inspireret skrifterne – men for »at fuldbyrde alt«.

Muligvis er netop dette evangeliets og det kristne kalds mest ubegribelige og faktisk mest uforståede aspekt: Evangelium betyder jo det glade budskab. Hvilken glæde ligger der i at lide? Kun den, som tør gå denne vej sammen med Kristus vil opdage kærlighedens dybe og befriende glæde på lidelsens bund.

Lindre andres lidelser

Kapitlet om den barmhjertige samaritaner er en meditation over barmhertighedens gerninger.

Evangeliet er ingen opfordring til passivitet, men til at lindre andres lidelser. Her taler paven om den åndelige ligevegt, det kræver, at udholde lidelse for Kristi skyld, og samtidig bekæmpe lidelsens årsager og tilstedeværelse med alle midler. Også i kernen af dette paradoks at lide med glæde og at bekæmpe lidelsen, ser pave Johannes Paul II Kristus selv. Kun forenet »med ham og ved ham og i ham«, som vi synger i liturgien, »kan vi mennesker påtage os vor del af verdens totale smerte, i fuld frihed, og genkende Kristus i hvert eneste lidende menneske, som beder os om hjælp«.

ww

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpaket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det – og det kan gøres på en prisværdig og attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00

Brutto ca. 5,8 kg	Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
	Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
	Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
	Spiseolie 1 ltr.	Te 100 g
	Smølteost 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker – mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling.

Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres enten ved en opringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVN ApS

Bobbe Jørgensen

Sand omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____

_____

_____

Klip af og send til

Scanpaket ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Det kristne kald

Hans Bang anmelder det nye nummer af »Ånd og Liv«

»Det kristne kald«. Ånd og liv, ny serie nr. 20. Niels Steensens Forlag 1983. 39 sider. Enkelt nummer kr. 15, subscriptions (4 numre) kr. 48.-.

»Det kristne kald« rummer bidrag ved to ordenspræster og to ordenssøstre. Man kunne heraf udlede, at bogen koncentrerer sig om ordenskaldet. Det gør den ikke, selv om den meget vel kan tænkes at hjælpe en og anden til netop det ordenskald, den enkelte bevidst eller ubevidst har oplevet som sit mulige kald. Kaldsbegrebet er ført bag om forrige og dette århundredes klichédannelse til sin oprindelige betydning. Et citat af en af Kyrillos af Jerusalems katekeser er så præcist, at det kunne anvendes i en etymologisk ordbog, samtidig med at det ligesom de fire forfattere minder om, at vi alle er kaldet af Gud, hver på sin enestående måde, alene og til fællesskab.

Begrebet det kristne kald er ført tilbage til sin

oprindelige betydning, der defineres flere steder, f.eks. som: »Enhver er kaldet til at realisere sit potentielle som menneske, som person. Og vi kan tilføje: som et Guds barn, som Jesu Kristi brøder eller søster«. Dette oprindelige, totale indhold af begrebet er perspektiveret til vor tid, både til kirkens indre udvikling efter Det 2. Vatikanconcil og til den verden, der er kommet på afstand af selv det kristne ordvalg.

Kærligt og klogt modstykke

Bogen er ikke polemisk, der forekommer ikke angreb på tiden, verden, menneskene af i dag. Men implicit er betragtningerne et både kærligt og klogt modstykke til modebegreber og modeholdninger som: meningsløshed, absurditet, fremmedgørelse, flugt i det snævrere private eller tværtom i abstrakte, upersonlige fællesskaber. De holdninger er antydet, en enkelt lidt mere end det, men uden bråd. Vore

nyidealister af forskellig observans kan ikke blive såret, men nok konfronteret med en anden kaldelse end den, de oplever.

De specielle kaldsformer både udledes af og udvides til en grundbestemmelse for hvert menneske, en livsholdning, en meningsfylde, en måde at realisere sine muligheder som menneske på. I nogle af de beskrivelser vil man finde det kristne indhold i den personalisme, der især i disse års franske filosofi er genoptaget og videreudviklet som en afløser af 60'ernes eksistentialisme.

Beskrivelsens metode er ikke abstrakt, heller ikke blot udtrykt i kendte, men for vor tid dunkle gloser eller vendinger. Metoden er konkret, benytter eksempler, går ikke af vejen for billedet eller anekdoten. Tydeligst og stadig på indirekte måde afvises det farlige tidsfænomen, at man forholder sig til en idé eller til et abstrakt fællesskab, ikke til hverken Gud eller medmennesket, den enkelte person.

Bogen kan læses og

forstås i ét stræk, men den fortjener opmærksomhed, bladen frem og tilbage, for der er tråde, sammenhænge mellem de fire indlæg; de beviser, hvad de skal og vil: at det kristne kald er kaldet til den enkelte, »ethvert menneske er et unikt væsen. Skaberen gentager sig ikke«.

De indlagte citater spænder fra Det Gamle Testamente til Pierre Teilhard de Chardin og er både hver for sig og samlet egnet som udgangspunkt for den enkeltes overvejelser eller for drøftelse i en gruppe, en studiekreds. Det sidste citat, der er hentet i Paulus' brev til Kolossenserne, har som centrale begreber, nogle-

ord: troen, håbet, tjenerkaldet. Andetsteds i hæftet omtales, hvorledes vi siden Det 2. Vatikanconcil taler om de mange tjenester i menigheden og om kristnes tjeneste i verden og for verden. Jo, modeord kan altså også være oprindelige, ægte værer, have deres udspring i Guds plan med verden og den enkelte.

Bogen skulle kunne anvendes på 9. og 10. klassetrin, i gymnasiet og seminariets religionsundervisning, i vore foreningers studiekredse. Den bør anskaffes i classesæt og ligeledes foreligge i et passende antal på katolske kursus- og lejrcentre.

Hans Bang

Bør vi kaste atom-bomber?

MAGASIN nr. 1 februar 1984 er udkommet.

Bør vi kaste atombomber, bør vi true med at gøre det, bør vi forhandle, bør vi slå først eller bør vi nedruste ensidigt? Har vi en kristen holdning til disse ting? - Det er nogle af emnerne fra Kaare Osorios store artikel; »Af-skrækkelsespolitik, terrorbalance og den kristne samvittighed«.

Stefan Hubers 4. del af artikelserien »Død - og hvad så?« behandler Herrens genkomst, de dødes opstandelse, dommens dag og håbet: den kristne eskatologiske grundkraft.

Læren om pavens ufejlbarlighed har givet anledning til adskillig ballade, så vel i 1870 som i de senere år. Hans Jeran behandler emnet yderst velafbalanceret, og denne hans redegørelse vil sikkert kunne være en hjælp for mange katolikker i dag.

Det er indholdet, og så er der et par boganmeldelser.

L.O. Dorn

Tips fra Niels Steensens Bibliotek

Forslag til læsning i fastetiden

Bishop, Jim
De sidste tider
Boros, Ladislav
Breaking through to God
Coogan, Aloysius
Forty steps to Easter
Guardini, Romano
Vor Herre og Frelsers Korsvej
Helbling, Leo
Fra Askeonsdag til Hvide søndag
Jesu Korsvej
Leen, Edward

Why the Cross?

Rooney, Gerard
The mystery of Calvary
Vann, Gerald
The pain of Christ
van Zeller, Hubert
Approach to the Crucified
Ånd og Liv
Fasten

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 Kbh. V.

Provsboere bedes bestille gennem det lokale bibliotek.

45 års enestående trofasthed

Efter at hr. Eigil Darville på grund af alder har trukket sig tilbage som sakristan ved Skt. Knud Lavard Kirke i Lyngby, er vi mange, der føler trang til at sige tak for 45 års enestående trofasthed i kirkens tjeneste.

Eigil Darville har tjent under mange præster, lige fra den fromme og muntre fader King til den dynamiske pastor Nibler. Vi vidste, at når Eigil Darville var præstens højre hånd, var der orden i tingene, - alt var på sin rette plads, og liturgien blev udført med stil og ærbødighed.

Ved dagens begyndelse

»Ved dagens begyndelse« tilrettelægges 12.-16. marts af komponisten Bernhard Lewkovitch. Program 1 kl. 6.55 og 7.55.

Vi håber, at Eigil Darville med sin store flid og virkelyst må finde andre arbejdsfelter inden for kirken, og at han må få mange gode år endnu i sit otium.

Cicely Maria Worster

Eigil Darville

Kirkekoncert i Stenosgade

Den 28. februar var der en interessant koncert i Jesu Hjerter Kirke, København, med bl. a. et af Johannes Brahms meget få orgelstykker, »O Traurigkeit, Herzelied« fra 1882. Det blev mesterligt spillet af organist Knud Erik Kenger.

Ikke mindre fremragende var Musik og Ungdoms kors fremførelse af »Requiem«, opus 9, af den herhjemme desværre alt for lidt hørte franske komponist Maurice Duruflé. Koret blev mesterligt ledet af Jesu Hjerter Kirkes korleder Ole Kongsted.

I løbet af foråret arran-

geres der yderligere 3 koncerter: 14. marts, 10. april og 8. maj.

Den 14. marts hører vi Rønnevang kirkes Ungdomskor under ledelse af Kaj Sørensen og med Gunnar Svensson ved orglet. Det bliver en udpræget »fastekoncert« med værker som Martinis »In monte Oliveti«, Felix Mendelssohn Bartholdys Sonate nr. 3 i A-dur for orgel med temaet »Af dybsens nød, o Gud, til dig« og Jean Langlais »Incantation pour un saint jour« over temaer fra påskenatsliturgien.

Se ann. på denne side.

Møder og arrangementer

Koncert

i Jesu Hjerter Kirke, København 14. marts kl. 20.
Rønnevang Kirkes ungdomskor under ledelse af Kaj Sørensen - ved orglet Gunnar Svensson.

Af programmet kan nævnes:

J. S. Bach: Præludium og fuga i f-moll.
M. Vulpus: Se hvor nu-Jesus træder.
G. B. Martini: In monte Oliveti.
F. M. Bartholdy: Sonate nr. 3 i A-dur for orgel.
W. A. Mozart: Ave verum.
Jean Langlais: Incantation pour un saint jour.

Entré kr. 20 til fordel for orglet.

Jesus er vejen — vejen til Jesus

Søndag den 18. marts kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Kirken v. Bente Selsø. Alle er velkomne.

Katekeseindslagene er optaget på kassette bånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Skt. Andreas Kirke sognkontor. Tlf. (01) 64 30 39, mand.-fre. kl. 9-12.

Gregoriansk Højmesse

Mariæ Bebudelse højtideligholdes i år lørdag den 24. marts. Derfor indbydes der til højmesse i Immaculatakirken (Strandvej 91) kl. 16.30. Højmassen synges på gregoriansk koral med Mgr. Kjeld Geertz-Hansen som celebrant og prædikant. Messen gælder ikke som søndagsmesse.

Focolare-eftermiddag

Søndag den 18. marts fra 14-17.30 over emnet:

Hvordan kan enheden blive til virkeligheden? Hvad er prisen?
Te og kaffe serveres. For børn et særligt program. Mødested: Enghave Menigheds-sal, Sdr. Boulevard 120, KBH.

A.C.

Møder: Fredag d. 16. marts kl. 20 videnskabshistorikeren prof. dr. phil. Oluf Pedersen taler om Galilei-sagen. Også i dag er der spændinger mellem videnskab og tro, hvorved læreembedet i kirken kan komme på en hård prøve.

Sted: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B.

Fælles fastepredikener for de københavnske sogne i Skt. Ansgars Kirke

Tema: »Hvis du kendte Guds gave« (Joh. 4,10).

17. marts kl. 16.30 »Denne er min søn« (Mt. 17,1-13). Prædikant: Dietrich Timmermann.

24. marts kl. 16.30 »Hvis du kendte Guds gave« (Joh. 4,5-42). Prædikant: Willem Wuyts.

31. marts kl. 16.30 »De, som ikke ser, skal blive seende« (Joh. 9,1-41). Prædikant: Guido Kreienbühl.

7. april kl. 16.30 »Den, som tror på mig, skal leve« (Joh. 11,1-45). Prædikant: Frank Jobst.

14. april kl. 16.30 indvielse af olierne og messe. Prædikant: Biskoppen.

Salmebogen »Lovsang« bedes medbragt.

Kirken i dag

I forbindelse med Skt. Josefs Søstrenes åbne hus i Skt. Hansgade 28, København, taler pastor Kaare Osoria onsdag den 28. marts over emnet: »Den katolske kirke i dag - spændinger og kontraster«. Aftenen indledes med messe kl. 19.00.

Alle er velkomne.

Menighedstræf i Esbjerg

1. april for menighederne i Fredericia, Kolding og Esbjerg. Messe kl. 10.00. Medbring mad; øl og vand kan købes. Pater Charles Edwards SJ taler om pavens rundskrivelse »Fællesskabet i Familien«.

Retræte

Katolsk Arbejderaktion - Danmark afholder sin 48. retræte den 7. og 8. april 1984 på Magleås.

Retrætens emne bliver: »Kirken i verden«.

Emnet søges belyst ud fra det andet Vatikanconcils pastorale konstitution: »De ecclesia in mundo huius temporis« (Kirken i verden af idag).

Retræteleder bliver Christian Lerch, der giver en teoretisk indledning, hvorefter vi ud fra KA's metode: Se - Bedøm - Aktion drøfter, hvordan vi kan realisere vor tro i vor tid.

Prisen for retræten er 225 kr.

Økonomisk svagstillede kan søge halv eller hel friplads.

Tilmelding skal ske til:

George Bune Andersen
Ved Klosteret 4, 1. tv.
2100 København Ø.
Tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17 og 19.

Sidste frist for tilmelding er 2. april 1984.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat, er velkomne, udførligt retræteprogram vil blive tilsendt interesserede.

DUK-kalender

Dramatextmøse 17/3 1984 i Sct. Augustins Kirke, Jagtvej 183, 2100 København Ø. Messen begynder kl. 19.00.

Ministrantkursus 23.-25.3. 1984 på Øm-borgen. For 10-16-årige. Pris 90,00 kr. Rejse-udgifter over 90,00 kr. refunderes. Tilmeldingsfrist 9.3. 1984.

Landsdækkende firmelsesweekend 13.-15.4. 1984 på Øm-borgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 90,00 kr. Rejseudgifter over 90,00 kr. refunderes.

Horsensmøde 28.4. 1984 i Århus. For børne- og ungdomsledere vest for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet.

St. Bededagskursus 17.-20.5. 1984 på Øm-borgen. For ledere 1984. Pris 90,00 kr. Alle rejseudgifter refunderes. Tilmeldingsfrist 3.5. 1984.

Pinseløjr 8.-11.6. 1984 på Øm-borgen. For alle interesserede. Oplæg over et emne, gruppearbejde og samvær. Pris: Voksne 160 kr., 11-14-årige 135 kr., 3-10-årige 110 kr., 0-2-årige 85 kr. Rejseudgifter over 90 kr. refunderes, dog 150 for alle over 25 år. Tilmeldingsfrist 25.5. 1984

P.S.: Der arrangeres fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90,00, dog 150,00 kr. for alle over 25 år.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikkør
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Franciskusselskabet i Danmark

byder velkommen til årsmøde søndag den 18. marts kl. 10.30 i Sundby Kirke, Amagerbrogade 71, København S (linje 2 og 13). Kl. 10.30 højmesse, kollect til Nordisk Økumenisk Center i Assisi. Fælles frokost à 30 kr. fundsdag.

Kl. 14 taler Marianne Powell om Frans 3' orden, og vi ser filmen Frans af Assisi, optaget af Per Söderberg og Per Jensen.

Herefter generalforsamling. Se løvrigt k.o. 3 vedr. Den franciskanske lægorden i Danmark.

Retræter på Dalum Kloster

For damer og herrer afholdes retræte i tiden fredag, den 13/4 til tirsdag den 17/4. Retræten ledes af pater Henri Leenders, S. J. København. Emne: Herre er min hyrde. Prisen er 500 kr., men tilskud ydes. Tilmeldingsgebyr 75 kr. kan indbetales på postgirokonto 136 29 76, Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense SV.

For herrer afholdes retræte i tiden mandag, den 27/8 til 1/9 (mandag til lørdag). Retræteleder og emne, samt pris for denne retræte bekendtgøres senere, men tilmeldingsgebyr, 75 kr., kan allerede nu indbetales på postgiro 136 29 76, Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense SV.

Udvalget for Dalum-retræter
C. P. Tonti, København. Edv. Gothen, Svendborg. Børge Blans, Silkeborg. Børge Ollendorff, Kolding. Jens H. Simonsen, Dalum Kloster.

Engelsk retræte

Retræte for engelsk-talende søstre, som arbejder i Skandinavien vil blive holdt hos Birgitta Søstrene i Vadstena, Sverige 21.-28. juni (incl.) 1984. Skt. Ansgar Werk, Münster, påtager sig de halve udgifter for hver søster.

Interesserede bedes snarligt kontakte Søster Mary Katharine, Skt. Lioba Kloster, Jens Jessensvej 7, 2000 København F.

Det sker på Magleås

Mandag den 12. til tirsdag den 13/3. Frederiksborg Amts Enkeltfagskursus holder kursus.

Fredag den 16. til lørdag den 17/3. Gentofte Børnevener holder møde for pædagoger.

Tirsdag den 20. til fredag den 23/3. Direktoratet for Gymnasieskolerne afholder efteruddannelseskursus for lærere i samfunds-fag.

Tirsdag den 27. til fredag den 30/3. Direktoratet for Gymnasieskolerne holder midtvejskursus for religionslærerstuderende.

Rettelse: Desværre annoncerede vi et kursus, der blev afholdt fra den 16. til den 18/2 som »Pædagogmøde arrangeret af Sct. Michaels skole, Kolding«. Der skulle have stået: »Kursus for historielærere, arr. af Foreningen af Katolske Skoler«. - Kursusleder: Harald Rasmussen, Sct. Michaels skole, Kolding. Vi undskylder fejlen.

Unge til Lourdes!

Er du i alderen 16-25 år? Har du mulighed for at rejse til Lourdes i ugen fra den 2. juli til 9. juli, for da afholdes den årlige sygevalfart, og igen i år rejser en gruppe unge i nævnte aldersgruppe sammen de øvrige valfartsdeltagere. Vi hjælper, hvor der er behov, som f.eks. at køre de syge og gangbesværede, der er afhængige af kørestol, samt ved at assistere ved forskelligt hospitalsarbejde.

Er det noget for dig at tilbringe en uge af din sommerferie sammen med andre unge og opleve dette særlige valfartssted, hvor katolikker fra alle verdensdele mødes i tusindtel, og hvor vi bl.a. får lejlighed til aktivt at hjælpe andre - eller vil du blot høre mere, så kontakt Georg Høhling, Mørlevvej 7, 2900 Hellerup. Tlf. 01-62 03 48 kl. 18-19.

Prisen for flyrejse, kost og logi vil nok ligge på ca. 2000 kr., afhængig af, om der kan fås tilskud som tidligere år.

Georg Høhling

Stensballe kloster indbyder:

Til weekend retræte d. 6.-8. april 1984. Emne: »Kristus Forløseren«.

Leder: Elsebet Kieler.

Ankomst: Fredag eftermiddag d. 6., med spisning kl. 18.00.

Afrejse: Søndag d. 15. i løbet af eftermiddagen.

Pris: 250 kr.

Sted og tilmelding: Assumptionssøstrene, Sundbakken 16, 8700 Horsens. Tlf. (05) 61 82 77. Program ved ankomsten.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Bolig søges

Edel fandt ikke noget at bo i. Hvem kan hjælpe?

Telefon (04) 64 36 80

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel .....

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« .....

Valfartspræst: Pater Per Waage, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomitéen

Barsehøj 25, 2900 Hellerup

Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)

eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.

telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Ferie i Tyrol

Moderne, privat hus, hos sympatisk ægtepar, hyggelige forhold. Pris kr. 55.- pr. nat incl. morgenmad. Pæne værelser med koldt og varmt vand samt adgang til benytelse af brusebad og altan. Henvendelse til: Fru Sonja Auer (dansk), Breitenbach 247, A-6250 Kundl, Tirol. Tlf. 009435 338 574 eller evt. 01-12 18 34.

Dødsfald

R.I.P.

Erika Andersen

Sankt Ansgars Plejehjem, Aabenraa

tidl. Kettingeskov, Als, døde den 28. februar.

Hun hvile i fred.

De efterladte og
Sct. Hedvig Søstrene.

Salg og service

Lasse Baumann

Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.

Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m. Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155

Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND
ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT:
01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt. Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut.
el-installatør

EL MOGENS LARSEN
Ravnshoved 31a 8200 Ålbena 62 25 30/62 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillhuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Pavens personlige charme mere elsket end hans ord

Wien (KIPA) – Hundretusinder tiljubede paven under hans besøg i Østrig i september sidste år, men de er uenige med ham, hvad angår skilsmisse, abort, cølibat og sex. Det viser en rundspørge foretaget efter besøget blandt 1.500 østrigere. Undersøgelsen er foretaget af *Leopold Rosenmayr*, universitetsprofessor i sociologi i Wien, i samarbejde med Fesselinstituttet.

Slutresultatet af under-

søgelsen foreligger endnu ikke, men det foreløbige indtryk er, at østrigerne er pessimistiske om kirkens fremtid. Kun 39% af de regelmæssige kirkegængere mener, at kirken har store muligheder fremover. 51% af alle dem, der går i kirke mindst én gang om ugen, tror, at kristendommen kun vanskeligt kan hævde sig i verden af i morgen. Alligevel hævder 79%, at de er troende. Forskellen mellem pavens

popularitet og folks indstilling til kirkens bud er slående.

80'ernes katolikker accepterer ikke uden videre kirkens normer. 59% af de regelmæssige kirkegængere accepterer førægteskabeligt sexuel samliv, 63% accepterer prævention, 33% udtaler sig om muligheden for abort. 36% ønsker mulighed for skilsmisse og 43% afviser kravet om præsternes cølibat.

Resultaterne overrasker professor *Rosenmayr*, men ikke titulærbiskop *Krätzl*, som var taler ved et pressemøde i tilknytning til det sidste møde i den østrigske bispekonference. Han mener, at pavens fascinerende personlighed står som et lysende forbillede for folk, selv om de ikke lever op til hans krav.

Mere frihed eller ny tvang?

Biskop *Krätzl* stiller dog spørgsmålstejn ved, om folk nu, da de har befriet sig fra de gamle normer, står frit til f.eks. sexualitet. Man har henvist menneskene til deres egen samvittighed, men i mellemtiden er der opstået nye adfærdsmønstre, som de nu tvinges ind i. Hvis man vil anses for moderne, må man også leve fremskridtsvenligt. Biskoppen tvivler dog på, at bruddet med de gamle normer og accepten af en fuldstændig sexuel frigørelse virkelig giver større frihed, – og ikke en ny tvang.

Kirkens nej til vold i Peru

(NC) – I en erklæring den 15. januar fordømmer de peruvianske biskopper vold udøvet i regeringens navn.

Med overskriften »Et forsvar for livet« forkaster erklæringen hensynsløs vold og kalder den særdeles uforsvarlig, når den udøves af myndighederne.

Man må erstatte militære indgreb som svar på uroen med en omfattende undersøgelse af alle landets problemer, siger biskopperne. På trods af den voksende politiske spænding i Peru er det ens

Flere europæiske TV-stationer udsender for tiden den danske serie »Udvikling« med Kirsten Olesen, Peter Steen og Ole Ernst i hovedrollerne. Serien blev på TV-festivalen 1983 i Monte Carlo hædret med Prins Rainier III-prisen og den internationale katolske UNDA-pris.

54-årig Maratonnonne

San Francisco (KIPA) – Dominikanerinden, søster *Marion Irvine*, forstanderinde for en hovedskole i San Francisco har fornyligt kvalificeret sig til verdensmesterskabet i maratonløb for kvinder over 50. Den friske ordenssøster begyndte at jogge for to år siden. Hun deltager i den endelige konkurrence i Washington til maj, hvor det amerikanske olympiadehold udvælges. »Jeg bliver sikkert ikke udtaget«, siger søster *Marion*, »men så har jeg haft det privilegium at stå på startlinien sammen med vor tids bedste løbere«.

1 mio. flygtninge i Mellemamerika

Rom (NC) – Mere end en million mennesker i Mellemamerika er flygtet fra deres hjem på grund af væbnede konflikter, og de, som er hjemløse i deres eget land, har det værst af alle, siger Fader *Michael Campbell-Johnston*, leder af jesuiternes Sociale Sekretariat i Rom og grundlægger af jesuiternes flygtningehjælp.

Det alvorligste problem

i Mellemamerika, navnlig i El Salvador og Guatemala, er de hjemløse, mener han. »De hjemløse kan ikke modtage hjælp fra internationale organisationer som FN, fordi de ikke er »flygtninge« i ordets egentlige forstand. Ifølge FNs definition af ordet kan kun de, som er flygtet fra deres hjemland til et andet land, kaldes »flygtninge«.

»Vi vil ikke slås!«

Mendoza (KIPA) – Talrige unge fra Chile og Argentina har ved et møde foran Kristus-statuen i Mendoza på grænsen mellem de to stater lovet ikke at kæmpe mod hinanden i

en eventuel konflikt. Efter en gudstjeneste med gejstlige fra begge lande undertegnede de unge erklæringen, som udtrykker glæde over den venskabs-traktat mellem Argentina og Chile, som blev undertegnet i Vatikanet den 23. januar af udenrigsministrene fra begge lande. De var indbudt af Pavestolen til en gang for alle at få løst grænsestriden og ejendomsretten over Beaglekanalen ved sydspidsen af kontinentet.

De unge forpligter sig i deres erklæring til at arbejde for enhed, såvel for demokrati og oprettelsen af en ny politisk, økonomisk og social orden i hele området. Det er den eneste vej til dannelse af et stort fædreland, siges det i erklæringen. »Alle lande i Latinamerika må slå ind på demokratiets vej, som er baseret på national uafhængighed, på respekt for menneskerettighederne og social retfærdighed«, siges det i opråbet fra de unge.

Smangaliso Mkshawa.

Bevæbnede politibetjente med hunde bevogtede den katolske domkirke i Johannesburg, hvor 3.000 troende bad sammen med ærkebiskop *Dennis Hurley* for frigivelsen af den sydafrikanske bispekonferences fængslede generalsekretær *Smangaliso Mkshawa*. Han blev arresteret uden begrundelse i 1983 og anklages nu for statsfjendelig virksomhed. Foto KNA.

Ærkebiskop Runcie vil mægle mellem Rom og Kina

Peking (KIPA) – Den anglikanske primas *Runcie*, ærkebiskop af Canterbury, har erklæret sig rede til at mægle mellem Folkerepublikken Kinas regering og Pavestolen.

Ærkebiskop *Runcie* har for kort tid siden som sin kirkes højeste gejstlige overhoved aflagt et officielt besøg i Kina. Han vil gøre alt for at fremme en løsning i konflikten med den såkaldte Katolske patriotiske Forening, der har sagt sig løs fra Rom. Jeg tror, at der med tiden kan findes en løsning herpå, sagde han ved en pressekonference.

Runcie understreger at de kinesiske katolikker trods konflikten mellem pavestolen og Peking, uhindret kan udøve deres religion. Samtidig udtalte

han over for Peking regeringen sin anerkendelse af, at religionsudøvelsen i Kina er beskyttet af forfatningslove og strafferetlige bestemmelser.

Runcie vil dog ikke oplyse noget om, hvorvidt han i de samtaler, han har ført i Kina, er kommet ind

på spørgsmålet om de fængslede katolske præster, især tilfældet med biskoppen af Shanghai, mgr. *Kung Pin-Mei*, der har siddet i fængsel siden 1955, men også de fire jesuitter, der blev dømt i 1983, beskyldt for at have haft kontakter med Pavestolen.

Portugals regering splittet efter afstemning om abort

Lissabon (KIPA) – Den 27. januar vedtog det portugisiske parlament efter tre dages hård debat at tillade abort, hvis moderens liv er i fare, hvis fostret forventes at være

misdannet, eller hvis der har foreligget voldtægt.

Politisk set betyder dette en splittelse i den socialistisk-socialdemokratiske regeringskoalition. Kristne parlamentmedlemmer stemte sammen med socialdemokraterne mod lovforslaget. Ministerpræsident *Mario Soares'* position er svækket, idet han havde frarådet sit parti at gå sammen med kommunisterne.

Kristne politikere havde erklæret, at de ville opfordre statspræsidenten, general *Eanes* til at nedlægge et foreløbigt veto, hvis loven blev vedtaget, da man i så tilfælde kan fremsætte lovforslaget påny, men så kræver dets vedtagelse to tredjedels flertal.

Næste nummer udsendes den 28. marts

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Brødgade 89 A, DK-1260 København K,
Telefon (01) 31 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansvarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 26, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementpris i øvrigt 180 kroner årligt.
Tryk: NY DAG, ØK-4900 Nakskov.

Orientering fra sognene, side 7-13
 Ungdomssiden, side 14
 Om at finde Gud og sig selv, side 15
 »Atomvinter«, side 16-17

katolsk orientering

Charlotte Blom og Annette Patrzalek fra Skt. Michaels Skole i Kolding med deres indsamlingsbøsser til aktionen »Giv en krone for hvert år, du ikke har sultet«. Aktionen gav over 3.000 kr. til forsendelsen af kornet til U-landene. Foto Allan Lauenblad.

Mange gaver til korntransporten

Caritas Danmark har foreløbig modtaget over 40.000 kr. mærket »Korn til Afrika«. Pengene stammer overvejende fra kirkelige kollektter, men også adskillige private har givet pengegaver til Folkekirkens Nødhjælps transport af korn til Afrika.

Efter biskop *Martensens* opfordring om hjælp til dækning af transportudgifterne af EF-kornet, har

det ikke skortet på initiativer rundt omkring i landet, siges det i en pressemeddelelse fra Folkekirkens Nødhjælp. Heller ikke opfindsomheden har manglet. Det viser en indsamling, der blev iværksat blandt elever og lærere på Skt. Michaels Skole i Kolding. Under sloganet »Giv en krone for hvert år du ikke har sultet«, blev der indsamlet over 3.000 kr.

Folkekirkens Nødhjælp vil gerne her gennem »katolsk orientering« takke for de mange bidrag, og man meddeler samtidig, at transporten af kornet er godt igang. 6.500 tons korn er allerede losset i hhv. Port Sudan og Massawa, og næste havn på ruten ned langs den afrikanske østkyst bliver Beira i Moçambique.

kk

Den fælles trosbekendelse

- et solidt grundlag for kirkernes enhed i Europa

St. Gallen (KIPA) – En arbejdsgruppe indenfor CCEE (rådet for de europæiske bispekonferencer) og KEK (de europæiske kirkers konference) har på et møde i Luxemburg besluttet at indkalde til et stort økumenisk møde i Trento i Norditalien, for der offentligt at tilkendegive den fælles tro. Det er trosbekendelsen fra koncilerne i Nikæa 325 og Konstantinopel 381, man bygger på. Det er tredje gang, at personer, der er ansvarlige for de europæiske kirker, mødes. Første gang var 1978 i Chantilly i

Frankrig og anden gang 1981 i Løgumkloster i Danmark.

Tilbage til Trento

40 biskopper fra alle europæiske bispekonferencer og 40 medlemmer af KEK, som repræsenterer de ortodokse og anglikanske kirker, og dem, der har udviklet sig siden reformationen, skal tage del i de arbejdsmøder, som vil finde sted i Riva del Garda den 3.-8. oktober i år. Alle deltagere tager derefter til Trento, hvor de i fællesskab bekender deres tro.

Trento er et problematisk sted for økumeneren, da den i 1500-tallet husede modreformationens koncil – Tridentinerkoncilet. *Ivo Fürer*, generalsekretær for CCEE mener, at sådanne steder bør vælges, når man ønsker at gøre fremskridt på vejen til enhed.

I kirken St. Michael i Luxemburg fandt en økumenisk gudstjeneste sted, hvor deltagerne havde lejlighed til meditation, og hvor de bekendte sig til den fælles tro. Arbejdsgruppens næste møde finder sted den 13.-15. marts 1985.

Jesus af Nazaret i TV

Franco Zeffirellis film i fire udsendelser

Danmarks Radios teaterafdeling har sat *Franco Zeffirellis* engelsk-italienske TV-serie i 4 dele »Jesus af Nazaret« på programmet op til påske. Første del sendes søndag den 1. april kl. 20.45-22.20. Anden del bringes søndag den 8. april kl. 20.30-22.10. De to sidste afsnit er programsat til palmesøndag og langfredag.

Det er en af de dyreste film, der nogensinde er lavet over Jesu liv, og serien har fået en meget positiv anmeldelse i store dele af verden. Rollelisten er også imponerende. Her er blot enkelte af berømthederne:

Robert Powell spiller Jesus, *James Mason* er Josef, og *Maria* spilles af *Olivia Hussey*. Desuden medvirker *Laurence Olivier* som Nicodemus, *Christopher Plummer* i rollen som Herodes Antipas, *Anthony Quinn* som Kaifas, *Rod Steiger* som Pontius Pilatus, *Peter Ustinov* som Herodes den Store og *Michael York* som Johannes Døberen.

Ingen sentimentale glansbilleder

I det svenske blad »Röster i Radio TV« siges bl.a. om filmen: »Denne tolkning af Jesu liv adskiller sig en hel del fra de film som tidligere er lavet. Vi får ikke det traditionelle glansbillede af Jesus. Han skildres historisk korrekt som en jøde, omskåret og uddannet i synagogen. De politiske modsætninger i tiden med guerillabevægelser mod den romerske besættelsesmagt har sin plads i beretningen«. Filmen er optaget i Egypten, Marokko, Israel og Tunesien, på steder hvor hyrder og bønder lever på næsten samme måde som for 2000 år siden.

Ydmyg fortolkning af mennesket Jesus

Robert Powell blev i et interview spurgt, hvordan man på én gang fremstiller

Jesus som både Gud og menneske. Han svarede, at han forsøgte at give et billede af mennesket Jesus, og at han med hans egne ord ydmygt tolkede ham. Det vakte stor bestyrtelse i USA blandt fundamentalister, der tog det som bevis for, at serien benægtede Jesu guddommelige natur.

Sidste år blev filmen vist i svensk TV. Det gav bl.a. også en del presseomtale

her i landet, og mange følte sig nu snydt over, at Danmarks Radio ikke havde vist den. Kritikken bevirkede, at teaterafdelingen besluttede sig for at bringe filmen. De, der ikke har set »Jesus af Nazaret« bør give sig selv den oplevelse. Den er absolut seværdig, og for de fleste ganske givet et gensyn værd.

kk

Biskop Martensen fortsat medlem af Enhedssekretariatet

(k.o.) - Biskop *Hans Martensen* er af paven blevet genvalgt som medlem af kirkens Enhedssekretariat for en ny 5-årig periode. Udnævnelsen er blevet skriftligt bekræftet af Vatikanets statssekretær, kardinal *Agostino Casaroli*.

Nyudnævnelsen er en følge af den beslutning, pave *Paul VI* traf i sin tid, at samtlige funktioner i kurien og dens departementer, samt i koncilets vedvarende kommissioner og sekretariater udløber hvert femte år. Da den nuværende pave selv tiltrådte sit embede i oktober 1983 står alle personer, han udnævnte, i dag til

udskiftning eller genansættelse. Det er i denne sammenhæng biskop *Martensens* genvalg skal ses.

Lykønskninger

I en skrivelse af 28. februar lykønsker Enhedssekretariatets formand, den hollandske kardinal *Jan Willebrands*, biskop *Martensen* og udtrykker sin glæde over at have ham blandt sine nærmeste medarbejdere i endnu fem år.

Det førstkommande plenarmøde i Enhedssekretariatet finder sted fra 12.-17. november i år og skal beskæftige sig med den nye kirkelovs økumeniske dimensioner.

Soldater-valfart til Lourdes

Atter i år har det franske militær indbudt skandinaviske soldater til at deltage i den årlige soldatervalfart til Lourdes 23.-31. maj. Fra Norge har der de seneste år deltaget 15 soldater af alle grader, halvdelen katolikker. Tidligere har også Danmark kunnet mønstre en større gruppe. Nu er indbydelsen her igen.

Pastor *Hans Esmark*, der er major af reserven,

leder den skandinaviske gruppe. Soldatervalfarten samler ca. 10.000 soldater og deltagelsen er en oplevelse for livet, oplyser *Hans Esmark*. Værnepligtige og fast personale – også ikke-katolikker – kan allerede nu henvende sig til pastor *Hans Esmark*, Enghavevej 4, Box 27, 3400 Hillerød. Telefon 02 26 14 04. Prisen for valfarten er ca. 2.500 kr. (680 DM).

Efter 17 års forberedelser indgik den italienske stat og Vatikanstaten den 18. februar i år et nyt konkordat. Italiens ministerpræsident Bettino Craxi (siddende til højre) og kardinal-statssekretær Agostino Casaroli sætter deres underskrift under det 14 punkter lange dokument i Villa Madama, den italienske regerings repræsentationsvilla. Foto: KNA.

Det nye konkordat mellem Italien og Vatikanstaten

Rom (KIPA) – Efter 17 års forberedelse har den italienske stat og Pavestolen den 18. februar i år underskrevet et nyt konkordat, som afklarer forholdene mellem begge parter.

Med deres underskrifter bekræftede ministerpræsident *Bettino Craxi* og kardinal-statssekretær *Agostino Casaroli* de 14 bestemmelser, der afløser de 45 punkter i det såkaldte Lateran-traktat, som blev indgået samme dato i 1929. Så snart både paven og det italienske parlament har ratificeret konkordaten, træder det i kraft, formodentlig om et halvt år.

Efter Det andet Vatikanconcils dokumenter om kirken i den moderne verden («*Gaudium et Spes*») og religionsfriheden («*Dignitatis humanae*») var det nødvendigt at revidere aftalen fra 1929 for at få den til at svare til nutidens forståelse af kirkeligt og politisk demokrati. Italiens første socialistiske premierminister *Craxi* har næsten gjort det til et prestige-pørgsmål at få aftalen i hus på samme dato som i 1929, noget som ingen af hans seks forgængere, *Moro*, *Andreotti*, *Cossiga*, *Forlani*, *Spadolini* og *Fanfani* har haft held til. Siden oktober 1976 er ikke færre end seks udkast blevet afvist af det italienske parlament.

I konkordatets første kapitel forpligter stat og kirke sig til at respektere

hinandens uafhængighed, i frugtbart samarbejde »til fordel for folkets og landets vel«. Staten indrømmer kirken absolut frihed til at organisere sjælesorg, undervisning og karitativt arbejde, også frihed til selv at bestemme sin organisationsform, bispedømmernes grænser, evangeliseringens metoder og gudstjenestens anliggender.

Ikke mere statsreligion

Ifølge det nye konkordat er katolicismen ikke længere statsreligion. Alle anerkendte trossamfund er nu ligeberettigede.

Kirkelige institutioner nyder ikke længere automatisk skattefrihed, men kun såfremt de driver skolevirksomhed eller har et andet religiøst formål. Gæstehuse og herberger for pilgrimme, som ejes af ordenssamfund, skal betale skat til staten.

Et vigtigt punkt er ægteskabslovgivningen, som i årtier har været det mest ømtålelige emne. Også i fremtiden kan brudepar nøjes med en kirkelig vielse, men nu er præsten nødt til at informere dem om statens ægteskabslove og indberette deres bryllup til statens folkeregister.

Rom er ikke længere »Den hellige Stad«, men der skal dog tages hensyn til, at den er pavernes residensby.

I de italienske skoler undervises der fremover i

katolsk tros lære, men børn kan nu fritages for disse timer.

Præster er fortsat fritaget for militærtjeneste og lignende erstatningstjenester.

Videre er der nye bestemmelser for søn- og helligdagshvilen, vedligeholdelse af kirkelige bygninger uden for Vatikanstaten, kirkelige foreningers og fondes skatteforhold.

Skriftfædre beholder i det nye konkordat retten til at nægte vidnesudsagn. Præstelig sjælesorg hos politiet, i sygehuse og fængsler sikres.

Et særligt punkt er vedligeholdelsen og restaureringen af kulturmonumenter og katakomberne.

Det nye konkordats »historiske betydning« ligger ifølge paven i, at det er et tegn på »den fornyede endrægtighed mellem stat og kirke i Italien«. Paven betegner aftalen som »det juridiske grundlag for fre-

Kirkelige forholdsregler mod præsteministre i Nicaragua?

Rom (KIPA) – *Pablo Antonio Vega*, formand for den nicaraguanske bispekonference har i et interview med det italienske, katolske månedsblad »*Trenta Giorni*« bebudet kirkelige forholdsregler mod præsteministre i Nicaragua.

Paven udnævner ny delegat for Jerusalem og Palæstina

Paven hilste Sadats fredsiniciativ i 1978 velkommen. Men nu står kravet om en løsning af det palæstinensiske flygtningeproblem i forgrunden. Så længe det ikke er løst, vil Vatikanets repræsentation i Israel ikke være på ambassadørplan.

Rom (KIPA) – Vatikanet vil også fremover kun lade sig repræsentere i det hellige land ved en apostolisk delegat, som ikke akkrediteres til staten Israel. De, der havde ventet, at Rom ville normalisere sit forhold til Israel ved at sende en nuntius til Tel Aviv, er blevet overrasket over den nylig trufne afgørelse.

Ligesom hans forgænger udnævntes ærkebiskop *Carli Curis* til apostolisk delegat i Jerusalem og

Palæstina. Under ham sorterer det tidligere britiske mandat område Palæstina, som i 1947 opdeltes af FN i en jødisk og arabisk del. Sidstnævnte blev i krigene 1948/49 og 1967 annekteret af Israel.

Er det politisk uvidenhed eller taktisk kløgt, der får Vatikanet til at ignorere de faktiske begivenheder i Mellemøsten? Talrige lande har anerkendt staten Israel; og Det andet Vatikanconcil har korrigeret kirkens århundredgamle modsætningsforhold til jødedommen. Vatikanet har diplomatiske forbindelser med 108 stater. Det repræsenteres af en nuntius i de fleste arabiske lande. Men Israel nægtes diplomatisk status.

Folkeretlig uklar situation

Vatikanet er faktisk kun konsekvent. Palæstinaproblemet er nemlig ikke løst ved en afsluttende fredsaftale.

Forventer konflikt mellem kirke og stat i Sydafrika

Pretoria (KIPA) – Ærkebiskop *Denis Hurley*, præsident for Sydafrikas bispekonference, forventer nye voldsomme sammenstød mellem kirke og stat, fordi forskellige konfessioner nu i fællesskab kæmper for social retfærdighed.

Bispekonferencen har bestemt sig for et øget politisk engagement, selv om dette kritiseres af nogle hvide katolikker i

tale. De arabiske stater har ikke anerkendt FN's deling og proklamationen af en jødisk stat i et område, der er vokset ved erobringer.

Så længe, der ikke er opnået endegyldig overenskomst, består den ramme, som sidst var retsgyldig, nemlig det udelte Palæstina under britisk mandat.

Indflydelse i arabiske lande

Hvis Vatikanet nu anerkendte Israel, ville det miste enhver indflydelse i den arabiske verden. Det ville være katastrofalt her under Libanonkonflikten, specielt for kristne menigheder i de arabiske lande; de kristne lever i forvejen under vanskelige vilkår.

Vatikanet er yderst interesseret i en snarlig løsning af problemerne i Mellemøsten, og i Israel fungerer forbindelsen med Vatikanet i princippet også uden akkrediteret ambassadør, ganske vist ad omveje og på et lavere niveau.

Sydafrika. Dialogen med de mere konservative modstandere af kirkens politiske engagement bliver mere og mere vanskelig.

Den 24. august vil bispekonferencen afholdes i Harare, Zimbabwe. Man ventede, at også biskopper fra Angola, Moçambique og Zimbabwe vil møde op. Derimod står det hen i det uvisse, om paven vil komme.

Den nye kirkelov forbyder præster – med meget få undtagelser – at beklæde offentlige embeder, som medfører delagtighed i politisk magt. Dette angår først og fremmest kulturministeren *Ernesto Cardenal*, udenrigsminister *Miguel D'Escoto*, *Fernando Cardenal*, ansvarshavende for ungdomsopdragelsen, og *Edgar Parrales*, Nicaraguas delegerede ved FN.

Ganske vist har man haft en aftale med præsterne om, at de skulle overveje deres stilling til sagen, men man havde ikke regnet med, at de ville foretrække deres politiske stilling fremfor præstekaldet.

I dag ved man ikke nøj-

agtigt, hvor mange af de præster, der arbejder i den sandinistiske regering, vil acceptere den nye kirkelovs forskrifter, siger *Pablo Antonio Vega*. Hvis ikke der snart skabes klarhed, vil kirken blive nødt til at håndhæve loven.

Katolsk kvinde i dag - hvad er det?

Danmarks katolske kvindeforbunds årsmøde på Øm den 9.-11. marts
Af Ruth Plum

43 katolske kvinder fra mange forskellige dele af landet har haft en dejlig weekend på Øm, hvor vi beskæftigede os med »Katolsk kvinde i dag - hvad er det?«

Talte I ikke om det samme sidste gang? spurgte en mig? Jo, måske. For evangeliet er altid det samme, så det centrale spørgsmål er altid det samme: at finde sin egen identitet, og så se på de gamle problemer i nye sammenhænge.

Oplæggene til mange gode drøftelser til ud på de små timer blev givet af Eva Nordentoft, der talte ud fra sine egne erfaringer i kirke og samfund i dag, og af Vivian Tiedemann, der talte om katolsk kvinde i familien i dag, et emne, med »mange varme

kartofler«, som hun sagde.

Problemet om krig og fred er blevet et andet, efter at Det andet Vatikankoncil i 1965 udtalte: »Enhver krigshandling, der uden forskel sigter på at ødelægge hele byer eller store områder med deres indbyggere, er en forbrydelse mod Gud og mennesker«. (Gaudium et spes, nr. 80). Hvor mange penge ødes der i dag på at forberede en sådan forbrydelse? Hvad kan vi gøre?

Deltidsarbejde, den hjemmegåendes arbejde - spørgsmålene tegner sig i nye perspektiver i en økonomisk situation, hvor mange frygter for, at kvinder vil blive »bombet tilbage« til kødgyderne eller til arbejdsløshed eller EDB-arbejde i hjemmets ensomhed.

Spørgsmålet om nadverfællesskab er nyt og mere påtrængende, efter at det teologisk og teoretisk er løst mellem katolikker og lutheranere. »Bild jer ikke ind, at det er ufarligt at bede sammen. Når man har bedt sammen, har man noget, man kan forråde«, blev det sagt.

Etikken der blev væk

Nyreligiøsitetens tilbud om selvfrelse gør det til en bydende nødvendighed, at vi i de sammenhænge, vi står i, forkynder, at Jesus Kristus er svaret på lidelse og død. At den historiske Jesus led, døde og opstod, er det budskab, vi skal bringe - ind i de nye sammenhænge.

Men hvordan kan vi det? Her kom Tove Rasmussen med et fint oplæg om at finde sin identitet som menneske, som kvinde, som katolik. Oplægget inspirerede til, at Tove nu starter en studiekreds i sit hjem over dette emne. De, der af geografiske eller tidsmæssige hindringer ikke kan deltage heri, kan om de ønsker det, skriftligt blive holdt informeret.

Et af vore dages næsten overvældende problemer står i forbindelse med den

genetiske forskning. Som eksempel blev det nævnt, at forskere nu er igang med at gensplejse sig frem til en mellemting mellem en abe og et menneske, som kunne bruges blandt andet til minearbejde. Her må også kristne mennesker blande sig i debatten. I den forbindelse foreslog Eva Nordentoft, at man noterede i kalenderen: 29. juni til 4. juli 1985 arrangerer Århus Universitet og Økumenisk Center i Århus en konference med titlen »Etikken, der blev væk«. Her er det tanken, at man vil beskæftige sig med medicinsk etik (de genetiske forhold vil indtage en fremtrædende plads), med samlivsetik og med forholdet mellem individ og samfund. Eva garanterer, at selv om man er ved at indbyde »store kanoner« fra ind- og udland, vil det hele komme til at foregå på et niveau, hvor også almindelige kvinder og mænd kan følge med.

DKKF's landsleder Simone Pedersen gjorde opmærksom på, at DKKF 20. februar 1985 har 60-års jubilæum. Det vil blive fejret med en fest i forbindelse med generalforsamlingen i april, rimeligvis på Magleås.

Tove Rasmussen har lovet et mere fyldigt referat af mødet på Øm i næste nummer af DKKF-Nyt. Ikke-medlemmer kan abonnere på bladet ved henvendelse til Marianne Aagaard, St. Pedersstræde 14, 1465 Kbh. K. Det koster 30 kr. for ikke-medlemmer.

Morgenbøn for dem, der har travlt

Mange kristne har glemt morgenbønnen. Deres barndoms morgenbøn duer ikke rigtig mere, og i stedet for at finde en ny form, opgiver de. Klaus Hemmerle, biskop i Aachen er fornylig fremkommet med nye ideer til en morgenbøn. Han taler om en tredelt bøn.

Først ser man sig i spejlet og siger til sit spejlbillede: »Gud holder af dig«. Især om morgenen kan det være svært for os at acceptere os selv. Det må da opmuntre os, at Gud elsker os. Det er meningen med spejlbilled-bønnen.

Når vi - travle som vi er - ved morgenkaffen blader avisen igennem, læser overskrifterne og her og der en artikel for at orientere os om de vigtigste begivenheder, spørger vi nok tit: »Hvad er det for en verden, vi lever i?« Vi må da bringe denne verden i forhold til Gud, betro ham, hvad vi ikke forstår, bede om tilgivelse for det onde, der sker, og glæde os over det gode.

Den tredje del af morgenbønnen består i, at vi beder om, at vi må få et godt forhold til de mennesker, vi i løbet af dagen vil møde, skal arbejde sammen med, eller måske vil modarbejde. Vi må prøve på at acceptere dem alle, for vi ved jo, at Gud elsker de andre, ligesom han elsker os.

Kontakt ønskes med børnehaver og socialpædagoger

Foreningen af katolske Børnehaver ønsker til gensidig inspiration kontakt med katolske børnehaver og socialpædagoger, som ikke er ansat i katolske institutioner.

Ved indsendelse af navn og adresse til børnehaver-

der, sr. Cecilie Maes, Havnegade 3, 5700 Svendborg, får I en indbydelse til førstkommande arrangement i Foreningen af katolske Børnehaver den 5. maj i Svendborg.

kk

Ruth Plum

Kirken har også brug for jura

Generalvikar Ib Andersen talte for nylig ved et møde i AC om den kirkelige lovbogs hovedindhold og tilblivelse

Som medlem af den nordiske bispekonferences kirkeretskommission holdt generalvikar, p. Ib Andersen for nylig et længere foredrag i AC om den ny kirkelige lovbogs tilblivelse og hovedindhold, som vi tidligere har redegjort

for i flere artikler her i bladet.

Om forhold, der er særlig aktuelle for det danske bispedømme nævnte p. Ib Andersen bl.a. følgende:

Ifølge lovbogen kan et bispedømme nedsætte et

pastoralråd, der bl.a. kan fremkomme med praktiske forslag. Et sådant pastoralråd skal være repræsentativt for alle grupper og områder i bispedømmet, og biskoppen er født formand for rådet. Dette svarer ikke til forholdene i det danske pastoralråd, og der er derfor nedsat en arbejdsgruppe, som skal se nærmere på vore forskellige råds lovlighed.

Sognepræst på åremål

En sognepræst skal normalt udnævnes på ubestemt tid, men den nord-

ske bispekonference har vedtaget, at man i Norden kan udnævne sognepræster for et bestemt åremål ad gangen. Ifølge lovbogen er det sognepræsten, som er ansvarlig for sognets økonomi, men hvert sogn skal dog have et økonomisk råd, som kan vejlede sognepræsten.

Fredagsabstinensen kræver, at man på alle årets fredage skal afholde sig fra kød eller de spiser, som de enkelte bispekonferencer foreskriver. Den nordiske bispekonference vil udarbejde nærmere retningslinier om dette.

hij

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

ALM. BRAND
AF 1792

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det - og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00

Brutto ca. 5,8 kg	
Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spisecolie 1 liter	Te 100 g
Smalteost 200 g	Sukker 1000 g

Eller vore kunders ønske har vi udvalgt vort sortiment betydeligt! Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker - mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger eller, vi har kvitteret for Deres indbetaling.

Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres anlen ved en opringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVEN APs

Lise Jørgensen

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____ Klip af og send til _____

Scanpakket ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Tak til Karl Rahner

Vi havde desværre kun plads til et lille forsidebillede af *Karl Rahner* i anledning af hans 80-års fødselsdag, den 5. marts.

Men vi skylder ham mere end et billede: Vi skylder ham faktisk et helt kirkesyn. Næppe nogen anden teolog har med sine mange bøger været med til så ihærdigt at skabe det kirkeklime, som måtte føre til Det andet Vatikankoncil. For når Karl Rahner efterlyser »kirkelighed« efterlyser han en kirke præget af frihed (allerede i 1953!) og med plads til mange meninger.

Man kan ikke nævne ét kirkeproblem, Rahner ikke har skrevet om: helliged, strukturdebat, opposition i kirken, tjenester, embeder, fornyelser af diakonater, forholdet mellem biskopper og pævedømme, en ny præstedømmets teologi, nye pastorale tjenester, lægfolkets rettigheder osv. Han har altid lagt stor vægt på det pastorale, kirkens sjælesorg, som han tit og til manges forargelse har kaldt »sauertöpfische Seelsorge«, noget, som måske lidt frit, men dækkende kan oversættes med »sjælesørgelig sjælesorg« – »Kirken som Guds humorløse ordenspolitil«

Karl Rahner efterlyser – stadig – en kirke, som tør gå ind i denne verden og han beklager – stadig! – dens tendens til det, han så opsigtsvækkende har kaldt en »Marsch ins Ghetto«. Dette har en del embedsindehavere i kirken vist aldrig tilgivet ham, især da hans barske udtryk virkelig ikke taler om en slentretur eller en flugt i panik, men om en kæft-trit-og-retning-march ind i ghettoen. Det er en af Karl Rahners store fortjenester at have gjort rede for den væsentlige forskel mellem Jesu bud, »skik jer ikke lig med denne verden« og kirkens trang til fra ghettoen at belære en problemfyldt verden, som er ligeglad med kirkens bedreviden.

Ingen ringere end den tyske biskop *Karl Lehmann*, Mainz, har turdet sige om fødselsaren: »Hans bidrag til teologien om kirken, hans krav om en ny form for kirkelighed rager højt op over alle hans øvrige teologiske skrifter. Aldrig er han blevet træt af at tage stilling, om nødvendigt at protestere, hver gang han mente, at sandheden, kærligheden, friheden eller retfærdigheden led overlast i kirken. Hans opfattelse af kirken følger af hans opfattelse af sandheden: »Af så stor en fælles sag, som troen er, kan hver enkelt af os kun tilegne sig en brøkdel og kun realisere et begrænset mål, alt efter den enkeltes personlige muligheder. Men netop derfor kan en sandhed kun virkelig blive »min« hvis den modnes i en fælles proces af gensidig given og tagen.«

Også om Karl Rahner har »de rettroende« spået, at han var på vej ud af kirken, fordi han aldrig har lagt skjul på sine skuffelser, aldrig har bidt pinlige spørgsmål i sig, aldrig har været bange for at advare mod nye »historiske« fejtagelser. Hans eget svar på mistænkeliggørelse er værd at huske: »Kun stillet over for noget større, klarere og mere levedygtigt har et menneske lov til at opgive noget i livet; kun til fordel for noget mere meningsfyldt har man ret til at forkaste det, man indtil nu anså for meningsfyldt.«

Karl Rahners »ja til Kirken« er betalt med megen smerte, sagde biskop Lehmann, »han har mistet mange venner og kun vundet sig få nye, men kirken har fortsat brug for ham«, for hans meninger er altid præcise og skarpe: De vidner om hans store kærlighed for kirken.

I den senere tid er disse meninger blevet skarpere, i takt med den taktfaste march ind i ghettoen.

Hvem vil benægte, at hans advarsel gælder os alle?

ww

Lidt mere end sædvanlig frisind

I anledning af artiklen »Udgivere må kunne tåle kritik« i k.o. nr. 4, hvor jeg som bidragyder til Tidens Tegn får påtalt en form for »intellektuel uærlighed«, vil jeg gerne fremkomme med flg. kommentar:

Ved udarbejdelsen af kalenderen til Tidens Tegn er det forbigået min opmærksomhed, at undersøgelsen af de med Schillebeeckx forbundne problemer skulle være afsluttet. Derfor er der ikke senere kommet noget om sagen i Tidens Tegns kalender, end at den var påbegyndt.

Men hvordan står sagen nu? Er der tale om en »frifindelse«, sådan som k.o. hævder?

Det kan man vist ikke tale om, så længe der ikke har været en retssag. Først da kan man blive dømt eller frifundet! Og sagen med Schillebeeckx var ikke nogen retssag, men en undersøgelse (som evt. kunne have ført til en retssag).

Iflg. en engelsk oversættelse af det afsluttende dokument fra Kongregationen for Troselære (Observatore Romanos eng.

udg. af 13. juli 1981) er situationen den, at Kongregationen har noteret sig de præcisioner og korrektioner, Schillebeeckx er fremkommet med til sin bog, både mundtligt og skriftligt. Men desuden henstiller man (den eng. tekst har »ask« og »request«), at Schillebeeckx dels publicerer de nævnte præcisioner og korrektioner (og meddeler Kongregationen, hvor han agter at gøre dette), og dels henstiller man, at han »i lyset af den katolske lære reviderer de punkter, hvor der stadigvæk er tvivl og flertydighed« (og offentligt, at han agter at foretage en sådan revision).

Meget i denne verden er relativt, men at kalde ovennævnte afgørelse for en frifindelse, skal der nu nok lidt mere end sædvanligt frisind til at præstere. Såvidt jeg har kunnet orientere mig, afventer kirken stadig en afklaring fra Schillebeeckx' side.

Redaktør *T. Riis* beder mig tilføje, at han i sin indledning til referatet af kardinal Ratzingers foredrag om »troens videregivelse i dag« ikke bragte

nogen kritik af det fælles-nordiske system – som han ikke nærmere har studeret – men blot henviste til et møde herhjemme, der iflg. »katolsk orientering« havde beskæftiget sig med den samme opgave. Referatet holder sig naturligvis nøje til Ratzingers tekst.

Helge Clausen

Tidens Tegn burde så have bragt ovenstående foreløbige resultat af forhøret. De omtalte præcisioner og korrektioner, som netop

ikke drejer sig om de ni punkter i hans kristologi, har Schillebeeckx bebudet i en senere bog.

Troselærekongregationen har ikke sat nogen tidsfrist for hans svar. Alt dette kunne Tidens Tegn have læst i »k.o.« nr. 3 af 1981.

I øvrigt venter Rom vist også stadig på, at Teilhard de Chardin, som visse danske katolikker er så begejstret for, også reviderer sine teorier! Udtalelsen om mit frisind kan kun øge min glæde over at være katolik.

Willem Wuyls

Mangel på sammenhæng

Det ene ord tager jo det andet, som man siger, og man kan da heller ikke klage over, at dette mindstemål for sammenhæng ikke er til stede, det er det, der bærer hele artiklen »Hvem er jeg?« i k.o. i 3 år. Men indholdsmæssigt er det en tilfældig snakken ind i forfatterens egen sammenhæng, og private oplevelser med universitetsmiljøet kan ikke – selv om egennavnet Freud nævnes – udgøre det for at være en udtømmende og sandsynliggørende optakstekst til påstanden om, at nutiden har en neurose: Uvidenhed om egen identitet, og at der kan skelnes mellem: Ikke at vide, hvem man er, og: Ikke at kende sig selv.

Ganske vist forsøges påstanden uddybet: Ikke at vide, hvem man er går på, at man ikke ved, at man er person, og: Ikke at kende sig går på, at man ikke kender sine mere eller mindre heldige egenskaber. Men hvis man ved

om sig selv, at man er en person, så kender man også sine mere eller mindre heldige egenskaber, kun en negativ/nævenyttig omgangskreds vil kunne påstå det modsatte, og man har et afslappet forhold til sine egenskaber.

Jeg vil gerne advare imod en sådan neurose-teori, eller verden-er-af-lave-teologi, som man kan anvende til at revse med, og verden vil ikke kunne forstå, at den er forkert til, når den kun kender til at være til på en måde, nemlig selve det at være til. Jeg kniber mig i armen, det gør ondt, jeg siger av! du siger: det har du rigtig godt af!

– Vi er personer, skulle det mon være uvidenhed om egen identitet? eller – hvad er det egentlig, der tales om, når identitet, identitetskrise, uvidenhed om egen identitet og meget andet inden for verden-er-af-lave-teologien nævnes.

Hans Thams Clausen

Det er mig en gåde

Tak til *Franz Hoyos* for hans artikel i »katolsk orientering« nr. 4. Hoyos fremhæver, at Gud i Det gamle Testamente blandt andet har manifesteret sig i det udvalgte folks krigslykke. Jeg er naturligvis klar over, at denne opfattelse er i overensstemmelse med gængs, traditionel teologi, men jeg kunne nu alligevel godt tænke mig for en gangs skyld at modtage en mere detaljeret uddybning f. eks. skriftstederne i 5. Mosebog kap. 7 (1-4 og 16, kap. 13, kap. 20 (16-17) samt 2. Samuels Bog, kap. 12 (29-31).

Hvorledes er det overhovedet muligt at bringe disse rædselsskildringer og indtrængende opfordringer til masseudryddelser og andre forbrydelser i forbindelse med opfattelsen af den gode Gud, der kærligt har omsorg for alle sine skabninger – er mig en gåde.

Vi må endvidere i vore kirker bestandigt høre talen om det udvalgte folk. Folket består som bekendt af enkeltindivider.

Mit andet spørgsmål til

Hoyos (eller andre sagkyndige) vil derfor være:

Kan vi få en ganske klar og nøjagtig definition af de egenskaber eller kendetegn – åndelige eller legemlige – der gør, at en jøde er jøde og som lige så klart adskiller denne fra andre semitter.

Peter Maack.

Debatten om Tidens Tegn hen over hovedet på læserne

Ved adskillige lejligheder har jeg meldt mig som en varm fortaler for, at »katolsk orientering« skulle tjene kommunikationen mellem bispeddømmets katolikker, ikke mindst hvor det drejer sig om for den enkelte at få afprøvet redelige meninger om trosspørgsmål og nå til en afklaring gennem saglig diskussion. Jeg mener, bladet har formidlet flere af den slags diskussioner i tidens løb på en god måde.

Den debat, der har udviklet sig efter pastor

Osorios indlæg i nr. 2 i år, er af en ganske anden karakter. Den er et skoleeksempel på en forfejlet debat, hvor personlige angreb hele tiden stiller sig i vejen for selve sagen.

Den uindviede læser, der hverken kender Tidens Tegn eller Magasin, lades helt i stikken og forstår kun, at nogen har skrevet noget, som åbenbart er helt hen i vejret. Skønt debattørerne har haft rimelig lejlighed til det, så har de alligevel ikke nærmere forklaret,

hvad sagen egentlig drejer sig om, og hvad den mere konkret kommer os andre ved.

Der er intet hverken opmuntrende eller konstruktivt i at overvære, at repræsentanter for et par åbenbart modstridende, men gevaldig engagerede grupper bare skælder hinanden ud for forkerte holdninger og motiver. Hvis debatten skal fortsætte, kræver den almene interesse, at man kommer til sagens kerne.

Hans Jørgen Johansen

Genopdag kirken!

Biskop Hans L. Martensens hyrdebrev om fasten 1984

Fastehyrdebrev til oplæsning i kirkerne søndag den 25. marts 1984.

Grundlaget for kirken blev lagt med Jesu ord: »Tiden er inde, og Guds rige er kommet nær. Omvend jer og tro på evangeliet!« (Mk. 1,15). Guds rige betyder, at Guds vilje sker – alt »hvad han finder godt, glædeligt, fuldkomment« (Rom. 12,2). Guds vilje er, at alle hindringer skal overvindes, så menneskenes skønneste drømme går i opfyldelse. Al uretfærdighed og undertrykkelse skal forsvinde. Sværd skal smedes om til plovjern, og spyd til vingårdsknive. Der vil ikke længere findes krig. Ulven vil gå hos lammet, panteeren hos kiddet, kalven og ungløven græsse sammen.

Guds rige bringer både kærlighedens lov og profeterne syner inden for rækkevidde. »Tro ikke, jeg er kommet for at nedbryde loven og profeterne, jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at fuldkomme.« (Mt. 5,17)

Når Guds rige kommer nær, opstår der en mentalitet, som overvinder det onde med det gode, og som er fjern fra al vold og tvang. Der gøres ikke længere forskel mellem mennesker, had er ukendt, og kærligheden efterligner Gud i en sådan grad, at selv ondskab bliver mødt med godhed (jfr. Mt. 5,43-48).

Er alt dette blot udtryk for ønsketænkning? Er virkeligheden ikke helt anderledes? Det må indrømmes: stat og verdsligt samfund kan ikke eksistere uden ordensmagt. Jesus – og efter ham de første kristne – prøvede ikke på med ét slag at afskaffe straffelov, soldater, staten og alle dens magtmidler. Menneskers »hårde hjerter« er en realitet; derfor er lovene nødvendige. Den ene borger må beskyttes mod den andens overgreb.

Hvad der er umuligt for det verdslige samfund, begyndte Jesus at gøre til virkelighed. De, der troede på hans ord og omvendte sig, gjorde han til sine disciple. Deres tilværelse ændredes radikalt. De oplevede, hvorledes syge blev helbredt, syndere tilgivet, dæmoner uddrevet; et nyt og anderledes samfund opstod omkring Je-

sus. Fanger fik håb om løsladelse, blinde om syn, undertrykte om frigørelse, fjender om udsoning. Kirken blev lagt til den kirke, der skulle fortsætte fællesskabet omkring Jesus efter hans død og opstandelse.

Men er en sådan kirke mulig? Har den ikke spillet fallit? En snart totusindårig historie fortæller sit tydelige sprog om synd og dårlighed, der ind imellem har vansiret kirken som menneskeligt samfund. Selv i bedste fald har der været en afstand mellem kirken og Guds rige.

Og så alligevel: uden salt kan vi ikke salte, og uden kirke vil vi aldrig opleve Guds rige komme nær til verden. Kirken er det samfund, hvor mennesker beder om Guds riges komme, hvor de venter på det og foregriber det.

Ordet »omvend jer« betyder for os: genopdag hvad det vil sige at være kirke! Tro på den gode nyhed: hvad der er umuligt for mennesker, er muligt for Gud. Han har det i sin magt at lade sin Helligånd blæse og samle til et nyt og anderledes samfund omkring Kristus. Gud kan af døde, tørre knogler skabe et levende fællesskab af troende.

Når vi bekender kirkens tro, skal vi især åbne os for følgende:

Kirken er et samfund af mennesker, der deler med hinanden og deler ud til andre.

I verden omkring os gælder en tilsyneladende ubønhørlig lov, at enhver står sig selv nærmest. Alle vegne bygges der mure op, som skal beskytte mod andre. Man bliver isoleret og hindres i at dele. Det er beskæmmende at tænke på, at der hvert minut dør 30 mennesker af sult, og at prisen på hvert enkelt af de luksusgoder, vi omgiver os med, kunne redde mange fra så smertefuld og ydmygende et endeligt. Det er beskæmmende at tænke på, at prisen for tre moderne jagerfly kunne skaffe rent vand til 90 millioner mennesker i Bangladesh.

Selv om det føles som en dråbe i havet – lad os alligevel gøre en ekstra indsats for fasteindsamlingen. Lad os give afkald på noget af vort eget til fordel for dem, der lider nød.

Der er brug for en mentalitetsændring, hvor kirken er kaldet til at gå forrest og vise vej.

At blive kirke vil sige, at mure rives ned. Skellet mellem mit og dit bliver mindre vigtigt. Vi kan dele materielle goder med hinanden. Vi kan også dele åndelige goder, så vi udveksler tanker og gør os åbne for andres meninger og ønsker. Den enes rigdom er den andens glæde. Den enes fattigdom er den andens smerte. Hvis ét lem har det godt, glæder hele legemet sig. Hvis ét lem har det ondt, går det ud over alle.

Kirken er redskab for fred. Alle er forfærdede over kaprustningen og truslen om altødelæggende krig. Næsten alle føler angst ved den voksende vold og vandalisme. De forskelligste steder på kloden oplever man, hvorledes had og fjendtlighed vokser med ødelæggende konsekvenser.

Kirken selv er ikke uberørt af de problemer, der hærger verden omkring den. Men kirken er et samfund af syndere, der lever af Guds tilgivelse. Den er det folk, som Helligånden bevæger i retning af udsoning og fred.

Denne udsoning skal begynde i kirkens egen midte. Ellers gælder apostolens advarsel: »Hvis I bider og æder hverandre, da tag jer i agt, at I ikke bliver fortæret af hverandre...« (Gal. 5,15).

Jesu højeste fordring er, at vi skal elske vore fjender. Han selv hengav sig for dem, der forfulgte og dræbte ham. »I skal elske hinanden, som jeg har elsket jer...« »Jeg har givet jer et eksempel...« – således taler han til dem, han giver af sin Ånd og samler til sin kirke.

Fred betyder mere end fravær af krig. Den betyder harmoni og frihed mellem mennesker, således at den ene lader den anden leve og udfolde sig. Fred betyder, at alle diskriminerende forskelle falder bort – mellem mand og kvinde, mellem fattig og rig, dannet og udannet, veludrustet og dårligt rustet. Der er ingen elite, for det eneste fortrin er troen, som Gud skænker, og troens frugt er kærlighed. Herskerforhold og magtmidler er vendt op og ned: den største er alles tjener, og den, der har myndighed over andre, har taget et lille barn til forbillede.

I kirken samles til en-

hed. Den er mødestedet for Guds adspredte børn. Jesu sidste bøn for kirken var: »At de alle må være ét...« (Joh. 17,21).

Vi lever i en verden, der trues med katastrofe, fordi modsætningerne bliver alt for store – mellem øst og vest, mellem syd og nord, mellem racer, ideologier og gruppers særinteresser.

Hvis vi vil være kirke, har vi brug for troens mod til at blive ét i det små og gøre små begyndelser. Vore menigheder samler personer af forskellig baggrund – der er en mangfoldighed af nationer, kulturelle baggrunde, specielle evner. Der er også en mængde skrøbeligheder, lidelser og mangler. Hele denne mangfoldighed skal føjes sammen til ét, så vi kan fungere sammen. Hver eneste er med til at bære et ansvar for fællesskabet. Ikke en eneste er overflødig.

Vi har også brug for troens mod til at åbne os for kirkens verdensomspændende fællesskab. Kirken er et synligt folk; den knyttes sammen ikke blot af troens usynlige bånd og sakramenternes hellige handlinger; også faste strukturer, embeder og kirkelove er nødvendige

for Guds folk, spredt over hele jorden.

Paven er denne verdensomspændende enheds særlige tjener. Han varetager et embede, der har Jesu særlige løfte: »På denne klippe vil jeg bygge min kirke, og helvedes magter skal ikke få bugt med den!« (Mat. 16,18).

I en verden, der er så fuld af spændinger, og hvor kirken er truet indfra og udefra, er det mere nødvendigt end nogensinde, at vi respekterer det embede, der tjener kirkens verdensomspændende enhed, i tillid til Kristi løfte.

Vor loyalitet må vise sig i, at vi midt i alle brydninger instinktivt er mere parate til at forsvare paven end at kritisere ham. I et og alt vil vi bede for paven, at han må få rigelig nåde til at tjene Gudsfolks enhed, om så alle dæmoniske magter løber storm mod kirken.

Når vi beder for paven, så lad os også bede for os selv. At vi må styrkes i troen på kirken, så Helligånden må gøre os til et folk, »hvis ansigt genspejler Kristi vidunderlige lys«. (2. Vatikankoncil Om Kirken nr. 1).

Hans L. Martensen

Enhed og mangfoldighed

Nogle finder behag i at debattere, andre indlader sig helst kun på det, når de anser det for deres pligt. Jeg er nok blevet for gammel til det første – men viger ikke tilbage for det sidste, hvis jeg skønner, at det er nødvendigt. Hensynet til læserne af »katolsk orientering« finder jeg stærkt motiverende.

Mit anliggende er forholdet mellem enhed og mangfoldighed – og i dette perspektiv: Forholdet mellem læreembede og pluralisme.

Men først et par bemærkninger til redaktøren for at rense luften imellem os. Forhåbentlig vil det blive til gavn, også for »katolsk orientering«.

Pastor Kaare Osorio's anmeldelse af »Tidens Tegn« var en klar undsigelse af ånd og linie i et blad, »der forhåbentlig vil udkomme for sidste gang«. Dette tidsskrift blev manet så langt ned i jorden, at han ikke engang mente at skyldte det en seriøs begravelsestale. Således blev »katolsk orientering« brugt i et forsøg på at likvidere et andet katolsk tidsskrift, der som årsskrift ikke engang kunne opfattes som konkurrerende.

Havde kritikken været konstruktiv, ville det have været interessant at komme i dialog vedrørende nogle detailpunkter i den. På destruktive præmisser er en sådan dialog ikke acceptabel. Af den grund går jeg ikke ind på kritikens detaljer.

»Men folk, der udgiver bøger og blade må kunne tåle kritik«, skriver redaktøren. »Det burde være et tidens tegn«.

Min kære redaktør! Det kan ikke være rimeligt at bebrejde et barn dets vandskræk, fordi det spræller og skriger op i badekarret, når det opdager, at man vil drukne det. Skulle det være et »tidens tegn« at undlade protest i en sådan procedure? Mig forekommer det utroligt. Det ville være direkte nedværdigende at acceptere et sådant vilkår. Og den »sindsro«, hvormed redaktøren beskriver sin holdning, mens likvideringen iværksættes, opleves ikke af barnet i badevandet som redaktørens sindsro – men som hans koldsindighed.

Jeg har bemærket skarpheden i redaktørens reaktion på min advarsel mod »den pluralitet af ånder, der strømmer til torvs for at falbyde deres varer i håb om et publikum, der ikke er kvalitetsbevidst«. Skarpheden i reaktionen ville have været berettiget, hvis det var mit ønske at identificere pastor Kaare Osorio med en af de omtalte ånder, – men det er langt fra, hvad jeg ønsker. Tværtimod vil jeg advare imod en sådan identification. Vi risikerer alle at blive hydrenge og budbringere for disse ånder, når de strømmer til torvs. Der er ikke her tale om nogen lapsus linguae, ej heller om nogen hån mod andre – men om et alvorligt memento til os alle. Aktuelt var det mig om at gøre at påvise den betydelige risiko, pluralismen løber i så henseende. Mennesker, der vil orientere sig i åndens verden må vide, at der er risiko for andre åndspåvirkninger end Helligånden. Syndefaldsberetningen har belært os om denne risiko, og såvel kirkehistorien som den profane historie har bekræftet den. Min advarsel var og er klart alment formuleret – men har i den foreliggende debat aktuel adresse til den pluralisme, pastor Kaare Osorio går ind for.

Hvis dette er mangfoldighedens risiko, er så enheden da uden risiko? Langt fra. Hvis mennesket etablerer sig i den i en selvtilstrækkelig »isme« udfoldet i perfektionistisk organisation, så vil enheden føre til ensretning og kadaverdisciplin, formalistisk »retroenhed« og farisæisk snæversyn. Ingen tvivl om det. Pastor Kaare Osorio synes at være særdeles opmærksom på denne mulighed, og det er på den baggrund, jeg forstår hans reaktion på »Tidens Tegn«.

At forstå er imidlertid ikke det samme som at godkende.

»Den tid er definitivt forbi«, skriver Kaare Osorio i »Magasin« (dec. 83), – hvor teologien blev reduceret til den hierarkiske læremyndigheds ubetingede tjenerinde. Men den går ikke længere. Vor tids teologer vil ikke reduceres til den hierarkiske læremyndigheds underdanige lakajer eller propa-

gandister, altså til pavens og biskoppernes forlængede arme. De vil som selvstændige mennesker frit kunne søge indsigt i troen«.

Kaare Osorio's skarpe reaktion på læreembedet giver mig den tanke, at han i kirkens enhed oplever en begrænsning af sin individuelle frihed, og at han af den grund søger mangfoldigheden (pluralismen).

Når jeg læser en sådan tekst, får jeg umiddelbart indtryk af en kirkeforståelse, der har sit tyngdepunkt i kirkestrukturen. Den organisatoriske, hierarkiske pyramide med paven i toppen og de mange græsrodder forneden. En pyramide, der har fungeret med organisatorisk dominans og ensretning.

»Men nu går den altså ikke længere«, skriver Osorio. I det mindste teologerne bryder ud af »lakajtjenesten« for at udfolde sig som selvstændigt tænkende mennesker.

Jeg genkender ikke kirken i dette, højst nogle historiske forvanskninger af den. De er i tidens løb kommet i stand, når menneskene ville have deres vilje med kirken og forme den efter deres forgodtbefindende. Bagved kirkens skiftende »image« har man dog altid kunnet finde kirken som sådan, Kristi kirke.

I Kaare Osorio's fremstilling synes kirken endnu engang spejlet i et tivolispejl. Jeg søger en anden inspiration og finder den i Redemptor Hominis (Menneskets Forløser). Pave Johannes Paul skriver: (Kursiveringerne er mine)

»Det er nødvendigt, at kirken, når den bekender og lærer troen, holder sig strengt til den guddommelige sandhed, og at den omsætter den i levende holdninger, der er udtryk for lydighed – i overensstemmelse med fornuften. For at sikre denne guddommelige sandhed lovede Kristus selv kirken sandhedens ånds særlige bistand – og gav ufejlbarhedens gave til dem, som han betroede den opgave at videregive og lære den sandhed, – som allerede Det første Vatikanconcil klart har defineret det, og Det andet Vatikanconcil har gentaget, og han udrustede desuden hele

Guds folk med et særligt trosinstinkt«.

Pastor Osorio skriver: »Spørgsmålet om kirkens ufejlbarhed overdramatiseres alt for ofte – som om kirken står og falder med den antagelse, at visse personers belæringer og afgørelser under visse betingelser – i kraft af Helligåndens bistand – bevares for fejl. Adskillige af kirkens førende teologer viger ikke længere tilbage for at sætte spørgsmålstegn ved den traditionelle forståelse af både kirkens og pavens ufejlbarhed. Læren om kirkens ufejlbarhed – der ikke er slet så traditionel, som mange formoder – bør omtolkes, så den svarer til den grundlæggende relative tjenlighed, der tilkommer ethvert kirkeligt udtryk for mysteriet«.

Men paven fortsætter: »Derfor får vi del i Kristi profetiske sendelse, og i kraft af denne sendelse tjener vi sammen med ham den guddommelige sandhed i kirken. At have ansvar for en sådan sandhed betyder også at elske den« (min bemærkning: Det er ikke det samme som rethaveri) – og prøve at forstå den så nøjagtigt som muligt« (min kommentar: Det er ikke det samme som farisæisk rettroenhed). Paven fortsætter: »– forstå denne sandhed, for at den – i al sin frelsende magt, sin glans og enkle dybsindighed skal blive os mere og mere fortrolig. Denne kærlighed og ønsket om at forstå sandheden bedre – må gå hånd i hånd«.

Det er på den baggrund, paven beder om teologernes hjælp. Ikke fordi han vil gøre dem til »lakajer«.

Og paven fortsætter:

Teologien er i dag absolut ligesom før uhyre vigtig, for at kirken, Guds folk – kreativt og frugtbar kan deltage i Kristi profetiske sendelse. Derfor må teologer, når de som den guddommelige sandheds tjenere benytter deres studier og deres arbejde til at nå en stadig dybere forståelse af denne sandhed, aldrig miste blikket for betydningen af deres tjeneste i kirken, som er udtrykt i begrebet »forstående tro« (intellectus fidei).

Paven kommer nu ind på den enorme udvidelse af vor viden om verden og om mennesket i moderne tid: »Inden for dette område af menneskelig viden, der stadig vokser og bliver mere differentieret, må også troen stadigt uddybes – for at vise storheden i det åbenbarede mysterium og stræbe efter at nå den sandhed, som har sin eneste og højeste kilde i Gud. Det er både ønskeligt og tilladeligt, at der ved udførelsen af dette store arbejde kommer en vis mangfoldighed af metoder i betragtning, men der kan dog ikke derfor ses bort fra, at det nødvendige mål er *enhed i forkyndelse af tro og moral*. Derfor er et snævert samarbejde mellem teologi og læreembede absolut nødvendigt. Enhver teolog må være sig ganske særlig bevidst, hvad Kristus selv mente, da han sagde: »Det ord, som I hører, er ikke mit, men Faderens, som har sendt mig«.

»Ingen kan derfor gøre teologien til blot en samling af egne personlige meninger, men enhver teolog må stræbe efter at være i nær forbindelse med den sendelse til at forkynde

sandheden, som kirken har ansvaret for«.

Og nu min afsluttende kommentar:

Kirken er mere end en organisation. Vi er ikke kun medlemmer, og slet ikke lakajer. Sammenhængen og enheden er organisk, ikke kun strukturel. Væsentlig er den indre sammenhæng i kirken som Kristi mystiske legeme. Kirken er således en ægte samfundsdannelse. »Den er organisk opbygget, i indre enhed, – men på en sådan måde, at kirken i kraft af sit indre væsen kan værne om og fremme både det enkelte menneske og fællesskabet, og være – med koncilets ord – i Kristus som et sakramente, d.v.s. både et tegn på og et redskab for den nære forening med Gud og hele menneskeslægtens indbyrdes enhed.« (citater fra Bent Dalsgaard Larsen). Vi er således lemmer på et legeme, enhver af os med direkte reference til og kilde i Kristus. Derfor er vi samhørende, omend vi er forskellige.

Afviser vi Helligånden i enheden, finder vi den næppe i mangfoldigheden. Men søger vi reelt Helligånden i mangfoldigheden, vil vi også i den kunne finde enheden – uden af den grund at opleve begrænsning i vor personlige frihed.

Det er et mysterium, at enheden kan rumme denne mangfoldighed.

Det er et under, at denne mangfoldighed kan udfolde sig i en sådan enhed.

Det er Guds værk, ikke menneskets – ej heller teologernes.

Flemming Kieler

Ingen afviser Helligånden

Måske kan følgende bidrage til at rense luften:

1. En årsag til kortslutningen er utvilsomt, at i snart 20 år har kredse af engagerede katolikker irriteret andre engagerede katolikker med spørgsmålet om, hvem der »afviser Helligånden«, hvilket, måske utilsigtet, i hvert fald er blevet forstået som en insinuation og en form for rethaveriskhed, som mange er blevet trætte af at skulle høre på.

Meget ville være vundet, hvis dette blev indrømmet.

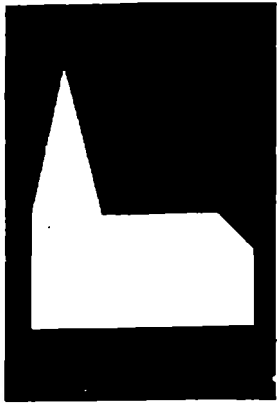
2. Paver har haft afvigende meninger om teologiens rolle. Disse meninger kan i sagens natur ikke være (og har aldrig været) en del af kirkens tros lære, og derfor heller ikke målestok for ortodoksi eller vantro.

En opfattelse går ud på, at teologi er *videnskab* med krav på forskningsfrihed på forskningsens egne

betingelser. En modsat opfattelse ser hellere teologiens opgave begrænset til kun at uddybe det, kirken i forvejen tror. Mange teologer i dag ser i denne tendens en risiko for, at teologi uddarmer til *ideologi*, der er fredet og urørlig og ikke »kan bære« tanker, der sprænger den snævre cirkel. Teologers kritik og protester skal ses i denne sammenhæng. Det forebygger kætterjagt.

Willem Wuyts

Orientering fra sognene

April 1984

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de llge numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 8, der udkommer 2.5. 1984 er mandag den 9.4. 1984 (for maj 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion på Bispekontoret.

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræsten tlf. (01) 64 04 22. (Bedst kl. 9-10).

Messtider: Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Md. kl. 8 - ti. kl. 19.30 - on. kl. 8 (skolemesse) og kl. 17 hos søstrene - to. kl. 11.30, fr. kl. 17 hos søstrene. Lørdag kl. 11.30.

Søndag d. 1. kl. 8: Messe, kl. 10: Familiemesse.

Lørdag d. 7. kl. 11.30: Messe, kl. 16.30: Messe med fastepredikenen i S. Ansgar, kl. 19.30-20.30: Tilbedelse.

Onsdag d. 11. kl. 19.30: Bodsandagt med lejlighed til skrifte om muligt ved 2 præster.

Lørdag d. 14. kl. 11.30: Messe, kl. 16.30: Messe med indvielse af olierne ved biskoppen i S. Ansgar.

Søndag d. 15. Palmesøndag, kl. 8: Messe, kl. 10: Procession og højmesse.

Skærtorsdag d. 19. kl. 17: Højmesse med efterfølgende vågenat indtil kl. 24.

Langfredag d. 20. kl. 15: Gudstjeneste med altergang.

Påskemat d. 21. kl. 22: Påskevigil og højmesse.

Påskedag d. 22. kl. 8: Ingen messe, kl. 10: Højmesse.

2. påskedag d. 23. kl. 10: Messe.

Fredag d. 27. kl. 16 (bemærk tidspunktet): Messe og sammenkomst for ældre med fælles spisning. Ingen messe kl. 17.

Skriftemål: Lø. d. 14. kl. 9.30-11 - ti. d. 17. kl. 20-21 - on. d. 18. kl. 19-20.30 - Skærtorsdag d. 19. kl. 10.30-12 - Langfredag d. 20. kl. 10.30-12 - Påskelørdag d. 21. kl. 10.30-12.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S.
Sognepræst: Stefan Huber C.ss.R.
Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. 11-12, onsd. og torsd. 18-19.
Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Søndagsmesser:
Lørdag og søndag kl. 17 engelsk.
I kirken: 8.30 reciteret - 10 højmesse - 11.30 polsk.

Dragør, Rønne Alle 15: Kl. 9.
Skt. Annæ Hjem: Kl. 10.30.
Hverdagsmesserne: Kl. 8 i kirken, kl. 9 på Skt. Annæ Hjem.

Søndag d. 1.: Kl. 11.30 Familiemesse: Vand - en kilde til liv.

Tirsdag d. 3.: Kl. 15 møde for Bikuben (de 7-12 årige).

Onsdag d. 4.: Kl. 14 møde for de ældre.

Torsdag d. 5.: Kl. 18.30 tilbedelse i kirken, kl. 19 korsvejsandagt.

Søndag d. 8.: Bodsandagt i messerne kl. 8.30 og 10.00.

Tirsdag d. 10.: Kl. 19.30 menighedsmøde om bodsandagt, bodens sakramente, ud fra fastepredikenerne.

Torsdag d. 12.: Kl. 18.30 tilbedelse, kl. 19 korsvejsandagt.

13.-15.: Firmanderne på DUK-weekend.

Palmesøndag d. 15.: I højmassen kl. 10 palmeprocession, Jesu lidelsehistorie og den store gaveprocession, hvor både børn og voksne afleverer sparebøsserne for fasteaktionen.

Onsdag d. 18.: Kl. 14 møde for de ældre.

Skærtorsdag d. 19.: Kl. 17 International koncelebreret messe med dansk, polsk og engelsk indslag. - Derefter tilbedelse til kl. 22; den 1. time ved de filippinske børn med fælles bøn og sang.

Langfredag d. 20.: Kl. 15 mindegudstjeneste om Jesu lidelse og død. - Kl. 17 polsk liturgi og skriftemål.

Påskelørdag d. 21.: Kl. 20 påskennattens store liturgi, derefter reception.

1. påskedag d. 22.: Messen kl. 8.30 bortfalder! Kl. 10 festgudstjeneste - 11.30 polsk - 17 engelsk.

2. påskedag d. 23.: Messen kl. 8.30 bortfalder - 10 dansk - 11.30 polsk messe.

Torsdag d. 26.: Kl. 19 økumenisk gudstjeneste i Sundby kirke (Frankrigsgade, bus 2 og 13) med efterfølgende møde i menighedslokalerne (Oliebladsgade 2): Kaffebord, foredrag og samtale.

Messen kl. 19 i Skt. Annæ bortfalder!

Lørdag d. 28.: Kl. 10 generalprøve for firmanderne.

Kl. 14.30 første skriftemål for børnene og deres forældre.

Søndag d. 29.: Kl. 10 festlig firmelsesgudstjeneste ved biskoppen.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.
Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.
Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag d. 1.: Kl. 10 latinsk højmesse.

Onsdag d. 4.: Kl. 10 messe for de ældre.

Fredag d. 6.: Kl. 16.30 Jesu Hjerter messe.

Lørdag d. 7.: Kl. 16.30 aftenmesse med fastepredikenen.

Søndag d. 8.: Kl. 10 familiemesse.

Lørdag d. 14.: Kl. 16.30 aftenmesse med indvielse af de hellige olier og fastepredikenen ved biskop Martensen.

Søndag d. 15.: Kl. 10 Palmesøndagsliturgi, procession begyndende i haven bag kirken, højmesse ved biskop Martensen.

Onsdag d. 18.: Kl. 10 messe for de ældre.

Torsdag d. 19.: Kl. 17.30 Skærtorsdag-spontifikalmesse med uddeling af den hl. kommunion under begge skikkelser. Derefter tilbedelse indtil kl. 24.

Fredag d. 20.: Kl. 15 Langfredagsliturgi.

Lørdag d. 21.: Kl. 21.30 Påskevigiliens

liturgi begynder.

Søndag d. 22.: Kl. 10 påskedag, pontifikalmesse ved biskop Martensen.

Mandag d. 23.: Kl. 8 og kl. 10 2. påskedag reciteret messe.

Søndag d. 29.: Kl. 10 dansk højmesse med børnenes første hellige kommunion. Kl. 15 messe på vietnamesisk.

Firmelse
Pinsedag, søndag d. 10. juni meddeler biskoppen firmelsens sakramente under højmassen kl. 10. Unge over 14 år, der ikke har modtaget firmelsen endnu, opfordres til at henvende sig til kirkens kontor, tlf. 13 37 62 og informere sig om forberedelsen, der starter efter påske.

Menighedens skovtur er i år sat til onsdag d. 9. maj.

Vi starter ved kirken i Bredgade 64 kl. 9.30 og kører til Nordsjælland.

Traditionen tro fejrer vi messen undervejs. Tag madpakke med til frokosten.

Prisen incl. eftermiddagskaffen er 50 kr. Øl og vand kan købes i bussen. Kl. 17 er vi tilbage.

Tilmelding til Sr. Lioba på kontoret, tlf. 13 37 62 eller fru Helene Simonsen, tlf. 38 66 50.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Alle er hjertelig velkomne.

Messtider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00: Messe på engelsk.

Søndagens messtider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra 11.00 til 13.00.

Tirsdag d. 3. kl. 15.30: Kongregationsmøde i kirken.

Fredag d. 6. Jesu hjerte fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Søndag d. 15. Palmesøndag. Kl. 10.00 dansk højmesse med palmeindvielse og procession.

Torsdag d. 19. Skærtorsdag. Kl. 17.00 højtidelig messe. Derefter tilbedelse foran sakramentet indtil kl. 22.00.

Fredag d. 20. Langfredag. Kl. 15.00 dagens liturgi.

Lørdag d. 21. Påskelørdag. Ingen messer. Kl. 22.00 påskennattens liturgi. Derefter reception i den grønne sal.

Søndag d. 22. Påskesøndag. Søndagsmesseorden.

Mandag d. 23. 2. påskedag. Læste messer kl. 8.00 og kl. 10.00. Ingen senere messer.

Onsdag d. 25. kl. 14.30: Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 29. kl. 8.00: Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.
Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 1, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekontoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messtider:
Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Mandag: Messe kl. 11.00.

Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Søndag d. 1. kl. 14.00: Økumenisk gudstjeneste her i Johanneskirken. Prædikant: p. Karen Helgason.

Onsdag d. 4. kl. 19.00: Messe med efterfølgende menighedsaften. Gennemgang af katolsk kirkemusik ved organist Preben Meile.

Søndag d. 15. Palmesøndag. Kl. 10.00 palmevielse, procession og højmesse.

Mandag, tirsdag og onsdag i Den stille Uge er messerne som sædvanlig.

Torsdag d. 19. Skærtorsdag. Kl. 17.00 dansk højmesse til minde om indstiftelsen af Alterets Sakramente. Under denne messe vil Andreas Wedervang-Jensen modtage den 1. hl. kommunion.

Fredag d. 20. Langfredag. Kl. 15.00 langfredagsliturgi.

Lørdag d. 21. Påskelørdag. Kl. 21.00 påskennattens liturgi og højmesse.

Søndag d. 22. Påskedag. Kl. 10.00 latinsk højmesse.

Onsdag d. 25. Kl. 19.00 messe med efterfølgende kirkekoncert.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.
Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsmesser:
Mandag kl. 12.00, tirsdag kl. 11.30, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 19.00, fredag kl. 12.00.

Alle lørdage:
Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh.
Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i sognestegården 1/2 time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres:
Søndag kl. 10.30 højmesse, kl. 19.00 messe.

Tirsdag kl. 10: Messe, derefter samvær.

Onsdag og fredag kl. 19: Messe.

Sct. Josef Søstrene. Primulavej 1, inviterer hver tirsdag til messe kl. 19, derefter samvær.

Den første fredag i hver måned er der tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Søndag d. 1.: Rytmsk messe kl. 10.30. Derefter kaffe.

Torsdag d. 5.: De ældre og de syges dag. Skriftemål fra kl. 13.15-14. Messe og de syges salvelse kl. 14. Derefter kaffe.

Tilmelding til kirkens kontor.

Fredag d. 6.: Efter messen møde om påskeliturgen. Alle er indbudt, så vi i fællesskab kan forberede årets store højtid så smuk som muligt.

Lørdag d. 7.: »Tro og lys« messe kl. 17. Alle er indbudt.

Familieundervisning i Herlev. Kl. 17 messe.

Fredag d. 13.: Bodsandagt kl. 19. Ingen aftenmesse.

Søndag d. 15.: Palmesøndag. Højmesse med procession kl. 10.30. Medbring selv grene. Derefter kaffe.

Torsdag d. 19.: Skærtorsdag: Messe kl. 16, derefter tilbedelse indtil kl. 21.

Fredag d. 20.: Langfredag: Langfredagsliturgi kl. 15.

Faste- og abstinensdag.

Påskelørdag: Påskeliturgen starter kl. 22.

Vi slutter med »agape«.

Påskedag: Messe kl. 10.30.

2. påskedag: Messe kl. 10.30.

Mandag d. 30.: Møde for pastoralenhedens menighedsråd i menighedssalen.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.
Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor. Øvrige præster: (01) 21 85 88.

Søndag den 1.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00.

Torsdag den 5.: Fastemeditation i kirken kl. 19.30.

Fredag den 6.: Messe kl. 11.00 på EGV-Lions plejehjemmet »Lystoftebakken«, Brede.

Lørdag den 7.: Ingen messe kl. 17.00 p.g.a. bispemessen i Skt. Ansgars kirke kl. 16.30.

Søndag den 8.: Søndagsmesse kl. 11.00. Derefter fælles medbragt frokost i menighedssalen.

Torsdag den 12.: Bodsandagt i kirken kl. 19.00. Derefter vises filmen »Ordet« af Kaj Munk.

Lørdag den 14.: Ingen messe kl. 17.00 p.g.a. bispemessen i Skt. Ansgars kirke kl. 16.30.

Søndag den 15.: Familiemesse kl. 9.30 med palmeindvielse. Søndagsmesse kl. 11.00 med palmeindvielse.

Tirsdag den 17.: Kl. 11.30 messe og påskemøde for ældreklubben.

Torsdag den 19.: Påskemesse kl. 11.00 på EGV-Lions plejehjemmet »Lystoftebakken«, Brede. Skærtorsdagsmesse i kirken kl. 17.00. Derefter tilbedelse til midnat.

Fredag den 20.: Langfredags messe kl. 15.00.

Lørdag den 21.: Påskens messe kl. 21.30. Efter messen fælles agapemåltid i menighedssalen.

Søndag den 22.: Påskedags messe kl. 11.00.

Mandag den 23.: 2. påskedagsmesse kl. 9.00.

Lørdag den 28.: Messe kl. 17.00.

Søndag den 29.: Søndagsmesse kl. 11.00 med børnenes første kommunion. Efter messen reception i menighedssalen.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J. Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19, mandag undtaget.

Sædvanlige messetider:

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Tirsdag også kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

Lørdag d. 31. Sygedag i Skt. Mariæ. Kl. 13.30: Lejlighed til skrifte. Kl. 14.00: Messe med meddelelse af »De syges Salvelse«. Efter messen: Te-kaffebord m.m. Vi slutter i god tid til at kunne tage del i den 4. fasteprediken ved pastor G. Kreienbühl kl. 16.30 i Sct. Ansgar.

April

Onsdag d. 4. kl. 19.30: Klassisk kirkekoncert, ledet af Karl-Heinz Löhner og hans kammermusikere.

Fredag d. 6. Jesu Hjerte fredag. messe kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8.00. Sakramentsandagt kl. 19.00 efterfulgt af aftenmesse kl. 19.30.

Søndag d. 8. kl. 8.00: Reciteret messe. Kl. 11.00 familiemesse.

Onsdag d. 11. Messe kl. 6.45 bortfalder. Kl. 8.00 reciteret messe. Kl. 19.30 »Bodsgudstjeneste«, som forberedelse til Den stille Uge. I sit hyrdebrev i anledning af »Jubelåret«, som slutter til påske, fremhæver biskoppen vigtigheden af bodsgudstjenester, hvor der også er mulighed for at modtage Bodens Sakramente og at deltage i Eukaristien og netop nu i anledning af Jubelåret også at bede for pavens intention, hvortil der er

knyttet en fuldkommen aflad. Dette vil vi gøre i bodsmessen. Skriftemål høres fra kl. 19.00.

Torsdag d. 12. Torsdagsklubben samles først til messe kl. 14.30. Derefter vil hr. Erik Ellyton vise lysbillede og fortælle om ikoner, især dem, der forkynder påskens budskab.

Søndag d. 15. Palmesøndag: Messe kl. 8.00. Kl. 11.00: Palmevielse i salen, procession, højmesse med oplæsning af Jesu lidelseshistorie efter Matthæus.

Torsdag d. 19. Skærtorsdag: Kl. 17.00: Højtidelig concelebreret messe. Kun den ene messe. Derefter vågetime foran Sakramentet i søstrenes oratorium indtil midnat.

Fredag d. 20.: Langfredag. Kl. 15.00: Lidelseshistorie efter Johannes, menighedens forbønner, korsets hyldning, modtagelse af kommunion.

Lørdag d. 21. Påskevigilien: Kl. 20.00: Den nye ild og påskelyset indvies, ordets forkyndelse, dåbspagtens fornyelse, vigilemessen. Efter messen påkehilsen i salen.

Søndag d. 22. Påskesøndag: Kl. 8.00: Reciteret messe. Kl. 11.00: Festmesse.

Mandag d. 23. Påskemandag: Kl. 8.00: Messe. Kl. 11.00: Messe med påskesalmer.

NB: Syge og handicappede, som ikke kan komme i kirke, bedes sætte sig i forbindelse med sognepræsten (71 53 35), hvis de ønsker kommunion bragt til deres hjem.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse). **Søndag:** Højmesse kl. 10.00.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Mandag d. 9.-fredag d. 13.: Kirkerengøring hver aften kl. 19.00.

Søndag d. 15.: Palmesøndag. Kl. 10: Palmevielse, procession og messe med lidelseshistorien.

Torsdag d. 19.: Skærtorsdag. Kl. 17: Den hellige eukaristi.

Fredag d. 20.: Langfredag. Kl. 15: Den hellige liturgi.

Lørdag d. 21.: Påskelørdag. Kl. 20: Påskevigilien. Derefter agapemåltid i menighedssalen.

Søndag d. 22.: Påskedag. Kl. 10: Højmesse.

Mandag d. 23.: Mandag i påskens oktav. Kl. 10: Messe.

Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup. Tlf. (02) 99 07 28.

Messetider: Søndag kl. 8 og 10 (april-sept.) Onsdag og fredag kl. 19.30.

Menighedsretre: Lørdag d. 31/3 kl. 14.30 til søndag kl. 14 under p. G. Meertens ledelse.

Palmesøndag d. 15.: Indvielsen starter i menighedshuset kl. 10.

Skærtorsdag d. 19.: Messe kl. 17.00.

Langfredag d. 20.: Messe kl. 15.00.

Påskelørdag d. 21.: Messe kl. 20.00.

1. påskedag d. 22.: Messe kl. 8 og 10.

2. påskedag: Messe kl. 10.

Søndag d. 29.: Konfirmation under højmessen.

Femina (Kvindeklubben) d. 12. kl. 19.30. Kolpingfamilien: Den 11. og 25.

Hedwigsøstrene, Bellis, Køgevej 160, tlf. (02) 99 03 74. Messe hverdage kl. 17.30 undt. onsd. og fred.

Assumptionssøstrene, »Den gamle smedie«, Bygaden 53, Tåstrup. Tlf. (02) 99 81 57. Messe om tirsdagen kl. 19.30.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N. Sognepræst Paul d'Auchamp, tirs.-fred. 9-10. Tlf. 01 35 68 25. Kontoret: Man., tirs., ons. fred.: 11-14. Tlf. 01-39 53 80.

Søndag d. 1.: Kl. 10 synger Schola Gregoriana latin/dansk.

Tirsdag d. 10.: Messe kl. 14 og Åbent Hus i Krypten. Pastor d'Auchamp fortæller om Jerusalem. Lysbillede.

Lørdag d. 14.: Vor aftenmesse bortfalder til fordel for Oliemessen i Domkirken, Bredgade 64, kl. 16.30.

Palmesøndag d. 15.: Palmevielse kl. 10 og ved den engelske messe kl. 18. Alm. dansk messe kl. 17.

Skærtorsdag d. 19.: Kroatisk messe kl. 16. Dansk messe kl. 17. Engelsk messe kl. 18. – Tilbedelse til kl. 21.

Langfredag d. 20.: Kristi Døds Liturgi. Dansk kl. 15. Kroatisk kl. 16.30. Engelsk kl. 18.

Påskelørdag d. 21.: Skriftemål kl. 11-12 og kl. 14-16. Kroatisk messe kl. 18. Dansk messe kl. 20. Engelsk messe kl. 22.

Påskedag d. 22.: Højmesse med Schola Gregoriana kl. 10. Dansk messe kl. 17. Engelsk messe kl. 18.

Påskedag d. 23.: Kun messe kl. 10.

Onsdag d. 25.: Sognebladet samles før og efter messen kl. 11.

Hvide Søndag d. 29.: Kl. 10 børnenes første hellige kommunion. Kl. 17 messe med Dan Polonia. Kl. 18 engelsk messe.

Koret Dan Polonia øver polske sange og danse hver tirsdag i Centralskolens gymnastiksal og Sakramentskirken krypt. Både danske og andre interesserede indbydes. Henvendelse: Jan Drabowicz, 01-75 92 10, bedst om aftenen.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Sognepræst: Niels Kiær S.J. Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11. Giro 4 08 38 30.

Messetider:

Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17. Torsdag kl. 17 i Sct. Joseph-Søstrenes kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse hver 4. søndag i måneden, i år dog ikke i april, maj, juni og juli.

Fredag d. 6. kl. 19.30: Korsvejsandagt i Immaculatakirken.

Lørdag d. 7. kl. 16.30: Fasteprediken i Sankt Ansgars kirke.

Torsdag d. 12. kl. 19.30: Bodsandagt.

Lørdag d. 14.: Lejlighed til skriftemål kl. 14-15 i Sct. Therese kirke. Biskoppen indvier de hellige olier i Sankt Ansgars kirke kl. 16.30.

Palmesøndag d. 15.: Højmesse med palmevielse og procession fra gymnastiksalen kl. 9. Reciteret messe kl. 11.

Skærtorsdag d. 19.: Latinsk højmesse kl. 17. Tilbedelse indtil midnat. Vågetime med sang og skriftlæsning kl. 21-22.

Langfredag d. 20.: Faste- og abstinensdag. Liturgisk gudstjeneste kl. 15.

Påskelørdag d. 21.: Liturgi med de unges trosbekræftelse kl. 21.30.

Påskedag d. 22.: Højmesse kl. 11. Kun denne messe. Ingen morgenmad.

Mandag d. 23. 2. påskedag: Messe kl. 9.

Søndag d. 29. Hvide Søndag: Børnenes første hellige kommunion under messen kl. 9. Reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken, Strandvejen 91:

Hverdage: Messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.

Søndag: Højmesse kl. 8.30.

Skærtorsdag d. 19.: Messe kl. 17.

Langfredag d. 20.: Liturgisk gudstjeneste kl. 15.

Påskelørdag d. 21.: Liturgigudstjeneste kl. 20.

Påskedag d. 22.: Messe kl. 9.

2. påskedag d. 23.: Messe kl. 9.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Sognepræst Paul Marx OMI.

Messetider:

Lørdage: Kl. 17.

Søndage: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdage: Efter aftale. Tirsdage: Kl. 19-20, tilbedelsestid.

Ungdomsklubber:

Mini-KUK hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Tirsdag d. 3. kl. 19: Korsvejsandagt og tilbedelse.

Fredag d. 6. kl. 19.30: Bodsandagt.

Lørdag d. 7. kl. 14.45: Familieundervisning med messe kl. 17.00.

Lørdag d. 14.: Ingen messe i Herlev kl. 17. Vi opfordrer alle til at komme til Oliemesse i Skt. Ansgars Kirke kl. 16.30.

Søndag d. 15. Palmesøndag kl. 9.30: Højmesse med palmeindvielse og procession. Vi fejrer 25 års-dagen for den første messe i Herlev og festligholder den ved at samles i menighedssalen til fælles frokost.

Vi sætter vort medbragte smørrebrød sammen på fadene og deler det med hinanden.

Tirsdag d. 17. kl. 19: Korsvejsandagt og tilbedelse.

Torsdag d. 19. Skærtorsdag kl. 17: Messe.

Fredag d. 20. Langfredag kl. 15: Liturgi til minde om Kristi lidelse og død.

Lørdag d. 21. Påskelørdag kl. 20: Påskevigilie og trosbekræftelse.

Søndag d. 22. Påskedag kl. 9.30: Messe.

Mandag d. 23. kl. 9.30: Messe.

Torsdag d. 26. kl. 20: Menighedsrådsmøde.

Søndag d. 29. kl. 9.30: Første kommunion, Jubilate Deo koret medvirker.

Mandag d. 30. kl. 19: Fælles menighedsrådsmøde med Skt. Antoni Sogn.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelser Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.
Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.
Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.
Før messen lejlighed til skriftemål.
1. søndag i måneden: Messe kl. 10.30.
3. søndag i måneden: Messe kl. 17.00.
Gudstjenester i den stille uge og påsken:
Palmesøndag d. 15.: Kl. 17 højmesse.
Langfredag d. 20.: Kl. 15 gudstjeneste.
Før gudstjenesten lejlighed til skriftemål.
Påskelørdag d. 21.: Kl. 19 påskensliturgi.
Påskesøndag d. 22.: Kl. 10.30 højmesse.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.
Kontortid kl. 9-10.
Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.
Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:
Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.
Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.
Mikkelfborg, Strandvej 352, kl. 8.
Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:
Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Weekend d. 31/3-1/4: Tur for Mini-KUK i Hørsholm muligvis. Nærmere oplysninger: Nik Bredholt, tlf. 02-24 61 71.

Tirsdag d. 3.: Mini-KUK møde i Hørsholm kl. 19 med program: Våbenoprustning: vejen til freden?

Onsdag d. 4.: KUK mødes i Birkerød. Program: Jesu Ligklæde.

Fredag d. 6.: Korsvejsandagt på Nordvanggård kl. 19.30.

Søndag d. 8.: Bodssøndag med bodsmesse og lejlighed til at skrifte før og efter messen.

Mandag d. 9.: Ældreklub mødes kl. 14 om Grundtvigs »Påskelilje«, forelæsning og sang ved fru Else Loldrup.

Mandag aften kl. 19 mødes Midi-KUK på Nordvanggård.

Tirsdag d. 10.: I Hørsholm mødes mini-KUK med program: Årets tema om Fred og Retfærdighed.

Onsdag d. 11.: I Birkerød mødes KUK: Musikquiz.

Torsdag d. 12.: Religionsundervisning på Nordvanggård med lejlighed til skriftemål kl. 16.

Palmesøndag d. 15.: Indvielse af palme-grene. Familiemesse.

Mandag d. 16.: Midi-KUK holder påskemåltid kl. 19 sammen med forældrene og inviterer børnene fra religionsundervisningen med deres forældre på Nordvanggård.

Tirsdag d. 17.: KUK mødes i Hillerød til fejring af det Jødiske Påskemåltid.

Påskegudstjenester:
Skærtorsdag d. 19.: Fejres i Hørsholm og i Birkerød kl. 16. Messen afsluttes med fælles tilbedelse, i Birkerød indtil kl. 10. NB: Kl. 15 pynter vi kostalden og

bordene til påskefesten. Mange er velkomne, Sr. Neophita.

Langfredag: I Birkerød og i Hørsholm kl. 15 til minde om Vor Herres Jesu Kristi lidelse og død.

Påskelørdag: I Hørsholm kl. 21 og i Birkerød kl. 21.30 påskevigilien med indvielsen af påskelyset, fornyelsen af dåbsløfterne og påskemessen, medvirken af Bistrup Kirkes sangkor og Nordvanggårds kirkekor. Efter gudstjenesten samles vi i vore menighedssale til en lille påskefest.

Påskesøndag d. 22.: Højmesse i begge kirker kl. 10. NB: Ingen 8-messe. Tag de små med, efter prædiken er der noget for dem i kostalden.

Påskemandag: 2. påskedag læses der kun messe i Birkerød kl. 10. Ingen messe i Hørsholm.

Onsdag d. 25.: KUK mødes på Nordvanggård kl. 19.30: Dortes fredsgruppe.

Torsdag d. 26.: Sæsonens sidste religions-tid kl. 16.

Fredag d. 27.: I Hørsholm afholdes menighedsaften kl. 20 med program, spændende over alle de aktiviteter, der sker i sognet. Kom og vær med i fællesskabet og i arbejdet.

Lørdag d. 28.: Hørsholm mini-KUK på tur til Kbh.

Vedr. *Børnenes Første Kommunion.*

Lørdag d. 28.: Fælles retræte for børnene fra Hørsholm og Birkerød sogn på Nordvanggård kl. 10.00- kl. 13.00. Madpakken medbringes.

Søndag d. 29.: Fejres Første Kommunionfesten i Birkerød kl. 10.00. Efter messen en lille fest i kostalden.

Mandag d. 30.: Mødes Midi-KUK på Nordvanggård kl. 19.00 til »Projekt Symaskine«.

NB: Husk at tage de fyldte violette fasteaktions sparebøsser, som står fremme til dem bag i kirken, med tilbage igen på palmesøndag t.f.f. de nødlidende!

Vort årlige loppemarked afholdes søndag d. 3. juni.

Lad os slutte op om Vor Frelser Jesus Kristus og mindes Vor Herres lidelse og død og opstandelse ved at komme til påskedagens gudstjenester!

God påske til alle og venlige hilsner
Gerhard Sanders
og Jacob Muiser

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
Præst: Charles Edwards S.J.
Tlf. (05) 12 10 27. Træffes bedst kl. 9-10, dog ikke om onsdagen og torsdagen.
Søndagsmesser: Lørdag messe kl. 17 og søndag kl. 10 højmesse.
Der er messe om fredagen kl. 18.45.

Søndag d. 1.: er der menighedstræf i Esbjerg for de tre sogne i vor pastoralenhed, Esbjerg, Fredericia og Kolding. Vi begynder med højmesse i kirken kl. 10, og bagefter samles vi i skolen, hvor pater Charles Edwards vil fremlægge et oplæg til pavens apostolske skrivelse: »Fællesskabet i Familien«, med efterfølgende diskussion.

Frokost medbringes og drikkevarer kan købes. Esbjerg menighed vil byde på kaffe. Dagen afsluttes kl. ca. 15 med en kort andagt og sakramental velsignelse. Børnepasning kan arrangeres. Tilmelding til de tre menighedsråd, eller på telefon: (05) 13 26 65, senest den 26. marts.

Fredag d. 13. april kommer pater Herbert

Krawczyk, S.J. fra Århus og han vil være til stede i kirken fra 17.45 til begyndelsen af messen kl. 18.45, så der er mulighed for at skrifte hos en »fremmed« præst. Pater Edwards vil også stå til rådighed.

Påskens gudstjenester:
Skærtorsdag: Messe kl. 18.45. Derefter tilbedelse til kl. 20.

Langfredag: Gudstjeneste kl. 15.

Påskelørdag begynder ceremonierne ved kirkens indgang kl. 20.

Påskedag: Højmesse kl. 10.

2. påskedag: Messe kl. 9.

Skriftemål: Fra 45 minutter før messen til inden 10 minutter før messens begyndelse. Også efter aftale.

Fredericia anmelder en weekend for børn (i alderen 7-12 år) fra de 3 sogne den 19.-20. maj. Oplysninger næste gang.

Der er konfirmation og første kommunion i Esbjerg søndag den 29. april.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50, 7000 Fredericia.
Sognepræst Palle Burla, Sjællandsgade 50A. Tlf. (05) 92 11 76. Formand for menighedsrådet: Hans Madura. Tlf. (05) 92 08 06.

Hverdagsmesser:
Tirsdag kl. 8.15, onsdag kl. 17.30, torsdag kl. 17.30, fredag kl. 8.15 og lørdag kl. 17.30.
Søndagsmesse: Kl. 10.

Hver onsdag kl. 16: Fælles kristent bibel- og bedemøde i den lille skole. Sidste søndag i måneden latinsk højmesse. Sidste fredag i måneden økumenisk skolegudstjeneste kl. 8 i St. Michaelis Kirke.

Palmesøndag d. 15.: Palmeindvielse kl. 10.00.

Skærtorsdag d. 19.: Højmesse kl. 17.

Langfredag d. 20.: Korsvejsliturgi kl. 15.

Påskelørdag d. 21.: Indvielse af påskelys og dåbsvand, påskemesse kl. 20.

Påskedag d. 22.: Kristi opstandelse, messe kl. 10.

2. påskedag d. 23.: Stille messe kl. 10.

Tirsdag d. 10. inviterer DKKF til møde på Skt. Knuds Skole. Kl. 19.30 generalforsamling. Kl. 20 bankospil, hvor alle i menigheden er velkomne.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.
Sognepræst Erling Brodersen.

Messtider: Søndage kl. 10.00 og fredage kl. 17.00.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Gudstjenester:

Søndag d. 1.: 4. søndag i fasten: Latinsk højmesse kl. 10. *Det hellige års særlige aflad* kan modtages i vor sognekirke denne søndag på følgende betingelser:

1) individuelt og fuldstændigt skriftemål, 2) messe og kommunion, 3) bøn i pavens intention.

Fredag d. 6.: Messe m. indvielse til Jesu hl. Hjerter og sakramental velsignelse kl. 17.

Palmesøndag d. 15.: Procession og dansk højmesse kl. 10.

Skærtorsdag d. 19.: Dansk højmesse kl. 17.

Langfredag d. 20.: Passionsliturgi kl. 15.

Lørdag d. 21.: Påskevigilie: Opstandelsesliturgi m. dansk højmesse kl. 20.

Søndag d. 22.: Påskedag: latinsk højmesse kl. 10.

Mandag d. 23.: 2. påskedag: Ingen messe.
Søndag d. 29.: Dansk højmesse m. trosbekræftelse kl. 10.

Bibel- og bedekreds:
Torsdag d. 12.: Kl. 20 hos Ceslawa Druyts, Huginsvang 25, 6500 Vojens, tlf. (04) 54. 08 46. *Bibelen bedes medbragt!*

Kvindekredsen:
Onsdag d. 11.: Kl. 19.30 hos menighedsrådsformand A. Liss, Vognmarken 6, 6200 Åbenrå, tlf. (04) 62 13 05.

Ministrantkredsen:
Lørdag d. 14.: Kl. 15 i præstegården.

Undervisning:
Onsdag d. 4. og onsdag d. 11.: Kl. 13.30-14.30.

Lørdag d. 7.: Kl. 11-12 v. Sr. Angela, Aastrupvej 65.

Torsdag d. 5. og torsdag d. 12.: Kl. 15.45-16.45 v. sognepræsten i præstegården.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser. Alle søndage kl. 8.00 dialogmesse i kirken. Kl. 10.00 højmesse i kirken. Alle lørdage. Kl. 17.00 dialogmesse i kirken, undtagen lørdag den 14. april.

Hverdagsmesser. Mandag-fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8. Kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6.

3. søndag i hver måned er en familiemesse. Sidste søndag i hver måned er højmassen på latin.

Lejlighed til at modtage bodens sakramente alle lørdage kl. 16-17 i kirken, eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Evt. ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Husk i dette kvartal: Messtiderne rykkes ½ time frem i tiden april-september incl. Endvidere begynder sommertiden fra sidste weekend i marts (24/3). Uret skal da stilles 1 time frem lørdag aften (nat) den 24. marts.

Mandag d. 9. april kl. 20.00 holdes der i anledning af det hellige år (1950 år siden Jesu død på korset) en fælles bodsandagt i kirken. Alle opfordres indtrængende til at tage del i denne andagt og til at benytte lejligheden til at modtage Bodens Sakramente i tilslutning til andagten. Husk: Lørdag d. 14. april bortfalder messen kl. 17.00.

Onsdag d. 11. april kl. 14.30: Pensionistmøde hos søstrene, Møllebakken 8. Kl. 14.30: Messe med de syges salvelse.

Søndag d. 15. april. Palmesøndag. Kl. 10.00: Palmeindvielse med procession i kirken. Mød i god tid, så alle kan tage del i ceremonien. Under messen oplæses Jesu lidelseshistorie efter Matthæus. Denne dag begynder tiden for påskedommunionen.

Torsdag d. 19. april. Skærtorsdag. Kl. 20.00: Koncelebreret aftenmesse. Der gives mulighed for at modtage den hellige kommunion under begge skikkelser. Efter messen fælles tilbedelse.

Fredag d. 20. april. Langfredag. Påbudt faste- og abstinensdag. Kl. 15.00: Liturgisk gudstjeneste med korsets hyldning, som alle opfordres til at tage del i. Jesu

lidelsehistorie læses højt med deltagelse af hele menigheden. Uddeling af den hellige kommunion.

Lørdag d. 21. april. Påskevigilien. Natten mellem lørdag og søndag holdes påskevigilien kl. 20.30. Indvielse af påskelyset og dåbsvandet. Derefter fælles fornyelse af dåbsløfterne, højmesse og påskekommunion.

Lejlighed til modtagelse af bodens sakramente kl. 17-18 eller efter aftale. Efter natmessen holdes der en lille festlighed i menighedssalen med vin og ost, for at vi kan ønske hinanden glædelig påske. Alle indbydes hjerteligt.

Søndag d. 22. april. 1. påskedag. Kun højmesse kl. 10.00.

Mandag d. 23. april. 2. påskedag. Kun højmesse kl. 10.00 på latin.

Den nordiske Fasteaktion regner også med Deres støtte. Bidraget anvendes til projekter for drikkevand i Afrika. Send pengene pr. giro eller læg dem i kirkebøsser med påskrift: Fasteaktion.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning. Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.

Messtider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Onsdag den 4. Kl. 19 fortæller pastor Wuyts for menigheden i Silkeborg om de aktuelle problemer, der optager sindene i kirken i dag.

Onsdag den 11. Kl. 18.30 møde i Silkeborg for pastoralens udvalg, bestående af de fire præster og et medlem af hvert menighedsråd. Mødet begynder med et lille måltid i præstegården, Hostrupgade 16.

Den stille uge:

Skærtorsdag den 19. Kl. 15-17 lejlighed til skriftemål. Kl. 19 messe og menigheds-samvær bagefter.

Langfredag den 20. Kl. 14 indøver ministranterne eftermiddagens liturgi. Kl. 15 Lidelsesberetning, kirkens forbøn, korskyldest, altergang.

Påskelørdag den 21. Kl. 15-17 lejlighed til skriftemål. Kl. 23 midnatsmesse med indvielse af påskelyset og dåbsvandet, menighedens fornyelse af dåbsløfterne og påskekommunion.

Påskedag den 22. Kl. 10 højmesse. Ingen gudstjeneste anden påskedag.

Rettelse:

Ved en beklagelig uopmærksomhed manglede i den årsoversigt 1983, som vi bragte i nr. 2 i år, at *Line Boberg Cholewa* fra Lind var til første kommunion Kristi Himmelfartsdag, torsdag den 12. maj 1983. Undskyld, Line!

En frugtbar fastetid!

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Postboks 27, 3400 Hillerød. Kirke og menighedshus: Møllestræde 7. Sognepræst: Hans Esmark, Enghavevej 4, tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Sankt Vincent Søstre: Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10.

Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

KUK (i Birkerød) onsdage kl. 19.30.

MIDI-KUK, onsdage kl. 19-21.

Søndag d. 1. Korsvejs-messe kl. 10 med lysbilleder.

Torsdag d. 5. Messe kl. 14, og herefter kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre som har behov for transport, bedes kontakte søstre.

Frederiksværk-messe kl. 19, for katolikker i Hundested/Frederiksværk-området, hos Vera Toft, Asserbogårdsvej 4 i Asserbo. Ring venligst og tilmeld jer til denne bordmesse og hyggeligt samvær, tlf. 02-34 73 22. Tag børnene med!

Fredag d. 6.-søndag d. 8.: Menighedsbesøg i vores partnermenighed i Lübeck.

Lørdag d. 7. Religionsundervisning for de unge, som skal til 1. kommunion i år. Kl. 9.30-11.

Søndag d. 8. Pater Anton Dekkers læser messen kl. 10.

Tirsdag d. 10. Messe kl. 16.30.

Torsdag d. 12. Messe kl. 18.

Lørdag d. 14. Religionsundervisning for de unge, som skal til 1. kommunion i år. Kl. 9.30-11.

Søndag d. 15. Palmesøndag/Familiemesse kl. 10. I messen tømmer vi vore fastespårebøsser fra Caritas. Kirkekaffe.

Tirsdag d. 17. Messe kl. 17.

Påskemåltid – sammen med menighederne fra vore nabosogne i Nordsjælland. Måltidet begynder kl. 19, og ledes af Lars Pryn. Tilmelding nødvendig.

Torsdag d. 19. Skærtorsdag. Messe kl. 17. Vi fejrer indstiftelsen af nadveren.

Fredag d. 20. Langfredag. Gudstjeneste kl. 15. Husk: Faste- og abstinensdag.

Lørdag d. 21. Påskemat. Messen begynder kl. 20. Efter gudstjenesten drikker vi kirkesherry.

Søndag d. 22. Påskedagsmessen kl. 10.

Lørdag d. 28. Retrætedag for de unge, som skal til 1. kommunion i morgen. Kl. 10-14.

Søndag d. 29. Hvide søndag, 1. kommunionfest kl. 10.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2 B, 4300 Holbæk. Giro: 6 34 43 48. Præst: Johs. van den Hoek S.M.M., Bakken 11. Tlf. (03) 43 06 87.

Postbox 186. Giro: 5 51 67 81. Menighedsrådsformand: Piet van Dijk. Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge. Tlf. (03) 46 54 10.

Messtider: Søn- og helligdage kl. 10. Hverdage kl. 7, huskapellet, Bakken 11.

Fredag d. 6. kl. 17: Huskapellet.

Torsdag d. 19. Skærtorsdag kl. 17.

Fredag d. 20. Langfredags liturgi kl. 15.

Lørdag d. 21. Påskelørdag. Påskens højtideligheder begynder kl. 19.30.

Søndag d. 22. Påskedag kl. 10.

Mandag d. 23. 2. påskedag kl. 10.

Søndag d. 29.: Hvidesøndag kl. 10. 1. kommunion.

Mandag d. 30.: Den hl. Montfort. Messe kl. 18.30.

Religionsundervisning for april og møder osv. er endnu ikke fastlagt. Skriftlig meddelelse herom udsendes i god tid. Vi måtte ændre planerne p.g.a. uventede hindringer. Afstandene og tog/bustider spiller her en stor rolle.

Nykøbing Sj. Messe i amtshospitalets kirke: **Søndag d. 15. april kl. 16.**

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O.Præm.

Søndagsmesser: Kl. 7.30 i Sct. Josefs Kapel. Kl. 10 (højmesse) i kirken.

Hverdagsmesser: Tirsdag og fredag kl. 19 og torsdag kl. 10.30 i Sct. Josefs Kapel.

Onsdag kl. 17 hos Assumptionssøstre, Stensballe Kloster, Sundbakken 16, 8700 Horsens.

Hver morgen kl. 8 (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag d. 1.: Kirkekaffe efter højmesen.

Søndag d. 8.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn, »at tro med hinanden«, påsken.

Lørdag d. 14. kl. 16: Bodsgudstjeneste, skriftemål, messe.

Søndag d. 15.: Palmesøndag, indvielse af palmebrancher i mødelokalet kl. 10.

Torsdag d. 19.: Skærtorsdag, messe og tilbedelse kl. 19-21.

Fredag d. 20.: Langfredag, faste- og abstinensdag. Gudstjeneste kl. 15.00.

Lørdag d. 21.: Påskens liturgi kl. 20.

Søndag d. 22. Påskens højmesse kl. 10. (NB: Ingen messe kl. 7.30).

Mandag d. 23.: Messe kl. 10.

Onsdag d. 25. kl. 14.20: Hos søstre, sammenkomst for de ældre, messe.

Torsdag d. 26. kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten. Bibelaftenens 10-års jubilæum.

Lørdag d. 28. kl. 10.30: Hos søstre, bededag med pater P. Marx, OMI.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.

Messe hver søndag kl. 15.

Børneundervisning fra okt.-maj.

Menighedsrådsformand Eug. Wojtaszewski, tlf. (03) 50 11 20.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding.

Tlf. (05) 52 76 01.

Sædvanlige messtider:

Søndag: Kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.

Hverdage: Mandag til onsdag kl. 17.15, torsdag til lørdag kl. 8.15.

Søndag d. 1.: Menighedstræf i Esbjerg for de tre menigheder Esbjerg, Fredericia, Kolding. Mødet begynder kl. 10 med højmesen.

Onsdag d. 4.: Kl. 19.30 andagt.

Søndag d. 8.: Kl. 10 højmesse. Biskop H.L. Martensen meddeler firmelsens sakramente.

Onsdag d. 11.: Kl. 19.30 korsvejsandagt. Palmesøndag er åbningsfest til påskehøjtiden. Vi mødes kl. 10 i skolens sal og går i procession til kirken for at fejre messen.

Skærtorsdag: Kl. 19.30 fodtvetning og aftenmesse. Kirken er åben indtil kl. 23.

Langfredagsgudstjeneste: Kl. 15.

Påskelørdag: Kl. 21: Læsninger af Den Gamle Pagt, indvielse af ilden og påskelyset, opstandelsesmesse.

Påskesøndag: Kl. 10 højmesse.

2. påskedag: Kl. 10 sangmesse.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge. Tlf. (03) 65 06 51.

Sognepræst J. Samuelsen S.J. træffes tirsdag-fredag kl. 11-12.

Faste messtider: Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11 og søndag kl. 10.

Søndag d. 15.: Palmesøndag. Messe kl. 10 med palmeindvielse.

Skærtorsdag d. 19.: Messe kl. 10.

Langfredag d. 20.: Gudstjeneste og korsets hyldning kl. 15.

Lørdag d. 21.: Påskens liturgi kl. 23.

Søndag d. 22.: 1. påskedag. Påskemesse kl. 10.

Mandag d. 23.: 2. påskedag. Messe kl. 10.

Søndag d. 29.: Hvidesøndag. Børnenes første hellige kommunion.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo.

P. Herman Legut, O.F.M. Conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messtider:

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 18.

Søndag d. 1. kl. 9.30: Kristus virker i os gennem tegnene, som hedder sakramenterne, og der er også et sakramente for de syge, der er i alvorlig fare. Dette sakramente kalder man de syges salvelse.

Under højmesen vil præsten give de ældre og syge fra menigheden dette sakramente.

Torsdag d. 5. kl. 15.00: Katekese for børn, der forbereder sig til 1. kommunion.

Fredag d. 6. kl. 16.30: Vi følger Kristus på hans korsvej og ærer hans lidelser.

Tirsdag d. 10. kl. 19.30: Menighedsrådsmøde; vi vil drøfte bl.a. reparationer af revner i kirken.

Fredag d. 13. kl. 16.30: Korsvejsandagt.

Palmesøndag d. 15. kl. 9.30: Palmeindvielse og procession i forbindelse med sangmessen. Grene, der ved den lejlighed bliver indviet, tages bagefter med hjem; de er tegn på agtelse, som jøderne viste Jesus.

Skærtorsdag kl. 19: I liturgien mindes den sidste aften, Jesus var i live og spiste et festmåltid sammen med sine disciple.

Langfredag kl. 15: Midt i sorgen over Kristi lidelse aner vi i liturgien også det, at Kristus har løskøbt os ved sin død, og vi blev forsonet med Gud.

Påskevigilie kl. 20: Påskens liturgi begynder med, at kirken ligger hen i mørke: det symboliserer det mørke, som vi uden Jesus ville befinde os i.

Påskesøndag kl. 9.30: Sangmesse; bagefter messe på polsk. Påsken kalder os til glæde. Påskens glæde er klar og rolig. Den tør se døden i øjnene, fordi dens fundament er den opstandne selv.

Mandag i påskens oktav kl. 9.30: Højmesse.

Torsdag i påskens oktav kl. 15: Det første skriftemål for børn.

Fredag i påskens oktav kl. 16.30: Messe; derefter samvær i præstegården.

Lørdag i påskens oktav kl. 16.30: Messe, gyldig som næste dags søndagsmesse.

2. søndag i påsken, d. 29. kl. 9.30: Sangmesse; på denne søndag slutter

påskefesten. Efter messen holder Katolsk Radio- og Fjernsynsklub årlig generalforsamling. Der vil blive kaffebord og foredrag af landsformanden, John S. Lundorf.

Påskeferie på Skt. Birgitta Skole: Den begynder d. 14. og slutter d. 24. april.

Møde i ungdomsklubben:

En gang om måneden holder klubben møde under ledelse af Hanne Schou, lærer på Skt. Birgitta Skole. Kom og kig: d. 27. april kl. 16-18. Vi gør også opmærksom på, at børnelejr finder sted på Urneborg: den 23.-28. juli; ungdomslejr på Urneborg: den 30. juli-4. august.

Valfart til Vor Frue af Åsebakken:

Menighedsrådet har ved sit møde den 7. februar besluttet at bestille en bus fra Maribo, såfremt der bliver tilslutning nok. Valfarten finder sted søndag den 27. maj.

Kirkens regnskab:

Vi er glade for, at regnskabet for 1983 viser en væsentlig forbedring i forhold til de tidligere år. Mange tak til alle i menigheden, der har bidraget dertil.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. conv.
Tlf. (03) 92 06 81.

Gudstjenestetider:

Lørdag: Kl. 17.00.

Søndag: Kl. 10.00.

Øvrige dage: Se efter i »Set fra Tårnet«.

Onsdag den 11. april kl. 15.00: Messe på plejehjemmet Møllegården.

Polisk messe:

Den polske messe i april ved pater H. Legut holdes 2. påskedag kl. 10.00. Der gøres opmærksom på, at der ikke holdes polsk messe den sidste søndag i april.

Lejlighed til skriftemål:

Der er altid lejlighed til skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne. Endvidere: Lørdag før palmesøndag kl. 16.00; skærtorsdag kl. 11.00; langfredag efter korsvejsandagten kl. 10.30; og efter aftale.

Fremmed skriftefader: 2. påskedag i.f.m. den polske messe. Søndag efter påske i.f.m. højmesse.

Korsvejsandagt:

Fredagene 6. og 13. april indbydes til korsvejsandagt kl. 19.00.

Kom-sammen-eftermiddag:

Den månedlige kom-sammen-eftermiddag finder sted onsdag den 4. april. Alle er velkommen fra kl. 14.00 i Kolbehuset. Vi slutter denne eftermiddag med en korsvejsandagt kl. 15.30.

Åbent hus i præstegården:

Som led i påskeforberedelserne holdes en åbent-hus-aften i præstegården torsdag den 12. april fra kl. 19.00.

Konfirmanderne og deres forældre:

Efter højmesse søndag den 1. april (ingen aprilsnar!) indbydes konfirmanderne med deres forældre til et lille møde.

Gudstjenestetider i påsken:

Palmesøndag: Kl. 10.00. Bring grene og blomster med hjemmefra.

Skærtorsdag: Kl. 19.00. Husk kollekten til Caritas. Naturaliagaver modtages med glæde.

Langfredag: Kl. 10.00. Langfredagsliturgi.

Påskelørdag: Ingen gudstjeneste.

Påskesøndag: Kl. 6.00. Påskeliturgi. Fælles morgenkaffe. Kl. 10.00 højmesse.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.

Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Søndagsmesser: Lørdag kl. 16 og søndag kl. 10.

Hverdagsmesser: Kl. 6.30, onsdag kl. 17. Skriftemål efter aftale med præsten. Hver anden lørdag religionsundervisning kl. 10-12.

Søndag d. 1. kl. 10: Familiemesse og kirkekaffe.

Søndag d. 15.: Palmesøndag højmesse kl. 10, palmevielse og procession.

Skærtorsdag d. 19. kl. 17: Højmesse.

Langfredag d. 20. kl. 15: Gudstjeneste.

Påskelørdag d. 21. kl. 19: Påskensliturgi med indvielse af påskelyset.

Påskesøndag d. 22. kl. 10: Højmesse.

Mandag d. 23. 2. påskedag kl. 10: Højmesse.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.

Tlf. (03) 85 07 39.

Ugens gudstjenester:

Tirsdag, onsdag, torsdag: Kl. 18.30 i Søstrenes kapel, Bispegade 4.

Fredag: Kl. 18.30 i kirken.

Lørdag: Kl. 16.00 i søstrenes kapel.

Søndag: Kl. 8.00 og kl. 10.00.

Søndag d. 1.: Kl. 10.00 ungdomsgudstjeneste.

Torsdag d. 5.: 18.30 Bikuben. 19.30 Bibelaften. Arbejdsaften.

Fredag d. 6.: 18.30 Korsvej.

Søndag d. 8.: 11.15 Polsk messe.

Torsdag d. 12.: 19.30 Bodsandagt. Åbent Hus aften.

Fredag d. 13.: 18.30 Korsvej.

Søndag d. 15.: Palmesøndag. Kl. 10.00 højmesse med procession.

Torsdag d. 19.: Skærtorsdag. Kl. 19.00 nadverens indstiftelse fejres.

Fredag d. 20.: Langfredag. Kl. 15.00 Lidelseliturgen.

Lørdag d. 21.: Påskelørdag. Kl. 22.30 påskensliturgi.

Søndag d. 22.: 1. påskedag. Ingen messe kl. 8.00. Kl. 10.00 højmesse.

Mandag d. 23.: 2. påskedag. Ingen messe kl. 8.00. Kl. 10.00 højmesse.

Torsdag d. 26.: Åbent hus aften.

Ungdomsweekend: Fra fredag den 30. marts kl. 19.30-søndag den 1. april kl. 15.00.

Lejlighed til skriftemål:

Langfredag efter gudstjenesten.

Påskelørdag kl. 10.00-12.00.

Ellers efter aftale.

Børnelejr: Fra mandag d. 23. juli-lørdag d. 28. juli.

Ungdomslejr: Fra mandag d. 30. juli-lørdag d. 4. august.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 72 09 85.

Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: Ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage: Kl. 8.00: messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke. Hver skole-onsdag og fredag: Kl. 8.00: Messe i

Vor Frue Kirke.

Søndag d. 1.: Kirkekaffe efter højmesse.

Fredag d. 6.: Kl. 18.00-19.00 tilbedelse på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 19.00: Messe.

Ingen korsvejsandagt.

Fredag d. 13.: Kl. 19.00 korsvejsandagt i kirken.

Palmesøndag d. 15.: Kl. 10.00 palmeindvielse, procession, højmesse. Ingen polsk messe.

Skærtorsdag d. 19.: Kl. 16.00 nadverens indstiftelse fejres. Tilbedelse indtil kl. 20.00.

Langfredag d. 20. Kl. 15.00 ordets gudstjeneste, korsets hyldning. Kommunion.

Langfredag er faste- og abstinensdag.

Påskelørdag d. 21.: Kl. 20.00 påskelørdagsliturgi med opstandelsesmesse. Derefter er der sammenkomst i menighedssalen, hvor de unge er værter ved et traktement.

1. Påskedag d. 22.: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Højmesse i kirken.

2. Påskedag d. 23.: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Polsk messe.

Søndag d. 29.: Kl. 10.00: Højmesse med de unges trosbekræftelse.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C. Tlf. 09-12 16 64.

Præster: P. Franz Hauser, P. Jerzy Gorowski. Kontortid: Kl. 11.00-12.00 (undt. mandag) samt kl. 17.00-18.00 onsdag og fredag.

Messtider:

Søndage: Kl. 8-kl. 10.00 (højmesse) - kl. 16.30.

Hverdage: mandag kl. 8.00.

Tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9.00.

Onsdag kl. 11.00 samt fredag kl. 19.00.

Dalum klosterkirke: Søndage kl. 7.30. Hverdage kl. 6.30.

Søndag d. 15.: Palmeindvielse og procession under højmesse kl. 10.

Torsdag d. 19.: Skærtorsdagsliturgi kl. 17, derefter tilbedelse af sakramentet.

Fredag d. 20.: Langfredagsgudstjeneste med Korsets hyldning kl. 15.

Lørdag d. 21.: Indvielse af påskefoden kl. 9 og 13.30. Påskensliturgi kl. 20. Derefter samvær i skolens sal.

Søndag d. 22.: 1. Påskedag: Messer kl. 8, 10, 12. Eftermiddagsmessen kl. 16.30 bortfalder.

Mandag d. 23.: 2. Påskedag: Messer kl. 8 og 10. Ingen eftermiddagsmesse.

Søndag d. 29.: Under højmesse meddeler Den apostolske Pro-Nuntius ærkebiskop L. Bellotti firmelsens sakramente til menighedens unge, der bekræfter deres tro.

Påskens gudstjenester i Dalum Klosterkirke: Skærtorsdag messe kl. 17. Langfredag messe kl. 15. Påskelørdag messe kl. 19. Påskedag messe kl. 7.30. 2. påskedag messe kl. 7.30.

Alle andre arrangementer findes i sognebladet.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 (undtagen d. 7., hvor der er sogneundervisning og messe kl. 13.30.) Søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8. Onsdag kl. 19. I fastetiden indledes messen med korsvejsandagt. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel.

Skriftemål efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme, kommer han straks. I stille uge er præsten hjemme hele dagen onsdag for skriftemål.

Gudstjenester i stille uge og påsketiden: **Palmesøndag: lørdag d. 14.** kl. 17 og **søndag d. 15.** kl. 10. Messe med palmevielse og procession og læsning af Jesu Kristi lidelseshistore.

Mandag, tirsdag og onsdag: messe kl. 19. **Skærtorsdag: d. 19.** kl. 16 mindegudstjeneste for Jesu sidste nadver. Første kommunion for 4 af menighedens børn. Efter messen indtil kl. 23 vågetimer foran sakramentet. Vi tilbyder Jesus og tænker på hans frygt i Getsemane have. En liste, hvor man kan skrive sig på til en vågetime, hænger i våbenhuset. »Kan I ikke våge én time?«

Langfredag d. 20. kl. 15: mindegudstjeneste for Jesu lidelse og død på korset. Faste og abstinensdag. Kollekten til Det hellige Land.

Påskelørdag d. 21.: ingen messe kl. 17. Liturgien begynder kl. 20 med lysindvielsen og processionen med påskelyset, læsningerne, indvielse af dåbsvandet og fornyelse af vore dåbsløfter. Derefter følger den højtidelige påskensmesse.

Påskedag d. 22. kl. 10.

2. påskedag d. 23. kl. 10.

Fest:

Søndag d. 29. Kl. 10: messe med trosbekræftelse. Efter messen kirkekaffe.

Møder:

Sogneundervisning **lørdag d. 7.** kl. 13.30. Menighedsaften **onsdag d. 4.** efter messen kl. 19. Generalassistent Benet A. Fonck ofm. vil tale om lægapostatet og Den franciskanske Lægorden.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted. Sognepræst: T. Palsø. Tlf. 03 61 03 92.

Palmesøndag d. 15.: Højmesse kl. 10 indledes med indvielse af de grønne grene ved kirkedøren og procession til altret. Lidelseshistorien efter Matthæus.

Skærtorsdag d. 19.: Højmesse kl. 17. Kommunion under begge skikkelser. Efter messen føres sakramentet til »graven«, og højaltret aflædes.

Langfredag d. 20.: Liturgisk gudstjeneste kl. 15. Lidelseshistorien efter Johannes. Korsets hyldning. Kommunion.

Påskelørdag d. 21.: Vigiliemesse kl. 20. Påskelysets indvielse og lovprisning. Læsninger, dåbsløfternes fornyelse, messe.

1. og 2. påskedag d. 22. og 23.: Højmesse kl. 10.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl.

17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Lørdag d. 7.: Retrætedag og Bodsandagt. Fra forskellige sider har man udtrykt ønske om en menighedsretræte og biskoppen har i sit hyrdebrev i anledning af det hellige år til mindet om 1950-år for Jesu frelsende korsdød foreskrevet en bodsandagt med mulighed for at modtage bodens sakramente, hvor flere præster skal være tilstede i denne anledning. Disse to ønsker vil vi opfylde denne dag ved at der afholdes en menighedsretræte med medfølgende bodsandagt under ledelse af pastor D. Timmermann. Retræten begynder kl. 10 med en kort messe. Der er to indledninger: en om formiddagen og en efter frokosten i menighedssalen. (Enhver bringer sin madpakke med!) Efter eftermiddagskaffen begynder bodsandagten med lejlighed til skriftemål kl. 17. Det skal understreges at alle, som ikke deltager i retræten, er indbudte til bodsandagten. Der vil i hvert fald være tre præster til stede.
Søndag d. 15.: Palmesøndag. Palmeindvielsen begynder i menighedssalen kl. 10.
Torsdag d. 19.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17, derefter stille tilbedelse indtil kl. 22.
Fredag d. 20.: Langfredag. Liturgi kl. 15.
Lørdag d. 21.: Påskensliturgien begynder kl. 22.45.
Søndag d. 22.: Påskemesserne kl. 10 og 17.
Mandag d. 23.: 2. påskedag messe kl. 10.
Søndag d. 29.: Trosbekræftelse ved højmesse kl. 10.
Mandag d. 30.: Den hellige Montforts fest. Aftenmesse kl. 19.30.

Ledreborg slotskirke

Hver søndag messe kl. 8.30 undtaget påskedag!

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupgade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm. Når der er religionsundervisning på fredag kl. 17.45 i kirken. Hver fredag kl. 15: Korøvelse for børn og unge.

Søndag d. 1. kl. 10: Familiemesse. Mogens Osterhammel taler om Caritas arbejde i Østen.

Mandag d. 2. kl. 19: Aftenmesse. Derefter menighedsrådsmøde.

Onsdag d. 4. kl. 19: Efter messen taler P.W. Wuyts, Herning: Hvad rører der sig i kirken?

Onsdag d. 11.: Ingen aftenmesse.

Torsdag d. 12. kl. 19: Bodsandagt med fremmed skriftefader.

Fredag d. 13. kl. 16: Religionsundervisning f. børn. Derefter 17.45: Messe.

Søndag d. 15. kl. 10: Palmesøndag. Messen begynder med palmeindvielse foran Menighedshuset.

Skærtorsdag d. 19. kl. 19: Højmesse og til kl. 21 tilbedelse, som afsluttes med sakr. velsign.

Langfredag d. 20.: Faste- og abstinensdag. Kl. 15: passionsliturgi. Fra kl. 17-19: Lejlighed til skriftemål.

Påskelørdag d. 21. kl. 23: Påskevigilie med midnatsmesse. Derefter ønsker vi

hinanden glædelig påske i menighedshuset.

1. påskedag d. 22. kl. 10: Højmesse.

2. påskedag d. 23. kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 29. kl. 10: Højmesse med førstekomunion. Efter messen reception i menighedshuset.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Søndag d. 1. kl. 10: Højmesse.

Fredag d. 6. kl. 19.15: Korsvejsandagt.

Søndag d. 8. kl. 10: Højmesse. Kirkekafe.

Mandag d. 9. kl. 18-19: Tilbedelse foran det udstillede allerhelligste sakramente i kapellet.

Fredag d. 13. kl. 19.15: Messe. Efter messen lejlighed til modtagelse af bodens sakramente.

Torsdag d. 19. kl. 17: Højmesse med børnenes første hellige kommunion. Efter messen tilbedelse ved sakramentet.

Fredag d. 20. kl. 15: Liturgisk gudstjeneste med korsets hyldning. Faste- og abstinensdag.

Lørdag d. 21. kl. 20.30: Påskensliturgi og højmesse. Årets vigtigste gudstjeneste!

Søndag d. 22. Påskedag kl. 10: Højmesse med dåbsløfternes fornyelse. Kirkebil fra Korsør og Dianalund. Kl. 18.15 Vesper.

Mandag d. 23. 2. påskedag kl. 10: Ordets gudstjeneste med kommuniionsuddeling.

Søndag d. 29.: Hvidesøndag. Kl. 10 højmesse med de unges trosbekræftelse.

Mandag d. 30. Den hellige Montforts fest fejres sammen med kirkens titularfest den følgende søndag.

Lørdag d. 5. maj: Stephen Holm præstevies i Skt. Ansgars kirke i København kl. 15.30.

Søndag d. 6. maj: Primitz-messe kl. 10. Skriftemål i forbindelse med messerne.

Hverdage i Skt. Montforts kapel gudstjeneste med kommuniionsuddeling normalt således: Mandag og tirsdag kl. 17.30.

Onsdag, lørdag kl. 9. Torsdag, fredag kl. 19.15.

Religionsundervisning og studiekredsen slutter til påske.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst: Josef Völk, tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64. Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndag: Kl. 8 og 10. Aftenmesse hver torsdag kl. 19.

Skriftemål forinden disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Lørdag den 31.3.: Religionsundervisning for de store »1. kommunikanter« fra kl. 13.15 til 15.00.

Onsdag den 4.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.

Fredag den 6.: Kl. 19 Korsvejsandagt med sakramental velsignelse. Religionsundervisning for de store og små fra kl. 16 til 19.

Lørdag den 7.: Konfirmandundervisning fra kl. 10.45 til 12. Religionsundervisning for de store »1. kommunikanter« fra kl. 13.15 til 15.

Søndag den 8.: Familiemesse: Kl. 10: Emnet er »Jesu Lidelse«.

Tirsdag den 10.: Bodsandagt kl. 19.30.

Fredag den 13.: Korsvejsandagt med sakramental velsignelse. Religionsundervisning for de »store« fra kl. 12.15 til 15.

Lørdag den 14.: Messe kl. 13.30. Kontaktgruppe mødes. Kl. 14: Passions-spil i kirken. Derefter mødes kontaktgruppen endnu i menighedssalen. Kon-

vertitundervisning fra kl. 10.45 til 12.

Søndag den 15. Palmesøndag: Kl. 10 højtidelig indvielse af »palmegrenene«, palme procession. Højmesse med Jesu Kristi lidelseshistorie efter Matthæus. Tiden for modtagelsen af påskekomunionen begynder.

Skærtorsdag, den 19.: Højtidelig nadverdudstjeneste med prædiken kl. 17.

Tilbedelse af altrets helligste sakramente i kapellet: Fra kl. 18 til 20.

Langfredag, den 20.: Højtidelig langfredagsliturgi kl. 15. Bl.a.: Passionsliturgi (Johannes' Passion). Korsets hyldning og fælleskommunion.

Langfredag er faste- og abstinensdag!

Påskelørdag den 21.: Påskensliturgi, fornyelse af vor dåbspagt. »Påskensmesse«.

1. påskedag, den 22.: Messe kl. 8 bortfalder. Kl. 10: Vi fejrer Jesus' opstandelse! Vi fejrer for nogle af vore »store« deres 1. hellige kommunion og for nogle af dem deres trosbekendelse.

2. påskedag: Kun en messe i kirken og den fejres kl. 8.

Fredag den 27.: Religionsundervisning for alle fra kl. 16 til 19.

Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål skærtorsdag, langfredag, påskelørdag eller efter aftale. Mere om tiderne til skriftemål bliver sagt under søndagens meddelelser.

Rudkøbing: Skt. Bendts Kapel

Søndag den 1.: Messe med prædiken kl. 15.

2. påskedag, den 23.: Messe med prædiken kl. 10. Efter messen er der menighedsrådsmøde i Skt. Bendts Kapels præsteværelse.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringriervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fredag kl. 10.

Onsdag d. 11.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos A. Liss, Vognmarken 6, Aabenraa 19.30. Samtaleemnet endnu ikke fastlagt.

Palmesøndag: Kl. 9.30: Vi bærer de indviede grene ind i kirken og tænker på Jesu indtog i Jerusalem som Messias kongen. Men vi læser også hans lidelseshistorie.

Skærtorsdag: Kl. 19: Højmessen er lagt til om aftenen, da Jesus samledes med sine apostle for at fejre den gamle pagts afslutning og indstifte den nye i hans eget legeme og blod.

Langfredag: Kl. 15: Den niende time, da Jesus døde på korset. Vi læser igen lidelseshistorien, synger »de store forbøner« og ærer det hellige kors. Vi slutter højtideligheden med kommunion i stilheden.

Påskeaften: Kl. 20: Når mørket falder på, fejrer vi Kristi opstandelse ved at tænde påskelyset. Vi mindes, at i dåben fik vi del i hans opstandelse. Som indledning til dåbsvandets indvielse læser vi først »Det

gamle Testamente«s profetier og slutter med at forny vor dåbspagt.

Påskesøndag: Kl. 9.30: Fejrer vi kirkeårets absolutte højdepunkt: Festen for den genopstandne Frelser, sejrherren over synd og død.

2. påskedag er der ingen messe i Sønderborg.

Når dette nummer af »katolsk orientering« udkommer, finder »den nordiske valfart« til Rom sted, her i det hellige år. Vi kan ikke alle være med personligt, men vore to menigheder er repræsenteret ved Franz Gorecki, Carla Pedersen og sognepræsten.

Men så vidt jeg ved, er det biskoppens hensigt at valfarten til Øm i år skal gøre det muligt for os alle at fejre det hellige år og få del i dets særlige nådegaver. Så i år er der en ekstra grund til at tage med.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.

Tlf. (05) 82 08 93.

Søndag d. 8. kl. 10: Familiemesse. Bagefter: Menighedskaffe.

Mandag d. 2. kl. 19: Menighedsrådsmøde.

Tirsdag d. 3. kl. 17.15: Som bønstime holder vi en korsvejsandagt. Denne gamle bønform egner sig især til fastetiden.

Fredag d. 6.: Om eftermiddagen bringes den Hl. Kommunion til menighedens ældre og syge.

Lørdag d. 7. kl. 13: Religionsundervisning for eftermiddagsholdene.

Mandag d. 9. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til en eftermiddag med spændende gættekonkurrence.

Onsdag d. 11. kl. 18.30: Pastoralenheds-møde for sognerepræsentanterne.

Torsdag d. 12. kl. 19.: Bodsandagt i kirken med lejlighed til at modtage påskeskriftemålet. P. Reyman fra Horsens vil høre skriftemål.

Fredag d. 13. kl. 16.45: P. Minnaert indbyder KUK til et besøg på Askov højskole. Vi kører fra præstegården kl. 16.45.

Torsdag d. 19., skærtorsdag kl. 16.30: Messe med børnenes 1. Hl. Kommunion.

Efter messen: Tilbedelse af det Allerhelligste Sakramente indtil kl. 24. Andagt.

Fredag d. 20., langfredag: Faste- og abstinensdag. Kl. 15: Passionsliturgi. Fra kl. 17-19 tilbydes lejlighed til at modtage bodens sakramente.

Lørdag d. 21., påskelørdag: OBS! Ingen messe kl. 15. Kl. 23: Kristi opstandelsesmesse. Efter messen: Reception.

Påskesøndag og påskemandag: Begge dage kl. 10: Højmesse.

Tirsdag d. 24. kl. 18.30: Sct. Norberts aften. Fælles spisning. Bagefter viser lærer Ali Petersen sin film »Med 10. klasse til Færøerne«.

Barnedåb: Christel Saral Jensen d. 18. februar 1984. Til lykke!

Viborg: Skt. Kjelds Kirke Lemvig: Hellig Kors Kirke

Skt. Leonisgade 12, 8800 Viborg.

Tlf. (06) 62 36 41.

Viborg: 1., 3., 5. søndag i måneden messe kl. 10. 1. søndag: Maria-andagt kl. 9.30. Kirkekafe efter messen.

Hver lørdag: messe kl. 16.30.

Onsdag d. 4. kl. 19.30: Korsvejsandagt.
Mandag d. 9. kl. 19.30: Bodsandagt.
Lørdag-søndag d. 14.-15.: Ungdoms-week-end.
Søndag d. 15. kl. 10: messe med indvielse af palmegrene.
Torsdag d. 19. Skærtorsdag messe kl. 16.30.
Langfredag d. 20.: tidspunkt for evt. gudstjeneste meddeles senere.
Påskelørdag kl. 20: Påskens højtidelige liturgi, der indledes i præsteboligen.
1. påskedag d. 22.: tidspunkt for messe meddeles senere.
2. påskedag: kl. 10 messe.
Lemvig: 2. og 3. søndag i måneden messe kl. 10.
Mandag d. 15. kl. 19.30: Bodsandagt.
Langfredag d. 20. kl. 15.00: Gudstjeneste.
1. påskedag d. 22. kl. 10.00: Messe. Undervisning for børnene: Der sendes forud meddelelse til alle familier med børn.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4. 4760 Vordingborg. Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th. Tlf. (03) 77 39 27.
 Hver søndag kl. 10.00: Messe.
Palmesøndag d. 15.: Kl. 10.00 Palmeindvielse, procession, højmesse.
Skærtorsdag d. 19.: Kl. 16.00 nadverens indstiftelse fejres.
1. Påskedag d. 22.: Kl. 10.00: Højmesse.
2. Påskedag d. 23.: Ingen messe.

Åbenrå Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå. Sognepræst: Ebbe Simonsen. Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerter fredag. Der er tilbedelse 15-16 og messe med sakramental velsignelse kl. 19.30.
Onsdag d. 11.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos A. Liss, Vognmarken 6 kl. 19.30. Samtaleemnet endnu ikke fastlagt.
Palmesøndag kl. 10 og 14.30. Vi bærer de indviede grene ind i kirken og tænker på Jesu indtog i Jerusalem som Messias kongen. Men vi læser også hans lidelseshistorie.
Skærtorsdag kl. 19.30. Højmessens er lagt til om aftenen, da Jesus samledes med sine apostle for at fejre den gamle pagts afslutning og indstifte den nye i hans eget legeme og blod.
Langfredag kl. 15: den niende time, da Jesus døde på korset. Vi læser igen lidelseshistorien, synger »de store forbøner« og ærer hans hellige kors. Vi slutter højtideligheden med kommunion i stilhed.
Påskeaften kl. 19.30: Når mørket falder på, fejrer vi Kristi opstandelse ved at tænde påskelyset. Vi mindes, at i dåben fik vi del i hans opstandelse. Som indledning til dåbsvandets indvielse læser vi først »Det gamle Testaments« profetier og slutter med at forny vor dåbspagt.
Påskesøndag kl. 10 og 14.30 fejrer vi kirkeårets absolutte højdepunkt: festen for den genopstandne Frelser, sejrherren over synd og død.
2. Påskedag er der højmesse kl. 10 og 14.30. Når dette nummer af »katolsk orientering« udkommer, finder »den

nordiske valfart« til Rom sted, her i det hellige år. Vi kan ikke alle være med personligt, men vore to menigheder er repræsenteret ved Franz Gorecki, Carla Pedersen og sognepræsten. Men så vidt jeg ved, er det biskoppens hensigt, at valfarten til Øm i år skal gøre det muligt for os alle at fejre det hellige år og få del i dets særlige nådegaver. Så i år er der en ekstra grund til at tage med.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Onsdag d. 4.: Kl. 14 mødes syklubben.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerter-fredag. Kl. 15 udstilling af Det Allers helligste. Kl. 18.45 sakramental velsignelse med efterfølgende messe.
Torsdag d. 12.: Kl. 14.30 møde for de ældre og enlige i mødelokalet ved skolen.
Fredag d. 13. Kl. 16.30 korsvejsandagt kl. 17 messe.
Søndag d. 15.: Palmesøndag. Kl. 10 højmesse med palmeindvielse og procession.
Skærtorsdag d. 19.: Kl. 17 højmesse. Derefter tilbedelse til kl. 22.
Langfredag d. 20.: Kl. 15 langfredagens liturgi.
Påskelørdag d. 21.: Kl. 20 påskevigiliens liturgi.
Søndag d. 22.: 1. påskedag. Kl. 8 messe hos søstre, Kastetvej 33. Kl. 10 Højmesse. N.B.: Ingen messe i kirken kl. 8.
Mandag d. 23.: 2. påskedag. Kl. 8 messe hos søstre, Kastetvej 33. Kl. 10 højmesse. N.B.: Ingen messe i kirken kl. 8.
Onsdag d. 25.: Kl. 14 mødes syklubben.
Søndag d. 29.: Kl. 10 højmesse med børnenes førstekomunion.
Messer uden for Aalborg:
 Frederikshavn, Uranienborgvej 5
Lørdag d. 7.: kl. 16.30, Palmesøndag d. 15. kl. 10, 1. påskedag kl. 10, lørdag d. 28. kl. 16.30.
 Hjørring, Holmegårdsskolen, Norgesvej
Lørdag d. 7.: kl. 14.30.
 Thisted, Møllevej 23
2. påskedag d. 23.: kl. 10.

Århus: Vor Frue Kirke

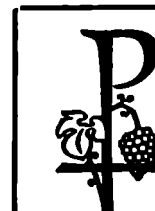
Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C. Tlf. (06) 13 56 66.
 Præster: A. Meister, H. Krawczyk, G. Grünwald, Tran-Van-Bao.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Polsk messe: Hver 1. søndag og 2. påskedag kl. 12.
Skriftemål: Bedst 1. fredag kl. 18-19 eller efter aftale med præsterne.
Skolemesser: Tirsdag kl. 11, fredag kl. 8.
Pindstrup, Skt. Mikael's kapel: Hver 1. og 3. søndag kl. 10.30. Desuden skærtorsdag kl. 14 og 2. påskedag kl. 10.30.
Odder, Skt. Ansgars kapel: Hver 2. søndag og 2. påskedag kl. 14.
Menighedsrådsmøde: 1. mandag kl. 19. Mini-KUK: Hver tirsdag kl. 18.30. KUK: Hver tirsdag og torsdag kl. 19.30. **Skt. Knuds klub for ældre:** Hver tirsdag kl. 14.30.

Mariakongregationen: 12/4 kl. 14.30.
Søndag d. 1. kl. 11.15: Nyt KUK-lokale i Valdemarsgade indvies.
Mandag d. 2. kl. 19: Menighedsrådsmøde.
Tirsdag d. 3. kl. 19.30: Katolsk Debat om Islam. Kl. 16.15: Korsvejsandagt.
Torsdag d. 5. kl. 19.30: Kunstkredeens generalforsamling.
Fredag d. 6. kl. 18: Menighedens bodstime, skriftemål.
Tirsdag d. 10. kl. 16.15: Korsvejsandagt.
Torsdag d. 12. kl. 14.30: Mariakongregationen.
Lørdag d. 14. kl. 10: Sogneundervisning, familiemesse kl. 12.30.
Søndag d. 15. kl. 10: Palmeindvielse og -procession, passionslæsning.
Tirsdag d. 17. kl. 16.15: Korsvejsandagt.

Torsdag d. 19. kl. 17: Skærtorsdagens højmesse. Kl. 9: Liturgisk morgenbøn.
Fredag d. 20. kl. 9: Liturgisk morgenbøn. Kl. 15: Langfredagsliturgi. Passion.
Lørdag d. 21. kl. 9: Liturgisk morgenbøn. Kl. 23: Opstandelsesliturgi, påskehøjmesse.
Søndag d. 22. kl. 10: Påskehøjmesse, sangmesse kl. 17.
Mandag d. 23. kl. 10: Messe. Kl. 12: Polsk påskemesse.
Fredag d. 27.: Weekend for førstekommunikanter på Sostrup for firmander i Nütschau.
Mandag d. 30. kl. 19: Forældremøde i førstekomunion. Skt. Knuds klub til Bønnerup.
Galleri ved kirken: Mandag-fredag kl. 17-19. Mindeudstilling Jørgen Brask.

Liturgisk kalender april 1984

- viol. el. rosa. 4. søndag i fasten.** 1. L.: 1. Sam. 16,1b. 6-7. 10-13a. Salme 23,1-3a. 3b-5. 6. R. v. 1: Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. 2. L.: Ef. 5,8-14. Ev.: Joh. 9,1-41; eller 9,1. 6-9. 13-17. 34-38. *Cr. Særl. pf. (IV Ps.).*
- viol. Mandag i 4. uge i fasten.** L.: Es. 65,17-21. Ev.: Joh. 4,43-54. *Faste pf. (Frans af Paola, eneboer (f 1507) kan ihukommes). (IV Ps.).*
- viol. Tirsdag i 4. uge i fasten.** L.: Ezek. 47,1-9. 12. Ev.: Joh. 5,1-16. *Faste pf. (IV Ps.).*
- viol. Onsdag i 4. uge i fasten.** L.: Es. 49,8-15. Ev.: Joh. 5,17-30. *Faste pf. (Isidor, biskop og kirkelærer (f 636) kan ihukommes). (IV Ps.).*
- viol. Torsdag i 4. uge i fasten.** L.: 2. Mos. 32,7-14. Ev.: Joh. 5,31-47. *Faste pf. (Vincent Ferrer, præst (f 1419) kan ihukommes). (IV Ps.).*
- viol. Fredag i 4. uge i fasten.** L.: Visd. 2,1a. 12-22. Ev.: Joh. 7,1-2. 10. 25-30. *Faste pf. (IV Ps.).*
- hvid. Lørdag i 4. uge i fasten.** L.: Jer. 11,18-20. Ev.: Joh. 7,40-53. *Faste pf. (Johannes Baptista de la Salle, præst (f 1719) kan ihukommes). (IV Ps.).*
- viol. 5. søndag i fasten.** 1. L.: Ezek. 37,12-14. Salme 130,1-2. 3-4ab. 4c-6. 7-8. R. v. 7: Herren er miskundhed, hos ham er forløsning i overflod. 2. L.: Rom. 8,8-11. Ev.: Joh. 11,1-45 eller 11,3-7. 17. 20-27. 33b-45. *Cr. Særl. pf. (II Ps.).*
- viol. Mandag i 5. uge i fasten.** L.: Dan. 1,1-9. 15-17. 19-20. 33-62 eller: 1,41c-62. Ev.: Joh. 18,1-11. *Pass. pf. I. (II Ps.).*
- viol. Tirsdag i 5. uge i fasten.** L.: 4. Mos. 21,4-9. Ev.: Joh. 8,21-30. *Pass. pf. I. (II Ps.).*
- viol. Onsdag i 5. uge i fasten.** L.: Dan. 3,14-20. 24-25. 28. Ev.: Joh. 8,31-42. (Stanislaus, biskop og martyr (f 1079) kan ihukommes). *Pass. pf. I. (II Ps.).*
- viol. Torsdag i 5. uge i fasten.** L.: 1. Mos. 17,3-9. Ev.: Joh. 8,51-59. *Pass. pf. I. (II Ps.).*
- viol. Fredag i 5. uge i fasten.** L.: Jer. 20,10-13. Ev.: Joh. 10,31-42. (Martin I, pave og martyr, (f 655) kan ihukommes). *Pass. pf. I. (II Ps.).*
- viol. Lørdag i 5. uge i fasten.** L.: Ezek. 37,21-28. Ev.: Joh. 11,45-56. *Pass. pf. I. (II Ps.).*
- rød. Palmesøndag. Palmeprocessionen:** Matt. 21,1-11. *Messen:* 1. L.: Es. 50,4-7. Salme 22,8-9. 17-18a. 19-20. 23-24. R. v. 2a: Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig? 2. L.: Fil. 2,6-11. Ev.: Matt. 26,14 - 27,66 eller 27,11-54. *Cr. Særl. pf. (II Ps.).*
- viol. Mandag i den stille uge.** L.: Es. 42,1-7. Ev.: Joh. 12,1-11. *Pass. pf. II. (II Ps.).*
- viol. Tirsdag i den stille uge.** L.: Es. 49,1-6. Ev.: Joh. 13,21-33. 36-38. *Pass. pf. II. (II Ps.).*
- viol. Onsdag i den stille uge.** L.: Es. 50,4-9a. Ev.: Matt. 26,14-25. *Pass. pf. II. (II Ps.).*
- hvid. Skærtorsdag.** 1. L.: 2. Mos. 12,1-8. 11-14. Salme 116,12-13. 15-16bc. 17-18. R. 1. Kor. 10,16: Velsignelsens kalk er fællesskab om Kristi blod. 2. L.: 1. Kor. 11,23-26. Ev.: Joh. 13,1-15. *Gl. Euk. pf.*
- rød. Langfredag.** 1. L.: Es. 52,13-53,12. Salme 31, 2 + 6. 12-13. 15-16. 17 + 25. R. Luk. 23,46: Fader, i dine hænder betror jeg min ånd. 2. L.: Hebr. 4,14-16; 5,7-9. Ev.: Joh. 18,1-19,42. *Faste- og abstinensdag. Kollekt for Det hellige Land.*
- hvid. Påskevigilie. (s). Af nedennævnte læsninger fra Det gamle Testamente skal læses mindst 3; dog må 2. Mos. kap. 14 aldrig udelades.** 1. Mos. 1,1 - 2,2. - 1. Mos. 22,1-18 - 2. Mos. 14,15 - 15,1. - Es. 54,5-14. - Es. 55,1-11. - Bar. 3,9-15. 32 - 4,4. - Ezek. 36,16-17a. 18-28. L.: Rom. 6,3-11. Salme 118,1-2. 16ab-17. 22-23. R.: Hallelujal Hallelujal Hallelujal Ev.: Matt. 28,1-10. *Gl. Påskens Pf. I.*
- hvid. Påskedag. Herrens opstandelse. (s).** 1. L.: Ap. G. 10,34a. 37-43. Salme 118,1-2. 16ab-17. 22-23. R. v. 24: Denne er dagen, som Herren har gjort, lad os juble og glæde os på den. Eller: Hallelujal Hallelujal Hallelujal *Sekvens: Påske-*
- lammet vi frembære... 2. L.: Kol. 3,1-4. Ev.: Joh. 20,1-9. *Gl. Cr. Påskens pf. I. Påskedagsaften kan læses: Ev.: Luk. 24,13-35.*
- hvid. Mandag i påskens oktav.** L.: Ap. G. 2,14. 22-32. Salme 16,1-2a + 5. 7-8. 9-10. 11. R. v. 1: Vogt mig Gud, thi jeg lider på dig (eller: Hallelujal). Ev.: Matt. 28,8-15. I påskens oktav: *Gl. evt. sekvens, Påskens pf. I og efter bortsendelsesordene: Gud ske tak og lov, tilføjes: Hallelujal Hallelujal Hallelujal*
- hvid. Tirsdag i påskens oktav.** L.: Ap. G. 2,36-41. Salme 33,4-5. 18-19. 20 + 22. R. v. 5b: Jorden er fuld af Herrens miskundhed. Ev.: Joh. 20,11-18.
- hvid. Onsdag i påskens oktav.** L.: Ap. G. 3,1-10. Salme 105,1-2. 3-4. 6-7. 8-9. R. v. 3b: Eders hjerte glæde sig, I, som søger Herren. Ev.: Luk. 24,13-35.
- hvid. Torsdag i påskens oktav.** L.: Ap. G. 3,11-26. Salme 8,2a + 5. 6-7. 8-9. R. v. 2a: Herre, vor Herre, hvor herligt er dit navn på den vide jord. Ev.: Luk. 24,35-48.
- hvid. Fredag i påskens oktav.** L.: Ap. G. 4,1-12. Salme 118,1-2 + 4. 22-24. 25-27a. R. v. 22: Den sten, bygmestrene forkastede, er blevet hovedhjørnesten. Ev.: Joh. 21,1-14.
- hvid. Lørdag i påskens oktav.** L.: Ap. G. 4,13-21. Salme 118,1 + 14-15. 16-18. 19-21. R. v. 21a: Jeg vil takke dig, thi du bønner for mig. Ev.: Mark. 16,9-15.
- hvid. 2. søndag i påskens oktav.** L.: Ap. G. 2,42-47. Salme 118,2-4. 13-15. 22-24. R. v. 1: Tak Herren, thi han er god, thi hans miskundhed varer evindeligt (eller Hallelujal) 2. L.: 1. Pet. 1,3-9. Ev.: Joh. 20,19-31. *Gl. Cr. Påskens pf. I.*
- hvid. Mandag i 2. uge i påskens oktav.** L.: Ap. G. 4,23-31. Ev.: Joh. 3,1-8. Eller: *hvid. Pius V, pave (f 1572). Påskens pf. (II Ps.).*

Bønnens apostolat
 I april beder vi for:
 Løsning af Kirkens vitale problem: de religiøse kald.
 Det kontemplative liv i de unge kirker.

DUKs årsmøde 1984

Fem af de mange deltagere i årsmødet

Katten blev ikke helt slået af tønden på årsmødet i Øm den 2.-4. marts, men der blev forsøgt ihærdigt. Med vilde fagter og verbalvold angreb de delegerede m.fl. symbolet på de onde ånder. Selv havde de påtaget sig den fornærmede maske, måske for at dække over et ansigt uden tilstrækkelig indsigt. Således var kølleførerne måske selv skyld i, at »katten« ikke var så modtagelig over for de slag, der blev uddelt.

Diskussionen om årsberetningen – et digert værk på 27 sider – var udgangspunktet for tøndeslagningen, men den druknede i ufrugtbar kritik og forslag til fremtidigt arbejde. Det endte derfor med, at gennemgangen tog uforholdsmæssigt lang tid. Jeg vil undgå dette ved i første omgang udelukkende at koncentrere mig om hvad DUK faktisk nåede i 1983.

Arsberetningen

DUK er blevet en stor sag. En omsætning på en million kroner, 21 lokalforeninger, et væld af aktiviteter, hvoraf nogle dog primært findes på et stykke papir, og 1700 medlemmer. Det lokale arbejde er koncentreret om lokalfor-

eningerne, og det lykkedes at oprette nye lokalforeninger i Skt. Andreas og Svendborg, mens Horsens lokalforeninger måtte nedlægges. Det skal dog nævnes, at der eksisterer meget lokalt arbejde uden lokalforeninger, og at årsmødet også havde delta-

gelse af repræsentanter fra disse menigheder, men de har dog ikke stemmeret. Der var på årsmødet afsat tid til, at lokalforeningerne kunne fortælle om deres aktiviteter og de spændte vidt: fra videoaftener over kor til en KUK-arrangeret »kom-og-leg-med«-weekend for hele menigheden. Desværre var der ikke rigtig tid til at følge denne del op.

Det viste sig endvidere, at det går fremad med samarbejdet med vietneserne. I Åbenrå er der oprettet en vietnamesisk lokalforening, som var repræsenteret på årsmødet ved *Nguyen Van Phoung* og *Vu son Hai*, og i flere lokalforeninger er der vietnamesiske medlemmer.

Samarbejdet mellem KUK-erne er gået godt i Jylland-Fyn-området. De fire Horsensmøder har været virkelig vellykkede, men man var lidt skuffede over, at ungdomskonsulent kun havde haft tid til at deltage i et møde.

Problemer på Sjælland

Derimod har »ledermøde øst« ikke fungeret, hvilket har ført til en nedlæggelse af Bastrupudvalget. Grunden var angiveligt, at lederne fra den sjællandske provins har nogle andre problemer end de københavnske,

samt at man har brugt for meget tid og kræfter i forsøget på at oprette nye KUK'er.

Frank Jobst og *Hildegard Doods* har samarbejdet med skolelederne og har ved afholdelsen af pastoralenhedskurser og besøg i menighederne søgt at styrke det lokale arbejde. Udover de normale sommerlejre har DUK arrangeret trosælerekursus, dramatextlejr og børnetræf, alt sammen udtryk for en nytænkning.

Udvalgene under DUK har for manges vedkommende haft en noget lav profil.

Stephan Bønnelykke, der er DUKs repræsentant i Dansk Ungdoms Fællesråd, DUF, synes ikke, at der har været nok interesse for dette arbejde. Han mener, at det er vores pligt som ungdomsorganisation at gøre vores indflydelse gældende, og han er derfor ikke tilfreds med det arbejde der gøres. Et andet udadvendt udvalg, »freds- og solidaritetsudvalget« har »nedfrosset« sig selv, da medlemmer savnes. Hovedbestyrelsens konklusion går ud på, at året 1983 på mange måder var et godt år, men føler, at en kritik gående på manglende jordforbindelse fra hovedbestyrelsens side i nogen udstrækning kan være berettiget.

De nye linier

Langt om længe nåede årsmødet frem til at beskæftige sig konkret med arbejdsprogrammet for 1984; man startede med gruppe-diskussioner, der udmøntede sig i ændringsforslag til det af HB udarbejdede arbejdsprogram.

Det er ikke muligt her på denne korte plads at gengive hele arbejdsprogrammet; jeg har derfor plukket nogle punkter ud:

– *Ungdomspræsten og ungdomskonsulent skal prioritere det lokale arbejde, således at dette bliver det væsentligste. Hovedbestyrelsen skal arbejde på at få endnu en ungdomskonsulent.*

– *Freds- og solidaritetsarbejdet overgår til hovedbestyrelsen indtil der ytres ønske om nedsættelse af et udvalg.*

– *DUK skal fortsat deltage i arbejdet med Kirkerens U-landsoplysning og støtte oprettelsen af en*

importorganisation, så mellemhandleravancerne tilfalder producenterne.

– *KUK-lederne i øst skal sammen med hovedbestyrelsen finde en struktur for det fremtidige ledermøde øst (Bastrupmøde).*

– *For at få en mere ensartet indmeldelsesprocedure skal hovedbestyrelsen i det kommende år klarlægge, hvem der kan være medlem af DUK, og hvordan medlemmerne registreres i de enkelte lokalforeninger. Indførelse af medlemskort skal overvejes.*

– *»Nyt fra DUK« skal udkomme 8 gange årligt, og skal i større udstrækning bruges til at oplyse om udvalgs- og hovedbestyrelsesarbejde for at bedre den ofte påviste mangel på kommunikation. Det skal så vidt muligt nå ud til flere interesserede.*

Udover dette skal udvalgene fortsætte deres arbejde efter recepten: »Nye initiativer er altid velkomne! (Min tolkning).

Valg af en ny hovedbestyrelse

Årsmødet nåede også at få valgt »ny« hovedbestyrelse. *Jan Hass* og *Dorthe Hansen* var på valg og *Andreas Smidt* stillede op.

Ud af HB gik *Christian Noval* og *Kjeld Lundorf* efter 1 års arbejde. Fredsvalget resulterede i følgende HB. *Dorthe Hansen*, *Maria Giraldi*, *Jan Hass*, *Thomas Rosenkilde Petersen*, *Thomas Borup*, *Andreas Smidt*, *Hildegard Doods* og *Frank Jobst*. Umiddelbart efter konstituerede HB sig med *Jan Hass* som formand.

Forberedelse af årsmødet 1985

Katten landede således med alle ben på jorden, men måske er der muligheder for at nedbringe fastelavnstendenserne til næste år.

Dels må det tilstræbes, at årsberetningen i sin udformning skelner mere mellem fortid og fremtid og dels skal de delegerede være bedre forberedt. Efter min mening har lokalforeningerne og de øvrige KUK'er ikke fået diskuteret de udsendte materialer tilstrækkeligt, og det resulterer i mangel på konkrete forslag og målrettet kritik. Diskussionerne ville også kunne afhjælpe noget af mangelen på kendskab til DUK's struktur, aktiviteter og de væsentligste problemstillinger.

På gensyn 1985.

Jakob Dalsgaard Larsen

For anden gang

Andreas Smidt genvalgt til styrelsen

Et velkendt ansigt i DUK sidder nu for anden gang i DUK's hovedbestyrelse. *Andreas Smidt* var tidligere medlem af styrelsen fra 1978-80, og han har nu igen fået overskud til at gå ind i arbejdet. »Jeg ønsker at styrke børne- og ungdomsarbejdet på menigheds- og pastoralenhedsniveau. Det er her det kristne liv leves, og det er

her forudsætningen for en levende kirke skabes«, siger *Andreas Smidt* og fortsætter: »Jeg håber også at kunne perspektivere arbejdet i DUK gennem mit medlemskab af pastoralrådet og vil her sammen med *Hildegard Doods*, søge at få et endnu bedre samarbejde med pastoralrådet«.

Jette Madsen

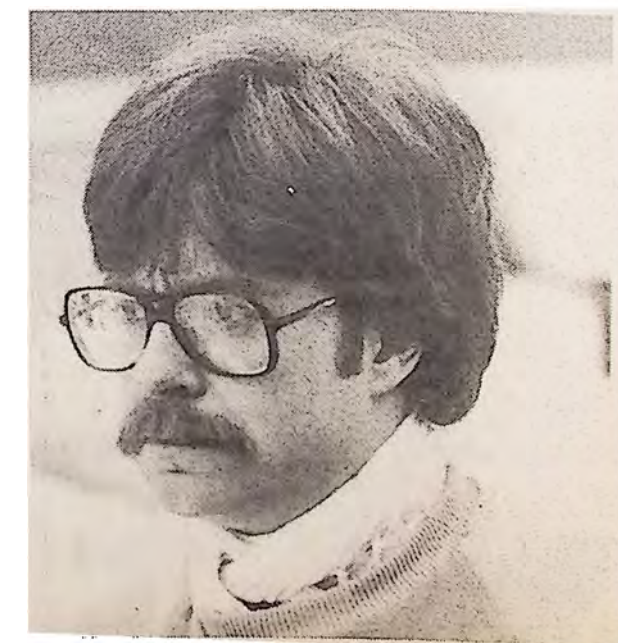
For første gang

Jette Madsen fra Nykøbing Falster deltog i årsmødet for første gang. Hun har følgende kommentar:

Da jeg modtog materialet om årsmødet, blev jeg overrasket over, at der skulle behandles så meget på årsmødet. Jeg syntes ikke, jeg var i stand til at danne mig en mening på grundlag af dette materiale. Der var flere ting, jeg ikke vidste noget om, især

det med lokalforeningerne – vi har ingen i Nykøbing Falster. Derfor sagde jeg ikke noget i diskussionerne her på årsmødet.

Jeg vil gerne tilføje, at det ikke var svært at komme til orde. Jeg har meget at fortælle menigheden og specielt KUK'en derhjemme, og jeg vil interessere mig lidt mere for oprettelsen af lokalforeninger.

Andreas Smidt

Ved I ikke, at I er Guds tempel, og at Guds Ånd bor i jer!
1. Kor. 3,16.

At finde Gud - og sig selv på dybet

Af Grethe Livbjerg

»Men de så alle sammen så triste ud, og det er da noget godt, er det ikke?« – en ny kristens referat fra sit første kirkebesøg.

Hvorfor bliver kristendom så ofte en kedsommelig affære, som gør mennesker triste og grå?

Mon ikke der er en sammenhæng mellem det og så den kendsgerning at kristendom ikke så sjældent fremstilles som blot livsanskuelse, som en lære eller som et praktisk handlingsprogram. Jesus bliver så præsenteret som et tilsvarende ideal. Snart som eksempel på borgerlig pænhed, snart som politisk oprører eller pacifist. Et Jesusbillede, skabt ud fra menneskers kontekst og derfor i konstant fare for at blive et afgudsbillede.

En kristendom, som blot bliver en idealistisk reaktion på tidens udfordringer, vil lide samme skæbne som moden fra i fjor: gradvis afmatning fra begejstring til kedsomhed.

Kristus i os

I så mange menneskeligt set udmærkede og da også kristendommen i høj grad vedkommende sammenhænge glemmes det, som Paulus kalder »den hemmelighed, som har været skjult fra alle tider, men nu er blevet åbenbart for hans hellige... nemlig Kristus i jer, herlighedens håb«. Koll. 1. 26-27.

For Paulus er denne »hemmelighed« uadskillelig fra kristendommens budskab, som han er sat til at forkynde.

For Jesus er dette mysterium helt centralt. »Den, som bliver i mig og jeg i ham, bærer megen frugt, for skilt fra mig kan I slet intet gøre«. Johs. 15.5.

Mistes sansen for denne »hemmelighed«, vil vi også gå fejl i søgen efter vores egen identitet, for vort inderste jeg er et mysterium, som svarer til »hemmeligheden«: skabt til Guds nærvær.

Vores daglige bevidsthed er åben mod verden omkring os. Alle vore sanser og evner er indrettede til at klare vore opgaver i samfundet og omgås vore medmennesker. Men alle de evner og kræfter, som vi umiddelbart kan konstatere hos hinanden og os selv, har deres rødder i et dybere skjult centrum i os: den inderste kerne, som for de fleste forbliver et ukendt område, der kun tilfældigt spiller ind i deres liv.

Længslen har sit hjemsted dér. Længslen, som er alle menneskers medfødte egenskab. Vi er skabt som forelskelse i Gud, og i vort dybeste jeg vil der altid findes en længsel efter ham.

Men ofte forstår vi ikke os selv og søger længslen tilfredsstillt med ting, som ikke vækker den ringeste ræsonnans på dybeste niveau.

Måske kan man sige, at den, som skraber mest til sig af materielle goder, har haft det største længselspotentiel, for intet tilfredsstillende, stadig mere skulle til. Kun med det resultat, at signalerne indefra efterhånden blev til SOS i form af rastløshed og alle mulige neurotiske symptomer.

Ubevidst stilles måske krav til den, som står nærmest: opfyld min dybeste længsel! Måske som et infantilt ønske: Vær kun til for mig! Urimelige krav, for intet menneske, ingen glæde, ingen nok så

stor opgave i livet kan tilfredsstillt eller blot tiltale dette vort inderste dyb.

Hvor mange ægteskaber og venskaber er mon gået i stykker, fordi man ventede af den anden, hvad intet menneske kan give?

Hvis denne dybeste zone i os ikke bliver tilfredsstillt, hvis den får lov at ligge som en sten brakmark, ingen ville tilså, så er vi fattige, og vi vil mærke et savn, som hele livet igennem vil følge os som en kold og mørk skygge, vi ikke kan give navn til.

En kristen kan leve et helt liv med sådan et savn: der *må* være noget mere, troen *må* kunne give mig erfaring af overskud og dyb glæde, som fylder mig ud. Men muligheden for resignation truer – en beskednen nøjen sig med så alt for lidt.

Mange danskere går i dag ad hinduistiske veje, fordi den kristendom, de mødte, ikke hjalp dem i deres søgen efter sig selv og Gud.

Bønnen som vej

Vejen ind til dette vort væsensdyb er lige så ukendt som området selv. Den fører udover alt, som er kendt: vore tankers plan, følelsernes bjerge og dale, den munder ikke ud i det underbevidste, som nogle tror, for vort væsensdyb er ikke identisk med det. Vort dybeste jeg er ånd.

Bønnen er vejen til mit indre hjem: Den indre bønnens vej.

På dansk har vi kun ét ord, som udtrykker vores dialog med Gud: Bøn.

På andre sprog findes variationer, f.eks. på engelsk og fransk »mental prayer« og »raison« som udtryk for en indre ordløs bøn, en søgen bort fra overfladen af mig selv og følgen vejen til mit indre hjem.

Udtrykket »kristen meditation« er godt, fordi det gør klart for mange søgende, at de i kristendommen kan finde det, de søger, men »indre bøn« er langt at foretrække, for det udelukker alle fejl-

Grethe Livbjerg

fattelser i retning af teknik, terapi, interioriseringsproces på det psykiske plan, »indre bøn« vækker bevidstheden om, at her er tale om et møde med Nogen.

»Efter min mening er indre bøn ikke andet end venskabeligt samvær, idet den består i meget ofte at være sammen med den, som vi ved elsker os«. (Teresa af Avila).

Og Han bor i os.

I samme grad dette går op for et menneske, mister ensomhed karakter af problem – kun den varme, frugtbare ensomhed bliver tilbage.

Men så er kristendommen også forvandlet fra blot livsopfattelse eller handlingsprogram til et kærlighedseventyr med stadig nye overraskelser, stadig dybere lykke.

Det levende vand, som Jesus lover den, som tror på ham, er billede på et

liv, der hvert nu strømmer gennem os, som vi hvert nu modtager som gave, som hvert nu fornyer os, så intet bliver falmet og trist – og ud fra dette liv forholder vi os i fuld aktualitet til verden omkring os, men uden at lade den bestemme over os, »i verden, men ikke af verden«.

Grethe Livbjerg

Vi er dumme som dyr, når vi ikke bryder os om at vide, hvad vi er, men bare tror, at vi er en krop, mens de rigdomme, som findes nedlagt i vores sjæl, eller hvem som bor i denne sjæl, det tænker vi sjældent på, vi anvender ikke hele vores omsorg på at bevare dens skønhed. Hele vores interesse er rettet mod den plumpe indfatning.

Teresa af Avila
– kirkelærer (1515-1582).

Se du var inden i mig, og jeg var udenfor, og dér søgte jeg dig. Du var hos mig i mit inderste, men jeg var ikke hos dig«.

Augustin
– kirkelærer (354-430).

Kontrol med sekterne i Europa

(KNA) – Europaparlamentet i Strasbourg vil i april i år beskæftige sig med EF-landenes ca. 600 religiøse sekter.

Den britiske delegerede i Europa-parlamentet, Richard Conrill har udarbejdet et katalog over retningslinier, som skulle føre til en bedre retlig kontrol med disse grupper. Richard Conrill foreslår bl.a., at alle EF-lande indfører samme retningslinier for skattelettelser og anerkendelse af religiøse fællesskaber som almennyttige organisationer.

Sekterne skal forpligte sig til at medlemmerne må få besøg af deres familier, deres hverveaktioner af nye medlemmer skal være åbne, og de må ikke anvende illegale midler for at opnå bidragsydelse. Sekternes medlemmer skal have ret til medicinsk hjælp og råd fra udenforstående. Den britiske delegerede opfordrede EF-landene til at gøre en fælles indsats for at opspore sektmedlemmer, som påstås at være sporeløst forsvundet.

Svømme mod strømmen

Berlin (KIPA) – »Den, der vil leve som kristen i Østtyskland, må have mod til hele livet igennem at svømme imod strømmen«. Det udtaler monsignore Knauft, pressesekretær for biskoppen i Vest-Berlin. I et foredrag om diasporakirken i DDR giver han udtryk for, at samvittighedspresset ikke er blevet mindre bag muren, selv om DDR demonstrerede politisk åbenhed under Luther-jubilæet i fjor. Han er af den opfattelse, at biskopper og præster ikke i samme grad er i klemme mellem evangeliet og socialismen som børn,

unge og kristne forældre er det.

Der indoktrineres stadig til had mod klassefjenden, som hjem og kirke har svært ved at sætte noget op imod, siger monsignore Knauft. Unge udsættes for et samvittighedspres, når de skal aflægge troskabsed til staten, indkaldes til undervisning i våbenbrug og forlænget værnepligt. Dertil kommer det ideologiske pres på arbejdspladsen og i privatlivet. Alle kristne kirker i DDR er stadig udsat for den ateistiske udfordring. Dette bør være et vægtigt motiv for

en øget økumenisk indsats.

Lægfolkets kirke

Monsignore Knauft mener, at det officielle tal på katolikker i DDR, nemlig 1,2 millioner, er sat for højt. Men fællesskabet mellem konfessionerne og katolikernes faste tilknytning til Rom er et opmuntrende tegn for den betrængte kirke. Lægfolket er den bærende kraft i DDR. Der er ikke meget håb om tilgang af unge præster. Derfor vil diakoner også i fremtiden spille en afgørende rolle. Deres antal er vokset til ca. 800.

Videnskabsmænd advarer mod en »atomvinter«

Vatikanet (NC) - Følgende rapport med titlen »Atomvinter: En advarsel« blev overrakt pave Johannes Paul II af videnskabsmænd ved et møde i januar i det pavelige akademi for videnskaberne.

En atomkrig vil først og fremmest betyde døden for en stor del af befolkningen i de krigsførende nationer. En sådan krig ville være en katastrofe uden lige i menneskets historie. Det efterfølgende radioaktive nedfald, svækkelsen af menneskets modstandskraft, sygdom og sammenbrud af de offentlige redningstjenester vil true et stort antal af de overlevende.

Vi må hertil komme med yderligere en advarsel: Alt tyder på, at en atomkrigs indvirkning på det globale klima vil være lige så alvorlig om ikke værre, som de umiddelbare ødelæggelser ved sprængningen.

De kernevåben, der eksploderer tæt ved Jorden vil suge store mængder støv op i atmosfæren, hvor der dannes enorme skyer. Disse skyer af partikler vil snart brede sig over hele den nordlige halvkugle, tilbagekaste sollyset og således formørke og nedkøle Jordens overflade. Temperaturen på kontinentet vil hurtigt falde langt under frysepunktet og forblive der i månedsvis, selv om sommeren, og skabe en »atomvinter«. Dette vil ske, uanset variationer i atomkrigens varighed og type.

Dette vil yderligere true de overlevende planter,

dyr og mennesker. Det kan i det mindste på den nordlige halvkugle, få så alvorlige følger for landbruget, at der vil opstå udbredt hungersnød i en periode af op til to år.

Beregningerne viser, at støvet og røgen let spredes til troperne og store dele af den sydlige halvkugle, således at lande langt fra konflikten også trues derfor. Lande som Indien, Brasilien, Nigeria og Indonesien kan blive ramt af forfærdelige ødelæggelser, uden at en bombe behøver at eksplodere på deres territorier.

Ukendte farer ved atomkrig

Endvidere kan atomvinteren fremkaldes ved en relativ lille kernevåbenkrig, hvori kun en mindre del af verdens strategiske arsenaler tages i brug. Selv ved en »begrænset« kernevåbenkrig, som søger at begrænse ovennævnte følger, vil en optrapning i brugen af kernevåben alligevel være uundgåelig, som vi har påvist i en tidligere rapport.

De fleste teorier synes at gælde under mange mulige former for atomkrig; der er en usikkerhed i bedømmelsen vi endnu ikke har udforsket. Derfor er det nødvendigt at fortsætte forskningen og den kritiske undersøgelse af

metoder og data. Yderligere uventede farer ved en atomkrig kan ikke udelukkes.

En atomkrig vil forværre menneskehedens lidelser, også i de nationer, som ikke deltager direkte i krigen. En stor del af de mennesker, som vil overleve de første konsekvenser af en atomkrig, vil sandsynligvis dø af kulde, sult, sygdom og radioaktiv bestråling.

Det formodes, at mange planter og dyrearter vil uddø, i værste fald de fleste livsformer på landjorden.

I atomkrigens kølvand følger en tilintetgørelse af liv som aldrig før i menneskets historie. Den truer menneskets fremtid på Jorden.

Udvalget, som skrev denne rapport, bestod af: *Carlos Chagas*, Brasilien, formand; *Vasily Alexandrov*, Sovjetunionen; *Edoardo Amaldi*, Italien; *Steven J. Gould*, USA; *José Goldemberg*, Brasilien, *S. N. Isaev*, Sovjetunionen; *Raymond Latarjet*, Frankrig; *Dan Beninson*, Argentina; *Paul J. Crutzen*, Vesttyskland; *Lars Ernster*, Sverige; *Giorgio Fiocco*, Italien; *Louis Leprince Ringuet*, Frankrig; *Carl Sagan*, USA; *Carlo Schaerf*, Italien; *Eugene M. Shoemaker*, USA; Nobelpristager *Charles Townes*, USA; *Eugene P. Velikov*, Sovjetunionen; *Victor Weisskopf*, USA.

Tjekkiske bispers hyrdebrev om produktion, oplagring og brug af kernevåben

Bratislava (KIPA) - I et fælles hyrdebrev om fred har biskopperne i Tjekkoslovakiets syv bispedømmer skarpt vendt sig mod atomvåben-oprustningen. Ordret siges det i hyrdebrevet: »Ifølge Genèvekonventionen fra 1980 er brugen af bestemte våben gennem internationale aftaler blevet forbudt. Vi er overbevist om, at atomvåben hører til denne kategori. Vi erklærer enstemmigt, at produktion, stationering og anvendelse af atomvåben er en forbrydelse mod menneskehed og af etiske såvel som teologiske synspunkter må fordømmes.«

Biskopperne er bekymret for faren ved en atomkrig og hermed menneskehedens tilintetgørelse. Og »vi vender os mod jer i en situation, hvor der hersker stadig stærkere spændinger i verden: Mange, som modigt bestræber sig for fred, er skuffede og rådvilde«, siges det videre i hyrdebrevet.

Brevet henholder sig ganske særligt til pavens appel om, at krigen ikke er uundgåelig, at strids spørgsmål skal løses ved forhandlinger og at det er nødvendigt at stoppe atomvåben-forsøg og tilvejebringe betingelser, som sikrer en varig verdensfred og en almindelig nedrustning.

Vatikanets bibliotek udvider under jorden

Rom (KIPA) - Da der ikke er plads til tilbygninger til biblioteket i Vatikanet, må man gå i dybden. Derfor er der nu bygget en underjordisk boks til 70.000 værdifulde håndskrifter og 8000 inkunabler (håndskrevne bøger). Et rum på 550 kvadratmeter rummer i sine 20 værelser Vatikan-bibliotekets enorme katalog. I et andet rum på 700 kvadratmeter er der 6,5 km bogreoler.

Overbibliotekar *Alfons Stickler*, som er den eneste, der kan give adgang til disse rum, betoner, at de ikke er strålesikrede bunkere, selv om det måske kan se sådan ud på papiret, idet byggematerialet er stålbeton.

Biblioteket måtte simpelthen udvides, idet det hvert år forøges med ca. 1000 reolmetre.

Projektet koster ca. 27 mio kroner, og den tyske bispekonference har givet

et rentefrit lån af samme størrelse.

Belser-forlaget, Stuttgart/Zürich garanterer fremstilling og salg af faksimile-udgaver af de betydeligste manuskripter i det vatikanske bibliotek. F. eks. vil »Codex benedictus« fra det 11. årh. komme til at koste 62.000 kroner og antikværens astronom og matematiker *Ptolemæus* kosmografi 90.000 kr.

Man planlægger at udgive en håndskreven digtsamling af *Michelangelo*, breve, som *Martin Luther* har skrevet før og efter bruddet med Rom samt udgivelse af *Dantes* Guddommelige Komædie, illustreret af *Botticelli*.

Et privat japans fjernsynsfirma har påtaget sig omkostningerne ved restaureringen af Det sextinske Kapel mod at få eneretten til film og fotodokumentation af kapellets rensede fresker.

Pave Johannes Paul II og Vatikanets chefbibliotekar, ærkebiskop Alfons Stickler på rundtur i den nye underjordiske del af Vatikanets kostbare bogsamling. Foto: KNA.

DAGEN EFTER - 39 år efter Hiroshima

Jesuitterpateren Pedro Arrupes øjenvidneberetning om historiens første atombombe-angreb i 1945

Af Georg Andrésen

39 år efter Hiroshima og Nagasaki raser debatten om kernevåben og atombombe voldsommere end nogen sinde. Sidst har filmen »Dagen efter« sat USA i voldsomt oprør og bidraget til at støtte de stadig stærkere fredsbevægelser, både i USA og i resten af verden.

Og lige nu sidder verdens topforhandlere i Stockholm og drøfter mulighederne for afspænding gennem en ny sikkerhedskonference.

Et øjenvidne

Altsammen har fået mig til at hente en gammel bog frem fra reolen: Den spanskfødte jesuit *Pedro Arrupe*, fra 1965 til 1983 generaloverste for sit ordenssamfund, var missionær i Japan fra 1938 til 1965 og øjenvidne til Hiroshimas udslettelse. Der findes ingen dansk oversættelse af hans bog »Este Japon increíble« (Dette utrolige Japan), men den udkom på tysk under titlen »Als Missionar in Japan«, Max Hueber-Verlag, München 1967.

Da jeg først læste hans bog, var det »det japanske«, der fængslede. Alt blegnede dog, da jeg nåede kapitlet om hin 6. august 1945... Det er siden genlæst og genlæst med uforandret gru og – hvad angår pater Arrupes personlige indsats – med uforandret beundring og forundring. Var det så enkelt? Ville noget lignende kunne gentages i dag?

Når Hiroshima-kapitlet i hans bog er uforglemmelig læsning skyldes det, at han som øjenvidne var blandt de første europæere, måske dén første, som oplevede katastrofen i Hiroshima på nærmeste hold, og at han som læge-uddannet straks efter gav sig i kast med at redde så mange menneskeliv, han og hans unge medhjælpere på jesuitter-skolen kunne hente ud af byen, syv kilometer borte, eller som selv søgte hen til dem.

Pater Arrupe og hans unge stab reddede hundreder af mennesker fra døden (kun én døde mellem hænderne på dem), altsammen ved hjælp af

borsyre... En sæk med 15 kilo borsyre...

Den amerikanske hilsen

Hiroshima havde i 1945 ca. 400.000 indbyggere. En by med kun få højhuse, mens flertallet boede i de små, typisk japanske huse i én etage, bygget over en træramme og beklædt med ler, karton og svært papir.

Skønt den militært var den måske mest betydningsfulde havn i det sydlige Japan, en havn, hvor tropper kom og gik, havde den under hele krigen været næsten påfaldende forskånet for angreb. Ofte havde man oplevet at blive overfløjet af hundreder af fly, men efterhånden passerede kun ét – hver morgen kl. 5. Kun én gang faldt en bombe og efterhånden havde Hiroshimas indbyggere, når alarmen lød, derfor opgivet at søge beskyttelse i hulerne i de nærliggende bjerge. »Den amerikanske hilsen« kaldte man til sidst med fin ironi den enlige, daglige B-29.

Atombomben

Pater Arrupe: »Den 6. august 1945 var den eneste dag, den første og den sidste, der forløb anderledes. Kl. 7.55 forkyndte en ny alarm, at der var fare på færde. I stor højde fløj en B-29 forbi uden at nogen bekymrede sig om det. Kl. 8.10 blev alarmen afblæst og befolkningen gik igen i arbejde.

Dog det var falsk. Knap fem minutter senere blev den blå himmel flænget af et lyn som af en magnesiumstråle. Jeg stod straks op og gik til vinduet. I dette øjeblik hørtes en vedvarende, dump støj, snarere at ligne ved et vandfald end en bombe-eksplosion. Huset skælvede og vaklede. Vinduesrunderne knustes, dørene sprang af deres hængsler og de japanske vægge gik i stykker som om de var blevet rystet af en kæmpehånd«...

Pedro Arrupe og hans kollega blev kastet til jorden, mens en regn af støv og grus styrtede ned over dem, men begge var uskadede ligesom de 25

unge. Heller ikke haven viste den mindste forandring.

Fra toppen af højen i nærheden så de Hiroshima brænde: Byen så ud som et eneste bål.

Pedro Arrupe fortsætter: »Få sekunder senere faldt igen noget ned, ledsaget af en stikflamme, der eksploderede 570 meter over byen, denne gang med stor styrke. (Den første bombe var udløst i faldskærm i en højde af 1.560 meter, opklarede det senere.) Virkningen var ubeskrivelig. I alle retninger sprudlede røde og blå flammer. I selve øjeblikket opstod en frygtelig torden ledsaget af utallige hedeølger, der fejede hen over byen. Så rejste den vældige sky sig som et bjerg, der helt dækkede himlen som en frygtindgydende paddehat. Den fulgtes af en vældig trykbølge, som rasede gennem byen med en hastighed af 300 mil/time og fejede alt væk i seks kilometers omkreds. 10 minutter senere sankede en sort regn sig over hele den nordvestlige del af byen«.

Den første atombombe i verden var udløst. At det var det, der skete, fik pater Arrupe og medbrødre først sikkerhed om, da hjælpen fra hele Japan et døgn senere nåede frem.

En sæk borsyre

Pedro Arrupes første tanker gjaldt, indrømmer han, de fem medbrødre i Hiroshima. Han måtte indtil dem... Dette første forsøg på at bringe hjælp mislykkedes totalt. Ild, flammer og den tætte, sorte røg spærrede vejen.

Hjemme igen gik pater Arrupe ind i resterne af det, der havde været skolens kapel og bad Gud om hjælp. Da han havde fuldendt sin bøn stod det klart for ham, at han måtte gøre skolen til et hospital: Han havde dog engang studeret medicin. Han fandt husets medicinkasse frem. Dens indhold var ikke opmuntrende: Lidt jod, frugtsalt og aspirin var hele indholdet. Så kaldte han alle i huset sammen og sendte hele flokken af unge på jagt efter noget spiseligt:

»Lige gyldigt om det er lånt, stjålet eller givet« lød ordren. Et hospital må have mad.

Den største hjælp kom helt uventet fra en nabo, der kom slæbende med en sæk, som han fortalte »indeholdt et hvidt pulver, der ser ud som medicin«. Det var borsyren.

Først herefter drog Pedro Arrupe og de andre patres til byen, efter at de

Arrupe igen: »I tusindvis havde de sårede slæbt sig til floden, som Hiroshima ligger ved, i håb om at køle sårene i dens vande. Men da vandet i floden i nattens løb steg og steg druknede tusinder og atter tusinder, fordi de ikke mere havde kræfter til at nå op på flodens bredder. Et dantesk helvede.

Næste morgen var slammen i flod og delta én stor

Kun én, et barn, døde. Ikke én af de andre fik tilbagefald.

Den japanske stoicisme havde fra begyndelsen optaget pater Arrupe stærkt. Nu blev han, lige som de andre selvbestaltede samariter betaget af det mod, hvormed de sårede bar deres skæbne og fandt sig i de hårdhændede, men nødvendige behandlinger. Arrupe: »Selv sårede, der

P. Adolf Meister S.J. har i 1983 malet ovenstående billede med titlen: »P. General Pedro Arrupe S.J.« Foto: Thomas og Poul Pedersen, Århus.

unge var blevet informeret om, at de skulle tage imod alle, der kom, og rense deres sår med borsyre.

Hiroshima

Det tog dem fem timer at nå frem til de fem medbrødre i Hiroshima. De var alle sårede, men i live. Hjemturen med dem varede i syv timer, en hjemtur, der i rædsel overgik alt, hvad han kom til at opleve, før han og hans gruppe deltog i ligbrændingen af de mange døde for at forhindre epidemier.

kirkegård. Ikke en eneste var undsluppet. Stemmerne, som vi havde hørt jamre og klage sig i natten, var forstummede.

Dagene efter

Borsyren reddede livet, ikke blot for de første hundreder, der nåede frem til det interimistiske hospital, men for de nye hundreder, der de følgende dage dukkede op. Uden egentlig at være blevet såret, kom de »fordi de pludselig følte, at de var begyndt at brænde op indvendig«.

havde mistet en tredjedel af deres hud, bar smerterne, uden at der kom en lyd over deres læber«.

Da hjælpetogene efter det første døgn var nået frem fra Tokyo, Osaka og Kobe lod jesuitterne, lige som alle andre uskadede sig mobilisere i det vældige oprydningsarbejde, især de ligbrændinger, der måtte til, hvis man ville undgå epidemier. De stadig nye hobe af lig, der blev hentet frem under ruinerne af det, der havde været Hiroshima.

Georg Andrésen

Fire gode hefter til unge

Lelie O Dorn: Følg mig. – Præste- og ordensskald.

Bjørn Håkonsson: Bøn. – Noget om at finde sig selv og noget om at finde Gud.

Georg Utenthal Nibler: Hvorfor alle de pengeindsamlinger?

Herman van Schaik: Messen. Breve til Jan.

Alle hefter er udgivet af Religionspædagogisk Udvalg, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø og de koster, som annonceret i sidste nummer af »katolsk orientering« 10 kr. pr. stk., men ved bestilling af 10 eller flere eksemplarer af et hefte – eller enkeltkøb til unge er prisen 5 kr.

L.O. Dorns hefte om præste- og ordensskald er en inspirerende, kortfattet og klar oversigt over de muligheder, et menneske har, som siger ja til kaldet om at sætte hele sit virke ind for Kristi kirke.

Der gives i dette hefte fornuftige, praktiske anvisninger om, hvor man skal gå hen, hvilke muligheder kirken har at byde, hvilke pligter man påtager sig.

Det er et godt og sobert svar på et spørgsmål, som forhåbentlig en del unge ønsker at stille.

Bjørn Håkonssons »Bøn« er enkel i sin

opbygning i fire afsnit: Lys, varme, mørke, fællesskab.

Gud er lys. Gud er varme. Vi har del i begge dele og kan således finde vor identitet i Gud. Kan vi også finde ham i mørket? Kan vi identificere os med Kristi lidelse? Kan fællesskabet hjælpe os?

Selve problemet, bøn, har så mange aspekter, at dens fortolkning svinger mellem personlig meditation og kollektiv bøn, som kan virke noget diffus og som nok kan stå i fare for at munde ud i et føleri, som ikke har været tilsigtet.

Georg Utenthal Nibler: Hvorfor alle de pengeindsamlinger?

Et godt oplæg, der starter med paradokset: Penge er roden til alt ondt. Penge gør det gode muligt.

Og så følger et charmerende causeri over de kanaler, ad hvilke penge kan lokkes ind i kirkens kasse for at blive ledt videre til institutionelle eller karitative formål.

Men hvorfor de udfald mod folk med afvigende meninger, hvad der bør prioriteres? Det har den lille afhandling slet ikke behov for, for den er klar og god.

Herman van Schaik: Messen

Breve til Jan, den halv-voksne, som ikke kan acceptere sine barndomsnormer mere, som keder sig i messen og er ved at opgive den.

Det er kloge og psykologisk helt rigtige breve, han får, ofte springende i emner og virkemidler, altid vedkommende.

»Messen er en fest. Så vær feststemt«.

»Messen er nok 2.000 år gammel, men ikke forældet; for Kristus står udenfor tiden. Du møder ham her og nu«.

Der er ingen bedreven hos præsten: »Jeg ved heller ikke selv, hvordan jeg skal få alle fakta til at rime«.

Muligheder for messe i Taizé eller et kloster på Bornholm nævnes.

Og »Messen er en stille glæde. Man kan sole sig lidt i Guds kærlighed«.

Et charmerende hefte. Tak.

M. Grandt

Assisi-kredsen udsender festhefte

Fylder 10 år

I januar 1974 oprettedes den danske Assisi-kreds som udløber af det svenske Franciskus-selskabs oprettelse af det nordiske økumeniske center i dalen ved Assisi, et initiativ af den svenske franciskaner Lundén. Kredsen i Danmark er stærkt økumenisk inspireret og organiserer hvert år en rejse til Assisi som højdepunkt i et helt års arbejde for at udbrede kendskabet til Den hellige Frans, hans ånd og fredsbudskab.

Assisi-kredsen har omkring 500 medlemmer. Dens sekretær Ruth Lund Jensen, Hillerød, organi-

serer i år den 10. rejse til Assisi, denne gang fra 12. til 19. oktober.

I anledning af jubilæet har kredsen udsendt et festhefte, hvori formanden, Knud Nørholm understreger, at Assisi-kredsen gerne vil være »arbejderen på gulvet«, hvor den menige katolik møder den menige fra folkekirken eller fra frikirkerne, for på den måde i al beskedenhed at medvirke til virkeliggørelsen af Jesu bøn »At alle må være ét« og af Frans' hilsen »Pax et bonum« (Fred og alt godt).

www

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Easter celebrations

Thursday, 19: 5 pm at St. Annæ Kirke international mass. At 6 pm mass in Sakramentskirken.

Friday, 20: St. Annæ Kirke 12.30 pm, Sakramentskirken 6 pm.

Saturday, 21: Sakramentskirken 10 pm.

Eastersunday, 22: 10.45 mass in Vor Frue Kirke, Herlev. 5 pm in St. Annæ Kirke, 6 pm in Sakramentskirken.

Nyt om radio og TV

Ved John S. Lundorf

En af vore trosfæller i Danmarks Radio, udsendelsesleder dr. phil. Peter Ryom har søndag den 1. april, kl. 20.30-21.30 en udsendelse i »Musikafte-«, hvor han fortæller og spiller plader med Requiemsmessens liturgiske tekster og med kompositioner kaldet Requiem, men hvor andre tekster er benyttet.

Peter Ryom, der er internationalt kendt som Vivaldi-forsker – han blev dr. phil. på en afhandling om Vivaldis musik – har også arbejdet meget med Requiem-kompositioner; mange vil sikkert huske hans interessante foredrag om emnet ved et af AC's møder.

Udsendelsen kommer på program 2, medens fjernsynet viser første afsnit af Jesus-filmen. Husk derfor at have båndoptageren parat, så man ikke går glip af Peter Ryom's program.

Fire Mand Høj i

Ved Dagens Begyndelse

Da Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn i 1977 fejrede 50 års jubilæum, optrådte en kvartet for første gang. Musikstuderende, en stud. theol., sangere fra Radio-koret havde fundet sammen i et broget sangprogram. De fire sangere – en af dem, Stefan Haugland,

er katolik, en anden, Henrik Ellegaard Frederiksen, er nu præst i Folkekirken – holder stadig sammen, og de er med navnet Fire Mand Høj blevet kendt fra utallige koncerter i kirker og koncertsale, fra radio- og fjernsynsudsendelser og fra grammofonplader. På deres kirkeprogrammer er bl.a. gregoriansk sang og nyere liturgisk sang (f.eks. af Erling Rasmussen), og kirkekoncerterne har været afholdt i samarbejde med organist Knud-Erik Kengen. I ugen 9.-13. april medvirker Fire Mand Høj i Ved Dagens Begyndelse med tale og en passionssalme. Program 1 kl. 6.55 og kl. 7.55. I den stille uge kan vi i Dagens Begyndelse høre skuespiller ved Det Kgl. Teater Erik Mørk.

Lytter- og seermøde i Holstebro

Danmarks Radios lytter- og seermøde er i år for Ringkøbing amt. Mødet holdes i Holstebro, hvor radiorådsformanden, medlemmer af DR's driftsledelse og medarbejdere fra de forskellige radio- og fjernsynsafdelinger træffer repræsentanter fra den lokale befolkning. KRFF vil deltage med tre medlemmer, nemlig Ulla og Knud R. Elbrønd fra Borbjerg ved Holstebro og Ester Jensen fra Herning.

John S. Lundorf

Biskoppens Sostrup-retræter

Tema: Helligånden - Kirken - Fuldendelsen.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehugge.

Der kan vælges mellem:

I. Søndag den 1. juli kl. 19 til lørdag den 7. juli kl. 11.30.

II. Søndag den 8. juli kl. 19 til lørdag den 14. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: på uge I ass. præst: Paul Marx O.M.I., på uge II ass. præst: Jesper Fich.

Børnekatekese underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Noget lejligheder reserveres familier.

Pris: kr. 785.-. Unge under uddannelse: Kr. 485.-. Børn under 14 år: Kr. 385.-. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 275.- pr. barn. Lægner, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25.-. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, campingvogn, telt): Kr. 585.-. Børn: Kr. 285.-. Halve fripladser kan søges skriftligt.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 200.- pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Nærmere oplysninger: Ebba Falk, Caritas, tlf. (01) 12 72 61 tirsdag, onsdag, torsdag kl. 10-13.

Foldere med nærmere oplysninger hos sognepræsten eller Katolsk Bispekontor.

Stillinger søges

Stilling søges

Katolsk 40-årig, isenkram-uddannet ekspedient søger arbejde indenfor branchen »værktøj/haveartikler« i butikshandelen/detalområdet (evt. byggemarkeder) indenfor Storkøbenhavn. Billet mkr. 1238 »katolsk orientering«, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K.

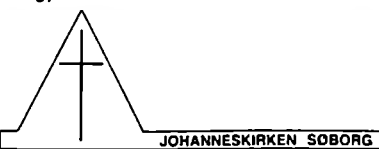
Møder og arrangementer

Katolsk kirkemusik

Onsdag den 4. april er der menighedsaftnen efter messen kl. 19.

Organist Preben Meile, Søborg Kirke, vil føre os igennem katolsk kirkemusik.

Onsdag den 25. april indbydes alle til messe med efterfølgende kirkekoncert. Messen begynder kl. 19.00

Skt. Franciskus 3. orden

Alle indbydes til mødet den 31. marts, hvor ordenens europæiske leder, pater Funck fra Rom kommer til stede. Mødet holdes i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 64, 1260 K.

L. Brunlicardl.

Kirken i dag

I forbindelse med Skt. Josefs Søstrænes åbne hus i Skt. Hansgade 28, København, taler pastor Kaare Osorio onsdag den 28. marts over emnet: »Den katolske kirke i dag - spændinger og kontraster«. Aftenen indledes med messe kl. 19.00.

Alle er velkomne.

Korsvejsandagt i Immaculatakirken

Jeg indbyder herved til Korsvejsandagt i Immaculatakirken (Strandvej 91) fredag den 6. april kl. 19.30. Det bliver en i alle måder traditionel andagt med salmesang og dernæst Sakramental Velsignelse.

Da kirkens akustik er ret dårlig, tilrådes det at medbringe den gamle salmebog for bedre at kunne følge med i bønnerne. Andagten vil vare en times tid.

Kjeld Geertz-Hansen.

Stensballe kloster indbyder:

Til weekend retræte d. 6.-8. april 1984. Emne: »Kristus Forløseren«.

Leder: Elsebet Kieler.

Ankomst: Fredag eftermiddag d. 6., med spisning kl. 18.00.

Afrejse: Søndag d. 8. i løbet af eftermiddagen.

Pris: 250 kr.

Sted og tilmelding: Assumptionssøstræne, Sundbakken 16, 8700 Horsens. Tlf. (05) 61 82 77. Program ved ankomsten.

Retræte

Katolsk Arbejdsaktion - Danmark
afholder sin 48. retræte den 7. og 8. april
1984 på Magleås.

Retrætens emne bliver: »Kirken i verden«.

Emnet søges belyst ud fra det andet Vatikan-koncilis pastorale konstitution:
»De ecclesia in mundo hulus temporis«
(Kirken i verden af idag).

Retræteleder bliver Christian Lerch, der giver
en teoretisk indledning, hvorefter vi ud fra
KA's metode: Se - Bedøm - Aktion drøfter,
hvordan vi kan realisere vor tro i vor tid.

Prisen for retræten er 225 kr.

Økonomisk svagtstillede kan søge halv eller
hel friplads.

Tilmelding skal ske til:

George Bune Andersen
Ved Klosteret 4, 1. tv.
2100 København Ø.
Tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17 og 19.

Sidste frist for tilmelding er 2. april 1984.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat, er
velkomne, udførligt retræteprogram vil
blive tilsendt interesserede.

Generalforsamling og banko

Katolsk Radio- & Fjernsynsklub for Stor-
københavn byder velkommen til sin årlige
ordinære generalforsamling, der afsluttes
med banko.

Den afholdes torsdag den 12. april kl. 19.30 i
Englesalen på Niels Steensens Gymnasium,
Jagtvej 183 B, København Ø.

Det sker på Magleås

Tirsdag den 27. til fredag den 30. 3.
Direktoratet for Gymnasieskolerne afholder
midtvejskursus for religionslærerstuderende.

Tirsdag den 3. til fredag den 6. 4. 84.
Direktoratet for Gymnasieskolerne afholder
midtvejskursus for engelsklærer-studerende.

Torsdag den 19. til mandag den 23. 4.
Styrelsen for Magleås arrangerer Påske-
refugium. Retræteledere er pater A. Dek-
kers, S.J. og pater P. Grégoire, O.P.

DUK-kalender

Landsdækkende firmelsesweekend 13.-
15.4. 1984 på Ømborgen. For kommende
konfirmander fra hele landet. Pris 90.00 kr.
Rejseudgifter over 90.00 kr. refunderes.

Horsensmøde 28.4. 1984 i Århus. For
børne- og ungdomsledere vest for Store-
bælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver
menighed/lokalforening får deres rejseudgif-
ter refunderet.

St. Bededagskursus 17.-20.5. 1984 på Øm-
borgen. For lejrledere 1984. Pris 90.00 kr.
Alle rejseudgifter refunderes.
Tilmeldingsfrist 3.5. 1984.

Pinseløjr 8.-11.6. 1984 på Ømborgen. For
alle interesserede. Oplæg over et emne,
grupperarbejde og samvær. Pris: Voksne
160 kr., 11-14-årige 135 kr., 3-10-årige 110
kr., 0-2-årige 85 kr. Rejseudgifter over 90 kr.
refunderes, dog 150 for alle over 25 år.
Tilmeldingsfrist 25.5. 1984

P.S.: Der arrangeres fællesrejse til alle arran-
gementer. Pris 90.00, dog 150.00 kr. for
alle over 25 år.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Menighedstræf i Esbjerg

1. april for menighederne i Fredericia, Kol-
ding og Esbjerg. Messe kl. 10.00. Medbring
mad; øl og vand kan købes. Pater Charles
Edwards SJ taler om pavans rundskrivelse
»Fællesskabet i Familien«.

Retræter på Dalum Kloster

For damer og herrer afholdes retræte i tiden
fredag, den 13/4 til tirsdag den 17/4.
Retræten ledes af pater Henri Leenders,
S. J. København. Emne: Herre er min hyrde.
Prisen er 500 kr., men tilskud ydes. Til-
meldingsgebyr 75 kr. kan indbetales på post-
girokonto 136 29 76, Jens H. Simonsen,
Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense
SV.

For herrer afholdes retræte i tiden mandag,
den 27/8 til 1/9 (mandag til lørdag). Re-
træteleder og emne, samt pris for denne
retræte bekendtgøres senere, men tilmel-
dingsgebyr, 75 kr., kan allerede nu indbetales
på postgiro 136 29 76, Jens H. Simonsen,
Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense
SV.

Udvalget for Dalum-retræter
C. P. Tonti, København. Edv. Gothen,
Svendborg. Børge Blans, Silkeborg. Børge
Ollendorff, Kolding. Jens H. Simonsen, Da-
lum Kloster.

Engelsk retræte

Retræte for engelsk-talende søstre, som ar-
bejder i Skandinavien vil blive holdt hos
Birgitta Sæstrøen i Vadstena, Sverige 21.-28.
juni (incl.) 1984. Skt. Ansgar Werk, Münster,
påtager sig de halve udgifter for hver søster.

Interesserede bedes snarligt kontakte Søster
Mary Katharine, Skt. Lioba Kloster, Jens
Jessensvej 7, 2000 København F.

Kloster-week-end 1984

I Gerleve, Vestfalen hos Benediktiner-
munkene og Sct. Josefssøstre. Afrejse
fredag den 14. september om morgenen fra
Svendborg. Opsamlingssteder: Odense,
Fredericia, Kolding, Haderslev, Åbenrå.
Hjemkomst: søndag den 16. september om
aftenen. Interesserede bedes melde sig så
hurtigt som muligt. Tlf. 09-22 61 16 eller
09-21 05 42. Nærmere oplysninger følger.
Sognepræst Josef Vølk.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra
kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro
6466397.

Dødsfald

Min kære mand, vor kære far, svigerfar og
farfar

Hans Th. Larsen

Kastanievej 25, Odense

er pludselig død fredag den 2. marts 1984.

Helene Larsen,

børn, svigerbørn og børnebørn.

Diverse

Bolig søges

Ungt katolsk ægtepar, sygehjælper og reli-
gionsstuderende ønsker at flytte til hoved-
stadsområdet til aug.-sep. Evt. sommerhus
kan tages i betragtning. Henv. Peter Martin,
tlf. 07-92 52 69.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på
hotel ..... kr. 4.500.-
Særpris for syge og handicappede på »Ac-
cueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.000.-
Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.
Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.
Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén
Barsehøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Lejlighed søges

Enlig far med 2 større børn søger 3-4 væ-
relses lejlighed i København eller Frederiks-
berg, husleje ikke meget over 2000 kr.
Min nuværende husleje på nær 3500 kr. tæ-
rer min økonomi op. Kan nogen hjælpe med
en lejlighed eller et tip om en sådan? Evt.
bytte.
Bill.mrk. 1237 »katolsk orientering«, Bred-
gade 69A, 1260 Kbh. K.

Bekendtskab

Katolsk enke, København, 57/167/70 søger
kristen enkommand i passende alder for be-
kendtskab med henblik på ægteskab. Billet
mrk. 1236 »katolsk orientering«, Bredgade
69A, 1260 Kbh. K.

Salg og service

Lasse Baumann

Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald
også anmeldelse til skifteret, sygesik-
ring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i
Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler.

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60,56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes
smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut.
elinstallatør

**EL MOGENS
LARSEN**
Rendevæj 31e 6200 Ålborg 62 2530/62 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermesterfirmaet Roman Kusier ApS

Stationsvej 11, Nivå
Telefon (03) 24 71 50

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og
servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen 23, Ålborg
Telefon (08) 16 26 00

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ros for 10 års studiearbejde

Rom - Den blandede romers-katolsk/luthersk-evangeliske internationale studiekommision, hvis to ligestillede formænd er biskop *Hans Martensen* og den lutherske professor *George Lindbeck*, professor ved Yale-Universitetet, New Haven, USA, blev den 2. marts modtaget i audiens hos paven i anledning af kommissionens 10. og sidste plenarmøde, skriver Vatikanets dagblad *L'Osservatore Romano*.

Paven takkede medlemmerne for deres vigtige forsknings- og dialogarbejde, som de har udført i Det andet Vatikanconcils ånd. Dens resultater foreligger som fem banebrydende fælles-erklæringer, der kortlægger fremskridtet på begge kirkesamfunds vej mod større enhed i troen. Arbejdets

endnu usynlige resultater må blive den vækst i de troendes sind, som motiverer dem for at gå ind for de synspunkter, kommissionen betragter som fælles for begge kirker.

De fem rapporter, som indtil nu så dagens lys er: *Herrns Nadver* (1978), *Veje til enhed* (1980), *Alle under én Kristus* (i anledning af 450-året for Den augsburgske Bekendelse, 1980), *Det kirkelige embede* (1981) og *Martin Luther, et vidnesbyrd om Jesus Kristus* (1983).

En sjette rapport om enhedsmodeller og -grader samt enhedens etapevise virkeliggørelse er under udarbejdelse.

Niels Steensens Forlag, København har udgivet en dansk oversættelse af *Herrns Nadver* (1980) og *Det kirkelige embede* (1983).

Bispe-udnævnelser i Holland kritiseres

Haarlem (KIPA) - De 16 provster i bispedømmet Haarlem har forelagt en hvidbog, i hvilken de anker over *Alois Bomers* udnævnelse. Man påpeger, at bispedømmet to gange har forelagt Vatikanet en forslagsliste med

hver tre kandidater, som der ikke er taget hensyn til ved udnævnelserne.

Avisen »Volkskrant« meddeler, at hvidbogen indeholder en optælling af data og kendsgerninger, teksten af officielle dokumenter og en kommentar, som er undertegnet af provsterne. De har besluttet sig til at offentliggøre materialet, fordi de samtidig ønsker at klage over yderligere to bispeudnævnelser, som paven har foretaget uden hensyntagen til bispedømmernes forslag. »Volkskrant« bemærker dertil, at *biskop Zwartkruis*' meget pludselige død indtraf lige efter, at Vatikanet bekendtgjorde navnet på hans efterfølger.

**Faste-aktion
Giro 4043979**

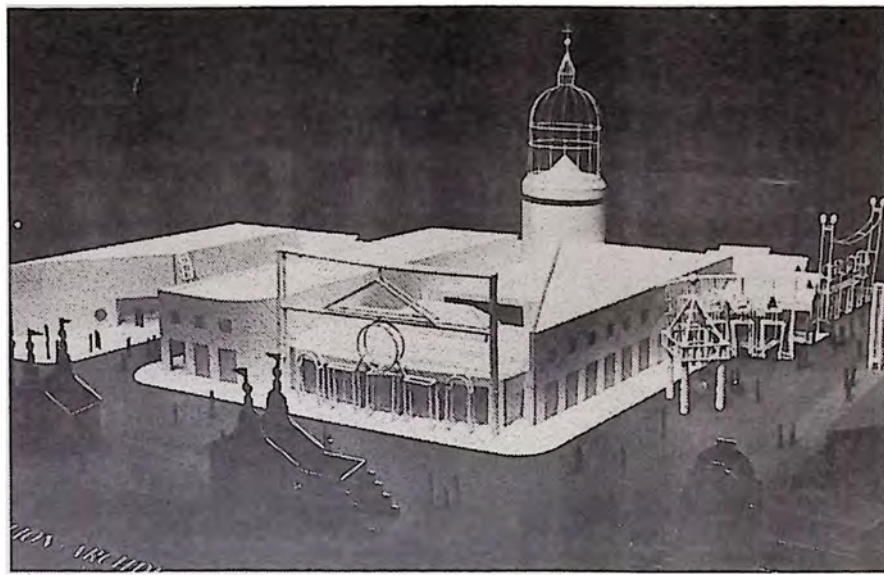

Ny forening for kirkehistorie

Nordstrand (KNA) - En forening for katolsk kirkehistorie i Hamborg og Slesvig-Holsten vil udforske udviklingen i den katolske kirke fra reformationstiden til nu. Foreningen stiftedes officielt i Neumünster den 16. marts. Man vil specielt

interessere sig for den katolske kirkes betydning m.h.t. kultur, karitativt arbejde og økonomisk samarbejde, siger dekan *Peter Schmidt Eppendorf*, initiativtageren. Man planlægger også indrettelse af et arkiv og udgivelse af et tidsskrift.

Adresse:
Verein für katholische Kirchengeschichte in Hamburg und Schleswig-Holstein
Dechant Peter Schmidt Eppendorf
Süden, Postfach 8
2251 Nordstrand
Tel. 04842/220.

Louisiana, ikke i Humlebæk men i New Orleans, USA, bliver stedet for verdensudstillingen 1984. Maketten viser et udkast til Vatikanstatens pavillon. Den åbne kuppel bliver 35 meter høj. Udstillingen åbner den 12. maj og varer seks måneder. Foto KNA.

Roms ægteskabsdomstol bør forenkle proceduren

Vatikanet (NC) - De kirkelige domstole må følge med tiden i deres tankegang, hvad angår ægteskabsager og træffe deres beslutninger på den ændrede kirkelov, forenkle proceduren og tage større hensyn til moderne videnskab i kendelser vedrørende ægteskabets gyldighed, udtalte pave *Johannes Paul II* for nylig.

Han citerede lovparagrafferne 1095 og 1098, som påpeger, at nogle af grundene for at annullere et ægteskab kan være mangel på forståelse af, hvad et ægteskab indebærer, psykiske vanskeligheder, som forhindrer individet i at forpligte sig, samt bedrageri.

Et af formålene med den nye kirkelov, tilføjede han, er at gøre retsplejen mere fleksibel og praktisk ved at forenkle fremgangsmåden og lægge mere vægt på forholdene i den enkelte sag.

Paven talte i en audiens med embedsmænd og kirkedommere fra rotaen, kirkens højeste ret.

I de sidste 20 år siden slutningen af Det andet Vatikanconcil har kirkeloven været i konstant udvikling og givet anledning til »misbrug og mangel på oprigtighed, som må beklages«, sagde han.

Skal tænke i nye baner

Paven mindede dommerne om, at det var forkert at fortolke den nye lov som om det var den gamle.

Kirken må fremme og forsvare »ægteskabets ukrænkelighed, værdighed og uopløselighed« sagde paven, men i udøvelsen af dette må dommerne ikke »glemme de virkelige, ægtelige fremskridt på det biologiske, psykologiske, psykiatriske og sociale område. De skal bruge den nye viden til at beskytte »det sande ægteskab og ikke det, som kun giver udseende af et ægteskab, men aldrig har været det«.

Brandbomber mod bispeboligen i Seattle, USA

Seattle (NC) - To brandbomber blev den 22. januar kastet ind i præsteboligen ved St. James Katedral, hvor Seattles ærkebiskop *Raymond G. Hunthausen* og seks præster bor, oplyser en embedsmænd fra brandvæsenet.

Ingen kom til skade, men bomberne anrettede skade for 47.000 kroner.

Bomberne blev kastet ind gennem en rude i et lagerrum i præsteboligen. Den ene bombe eksploderede ikke.

En af præsterne, pastor *Michael McDermott*, sagde, han blev vækket af røg og opdagede kort efter bomberne. Han tilkaldte brandvæsenet.

Der opstod kun få flammer og de fleste skader blev forårsaget af røgen.

Ærkebiskop Hunthausen

Beskadigelserne begrænsede sig til et enkelt værelse.

Ærkebiskop Hunthausen er kendt for sine stærke udtalelser i pressen mod USAs kernevåbenpolitik og sin vægning mod at betale de 50 % i skat, der går til USAs oprustning.

Messe med gengifte fraskilte

Budapest (KIPA) - Kardinal *Laszlo Lekai* har indført en månedlig messe i Budapest for gengifte fraskilte. Han ønsker også at afholde årlige retræter for denne gruppe.

I en prædiken for nylig henviste kardinalen til paven appel til ægtefolk om at fordybe sig i Kristi ord og offer gennem messen. Han forklarede, hvorfor kommunion ikke var tilladt for dem.

Laszlo Lekai holder regelmæssigt gudstjenester for vordende mødre, blinde, døve og gamle. Staten støtter i øvrigt hans initiativ, især efter at sekretæren for den patriotiske folkefront for et år siden udtrykkeligt opfordrede kirken til at gøre noget for familierne, de unge, de gamle og de syge.

Kirken i Ækvatorial-Guinea

Malabo (KIPA) - Kristenforfølgelserne i årene 1968-1979 i Ækvatorialguinea har reduceret antallet af kristne betydeligt. *Clarentiner* missionærerne skriver i deres årsberetning på 100-årsdagen af deres virksomhed, at antallet af katolikker er faldet fra 95% til 80% af befolkningen, siden landet blev selvstændigt i 1968.

Biskopper, præster og ordensfolk er blevet sat i fængsel af diktatoren *Macias* eller tvunget til at forlade landet. Katolske gudstjenester er forbudt.

Men efter statskuppet, som af mange betragtes som befrielse, er situationen blevet bedre.

I 1981 blev forbindelsen med Vatikanet genoptaget. Paven har på sin Afrikarejse i februar 82 besøgt landet. Det har for øjeblikket tre kirkelige forvaltningsområder, som styres af indfødte biskopper. 34 af de 79 præster er indfødte. Desuden arbejder 74 indfødte ordenssøstre i landet.

Næste nummer udsendes d. 11. april

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgars Stiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. praem. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt.
Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Møder og arrangementer

Kursus i ministerialbogføring

holdes den 13.-15. februar 1984 på Sostrup. Tilmelding og nærmere oplysning fås på Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K, tlf. 01-11 60 80.

Den nordiske valfart

arrangerer atter i år en »Lourdes-aften«, den- ne gang fredag d. 10. februar i Sct. Antoni kirkes menighedslokaler, Frederikssundsvæg 225, Brønshøj.

Der indledes med deltagelse i messen kl. 19 og kl. 20 vises en film fra Pavens pilgrims- rejse til Lourdes i sommeren 1983.

Ingen entré men der vil blive optaget kollekt til hjælp for valfartens gennemførelse.

DKKF

Lørdagsklubben

afholder møde lørdag den 18. februar kl. 15 i menighedsalen, Stenosgade 4A.

Lic. theol. Tove Rasmussen vil tale om:

»Hvad fortæller kalkmølerne om tros- livet i Middelalderen? og ledsage sit fore- drag med lysbilleder.

Tilmelding: Grete Dohm, Valdemarsgade 49, 4. - 1665 V. Tlf. (01) 22 85 34.

Det sker på Magleås

Torsdag den 16. til lørdag den 18.2.

Pædagogmøde arrangeret af skoleleder Ha- rald Rasmussen, Sct. Michaels skole, Kol- ding.

Torsdag den 1. til fredag den 2.3. 84.

Gymnasieskolernes rektorforening holder møde.

Mandag den 5. til tirsdag den 6.3.

Dansk Flygtningehjælp holder kursus.

DUK-kalender

Landsdækkende ledertæning 24. til 26/2 1984 på Ømborgen. For børne- og ungdoms- ledere samt andre interesserede. Alder: fra 16 år og opæfter. Omtale af arrangementet følger senere i K.O.

Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse. Husk 150.00 kr. for fællesrejse for unge over 25 år. Forbehold for prisstigninger.

Årsmøde 2. til 4/3 1984 på Ømborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse ud- sendes. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fælles- rejse. Husk 150.00 kr. for fællesrejse for unge over 25 år. Forbehold for prisstigninger.

Dramatextmesse 17.3. 1984 i Sct. Augu- stins kirke, Jagtvej 183B, 2100 Kbh. Ø. Mes- sen starter kl. 19.00.

Ministrantkursus 23. til 25/3 1984 på Øm- borgen. Begynderkursus for 10-16 årige. Pris kr. 90.- og for fællesrejse kr. 90.- (kr. 150.- for fællesrejse for over 25-årige). Til- meldingsfrist 9/3 1984.

Landsdækkende firmelsesweekend 13.- 15.4. 1984 på Ømborgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse, dog 150.00 kr. for fællesrejse for alle over 25 år. Tilmel- dingsfrist 31.3. 1984.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Jesus er vejen — vejen til Jesus

Søndag den 19. februar kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Firmelsen v. Lars Messerschmidt. Alle er velkomne.

Katekeselandslagene er optaget på kassette bånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Skt. Andreas Kirke sognekantor. Tlf. (01) 64 30 39, mand.-fre. kl. 9-12.

Kirke og kreativitet

»Fra 14 dages ophold hos
Buddistmunke i byen
Kyoto i Japan.«

Tonia Appelt boede sommeren 1980 14 da- ge i Kyoto. Dette ophold vil hun fortælle om, vise collager, kimonoer og lysbilleder. Det sker på Niels Steensens Gymnasium, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø. I Englesalen søndag den 26. februar: kl. 15 fortæller To- nia Appelt om de medbragte ting. Varighed 1 ½ time. Kl. 19 fortæller Tonia Appelt lidt og viser derefter lysbilleder. Varighed 2 timer.

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

DKKF på Øm

Der afholdes igen i år kvindeweekend 9.-11.

marts på Øm. Årets tema bliver:

Katolsk kvinde i dag? - Hvad er det?

Se i øvrigt DKKF, dec. 83-febr. 84. Pris kr.

195.- for ophold og rejse. Medlemmer kan

søge tilskud. Sidste tilmeldingsfrist 15. fe-

bruar. Blanket fås hos Marianne Plum,

Bryggergade 6/3, 2., 2100 Kbh. Ø. - og i

DKKF-nyt.

Familie-weekend på Øm

fredag d. 30. marts kl. 20 til søndag d. 1.

april kl. 14 i forb. med det hellige år: Det

første menneske i en uforløst verden.

Præst: pater P. Grégoire O.P.

Andre medvirkende: Elsebet Kieler, Flemming

Kieler, Torben Riis, Torkild Sletved.

Børnene undervises og passes af Ruth Si-

monsen og Susanne Hoyos.

Pris: kr. 185. Børn u. 12 år: kr. 130. Senge-

tøj medbringes el. lejes for kr. 20 + kr. 20 for

lagener.

Tilmelding med depositum: kr. 100 inden

1. marts til: P. Egede Andersen, Wibergsgade

25, 8600 Silkeborg. Giro 50 96 96 0.

Tlf. (06) 81 45 40 kl. 18-18.30 for nærmere

oplysninger.

Tilskud kan søges hos Øm-fonden: H.O.P.

Pedersen, Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg.

Biskoppens Sostrup-retræter 1984

1. sønd. 1. juli kl. 19 - lørd. 7. juli kl. 11.30.

2. sønd. 8. juli kl. 19 - lørd. 14. juli kl. 11.30.

Nærmere oplysninger snarest.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på

hotel ..... kr. 4.500.-

Særpris for syge og handicappede på »Ac-

cueil Ste Bernadette» ..... kr. 4.000.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samariter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén

Børnehøj 25, 2900 Hellerup

Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)

eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.

telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Diverse

Løjlighed søges

af ung pige, 25, med fast arbejde. Leje- eller andelsbolig. Tlf. 01-37 55 57.

Kursus i ministerialbogføring

holdes den 13.-15. februar 1984 på Sostrup. Tilmelding og nærmere oplysning fås på Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K, tlf. 01-11 60 80. Endnu få le- dige pladser.

Indbinding af »katolsk orientering«

Der er nu igen udsendt 3 årgange »katolsk orientering« og hvis De har disse årgange komplet, kunne De måske tænke at lade dem indbinde. De 60 numre vil blive samlet i et bind med trykt rygtekst, og prisen vil blive kr. 210.- incl. moms pr. eksp., hvortil kommer forsendelse.

Evt. interesserede bedes sende bladene til k.o.s adresse, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K. inden den 20. februar.

Vi kan i begrænset omfang være behjælpelig med at udfylde »huller« i Deres samling, men beder Dem da først kontakte os telefonisk.

Redaktionen.

Ferie i Tyrol

Moderne, privat hus, hos sympatisk ægte- par, hyggelige forhold. Pris kr. 55.- pr. nat incl. morgenmad. Pæne værelser med koldt og varmt vand samt adgang til benyt- telse af brusebad og altan. Henvendelse til: Fru Sonja Auer (dansk), Breitenbach 247, A-6250 Kundl, Tirol. Tlf. 009435 338 574 eller evt. 01-12 18 34.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.

Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.

Giro 4 04 39 79.

Radio Vaticana Program for Skandinavien

hver dag kl. 20.15-20.30 på 11.715, 9.755 og 5.985 khz på 25, 31 og 49 meter kort- bølge samt 1.611 khz på 186 meter mellem- bølge.

Dansk: Første torsdag i måneden.

Finsk: Søndage og fredage.

Norsk: Mandage.

Svensk: Tirsdage, onsdage, andre torsdage

og lørdage.

Forslag og kommentarer meget gerne til:

Lars Rooth S.J. »Radio Vaticana«

I-00120 Citta del Vaticano.

Nærmere program - også for Vatikanets an- dre udsendelser sendes gerne efter anmod- ning.

Salg og service

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesik- ring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155

Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Nd. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND
ERIC KVIST
(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Murermesterfirmaet Roman Kusier ApS

Stationsvej 11, Nivå
Telefon (03) 24 71 50

Annoncepriser

Tekstideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Aut.
el-installatør

EL MOGENS
LARSEN
Renshered 36 6200 Ålborg 622306251

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Kirkerne bør stå sammen over for de internationale problemer

Bergen (KIPA) – Kirken bør optræde som en enhed. Det er særligt vigtigt i den ateistiske verden af i dag. Alle kristne bør stå sammen over for de internationale problemer, erklærede biskop Hans Mar-

tensen SJ, København, under et symposium, som Goethe-instituttet havde indbudt til i Bergen. Emnet var Luthers betydning før og nu. Biskop Martensen bekræftede, at forskellen ikke mere lå i retfærdiggørelsen, men i ekklesiologi, læren om sakramenterne, fortolkningen af Den Hellige Skrift, af Jomfru Maria og helgenerne.

Luthersk statistik

Genève (KIPA) – Statistisk set er antallet af lutheranere på verdensplan konstant. Dette viser årsstatistikken 1983 fra Det lutherske Verdensforbunds informationskontor. Statistikken bygger på et årligt internationalt rundspørge, hvis angivelser dog til dels bygger på skøn.

Tilbagegang i Europa

I de 97 kirker og menigheder, der hører til Det lutherske Verdensforbund, er der rundt regnet 54,4 millioner evangelisk-lutherske kristne. Der lever desuden cirka 14,6 millioner lutheranere i kirker, der ikke hører til verdensforbundet, især i Tysklands unerede evangeliske kirke og i den nordamerikanske lutherske kirke, Missouri-synoden, samt i forskellige distriktskirker.

Antallet af evangelisk-lutherske kristne i verden holdt sig konstant i 1983. Der meldes fra Afrika og Sydamerika om let voksende medlemstal. Denne vækst har udlignet den nedgang, der er sket i Europa. I Vesttyskland regner de evangeliske kirker statistisk med en årlig nedgang på cirka 200.000 medlemmer.

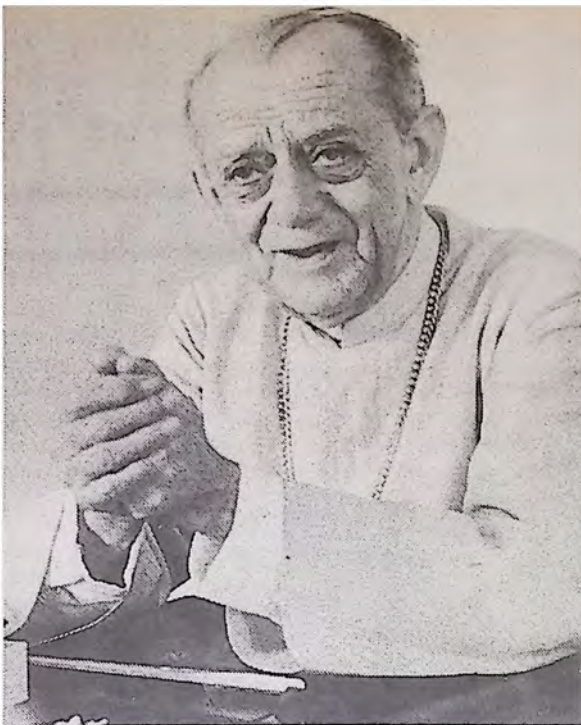
70 millioner i hele verden

Efter kontinenter fordelte lutheranerne sig således: Europa: 51 millioner, USA og Canada: 8,8 millioner, Asien, Australien og New Zealand tilsammen 4,1 millioner, Afrika: 3,8 millioner og Sydamerika 1,2 millioner.

Samme kald

Professor Inge Lønning, Oslo, henviste til dåbens sakramente, som er fælles for alle kristne og til det kald, alle kristne har fået. Kirkens fremtidige form i alle dens traditionelle forgreninger afhænger af de kristnes svar på denne udfordring.

Professor Bernhard Lohse, Hamburg påskønnede de store forandringer, der var sket i den katolske kirke siden reformationen. De økumeniske strømninger i folket er formodentlig meget stærkere i USA og Mellemeuropa end i Skandinavien. De troende må dog ikke stille teologerne over for fuldbyrdede kendsgerninger. Såvidt muligt skal kirkerne være i overensstemmelse med hinanden.

Den 7. februar fyldte Dom Helder Camara 75 år. Den ukuelige biskop af Olinda og Recife i det fattige Nordbrasilien blev verdenskendt, da han trodsede hærens bajonetter og i spidsen for en flok skræmte bønder fordrev det kvæg, som godsejerne havde sluppet løs i bøndernes marker. Bagefter takkede han soldaterne én for én, fordi de havde vist sund fornuft, og solidaritet med de fattige. Foto KNA.

Marxistisk felttog mod Ruslands ortodokse kirke 1000-års jubilæum for landets kristning

Moskva (KIPA) – Ruslands ortodokse kirke forbereder sig til i 1988 at fejre 1000-årsfesten for Ruslands kristning.

Den ortodokse kirke i Sovjetunionen tæller cirka 100 millioner medlemmer, der allerede nu er ved at forberede deres kirkes 1000-års jubilæum. I Moskva har blandt andet talrige af byens indbyggere

meldt sig til frivilligt at restaurere Danilow-klosteret, som regeringen har givet kirken tilbage.

Ruslands dåb

Det er dog ikke idylt altsammen. Det ideologiske felttog mod den ortodokse kirke, der selv opfatter sig som en bærende kraft i Ruslands historiske og kulturelle udvikling, fortsætter. For at sovjetborgerne imidlertid kan få øjnene op for, »hvordan det virkelig forholder sig«, har man nu – fra anden side – udgivet en bog med titlen »Ruslands dåb set med russiske historikers øjne«.

Marxistisk historieskrivning

Bogen skal vise sovjetborgerne »kirkens reaktionære holdning og dens nære forbindelse med det tidligere enevældige regime og med storgodsejerne«. Blandt bogens forfattere er foruden »progressive« russiske forfattere fra det 18. og 19. århundrede også den marxistiske historiker N. M. Nikol'skij (1877-1959), hvis bog »Den russiske kirkes historie« udkom første gang i

Katolsk presse skal forsvare moralske værdier

Rom (KIPA) – Forsvar og fremme af moralske værdier må være et hjerteangående for den katolske presse i vore dage, har pave Johannes Paul II for nylig sagt til forlæggere for og redaktører af katolske ugeblade i Italien.

Paven betonedede, at i vore dage, hvor der råder et klima af overdreven og misforstået »tolerance«, der ikke sjældent drives til det yderste af journalister; er dette en moralsk opgave af så stor betydning, så den alene er nok til at berettiggeligheden af en katolsk presse.

Endnu mere end før i tiden er det netop i vore dage nødvendigt at respektere, forsvare og gøre propaganda for dyden og

det gode, sagde paven. Til en sådan »svømmen mod strømmen« kræves der både mod og kraft. Det må også gøres klart, at dyden og det gode er »i harmoni med sandheden om mennesket og med livskvaliteten«, og at på den anden side moralens forfald og lasternes udbredelse fører til forskellige former for trældom.

Vurdere begivenhederne

Den katolske ugepresse, hvis opgave mindre drejer sig om aktuel nyhedsformidling end om en velovervejet sammenfatning og vurdering af begivenheder, har desuden lejlighedsvis også den opgave at berigtige, hvor andre massemedier har forvrænget eller fortiet visse efterretninger.

Paven kaldte de katolske ugeblades redaktørers arbejde for »et ægte apostolat, et uselvisk præstedømme«. Den katolske ugepresse er et kostbart redskab til at holde sansen for kirken vågen i Guds folk og bidrage til en systematisk forkyndelse af evangeliet.

Præster til Rom i oktober

Rom (NC) – Over 7.000 præster fra 100 forskellige lande forventes at ville deltage i en verdensomspændende præsterejse, der skal afholdes i Rom 5.-9. oktober i år.

Hovedtalerne ved rejsen bliver pave Johannes Paul II og moder Teresa fra Calcutta. Rejsen støttes af bureauet for Den internationale katolske karismatiske Fornyelse, men den er også åben for præster, der ikke er med i den karismatiske fornyelse, har rejsens organisator redemptoristen p. Thomas Forrest udtalt.

Næste nummer udsendes den 29. februar

Efter 116 års afbrydelse af de diplomatiske forbindelser mellem USA og Vatikanstaten, har begge nu gøenoptaget dette samarbejde på højeste politiske niveau. USA's ambassadør bliver William Wilson, som hidtil var præsidentens personlige delegerede ved Pavestolen. Mere om sagen i næste nummer. Foto KNA.

50 dages hæfte for bøn imod materialismen

Split (KIPA) – Den katolske kirke i Jugoslavien tager i allerhøjeste grad anstød af, at Filip Pavic, sognepræst ved Sct. Nikolauskirken i Metkovic, skal afsone 50 dages hæfte, fordi han har offentliggjort en bøn i sit kirkeblad, i hvilken han afviser materialismen. Tilskyndet af biskoppen af Split har præsten protesteret mod dommen.

Bønnen lyder ordret: »Hellige Leopold Bogdan Mandic, bed til Gud sammen med de andre kroatisk-helgener og salige, om at vort sogn og hele vort folk ikke må blive grebet

af den teoretiske og praktiske materialisme«.

Denne tekst blev opfattet som opfordring til modstand mod den materialistiske verdensanskuelse og dermed mod det samfund, der bygger på den.

De kroatisk-katolikker betragter dommen ikke blot som en fordømmelse af denne præst, men af alle kristne, som anser en materialistisk verdensanskuelse for uacceptabel. 80 pct. af befolkningen er enten kristne eller muslimer og må altså afvise en materialistisk verdensanskuelse.

Debat om Tidens Tegn, side 4 - 5
 Oplevelsen af Gud, side 6
 Orientering fra sognene, side 7 - 10
 Selvforsvar i Jesu liv, side 12 - 13

katolsk orientering

Pavestolens indlæg på Stockholm-konferencen

Rom (KIPA) - Kun ved at styrke den gensidige tillid og besinde sig på Helsinki-aftalens krav kan man opnå sikkerhed for alle og formindske faren for en militær konfrontation i Europa, fremhæver biskop *Achille Silvestrini* i sin egenskab af sekretær for kirkens offentlige anliggender ved konferencen for tillid og nedrustning i Stockholm.

Biskop *Silvestrini* fremkom med sit indlæg på konferencen den 20. januar. Da »katolsk orientering« ikke har nogen direkte kontakt til Stockholm-konferencen, har vi måttet afvente de noget forsinkede meddelelser fra det svejtsiske, katolske pressebureau.

Biskop *Silvestrini* sagde videre, at den moralske og psykologiske grund til de

bestående spændinger ligger i afskrækkelsen. Ganske vist er afskrækkelsen i sig selv en sikkerhedsfaktor, fordi den afholder modparten fra forsøg på at angribe. Da man iøvrigt savner andre midler, kan afskrækkelsen desuden være nødvendig for en tid. Men alle er dog enige om, at afskrækkelse bestemt ikke er egnet til øge tilliden.

Rustningskapløbet mangler en klar og indre logik. Alle hævder, at de kun vil forsvare sig, men i virkeligheden føler man sig kun sikker, så længe

Fortsættes på bagsiden

Fra Stockholm-konferencen om tillidsskabende foranstaltninger og nedrustning i Europa. På talerstolen til venstre ses biskop *Achille Silvestrini*.

På den internationale konference i Stockholm for tillidsskabelse og nedrustning i Europa er formålet mere at styrke den gensidige tillid mellem nationerne og mindre at nå til konkrete nedrustningsaftaler. Målet for Pavestolens delegation på konferencen er af al kraft at fremme en positiv udvikling i dialogen mellem især de to supermagter, Sovjet og USA. Delegationens leder er den apostoliske pro-nuntius i Sverige, ærkebiskop *Luigi Bellotti*. De øvrige medlemmer er mgr. *Faustino Sainz Munoz* fra Vatikanets råd for særlige Anliggender, mgr. *Alberto Tricarico*, mgr. *Francesco Canalini* og biskop *Achille Silvestrini*. Stockholm-konferencen gennemføres som en slags fortsættelse af konferencen i Madrid for sikkerhed og samarbejde. Der deltager repræsentanter for ialt 35 nationer, herunder alle europæiske lande samt Canada og USA.

Statsebedsmand forsvarer den ny ungarske religionspolitik

Budapest (KIPA) - Lederen af det statslige kirkekontor i Ungarn, statssekretær *Imre Miklos*, har i et interview til den ungarske avis »Magyar Hirlap« bekendt sig til en religionspolitik, der stræber efter at løse de problemer, der opstår i en reel dialog

mellem stat og kirke. Han vender sig mod den opfattelse, at dialogen er overflødig, og at forhandling ud fra en magtposition er bedst. »En sådan måde at gribe sagen an på, har imidlertid endnu ikke ført til konstruktive løsninger. Problemer kan kun løses

ved forhandlingsbordet», siger *Miklos* ordret.

Statssekretæren bebrejder kritikerne af den vidtgående tolerante ungarske religionspolitik for »fuldstændig mangel på forståelse for vores indenrigs- og kirkepolitik«. I interviewet præciseres

ikke hvem denne bebrejdelse er rettet mod. Dog mener iagttagere, den har adresse til bl. a. personer i det kommunistiske parti og de socialistiske »broderlande«.

Samarbejde uden at opgive verdenanskuelse

Miklos fremhæver de »gode erfaringer« man har gjort med denne politik. »Successen ved fælles kraftanstrengelser har styrket den gensidige tillid«. Med hensyn til fælles fortolkning og omlægning af vores kirkepolitik er der stadig talrige uløste opgaver«, indrømmer han dog. »Vi er dog altid parat til selvkritiske overvejelser og til at finde frem til de forhold, der gør fælles handling besværlig«, understreger *Miklos*, og henviser til at »uindskrænket religionsfrihed for den troende borger styrker den politiske enighed.«

Religiøs interesse bør ikke bekæmpes

Miklos anerkendte også åbent mange unges inter-

kk *Fortsættes på bagsiden*

Bonifatiuswerk i Paderborn støtter bispedømmet med 10 millioner kroner

Bispedømmet København får til sine pastorale projekter i 1984 et beløb på ca. 10 millioner kr. Giveren er som i de foregående år Bonifatiuswerk i Paderborn, som netop støtter katolikker i diaspora, herunder bispedømmerne i Norden.

De 10 mio. kr. er det hidtil største års-beløb, der er tilstillet bispedømmet fra Tyskland, oplyser generalsekretær *Anton Dekkers*, der i november var i Paderborn med biskoppen, hvor de forelag-

de de pastorale projekter for Bonifatiuswerks daglige leder, prælat *Kötter*.

Til forskellige istandsættelser af kirkerne i Århus, Roskilde, Fredericia, Slagelse, Haderslev og Lyngby er bevilget 2,3 mio. kr. Desuden afsættes en lille million til ombygning af menighedshusene i Haderslev og Slagelse.

Den største enkeltbevilling tilfalder skolen i Esbjerg, nemlig med et beløb på 4,5 mio. kr., som skal bruges til en nybygning, der erstatter en barak.

Også Danmarks Unge Katolikker har igen modtaget støtte på 200.000 kr., og Kateketcentralen modtager til sit arbejde i bispedømmet 300.000 kr. Herudover er der en række mindre projekter, som vil modtage støtte fra Bonifatiuswerk. Det er omfattende indsamlinger blandt katolikkerne i Tyskland, der muliggør denne store støtte blandt andet til vort bispedømme.

Lørdag den 4. februar, på festen for Herrens fremstilling i templet, blev de to pastoralassistenter, Stephen Holm og Jesper Fich diakonviet af biskoppen i Skt. Ansgars Kirke. Ca. 200 mennesker var kommet for at tage del i den højtidelige og festlige gudstjeneste og glædede sig sammen med de to nyviede diakoner over denne første løfteafleggelse inden præstevielsen, der finder sted henholdsvis 5. maj og 9. juni.

En KIPA-kommentar om de nye diplomatiske forbindelser mellem USA og Vatikanet

Genoptagelsen af regulære diplomatiske forbindelser mellem USA og Pavestolen bekræfter den udvikling, Pavestolen har gennemgået under pave Johannes Paul II's pontificat til at være en faktor, der søger at præge politik på verdensplan.

Et andet iøjnefaldende skridt i den retning var kardinalstatssekretær Agostino Casarolis tilbud om - efter afbrydelse af nedrustningskonferencen i Geneve - at mægle mellem USA og Sovjetunionen. Det er ikke blot Pavestolens forhold til Østeuropa og Latinamerika, der værdsættes af Det hvide Hus, men også pavens personlige indsats for verdensfreden og demokratiet.

Måske skal denne beslutning fra USA's side om

at genoptage de fulde diplomatiske forbindelser med Pavestolen også ses i lyset af det voksende antal af katolikker i staterne, hvor i dag 55 millioner, over 20 pct. af indbyggerne er katolikker. Dette er i sig selv en naturlig forklaring på, at katolicismen er ved at blive en politisk magtfaktor i USA. Det hvide Hus viser med dette nye diplomatiske træk også, at man regner med de katolske vælgere ved det forestående præsidentvalg.

Stor modstand hos ikke-katolikker

De ellers meget splittede ikke-katolske kirker i USA har af alle kræfter sat sig imod denne genoptagelse af de diplomatiske forbindelser, der har været afbrudt i 116 år. Man har

påberåbt sig, at forfatningen kræver, at stat og kirke er adskilt. Alligevel har Reagan-administrationen været nødt til at drage konsekvensen af, at den amerikanske kongres i september 1983 - for øvrigt på foranledning af en metodistisk senator - besluttede at ophæve loven fra 1867, der forbød udveksling af diplomater mellem USA og Pavestolen.

Personlige udsendinge

Præsident Reagan har indtil nu haft en »personlig udsending« ved Pavestolen, William A. Wilson, en af Reagans kaliforniske venner. Selv om Wilson ikke havde en ambassadørs officielle status, har han oftere end mange af de øvrige landes officielle ambassadører været sendt til Vatikanet i særlige missioner. Således ledsagede han f. eks. i foråret 1983 Vernon A. Walters til en paveaudiens, hvor denne skulle finde ud af Pavestolens indstilling til de amerikanske biskoppers hyrdebrev om freden i verden. For sin part forsømmer kardinal Casaroli under sine rejser i USA aldrig at besøge Det hvide Hus for at drøfte den storpolitiske situation.

Nye kontakter til Østeuropa?

For Pavestolen betyder optagelse af fulde diplomatiske forbindelser med USA den største anerkendelse på diplomatisk plan siden udvekslingen af ambassadører med Storbritannien i 1982 efter 400 års

forløb. (I den forbindelse skal det dog bemærkes, at der inden da bestod diplomatiske forbindelser, idet Storbritannien var repræsenteret ved Pavestolen af en gesandt, mens Pavestolen kun havde en apostolsk delegat i London. Lige omvendt var forholdet til Svejts, hvor Pavestolen havde en apostolsk nuntius akkrediteret Bern, mens Svejts ikke havde nogen ambassadør ved Pavestolen.)

I år synes også forskellige østeuropæiske stater at stræbe efter at få oprettet diplomatiske forbindelser med Pavestolen. Det første skridt i denne retning kunne måske blive en diplomatisk forbindelse mellem Warszawa og Pavestolen. Efter en samtale for nylig mellem general Jaruzelski og Polens primas, kardinal Glemp, synes dette at ligge inden for mulighedernes grænse.

Polen har længe ønsket at få udnævnt en nuntius i Warszawa i håb om, at en direkte linie til Pavestolen måske kunne begrænse den katolske kirkes magt i Polen. Endnu er der dog mange hindringer for et sådant skridt, blandt andet meningsforskellen mellem kirke og stat om grundlæggelsen af en solidaritetsfond for landmænd og om den skæbne, der venter de elleve politiske fanger, der endnu ikke har været for en domstol.

Præsident Reagan aflagde personligt besøg hos paven under Europa-rejsen i 1982. Nu er de mere personligt prægede kontakter afløst af faste diplomatiske forbindelser.

Kvinder bør ophøre med at kræve ordination

Vatikanet (NC) - Der bør være flere kvinder på ansvarsfulde og fremtrædende poster i kirken, siger Lucienne Salle, fransk psykolog og medlem af Det pavelige råd for lægfolk.

Ved et FN-kvindemøde

for nylig, hvor Lucienne Salle repræsenterede Vatikanet, diskuterede hun nødvendigheden af at give kvinder flere stillinger i kirken. Hun mener, at kvinderne vil klare sig bedre, hvis de ikke kræver ordination. Hun fremhæver, at dette krav kun vil føre til et åbent brud på grund af pave Johannes Paul II's modvilje imod kvinders præstevielse.

Den nye kirkelov tillader kvinderne at indtage ansvarsfulde stillinger, f. eks. i menighedsråd, pastoralråd og i religionsundervisningen. Men Vatikanet selv giver ikke noget godt eksempel, fordi staller her hovedsagelig består af præster.

Man har dog nu accepteret, at der er et behov for kvinder i kirken. Kvinder hører til i ansvarlige og fremtrædende stillinger, siger Lucienne Salle, fordi det vil vise at hele menigheden er repræsenteret,

specielt i liturgien. Lægmand og -kvinder og præster bør kunne ses ved altret. Kvinder bør læse læsningerne og uddele nadveren, så man kan se fællesskabet ved messen.

Vatikanet har deltaget i FN-møder og forskning på dette område, men har ikke taget noget standpunkt m.h.t. specielt kvindens rettigheder. Kirken indbefatter kvinderne, når der er tale om menneskerettighederne.

Lucienne Salle anbefaler en dialog med mændene som nøglen til en forbedret status for kvinderne. Vi må forandre mændenes indstilling, ellers kan vi ikke hjælpe kvinderne. Love mod det formål at forhindre diskrimination af kvinder er ikke tilstrækkelige. Der trænges til bibelforskning og antropologisk forskning om kvinder, og den findes ikke i katolske kredse.

Påskerefugium på Magleås

Åter i år afholdes Påskerefugium på Magleås fra skærtorsdag den 19.4. til 1. påskedag den 22.4. 84.

Ledere er: pater Anton Dekkers, S.J. og pater Pierre Grégoire, O.P.

Påskerefugiet vil koncentrere sig omkring påskens mysterium, således at gudstjenesterne og deres forberedelse vil være midtpunktet.

Erfaringen har vist, at deltagerne i øvrigt foretrækker et program, der ikke er lagt for stramt. Desuden vil der være tilbud om uformelle gruppesamtaler.

Alle, der føle behov for såvel ro som fællesskab i påskedagene, er velkomne.

Tilskud fra fonden Magleås Venner og andre fonds gør det muligt at fastsætte prisen til kr. 450.-. Opholdet kan forlænges til 2. påskedag, prisen er da kr. 600.-. Ankomstdagen begynder med eftermiddagskaffe og afrejsedagen slutter med frokost.

Tilmelding foretages ved henvendelse til sekretariatet på Magleås mellem kl. 10 og kl. 16 på tlf. (02) 81 07 15 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød.

Biskoppens Sostrup-retræter

Tema: Helligånden - Kirken - Fuldendelsen.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehytte.

Der kan vælges mellem:

I. Søndag den 1. juli kl. 19 til lørdag den 7. juli kl. 11.30.

II. Søndag den 8. juli kl. 19 til lørdag den 14. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: på uge I ass. præst: Paul Marx O.M.I., på uge II ass. præst: Jesper Fich.

Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: kr. 785.-. Unga under uddannelse: Kr. 485.-. Børn under 14 år: Kr. 385.-. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 275.- pr. barn. Læger, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25.-. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, campingvogn, telt): Kr. 585.-. Børn: Kr. 285.-. Halve fripladser kan søges skriftligt.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 200.- pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispeskontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Nærmere oplysninger: Ebba Falk, Caritas, tlf. (01) 12 72 61 tirsdag, onsdag, torsdag kl. 10-13.

Katolsk Arbejderaktion sender appel til Stockholm-konferencen

Katolsk Arbejderaktion har sammen med Kristne for Nedrustning og Forsningsforbundet fremsendt en appel til Stockholm-konferencen, som har til formål at fremme tillid, sikkerhed og nedrustning i Europa. Aftalen fra Helsinki i 1975 er et velegnet værktøj til opnåelse af fredelig sameksistens mellem nationer med forskel-

ligt samfundssystem, siges det i appellen, der samtidig støtter Oluf Palme's forslag om en 300 km bred atomvåbenfri zone igennem Europa. Det »kan blive det første skridt til afskaffelse af truslen om kollektivt selvmord og indledning til afskaffelse af krig som diplomatiets forlængede arm«.

kk

Mere om Arnestedet og Stensballe Kloster

I Horsens er Stensballe Kloster blevet udvidet med en ny fløj, og samtidig er »Arnestedet«, et nystiftet, katolsk ledet hus, blevet taget i brug.

Assumptionssøstrene kom til Horsens i oktober 1978, og i august 1979 indviede biskop Martensen såvel klostret som retrætehuset. Klosters huskapel viste sig imidlertid hurtigt at være for trangt, når der var grupper i huset, så derfor – og også for bedre at kunne tage imod unge, der ønsker at uddybe deres kristne liv og Guds kald til dem – blev det efterhånden påtrængende nødvendigt at udvide. I september 1983 kunne man tage fat på opførelsen af den nye fløj, som er forbundet med retrætehuset ved en overdækket gang, og som foruden søstrenes værelser rummer et stort huskapel. Det tidligere huskapel er blevet indrettet til bibliotek, og den fløj, som hidtil har været beboet af søstre, tjener nu som bolig for unge. Her bor for tiden fire, deriblandt en 21-årig vietnameser, som ønsker at blive præst. I forbindelse med, at det nye huskapel er blevet taget i brug, er der også sket en forlængelse af den daglige tilbedelse af Alterets Sakramente.

Opfyldelsen af en drøm

»Arnestedet«, beliggende skråt over for klostret, betegner opfyldelsen af en drøm. Benny Blumensaat, initiativtageren til det og

nu dets leder, har i mange år gået med tanken om at åbne et hus, hvor livsgrundlaget er den katolske tro, og hvor alle kategorier af mennesker, der har det svært, kan komme og bo i en kortere eller længere periode. Benny skriver selv i det lokale menighedsblad i december: »Vi vil indadtil og udadtil bringe hinanden og samfundet et fornyende livsfundament i kraft af katolicismen, som i sin oprindelse er åben og modtagende over for enhver«.

»Arnestedet«, som er en selvejende institution med en bestyrelse på tre medlemmer, har plads til 4-5 fastboende, men bestyrelsen arbejder med planer om at udvide med ét eller flere værelser. Virkeliggørelsen af disse planer afhænger dog af hjælp fra private, for »Arnestedet« modtager ikke nogen offentlig støtte.

Uforglemmelig festdag

Indvielsen af Assumptionssøstrenes kloster og kapel samt af »Arnestedet« fandt sted fredag den 6. januar 1984 – en dag, der står for os alle som en uforglemmelig festdag. De mange, der havde ønsket at deltage i den dobbelte indvielse, samledes i »Arnestedet«s dagligstue, hvor Benny Blumensaat bød velkommen og sagde tak til alle, der var kommet, tak til præsterne og til biskoppen, og desuden rettede en hjertelig tak til assumptionssøstrene for deres medvirken til, at han

har kunnet realisere sin drøm. Herefter tog biskoppen ordet og ønskede Benny til lykke med, at drømmen er gået i opfyldelse. Biskoppen karakteriserede Bennys initiativ som et udslag af, at kirken – den katolske kirke – nu åbner sig mere for de mennesker, der har det svært i vort samfund. Indvielsen af »Arnestedet« sluttede med, at biskoppen bestændte de tilstedeværende, stuen og husets øvrige værelser med vevand.

Indvielsen

Herefter gik man i procession over til klostret, hvor biskoppen – efter at have indviet søstrenes værelser i den nye klosterfløj – indviede det nye kapel. Under den påfølgende messe prædikede biskoppen over evangeliet om toldereren Zakæus (Luk. 19,1-10), et evangelium, der siden middelalderen ofte har været brugt i den katolske kirke i forbindelse med kirkevielse.

Efter biskoppens prædiken bragtes »røgelsesofferet«, hvorved alteret blev indviet til Guds ære.

Efter messen gik de fleste tilbage over vejen til »Arnestedet«, hvis beboere havde inviteret på kaffe – vi er da i Danmark!

Måtte »Arnestedet« – ildstedet – blive en arne, hvor ilden aldrig går ud, og måtte kapellet – det nye kapel – blive et sted, hvor lovsangen og tilbedelsen aldrig hører op!

Lilian Unmack Larsen

Lovende eksperiment med dømte til samfundstjeneste i Skt. Knud Lavard menighed

Skt. Knud Lavard menighed deltager i et eksperiment, hvor straffskyldige personer af domstolen i stedet for fængselsstraf idømmes samfundstjeneste, d.v.s. at de i deres fritid i et vist antal timer – alt efter straffens længde – skal gøre samfundsgavnligt arbejde. Det meddeler sognepræsten for menigheden i Lyngby, Georg Nibler i februar-nummeret af sognebladet.

Menigheden i Lyngby har været med i ordningen i godt et år, og kom ind i

ordningen via katolikken, Sandra Vinding, der arbejder i kriminalforsorgen.

Særdeles godt samarbejde

Værestedet i Lyngby, der ledes af Georg Nibler, fik tilbudt to samfundstjeneste-dømte, som skulle gøre rent, gå til hånd med nødvendigt arbejde, hvilket vi tog imod, skriver pastor Nibler, der betegner det som en vellykket ordning. Dette affødte, at vi også til rengøring i kirke og præstegård fik tilbudt

tre samfundsdømte, fortsætter han. De dømte udfører fuldt ud tilfredsstillende arbejde, de er særdeles samarbejdsvillige, og de kontrolleres af kriminalforsorgens folk.

Videre skriver sognepræsten, at det er »vigtigt også for os – og en glæde – på denne måde at kunne virke med til mere menneskelige og meningsfulde ordninger i vort samfund over for de mennesker, der af den ene eller anden grund er kommet på kant med lovgivningen«. *kk*

Lørdags-rengøring samt indføring i debatoplæg fra pastoralrådet hos travl katolsk familie, anno 1984. Tegning og tekst: Bente Selsø.

Brug medierne!

Pastoralrådets emner har svært ved at finde genklang i menighederne og skabe frugtbar debat

Ved et pastoralenhedsmøde for Jesu Hjerter sogn, Stenosgade, Skt. Nikolaj, Hvidovre og Skt. Mariæ, Frederiksberg den 17. januar var pastoralrådsmedlemmerne for enheden tilstede, da man bl.a. skulle have tilbagemelding fra sidste pastoralrådsmøde den 12.-13. november 1983. Det kom frem, at der syntes at være noget galt med dialogen mellem rådsmedlemmerne og dem derhjemme i menighederne. Man følte, at det man behandlede gruppevis på møderne, netop det pastorale, havde svært ved at slå rod i kirkesamfundet og blive frugtbar debat.

På pastoralrådsmødet behandlede man denne gang pavens rundskrivelse »Fællesskabet i familien« i fem grupper under følgende, uddybende titler:

- samfundsnormer - kirkenormer,
- ægteskabets mening,
- den kristne familie - huskirken,
- forberedelse til ægteskabet,
- familiens deltagelse i kirkens liv og mission.

Ud af disse drøftelser kom der et antal A4 ark med gruppernes konklusioner, som blev fordelt mellem de tilstedeværende på mødet den 17. januar – og dér ligger de så i hver enkeltts mappe sammen med alle de andre løse A4 ark, en usik som synes at belemre enhver borger fra

den skolepligtige alder og opæfter. Også vi er blevet mappedyr med en sand mani for at fylde i mapperne, både det vigtige og det indholdsløse.

Ud af mapperne - ind i hjerterne

»Fællesskabet i familien« – det kan være så meget. Det kan være noget, man ikke har andet til overs for end et skuldertræk, her i forvirringens og opløsningens tidsalder, men det kan også være en evig-aktuel kerne i nytænkningens dynamiske foranderlighed, som venter på at blive udnyttet til gavn for kirkens liv, et nyt håb forude. Man formoder, at det er dette håb, pastoralrådsmedlemmerne ser som deres vigtigste mission at bringe videre til menighederne. Man går uden videre ud fra, at de forskellige emner på pastoralrådsmøderne bliver behandlet med tro og med ånd, og at pastoralrådet derefter brænder efter at puste til gløderne derhjemme i »det virkelige liv«. Men hvordan kommer budskaberne ud af mapperne og ind i hjerterne på menighederne derhjemme?

Apostlen Paulus nåede vidt omkring med sin tale og med sine breve, som bestemt ikke var »udvalgsbetænkninger«, men centrale budskaber om Frelsen. Frelsesbudskaber har

pastoralrådet også (for Frelsen kommer vel samme steds fra?), så med det udvalg af medier, som er til rådighed, skulle man forvente, at man i hvert fald kunne komme op på at skabe samme grad af liv, som Paulus formåede ved hjælp af tale og skrift.

Der er medier nok at vælge mellem

Det indlysende må være, at man bruger medierne. Brug video, dias og smalfilm. Brug kassettebånd, radioforedrag, det talte ord. Brug plancher og plakater. Brug det skrevne ord og lad forskellige grupper hver skrive en artikel i en gennemgående serie i »katolsk orientering« om netop de pastorale emner, som kommer fra pastoralrådet.

Kort sagt – brug medierne! og brug ordet – men! – som Paulus skriver til menigheden i Efesos: »Vil I sige noget, skal det være ordentlig tale, der kan bygge op, hvor det behøves, og formidle nåden til dem, der lytter. Gør ikke Guds Helligånd sorg – den har dog sat sit mærke på jer, som I skal bære frem til Udfrielsens Dag!«

Bente Selsø

for pastoralenhed 15:
Jesu Hjerter sogn,
Vesterbro, Skt. Nikolaj,
Hvidovre, Skt. Mariæ,
Frederiksberg.

Anmeldelsen af Tidens Tegn var ikke seriøs

Enhver anmeldelse er selvsagt forbundet med ansvar. Den ansvarsbevidste anmelder vil jo hverken blokere for et budskab eller undertrykke værdier, som bør kommunikeret. Han vil være omhyggelig med sin orientering om det forelagte arbejde for derved at give læseren mulighed for selvstændigt skøn. Han vil være følsom for forfatterens anliggende og tilgodese det i videst muligt omfang. Han afstår helst fra motivfortolkning, der med sin store risiko for fejltidning er en klassisk faldgrube for anmeldere.

Endelig, når han således i videst muligt omfang har ladet værket tale for sig selv, vil han bringe sin personlige vurdering af arbejdets kvalitet og budskab. Her vil han erklære sin uenighed eller enighed og påskønnelse af dette eller hint.

Disse tegn på seriøs anmeldelse kan desværre ikke genfindes i pastor

Kaare Osorio's omtale af »Tidens Tegn«.

Dette tidsskrift, der en gang om året bringer en værdifuld orientering – ikke blot om årets begivenheder men også om de ledsagende refleksioner og tanker i kirkens hverdag, byder atter i år på en rig variation af artikler og informationer. Naturligvis vil i dette spil citater veksle med forfatterens egne refleksioner, ligesom også læserne indbydes til at være med i kirkens besindelse på vilkår og muligheder op mod det kommende årtusindskifte.

Pastor Kaare Osorio affærdiger dette med en orientering, der langt fra dækker bladets indhold, hverken kvalitativt eller kvantitativt. Efter læsning af anmeldelsen ved læseren ikke meget mere om »Tidens Tegn«, men en hel del om pastor Kaare Osorio's reaktion på det.

Han er så ivrig efter at tilkendegive den, at han

indleder sin anmeldelse med sin konklusion, – en alvorlig anmelderfej, der fratager læseren frihed til egen vurdering. Og læseren tages ved hånden igennem hele anmeldelsen med instruktion i en motivfortolkning, der blandt meget andet vil gøre rettroenhed til »rethaveri« og udlægger tillid til paven som »vulgær paveetro«.

Mærkeligt at opleve sådanne reaktioner hos en præst, der dog måtte kunne møde sine trosfæller med nogen velvilje og uden at tage anstød af pavens vidnesbyrd og kirkens lære, som det dog er hans opgave at forkynde.

Den trosbegejstring, man sporer bag artiklerne i »Tidens Tegn« er ikke et ønske om »eneret til fortolkning af den kristne tradition« – men slet og ret et helhjertet engagement. Det begrænser sig ikke til nogen snæver »katholicisme«, som Osorio opfatter det, idet han i stedet

fremhæver værdien af den kvalificerede pluralisme.

Men er pastor Kaare Osorios pluralisme mon kvalificeret?

Kvalifikationen i ægte pluralisme er Helligånden, der udmøntes og inkarneres i naturens mangfoldighed, – og som alene formår at vinde terræn i bredden uden at tabe i dybden.

Hvad vi oplever, er imidlertid en pluralitet af ånder, der strømmer til torvs for at falbyde deres varer i håb om et publikum, der ikke er kvalitetsbevidst.

Som aldrig før er det nødvendigt for kirkens børn at kunne skelne ånderne – såmænd også i forhold til kirkens præster, og desværre i forhold til redaktionen af »katolsk orientering«, hvis rolle og holdning i forbindelse med den foreliggende anmeldelse er holdt diskret i baggrunden.

Flemming Kieler

Kun en seriøs publikation har krav på en seriøs anmeldelse

Flemming Kielers kommentar i anledning af min omtale af »Tidens tegn« kræver et svar, der efter alt at dømme kun yderligere vil bidrage til hans tvivl om, hvorvidt min pluralisme er kvalificeret – hvilket jeg naturligvis må beklage. Som hans indlæg er formuleret, giver han mig ikke noget alternativ.

Jeg er helt enig med ham, hvad angår de skitse-rede kriterier for en seriøs

anmeldelse. Når jeg alligevel i det foreliggende tilfælde har undladt at følge dem, skyldes det, at »Tidens tegn« efter min vurdering ikke er et tilstrækkeligt seriøst forsøg på en værdifuld og nuanceret orientering om årets kirkelige begivenheder – hvilket jeg skal være den første til at beklage. At dette skyldes publikationens redaktionelle linje, hvis snæversyn nærmer sig det rethaveriske, mener jeg er kommet tilstrækkeligt klart frem i min »anmeldelse«. Flemming Kieler er naturligvis berettiget til at have en anden mening om sagen, men han kan ikke forlange, at jeg skal være enig med ham. For så vidt har han ret i, at læseren ved mere om min reaktion end om indholdet af publikationen. Men det er nu en gang spillets regler: kun en seriøs publikation har krav på en seriøs anmeldelse. Det er vel en del af en anmelders ansvar at foretage et sådant skøn.

Jeg er naturligvis også enig med Flemming Kieler

hvad angår nødvendige vekselvirkninger mellem citater og forfatterens egne refleksioner i enhver seriøs orientering – under forudsætning af at læseren klart kan skelne det ene fra det andet. Men det er præcist dette, som ikke er tilfældet i flere af de usignede indlæg – hvilket jeg også må beklage. Det er en grov forsyndelse, der ikke kan undskyldes.

Flemming Kieler mener, at jeg begår en alvorlig anmelderfej ved at indlede med min konklusion. Begrundelsen skulle være, at læseren herved fratages friheden til egen vurdering. Dette må bero på en misforståelse. Rent bortset fra, at læserens frihed først og fremmest respekteres ved en klar skelning mellem analyse og konklusion, og at faktorernes orden som sådan intet har at gøre med en teksts lødighed, er det en kendsgerning, at moderne kommunikationsteknik – der bl.a. anvendes i journalistik og ved universitetsopgaver – i

høj grad tilskynder til at indlede en tekst med en klar fremstilling af dens problematik og/eller konklusion. Flemming Kieler er åbenbart ikke tilstrækkeligt orienteret om nutidig kommunikationsteknik – hvilket jeg igen må beklage.

Han mener ligeledes, at jeg i min anmeldelse gør rettroenhed til »rethaveri« samt udlægger tillid til paven som »vulgær paveetro«. Jeg mente faktisk, at min tekst klart lod læseren forstå, at rethaveriet ikke ligger i rettroenhed som sådan, men i enkeltpersoners eller grupperes fordringer om eneret på rettroenhed. Ingen i kirken – ikke engang paven – kan tiltage sig eneret på Guds Ånd. Hvis Flemming Kieler har fået noget andet ud af sin læsning, beklager jeg det naturligvis. På den anden side eksisterer der også den mulighed, at han ikke har misforstået mig, men faktisk mener, at der findes personer i kirken – f.eks. paven og alle der ukritisk slutter op om hans belæ-

ringer – som har eneret på såvel rettroenhed som Guds Ånd. I så tilfælde er jeg dybt uenig med ham. For at være en rettroende katolik behøver man ikke nødvendigvis at dele hverken pavens selvforståelse af sin egen funktion i kirken eller hans meninger, d.v.s. man behøver ikke at tænke som paven og hans nærmeste medarbejdere i Rom. Hvis det at tænke som paven i ét og alt var kriteriet på rettroenhed, ville det jo indebære, at en rettroende katolik er et menneske, der er oplyst med at tænke selvstændigt. Desværre kan jeg ikke komme nærmere ind på denne problematik her, men må henvise til min artikel i tidsskriftet »Magasin« nr. 6, 1982 (*Kadaverdisciplin eller ansvarsfuld lydighed*).

Om den redaktionelle linje i »Tidens tegn« er udtryk for et helhjertet engagement, tilkommer det i sidste ende kun Gud at dømme. Derimod må jeg på det bestemteste protestere, hvis Flemming Kieler hermed vil antyde, at alle – katolikker såvel som ikke-katolikker – der ikke deler redaktionens »trosbegejstring«, mangler et helhjertet engagement.

Det smager lidt af kristeligt hovmod over for enhver, der ærligt forsøger at bringe noget åndeligt til torvs. Den pluralisme, vi oplever i kirken i dag, er kvalificeret, for så vidt som man kritisk forsøger at vurdere, hvorvidt den kristne tradition – både

dens aktuelle udformning og historiske udvikling – er i overensstemmelse med den oprindelige Kristusbegivenhed, d.v.s. om den tillader mysteriet uhindret at udfolde sig på samme mangfoldige måde som i det apostolske vidnesbyrd og dermed udfordrer os mennesker til at åbne os for de rige muligheder, Gud har nedlagt i hvert enkelt menneske, eller om denne tradition har bemægtiget sig, d.v.s. har indfanget, begrænset og fastholdt Kristusbegivenheden på en sådan måde, at det fyldestgørende udtryk for begivenheden, der kun tilkommer begivenheden selv, tillægges det menneskelige svar på den. Derfor strides ånderne i dag – og det må vi lære at leve med. Desværre kan jeg heller ikke komme nærmere ind på dette, men må igen henvise til min artikel i »Magasin« nr. 6, 1983 (*Sammenbrud og genrejsning: Katolsk teologi i støbeskeen*).

Hvad angår Flemming Kielers afsluttende bemærkning om »katolsk orientering«, kan jeg kun tolke den derhen, at han mener, at denne redaktion mangler kritisk sans (ikke kan skelne mellem ånderne) ved overhovedet at optage min »anmeldelse«. Hvad Flemming Kieler efterlyser, kalder vi andre for »åndelig censur« – og intet vil være mere beklageligt end indførelsen af en sådan i katolikernes eget informationsblad.

Kaare Osorio

Vi er meget glade for Tidens Tegn

Det har gjort os meget ondt at læse artiklen i »katolsk orientering« om tidsskriftet »Tidens Tegn«. Vi er meget glade for dette blad og mener, at det også er oplysende og til hjælp for protestanter.

Iben Conrads-Ebelin
Karen Eckert-Hansen

Teologisk letfærdighed fremfor en evangelisk troværdighed

Det var forstemmende at læse pastor Kaare Osorios anmeldelse af Tidens Tegn i »katolsk orientering« nr. 2, 1984. Til gengæld har man lov at håbe, at anmeldelsen har givet nogle læsere lyst til selv at vurdere bladet, fremfor at blive ført ved hånden af en præst, hvis holdning så ganske åbenbart blokerer for en bare tilnærmelsesvis fair kritik.

Betegnende nok undlader Kaare Osorio aldeles at komme ind på den efter min mening vægtigste artikel i årets udgave af Tidens Tegn. Jeg tænker på Jørgen Kielers enestående beretning om sit ophold i kz-lejren, Porta Westphalia. Når jeg anvender udtrykket »betegnende nok«, skyldes det

den kendsgerning, at Kaare Osorio, så vidt jeg kan se, ikke har kunnet bruge beretningen i det ærinde, han med sin anmeldelse er ude i: at gøre sig til talsmand for en pluralisme, der skal diskvalificere Tidens Tegn.

Det er både trist og afslørende, at en katolsk præst, der burde se det som sin fornemste opgave at vise hen til evangeliets bud om næstekærlighed – som det på uafstyrlig vis fremgår af Jørgen Kielers beretning om Jørgen Stafeldt og Nicolaj Nicolajsens liv og død i kz-lejren – således i praksis selv vælger en teologisk letfærdighed fremfor en evangelisk troværdighed.

Hans Jensen

Anmeldelsen er næppe et eksempel på en kvalificeret debatform

Pastor *Kaare Osorio* har i en artikel i »katolsk orientering« nr. 2, s. 11 fremsat en række kritiske bemærkninger om dette og tidligere års udgaver af *Tidens Tegn*.

Kritikken sigter i hovedsagen til bladets redaktionelle linie, men også til enkelte artikler i *Tidens Tegn* 1983. Som ansvarshavende redaktør vil jeg gerne knytte nogle kommentarer hertil i nævnte rækkefølge.

Ifølge forfatteren er redaktionens holdning over for anderledes tænkende præget af intolerance, ligesom vi efter hans opfattelse er »ukritiske« og »vulgærpavetro«. Han slutter sit indlæg med at efterlyse »en kvalificeret pluralisme« i bladets redaktionelle linie.

Omsat til jævnt dansk mener pastoren vist slet og ret, at vi er en samling forstokkede fortidslevninger, der passende kunne overlade tribunen til andre og bedre folk – som f.eks. pastoren selv. Så vidt forstår jeg udmærket intentionen og budskabet bag de udtryk, han anvender. Jeg må så blot tillade mig den bemærkning, at disse ikke just udmærker sig ved klarhed og prægnans og derfor næppe heller kan ses som et eksempel på den kvalificerede debatform, pastoren taler så varmt for.

For hvad betyder det at være kritisk eller ukritisk, tolerant eller intolerant? På den ene side bebrejder pastor *Osorio* os, at vi udøver kritik »over for alt og alle«, medens vi på den anden side forvirrer den sagesløse læser ved at være »ukritiske«. Med samme mangel på konsekvens indleder han sin artikel med det fromme ønske, at *Tidens Tegn* må forsvinde fra jordens overflade – og afslutter den med at efter-

lyse en pluralisme, hvor mysteriet kan udfolde sig på mangfoldig vis.

Som man vil se, er de begreber, pastor *Osorio* jonglerer med, så tilpas elastiske og uigennemsigtige, at de egentlig kun har deres plads i en polemisk-demagogisk sammenhæng. Jeg kan imidlertid anbefale den læser, der vil finde det ulejligheden værd at søge ned under denne lidt puvre sprogbrug og ind til pastor *Osorios* nærmere bevægelse, at læse de artikler, han for nylig har offentliggjort i *tidsskriftet Magasin*. Her fremgår det med al tydelighed, at pastoren for sit eget vedkommende har sat sig ud over kirkens tradition og dens læreembedes autoritet og i stedet indsat vort tids teologer – vel at mærke af en bestemt observans – på pavestolen. Tolerant og kritisk i positiv forstand er herefter den, der fornærmet vender sig mod den etablerede kirke – ukritisk den, der endnu vedkender sig kirkens autoritet og fulde fællesskab.

Sammenfattende om den redaktionelle linie i *Tidens Tegn* vil jeg gerne sige, at vi også fremtidigt vil se det som vores journalistiske hovedopgave at informere danske læsere om, hvad der i årets løb er sagt og skrevet fra autoritativ side i kirken. Sideløbende hermed vil vi fortsat forsøge ud fra egne beskedne forudsætninger at ræsonnere over aktuelle problemstillinger. Hermed udelukker jeg ikke, at vi også kan bringe indlæg fra personer, der forholder sig kritisk til kirken som sådan – her må vi blot som i det hele taget stille visse minimumskrav til skribentens evne til at tænke og udtrykke sig på et kvalificeret niveau.

Endelig føler jeg mig

foranlediget til at kommentere pastor *Osorios* kritik af enkelte artiklers udformning og indhold, idet han i denne forbindelse åbenlyst drager redaktionens journalistiske hæderlighed i tvivl.

Han hæfter sig for det første ved, at to artikler fremtræder usigneret og beskylder os dernæst for at sammenblande personlige refleksioner og referat »i en sådan grad, at man ikke kan skelne det ene fra det andet«. Til det første er der blot at sige, at vi her følger en ganske normal journalistisk praksis, hvorefter artikler, der i hovedsagen må betragtes som referater af, hvad andre har sagt eller skrevet, ikke signeres – til forskel fra artikler, hvis indhold står

for forfatterens egen regning.

At der fra redaktionens side skulle være manipuleret med referat og kommentar, er ganske simpelt urigtigt. Pastor *Osorio* er som enhver anden velkommen til at verificere referaternes hæderlighed ved at sammenholde dem med de originale tekster fra *La Documentation Catholique*, som er vores kilde.

I forbindelse med vor omtale af skriftemål og forsoning i anledning af *Det hellige År* fremsætter pastor *Osorio* nogle dunkle bemærkninger om »historiske afsløringer af den kirkelige bodspraksis«. Indtil videre har jeg blot hertil den kommentar, at vi også her har ønsket at

formidle en forståelse af kirkens intentioner og ikke i den anledning har fundet det nødvendigt at inddrage synspunkter fra en tvivlsom historisme.

Også min artikel i anledning af *Luther-jubilæet* får et par ord med på vejen. Her hævder pastor *Osorio*, at jeg i manipulatorisk øjemed skulle have udeladt »afgørende nuancer«. Hvilke nuancer, der her sigtes til, må jeg og læseren gætte os til – påstanden bliver her som andre steder stående som udokumenteret insinuation.

I det hele taget er der i

denne artikel ofret mange ord på letkøbte pointer og banale morsomheder på bekostning af saglig argumentation. Pastoren undser sig såmænd heller ikke for at gøre sig lystig over redaktørens navn ved at udtænke et sindrigt ordspil (*Riis-ris*), der sikkert har kostet ham meget hovedbrud. Her stiller han mig unægtelig i en vanskelig position, for hvad skal jeg nu stille op med navnet *Osorio*? Det betyder mig bekendt ingen verdens ting. Men det kunne man selvfølgelig også lægge en pointe i.

Torben Riis

Udgivere må kunne tåle kritik

- det burde være et af tidens tegn!

Flemming Kieler slutter sin kritik på side 4 med et par insinuationer, der har adresse til redaktionen for »katolsk orientering«.

De kræver et svar.

For os i redaktionen er *Kaare Osorios* anmeldelse af *Tidens Tegn* et af de mange indlæg, der er sendt uopfordret og bringes, hvis de har katolsk relevans. Vi har offentliggjort *Kaare Osorios* kritik med samme redaktionelle sindsro, som da vi bragte pastor *Oppermann* og andres negative vurdering af den nye salmebog. Folk, der udgiver bøger og blade, må kunne tåle kritik. Det gælder principielt også *Tidens Tegn*. Det burde være et af tidens tegn!

Motivfortolkning

Men *Flemming Kieler* insinuerer noget om, redaktionens »rolle og holdning, diskret holdt i baggrunden«. Det burde han dokumentere, ellers er det jo motivfortolkning.

Flemming Kieler efterlyser hos en anmelder en lang række egenskaber og omhyggeligt dyrkede holdninger, bl.a. velvilje, loyalitet, følsomhed, ansvarsbekendsthed og en afstandtagen fra motivfortolk-

ning, »for ikke at falde i fejltydningens klassiske faldgrube«. Jo, men disse egenskaber gælder også kritiske skribenter, især dem, der holder sig diskret i baggrunden bag usignerede artikler. Det er usagligt og virker bare som en fornærmet undvigelsesmanøvre at efterlyse velviljen hos en anmelder, fordi han netop kritiserer en anonym skribents påfaldende fravær af velvilje.

Citat og kommentar

Et af presse-etikkens vigtigste principper (foruden de vigtige kendetegn, *Flemming Kieler* efterlyser) er, at citater bringes som citater, helst mellem anførelsesteget og om muligt med kildeangivelse. I hvert fald skal det være helt klart, hvad der er citat og hvad kommentar.

Jeg må, desværre for *Flemming Kieler*, på det kraftigste tilbagevise hans påstand om det »naturlige i, at i dette spil veksler citater med forfatterens egne refleksioner«, når det er umuligt at se, hvad f.eks. kardinal *Ratzinger* har sagt om katekesen i Paris og hvad den diskrete skribent mener om det kateketiske arbejde i vort bispedømme. Det er ma-

nipulation. Det er i det konkrete tilfælde en mistænkeliggørelse af andres indsats. Hvis man vil kritisere det fælles-nordiske system, må man have mod til at dokumentere og signere sin kritik af det, i stedet for at misbruge kardinal *Ratzinger* som ammunition.

I øvrigt nævner *Ratzinger* fire elementer som grundpiller under enhver katekese: Kirkens Credo, dens sakramenter, de 10 bud og Herrens Bøn. Det er netop disse fire piller, der bærer strukturen i det fælles-nordiske program, som Kateketcentralen har udarbejdet efter et adapteret canadisk system.

»Året, der gik«

Flemming Kieler omtaler »den værdifulde orientering om årets vigtigste begivenheder«.

Her må det være på sin plads at påtale en anden form for intellektuel uærlighed: I november 1981 (nr. 1, side 29 øverst) informerede *Tidens Tegn* sine læsere om, at teologen *Schillebeeckx* skulle til Rom for over for Kongregationen for Troslæren at forsvare sin lære, især uklarheder og tvetydige-

der i hans *Kristologi*. Men hverken i 1982 eller 1983 har der stået ét eneste ord om, at *Schillebeeckx*' klarede frisag. Skal læserne skånes for hele sandheden? Hvis det var vigtigt, at nævne anklagen, var frikendelsen da underordnet?

»I håb om«...

Vi er enige i, at det er Helligånden, der kvalificerer den ægte pluralisme og skelner ånderne. Men det er sandelig ikke *Tidens Tegn*, der skal afgøre, om vi andre og vor indsats i dette bispedømmes pastorale og kateketiske arbejde skal rubriceres under helligånden eller i kategorien »ånder, der strømmer til torvs for at falbyde deres vare i håb om et publikum, der ikke er kvalitetsbevidst«. (Citater, se oven for. Kursivering af mig). Ordvalget »i håb om« er en hån, en utvetydig mistænkeliggørelse af præster og aktive følgfolk i vort bispedømme.

Kan man tillade sig at påstå noget sådant uden at fortryde det bagefter?

I håbet om, at det var en slem lapsus linguae!

Willem Wuyts

**Flere læserbreve på side 11.
Det har ikke været muligt at få plads til alle læserbreve i dette nummer. De bringes i stedet den 12. marts.**

Oplevelsen af en ukendt Gud

Der tales så ofte om en mere og mere om sig gribende nyreligiøsitet. For mange kristne er dette noget af en anstødssten, der vækker et vist ubehag. Mange, ofte unge mennesker, der bliver tiltrukket af disse bevægelser, anses af den mere veletablerede kirke som »sektariske fanatikere«, der ved hjælp af bevidsthedssløvende midler eller »åndelige oplevelser« sætter deres egen bevidsthed over styr og luller sig ind i en drømmeverden. Der spørges, hvad kan der gøres?

Kernen i vores tro

Måske var det en ide at starte med noget helt centralt og grundlæggende, os selv - vores tro - vores egen oplevelse af Gud, og det, der gør, at vi forkaster de nyreligiøse bevægelser.

Når vi siger, at Gud åbenbarede sig for os gennem sin søn Jesus Kristus, er det så bare en ide, vi har eller er det en del af vores menneskelige erfaring? Jeg synes, det er et vigtigt spørgsmål at stille sig selv, for det er selve kernen i vores tro. Hvis jeg ikke oplever min tro som andet end en ide, kan den umuligt blive den bærende kraft i mit liv. Når jeg siger ja til troen på Jesus Kristus, ønsker jeg, at min tro skal være bærende - kernen i hele mit liv. På en eller anden måde må jeg opleve den tro.

»Gud Skaber« taler

Gud Skaber er i altet. Han har åbenbarede sig fuldt og helt gennem Jesus Kristus. Gud taler til mig gennem

Jesus Kristus. Al menneskelig erfaring har i sidste instans en religiøs side, der kan blive til en bevidst religiøs oplevelse af Gud, der taler til mig, den tre-enige Gud. Problemet er bare at få øje på Ham - hvor skal jeg lede?

Jeg hører somme tider om Gud, der i et syn har åbenbarede sig for nogle mennesker. Det kunne jo få en og anden til at tro, at nu er jeg helt galt på færde, for sådan er min oplevelse af Gud slet ikke? Hvis vi går tilbage til Det gamle Testamente ser vi, at Gud som oftest har åbenbarede sig i konkrete begivenheder: igennem udvandringen af Ægypten, flugten over Det røde Hav, i krigslykke m.m.

Hvis vi læser i Det nye Testamente åbenbarer Gud sig igennem Jesu død og opstandelse, men Gud manifesterer sig i Jesu liv og gerninger, ikke bare i mirakler, men først og fremmest i den måde, hvorpå Jesus levede. Jesus måtte søge sin Faders vilje i det daglige, og det må vi også, vi har sagt ja til at følge Kristus efter. Gud kan opleves i helt dagligdags ting. Muslimer har en øvelse, i hvilken de fikser deres øjne lige foran næsetippen, for at minde sig selv om, at lige der findes Gud.

Tør jeg tro min Gudsoplevelse?

Hvis jeg nu har en oplevelse, som jeg fornemmer som en oplevelse af gud, kan jeg så være sikker på, at jeg har ret? Er det ikke her det let går galt, hvis jeg oplever noget, jeg »tror« er en

Guds-erfaring. Jeg forkaster den, fordi den sikkerhed, der skulle vise, at jeg har ret, ikke viser sig for andre på en synlig måde. - Eller, jeg er ladt tilbage til min egen usikkerhed, for hvem kan jeg tale til om min Gud, den Gud, jeg oplever?

Jeg har jo valgt at følge Kristus efter, jeg har sagt ja til den tro, som kirken forkynder, kirken som tegn på Kristi tilstedeværelse midt i blandt os. Hvordan mon min Gud svarer til kirkens forkyndelse om »det glade budskab«? Hvis jeg aldrig har oplevet Gud, er dette ikke et problem - hvis jeg aldrig har hørt »det glade budskab«, er det heller ikke noget problem.

Religiøse følelser undertrykkes

De mennesker, ofte ældre, der regelmæssigt er kommet i kirken, har hørt evangeliet og udlægningen af kirkens tro - forudsætningen for, at de kan opleve Gud. Men selve Guds-oplevelsen - den blev ikke bare næret intellektuelt, f. eks. i prædiken, men også spirituelt i mange gamle fromheds-traditioner og selvfølgelig i liturgien som en helhed. Måske der i de sidste 10-15 år har været nogen bekymring for, at liturgien og disse gamle fromheds-traditioner ikke alene var næring til Guds-oplevelsen, men målet i sig selv. Det, at opleve Gud fik med andre ord ikke nogen reel betydning for vort liv uden for kirkebygningen. Men for Jesus havde denne oplevelse jo en meget konkret betydning.

Fra Franz Hoyos, der er præstestuderende, har vi modtaget denne refleksion over Grethe Livbjergs artikel i katolsk orientering nr. 1 »Alte for en ukendt Gud«

Vi danskere er ikke ret gode til at udtrykke vore følelser. I tolerancens hellegode navn undertrykker vi ofte vore »negative« følelser, som vi alligevel bagefter lader influere på vores handle-måde. »Positive« følelser er i »sagens natur« romantisk pladder, som man ikke bør tillægge al for stor værdi. Men hvad er det så vi kan tillægge værdi? Det er det, der kan måles og vejes, det, der er til at tage og føle på. Der, hvor vores forstand ikke evner at udtrykke sig rationelt, der stopper vi; dertil og ikke længere.

Om at opleve det ubeskrivelige

Alligevel oplever vi ting, som vi ved, er der, men som vi ikke kan beskrive med ord; stilheden mellem to forelskede mennesker, en vidunderlig oplevelse af naturen eller et maleri, der gør, at man føler noget dybt inde i sig.

Jeg tror, vi alle kender eksempler fra vores egen dagligdag, men hvilken betydning har disse oplevelser, som vi til syvende og sidst ikke kan beskrive udtømmende, for mig? Er det oplevelsen af min Gud? Udfordrer den mig til at søge denne Guds-oplevelse andetsteds - i et

menneske?

Også unge mennesker har - til tider - sådanne vidunderlige oplevelser. Lad mig foreslå, at unge lægger væsentlig større vægt på disse oplevelser end mange ældre; den første forelskelse, skovens forårsflor osv. Har det noget at gøre med en religiøs oplevelse - noget, der kunne blive oplevelsen af Gud, der taler til mig? - Jeg, som taler med Gud, ikke om Gud, men med Gud.

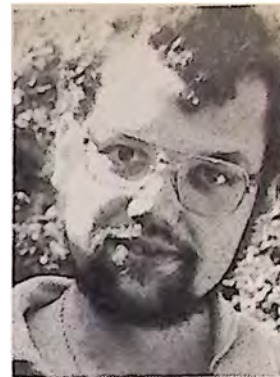
Hvem finder Gud?

De unge, som går ind i en nyreligiøs bevægelse, finder de Gud? Ved brugen af bevidsthedsbedøvende midler vil vi straks råbe vagt i gevær. Men måske er vores samfund og den måde vi taler til hinanden på, blevet så rationel, at vi ikke evner at se noget bag det rationelle? Måske nogle mennesker bliver nødt til at sætte deres egen tænkeevne ud af kraft for at opleve Gud - fordi vi kun er trænet til at tænke på os selv, og ikke er i stand til med vor forstand at »se« ud over vor næsetip.

Den tænkeevne og forstand, som vi har fået i gave af Gud - den forstand med hvilken vi kristne skal tro - må trænes. Kristen bøn og meditation sigter mod en personlig Gudsoplevelse og Gudsforståelse. Bøn er åbningen mod Gud, der allerede taler til mig, noget jeg kan forstå og handle ud fra, selv om jeg ikke er i stand til at give en udtømmende beskrivelse af min egen oplevelse.

Vi må hjælpe hinanden

Den kristne bøn åbner op, flytter min koncentration fra mig selv (egoisme) til Gud og igennem Gud til andre - hele omverdenen. Sådan bliver kristen bøn lidt efter lidt centralnerven i mit liv, der integrerer mig som en tænkende/følelse/handlende - kristen, som er noget helt andet end det »rationelle« menneske eller »følelses-, tanke- og handlingsløse menneske«.

Franz Hoyos

Lige så vigtigt det er at have en bibel og en tradition, der forkynder os det glade budskab, lige så vigtigt er det, at der findes et kirkeligt klima, der gør os i stand til at fornemme Guds tilstedeværelse i os, med os og rundt om os. Det er noget vi må hjælpe hinanden med.

Musik er et af de midler kirken bruger for at udtrykke Guds mysteriet. Det betyder, at musikken/sangen på en eller anden måde må give udtryk for menighedens oplevelse af Gud, men på den anden skal spore den til påny at opleve Gud og til påny at handle ud fra vores Gudsoplevelse. Hvis min sang udtrykker spontan glæde, uden at jeg oplever min Gud på den måde, bliver jeg hurtigt træt af den udtryksform: hvis min sang er uforståelig for mig selv, forkaster jeg den. Hvis jeg i sangen kun ser det højtidelige og ikke det glædesfyldte, oplever jeg kun en struktur, men ingen Gud.

Ikke kun jeg søger

Som mennesker søger vi alle lykken, en lykke vi håber vil gå ud over os selv og blive altfavnende.

Som kristne ved vi, at Jesus Kristus er vejen til Gud, vejen til den fuldkomne lykke; men det er ikke nok at vide. Vi må også opleve det: omvendelse, som stiller tusinder af spørgsmål på én gang, som ændrer hele vort syn, hele vor person; oplevelse af Guds tilgivelse, og vor egen svaghed - noget helt centralt -; oplevelsen af et aktivt menighedsliv, oplevelsen af, at jeg ikke er den eneste, der søger - oplevelsen af andre der søger sammen med mig. Oplevelsen af, at jeg ikke er på galt spor, når jeg søger.

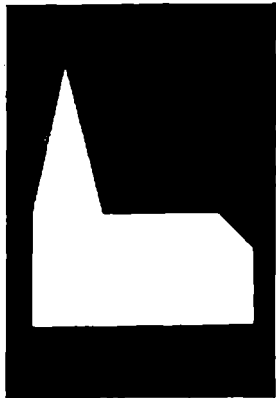
Dette er en refleksion, ikke en svar. Det kan bruges til at slå andre i hovedet med - eller opmuntre med - eller som det er ment; til refleksion og handling - søgen!

Franz Hoyos OMI

Naturoplevelse kan være indgangen til en oplevelse af Gud.

Orientering fra sognene

Marts 1984

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 6, der udkommer 28.3. 1984 er mandag den 12.3. 1984 (for april 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering« redaktion på Bispekontoret.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræsten tlf. (01) 64 04 22. (Bedst kl. 9-10).

Messtider: Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Md. kl. 8 - ti. kl. 19.30 - on. kl. 8 (skolemesse) og kl. 17 hos søstre - to. kl. 11.30, fr. kl. 17 hos søstre. Lørdag kl. 11.30.

Søndag d. 4. kl. 8: Messe. Kl. 10: Familiemesse.

Onsdag d. 7. Askeonsdag: Skolemesse kl. 8 med askeindvielse. Kl. 19.30: Højmesse med askeindvielse i Skt. Ansgars Kirke i fællesskab med de københavnske menigheder. Biskoppen prædiker. Hermed indledes de fælles fastepredikener. Se meddelelsen andetsteds i k.o.

Fredag d. 9. kl. 20: Åbent hus hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45, Charlottenlund. Grethe Livbjerg: »Teresa af Avila i ord, toner og billeder«. Kaffe/te serveres, brød medbringes. Tilmelding (01) 64 30 39 kl. 9-12.

Lørdag d. 17.: Messen kl. 11.30 bortfalder. Kl. 16.30: Messe og fasteprediken i Skt. Ansgars kirke.

Mandag d. 19.: Sankt Josephs fest. Messe kl. 8.

Fredag d. 23. kl. 19.30: Messe i kirken, Herrens bebudelse fejres. Messen kl. 17 hos søstre bortfalder.

Lørdag d. 24.: Messen kl. 11.30 bortfalder. Kl. 16.30: Messe og fasteprediken i Skt. Ansgars kirke.

Lørdag d. 31.: Messen kl. 11.30 bortfalder. Kl. 16.30: Messe og fasteprediken i Skt. Ansgars kirke.

Søndag d. 1. april kl. 8: Messe. Kl. 10: Familiemesse.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S. Sognepræst: Stefan Huber C.ss.R. Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. 11-12, onsd. og torsd. 18-19. Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Søndagsmesser:

Lørdag og søndag kl. 17 engelsk. I kirken: 8.30 reciteret - 10 højmesse - 11.30 polsk.

Dragør, Rønne Alle 15: Kl. 9.

Skt. Annæ Hjem: Kl. 10.30.

Alle torsdage i fastetiden kl. 18.30 tilbedelse i kirken, 18.55 kommunionuddeling, kl. 19.00 korsvejsandagt.

Torsdag d. 1.: kl. 15-16.30 tilbedelse i kapellet hos Skt. Elisabethsøstre, kl. 19 Gudsmoder-messe i kirken.

Fredag d. 2.: kl. 19 aftenmesse med prædiken og sakramental velsignelse.

Søndag d. 4.: kl. 11.30 Familiemesse: Glæden. Kollektene til valfarten til

Lourdes for et menighedsmedlem.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag: Kl. 14 taler p. Kruk i De ældres Klub om fastetiden. - Kl. 19 indleder vi fastetiden med koncelebreret aftenmesse, prædiken og uddeling af askekorset.

Torsdag d. 8.: kl. 18.30 første tilbedelse og korsvejsandagt (se foroven).

Søndag d. 11.: 1. fasteprediken i alle messer: de forskellige former for omvendelse, særlig: Hvorfor bodsandagt?

Onsdag d. 14.: Firmanderne besøger Mariatjenesten i Istedgade. Mødetid i præstegården kl. 19.15.

Søndag d. 18.: Kl. 10 Ungdomsmesse: Vand - en kilde til liv. Jubilate-Deo-koret kommer, og støtter vor sang med spil og sang.

Onsdag d. 21.: Kl. 14 fortæller Olga om sit arbejde i Varmestuen (Ældres Klub).

Torsdag d. 22.: Firmanderne besøger Bispekontoret og »katolsk orientering«. Mødetid kl. 14.50 i præstegården.

Søndag d. 25.: Fasteprediken: Hvorfor gå til skrifte?? og hvordan??

Lørdag d. 31.: Menighedsretræte i Dragør ved pater Franz Hauser, Rønne Allé kl. 10.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K. Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Lørdag d. 3.: kl. 16 messe på polsk

Søndag d. 4.: kl. 10 latinsk højmesse.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Kl. 10 messe for de ældre. Kl. 19.30 aftenmesse med festprædiken ved biskop H. L. Martensen.

Søndag d. 11.: kl. 10 familiemesse og efterfølgende kirkekaffe i salen.

Lørdag d. 17.: kl. 16.30 aftenmesse med fasteprediken.

Søndag d. 18.: kl. 10 latinsk højmesse.

Onsdag d. 21.: kl. 10 messe for de ældre.

Lørdag d. 24.: kl. 16.30 aftenmesse med fasteprediken.

Søndag d. 25.: kl. 10 dansk højmesse.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh. Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården 1/2 time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres:

Søndag kl. 10.30 højmesse, kl. 19.00 messe.

Tirsdag kl. 10 messe, derefter samvær.

Onsdag og fredag kl. 19 messe.

Sct. Josef Søstre, Primulavej 1, inviterer hver tirsdag til messe kl. 19, derefter samvær.

Den første fredag i hver måned er der tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Søndag d. 4.: Rytmsk messe kl. 10.30. Derefter kaffe.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Faste og abstinensdag. Fastetiden begynder. Askeindvielse under messen kl. 19.00.

Søndag d. 18.: 2. søndag i fasten. Gregoriansk sangmesse kl. 10.30. Derefter kaffe.

Lørdag d. 31.: Rengøringsdag: Kom og giv en hånd med, så vor kirke kan »skinne« til påskehøjtiden. Nærmere om tidspunkt i våbenhuset.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V. tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor. Øvrige præster: (01) 21 85 88.

Messtider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00: Messe på engelsk.

Søndagens messtider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra 11.00 til 13.00.

Fredag d. 2.: Jesu hjerte fredag kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt, kl. 17.00 messe.

Tirsdag d. 6.: Kl. 15.30 kongregationsmøde i kirken.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag - Hverdagsmesseorden. Askeuddeling ved alle messer.

Søndag d. 11.: Kl. 17.00 fælles messe i Jesu Hjerter Kirke for Sct. Nikolaj, Sct. Mariæ og Jesu Hjerter sogns menigheder i anledning af det hellige år.

Tirsdag d. 20.: Kl. 14.30 møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 25.: Kl. 8.00 Kongregationsmesse.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:

(02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsmesser:

Mandag kl. 12.00, tirsdag kl. 11.30,

onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 19.00, fredag kl. 12.00.

Alle lørdage:

Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag d. 4.: Familiemesse kl. 9.30.

Højmesse kl. 11.00.

Torsdag d. 8.: Messen kl. 19.00 erstattes af fastemeditation i kirken kl. 19.00.

Søndag d. 11.: Højmesse kl. 11.00 med askeindvielse og uddeling. Efter messen fælles medbragt frokost i menighedssalen.

Tirsdag d. 13.: Møde i ældreklubben om »Moder Theresa« kl. 11.30.

Torsdag d. 15.: Messen kl. 19.00 erstattes af fastemeditation i kirken kl. 19.00.

Lørdag d. 17.: Messen kl. 17.00 bortfalder p.g.a. biskoppens messe i Skt. Ansgars Kirke.

Søndag d. 18.: Familiemesse kl. 9.30. Efter messen fælles morgenmad. Højmesse kl. 11.00.

Torsdag d. 22.: Messen kl. 19.00 erstattes af fastemeditation i kirken kl. 19.00.

Lørdag d. 24.: Messen kl. 17.00 bortfal-

der, se ovenfor.

Tirsdag d. 27.: Møde i ældreklubben kl. 11.30.

Torsdag d. 29.: Kl. 19.00 fastemeditation i kirken. Kl. 19.30: Foredrag i menighedssalen af Kaare Osorio om »Jesus Kristus i dag« - Amerikansk befriendsteologi.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N. Sognepræst Paul d'Auchamp, Tirsd. - fred. 9-10. tlf. 01-35 68 25. Kontoret: Man., tirs., ons., fred.: 11.-14. Tlf. 01-39 53 80.

Messtider:

Lørdage læses søndagens messe kl. 17.

Søndage: Højmesse kl. 10. Aftenmesse kl. 17. Engelsk messe, sang og guitar kl. 18.

Mandag: Ingen messe.

Tirsdag: Messe kl. 18.30.

Onsdag: Messe kl. 11, kl. 17 (engelsk) & kl. 19 hos søstre, Sct. Hansgade 28. Efter denne messe Åbent Hus. alle velkomne.

Torsdag: Messe kl. 8 og kl. 18.30.

Fredag: Messe og tilbedelse kl. 18.30.

Spejdermøde hver tirsdag. Tilmelding til fru Conny Andersen 01-35 86 92.

Søndag d. 4.: Schola Gregoriana synger ved højmassen kl. 10.

Askeonsdag d. 7.: »Askemesse« kl. 11, kl. 17 (engelsk) og kl. 19.30.

Tirsdag d. 13.: Messe kl. 14. Derefter Åbent Hus i krypten. Pater Keller fortæller om Tokio's Abbé Pierre.

Søndag d. 25.: Mariæ Bebudelse.

Onsdag d. 28.: Vi samler sognebladet før og efter messen kl. 11.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11. Giro 4 08 38 30.

Messtider:

Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17. Torsdag kl. 17 i Sct. Joseph-Søstrenes kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden. Ulvene holder møde hver mandag kl. 18.30-20.00 i ulvelokalet, undtagen i skoleferierne.

Onsdag den 7., Askeonsdag: Faste- og abstinensdag. Messe kl. 17 og uddeling af askekorset - men det anbefales at deltage i messen for Storkøbenhavns katolikker i Sankt Ansgars kirke kl. 19.30, hvor biskoppen indleder fastens gudstjenester, der ellers holdes alle lørdage i fastetiden kl. 16.30, dog første gang lørdag den 17. marts. Disse messer gælder for søndag.

Her i kirken rosenkransbøn og messe som sædvanligt alle lørdage i fastetiden.

Lørdag den 24., Herrens Bebudelse, er der desuden gregoriansk højmesse med prædiken kl. 16.30 i Immaculatakirken.

Onsdagene den 7. og den 21. marts holder Børneklubben møde i kantinen kl. 19-20.30.

Lørdag den 24.: Børnegruppen (3-10-årige) mødes i børnehaveklassen over kantinen kl. 10-12.

Tirsdag den 27.: Bibelkredsen holder møde kl. 19.30 på Strandvejen 91 under ledelse af søster Else Pascale.

Immaculatakirken, Strandvejen 91:

Hverdage: messe kl. 7 undtagen mandag

og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.
Søndag: Højmesse kl. 8.30. Dog søndag den 18. marts højmesse kl. 9.30.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.
Tlf. (02) 94 76 94. Sognepræst Paul Marx OMI.

Messtider:
Lørdage: Kl. 17.
Søndage: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).
Hverdage: Efter aftale. Tirsdage: Kl. 19-20, tilbedelsestime.

Ungdomsklubber:
Mini-KUK hver onsdag kl. 16-18.
Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Søndag d. 4.: Messe kl. 9.30. Fastelavnstfest i Skt. Antoni Brønshøj i forbindelse med eukaristien kl. 10.30. Alle børn fra Vor Frue menighed er hjertelig velkomne.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Ingen eukarist i Herlev, men askeonsdag fejres i Skt. Ansgars kl. 19.30.

Fredag d. 9.: Økumenisk gudstjeneste i Lindehøj Kirke, Tvedvangen 175, Herlev kl. 20.

Lørdag d. 10.: Familieundervisning kl. 14.45 med messe kl. 17.

Søndag d. 11.: 1. søndag i fastetiden. Askeuddeling under eukaristien. Firmelsesforberedelse. Økumenisk kirkedag, fællesmøde i Præstebro Kirke, Tornerosevej 115, Herlev kl. 19.30. Hans Sølvhøj taler.

Lørdag d. 17.: Ingen messe i Herlev. Vi opfordrer til at deltage i Skt. Ansgars Kirke kl. 17.

Søndag d. 18.: Kirkekaffe og firmelsesforberedelse efter messen.

Lørdag d. 24.: Ingen messe i Herlev. Men i Skt. Ansgars kirke kl. 17.

Søndag d. 25.: Sammenslutning kl. 19.00. Se indbydelsen når den bliver slået op i våbenhuset.

Lørdag d. 31.: Ingen messe i Herlev, men i Skt. Ansgars kirke kl. 17.

PROVINSEN

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byevej 4, 3460 Birkerød.
Kontortid kl. 9-10.
Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.
Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:
Birkerød, Nordvangsgård kl. 8 og 10.
Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.
Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.
Åsebakken, kl. 8.15.
Om tirsdagen messe på Nordvangsgård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvangsgård 19.30.
Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.
Skriftemål:
Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Torsdag d. 1.: Børnenes religionsunderv. kl. 16.

Søndag d. 4.: Fastelavnssøndag. Familie-messe kl. 10, hvorefter der – i begge sogne – er fest for børnene med tøndeslagning, Kirkekaffe.

Mandag d. 5.: Ældreklub mødes kl. 14.00 til fastelavnstfest på Nordvangsgård.
Mandag aften: mødes menighedsrådet i Birkerød kl. 19.30.

Onsdag d. 7.: Aske onsdag. Indvielse og uddeling af askekorset i Birkerød under aftenmessen kl. 19.30, i Hørsholm under messen kl. 11.00.

Mandag d. 12.: Forældremøde f. de forældre hvis børn går på hold 3 hos Sr. Beata. Kl. 19.30 på Nordvangsgård.

Lørdag d. 17.: Mødes menighedsrådet i Birkerød kl. 10.00-14.00.

Mandag d. 19.: Forældremøde for hold 2 hos Sr. Mamertis, de børn som forbereder sig til deres første H. kommunion. Kl. 19.30 på Nordvangsgård.

NB: Midi-KUK – for unge mellem 10 og 14 år – mødes om mandagene d. 12. og 26. marts og d. 9. og 30. april på Nordvangsgård kl. 19.00.

KUK – unge fra 14-18 år – mødes på Nordvangsgård hver onsdag kl. 19.30.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
Præst: Charles Edwards S.J.
Tlf. (05) 12 10 27. Træffes bedst kl. 9-10, dog ikke om mandagen.

Søndagsmesser:
Lørdag messe kl. 17 og søndag kl. 10 højmesse.

Der er messe om fredagen kl. 18.45.
Kirkekaffe efter messen første søndag i måneden, altså den 4. marts (i forbindelse hermed er der tøndeslagning for børnene).

Askeonsdag den 7.: Askeindvielse og messe kl. 18.45.

Søndag den 1. april: Menighedstræf i Esbjerg for de tre menigheder i vor pastoralehed. Esbjerg, Fredericia, Kolding.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50, 7000 Fredericia.
Sognepræst Palle Burla, Sjællandsgade 50 A. Tlf. (05) 92 11 76. Formand for menighedsrådet: Hans Madura. Tlf. (05) 92 08 06.

Hverdagsmesser:
Tirsdag kl. 8.15, onsdag kl. 17.30, torsdag kl. 17.30, fredag kl. 8.15 og lørdag kl. 17.

Søndagsmesse: Kl. 10.
Hver onsdag kl. 16: Fælles kristent bibel- og bedemøde i den lille skole. Sidste søndag i måneden latinsk højmesse. Sidste fredag i måneden økumenisk skolegudstjeneste kl. 8 i St. Michaelis Kirke.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag kl. 17.30 askeindvielse.

Søndag d. 11.: 1. sø. i fasten kl. 10.

Mandag d. 19.: Sct. Josef kl. 17.

Lørdag d. 24.: Maria Bebudelse kl. 17.

Møder i DKKF:
Fredag d. 2.: Kvindernes internationale Bededag i Michaelisgården kl. 19.30.

9. - 10. - 11. marts: Øm-weekend.

Tirsdag d. 13.: Mødeaften på skolen kl. 19.30.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.
Messtider: Søndage kl. 10.00 og fredage kl. 17.00.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Gudstjenester:
Fredag d. 2.: Messe m. indvielse til Jesu Hl. Hjerter og sakramental velsignelse kl. 17.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag: Højmesse m. askeindvielse kl. 19.

Søndag d. 11.: 1. søndag i fasten: Latinsk højmesse kl. 10.

Mandag d. 19.: Sankt Josef: Højmesse kl. 17.

Lørdag d. 24.: Herrens Bebudelse: Højmesse kl. 16.

Tirsdag d. 27.: Bodsandagt m. mulighed for individuelt skriftemål kl. 19.

Bibel- og bedekreds:
Hos Walentyna Hansen, Hj. Lorezensvej 58, tlf. (04) 52 59 18: torsdag d. 22. kl. 20. Bibel medbringes!

Kvindekredsen:
hos A. Liss, menighedsrådsformand. Vognmarken 6. Åbenrå. tlf. (04) 62 13 05 onsdag d. 14. kl. 19.

Undervisning:
For de mindre børn v. Sr. Angela. Aastrupvej 65, onsdage kl. 13.30-14.30. For de vietnamesiske børn lørdage kl. 9-10.

For de større børn v. sognepræsten i præstegården, torsdag kl. 15.45-16.45.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Alle søndage: Kl. 8.30 dialogmesse. Kl. 10.30 højmesse. Alle lørdage: Kl. 17.00 dialogmesse.

1. og 3. søndag i hver måned fejres en messe på kroatisk, henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.

3. søndag i hver måned er højmassen en familiemesse.

Sidste søndag i hver måned er højmassen på latin.

Lejlighed til at modtage bodens sakramente alle lørdage kl. 16.00-17.00 i kirken, eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Hverdagsmesser: Mandag-fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8. Alle hverdage kl. 18.15 i Niels Steensens Hus.

Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Påbudt faste- og abstinensdag. Begyndelsen til den 40 dages bodstid. Kl. 8.00 indvies og uddeles den indviede aske i forbindelse med messen i kirkens samtaleværelse. Søndagen derpå gentages askepålæggelsen under første messe efter prædiken. Under højmassen kl. 10.30 gentages både indvielsen og pålæggelsen af aske for alle som var forhindrede i at møde på selve dagen.

Lørdag d. 10.: Menighedsmøde med spisning efter messen kl. 17.00.

Torsdag d. 15.: Fejres den hellige Louise de Marillac, der sammen med St. Vincent har stiftet Vincentsøstrenes Ordenssamfund i 1638.

Mandag d. 19.: St. Joseffest.

Lørdag d. 24.: Fejres Herrens bekendelse.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.
Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 7226.
Messtider: Hver søndag kl. 10.00.
Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Søndag den 11.: Askeuddeling under messen.

Lørdag den 17.: Menighedsaften. Messe kl. 19, gyldig som næste dags søndagsmesse. Kl. 20 fortæller pastor Jozef Reymen o. præs., sognepræst i Horsens, om de læremæssige strømninger, der rører sig i kirken i dag.

Torsdag den 22.: Pastor Wuyts orienterer menigheden i Horsens om de aktuelle problemer, der optager sindene i kirken i dag: Kvindens rettigheder, fredsbevægelsen, familiens opløsning, økumenerne m.m.

Lørdag den 24.: Kl. 16.30 holder pastor Wuyts den 3. af de i alt 5 fastepredikener i Skt. Ansgars kirke. Bredgade i København.

Søndag den 25.: Generalvikar Lars Messerschmidt, sognepræst ved Skt. Andreas kirke i Ordrup, betjener Herning mens pastor Wuyts betjener Ordrup menighed og prædiker i begge søndagsmesser der.

Skt. Norbert-år 1984
Busturen til abbediet Averbode ligger nu fast: Vi kører onsdag den 16. maj fra Silkeborg og er hjemme igen søndag den 20. Herningenserne kører fra præstegården kl. 6.15 (i præstens bil). Afgang fra Silkeborg kl. 7.00. Ankomst i Averbode ca. kl. 21.00. Hjemkomst søndag aften ca. kl. 22.00. Prisen er 620 kr. for turen, indbefattet indkvartering med mad og to udflugter med bussen: Fredag til Antwerpen, lørdag til valfartsstedet Scherpenheuvel og Diest. Depositum på 200 kr. sammen med tilmeldelsen til præsten.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Postboks 27, 3400 Hillerød.
Kirke og menighedshus: Møllestræde 7.
Sognepræst: Hans Esmark, Enghavevej 4, tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:
Tlf. (02) 26 78 65.
Søndagsmesser kl. 10.
Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to, kl. 17. fre. kl. 8.30.
KUK (i Birkerød) onsdage kl. 19.30.
MIDI-KUK, onsdage kl. 19-21.

Torsdag d. 1.: Messe kl. 14, og herefter kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre som har behov for transport, bedes kontakte søstrene.

Lørdag d. 3.: Ingen religionsundervisning

Søndag d. 4.: Fastelavnssøndag fejres med familiemesse kl. 10 for klovne, riddere og andet godtfolk. Vi spiser sammen (gule ærter), og slår katten af tønden.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag med uddeling af askekorset i messen kl. 17. Husk: Faste- og abstinensdag.

Lørdag d. 10.: Børnenes religionsundervisning nr. 13 i Møllestræde. Messe med børnene kl. 11 (alle er velkomne).

Tirsdag d. 13.: Messe kl. 19 (ingen messe kl. 17).

Troslæreaften nr. 1. Hvad tror vi egentlig som katolikker? I tre raske tirsdage vil vi tanke op sammen med sognepræsten, katolsk Kirkecenter kl. 19.30.

Lørdag d. 17.: Børnenes religionsundervisning nr. 14 i Møllestræde. Messe med børnene kl. 11 (alle er velkomne).
Tirsdag d. 20.: Messe kl. 19 (ingen m. kl. 17).
Trosrøre-aften nr. 2 kl. 19.30.
Fredag d. 23.: Ingen messe.
Lørdag d. 24.: Børnenes religionsundervisning nr. 15 i Møllestræde. Messe med børnene kl. 11 (alle er velkomne).
Søndag d. 25.: Latinsk messe kl. 10.
Tirsdag d. 27.: Messe kl. 19 (ingen m. kl. 17).
Trosrøre-aften nr. 3, (sidste) kl. 19.30.
Lørdag d. 31.: Børnenes religionsundervisning nr. 16 i Møllestræde. Messe med børnene kl. 11 (alle er velkomne).
Hermed er undervisningen afsluttet i denne sæson - undtagen for de børn som skal til hl. kommunion den 29. april.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2 B, 4300 Holbæk.
 Giro: 344348. Præst: Johs. van den Hoek S.M.M., Bakken 11. Tlf. (03) 43 06 87.
 Postbox 186. Giro: 5516781. Menighedsrådsformand: Piet van Dijk. Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge. Tlf. (03) 46 54 10.
Messtider:
 Søndage kl. 10, hverdage kl. 7 i huskapellet Bakken 11.
Fredag d. 2.: Kl. 17 i huskapellet.
Søndag d. 4.: Kl. 15, derefter fastelavnsfest i menighedssalen. Bakken 11.
Religionsundervisning
 På menighedsmødet viste det sig, at der stadig er en del hindringer. Husk, at vi bor i et udstrakt sogn og de offentlige færdselsmidler passer dårligt. Præsten og Elin vil snarest kontakte forældrene og finde passende sted og tid.
Diskussionsgrupper var der interesse for. Nu gælder det at finde tid og sted.

Nykøbing Sj. Amtshospitalets kirke:
Søndag d. 18.: Kl. 16.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.
 Tlf. (05) 62 52 68.
 Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Søndagsmesser: Kl. 7.30 i Sct. Josefs Kapel. Kl. 10 (højmesse) i kirken.
Hverdagsmesser: Tirsdag og fredag kl. 19 og torsdag kl. 10.30 i Sct. Josefs Kapel.
 Onsdag kl. 17 hos Assumptionssøstrene, Stensballe Kloster, Sundbakken 16, 8700 Horsens.
 Hver morgen kl. 8 (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.
Søndag den 4.: Kirkekaffe efter højmesse.
Onsdag den 7.: Askeonsdag, faste- og abstinensdag, messe kl. 19 i kirken.
Torsdag den 8. kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten.
Søndag den 11.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn, »at tro med hinanden«, bodens sakramente.
Torsdag den 22. kl. 19.30 i mødelokalet: Foredrag ved Pater W. Wuyts: »Hvad rører der sig i kirken?«
Lørdag den 24. kl. 10.30 hos søstrene: Bededag med pater P. Marx, OMI.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding.
 Tlf. (05) 52 76 01.
 Sædvanlige messtider:
 Søndage: Kl. 8 sangmesse. Kl. 10 højmesse.
 Hverdage: Mandag til onsdag kl. 17.15, torsdag til lørdag kl. 8.15.
Søndag d. 4.: Fastelavns søndag, efter messen kl. 10: menighedsfest med tøndeslagning. (Mere i sognebrevet).
Onsdag d. 7.: Askeonsdag, aftenmesse kl. 19.30. Med indviet aske tegnes et kors på vor pande.
 I bodstiden vil der være andagt hver onsdag kl. 19.30.
Onsdag d. 21. kl. 19.30 bodsandagt ved pater Franz Hauser, der er sognepræst i Odense.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge.
 Tlf. (03) 65 06 51.
 Sognepræst J. Samuelsen S.J. træffes tirsdag-fredag kl. 11-12.
Faste messtider: Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11 og søndag kl. 10.
Søndag d. 4.: Fastelavns søndag.
 Efter messen er der tøndeslagning i præstegården med efterfølgende traktement, hvortil menighedens børn og voksne indbydes.
Onsdag d. 7.: Askeonsdag.
 Askeuddeling under morgenmessen kl. 9.30. Askeuddelingen gentages under messen den følgende søndag. *Fasten begynder.*

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo.
 P. Herman Legut, O.F.M. Conv.
 Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.
Messtider:
 Søndage: Højmesse kl. 9.30.
 Hverdage: Fredag og lørdag kl. 18.
Torsdag d. 1. kl. 15.00: Katekese for børn.
Fredag d. 2. kl. 14.30: Kvindernes Internationale Bededag. Økumenisk møde afholdes i Missionshus, Museums-gade 15, Maribo.
Fredag d. 2. kl. 16.00: Møde i ungdomsklubben.
Fredag d. 2. kl. 16.00: Katekese for børn.
Søndag d. 4. kl. 9.30: Familiemesse; derefter fastelavnsfest med tøndeslagning.
Onsdag d. 7. kl. 18.00: Askeindvielse under messen; faste og abstinensdag.
Søndag d. 11. kl. 9.30: Højmesse; 1. søndag i fasten.
Søndag d. 18. kl. 9.30: Højmesse; bagefter fejrer vi også messe på polsk.
Fredag d. 23. kl. 19.30: Radio og TV-Klubben holder sit møde. Kammerherre Poul Bertouch-Lehn vil fortælle om slotte og herregårde på Lolland-Falster.
Lørdag d. 24. kl. 18.00: Fejres Herrens Bebudelse fest i forbindelse med gudstjenesten.
Søndag d. 25. kl. 9.30: Under Højmassen vil vi forberede de syge og ældre fra

menigheden til de syges salvelse sakramente, som foregår næste søndag den 1. april i forbindelse med messen. Pater I. Capellen vil prædike herom i dag.
Skriftemål: I forbindelse med gudstjenester.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
 Sognepræst: Pater Irenæus o.f.m. conv.
 Tlf. (03) 92 06 81.
Gudstjenestetider:
 Lørdag: kl. 17.00.
 Søndag: kl. 10.00.
 Øvrige hverdage: kl. 17.00.

Kvindernes Internationale Bededag:
 I år holdes bedetimen i f.m. kvindernes Internationale Bededag i Stormarkskirken. Menighedens kvindelige medlemmer bedes møde i Stormarkskirken den første fredag i marts (2.3.) kl. 14.00. Alle deltagere er inviteret til kaffebord efter bedetimen.

Polsk messe:
 Den polske messe i marts ved pater Herman Legut holdes søndag den 25. marts kl. 11.00.

Fasteprædikener:
 Pater H. Berning og pater H. Legut har påtaget sig at holde tre fasteprædikener i Nakskov. Pater H. Berning prædiker to søndage: den 11. og 18. marts under højmassen kl. 10.00. Pater H. Legut prædiker under højmassen kl. 10.00 søndag den 25. marts.

Forberedelsen til påske:
 Alle opfordres til at være med til gudstjenesten askeonsdag kl. 19.00. Med denne gudstjeneste begynder fastetiden. Som tegn på at vi i 40 dage med alvor vil forberede os til påskehøjtiden bliver vi betegnet med et kors af aske på vor pande. At faste i f.m. forberedelsen til påske betyder ikke at slanke sig, men et alvorligt forsøg på at have noget til overs for andre. Derfor bliver der uddelt sparebøsser, hvori vi samler vore bidrag til fasteaktionen 1984: Vand - en kilde til liv. Caritas Danmark oplyser: 55.000 mennesker dør hver dag af sult - heraf 30.000 børn. Endvidere: 90% af børnedødeligheden i den 3. verden skyldes forurenede vand.

Kom-sammen-eftermiddag:
 Den månedlige Kom-sammen-eftermiddag falder i marts sammen med askeonsdag. Det er onsdag den 7. marts denne gang. Som sædvanligt begynder eftermiddagen kl. 14.00. Den slutter med en askeonsdagsandagt, som begynder kl. 15.30. Også her uddeles askekorset. Sparebøsser til fasteaktionen uddeles.

Åbent-hus-aftener i præstegården:
 I marts er der to åbent-hus-aftener i præstegården: torsdag den 15. og 29. marts. Døren er åben fra kl. 19.00. Vi benytter disse aftener til at tale sammen om påske og vil gerne se disse aftener som et led i vor påskeforberedelse.

Lejlighed til skriftemål:
 Der gøres opmærksom på, at der i f.m. fasteprædikenerne (11., 18. og 25. marts) er lejlighed til skriftemål. Menighedsmedlemmerne bedes benytte denne lejlighed som et led i forberedelsen til påske.

Fastelavnsfest for børn og unge:
 Den første søndag i marts (4.3.) er det fastelavn. Alle børn og unge indbydes til et festligt samvær i gymnastiksalen efter højmassen. Lad det blive til en familiefest søndag i menigheden!

Lørdag d. 31.: kl. 15 messe på polsk, kl. 16.30 aftenmesse med fasteprædiken.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
 Tlf. (03) 85 07 39.

Ugens gudstjenester:
 Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag: Kl. 18.30 i Søstrenes kapel. Bispegade 4.
 Lørdag: Kl. 16.00.
 Søndag: Kl. 8.00 og kl. 10.00.

Fredag d. 2.: Menighedens Fastelavnsfest. Kl. 18.00: Gudstjeneste i kirken. Derefter spising og fest i salen.
Søndag d. 4.: Fastelavnsfest for børn. Kl. 10.00: Familiegudstjeneste. Derefter fest i salen.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Kl. 19.00: Gudstjeneste med uddeling af askekorset. Herefter menighedsmøde i Fredensgade 15. Fasteaktionens tema uddybes.

Søndag d. 11.: Kl. 11.15 polsk messe. Denne søndag holdes gudstjenesterne af pater Eugen Legut, Maribo.

Tirsdag d. 13.: Kl. 19.15 menighedsrådsmøde i Fredensgade 15.

Torsdag d. 15.: Kl. 19.30-21.00 bibelaften i Fredensgade. Tema: Vand - en kilde til liv.

Søndag d. 18.: Pater Irenæus, Nakskov, holder gudstjenesten kl. 10.00.

Torsdag d. 22.: Kl. 19.00 bodsandagt.

Søndag d. 25.: Pastor Georg Nibler, Lyngby, holder gudstjenesterne denne søndag.

Fredag d. 30. marts-søndag d. 1. april: Ungdomsweekend i Nykøbing F.

Hver fredag i fastetiden:
 Kl. 18.30 Korsvejs-meditation i kirken.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.
 Tlf. (03) 72 09 85.
 Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke. Hver skole-onsdag og fredag: Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Fredag d. 2.: Kl. 18.00-19.00 tilbedelse på Maria-Elisabeth Hjem. Kl. 19.00: Jesu Hjerter messe.

Søndag d. 4.: Kirkekaffe efter højmesse.

Askeonsdag d. 7.: Messe kl. 19.00 med askeindvielse og uddeling af askekorset. Faste- og abstinensdag. Messen kl. 8.00 bortfalder p.g.a. skolens vinterferie. Hver fredag i fastetiden: Korsvejsandagt kl. 19.00.

Lørdag d. 17.: Udflugt med rundvisning til TV-huset. Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Syd- og Østsjælland arrangerer besøg med rundvisning ved fører til TV-huset i Gyngemosen. Bussen starter fra kirken kl. 13.15. Udflugten varer ca. 6 timer, så det anbefales eventuelt at medbringe madpakke. Øl og vand kan købes. Pris: Voksne 40 kr. og 20 kr. for medfølgende barn. Tilmelding hos sognepræsten.

Søndag d. 18. kl. 11.00: Polsk messe.

Ministrantmøder

Fredag d. 2. kl. 19.00: Holdleder-møde for samtlige holdledere. Mødested: Kalbyrisvej 81.

Fredag d. 9. kl. 19.00: Møde for Nicls

Steensensholdet. Vi deltager i Korsvejsandagten.

Fredag d. 16. kl. 19.00: Møde for Klemens Hofbauerholdet efter Korsvejsandagten.

Fredag d. 23.: Ministrant-bio efter Korsvejsandagten kl. 19.00.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8. Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.

Skulle der ske forandring i hverdagens messetider, meddeles det ved søndagsmessen.

Fester:

Fastetiden begynder med **Askeonsdag d. 7.** Askeonsdag er faste- og abstinensdag. Askeindvielse og uddeling af askekorset ved messen kl. 19. Ceremonien gentages ved messerne **lørdag d. 10.** og **søndag d. 11.**

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme, kommer han straks.

Møder:

Lørdag d. 3.: Sogneundervisning.

Lørdag d. 17.: Menighedsklubben.

Søndag d. 25.: Kirkekaffe.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: T. Palsøe. Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag – fastetiden begynder. Aftenmesse kl. 19.30. Forbered din påskefest ved at modtage den indviende aske i denne messe.

Lørdag d. 10.: Vi indbydes til retræte i Slagelse, Frederiksgade 7. Prædikant: Niels Oppermann.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag: Aftenmesse kl. 19.30 med askeindvielse.

Mandag d. 19.: Sct. Josef.

Lørdag d. 24.: Mariæ Bebudelse: Messe kl. 8.

Lørdag d. 3.: Fastelavnsfest med medbragt mad. Tilmelding til sognepræsten eller menighedsrådsmedlemmer senest den 25. februar.

Onsdag d. 14. kl. 19.30: Menighedsmøde. Emne: Caritas.

Allerede nu gøres opmærksom på at der afholdes en menighedsretræte lørdag den 7. april ved pastor Timmermann. Reserver dagen!

Ledreborg slotskirke
Hver søndag messe kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O.Præm.
Søndagsmesse: Kl. 10.

Fra marts til oktober:

Søndagsmesse kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm. Når der er religionsundervisning på fredag kl. 17.45 i kirken.

Fredag d. 2. kl. 16: Religionsundervisning for børn. Kl. 17.45: Messe.

Søndag d. 4. kl. 10: Familiemesse, derefter fastelavnsfest m/tøndeslagning f. børn.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag (faste- og abstinensdag). Ved messen kl. 19: Askepålægelse.

Mandag d. 12. kl. 14-16: M. Teresa-klub i Værestedet. Alle er velkomne.

Onsdag d. 14. kl. 19: Efter messen fortæller P.J. Reymen, Horsens, om aktuelt teologi.

Fredag d. 16. kl. 16: Religionsundervisning for børn. Kl. 17.45: Messe.

Fredag d. 23. til søndag d. 25.: KUK-weekend i Silkeborg for unge (fra 14 år og op).

Mandag d. 26. kl. 14-16: Værestedet.

Onsdag d. 28.: Ingen aftenmesse.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 06 45.

Fredag den 2.: Kl. 19.15 højtidelig sjælemesse for kirkens mangeårige sognepræst, pater Johs. Quaadvliæg, S.M.M. i anledning af 100 års dagen for hans fødsel.

Søndag den 4.: Fastelavns søndag, højmesse kl. 10.00. Børnenes og hele menighedens fastelavnsfest efter messen. Kirkebil fra Korsør og Dianalund.

Mandag den 5.: Tilbedelse foran det udstillede allerhelligste sakramente kl. 18-19 (i kapellet).

Onsdag den 7. Askeonsdag: Faste- og abstinensdag. Askevielse den følgende søndag.

Lørdag den 10.: Som optakt til fastetiden afholdes en retrætedag for vor pastoralenheds 3 menigheder kl. 10-17.

Søndag den 11.: 1. søndag i fasten. Kl. 10.00 højmesse med askeindvielse og askepålægelse.

Søndag den 18.: 2. søndag i fasten. Kl. 10.00 højmesse.

Fredag den 23.: Maria Bebudelse højtideligholdes med højmesse kl. 19.15.

Søndag den 25.: 3. søndag i fasten. Kl. 10.00 højmesse (gregoriansk koral). Kirkebil fra Korsør.

Skriftemål i forbindelse med messerne. Om hverdage afholdes i Skt. Montforts kapel gudstjeneste med kommuniionsuddeling, normalt således: mandag, tirsdag kl. 17.30; onsdag, lørdag kl. 9.00; torsdag, fredag kl. 19.15.

Religionsundervisningen og studiekredsen fortsætter hver fredag.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst: Josef Völk, tlf (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64. Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndage: Kl. 8 og 10. Aftenmesse hver torsdag kl. 19.

Skriftemål forinden disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Torsdag den 1.: Menighedsrådsmøde efter aftenmesse i undervisningslokalet.

Askeonsdag den 7.: Skriftemål fra 18.15-18.55. Aftenmesse: Kl. 19. Efter messen uddeling af askekorset.

Fredag den 9.: Religionsundervisning: Kl. 16-19.

Lørdag den 10.: Pastoralenhed Fyn mødes i Nyborg fra kl. 13-17!

Søndag den 11.: Familiemesse kl. 10.

Lørdag den 17.: Kontaktgruppen mødes. Kl. 14: Messe. Derefter samles vi i Menighedssalen.

Mandag den 19.: Den hellige Josefs Fest. Aftenmesse: Kl. 19.

Torsdag den 22.: Basarmøde efter aftenmesse i undervisningslokalet.

Lørdag den 24.: Retræte i Odense (ved Elsebet Kieler) fra kl. 9-17.

Mandag den 26.: Økumenisk gudstjeneste kl. 19.30. Stedet: Frelsens Hær, Lundevej 2, Svendborg. Vi følger stort set programmet af Det økumeniske Center »De kristnes Enhed« 2, rue Jean-Carries, F - 69005 Lyon, Frankrig, som vi kan anbefale varmt. (Ev.: Luk. 19,1-10: Om »Skatteinspektøren« Zakæus. Tale: P. Völk).

Rudkøbing:

Skt. Bendts Kapel:

Søndag den 4. marts og 1. april: Kl. 15.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerter fredag messe 10. Det er Kvindernes intern. Bededag. En ekstra grund til at komme.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Aftenmesse 19. Vi indleder fastetiden og modtager som tegn på omvendelse og bod askekorset på vores hoved. Ligesom Langfredag er Askeonsdag fastedag. Prøv at holde den og at undgå kødspiser. Så meget, eller så lidt skulle vi nok kunne klare.

Vi begynder også at samle ind til årets fasteaktion: At skaffe vand til de tørstende og udhungrede folk. Små praktiske bøsser kan fås ved kirken. Vi fortsætter serien »aktuelle emner« og mødes efter messen i præsteboligen.

Onsdag d. 14.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos A. Liss, Vognmarken 6, Aabenraa 19.30. Aftenens samtaleemne er »Fredsbevægelser«. Der er mange forskellige. Vil de det samme, eller er mål og midler forskellige.

Hvordan stiller vi os til dem som kristne? Kom og sig din mening, og hør på de andres.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.

Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag kl. 10: Højmesse. Hver søndag under højmassen tilbydes børnepasning i Skt. Norberts skole (børnehavklassen).

Lørdag d. 3. kl. 18: Menighedens fastelavnsfest. Man samles (helst udklædt) i Mariasøstrenes sal, Vestre Engvej. Først spises den medbragte madkurv. Derefter sang, tøndeslagning og hygge.

Mandag d. 5. kl. 14.30: Indbyder Kontaktgruppen de ældre til en festlig fastelavnseftermiddag med underholdning, musik og tøndeslagning. Vi mødes på Vestre Engvej.

Tirsdag d. 6. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Nis Schmidt holder en billedmeditation over temaet: *Korset*.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Kl. 19: Messe med askepålægelse.

Søndag d. 11. kl. 10: Familiemesse. Bagefter indbyder KUK til en fastemiddag i skolens sal. Overskuddet går til Caritas' fasteaktion. Kom og vær med!

Torsdag d. 15. kl. 19.30: Undervisningsaften med P. Reymen fra Horsens, der vil give information om »aktuelle spørgsmål i teologien i dag«.

Tirsdag d. 20. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Nis Schmidt holder en billedmeditation over temaet: *Golgotha*.

Tirsdag d. 27. kl. 19.30: Sct. Norbertsaf-ten. Fælles spisning. P. Wuyts fra Herning taler om »aktuelle spørgsmål i den katolske verden«.

KUK og ministranterne samles hver anden onsdag. Under Joan Nielsens ledelse laves ting til menighedens basar til efteråret.

Religionsundervisning for eftermiddagsholdene: Lørdag d. 10. og 24. kl. 13.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke Lemvig: Hellig Kors Kirke

Skt. Leonisgade 12, 8800 Viborg.

Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider:

Viborg: Lørdage kl. 16.30, 1. og 3. søndag i måneden kl. 10.

Lemvig: 2. og 4. søndag i måneden kl. 10.

Viborg:

Søndag d. 4.: Kirkekaffe efter messen.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag, vi indleder fastetiden med messe kl. 19.30.

Loppemarked: Lørdag d. 17. kl. 11-16.

Søndag d. 18. kl. 11-13.

Undervisning: Lørdag d. 10. kl. 10-12. Vi begynder med messe.

Lemvig:

Søndag d. 11.: Undervisning efter 10-messen.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.
Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th. Tlf. (03) 77 39 27.

Hver søndag kl. 10.00: Messe.

Søndag d. 11.: Menighedskaffe efter messen.

Religionsundervisning: Hver torsdag kl. 14.30 – hold I. Kl. 15.30 – hold II.

Åbenrå Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerter fredag. Der er tilbudelse 15-16 og messe kl. 19.30 med sakramental velsignelse.

Det er Kvindernes intern. Bededag. En ekstra grund til at komme.

Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Aftenmesse 19.30. Vi indleder fastetiden og modtager som tegn på omvendelse og bod askekorset på vores hoved. Ligesom Langfredag

er Askeonsdag fastedag. Prøv at overholde den og at undgå kødspiser. Så meget, eller så lidt skulle vi nok kunne klare. Vi begynder også at samle ind til årets fasteaktion: At skaffe vand til de tørstede og udhungrede folk. Små praktiske bøsser kan fås ved kirken.
Onsdag d. 14.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos A. Liss, Vognmarken 6, Aabenraa 19.30. Aftenens samtaleemne er »fredsbevægelser«. Der er mange forskellige. Vil de det samme, eller er mål og midler forskellige?
 Hvordan stiller vi os som kristne?
 Kom og sig din mening, og hør på de andres.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.
 Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Fredag d. 2.: Jesu Hjerte-fredag. Kl. 15 udstilling af Det Allerseligste tilbedelse. Kl. 18.45 sakramental velsignelse og derefter messe.
Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Asken indvies og uddeles under skolemessen kl. 9.10 og messen hos søstrene kl. 18.30.
 NB: Ingen messe i kirken kl. 8.
 Kl. 14 mødes syklubben i mødelokalet

ved skolen.
Torsdag d. 8.: Kl. 14.30 mødes de ældre og enlige i mødelokalet ved skolen. Der vil blive vist en film.
Fredag d. 9.: Kl. 16.30 korsvejsandagt.
Lørdag d. 10.: Afholdes menighedens fastelavnsfest på skolen. Vi vil forme denne fest som et besøg på »Hotel International«. Vi er jo i vor menighed rigt repræsenteret fra snart alle verdensdele.
 Festen begynder kl. 18.30 og slutter kl. 01.00. Man medbringer selv madkurv; øl og vand kan købes, kaffen er gratis. Der bliver underholdning af internationale kunstnere og senere en lille svingom til levende musik.
 Påklædning: Kom udklædt, måske i dit lands dragt, i festtøj eller sommertøj; kort sagt, kom som du har lyst, bare du medbringer dit gode humør.
 Billetter à 15.00 kr. sælges endnu ved kirken efter messerne søndag d. 4. marts.
Fredag d. 16.: Kl. 16.30 korsvejsandagt.
Onsdag d. 21.: Kl. 14 mødes syklubben i mødelokalet ved skolen.
Fredagene d. 23. og 30.: Kl. 16.30 korsvejsandagt.
 Messer uden for Aalborg
Frederikshavn, Helligåndskirken, Uranienborgvej 5.
Lørdagene d. 3., 10., 17. og 31. kl. 16.30.

Søndag d. 25.: Kl. 10.
 Thisted, Møllevej 23.
Lørdag d. 17.: Kl. 16.
 Hjørring, Holmegaardsskolen, Norgesvej.
Lørdag d. 10.: Kl. 14.30.
 Det kan nu meddeles, at der i år vil blive afholdt en basar, enten sidste weekend i november eller første weekend i december.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.
 Tlf. (06) 13 56 66.
 Præsterne: A. Meister, H. Krawczyk, G. Grünwald, Tran-Van-Bao.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Polsk messe: Hver 1. og 3. søndag kl. 12.
Skriftemål: Bedst 1. fredag kl. 18-19 eller efter aftale med præsterne.
Skolemesser: Tirsdag kl. 11, fredag kl. 8.
Pindstrup, Skt. Mikael's kapel: Hver 1. og 3. søndag kl. 10.30.

Odder, Skt. Ansgars kapel: Hver 2. og 4. søndag kl. 14.
Menighedsrådsmøde: 1. mandag kl. 19.
Mini-KUK: Hver tirsdag kl. 18.30.
KUK: Hver tirsdag og torsdag kl. 19.30.
Skt. Knuds klub for ældre: Hver tirsdag kl. 14.30.
Mariakongregationen: Hver 3. torsdag kl. 14.30.
Lørdag d. 3. kl. 11-13: Åbning af udstilling i Galleri ved kirken: Malerier af Lilly Katharina Siticum. Åben mandag-fredag kl. 17-19.
Søndag d. 4. kl. 19.30: Fastelavnsfest for hele menigheden, arr. af KUK i skolens sal.
Onsdag d. 7.: Askeonsdag. Messer med uddeling af askekorset kl. 8 og 19.
Torsdag d. 8. kl. 19.15: Katolsk studiekreds (konvertitgruppen).
Mandag d. 12. kl. 19: Retræteaften.
Tirsdag d. 13. kl. 19.30: International arbejdsgruppe.
Søndag d. 18. kl. 11: Reception i skolens sal i anledning af sr. Euphrasia Reich's 50 års ordensjubelium.
Torsdag d. 22. kl. 19.15: Katolsk studiekreds.
Lørdag d. 24. kl. 10: Sogneundervisningen. Kl. 12.30: Familiemesse.
Tirsdage d. 13., 20. og 27. kl. 16.15: Korsvejsandagter.

Læserne skriver

Den salme synger katolikker anstændigvis ikke med på

Jeg sidder og glæder mig til en udsendelse over P2 med en kvartet af Haydn. Det skulle ikke være problematisk. Men så siger programværtten: »I 2. sats findes den berømte og senere så berygtede melodi til »Deutschland, Deutschland über alles«. Den berygtede melodi! Det kunne Haydn ikke gøre for, men melodien kom til at stå som et symbol på Bismarck, Herrefolket, Hitler og meget andet, så ingen god dansker har kunnet lide at høre melodien i lange perioder af vor historie og da slet ikke under besættelsen – uanset Haydn.

katolikker anstændigvis ikke med på.
 Johannes Ewald skrev i 1778 teksten til syngestykket »Fiskerne« med det storladne digt »Kong Christian stod ved højen mast« og Ewalds ven Rogert komponerede den lige så storladne musik dertil. Da digt og melodi gik hen og blev Danmarks officielle nationalsang, kan vi trygt regne med, at de tyske militærorkestre ikke spillede den efter Danmarks

endelige brud med besættelsesmagten den 29. august 1943 – uanset »Fiskerne«.
 I min gymnasietid blev jeg begejstret for Danmarks oldtid, og jeg tegnede gerne det indoeuropæiske svastikakors, hagekorset (!) Det var også bryggeriet Carlsbergs varemærke. Af visse årsager tegner jeg det ikke mere; og det er også forsvundet fra Carlsbergs etiket og fra ølhestenes »blink« på sele-

tøjet – uanset tegnets oprindelse. En frise af svastikakors i mursten smykker dog stadig (mener jeg) kampanilen til Jesuskirken i Valby, som brygger Jacobsen skænkede.
 En vranglærer, stor eller lille, hvis særlige læresætninger kirken formelt har dømt, vil i reglen have sagt rigtige ting, arvet fra Moderkirken, men vi kan som katolikker ikke øse af sådanne kilder. Det er en delvis nægtelse af kirkens ufejlbarhed og dertil uanstændigt og forvirrende både for os selv og andre udenfor kirken.
 Kjeld Geertz-Hansen

Økumeniske bestræbelser en tvingende nødvendighed

I nr. 1, den 11. januar, farer *Jutta Neergaard* frem med bål og band mod »Lovsang«s nr. 242: »Herren han har besøgt sit folk«, som hun finder uanstændig at have med i en katolsk salmebog. At den skulle være antikatolsk, må stå helt for hendes egen regning – det har aldrig været Grundtvigs mening.
 Teksten drejer sig om tiden fra langfredag til pinse: »enkestand« refererer til kirkens tilstand, mens Jesus lå i graven – og

det »blege livets ord« til tiden inden pinse, hvor apostlene jo havde gemt sig af frygt for jøderne. Grundtvig ender så at sige altid sine salmer med at understrege Helligåndens virke i nutiden – det er da, så vidt jeg kan bedømme, særdeles katolsk; er der et angreb mod noget, må det være den rationalistiske protestantisme, der i så høj grad forsøgte at give ham mundkurv på.
 Det er nedslående, at visse katolikker absolut vil finde reformationsforher-

ligelse i salmer, hvor det vitterlig ikke findes. Økumeniske bestræbelser er ikke et modefænomen, men en tvingende nødvendighed, påbudt af Kristus og apostlene og en betingelse for, at kirken i sin mission kan virke troværdig. Det er ikke ensbetydende med, at vi skal give slip på vore grundlæggende værdier, men tværtimod at disse kan blive uddybede og frugtbargjorte i en positiv udveksling med de øvrige kristne.
 Knud-Erik Kengen

Tegner al forsikring
 Lyngby Hovedgade 4
 2800 Lyngby
 Telefon (02) 87 54 11
 Fors.kons. Sven Iding

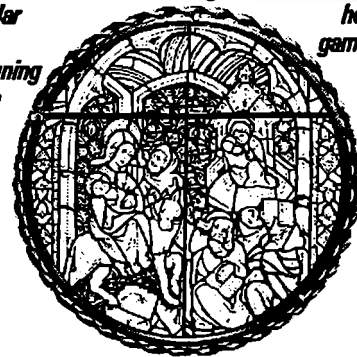

GLASMALERIER i meget smukke farver

Monteret med kæde klar til ophængning i vindue

Brændt i glas

Motiver hentet fra gamle kirker

I samme serie kan leveres:
Jomfru Maria og Jesusbarnet.
Jesus i templet som 12-årig.
Stefanus' stening.
Opvækkelsen af Jairus' datter.
 Kan indkomponeres i en blyrude, der igen kan ind sættes i en termorude.

De vise mænd Flugten til Ægypten

Diameter 25 cm.
 Pris pr. stk. 128.- kr.
 Porto 27.50 kr. ved efterkrav.
 Porto 15.- kr. ved forudbetaling.
 Fuldt returret og forsendelsesgaranti.

Jørgen Honoré

Sulsted Landevej 20
 9380 Vestbjerg
 Telefon 08-29 61 04. Giro 5 63 08 78

Han brød den onde cirkel (2)

Kærlighed og selvforsvar i Jesu liv

Af Kaare Osorio

Artiklens første del (side 6-7 i forrige nummer) kom til den konklusion, at det menneske, som ikke sætter grænser for sin kærlighed til andre mennesker, risikerer at skulle betale herfor med sit liv. Men Jesus foretrak at dø fremfor at forråde den værdighed, som kærligheden til alle – inklusive hans fjender – gav ham.

Det er dog ikke tilstrækkeligt blot at sige, at Jesus døde fremfor at løfte sin hånd i voldelighed mod sine bødler. Det gjorde han naturligvis også. Men dette frivillige og radikale afkald på brugen af vold udadtil var kun udtryk for en indre holdning, der måske var endnu mere radikal end det udtryk, den fik udadtil. Han gav nemlig på korset også afkald på at retfærdiggøre sig selv over for de mennesker, der havde hængt ham derop.

Konfrontationen

Det kræver naturligvis en nærmere forklaring. Det hævdes ofte, at mennesket, netop fordi det lever i en verden, der står under syndens fortegn, har en umistelig ret til selvforsvar over for en uretmæssig angriber, og at Jesus, skønt han personligt gav afkald på brugen af vold, ikke kan have sat spørgsmålstegn ved denne fundamentale menneskeret. Havde han gjort det, siger man, ville han have gjort mennesket totalt forsvarsløst i en verden, der er gennemsyret af synd. Og det protesterer vi mennesker nu engang imod. Det kan Jesus ikke have ment, for så ryger hele tilværelsens etiske grundlag. Det er dog et spørgsmål om ikke Jesus på korset netop har vist os mennesker, at tilværelsens etiske grundlag – altså den etiske dimension i menneskelivet – ikke er det sidste og afgørende ord i denne sag. Jesus var på korset trængt til det yderste på grund af menneskenaturens syndige afmagt. Han

var som et spejl, hvori menneskers ondskab og afsindige oprør afspejler sig: »Se, hvilket menneske! udbrød Pilatus, uden at ane den profetiske rækkevidde af sine ord. For den korsfæstede er et billede på menneskers umenneskelighed. Men det er kun den ene side af sagen, for samtidig er han også billedet på en ny og forløst menneskelighed. Han var sandelig ikke noget passivt offer for umenneskelig behandling. Han konfronterede sine bødler med en ny menneskelighed, der afvæbnede dem: den forkastede, forkaster ikke dem, der forkaster ham; den, på hvem hadet falder, lader sig ikke overmande af had, men svarer igen med kærlighed og tilgivelse.

Han retfærdiggjorde ikke sig selv

Dermed forkaster bødlerne i virkeligheden sig selv. Deres forkastelse af et menneske, der ikke forkaster dem, afslører nemlig deres totale afmagt: hadet kan ikke dræbe kærligheden, men er magtesløs. Hvad skal vi dog stille op med et menneske, der frivilligt accepterer en slaves ydmygende henrettelse, og som ikke forkaster dem, der skaffer ham af vejen? Et menneske, der ikke engang retfærdiggør sig selv over for sine bødler? Pilatus var lamslået, så lamslået at han måtte vaske sine hænder for at overbevise sig selv om sin uskyld i Jesu død.

Det er bemærkelsesværdigt, at Jesus ikke forsvarrede sig selv under rets-

»Golgotha«, oliekriddtegning af Nis Schmidt, Viuf 1969.

processen. Og grunden er nok den enkle, at han ikke ønskede at retfærdiggøre sit liv og sin lære som en sag, hans modstandere kunne forkaste. Det var ham, der ikke forkastede dem, som skulle forkastes. Hermed gjorde han sig totalt forsvarsløs, det vil sige, han gav afkald på, hvad vi mennesker anser for en fundamental menneskeret: retten til at vide sig retfærdiggjort i egne og andres øjne.

Den totale overgivelse

Det er i denne sammenhæng vi skal forstå hans ord på korset: »Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?« (Matth. 27,46). Man har ofte villet udlægge disse ord derhen, at Jesu tillid til Faderen svigtede i sidste og afgørende øjeblik. Det skyldes, at man helt har overset, at disse ord hverken er et uartikuleret skrig fra en dødsdømt eller håbløshedens triumf, men

første vers af den 22. Davidssalme, der i øvrigt slutter med en tillidsfuld forvisning om, at Gud vil gribe ind. At Jesu tro på og tillid til Faderen ikke svigtede i sidste øjeblik bevidner f. eks. evangelisten Lukas, der lader Jesus udbrude umiddelbart før han udånder! »Fader! I dine hænder betror jeg min ånd« (23,46). Denne tillid til Faderen må imidlertid ikke forstås derhen, at Jesus retfærdiggør sig selv i egne og andres øjne. Hans tro er ikke udtryk for hverken selvsikkerhed eller en indre oplevelse af Guds styrkende nærvær. Snarere tværtimod. Han føler sig forladt af Gud i den forstand, at han ikke sætter sig selv op som frelst over for dem, der forkaster ham: Gud er ikke på hans side på bekostning af de andre.

Det er præcist dette fravær af enhver form for selvretfærdiggørende appel til Gud, der karakteriserer hans totale overgi-

velse i Guds hænder. Det er denne tanke, der kommer til udtryk i den berømte kristologiske hymne i Filipperbrevet, hvor det siges om Jesus, at han »ej holdt det for et røvet bytte at være Gud lig« (2,6). Meningen er, at han ikke drog fordel af sin ret; at han ikke benyttede sig af den. Han gav tværtimod »afkald, tog en tjenerskikkelse på og blev mennesker lig« (2,7). Jesus er på korset ren gave, ren given til Gud og til mennesker, eller måske rettere fra Gud til mennesker: for han er »menneske for andre« til den bitre ende; hele menneskeheden repræsenteret og det trofaste vidne om en Gud, der er Far for alle mennesker uden undtagelse, en Far, der ikke elsker den ene (=Jesus) på andres bekostning.

»Derfor«, fortsætter hymnen i Filipperbrevet, »har Gud højt ophøjet ham og skænket ham navnet over alle navne, for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig i Himmelen og på jord og under jorden, og hver tunge skal bekendes til Gud Faders ære: Jesus Kristus er Herre!« (2,9-11).

Udtryk for Guds væsen

For den forståelse af Jesu korsdød, jeg her har skildret er ikke den rene spekulation. Naturligvis kan intet menneske ane, hvad der egentlig foregik inde i Jesu indre, da han hang på korset, det unddrager sig enhver observation. På baggrund af deres oplevelser af Jesus som opstanden fra de døde, samt mindet om hele hans holdning under retsprocessen, der førte til hans død, har de første kristne under Helligåndens inspiration klart forstået, at dette måtte være meningen med hans død. Opstandelsen er nemlig vidnesbyrdet om at Gud var med Jesus, ikke blot på korset, men i den forsvarsløse måde, hvorpå han levede sit menneskeliv. Uden opstandelsens vidnesbyrd var Jesu menneskeliv en smuk, men naiv drøm om uselvished, der på grund af menne-

skers ondskab og afmagt desværre brast.

Men Jesus har ikke kun lanceret en smuk menneskelig drøm. Det har han naturligvis også i en vis forstand. Men hvis hans måde at leve livet på – at fremme det gode og aldrig sætte sig op mod det onde – er det historiske udtryk for Guds væsen – for Gud er ren positivitet, ren gave, ren skænken sig uden det mindste forbehold, uden den ringeste blanding af negativitet, det vil sige ren kærlighed – så har Jesu menneskeliv sandelig også gyldighed foran Gud selv. Det er Gud selv, der har engageret sig endegyldigt i mennesket Jesus. Jesus repræsenterer ikke kun menneskers drøm om uselvished og kærlighed, han repræsenterer også og især Guds drøm om mennesket.

Ingen finder Gud udenom sine medmennesker

For Gud har en drøm om mennesket. Det var dette, de første kristne anede – og derfor troede på. De troede, at Jesus havde åbnet en ny vej til Gud ved at åbne en ny vej til mennesket; at man med andre ord ikke kan nå Gud – ikke finde det Luther kaldte for en nådig Gud – hvis man ikke finder medmennesket. Derfor troede de første kristne, at Jesus havde frigjort muligheder og kræfter, der lå dybt i menneskenaturen som sådan. Selv det tilsyneladende selvmodsigende at leve livet totalt forsvarsløst – at ville miste livet for at kunne vinde det (cf. Matth. 16,25; Luk. 17,33; Jo. 12,25) – selv det ligger som mulighed i os mennesker. I kraft af Guds Ånd har Jesus frigjort denne mulighed. Han er i sandhed Guds billede, og dermed har han genskabt os i Guds billede.

Vove at leve som Guds børn

Det var dette de første kristne gav udtryk for, når de kaldte sig for Guds børn. De troede på, at de af den opstandne Herre havde fået magt til at leve som Guds børn (cf. 1. Jo.

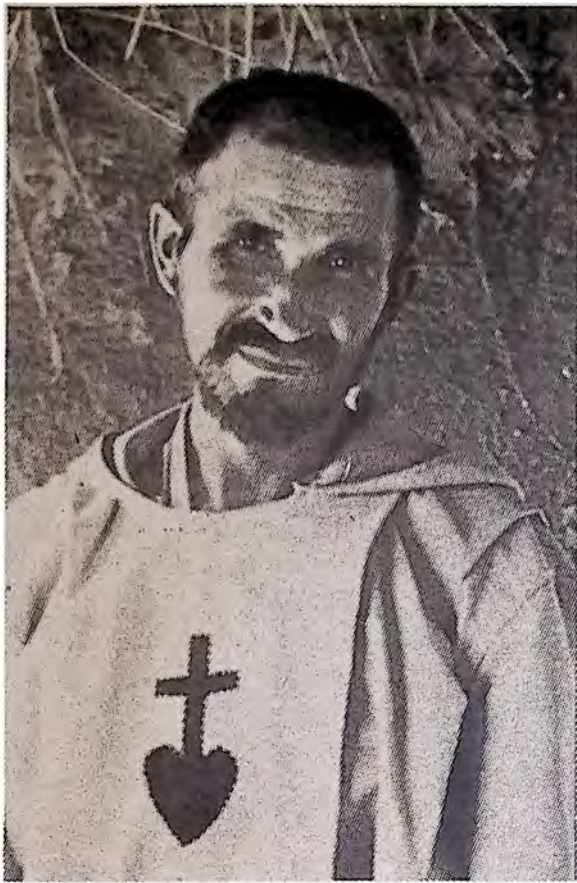
»Selv det tilsyneladende selvmodsigende at leve livet totalt forsvarsløst – at ville miste livet for at kunne vinde det – selv det ligger som mulighed i os mennesker«.

Hvor naivt og hvor radikalt?

Af Willem Wuyts

I et læserbrev i nr. 2 i år spurgte Susan Dew, hvad jeg i lederen »Frygt ikke ...« i nr. 20 af 1983 mente med evangeliets naivitet, forstået som det modsatte af verdens klogskab. Hører f. eks. fredsforskning ikke ind under denne klogskab. Og hvor radikalt skal man i det hele taget gå til værks, når bibelske udsagn skal opfattes som programerklæringer, som når Jesus selv citerer Jesaja 61 om løsladelse af fanger?

Den franske officer Charles de Foucauld (1858-1916), som søgte at realisere evangeliets radikale kærlighed. Hans livsstil lever videre hos »Jesu små søstre og brødre«.

3,1), og at de for at være fuldt ud menneskelige måtte være mere end menneskelige. Naturligvis var det lige så vanskeligt at leve som Guds barn den gang som det er i dag. Men vi skal vove det. Som Paulus skriver: I skal arbejde på jeres frelse i frygt og bæven; thi Gud er den, som virker i jer at ville og at virke, for at hans gode vilje kan ske. Alt skal I gøre uden knurren og betænkeligheder, for at I må blive ulastelige og uden svig, Guds dadelfrø børn midt i en vanartet og forvildet slægt, hvor I skinner som himmellys i verden, mens I holder fast ved livets ord« (Filipperbrevet 2,12-16).

Angst for at være forsvarsløs

De første kristne havde også deres betænkeligheder med hensyn til at give radikalt afkald på brugen af vold. For det første kunne det jo føre til martyriet som i Jesu eget tilfælde, og det viger vi mennesker nu spontant uden om. For det andet fornemmede de vel ligesom vi i dag, at det ikke uden videre kan være etisk uforvarligt at gribe til selvforsvar over for en uretmæssig angriber - især til forsvar af uskyldige og magtesløse - i en verden, der står under syndens fortegn. For det er jo til syvende og sidst her det brænder på: vi skal overleve som mennesker i syn-

dens verden. Det skal vi. Men som kristne kan vi ikke overleve på syndens betingelser. Jesu viser os at retten til selvforsvar i syndens verden ikke er det sidste ord.

Gengældelse læser intet

Mennesket har også mulighed for at elske - og vel at mærke elske uden forbehold, det vil sige at elske for kærlighedens egen skyld, for at bringe kærligheden til sejr. Han har tilmed vist os, at menneskets sande værdighed består i selvopofrende kærlighed; at det med andre ord er under menneskets værdighed at gengælde ondt med ondt. Hvor meget vi mennesker så end har ret til at forsvare os i syndens verden, denne ret kan aldrig blive til pligt, som den kristne kirke med dens lære om retfærdig krigsførelse desværre ofte har forkyndt. Netop fordi vi mennesker har låst os fast i retten til selvforsvar er kampen for vor menneskelige værdighed ned gennem tiderne blevet til alles kamp mod alle. Det er denne blodige vej - en vej, der i dag på grund af kernevåben tilmed truer helt at udslette os som menneskehed - at Jesu radikalt har brudt med, og som de første kristne, trods betænkeligheder, også brød med i lydighed mod deres Herre og Mester.

Kaare Osorio

Et kortfattet svar på disse spørgsmål kan jeg ikke give. En væsentlig sandhed synes mig dog klar: Bibelen taler aldrig nedsættende om menneskelig dygtighed.

Selv om f. eks. Jesus Sirak er en notorisk pessimist, som ikke stoler på nogen, er han jo ikke hele Bibelen. Den har intet at indvende imod vor forøgelse af viden gennem forskning og dennes anvendelse til at forbedre menneskets kår. *Adam Homo* er simpelthen skabt til at gøre sig jorden underdanig.

Måske begyndte det med kvægavl og landbrug og opfindelsen af jagtredskaber. Det blev i hvert fald også til kunsthåndværk, skibsfart og arkitektur. Allerede i bibelske tider kendte man lægevidenskab, og mennesket havde opfundet både musikken og byggekranen. Ikke engang strategi og diplomati kimser Bibelen ad: Kong Salomon, den Vise, var med rette lige så stolt af sine militære arkitekter, der anlagde hans rytteri-kaserner langs strategisk vigtige veje (2. Kron. 8,1-6), som han var af Hiram-Abi, der opførte templet i Jerusalem (2. Kron. 2,1-18). Intet af dette kaldes i Bibelen for verdens »klogskab«.

»Hvis ikke Herren bygger huset...«

Men se, når samme Salomon indleder sin salme 127 med ordene: »Hvis ikke Herren bygger huset, er bygmesterens møje forgæves; Hvis ikke Herren vogter byen, våger dens vægtene omsonst«, da får vi indblik i det, Bibelen kalder »visdom«. Visdom er sans for Guds virkelighed, som overgår menneskets »smalle« virkelighed. Hvor denne sans mangler, taler Bibelen om verdens »klogskab«, som ifølge en dansk salme »famlar i eget hjernesvind«. Denne klogskab kaldes dårskab. »Dårerne siger: Der er ingen Gud« (Salmerne 14,1 og 53, 1). Oversat til moderne sprogbrug bety-

der det den indsnævring af livets virkelighed til det målelige, til laboratoriets og skærmterminalens virkeligheder. Alternativet til denne smalle virkelighed er troens indsigt, erfaringen om Gudsforholdets brede virkelighed, som indeholder muligheder, ingen matematisk logik kan taste ind på sin computer.

Denne brede virkelighed rummer sådanne størrelser som kald, løfter, forjættelser. (Herren har »svoret ved sig selv« eller »lovet vore fædre«). Den opererer med begreber som pagt, profeti, forventning, opfyldelse. Når Jesus hævder, at nu går Jesajas profeti i opfyldelse, nu begynder »nådens tid«, nu oprettes Guds rige, så taler Han ud fra denne brede virkelighed, ud fra denne viden om Guds planer og almagt - også ud fra sin viden om, at Guds mølle maler langsomt.

Tillid til Guds løfte om Gudsriget

Det er faktisk tilliden til denne almagt, som er kernen i evangeliets naivitet: Frygt ikke, for Guds visdom gør denne verdens klogskab til skamme. Verdens klogskab er den bornerthed, som kun har øje for den halve virkelighed. Det er den enøjethed, som får gnieren til at bygge sin kornlade større, medens Herren tænker: Du dåre, i morgen kræves dit liv! Evangeliets naivitet undervurderer ikke supermagternes dårskab, når de bygger deres våbenlagre større, men den stoler på Guds løfte om Guds rige.

Det er ud fra dette alternativ, at profeter og evangelister kan tillade sig så naivt at beskrive Gudsriget som et kommende retfærdigheds- og fredsrige, hvor ingen fattige og ingen fanger findes. Det bør nok bemærkes, at her taler Jesus selv som profet. (Det var jo det, folket kaldte ham). Selvfølgelig er hans Gudsriget et fremtidssyn, en projektion iklædt poetiske billeder, som Jesus eller evangeli-

sten henter hos Jesaja, men Riget virkeliggøres allerede her og nu.

Jesus selv har sammenlignet Gudsrigets vækst med sennepsfrøets: Det laver ikke ligefrem om på verden i løbet af én dag, men det vokser. Freden begynder i nye hjerter. Jesu krav gælder altid det enkelte menneske: Omvend dig.

Evangeliets radikale livsstil

Store helgener har praktiseret dette radikalt. De gjorde evangeliets alternativ til en ny livsstil, men de begyndte med sig selv, om de så hed Antonius i ørkenen, Benedikt i Subiaco-hulen, Norbert i Prémontré, Dominikus i Bologna eller Frans i Assisi. som ligefrem »giftede sig med Fru Fattigdom«.

Store helgener havde aldrig ret megen besvær med radikalismen, men de krævede den af sig selv, ikke af deres medmennesker (eller af deres modstandere!)

Spørgsmålet er derfor ikke, hvilken slags fanger, der skal løslades i dag. Spørgsmålet er, om et retfærdigt og fredeligt samfund endnu har brug for fængsler. Også her bruger Jesus bevidst den profetiske stil. Hos alle profeter er dårskabens tydeligste kendetegn, at de fattige udplyndres og de retfærdige kanøfler, fordi dåren siger: Der er ingen Gud, som ser det. Derfor vender Jesus billedet om: Når fattige befries og retfærdige løslades, er Gudsriget begyndt, for så retter også de mægtige sig efter Guds krav. Kun retfærd skaber fred. Kun fred åbner fængsler.

Først retfærdighed, dernæst fred

I hvilken ende skal vi så begynde? Ved at åbne fængslerne i dag ville vi ikke opnå fred og retfærdighed. Vi må begynde med retfærdigheden, som betingelse for freden.

Alligevel bliver spørgsmålet stående, hvor radikalt evangeliet da skal

forstås og praktiseres. Det afhænger så af, hvor bogstaveligt man fortolker profeterne, også profeten Jesus. Som katolikker læser vi ikke Bibelen fundamentalistisk: Bibelen er ikke et stikords-register over indbyrdes lige vigtige sandheder. Som bog er Bibelen ingen fetich, dens ord er ikke magi. Bibelen er et bibliotek på 72 titler, meget forskellige af betydning og værdi. Den er resultatet af en langvarig, men genial redaktionel bearbejdelse af troendes udsagn om deres Gudserfaring. Den er et enormt broget portrætgalleri af mennesker, der i ord og gerning aflægger vidnesbyrd om troens magt og vantroens tomhed. Men den er skrevet med rod i en kultur af orientalsk fortællekunst og billedpoesi. Citater fra den har ingen anden bevirkning end den, at de udtrykker en sandhed, som er visdom i én given situation. Et andet sted i Bibelen kan der sagtens siges det stik modsatte, som så er visdom under stik modsatte omstændigheder. Derfor kan bibelciterer ikke spilles ud mod hinanden.

Som bekendt har profeten Mika sagt, at sværd skulle smedes om til plovjern og spyd til vingårdsknive (Mika 4,3; citeret af Jesaja 2,4), men Joel (3,10) kræver vitterligt det modsatte: »Smed jeres plovjern om til sværd og jeres vingårdsknive til spyd!«

Det burde både tilhængere og modstandere af selvforsvar tage højde for, inden de bruger Bibelen som våben.

Så radikalt, som man tør

Heller ikke Jesus kan køres i stilling med ord om fred. Hans skrappe ord om, at Han ikke er kommet for at bringe fred, men sværdet og splittelse mellem husfæller, er lige så kraftig profetisk radikalisme som hans krav om at vende den anden kind til. (Matt. 10,34).

Evangeliet må forstås og praktiseres så radikalt, som man tør. De, der ryger i fængslet på denne konto, eller bliver myrdet for det, eller er til grin, de véd, at Himmeriget er deres.

Willem Wuyts o. praem.

Emnehefter for unge katolikker om tro og praksis

Religionslærere og andre, der har med unge katolikker at gøre, har sikkert ofte følt savnet af læsestof, som på en letlæselig og attraktiv måde gør rede for de spørgsmål om katolsk tro og praksis, der ustandselig dukker op hos unge. Religionspædagogisk Udvalg har nu udsendt fire hefter, som i nogen grad skulle afhjælpe dette savn.

Bjørn Håkonsson skriver om bøn og på en måde, som skulle tiltale de unge.

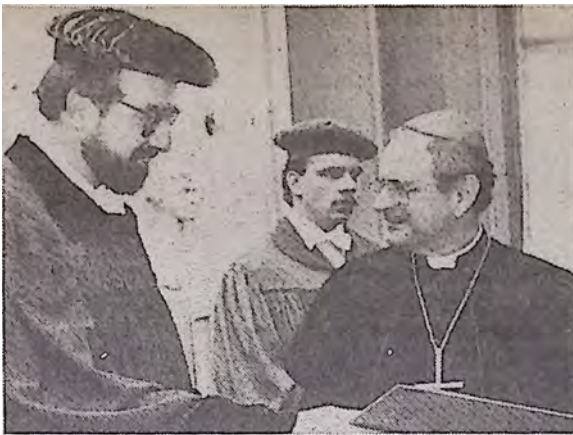
Pastor Georg Nibler besvarer spørgsmålet: Hvorfor så mange pengeindsamlinger?

Pater H. van Schaik har valgt at skrive »Breve til Jan« om eukaristien. Unge, der i forvejen har læst disse »breve« har været glade for dem.

Pater L.O. Dorn forklarer, hvad præste- og ordenskald indebærer, og Kim Brostrøm har illustreret.

Der er flere hefter på vej: »Hvad er en helgen« af pastor Bjørn Højbo er lige på trapperne, og det forlyder, at et sjette hefte er under udarbejdelse: En række unge katolikker, såvel konvertitter som »fødte« søger i korte indlæg at give deres forskellige svar på spørgsmålet: »Hvorfor katolik?«

Fremstillingsomkostningerne er holdt nede på et minimum. Hvert hefte er rigt forsynet med illustrationer og formatet er A5. Prisen er 10 kr. pr. stk., men ved bestilling af 10 eller flere eksemplarer af et hefte – eller enkeltkøb til unge er prisen kun 5.- kr.

Den 28. januar blev biskop Hans L. Martensen æresdoktor ved det katolsk-teologiske fakultet ved universitetet i Bonn. Dekanen for det teologiske fakultet, professor Helmut Merklein skildrede, hvordan biskop Martensens brændende spørgsmål, og han omtalte det store arbejde biskoppen har udført netop inden for den økumeniske bevægelse. Efter doktorudnævnelsen holdt biskoppen et festforedrag over Luther-ordet »Crux probat omnia« – »Korset prøver alt«, der også er valgsproget i hans bispekor.

Biskoppen ønsker indsamling til hjælp for sultne afrikanere Afsluttes inden fasten -

I en skrivelse til menighederne opfordrer biskoppen til, at vi fra katolsk side rækker en hjælpende hånd til transport af 17.000 tons hvede til Afrikas sultne befolkning. Biskoppen anbefaler derfor, at man i de enkelte menigheder iværksætter en indsamling, som helst ikke må kollidere med »Fasteaktion 1984«. Derfor anmodes menighederne i brevet af 2. februar om at afslutte

indsamlingen inden askeonsdag, den 7. marts.

DANIDA har ved en bevilling på 50 mio. kr. muliggjort et indkøb fra EF-lagrene på 17.000 tons hvede til sultne afrikanere. Beløbet er fordelt ligeligt mellem Dansk Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp. Folkekirkens Nødhjælp har købt hvede for hele beløbet, og de mangler nu 14,5 mio. til dækning af den samlede transport fra Europa. En indsamling i forbindelse med folketingsvalget indbragte 1,7 mio. kr. Yderligere vil en del af fragtomkostningerne blive dækket af søsterorganisationer i USA, Vesttyskland, Sverige og Norge, men der mangler endnu et beløb, som biskoppen altså opfordrer danske katolikker til at skaffe.

Beløbet, der indsamles, sendes til Caritas Danmark, Skt. Pederstræde 3, 1453 København K, giro 4 04 39 79 mærket »Hvedetransport«.

kk

Caritas udsender små mærkater

Caritas Danmarks årlige juleindsamling, som i 1982 gav ca. kr. 60.000.-, nåede i 1983 op på ialt kr. 74.582.- og er i skrivende stund endnu ikke helt afsluttet.

Det er med stor glæde, at vi på denne måde kan se en stigende interesse for vort arbejde, og bringer alle bidragyderne en rigtig hjertelig tak for deres gave. Det vil sikkert være nogle

år endnu før Caritas Danmarks bomærke bliver lige så kendt i den brede befolkning som Røde Kors' og Folkekirkens Nødhjælps bomærke.

Der er nu fremstillet små selvklebende mærkater med vort bomærke, trykt i guld på rød bund. Prisen er for et ark med 24 mærkater 10 kr.

Mærkaterne vil kunne anvendes til mange formål, ikke mindst til at

klæbe på breve og forsendelser.

Ved at bruge disse mærkater flittigt, vil De dels være med til at gøre Caritas Danmark mere kendt, og dels vil De støtte organisationens hjælpearbejde.

Mærkaterne kan fås i vort sekretariat, Skt. Pederstræde 3, 1453 København K, Tlf. (01) 12 72 61. 1 ark med 24 mærkater koster kr. 10.- + porto.

Bestillingsseddel

	Antal (ungel)	Antal (voksen)
Bøn af Bjørn Håkonsson		
Præste- og ordenskald af Leslie O. Dorn		
Messen af Herman v. Schaik		
Pengeindsamlinger af Georg Nibler		
Hvad er en helgen? af Bjørn Højbo (udk. sen.)		
R.P.U., Skt. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø.		

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpaket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det – og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00

Brutto ca. 5,8 kg

Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spiseolie 1 liter	Tæ 100 g
Smølteest 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker – mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling.

Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres anten ved en opbringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVN ApS

John Jensen

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____ Klip af og send!!!

_____ Scanpakets ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Liturgisk kalender for marts

1. grøn. Torsdag i 8. alm. uge. L.: 1. Pet. 2,2-5. 9-12. Ev.: Mark. 10,46-52. (IV Ps.).
2. grøn. Fredag i 8. alm. uge. L.: 1. Pet. 4,7-13. Ev.: Mark. 11,11-26. Eller: rød. Karl den Gode, martyr († 1127). (IV Ps.).
Kvindernes internationale bededag.
3. grøn. Lørdag i 8. alm. uge. L.: Judas 17. 20b-25. Ev.: Mark. 11,27-33. Eller: hvid. Guds Moders Lørdagsmesse. (IV Ps.).
4. grøn. 9. alm. søndag. 1. L.: 5. Mos. 11,18. 26-28. Salme 31,2-3a. 3bc-4. 17+25. R. v. 3b: Herre, vær mig en tilflugtsklippe, en klippeborg til min frelse. 2. L.: Rom. 3,21-25a. 28. Ev.: Matt. 7,21-27. *Gl. Cr. Alm. S. pf. (I Ps.).*
5. grøn. Mandag i 9. alm. uge. L.: 2. Pet. 1,2-7. Ev.: Mark. 12,1-12. (I Ps.).
6. grøn. Tirsdag i 9. alm. uge. L.: 2. Pet. 3,12-15a. 17-18. Ev.: Mark. 12,13-17. (I Ps.).
7. viol. Askeonsdag. 1. L.: Joel 2,12-18. Salme 51,3-4. 5-6a. 12-13. 14+17. R. v. 3a: Gud, vær mig nådig efter din miskundhed. 2. L.: 2. Kor. 5,20-6,2. Ev.: Matt. 6,1-6. 16-18. *Faste pf. IV. (IV Ps.).*
8. viol. Torsdag efter askeonsdag. L.: 5. Mos. 30,15-20. Ev.: Luk. 9,22-25. *Faste pf. (Johannes af Gud, ordensmand († 1550) kan ihukommes). (IV Ps.).*
9. viol. Fredag efter askeonsdag. L.: Es. 58,1-9a. Ev.: Matt. 9,14-15. *Faste pf. (Franciska af Rom, ordenssøster († 1440) kan ihukommes). (IV Ps.).*
10. viol. Lørdag efter askeonsdag. L.: Es. 58,9b-14. Ev.: Luk. 5,27-32. *Faste pf. (I Ps.).*
11. viol. 1. søndag i fasten. 1. L.: 1. Mos. 2,7-9; 3,1-7. Salme 51,3-4. 5-6a, 12-13. 14+17. R. v. 3a: Gud, vær mig nådig efter din miskundhed. 2. L.: Rom. 5,12-19 eller 5,12. 17-19. Ev.: Matt. 4,1-11. *Cr. Særl. pf. (I Ps.).*
12. viol. Mandag i 1. uge i fasten. L.: 3. Mos. 19,1-2. 11-18. Ev.: Matt. 25,31-46. *Faste pf. (I Ps.).*
13. viol. Tirsdag i 1. uge i fasten. L.: 1. Es. 55,10-11. Ev.: Matt. 6,7-15. *Faste pf. (I Ps.).*
14. viol. Onsdag i 1. uge i fasten. L.: Jonas 3,1-10. Ev.: Luk. 11,29-32. *Faste pf. (I Ps.).*
15. viol. Torsdag i 1. uge i fasten. L.: Est. IV,1. 3-5. 12-14. Ev.: Matt. 7,7-12. *Faste pf. (I Ps.).*
16. viol. Fredag i 1. uge i fasten. L.: Ezek. 18,21-28. Ev.: Matt. 5,20-26. *Faste pf. (I Ps.).*
17. viol. Lørdag i 1. uge i fasten. L.: 5. Mos. 26,16-19. Ev.: Matt. 5,43-48. *Faste pf. (Patrick, biskop († 461) kan ihukommes). (I Ps.).*
18. viol. 2. søndag i fasten. 1. L.: 1. Mos. 12,1-4a. Salme 33,4-5. 18-19. 20+22. R. v. 22: Din miskundhed være over os Herre, så som vi håber på dig. 2. L.: 2. Tim. 1,16. 18-21. 24a ell. Luk. 2,41-51a. *Gl. Cr. særl. pf.*
19. hvid. Mandag. *Josef, Jomfru Marias brudgom (s).* 1. L.: 2. Sam. 7,4-5a. 12-14a. 16. Salme. 89,2-3. 4-5. 27+29. R. v. 37: Hans slægt skal blive for evigt. 2. L.: Rom. 4,13. 16-18. 22. Ev.: Matt. 1,16. 18-21. 24a ell. Luk. 2,41-51a. *Gl. Cr. særl. pf.*
20. viol. Tirsdag i 2. uge i fasten. L.: Es. 1,10. 16-20. Ev.: Matt. 23,1-12. *Faste pf. (II Ps.).*
21. viol. Onsdag i 2. uge i fasten. L.: Jer. 18,18-20. Ev.: Matt. 20,17-28. *Faste pf. (II Ps.).*
22. viol. Torsdag i 2. uge i fasten. L.: Jer. 17,5-10. Ev.: Luk. 16,19-31. *Faste pf. (II Ps.).*
23. viol. Fredag i 2. uge i fasten. L.: 1. Mos. 37,3-4. 12-13a. 17b-28. Ev.: Matt. 21,23-43. 45-46. *Faste pf. (Turibius Mogrovejo, biskop († 1606) kan ihukommes). (II Ps.).*
24. hvid. Lørdag. *Herrens bebudelse (s).* 1. L.: Es. 7,10-14. Salme 40,7-8a. 8b-9. 10. 11. R. v.: 8a+9a: Herre, se: jeg kommer for at gøre din vilje. 2. L.: Hebr. 10,4-10. Ev.: Luk. 1,26-38. *Gl. Cr. særl. pf.*
25. viol. 3. søndag i fasten. 1. L.: 2. Mos. 17,3-7. Salme 95,1-2. 6-7. 8-9. R. v. 8: Når i idag lytter til hans røst, forhærd ej jeres hjerte. 2. L.: Rom. 5,1-2. 5-8. Ev.: Joh. 4,5-42; eller: 4,5-15. 19b-26. 39a. 40-42. *Cr. Særl. pf. (III Ps.).*
26. viol. Mandag i 3. uge i fasten. L.: 2. Kong. 5,1-15a. Ev.: Luk. 4,24-30. *Faste pf. (III Ps.).*
27. viol. Tirsdag i 3. uge i fasten. L.: Dan. IV, 2. 11-20. Ev.: Matt. 18,21-35. *Faste pf. (III Ps.).*
28. viol. Onsdag i 3. uge i fasten. L.: 5. Mos. 4,1. 5-9. Ev.: Matt. 5,17-19. *Faste pf. (III Ps.).*
29. viol. Torsdag i 3. uge i fasten. L.: Jer. 7,23-28. Ev.: Luk. 11,14-23. *Faste pf. (III Ps.).*
30. viol. Fredag i 3. uge i fasten. L.: Hos. 14,2-10. Ev.: Mark. 12,28b-34. *Faste pf. (III Ps.).*
31. viol. Lørdag i 3. uge i fasten. L.: Hos. 6,1-6. Ev.: Luk. 18,9-14. *Faste pf. (III Ps.).*

Stillinger tilbydes

Sankt Josefs Skole Roskilde

der er en privat katolsk Institution med 650 elever og 44 lærere søger pr. 1/8 1984 2 lærere.

Det vil være nødvendigt for den ene stillingsvædkommende, at ansøgeren kan påtage sig bl. a. historie, geografi og samtidsorientering samlest på 8.-10. klassetrin.

Den anden stilling omfatter almene skolefag.

Ansøgningen stiles til skolens bestyrelse og fremsendes senest 9/3 med eventuelle anbefalinger og kopi af eksamensbeviser til skolebestyrer Dan Rasmussen, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde, hos hvem yderligere oplysninger kan indhentes på tlf. 02-35 25 26.

Sankt Pauls Skole

får igen brug for nogle lærere pr. 1/8 1984 som kan påtage sig undervisning i orientering, idræt, kristendomskundskab og dansk.

Sankt Pauls Skole er en selvejende katolsk privatskole under opbygning. Der er 18 lærere og 250 elever fra børnehaveklasse til 10. klasse.

Løn- og pensionsforhold som ved den offentlige skole.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem FGL og Katolske Skolers Fagforening.

Skriftlig ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes inden den 16. marts 1984 til

Skoleleder Blanka Langsted
Sankt Pauls Skole, Frøgård Allé 8
2630 Tåstrup
telefon 02-52 19 59

Møder og arrangementer

Unge til Lourdes

Er du i alderen 16-25 år, og har du mulighed for at rejse til Lourdes i Frankrig 2.-9. juli? Her afholdes den årlige nordiske sygevalfart, og jeg søger at samle en gruppe unge, som kan hjælpe med, hvor der er behov. Flere oplysninger i k.o. 5 den 12. marts. Ellers kontakt Georg Höhling, Marievej 7, 2900 Hellerup - tlf. 01-62 03 48 kl. 18-19.

Velkommen til Helsingør

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub og Skt. Vincent menighed byder velkommen til Helsingør by og sogn søndag den 11. marts.

Højmesse i Skt. Vincent Kirke, Nygade 8, kl. 10.30. Celerabt og prædikant, sognepræst, pater G. Coenen.

Herefter spising af medbragt frokost. Besøg i karmelitterklosteret, det eneste af sin art i landet.

Senere eftermiddagskaffe.

Fællesrejse fra København med toget kl. 9.08.

Tilmelding nødvendig til: Flemming Andersen på telefon 01-29 69 23 senest onsdagen før 7. marts, hvor også yderligere informationer kan fås.

Det sker på Magleås

Torsdag den 1/3 til fredag den 2/3: Gymnasieskolernes rektorforening holder møde.

Mandag den 5/3 til tirsdag den 6/3:

Dansk Flygtningehjælp holder kursus.

Torsdag den 8/3 til lørdag den 10/3: Danmarks Matematiklærerforening (1.-10.) afholder møde.

Mandag den 12/3 til tirsdag den 13/3: Frederiksborg Amts Enkeltfagskursus holder kursus.

Fredag den 16/3 til lørdag den 17/3: Gøtøfte Børnevener holder møde for pædagoger.

Fælles fastepredikener for de københavnske sogne i Skt. Ansgars Kirke

Temæ: »Hvis du kendte Guds gave« (Joh. 4,10).

7. marts kl. 19.30 askeindvielse og messe. Prædikant: Biskoppen.

17. marts kl. 16.30 »Denne er min søn« (Mt. 17,1-13). Prædikant: Dietrich Timmermann.

24. marts kl. 16.30 »Hvis du kendte Guds gave« (Joh. 4,5-42). Prædikant: Willem Wuyts.

31. marts kl. 16.30 »De, som ikke ser, skal blive seende« (Joh. 9,1-41). Prædikant: Guido Kreienbühl.

7. april kl. 16.30 »Den, som tror på mig, skal leve« (Joh. 11,1-45). Prædikant Frank Jobst.

14. april kl. 16.30 indvielse af olierne og messe. Prædikant: Biskoppen.

Salmebogen »Lovsang« bedes medbragt.

Retræte

Katolsk Arbejderaktion - Danmark afholder sin 48. retræte den 7. og 8. april 1984 på Magleås.

Retrætens emne bliver: »Kirken i verden«.

Emnet søges belyst ud fra det andet Vatikanconcils pastorale konstitution:

»De ecclesia in mundo huius temporis« (Kirken i verden af idag).

Retræteleder bliver Christian Lerch, der giver en teoretisk indledning, hvorefter vi ud fra KA's metode: Se - Bedøm - Aktion drøfter, hvordan vi kan realisere vor tro i vor tid.

Prisen for retræten er 225 kr.

Økonomisk svagtstillede kan søge halv eller hel friplads.

Tilmelding skal ske til:

George Bune Andersen
Ved Klosteret 4, 1. tv.
2100 København Ø.
tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17 og 19.

Sidste frist for tilmelding er 2. april 1984.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat, er velkommen, udførligt retræteprogram vil blive tilsendt interesserede.

DUK-kalender

Årsmøde 2. til 4/3 1984 på Ømborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse. Husk 150.00 kr. for fællesrejse for unge over 25 år. Forbehold for pristigninger.

Dramatextmesse 17.3. 1984 i Sct. Augustins kirke, Jagtvej 183B, 2100 Kbh. Ø. Messen starter kl. 19.00.

Ministrantkursus 23. til 25/3 1984 på Ømborgen. Begynderkursus for 10-16 årige. Pris kr. 90.- og for fællesrejse kr. 90.- (kr. 150.- for fællesrejse for over 25-årige). Tilmeldingsfrist 9/3 1984.

Landsdækkende firmelsesweekend 13.-15.4. 1984 på Ømborgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 90.00 kr. og 90.00 kr. for fællesrejse, dog 150.00 kr. for fællesrejse for alle over 25 år. Tilmeldingsfrist 31.3. 1984.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariat
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Kirken i dag

I forbindelse med Skt. Josefs Søstrenes åbne hus i Skt. Hansgade 28, København, taler pastor Kaare Osorio onsdag den 28. marts over emnet: »Den katolske kirke i dag - spændinger og kontraster«. Aftenen indledes med messe kl. 18.00.

Alle er velkomne.

Familie-weekend på Øm

fredag d. 30. marts kl. 20 til søndag d. 1. april kl. 14 i forb. med det hellige år: Det forløste menneske i en uforløst verden.

Præst: pater P. Grégoire O.P.
Andre medvirkende: Elsebet Kieler, Flemming Kieler, Torben Riis, Torkild Sletved.

Børnene undervises og passes af Ruth Simonsen og Susanne Hoyos.

Pris: kr. 185. Børn u. 12 år: kr. 130. Sengetøj medbringes el. lejes for kr. 20 + kr. 20 for lagener.

Tilmelding med depositum: kr. 100 inden 1. marts til: P. Egede Andersen, Wibergsgade 25, 8600 Silkeborg. Giro 50 96 96 0. Tlf. (06) 81 45 40 kl. 18-18.30 for nærmere oplysninger.

Tilskud kan søges hos Øm-fonden: H.O.P. Pedersen, Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

DKKF's legater

Danmarks katolske Kvindeforbund administrerer 2 legater

1) Trørødhusfondlegat yder støtte til katolske småpigers sommerophold under katolske forhold.

2) Restauratør Krogh og hustrus legat, der yder en mindre støtte til katolske drenge. ferieophold.

Ansøgninger sendes til:

Marlene Henriksen
Mandalsgade 4 st. tv.
2100 København Ø.

inden den 20. marts 1984.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.500.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.000.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén
Barsehøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Aut.
el-installator
**EL MOGENS
LARSEN**
Rasmersed 31a 6200Ålborno 62 25 30/62 25 31

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01-69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

**DØGNVAGT:
01 - 86 60 56**

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ungarns religionspolitik

Fortsat fra forsiden

esse for religion i Ungarn. »Blandt unge«, sagde han ordret, »kan man i dag se en voksende interesse for religion og kirke. Det anser vi ikke for unormalt, da ungdommen af natur interesserer sig for alt, hvad de ikke kender. Denne interesse kan og bør ikke bekæmpes.«

Kirkekontorets leder bedømmer dog fænomenet »basisgrupper« som mange tusinde ungarske kristne har dannet på forskellig måde. »Små fællesskaber, som har til formål at hjælpe de troende til dybere fromhed, får stadig større betydning indenfor alle kirker. Hvis disse fællesskaber respekterer lov og orden for den pågældende kirke, kan ingen tage anstød af deres virksomhed. Indenfor den katolske kirke er der dog udviklet en bevægelse, som i lige høj grad krænker statens og kirkens love. I sin fordømmelse af

disse grupper henviser Miklos til kardinal Casaroli, som sidste år på pave Johannes Paul II's vegne har taget stilling til sådanne grupper. På trods af hans klare udtalelse har nogle fortolket den autentiske pavelige afgørelse på en måde, som ikke stemmer overens med den oprindelige hensigt. Miklos frygter, at samfundsordenen og de religiøses personlige ro herved kan blive forstyrret.

Teolog får adgang til Akademi i Budapest

Budapest (KIPA) - Den katolske filosofiprofessor dr. Tomas Nyiri har holdt sin første forelæsning i det ungarske Videnskaberne Akademi i Budapest. Videnskaberne Akademi har optaget ham som dr. i filosofi, men ganske vist endnu ikke som fuldt medlem.

Den kristne, koptiske pave Shenouda III befinder sig stadig i ufrivilligt exil fra sin menighed, isoleret i et kloster 120 km fra Cairo. Man kan frygte, at den tiltagende islamisering og dermed den øgede spænding mellem muslimer og kristne i Egypten vil medføre, at hans lovede løsladelse udskydes på ubestemt tid.

Stockholm-konferencen

Fortsat fra forsiden

man har blot en begrænset overlegenhed. Biskop Silvestrini advarede i denne sammenhæng mod risikoen for ved en fejl at fremkalde apokalyptiske ødelæggelser eller verdens undergang. Selv personer, der er uden erfaring i politiske forhold, fornemmer risikoen ved den fortsatte videnskabelige og teknologiske udvikling, som har forøget hurtigheden i anvendelse af frygtelige våben. Samtidig er den frist, som de ansvarlige har til at træffe beslutninger, afkortet til mindre end en halv time.

På grund af den øgede usikkerhed og mistro er angsten og aggressiviteten taget til, og de ideologiske modsætninger skærpet. Åbne lokale konflikter, mere eller mindre fjernt fra Europa har alle deres udspring i spændingerne mellem øst og vest.

Biskop Silvestrini er sikker på, at hvis man spurgte almindelige mennesker på gaden i Paris eller New York, Moskva eller Wien, Rom eller London, om de alvorligt vil gå ind for at forsvare de værdier, der er indeholdt i Helsinki-aftalen, - om respekt for alle nationers suverænitet og lighed, om afkald på trus-

sel om eller brug af vold, og om respekt for menneskerettighederne, samvittigheds- og religionsfrihed, - så ville svaret være positivt.

Pavestolen tror ikke, at regeringerne med vilje vil drive deres befolkninger i krig, når man tager den store længsel efter fred i betragtning, fortalte biskop Silvestrini og tilføjede, at Pavestolen er parat til at udrydde enhver tvivl om dette. Men det er dog nødvendigt, at alle berørte regeringer tilkendegiver deres klare og sande holdning og fremfor alt hører op med at fordømme deres modpart.

De forskellige befolkninger, som gennem massemedierne stadig mere opmærksomt følger den internationale debat, har ret til at få sandheden at høre. De må ikke påtvinges en manipuleret eller ensidig fremstilling. Først når staterne besinder sig på deres fælles værdier og fælles historie og åbner sig for velvillig udveksling af synspunkter, kan mistro og mistillid overvindes, og våbenarsenalerne blive overflødige. Herved vil der kunne frigøres kræfter, der kan udnyttes i et samarbejde for at nå positive, skabende mål, sluttede biskop Silvestrini.

Ægypten afskaffer kristne helligdage

Kairo (KNA) - I overensstemmelse med den stigende islamisering har Ægypten nu også indført en ny statslig helligdags-kalender for 1984. Den arbejdsfrie 25. december, som tidligere var anerkendt som de kristne kirkes juledag (selv om de fleste trossamfund fejrer Kristi fødsel på Åbenbarelsesdagen den 6. og 7. januar, Epifania) er afskaffet. I

stedet for har staten nu gjort to officielle festdage forpligtet af hviledag for alle. Muhammeds fødselsdag og nytårsdagen, beregnet efter *Hidjra*, Muhammeds udvandring til Medina i 662. Samtidig har udenlandske firmaer og banker fået påbud om at holde weekend fredag/lørdag, mens søndagen bliver almindelig arbejdsdag.

Bøn og handling for freden

Appel fra Det lutherske Verdensforbund til Stockholm-konferencen

Genève (KIPA) - Det lutherske Verdensforbund har sendt en appel til Stockholm-konferencen om tillidskabelse og nedrustning i Europa, hvori man indtrængende beder om, at konferencen må nå til positive resultater i løbet af de tre år, der er sat til møder.

Verdensforbundets executive-komite giver udtryk

for alvorlig bekymring over den farlige situation, der er opstået i verden på grund af forværringen i forholdet mellem Sovjet og USA og mellem landene i Warszawa-pagten og NATO-pagten efter sammenbruddet af nedrustningsforhandlingerne i Genève og Wien.

Verdensforbundet vender sig mod den ufor-

Ansgarværk glad for konversioner

Osnabrück (KNA) - Formanden for Ansgarværket i Osnabrücks bispedømme, *Dorothea Olbrich* har set det som et opmuntrende tegn på en tro i fremgang, at 150 skandinaver sidste år konverterede til den katolske kirke, og at efter, hvad biskoppen i Oslo, dr. *Gerhard Schwenzer* oplyser, 38 unge mænd fra de nordiske lande for øjeblikket studerer katolsk teologi.

Det vil motivere arbejdet i Ansgarværk yderligere, udtalte *Olbrich* for nylig i Osnabrück. Ansgarværket, oprettet af biskoppen i Osnabrück, dr. *Helmuth Hermann Wittler*, støtter den katolske kirke i de nordeuropæiske lande, hvor flertallet er protestanter og efter oplysning fra *Olbrich* ikke engang 1 pct. af befolkningen er romersk-katolske.

Konversioner er ikke vejen til kirkelig forsoning

Luthersk teolog kritiserer formanden for Ansgarværk

Osnabrück (KNA) - *Manfred Kiessig*, som er formand for et evangelisk menighedsråd i Hannover, har kritiseret en udtalelse fra Ansgarværks formand i Osnabrücks bispedømme, *Dorothea Olbrich*, om at 150 svenskere, der sidste år konverterede til den katolske kirke, er et opmuntrende tegn på troens udbredelse. Efter evangelisk opfattelse må man respektere enhver samvittighedsfuld beslutning om konversion. Men både katolikker og protestanter, der er økumenisk engageret, anser ikke konversioner som et middel til forsoning mellem kirkerne.

Konversioner som dem i Sverige er på ingen måde et opmuntrende tegn på fremgang i troen, snarere et tegn på resignation over

for statskirkelige forhold, mener *Kiessig*. Således er vide kredse inden for Sveriges lutherske kirke foruroliget over den svenske rigsdags beslutning, om at dåben ikke længere er en forudsætning for at blive medlem af kirken, siger *Kiessig* videre.

Holzapfel trækker sig

Danske katolikkers gode ven, den 69-årige dr. Helmut Holzapfel har trukket sig som chefredaktør for »Klerusblatt« i München. Med udgangen af 1984 ophører han også med sit redaktionelle arbejde ved det katolske »Sonntagsblatt« i Würzburg, hvor han i en lang årrække efter 2. verdenskrig var chefredaktør, meddeler KNA.

Næste nummer udsendes den 14. marts

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgarstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor William Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Ægteskab og kirkelig autoritet, side 5

Bodens sakramente, side 6

Brev til vietnameserne, side 8

En altertavles budskab, side 9

Nytænkning i økumene og sjælesorg for fraskilte

Augsburg (KIPA) - »Rom burde tage dristige og overraskende økumeniske skridt« har den ansete dogmatiker *Karl Rahner* SJ erklæret i et interview med det tyske tidsskrift »Weltbild«.

Når f.eks. formanden for det evangeliske kirkeråd EKD, biskop *Eduard*

Lohse siger, at en bispeudnævnelse, sådan som den for tiden foregår i den katolske kirke, aldrig kan accepteres af protestanter, kan Rom dog roligt svare, at det heller ikke er nødvendigt for enheden, mener *Karl Rahner*. Ingen nok så konservativ katolik kan påstå, at netop denne

konkrete måde at udnævne biskopper på, og som kirkeretten foreskriver, skulle udelukke andre former for bispevalg.

Nyt ægteskab

Også med hensyn til gengifte fraskilte ønsker *Karl Rahner* en ny måde at gribe tingene an på. Selvfølgelig kan kirken ikke uden videre godtage skilsmisse og et nyt ægteskab, men kirkens principper genspejler ikke virkeligheden, som den er, mener *Rahner*. Det er blevet klart i den senere tid, at de kirkelige domstole erklærer ægteskaber for ugyldige, fordi de ikke kan betragtes som ægteskaber, skønt de blev anset for at være det. På den anden side findes der mange former for fællesskab mellem to mennesker, som ikke anerkendes som ægteskaber, men indeholder mere menneskelig og etisk sandfærdig ægteskabelig kærlighed, end mange officielt gyldige ægteskaber gør. Derfor skaber det problemer for kirkens teori og praksis, som endnu ikke er blevet tilstrækkeligt klart belyst.

Menneskevenlig

Kirken bør tænke menneskevenligt, uden smålighed og snæversyn om disse ting, og selv om kirken aldrig vil tilslutte sig en liberalistisk opfattelse af ægteskabet, mener *Karl Rahner*, at teori og praksis altid på ny må bringes i overensstemmelse med hinanden.

Kirkelig ombudsmand i et tysk bispedømme

Rottenburg (KIPA) - Bispedømmet Rottenburg-Stuttgart er sandsynligvis det første i verden, som har udnævnt en ombudsmand for samtlige kirkelige ansatte. Et særligt informations- og rådgivningskontor er blevet op-

Skærtorsdags-scenen fra altertavlen i Løjt kirke. Læs *Jørgen Nybo Rasmussens* bidrag om denne sønderjyske kulturskat på side 9.

Altrets sakramente ingen belønning for god opførsel

Kirkejurist foreslår løsning af skilsmisse-problemet

Regensburg (KIPA) - Siden Det andet Vatikan-koncil taler kirken ikke mere om ægteskabet som et kontraktforhold, der endog kunne begrunde ægtefællers ejendomsret til hinandens krop. I dag understreges det, at ægteskabet er et fællesskab, hvori to mennesker hengiver sig til hinanden. Denne livs-enhed betragtes stadig som villet af Gud og derfor, som Kristus siger, uopløselig, men den kan gå i stykker.

Kirkeretligt er ægteskab nr. 2 efter en skilsmisse altid ugyldigt så længe den anden part endnu lever.

Men selv om en ny kirkelig ægtevielse derved er udelukket, behøver det ikke være ensbetydende med en udelukkelse fra alle andre sakramenter. Det mener den tyske lektor i kirkeret, *Matthäus Kaiser* i en nylig udkommen bog »Skilt og gengift« (Regensbrug, Pustet-Verlag).

Respekt for samvittigheden

Kaiser opfordrer kirken til at tage retsprincippet om »god tro« alvorligt, hvilket er et af grundprincipperne i teorien om formodede ægteskabers gyldighed. En fraskilt kan være overbevist om, at et nyt ægteskab er nødvendigt og følgelig ikke moralsk angribeligt. Afgørende er her den subjektive gode samvittighed. Og da kun en svær synd kan udelukke en katolik fra alterets sakramente, kan man ikke nægte et menneske delagtighed i dette sakramente som en ren disciplinær straf. Sakramenterne er ingen belønning for god opførsel, men

veje til forsoning med Gud og kirken.

Matthäus Kaiser er overbevist om, at kirkens hensyntagen til gengiftes samvittighed vil kunne hjælpe mange med samvittighedskvaler.

Tillæg om tillidskabende initiativer

Den biskoppelige kommission »Justitia et Pax« har udarbejdet et notat om de synspunkter, der er kommet til udtryk i pavelige skrivelser, bispekonferencers hyrdebrev og fremtrædende teologers artikler om kirkens holdning til nedrustning, tillidskabende initiativer og fredsbestræbelser. Kommissionens tekst vil blive bragt som et 4 siders tillæg til »katolsk orientering« i nr. 9, som udkommer den 16. maj.

Søster Susanne fik rejselegat

Sankt Josefs søster *Susanne Sønderbo* har for nylig på generalforsamlingen i Danske Kvinders Nationalråd fået *Henni Forchammers* rejselegat 1984 på ialt 5000 kr. Hun får legatet for sit pionerarbejde i Indvandrer Kvindecetret på Nørrebro i København.

Susanne Sønderbo oplyser til »katolsk orientering«, at hun midt i juni sammen med 11 andre rejser 3 uger til Konyaområdet i Tyrkiet, hvorfra de fleste af indvandrerkvinderne fra centret kommer. Her vil de stude-

Sr. Susanne Sønderbo

re kulturen og miljøet på første hånd. Sr. *Susanne Sønderbo* var »årets ansøger« blandt 50 andre.

kk

Biskoppeligt brev til vore vietnamesere

»Det har været en glæde og opmuntring for de danske katolikker at modtage jer i vore katolske menigheder. Vi beundrer den trofasthed, I viser over for den katolske kirke, og jeres dybe tro kan ofte være os til eksempel«. Sådan indleder biskoppen sit brev af 15. marts 1984 til de vietnamesiske katolikker i bispedømmet, hvori han opfordrer dem til at gøre alt, hvad de kan, for at deres børn bliver undervist i den katolske tro.

Biskoppen anbefaler ydermere, at de vietname-

siske børn sendes til de katolske skoler, hvor det er muligt.

Vær med i katolsk ungdomsarbejde

Det er også væsentligt, at »unge mænd og kvinder finder et godt fællesskab omkring troen«. Her anbefaler biskoppen det katolske ungdomsarbejde som noget væsentligt og opfordrer vietnameserne til at deltage i både det lokale arbejde og i de årlige lejre, der samler unge fra hele landet. Biskoppens brev er gengivet i sin helhed på side 8.

kk

Omfattende demonstrationer i Paris for frit skolevalg

Paris (KIPA) - Mindst 800.000 mennesker fra Paris og omegn demonstrerede den 4. marts i Versailles mod den venstreorienterede ensretning af skolerne. En lignende demonstration fandt sted den 25. februar i Lille, hvor den franske premierminister Mauroy er overborgmester. 400.000 mennesker krævede her frihed til selv at kunne vælge den skole, de ville betroe deres børn til.

Ugen før var der en stor demonstration i Bretagne. Men tilstrømningen i Lille overraskede myndighederne, da der her findes færre kuffessionelle skoler end i Bretagne. Der har også

været demonstrationer i Bordeaux og Lyon.

Biskoppen af Lille, Jean Vilnet betoner, at det ikke drejer sig om at bekæmpe de offentlige skoler eller demonstrere mod en bestemt politisk retning, men om at give også de fattigste mulighed for selv at vælge skole; og det er kun muligt, hvis staten økonomisk støtter alle skoler ens.

Hovedtaleren under demonstrationen i Versailles var Paris' ærkebiskop, Jean-Marie Lustiger, som tog sit udgangspunkt i protestens vigtigste slagord: »Skolefriheden er en grundlovssikret ret og derfor slet ikke til debat«.

Fra den omfattende demonstration i Versailles den 4. marts, hvor 800.000 protesterede mod ensretningen af både de offentlige og private skoler. Umiddelbart efter demonstrationen erklærede den franske premierminister Mauroy, at en sameksistens mellem den offentlige og den katolske skole må være mulig. En opretholdelse af den katolske skole vil kun kunne lade sig gøre, hvis staten fortsat vil yde tilskud. Foto: KNA.

Kirken skal være med i verden

Den franske bispekonference kræver handling

Paris (KIPA) - Kirken skal stå med begge ben på jorden. Det var hovedemnet for den franske bispekonferences forretningsudvalgsmøde i marts.

Bispekonferencens formand, Mgr. Vilnet stillede under sin åbningstale det samme spørgsmål, som pave Paul VI i sin tid stillede: Står kirken med begge ben på jorden?

Er kirken solidarisk

med menneskene? Biskop Vilnet besvarer spørgsmålet med et ja, kirken bør stå midt i menneskenes verden. Man behøver blot at tænke på Frankrigs økonomiske og sociale problemer, på den internationale situation, som kirken ligefrem tvinges til at være med i. Hvis den holdt sig passiv under konflikten i Libanon og Latinamerika, kunne den

lige så godt opgive sin eksistens, mener biskop Vilnet.

Som vigtigste punkter på dagsordenen drøftedes undervisningsfriheden, som for tiden får bølgerne til at gå højt i Frankrig, og religionsundervisningen i de frie skoler. De børn, som vi tilbyder trosundervisning, er måske interesserede, men ikke uden videre modtagelige, fordi

de fleste af dem bliver påvirket af den atmosfære af verdslighed og vantrø, de vokser op i, mener biskop Vilnet.

Hvad privatskolernes fremtid angår, opfordrede han kirken til, ikke uden modstand at lade sig ud-rangere som statskolens »konkurrent«, men at forsvare og lette forældrenes frie valg af skolen til deres børn.

Også demonstrationer i Spanien

Madrid (KIPA) - Den 25. februar demonstrerede flere hundredtusinder mod den socialistiske regerings planlagte skolereformlov i Spanien.

Carmen de Alvear, der er formand for De katolske Familieforbund, påpegede i sin tale, at et frit retfærdigt pluralistisk samfund bør respektere forældrenes moralske, religiøse og kulturelle overbe-

visninger og opgive den planlagte reform.

Reformen går ud på det samme, som har vakt stor modstand i Frankrig og på Malta: socialistiske regerings forsøg på at afskaffe den grundlovssikrede skolefrihed og indførelsen af en statslig og partipolitisk kontrolleret enhedsskole i stil med østeuropæiske étparti-staters skolepolitik.

Tvang mod katolske skoler på Malta

La Valetta (KIPA) - Den maltesiske regering kræver, at undervisningen i de katolske skoler skal være gratis. Hvis kirken ikke vil rette sig herefter, bliver skolerne offentlige. Kirken er rig nok, mener undervisningsminister, Carmelo Mifsud.

Partiformanden for oppositionspartiet, Edward Feiech Adami støtter den katolske kirke. Ærkebiskop Mercieca erklærer, at kirken har ret til egne skoler, som en del af sin mission.

Den socialistiske mindretalsregering under Dom Mintoff ønsker at indføre enhedsskolen, som udelukker forældrenes ret til frit valg af skole. EF har truet med at udelukke Malta fra Det europæiske Fællesskab, hvis den fortsætter sin anti-demokratiske politik.

Dom Mintoff kom til magten i 1981 efter en pludselig ændring af valgloven, hvorved Mintoffs Labour Party vandt med 49,2 % af stemmerne over Nationalist partiet, som fik 50,8 % af stemmerne. Hans regering startede omgående en kampagne mod de katolske skoler og institutioner. I statskolerne er religionsundervisning blevet forbudt. Også samtlige kirkelige festdage er blevet afskaffet som fridage. I juni 1983 begyndte statens ekspropriering af kirkelige ejendomme. 98 % af befolkningen på Malta er katolikker.

Hvis ikke de katolske skoler fra 1. oktober 1984 indfører gratis undervisning, bliver de lukket eller eksproprieret af staten, har Dom Mintoff erklæret.

Romero-dag i Trinitatis Kirke

Den 24. marts blev ærkebiskop Romeros fire års dødsdag mindet mange steder verden over og også i København ved en højtidelighed i Trinitatis kirke. Oscar Arnulfo Romero blev myrdet i 1980 i El Salvador under forberedelsen til en messe.

På billedet herover ses jesuitterpræsten, Jorge Manzano under mindedagens økumeniske gudstjeneste i Trinitatis kirke, hvor flere andre katolikker deltog. Prædikant var generalsekretær for det økumeniske fællesskab, Christian Balslev-Olsen.

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det - og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00
Brutto ca. 5,8 kg

Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spiseolie 1 ltr.	Te 100 g
Smølleost 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt! Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker - mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling.

Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres gratis ved en opngning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVEN APS

John Jensen

Send omgående Deres ønske til følgende adresse:

_____ Klip af og send til _____

Scanpakket ApS
Dampfarvej 8
2100 København Ø

Højskole på Magleås? DUK-aften i pastoralrådet

Ændring af menighedsrådene muligvis på vej

Skal der igen være højskole på Magleås? Det er et af de spørgsmål biskoppen og forretningsudvalget har stillet sig selv i den fortsatte debat om Magleås fremtid. Netop i en arbejdsledstid, hvor mange unge har mulighed for at bruge et halvt år på en højskole, var det måske rimeligt, at den katolske kirke forsøgte at lave en højskole, hvor de kristne værdier set fra den katolske kirkes side, er i højsædet. Biskoppen har nedsat et udvalg, der nu undersøger muligheden for at lave højskole på Magleås.

Udvalget består af *Walther Dalland, H.O.P. Pedersen* og *sr. Agnes Cæcilie Jönsson*.

Det bør dog understreges, at der endnu ikke er truffet endelig beslutning om noget som helst. Hvis der skal laves højskole på Magleås, kan det aller tidligst blive til efteråret 1986 – altså om to et halvt år.

Underskud i kirken?

I et foreløbigt skønnet regnskab for 1983 – altså

sidste års regnskab, er der i øjeblikket et driftsunderskud på 29.000 kroner. Men det er altså det foreløbige regnskab. Bispedømmets revisor håber på, at det ender med et driftsoverskud på ca. 75.000 kroner, når det endelige regnskab foreligger om kort tid. Regnskabet skal som sædvanlig behandles på pastoralrådets majmøde.

Katolske lærere til katolske skoler

Biskop *Hans Martensen* opfordrer de katolske lærere til at søge stilling på katolske skoler. Det skete, da pastoralrådets forretningsudvalg for nylig fik en orientering om de katolske skoler i Danmark.

De katolske læreres samlede andel af de ansatte på skolerne er faldet i takt med, at de katolske skoler er blevet større og samlet har fået stadig flere elever. Biskoppen mener, at det er vigtigt, at skolerne bevares som et kristent miljø, og at skolerne er den katolske kirkes ansigt ud til det øvrige samfund. Biskoppen fandt, at der

blev gjort et stort arbejde på skolerne.

I pastoralrådets forretningsudvalg var der ønsket om på et senere tidspunkt at drøfte skolerens forhold, og ikke mindst bispedømmets anlægsbudget, hvor en meget stor del af de tyske tilskud i dag går til udvidelser, vedligeholdelser og opførelse af nye katolske skoler.

Erling Tiedemann forlader forretningsudvalget

Erling Tiedemann har meddelt forretningsudvalget, at han ikke genopstiller til udvalget, når forretningsudvalget er på valg til maj. Erling Tiedemann fortsætter i selve pastoralrådet, og i de særlige udvalg han i øjeblikket sidder i – først og fremmest det udvalg, der arbej-

der med vedtægter for pastoralråd og menighedsråd som følge af den nye kirkelov.

DUK får en aften med pastoralrådet

Danmarks Unge Katolikker får en aften med pastoralrådet, når rådet holder sit majmøde på Øm. Det bliver DUK, der selv lægger programmet og dagsordenen for, hvad der skal drøftes mellem de to råd.

To store katolikker hædres

1986 bliver året, hvor to fremtrædende danskere skal hædres i kirken. Det drejer sig om Knud den Hellige, der blev dræbt i Odense den 10. juli i 1086, og om Niels Steensen, som har 300 årsdag i 1986. Der

er nedsat grupper til at forberede festlighederne for de to. Lektor *Tore Nyberg*, Odense, er med i gruppen om Knud den Hellige, mens bl.a. *Kasper Kallan* er med i Niels Steensen-gruppen.

»Fællesskabet i familien«

Arbejdsgruppen, der gennem snart et år, har arbejdet med pavens rundskrivelse »Fællesskabet i familien«, har nye ideer. I forbindelse med det næste pastoralrådsmøde på ØM lægger arbejdsgruppen op til ny debat. Den stiller bl.a. spørgsmålet, om der skal oprettes mere permanente udvalg, der kan behandle en række af de emner, der har været drøftet, herunder ægteskabet, familien i menigheden, cølibatet osv.

Arbejdsgruppen stiller spørgsmålet så åbent, at pastoralrådet på sit møde, selv kan nedsætte de eventuelle permanente udvalg.

Menighedsrådene skal laves om

Biskop *Hans Martensen* ønsker vedtægterne for pastoralråd og menighedsråd ændret, så de kommer i overensstemmelse med den ny kirkelov. Pastoralrådets forretningsudvalg har derfor nedsat et udvalg, der skal arbejde med vedtægterne. Når biskoppen og arbejdsudvalget er nået frem til, hvordan de mener, pastoralrådets og menighedsrådenes beføjelser skal være efter den nye lov, vil vedtægterne komme til behandling på et pastoralrådsmøde i november 1985 – det er altså om halvandet år.

Arbejdsudvalget består af pastoralrådets formand *Ellen Marie Lebahn*, *Erling Tiedemann*, *Dieter Timmermann*, *Ib Andersen* og *Inger Saxild*.

International bibel-quiz udsat

Den internationale bibel-quiz, som skulle begynde sine konkurrencer den 18. marts, er udsat på grund af nedskæringer i det israelske budget, oplyser den

israelske ambassade. Før tilmeldingsfristens udløb den 4. marts havde ambassaden fået mange henvendelser fra interesserede.

Forbøn for fred

Det økumeniske Fællesråd har nu udsendt en avis, udarbejdet af en række børne- og ungdomsorganisationer, bl.a. Danmarks Unge Katolikker, som skolemateriale om fred og retfærdighed. Men avisen

henvender sig til alle, idet den indeholder færdige forslag til bønsgudstjenester for fred.

Materialet fås hos Det Økumeniske Fællesråd, Nørregade 11, 1165 København K. www

Oliemesse i domkirken

I år fejres oliemessen i domkirken lørdag den 14. april kl. 16.30. Det er en messe, i hvilken katekumen- og sygeolien hvert år bliver velsignet og krisam indviet. Ifølge ritualet fejrer biskoppen messen i

koncelebration med »præsterne fra de forskellige egne i bispedømmet«. Den er dermed en »tilkendegivelse af præstedømmets fylde og tegn på præsterne nære forbindelse med biskoppen«.

Forberedelser til den festlige messe i kirken på Øm, hvor 64 ministre fra hele landet deltog den sidste weekend i marts. Alle vendte hjem med gode forslag til liturgisk fornyelse i sognekirkerne. Foto: Bernhard Stretch.

Ministranternes indtog

»Se, jeg er Herrens tjenerinde« svarede Maria, da hun fik besked på, at hun er fuld af nåde og skulle være Jesus mor. Dette fejrer kirken midt i fastetiden, og det fejrede 64 ministre fra hele landet i alderen 9 til 16 år på ministrantweekenden den 23.-25. marts i Øm. Næsten alle ministre havde dragt med hjemmefra, og festmessen havde velnok den største ministrantdeltagelse længe set herhjemme.

Den korte weekend var fyldt med energi, virkelyst og liturgi. Der var undervisning, liturgiske gåder, flæskesteg, lagkage, tryller, breakdance, sang og overgang til sommertid, med årets bedste jyske snefald.

De om søndagen endnu begejstrede men en anelse trætte ministre vendte hjem fra Øm med en 18 siders ministrantmappe, produceret for weekenden. Børnene og de unge kan sikkert nu fortæl-

le deres forældre ting, som forældrene ikke ved, og måske endda give deres sognepræst et liturgisk forslag med på vejen...

Mappen, der arbejdes med på weekenden, vil muligvis blive udgivet i løbet af efteråret/vinteren. Derfor bedes forældre, sognepræster, KUK og DUK'er kommentere den. Kommentarer sendes til DUK's sekretariat, København.

Bernhard Stretch.

Katolsk Håndbog sælger dårligt

Katolsk Håndbog 1983, der kom i slutningen af 1983, efter ikke at være udkommet i årevis, er ikke blevet den succes som ventet. Katolsk Håndbog sælger meget dårligt.

Håndbogen giver et historisk og nutidigt billede af, hvem, der er hvem, og hvad, der er hvad, i den katolske kirke i Danmark.

Det var ventet, at især menighederne ville være interesseret i bogen, men indtil nu er der ikke mange, der har bestilt den.

Ny 10-års kontrakt

Bispedømmet er på vej med nye 10-årskontrakter til dem, der ønsker at støtte den katolske kirke med et fast årligt beløb eller en fast procentdel af den skattepligtige indtægt. 10 års kontrakten skal gøres mere overskuelig, og den vil komme til at ligne de 10 årskontrakter, der i dag bruges af andre kirkesamfund. Det betyder bl.a., at også ikke-katolikker kan støtte den katolske kirke og trække beløbet fra i skat. Om det så vil ske i praksis er nok en anden sag.

Urostifteren

Urostiftere blev korsfæstet i Romerriget. I Franco Zeffirellis Jesusfilm står Hovedskalhøjen uden for Jerusalems mure ligefrem beplantet med en advarende bjælkekonstruktion med plads til mange oprørere, for dem var der nok at tage af. Zeloter og knivstikkere vidste i forvejen at de, klynget op på dette rædsomme stakit, ville komme til at udskrive deres sidste forbandelser mod Rom.

Jesus af Nazaret kom til at hænge blandt dem, anklaget for at have overtrådt både Moselovens blasfemi-paragraffer og sabbatregler, og kejser Tiberius' skattelove. For Pilatus var kun det spørgsmål afgørende, om anklagede satte sig op mod kejseren, men det mente han ikke var tilfældet. Overtrædelse af Moses' love kunne straffes med stening, ikke med korsfæstelse. Det er derfor en mesterlig beskrivelse af komplotmagernes beskidte taktik, de fire evangelister har overleveret os: Vi hører Rom-hadende farisæere påberåbe sig romersk lovgivning for at skaffe sig af med en jøde, der har vovet at lære folket en ny forståelse af Moses' love! Han hævder jo, at sabatten er givet for menneskets skyld, ikke mennesket for sabbattens, og - endnu værre - at lovens bogstav slår ihjel, men kun lovens ånd gør levende. Han burde stenes.

Men han blev korsfæstet. Mens vi, med spænding eller skuffelse, for film er jo kun film, og man ved aldrig, hvilke fortolkninger, der vil overraske en, ser frem til de to sidste afsnit på palmesøndag og langfredag, kan vi ikke undgå, at vore tanker tvinges tilbage til de mest profetiske af fastetidens søndagsevangelier:

Jesus forherliget på bjerget, stående imellem lovgiveren Moses og lovforsvareren Elias, større end de største af Israels profeter.

Jesus ved Jakobs brønd, hvor en samaritansk kvinde, som ikke hører til »Jakobs Hus«, forstår Guds gave og bliver indlemmet i det nye Gudsfolk.

Helbredelsen på en sabbat af den blindfødte, der siger de pragtfulde ord: »Det er da underligt, at I ikke ved, hvor Han er fra!«

Hvor Jesus er fra forstår vi vel kun, hvis vi har øje for, at mennesker er vigtigere end love, at sande tilbedere ikke behøver hellige ritualer på nationale bjergtoppe, men tilbeder »i Ånd og sandhed«, og at sende kan forblive blinde, alt imens blinde ser.

Det mest chokerende i hele Jesu lidelsesbetretning er de skriftkloges selvbedrag: Retroende om nogen, og retfærdiggjorte blot derved, at de har Abraham til fader, ser de dog intet, forstår de intet af alt det, de selv har lært folket at tro på og længes efter. Og alt dette går i opfyldelse for øjnene af dem, mens de selv opfylder profetens ord om Jerusalem, »som slår profeterne ihjel«.

Skrifterne spiller en vigtig rolle i Zeffirellis menneskevarme filmatisering, især teologernes uenighed om, hvordan skrifterne skal forstås. Og så kom det bag på dem alle, at urostifteren »opstod på den tredje dag - efter skrifterne«. Med Pauli ord: »Han blev ophøjet, højt over al skabning, og fik navnet over alle navne« (ifølge biskop Martensens udlægning netop det usigelige navn Jahveh), for at alle folkeslag må erkende at Jesus er Kristus, og Kristus er Gud i blandt os.

Og siden har uroen om Ham aldrig lagt sig. Påskemat fejrer vi Hans opstandelse med lysets og dåbsvandets indvielse. Vær med, for det er den første grund til vor glæde over, at være troende og katolikker. **ww**

Ingen fornuft i dogmatikken om Treenigheden

Der er et spørgsmål, som har trængt sig mere og mere på, jo ældre jeg er blevet. Det er spørgsmålet om Treenigheden.

Jeg fatter ikke, hvordan Sønnen, som er født, ikke skabt, forud for alle tider, kan undfanges og fødes af Maria. Hun må i så fald have leveret ægget. Men hvordan kan Sønnen, der i sin guddommelige tilstand var fuld og hel, lade sig lave om til noget, der er tilsvarende en sædcelle og dermed kan blive det halve af Jesus? Eller altså af sig selv?

Samtidig er det mig også umuligt at forstå, hvordan han, født af Faderen bliver undfanget af Helligånden. Han kan da ikke have to fædre?

Nu troede man, så vidt jeg ved, i Oldtiden, at en sædcelle var et lille menneske. (Man var ikke klar over sammensmeltningen af sædcelle og æg). Hvis det var tilfældet, at Gud lod Sønnen omdanne til et befrugtet æg, ville det jo

være muligt for Sønnen at blive menneske. Men så var Maria jo kun plejemor; og så vidt jeg ved er der et dogme, der taler om Marias biologiske moderskab? Så det dur altså heller ikke.

Tilbage er der vel kun det fornuftige, at Josef var far til Jesus?

Da jeg efterhånden ikke kan finde nogen fornuft i

dogmatikken om Treenigheden set i forhold til jomfrufødslen, vil jeg gerne spørge om, hvordan moderne teologi ser på disse spørgsmål?

Aage B. Westergaard

Aage B. Vestergaard stiller spørgsmål, som teologien hverken kan besvare kort eller helt fyldestgørende. Vi kan henvise til biskop Martensens seneste bog, »Dåb og gudstro«, Niels Steensens forlag, 1982, og bladet »Magasin« (samme forlag), hvor p. Kaare Osorio i 1983 har skrevet flere artikler om moderne teologi. **Red.**

Læserne har krav på seriøse anmeldelser

Kaare Osorio tager fejl, når han mener, at kun en seriøs publikation har krav på en seriøs anmeldelse. Det forholder sig faktisk sådan, at et seriøst publikum altid har krav på seriøse anmeldelser. Men det kræver naturligvis seriøse anmeldere.

Børge Mannov

Bodens sakramente bør også modtages én gang om året

Mon ikke det var en forglemmelse, at der under indlægget »De officielle fastebestemmelser for bispedømmet« i »katolsk orientering« nr. 5, 14. marts intet stod nævnt om, at det også hører under katolsk praksis at modtage bodens sakramente i det mindste een gang om året?

Vibeke Lasheras

Den katolske praksis har altid tilrådt katolikker at gå til skrifte som forberedelse til påskekommunionen, men det er kun selve kommunien, der er blevet påbudt. Den eneste bestemmelse, der findes om skriftemålet er, at dette sakramente skal modtages, når man har begået en dødsynd. **Red.**

kirkeligt fællesskab, hvor man kan støtte hinanden og præsten, både i medgang og i modgang. Hvis en menighed er afhængig af én mand så står og falder menigheden med præsten, og det kan hverken præst eller menighed bære.

Luthers Maria-forståelse

I de 5 dage på Stensballe Kloster fik vi også tid til at høre et oplæg af Jesper Fich om Luthers Mariaforståelse. Dette var emnet for Jespers teologiske diplomarbejde i 1983. Endvidere fik vi besøg af sr. Regina fra Skt. Josefsstrene, der engageret fortalte om sit arbejde i fængselsjælesorgen.

Jylland byder på en storlået natur, og Horsens-Silkeborg egnen er ydermere en kirkehistorisk fortælling i sig selv. Her findes kirken, hvorfra reformationen iværksattes i Danmark og Himmelbjerg (147 m) med den prægtige Gudenå. Vi sagde ja tak til at opleve disse steder og besøgte endvidere Ømborgen (Katolsk Lejrcenter) og Jesu små Søstre, der bor lige ved siden af.

Det var en dejlig uge, hvor også de personlige samtaler med bispem havde plads og fik den tid, de behøvede.

Bernhard Stretch

Man skal ikke forvente præsten er en Superman

Danske præstestuderende til årsmøde på Stensballe Kloster i Horsens

For anden gang har de danske præstestuderende holdt et nytårsmøde i Danmark sammen med deres »kontaktpræst«, Gottfried Grünwald SJ og biskop Hans Martensen. Åstedet var Stensballe Kloster i Horsens, som drives af assumptionssøstre.

Vi var 11 præstestuderende på mødet, heriblandt den norske Gustav Johannesen SJ, der for tiden er i praktik i Århus, samt 3 nye, der skal begynde deres studier til efteråret: Poul Clausen og Michael Alvang, som skal studere ved St. Georgen, Frankfurt, og Torben Thustrup, der skal studere i Münster.

Mødets tema var os selv. Hvad vi tænker om

kirken i dag og fremover, vore negative og positive forventninger, præste- og menighedsforestillinger.

Hvor går den ensomme hen?

Gennemgående blev der talt om nødvendigheden af et ægte kirkeligt fællesskab, både i menigheden og mellem præst og menighed. Enkelte udtrykte angst over for deres fremtidige situation: man sidder alene i et sogn, ene mand, af hvem det forventes, at han skal »betjene« menighedens behov. Hvor går man hen, når man føler sig ensom eller savner råd? Det kan være svært at være præst...

I denne sammenhæng blev der talt om cølibatet. Biskoppen sagde hertil, at

i dag såvel som fremover, betyder præstekaldet et liv i cølibat. Forstår man cølibatet som en gave på samme måde, som ægteskabet er det, sagde en, er cølibatet en kærlighedens gerning, der giver kraft og frihed. Den skal man udnytte, det hører til kaldet.

Præsten kan ikke klare det hele

Præstens »anderledeshed« er af stor betydning. Det forventes, at han er til for menigheden - han har så at sige en »naturlig« ledelsesfunktion. På den anden side kan man ikke forvente, at præsten er en Superman. Han er på godt og ondt et menneske som alle andre, og derfor er det nødvendigt, at der er et

HUSK det lille røde girokort med penge til bladet

Om ægteskab og kirkelig autoritet

Forrige sommer deltog jeg i en paveaudiens på Peterspladsen i Rom. Paven talte – på mange sprog – om ægteskab ud fra evangelierne og især Paulus. Det er en stor oplevelse at være sammen med tusinder af mennesker fra alverdens lande, der er fælles om tro og idealer og samlet om et menneske, der er led i en 2000-årig kæde af efterfølgere af Kristus, og som også selv prøver at følge Kristus efter i ord og gerning.

Efter sin tale gik paven rundt og snakkede med nogle af deltagerne, især de syge og handicappede. Jeg var så heldig, at han også kom hen til mig. Jeg fik lejlighed til at sige til paven, at ikke alt det, han havde sagt om ægteskab passede til forholdene hjemme i Danmark. Hvor meget paven opfattede af det, jeg sagde, ved jeg ikke, men han sendte i al fald sin hilsen og sin velsignelse hjem til vores danske folk. Det var hermed viderebragt.

Jeg kom til at tænke på det, da jeg læste *Henrik Lewandowski's* udmærkede indlæg i k.o. nr. 3 i år om forberedelse til ægteskabet. Han har utvivlsomt ret i, at ægteskabskurser gør det ikke. Det er let nok at lære visse grundregler, men »ægteskabelig musik« frembringer de ikke.

I samme nummer af k.o. fortæller på forsiden, at mange unge i det katolske Østrig holder sig

borte fra kirken, fordi den kirkelige sexualmoral anses for teoretisk og derfor uærlig. For de fleste unge er kærlighed, ikke ægteskab, forudsætningen for sexuel samkvem, og prævention accepteres. Religiøsitet forandrer kun i ringe grad de unges seksuelle vaner, og kun få unge føler sig bundet af kirkens autoritet.

Uttaladeligt at have egne meninger

Meget er ændret også indenfor kirken siden 50'erne. Det, vi dengang lærte om Kristi og kirkens syn på ægteskabet, er ganske vist omtrent det samme, som pave Johannes Paul II lærer i dag, og det vil næppe blive ændret synderligt.

Men dengang følte de fleste katolikker sig langt mere bundet af kirkens autoritet, og det var nærmest utilladeligt blot at drøfte problemerne, højt at give udtryk for andre meninger. Det var som Lewandowski skriver kæft, trit og retning.

Jeg havde engang drøftet spørgsmålet om prævention med min skriftefar. Han var meget forstående og gav udtryk for, at det nok var noget, vi selv måtte afgøre med vor samvittighed.

Jeg fortalte dette på et offentligt møde i A.C., hvor professor *Brøndsted* havde kritiseret kirkens forbud mod prævention som umoralsk og som en hindring for fremskridt i

mange U-lande. Bagefter blev jeg af katolikker, der havde overværet mødet, bebrejdet min illoyalitet mod kirken. Det at træde offentligt frem og støtte en kritik af kirkens lære, blev betragtet som noget nær et forræderi. En præst, jeg holdt meget af, lod mig vide, at den præst, der havde udtalt sig som nævnt i skriftestolen, derved havde udelukket sig selv fra kirkens samfund i henhold til en autoritativ udtalelse af Pius XI.

Denne reaktion smertede. For mig var kirken det faste holdepunkt i livet, sandhedens klippe. Nu følte jeg det hele vakle, hvis det at være katolik skulle stå og falde med blind accept af kirkens præventionsforbud selv i strid med ens samvittighed. Jeg syntes, ethvert fornuftigt menneske måtte kunne se, at det ikke kunne være meningen, at katolikker verden over bare skulle have alle de børn, de kunne få – eller leve i en slags cølibat i ægteskabet. Lægevidenskaben havde ganske ændret forholdene og forskellen mellem såkaldt kunstig (forbudt) og »naturlig« (tilladt) prævention forekom kunstig og unaturlig, teoretisk og uærlig.

Autoritet og manglende forståelse

Alt dette ligger år tilbage og kunne for så vidt være ligegyldigt, hvis det ikke var, fordi det fik mig til i mange år at holde mig på afstand af kirken – ligesom mange unge i Østrig nu gør af tilsvarende grunde. Jeg følte mig ligesom svigtet af dem, jeg holdt mest af, over manglende forståelse for mit syn. Det var nok også medvirkende til at ødelægge vores ægteskab, fordi min kone åbenbart var mere autoritetstro over for kirken end jeg, hvilket ikke skal bebrejdes hende, selv om det var svært at leve med. Hun var indstillet på at føde alle de børn, vor Herre ville give os – hvad jeg fandt uansvarligt, selv om det bestemt er en lykke at have fået mange børn – som der står i Davids 128. salme. (David havde dog ikke lige megen glæde af alle sine børn!)

Pastor *Ib Andersen* holdt engang et foredrag om kirkens ægteskabslære.

Han bemærkede bl.a., at der i den kanoniske lovs kapitel om ægteskab ikke et eneste sted var nævnt ordet »kærlighed«. Om det stadig er tilfældet i den nye udgave, ved jeg ikke. Så er det nok alligevel bedre at læse Pauli brev til Efesus-menigheden, kapitel 5 eller korinterbrevets kærligheds-lovsang i det 13. kapitel.

Pater *Roos* sagde engang: Når katolikker falder fra kirken, er det i reglen fordi de ikke kan acceptere de krav, den stiller til os. Det leder tanken hen på den historie, der skildres i Johannes-evangeliet kapitel 6, hvor Jesus først har bespist 5000 mennesker, der begjærede vil gøre ham til konge. Men da han så siger, at han selv vil være føde for dem, anså de ham for at være skør. Sådan noget vås kunne fornuftige mennesker da ikke acceptere, og de fleste gik deres vej. Jesus spurgte så apostlene, om de også ville gå, hvortil Peter svarede: Herre, til hvem skulle vi gå? Du alene har det evige livs ord.

For og imod ægteskabskurser

Der er viselig meget af det, kirken lærer, der kan lyde som volapyk, og som holder mange borte fra kirken. Man skal nok ikke lade, som om man forstår og accepterer alt, hvad kirken lærer. Peter og de andre apostle forstod vel ikke bedre end andre, hvad Jesus mente med at spise hans legeme og drikke hans blod. Kirkens ord kan nok virke lige så hårde og uforståelige i dag. Men til hvem skulle vi ellers gå?

Som Lewandowski skriver, skal man ikke vente, at ægteskabskurser vil

gøre kirkens syn på ægteskab mere forståeligt for vore unge katolikker i dag, end dengang jeg var ung, at det vil føre til flere og bedre katolikker. Måske tværtimod. Apostlene forstod heller ikke Jesu ord om ægteskabets uopløselighed (Matt. 19, 10-12). Men der er nok den fordel i dag fremfor tidligere, at man må have lov at sige højt, at man ikke forstår det, kirken lærer, og det ser ud til at selv en præst eller biskop i dag kan tillade sig, når han har fortalt om kirkens lære, at tilføje: I sidste instans må I have lov at følge jeres samvittighed. Man må så bare håbe, at ægtefællernes samvittighed kan følges ad. I al fald bør det ikke stilles således op, at vi ikke kan være katolikker og kristne, hvis vi ikke uden videre kan forstå og acceptere hele kirkens lære om ægteskabets uopløselighed, cølibat, prævention, homosexualitet osv. For til hvem skal vi så gå? Kristus og hans kirke har utrolig meget andet godt at give os, som vi ikke kan finde andre steder i verden.

Man kan jo også vende sagen om og spørge: Har den »frie« indstilling til sex og ægteskab, til samliv uden ægteskab, til skilsmisse, abort, prævention og homosexualitet, som almindeligt accepteret i Danmark, ført til større lykke, velsignelse og fællesskab mellem mennesker? Oplever vi ikke dagligt i kølvandet på denne frihed tragedier og ulykkelige forhold mellem mennesker, som kan føre os til at spørge, om ikke det alligevel er værd at lytte til kirkens og pavens ord om ægteskabet, selv om meget af det, der siges,

i første omgang virker uforståeligt og blottet for det, de fleste forstår ved kærlighed?

Derfor har Lewandowski nok ret i, at kurser i katolsk ægteskabslære i sig selv ikke har så megen positiv værdi. Kun hvis de ledes af personer, helst ægtefæller, der selv har formået at praktisere reglerne og som har bevaret en ægte kærlighed til hinanden, kan derigennem være et virkelig forbillede for andre.

De gode eksemplers magt

Jesu lære om kærlighed til hinanden ville ikke være meget værd, om ikke han selv var gået i forvejen og havde vist i praksis, hvad det drejede sig om og til sidst frivilligt døde på korset som en foragtet forbryder for det, han ville sige os.

Den dag på Peterspladsen var det ikke det, paven sagde om ægteskabet, der gjorde indtryk, men den person, der talte, og som man følte stod inde for de ord, han sagde.

En pave som *Johannes XXIII*, men også hans efterfølgere og andre personligheder, der efterlever Kristi lære som *Helder Camara* og *Mother Teresa* er mere værd for kirken end bøger og kurser om troen. Omvendt er de, der svigtede i deres personlige kristenliv som nogle af senmiddelalderens paver – og nok også nogle af de senere paver – nok mere skyld i kirkens splittelse og troens tilbagegang end »formastelige oprørere« med selvstændige standpunkter, der synes at bryde kirkens enhed, som f.eks. *Luther* og *Galilæi*.
Max Reiter

Biskoppens Sostrup-retræter

Temæ: Helligånden - Kirken - Fuldendelsen.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehytte.

Der kan vælges mellem:

I. Søndag den 1. juli kl. 19 til lørdag den 7. juli kl. 11.30.

II. Søndag den 8. juli kl. 19 til lørdag den 14. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: på uge I ass. præst: Paul Marx O.M.I., på uge II ass. præst: Jesper Fich.

Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: kr. 785.-. Unge under uddannelse: Kr. 485.-. Børn under 14 år: Kr. 385.-. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 275.- pr. barn. Låger, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25.-. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, campingvogn, telt): Kr. 585.-. Børn: Kr. 285.-. Halve fripladser kan søges skriftligt.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 200.- pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 600 14 71, Katolsk Bispeskontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Nærmere oplysninger: Ebba Falk, Caritas, tlf. (01) 12 72 61 tirsdag, onsdag, torsdag kl. 10-13.

Foldere med nærmere oplysninger hos sognepræsten eller Katolsk Bispeskontor.

Radio og TV i påsken

I påsken sendes Kirkeligt Forum i TV, som sædvanlig tilrettelagt af *Jørgen Thorgaard*. Udsendelsen kommer til at handle om hjælpen til katastroferamte lande.

Sult i Afrika

Jørgen Thorgaard fulgte Folkekirkens Nødhjælp, vor Hælporganisationen nylig var i Eritrea med bl.a. flere tusinde kg hvede. Sammen med et filmhold kom Thorgaard også til et af de nyeste katastrofeområder i det sydlige Etiopien. Nogle af filmoptagelserne derfra blev allerede vist i TV-Avisen den 22. marts.

Thorgaard har produceret en reportage fra de borgerkrigs- og tørkerammede etiopiske områder, som vises i Kirkeligt Forum 1. påskedag kl. 19.50.

I TV-Aktuelt om Fællesmarkedets landbrugsproblemer, som sendtes samme aften som ovennævnte TV-Avis, udtalte en af de medvirkende (Jens Peter Bonde): »Folk i Den tredje Verden sulter, mens vi lægger fødevarer på overskudslagre«. Folkekirkens Nødhjælp og vor egen katolske hjælpeorganisation Caritas tager stadig imod bidrag til nødlidende medmennesker. »Der kan hjælpes, og

det nytter at hjælpe! Jeg har set, at fødevarerne er nået frem til selv den mindste landsby«, udtaler Jørgen Thorgaard.

Jesus-filmen i TV

Tredje og fjerde del af *Franco Zeffirellis* Jesus-film sendes i dansk fjernsyn på søndag kl. 20.30 og langfredag kl. 21.20.

Langfredagens »musik-aften« slutter med en af *Bernhard Lewkovitch's* nyeste kompositioner *Ad nonam* med radiokoret og radiosymfoniorkestret, dirigent: Frank Shipway. Program 2, kl. 23.40.

John S. Lundorf

Bodsandagt eller sakramente

Amerikanske teologer uenige med de nye bestemmelser om generalabsolution

(NC) – Adskillige amerikanske teologer kritiserer en anbefaling fra Vatikanets internationale teologiske kommission om, at det vil være bedre, hvis præster ikke giver generalabsolution (fælles syndsforladelse) heller ikke i de tilladte tilfælde, men i stedet for holdt en bodsandagt uden sakramente. (Se k.o. 1 i år).

Jesuitten *Francis Buckley*, lektor ved Universitetet i San Francisco, udtrykker et almindeligt synspunkt, når han spørger: »Hvorfor foretrække ikke-sakramentale handlinger frem for sakramenter i en kirke, som dog er glad for at have sakramenter?«

Stik modsat pave Pauls ønske

En anden jesuit, *Ladislav Orsy* fra Amerikas katolske universitet, har skrevet meget om bodens historiske og teologiske udvikling, og kalder kommissionens konklusion for »teologisk ulogisk«.

»Kommissionens synspunkt er stik modsat det, som pave *Paul VI* prøvede at gennemføre, da han udvidede anvendelsen af en samlet syndsforladelse til store grupper bodssøgende« siger *Mgr. Frederick McManus*, som er vicerektor ved det nævnte katolske universitet og ekspert i kirkeret og liturgi.

Den pavelige teologiske Kommission, en gruppe på 30, udnævnt af paven, mødes årligt for at diskutere vigtige teologiske, især dogmatiske spørgsmål stillet dem af paven eller Troselære-kongregationen. Dens rapporter er kun rådgivende og bliver ikke offentliggjort, medmindre de får grønt lys af Troselære-kongregationens formand, kardinal *Joseph Ratzinger*.

Foretrækker bodsandagter

I dens sidste beretning »Bod og Forsoning« taler kommissionen imod an-

vendelsen af samlet syndsforladelse selv i de mest »usædvanlige nødsituationer«, hvor kirken tillader at bruge denne mulighed. I stedet for foreslår rapporten, at en bodsmesse holdes uden bodssakramente, og at de deltagende, som har alvorlige synder på samvittigheden, anmodes om at tilkendegive fuldkommen anger.

Der hersker usikkerhed

Kommissionen hævder, at der hersker forvirring om pligten til at skrifte alvorlige synder efter den samlede syndsforladelse, mens en akt af fuldkommen anger gør denne pligt til at skrifte bagefter mere forståelig for de fleste troende. Hertil bemærker pater Orsy: »Det er det samme som at sige, at når folk går til messe, burde de undertiden undlade at gå til alters for således at gøre oplevelsen af Kristi åndelige nærvær mere intens!«

Han finder dog flere positive punkter i kommissionens beretning, blandt andet at den behandler spørgsmålet om, hvad en dødsynd egentlig er. »En bedre forståelse af, at en dødsynd er et alvorligt og velovervejede brud med Gud og hans nåde, ville hjælpe folk til at indse, at når de begår en dødsynd, er en personlig forsoning gennem skriftemålet nødvendig« mener Orsy. »På den anden side kan general-absolution benyttes i tilfælde af de såkaldte »daglige, gængse synder«, tilføjede han.

Stemmer overens med kirkeloven

Dette teologiske synspunkt stemmer ifølge pater Orsy også overens med den kirkelov, som kun kræver et personligt skriftemål i tilfælde af dødsynd, men anbefaler hyppig modtagelse af sakramentet, hvadenten man har begået alvorlige synder eller ej. Han påpeger, at kirken stoler på, folk selv ransager deres samvittighed, inden de beslutter sig til at gå til alters. Hvis kirken viste samme tillid til folk ved valget mellem bodsandagt og bodssakramente, ville den fortsat tilbyde personligt skriftemål til alle, der »ønsker og behøver det«, men også tilbyde bodsgudstjenester med general absolution til alle dem, der ønsker det og ikke føler behov for at gå til skrifte.

hvad kirken håber at opnå ved Det hellige År«.

En præst med mange års erfaring som skriftefader i Rom mener ikke, der er tale om et alvorligt problem, og at klagerne var få i forhold til det store antal skrifte.

»Man må indse, at det er let at anklage en skriftefader, fordi han ikke kan forsvare sig selv ved at røbe, hvad der foregår mellem den skrifteende og ham selv, da han er bundet af sin tavshedspligt«, siger præsten, som udtalte sig på den betingelse, at hans navn ikke blev offentliggjort.

**Faste-aktion
Giro 4043979**

Finsk luthersk menighed ønsker skriftestol i kirken

Helsinki (KIPA) – I Finland har man i de seneste år udtrykt skuffelse over, at der i den finske kirke ikke findes skriftemål. Denne mangel påstås at have været medvirkende til psykiske vanskeligheder hos folk og endog selvmord.

Den finske evangelisk-lutherske kirkes informations-tjeneste peger her på den romersk-katolske kirke, hvor skriftemålet er en fast bestanddel af det kirkelige liv.

Den lutherske menighed i Valkeakoski ønsker

»Hvad du binder på jorden, det skal være bundet i Himlene, og hvad du løser på jorden, det skal være løst i Himlene« (Matt. 16,19). Statuen af apostlen Peter med nøglen foran Peterskirken i Vatikanstaten.

Præstens rolle - bodssakramentets menneskelige træk

Vatikanet (NC) - Præstens rolle er væsentlig i bodssakramentet og menneskeliggør handlingen, sagde pave *Johannes Paul II* til de 8000, som søgte hans audiens i Paul VI aulaen i anledning af festen for St. Peters Stol.

Paven sagde, at mange katolikker spørger, hvorfor de skal afsløre de mest intime oplevelser og mest hemmelige fejl for et andet menneske.

Mange mener, at det ville være bedre at henvende sig direkte til Gud i stedet for at gå gennem et menneske for at opnå syndsforladelse, tilføjede han.

Sådan tanker, sagde paven, er udtryk for en

misforståelse eller manglende tro på kirkens mysterium. Præsten er modtagelig over for menneskelig svaghed, men i bodssakramentet optræder han i Kristi navn og gør det muligt for Kristus at være nærværende og tilgive synder. Præsten tilbyder ikke tilgivelse i kraft af sin egen intelligens, psykologiske indsigt, venlighed eller hellighed, sagde han.

Menneskelig formidling

»På trods af den fornemmelse af utilpashed, som denne mægling kan fremkalde, er det en meget menneskelig metode, fordi den Gud, som frigør os fra vore synder, ikke står uklar i fjern abstraktion«.

»Fra denne synsvinkel er det spørgsmålet om ikke kirkens rolle burde værdsættes i stedet for at blive angrebet«.

Den opgave, Peter og hans efterfølgere blev pålagt, og altså også biskopper og præster, omfatter også det at være mægler gennem sakramenterne, så »Gud kan blive vor nabo i skikkelsen af en renset sjæl«.

Himmerigets nøgler

»Himlens nøgler blev ikke overrakt Peter og kirken for at blive misbrugt eller at manipulere den angrendes samvittighed, men for at dennes bevidsthed kunne blive befriet i menneskets fulde sandhed, som er Kristus, fred og barmhjertighed for alle«.

Når præsten misforstår sin opgave i skriftestolen

Skriftefædre i Peterskirken under kritik

Vatikanet (NC) – Pilgrime til Peterskirken i Rom i Det hellige År, deriblandt biskopper, har klaget over skriftefædrene, men situationen har åbenbart forbedret sig, efter klagerne kom kirkemyndighederne for øre.

Situationen blev bekendtgjort i breve til kirkens ledelse fra ærkebiskop *Mario Schierano*, formand for Det hellige Års komite og pastor *Franz Gils*, medlem af samme komite. Ærkebiskoppen beskyldte i sit brev nogle af skriftefædrene for »manglende indsigt og utålmodighed«. I pastor Gils brev står der, at de skriftefædre klager over »skriftefædrenes brutalitet«.

Mange pinlige oplevelser uden for skriftestolen

»Det er ikke første gang, vi modtager den slags klager, særligt fra præster og ordensfolk«, fremgår det af ærkebiskop Schieranos brev.

Nogle pilgrimme klager over de hårde bodshand-

linger, der er pålagt dem.

En nonne siger, hun blev skældt ud for at være en dårlig nonne, fordi hun ikke bar den traditionelle nonnedragt.

En anden klage kommer fra en præst, som forlod køen uden for skriftestolen, da han hørte skriftefaderen skælde den skrifteende ud inde i skriftestolen.

Har misforstået deres opgave

I sit brev skriver pastor Gils: »Alt for ofte har jeg måttet høre om den smerte og sorg som skriftefædrenes brutalitet forvolder præster og nonner, som er på pilgrimsrejse til Rom. Det lader til at nogle af skriftefædrene tror, de er nødt til at skælde på og forskrække (for ikke at sige fornærme) de skrifteende, som kommer til dem for at bede kirken om barmhjertighed og tilgivelse«.

Ifølge ærkebiskop Schierano er den ufølsomme behandling af de skrifteende »i strid med den Hellige Faders ønsker og med

Polsk befrielses-teologi: Hverken opposition eller samarbejde

Kirken må forblive politisk uafhængig

Wien (KIPA) - I det polske samfund spiller kirken også en politisk rolle, idet den af og til påtager sig samfundsopgaver til forsvar for nationen. Men den bør bevare sin uafhængighed af politiske kræfter, da den ellers bliver til en af konfliktparterne, erklærede kardinal *Jozef Glomp* i et interview med Vatikanets Radio.

Det er kirkens opgave at bringe stridende parter sammen, derfor kan den ikke i politisk forstand gå ind for opposition eller samarbejde. Kirken må forbeholde sig friheden til at bekæmpe det onde og forsvare det gode, ligegyldigt på hvis parti det findes.

Præsterne i Polen bør holde sig på afstand af

dagligdagens omstridte og vanskelige spørgsmål. De læge katolikker kan derimod engagere sig, som det passer til deres religiøse og politiske indstilling. De kan komme ud for samvittighedskonflikter på grund af en ideologi, der står i modsætning til kirkens lære og ikke accepterer forskellige politiske anskuelser.

Dog kan sociale og politiske systemer forandres under indflydelse af de mennesker, der lever i dem. Og det er netop det katolske lægfolks opgave: at indgive systemet deres egen ånd.

Kardinalen går ind for en polsk befrielsesteologi, der stiler mod social retfærdighed, forsvar for menneskerettighederne og

ret til arbejde. Det drejer sig her om teologiske idealer, som *Solidaritet* også har bekendt sig til. Man bør i dag kunne tale objektivt om *Solidaritet*, der ikke kunne realisere sine positive idealer. De havde ikke den rette grund i samfundet, så de kunne føres ud i virkeligheden. Men længslen efter dem er der stadig.

Kardinal *Wyszynski* sagde engang meget klogt, at kommunismen i Polen ikke er et flygtigt, kortfristet fænomen, derfor bør kirken bevare kontakten med magthaverne uden dog at opgive sig egen identitet.

Kardinal *Glomp* påpeger, at når han taler med general *Jaruzelski*, så taler han fremfor alt med ham som en polak, der styrer landet under bestemte forudsætninger og vilkår. Som polakker har vi meget til fælles, men vi skjuler heller ikke vore principielle modsætninger, siger *Glomp*.

Kardinalen indrømmer, at den nationale forsoning eller »samfundskontrakten«, som han var gået ind for efter krigsretsperioden i Polen, endnu ikke har haft den ønskede succes. Det bunder ikke udelukkende i de politiske om-

De unge fra landbrugsskolen i Mietno under deres demonstration i kirken i det nærliggende Garwolin. *Politikens Pressefoto.*

stændigheder, men også i gensidig mangel på beredskab til et kompromis. Derfor foreslår han foreløbig at begynde med en fredelig eksistens side om side. Det er den laveste grad af fællesskab i et samfund. Med denne form for »sameksistens« menes ikke bare, at de, der styrer landet og de, der styres, skal leve tavst hver for sig. En dialog er nødvendig for statens eksistens, fordi den kan indgyde et minimum af tillid mellem statsmagten og borgerne. Men vejen er lang.

Voldsom protest

Konflikten om korsene i klasseværelserne og befolkningens voldsomme protest er tegn på folks forbitrelse og viser samtidig, at en konsekvent adskillelse mellem stat og kirke sommetider virker som en slags vivisektion, et indgreb i noget meget levende.

Forlig umuligt

Polske biskopper kræver at korsene hænges op igen

Warszawa (KIPA) - Det polske bisperåd har reageret skarpt på regeringstalsmanden *Jerzy Urbans* erklæring om, at den polske regering agter at fjerne kors fra alle offentlige bygninger og gennemtvunge afkristning af skolerne.

I en erklæring understreger de polske biskopper, at kirken aldrig vil gå med til et forlig om fjernelse af korsene. Biskopperne kræver dem sat op i de offentlige bygninger igen, og ikke blot på sygehusene, hvor man har ladet dem hænge. Desuden sendte bisperådet et solidaritetsbudskab til de unge i Garwolin og Mietno, som protesterede imod, at korsene blev fjernet fra deres skoler.

Indtil da havde kun biskop *Franciszek Musiel* af *Czestochowa* støttet protestaktionerne foruden sekretæren for den polske bispekonference, biskop *Bronislaw Dabrowski* og *Jan Mazur*, biskop af *Siedlice*.

Desuden er pastor *Stanislaw Bienko* af *Garwolin* blevet forhørt af politiet, fordi han har ladet alle kirkeklokker ringe under protestaktionerne.

Kardinal *Glomps* forflyttelse af kapellan *Mieczyslaw Nowak* i *Ursus* blev ligeledes behandlet på bispekonferencen. Men det siges, at kardinalen ikke er parat til at tilbagekalde sin afgørelse, sådan som ni stultestregende fra kirken i *Ursus* kræver det.

Skærpelse af straf for »afvigere« i Sovjetunionen

USSR (KIPA) - Så sent som ni dage før *Andropov* døde, trådte en skærpelse af straffeloven i Sovjetunionen i kraft; den bærer tydeligt præg af den tidligere KGB-chef.

Artikel 70 i straffeloven omhandler anti-sovjetisk agitation og propaganda. Straffen har hidtil været 7 års arbejdslejr, respektive fængsel og derefter indtil 5 års indenlandsk forvisning.

En skærpelse af straffen forekom kun, hvis der var sket tilbagefald, eller hvis forbrydelsen var sket under krigen. Den højeste straf var i så fald »10+5«, som det hedder i sovjetisk jargon.

Bevisbyrden påhviler den anklagede

Den, der modtager penge eller værdigenstande af vestlige organisationer eller personer, kan nu straffes på samme måde. Et vestligt rejseselskab kan udlægges som »en vestlig organisation«.

I Sovjet er det ikke statsadvokaten, der skal bevise anklagedes skyld, men den anklagede, der skal bevise sin uskyld for retten. En russer kan indtil 3 år efter en samtale

med en udlænding blive dømt for anti-sovjetisk virksomhed, og altså nu oven i straffen på de 7 år få en tillægsstraf på 3 års arbejdslejr.

Artikel 70 er nok især rettet mod *Solsjenitsyn*-fonden, hvorigennem nobelpristageren støtter politiske og religiøse fanger og deres familier. Forfatteren indbetaler sine indtægter for *Gulag*-bøgerne til disse fonde.

Kritik er altid uberettiget

Medlemmer af *Helsinki*-gruppen er dømt for anti-sovjetisk agitation og propaganda, fordi de påviste Sovjets brud på den gensidige kulturelle udvekslingsaftale (*Helsinki*-aftalen).

Ortodokse og katolske præster står under anklage, såvel som *Anatolij Scharanskij*, der har engageret sig i den jødiske udvandrerebevægelse; det gælder også dr. *Anatolij Korjagin*, psykiateren, der nægter at erklære raske mennesker for skizofrene. I dag står faktisk enhver Sovjet-borger i fare for at blive anklaget uden bevisligt grundlag.

Når en ateist bliver kristen

Slovakisk lærer beder præsident Husak om retsbistand

(KIPA) - *Jana Micianova*, slovakisk lærer har søgt Tjekkoslovakiets præsident *Husak* om retshjælp fordi hun udsættes for et hårdt pres fra sine foresatte. Hun har meldt sin søn til religionsundervisning. Da landets love tillader dette, føler hun sig uretmæssigt forfulgt. Brevet til præsidenten er fra den 20. juni 1983, og det er først nu nået til Vesten. Øjensynligt har hun forgæves ventet et halvt år på svar fra Prag.

Jana Micianova betoner i sit brev, at hun stammer fra en ateistisk familie. Begge forældre er jurister. Faderen har som parti-medlem modtaget talrige

udmærkelser. Først som voksen blev hun selv kristen og har siden haft uendelige vanskeligheder. Det havde hun ikke forudsat. Hun ville aldrig have troet på, at man kunne blive skygget under gudstjenesten og derefter chikaneret på sin arbejdsplads. Hun siger, at hvis man ikke selv har prøvet det, vil man ikke tro det.

Hun fortæller, at vanskelighederne begyndte, da hun meldte sin søn til religionsundervisning. Alerede næste dag blev hun opfordret til at trække anmeldelsen tilbage. Da hun nægtede det, blev hun forflyttet til en anden skole i *Dubnica*, hvor hele

lærerkollegiet var forudindtaget imod hende.

Rektoren forsøgte at overtale hende til at tage stillingen som rengøringskone på skolen. Da hun nægtede det, blev sagen givet videre til myndighederne i *Pivazska Bytrica*. *Hr. Kicin*, som behandlede hendes sag beskyldte hende for at have brudt sit lærerløfte.

Da hun forlangte at se på tryk, at det var forbudt at melde sine børn til religionsundervisning, indrømmede *Kicin*, at der ikke findes et sådant forbud, men det var noget, der var underforstået. Han forsøgte så med alle midler at få hende til at under-

skrive en opsigelse. Da hun nægtede det, påstod han, at denne opsigelse også kunne træde i kraft uden hendes underskrift.

Hun skygges hver søndag, når hun går i kirke. Rektor *Hietko* ventede engang på hende uden for kirken, og næste dag anklagede han hende foran det samlede lærerkollegium for provokation og oprør. Man bebrejdede hende den indflydelse, hun havde på skolens børn og deres forældre.

I brevet til præsidenten vedlagde *Jana Micianova* tre dokumenter, som fører bevis for det pres, hun har været udsat for.

Biskoppens brev til vietnameserne i Danmark

Kære vietnamesiske katolikker.

Det har været en glæde og opmuntring for de danske katolikker at modtage jer i vore katolske menigheder. Vi beundrer den trofasthed I viser over for den katolske kirke, og jeres dybe tro kan ofte være os til eksempel.

Jeres afsked med Vietnam har været smertefuld. I føler jer stadig forpligtet over for det fædreland, I har forladt. Der har I jeres rod og dér har I modtaget mange skønne menneskelige og kulturelle værdier. Af denne gode arv er den katolske tro det mest værdifulde I har bragt med jer fra Vietnam. Denne tro skal I frem for alt andet give videre til jeres børn og børnebørn.

I må bede meget sammen med jeres børn, at Gud må bevare og styrke jer i troen. Desuden skal I gøre alt, hvad I kan for at jeres børn bliver grundigt undervist i den katolske tro. Dette er så meget mere nødvendigt, som de danske omgivelser er ikke-katolske. Ja, ikke sjældent møder vi i Danmark en materialistisk indstilling, som stemmer dårligt overens med kristendom og kan bringe vor tro i fare.

Jeg har hørt, at der nogen steder finder katolsk børneundervisning sted inden for de vietnamesiske familiers ramme. Dette er særdeles godt og rosværdigt. Familien er altid det bedste arnested for troen. De religiøse oplevelser, små børn har

haft i hjemmet, præger dem ofte senere i livet.

Religionsundervisningen i familierne er imidlertid ikke tilstrækkeligt. Det er nødvendigt, at børnene får en fyldig gennemgang af hele den katolske tros lære. Det er uundgåeligt, at de mindre børn bliver præget af danske omgivelser og dansk tankegang og mentalitet. De lærer også det danske sprog som deres eget. Det er derfor nødvendigt, at deres katolske tro udrustes til at svare på de problemer, de møder i Danmark. Af denne grund må det anbefales, at de vietnamesiske børn deltager i den undervisning, som i de enkelte sogne gives for de danske katolske børn.

Den religionsundervis-

ning, som gives i landets kommuneskoler, er ikke tilstrækkelig målt med katolsk målestok. Jeg anbefaler indtrængende, at de vietnamesiske børn bliver sendt til vore katolske skoler, hvor sådanne findes. I disse skoler gives der katolsk religionsundervisning, som kan hjælpe børnene.

Dog er det gavnligt, at alle børn – selv de, der er elever på de katolske skoler – deltager i yderligere katolsk religionsundervisning, som kan organiseres i de enkelte sogne i samarbejde med den stedlige sognepræst og hans hjælpere.

Desuden er det væsentligt, at også de unge mænd og kvinder finder et godt fællesskab omkring troen. Derfor anbefaler jeg det katolske ungdomsarbejde som noget væsentligt. Det er godt, hvis de unge vietnamesere finder sammen med andre vietname-

sere og holder fast ved fællesskabet med dem. Samtidig er det dog ønskværdigt, at de, så vidt de skønner det muligt, også deltager i det danske katolske ungdomsarbejde, både i lokal sammenhæng og i forbindelse med lejre, der samler unge fra hele landet.

Det var for mig en glæde sidste år at deltage i festen for de vietnamesiske martyrer i Dalum. Også i dette år glæder jeg mig til at komme til

Dalum for at fejre de vietnamesiske martyrer den 18. august. Disse martyrer led pinsler og selv døden for deres tros skyld. Måtte de ved deres eksempel og forbøn opmuntre jer til at sætte jeres katolske tro over alt andet og til at være parate til store ofre for denne tros skyld.

Med ønsket om Guds velsignelse

Jeres hengivne
Hans L. Martensen

På ny koncert i Jesu Hjerter kirke

Endnu engang er der kirkekoncert i Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade i København. Koncerten er til fordel for orglet og i bestræbelserne på at skabe en koncerttradition i det akustisk yderst velegnede rum og med et orgel, som vi næppe finder mage til i Danmark.

I forrige nummer af »katolsk orientering« sneg en forkert dato sig ind: det er ikke den 10. men den 17. april kl. 20, altså tirsdag i den stille uge.

Koncerten byder på dansk romantisk orgelmusik.

Det er ypperlig meditationsmusik til den stille uge. Koncerten giver os derfor mulighed for både at opleve sjældent fremført dansk musik fra romantikken og samtidig mere intenst at leve med i årets største kristne fest.

Ved orglet sidder en vore kendte katolske organister, Knud-Erik Kengen. Se også annoncen bagest i bladet.

Erik Christiansen

Påskebogen for børn og unge

Anita Behrendt, Påskebogen.

Efter en ganske kort indledning, der forklarer den religiøse og politiske situation i Palæstina på Jesu tid, så børn kan forstå den, begynder påskeberetningen brat med Jesu opfordring til apostlene: »Lad os tage til Jerusalem til påskefesten«.

Let læseligt, men alligevel med megen omhu for

næsten ordret at gengive personernes ord, som vi har dem i de autoriserede udgaver, fortælles om alle begivenheder i ugen mellem palmesøndag og påske:

Udrensningen af templet, lignelsen om vingårdslærerne, der dræber ejerens søn, diskussionerne om skattens mønt og det vigtigste bud i Moseloven, Jesu klage over, at jøderne har slået mange profeter ihjel, den fattige enkes tempelgave og Jesu dommedagstale. Halvdelen af bogen optages af lidelsesberetningen fra skærtorsdag til påske, som slutter med Emmaus-disciplenes møde med den opstandne Kristus. Bogen er gennemillustreret med store, usentimentale, men måske lidt kantede farvetegninger af forfatteren.

Anita Behrendt, Påskebogen. Det danske Bibelselskab hos Haase & Sønns Forlag 1984. I stærkt kartonomslag, 48 sider. Pris 49.85 kr. incl. moms.

Ole Meyer

Nyt om bøger

Korsvej

»Korsvej«, *Ånd og Liv, ny serie nr. 21. Niels Steensens Forlag 1984. Pris 15.-kr. i abonnement, 48 kr.*

— så kan vi følge Korsvejen til hver en tid og hvorsomhelst, i hjertets stilhed, i vort værelse, når vi har lukket døren (Mat. 6,6) i en sygeseng og – hvorfor ikke? – i S-toget, hvor det er så let at isolere sig blandt de mange mennesker« (sd. 10).

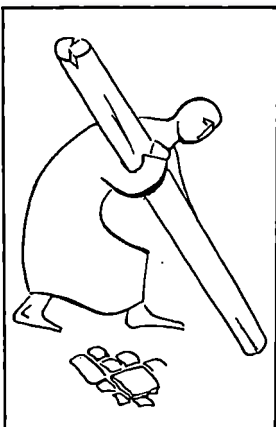
Denne sætning i *Ånd og Livs* nye publikation »Korsvej« læste jeg netop i s-toget på vej til dagens arbejde, og hermed er det slået fast, at *Ånd og Livs* små hæfter er velegnede til fordybelse – også for os, der hverken har finansi-

eller tidsmæssig mulighed for at følge den »rigtige« korsvej i Jerusalem.

Korsvejsandagt ikke passé

Hvis man ikke vil se sit åndelige liv tørlagt og reduceret til det formaliserede kirkeliv, så har man faktisk mange muligheder også midt i det, vi kalder den fortravlede hverdag. Netop disse små hæfter, der kan puttes i en lomme eller en håndtaske, gør undskyldninger om manglende tid osv. til skamme.

Korsvejsandagt er det ikke passé? Hvis man mener noget i den retning, bør man ofre de få kroner, hæftet koster, og snuppe det fra bogstanden nede

En af Korsvejs-heftets mange illustrationer.

bag i kirken og ved første og bedste lejlighed f.eks. i tog eller bus læse hæftet og dermed blive introduceret i nogle centrale temaer i kristenlivet.

Nyt materialekatalog fra kateketcentralen

Motivet på materialekatalogets forside.

Kateketcentralen har udsendt et nyt katalog på 34 sider med en fortegnelse over de bøger, film, lysbilledserier, audiovisuelle montager og posters, som kan lånes eller lejes til religionsundervisning.

Kateketcentralen gør opmærksom på, at bestillinger kan gøre telefonisk alle ugens dage mellem 9 og 16, og at konsulenttjeneste ydes tirsdag, onsdag og torsdag fra kl. 10 til 16.

I det seneste nummer af

Katekese-Nyt gøres opmærksom på, at det er gratis at låne lysbilledserier i Kateketcentralen.

Katekese-Nyt

Det første nummer af Katekese-Nyt årgang 1984 har som tema »Bod og forsoning« med bidrag af Michel Beckers, Wilhelm Willms og Karen Erngaard.

Nr. 2 forventes udsendt i maj og vil handle om familiekatekese.

En altertavles budskab

I vor fjernsynstidsalder har vi fået særlige forudsætninger for at forstå det mest iøjnefaldende kirkeinventar, altertavlen. Som vi i dag modtager alle slags budskaber med øjnene fæstet på den lille skærm i stuen, har kirkegængerne under messen altertavlen for øje, så de ikke blot hører, men også ser kirkeens glade budskab for sig.

»De unges kunstkreds« i Sønderjylland har udgivet en pragtfuld bog om den middelalderlige altertavle i Løjt Kirke ved Aabenraa. Dermed forsøger de at videregive det budskab, der udtrykkes på denne altertavle, til glæde for alle, der ikke selv kan se den. De har benyttet alle de muligheder, den moderne farvereproduktionsteknik byder på, og de har fået en række af vore kyndigste specialister til at fortolke tavlens budskab. Resultatet er blevet en billed- og tekstbog af enestående kvalitet. Skønhed og viden forenes her i en usædvanlig harmoni.

Helgenliv og passion

Altertavlen i Løjt er 5 meter bred og 3 meter høj. Den er fremstillet i et ukendt nordtysk billedværksted i tiden henimod 1520. Den består af et midterskab, der på begge sider er omgivet af to bevægelige fløje. Ved at åbne og lukke fløjene kan man fremkalde forskellige motivkredse. Når begge fløje er lukkede, står tavlen i »hverdagsstilling« og viser malerier af helgenernes liv. Når kun det ene sæt fløje er lukkede, står den i »passionsstilling« og viser 8 malerier af kristi lidelseshistorie.

Med begge fløje åbne står tavlen i »festdagsstilling«, og de udskårne figurer forestiller i midten Kristus på korset omgivet af venner og bødler og flankeret af to store figurer: Johannes Døberen og St. Erasmus, mens sidefløjenes inderside bærer figurer af de tolv apostle, alt under skønt udskårne baldakiner og malet i guld og farver. På altertavlens fodstykke »predellaen« ses i midten Jesusbarnet hos Maria og Anna, på begge sider omgivet af malerier af to helgener. Alle disse figurer og malerier er gengivet på 30 farveplancher i bogens første del.

Teksterne behandler altertavlens historiske, kirke- og kunsthistoriske

baggrund, gennemgår omhyggeligt dens indhold, beretter om de enkelte helgener og sætter tavlen i relation til de kalkmalerier, der er malet på hvælvingen over den. Disse tekstafsnit er alle af høj kvalitet, nogle af dem udgør endda betydelige videnskabelige fremskridt. Alligevel er de så enkelt skrevet, at de kan læses af alle interesserede, ikke blot af fagfolk.

For en katolik er det befriende og glædeligt, at de gamle polemiske fordomme, som stadig ofte skammer fremstillinger af kirkelige forhold i Middel-

dens billeder på en måske næsten for detaljeret måde. Spændende er hendes rekonstruktion af det samarbejde mellem mange kunstnere og håndværkere, der var forudsætningen for dens tilblivelse.

Cand. theol. Merete Geert Andersens afsnit »Løjt-tavlens hellige mænd og kvinder« må simpelthen betegnes som det bedste stykke videnskabelig »hagiografi« (helgenbeskrivelse), der hidtil er skrevet på dansk. Hun redegør videnskabeligt korrekt for kilderne, skelner for de enkelte helgeners vedkommende klart mellem histo-

Til højre: Kristus for Pilatus, som vasker sine hænder. Herunder: Kristus hudflettes.

alderen, her er vejet for helt ærlig saglighed og ønsket om at forstå altertavlen ud fra sine egne forudsætninger, der er det katolske kristendomsbegreb.

En enkelt vending i professor Otto Norns afsnit, om særlige senmiddelalderlige forsøg på at »underkøbe Gud« til at frelse ens sjæl, er dog uheldig, fordi sådanne religiøse misforståelser ikke er tidsbundne, men kan findes til alle tider, også i moderne protestantisme.

Elisabeth Kofod-Hansens gennemgang af den »romersk-katolske altertavles« udviklingshistorie fra oldtiden til ca. 1520 findes næppe bedre på dansk. Universitetslektor Ulla Haastrup søger at finde forlæg for altertavlens motivverden, efter at hun har gennemgået alle

rie og sagn og giver et udmærket indtryk af de enkelte på tavlen fremstillede helgeners særpræg og betydning i datidens katolske fromhedsliv.

Blandt hendes landvindinger er identifikationen af to af billederne på predellaen som St. Birgitta og St. Ansgar. Sidstnævnte »Nordens apostel« fremstilles yderst sjældent i Middelalderens Danmark. Men birgittinerne fremdrog ham af glemslen, og Merete Geert Andersen kunne have styrket sin egen argumentation ved at tilføje, at liturgien til St. Ansgars dag 3. februar netop i Slesvig stift, hvortil Løjt hørte, var rigere end i de andre bispedømmer.

Mag. Søren Kaspersen, Kalkmaleriregistranten,

Kristus står op af graven.

viser, at plantemotiverne på hvælvet over altertavlen skal fremstille kirken og især korrumpet som det nye paradys, hvis liv kommer fra den korsfæstede Kristus og messeofret på altret.

Frelseshistoriens højdepunkt

I påsketiden er der grund til at dvæle ved tavlens forkyndelse af frelsehistoriens højdepunkt. Ejendommeligt for midterfeltet er, at det ikke blot fremstiller Kristus på korset, men i baggrunden også, hvorledes han bar korset til Golgatha og hvorledes han nagledes til korset. Det er altså ikke en »fotografisk« øjebliksscene, men en »simultanfremstilling« som Ulla Haastrup skriver af både korsvejen og korsfæstelsen.

Når tavlen lukkes i

anden stilling, »passionsstillingen«, fremkommer yderligere rækken af malerier af lidelseshistoriens faser, der går fra Kristus i bøn i Gethsemane til Pilatus' fremvisning af den piskede og tornekrone Jesus. Men det ottende billede viser Kristi endelige sejr, opstandelsen fra de døde, frelseværkets endelige fuldbyrdelse påskemorgen.

Til slut skal det siges, at denne usædvanlige bog kan købes for kun 300 kr. takket være gavmild støtte fra en række fonds og at medarbejderne gav afkald på honorar. Det er et værk, man vil kunne glæde sig over hele sit liv, ikke mindst i påsketiden.

»Løjttavlen« De unges kunstkreds, Frøslev 1983. 173 sider. 30 farveplancher og talrige sort-hvide illustrationer. Kr. 300.-.

Jørgen Nybo Rasmussen

De ny-religiøse bevægelser - et sidste udkald

Hvad skal vi med kirken og den sande lære, når forkyndelsen ikke fører til en sand og levende tro? – Sådan spørger mange nyreligiøse. Med *Grethe Livbjergs* artikel og *Franz Hoyos* refleksion i k.o. 1 og 4, fik vi to værdifulde indlæg herom. Dog finder jeg også spørgsmålet yderst påtrængende.

Af *Joost Dahlerup*

Når vi nu ser på disse såkaldt nyreligiøse bevægelser, så står vi da helt klart over for et fænomen, der er så dybtgående tragisk og truende, at det kan være vanskeligt at fatte. Jeg har selv oplevet det fra ungdomsrevolutionen til stofferne og videre til orientalsk meditation, okkultisme, helsemystik osv. Jeg har fulgt flere herfra til sindssygen. Jeg har siddet hos sådanne mennesker på de psykiatriske lukkede afdelinger, oplevet anfaldene, angstpsykosen. Jeg har lykkeligvis også oplevet, hvordan nogle kom til troen, gennem den dybe nedtur, men også hvordan det herefter tog 4-5-7 år før man i dem kunne gense et normalt reflekterende menneske. Jeg er derfor ved at finde det nærmest syndigt, blot at tale om disse ting. Det er for mig som at diskutere over en døende sjæl, som er lagt i vore hænder. Dette er jo vort ansvar, vor barmhjertighed. Gør vi ikke her, hvad Kristus forventer af os, overgiver vi disse sjæle til døden.

På Indiens landeveje

At gå ind i disse sjælespsykose, er som at stille sig midt i en granatregn, hvor hvert nedslag har dræbende kraft. Var det dog blot vort forgængelige kød, som her er i fare, var det ikke så svært. Men nedslagene rammer langt dybere ind i den nøgne og ubeskyttede sjæl. Her er kun et at gøre, - at være konsekvent i sin personlige tro, - lade være med at stille spørgsmål, men kun åbne sit hjerte for Kristi egen kærlighed, og så redde de menneskesjæle det overhovedet er muligt at redde med denne kærlighed.

En lille spiseklub i det indre København kan være betagende eksotisk, men konsekvensen er, at

der nu bevæger sig flere hundrede tusind unge fra Vesten, rundt om på Indiens landeveje, hvor mange af disse går den sikre død og elendighed i møde.

- I Danmark dør ingen af sult på gaden, her hygger vi os. Men i Indien dør mange unge danskere på de endeløse støvede veje, og det er ikke bare af brødsulten, men det er af denne sjælesult med angstpsykoser, vrangforestillinger og den indre selvudslettende og sjældræbende intethed. Dette er derfor vor situation, når vi tolerant accepterer nyreligiøsitet, - vor fælles skyld - vort ansvar.

En lille spiseklub

Det er som krigens koncentrationslejre, man havde ingen forestilling om, at det virkelig var så galt, for man hørte jo intet om det. Først bagefter så vi rædslerne. Vi er derfor som de blinde retfærdiggjort med den sande lære, der blot går forbi uden

overhovedet at opfatte tragediens dybe alvor. Vore hjerter er ikke aktiveret, for vor tro har aldrig fået tid til at leve rigtigt. Den bliver stadig fortrængt, skønt viljen er god nok, men det fortravlede arbejde optager os helt, og det skal jo passes.

I mit mere håndgribelige arbejde for disse forbigående sjæle, har jeg også selv besøgt den lille eksotiske spiseklub i byens hjerte. Her kunne man få det hele inden for Østens nyere mystik, specielt tilrettelagt for Vestens unge. Et veldrevet og yderst professionelt foretagende, med bo- og arbejdsfællesskab, vegetarisk spiseklub, dans og underholdning, weekendkurser i landlig idyl, en levende kærlighed, søde og elskelige unge mennesker, en stor fremtid og en oplagt drøm for enhver ung af i dag. De kender mere til mystik end kirkens præster, og de er langt mere velorganiserede og fremme i tiden. Deres udgangspunkt er

blot, at man siger ja til livet. Ja til alt, også til synden for herved opnåede erkendelse, som er nødvendig for frelsen. Hvis du blot overgiver dig blindt til bevægelsen, er du med i dette vidunderlige fællesskab, for den har guddommelig ledelse og viser dig vejen, så du bliver eet med kosmos, - eet med gudsåbenbaringen i naturen.

Når jeg besøger sådanne steder, gør jeg det åbent som bekendende kristen og fører derfor også min tro frem med spørgsmål som:

»Hvorfor vælger I ikke kristendommen, som jo i sin klassiske overlevering også har hele den mystik, som I søger« - og svaret er ganske klart:

»Hvad skal vi med en lære og en forkyndelse, som ikke leves og derfor aldrig kan blive en sand og levende tro?«

Hvad skal vi bruge et forkyndt åndeligt fællesskab til, når det aldrig kan virkeliggøres, som noget konkret inden for jeres kirke?

Hvad skal vi med en åndelig forkyndt kristen kærlighed, som I kvæler i pietistisk moralisme inden den overhovedet vækkes til live?

Vi lever her og nu, vi kan ikke vente en generation eller to på at jeres Helligånd måske fornyer kirken, til den tid er vort liv jo slut. Kirken og den ældre generation har jo kun arbejdet for deres eget uden at åbne os nogle muligheder, derfor må vi nu selv arbejde med vore muligheder!«

Så har vi tabt

Der er mange gode grunde til at tage disse meget umiddelbare svar med stort forbehold, men et er dog soleklart. Med disse nyreligiøse bevægel-

ser får vi som kristne kniven på struben, for disse lader sig ikke imødegå af kirkelig irettesættelse eller offentlig debat. Her kan vi ikke tale om tingene for dialogens forudsætninger findes ikke i disse bevægelser, kun handlingen har gyldighed. Hvis vi som kirke derfor ikke forstår vort ansvar her og nu, og hvis vi ikke kan møde dem med en aktiv levende og virkelighedsnær tro, så har vi allerede tabt.

De hundredtusinder, der nu går som vort velfærdssamfunds KZ-fanger på Indiens landeveje, begyndte alle med et lille uskyldigt kommunalt aftenkolekursus hvor den eksotiske klub lagde lokaler til, - i London, i Paris, i

Chicago, - New York eller en anden storby.

Det er alle unge på 20-35 år, Abelsbørnene fra hele den vestlige verdens unge generation, som vi ældre 50-65 årige ikke havde noget til i vor rationelle Kainstro. Kald det blot hysteri eller overdreven pessimisme, men det er dog en realitet, som taler for sig selv.

For os lidt ældre er nyreligiøsitet derfor kommet som et absolut sidste udkald. Formår vi ikke noget nu, så er det nok for sent, tænketiden er udløbet, nu kan der kun tales ved handling.

Skulle nogen ønske mit svar herpå, skal jeg gerne forelægge det. *Joost Dahlerup*, Slettevej 16, 2860 Søborg.

Caritas husprojekt i Sri Lanka

Det er netop 3 år siden, vi gennem fasteaktionen samlede ind til et husprojekt på Sri Lanka, og læser med en god hukommelse vil måske erindre, at vi i september 1981 skrev om vort første besøg derude, hvor vi havde lejlighed til at se dels de områder, som projektet omfattede, dels de boliger, der dengang fandtes. Gennem årene har vi på gennemrejse aflagt så mange besøg i Sri Lanka, at vi hele tiden har kunnet følge, hvad der skete. Det var ikke altid lige hurtigt, det var også forskelligt fra det ene område til det andet, men med lokal ufaglært arbejdskraft under opsyn af enkelte fagfolk voksede husene langsomt op.

Stor var glæden, da man

fra Sri Lanka i sommeren 1983 kunne melde, at husene stort set var klar til indflytning - kun i eet mindre område havde man stoppet - dog af den positive grund, at regeringen i mellemtiden selv havde besluttet at finansiere et mindre antal huse.

På grund af regeringens villige assistance blev der et mindre overskud på vor bevilling, og dette overskud har vi nu anmodet den nordiske bispekonference om at måtte overføre som hjælp til et andet spændende projekt, som vi i mellemtiden har fået i gang på Sri Lanka. Dette projekt »Boys' Town« glæder vi os til at fortælle læserne lidt mere om i et kommende nummer af k.o.

Mogens Osterhammel

Stillinger søges

Sct. Joseph Søstrenes Skole

søger fra 1. august 1984 1-2 lærere, der kan påtage sig undervisning i dansk, fremmedsprog, musik samt evt. orienteringsfag. Skolen har ca. 240 elever fra børnehaveklasse til 10. klassetrin. Den ejes af Sct. Joseph Søstrenes Ordenssamfund, og som sådan henvender den sig til ansøgere, som er indstillet på sammen med lærerkollegiet at tegne skolens kristne linie. Løn- og pensionsforhold som ved den offentlige skole. Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem D.R. og F.G.L. Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til skolens leder Kristian Skov Andersen tlf. (03) 85 12 11 - privat (03) 84 72 68. Ansøgningen stiles til skolens bestyrelse og sendes inden den 27. april 1984 til Sct. Joseph Søstrenes Skole, Bispegade 6, 4800 Nykøbing F.

Møder og arrangementer

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Palme søndag d. 15.4. kl. 19.30: Evangelisering v. biskop Hans L. Martensen.

Søndag d. 20.5. kl. 19.30: Kristi vidner v. Paul Marx. Sted: Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Båndoptagelsen af foredragene udlånes ved henvendelse til kirkekontoret, Kollegievej 2 A, 2920 Chi. Tlf. 01-64 30 39.

Katolsk kirkemusik i Johanneskirken

Onsdag den 25. april indbydes alle til messe med efterfølgende kirkekoncert i Johanneskirken, Vandtårnsvej 7-9, Søborg. Messen begynder kl. 19.

Kirkekoncert i Jesu Hjerter Kirke

Tirsdag d. 17. april kl. 20. NB: ændret dato!

Meditationsmusik i Den stille Uge
(Dansk romantisk orgelmusik)
Hans Matthlson-Hansen: Symfoni for orgel nr. 6, Es-dur (»Nu hviler mark og eng«).
Otto Malling: Af Christi liv.
1) Jaiiri datter
2) Jesus stiller stormen på søen
3) Christi indtog i Jerusalem
I.P.E. Hartmann: Sonate i g-mol, op. 58.
Ved orglet: Knud-Erik Kengen.
Entré kr. 20.-.

D.K.K.F. Lørdagsklubben

opfordrer til udflugt lørdag d. 28. april til Louisiana, Humlebæk, hvor vi besøger udstillingen »Irlands skatte«. Entré Louisiana kr. 25.-, for pensionister kr. 12.-. **Samlingssted:** under uret, Hovedbanegården kl. 9.10. **Kystbanetoget** afgår kl. 9.23 fra Hbg. Fra Nørreport kl. 9.26, fra Østerport kl. 9.29. Ank. Humlebæk kl. 9.58. Medbragt frokost nydes i cafeteria evt. i anlægget. Alle kan deltage. Kontakt Ellen Møller for yderligere oplysninger, tlf. 01-11 96 02.

Det sker på Magleås:

Lørdag den 7. til søndag den 8.4.
Katolsk Arbejder Aktion afholder weekendretræte. Emnet er »Kirken i Verden«.

Tirsdag den 10. til fredag den 13.4.
Direktoratet for gymnasieskolerne holder midtvejs kursus for engelsklærerstuderende.

Torsdag den 19. til mandag den 23.4.
Styrelsen for Magleås arrangerer Påskerefugium. Retraeteledere er pater A. Dekkers, S.J. og pater P. Grégoire, O.P.

Torsdag den 26. til fredag den 27.4.
Danmarks Lærerehøjskole afholder møde.

Fredag den 27.4. kl. 17.00
Nicolaus Stenogildet afholder aftenmøde og messe. Tilmelding til dr. Keld Jensen.

Mandag den 30.4. til torsdag den 3.5.
Den økumeniske kommission under den nordiske bispekonference holder møde.

Fredag den 4. til søndag den 6.5.
Tro og Lys holder retræte.

DUK-kalender

Hørsønmøde 28.4. 1984 i Århus. For børne- og ungdomsledere vest for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet.

St. Bødedagskursus 17.-20.5. 1984 på Øm-borgen. For lejrledere 1984. Pris 90.00 kr. Alle rejseudgifter refunderes. Tilmeldingsfrist 3.5. 1984.

Pinseløjr 8.-11.6. 1984 på Øm-borgen. For alle interesserede. Oplæg over et emne, gruppearbejde og samvær. Pris: Voksne 160 kr., 11-14-årige 135 kr., 3-10-årige 110 kr., 0-2-årige 85 kr. Rejseudgifter over 90 kr. refunderes, dog 150 for alle over 25 år. Tilmeldingsfrist 25.5. 1984

P.S.: Der arrangeres fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00, dog 150.00 kr. for alle over 25 år.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster

afholder generalforsamling i Maribo søndag den 29. april 1984.
Kl. 9.30: Højmesse i Sankt Birgittas Kirke.
Kl. 10.30: Generalforsamling i menighedssalen. Dagsorden iflg. lovene.
Efter generalforsamlingen taler landsformanden John S. Lundorf, Skovlunde om Medlemskab. Medlemsbevidsthed.

Nærmere oplysninger om Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster kan fås hos klubbens formand, Erik Bohn-Jespersen, Pilevænget 5, 4990 Saksbøbing, tlf. 03-89 43 15.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund

afholder sit årlige repræsentantskabsmøde den 26. maj 1984 i Rådssalen, Radiohuset i København. Lokalklubber og sognerepræsentanter bedes senest onsdag den 18. april sende navne og adresser på de, der skal repræsentere lokalklubberne til landsformanden John S. Lundorf, Skovbyvej 14, 2740 Skovlunde.

Mødemødelser fra KRFF og dets forskellige lokalafdelinger kan høres på radioens program 3 hver tirsdag mellem kl. 16.55 og kl. 17.00.

Engelsk retræte

Retræte for engelsk-talende søstre, som arbejder i Skandinavien vil blive holdt hos Birgitta Søstrene i Vadstena, Sverige 21.-28. juni (incl.) 1984. Skt. Ansgar Werk, Münster, på tager sig de halve udgifter for hver søster.

Tilmelding senest 25. april til: Søster Mary Katharine, Skt. Lioba Kloster, Jens Jesensvej 7, 2000 København F.

Kloster-week-end 1984

I Gerleve, Vestfalen hos Benediktiner-munkene og Sct. Josefssøstrene. Afrejse fredag den 14. september om morgenen fra Svendborg. Opsamlingssteder: Odense, Fredericia, Kolding, Haderslev, Åbenrå. Hjemkomst: søndag den 16. september om aftenen. Interesserede bedes melde sig så hurtigt som muligt. Tlf. 09-22 61 16 eller 09-21 05 42. Nærmere oplysninger følger. Sognepræst Josef Völk.

Retræte på Dalum Kloster

For herrer afholdes retræte i tiden mandag den 27/8 til 1/9 (mandag til lørdag). Retraeteleder og emne, samt pris for denne retræte bekendtgøres senere, men tilmeldingsgebyr, 75 kr., kan allerede nu indbetales på postgiro 1 36 29 76, Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense SV.

Udvalget for Dalum-retræter
C.P. Tonti, København. Edv. Gothen, Svendborg. Børge Blans, Silkeborg. Børge Ollendorff, Kolding. Jens H. Simonsen, Dalum Kloster.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Bekendtskab

Katolsk dame, 34 år, af polsk afstamning, akademiker, uden børn, søger bekendtskab med veluddannet, kultiveret herre på samme alder el. lidt ældre. Billet mkr. 1239 »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Ferie i Tyrol

Modern, privat hus, hos sympatisk ægtepar, hyggelige forhold. Pris kr. 55.- pr. nat incl. morgenmad. Pæne værelser med koldt og varmt vand samt adgang til benyttelse af brusebad og altan. Henvendelse til: Fru Sonja Auer (dansk), Breitenbach 247, A-6250 Kundl, Tirol. Tlf. 009435 338 574 eller evt. 01-12 18 34.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.500.-
Særlig for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.000.-
Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritater medfølger. Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén

Barsehøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Radio Vaticana

Program for Skandinavien

hver dag kl. 20.15-20.30 på 11.715, 9.755 og 5.985 khz på 25, 31 og 49 meter kortbølge samt 1.611 khz på 186 meter mellem-bølge.

Dansk: Første torsdag i måneden.
Finsk: Søndage og fredage.
Norsk: Mandage.
Svensk: Tirsdage, onsdage, andre torsdage og lørdage.

Forslag og kommentarer meget gerne til: Lars Rooth S.J. »Radio Vaticana«
I-00120 Citta del Vaticano.
Nærmere program - også for Vatikanets andre udsendelser sendes gerne efter anmodning.

Niels Steensens Bibliotek

Stenogade 9, 1616 København V.

Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19

onsdag og fredag kl. 10-14.

Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.

Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(ilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Ressourcespild

Flere tusinde varmtvandsbeholdere og mange tusinde meter vandrer tæres op hvert år.
Ring til Deres VVS-Installatør og få monteret et

ANO-KAT minielektrolyseanlæg
i Deres parcelhus. Så er Deres varmtvandsbeholder og rørsystem - for ca. 700 kr. - effektivt beskyttet mod korrosion.

Guldager Electrolyse ApS

Aut. el-installatør

EL MOGENS LARSEN

Telefon 74 6200 København - 63 25 30/62 25 31

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vort forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN

Nordre Frihavsgade 13

København Ø.

Tlf. (01) 26 60 70

Hollandsk milliardær gav sin formue til missionsarbejde

Rotterdam (NC) - Den katolske milliardær *Piet Derksen*, som ejer en forretningskæde og flere forlystelsesparker i Holland og Belgien, har solgt sine andele i forretningen og skænket knap 1,5 milliard kroner til missionsprojekter.

For nylig besøgte han spedalskhedscentre i Indien og talte også med

moder Teresa. Nøden og elendigheden gjorde så stort indtryk på ham, at han ved sin hjemkomst overførte 2000 aktier til en fond, som skal støtte karitativt arbejde.

Piet Derksen, som er en af Hollands rigeste mænd, har fire børn, som hver har fået deres arv på 650 millioner kroner udbetalt.

»Min rigdom har hængt som en sten om min hals«, siger Piet Derksen, og »jeg er glad for, at jeg har skilt mig af med den. Jeg kunne skribe af glæde!«

Derksen, som beskæftiger 1.600 arbejdere har en privat kunstsamling til en anslået værdi af godt 6 milliarder kroner. Den er nu solgt for også derved at skaffe midler til den katolske kirkes missionsindsats.

Templeton-prisen til Keston College

(daneu) - Lederen af det engelske religionsinstitut Keston College, *Michael Bodeaux* tildeles dette års Templeton-pris, der er på to millioner kr. Prisen overrækkes på Buckingham Palace den 15. maj af prins Philip.

Templeton-prisen gives til personer, der har »gjort en banebrydende indsats for at udbrede kundskab på det religiøse område«. I fjor blev prisen givet til den russiske forfatter *Alexander Solzjenitsyn*, men også *moder Teresa* har for nogle år siden været pristager.

Keston College er en dokumentationscentral, hvor man registrerer informationer om forholdene for kristne i den kommunistiske verden, især Sovjetunionen og de øvrige øst-lande.

I dag er der 20 medarbejdere på Keston College, og de arbejder med både at indsamle og videregive oplysninger. Informationerne får man dels ved at studere sovjetiske aviser og andre officielle udgivelser, dels fra kristne kontakter og uofficielle undergrundsblande i landet.

Vatikanbanken og Ambrosiano-fallitten

Rom (KIPA) - Vatikanstatens bank IOR er ifølge kardinal *John J. Krol* villig til at betale sin andel af gælden til de 88 kreditorer, der er ramt af Ambrosiano-bankens fallit og foreslår et beløb på 2,4 mia.

Smangalis Mkhathshwa.

Løsladt

Pretoria (KIPA) - Pastor *Smangalis Mkhathshwa*, generalsekretær for den sydafrikanske bispekonference, er pludselig løsladt. Han har siddet i fængsel siden oktober 1983. Ifølge dommer *Koetze* har den offentlige anklager ikke kunnet underbygge et eneste anklagepunkt mod Mkhathshwa, som blev beskyldt for undergravende virksomhed og anstiftelse til oprør. Dommeren krævede derfor øjeblikkelig løsladelse.

kr. udbetalt i tre rater. Kardinal *Krol*, som er ærkebiskop af Philadelphia, USA, er medlem af det råd, som for tiden drøfter, hvordan man kan få skandalen afviklet.

Da New Yorks nye ærkebiskop John Joseph O'Connor under sin indsættelsesmesse 3. marts fik at vide, at en af ministranterne også hed John Joseph O'Connor, kaldte han ham frem og satte ham bispehuen på hovedet.

Maleren Fra Angelico saligkåret - for anden gang

Rom (KIPA) - En af de største kunstnere fra den italienske renaissance, maleren *Fra(ter) Angelico* er blevet saligkåret den 15. februar.

Han blev født *Guido di Piero* i Fiesole år 1387 i nærheden af Firenze. På det tidspunkt, da han indtrådte i dominikanerordenen, var klostret ved Santa Maria Novella i Firenze både større og mere berømt end det lille kloster på bjerget i Fiesole 7 km fra Firenze; men Guido valgte Fiesole, hvor Dominikus' regel blev efterlevet strengere end nede i byen. Han fik klosternavnet *Giovanni da Fiesole*.

Gentagne gange valgte hans medbrødre ham til prior samtidig med, at han ledede sin berømte malerskole, hvor han bl.a. havde *Benozzo Gozzoli* som elev.

I 1446 ville pave *Eugen IV* udnævne ham til ærkebiskop af Firenze, men han veg pladsen for sin medbroder *Antonino*, som var prior dengang, han selv indtrådte i klostret.

For pave *Nikolaus V* malede han freskerne »Stefanus og Laurentius liv og martyrdød« i det lille kapel, som i dag er en del af Vatikanets museer. Han blev verdensberømt for sin udsmykning af de 43 mureceller i San Marco-kloster i Firenze med meditative billeder, ét i hvert rum. De er blevet restaureret i 1983.

Endnu mens han levede blev han af folket kaldt »salig«, *il beato Angelico*, som er et kælenavn. Han døde i 1455 og ligger nu begravet i dominikanerkirken Santa Maria sopra Minerva i Rom.

Allerede saligkåret af folket

I 1955 indledte Rom hans saligkæringsproces. Den 15. februar i år erklærede pave *Johannes Paul II* under en mindehøjtidelighed i Santa Maria sopra Minerva, at kirken bør tage »folkets røst« til efterretning som »Guds røst« og betragte *Fra Angelico* som allerede saligkåret.

Foruden flere kirkelige repræsentanter og en stor skare kunstnere deltog Italiens kulturminister *Gulotti* og dominikanerordenens generaloverste *Damian Byrne* i denne »anden« saligkæring.

»Fra Angelico har sunget Guds lov, ikke kun med sine vidunderlige farver, men med hele sit smukke liv«, sagde paven, »hans værk har været at bede i farver«.

Attentat i Santiago på ærkebiskoppens bolig

Spændinger mellem kirke og stat i Chile

Santiago (KIPA) - En brandbombe er kastet ind i ærkebiskop *Juan Francisco Fresno*'s bolig i Chiles hovedstad Santiago. Husets vægge er blevet tilsmurt med slagord som »røde præst« og »Slut med kirkens marxisme«. Ærkebiskoppen har anmodet myndighederne om at gribe ind.

Bombeattentatet er som bekendt langt fra det første angreb på den katolske kirke i Chile. En gruppe,

Bekæmp gensidig mistillid

Genève (KIPA) - Indsatsen for fred og nedrustning bør intensiveres, erklærede Vatikanets delegerede *Mgr. Achille Silvestrini* for nylig ved nedrustningskonferencen i Genève. Sideløbende med, at nedrustningen foregår trinvis, samtidigt og under international kontrol bør nationerne bekæmpe deres gensidige mistillid, for det er den, der umuliggør en frugtbar dialog, sagde *Silvestrini*.

Endelig skal videnskab og teknologi bruges i fredens og ikke i krigens tjeneste.

Biskop *Silvestrini* gik over for konferencens deltagere, at Pavestolens standpunkt er klart: Aftalen om ikke at sprede atomvåben til flere stater bør respekteres. Formålet med en trinvis nedrustning må være en total afrustning, så de kæmpebeløb, våbenkapløbet stadig sluger, kan anvendes til at lindre nøden i verden.

som kalder sig »komitéen til hjemstavns forsvar«, har angrebet adskillige præstegårde i Santiago.

Kirkens vanskeligheder med *Pinochets* militærregering opstod, da fire venstreorienterede revolutionære søgte tilflugt i det apostoliske nuntiat, og regeringen ikke ville give to af dem frit lejde.

Kirken kræver, at alle fire får udrejsetilladelse. Uruguay har tilbudt dem politisk asyl.

Aborterede børns værdighed

Vatikanet (NC) - Den katolske sygehuspræst *Angelo Bozzi* har af sygehuselets ledelse fået lov til at velsigne resterne af aborterede børn i et lukket rum ved siden af operationsstuen i den statsdrevne *Mangiagalli-klinik* i Milano.

Pastor *Bozzi* er oprørt over, at resterne af disse børn begravnes på kommunens kirkegård sammen med dødfødte børn af forældre, der ikke ønskede

at se ligene. Børneresterne er pakket i plastikposer med påtegningen »æggestokmateriale«.

Præsten vil med den kirkelige velsignelse understrege, at disse små fostre er mennesker, som han udtrykte det i Vatikanets Radio. »Jeg bruger den traditionelle bøn fra begravelsesritualet for udbøbte småbørn, men den kan faktisk ikke bruges, for den taler om forældre-

nes sorg og smerte over tabet af et barn«, tilføjer pastor *Bozzi*. Han mener, kirken bør nyformulere en speciel bøn for ofrene af frivillig abort.

Den italienske lov tillader fri abort i de første tre måneder af svangerskabet.

Næste nummer udsendes den 2. maj.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (011) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szerafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Halsted Kluge (redaktionssekretær), pastor William Wuyts O. pram. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsende vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Meningen med Europa, side 3

Ingen tid til bøn, side 5

Orientering fra sognene, side 7-11

Ungdomssiden, side 12-13

Ønsker fuld enhed

Vatikanet (KNA) - For en gruppe pilgrimme fra Skandinavien og hele Norden, som var til privat audiens sammen med deres biskopper har paven understreget nødvendigheden af en fuldkommen enhed mellem de kristne. »I er en lille flok blandt andre kristne medbrødre, og i jeres daglige liv gør I

den erfaring, hvor byden- den nødvendig en virkelig og fuldkommen enhed er« sagde paven. »Den indre omvendelse, som er formålet med helligårs-valfarten, må være jer en hjælp i jeres bøn til Gud om at opnå denne enhed« tilføjede paven.

Vi forventer danske bidrag til næste nummer.

Karl Rahner død

Vor tids største katolske teolog

Knap en måned efter sin 80 års fødselsdag døde teologen Karl Rahner fredag nat den 30. marts, af et hjerteslag i jesuitternes kollegium i Innsbruck, hans bopæl siden han fratrådte sit professorat. Karl Rahner blev født den 5. marts 1904 i Freiburg/Breisgau, hvor han i 1922 indtrådte hos jesuitterne. Senere underviste han selv ved Innsbrucks universitet indtil nazisterne lukkede dets teologiske fakultet. Rahner gik under jorden i Wien indtil 1944. Fra 1944

til 1974 underviste han i dogmatik i Innsbruck.

Karl Rahner var en af Det andet vatikankoncilis mest betydningsfulde teologer, æresdoktor ved mange universiteter og forfatter til mere end 3000 artikler om vidt forskellige teologiske emner.

Hans store respekt for traditionen forhindrede ham ikke i åbent og frimodigt at konfrontere den med vor egen tids nyere tænkning: I sin doktordisputats for næsten 50 år siden lod han nytænkningen kaste et kritisk blik på Thomas af Aquinos tanker.

Konflikt med pave Pius XII

Denne åbenhed for fornyelse, bl.a. hans forslag om at foretrække flere præsters koncelebration ved samme messe fremfor at flere præster samtidig læste deres individuelle messe ved hvert sit alter (som det jo ellers foregik i klostre i århundreder) bragte ham i konflikt med pave Pius XII, men det kom aldrig til så hårde sammenstød, som Henri de Lubac, Yves Congar, Hans Küng og Edward Schillebeeckx har oplevet. Sammen med Schillebeeckx stiftede Rahner omgående efter konciliet det lærde teologiske tidsskrift »Concilium«, som udkommer på flere sprog. Efter Det andet Vatikanconcil genindførtes i øvrigt præsternes mulighed for koncelebration.

Fortsætter på bagsiden

Elever fra Sct. Josephs skole i Ordrup besøger redaktionen og får af redaktionssekretær Knud Kluge en grundig orientering om, hvordan bladet laves. Foto k.o.

Befrielses-teologi er mange ting

Begreber som klassekamp mod udbytning uanvendelige i kirken

Rom (NC) - »Befrielsesteologi er uhyre mange ting, og dens mest tiltalende visioner kaster et klarere lys over de kristnes forpligtelser over for de fattige og undertrykte, i en korrekt kirke-teologisk sammenhæng«, skriver kardinal Joseph Ratzinger i det italienske månedsskrift »30 Giorni«s martsnummer.

Intet proletariat i kirken

»Men andre fortalere for befrielsesteologien har gjort den marxistiske model til deres egen, og den er en fare for kirken, fordi den omfortolker kristendommen som et rent poli-

tisk program, de fattiges befrielse gennem klassekampen«, fortsætter Ratzinger. »Denne fortolkning er imidlertid en vildfarelse og den udgør en væsentlig fare for kirken, idet den betragter alle slags lederfunktioner og institutioner som folkets fjende. Når begrebet »folk« således gøres til »embedet«s modpol er der ikke langt til den fejlslutning, at også kirkens ledelse og hierarki får det marxistiske stempel »undertrykkende magtfaktor«.

»Så snart kirkens læremyndighed afviser disse former for befrielsesteologi, bliver den naturligvis

anklaget for at tale de riges og magthavernes sag mod de fattige og de magtesløse«, skriver kardinal Ratzinger videre, »men det er manipulation med den - i øvrigt fundamentale - sandhed, at bjergprædikenen er Guds egen stillingtagen for de fattige. Det er manipulation, fordi denne stillingtagen herved forvanskes til en marxistisk »uafbrudt kamp mod klassefjenden«, en opfattelse, som kun evner at se to modsatte muligheder, kapitalisme eller marxisme, og derved sætter den ene gruppe »proletariatet i kirken« op mod den anden. »Men en indsats for de fattiges rettigheder er mulig uden hverken kapitalisme eller marxisme, mener Ratzinger. Samtidig indrømmer han dog, at teologiske vildfarelser vedrørende de fattiges befrielse næppe var opstået, hvis kirkens mere engageret i forsvaret af de fattiges rettigheder.

Den vildledende befrielsesteologi har sit tyngdepunkt i Mellemamerika,

hvor den er påvirket af europæiske og amerikanske teologer, siger Ratzinger, men den findes også i Indien, Sri Lanka, Filippinerne, Taiwan og Afrika. *Fortsætter på bagsiden*

Familien drøftes videre af pastoralråd

Pastoralrådets forårsmøde i Øm tager igen fat på familiefællesskabet. Emnet blev ikke færdigbehandlet på det forrige møde, hvor syv arbejdsgrupper kun nåede frem til foreløbige, korte resolutioner. Det er dem, de samme grupper nu vil uddybe i weekenden 12.-13. maj på Ømborgen.

Emnerne er: En familiepolitik, forberedelse til ægteskabet, vækst i den katolske familie, ægteskab og cølibat, familiekundskab, blandede ægteskaber, de enlige i kirken.

Stephen Holm præstevies

Lørdag den 5. maj bliver Stephen Holm præsteviet af biskoppen. Det sker kl. 15.30 i Sct. Ansgars Kirke i København. Efter højtideligheden i kirken vil der være mulighed for at lykønske bispedømmets ny præst ved en reception i menighedssalen. Stephen Holm, der blev diakonviet den 4. februar i år, fortsætter sit arbejde for menighederne i Slagelse og Kalundborg.

Anglikansk jubilæum blev fejret i stilhed

London (KIPA) - Den anglikanske kirke har fejret sin 450-årsdag uden festivitas. Ifølge pålidelig kilde i London har man afstået fra at markere Englands brud med Rom netop nu, hvor forholdene

mellem den engelske statskirke og den romersk katolske kirke er blevet så afgørende forbedret, at en genforening af begge kirkesamfund allerede skimtes i horisonten.

El Salvadors biskop Marco Revelo:

Valget må følges op af en national dialog

Washington (NC) – »Valgene i El Salvador kan kun få betydning, hvis de fører til en dialog mellem alle politiske partier og guerillagrupperne«, siger biskop Marco Revelo. Så vil USAs militære hjælp, – hvis den holder sig inden for de nuværende grænser – ikke være nogen hindring for freden i landet. Han mener, at USA snarest skal søge at hindre våbenimporten fra guerillagrupper i Cuba og Nicaragua, end sætte sin egen våbenimport op.

Reformer ikke militærhjælp

Biskoppen udtalte sig i et interview den 21. marts på et besøg i Washington. Han skulle her møde USAs regering og kirkelige embedsmænd. Imens forberedte befolkningen i El Salvador sig på det første præsidentvalg siden 1977.

Massiv militærhjælp vil kunne forvandle landet til en kirkegård, mener biskoppen, men han håber på, at valgene vil åbne for

fredelige forhandlinger mellem de forskellige partier og dermed føre til en ikke-voldelig løsning.

En sådan dialog bør inddrage repræsentanter af den nationale befrielsesfront *Farabundo Marti*. Det er den, der har ført en fire-års guerillakrig mod regeringen. Også dens politiske gren, den demokratiske revolutionære front bør være repræsenteret. Begge grupper holder sig bort fra valgene.

Både José Napoleon Duarte fra de kristne demokrater og det national-liberale partis kandidat, Francisco José Guerrero har under valgkampagnen sagt, at de er villige til at forhandle med guerillaerne. Den tredje kandidat, Robert D'Aubuisson fra ARENA-partiet er imod sådanne forhandlinger.

Biskop Revelo siger, at reformer er nødvendige, specielt i retsvæsenet, hæren (for at komme af med dødspatruljerne) og i administrationen for at komme bestikkelserne til livs.

Med hensyn til drabet på medlemmer af kirken under borgerkrigen og mordet på ærkebiskop Oscar Romero, den 24. marts 1980, siger biskop Revelo, at kirken igen og igen har krævet en fyldestgørende undersøgelse, men uden resultat.

Han mener dog, det er

Argentinsk kardinal om kirkens aktion for menneskerettigheder

Buenos Aires (NC) – Den katolske kirke har forsvaret menneskerettighederne under det tidligere militærstyre med større energi end andre nationale institutioner. Det udtaler kardinal Juan Carlos Aramburu i Buenos Aires.

Da den civile regering kom til magten i december 1983, og man begyndte at undersøge de brud på menneskerettighederne, der var sket under militærstyret i slutningen af

et positivt tegn, at det kristne demokratiske parti også forlanger en undersøgelse.

Da ærkebiskop Arturo Rivera y Damas i San Salvador og hans assisterende biskop Gregorio Rosa Chavez modtog truselsbreve fra en anti-kommunistisk dødspatrulje i oktober, støttede El Salvadors biskopper dem med en meget stærk solidaritetserklæring. Siden den tid har kirken fået støtte hos myndighederne og kirkens ledere har ikke modtaget flere trusler på livet.

70'erne og begyndelsen af 80'erne, hævdedes det, at kirken forholdt sig temmelig passivt.

Men kardinal Aramburu, præsident for Den argentinske Bispekonference siger, at kirken netop mere end nogen anden institution har optrådt åbent og energisk.

Der er offentliggjort dokumenter, der viser, hvordan kirken tit i hårde vendinger har kritiseret forholdene i Argentina.

Reagan og paven mødes i Fairbanks

Washington (NC) – Præsident Reagan skal møde pave Johannes Paul II i Fairbanks, Alaska, den 2. maj, når begge rejser til og fra det fjerne Østen, bekræftede Det Hvide Hus den 22. marts.

Ifølge Det Hvide Hus' pressesekretariat forventes mødet at finde sted i løbet af formiddagen den 2. maj, men der foreligger ingen detaljer om selve

mødet, og om hvor det skal holdes.

Det blev foreslået paven, at lande i Fairbanks på vej fra Rom til Sydkorea. Reagan havde planer om at mellemlande i Anchorage, Alaska, på vej hjem fra Kina, men ruten blev lagt over Fairbanks i stedet for, da Det Hvide Hus opdagede, at paven ville opholde sig i Alaska på samme tid.

Tøbrud mellem Vatikanet og Kina

Rom (KIPA) – Pavestolen og Den kinesiske Folkerepublik synes nu langsomt at nærme sig hinanden på diplomatisk plan. I den senere tid er bebrejdelser for, at Rom blander sig i Kinas interne anliggender, ikke blevet fremsat mere i den kinesiske presse. Det er blevet hilst med tilfredshed i Peking, omend med sure reaktioner i Taiwan, at Rom har forberedt biskopperne i Taiwan på en »degradering« af deres status fra »national« til »regional« bispekonference. Hermed er antydning, at Taiwan kun er en provins af Kina og ikke længere af Rom anerkendes som den selvstændige stat, »Nationalistisk Kina«.

Under deres »ad limina«-besøg i Rom for nylig fik Taiwans biskopper dette at vide, samtidig med den meddelelse, at det apostoliske nuntiat i Taipeh, som ikke har været bemandet siden 1979, bliver reduceret til en apostolisk delegation. Dette er blevet bekræftet af Taipehs apostoliske administrator, italieneren Mgr. Paolo Giglio.

Et tredje tegn på, at Vatikanet har besluttet sig til at fjerne »hindringen til Taiwan« på vejen til bedre forhold til Kina, er det faktum, at de biskopper, der i 1951 blev udvist af Kina, og som i Vatikanets årbog siden da har været opført med betegnelsen »forhindret i udøvelsen af embedet« nu, i årbogen for 1984 er registreret som »emeriti«, dvs. fratrukket p.g.a. alder.

Taiwans ambassadør ved pavestolen, Chow Shu-Kai har benægtet, at Rom er ved at afvikle sine diplomatiske forbindelser med Taiwan. Den udviste biskop af Xiamen, Juan Bautista Velasco, nu også »emeritus«, som siden 1951 har fungeret som kardinal Jaime Sins biskoppelig vikar for kinesiske katolikker i Filippinerne, har dog udtalt for pressen i Manila, at Pavestolen forbereder oprettelsen af diplomatiske forbindelser med Kina og derfor vil droppe Taiwan, som den kinesiske regering kræver.

Politiske iagttagere mener, at Roms tilnærmelse

til Kina skal tolkes som et forsøg på at styrke fredskræfterne i verden. Både Kina og Pavestolen har gentagne gange, men uden at finde meget gehør, opfordret Sovjetunionen og USA til militær afspænding. Under sin tale til Taiwans biskopper sagde pave Johannes Paul II bl.a.: »I skal udgøre et brohovede for de kristne i Folkerepublikken Kina« ud fra en realistisk accept af »det store kinesiske folks enhed, uagtet historiens vilkårlige og tilfældige delinger«.

Forsoning med den patriotiske kirke

På denne forsonings vej med Kina er det indlysende, at en forsoning med den patriotiske katolske kirke i Kina er forestående. Allerede i 1981 erklærede Vatikanets statssekretær, kardinal Agostino Casaroli i anledning af de ulovlige bispedømmer i den kinesiske kirke: »Med Roms afstandtagen fra disse vielser er ikke sagt, at noget ulovligt ikke kan ordnes, så det bliver lovligt«.

Blandt de udenlandske biskopper, Mao-styret udviste i 1951 er der én ærkebiskop, elleve biskopper og ni apostoliske præfeker fra ni forskellige nationaliteter.

Den 20. marts modtog paven den udviste ærkebiskop Dominic Tang Yee Ming af Kanton i privataudiens.

Kinesiske landsbyboere stillet op for fotografen. KNA.

Billedet til venstre er fra en gudstjeneste i Peterskirken den 18. marts med deltagelse af omkring 50.000 arbejdere. Pave Johannes Paul II ønskede med gudstjenesten i anledning af det hellige år at understrege den uadskillelige sammenhæng mellem arbejdets verden og troens verden, ligesom denne verden som helhed ikke kan skilles fra Guds Rige. Størsteparten af de deltagende arbejdere var italienerne, men i øvrigt var en række andre lande talstærkt repræsenteret, blandt andet Tyskland, Øst-rig, Frankrig, Belgien og Argentina. KNA's billedtekst oplyser desværre ikke noget om, hvad det er for en fakkelt Paven antænder, men den symboliserer måske netop gudstjenestens tema. Foto: KNA.

»kat. orientering« har underskud på 600.000 kroner

Som De kan se af nedenstående regnskab er »katolsk orientering«s underskud for 1983 på godt 600.000 kr. Det er en stigning på 8 % i forhold til året før. De væsentligste udgiftsstigninger er sket på trykning nemlig 20 % og på porto 30 %, de beløber sig alene til 143.000 kr. i forhøjelse. Lønstigningen er på 11 %.

Det fremgår også af regnskabet, at bladets læsere har bidraget med knap 145.000 kr. i gaver, en pæn stigning på 23.000 kr. i forhold til 1982. Det er gaver via det røde girokort, som jo i år har fået påtrykt 90 kr. i stedet for som tidligere 75 kr. Vi søger hermed at imødegå nogle af de store prisstigninger.

Regnskabet for 1984 bliver forhåbentlig lidt bedre. Red.

Indtægter:	1982	1983
Abonnenter, indland	22.123	24.600
Abonnenter, udland	13.268	15.900
Løssalg	45	157
Annoncesalg	49.094	52.500
Pressekollekt	1.388	1.942
Gaver	424.378	447.629
Indtægter	510.296	542.728

Udgifter:	1982	1983
Fremstillingsomkostninger:		
Trykning	407.140	489.349
Fotos	12.550	13.794
Ialt fremstillingsomk.	419.690	503.143
Porto og forsendelse	210.104	270.908
Lønninger, ATP-bidrag, ulykkesforsikring	255.016	283.772
Kørsel og rejseudgifter	9.701	10.153
Kontorudgifter incl. husl.	81.711	78.099
Udgifter ialt	976.222	1.146.075
Underskud	465.926	603.347

Hvad er meningen med Europa?

Europæiske biskopper om valget til EF-parlamentet

Biskopper fra de ti EF-lande har den 12. april udsendt et budskab i anledning af det forestående valg til Europa-parlamentet i Strasbourg. Det er biskopper fra de katolske bispekonferencer i EF's ti lande heriblandt vor egen biskop *Hans L. Martensen*, som er underskriver. De danner COMECE, Den biskoppelige kommission for Det europæiske Fællesskab, som har observatør-status i EF og kontor i Brussel.

Fra dansk side deltog pater *P. Grégoire* i stedet for biskoppen, som var på den nordiske valfart i Rom. Kommissionen mødes to gange årligt, almindeligvis i Brussel, men denne gang p.g.a. valget i Strasbourg. Nedenfor bringes biskoppernes budskab i sin fulde ordlyd.

Mistilliden til fremtiden vokser hos mange i Det europæiske Fællesskab. Der kan nævnes mange grunde: arbejdsløshedens omfang, manglende fremtidsudsigter for de unge, manges vanskeligheder i det daglige liv, nye former for fattigdom, indvandrernes udelukkelse af fællesskabet i tilflytterlandene, den tiltagende vold og terrorisme, våbenkapløbet, truslen mod verdensfreden. Dertil kommer de interne vanskeligheder i Det europæiske Fællesskab, som ikke kan løse sine problemer eller optage nye medlemmer.

Denne mistillid medfører, at mange lukker sig inde i sig selv. Der er stadig tydeligere tegn på en individuel og kollektiv egoisme: Man ønsker ingen børn, interessegrupper forsvarer deres privilegier, man er imod en ny arbejdsfordeling, staterne driver protektionisme, de rige lande nægter at indgå et retfærdigt partnerskab med lande i Den tredje Verden o.s.v. Dog må disse kendsgerninger ikke friste os til at overse de positive sider ved Det europæiske Fællesskab.

Som biskopper, der fører et fælles ansvar i Europa, har vi den opgave at forkynde Jesu Kristi glædelige budskab. Dette budskab giver os forsikring om, at ingen situation er håbløs. Også midt i den moralske krise, der hjem søger Vesten, tror vi, at det er muligt at bygge et nyt samfund op, som vil stå i menneskets tjeneste og i øvrigt går langt udover Det europæiske Fællesskabs grænser.

Ethvert sandfærdigt samkvem mellem mennesker og folk virker berigende. Det var den tanke, som inspirerede grundlæggerne af Det europæiske Fællesskab, og det er også i dag det mål, der skal nås.

Der kan nævnes tre fundamentale grunde: Europas kulturelle identitet og arven fra dets fortid pålægger det også i vor tid et medansvar for verden.

Den krise, vi nu oplever, kan, i øvrigt efter de ansvarliges egen overbevisning, kun løses gennem et tættere samarbejde mellem alle europæere.

Og det haster med i fællesskab at tage de store udfordringer op, som Øst-

Vest- og Nord-Syd-spændingerne belaster verden med. Den sociale retfærdighed, den totale udvikling og en varig fred kræver dette offer.

Den økonomiske vækst skal tjene mennesket – og ikke omvendt. Det europæiske Fællesskab kan ikke begrænses til kun at være et markedsfællesskab, hvor nødvendigt dette end er. Der skal bygges et Europa op for mennesker og folkeslag – et Europa, hvor alle kulturer og ethvert åndsfællesskab kan udvikle sig og berige hinanden, – et Europa, hvor indvandrere og flygtninge får deres egen plads – et Europa, som behandler landene i Den tredje Verden som ligeværdige partnere. Dette europæiske Fællesskab trænger til ny inspiration, en ånd og en tro.

At bygge dette Europa op er en opgave, vi skal være fælles om. Det kan ikke udelukkende være de europæiske politikeres eller embedsmænds ansvar. Enhver kan og skal bidrage med sin sten til byggeriet og der er tusind måder

at bidrage på: Vi må lade fortidens bitterhed og fordomme forblive fortidens, vi må dele med de fattigste, vi må lære andres sprog og kultur at kende, vi må deltage i internationale møder og være med i internationale bevægelser. Det kræver ofre og tillid til hinanden.

Valget til Europa-parlamentet om få uger kræver af os, at vi skaffer os saglig information om alt, hvad der står på spil, så vi ikke sætter vort kryds ud fra snævre nationale eller regionale, for ikke at sige smågruppers interesser, men ud fra højere og langsigtede målsætninger.

Arbejdet med at bygge Europa kræver endnu megen udholdenhed. Europa skabes eller rives ned – hver dag. De mest beskedne bidrag, som alle kan yde, har betydning for den fremtid, vi ønsker os.

Opgaven ser måske umulig ud. Men, hvor tung den end kan være, må den ikke gøre kristne modløse.

Vi er fast overbeviste om, at Evangeliet er håbets kilde for Europa.

Pastoralrådet holder møde den 12. og 13. maj

Pastoralrådets 30. møde afholdes i Øm den 12. og 13. maj. Det pastorale hovedemne »Fællesskabet i familien«, som der er afsat knap fire timer til, skal behandles i gruppen, fremgår det af den foreløbige dagsorden. Også Ansvarstiftelsens regnskab for 1983 forelægges, og der skal være valg af forret-

ningsudvalg, som kun er valgt for to år. *Erling Tiedemann* genopstiller ikke. Lørdag aften får pastoralrådet lejlighed til at tale med repræsentanter for Danmarks Unge Katolikker. Også turistsjæleorgens opgave i Danmark er sat på dagsordenen.

KK

Valfart

til Vor Frue af Åsebakken søndag den 27. maj 1984

Valfarten udgår fra skovbrynet på Rudersdalsvej (over for Popel Alle) i Holte klokken 8.45. Seneste S-tog fra Københavns Hovedbanegård klokken 7.30.

Fra Holte S-station går vi i »løse formation« til Rudersdalsvej, hvorfra valfarten starter kl. 9.00. Under sang og bøn: Valfart gennem Rude skov til Høsterkøb.

Klokken ca. 11.00: Højmesse på Vor Frue Kloster, Aasebakken, Høsterkøb.

Sang og samvær. Salg af katolske bøger og kort, rosenkranse m.m. og sodavand samt kaffe.

Klokken 14.00: Andagt med sakramental velsignelse.

Katolsk Valfarts Komite.

PS 1: Man kan tilslutte sig valfarten ved »Bethlehem«, Vildt-fogedvej, 19 km-stenen, Hørsholm Kongevej, klokken 9.25.

PS 2: Der kører HT-busser fra Holte S-station til 19 km-stenen og videre til hjemmet af Hørsholm Kongevej og Høsterkøbvej.

Skjold eller rygrad?

Maj 1969 står der i højre hjørne, øverst på side 1 af det blomstergule bundt stencilerede blade. I venstre hjørne står der, hvad det drejer sig om: Kirkens målsætning, en flertals- og en mindretals-betænkning fra bispedømmets synode 1967-69. Det er 15 år siden!

For at gennemføre koncilets beslutninger afholdt vi en synode. Og for at udføre synodens ønsker oprettede vi et pastoralråd, som skal inspirere og koordinere nybruddets kurs. Om et par dage fortsætter dette pastoralråd sin debat om familiefællesskabet. Med rette spurgte dog en læser for nylig, om rådet da var blevet færdigt med emnet *dåb og mission*?

En chefredaktør, som på grund af travl præstetjeneste i påsken ikke har tid til at skrive en leder, kan dog finde tid til at læse lidt i 15 år gamle synodedokumenter. Påsken er jo dåbens fest. Hvad sagde vor synode dengang om dåb og mission?

Det mest læseværdige står i mindretalsbetænkningen på side 16, skrevet af Victor Duclos, Jan Pinborg og Walter Dalland. De spurgte uden omsvøb, om kirken er til for sine egne alene eller for alle de andre, og om den så skal lægge an på at beskytte eller opdrage? Formuleringerne kaldes »bevidst tilspidsede«.

Under den maleriske overskrift »Skjold eller rygrad?« siges der bl.a. følgende om spændingen mellem beskyttelse og opdragelse:

»Den (kirken) kan prøve på at skabe et bestemt, mere eller mindre sakralt præget miljø til hjælp og beskyttelse for de troende. Den er den gamle »kristenhed«s ideal. Det kan stadig realiseres, da det ikke egentlig kræver, at de kristne er i flertal. Selv en mindre gruppe kan inden for et bestemt område eller for et kortere tidsrum danne en slags »kristenhed«. Det indebærer en stor fare for ghetto-mentalitet, men en sådan beskyttelse kan være nødvendig, så længe folk ikke kan stå på egne ben. Det er givet, at der herhjemme findes ikke så få katolikker, som ønsker en sådan kirkeform – måske fordi de virkelig har behov for den. Spørgsmålet er bare, hvor længe og i hvilken udstrækning det er berettiget at give efter for et sådant behov?...« »... Så længe rygraden ikke kan bære, må man have et skjold, men det kan også ske, at skjoldet hindrer rygraden i at vokse«.

Beskyttelse er ikke den eneste og slet ikke den bedste måde at være kirke på. »Katolikken må lære at leve som kristen midt i verden, og ikke ved siden af den«, fortsætter de tre, »men problemet er, om kirkens ydre former og strukturer ikke snarere søger at beskytte de kristne end at lære dem at klare sig«.

Herefter stilles der en række relevante spørgsmål til ønskeligheden af, fortsat at være statsanerkendt trossamfund, til liturgi-nyformulering, til katekesens og konvertit-undervisnings sigte, vore institutioners målsætning og økumenens valg »at samle de kristne alt efter, hvor nær de står hinanden, eller på en fælles indsats udadtil«.

Herefter lægges os ordene fra Kirkernes Verdensmøde i New Delhi 1962 på sinde: En kirke, som véd, at den er en fortsættelse af apostolatet, og at den er til for at forkynde Guds rige, »driver« ikke mission! Tvært imod, den er mission, den er Guds udstrakte hånd til verden. En kirke uden mission ville derfor være en absurditet. Er en kirke ikke længere mission i hver del af sit liv, er den sunket ned til at være et tempel, et sted for fælles religiøs selvopbyggelse«.

Det var i maj 1969. Måske trænger også vi snart til en ny synode.

ww

Det er vores ret og pligt at være kritiske

Med hensyn til den omstridte anmeldelse af »Tidens Tegn«, skrevet af pastor Kaare Osorio samt efterfølgende læserkommentarer af den, vi jeg gerne slutte mig til pastor Osorios synspunkt vedr. »rethaveri« og »vulgærpavetroen«.

Jeg synes personligt, at det at være kristen og navnlig katolik ikke er ensbetydende med, at man helt og fuldt bør være enige med, hvad paven og hans medarbejdere opfatter som rigtigt, hvad angår vort åndelige liv. Vi må selv være kristiske over for kirkens lære og dens udvikling. Paven er jo ikke fejlfri, som utroligt mange af os i lang tid har troet at måtte acceptere som betingelse for at kunne være lydige og trofaste katolikker. Der er meget, vi som katolikker forlængst burde have åbnet øjnene for. Derfor vil også jeg kalde det vulgærpavetro, blindt at acceptere pavens holdning og virke. Enhver katolik har ret og pligt til at være kritisk og træde frem med sine egne meninger og ikke bøje sig for alt, hvad kirken lærer os uden en dybtgående analyse af det.

Det er også farligt at betragte katolikker som

tilhørende den eneste sa- liggørende religion i verden. Hvor er vor sunde fornuft og tolerance blevet af? Hvad så med de ældre religioners tilhængere? Kommer de ikke til at deltage i det evige liv? Er de på forhånd fortabt? Dette er spørgsmål, som enhver må stille sig selv, i stedet for at gå rundt og tro på et evigt liv til os alene!

Er det ikke på tide at vågne op til virkeligheden? Og indse, at for at kunne leve op til det, kirken lærer os, er vi nødsaget til at interessere os for, hvad de ældre religioner har at fortælle os. Der kan man få afsløret mange livsværdier, som kristendommen end ikke ville drømme om at tage op til overvejelse, fordi den på mange områder bygger på et forkert udgangspunkt. Hvem siger f. eks. at alt, hvad der står i Bibelen er mere fuldkomment end andre religioners skrifter? Men jeg siger ikke, at der ikke findes sandhed i dem alle. Når jeg læser i Bibelen eller i andre skrifter om Guds vrede, bliver jeg trist til mode. Sikke et forvrænget og forfalsket billede af vor Fader, vi har tilbedt i så lange tider!

Gud elsker os alle uanset tro, race eller ideologi, og vi får alle sammen udviklingsmuligheder. Naturligvis foregår udviklingen på et meget individuelt åndeligt plan og på vidt forskellige måder, men målet er ens: At komme til vor Faders hjem. Der er meget, der bør revideres i alle religioner, også i kristendommen.

Der findes her i landet en bog, udgivet i 1920 af professor Michael Ager-skov, »Vandrer mod Lyset«. I den kan man finde svar på alt, hvad man har gået og grublet over, om menneskers eksistens og

om Guds forhold til os og meget andet. Den gør, at man for alvor føler sig kristen i ordets rigtige betydning.

Til sidst vil jeg sige, at det glæder mig meget, at pastor Kaare Osorio har haft mod nok til at modstå den negative strøm, hans anmeldelse har forårsaget og svaret sine kritikere med stor saglighed. Samtidig vil jeg også takke »katolsk orientering«s redaktion, som skal roses for sin rigtige og neutrale holdning under hele debatten.

Esneda Olsen

»Vor Gud han er så fast en borg«

Pastor Geertz-Hansen skriver i et af de forrige numre af »katolsk orientering«, at katolikker ikke kan synge med på »Vor Gud han er så fast en borg«, selv om indholdet er o.k. og stammer fra Davids salme 46, fordi salmen har været luthernerne slagsang og derved er blevet kompromitteret ligesom hagekorset og Haydns melodi »Deutschland, Deutschland über alles...« blev det under sidste verdenskrig.

Under samme krig havde de tyske soldater en anden slagsang, »Lilli Marleen«, der blev berømt i Lale Andersons fortolkning. Men her skete det

modsatte: sangen blev overtaget og indholdet omskrevet af de allierede - og nu var det ikke mere en nazi-slagsang, men en sang, der blev sunget på begge sider af grænsen med lige stor begejstring - og som måske har været med til at bygge broer.

Var det ikke netop en måde at sone gamle fejltagelser på og bryde mure ned på denne sang og især dem, for hvem det er en overskridelse at gøre det?

Maria Lovsang

I lokalavisen »Gladsaxe-Bladet« den 4. april skriver sognepræsten ved Søborg kirke en smuk hyldest til Jomfru Maria.

Der var en gang, hvor helgendyrkelse og navnlig da Mariadyrkelse var forbeholdt katolikker - noget rettroende protestanter gik langt uden om.

Nu er det snart sjældent i vor katolske presse at finde en lovsang til Jomfru Maria, men man kunne altså finde den i en københavnsk lokalavis og skrevet af en luthersk præst - uden nogen form for undskyldning eller forbehold.

Mon ikke vi katolikker kunne prøve at glemme gammelt nag og antipati - også over for sange, hvis indhold faktisk er kristent.

Max Reiter.

En anden og mindre kendt side af Niels Steensens virke

I disse år, hvor interessen for Niels Steensen og dennes mulige saligkåring er voksende, kan følgende måske anses for relevant:

I Karl Bjarnhofs bog om Niels Steensen, »Støv skal du blive« finder jeg gengivet hans brev til Thomas Bartholin, hvori han beretter om vivisektion af en hund, som det lykkedes ham at holde i live i tre timer. Det hedder her: »Jeg tilstår, at jeg ikke uden rædsel underkaster dyr så lange pinsler. Karthesianerne roser sig så meget af filosofiens sikkerhed. Jeg ville ønske, de kunne give mig deres sikre overbevisning om, at dyrene ingen sjæl har, og at der ingen forskel er på at berøre, sønderskære og

brænde nerverne på et levende dyr og snorene på en maskine, som bevæges mekanisk«.

I august 1662 omtaler Niels Steensen sin dissektion af en levende ravn. Der gik flere timer inden raven døde. Bedøvelse kendtes ikke.

Som forsvar kunne man stille to spørgsmål. 1. var han i god tro? Svaret må, ud fra den citerede tekst, være et klart nej. Han var usikker og dybt bekymret over sin handlemåde: »at jeg ikke uden rædsel underkaster dyr så lange pinsler«.

2. »Jamen« siger læseren »han gjorde det jo i en god sags tjeneste«. Altså er sætningen »hensigten helliger midlet« (som i

øvrigt skyldes Machiavelli, ikke jesuitterne) pludselig blevet gyldig i dette tilfælde? Det overlades til læseren selv at besvare spørgsmålet.

Denne side af Niels Steensens virke bør formentlig overvejes nøje, inden man fortsætter saligkåringstræbelserne.

Steen
Ostenfeld-Rosenthal

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Ilding

ALM.
BRAND
AF 1792

IKKE TID TIL BØN?

»Jeg har ikke tid til bøn!« lyder det ofte med et beklagende suk.

Hvad ligger der i dette udbrud? En forestilling om, at bøn kræver mindst en halv time hver morgen i absolut stilhed? At bøn kun trives i en passende ydre ramme, kun kan udtrykkes i et anderledes sprog og en holdning, som falder uden for min umulige hverdag, hvor det mest påtrængende spørgsmål er: Når jeg det hele?

Men bøn er ikke ord, bøn er ikke højtidelig holdning. Bøn er liv, som kan udtrykkes i ord og holdninger.

Bøn er at blive bevidst om, at han, som elsker mig, er hos mig.

Bøn er venskab

»I er mine venner«, siger Jesus. Bøn er venskab.

Har jeg en god ven, som jeg elsker højt, så er han/hun på en måde med i alt, det jeg foretager mig. Oplever jeg noget godt, så er tanken der straks: Det skal jeg huske at fortælle... og føler jeg vejen frem barrikaderet af problemer, så er min ven der til at løfte med. Er jeg sammen med min ven, behøver vi ikke mange ord, for vi er jo sammen. Og er der fysisk lang afstand mellem os, så giver kærligheden alligevel en følelse af nærhed.

Den, som brat har mistet en ven, kender til de smertende stik, når man hele tiden afbryder sig selv: Det skal jeg huske.... åh nej.....! Savn, tomrum i stedet for spontant at kunne dele alt med sin ven.

Bøn er at leve i et venskab, som aldrig bliver afbrudt.

Bøn er ved at vide sig elsket netop nu, at blive bekræftet hvert nu. Selv om andre er irriterede over min måde at være på, så ser Han altid opmuntrende på mig: Vær den, du er, sådan har jeg skabt dig, sådan vil jeg dig, bliv mere og mere dig selv.

Ikke engang synden slår skår i venskabet. Tværtimod: Jo mere jeg opdager hidtil ukendte kroge fyldt af snavs i mig selv, jo mere omsluttes jeg af kærlighed.

Gud opfører sig som en tigger over for mig. »Se, jeg står for døren og banker«. – Det er os, som gør kristendom til et tvangsforetagende, ikke Gud. Venskab kan kun vokse i frihed. Bøn er at åbne døren. Den, som kun åbner med en lille sprække: Hvis du er til Gud, så lad mig opleve dig, vil få et svar, som giver mod til at åbne døren på vid gab. Bøn er at sige: Kom ind.

Jeg behøver ikke først at gøre rent og lægge en højtidelig maske. Han har travet svedig og snavset på støvede veje. Han kender til at være presset af påtrængende opgaver, har ofte bedt den travles bøn, har prøvet ikke at have tid til bøn. Engang tog Hans sine disciple med sig på retræte: Nu skulle der være tid til bøn! Og så havde »skaren« opdaget planen og kom først.

Og dog var hele Jesu liv bøn. Ikke et sekund faldt uden for bønnens liv. »Jeg og Faderen, vi er ét«. Kun hvad Jesus fik i bønnens

liv, gav Han videre. Guds eget liv, Treenighedens liv, er bøn: Kærlighedens given og modtagen.

Har jeg ikke en halv time for Ham, så er Han glad for den tanke, jeg sender Ham midt i arbejdet. Den tog ingen tid, den kostede mig intet, men den bekræftede venskabet.

Jo oftere jeg tænker på, at Han er der, jo nærmere kommer jeg det mål, Paulus satte for den kristne: Bed altid. Bønnen bliver mindre og mindre noget, jeg gør, men noget jeg er.

Bøn er at lade sig skabe

Bøn er at se blomsterne myldre op, beundre Hans skaben, se Hans skønhed i fantasifulde former og farvesammensætninger.

– Og vide, at netop nu er Han også ved at skabe mig, og jeg lader mig skabe.

Bøn er at leve ubekymret. »Se på markens lilje...«. I vores ubekymret-hed er Gud fri til at skabe stadig nyt.

Helgenerne er Guds kunstværker. Hver enkelt er helt sig selv. De har givet Guds skaberglæde fuld udfoldelse. – Han, som kun skaber enkeltmodeller. Men når vi bekymrer os – også fromt på Guds vegne – så griber vi fat i Guds formende hændelser og hindrer Ham i at skabe os – og kirken – som Han vil.

»Vi elsker, fordi Han elskede os først«. 1. Johs. 4.19.

Vi kan ikke elske uden at være elskede. Derfor er bøn ikke luksus for de få. Den skarpe opdeling

i aktive/kontemplative, som ustandselig dukker op i kirken, er ikke i overensstemmelse med livet selv. og den har ført til destruktiv kritik. De aktive har beskyldt de kontemplative for at være a-sociale, a-politiske, unyttige, og de kontemplatives hovedsynd er en fromt farvet – ofte ganske pænt indpakket – følelsen sig bedre end alle dem, der ikke beder så mange timer.

Nogle er kaldede til et kontemplativt liv, hvor alt begunstiger bønnen. Andre til et liv i ydre aktivitet. Men alle er kaldede til kontemplativ bøn: Kærlighedens åndedræt, at modtage og at give.

Pausernes bøn

Pauserne i dagens løb er Guds gaver til os: I tog, i bus, for rødt lys.... alle de helt korte eller længere øjeblikke, hvor jeg bare er, hvor ingen kræver mig, er Guds overraskelser til mig: tid, hvor jeg kan være bevidst om, at jeg er elsket.

Jo bedre jeg udnytter pauserne, jo mere erfarer jeg, at de virker som vitaminindsprøjtninger på forårstræthed: Jeg får ny energi – ikke bare fordi min ændrede holdning til »spiltilid« i sig selv virker afstressende, men jeg opdager, at »Guds rige består ikke i ord, men i kraft«. Jeg får smag for bøn og opdager, at jeg i virkeligheden har meget mere tid til bøn end jeg først troede.

Hvor jeg behøver mange pauser!

Grethe Livbjerg

Efter min mening er bøn ikke andet end venskabeligt samvær, idet den består i meget ofte at være sammen med den, som vi ved elsker os.

Teresa af Avila.

Væn jer til altid at være bevidst om, at Han er ved jeres side.... der vil komme en tid, hvor I ikke længere kan slippe af med Ham.

Teresa af Avila.

At bede, det er fremfor alt at tænke på Mig og elske Mig... jo mere man elsker Mig, jo mere beder man. Bønnen er opmærksomheden hos den sjæl, som i kærlighed koncentrerer sig på Mig. Jo mere opmærksomheden er fyldt af kærlighed, jo bedre er bønnen.

Charles de Foucauld – hvis tanker er Jesu små Søstres livsprogram.

Jeg siger ikke længere: Her er smukt, men: Du er smuk.

Ylva Eggehorn, svensk lyriker.

Jo mere vi tager imod i stille bøn, jo mere kan vi give ud i aktiv handling.

Mother Therese.

Hele vort væsen må udstråle Jesus.... et liv, som er bøn til Jesus, som åbenbarer Jesus, som viser hen til Jesus, og som lyser som en afglans af Jesus.

Charles de Foucauld.

Samarbejde med ikke-kristne i moralske spørgsmål

Vatikanet (NC) - At løse moralske og kulturelle problemer i forening med ikke-kristne religioner er et vigtigt mål for den katolske kirke ifølge ærkebiskop Jean Jadot, fhv. leder af Vatikanets sekretariatet for ikke-kristne.

»Religiøse grupper må samarbejde for at fremme forståelsen af åndelige værdier og respekten for mennesket«, sagde han.

Sekretariatet, som blev oprettet for 20 år siden, varetager forbindelsen mellem den katolske kirke og ikke-kristne religioner.

Ærkebiskop Jadot påpegede, at forholdet mellem katolikker og ikke-kristne religioner skifter fra sted til sted. Nogle steder samarbejder katolikker og ikke-kristne, mens katolikkerne diskrimineres andre steder.

I dag opretholdes gode forbindelser i Japan og

visse dele af Indonesien og Indien.

Et tegn på disse gode forbindelser er, at 30 unge buddhister deltog i det Hellige års ungdomsbegivenheder i Vatikanet den 11.-15. april.

Et andet tegn er, at mere end 20 katolske munke er blevet modtaget i en kort periode i buddhistiske klostre, hvor de har delt deres tilværelse med buddhistmunke.

Spændt forhold til muslimer

I december sidste år holdt Indiens biskopper et ugelangt møde om forholdet mellem katolikker og muslimer i Indien, hvor muslimerne er i mindretal. (I Indien er hinduismen hovedreligionen).

Forholdet er spændt mellem katolikker og muslimer i de lande, hvor den muslimske lov, Sharia, er

en del af landets retssystem. Det er svært for ikke-muslimer i disse lande at nå toppen i samfundet.

Ærkebiskop Jadot nævnte sekretariatets tre mål.

Det første er at sørge for at katolikker, som bor blandt ikke-kristne, får et bedre og mere objektivt kendskab til ikke-kristne religioner, så folk ikke dømmes ud fra deres fordomme.

Det andet er at tage del i samfundet og dets kulturelle virksomhed i størst muligt omfang. Et særligt mål er at forbedre uddannelsesforholdene og kulturbevidstheden ved at lære befolkningen at læse og skrive.

Det tredje mål er at arbejde i forening med en løsning af moralske og kulturelle problemer.

I lande som Pakistan,

Indien, Japan og Indonesien, hvor byerne har op til mellem 10 og 17 millioner indbyggere, er der opstået menneskelige og åndelige problemer som følge af industrialiseringen.

Ærkebiskop Jadot sagde, at mens religionerne har meget forskellige ideer om gud og gudsdyrkelse, deler de dog stadig de samme bekymringer. Disse fæles anliggender forener dem på lokalt plan, hvor de hjælper med i udviklingen af landsbyerne, og på internationalt plan, hvor de arbejder for uddannelse, retfærdighed og fred.

Galilei var slet ikke kætter

Rom (KIPA) - Ved en kritisk gennemlæsning af aktstykkerne fra retssagen mod den florentinske naturforsker Galileo Galilei i 1616, kan man ikke finde et eneste teologisk eller juridisk argument for mistanken om kætteri, skriver Vatikanets avis »L'Osservatore Romano« den 2. marts under overskriften »Faser i kulegravningen af Galilei-sagen«.

Studiet af dokumenterne viser, at hverken anklageskriftet eller den senere domsafsigelse begrundes med, at jorden som universets midtpunkt skulle have været katolsk tros lære. Intet koncil og ingen pavelig erklæring *ex cathedra*

har nogen sinde forkyndt noget lignende som hørende til kirkens tro, eller begrundet det med bibelske argumenter.

»Det var måske korrekt, at Galilei pådrog sig en disciplinær straf, fordi han havde nægtet at møde i retten«, (Akademiet i Firenze, som ikke lå i Pavestaten, nægtede i lang tid at udlevere ham til de romerske dommere. *Red.*), »men aldrig den straf, han faktisk blev idømt, højtideligt at afsværge sine teorier om solen som universets midtpunkt, fordi der netop ikke var tale om en trossag«, skriver Vatikanets dagblad.

I 1981 foreslog pave Johannes Paul II under en kongres i Det pavelige videnskabelige Akademi at offentliggøre hele sagen om Galilei. Med det formål oprettede paven fire studiekommissioner, der skal kortlægge de kulturelle, videnskabelige, historiske og bibelteologiske baggrunde, der kan kaste lys over sagen mod Galilei.

Det pavelige Akademi har allerede udgivet det første af denne række studier på engelsk og tysk, skrevet af professor Olaf Pedersen, Århus, og omtalt i »katolsk orientering« nr. 16 sidste år.

Byen Rom er i forfald

Kardinal Poletti beklager mistillid til kirken

Roma (KIPA) - Kardinal Ugo Poletti, pavens generalvikar for bispedømmet Rom, har ved en pressekonference skarpt kritiseret, at forholdene i Rom på alle sociale områder forværres. De kommunale myndigheder er mistroiske over for kirken. Således står 3.000 katolske frivillige hjælpere magtesløse

p.g.a. myndighedernes sejtgrækkeri.

Kirken har tal på de misligheder, som myndighederne helst vil tilsløre: 127 foretagender er ved at gå fallit. - 104.964 arbejdsløse står på arbejdsformidlingskontorenes lister. - 3.000 familier, som i den nærmeste tid må tvangsforflyttes fra deres lejlig-

hed, ved ikke, hvor de skal finde et nyt sted at bo på grund af den høje husleje i Rom. - 900 familier er midlertidigt indkvarteret og 32.000 er nødt til at dele lejlighed med andre. 50.000 familier lever i nedrivningsmodne ejendomme.

Der findes 60.000 handicappede i Rom, deraf 25.000 stærkt invaliderede. - Der er 53.000 stofmisbrugere, og blandt de 13.300 kriminelle er 1.300 mindreårige.

Der foretages ca. 10.000 aborter om året. Fødslernes antal er dalet i de sidste 10 år fra 30.000 til 26.000. Børnedødeligheden er 11,7%.

I Rom bor der 500.000 gamle, hvoraf de 150.000 er afhængige af hjælp. I 1982 kunne myndighederne kun hjælpe 3.000 af dem.

Endvidere bor der 3.500 nomader i Rom. 50 % af sigøjnerne er under 15 år. Desuden er der 2.000 boligløse.

120.000 udlændinge arbejder i staden, ofte under menneskeuverdige betingelser og uden opholds- eller arbejdstilladelse. Ca. 2.930 (= 1,3 %) skolepligtige børn forsømmer skolen.

Den jødiske teolog Pinchas Lapide:

Bjergprædiken fejlfortolkes

Bonn (KIPA) - »Den igangværende kirkelige fredsdebat ville vinde i saglighed, hvis den så ofte citerede Bjergprædiken blev gen-oversat til Jesu eget modersmål«, sagde den jødiske lærer Pinchas Lapide under et foredrag i Bonn for nylig, »fordi Bjergprædiken ikke længere ville fremstå som en række idealiserede, men uopfyldelige krav, hvis den blev afført sin åndelige patos«.

Som et eksempel på fejloversættelse nævnte Lapide Jesu ord »elsk jeres fjender« (Matt. 5,44). I stedet for kærlig-

hed til fjenden (»Feindesliebe«) har Jesus ifølge Lapide forkyndt »Entfeindungs-liebe«, d.v.s. en handlekraftig kærlighed, der er villig til forhandling og afspænding og forsoning med fjenden. Det kan ikke være for meget at forelange. Helt konkret efterlyser Jesus en kærlighed, som vil overbevise modstanderen, landsmand eller fremmed, om, at man ikke blot kan tale om forsoning, men vil give det håndgribelige bevis for, at man kan afstå fra retsforfølgning og er parat til kompromisløsninger, der kan opløse en konflikt.

Dialog efterlyses mellem naturvidenskab og teologi

Santa Rosa, Calif. (NC) - Videnskabsmænd og teologer burde i forening prioritere etikken i spørgsmål om moderne krigsfærd og biologiske eksperimenter, udtaler ærkebiskop Paul Poupard, vicepræsident for Vatikanets sekretariat for ikke-troende.

Ærkebiskop Poupard talte ved et symposium om »kirke, videnskab og teknologi« i Santa Rosa i marts. Det bestod af folk fra det nordlige Californiens katolske universiteter.

»Århundreders strid har skabt ideen om en kløft mellem videnskab og tro, sagde ærkebiskop Poupard, men en dialog mellem videnskab og tro kan give positive resultater.

»Det er jer i kirkens øjne, som søger og forsker skabelsens mystiske realiteter«, sagde han til forsamlingen. Det er jer, som i højeste grad, opfylder den opgave, som Gud gav mennesket ved skabelsen: at underlægge sig jorden, at belyse naturens hemmeligheder«.

Fordomme og angst hos begge parter

Ærkebiskop Poupard sagde, spliden mellem videnskab og tro ikke stammede fra selve videnskaben men fra den mentalitet, som siger, at kun det, som kan måles og vejes er virkeligt.

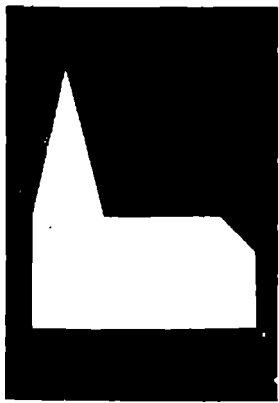
De troende har også været ansvarlige for denne

splid på grund af deres ortodokse principper og deres angst for videnskab og teknologi.

En dialog mellem videnskab og tro forudsætter respekt og åbenhed. Da begge søger sandheden på forskellige måder, skulle de også være i stand til at mødes.

Ifølge en anden talsmand ved mødet, biskop Hurley er »kirkens indstilling til videnskab og teknologi afgørende for dens troværdighed i den moderne verden; videnskabsmændenes påskønnelse af kirkens rolle og menneskelige værdier er afgørende for menneskehedens overlevelse«.

Orientering fra sognene

Maj 1984

På disse sider bringer en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 10, der udkommer 30.5. 1984 er mandag den 14.5. 1984 (for juni, juli og august 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion på Bispekontoret.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræsten tlf. (01) 64 04 22. (Bedst kl. 9-10).
Messtider: Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.
Hverdage: Md. kl. 8 - ti. kl. 19.30 - on. kl. 8 (skolemesse) og kl. 17 hos søstrene - to. kl. 11.30, fr. kl. 17 hos søstrene. Lørdag kl. 11.30.

Torsdag d. 3. kl. 15: Rosenkransmøde hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding til sognekantoret.

Søndag d. 6. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse med firmelse ved biskoppen.

Tirsdag d. 15. kl. 20 (messe kl. 19.30): menighedsrådsmøde: Dialog mellem menighedsrådet og menigheden om sognets aktiviteter.

Onsdag d. 23. kl. 19: Økumenisk aften og kirkevandring. Mødested: Ordrup Sognegård.

Lørdag d. 26. kl. 19.30: Musikandagt med sakramental velsignelse som optakt til Åsebakkevalfarten. Tema: Maria. Ved orglet: Leif Kayser.

Søndag d. 27. Valfart til Åsebakken. Kl. 8: Messe. Højmessens kl. 10 bortfalder.

Kristi Himmelfartsdag d. 31. kl. 10: Højmesse.

Majandagt hver tirsdag kl. 19.15 inden messen.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S.
Sognepræst: Stefan Huber C.ss.R.
Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. 11-12, onsd. og torsd. 18-19.
Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Messtider:

Lørdag kl. 17 engelsk.

Søndag: i kirken: 8.30 - 10 - 11.30: 1. søndag familiemesse, ellers polsk - 18 engelsk.

Dragør, Rønne alle 15: kl. 9.

Skt. Annæ Hjem: kl. 10.30.

Hverdagsmesser: kl. 8 i kirken, kl. 9 på Skt. Annæ Hjem.

Majandagter: tirsdag kl. 19 og torsdag i forbindelse med aftenmesse kl. 19 (onsdag kl. 10 polsk, lørdag kl. 17 engelsk).

Onsdag d. 2. kl. 14: møde i De ældres Klub. Kl. 19.30 møde for børnehaveklasse-forældrene i Skt. Annæ skole.

Fredag d. 4. kl. 9.45 skolemesse, kl. 19 Jesu Hjerter messe med prædiken.

Søndag d. 6. kl. 10 Børnernes højtidelige Første Kommunion.

Søndag d. 13. kl. 10 barnedåb i højmessens.

Tirsdag d. 15. Børneklubben »Bikuben«s store samvær begynder kl. 15, med fælles spising kl. 17 og børnernes majandagt i kirken kl. 19 med lys og blomster og en procession i stil med »Lourdes«.

Søndag d. 20. »Vor Frue af den Stedseverende Hjælp«. Kl. 10 latinsk højmesse.

Tirsdag d. 22. Menighedsrådsmøde.

Søndag d. 27. Valfarten til Aasebakken.

Onsdag d. 30. De ældre slutter sæsonen med en hyggelig eftermiddag i Rønne alle 15 i Dragør.

Torsdag d. 31. Kristi Himmelfartsdag: Messerne som på en søndag.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Præsterens træffetid: Ti. -fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Tirsdag d. 1. Kl. 8 messe, kl. 16.30 messe.

Onsdag d. 2. Kl. 10 messe for de ældre.

Fredag d. 4. Kl. 16.30 Jesu Hjerter messe.

Lørdag d. 5. Kl. 15.30 messe under hvilken biskoppen meddeler præstevelsen til diakon Stephen Holm. Derefter reception.

Søndag d. 6. Kl. 10 Højmesse med de unges trosbekræftelse.

Onsdag d. 9. Kl. 19 festlig majandagt med procession og efterfølgende kirkekoncert.

Søndag d. 13. Kl. 10 dansk højmesse.

Onsdag d. 16. Kl. 19 messe og majandagt.

Søndag d. 20. Kl. 10 latinsk højmesse.

Onsdag d. 23. Kl. 19 messe og majandagt.

Søndag d. 27. Kl. 10 dansk højmesse.

Onsdag d. 30. Kl. 19 messe og majandagt.

Torsdag d. 31. Kristi Himmelfartsdag, kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 dansk højmesse.

Firmelse

Som hvert år meddeler biskoppen også i år til pinse firmelsens sakramente i Skt. Ansgars kirke.

Forberedelsesundervisning foregår følgende dage:

Lørdag 28. april kl. 10.30-12.00

Tirsdag 15. maj kl. 19.30-21.00

Lørdag 2. juni kl. 10.30-12.00

Medbring venligst dåbsattest. Skulle der være menighedsmedlemmer fra andre sogne, der ønsker at modtage sakramentet her i Sct. Ansgar, bedes de forinden kontakte deres sognepræst.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården ½ time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres:

Søndag kl. 10.30 højmesse, kl. 19.00: Messe.

Tirsdag kl. 10: Messe, derefter samvær.

Onsdag og fredag kl. 19: Messe.

Sct. Josef Søstrene, Primulavej 1, inviterer hver tirsdag til messe kl. 19, derefter samvær.

Den første fredag i hver måned er der tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Fredag d. 4. Tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.

Lørdag d. 5. Tro og lys messe kl. 17.

Søndag d. 6. Rytisk messe kl. 10.30, derefter kaffe.

Mandag d. 7. Menighedsrådsmøde kl. 19.30.

Fredag d. 18. - søndag d. 20. Storebededags lejr på Magleås for pastoralenheden Brønshøj/Herlev. Se opslag i våbenhuset!
Søndag d. 27. Valfart til Vor Frue af Aasebakken.

Torsdag d. 31. Kristi Himmelfart. Påbudt helligdag. Messe kl. 10.30.

Messen onsdag kl. 19, gælder også for Kristi Himmelfart!

I maj måned er der maj andagt om fredagen fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 1, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekantoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messtider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Mandag: Messe kl. 11.00.

Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Onsdag 25.4. Kl. 19.00 messe med efterfølgende kirkekoncert.

Onsdag d. 2. Kl. 19.00 messe. Herefter orientering fra menighedsrådet og hyggeaften.

Onsdag d. 23. Kl. 19.00 messe. Denne aften får vi besøg fra Gladsaxe kirke.

Pastor Dam-Jensen kommer med en gruppe fra sin menighed for at overvære vor messe. Bagefter hygger vi os og samtaler i pejsestuen. Det er mit håb, at også vor egen menighed vil være repræsenteret.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:

(02) 87 77 12.

Kirkekantoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsmesser:

Mandag kl. 12.00, tirsdag kl. 11.30, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 19.00, fredag kl. 12.00.

Alle lørdage:

Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Fredag den 4. Messe kl. 11.00 på plejehjemmet »Lystoftebakken«, Brede.

Søndag den 6. Familiemesse kl. 9.30. De unges trosbekræftelse kl. 11.00 med efterfølgende reception for alle i menighedssalen.

Tirsdag den 8. Ældreklubben på udflugt til »Nivågårdsamlingen« med messe hos søstrene i Kokkedal. Ingen messe i kirken.

Fredag den 11. Fælles kirkevandring i Lyngby kl. 19 til 22.

Søndag den 13. Søndagsmesse kl. 11.00. Derefter fælles medbragt frokost i menighedssalen.

Fredag den 18. St. Bededag - messe kl. 9.30.

Søndag den 20. Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00.

Tirsdag den 22. Ældreklubben deltager i messen kl. 11.30. Derefter møde i menighedssalen: Indien oplevet indefra.

Lørdag den 26. Søndagsmesse kl. 17.00 med dialogprædiken.

Søndag den 27. Søndagsmesse kl. 11.00. Valfart til Åsebakken.

Torsdag den 31. Kristi Himmelfartsdag messe kl. 11.00.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F.,

tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messtider

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

N.B. Hver onsdag i majmåneden (undtagen onsdag d. 30.) messe til ære for Guds Moder, kl. 19.30.

Fredag d. 4. Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8.00. Aftenmesse kl. 19.30 efter sakraments andagt kl. 19.00.

Torsdag d. 10. Møde for »Torsdagsklubben«. Messe kl. 14.30. Derefter kaffebord m.m. Søster Lioba Vinten fortsætter beretningen om Lioba søstrenes orden.

N.B. Der vil igen i år blive mulighed for at deltage i busturen, som arrangeres for beboerne på Skt. Lioba hjemmet, og ligeledes som tidligere deltage i den efterfølgende middag. Der vil blive bekendtgjort ang. dato, tidspunkt, pris og antal af deltagere på et senere tidspunkt.

Søndag d. 13. kl. 8.00 Reciteret messe. Kl. 11.00 familiemesse, i hvilken der fejres første kommunion.

Søndag d. 27. Valfart til Aasebakken. Se nærmere i sognebladet.

Onsdag d. 30. Kristi Himmelfartsvigil. Kl. 19.30 aftenmesse som gælder for festdagen. Majandagten bortfalder.

Torsdag d. 31. Kristi Himmelfartsfest. Kl. 8.00 Reciteret messe. Kl. 11.00 højmesse.

Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.

Tlf. (02) 99 07 28.

Messtider: Søndage kl. 8 og kl. 10.

Onsdage og fredage kl. 19.30.

Søndag d. 27. Valfart til Vor Frue af Åsebakken. Tilmelding til præstegården for buskørsel. Bussen bestilles kun, hvis der er tilstrækkelig med passagerer. Kun messe kl. 8 i kirken.

Torsdag d. 31. Kristi Himmelfartsdag: messe kl. 8 og kl. 10.

Hedvigssøstrene, Bellis, Køgevej 160, tlf. (02) 99 03 74. Messe kl. 17.30 på mandage, torsdage og lørdage.

Assumptionssøstrene, »Den gamle smedie«, Bygaden 53, Høje Taastrup. Tlf. (02) 99 81 57. Messe om tirsdagen kl. 19.30.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N. Sognepræst Paul d'Auchamp, tirsd.-fred. 9-10. Tlf. 01-35 68 25. Kontoret: Mand.-onsd. og fred. 11-14. Tlf. 01-39 53 80.

Messtider:
Lørdage læses søndagens messe kl. 17.
Søndage: Højmesse kl. 10. Aftenmesse med danske salmer kl. 17. Engelsk messe, sang og guitar kl. 18.

Mandag: Ingen messe.

Tirsdag: Messe kl. 18.30.

Onsdag: Messe kl. 11, kl. 17 (engelsk) og kl. 19 hos søstrene, Sct. Hansgade 28. Efter denne messe Åbent Hus. Alle velkomne.

Søndag d. 6.: Ved højmessens kl. 10 synger Schola Gregoriana latin/dansk.

Tirsdag d. 8.: Skovtur til Peter Lipps Hus. Man mødes ved Nørreport Station kl. 10. Kløgt at tage en madpakke med! Fru Carlsen leder udflugten.

Søndag d. 27.: Åsebakke-valfart. Læs annoncerne i »k.o.«

Kl. 17 synger Dan Polonia ved vor messe. **Kristi Himmelfart, torsdag d. 31.:** Koret Rafael synger klassisk kirkemusik kl. 10 og kl. 17.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11. Giro 4 08 38 30.

Messtider:

Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17. Torsdag kl. 17 i Sct. Joseph-Søstrenes kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse hver 4. søndag i måneden, i år dog ikke i april, maj, juni og juli.

Søndag 13. maj: Orienteringsmøde om menighedsrådets arbejde. Mødet holdes i kantinen mellem messerne.

Fredag 18. maj, St. Bededag: Messe kl. 9.

Onsdag 23. maj: Kl. 19 økumenisk studiedag og fællesvandring fra Ordrup sognegård til Sct. Andreas Kirke-

Søndag 27. maj: Valfart til Vor Frue af Aasebakken.

NB! Kun een messe i vor kirke kl. 11 (ingen morgenmad i kantinen)

Torsdag 31. maj, Kristi Himmelfartsdag: Befalet helligdag, højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen som om søndagen.

Immaculatakirken, Strandvejen 91:

Hverdage: Messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag: Højmesse kl. 8.30.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Sognepræst Paul Marx OMI.

Messtider:

Lørdag: Kl. 17.

Søndag: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdage: Efter aftale. Tirsdage: Kl. 19-20, tilbedelsestime.

Ungdomsklubber:

Mini-KUK hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Tirsdag d. 8.: Kl. 20: Menighedsrådsmøde.

Søndag d. 13.: Kirkekaffe efter messen kl. 9.30.

Torsdag d. 17. - Søndag d. 20.: Fælles sogneweekend med Skt. Antoni sogn på Magleås.

Messe i Herlev lørdag og søndag til sædvanlige tider.

Søndag d. 27.: Aasebakkevalfart! kun messe kl. 10.45 (engelsk).

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfart, messe kl. 9.30.

English-speaking ministry

Fr. David Kraus, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev: 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 6:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N: 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

Sunday may 13.: First communion & family liturgi Vor Frue 10.45 followed by coffee & celebration. All are welcome.

Sunday may 20: Vor Frue Parish Picnic at Rygaards School, noon to 6.00 pm. Eucharistic Liturgy at 3.00 pm. Yall come, now.

Thursday may 10: First communion & family liturgy St. Therese Church by Rygaards School at 5.00 pm.

PROVINSEN

Assens:

Vor Frelzers Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.

Før messen lejlighed til skriftemål.

1. søndag i måneden: Messe kl. 10.30.

3. søndag i måneden: Messe kl. 17.00.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelsborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

NB: Søndagsmessen i Hørsholm er kl. 9.30 (i. st. f. kl. 10) fra den 1. maj indtil den 1. september.

Søndag d. 6.: I Birkerød messe til ære for Guds Moder, med Maria-salmer.

Søndag d. 13.: I Hørsholm kl. 9.30 ungdomsmesse, arrangeret af Hørsholm ungdomsklub. Mød op og vær med!

Søndag d. 13.: I Birkerød latinsk messe.

Mandag d. 14.: Midi-KUK i Birkerød mødes til sæsonens afslutningsmøde kl. 19.00. Samme aften mødes Birkerøds menighedsråd kl. 19.30.

Samme mandag, d. 14. mødes Ældreklubben kl. 14.00 til Maj-andagt i kirken på Nordvangg. og bagefter til hygge med en kop kaffe. Det er sæsonens sidste møde.

Fredag d. 18.: Store Bededag. Åbent hus og arbejdsdag i Hørsholm kirke fra kl. 9.00 til kl. 17.00. Oplysninger hos Stig Fjording tlf. 02-86 38 24.

Aftenmesse på Nordvangg. kl. 19.30.

Mandag d. 21.: N.-Sj. fælles menighedsrådsmøde på Nordvanggård kl. 19.30.

Forslag til mødet bedes sendt i god tid til Bengt Jønson, Birkerød.

Søndag d. 27.: Åsebakke-valfart. De fire N.Sj. sogne går sammen. Vi mødes senest kl. 8.45 ved Skovbrynet på Rudersdalsvej i Holte (overfor Poppealle).

NB: I Birkerød er der ingen 8-messe.

Mandag d. 28.: Præstemøde på Nordvangg.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfartsdag. I Hørsholm messe kl. 9.30. I Birkerød kl. 10.00, ingen 8-messe.

NB: ang. *Børnenes religionsundervisning*. Denne sæsons underv. er forbi, men vi begynder igen den første torsdag i sept., 6. sept.

NB: *Kristi Legemsfest* med procession og Højtidelig Messe i det fri fejres som sædvanlig på Nordvanggård på onsdag, d. 13. juni kl. 19.00. Efter messen samles vi til kirkekaffe.

NB: *Loppetorvet* d. 3. juni på Nordvangg. Vi har brug for mange effekter. Henvendelserne til lederen Bent Borup, tlf. Hørsholm 86 22 88 eller til Sven Erik Jensen i Farum, tlf. 02-95 75 75 eller til Martin Roehoff for Hillerød sogn, tlf. 02-28 27 82.

Nordvanggårds 25 års jubilæum fejres søndag d. 12. august med højmesse kl. 10. Og reception efter messen i salen. Nærmere oplysninger følger i næste nummer.

Med venlige hilsner

p. Gerhardt Sanders

og Jacob Muiser.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Præst: Charles Edwards S.J.

Tlf. (05) 12 10 27. Træffes bedst kl. 9-10, dog ikke om onsdagen og torsdagen.

Fra d. 20. maj også om onsdagen og torsdagen, men ikke på mandage.

Søndagsmesser:

Lørdag messe kl. 17 og søndag højmesse kl. 10.

Kristi Himmelfart:

Messe onsdag d. 30. maj kl. 17 og højmesse torsdag d. 31. maj kl. 10. Der er messe om fredagen kl. 18.45.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser. Alle søndage kl. 8.00 dialogmesse i kirken. Kl. 10.00 højmesse i kirken. Alle lørdage. Kl. 17.00 dialogmesse i kirken, undtagen lørdag den 14. april.

Hverdagsmesser. Mandag-fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8. Kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6.

3. søndag i hver måned er en familiemesse. Sidste søndag i hver måned er højmessens på latin.

Lejlighed til at modtage bodens sakramente alle lørdage kl. 16-17 i kirken, eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Evt. ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Onsdag d. 2. maj: Kl. 14.30 pensionistmøde hos søstrene, Møllebakken 8.

Messe med de syges salvelse.

Lørdag d. 5. maj: Ingen messe kl. 17.00. Diakon Stephen Holm, fhv. organist i vor kirke i 9 år, præstevies i Skt. Ansgars kirke kl. 15.30.

Søndag d. 27. maj: Valfart til Vor Frue af Åsebakken.

Torsdag d. 31. maj: Kristi Himmelfart. Påbudt helligdag.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning

Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.

Messtider: Hver søndag kl. 10.00.

Menigheds Kaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Søndag den 6.: Ungdomskonsulent sr. Hildegard Doods besøger os og vil efter messen drøfte vor menigheds muligheder for ungdomsarbejde.

Weekend 12.-13. Pastoralrådsmøde i Øm. Pastor Wuyts fejrer dog messen i Herning, søndag formiddag.

Onsdag den 16.: Kl. 7.00 afgår bussen fra Silkeborg til det jubilerende abbedi Averbode, grundlagt i 1134 og hjemsted for samtlige præmonstratenser-præster og brødre, der siden 1904 har betjent Vejle og senere Herning, Horsens og Silkeborg. Deltagerne fra Herning kører enten selv til Silkeborg i god tid eller mødes ved præstegården i Herning, senest kl. 6.00. Vi er tilbage søndag aften den 20.

Torsdag den 31.: Kristi Himmelfartsfest. Messe kl. 10.00.

Noter allerede nu: Lørdag den 11. august: Skt. Norberts-stævne i Vejle for vore 4 menigheder. Fælles kørsel organiseres. Se annoncen bag i bladet.

Personalia:

Lørdag den 24. marts døde den 85-årige **Adriana Hammersøe, født Melskens**, på plejehjemmet Søibergevej i Ringkøbing.

Begravelsen har efter hendes ønske fundet sted fra Vor Frue Kirke i Silkeborg, hvor hun var blevet ægteviet.

Skærtorsdag den 19. april deltog **Simon Witt Pedersen**, Sdr. Felding, for første gang i messens hellige kommunion. Til lykke, Simon og hele familien!

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Postboks 27, 3400 Hillerød.
Kirke og menighedshus: Møllestræde 7.
Sognepræst: Hans Esmark, Enghavevej 4, tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.
Sankt Vincent Søstrene: Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10.
Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.
KUK (i Birkerød) onsdage kl. 19.30.
MIDI-KUK, onsdage kl. 19-21.

Søndag d. 6.: Messe med rosenkransbøn, kl. 10

Tirsdag d. 8.: Messe kl. 19. Menighedsrådsmøde i Møllestræde, kl. 19.30.

Torsdag d. 10.: Messe kl. 14, og herefter kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre, som har behov for transport, bedes kontakte søstrene.

Fredag d. 18.: Store Bededag. Ingen messe.

Mandag d. 21.: Fælles menighedsrådsmøde for de fire nordsjællandske menigheder, på Nordvanggård, kl. 19.30.

Lørdag d. 26.: Søndagsmesse kl. 17.

Søndag d. 27. Aasebakkevalfart. Ingen messe i Hillerød. Vi mødes ved skovbrynet på Rudersdalsvej kl. 8.45, og valfarter gennem skoven, under ledelse af p. A. Dekkers.

Torsdag d. 31. Kristi Himmelfart. Messe i Møllestræde kl. 10.

Bemærk: Messetiderne i juni, juli og august ændres til kl. 9.00.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk.
Giro: 6 34 43 48.

Præst: Johs. van den Hoek SMM, Bakken 11. Tlf. (03) 43 06 87
Postboks 186. Giro: 5516781

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge
Tlf. (03) 46 54 10.

Messetider

Søn- og helligdage: kl. 10

Hverdage: Kl. 7 i huskapellet. Bakken 11.

Fredag d. 4.: kl. 17 (huskapellet)

Majandagter: Hver onsdag kl. 18.30 i kirken.

Søndag d. 27. Valfart til Åsebakken. Den dag er messen kl. 8. Kl. 9 kører vi til Aasebakken. Indtegningslisten bliver fremlagt i våbenhuset.

Nykøbing Sj. Søndag d. 20. kl. 16 i Amtshospitalets kirke.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 7.30 i Sct. Josefs Kapel. Kl. 10 (højmesse) i kirken.

Hverdagsmesser: Tirsdag og fredag kl. 19 og torsdag kl. 10.30 i Sct. Josefs Kapel.

Onsdag kl. 17 hos søstrene.

Hver morgen kl. 8 (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag den 6.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden« menighedsfællesskab.

Torsdag den 10. kl. 19.30 i mødelokalet: Menighedsrådsmøde med emnet »Nyt i teologi«.

Lørdag den 12. og søndag, den 13. afholdes pastoralmøde på Øm. Menighederne er velkomne. Sognepræsten deltager som medlem.

Fredag den 18. og lørdag, den 19. holder vietnameserne møde sammen med bisoppen.

Torsdag den 24. kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten

Lørdag den 26. kl. 10.30 hos søstrene: Bededag med pater P. Marx omi.

Søndag den 27.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden« Pinsen.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.

Messe hver søndag kl. 15.

Søndag d. 6.: Ingen messe, menigheden deltager i Stephen Holms primitivmesse i Slagelse kl. 10

Torsdag d. 31.: Kr. Himmelfartsmesse kl. 15.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge. Tlf. (03) 65 06 51.

Sognepræst J. Samuelsen S.J. træffes tirsdag-fredag kl. 11-12.

Faste messetider: Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11 og søndag kl. 10.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfartsdag messe kl. 10.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo P. Herman Legut, O.F.M. Conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag

Messetider:

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30. I maj måned Maria-andagt i forbindelse med aftenmessen om lørdagen.

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Søndag d. 6. kl. 9.30: Første kommunion for 12 af menighedens børn.

Søndag d. 13. kl. 9.30: Højmesse ved Pater H. F. Berning.

Søndag d. 20. kl. 9.30: Højmesse: bagefter messe på polsk.

Søndag d. 27.: Valfart til Åsebakken, ingen messe i kirken den dag. Tilmelding til valfarten på opslaget i våbenhuset.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 9.30.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.

Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. conv. Tlf. (03) 92 06 81.

Gudstjenestetider:

Lørdag: Kl. 17.00.

Søndag: Kl. 10.00.

Øvrige dage: Se efter i »Set fra Tårnet«.

Onsdag den 9. kl. 15.00: Messe på plejehjemmet Møllegården.

Polsk messe: Den polske messe i maj falder bort.

Bryllup: Lørdag den 12. maj kl. 16.00 vies i vor kirke Villy Frimann Larsen, søn af Helge Egon Frimann Larsen og Birgit Baadsgaard og Birgitta Rosa Nielsen, datter af Christian Sigvard Nielsen og Else Rigmor Svendsen.

Kom-sammen-eftermiddag:

Onsdag den 2. maj fra kl. 14.00-16.00 holdes den månedlige kom-sammen-eftermiddag i Kolbehuset.

Kirkevandring i Nakskov:

Den årlige kirkevandring finder sted tirsdag den 22. maj. Vi starter på Bregnevej hos baptisterne kl. 19.00. Deltagelsen vokser fra år til år. Måtte der være mange fra vor menighed, som denne aften vil vise deres økumeniske sindelag.

Valfarten til Aasebakken:

Den årlige valfart til Aasebakken holdes søndag den 27. maj. Denne dag er der ingen gudstjeneste i Nakskov. De, der ikke deltager i valfarten bedes benytte sig af aftenmessen om lørdagen, som begynder kl. 19.00. Valfarten starter fra Nakskov søndag morgen kl. 6.30. Man bedes indtegne sig på listen, som hænger i kirkens entré. Prisen er kr. 75.00 pr. voksen.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messetider:

Hverdage: kl. 6,30 undtaget onsdag kl. 17.

Lørdag kl. 16.00 med prædiken.

Søndag kl. 10.00 Højmesse.

Hver anden lørdag religionsundervisning kl. 10-12.

Søndag den 13.: Familiemesse kl. 10,00, efter messen kirkekaffe.

Torsdag den 31.: Kristi Himmelfart kl. 10,00 Højmesse.

Hver lørdag i maj kl. 15.30 Mariaandagt.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.

Weekendens gudstjenester:

Fredag kl. 18.30, lørdag kl. 16.00, søndag kl. 8.00+10.00.

Lørdag d. 5. - Søndag d. 6.: Venskabsbesøg i Hamborg.

Torsdag d. 10.: Åbent hus aften.

Søndag d. 13.: kl. 11.15 Polsk Messe.

Tirsdag d. 15.: Menighedsrådsmøde.

Torsdag d. 17.: Arbejdsaften.

Torsdag d. 24.: Åbent hus aften.

Søndag d. 27.: Valfart til Åsebakken. Ingen gudstjeneste i kirken.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfartsdag. Gudstjenesterne som om søndagen. Denne dag: Ministrant dag.

Søndag d. 3. juni: Efter højmissen kl. 10.00: Børnefest for alle menighedens børn.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.
Tlf. (03) 72 09 85.

Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke. Hver skole-onsdag og fredag: Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Majandagt: Hver tirsdag kl. 19.00 i Vor Frue Kirke og torsdag kl. 17.00 i kapellet på Maria-Elisabeths Hj.

Fredag d. 4.: Kl. 18.00-19.00 tilbedelse på Maria-Elisabeths H. Kl. 19.00: Messe.

Søndag d. 6.: Kirkekaffe efter højmissen.

Søndag d. 27.: Valfart til Åsebakken. Der afgår bus fra kirken kl. 8.00. Tilmelding hos sognepræsten.

Kristi Himmelfart d. 31.: Kl. 10.00: Børnenes 1. hl. Kommunion. Påbudt helligdag.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C. Tlf. (09) 12 16 64.

Præster: P. Franz Hauser, P. Jerzy Gorowski. Kontortid: Kl. 11.00-12.00 (undt. mandag) samt kl. 17.00-18.00 onsdag og fredag.

Messetider:

Søndage: Kl. 8 og kl. 10.00 (højmesse) - kl. 19.00. Polsk kl. 12.00 d. 13/5:

Hverdage: mandag kl. 8.00.

Tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9.00.

Onsdag kl. 11.00 samt fredag kl. 19.00.

Dalum Klosterkirke: Søndage kl. 7.30. Hverdage kl. 6.30.

Søndag d. 6.: Kl. 19 synger Odense Seminariekor flerstemmige religiøse værker som indledning til aftenmessen.

Torsdag d. 10.: Kl. 19 majandagt i Skt. Josef-søstrenes have, Bjerregårdsvej nr. 9.

Søndag d. 13.: Den nyviede præst Stephen Holm fejrer aftenmessen kl. 19 og prædiker.

Torsdag d. 24.: Kl. 19 majandagt i parken på Dalum kloster.

Søndag d. 27.: Efter højmissen kl. 10 samles vi til forårsfest. (Tilmelding er påkrævet).

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfart. Under højmissen modtager sognets Førstekommunikanter den hel. kommunion. - Aftenmessen bortfalder.

Alle andre arrangementer findes i sognebladet.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17.

Søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8.

Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme, kommer han straks.

Fest:

Kristi Himmelfartsdag d. 31. Messe kl. 10.

Møder:

Menighedsrådsmøde d. 5. kl. 14. Menighedsrådet redegør for forårets arbejde.

Menighedsklubben d. 19. kl. 14.30.

Kirkekaffe d. 27. efter messen.

**Ringsted:
Skt. Knuds Kirke**

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.
Sognepræst: T. Palsøe. Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30
Lørdag d. 5.: Diakon Stephen Holm præstevies i Skt. Ansgars kirke, København. Til lykke.
Søndag d. 27.: Påskens 6. søndag: Valfart til Aasebakken – i sognekirken dog messe kl. 10.
Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfarts højtid. Højmesse: Kl. 10.

**Roskilde:
Skt. Laurentii Kirke**

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmessen.

Søndag d. 27.: Valfart til Aasebakken.

Tirsdag d. 29.: Økumenisk kirkevandring. Den starter i Baptistkirken, Vindingevej, fortsætter til gl. Vor Frue Kirke og afslutter i vor kirke, hvorefter der vil være kaffebord.

Torsdag den 31.: Kristi Himmelfartsdag: Børnenes Førstekommunion ved højmes- sen kl. 10. Kl. 17: Ingen messe.
Majandagt: Hver onsdag, bortset fra onsdag d. 3.

Fredag d. 4.: til og med søndag d. 6. får vi besøg af ca. 15 personer fra vort venskabs sogn Finkenwerden. Menig- heden indbydes lørdag aften den 5. kl. 18.00 til en fælles sammenkomst i menighedssa- len.

Ledreborg slotskirke

Hver søndag: Messe kl. 8.30.

**Silkeborg:
Vor Frue Kirke**

Hostruppgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm. Når der er religionsunder- visning på fredag kl. 17.45 i kirken.
Hver fredag kl. 15: Korøvelse for børn og unge.

Onsdag d. 2.: Efter messen orienterings- møde om rejsen til Averbode.

Søndag d. 6. kl. 10: Familiemesse, derefter kirkekaffe i menighedshuset.

Onsdag d. 16.: til søndag d. 20.: Menighedens tur til Averbode, Belgien.

Søndag d. 20.: Ingen messe kl. 8.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 10.

I maj måned begynder onsdagsmessen med rosenkransbøn. (Aflyst 16. maj).

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 06 45.

Lørdag den 5.: Stephen Holms præstevi- else i Sankt Ansgarskirke i København

kl. 15.30. (Bus (ser) fra Slagelse kl. 13.30 og reception i Sankt Ansgars menigheds- lokaler efter præstevielsen.

Søndag den 6.: Festen for jomfru Maria al nådes midlerinde, vor kirkes titularfest og Sankt Montforts fest:

Stephen Holms primitivmesse kl. 10.00: Kirkebil fra Korsør og Dianalund. Efter messen præstevielsesfest for gæster og hele menigheden. Der vil blive serveret koldt bord med lune retter samt kaffe. Tilmelding nødvendig (Gerda og Ove Kristensen, tlf. (03) 52 10 99).

Søndag den 13.: 4. søndag i påsken højmesse kl. 10.00. (Ingen kirkekaffe og ingen kirkebil)

Søndag den 20.: 5. søndag i påsken højmesse kl. 10.00.

Søndag den 27.: 6. søndag i påsken reciteret messe kl. 8.00. Aasebakkevalf- art.

Torsdag den 31.: Kristi Himmelfartsdag, højmesse kl. 10.00, kirkebil fra Korsør. Skriftemål i forbindelse med messerne.

Hverdagsmesserne finder normalt sted som følger: Mandag og tirsdag kl. 17.30. Onsdag, fredag og lørdag kl. 9.00. Torsdag kl. 19.15.

Hver fredag i maj måned: (også Store Bededag): Majandagt med sakramental velsignelse

Den første mandag i måneden (Den 7.) afholdes tilbedelse foran det udstillede sakramente, kl. 18.00-19.00.

**Svendborg:
Skt. Knuds Kirke**

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst: Josef Völk, tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64. Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndag: Kl. 8 og 10. Aftenmesse hver torsdag kl. 19.

Skriftemål forinden disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Sognekalender:

Onsdag d. 2.: Menighedsrådsmøde kl. 19.

Lørdag d. 5.: Kl. 15 pastor Jørgen Hviid fejrer eukaristi med os. Efter messen foredrag i menighedssalen over emnet. Hvordan formidler vi troen? Alle er hjerteligt velkomne.

Fredag d. 11.: Religionsundervisning for de store og de små fra kl. 16-19.

Søndag d. 13.: Pastor Stephen Holm fejrer den første messe i sin fødeby, Svendborg, hvor også hans forældre bor. Stephen Holm vil få overrakt en meget smuk messekalik, som pastor Niels Hansen har lovet Stephen, hvis han holdt ud og blev præst. Dagen er ovenikøbet »Bededag for præste- og ordenskald«.

Lørdag d. 19.: Kontaktgruppen mødes. Messe kl. 14. Møde i menighedssalen.

Fredag d. 25.: Religionsundervisning for de små og de store fra kl. 16-19.

Lørdag d. 26.: Maj-marked. Fra kl. 12-16.

Søndag d. 27.: Maj-marked/loppemarked/basar. Fra kl. 11-15. Salg af håndar- bejder, fiskedam, skydespil, underhold- ning, cafeteria med øl, sodavand, sandwi- ches, kaffe, te, milkshakes m.m. Alle er velkomne.

Onsdag d. 30.: Kl. 10.30 skriftemål for 1. kommunikanterne. Deres forældre er velkomne til at ledsage dem og være med i forberedelsen. Lejlighed til skriftemål for de voksne fra kl. 9.30-10.15.

Torsdag d. 31.: 1. kommunion under højmes- sen kl. 10.

Rudkøbing, Skt. Bendts Kapel:

Søndag d. 6.: Kl. 15, messe m/prædiken. En hjertelig tak til menigheden for dens offervilje for de fattige og sultende. Der blev indsamlet i menigheden og indbetalt (foruden medlemmers direkte indbeta- ling pr. giro til Caritas Danmark) kr. 2.160 + kr. 1.000 for emblemer og mærkater (Anna Skov Hansen). Fra Kontaktgruppen kr. 1.000 (Sr. Astrid). Ialt til Caritas kr. 4.160.-.
Til broder Pauls Spedalskhedskoloni i Indien, fra børnene (og forældrene) kr. 461,95. Tak!

**Sønderborg:
Skt. Pauls Kirke**

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.

Fredag d. 4.: Jesu Hjerter fredag messe kl. 10.

Bemærk endvidere, at der er menigheds- møde i Aabenraa m. sr. Hildegard Madsen. Se Aabenraas program.

Onsdag d. 9. Katolsk Kvindegruppe mødes i Aabenraa.

Fredag d. 18.: Store Bededag. Ikke nogen påbudt helligdag, men som i fjor er der efter forældrenes ønske trosbekræftelse. Trine Hansen og Dina Sigfredsen fornyer deres dåbspagt i messen kl. 9.30.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfart høj- messe kl. 9.30.

Søndag d. 3. juni: bortfalder søndagsmes- sen på grund af valfarten til Vor Frue af Øm.

Der går bus fra kirken kl. 7.30. Priserne som i fjor 60 kr. for voksne og 25 kr. for skolebørn. Småbørn gratis.

Men allersenest lørdag må vi vide, hvem der kommer med, at vi ikke kører uden at få dem med.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag kl. 10: Højmesse. Hver søndag under højmes- sen tilbydes børnepasning i Skt. Norberts Skole (børnehaveklassen).

Tirsdag d. 1. kl. 17.15: Bønstime. Meditationsemne: »Hvorfor søger I den levende blandt de døde?« (Luk. 24,5).

Mandag d. 7. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til Søstrenes sal på Vestre Engvej. Optræden af gymnastik- pigerne fra Sct. Norberts Skole og musikalsk underholdning ved Jytte og Peter Toftdal med børn.

Tirsdag d. 15. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Meditationsemne: »Den nye skabning i Kristus«.

Tirsdag d. 22. kl. 19.30: Sct. Norberts aften for hele menigheden, især for tilflytterne. Efter fællesspisning: »Øm- valfarten står for døren. Valfartens emne og tilrettelæggelse.

Tirsdag d. 29. kl. 17.15: Bønstime: I anledning af majmåneden, som er en Mariamåned, beder vi Rosenkransens meditative bøn.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfart kl. 10: Højmesse.

NB.: Religionsundervisning for eftermid- dagsholdene: Lørdag d. 12. og 26. kl. 12.

Barnedåb:

D. 18. marts: Pernille Novak Hansen. Forældrene ønskes til lykke!

**Viborg: Skt. Kjelds Kirke
Lemvig: Hellig Kors Kirke**

Skt. Leonisgade 12, 8800 Viborg.
Telf. (06) 62 36 41.

1. og 3. søndag i måneden messe kl. 10.00 hver lørdag messe kl. 16.30.

Kr. Himmelfart torsdag d. 31.: Messe kl. 10

søndag d. 20.: Efter messen er der kirkekaffe, menighedsrådsmøde, hvor vores medlem i pastoralrådet, Knud Elbrønd, vil orientere os om pastoralrådets arbej- de.

Lørdag d. 12. kl. 10-12: Undervisning.

Lemvig, Hellig Kors Kirke:

2. og 4. søndag messe kl. 10. Kirkekaffe 4. søndag i måneden.

Mandag d. 21.: Messe kl. 19.30, derefter afholder menighedsrådet møde.

**Åbenrå
Skt. Ansgars Kirke**

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Fredag d. 4.: Tilbedelse 15-16. Jesu Hjerter messe med sakramental velsignelse kl. 19.30.

Derefter menighedsrådsmøde med Sr. Hilde- gard Madsen O.S.B., som taler om »Kirke og Kloster«. Tag selv brød med. Kaffe og the laver vi på stedet.

Onsdag d. 9.: Katolsk Kvindegruppe mødes.

Fredag d. 18.: St. Bededag sædvanlig aftenmesse kl. 19.30.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfart. Messer som om søndagen kl. 10 og 14.30.

3. juni: Valfart til Vor Frue af Øm. Da Haderselv igen har sin egen bus, afgår der også herfra kun 1 bus fra kirkepladsen kl. ca. 8, og derfra til Hørgården og Damms Teglgård. Og så direkte til Øm.

Priserne er 60 kr. for voksne og 25 kr. for skolebørn. Småbørn gratis.

**Aalborg:
Skt. Mariæ Kirke**

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Onsdag d. 2.: Kl. 14.30 mødes syklubben

Fredag d. 4.: Jesu Hjerter-fredag. Kl. 15 udstilling af Det Allershelligste. Kl. 18.45 sakramental velsignelse med efterfølgende messe.

Søndag d. 6. Kl. 10 højmesse med de unges trosbekræftelse.

Torsdag d. 10.: Udflugt for de ældre og enlige. Nærmere program følger.

Fredag d. 11.: Kl. 16.30 majandagt og derefter messe.

Onsdag d. 16.: Kl. 14.30 mødes syklub- ben.

Fredagene d. 18. og 25.: Kl. 16.30 majandagt og derefter messe.

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfart NB: Ingen messe i kirken kl. 8. Kl. 8 messe hos søstrene. Kl. 10 højmesse i kirken.

Messer uden for Aalborg:
Frederikshavn, Uranienborgvej 6.

Lørdagene d. 5., 12. og 19. kl. 16.30.

Søndag d. 27.: Kl. 10.

Thisted: Møllevej 23

Lørdag d. 12. kl. 16.

Hjørring: Holmegaardsskolen, Norges- vej.

Lørdag d. 12. kl. 14.30.

Den nordiske bispekonference

Redaktionen har modtaget nedenstående officielle meddelelse om den nordiske bispekonferences møde i Rom

De nordiske biskopper mødtes endnu engang til konference i Rom, også ved denne lejlighed i Birgitta-søstrenes moderhus på Piazza Farnese, hvor den hellige Birgitta af Vadstena døde i 1373.

Det var en glæde for biskopperne at se, at denne orden nu har fået en række nye kald, især i Den tredje Verdens lande, hvor søstre er aktive.

Konferencen blev holdt i tilknytning til den fælles nordiske hellig-års valfart, som samlede godt 300 pilgrimme til en blanding af separate og fælles arrangementer med den pavelige audiens som det naturlige højdepunkt.

Den apostoliske pronuntius, ærkebiskop Luigi Bellotti, som skulle have været tilstede under åbningen af konferencen – og som fyldte 70 år dagen før – måtte melde afbud af helbredsmæssige grunde.

Et fuldt pakket program

Biskopperne, som var fuldtalligt tilstede, havde som sædvanlig et fuldt pakket program, denne gang ikke mindst på grund af de besøg de sammen aflagde hos ledelsen for flere pavelige »ministerier«. Jeg nævner i flæng: Bispekongregationen ved kardinal Baggio, Troselærekongregationen ved kardinal Ratzinger, Enhedssekretariatet ved kardinal Willebrands, Iustitia et Pax og COR UNUM begge ved kardinal Gantin. Gensidig kontakt og informationsudveksling på højeste niveau udgør en selvfølgelig og vigtig del af et romersk konferencemøde.

Biskopperne begyndte forøvrigt som sædvanligt

med en fælles retræte-for middag, denne gang med viceformanden for Det pavelige Lægmandsråd, biskop Paul Cordes, som en fin og tankevækkende indleder om bønnens plads i en sjælesørgers liv og virke.

Sager fra dagsordenen

Hovedanliggendet var, som under forrige konferencemøde, tilpasning af den ny kirkelige lovbog til vore nordiske forhold. Den nu ikrafttrådte kirkeret forordner eller tilråder, at bispekonferencerne udfærdiger konkrete bestemmelser inden for en givet universel rammeordning. Dette tilpasningsarbejde forventes for vort vedkommende først at blive færdig til efteråret, efter at den fællesnordiske kirkeretkommission har afsluttet sin del af opgaven.

Et videre vigtigt emne på dagsordenen var bispedømmernes økonomi for den kommende to-års periode, d.v.s. i den grad vore pengeforhold er betinget af støtte fra Bonifatiuswerk, den tyske bispekonferences hjælpeorganisation for de europæiske diasporaområder (stort set Nordtyskland, Østtyskland og de nordiske lande). Den betydelige støtte vi får fra denne kant forudsætter et fællesoplæg fra den nordiske bispekonference.

Videre blev drøftet en kommende nordisk rammeordning for et praktikum for vore teologistuderende samt deres økonomiske forhold. Videre Troselærekongregationens noget negative erklæring vedrørende medlemskab i frimurerordenen; prælatur

ret Opus Dei's planlagte grundlæggelse i Stockholm (den eneste i Norden); det japanske storleksikon *Encyclopedia on Catholicism* som for sin planlagte nyudgave har bedt om vor bispekonferences medvirken til en lødig og korrekt fremstilling af katolicismens historie og aktuelle situation i de nordiske lande.

Biskop Hans L. Martensen – som i øvrigt er genudnævnt som medlem af det pavelige enhedssekretariat for endnu en femårsperiode – redegjorde engageret for en række økumeniske anliggender og meddelte, at vor nordiske økumeniske kommission vil mødes under hans ledelse på Magleås i maj i år.

Det fælleskirkelige aspekt er lige siden koncils afslutning vokset i omfang og betydning, og det var biskop Grans opgave at redegøre for de vigtigste hændelser inden for De europæiske bispekonferencers Fællesråd (CCEE), som holdt sit plenarmøde i Zagreb i efteråret 1983. Der planlægges bl.a. et stort europæisk symposium om evangelisering og ungdomssjælesorg for 1985.

Referat fra bispesynoden 83

Sidst men ikke mindst: Biskop Verschuren kunne udførligt berette om bispesynoden 1983, som jo under pavens ledelse behandlede emnerne »Bod og forsoning«.

Således fik også denne konference – som så ofte før – et anstrøg af seminar for biskopperne, et fællesnordisk aspekt, som ikke skal undervurderes.

Af særlige møder under opsejling med bispekonferencens deltagelse er et symposium om ateismens rolle i verden i dag. Det finder sted i Wien til efteråret, og dertil inviteres de nordiske korrespondenter fra det romerske sekretariat for ikke-troende med rejse og ophold betalt; en sammenkomst for sekretærene i samtlige europæiske bispekonferencer i det fælleseuropæiske bispekonferenceråds regi; et møde (det fjerde af sin art) mellem den katolske kirke (ved det romerske enhedssekretariat) og Fællesrådet for de europæiske protestantiske kirker til efteråret, her vil biskop Martensen deltage som medlem af centraludvalget og biskop Verschuren som vor konferences udsending.

Næste gang 25 års jubilæum

Der er berømmet et nyt konferencemøde i september i år, denne gang i Finland (for første gang i 16 år), idet kirkens ny menighedsrum »Stella Maris« igen er taget i brug efter et omfattende restaureringsarbejde. Et forårsmøde blev planlagt i Vadstena, i Birgittasøstrenes kloster. Her kan den nordiske bispekonference markere sit 25-års jubilæum.

biskop John Gran

Boys Town - et Sri Lanka eventyr

Efter at have aftjent sin værnepligt i det dengang franske protektorat i Libanon blev Joseph Hermenegild optaget i den franske broderorden de la Salle – en orden, hvis hovedformål var undervisning. Efter endt uddannelse sendte ordenen ham i 1938 som assistance til en allerede eksisterende missionsstation i Kina.

Broder Hermenegild nåede imidlertid aldrig så langt, for i mellemtiden var den japansk/kinesiske krig brudt ud, så han måtte fra Colombo på det daværende Ceylon sende et telegram hjem til Frankrig for at udbede sig forholdsordre. Ordren lød: »Bliv på Ceylon og prøv at gøre dig nyttig«.

– Og det gjorde Herme-

negild. Først lærte han sig sproget, dernæst studerede han landbrug og de forskellige former for teknik, der her kunne anvendes. Og han gjorde det så grundigt, at han i dag er teknisk konsulent for undervisningsministeriet. For sine fortjenester gennem de mange år er han tildelt mange internationale udmærkelser.

Basisuddannelse til unge

Broder Hermenegild er en meget praktisk mand, hvis hovedidé er at give så mange unge mennesker som muligt en måske begrænset, men til gengæld meget nyttig basisuddannelse, så de herefter ikke alene er i stand til at skaffe sig et levebrød, men også kan yde deres bidrag til udviklingen af det samfund, de lever i. Med dette formål for øje begyndte broder Hermenegild i 1962 den første Boys Town i Ragama uden for Colombo.

Først »skaffede« de sig et stykke landbrugsjord, hvor drenge i alderen 14 til 18 år – fortrinsvis forældreløse – kunne gives en landbrugsuddannelse. Det tog snart et sådant omfang, at man også kunne anskaffe husdyr: køer, svin og høns. Så begyndte man at dyrke grøntsager og frugt – et lille mejeri med ostefabrikation blev hurtigt nødvendigt.

Det hele blev en kæde-

reaktion: Hvergang man havde brug for noget, der ikke var råd til, hjalp man sig selv. Der fulgte et reparationsværksted for værktøj og maskiner, så et autoværksted, et primitivt snedkeri og som sidste skud på stammen et trykkeri.

På denne måde blev man stort set selvfinansierende, idet produkterne blev solgt lokalt, man påtog sig også bilreparationer, trykning o.l. for den lokale befolkning, og her var det en fordel, at Ragama kun lå en halv times kørsel fra hovedstaden. I dag har man plads til ca. 450 drenge, men det er ikke altid muligt at holde Boys Town fuldt bemandet. Når drengene er uddannede, har det til dato været let for dem at få job, idet Boys Towns ry er sådan, at de unge mennesker er efterspurgt.

Caritas-Danmark ind i billedet

Det vil let blive til en roman, hvis vi skal fortælle, hvordan Caritas kom i forbindelse med broder Hermenegild, men kort sagt, så opstod der en plan om at oprette et træningscenter for træbearbejdning. Dette skulle resultere i en fabrik, hvor der i begyndelsen kunne fremstilles ret primitive møbler – også kontormøbler, som der er et godt lokalt marked for, og senere møbler og/eller møbel-

komponenter for eksport.

Projektet tjener ikke til udnyttelse af et u-lands billige arbejdskraft, men formålet med fabrikken er det samme som for alle Boys Towns aktiviteter: at uddanne drengene, så de kan skabe et bedre liv for sig selv og deres land. Kan de på toppen af dette også tjene penge til igangsættelse af yderligere projekter, er det naturligvis velkomment. – Et skoleeksempel på udviklingshjælp.

Med teknisk assistance fra fagligt hold i Danmark, har Caritas opstillet et budget for indkøb og installation af maskiner (hovedsageligt brugte her fra landet), for teknisk assistance i indkøringsspejderen samt til den nødvendige driftskapital på ikke meget mindre end 2 mio. danske kr. EF-kommissionen i Brussel har fundet projektet så godt, at man har erklæret sig villig til at forhøje det med 50% eller helt nøjagtigt med 923.531 kr.

Vi håber, at Den nordiske Bispekonference stiller 286.000 kr. (som vi sparede på vort sidste husprojekt i Sri Lanka) til disposition for Boys Town projektet. Herefter mangler vi så kun ca. 650.000 kr., som vi prøver at få fra andre kilder, men som vi også gerne anbefaler til danske katolikkers velvilighed.

Caritas Danmark
Mogens Osterhammel

Århus: Vor Frue Kirke

Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.

Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Polsk messe: Hver 1. og 3. søndag, kl. 12. Skriftemål: Bedst 1. fredag kl. 18-19 eller efter aftale med præsterne.

Skolemesser: Tirsdag kl. 11, fredag kl. 8. Pindstrup, Skt. Mikael's kapel: Hver 1. og 3. søndag, kl. 10.30.

Odder, Skt. Ansgars kapel: Hver 2. og 4. søndag kl. 14.

Menighedsrådsmøde: 1. mandag, kl. 19. Mini-KUK: Hver tirsdag, kl. 18.30.

KUK: Hver tirsdag og torsdag, kl. 19.30. Hver tirsdag kl. 16.15: Majandagt.

Fredag, d. 4. kl. 18: Menighedens bodstime, skriftemål, eukarist, tilbedelse, Jesu Hjerter messe.

Søndag, d. 6., kl. 10: Højmesse med førstekomunion.

Mandag, d. 7., kl. 19: Menighedsrådsmøde.

Tirsdag, d. 8., kl. 19.30: International arbejdsgruppe.

Torsdag, d. 10., kl. 14.30: Mariakongregationen, messe, majandagt, forårsfest.

Mandag, d. 14., kl. 19: Rettræteaften.

Lørdag, d. 19., kl. 11: Åbning af kunstudstilling Ole Norge.

Søndag, d. 20., kl. 15: Vietnamesisk messe.

Lørdag, d. 26.: Sogneundervisningens afsluttende udflugt.

Torsdag, d. 31., kl. 10: Højmesse med firmelsen ved biskop Martensen.

Røde og grønne fødder - af papir

Tanker efter en ledertræning i Øm

Af Lotte Tiedemann

I weekenden den 24.-26. februar afholdtes der i Øm en landsdækkende ledertræning, som forløb over al forventning. At der er ved at komme en optimisme inden for det lokale ungdomsarbejde, tyder det store deltagerantal (50) måske på, og det er jo kun glædeligt. Ledertræningskurserne, som i det sidste stykke tid har stået lidt i skyggen, er nu startet med en i øvrigt imponerende og indholdsrig ledermappe, som grundlag for endnu en række kurser.

Gode kræfter nok

Under et gruppearbejde om, hvordan arbejdet rundt i de forskellige KUK'er gik, skulle hver af deltagerne lave et par »fødder« (af papir). En rød fod, hvorpå der skulle stå de dårlige erfaringer og tvivl omkring børne- og ungdomsarbejdet, og en grøn, hvorpå der skulle stå de gode erfaringer og håb. Alle fødderne blev så sat op på en stor plakat på en vej – en vej til bedre tider? til alles beskuelse.

Og at det halter rundt i mange af KUK'erne landet over, viste de røde udtrådte fødder kun alt for tydeligt. Hvordan kan det så være? Det er jo bevist, at det faktisk godt kan lade sig gøre at have en velfungerende KUK, for

det findes der da heldigvis rundt omkring. Hvorfor går det så så dårligt i nogle KUK'er? Det er der mange og også nye og gode kræfter, der prøver at råde bod på. Det første og største problem er, hvordan får man folk til at komme og ikke mindst, hvordan får man fanget deres interesse?

Værst er det nok i provinsen, hvor der jo i forhold til København er forholdsvis flere katolikker. Dette skulle jo egentlig ikke have nogen betydning for en KUK's eksistens, men bare for dens deltagerantal. En lille og velfungerende KUK er da helt sikkert bedre end en stor og rodet KUK. Og er man kun få og aldersspredningen stor, kan det altid med lidt god vilje lade sig gøre at få noget godt ud af det også.

Fungerer det ikke?

Men til alles glæde er medlemstallet stigende, ikke kun i København, men også i provinsen. Med hensyn til det med at få folk til at komme, ville det måske være en god idé, om man henvendte sig personligt til hver enkelt, i stedet for de uendelig mange brevudsendelser og telefonopringninger. Det ville nok virke lidt mindre formelt, og snarere som at man er interesseret i, at

netop lige den person møder op. Ikke at man skulle stemme dørklokker, men bare ved lejlighed, evt. i kirken.

Hvordan får man så gruppen til at fungere sammen? Mange ledere klager over, at nogle deltagerer er passive, ligegyldige, ikke særlig åbne over for nye medlemmer, men tværtimod klikedannende, og at enkelte personer endda chikaneres. Det er forbavsende, hvor lidt der skal til at splitte en gruppe og ødelægge en ellers hyggelig aften. Hvis det er med sådan en indstilling, at folk kommer til KUK, er der så ikke noget, de har misforstået? KUK er ikke den lokale ungdomsklub, men en katolsk ungdomsklub, hvor det burde være sådan, at man kunne komme og føle sig accepteret og ikke mindst velkommen. Umiddelbart kan nogle personer måske virke utiltalende og dumme, men prøver man at gå dem lidt mere på klingen, er det – uden at påstå for meget – helt sikkert, at man altid vil kunne finde noget positivt og måske endda noget meget spændende hos dem.

Manglende emner er også et nødråb fra KUK lederne. Det kan det også hurtigt blive, hvis lederne gang på gang skal være dem, der kommer med ideerne, fordi der mange

Lotte

steder ikke rigtigt er nogen opbakning fra medlemmerne. Mange kommer for at nyde og ikke for at yde, og er meget hurtige til at lade resten af gruppen vide, hvis aftenens arrangement ikke lige interesserer dem, i stedet for at være imødekommende. Og som følge deraf er mange KUK-aftener blevet til en slags strikke-drikke-kaffe-klub, hvor man nok lidt har glemt ideen bag KUK.

Ideen

Så kan man spørge sig selv og andre, hvad er ideen? og svaret vil nok ofte være: tjaaa? Ideen er vel, eller var, et sted hvor man kan komme og diskutere og snakke om meninger og tvivl inden for den katolske kirke, og ikke mindst finde ud af, hvor man selv står i forhold til den. At det ikke mere er spørgsmålet om troen, der lægges mest vægt på, og at gipsmasker og orienteringsløb har indtaget en stor del af aktiviteterne, kan ikke skjules. Og selvfølgelig skal der også være plads til det, det er da også rart at være sammen om andre ting, KUK skal jo heller ikke opfattes som et teologikursus, men et sted, hvor man kommer med troen som udgangspunkt.

Men hvis det er troen, man har som udgangspunkt, er der så ikke emner nok at tage fat på? – Jo, men der er bare ingen, der tør. Og at det er et generelt problem for mange, kom også til udtryk på weekenden. »Vi vil have noget mere viden om, hvad det vil sige at være katolik« og: »Hvordan og på hvilket grundlag skal vi kunne komme frem med et centralt tema om troen, vi er jo slet ikke kompetente nok?« Det er efterhånden blevet sådan for mange, at ord som Jesus og bøn er noget, man har et meget anstrengt og måske endda generet forhold til. Så må man da tage sig selv til hovedet og sige: hvad er det da for noget? og det er

da også begyndt at gå op for slet ikke så få, at de nok er katolikker på en måske lidt for tynd baggrundsviden, og at de finder det meget utilfredsstillende.

Det må da siges at være en meget positiv holdning, en holdning som nok i de senere år er blevet set med lidt for megen ligegyldighed på. Mange ved ikke engang, hvad forskellen er mellem katolikker og f.eks. protestanter – »har det ikke noget at gøre med Jomfru Maria?« Mange er også kun »gode katolikker« i Øm, for der er man ikke alene, men bliver styrket af de andres sammenhold. Hvad med, om man fandt frem til sådan et sammenhold derhjemme? Der er nok, der vil, det gælder bare om at få hul på bylden. Er netop lige dette problem en del af grunden til, at der er mangel på børne- og ungdomsledere?

»Menighederne og præsterne kunne nu også godt være lidt mere interesserede og støtte os i vores arbejde«, lyder det fra de KUK-repræsentanter, der med misundelse har hørt om menigheder, hvor samarbejdet går fint. Det ville også være rart, om der var lidt mere respons fra for-

den, kan man da også udmærket bruge møderne til at fremlægge problemer, som man måske selv er kørt fast i, og få et andet syn på sagen, og måske endda en idé til en evt. udvej.

Desværre er Leder møde Øst inde i en »krise«; der har i den senere tid været meget lidt tilslutning, så godt som ingen udover arrangørerne. Forhåbentlig er der nogen, der har mod og kræfter til at få det startet igen? Om Horsensmødet kan det kun siges, at det går i den rigtige retning, og det med god fart. Der er et meget godt samarbejde imellem de medvirkende KUK'er, og der holdes jævnligt weekender.

Dårlig økonomi er et problem for mange KUK'er, og nogle steder mener man, at det ikke er nogen hjælp at have en lokalforening, ej heller at DUK's sekretariat er til nogen hjælp.

Bange for noget nyt?

Efter nogens mening kører DUK i samme spor og er bange for noget nyt. Det har man prøvet at gøre noget ved, bl.a. med en dramutextlejr, der afholdtes i Øm forrige som-

Hvor godt og ondt så sært er blandet sammen...

ældrenes side de steder, hvor der findes KUK for yngre deltagere, det ville give lederne lidt mere tillid til deres arbejde, og give dem en fornemmelse for, om det er godt nok?

I nogle KUK'er er arbejdsånden så fin, at lederens rolle kan holdes så minimal, at der styres kollektivt, mens der er megen uenighed i andre KUK'er – også inden for lederteamet. Der kan være mange grunde til et dårligt samarbejde, uenighed om gruppens mål, manglende tid til planlægning, for dominerende ledere osv. Her kan man så få glimrende hjælp på Horsensmødet og Leder møde Øst. Udover at give hinanden ideer, planlægge regionale arrangementer og i det hele taget støtte hinan-

mer, en vandrelejr på Bornholm, som finder sted for tredje gang i år, og en ungdomslejr til England, ligeledes i år. Der kunne sikkert findes på meget mere og spændende, men skal det være de samme, der gør det hvert år?

Mange kan blive enige om, at vi generelt har det både rart, hyggeligt og sjovt sammen, – noget som mange udenforstående ser som et enormt sammenhold, og derfor også mange ikke-katolikker søger. Dette sammenhold udmunder også i fester KUK'erne imellem, fællesmøder, Øm- og børnetræf osv. Lad os holde dette fællesskab i live – lad os holde KUK'erne i live!

Lotte Tiedemann
Veje

Tre og en halv af de medvirkende under dramutext-messen i Augustinskirken

Dramatisering af en usynlig virkelighed

Dramutext-messen i Augustinskirken

Messe lørdag aften kl. 19. Hvad kan man forvente? 3 ældre damer med hatte og en nyomvendt konvertit. Men nej. Mere end 100 mennesker fortrinsvis unge var mødt op lørdag den 17. marts kl. 19 i Skt. Augustins Kirke i København. Der skulle fejres dramutextmesse.

Kast stenen fra dig

Som de andre tog jeg imod stenen, der ræktes mig, og trådte ind i et rum fyldt af uhyggepræget elektronisk musik. I midtergangen sad en afdanket gambler og stirrede tomt frem for sig. På trinene til koret foregik en tavs gentagende undertrykkelses-scene. Så snart en sammenkrøben, knuget person søgte at rejse sig, blev den slået til jorden og undertrykt igen. Nej, vi har ikke forladt verden og al dens og vores ondskab og meningsløshed ved at træde ind i kirken. Herre forbarm dig. Op ad midtergangen kom nu præsten (Frank Jobst) forundret og fortumlet af alt det onde, han så omkring sig. I armene bar han en mægtig rejsekuffert. Den blev anbragt foran alteret, og hver og en gik nu op og kastede sin sten i kufferten, og så blev låget smækket i.

Messens tema var »fristelserne i ørkenen«. De blev meget fint dramatiseret af 2 piger som henholdsvis Jesus og djævelen. Kirken var meget

stille medens »Jesus« dybt betaget legede med jorden og al dens herlighed symboliseret ved en bold for dog til sidst med et skrig at forlade djævelen og hans form for magt over verden.

Dramutext messe står for drama-musik-tekstmesse. Og det var det. Evangeliet, nogle af messens faste dele og sangene var dramatiseret. Musikken dels fundet eller komponeret til lejligheden dels taget fra den blå mappe »Pris Herren efter noder«. Og dog var der ingen tvivl hele vejen igennem. Dette var en messe og ikke teater eller koncert.

Efter messen spurgte jeg folk, hvad de syntes om den. Nogle mente, der var for lidt dramatik, nogle for meget, og nogle, at den var svær at forstå, men alle var enige om, at det havde været en stor oplevelse. Dette gælder nok ikke mindst for de 35 unge, der sidste sommer på Dramutext-lejren arbejdede sig frem til denne messe.

Lang katolsk tradition

Vi har i den katolske kirke en lang tradition for musiceren og dramatisering. Egentlig kunne man vel sige, at sakramentsritualerne er en form for dramatisering af den usynlige virkelighed, de repræsenterer. Jeg tror det er vigtigt at dramatisere. Derigennem forstår vi sammenhænge, vi tidligere

ikke har fattet, og vi stiller os spørgsmål om de ting, vi ellers har gjort til vaner. Som nu f.eks. syndsbeholdelsen, hvorom en pige efter dramutext-messen spurgte, hvorfor vi alle skulle op og smide stenen fra os. Det var nok første gang, hun tænkte over, hvad syndsbeholdelsen og tilgivelsen egentlig var.

Dramutext-messer giver os nok ikke fulde kirker i fremtiden, men det er én god måde at arbejde med troen, messen og os selv på. Så jeg håber, vi ser lidt mere af den slags fremover.

Peter Reiter

Økumenisk gudstjeneste for fred i verden

På årsdagen for Danmarks befrielse, den 4. maj, holdes der en økumenisk gudstjeneste for freden i kirken ved Rundetårn (Trinitatis kirke). Den begynder kl. 19.30 og prædikant er Hans Anker Jørgensen fra Tingbjerg. Gudstjenestens tema er: Skabelse, Syndefald, Forløsning.

Men allerede fra kl. 15 er der »åben kirke«. Et stort antal forskellige kirkelige grupper laver små halvtimes andagter. Deltagende grupper er f.eks.: FDF/FPF, Frelsens Hær, Baptisterne, Metodisterne, DUK, Skt. Josefsø-

Vi bliver mere og mere optaget af fredsspørgsmål

På det sidste årsmøde i marts besluttede DUK at nedlægge det udvalg, der havde til opgave at tage sig af spørgsmål angående fred og retfærdighed og holde debatten om kirkens holdning til denne problematik i gang. Og dette i en tid, hvor alle mulige organisationer, især også kirken i udlandet, bliver mere og mere engageret i fredsspørgsmålet. Hvordan kan det være?

Meget aktiv i fredsspørgsmål

Herom siger Thomas Borup, der er medlem af DUK's hovedbestyrelse:

Nedlæggelsen af fredsudvalget betyder ikke, at DUK har opgivet at beskæftige sig med emnet fred. Dette er bare en praktisk konsekvens af udvalgets manglende arbejdsindsats. Indtil videre varetager hovedbestyrelsen de opgaver, som ellers ville falde ind under fredsudvalgets område, som f.eks. ansøgninger om støtteerklæringer fra forskellige komiteer; en del af opgaverne er blevet delegeret ud til enkelte DUK-medlemmer, som f.eks. medvirken i støttegruppen for de Argentinske Bedstemødre fra Plaza de Mayo.

Nej, DUK er faktisk meget aktiv i fredsspørgsmål. Således blev der allerede på årsmødet 1983 vedtaget, at emnet for

samtlig sommerlejr i 1984 skal være »Fred i Verden«, og det er hovedbestyrelsens håb, at diskussionen om fred fortsætter efter sommerlejrene i de forskellige menigheder og KUK'er rundt omkring i landet.

Det er vigtigt, at vi som kristne er med i debatten om så vigtigt et emne, da det jo gælder vores allesammens liv. Nok er fred et politisk emne, men som kristne kan vi bidrage til at bringe nogle grundlæggende holdninger ind i diskussionen. Hele fredsdiskussionen må jo ikke kun dreje sig om opstilling eller ikke-opstilling af raketterne. Raketterne er et synligt og håndgribeligt symptom på den mistillid, der hersker blandt mennesker i dag, og man må ikke glemme, at politik i sidste ende handler om menneskers forhold til hinanden, helt ned på det plan, hvor det drejer sig om dig og mig.

Freden temaet på sommerens lejr

Derfor vil vi bruge emnet »Fred i Verden« som indfaldsvinkel til at prøve på at skabe en større forståelse mennesker imellem – og der kan vi jo fint begynde med at arbejde med os selv som deltagere på sommerlejrene.

Og vi håber der også, at sommerlejrenes aktiviteter munder ud i et større

engagement for fredens sag i kirkelig sammenhæng, for vores tro skulle gerne give sig udslag i en eller anden form for handling. Sommerlejrene er tænkt som en inspiration til at arbejde videre med spørgsmålet om fred.

Såvidt hovedbestyrelses-medlem Thomas Borup.

DUK er ikke den eneste kirkelige organisation i Danmark, der har gjort fred til et vigtigt emne i 1984. Det Økumeniske Fællesråd har udarbejdet et Fredsprojekt og udgivet en materialemappe om fred. Mappen, som udkommer først i maj måned, kan bestilles på DUK-sekretariatet af alle interesserede. I forbindelse med fredsprojektet er der udkommet en fredsavis, som ligeledes kan fås på sekretariatet. Endvidere afholdes der et seminar om fred for ungdomsledere, arrangeret af Det Økumeniske Fællesråd. Seminaret finder sted fra den 24.-26. august 1984.

Annemarie Logermann

Jesper Fich

Stillinger søges

Skoleleder til Maribo

Med virkning fra den 1. august 1984 er stillingen som skoleleder ved den selvejende institution Sankt Birgitta Skole i Maribo ledig og skal besættes.

Sankt Birgitta Skole er en katolsk skole, som forsøger at kombinere en sund og naturlig kristendom med nutidige faglig-pædagogiske ideer, som kan være til glæde for såvel katolske som ikke katolske elever og lærere. Skolen har ca. 310 elever i 1 å 2 spor fra børnehaveklasse-10. klasse.

Udover skolelederen er der for tiden ansat 23 pædagogiske medarbejdere og 3 administrative/tekniske medarbejdere.

Stillingen vil blive placeret i lønramme 30. Ansættelsesforhold i henhold til overenskomst mellem DR og FGL.

Ansøgning bilagt kopier af eksamensbeviser m.v. stiles til bestyrelsen for Sankt Birgitta Skole og sendes til søster Ansgaria Riemann, Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød, senest den 25/5 1984.

Ønskes yderligere oplysninger i forbindelse med stillingsopslaget kan der rettes henvendelse til bestyrelsens formand, søster Ansgaria Riemann, tlf. 01-64 12 61 eller 02-81 82 65.

Sct. Knuds Skole Fredericia

Pr. 1. aug. 1984 søges en energisk og kreativ lærer med humoristisk sans.

Ansættelse sker på grundlag af overenskomst mellem DKS og FGL.

Sct. Knuds Skole er en selvejende grundskole bhkl.-9. kl. på katolsk grundlag.

Ansøgeren skal være personlig kristen (fri- kirke, folkekirke eller den katolske kirke).

Ansøgning sammen med curriculum vitae sendes til Styrelsen, Sct. Knuds skole, Sjølandsgade 50, 7000 Fredericia. Senest 15. maj 1984.

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50

Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Møder og arrangementer

Økumenisk gudstjeneste for freden

Den 4. maj holdes økumenisk gudstjeneste i kirken ved Rundetårn, Trinitatis kirke kl. 19.30. Gudstjenestens tema er: Skabelse, syndefald, forløsning. Fra kl. 15 er der »åben kirke«, hvor bl.a. Sct. Josefssøstre og DUK holder andagter. Efter gudstjenesten fakkeltog til Peblingesøen. Se i øvrigt omtalen på ungdomssiden, side 13.

Kirkekoncert i Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade, København, den 8. maj kl. 20. Jubilate Deo (Introitus fra 3. søndag i påsken). Kyrie og Gloria fra påskemessen (Lux et Origo).

Johann Christoph Bach: Ich lasse dich nicht, dobbeltmotet.

Pergolesi: 12. duet fra Stabat Mater.

G.P. da Palestrina: Sicut cervus.

W.A. Mozart: Adoramus te.

Heinrich Schütz: Selig sind die Toten.

Heinrich Schütz: Herr, wenn ich nur dich habe, dobbeltmotet.

Medvirkende: Musik og Ungdoms kor, Chorus Modus og Jesu Hjerter Kirkes kor under ledelse af Adam Maaløe og Ole Kongsted.

Entré: kr. 20.-.

Kirkekoncert

i Sct. Ansgars Kirke, Bredgade 64 onsdag d. 9. maj kl. ca. 19.30 (efter majandagten, som begynder kl. 19).
Gratis adgang.

Skt. Bendts Kapel Rudkøbing

Lukket indtil videre på grund af restaurering.

Firmelse i domkirken

Hvert år meddeler biskoppen til pinses firmelsens sakramente i Sct. Ansgars Kirke i København. Skulle der være menighedsmedlemmer, der ønsker at modtage sakramentet her i Sct. Ansgars Kirke, bedes de forinden kontakte deres sognepræst. Se i øvrigt under Sct. Ansgars Kirkes sognenyt på side 7.

Sct. Knuds Kirke Svendborg

holder Loppemarked og Bazar lørdag den 26. maj fra kl. 12 til 16. Søndag d. 27. maj fra kl. 11-15. Salg af håndarbejde, fiskedam, skydespil osv. Underholdning, cafeteria m. øl, sodavand, kaffe, kage, sandwiches og milkshakes. Alle er hjerteligt velkomne. Havnegade 1, Svendborg.

Sct. Knuds Kirkes menighed.

Det sker på Magleås:

Mandag den 30.4. til torsdag den 3.5. Den økumeniske kommission under den nordiske bispekonference holder møde.

Fredag den 4. til søndag den 6.5. Tro og Lys holder retræte.

Lørdag den 12. til søndag den 13.5. F.N. Forbundet holder konference.

Torsdag den 17. til søndag den 20.5. Brønshøj sogn arrangerer en »familielejr«.

Kloster-week-end 1984

fra den 31.8.-2.9. 1984 til Billerbeck-Dom, St. Annenkløster, Gerleve (Benediktiner-munkel) og hos Sct. Josefssøstre. Afrejse allerede fredag den 31. august kl. 6.30 fra Svendborg katolske kirke. Ca. 7.20 fra Sct. Albani Kirke, Odense. Opsamlingssteder evt. Fredericia, Kolding, Haderslev, Åbenrå. Tilmelding ønskes hurtigst muligt. Depositum kr. 100.-. Tlf. 09-21 05 42 eller 09-22 61 16. Pris ca. 750 kr. Sognepræst Josef Volk, Havnegade 1, 5700 Svendborg.

DUK-kalender

St. Bededagskursus 17.-20.5. 1984 på Øm-borgen. For ledere 1984. Pris 90.00 kr. Alle rejseudgifter refunderes. Tilmeldingsfrist 3.5. 1984.

Pinsselejr 8.-11.6. 1984 på Øm-borgen. For alle interesserede. Oplæg over et emne, gruppearbejde og samvær. Pris: Voksne 160 kr., 11-14-årige 135 kr., 3-10-årige 110 kr., 0-2-årige 85 kr. Rejseudgifter over 90 kr. refunderes, dog 150 for alle over 25 år. Tilmeldingsfrist 25.5. 1984.

P.S.: Der arrangeres fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00, dog 150.00 kr. for alle over 25 år.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Kære Horsens

Jeg søger en lejlighed inde i byen, snarest eller i løbet af sommeren, til en udenbys ny konvertit, som meget gerne vil deltage i et rigtigt menighedsliv, få sine børn i katolsk skole og kunne gå til messe om søndagen.

En kontaktperson, der blot vil svare på lejlighedsannoncerne i Horsens Folkeblad, vil også være til stor hjælp. Som udenbys, er det umuligt at svare rettidigt. Den søgende er enlig mor med en dreng og pige på 10 og 11 år.

Henvendelse til: Joost Dahlerup, Slettevej 16, 2860 Søborg. Tlf. 01-69 27 57.

Sakramentskirken

beder om gamle numre af alle katolske blade - især pæne numre af »katolsk orientering« og bøger til menighedens bibliotek.

Paul d'Auchamp

Bekendtskab

Katolsk enke, København, 71 år, søger kristen enkemand i passende alder med henblik på ægteskab. Billet mrk. 1240 til »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.500.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.000.-

Valfartspræst: Pater Per Waag, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén

Barsehøj 25, 2900 Hellerup

Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)

eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.

telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Salg og service

DERES BEDEMAND

ERIC KVIST

(iilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT:
01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155

Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Lasse Baumann

Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Aut.
el-installator

EL MOGENS
LARSEN

Ransherød 31a 6706 Ålbøerne 4725 3067 2531

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermesterfirmaet Roman Kusier ApS

Stationsvej 11, Nivå
Telefon (03) 24 71 50

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet
NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og
servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerrilsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Karl Rahner...

Fortsat
fra forsiden

Karl Rahners teologi er blevet kaldt menneskeorienteret: Vejen fra mennesket til Gud ender igen hos mennesket. For Rahner var kristendommen ikke først og fremmest en »religion bestående af sandheder«, men et tilbud om menneskelig lykke. Det er jo ikke Gud, der har brug for teologi, men

derimod mennesket, som søger mening med livet. »Troen er et livsforhold, snarere end en indsigt«, har han sagt, og »Kirken er det omvandrede Gudsfolks telt, som til slut rives ned«.

Mennesket Karl Rahner var i følge dem, der stod ham nær, elskværdig og humoristisk, en ivrig forsvare af forskningsfrihed og sund pluralisme i kirken. Om Hans Küng har Rahner sagt: »Jeg er uenig med hans synspunkter, men jeg vil slå for hans ret til at skrive dem ned«!

Endnu mens han levede blev Karl Rahner kaldt for vort århundredes største katolske teolog. Med ham mister kirken endnu en af sine åbne, menneskevenlige og dialogberedte koncilteologer - og desværre forsvinder derved også selve koncilteologien lidt dybere under horisonten.

Red.

Kardinal Joseph Ratzinger (tv) og Karl Rahner SJ. Foto KNA.

Ønsker ny tysk synode uden diskussionsforbud

München (KIPA) - Tilspidsningen af mange problemer inden for kirken tvinger den til, i hvert fald i alle tyske bispedømmer, hurtigst muligt at afholde en ny fælles synode, skriver jesuitten *Wolfgang Seibel*, chefredaktør for det ansete tidsskrift »Stimmen der Zeit«.

Dialogen, som Det andet Vatikanconcil har prioriteret så højt, ligger på sit sygeleje, mener Seibel. En ny synode kunne blive det forum, hvor katolikkerne på ny forsøgte at lytte til hinandens meninger, forklare deres egen mening og besvare hinandens argumenter.

Atmosfære uden mistænkeliggørelse

»Når der stilles kritiske spørgsmål både til paven og biskopperne, så er det på højeste tid, at de bliver stillet i en forsamling, hvor

også biskopperne er til stede og kan svare for sig, skriver Seibel, der endvidere mener, at det vigtigste ikke er, at finde hurtige løsninger og tage store beslutninger, men at klarlægge problemernes omfang og tale ud om dem, »og helst i en atmosfære uden diskussionsforbud og mistænkeliggørelse«.

Realitetssans efterlyses

Om det vil lykkes at vække kirkefolkets interesse for en ny synode, afhænger efter Seibels mening kun af to faktorer: De emner, der tages op til diskussion, og debattens stil. »Hvis synoden tager fat på problemerne, sådan som menneskene virkelig oplever dem, og ikke som embedets indehavere tror, problemerne er, og hvis for og imod bliver debatteret i fuld offentlighed, så

Befrielses-teologi

Fortsat
fra forsiden

Blandt de rosværdige modeller for befrielsesteologi nævner den erklæringerne fra den latinamerikanske bispekonference CELAM efter dens møde i Medellin, Columbia i 1968 og Puebla, Mexico i 1979. Konferencens teologiske rådgiver er franciskaneren *Leonardo Boff*, som med denne udtalelse fra kardinal Ratzinger må betragtes

som rensat for mistanken om, at forkynde falsk teologi, som moddemonstranterne mod bispekonferencen påstod i 1979.

Uacceptable er dog ifølge kardinal Ratzinger de opfattelser, der forsvares af *Hugo Assmann*, en fratrådt præst, som bekendt sig til marxismen, *Gustavo Gutierrez*, som er professor i teologi ved det katolske universitet i Lima, Peru, og den spanske jesuit *Jon Sobrino*, virksom i El Salvador.

Gutierrez har ellers offentligt erklæret sig modstander af en sammenblanding af befrielsesteologi og politiske særløsninger: »Personlig vælger jeg socialismen, men befrielsesteologien siger ikke, at svaret hedder socialisme« sagde han under en tale i Washington i oktober i fjor.

Leonardo Boff OFM.

Biblen på computer

Paris (KIPA) - Benediktinerne i det belgiske kloster Maredsous har indtastet hele Bibelen på EDB. Arbejdet er et forberedende led i en endnu større data-registrering af Bibelen, som senere skal foretages af Det franske Bibelselskab i samarbejde med et computerfirma.

Vatikanmuseernes kunst hjem fra USA

Rom (KIPA) - Over 2 mio. mennesker har mellem januar 1983 og februar 1984 besøgt Vatikanmuseernes store udstilling »Pavedømmet og kunsten« i New York, Chicago og San Francisco. Over 200 store værker, bl.a. den antikke Apollo fra Belvedere-gården og Leonardo da Vincis Hellige Hieronymus var blevet sendt til restaurering i USA. Udstillingernes indtægter på ca. 10 mio. kr. bl.a. fra salget af 170.000 kataloger

og to ark særlige frimærker var med til at nedbringe omkostningerne ved den påtrængte restaurering, som anslås at have kostet 580.000 dollar, svarende til 5,6 mio. kr.

Vatikanmuseernes direktør *Carlo Pietrangeli* oplyser, at også rettingerne til en TV-film om de tre udstillinger, som flere amerikanske TV-stationer har købt, indgår i indtægterne, der udelukkende kommer Vatikanmuseerne til gode.

Romerske nyheder

Sahel-fond

Vatikanet (NC) - Vesttysklands 43 millioner katolikker indsamlede under pavens besøg i Tyskland i november 1980 43 mio D-mark, 1 DM pr. katolik, som afskedsgave til paven og for at afsvække den kritik, at pavens Tysklandsrejse havde kostet staten det dobbelte, 1 DM pr. vesttysker.

Paven har nu med disse penge stiftet en Sahel-fond. Meddelelsen er givet af den afrikanske kardinal *Bernadin Gantin* fra Benin, som var formand for

det pavelige råd Cor Unum, som samordner den katolske kirkes internationale hjælpeprogrammer.

Fonden er opkaldt efter paven. Renteafkastet vil blive brugt til projekter i hele Sahel-området, det tørkeramte bælte tværs over Afrika, uden forskelsbehandling af kristne og muslimske områder. Fonden er investeret i en bank i Vesttyskland. Blandt de første projekter nævnes et hospital i Dadim, Etiopien, nødhjælp til Uganda og vandforsyning til Lodwar i Kenya.

Caritas Danmark har haft adskillige projekter til landene i Sahel-området, der er 224 gange så stort som Danmark. Der bor 85 mio. mennesker.

Paven påskønner »Tro og lys«

Rom (KIPA) - Ved en audiens mødte paven fornylig 100 repræsentanter for organisationen »Tro og lys«, der i 30 forskellige lande hjælper handicappede.

Bevægelsen blev grundlagt i Lourdes for 13 år

siden. Den er international og organiserer sammenkomster af handicappede fra alle lande. Den oprindeligt katolske organisation arbejder nu på bredt kristent grundlag.

Johannes Paul II ønsker at de handicappede i større grad får deres plads i kirke og samfund.

De åndeligt hæmmede, som er specielt sårbare og ynkværdige, har også menneskeværd i Guds øjne. Vi andre kan lære noget af deres hjertes enfold, deres ydmyghed, deres glæde og tillid, sagde paven.

Forbudt at bede ved mindekors

Polske biskopper og militær i konflikt

Katowice (KIPA) - *Herbert Bednorz*, biskop i Katowice er kommet i konflikt med militæret. Anledningen er biskoppens besøg ved korset uden for kulminen Wujek for nylig. Korset er et minde om, at ni minearbejdere her mistede livet, da krigsretstilstanden blev indført den 13. december 1981.

Hver dag blev der lagt friske blomster ved korset. Hver dag knælede folk i bøn foran det. Men så blev der opstillet militærvagt, som nægter folk adgang til korset. De der trods forbudet, forhøres, straffes, eller fængsles.

Men for nylig tog biskop Bednorz med sine hjælpebiskopper i fuldt ornat til korset for at bede der. Vagterne kaldte militærkommandoen til hjælp.

En række officerer stillede sig op mellem korset og biskopperne og opfordrede dem til at forlade stedet for ikke at »vække opsigt«. Biskop Bednorz påpegede imidlertid at korset er et mindekors for uskyldigt omkomne, og at enhver har lov til at bede der.

Det førte til håndgemæng mellem ca. 200 arbejdere og militæret, og biskopperne måtte føres tilbage til deres biler under beskyttelse af nogle præster.

Biskop Bednorz omtaler begivenheden i et hyrdebrev, og han opfordrer myndighederne til igen at tillade bøn ved korset.

Næste nummer udsendes den 16. maj

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgarstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Ændringer i kurien, side 2

En kærlig Gud i G.T., side 5

Jubelåret i Rom, side 6-7

Kristne og muslimer, side 8-9

De 12 fynske apostle under passionsspillet i Vor Frue kirke i Svendborg. Læs mere om dette initiativ fra Odense menighed på side 3. Pressefoto: Jørgen Hansen, Odense.

Over 800.000 kr. indsamlet til Caritas-fasteaktionen

Ved redaktionens slutning, den 1. maj kunne Caritas Danmark bekræfte, at fasteaktionen »vand – en kilde til liv« på daværende tidspunkt allerede havde overskredet de 800.000 kr. Pengene vil, sammen med indsamlede beløb fra de øvrige nordiske bispedømmer, blive anvendt til brøndboring og andre vandprojekter i de hårdest tørkeramte dele af verden.

De enkelte sogne og pastoralenheder kan adoptere et projekt, som de kan støtte med de midler, man har. Caritas har en

lang tilbudsliste med sådanne hjælpeprojekter til forholdsvis små eller større beløb.

Caritas takker for alle bidrag til fasteaktionen,

ikke mindst børnenes gaver i de violette sparebøsser. Caritas gironummer er 4 04 39 79. Adressen: Skt. Peders stræde 3, 1453 København K.

Velgørende SAS-kaptajn

Den katolske pastor Brennan, Thailand har den 11. april modtaget 32.000 kr. til sit børnehjem Pattaya i Thailand, skriver Aalborg Stiftstidende. Pengene er indsamlet af luftkaptajn Vagn Christensen, SAS, der i maj 1983 sammen

med Stiftstidende arrangerede rundflyvninger over Nordjylland.

Pastor Brennan tager sig af 160 forældreløse børn på børnehjemmet, og han får støtte fra forskellig side her i landet. *kk*

Omfordeling af funktioner i kurien endnu ingen reform

Paven fratræder som Vatikanstatens overhoved

(k.o.) – Tyve år efter Det andet Vatikankoncil er der endnu ikke gjort alvor af den kraftigt efterlyste reform af den romerske kurie. Reformen skulle være grundig og bestå i, at kurien bliver det udførende organ for kirkens verdensomspændende pastorale tjeneste i stedet for, som hidtil, at virke som et overordnet beslutningsorgan. Som første fase i denne fornyelse gennemførte pave Paul VI en bred internationalisering af kuriens personale og satte aldersgrænsen ved 75 år, og begrænsede udnævnelser til kun at gælde i fem år.

Ændringerne

Mandag den 9. april har pave Johannes Paul II foretaget følgende ændringer:

Paven fratræder som leder af Vatikanstaten og overlader denne civilretlige funktion til kardinalstatssekretæren, Agostino Casaroli. Sekretariatets kardinalkommission får som ny formand den 70-årige italiener Sebastiano Baggio, som indtil dato var præfekt for kongregationen for biskopper. I denne funktion efterfølges han af den 62-årige kardinal Barnardin Gantin fra Benin, Afrika, som var formand for den pavelige kommission Justitia et Pax og rådet Cor Unum, som koordinerer alle Caritas-afdelinger i hele verden. Ærkebiskoppen af Marseille, kardinal Roger Etcheagaray overtager formandsposten for både Justitia et Pax og Cor Unum.

Et andet nyt ansigt i kurien er den 41-årige nigerianske biskop af Onitsha, Francis Arinze som formand for sekretariatet for de ikke-kristne. Han efterfølger belgieren Jean Jadot, som fylder 75 år. En anden belgier, den 68-årige dominikaner Jé-

rome Hamer, indtil nu sekretær for trosælerekongregationen, bliver præfekt for Kongregationen for Ordenssamfund. Dets nye sekretær bliver den italienske ærkebiskop af Chieti, Vincenzo Fagiolo.

Kongregationen for Sakramenter og Liturgi bliver delt i to med som fælles formand den 72-årige bayerske benediktiner Augustin Mayer og som ny sekretær for afdelingen »Sakramenter« den forhenværende pavelige nuntius i Costa Rica og El Salvador, ærkebiskop Lajos Kada. Dublins ærkebiskop Dermot J. Ryan, 59, efterfølger den brasilianske kardinal Angelo Rossi som præfekt for kongregationen »Evangelisering«.

Den 48-årige amerikanske præst John P. Foley, chefredaktør for »The Catholic Standard and Times«, Philadelphia, bliver den nye præsident for den pavelige mediekommision; han bispevis i samme anledning. Mediekommisionens hidtidige præsident, den polske ærkebiskop Andrzej Maria Deskur bliver »emeritus«, men samtidig rådgiver i statssekretariatet.

Med en vis spænding har offentligheden forventet den amerikanske ærkebiskop Paul Marcinkus'

afskedigelse som leder af Vatikanstatens bank IOR på grund af dennes kontakter med den krakkede Ambrosiano-bank i Milano, men han forbliver på sin post. Dette synes at bekræfte de seneste rygter i bankverdenen, at det er takket være hans indgriben, at skaden dengang kunne begrænses.

Pavens egen beslutning om at fratræde som statsoverhoved for Vatikanstaten skyldes ifølge hans egne ord ønsket om kun at være biskop og hyrde for hele verdenskirken. Læs mere side 2.

Efter Erling Tiedemann har nu også Poul Erik Magnusen meddelt, at han ikke ønsker genopstilling til pastoralrådets forretningsudvalg.

4-siders tillæg om katolikker og kernevåben

I dette nummer bringes et 4-sides tillæg fra den biskoppelige kommission for retfærdighed og fred om kirkens stillingtagen i den aktuelle nedrustningsdebat. Kommissionen håber hermed at give en håndsrækning til den enkelte katolik og særlig til studiekredse om fred og nedrustning. DUK's store bededags-kursus vil i stor udstrækning kunne benytte sig af dette materiale. I øvrigt har p. Gottfried Grünwald SJ foreslået fredsproblematikken som emne for et af de kommende pastoralrådsmøder.

Red.

Kurien nu mere international

Af ialt 22 nøglestillinger i Vatikanet er nu 16 besat med ikke-italienske gejstlige personer

Vatikanet (NC) – Udskiftningerne i kurien, som blev foretaget af pave Johannes Paul II den 9. april, har gjort kirkens centrale styrelse mere international.

Der er 22 nøglestillinger i Vatikanet: ledere af kongregationer, sekretariater, kirkedomstole og andre større kommissioner og råd, dem vedrørende lægfolk, international retfærdighed og fred, kirkeloven, samfundskommunikation og familien.

Bispekongregationen ledes af afrikaner

Efter pavens reorganisation er 16 af de 22 stillinger besat af andre end italienerne. En af de vigtigste poster, præfekten for Vatikanets bispekongregation, er blevet tildelt den afrikanske kardinal *Bernardin Gantin*. Han er den første sorte leder af en Vatikanets kongregation og den første udlænding (d.v.s. ikke italiensk statsborger) til at lede bispekongregationen.

Pave Johannes Paul II fortsætter den retningslinje pave Paul VI angav ved at tildele biskopper fra forskellige nationer Vatikanets topstillinger.

I 1962, det år da Det andet Vatikanconcil be-

gyndte, og året før pave Paul VI blev valgt, var der 16 nøgleposter i Vatikanet. Kun 4 var besat af andre end italienerne.

I 1978, da pave Paul VI døde, havde de nye retningslinier forøget antallet af topposter i Vatikanet til 20. Af disse var 13 besat af udlændinge. Nu er antallet af udlændinge altså steget til 16 ud af 22.

Ved udnævnelsen af kardinal Gantin erkender paven betydningen af den stærke vækst i kirken i Afrika. For 10 år siden var der 39 millioner katolikker i Afrika. Nu er der 66 millioner, mere end 12% af Afrikas befolkning. Det tidligere missionsområde deltager nu fuldt ud i kirkens liv og arbejde. Nigeria har verdens største katolske præsteseminarium.

Kardinal Gantin er fra den tidligere franske koloni Dahomey, nu kaldet Benin. En anden fremtrædende personlighed i Vatikanet fra det fransktalende Afrika er en af pavens to personlige sekretærer, *Msgr. Emery Kabongo* fra Zaire. Han blev udnævnt i 1982.

Paven har denne gang også valgt embedsmænd fra den engelsktalende del af Afrika. Den 51-årige

ærkebiskop, *Francis Arinze* af Onitsha, som tilhører Ibo stammen i Nigeria, blev vicepræsident i Vatikanets sekretariat for ikke-kristne trossamfund.

Som leder af bispekongregationen er kardinal Gantin blevet en af kirkens mest indflydelsesrige personligheder efter paven og kardinal-statssekretær *Agostino Casaroli*.

Kardinal Gantins job er at føre opsyn med udnævnelsen af katolske biskopper verden over, undtagen i missionslandene og de østlige kirker. Hvis han følger i sin forgænger, kardinal *Sebastiano Baggio*'s fodspor vil han holde lange personlige møder med paven 3-4 gange om måneden.

Tendens til gunst for aktive bisper

Kirkens voksende magt i Afrika er ikke den eneste grund til kardinal Gantins udnævnelse. Han har været præsident for kommissionen retfærdighed og fred siden 1976. Ærkebiskop Arinzes ansættelse i sekretariatet for ikke-kristne er tegn på en tendens i udnævnelserne, nemlig at udnævne biskopper som stadig udøver deres funktion som leder af lokalkirkerne.

Denne tendens viser sig også i ansættelserne af ærkebiskop *Dermot Ryan*, Dublin, i Vatikanets kongregation for folkenes evangelisering, og af kardinal *Roger Etcheagaray*, Marseille, som præsident for kommissionen retfærdighed og fred. Disse

udnævnelser giver mulighed for at afprøve nye metoder baseret på aktuelle erfaringer i lokalkirkerne.

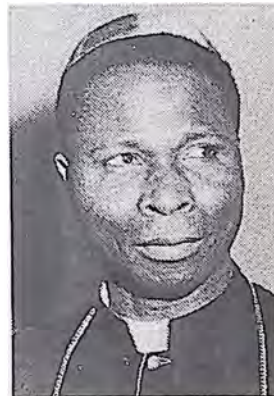
Paven har tillige fremmet andre gejstlige med mange års erfaring i Vatikanets administrative poster.

Casaroli overtager flere pave-hverv

En nøglefaktor i de seneste udnævnelser er den udvidede rolle, som er tildelt kardinal Casaroli. Han repræsenterer nu også paven i alle Vatikanstatens verdslige anliggender.

Kilder i Vatikanet mener, at det vidner om pavens ønske om at hellige sig sit åndelige og præstelige arbejde – audienser, taler og besøg rundt om i Italien og i udlandet – dette ser han som sin væsentligste rolle.

I øjeblikket havner selv triviale sager som udstedelsen af Vatikanets nye frimærker og mønter på pavens skrivebord til godkendelse.

Kardinal Gantin

Statssekretær Casaroli

Ærkebiskop Marcinkus

Selv om kardinal Casaroli allerede er blevet delegeret til at udføre nogle af pavens verdslige pligter – f.eks. at holde møder med Vatikanets arbejdere, da de søgte om lønforhøjelse – gør hans nye udnævnelse hans position officiel.

Kardinal Casarolis udvidede rolle henleder også opmærksomheden på den amerikanskfødte ærkebiskop *Paul Marcinkus*, Vatikanbankens direktør og vicepræsident i Vatikanets regering. I virkeligheden er ærkebiskoppen til daglig »guvernør« i den 44 hektar store stat.

Kardinal Casaroli blev frataget ansvaret som præsident for kardinalkommissionen for Vatikanets verdslige virksomheder, da dette blev overdraget kardinal *Sebastiano Baggio*, den afgående leder af bispekongregationen.

På en måde har ærkebiskop Marcinkus' stilling ikke forandret sig overhovedet, men han er nu direkte underlagt kardinal Baggio.

Kilder i Vatikanet siger, at ærkebiskop Marcinkus er blevet forsikret om, at han skal fortsætte i sit virke som »guvernør«.

Ærkebiskop Marcinkus' rolle som direktør i Vatikanbanken synes heller

ikke at have ændret sig p.g.a. kardinal Casarolis forøgede verdslige beføjelser. I årevis har Vatikanets bank skullet afgive beretning til statssekretæren.

Flere trak sig efter 5 år

Af stor betydning er det også, at paven modtog afskedsbegæringerne fra de kardinaler, hvis 5-årige embedsperiode var udløbet: kardinal *Baggio* som leder af bispekongregationen; kardinal *Agnelo Rossi* som leder af evangeliseringskongregationen; kardinal *Opilio Rossi* som leder af lægmandsrådet; kardinal *Eduardo Pironio* som leder af ordenskongregationen; og kardinal Gantin som leder af kommissionen for retfærdighed og fred.

Den eneste undtagelse var kardinal *Jan Wilibrands*, som siden 1969 har været præsident for enhedssekretariatet. Han fylder 75 i september og skal alligevel på det tidspunkt indgive sin afskedsbegæring.

I pave Paul VI's kurierform af 1967 blev embedsperioderne fastsat til 5 år, men indtil nu har det nærmest været formalitet, og embedsmændene blev regelmæssigt genansat.

Paven måske til Tjekkoslavakiet

(KNA) – Som svar på de 70.000 underskrifter fra troende i Slovakiet, som ønsker et pavebesøg, har kardinal *Frantisek Tomasek* indbudt paven til Tjekkoslavakiet. Det sker på et tidspunkt, hvor forholdene mellem Tjekkoslavakiet og Pavestolen er de køligste i mange år. Det tjekkeske kommunistpartis avis »Tribuna« har rettet meget skarpe angreb mod pavens person. »L'Osservatore Romano« svarer i lige så skarpe vendinger. En af grundene ses i den arrogante behandling, som Vatikanets udsending, ærkebiskop *Luigi Poggi*, blev udsat for af de tjekkeske myndigheder, da han i marts fløj til Prag for at drøfte pavebesøget med kirkeminister *Vladimir Janku*. Uden at få lov til at tale med hverken biskopper eller præster blev ærkebiskop Poggi direkte

efter sin ankomst i Prags lufthavn bragt til et lille slot i Sydbøhmen, hvor forhandlingerne fandt sted i en aldeles udiplomatisk atmosfære.

Anledningen til det foreslåede pavebesøg er, at i 1985 er det 1100 år siden, den hellige Methodius, som bragte kristendommen til de slaviske lande, døde. Kardinal Tomaseks indbydelse til paven er kommet bag på myndighederne, som pludselig skal leve op til den påstand, at der hersker religionsfrihed i Tjekkoslavakiet, noget som bl.a. kommunistbladet »Tribuna« altid har skrevet. Bladets hets mod pavens person i 15-året for det med vold nedkæmpede »tjekkiske forår« under *Alexander Dubcek* ses som en advarsel mod polske tilstande i Tjekkoslavakiet.

Unge tjekker skriver til præsident Husak

Kræver forlig mellem kirke og stat

Fribourg (KIPA) - En gruppe unge tjekker fra Nitra protesterer i et brev til præsident *Husak* mod brud på menneskerettighederne og religionsfriheden. De unge klager over retsløsheden i landet og opfordrer præsidenten til at sørge for, at de internationale aftaler, som også Tjekkoslavakiet har underskrevet, overholdes.

De unge beder også Husak om at ophæve de uretfærdige domme, man

har fældet over troende kristne og menneskerettighedsforkæmpere. De udtrykker håb om, at staten og kirken må komme til en forståelse.

De afviser skarpt statens indblanding i kirkelige anliggender og påpeger, at kirken jo heller ikke blander sig i partiapparatets arbejde. De protesterer især imod, at staten vil bestemme over, hvem der skal indsættes i bispeembeder. For tiden er 11

bispeembeder ubesatte. Kirke og stat kan ikke blive enige herom, og man kom heller ikke videre under ærkebiskop *Luigi Poggi's* besøg i landet. Han er Vatikan-diplomat og specialist i østeuropæiske anliggender.

De unge betoner videre, at kirken ikke opstiller missiler hverken i øst eller vest. Den stræber ikke efter magt.

Der spørges også, hvorfor *Perez de Cuellar*, gene-

ralsekretæren for FN, under sit ophold i Tjekkoslavakiet ikke fik lejlighed til at tale med en eneste almindelig arbejder eller præst.

I bås med tyrannerne

I brevet kræver de unge til slut, at præsident Husak giver dem et svar ved hans næste offentlige fremtræden; de beder også om en personlig samtale med ham. Ordret hedder det videre: »Glem ikke hr. præsident, at der foruden den officielle, ensrettede og farvede historieskrivning også fremstilles en objektiv, og at De måske sættes i bås med tyrannerne.«

Vatikanet afviser på det skarpeste tjekkoslovakisk angreb på paven

Rom (KIPA) - L'Osservatore Romano og Vatikanets Radio vender sig skarpt imod de seneste angreb på paven, som Tribuna, det ideologisk-politiske ugeblad fra det tjekkoslovakiske kommunistpartis centralkomité har fremsat. Tribuna giver paven en stor del af skylden for den øjeblikkelige krise i verdensfreden. I Vatikanets svar siges det, at ugebladets kritik vel skal skjule, at menneskerettighederne og især samvittigheds- og religionsfriheden stadig trædes under fode i Tjekkoslaviet.

Den mest reaktionære pave

Tribuna kalder Johannes Paul II den mest reaktionære pave i dette århundrede. »I sin lidenskabelige antikommunisme og medfødte antisovjetisme velsigner han folkemord, forbrydelser mod medlemmer af frihedsbevægelser og de økonomiske konsekvenser, rustningskapløbet vil få for menneskeheden«, hedder det i bladet.

Pavens rundskrivelser kaldes social folkeforførelse og hans politik en genoprettelse af den gamle samfundsorden.

Udenrigsminister Bohuslav Chroupek mødtes med paven den 2. december sidste år. Her skulle han være blevet ganske klar over Johannes Pauls fredsvilje og hans indsats for international afspænding. Det har også ledelsen i Polen offentligt bekræftet efter pavens besøg i folkerepublikken.

De vatikanske medier minder om, at den nære forbindelse mellem fred og samvittigheds- og religionsfrihed igen og igen er blevet fremhævet ikke blot af Johannes Paul II, men også af Paul VI og Johannes XXIII.

I dag søger man at sætte Johannes Paul II op som modsætning til hans to forgængere. Og Vatikanets Radio spørger om man mon med vilje glemmer, at endog Jiri Loukotka, Tjekkoslavkiets ateistiske ideolog, anerkender pavens realistiske holdning over for fred og nedrustning. I dag glemmer man gerne de tidligere angreb på Paul VI og Johannes XXIII som dengang snarere skulle ramme Vatikanet net sådant, mens de nu rettes mod pavens person.

Intet livstegn fra litauisk borgerrets-kæmper

Wilna (KIPA) - Viktoras Petkus' familie har bedt Vesten om hjælp. Den har ikke hørt fra den nu 54-årige litauiske borgerretsforkæmper i et halvt år og håber, at Røde Kors kan få oplyst, hvor han befinder sig.

Petkus har grundlagt den litauiske Helsinki-gruppe i 1975. Den påtog sig at dokumentere USSR's brud på Helsinki-aftalerne. Gruppen udsender illegalt talrige dokumentationer af den art. Viktoras Petkus blev i 1978 idømt den strengeste straf, 15 års fængsel. Efter tre år i Sovjetunionens mest berygtede fængsler,

blev han i 1981 overført til en strengt bevogtet lejr, hvor han i 1982 underkastedes en kræftoperation - delvis uden narkose. Man har siden hørt, at Petkus også lider af en svær hudsygdom.

Han må hverken modtage pakker, eller besøg. Da hans familie endelig fik tilladelse til at besøge ham i december, ventede de i tre dage udenfor lejren uden at få ham at se. Vagtposterne påstod, at han var overført til en anden lejr; men hans slægtninge frygter, at han enten ikke mere er i live eller meget syg og indlagt på fængselshospitalet.

Kristi Korsvej under passionsspillet Vor Frue Kirke i Svendborg. Foto: Jørgen Hansen.

Endnu pladser på årets DUK-lejre

DUK's Ungdomssekretariat oplyser, at der endnu er ledige pladser på flere af sommerens lejre. Men det er nu, man skal tilmelde sig, hvis man vil sikre sig plads. Børnelejr 2 og Nordisk lejr er overtegnet. Ungdomslejren i England den 6. til 22. juli har endnu ikke være den store succes. Der er rigelig plads på denne lejr, siger Hanne Kristensen fra Ungdomssekretariatet. Lejrkalenderen ser således ud:

Børnelejr 1: 25.6.-2.7.84 på Myretuen. For 7-10 årige. Pris 450,- kr.

Børnelejr 2: 25.6.-2.7.84 på Ømborgen. For 10-13 årige. Pris 450,- kr. Denne lejr er overtegnet.

Børnelejr 3: 28.7.-4.8.84 på Myretuen. For 10-13 årige. Pris 450,- kr.

Børnelejr 4: 2.-9.8.84 på Ømborgen. For 7-13 årige. Pris 450,- kr.

Juniorlejr 1: 2.-11.7.84 på Ømborgen. For 14-17 årige. Pris 550,- kr.

Juniorlejr 2: 18.-26.7.84 på Ømborgen. For 14-17 årige. Pris 500,- kr. (Vietnamesisk/dansk).

Vandrelejr: 30.7.-9.8.84 på Bornholm. For 15-25 årige. Pris 550,- + 190,- for rejser.

Nordisk lejr: 7.-21.7.84 i Polen. For 18-35 årige. Pris 2.000,- kr. Denne lejr er overtegnet.

Ungdomslejr: 6.-22.7.84 i England. For 18 årige og opefter. Pris 2.850,- kr. inkl. rejse.

Multilejr: 11.-18.7.84 på Ømborgen. For alle interesserede. Pris 500,- for voksne / 450,- for 7-13 år / 350,- for 2-6 år / 200,- for 0-1 år.

Økumenisk lejr: 26.7.-2.8.84 på Ømborgen. For alle interesserede. Pris 550,- for voksne / 350,- for 7-13 / 275,- for 2-6 / 150,- for 0-1.

Spørg på Ungdomssekretariatet telefon (01) 20 63 63, hvordan du kommer med. Det er sidste frist nu!

Fyld bilen op med deltagere til Skt. Knud Lavard valfarten

Valfarten til Skt. Knud Lavard kapelruin finder i år sted den 17. juni. Der er højmesse i den katolske kirke i Ringsted kl. 10. Efter frokostpausen kører man til Haraldsted kirke, hvorfra en procession går til kapelruinen, stedet for drabet på Knud Lavard. Valfarten afsluttes med

Passionsspil i fasten på Fyn

Siden februar har børn, unge og voksne fra Albani menighed i Odense flere gange ugentlig øvet passionsspil. Blandingen af så mange aldersgrupper virkede umiddelbart ikke hensigtsmæssig. Der var da også flere problemer, men glæden ved samarbejdet var større, og ikke mindst lykkedes det på grund af sr. Theresa's entusiasme og virkelyst.

Vi opførte passionsspillet seks gange i Albani kirke og en gang i Svendborg. Sidste opførelse var palmesøndag i Albani kirke, hvor scener fra passi-

onsspillet på en naturlig måde blev flettet ind i messen til glæde for store og små.

Alle medvirkende har været glade for det, og vi opfordrer andre menigheder til at opføre et passionsspil. Det er en god måde at engagere menigheden på i fasten, idet hele mindst lykkedes det på grund af sr. Theresa's entusiasme og virkelyst. Vi opførte passionsspillet seks gange i Albani kirke og en gang i Svendborg. Sidste opførelse var palmesøndag i Albani kirke, hvor scener fra passi-

De medvirkende

Indbringende faste-aktion i Odense

Første søndag i fasten blev de blå Caritas fastebøsser med titlen: »Vand - en kilde til liv« uddelt til menigheden efter messerne i Odense.

Forinden havde sognepræsten pater Franz Hauser foreslået, hvor man kunne placere bøsserne i hjemmet, f. eks. på spisebordet eller et andet iøjnefaldende sted, så den hele fastetiden kunne minde familien om, at penge sparet ved et mindre forbrug, gerne skulle havne i bøssen.

Lørdag den 31. marts

blev der opført et passionsspil af menighedens børn og unge (se omtale andet sted i bladet), hvor der blev samlet ind til fasteaktionen.

Søndag d. 8. april blev bøsserne afleveret under offertoriet, idet man gik i procession op til koret med sin gave. Ialt blev der indsamlet kr. 3.900,-.

Det er Caritas' ønske, at sådanne eller lignende aktioner må blive en tradition i alle danske katolske kirker.

Stiig Kønig-Petersen

Alt optaget på Sostrupretræterne

Der er nu tilmeldt 180 deltagere på de to retræter på Sostrup Kloster i de to første uger af juli. Der er jævn spredning i aldersfordelingen, en hel del familier med børn og mange enlige. Deltagerne kommer fra hele landet foruden 2 færingere, 3 nordmænd, 1 svejtser og 1

luxemburger. Programmet for retræten er: Helligånden - Kirken - Fuldendelsen. Biskoppen leder begge retræter og bliver på den første assisteret af Paul Marx OMI og på den anden af Jesper Fich, som modtager præstevielsens sakramente pinselørdag.

besøg i Skt. Bendts kirke i Ringsted.

Jeg håber at også bilister fra Storkøbenhavn vil deltage og venligst fylde vognen op med de deltagere, der ikke selv er kørende; udgiften til benzin kan formentlig deles. Såvel bilister som interesserede passagerer bedes snarest

henvende sig til undertegnede, så nærmere aftale kan træffes. Sidste år lykkedes det. Et program med enkeltheder udsendes senere.

Kjeld Geertz-Hansen
Rygårdsvænget 1
2900 Hellerup
tlf. 01-62 36 28
bedst kl. 11-12

Økumene i Aalborg

Aalborgs biskop Henrik Christiansen stod som medindbyder til den økumeniske gudstjeneste – ingen messe, men en takke- og forbønstjeneste – Aalborgs menigheder kunne deltage i i søndags. Dette skrives inden festen, men hvis alt er gået som planlagt, indledes gudstjenesten i den katolske Sankt Mariæ kirke, hvorefter man gik i procession, som kirkevandring, til Sankt Budolfi, Aalborgs domkirke. Også baptistsamfundet, som står stærkt i Nordjylland med sit centrum i Pandrup, deltog.

Lignende økumeniske gudstjenester er ingen sjældenhed i Danmark længere: I årevis er de blevet fejret i en række danske byer, og det tør siges, at de byer, der kan glæde sig over et afklaret, venligt og sine steder effektivt samarbejdsvilligt mellemkirkeligt forhold, som regel kan takke de årligt tilbagevendende økumeniske gudstjenester for det. De afholdes normalt i den internationale bedeuge for de kristnes enhed mellem 18. og 25. januar.

Men ikke i Aalborg altså. Her har hele elleve præster fra Aalborgs stift i et fælles åbent brev til deres økumenisk-sindede biskop taget skarpt afstand fra økumenismens mest grundlæggende tanke: at bede og arbejde for de kristnes enhed.

Brevet er offentliggjort i dagspressen, så det må være tilladt at give det karakter: Det er længe siden, man har læst mage til vās.

Enhedsbestræbelserne kaldes i brevet »udtryk for hovmod og manglende tillid til, at enheden allerede på forhånd er til, og at den hellige almindelige kirke blomstrer uanset, ja på trods af, måske allerhelst på tværs af vore bestræbelser«.

Et sted længere nede hedder det om det planlagte arrangement: »Men det bliver øjensynligt gennemført, med en fuldstændig mangel på hensyntagen til den store del af den nordjyske befolkning, som må opleve foreteelsen enten som foragt for vor kirke eller som magtkirkens sidste ynkelige krampetrækninger«.

Og for at slutte med lidt moral og løftet pegefingergøres biskop Christiansen opmærksom på, at hans medvirken »er i strid med gældende skik og en undergravelse af præsteløftet, som biskoppen skal påse overholdt. Det er et svigt over for en betroet opgave, kun til fordel for dem, som strider mod folkekirkens nok så dyrekøbte lære og praksis«.

Alt imens så godt som alle kristne kirker bliver sig mere og mere bevidst, at deres største svaghed er deres indbyrdes splittelse, som gør hele kristendommen utroværdig i verdens øjne, demonstrerer en håndfuld danske præster deres overbevisning om, at enheden er der på forhånd – og at den er uønskelig på grund af »dybtgående forskelle i lære og praksis« (citater fra brevet). Det skal de naturligvis have ret til. Men den pseudo-teologi, de begrundet deres holdning med, og deres kirkehistoriske, liturgiske og dogmehistoriske uvidenhed burde de ikke prale så højlydt af, som f.eks. pastor Henning Thrane, præst ved Budolfikirken (det er vel den katolske helgen Budolfus!) gjorde det i et interview med Kristeligt Dagblad den 5. maj. Han må gerne kalde en procession bag et kors for et karnevalsopdrag, men at påstå, at for katolikker er Jomfru Maria den fjerde person i en fire-enig Gud, turde være tilstrækkelig dokumentation for, hvor ringe en præsts viden om andre trossamfund kan være. Eller hvor blindt fanatisme kan gøre et menneskel

ww

Supermænd, præster og anderledeshed

I »katolsk orientering« nr. 7 skrev jeg en lille artikel, om et møde de danske præstestuderende havde holdt. Mødets emne var kirken, præstetanker og fremtiden. I artiklen kom det til udtryk, at præsten skal være »anderledes«, og at dette er et vigtigt aspekt af præstekaldet. Hvad denne »anderledeshed« består i fremgår ikke af artiklen. Der er tale om en beklagelig meningsforstyrrende skrivefejl, som hermed søges rettet.

Det kristne kald

Kaldet – den opgave og tjeneste en præst vier sit liv til, er i et og alt egentlig den samme opgave, det samme kald, som alle kristne kaldes til. Det er den samme tjeneste Jesus udførte: At forkynde Guds rige i ord og gerning. Selvfølgelig er det anderledes at være præst eller lægmand, men kaldet, det er det samme for os alle. Vi er givet og kaldet til at leve ud fra Guds uendelige kærlighed. Og det med alt, hvad dette indebærer. Det er en uhyre radikal fordring – men det er ikke en opgave, et kald, der er forbeholdt præsten, som om en præst er et »anderledes eksemplarisk« væsen i forhold til andre.

Det kristne kald er at følge Jesus. Det er at leve solidarisk med sine medmennesker i næstekærligheden – både med sine medkristne, de ikke- eller anderledes troende og med de mest udsatte i tilværelsen. Det er dette liv Jesus selv levede. Det er et kald til sand menne-

skelighed, et kald til at bringe menneskelivet til at bære frugt, på Guds vilkår, på anderledes vilkår end dagligdagen byder.

Det daglige liv

Vi kender holdningen fra dagligdagen: Det er fint at have en titel og god uddannelse, at være kendt, at have fortrin, at være anderledes. Dagligdagen fortæller os, at vi skal hævde os udover det sædvanlige, at vi skal udmærke os i forhold til andre.

Sådanne holdninger fører til rethaveri, selvretfærdighed og forfængelighed, der umuliggør ægte næstekærlighed. Man er sig selv nok og giver i hvert fald ikke frivilligt noget fra sig. Med ikøbet får man en række mindreværds-komplekser, for til syvende og sidst kan man jo ikke leve op til de store krav. Mammon, rigdom og ære – det som møl, rust og forfængeligheden selv fortærer – er ikke andet end blændværk, papirtigre, afgudsdyrkelse og er i yderste konsekvens det rene djævelskab.

Kaldet til anderledeshed

Jesus fødtes ikke på Elysée paladset eller på Rosenborg, men i en fattig stald. Han blev heller ikke stillet under særlig politibeskyttelse. Tværtimod. Det var Jesus anderledeshed, den anderledeshed vi alle er kaldet til, kærlighedens anderledeshed, der gives alene af Gud, og ikke af verden. Men som udleverer os for verden.

Glæde i kirkens børneafdeling

Erik, (13 år og fra Taasinge) hvad synes du om ministrant-kurset i Øm?

Det var alletiders.

Hvad synes du, der var særlig godt?

Det var det gode kammeratskab. Det var dejligt at være sammen med trosfæller fra hele landet, og tonen imellem os var fin. Og så er der jo også den dejlige natur deroppe.

Hvad fik du ud af selve kurset?

Der var nogle dygtige ledere, og det var godt

planlagt. Jeg kunne godt lide, at vi under messen gik frit rundt og ønskede hinanden fred, mens vi sang. Det var også dejligt at synge efter sangbogen »Pris Herren efter noder«. Den skulle vi synge noget mere efter hos os.

Hvilken sang var du særlig glad for at synge?

Det var denne her »Hil dig Maria«. Ja, jeg kan godt sige dig, at jeg ville ønske, at alle børn i kirken kunne komme på en sådan lejr.

Inger Ro Paulsen

I Johannes evangeliet kapitel 17, vers 15 beder Jesus: »Jeg beder dig ikke om, at du vil tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde.« I vers 18 beder han videre: »Ligesom du har sendt mig til verden, således har jeg også sendt dem til verden.« Vi er kaldet af Gud selv til at leve ud fra denne anderledeshed, til at følge Jesus. Ikke som verden vil det, men som Gud vil.

Menigheden og præsten

Den enhed Jesus har givet os del i er fællesskab med Gud. Den er den enhed, der er kernen i kirken og mellem alle kristne. En enhed, et fællesskab, der udtrykker kærlighedens udelte enhed. En kærlighed, der kalder syndere til sig, går til de fattige,

forkynder frihed for de fængslede og giver de blinde deres syn. Et fællesskab, hvor de svage styrkes og bæres oppe af de stærkere, et anderledes fællesskab, hvor enhver har sin tjeneste og gerning, på samme måde som de forskellige lemmer på et legeme.

Der er tale om tjeneste, om menneske og gudstjeneste, der både er præstens og menighedens opgave, fordi vi som kristne ved, at Gud elsker alle sine børn. Og det er meget anderledes at leve ud fra dette – nemlig Guds kærlighed – end det er at leve ud fra overmenneskers idealer. Den kristne sande identitet ligger nemlig ikke i, at man er en fremragende person, men i at vide, at Gud elsker en.

Bernhard Stretch

Lovsyng Herren

»Lovsyng Herren!« er et af de ord vi har overtaget fra hebraisk – Halleluja.

Mange husker fra den gamle søndagsmessebog, hvorledes hallelujaverset nærmest var et appendiks til gradualsangen: – en sang efter en sang efter epistlen. Med den mere eller mindre vel gennemførte (og accepterede?) liturgireform har Halleluja genfundet sin rette plads, i princippet i hvert fald – ikke som et vedhæng til vekselsangen efter 1. læsning, ej heller 2. læsnings vekselsang – for 2. læsning står alene – men som glædesudbruddet, der indleder højdepunktet i Ordets liturgi.

Men hvor ofte anvender vi Halleluja sådan? Hvor ofte bliver det sunget? Hvor ofte er der en meningsfuld pause til at adskille 2. læsning og Halleluja? Hvor ofte rejser menigheden sig op under Halleluja? Hvor ofte er præsten/diakonen på plads og parat til at læse/synge evangeliet direkte efter Halleluja?

Hvorledes kunne vi få gjort dette Halleluja til en højtidelig og glad indledning til evangeliet, sådan som det bør være? Her skal fremlægges et forslag, inspireret af, hvad der

gøres i bispedømmet Trier. I pausen mellem 2. læsning og Halleluja tager den, som skal læse/synge evangeliet, lektionæret fra læsepulten/alteret. Derefter går han hen midt for alteret, hæver lektionæret lidt i vejret – »fremviser evangeliet for menigheden«. I det øjeblik istemmes Halleluja, og menigheden rejser sig for at synge 2. Halleluja efterfulgt af verset. Herefter indledes evangeliet på sædvanlig måde. Efter læsningen af evangeliet istemmes Halleluja endnu en gang. I stedet for at indledes af Halleluja omgives evangeliet deraf.

Det ville måske give mere profil i ordets gudstjeneste, at evangeliet er sat i ramme, og det vil stå klart, at Halleluja er optakt til evangeliet. For kendere vil det være klart, at dette er en parallel til østkirkenes »lille indgang«, hvor Kristus fejres som Faderens levende Ord, der »realt præsent« – virkelig nærværende – tager ind i sin menighed.

Bortfaldet af Halleluja i fastetiden mærkes måske på denne måde stærkere, og glæden ved det genfundne Halleluja til påske bliver måske også større.

Erik Christiansen.

Manuskripter til »katolsk orientering« bedes venligst sendt til redaktionen, Bredgade 69 A, 1260 København K.

Hvor er den kærlige Gud i Det gamle Testamente?

De frygtelige krige og blodsudgydelser i Det gamle Testamente bunder snarere i en gudsopfattelse end i kendsgerninger

Af Franz Hoyos

Før jeg skal forsøge at give en forklaring, og uden at overse de mere ubehagelige tekster, der synes at vise det stik modsatte af en kærlig Gud, er det dog nødvendigt at forklare, hvornår Bibelens gammeltestamentlige tekster er opstået og hvordan de har udviklet sig, og hvad ordet *hebræer* betyder.

Først: Hvad slags litteratur er der tale om? Det gamle Testamente har ikke været for jøderne, hvad Danmarkshistorien er for danskere. Bibelen er jo først og fremmest skrevet til brug for jødernes gudsdyrkelse. Den nysgerighed efter historiske beviser, som er bevægelsen for vor historieforskning, kendte jøderne ikke til. Derfor kan vi heller ikke tage Bibelens beretninger om krige, masseudryddelser og sejre som udgangspunkt for at finde tilbage til Israels historie. Vi må snarere basere os på helt andre tekster og arkæologiske fund i området, som giver os glimt af Israels faktiske historie, for derigennem at forstå bibelteksterne.

Hypoteser

Arkæologien er i rivende udvikling, både med hensyn til nye fund og fortolkninger af dem. Der er mange hypoteser blandt forskere, mange modstridende oplysninger om relativt få fakta.

En af de »sandsynlige« hypoteser er den, at hebræerne slet ikke var et folk, men en marginal gruppe, og at beretningerne om deres bedrifter skal læses som opbyggelig litteratur snarere end historisk skrivning.

Begrebet hebræer

Ordet *hebræer* kendes allerede ca. 3300 før Kristus. I beretningen fra Armana i Egypten i det 14. årh. før Kristus, og navnlig i rapporter om egypternes krig

mod hurritterne i Syrien og det nordligste Mesopotamien får vi en idé om, hvem der er tale om. »Habiru« er et undertrykt folk, tjenere eller slaver. Ordet er akkadisk (det syriske talesprog) og har sandsynligvis sin rod i det ugaritiske og egyptiske ord for flygtning, overtræder, gennemrejsende. Dette har fået en del sprogforskere til at slutte, at navnet *habiru*, *apiru* eller *abiru* (fra roden »pr« eller »br«) er benævnelsen for jøderne på et meget senere tidspunkt, end Bibelen bruger det. Habiru er mennesker, der er udelukket eller har udelukket sig selv fra samfundet. Hebræer er med andre ord ikke navnet på et bestemt folk, men på en social gruppe i et folk. Ifølge *Noth* er der tale om ganske få mennesker, der kom fra Egypten og fik en mængde tilhængere i Palæstina (Shechem).

Her skrev de deres »historie«, som gjorde dem til et »folk«.

Det gamle Testamente

Fortællingerne i de fem såkaldte Mosebøger, i Samuels- og Kongebøgerne er meget sent blevet redigeret til den tekst, vi kender i dag. Jøderne har ikke siddet og skrevet deres egen historie efterhånden som den skete. Det betyder, at det, vi læser i Det gamle Testamente, ikke kun er få faktiske begivenheder, men også en meget senere fortolkning af gamle fortællinger, nedarvet gennem århundreder. (Bl.a. de 12 stammers oprindelse af en fælles patriark Abraham).

Det er først efter Jerusalems fald i 587 før Kristus, at det virkelig blev nødvendigt at skrive historie for ikke at miste sin identitet. Det betyder, at Det gamle Testamente muligvis helst skal læses med det babyloniske fan-

Denne artikel er et forsøg på at besvare Peter Maacks spørgsmål til mig eller andre i »katolsk orientering« nr. 5 om, hvordan forestillingen om en kærlig Gud passer ind i Det gamle Testaments beretninger om samme Guds befaling om, at myrde og plyndre. Der henvises til 5. Mos. 7,1-14 og 2. Samuel 12,29-31. Mon ikke mange mennesker stiller sig de samme spørgsmål?

genskabet som baggrund og slet ikke udvandringen fra Egypten (Exodus), som fandt sted 600 år tidligere. De opfandt sig selv en afstamning, der ikke var israelitisk, for at afstive sig selv som et folk – måske fordi deres eksistens var truet.

Navnet Israel

Historisk forekommer navnet Israel for første gang ca. 1250 før Kristus, hvor det er brugt af den egyptiske konge *Merneptah*, *Ramses II's* efterfølger. Han taler om *Isrdar*, men ordbrugen hentyder kun til en gruppe mennesker, ikke et folk. I den såkaldte patriarktid (1600 f. Kr.) er der endnu intet tegn på Israels beståen. Selv ikke så store konger som *David* og *Salomon* (ca. 1000 til 926 f. Kr.) har efterladt noget, man med sikkerhed kan tilskrive dem og dermed Israel. De mange arkæologiske undersøgelser og de mange fund fra denne periode viser intet kildemateriale af israelitisk oprindelse. De kommer først meget senere.

Frygtelige krige

De frygtelige krige og blodsudgydelser, Det gamle Testamente beretter om, bunder i den tids gudsforståelse, snarere end i fakta. De store krige og plyndringer i Palæstina modsiges af de historiske kendsgerninger. Kun en enkelt by, Ai, synes at være ødelagt på dette tidspunkt og det er endda tvivlsomt, om dens ødelæggelse kan tilskrives israelitterne. Der tales også om, at israelitterne slog Babylon, men det var faktisk andre, der gjorde det længe før den tid.

Dommerbogen beretter om Hazors fald for israeliternes overmagt, men efter al sandsynlighed var det de berygtede »havets mænd«, der var på færde.

Og så kommer spørgsmålet: Hvorfor er så alle disse blodsudgydelser omtalt i Bibelen, hvis de faktisk ikke fandt sted? (bortset fra små skærmydsler med nabostammer).

Svaret er: For at give israelitterne i fangenskab en fast gudstro, der skulle forene dem som et folk, måtte de have en Gud, *Jahveh*, der viste sin almagt over alle andre folks guder. Og den eneste måde, en almægtig Gud kunne forstås på i disse tiders kulturelle sammenhæng, var en Gud, der havde ført sit folk ud i rigdom og lykke (mælk og honning), herunder også krigslykke: Som Gud slog alle andre guder, slog hans folk alle andre folk. Derved har Det gamle Testamente fået den drejning fra historiebog til beken-delsesbog, der forener et underkuet folk, hvis land er taget fra dem.

En kærlig Gud

I mange salmer, i Højsangen, i beretningen om Guds pagt med sit folk åbenbares en kærlig Gud. Alle denne tids mest intense ord om menneskelig kærlighed projiceres over på Gud. Han fremstår som den, der har elsket først og som elsker ømmest af alle.

Også her spores der en udvikling af selve gudsbegrebet som beviser, at Bibelens tidligste bøger bygger over et kildemateriale med forskelligt gudsbegreb.

I patriarktiden tror man på flere guder, hvoraf *Jahveh* er den største. Denne tro udvikler sig langsomt til troen på, at *Jahveh* er den eneste Gud. Men også selve synet på Guds »identitet« udvikler sig, fra den sejrige herskarenes Herre til den skjulte, der er til stede, hvor folk lider, som f.eks. i Job eller Makkabæerbrevene.

Det fuldkomne åbenbaring af Gud får vi først i

Jesus Kristus – som Guds menneskevordelse.

Guds rige er uden vold

Jo mere krig og ondskab, der er i verden, jo mere længes vi efter en ikke-voldelig verden. Hos Det gamle Testaments senere profeter finder vi eksempler på, at Gudsfolk bebuder et ikke-volds-samfund. Også her ses en udvikling igennem Bibelen: Fra aktiv deltagelse i voldelige handlinger tvinges det udvalgte folk til selv at lære lidelsen under andres vold at kende. Resultatet bliver en forkyndelse af et fremtidsrige uden vold. Ville hebræerne dengang – og senere resten af verden – have været i stand til at forstå Jesus uden hele denne lange forhistorie? Kan vi?

Gudsfolkets frihed

Vold er et helt fundamentalt element i ethvert menneskeskabt samfund, men uden samfund ville vi alle være hinandens fjender. I et samfund holdes volden til en vis grad under kontrol, men kun gennem anvendelsen af en nødvendig dosis vold, politisk, militær, straffelov.

Det samfund, Gud bebuder i Den hellige Skrift

er forskelligt fra alle andre samfund. Dets kendetegn er ikke-vold. Det er baseret på personlig frihed til at vælge. Derfor er det umuligt at organisere et sådant samfund. Selv fredsbevægelserne må indrømme dette:

Når høje moralske principper, der driver én, også kræves af ens medborgere, øves der allerede et pres, der indeholder vold. Vi kan kun ændre virkeligheden ved selv frivilligt at skabe en ny.

Guds samfund er et mirakel, alligevel virkeliggøres det i almindelige menneskers liv.

Et statsamfund kan aldrig sammenlignes med Guds rige. I Det gamle Testamente afspejler Israel og de andre folk et forsøg på at forlige gudsriget og stat – og bliver derved en del af verdens uretfærdighed og vold. Om vi vil det eller ej, er vi selv en del af denne verden. Derfor kan Det gamle Testamente hjælpe os til at blive os vor egen situation bevidst, som mennesker, der har del i verdens synd. Den frelse, Gud åbenbarer i sin søn Jesus Kristus, gælder alle, der tror på ham, og viser deres tro i gerning.

Franz Hoyos

Valfart

til Vor Frue af Åsebakken
søndag den 27. maj 1984

Valfarten udgår fra skovbrynet på Rudersdalsvej (over for Poppe Alle) i Holte klokken 8.45.

Seneste S-tog fra Københavns Hovedbanegård klokken 7.30.

Fra Holte S-station går vi i »løs formation« til Rudersdalsvej, hvorfra valfarten starter kl. 9.00. Under sang og bøn: Valfart gennem Rude skov til Høsterkøb.

Klokken ca. 11.00: Højmesse på Vor Frue Kloster, Åsebakken, Høsterkøb.

Sang og samvær. Salg af katolske bøger og kort, rosenkrans m.m. og sodavand samt kaffe.

Klokken 14.00: Andagt med sakramental velsignelse.

Katolsk Valfarts Komité.

PS 1: Man kan tilslutte sig valfarten ved »Bethlehem«, Vildt-fogedvej, 19 km-stenen, Hørsholm Kongevej, klokken 9.25.

PS 2: Der kører HT-busser fra Holte S-station til 19 km-stenen og videre til hjemmet af Hørsholm Kongevej og Høsterkøbvej.

Valfart

til Vor Frue af Øm

søndag den 3. juni 1984

Tema for årets valfart:

Kirken: den nye pagts folk -
én hellig, katolsk og apostolisk.

Kl. 11 valfartsvandring, sakramentsprocession og andagt.
Kl. 12.30 frokost. Bodens sakramente. Sakramental tilbedelse.
Kl. 14 højmesse med biskop Martensen.
Støt valfartens arrangement. Køb et Øm-valfartsmærke. Tak!

På gensyn i Øm den 3. juni.
Øm-valfartskomité.

Jubelårets skandinaviske pilgrimstogt til Rom

Af Ebbe Simonsen

I det Herrens år 1400 var der igen proklameret jubelår, og alle, der drog på pilgrimsrejse til Rom og andægtigt besøgte de store basilikaer og bad for pavenes anliggender, kunne opnå en fuldkommen aflad, når de havde skriftet deres synder og modtaget den hellige kommunion.

Altså begav Jens Jensen sig op til prioren i Helligåndshuset for at snakke pilgrimsrejse. Prioren rådede ham til at gøre sit testamente, for det var en lang og farefuld rejse, og da det heller ikke var sikkert at rejse med et større kontant beløb, fik Jens Jensen udleveret »rejsechecks«, som kunne indløses i alle Helligåndshuse undervejs. De mange filialer af »Banco di Santo Spirito« i Italien fører stadig traditionen videre, selv om alverdens banker forlængst har taget ideen om rejsechecks op.

Brug for omvendelse

1983/84 er igen et jubelår, og selv om meget, ja næsten alt er forandret, siden Jens Jensen drog af sted, er formålet stadig det samme: at udtrykke kirkenes enhed ud over alle nationaliteter og landegrænser og understrege, at vi er eet folk, Guds folk. Derimod kan det godt være, at ord som »aflad«, endda fuldkommen aflad, ikke siger os moderne mennesker så meget. Der er gået inflation i begrebet siden reformationen.

Men er vi Guds folk, så er vi også et folk af syndere, der stadig har brug for omvendelse. I sine taler understregede den hellige Fader nødvendigheden i, at det forsømte bodens sakramente atter får en fremtrædende plads i den kristnes liv. Vi har brug for at erkende, at vi er syndere. Vi har brug for helt konkret at bekende vore synder og høre tilgivelsens ord.

Det var baggrunden for, at grupper af katolikker fra alle Nordens lande med deres biskopper stævnedes mod Rom. I tre dage var vi samlede i et fællesskab, og ellers havde vi vore egne arrangementer.

Det rent rejsetekniske var overladt til Spies. Det religiøse varetoges af pastor Czeslaw Kozon, assisteret af pastorerne Simonsen og Timmermann. Men de, der havde trukket og stadig trak det tunge læs, var Sophie og Kaspar Kallan.

Hvor Jens Jensen på sin hest travede ad endeløse landeveje og over vilde alpepas, fløj vi på godt to timer. Alligevel blev vi ofte mindet om, at der er forskel på en pilgrimsrejse og en chartertur med gennemprøvede arrangementer, der så at sige kører på skinner. Det gjorde det i høj grad ikke. Det gik endda, når den danske gruppe fra to hoteller mødtes, men når alle fem nordiske lande, spredt ud over hele Rom med hver sin delvise ledelse skulle samles til fælles gudstjenester, var der brug for tålmodighed og forståelse. Og når Rom, som ikke mere officielt er den hellige stad, netop i år viste, at det var den i høj grad, med tusinder af pilgrimme, som kørte rundt i hundreder af busser og væltede al organisation, kunne vi tage det som en gavnlige bod for dagligdagens utålmodighed. Det kunne være strengt, men hvor var det dog nogle rige dage, som vi af hjertet ønsker vore efterfølgere mage til, når der i år 2000 igen kaldes til jubelår. Men her er beretningen:

Tirsdag morgen vandrede vi danske ned til Laterankirken, hvor biskop Martensen ventede os, og sammen drog vi under bøn og sang igennem »den hellige port«. At det netop var her, vi begyndte valfarten, var ingen tilfældighed, for den lidt oversete Laterankirke er, uanset konkurrencen fra Peterskirken, Roms domkirke, som med rette bærer indskriften: Alle kirkers hoved og moder. Bagefter var der lejlighed til at besøge »Scala Sancta«, den hellige trappe, og dåbskirken, baptisteriet. Så vandrede vi i retning af Colosseum til San Clemente, hvor vi holdt messe i oldkirkelige omgivelser.

Onsdag var der generalaudiens på Peterspladsen. Alle nordiske grupper samledes først til messe i en moderne kirke i nærheden, og bagefter vandrede vi gennem menneskemyllderet til Peterspladsen, hvor vi fik plads ret langt fremme. Hver gruppe, helt ned til italienske skoleklasser blev nævnt for paven, så det tog lang tid. Og selv holdt han sin tale på mange sprog. Hjemturen var en enestående oplevelse af trafikkaos.

Torsdag var det svenskerne tur til at lede gudstjenesten i Santa Domitilla katakombernes halvt underjordiske kirkeruin. Derfra kørte vi til San Paolo uden for murene. Denne skønne, vældige, men ligesom halvtomme basilika. Mon den nogensinde fyldes?

Om eftermiddagen var der arrangeret en dansk bodsandagt i Santa Susanna med lejlighed til skriftet, hvad mange benyttede sig af, men de fleste

havde nok allerede ordnet det derhjemme.

Fredag var rejsens højdepunkt. Med nordmændene i spidsen holdt vi vores indtog gennem Peterskirkens hellige port og samledes så til messe i korkapellet, en hel kirke for os selv. Og så var vores største ønske gået i opfyldelse: at blive modtaget i privataudiens hos den hellige fader. Og selv om vi var en skare på over 200, der samles i Sala Clementina, fik man indtryk af noget virkeligt »privat«. Paven, som så frisk og rask ud, kom ind og satte sig i en stol og hørte biskop Grans tale og svarede selv på engelsk. Vi overrakte som gave dronning Margrethes juleske i guld. Da fotografierne var overstået, gik paven ned i salen, og det var vist kun få, der ikke fik et håndtryk og endda et par venlige ord.

Lørdag manglede kun den sidste af de fire basilikaer, Santa Maria Maggiore, som lå lige ved det ene hotel. Her var det kun danskere, der deltog.

Søndag var programmet forbi, men som belønning for ugens anstrengelser var der en udflugt til benediktinerordenens vugge, huleklosteret Subiaco og som festlig afslutning Tivolis 1000 springvande.

Mandag var afrejsedag, men da vi skulle forlade værelserne kl. 8.30 og busserne til lufthavnen først afgik kl. 11, var der endnu tid til sammen med biskoppen at holde en afskedsmesse i Santa Susanna og sige tak for alt, hvad vi havde oplevet, og tak for alt det slid, lederne havde lagt i valfarten.

Ebbe Simonsen

10.000 værnepligtige og officerer fra 23 lande samledes i Pauluskirken til bodsandagt med paven. Deres fædre har bekriget hinanden. Bliver de Kirkens Internationale? Foto KNA.

Kirken bør være Guds fredsbevægelse

10.000 deltog i international soldatervalfart til Rom

Rom (KIPA) – Cirka 10.000 deltagere i den internationale soldatervalfart til Rom i anledning af det hellige år var 7. april samlet til en bodsliturgi i Pauluskirken uden for murene. Ved denne ordets gudstjeneste på syv sprog, fremhævede den østrigske feltbiskop Franz Zak, at kirken i vor problemfyldte tid burde være »den egentlige fredsbevægelse, fordi den er Guds fredsbevægelse, der allerede har eksis-

teret i næsten 2.000 år«.

For at kirken kan opfylde denne opgave, må de kristne alvorligt stræbe efter i deres dagligdag at omgås hinanden menneskeligt og broderligt, have respekt for hinanden og vise hinanden velvilje og interesse. Alt for tit bliver betegnelsen »brødre og søstre«, som man så gerne anvender i menighedene, ikke taget rigtig alvorligt. »Er vi altså ikke endnu meget uforløste men-

sker?« spurgte den østrigske feltbiskop.

På verdensplan fører denne uforløsthed til de voldsomste stridigheder, ja, til krige, betonede Zak. De talrige forsøg på at overvinde nationale og internationale spændinger, afskaffe begrebet fjende og finde humane løsninger vil forblive udsigtsløse, så længe man ikke erkender, at en løsning og forløsning kun er mulig i Jesus Kristus.

Jesu Kristi personlige kærlighed til hvert enkelt menneske gør det også muligt for den enkelte at acceptere sig selv. Biskop Zak kalder dette forudsætningen for ægte broderlighed såvel i familien som i grupper, i nationerne og for verdensfreden i det hele taget.

»Han alene er grundlaget for broderlighed blandt menneskene: Jesus Kristus er freden«, sagde biskoppen.

Katolikker og kernevåben

I. Indledning

Gennem snart mange år og ikke mindst de sidste 2-3 år har spørgsmålene om kernevåbentruslen, terrorbalancen, opstilling af raketter i Vesteuropa, m.v. optaget sindene. Debatten har været intens både i medierne, i parlamenterne og blandt menigmand.

Men spørgsmålet om menneskehedens eventuelle fuldstændige udslettelse er ikke kun et spørgsmål om magtpolitik og militær strategi – det er i lige så høj grad et spørgsmål af dybtgående moralsk og religiøs karakter. Kirken har da heller ikke ment, at debatten alene

skal føres af politikere, fredsaktivister, m.v., men at den må lade sin stemme høre i så centrale etiske og religiøse spørgsmål, som der her er tale om.

Kirken har derfor ved gentagne lejligheder understreget visse grundlæggende moralske principper i forhold til den moderne verdens syn på krig og fred, våbenkapløb, m.v. Kirken har ikke givet endelige konkrete svar på alle moralske spørgsmål eller konkrete anvisninger på en sådan måde, at katolikker i samvittigheden er forpligtet heraf, men de refleksioner, der er gjort, har krav på den yderste opmærksomhed.

Paven, bispekonferencerne, fremtrædende teo-

loger, m.v. har således fremført en lang række synspunkter, man som katolik bør forholde sig til. Den danske »Justitia et Pax«-kommission har forsøgt kort at sammenfatte nogle af hovedtrækkene i de tanker, belæring og overvejelser, m.v., der er fremkommet fra officiel katolsk side. Synsvinklen er fortrinsvis moralsk/etisk – og kun i ringe grad politisk eller militærstrategisk.

Udvalget af tanker og synspunkter er naturligvis i et vist omfang præget af kommissionsmedlemmernes egne holdninger og de synspunkter, der præsenteres her tillægges ikke nødvendigvis samme betydning af hvert af kom-

missionens medlemmer. Dog har en fælles ledetråd og særlig inspiration været de amerikanske biskoppers banebrydende hyrdebrev fra maj sidste år. Se henvisning 1).

Udover at bygge på koncildokumenter, Pavens og bispekonferencernes m.v. tilkendegivelser, har vi støttet os til og været inspireret af tidsskrifter og publikationer udgivet af

andre »Justitia et Pax«-kommissioner i Europa. I ganske særlig grad er vi i taknemmelighedsgæld til den flamske kommission.

Den danske kommission håber hermed at levere et bidrag til danske katolikkers overvejelser omkring kernevåbenproblemet – et bidrag, der tager sit udgangspunkt i centrale katolske moralske synspunkter.

Hans L. Martensen.

Justitia et Pax

Kommissionen *Justitia et Pax* er nedsat af biskoppen for at fremme kirkens arbejde for retfærdighed og fred.

Kommissionen har følgende opgaver:

1. At være rådgivende for biskoppen i spørgsmål vedrørende retfærdighed og fred.

2. At formidle arbejdsresultater fra den pavelige kommission *Justitia et Pax* og fra tilsvarende organer i andre lande til kirken i Danmark.

3. At undersøge spørgsmål vedrørende retfærdighed og fred og fremlægge resultaterne for de i vedkommende spørgsmål kompetente organer.

4. At hjælpe danske katolikker – og eventuelt andre – til at øve en konkret indsats for retfærdighed og fred.

5. At samarbejde med lignende organer i andre danske kirkesamfund og med Det økumeniske Fællesråd i Danmark i spørgsmål vedrørende retfærdighed og fred.

Kommissionen består af indtil syv medlemmer, som udpeges af biskoppen. Blandt disse udpeger biskoppen ligeledes formanden.

Medlemmerne udpeges for en periode af tre år.

Hans L. Martensen

II. Krig og fred - kirkens traditionelle lære

A. Fred

Fred er ikke blot, at der ikke er krig. Fred kan ikke indskrænkes til ren magtbalance mellem fjendtlige kræfter. Fred kan ikke skabes ved undertrykkelse. Fred og retfærdighed er uadskillelige. Fred er uløseligt knyttet til Guds skaberværk. Fred er aldrig vundet én gang for alle, den skal uophørligt bygges op.... Fred er også frugt af næstekærlighed, der går længere end det, som kan opnås med retfærdighed alene.....2)

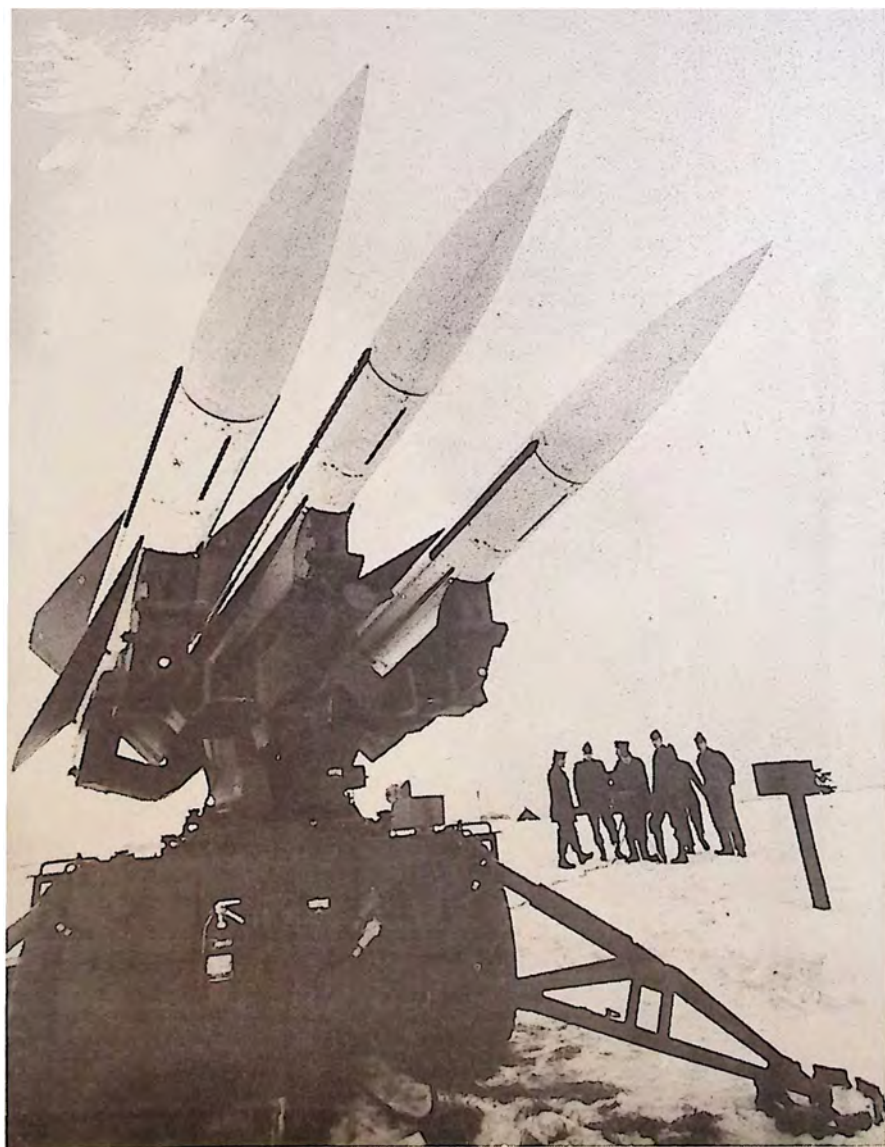
Denne fredsopfattelse har sin baggrund i den bibelske fredsopfattelse – fred er ikke bare en selvfølge. Op gennem Det gamle Testamente opleves sand fred som noget, der gradvist gennemtrænger menneskets historie. Den sande fred (Shalom) er en gave fra Gud og omfatter glæden over Guds kærlighed og friheden for frygt. Guds riges fuldkomne fred ligger forud for os som et håb, og dog er fredens gave på en vis måde allerede vores gennem Jesu virke og forsoning. Evangeliet giver ikke løfte om militære sejre, men indeholder i stedet bjergprædikens ord: »Salige de, som stifter fred«!

En kristen fredsopfattelse må – også indebære et budskab om håb. Kilden til dette håb skal findes i en kirke, der viser, at den står i fredens tjeneste.

B. Teorien om retfærdig krig

1. Lovligt selvforsvar

Gennem århundrederne har kirken bygget på en tradition om retfærdig krig, der først blev udviklet af *Augustin* og siden udbygget og modificeret af *Thomas af Aquin*. Denne teori har som udgangspunkt, at ingen må volde sin næste skade, selv om man forsvarer sig selv og andre mod et uretmæssigt angreb.

Redaktion

Kommissionen *Justitia et Pax*. Samtlige kommissionens medlemmer har medarbejdet ved slutredaktionen af denne tekst, som er godkendt af alle:
Advokat *René Albeck*, formand, Holte.
Geolog *Martin Ghisler*, Kgs. Lyngby.
Biolog *Ulla Pinborg*, Bløvsstrød.
Dr. phil. *Claus Munk Plum*, København.
Jurastuderende *Niels Tiedemann*, København.
Pastor *Willem Wuyts O. Praem.*, Herning.
Tilknyttet: *Anton Dekkers S.J.*, København

I mangel af en verdensautoritet, der effektivt kan beskytte nationernes rettigheder, frihed og uafhængighed, har nationerne dog ret til, ja har faktisk pligt til, at forsvare sig mod angreb udefra. Dette princip er alment anerkendt, men der er knyttet nærmere betingelser til begrebet »retfærdig krig«.

Teorien om retfærdig krig har aldrig haft til formål at retfærdiggøre krigsførelse i sig selv, men at holde brugen af vold indenfor rimelighedens grænser. I virkeligheden ligger det i begrebet »retfærdig krig«, at der altid må være begrænsninger i anvendelse af magt og følgelig, at retten til forsvar ikke på nogen måde er absolut.

Spørgsmålet om krig og fred er i dag i bund og grund anderledes end tidligere, fordi krigen nu til sin rådighed har midler, der kan gøre dens gru og ondskab endeløs. Alligevel er teorien om lovligt selvforsvar og forsvar af ens samfund stadig en del af katolsk lære, selvom den ikke længere er eneste grundlag for en generel kristen fredsetik.

2. De klassiske grundbetingelser for en »retfærdig krig«

De grundlæggende principper i teorien om retfærdig krig opregner et antal forudsætninger, der skal

være opfyldt, før en retfærdig krig kan begyndes (retten til at føre krig = jus ad bellum), og som skal overholdes under krigen (retsforhold under krig = jus in bello).

Selv om den klassiske lære er udviklet i en tid med begrænsede, lokale krige og konventionelle våben, er principperne stadig gyldige, men de bør nytolkes i lyset af moderne global krigsførelse og miljødelæggelse.

a. Retten til at føre krig. Dette princip indebærer følgende:

- Krigen skal have en retfærdig årsag, d.v.s. den skal modvirke en reel og sikker fare, f.eks. beskyttelse af uskyldige ofre, bevarelse af forudsætningerne for en menneskelig tilværelse, sikring af fundamentale menneskerettigheder, m.v.

- Beslutningen om at føre krig skal tages af en kompetent myndighed. Et særligt problem opstår, hvor der er tale om en »befrielseskrig« eller en revolution mod et uretfærdigt styre. Også her skal der naturligvis stilles strenge krav til krigens retfærdige årsag, og til hvem der i disse tilfælde er den kompetente myndighed.

- Det må nøje overvejes, hvilke krav om retfærdighed modstanderen kan have, set i forhold til ens egne krav, med henblik på at begrænse anvendelsen af magt til det mindst mulige.

- Krigen må kun forfølge de formål, som gav anledning til krigen og må ikke efterfølgende forfølge andre formål.

- Alle muligheder for en fredelig løsning må være udtømt. Krig skal være det sidste middel, der gribes til, når alle andre alternativer har været forgæves.

- Krigen skal have en rimelig udsigt til at kunne blive vundet. Dog kan modstand mod overvældende overmagt i nogle tilfælde have symbolsk betydning og være et tegn for andre stater.

- Der skal være et rimeligt forhold mellem på den ene side den skade, der forvoldes, og det krigen kræver af omkostninger, over for på den ene side det, der opnås ved at gribe til våben (rimeligheds- eller proportionalitetsprincippet).

b. Retsforhold under krig. Når forudsætningerne for overhovedet at føre krig er opfyldt, må også nogle betingelser opfyldes med hensyn til den måde, på hvilken krigen føres. Disse principper har fået yderligere aktuel betydning i vore dage, hvor kernevåben gør det helt uoverskueligt, hvilke følger krigen kan få. De to hovedprincipper er følgende:

- Også under krigsførelsen gælder proportionalitetsprincippet. Det »gode«, som opnås ved at et bestemt våben anvendes, eller at en bestemt strategi tages i anvendelse, må

veje tungere end det onde, der kommer ud af det. Man redder f.eks. ikke en by ved samtidig at lægge den i ruiner.

- Der må skelnes mellem målet for ens angreb, f.eks. om der er tale om militære eller ikke-militære mål (diskriminationsprincippet). Og i forbindelse med dette princip opstår spørgsmålet, om det overhovedet med moderne krigsførelse er muligt at skelne klart mellem militære og ikke-militære mål, om det overhovedet er muligt at ramme og destruere et militært mål uden samtidig at ramme betydelige områder med civilbefolkning.

3. Ikke-voldsprincippet

Side om side med læren om den retfærdige krig har der altid eksisteret en ikke-voldstradition i kirken, som bl.a. Frans af Assisi var et udtryk for. Andre store historiske personligheder i denne forbindelse er f.eks. Ghandi i Indien og Martin Luther King i USA. Den kristne ikke-volds holdning er ikke passiv over for uretfærdighed og forsvar for andres rettigheder. Tværtimod understreger den betydningen af modstand mod uretfærdighed med ikke-voldelige metoder.

I de fleste nyere kirkelige dokumenter om krig og fred har der været lagt stærk vægt på denne ikke-volds tradition. Mange forfattere er dog forsigtige

Umuligt at skelne mellem militære og ikke-militære mål.

med at stille ikke-voldsvisionen op over for traditionen om retfærdig krig, og de foretrækker at lade begge perspektiver indgå i overvejelserne.

I forbindelse med ikke-voldsprincippet bør det nævnes, at kirken fremhæ-

ver vigtigheden af, at staterne indfører regler, der gør det muligt for personer af samvittighedsgrunde at undlade militærtjeneste mod i stedet at påtage sig anden form for samfundsmæssig tjeneste. 3)

III. Krig og fred i den moderne verden

A. Den nye situation – tidens tegn

Med udviklingen af kernekraften og den senere indførelse af kernevåbenne eksploderede så at sige forholdet omkring opfattelsen af krig og fred. Våbnene kan nu anrette skader, der er radikalt anderledes end før. Nu kan man udslutte hele nationer, og man kan gøre det på få timer.

»Derfor afviser vor tidsalder, som er atomkraftens æra, den tanke, at krig er et egnet middel til genrejsning af en krænket rettighed.« 4)

Desuden åbner der sig katastrofale perspektiver for verdens miljø. Både kernevåbnene og de stadig mere raffinerede kemiske og biologiske våben vil kunne anrette sådanne skader, at store landområder gøres ubeboelige i generationer, og i værste fald at jordens økologiske balance ødelægges på en måde, som ingen vil kunne overskue eller genoprette.

»Brugen af alle slags videnskabelige våben gør krigen så afskyelig, at de stridende parter risikerer at føres ind i et barbari, som langt overskrider tidligere tiders råhed.« 5)

Både teorien om den retfærdige krig og princippet om ikke-vold bliver hermed stillet overfor et helt specielt udfordring af kernevåbenkrig. Kernevåbenkrig – såvel som kemisk og biologisk krigsførelse – rejser helt nye moralske spørgsmål. Selv om princippet om retfærdig krig stadig opretholdes, er betingelserne for, at den er »retfærdig«, meget vanskeligere at opfylde, når kernevåben tages i anvendelse.

I forbindelse med denne udfordring kaldes de kristne til i evangeliets lys at tyde »tidens tegn«.

Der er tre tegn i vor tid, vi skal lægge særlig mærke til. På den ene side – som Paven udtrykte det i sit budskab til De Forenede Nationer i 1982: »Verden ønsker fred; verden behøver fred«. På den anden side – og i modsætning til dette – har vi våbenkapløbet: »Rustningskapløbet er en kræftskade på menneskeheden, og den er en utålelig uret mod de fattige.« 6). Det tredje tegn er den måde, på hvilken de helt specielle farer og dynamikken i kernevåben-

Der må altid være begrænsninger i anvendelsen af magt, og retten til forsvar er ikke på nogen måde absolut. Foto KNA.

kapløbet hastigt præsenterer problemer af en helt ny slags, som må give anledning til nyvurdering af traditionelle moralske principper. Det er i lyset af disse tre ovennævnte »tegn«, vi må se på katolsk lære om krig og fred.

Hertil kommer nord/syd-dimensionen – forholdet mellem de rige lande og udviklingslandene. Mens spørgsmålet om kernevåbenkrig hidtil har været anskuet som et øst/vest-problem, hænger det i virkeligheden også sammen med nord/syd-problemet. »I stedet for brød og kulturel hjælp, tilbydes der de nye stater og nationer, der vågner til selvstændigt liv, moderne våben og ødelæggelsesmidler – undertiden endda i store mængder – der skal bruges til væbnede konflikter og krige, der egentlig ikke er nødvendige for at forsvare disse landes legitime rettigheder og suveræniteten, men snarere udgør en form for chauvinisme, imperialismen og neokolonialisme i forskellige former. Vi ved alle, at vor klodes nød- og hungersområder kunne have været gjort til frugtbare agre på kort tid, hvis de enorme investeringer i våben, der kun tjener til krig og ødelæggelse, var blevet brugt til at øge produktionen af fødemidler og dermed til at tjene livet.« 7)

Nord/syd-problestillingen som korrektiv til øst/vest-konflikten var et af ledemotiverne i freds-konferencen i Uppsala i april 1983.

B. Brugen af kernevåben

De følgende betragtninger vedrører nok i særlig grad forholdet mellem Sovjetunionen og USA (og Storbritannien og Frankrig), men det bør hele tiden erindres, at kernevåben allerede er eller formentlig vil være tilstede i en række andre lande som f.eks. Kina, Indien, Pakistan, Libyen, Israel, Sydafrika, m.v. Også af denne grund haster det med at få afklaret de moralsk/etiske sider af kernevåbenproblematikken.

I kirkelige kredse synes den overbevisning at brede sig mere og mere, at det er overvejende sandsynligt, at en kernevåbenkrig ingen begrænsninger vil få. Selv et kernevåbenangreb, som er rettet alene mod militære mål, vil være ødelæggende for det angrebne land som helhed. Det hænger sammen med, at de militære anlæg er

spredt snarere end koncentreret nogle enkelte steder. Derfor er det nødvendigt at tage mange våben i anvendelse for at ramme alle militære mål. På denne måde kan det ikke undgås, at også civile mål bliver ramt. Hertil kommer, at spredningen af radioaktiv stråling på grund af vind- og vejrforhold samt andre atmosfæriske forhold vil dræbe et stort antal personer og forgifte store områder. De medicinske ressourcer for en hvilken som helst nation vil være utilstrækkelige til at tage sig af de overlevende. En objektiv vurdering af situationen kan derfor kun føre til denne ene konklusion, at undgåelse af kernevåbenkrig er den eneste mulighed. En kernevåbenkrig kan ikke vindes.

1. *Krigsførelse mod civilbefolkningen.* Den massive ødelæggelse af hele byområder under anden verdenskrig og bomberne, der faldt over Hiroshima og Nagasaki, illustrerer på uhyggelig måde denne form for krigsførelse.

Kirken har da også lige siden begyndelsen af 1950'erne fordømt sådanne massive ødelæggelsesangreb på byer og befolkningscentre. 8). Denne fordømmelse bygger dels på proportionalitetsprincippet og dels på princippet om diskrimination – skelnen mellem militære og civile mål.

Konciliet fulgte det senere op med sin berømte erklæring:

»Enhver krigshandling, der uden skelnen sigter mod ødelæggelse af hele byer eller betydelige landområder sammen med befolkningen, er en forbrydelse mod Gud og menneskeheden. Den fortjener omgående og ubetinget fordømmelse.« 9)

Den generelle fordømmelse af krig mod civilbefolkningen omfatter ikke alene et første angreb med brug af kernevåben, men også et sekundært angreb, d.v.s. et gengældelsesangreb. Det bør desuden bemærkes, at adskillige kirkelige dokumenter ikke blot henviser til kernevåbenenes enorme ødelæggelseskapacitet, men også inddrager de konventionelle våbens voksende ødelæggelseskapacitet.

2. *»Begrænset kernevåbenkrig«.* Medens næsten alle kan være enige om, at den totale »massive gengældelse« med kernevåben på et konventionelt angreb for-

mentlig vil lede over i den totale kernevåbenkrig, opererer nogle med muligheden for såkaldt »afpasset gengældelse«. Det hævdes således, at iværksættelsen af nogle få kernevåbenangreb ville kunne forhindre en udbredt kernevåbenkrig. Spørgsmålet er imidlertid, om det på dette område er muligt at tale om begrænset krig. I hvert fald melder sig en række spørgsmål til belysning af, hvad den faktiske mening af »begrænset« er i denne forbindelse:

– Ville de politiske og militære ledere have tilstrækkelig information til at vide, hvad der sker under udveksling af kernevåbenangreb?

– Ville lederne være i stand til i en situation med stress, tidspres og usammenhængende information at foretage de ekstraordinært præcise afgørelser, der er nødvendige for at fastholde krigen som begrænset, hvis dette i øvrigt er teknisk muligt?

– Når man tager i betragtning, hvilke ulykker tekniske fejl kan forårsage i fredstid, hvilken garanti er der så for, at computerfejl og lignende kan undgås midt under en udveksling af nukleare angreb? 10)

– Ville de militære ledere være i stand til midt i ødelæggelsen og forvirringen i forbindelse med udveksling af nukleare angreb at fastholde princippet om »diskrimination« i relation til angrebsmålet? Kan dette overhovedet gøres i moderne krigsførelse, der føres over store afstande med fly og raketter?

– Ville ikke de tabstal, man opererer med, selv om krigen af strategierne defineres som »begrænset«, stadig løbe op i millioner?

– Hvor »begrænset« ville en langtidseffekt være i relation til radioaktiv stråling, hungersnød, økologisk kaos, m.v.?

Med mindre disse spørgsmål kan besvares tilfredsstillende, må man være overordentlig skeptisk over for den reelle betydning af »begrænset kernevåbenkrig«. Et af kriterierne på den retfærdige krig er jo netop, at der er rimelig udsigt til, at den fører til retfærdighed og fred. Vi må spørge os selv, om et sådant rimeligt håb kan eksistere, når først kernevåben har været anvendt, selv om det er i begrænset skala.

Vor egen forsvarschef tror ikke meget på atomstrategi som »fleksibelt« svar: »Jeg har mine meget stærke tvivl om, hvorvidt man overhovedet vil være i

stand til at styre en eller anden form for udveksling af atomraketter mellem de to parter, når man først er kommet igang. Sandsynligheden taler for, at det ender i en total krig, og det betyder undergang for alle.« 11)

3. Påbegyndelse af kernevåbenkrig – »Første brug«.

Der synes at være bred enighed i kirkelige kredse om, at der ikke findes nogen situation, hvor påbegyndelsen af en kernevåbenkrig kan retfærdiggøres. Et angreb fra en anden stat med konventionelle våben må altså ikke blive gengældt med kernevåben. Dette understreger behovet for at udvikle ikke-nukleare defensive strategier så hurtigt som muligt, hvilket naturligvis ikke legitimerer anvendelsen af kemiske eller biologiske våben.

I nogle kredse har det været gjort gældende, at kernevåben må kunne anvendes i begyndelsen af en krig mod modstanderens militære anlæg. F.eks. er det NATO's politik, at de såkaldt taktiske kernevåben nok vil blive taget i anvendelse, hvis NATO-styrkerne i Europa synes i fare for at tabe en konflikt, som indtil det pågældende tidspunkt har været begrænset til konventionel krigsførelse. Et stort antal taktiske kernevåben er allerede opstillet i Europa af NATO-styrkerne, og omtrent det samme antal af Sovjetunionen. Nogle af disse er betydeligt større end bomben, der blev kastet over Hiroshima, andre mindre.

C. Besiddelsen af kernevåben og truslen om at bruge dem - Terrorbalancen

Terrorbalance var også kendt før atomalderen – altså dette forhold at begge parter truer hinanden med, at såfremt den ene retter et angreb mod den anden, så vil det omgående blive gengældt med et lige så kraftigt eller endnu kraftigere modangreb.

Men med udviklingen af kernevåben har terrorbalance-strategien rejst nye og kvalitativt ændrede spørgsmål.

Mange har hidtil ment, at terrorbalancen var et effektivt værn mod kernevåbenkrig – med andre ord

En erklæring om »ikke-første brug« er afgivet af Sovjetunionen på FN's 2. ekstraordinære generalforsamling om nedrustning i 1982, selv om dens værdi og indhold er omstridt. Da NATO betragter Warszawa-pagten som militært overlegen på konventionelle våben, har NATO ikke villet afgive nogen garanti om »ikke-første brug«, men forbedt sig en »første-brug«.

En sådan strategi er uhyre farlig. Da der, som ovenfor anført, ikke er noget velbegrundet håb om, at en kernevåbenkrig kan føres som en begrænset krig, vil ovennævnte tankegang ikke kunne holde. »Faren ligger jo også i, at Sovjet begynder en

konventionel krig og håber på at gennemføre den, men at Vesten på det konventionelle område er så svag, at NATO må gribe til førstegangs-anvendelse af A-våben for i det hele taget at besvare angrebet effektivt og i håb om, at man kan kontrollere det. Og det har jeg mine stærke tvivl om.« 12)

Netop på grund af denne skepsis er det, at kirkelige kredse anser anvendelsen af kernevåben mod angreb med konventionelle våben som moralsk uberettiget. Enhver stat må derfor være forpligtet til at afgive en garanti om »ikke-første brug« som et første skridt i nedtrapning af kernevåbentruslen.

En atomkrig har ingen vindere, kun tabere.

at hver af parterne på effektiv måde føler sig afskrækket fra at anvende kernevåben – og henviser til, at det rent faktisk hidtil har virket. Flere og flere anfører dog, at selve besiddelsen af kernevåben og truslen om at anvende dem (terrorbalancen) medfører i hvert fald følgende fire forhold:

– våbenkapløb,
– forgiftning af det politiske klima, herunder en total forvrængning af nationernes tillidsforhold til hinanden,
– øget risiko for anvendelse af kernevåben på

grund af de to førstnævnte forhold,

– anvendelse af enorme ressourcer til destruktive formål på bekostning af en retfærdig verdensorden.

Betragtninger af denne art har netop været fremført i den seneste tids drøftelser om opstilling af Pershing II-raketter og krydser-missiler i Vest-Europa til at modvirke Sovjetunionens SS 20-raketter.

Selv om det skulle være rigtigt, at det er terrorbalancen, der hidtil har forebygget en kernevåbenkrig, er det indiskutabelt, at det

har medført et våbenkapløb. Den fred, vi hidtil har haft, er altså ikke en ægte fred, hvortil kommer, at det ikke må glemmes, at terrorbalancen i hvert fald ikke har forhindret en lang række store lokale krige rundt om på kloden (Vietnam, Afghanistan, Mellemamerika, Mellemøsten, m.v.) Kirken forsømmer derfor ingen lejlighed til at kræve våbenkapløbet stoppet. Skal terrorbalancen have noget som helst positivt indhold, må det være, at det fører til en gradvis nedrustning snarere end en oprustning. Flere og flere føler sig overbeviste om, at øget oprustning uundgåeligt vil føre til den totale krig.

Hertil kommer den forgiftning af det politiske klima, der ligger i at bygge en tilværelse på gensidig trussel. For ligger der trods alt ikke i dette en vilje til i givet fald at bruge disse våben? Ellers er truslen jo intet værd. Er det ikke ulogisk på den ene side at tage afstand fra anvendelsen af kernevåben og på den anden side – stiltiende eller udtrykkeligt – at godkende trusselstrategien? 13)

Selv om der fra kirkelig side endnu ikke er udstedt en entydig forklæmmelse af terrorbalancen som militær strategi, hævder mange katolske teologer, at gengældelsestruslen i hvert fald ikke må indeholde trussel om gengæld mod civilbefolkningen (diskriminationsprincippet).

Som eksempel på, hvor vanskeligt dette princip er at føre ud i praksis, kan anføres, at amerikanske militære embedsmænd har oplyst den amerikanske bispekonference om, at selv om diskriminationsprincippet er en bestanddel af amerikansk forsvarsstrategi, kan tingene komme til at se anderledes ud i praksis. Dette hænger sammen med, at både de amerikanske og sovjetiske militære mål er spredt og oftest sammenhængende

med industrielle anlæg og endelig geografisk ikke særlig langt fra bymæssige områder. F.eks. har de amerikanske eksperter identificeret ikke mindre end 60 militære mål i Moskva-området og ca. 40.000 militære anlæg lokaliseret i hele Sovjetunionen. Embedsmændene indrømmer åbent, at selv om der udfoldes de største anstrengelser for at skåne civilbefolkningen, vil de indirekte civile tab – bl.a. som følge af radioaktiv nedfald – blive uhyggeligt store – så store, at også proportionalitetsprincippet krænkes.

Selv om altså den militære holdning ikke har til hensigt at krænke diskriminationsprincippet, kan strategien altså alligevel være moralsk uacceptabel ud fra proportionalitetsprincippet.

Bl.a. disse forhold fører til, at terrorbalancepolitikken højst kan tolereres som en kortsigtet politik og ikke som langsigtet fredsstrategi. 14). Dette

IV. Skridt, der tilsigter at reducere risiko for krigsudbrud

A. Arbejdet med international nedrustning og våbenkontrol må fremskynnes. Her tænkes ikke blot på reduktion af produktionen af nye kernevåben og opstilling af disse, men også på en reduktion af forsknings- og udviklingsarbejde med henblik på nye typer af kernevåben.

Nogle hævder, at man kun kan forhandle nedrustning ud fra den stærkest mulige militære udgangsposition. Dette synspunkt har hidtil ikke medført nogen nedrustning, og det må derfor overvejes, om Vesten ikke bør foretage visse første ensidige skridt med henblik på opnåelse af fremgang i

fører en række konklusioner med sig:

– Hvis det er meningen, at kernevåbenruslen kun skal bruges til at forhindre andres brug af kernevåben, så kan planlægning udover dette niveau for længere perioder med gentagne kernevåbenangreb ikke accepteres.

– Hvis meningen er at afskrække, er en stræben efter overlegenhed i kernevåben uacceptabel.

– Kernevåbenruslen må på længere sigt kun bruges som et skridt mod fremadskridende nedrustning. Ethvert skridt skal vurderes i lyset af, om det fører til øget nedrustning.

– I afskrækkelsesstrategien må under ingen omstændigheder ligge intentioner om i givet fald at bruge kernevåben mod byer og befolkningscentre (diskriminationsprincippet).

– Når brugen af kernevåben er umoralsk, så er også den blotte besiddelse af dem – i hvert fald på længere sigt – umoralsk.

nedrustningsforhandlingerne. Vesten bør nok ikke foretage en egentlig ensidig nedrustning, men visse skridt, der indebærer en vis begrænset kalkuleret risiko, bør tages. F.eks. mener U.S.A.'s tidligere forsvarsminister Robert McNamara, at det både er nødvendigt og muligt at gøre. 15)

Netop de kristne bør gå foran og »vove pelsen«. Vi har igennem troen og evangeliet et håb og en tillid til Gud, som ikke kan forventes af ikke-troende.

Også kapløbet på konventionelle (og kemiske og biologiske) våben må på længere sigt begrænses, bl.a. fordi det frister den

potentielt svageste part til at udligne styrkeforskellen ved at producere kernevåben.

Desuden må den ublu og voksende våbenhandel fra øst og vest til U-landene ophøre.

B. Særlig opmærksomhed må vies til udvikling af ikke-voldelige strategier over for eventuelle angriber. Sit-down-aktioner, arbejdsobstruktion, teknikker omkring manglende samarbejdsvilje med en besættelsesmagt eller et totalitært styre i ens eget land må opøves.

En kristen fredsteologi må indeholde sådanne strategier som et af sine elementer.

Den ikke-voldelige strategi indebærer i sin metode i virkeligheden to forhold:

a) modarbejdelse af et uretfærdigt styre og

b) mulighed for at vinde den anden part over på sin side, mens våbenmagt oftest fører til endnu større modsætningsforhold.

Ikke-voldelige strategier indebærer ingen garantier for at mange menneskeliv ikke går tabt, men sat over for risikoen for total udsejelse af hele eller store dele af menneskeheden ved en kernevåbenkrig, må undersøgelse af og udvikling af ikke-voldelige strategier gives stor prioritet. Nogle hævder ligefrem, at ikke-voldelig modstandskamp er det eneste logiske alternativ til massiv gengældelse – alle mellemformerne som »afpasset gengældelse« m.v. er i virkeligheden urealistiske.

Samtidig må argumenterne mod de ikke-voldelige strategier undersøges nøje. Hovedsynspunktet er her ofte, at enhver har lov til at give afkald på at forsvare sig selv – også hvis det koster livet – men har ikke nødvendigvis lov til at give afkald på – om nødvendigt med voldelige midler – at forsvare sin familie, de svage og forsvarsløse og sit land. 16)

V. Afsluttende betragtninger

Fornylig udtalte 160 kirkeledere (herunder vor egen biskop) fra alle kristne kirker i 60 forskellige lande følgende: »For første gang i historien er vi mennesker, der altid har besiddet begrænset magt til at ødelægge, nu i stand til at udlette hele den civilisation, som er blevet bygget op af tidligere generationer. Menneskeheden står ansigt til ansigt med det endelige valg mellem liv og død. Produktionen af og truslen om at bruge atomvåben, der er i stand til at udlette menneskeheden fuldstændigt, demonstrerer den yderste arrogance over for Gud, som alene råder over liv og død. På dette afgørende vendepunkt i historien er kristne kaldede til at forkynde og leve evangeliet ud med fornyet kraft. Dette evangelium er et budskab om liv og fred, om håb og kærlighed, men også om dom.« 17)

Eller som udtrykt af ærkebiskoppen af Seattle, U.S.A., Raymond Hunthausen: »Den, som vil redde sit liv med atomvåben, skal miste det, men den som mister sit liv, fordi han afstår fra atomvåben for Jesu og evangeliets skyld, skal bevare det«.

Det er disse udfordringer vi tvinges til at tage op – ikke i håbløshed, men i tro og håb. Dette kommer

Johannes Paul II.

til udtryk i nogle af de afsluttende ord i pavens førnævnte tale til FN i 1982: »Krigen er ikke uundgåelig. Freden er ikke nogen utopi, ikke et uopnåeligt ideal eller en uvirkelig drøm. Freden er mulig. Og fordi den er mulig, er den en pligt. En meget alvorlig pligt. Et højeste ansvar«.

Men det er ikke alene en pligt for FN, nationerne, kirkerne, m.v. – det er også en pligt for hvert enkelt menneske at arbejde med på freden. Eller som paven udtrykte det pinedag 1982 i Coventry, England, hvor den gamle domkirke blev lagt i ruiner under 2. Verdenskrig og en ny er bygget op: »Hvert eneste menneske bør blive en sten i fredens katedral«.

April 1984
Justitia et Pax
biskoppelig kommission
for Retfærdighed og Fred

Henvisninger

- 1) Den amerikanske bispekonference, »Fredens udfordring« (»The challenge of peace«), maj 1983.
- 2) Det andet Vatikan-koncil, Den Pastorale Konstitution om »Kirken i verden af i dag«, 1965 – ofte betegnet med indledningsordenen »Gaudium et spes« (»Glæde og håb«). Fri gengivelse af dele i afsnit 78 i dokumentet.
- 3) Som 2), afsnit 79.
- 4) Johannes XXIII's rundskrivelse »Fred på jorden« (»Pacem in Terris«), 1963, side 42.
- 5) Som 2), afsnit 79.
- 6) Som 2), afsnit 81.
- 7) Johannes Paul II's rundskrivelse »Menneskets forløser« (»Redemptor Hominis«), 1979, side 41.
- 8) Pius XII i sit julebudskab i 1954.
- 9) Som 2), afsnit 80.
- 10) For en uddybning af de to sidstnævnte synspunkter om menneskelige og tekniske fejl, se: Kaare Osorio, tidskriftet »Magasin«, nr. 1/84, »Afskrækkelsespolitik, terrorbalance og den kristne samvittighed«, side 4.
- 11) General Knud Jørgensen, interview i Berlingske Tidende d. 29. januar 1984.
- 12) Som 11).
- 13) For en uddybning af dette synspunkt, se: Kaare Osorio: tidskriftet »Magasin«, nr. 1/84, side 4.
- 14) Johannes Paul II's budskab til FN i 1982, afsnit 8.
- 15) Interview i tidskriftet »Newsweek«, 5. december 1983.
- 16) For en uddybning af synspunkter om væbnet modstandskamp contra ikke-voldsstrategier, se: Elsebet Kiebler, tidskriftet »Tidens Tegn«, 1982, side 8-10.
- 17) Fra sluterklæringen på »Liv og fred« – konferencen i Uppsala, Sverige, april 1983.

Freden er ikke nogen utopi, ikke et uopnåeligt ideal eller en uvirkelig drøm. Freden er mulig. Og fordi den er mulig, er den en pligt.

Pavens tale til vore pilgrimme

Mine kære brødre og søstre!

»Nåde være med jer, og fred fra Gud vor Fader og fra Herren Jesus Kristus«. (Ef. 1,2).

Det er en stor glæde for mig at byde jer velkomne som pilgrimme fra Skandinavien. I kommer som repræsentanter for kirken i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. I er kommet med jeres forhåbninger og jeres ængstelser, med alle det kristne livs længsler og glæder. I er kommet for at bevidne jeres tro på Jesus Kristus, Guds Søn og Verdens Frelser.

Derhjemme har I hørt kirkens kalden: Slå portene op for frelseren! Dette kald har ramt jeres hjerter, og I har følt trang til sammen med hele verdenskirken at fejre frelsens mysterium. Jeres besøg i Rom netop nu, er en hyldelse til Kristi frelsende Blod og til den forsoning, som hans udgydte blod har åbnet vejen for. Ved jeres besøg forkynder I sammen med kirken, at Kristus har befriet os fra synd og død. Som apostlen Paulus siger det: »I ham har vi forløsning ved hans blod, syndernes forladelse, så rig som Guds nåde er«. (Ef. 1,7). Ved frelsen er I kaldet til at være et helligt folk, til at leve i Kristus Jesus til Gud Faders ære. Ved Sønnens frelsergerning, Jesu påskemysterium, tager Gud imod jer som hans egne børn.

Bodens sakramente

Og nu i dag kan I træde ind i frelsens mysterium ved den omvendelse, Gud tilbyder jer: nemlig at I kan åbne jeres hjerter for ham. I den forbindelse viser kirken jer hen til den store nådeskat, som bodens sakramente i sandhed er. Dette sakramente betyder jo, at vi i et rent personligt møde med frelseren modtager hele hans tilgivelse, al hans barmhjertighed og al hans kærlighed.

Der næst indbyder kir-

ken os til en fuldkommen forening med Gud i den hellige eukaristi. Her, mere end noget sted bliver frelsen til virkelighed i vort liv. Derfor beder kirken jer så indtrængende, brødre og søstre: modtag disse sakramenter! Bod og eukaristi er så uløseligt knyttet til omvendelse, til at åbne vort hjertes dør for frelseren.

»Daglig føler I savnet af den fuldkomne enhed«

Der er imidlertid en anden side af forløsningen, som jeg gerne vil understrege i dag. Som Johannes fortæller os, døde Jesus »for at samle Guds adspredte børn til eet«. (Johs. 11,52). Jesu frelsesværk er inderligt forbundet med kirkens enhed og fordrer en fuldstændig troens og kærlighedens enhed hos alle Kristi disciple. I skandinaviske katolikker er kun en lille flok mellem alle de andre kristne brødre. Daglig føler I savnet af den fuldkomne kristne enhed. Men denne enhed er en gave fra Gud og kan kun opnås ved, at vi beder ydmygt om den. Ved den omvendelse, som er målet for jeres pilgrimsrejse til Rom, vil I få kraft til at holde ud i bønner for de kristnes enhed. Og når I arbejder på jeres egen helliggørelse, er I med til at fremme denne sag. Dette ligger også i kirkens opfordring: Slå portene op for frelseren!

Når I nu vender tilbage til jeres hjem, så tag mine hilsener og min velsignelse med til jeres familier og venner, ganske særlig til de syge og lidende blandt dem. Og husk, at Paven er forenet med alle jer biskopper, præster, søstre og lægfolk i Skandinavien. Stol på, at jeg altid beder for jer alle. »Min kærlighed er med jer alle i Kristus Jesus«. (1. Kor. 16,23).

Oversat fra den engelske originaltekst i »Osservatore Romano d. 31.4. 84.

Peterspladsen kunne ikke rumme de 250.000 deltagere i festivalens afsluttende møde, lørdag den 14. april. Foto KNA.

230.000 unge fra 76 lande til fest

Jubelåret afsluttet med 5-dages ungdomsfestival omkring temaet »Glæde - Frihed - Kærlighed«

(k.o.) - Ungdommens jubelårsfestival i Rom begyndte onsdag, den 11. april med et imponerende fakkeltog fra Engelsborg til Peterspladsen, hvori 40.000 unge deltog. Her fandt deres første møde med paven sted. Han talte om festivalens tema »Glæde - Frihed - Kærlighed«, som skulle debatteres i utallige sproggrupper i Roms store og små kirker.

Sporten

Torsdag den 12. fyldte 100.000 unge Roms olympiske stadion fra 1960. Her talte paven om idrættens betydning som fællesskabsdannende og grænseoverskridende kulturbidrag, når sporten holdes ren for ideologi og politik. Under messen i stadion

overrakte den internationale olympiske komitéformand Samaranch paven en »sportens grundlov«. I sin tale til de unge understregede han forskellen mellem sport og rekorddyrkelse.

Efter messen kunne de unge tiljuble kendte idrætsfolk under en opvisning af flere slags discipliner.

Korsvej

Fredag aften, den 13. april fyldte 60.000 unge den store åbne plads ved det antikke Colosseum til en korsvejsandagt, ledet af Moder Teresa og prior Roger Schutz fra Taizé. Korsvejsandagten 14 meditationer blev bedt på 14 sprog foran et 30 m. højt kors. Efter andagten

bad Moder Teresa de unge om en indsats mod sult, sygdom og narkomani, og for de hjemløse, ensomme og handicappede.

Tre timers fest

Efter et kæmpe optog fra Lateranet og Santa Maria Maggiore igennem Roms trafikklammede centrum samledes 250.000 unge til deres tredje møde med paven, igen på Peterspladsen, lørdag den 14. Tusinder af unge bar palmegrene eller transparenter. Paven opfordrede dem til, ikke at lade sig smitte af

den om sig gribende »døds- og undergangskultur«, men at opfylde deres »profetiske sendelse« ved at skabe en ny tid uden udbytning, krig og livslede.

Festivalen sluttede på selve palmesøndag med en palmevielse på Peterspladsen, som lignede en oase af viftende træer. Efter angelus-bønner rettede paven et sidste opråb til ungdommen om at vælge og forsvare livet, og at bekende, at *Livet* er Kristus.

Red.

Pavemesse med 7.000 handicappede

Rom (KIPA) - Ved en helligårs-gudstjeneste krævede paven fuld ligeberettigelse for de legemligt og åndeligt handicappede. 7.000 handicappede og deres familier var til stede. Et handicap må ikke dramatiseres eller betragtes som noget unaturligt, sagde paven. Det fører blot til diskriminering. I et kristent samfund skal svaghe-der anses for en prøvesten for troen og menneskeligheden.

De handicappedes dag bør præges af alles vilje til at opbygge et menneskeværdigt liv for de handicappede indenfor fællesskabet. Lidelsen får da en frelsende betydning, da dens endelige mål er menneskets opstandelse og dets befrielse fra synd og sygdom. De troende kan hjælpe de handicappede med at tage korset på sig, idet de selv i deres virke er troværdige eksempler på næstekærligheden.

Jubelporten er lukket igen til julenat 1999. Foto KNA.

Ørkenens udbredelse i Vestafrika bekæmpes

Foreløbig 70 millioner kr. til uddannelse fra pave Johannes Paul II's Sahelfond

Bobo-Diulasso (Øvre Volta) (KIPA) – Formanden for Nigers og Øvre Voltas bispekonference, biskop Anselm T. Sanon har i en samtale med journalister i Bobo-Diulasso udtrykt sin glæde over, at der er stillet cirka 70 millioner kr. til rådighed for »Johannes Paul II's Sahelfonds«. Disse penge skal efter biskoppens mening først og fremmest bruges til uddannelse af eksperter, der kan standse ørkenens udbredelse.

Sahelfonden er oprettet af vatikanske myndigheder og den vestafrikanske bispekonference, og de

cirka 70 millioner kr., fonden hidtil har modtaget, er en del af det beløb tyske katolikker indsamlede ved pavebesøget i Vesttyskland i 1980.

Biskop Sanon har haft to bekymringer med hensyn til disse penge: at de enten ville blive uddelt i småbeløb, der ikke kan gøre virkelig gavn, eller at man ville skabe en stor institution med en kostbar forvaltning. Begge farer er dog heldigt undgået. Biskoppen regner med, at der kun oprettes et lille sekretariat, der kan uddele pengene til stipendier ved allerede eksisterende

uddannelsessteder.

Uddannelse af eksperter er efter biskoppens mening af afgørende betydning, hvis man skal bremse de økologiske fejltagelser.

Ørkenens udbredelse fremmes især af et stort kvæghold, skovrydning uden efterfølgende beplantning, ved afbrænding af steppen og ved forkert udnyttelse af vandreserverne. Modsat, kan man ved rigtig omgang med naturen bremse ørkenens fremrykning, ja, endda trænge den tilbage. Men hvis dette skal lykkes, må landbefolkningen vejledes og motiveres. Dette vil

kræve en stærkere indsats af eksperter, der gennem en praktisk uddannelse er forberedt til disse opgaver.

I bispedømmet Bobo-Diulasso er der siden den store tørke i 1973 allerede bygget 50 dæmninger for at hæve grundvandet; den største opdæmning er resulteret i, at der er dannet en kunstig sø med et vandindhold på næsten en million kubikmeter.

Bispedømmet har gennem den tyske biskoppelige hjælpeorganisation Misereor modtaget godt seks millioner kr. til den næste fase af sit udviklingsprogram. Foruden fremskaffelse af mere vand, drejer det sig også om en alfabetiseringskampagne, om understøttelse af landsbysamfund, om oplagring af fødemidler til dårlige tider, om fremhjælp af håndværk og småindustrier samt om helbredsmæssige og sociale foranstaltninger.

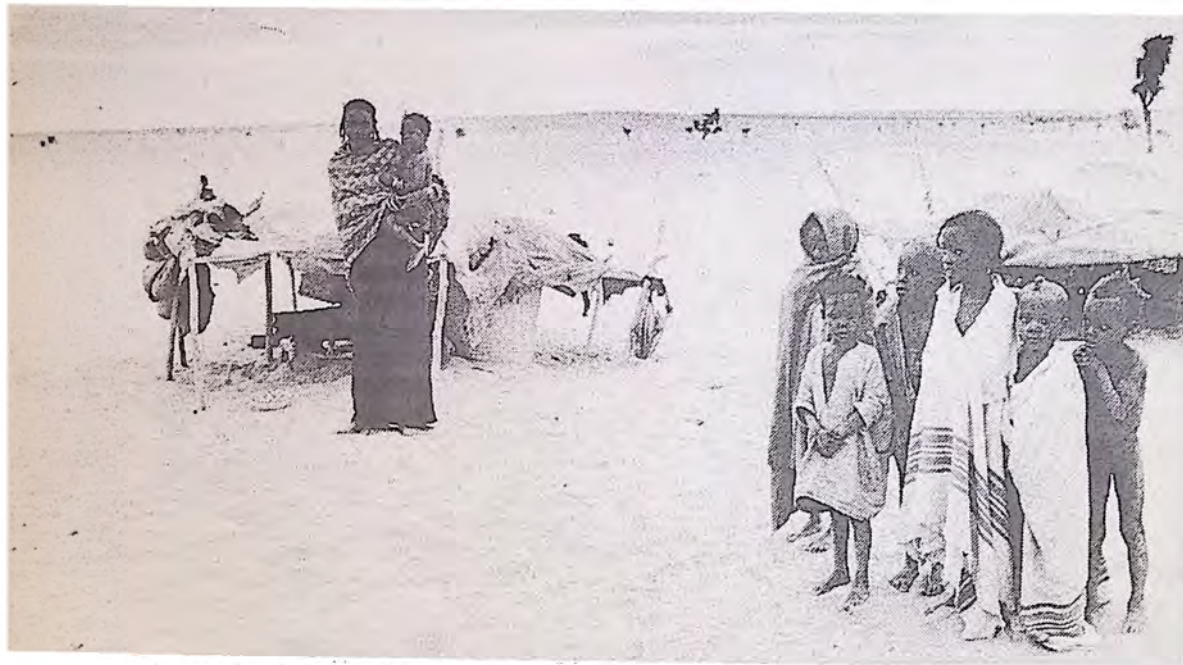
Zambias regering beder kirkerne om igen at overtage skoler og sygehuse

Vatikanet (NC) – Zambias regering har bedt de forskellige kristne kirkesamfund om igen at overtage driften af de skoler og hospitaler, de administrerede inden landets uafhængighedserklæring i 1964, skriver »L'Osservatore Romano«.

Zambias premierminister Nalumino Mundia har under et møde med repræsentanter for kirkerne udtrykt sin beklagelse over, at regeringen dengang midt i uafhængighedsrusen tvang alle lærere og alt sygehuspersonale til enten

at blive civilt ansatte eller forlade landet.

Resultatet af de religiøse ansattes degradering eller udvandring blev, at Zambia ikke længere har været i stand til at imødekomme befolkningens behov for sundhedspleje eller undervisning, tilføjer Vatikanets dagblad. Premierminister Mundia gav også udtryk for sin glæde over og sit håb om, at denne tilstand hurtigt ville forbedres, hvis kirkerne igen påtog sig ansvaret for de skoler og sygehuse, der var deres indtil 1964.

Beboere fra ørken-området i Nordnigeria. Her var tidligere frugtbart land.

Angolas biskopper opfordrer til national forsoning

Lissabon (KIPA) – Den portugisiske bispekonference har offentliggjort den opfordring til »national forsoning«, som de angolesiske biskopper vedtog på deres sidste plenarforsamling i Luan-da.

De angolesiske biskopper peger i deres opfordring på civilbefolkningens lidelser. De understreger, at især familierne

befinder sig i en frygtelig situation: »Truet af sult, sygdomme, død og mange andre lidelser«.

Biskopperne opfordrer såvel regeringen som den oprørske guerillabevægelse og dennes leder Jonas Savimbi til at »forsvare Angolas værdighed og sætte alle kræfter ind på at afslutte borgerkrigen og genoprette virkelig enhed i Angola«.

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det – og det kan gøres på en prisværdig og attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00
Brutto ca. 5,8 kg

Dansk skinke 900 g	Laverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 352 g	Chokolade 200 g
Sprødele 1 liter	Te 100 g
Smalteost 200 g	Sukker 1000 g

Efter vores kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker – mod 25 sidste år. Vinterbæltning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vores pakker bliver pakket i Københavns Fnhavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling. Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det lukkeses enten ved en opbringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVN ApS

John Jansen

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____ Klip af og send til _____

Scanpakket ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Kristne i et islamisk Pakistan

Karachi (NC) – I det officielt islamiske Pakistan nyder alle kristne kirker religionsfrihed, men deres status som mindretal skaber ofte tvivl eller frygt for fremtiden. Det mener de fleste katolske kirkeledere. Katolikkerne udgør kun 1 pct. af den 88 mio. store befolkning i Pakistan.

Kardinal Joseph Cordeiro af Karachi minder om, at præsident Zia Ul Haq og hans militærjunta har givet kirken garanti for, at den såkaldte »progressive« islamisering af Pakistan ikke vil gå ud over dem, men Pakistans katolikker føler sig allerede nu som andenrangsborgere, og det er svært for dem at skjule deres angst.

Da landets demokratiske forfatning blev ophævet efter statskuppet for syv år siden, prøvede de kristne kirker at undgå et sammenstød med de islamiske myndigheder, bl.a. ved at holde en meget lav profil over for muslimers ønske om at konvertere til kristendommen. Konversionerne har været voksende i de senere år, fordi mange uddannede muslimer er begyndt at stille kritiske spørgsmål til visse værdier, som islam påtvinger det moderne samfund. »Disse muslimer er foruroliget over Pakistans kurs og synes at sympatisere med kristendommen, men kun ganske få konverterer, siger kardinal Cordeiro. De fleste konversioner

holdes også hemmeligt. Men det faktum, at bibler bliver udsolgt så snart de udbydes til salg kunne tyde på, at mange muslimer er interesseret i at stifte bekendtskab med kristendommens livsværdier.

Ingen direkte censur

En anden katolsk præst, P. Varkey, som er redaktør for månedsbladet »The Christian Voice«, udtaler, at han aldrig har været ude for censur fra myndighedernes side, og at præster heller ikke skal have godkendt deres prædikener på forhånd. Men han kunne ønske sig mere spaltepads til nyheder om kirkens liv i Pakistan uden at risikere,

at meddelelser om kirkens fremgang bliver stemplet som dårligt nyt af islamiske fundamentalister.

En belgisk kappuciner-munk, Exupère Sanders, som har virket i landet i 50 år, før briterne delte Indien i et hinduistisk Indien og et muslimsk Pakistan, siger at mindst 90 pct. af hans katolikker er forhenværende hindu-pariaer. »De er gudfrygtige, men ikke særlig godt underviste, og kun få af dem kan sende deres børn i skole«. Mange kalder sig kristne uden dog at være døbt. »Hver påske prøver vi at motivere de troende til at lade sig døbe, men resultaterne er magre«, mener pater Sanders.

Et problem er, at man-

ge katolikker indgår blandede ægteskaber, og efter Indiens gamle traditioner er det forældrene, der vælger en brudgom til deres datter. Hvis forældrene er imod et ægteskab, bliver det unge par isoleret og afskrevet. Fremtidens håb ligger ifølge pater Sanders i oplysning, skoling og opdragelse til mere frihed, så vil også børneægteskaber falde i antal.

Kirkeskat på 5 kr.

Det giver dog visse fordele at høre til en mindretals-religion i Pakistan. Ikke-muslimer slipper for de 2,5 pct. statskat til religiøse formål, men bliver til gengæld bedt om 5 rupee (ca. 5 kr.) kirkeskat månedligt. For mange fattige er 5 kr. om måneden for meget, så præsterne er nødt til at få støtte andet steds fra. Kirken som sådan er fritaget for skat, hvilket gør det muligt at drive et blomstrende skolevæsen både på engelsk og på urdu. Flertallet af eleverne er børn af velhavende muslimske familier, der sætter pris på en god uddannelse.

Ingen kristne har stillinger i regeringens administration, til gengæld finder

man mange i bankvæsenet og forretningsverdenen, også inden for sundhedspleje og uddannelse. Det sociale skel mellem de få veluddannede, engelsktalende og det store flertal af fattige urdu-katolikker truer dog kirken indefra med passivitet. Og skulle det gå så vidt, at den »progressive« islamisering af landet fratog de engelsksprogede kristne retten til at drive virksomhed, måtte det frygtes, at de blev splittet.

Økumene mellem de kristne kirker er der ikke meget af, og dialogen mellem kristendom og islam er lig nul, siger pastor Varkey, som i »The Christian Voice« karakteriserer de økumeniske forhold som en slags »kosmetisk make-up«, for der findes intet hæderligt forsøg på enhed, tværtimod blomstrer den århundredgamle mistillid og rivalisering; »man leder efter fejl hos hinanden og stjæler hinandens får«.

»Tilsyneladende økumeniske grupper er kun ude på at hjernevaske de katolske medlemmer for at få dem til at opgive deres katolske tro og deres religiøse praksis«, mener chefredaktør Varkey.

Mohammeds skæg

Islamabad (KIPA) - Rådet for islamisk ideologi, som er et pakistansk regeringsorgan for islamisering af samfundet, har erklæret, at mænd, der nægter at bære skæg, begår en dødsynd.

Ifølge aviscommentarer i Karachi skulle regeringsrådet for nyligt have forelagt militærregeringen fortroligt materiale vedrørende denne sag. Mandens

skæg har i mange år været diskussionsemne mellem tilhængere af den totale islamisering og forsvarere af en progressiv retning.

Et åbent spørgsmål er, om rådet for islamisering kan overtale regeringens medlemmer, der ligesom general *Mohammed Zia Ul Haq* følger den gamle, britiske tradition i Indien, at militærpersoner er glatbarberede.

Ayatollah Khomeini fotograferet i Paris kort før hans tilbagevenden til Iran.

De kristne i Iran truet fra to sider

(KIPA) - Mesopotamien, det urgamle land mellem floderne Tigris og Eufrat, er fødestedet for de Østkirker, som kalder sig assyriske, persiske, kaldæiske eller assyriske-kaldæiske kristne. Den ikke-katolske gren bliver som regel kaldt nestorianere, hvilket dog er hverken historisk eller trosmæssigt korrekt.

En del af disse kirker ligger i dag i Iran og Irak. Omvæltningen i Irans politiske styre siden Ayatollah *Khomeini* kom til magten for fem år siden har naturligvis ikke ladet de kristne kirker uberørt.

Landsforvist af Khomeini

Billedet er meget broget. Vatikanets årsstatistik for 1972 vises her ved siden af. Tabellen viser, at både armenske og latinske katolikker har et ærkebispesæde i Ispahan, men deres residenser ligger i Teheran.

Af bispesæderne er både det kaldæiske Urmya og det latinske Ispahan for tiden ubesat: Den sidste biskop, den irske dominikaner *William Barden* blev landsforvist efter Khomeinis magtovertagelse. En præst er af Rom blevet udnævnt til apostolisk administrator for den lille menighed i Ispahan, som består hovedsageligt af udlændinge.

I 1979 talte Irans klerus 80 præster, hvoraf de 75 ikke var iranske statsborgere.

Blandt kaldæerne er kun Teherans ærkebiskop *Mar Johannan Issayi* og to

præster iranske statsborgere, blandt armenierne kun en enkelt præst. Den femte var en af Jesu små Brødre.

Denne korte oversigt er nødvendig for at forstå den nuværende situation. De kristne i Iran er hverken ved afstamning eller sprog iranere. Størsteparten af dem taler aramæisk (kaldæisk) eller armensk. Deres identitet som folk finder de kun i deres kirke. Under shahens regime blev denne identitet respekteret, og kirkerne fik lov til at bygge kirker og skoler, hvor der undervistes i deres sprog.

Siden 1975 udkom der på ærkebiskop *Mar Johannan Issayis* initiativ et månedsblad, halvt på aramæisk, halvt på persisk. Oplaget var på 1.400 eksemplarer. I 1983 har regeringen forbudt bladet. Til gengæld har regeringen selv udgivet en »religionsbog« på persisk, som er forpligtende i skolerne. Brugen af aramæisk og armensk i skolen er blevet forbudt. Grunden dertil formodes at være, at regeringens inspektører ikke var i stand til at holde øje

med undervisningen på andre sprog. Alle kristne skoler har fået påduttet en skoleleder, som er muslim og udpeget af regeringen. Eksempelvis har et gymnasium fået en skoleleder på 23 år uden den mindste pædagogiske eller faglige uddannelse. Men han er muslim og ivrig tilhænger af Khomeini, og det er nok.

Persisk kirke?

Både katolske og ikke-katolske Østkirker er ofte i historiens løb blevet tvunget til at finde sig i livsvilkår, der ikke var tilfredsstillende. Øjensynligt er det latinerne, især salesianerne i Teheran, der er mest tilbøjelige til at

imødekomme Khomeinistyrets iranisering. Selv om der knap nok findes persisk talende latinske katolikker, er man dog begyndt at oversætte den latinske ritus' liturgiske bøger til persisk. Mange katolikker og ikke-katolikker opfatter dette som en hån: Vil man på deres bekostning stifte en »persisk kirke«, ikke som i Sassanidernes dage en »Østkirke, som forblev syrisk eller assyriske-kaldæisk«, men en persisk kirke af romersk ritus? I denne vanskelige situation føler man sig truet fra to sider: fra venstre af de fanatiske shiitter, fra højre af de »eftergivende« latinske kristne.

Katolikker:	1972	1983
Kaldæere (bispedømme Urmya).....	15.000	12.850
Armeniere (bispedømme Ispahan).....	2.000	3.000
Latinsk ritus (bisp. Ispahan).....	7.000	4.000
Ikke-katolikker:		
Østsyre.....	20.000	?
Armeniere.....	168.000	?
17 protestantiske kirkesamfund.....	8.000	?
I alt	220.000	?

Muslim beder sin rosenkrans med 99 perler.

Dialog og mission

Rom (KIPA) - Dialogen med ikke-kristne religioner møder ikke altid lige store vanskeligheder. Det fremgik af en generalforsamling for nylig i Sekretariatet for ikke-kristne Religioner i Rom.

Pastor *Medard Kayitakibga* oplyste, at der i landene syd for Sahara er

mulighed for en dialog med muslimerne, da man her håndhæver religiøs tolerance.

Pater *Thomas Michel SJ* mener, at der i de asiatiske lande er håb om en frugtbar dialog.

Martin Sabanagh, der er sekretær for det udvalg som tager sig af forholdet

til islam i den arabiske verden, siger, at kirken her specielt arbejder for menneskerettighederne. Han henviser til de islamiske menigheder i Europa, specielt Frankrig, England og Vesttyskland. Betingelsen for at disse menigheder anerkendes, er en fredelig sameksistens i de arabiske lande mellem de forskellige trosretninger.

Socialetiske perspektiver

Bibelstudier fra Det økumeniske Center

I betragtning af at arbejde og fred er to af vore vigtigste samfundsmæssige spørgsmål, vil jeg gerne gøre opmærksom på et par lidt usædvanlige bøger om netop disse to emner. Det drejer sig om »I dit ansigts sved« og »På jorden fred«, som Det Økumeniske Center i Århus har udsendt i en række bibelstudier under den overordnede titel »Socialetiske perspektiver«. Det forekommer mig at være en vedkommende og nødvendig serie, som Det Økumeniske Center udgiver med sigte primært på studie- og bibelkrede med håbet om at »anspore til samtale og eftertanke, hvor kristne forsøger at gøre alvor af »efterfølgelse« midt i livets udfordringer«.

I »Dit ansigts sved« rummer fem studier af *Johs. Nissen* om arbejde, arbejdsløshed og fritid. Hans udgangspunkt i hvert kapitel er en analyse af

den daglige situation for nutidens mennesker, og her op imod sætter han Biblens udsagn om det valgte udgangspunkt. Resultatet af dette bliver en lidt usædvanlig dialog – f. eks. gennemgås i 1. kap. »Arbejde og Ansvar« skabelsesberetningerne med særlig vægt på de aspekter, der vedrører arbejde og ansvar, dvs. herredømme og harmoni, menneskets økologiske ansvar, arbejdets betydning og omfang efter syndefaldet m. m. Dette kaster nyt lys over dagens traditionelle debat om arbejde, arbejdsløshed og fritid ved at give den den yderligere dimension, der kan og skal rokke ved vore vanesynspunkter på dette felt. At det så gøres på en spændende og letlæselig facon, gør jo ikke *Johs. Nissens* bog dårligere.

Det andet bind »På jorden fred« indeholder syv bidrag, hvoraf *Johs.*

Nissen tegner sig for de fire, som må siges at være bogens kerneafsnit, om fredsforståelsen i NT. De øvrige tre er lavet af *Kirsten Nielsen*, *Jürgen Ebach* og *Mogens Jeppesen*. Bogens »hovedanliggende er at vise, hvordan fred i bibelsk forstand må forstås meget bredt. Fred er ikke blot et spørgsmål om fravær af krig. Det må forstås langt bredere og hænger i sidste instans sammen med selve forsoningen i Kristus. Den centrale udfordring for kristne er at bevare dette perspektiv og i sin målsætning for fredsarbejdet ikke stille sig tilfreds med mindre«.

Shalom betyder mere end fred

Kirsten Nielsen diskuterer i sin artikel apropos Iran-Irak-krigen spørgsmål om hellig krig i GT, nederlagets krige og fremtidshåbet med speciel vægt

på forståelsen af *shalom*, der betyder langt mere end det danske ord *fred*. »GT er med sin blanding af visioner og nærbilleder i stand til at holde mig fast på virkeligheden, som den er, uden at baste og binde mig til den i al evighed«, siger hun til slut.

Ebach gennemgår *Kain-Abel*-historien og går der-

fra over i en analyse af overgangen fra den individuelle vold til den strukturelle vold, som vi alle oplever men har meget svært ved at stille noget op imod. Et meget spændende kapitel.

M. Jeppesen opsummerer i sin artikel de øvrige seks bidrag og på basis af *shalom*-forståelsen angiver

han nogle retningslinier for et freds-arbejde, der har sin rod i den ovenfor citerede kristne grundholdning.

Begge bøger er absolut anbefalelsesværdige, og fortsættelsen i serien »Socialetiske perspektiver« lyder også spændende med bind om socialetik og gen-etik.

Brian Møller Jensen

Skal kvinder kende deres beskedne plads i kirken?

Nyt nummer af Magasin udsendt

Magasin nr. 2, *Niels Steensens Forlag*, 6 gange årligt, årsabonnement 65 kr., løssalg 12 kr.

Skal kvinder kende deres beskedne plads i kirken, og er helgener altid velafbalancerede folk? Det er to af de emner, der behandles i det nyligt udkomne Magasin nr. 2-84.

Tre indlæg af kvinder, om kvinder i kirken, har tre forskellige synspunkter: kvinder bør protestere, kvinder bør være tilfredse, kvinder bør ikke søge magt, men fyldestgørende symboler for det kvindelige.

Susan M. Dew finder *Kaare Osorios* artikel »Sammenbrud og genrejsning« i Magasin nr. 6-83 uklar på et par punkter. De får *Kaare Osorio* lejlighed til at svare på i næste nummer.

Et aktuelt emne belyses af *Gerald O'Collins* i artiklen »Jesusforskning i dag«, og et digt af *Jacob Fabricius*, »Korsvej«, er en passende indledning til den stille uge.

Vor forståelse af det åndelige liv og af hellighe-

dens psykologi ville være langt ringere og mere primitiv uden den indsats, karmelitterordenen har gjort, især repræsenteret af *Teresa af Avila* og *Therese af Lisieux*. Denne tradition bliver gjort levende for os i en artikel, »Hellighed og fuldkommenhed« af den svenske

karmelit, *Wilfrid Stinissen* fra klosteret i Norraby, som gør opmærksom på, hvor vigtigt det er at skelne mellem hellighed, den tætte forbindelse til Kristus, og fuldkommenhed, som den kan findes hos harmoniske og velafbalancerede mennesker.

L.O. Dorn

Tips fra Niels Steensens Bibliotek

Kristne klassikere

Adam, Karl
Katholicismens inderste væsen
Augustin
Bekendelser
The city of God
Benzon, Robert Hugh
Kristus i Kirken
Chesterton, G.K.
Fritænkeri og rettroenhed
Frans af Sales
Philothea,
Vejledning til et gudfrygtigt liv
Guardini, Romano
Der Herr
Ignatius af Loyola
Exercitiebogen
Marmion, Columba
Christ, the life of the soul

Newman, John Henry
Development of Christian doctrine
Pascal, Blaise
Tanker
En russisk pilgrims beretninger
Thomas Aquinas
My way of life. The »Summa« simplified everyone.
Thomas af Kempis
Kristi efterfølgelse
Thomas More
Utopia
Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9,
1616 København V.
Provinsboere bedes bestille gennem deres lokale bibliotek.

Folder til hjælp for turister

Igen i år har Katolsk Bispekontor udgivet en lille folder, som er nyttig for dem, der holder ferie her i landet. Den oplyser om gudstjenestetider og -steder. Samtlige katolske kirker og kapeller er medtaget foruden en række lutherske kirker, så der er ca. 80 forskellige steder at deltage i en katolsk gudstjeneste. De holdes i øvrigt på følgende sprog

foruden dansk:

Tysk, engelsk, polsk, spansk, fransk, italiensk og vietnamesisk.

Folderen ligger fremme i din sognekirke, men den kan også fås ved henvendelse hos pastor *Dietrich Timmermann*, Bredgade 64, 1260 København K. Den er også fremlagt på adskillige hoteller og campingpladser rundt om i landet.

Ræk vore polske naboer en hjælpende hånd!

Siden årsskiftet har Caritas Danmark med støtte fra EF og Færøerne sendt mere end 200 tons forsyninger til en samlet værdi af over 2,7 mio. kr. til Polen.

På disse transporter har vi konstateret, at forsyningssituationen, hvad angår fødevarer, på enkelte områder er blevet lidt bedre, men på grund af stærkt stigende priser er de økonomisk dårligst stillede i en vanskeligere situation end tidligere. F. eks. kan det nævnes, at en normal arbejdløn er på mellem 4-8.000 zloty, et

par børnesko koster 1.200-2.000 zloty afhængig af størrelse og kvalitet, og da 4 børn ikke er unormalt i polske familier, kan man hurtigt bruge en månedsløn.

De største problemer møder vi dog på sundheds- og hospitalsområdet. Som sædvanligt er det især børnene og de ældre der lider nød; blandt børnene er engelsk syge blevet almindelig og hos de ældre ses en stigning i antallet af nye TB-tilfælde. Det allerstørste problem er dog en næsten eksplosiv stigning i antallet af tilfælde af smit-

som leverbetændelse. Denne stigning skyldes genbrug af engangshospitaludstyr, især injektionsprøjter og kanyler.

Desværre må man konstatere at hjælpen til Polen er aftagende. Caritas Danmark vil gerne fortsætte hjælpen, især hvad engangshospitaludstyr angår. Hvis De vil være med til at række vore polske naboer en hjælpende hånd så send Deres bidrag mrk. »Polen« til Caritas Danmark, giro: 40 43 979, helere i dag end i morgen.

M. C. Wiberg.

Stillinger søges

Skoleleder til Maribo

Med virkning fra den 1. august 1984 er stillingen som skoleleder ved den selvejende institution Sankt Birgitta Skole i Maribo ledig og skal besættas. Sankt Birgitta Skole er en katolsk skole, som forsøger at kombinere en sund og naturlig kristendom med nutidige faglig-pædagogiske ideer, som kan være til glæde for såvel katolske som ikke katolske elever og lærere. Skolen har ca. 310 elever i 1 à 2 spor fra børnehaveklasse-10. klasse. Udover skolelederen er der for tiden ansat 23 pædagogiske medarbejdere og 3 administrative/tekniske medarbejdere. Stillingen vil blive placeret i lønramme 30. Ansættelsesforhold i henhold til overenskomst mellem DR og FGL. Ansøgning bilagt kopi af eksamensbeviser m.v. stiles til bestyrelsen for Sankt Birgitta Skole og sendes til søster Ansgaria Riemann, Magleås, Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød, senest den 25/5 1984. Ønskes yderligere oplysninger i forbindelse med stillingsopslaget kan der rettes henvendelse til bestyrelsens formand, søster Ansgaria Riemann, tlf. 01-64 12 61 eller 02-81 82 65.

Skt. Nikolaj Skole Esbjerg

søger pr. 1. august 1984 en lærer, der kan undervise i fysik og drengedræt - andre fag efter aftale. Skolen, der er en katolsk skole, som arbejder på et økumenisk-kristent grundlag, har ca. 175 elever, fordelt på 11 klasser (bhkl.-10. kl.) Ansættelse sker på overenskomst mellem DR og FGL. Ansøgninger stilet til skolens styrelse, skal være på skolens adresse, Nørregade 61, 6700 Esbjerg, senest den 25. maj 1984.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Møder og arrangementer

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Søndag den 20.5. kl. 19.30:
Krieti vldner v. Paul Marx.
Sted: Englesølen, Jægtvej 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Båndoptagelsen af foredragene udlånes ved henvendelse til kirkekantoret, Kollegievej 2A, 2920 Chl. Tlf. 01-64 30 39.

Sct. Knuds Kirke Svendborg

holder Loppemarked og Basar lørdag den 26. maj fra kl. 12 til 16. Søndag d. 27. maj fra kl. 11-15. Salg af håndarbejde, fiskedam, skydespil osv. Underholdning, cafeteria m. øl, sodavand, kaffe, kage, sandwiches og milkshakes. Alle er hjerteligt velkomne. Havnegade 1, Svendborg.

Sct. Knuds Kirkes menighed.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund

Den årlige fælles sommertur for klubber og medlemmer øst for Storebælt finder sted 2. pinsedag den 11. juni. Turen går til Maribo og Knuthenborg Safaripark. Afrejse kl. 7 præcis fra Hovedbanegården med bus (holder overfor Tivoli, Bernstorffsgade). Pris for medlemmer kr. 90.-, unge u. uddannelse, pensionister og børn kr. 45.-, ikke-medlemmer kr. 115.-. Der henvises til opslag i kirkerne og radioens program 3 tirsdage kl. 16.55. På gensyn.

Klubbestyrelserne.

Musikandagt i Sct. Andreas Kirke

Den 26. maj kl. 19.30 er der musikandagt i Sct. Andreas Kirke i Ordrup, som forberedelse til Åsebakkevalfarten. Ved orglet Leif Kayser.

Dagen for de syge på Rygaard

Dagen for de syge på Rygaard har de sidste år ikke haft ret stor tilslutning. Den bliver derfor aflyst i år.

De syges katolske Forbund.

Årets loppemarked

Markedsstemning med mange boder, cafeteria, is- og pølsebod, nybagte pandekager, gøgleroptreden. Nordvanggård, Bistrup Byvej 4, Birkerød. Søndag den 3. juni 1984 mellem kl. 11 og 16. Fri entre.

Kloster-week-end 1984

fra den 31.8.-2.9. 1984 til Billerbeck-Dom, St. Annenkloster, Gerleve (Benediktinermunke) og hos Sct. Josefsøstrene. Afrejse allerede fredag den 31. august kl. 6.30 fra Svendborg katolske kirke. Ca. 7.20 fra Sct. Albani Kirke, Odense. Opsamlingssteder evt. Fredericia, Kolding, Haderslev, Åbenrå. Tilmelding ønskes hurtigst muligt. Depositum kr. 100.-. Tlf. 09-21 05 42 eller 09-22 61 16. Pris ca. 750 kr. Sognepræst Josef Volk, Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.
Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19
onsdag og fredag kl. 10-14.
Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.
Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

Franciskus 3. orden

Det sidste møde inden sommerferien holdes lørdag den 26. maj kl. 14 i St. Ansgars Kirke, Bredgade 64.

L. Brunicardi.

Skt. Bendts Kapel Rudkøbing

Lukket indtil videre på grund af restaurering.

Det sker på Magleås:

Torsdag den 17. til søndag den 20.5. Brønshøj sogn arrangerer en »familielejr«.

Onsdag den 23. til fredag den 25.5. Dansk Flygtningehjælp afholder møde.

Lørdag den 26. til søndag den 27.5. Dansk Kvindesamfund U-landsgruppe holder seminar.

Fredag den 1. til søndag den 3.6. Familie weekend - lukket møde.

Skt. Norberts-stævne i Vejle

lørdag den 11. august
Menighederne i Vejle, Herning, Horsens og Silkeborg indbyder til jubilæumsstævne i Vejle.

Vi fejrer 850-året for ordensstifteren Sct. Norberts død i 1134, 850-året for grundlæggelsen af klostret Averbode samme år og endelig 150-året for dets genrejning i 1834 efter odelæggelsen under den franske revolution.

Programmet byder bl.a. på følgende: Festtale af biskop Martensen om Danmarks pastorale situation, fællessang, festtale af Averbodes 50. abbed Edward K. Stappers om præmonstratens-ordenens indsats i Danmark. Specielt program for børn og unge. Fælles frokost (madpakke medbringes). Stævnet slutter med festmesse kl. 16 i Sct. Norberts kirke.

Retræte for damer

afholdes på Dalum Kloster begyndende mandag den 3. september kl. 18 til fredag den 7. september kl. 9.

Retrætens præst er pater Paul Marx OMI. Emnet for retræten er: Sandheden skal frigøre jer. Joh. 8,32. Bibelen medbringes. Pris pr. deltager kr. 500.-. Tilskud kan ydes ved ansøgning. Tilmeldelse incl. kr. 50.- i depositum bedes sendt til: Anna Jensen, Skibhusvej 157 o.g. st. tv., 5000 Odense C. eller Agnethe Emmerich, Lahngade 11, 5000 Odense C.

DUK-kalender

Pinsselejr 8.-11.6. 1984 på Ømborgen. For alle interesserede. Oplæg over et emne, gruppearbejde og samvær. Pris: Voksne 160 kr., 11-14-årige 135 kr., 3-10-årige 110 kr., 0-2-årige 85 kr. Rejseudgifter over 90 kr. refunderes, dog 150 for alle over 25 år. Tilmeldingsfrist 25.5. 1984.

P.S.: Der arrangeres fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00, dog 150.00 kr. for alle over 25 år.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Telefon 01-20 63 63

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kantoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

C.M. Hinné og Hustrus Mindelegat

For at opnå en portion af legatet må den pågældende være ældre og bosiddende i København eller en omegnskommune. Tilhørsforholdet til en katolsk menighed skal bevidnes af en præst. Ansøgningsskema fås ved Sct. Ansgars pastorat, Bredgade 64, 1260 K. Ansøgningen må afleveres inden 30. juni 1984.

Katolske venner

Katolske venner søges i Storkøbenhavnsområdet. Billet mkr. 1241 »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.500.-
Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.000.-
Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger. Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteen

Barsøvej 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Ferie i Tyrol

Moderne, privat hus, hos sympatisk ægtepar, hyggelige forhold. Pris kr. 55.- pr. nat incl. morgenmad. Pæne værelser med koldt og varmt vand samt adgang til benyttelse af brusebad og altan. Henvendelse til: Fru Sonja Auer (dansk), Breitenbach 247, A-6250 Kundl, Tirol. Tlf. 009435 338 574 eller evt. 01-12 18 34.

Salg og service

Lasse Baumann

'Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Begravelsesforretning

ordrer alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Aut. el-installatør

EL MOGENS LARSEN
Havnegade 31a 6200 Ålborg - 625308257

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christlans Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

A. Mougard A/S

entreprenør- og murerfirma
Århus C
Telefon 14 20 23 - 13 83 23

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Kirkelig uenighed nu også om kernevåben i Holland

Rotterdam (KIPA) – Det hollandske Kirkeråd, som den katolske kirke siden 1968 har været medlem af, har udsendt en betænkning, der fordømmer opstilling af kernevåben. Denne tekst gengiver efter den nyligt udnævnte biskop

af Rotterdam, *Ronald Ph. Baers* mening ikke den katolske kirkes opfattelse. Enhver katolik, der på grund af sin egen overbevisning ikke afviser opstilling af kernevåben, kan gøre dette uden at være i konflikt med sin tro, har

biskop Baer, der også er feltbiskop i Holland, understreget over for nogle journalister. Den opfattelse, som det hollandske kirkeråd går ind for, kan ikke opfattes som den katolske bispekonferencens, betoner biskop Baer. Forrige år udsendte bispekonferencen et hyrdebrev, der uden at fordømme opstilling af atomvåben, krævede, at der blev gjort en større indsats for nedrustningen.

Kirkerådets generalsekretær *H. Fiolet* henviser til et dokument, som bisopperne udsendte i 1979, og hvori de udtaler sig »imod produktion og opstilling af en ny generation af mellemdistance-kerne-våben«. I et hyrdebrev »Fred og Retfærdighed« fra 1983 kaldes besiddelse af kernevåben for »vanskelig at retfærdiggøre« og for en forkert fremgangsmåde, hvis man tilstræber »yderligere nedrustning og virkeliggørelse af freden«. Derfor stemmer Det hollandske Kirkeråds dokument »helt overens« med bispekonferencens, betoner Fiolet.

Er enstemmigt vedtaget

Men ikke nok med det. Fiolet oplyser også, at erklæringens tekst er enstemmigt vedtaget af alle kirkerådets medlemmer, altså også af de to katolske medlemmer, biskop *Hubertus Ernst* af Breda og *H. van Munster*, der er bispekonferencens generalsekretær.

Europa omfatter også Østeuropa og Sovjetunionen

Paris (KIPA) – Ærkebiskoppen af Paris, kardinal *Jean-Marie Lustiger* har i et interview i det franske katolske dagblad »La Croix« fremført sine forestillinger om et kulturelt og åndeligt forenet Europa – et Europa, der når fra Atlanten til Ural.

Efter kardinalens opfattelse må europæernes kulturelle og historiske selvforståelse også indbefatte

Østeuropa og Sovjetunionen, der som Lustiger siger, er »en del af Europas historiske enhed«. Kardinalen beklager, at Vestens intellektuelle er tavse med hensyn til delingen af Europa. Bevidstheden om denne deling gik tabt, da de vestlige samfund så sig »truet af leninismen og de sovjetiske våben«. Efter Lustigers mening kan begrebet »Europas enhed« kun betyde en »enhed i mangfoldighed«.

Det må være en enhed i mangfoldighed, fordi byzantinsk, latinsk, græsk, germansk og jødisk kulturarv forenes i Europa. Til disse forskellige komponenter hører også kristendommens forenede bånd. Derfor tilkommer der såvel den østlige som den vestlige kirke en ganske særlig rolle ved »oprettelsen af enheden og sikringen af det sociale sammenhold« med de forskellige kulturelle indflydelser.

Kender du Michael Musculus?

Rom (KIPA) - *Walt Disney's* Mickey Mouse har lært latin og kalder sig på latin for *Michael Musculus*.

I en artikel, der er illustreret med Mickey Mouse-tegninger har Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano« præsenteret en latinsk udgave af Mickey Mouse. Heftet er udgivet af »Europæisk Sproginstitut«.

Allerede for nogle måneder siden udkom Anders And (»Donaldus Anas«) på latin. Formålet

med disse hefter er at give både store børn og voksne mulighed for at gøre sig bekendt med latin som omgangssprog. Sproginstitutionen håber på denne måde at kunne præsentere latin som et levende sprog og gøre latintimerne lidt morsommere for eleverne.

Den store franske teolog Yves Congar O.P.

Yves Congar 80 år

(KIPA) – Kort efter, at *Karl Rahner*, der i mellemtiden er død, fyldte 80 år kunne dominikaneren p. *Yves Congar* den 13. april fejre sin 80-års fødselsdag.

P. Congar havde under sit ordensstudium ved Le Saulchoir sin berømte medbroder p. *Chenu* som lærer. Under hans ledelse lærte Congar den metode, hvis mest fremragende repræsentant han senere selv skulle blive: foreningen af streng historisk forskning og systematisk teologisk forståelse.

Ligesom jesuitten *Rahner* har dominikaneren Congar været en pioner inden for den kirkelige fornyelse og en økumenens mand. Måske har det noget at gøre med, at han stammer fra Lorraine, der

engang var tyskernes fastningsvold og siden igen blev franskmændenes. Den, der lever i midten, kan føle sig som stødpude, man kan også opfatte sig selv som brohoved, som formidler, som forener.

Congars første store værk – forankret i økumenen – kom i 1937: »Chrétiens désunis« (Adskilte kristne). Han var altså en pioner, en foregangsmand, en banebryder. Senere skulle Det andet Vatikanconcil gøre hans anliggende til sit eget, og siden er der aldrig blevet ro derom, og det kan der heller ikke blive, så længe enheden ikke er oprettet.

Congar har beskæftiget sig med den historiske udvikling af kirkens lære med den fornyelse, som ingen kirke kan give afkald på, og uden hvilken der ikke kan eksistere forsoning.

Undervisnings- og skriveforbud

Let har Congar ikke altid haft det. *Pius XII* mistænkte ham for modernisme og forbød ham endda i perioder at undervise og at offentliggøre sine arbejder. Han var en omstridt personlighed, som imidlertid har øvet stor indflydelse på koncilsfædrene.

Det er ikke kun som lærer og teolog, at Congar har været et hårdt prøvet menneske. I over 20 år har han været mærket af sclerose og arbejdet siddende i en kørestol.

Hetz mod kirken i USA

(NC) – Plakater, som advarer om, at store medier i USA »ejes og manipuleres af Vatikanet«, er opslået på kirker, telefonpæle og busstoppesteder i flere amerikanske byer.

Plakaterne siger, at Vatikanet hemmeligt ejer Time, Newsweek, People og Life, ABC, CBS, og NBS, Hearsts avis, The New York Times, The Los Angeles Times såvel som lokale aviser, TV og radiostationer.

Plakaterne påstår, at »Vatikanet bruger disse blade til at lovprise og rense sig selv for forbrydelser, som de har begået og stadig begår« og bruger medierne »til at tilsøle og bagtale hvem som helst hemmeligt«.

Ingen har påtaget sig ansvaret for at have opklæbet plakaterne.

24 katolske søstre fængslet i Vietnam

London (KIPA) – I London har man fået efterretning om, at 24 katolske ordenssøstre er blevet arresteret og sat i fængsel efter en politirazzia i Can-Tho i Vietnam.

Beskyldningen mod søstre går ud på, at de ikke havde de nødvendige opholdspapirer hos sig i klosteret. Samtidig med at politiet førte søstre bort, beslaglagde de bibles samt religiøse bøger og tidsskrifter.

Det drejer sig om søstre af det hellige forsyn, der har over 500 søstre i Vietnam.

Huskat -

Adresseændring skal ikke meddeles bladets redaktion, men postkontoret.

Næste nummer udsendes den 30. maj

Hvad sker der i Medjugorje?

Mostar, Jugoslavien (KIPA) – I bispedømmet Mostar i Jugoslavien har den komité, der beskæftiger sig med begivenhederne i sognet Medjugorje, rådet alle til at være kritiske og forsigtige.

Medjugorje er i den senere tid blevet kendt, fordi det fra nogle sider er blevet hævdet, at Guds Moder har vist sig dér. Kommissionen der undersøger de påståede visioner, er blevet udvidet med repræsentanter for teologiske læreanstalter og for lægevidenskaben. I en presseerklæring udtaler

kommissionen sig positivt om bønssandagterne i Medjugorje, men kritiserer organiserede valfarter og »seerne« offentlige optræden. Noget sådant bør vente, indtil kirken har udtalt sig om visionernes ægthed.

Pressen for lidt kritisk

Kommissionen henviser til den »forbilledlige« beslutning, der er truffet af Zagrebs bispekontor: Kardinal *Kuharic* har forbudt »seerne« enhver offentlig optræden i alle kirker i hans ærkebispedømme.

Kommissionen har også studeret de foreliggende inden- og udenlandske pressekommentarer til begivenhederne. Den fastslår, at pressen har været »for lidt kritisk« i sine beretninger. Dette gælder især de angiveligt mirakuløse helbredelser. Det er ikke godt at forhaste sig, man må vente og se, hvad tiden vil vise, erklærer kommissionen.

»katolsk orientering« bragte i nr. 2 den 25. januar i år en udførlig reportage om begivenhederne i Medjugorje.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Bredgade 69 A, DK-1260 København K. Telefon (01) 11 60 80. Giro: 5 00 14 71 Ansgarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nøkskov.

Pastoralrådsmødet, side 2-3

Ungdomssiden, side 5

Orientering fra sognene, side 6-11

Røre om befrielsesteologien, side 12

katolsk orientering

Der var mange katolikker blandt de 2-300 deltagere i den økumeniske gudstjeneste for freden i Trinitatis kirke i København den 4. maj. Om eftermiddagen var der »åben kirke« med andagter, hvor bl.a. D.U.K. og Skt. Josefsøstrene var repræsenteret. Aftenens gudstjeneste sluttede med, at børnene gik ned gennem kirken og tændte deltagernes lys. Derefter havde man fakkeltog til Pøblingsøen og sluttede sig til »Fakkeltænder for freden«. Foto: Jacob Dalsgaard Larsen.

Mad i stedet for våben

Appel til bispekonferencer og regeringer

Brussel (k.o.) - Tre år efter at 80 Nobel-pristagere i juni 1981 udsendte et manifest, der opfordrede alle nationer til at gøre en ekstra indsats for de sultende i verden, er der oprettet en organisation »Food and Disarmament International« (Intern. Mad og Nedrustning) med hovedsæde i Brussel.

Organisationens generalsekretær Jean Fabre og Nobel-freds pristager 1980 Adolfo Perez Esquivel har

i en henvendelse i marts bedt samtlige bispekonferencer og regeringer i verden om at støtte organisationens initiativer.

Belgien kom først

I brevet meddeles, at det belgiske parlament er det første, der på trods af krisetiden og ud over den i forvejen store U-lands hjælp, landet yder, ensstemmigt har vedtaget en kredit på 200 mio. dollars

til de hårdest ramte sultområder i verden.

Blandt de 80 Nobel-prismodtagere, der underskrev manifestet i 1981 findes foruden kendte politikere og videnskabsmænd og -kvinder, forfatterne Samuel Beckett og Heinrich Böll, de irske fredsaktivister Mairead Corrigan og Betty Williams, den norske økonom Gunnar Myrdal, Andrei Sakharov og daværende præsident Anwar El Sadat.

Krav fra ordensledere om stop for oprustning

Appel fra komitéen for retfærdighed og fred

Rom (KIPA) - Den internationale sammenslutning af Ordensledere har oprettet en komité for retfærdighed og fred, som opfordrer alle ledere af ordener og klostre til indrængende at tilskynde regeringerne i deres lande til alvorlige forhandlinger, så oprustningen standses, våbenarsenalerne formindskes, og verdens reserver bruges til fredelige formål.

Komitéen appellerer også til alle ordensfolk om at bruge og fordele materielle goder ansvarsfuldt. De skal vække folks bevidsthed om sammenhæn-

gen mellem alt, hvad der er skabt, om livets hellighed, og om nødvendigheden af tolerance og agtelse blandt mennesker.

Ordenernes fornemste kald

Ved en pressekonference understregede pater Michael Campbell Johnston S.J., at fredens og retfærdighedens forsvar hører til ordenernes fornemste kald. Da man udspurgte ham om ordenernes vanskeligheder i de østeuropæiske lande, udtrykte Campbell Johnston håb om, at den indflydel-

se, kirken har i Polen, må smitte af på andre kommunistisk styrede lande.

2.225 ordeners delegerede har sluttet sig sammen om en erklæring: Alle mennesker, men især ordensfolk må erkende, at krig og vold har deres udspring i menneskers hjerter. Kun bøn og fælles indsats kan mindske mistilliden og spændingerne i verden.

Pater Damian Byrne O.P. udtrykte håb om samarbejde mellem ordensfolk og de læge fredsorganisationer.

Nye medlemmer i pastoralrådets forretningsudvalg

Ved valget til forretningsudvalget fik Tuulikki Albeck og Georg Höhling flest stemmer. Pastoralrådets formand, Ellen Marie Lebahn blev genvalgt uden modkandidater, og det samme gjaldt næstformanden, Jan Lange. De tidligere medlemmer sr. Hildegard Madsen, OSB, præsterne Jørgen Hviid og Dietrich Timmermann blev også valgt. Følgende opstillede kandidater blev ikke valgt: Marianne

Borch, Knud Elbrønd, Bente Nygaard Hansen, Erik Markussen, Liss Petersen og Birgit Wohler. Erling Tiedemann og Poul Erik Magnussen er begge efter eget ønske trådt ud af forretningsudvalget. Forretningsudvalget er valgt for resten af dette pastoralråds periode, nemlig 2 år.

kk

Mere om pastoralrådsmødet på Øm side 2.

Jesper Fich

Jesper Fich præstevies pinselørdag

Pinselørdag den 9. juni præstevies den 28-årige Jesper Fich i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade i København. Præstevielsen foretages af biskoppen kl. 10, og efter højtideligheden i domkirken er der reception, hvor alle får lejlighed til at lykønske den nyviede præst. Jesper har det sidste år været pastoralassistent i Skt. Mariæ menighed på Frederiksberg i København. Her bliver han antagelig indtil videre.

kk

Officielt dokument om befrielsesteologien?

Rom (KIPA) - Under en pressekonference angående mødet med de latinamerikanske biskopper i Bogota for nylig understregede kardinal Ratzinger, at fortolkningen af historien ved hjælp af marxistiske analyser ikke er forenelig med kristen

lære. »Det er en fejltagelse at betragte marxismen som en videnskabelig metode. Det kan ikke udelukkes, at trosrådkongregationen måske ser sig tvunget til at offentliggøre et officielt dokument om befrielsesteologiens forskellige retninger«.

Formandens beretning

Af den stikordsagtige skriftlige beretning fra pastoralrådets formand, *Ellen Marie Lebahn* fremgår det, at forretningsudvalget udover 6 ordinære møder har haft samtaler med budgetudvalget, Magleåstyrelsen, udvalget om det pastorale hovedemne, møder angående tilskud til sogne, Hillerød, Rygård Skole, Mariahjemmet og Ansgarstiftelsens Forlag.

Biskoppen har udpeget pater *Gerhard Sanders SJ* til formand for styrelsen »Feriehjemmet klitborg«, som er en selvejende institution. Formandsberetningen henviser i øvrigt til årsrapporterne fra vore kursus- og lejrcentre, som »katolsk orientering« omtaler i næste nummer.

Det fremgår videre, at Ansgarstiftelsen har solgt 8.000 eksemplarer af *Lovsang*, 255 af pavens rundskrivelse *Fællesskabet i familien*, 1045 *Katolsk*

Lommebog, 600 *Katolsk Håndbog*. Som kommende udgivelser nævnes *Tidebogen*, *Koralbogen* og *Katolsk Lommebog 1985*.

Bispedømmet har indtil nu betalt husleje og forsikringer for Skt. Andreas Bibliotek. I fremtiden vil ansvaret for bogkontoen, som for tiden er 35.000 kr. for et år, også være bispedømmets. Dette beløb er hidtil fremskaffet af dominikanerne via pater *P. Grégoire*. En studiedag om de katolske bibliotekers/bogsamlingers opgaver og fremtid overvejes.

Projekter

Der er som tidligere omtalt i »katolsk orientering« modtaget 10 mio. kr. i tilskud fra Bonifatiuswerk i Tyskland til vore projekter. Pengene er fordelt til renovering og istandsættelse af kirkerne i Århus, Roskilde, Fredericia, Lyngby, Slagelse og Haderslev. Desuden har skolerne i Esbjerg og Randers modtaget projektilskud ligesom Magleås og Sostrup har modtaget et beløb. Desuden har Ungdomssekretariatet og Kateketcentralen modtaget tilskud.

Sognene

Planlægning af 2. fase af kirkecentret i Hillerød er påbegyndt. I Aalborg er renovering og ombygning af kirke og præstehus/menighedshus snart tilendebragt. Skt. Camillus klinik forbliver i bispedømmets eje og vil efter ombygning blive lejet ud til en offentlig institution for en længere årrække.

Alle sogneregnskaberne er gennemset, alle ansøgninger om tilskud er afvejet i forhold til den pågældende menigheds regnskab 1983 og budget 1984. Der er fremsendt svar til alle de menigheder, som har søgt tilskud. I 1984 får 20 sogne tilskud fra fællespuljen i kirkebidragsordningen. 600.000 kr. fordeles hertil dog medregnet visse reservebeløb. De resterende 200.000 kr. er disponeret til »katolsk orientering«.

Siden særnummeret »Kirkebidrag« blev udsendt i »katolsk orientering« i november spores en voksende interesse for 10-års kontrakter. I sidste kvartal af 1983 var der en forøgelse på 10% i antal ydere. Der er formodentlig en endnu større tilgang i 1984.

Som fast punkt på forretningsudvalgets dagsorden er der løbende informationsudveksling mellem biskoppen, generalvikaren, generalsekretæren, kontorchefen og forretningsudvalget. Her er bl. a. også meddelelser og orientering fra Det biskoppelige Råd og Præsterådet.

Ellen Marie Lebahn nævner også i beretningen, at information til »katolsk orientering« er varetaget af *Poul Erik Magnussen* og af formanden.

Den kirkelige løvbog

Som sidste punkt i formandens beretning nævnes den nye kirkelige løvbog. Der er nedsat et

Det meste af dagen gik med gruppedrøftelser af en tidssvarende familiesjælesorg. Aftenen gik med at »lege« sammenstød mellem initiativrige unge og deres lokale menighedsråd.

udvalg, som skal vurdere menighedsrådenes og pastoralrådets vedtægter i lyset af løvbogens tekst. Medlemmer af udvalget er, som tidligere nævnt i »katolsk orientering« generalvikar *Ib Andersen*, *Ellen Marie Lebahn*, *Inger Saxild*, *Erling Tiedemann* og pastor *Dietrich Timmermann*.

Arbejdet er indledt og i juni er der møde med biskoppen og med den arbejdsgruppe fra præsterådet, der arbejder med præsterådets vedtægter i forhold til den nye løvbog. Nedsættelse af et eventuelt pastoralråd/vedtægtsudvalg vil først finde sted på næste pastoralrådsmøde i efteråret.

Der var en morsom stemning under aftenens plenum, da resultaterne af de unges møde med menighedsrådet forelå.

kk

Tommy Boll forlader pastoralrådet

Tommy Boll, Odense, meddelte på pastoralrådsmødet i Øm, at han forlader rådet, fordi han i sommer skal flytte til en anden pastoralehed. Hermed skal han ifølge vedtægterne så også give plads for sin suppleant. *Tommy Boll* har været i pastoralrådet i 2 år og afløses nu af *Else Marie Nielsen*, Odense.

Tommy Boll, *DUK's* *Jakob Dalsgaard Larsen* og *Gottfried Grünwald SJ*. diskuterer de unges muligheder i et sogn.

Ægteskabskursus på vej

DUK skal med i forberedelsen

Pastoralrådet henstiller til *DUK* at tage initiativ til tilrettelæggelse af kurser vedrørende ægteskabsforberedelse og anbefaler i øvrigt, at man tager kontakt med præsterådet, som arbejder med netop dette emne. Denne henstilling blev vedtaget af pastoralrådet i Øm som afslutning på debatten om familien.

Pastoralrådet godtog endvidere et tilbud fra sr. *Marie Auguste*, *Jørgen Hviid*, *Poul Marx* og *Birgit Wohlert* om at behandle emnet ægteskab og cølibat i et hefte i serien »Ånd og Liv«. Dette emne var i øvrigt genstand for gruppearbejde på pastoralrådsmødet.

Pastoralrådet behandlede i øvrigt hovedemnet »Fællesskabet i familien«

som gruppearbejde med følgende emner: *familiepolitisk udvalg*, *forberedelse til ægteskabet*, *vækst i den katolske familie*, *ægteskab og cølibat*, *familiekundskab*, *blandede ægteskaber*, *de enlige*.

Pastoralrådet besluttede efter gruppearbejde, referat og debat, at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af fire medlemmer, et fra hver af grupperne: *familiepolitisk udvalg*, *vækst i den katolske familie*, *familiekundskab*, *blandede ægteskaber*.

Der blev også nedsat en arbejdsgruppe for »de enlige«. Den skal kortlægge de enliges situation og behov under hensyntagen til følgende vedtagne formlering.

– Hvordan kan de enlige

hjælpe kirken? Hvilke meningsfyldte opgaver kan de udføre i menighederne og udadtil?

– Hvordan kan kirken hjælpe den gruppe enlige, der også er ensomme?

– Kan/bør der oprettes specielle »diakonater« (sml. 3. ordner) for enlige?

– De bibelteologiske problemer omkring specielle karismer for enlige bør nok overlades til teologer.

Foreløbig er *Ib Andersen*, *Liss Petersen* og *Ellen Møller* medlemmer af gruppen. Forretningsudvalget skal desuden udpege endnu to til Arbejdsgruppen, hvoraf den ene helst er gift.

kk

Steffen Holm præsteviet

Glæde i Slagelse og Kalundborg

I flere år har menighederne i Slagelse og Kalundborg været uden fastboende præst. Det var derfor en stor fest for Vor Frues og Sankt Marias menigheder, da biskop *Hans Martensen* 5. maj i Sankt Ansgars kirke ordinerede diakon *Steffen Holm*, der i flere år har brugt sin fritid fra de teologiske studier til at hjælpe de to menigheder.

Næsten halvdelen af Sankt Ansgars Kirke var reserveret de to vestsjællandske menigheder, der i to busser og adskillige privatbiler var strømmet til festen, så kirken var fyldt til bristepunktet, og cirka 200 samledes bagefter til reception i præstegårdshaven.

Fest

Næste dag, søndag 6. maj, var der fest i Vor Frue Kirke i Slagelse. Mange af de præster, der i årenes løb har hjulpet menighederne i Slagelse og Kalundborg var kommet til stede, bl.a. biskop *Suhr*, generalvikar prælat *Ib Andersen* og monsignore *Geertz-Hansen*. Under indgangsprocessionen sang man »I dag på apostolisk vis...«, som

Steffen Holm havde om-digtet til »I går på apostolisk vis...« – og det vil ikke undre dem, der kender den nyviede præst, at *Grundtvigs* salme havde fået en let mariansk brush-up i form af et helt nyt vers!

Nyt alter

Ved messens begyndelse blev et nyt alter af generalvikar *Ib Andersen* indviet til den hellige *Ludvig Maria Montfort*. Alteret er bygget af en af menighedens unge, *Henrik Houberg Larsen*, der til alteret bl.a. har anvendt de smukke træskæreri-er fra de nu fjernede kom-munionsbænke.

Ida Kofoed og Sankt Vincentskoret fra Helsingør sørgede for musikken. Foruden talrige medlemmer af menighederne i Slagelse og Kalundborg var der gæster fra andre menigheder, bl.a. fra Sankt Ansgars menighed, hvor Steffen Holm har været pastoralassistent. Herfra deltog menighedsrådsformanden *Claus Munk Plum* samt flere unge fra Sankt Ansgars KUK. Blandt de indbudte gæster var endvidere *Steffen Holms* forældre og

Biskop Martensen og Steffen under koncelebrationen i Skt. Ansgars Kirke.

nærmeste familie samt – i fuldt ornat – provst *O.C. Ivertsen* fra Sankt Mikkel's Kirke i Slagelse.

P. Herberighs, der fungerer som sognepræst for de to vestsjællandske menigheder prædikede, og da det var kirken's titularfest – Vor Frue, al nådes midlerinde – blev menigheden: børn, præster og ordensfolk, ægtepar osv. gruppe for gruppe indviet til Jomfru Maria, inden man nåede til messens højdepunkt, koncelebrationen og kommunionen. Til slut gav den nyviede præst velsignelsen til alle.

Tak

I Nørremarksskolens kantine havde menighedsrådet arrangeret en festlig frokost for 156 mennesker. Mange benyttede lejligheden til at lykønske Steffen Holm og menighederne. Menighedsrådsformanden i Slagelse, *Erik B. Zieler* takkede de præster, der har hjulpet menighederne gennem de vanskelige år. I glæde over nu igen at have egen præst, blander sig en vis vemod over at skulle undvære de fortræffelige præster (og biskopper – for både biskop *Martensen* og biskop *Suhr* har taget deres tøm), der i årenes løb har fejret messen i Slagelse og Kalundborg. En trøst er det dog, sagde *Erik Zieler*, at Steffen Holm vel ligesom andre, engang imellem skal have ferie, og influenza kan han vel også få!

Generalvikar *Ib Andersen* ønskede pastor *Holm* til lykke med kaldet, der nu er stadfæstet af kirken. Et kald består jo i: 1) det personlige kald, 2) egnethed og 3) de kirkelige myndigheders accept. Der

er grund til at ønske til lykke med, at dette nu er nået. Men Steffen Holm er, ved vi, ikke tilfreds med blot at være blevet præst. Han ønsker også at gøre noget i den hellige *Montforts* ånd, og dette må man ønske ham lykke til. (Faktisk har et lille kommunitet i montfortansk ånd allerede til huse i præstegården i Slagelse).

Underholdning

Det ville ikke være en rigtig katolsk fest, hvis ikke børn og unge havde optrådt. Under ledelse af Vestsjællands landskendte dilettant-instruktør, *Aage Jørgensen* (han har for nylig været i *Otto Leisners* Hopla) opførte børnene et par sketches og en kreds af unge en veritabel electric boogie.

Til slut holdt Steffen Holm en meget personlig

Venner og bekendte lykønsker Steffen.

tale om den første del af præstekaldet, Guds personlige kald til ham, og hans eget først tøvende, men siden helhjertede ja dertil. Hans egen vej er gået gennem Maria. Der er andre veje til Gud,

indrømmede han, men personligt ved han, at denne vej er farbar, for når Helligånden finder Maria i et menneskehjerte bliver Kristus til i dette menneske.

rp

Valfart

til Vor Frue af Øm

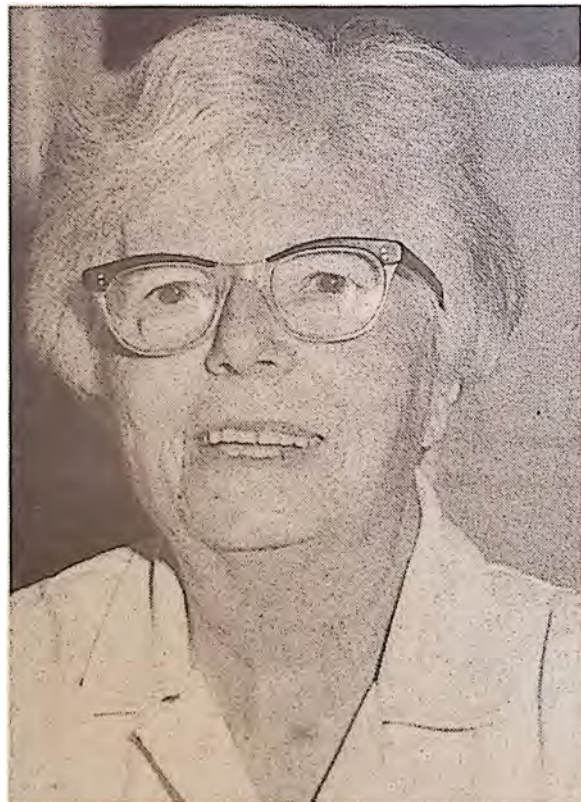
søndag den 3. juni 1984

Tema for årets valfart:

Kirken: den nye pagts folk - én, hellig, katolsk og apostolisk.

Kl. 11 valfartsvandring, sakramentsprocession og andagt.
Kl. 12.30 frokost. Bodens sakramente. Sakramental tilbedelse.
Kl. 14 højmesse med biskop *Martensen*.
Støt valfartens arrangement. Køb et Øm-valfartsmærke. Tak!

På gensyn i Øm den 3. juni.
Øm-valfartskomiteé.

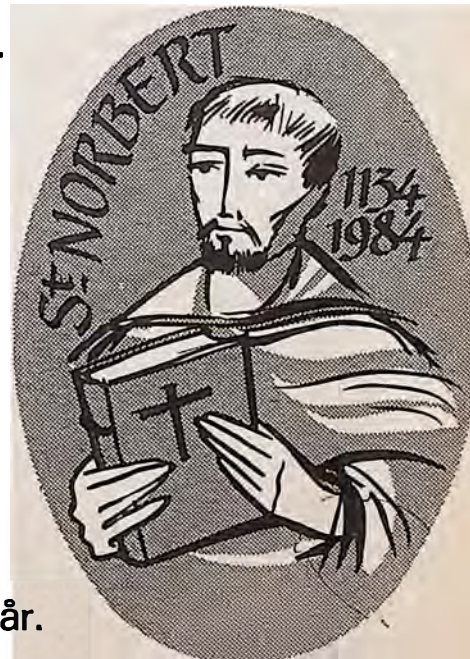
Ruth Plum 70 år
pinsedag, den 10. juni

Redaktionen ønsker tillykke og siger tak for mange års uselvsk indsats for kirken i Danmark og særligt for »katolsk orientering«. DKKF holder reception for *Ruth Plum* fredag den 15. juni kl. 17 i præstegården ved St. Ansgars kirke, Bredgade 64.

Skt. Norberts-stævne i Vejle
lørdag den 11. august
kl. 10-17

Menighederne i Vejle, Herning, Horsens og Silkeborg fejrer 850-året for ordensstifteren Skt. Norberts død og abbediet Averbodes grundlæggelse samme år.

Festtaler af biskop *Hans L. Martensen* og Averbodes 50. abbed *Edward K. Stappers*, tidligere sognepræst i Vejle.

Problembarnet

For tredje eller fjerde gang har pastoralrådet brugt megen tid til at diskutere den stadig mangelfulde kommunikation mellem rådet og dets forretningsudvalg. Under det programpunkt, som hedder »Spørgsmål til formandens beretning« har vi de sidste to år hver gang hørt den samme kritik og de samme modargumenter. Det eneste, der er blevet mere synligt, er at forretningsudvalgets medlemmer næppe kan skjule deres usikkerhed og indbyrdes uenighed, når de prøver at besvare kritikken. Argumenterne lyder lidet overbevisende, når det på den ene side indrømmes, at pastoralrådet kun har en rådgivende rolle, og at det i sidste instans er biskoppen alene, der træffer beslutninger – ordet enevælde er blevet udtalt – men på den anden side står helt klart, at biskoppen retter sig efter de skøn og anbefalinger, forretningsudvalget vejleder biskoppen med. Så enevældigt synes systemet altså ikke at være!

Som forsvar for den påfaldende mangel på åbenhed gentager forretningsudvalget hver gang det samme argument, at de store tilskud fra Tyskland til projekter gives på giverens betingelser. Det er et meget dårligt argument, for givener aner intet om en skole i X-købing, medmindre dens navn forekommer på en ansøgningsliste fra København. Hvordan opstilles denne liste? Efter hvilke normer prioriterer Ansgarstiftelsen ansøgningerne? Hvad er proceduren ved en ansøgning? Og, for at gentage et spørgsmål, som der er sprængstof i, er det rimeligt, at halvdelen af det samlede tilskud på 10 mio. kroner går til én enkelt skole, medens menighederne, især de små, må nøjes med de trøstende ord, at Ansgarstiftelsen naturligvis aldrig vil lade et sogn gå fallit?

Der er meget at tage fat på. Utilfredsigheden vokser fordi overbevisningen om, at informationen, hvis den gives, kun gives tøvende og i hvert fald mangelfuldt, vokser hos rådets medlemmer og langt ude i menighederne. Vist skal der være et rimeligt forhold mellem den information, der gives, og brugen, der gøres af den, men, som det også blev sagt i Øm, løse ender er dårlig information og man kan altid vænne rådet til, at der i forventning om mangel på respons, ikke gives information.

Da amtsborgmester Erling Tiedemann og radiojournalist Poul Erik Magnussen for to år siden blev valgt ind i pastoralrådets forretningsudvalg, var det vel, fordi der blev sat store forventninger til, at begge faglige baggrund ville øge og lette kommunikationen. Nu har de begge trukket sig tilbage. Det var ikke tilfældigt, at rådet i deres sted valgte Tuulikki Albeck og Georg Høhling. Det er de to, der – foruden den altid modige Vibeke Baadsgaard og den ikke opgivende Gottfried Grünewald – har lagt flest kræfter i kampen for den åbenhed, som er nødvendig, hvis pastoralrådet skal være et pastoralt ansvarligt råd. For enten må man, som Gottfried jo sagde, stryge det punkt i vedtægterne, der gør pastoralrådet ansvarlig for både økonomien og driften af projekter, hvis vedtagelse rådet ikke har haft indflydelse på, eller man må lade det falde hen i studiekredsarbejde, som aldrig var rådets formål, da det blev oprettet. Bispedømmets menigheder har krav på at blive taget mere alvorligt.

ww

Vælt din vej på Herren, stol på Ham, så griber Han ind (salme 37, vers 5)

Stensballe Kloster i Horsens er kendt for at være et retrætehus, et refugium og bliver til dette formål brugt af mange, ikke kun af katolikker, men også af grupper og enkeltpersoner inden for andre kirkelige samfund. Med stedets smukke beliggenhed – stilheden og søstrenes nære tilstedeværelse såvel i dagens løb, som ved tidebønnerne i det smukke kapel, finder mange mennesker ny fred, nye kræfter og nyt mod. Og mange drager igen fra dette kristne og troens »kraftcenter« med fornyet håb til at leve den for mange mennesker vanskelige tilværelse i en lidt broget og kompliceret hverdag.

Men der er også en anden måde, hvorpå man kan være på Stensballe Kloster, og det er egentlig det, jeg her vil gøre opmærksom på. Grunden er, at jeg selv, før jeg kom til Horsens for et år siden, (1.4.-83) aldrig havde hørt om denne mulighed. Derfor går jeg ud fra, at andre måske kunne have glæde af, om ikke andet så at høre om denne mulighed, som den danske katolske kirke også byder på. Det er en mulighed for mennesker, der søger at blive styrket i deres kristne liv og eventuelt ved hjælp af et længere ophold komme til klarhed over, hvad det for dem helt personligt betyder at leve Gud nær, og hvilke konsekvenser dette måtte have i den sammenhæng, de lever i, eller ønsker at komme til at leve i.

Kommer du til Stensbal-

le Kloster for at opholde dig der i en længere periode, vil du nok meget hurtigt få brug for at blive »udvidede kommunitet«. Dette udvidede kommunitet er et fællesskab bestående af søstre på stedet og en række unge og ældre kvinder og mænd, som virkelig i fællesskab prøver at hjælpe og styrke hinanden.

Jeg vil her indskyde, at efter tilbygning er der mulighed for, at fem mennesker kan bo på selve klosteret. Men fællesskabet udelukker ikke, at man eventuelt bor i byen. Et fællesskab har selvfølgelig både nogle skrevne, men flest uskrevne retningslinier. Du bliver som medlem af en familie, hvor målet er det samme, nemlig ved bøn og arbejde at nærme sig Gud og finde den vej, som skal være din i dit kristne liv. Når du har accepteret dette, må du også prøve efter bedste evne at leve med i denne »familie«. Der er nogle praktiske pligter, som du tager del i alt efter tid og evner.

Du har mulighed for at forbedre dine kundskaber: gå i skole, have et arbejde, eller forberede dig til en uddannelse ved hver dag at fordybe dig i noget stof, som du mener er relevant for dig og din fremtid.

Men det største tilbud, du har i dette fællesskab, er at kunne deltage i søstrenes tidebønner og tilbedelse. Der er fire om dagen; en morgenbøn (laudes), middagsbøn med læsninger fra Bibelen og

en aktuel bog. Kl. 17 er der vesper og dagen slutter med komplet, som er en afrunding af dagen. Herefter breder den store stilhed sig, og man forsøger hver især at trække sig tilbage for helt uforstyrret at kunne uddybe og tænke over dagens begivenheder eller i tilbedelse at takke Gud for det, Han gav dig denne dag.

Assumptionssøstrenes liv er en blanding af et meget inderligt og varmt kontemplativt liv og et yderst effektivt, udadvendt apostolat. Kan man lide denne kombination, er der utroligt meget at hente i søstrenes måde at tjene Gud på. For mig personligt har det været en bønnens skole, hvor jeg ved bøn, meditation og betragtning til stadighed har mærket Guds store nåde, barmhjertighed og kærlighed til en menneskeslægt, der i højeste grad har brug for Guds trofasthed og syndernes forladelse.

I løbet af det år, jeg har været på Stensballe Kloster, har jeg også haft en stor mulighed for at træffe en del af de katolske præster her i landet. Jævnligt kommer der præster

og giver lidt teologi, andre for at holde os orienteret om, hvad der sker her og nu inden for kirken. Du har mulighed for at deltage i mange af de møder og arrangementer, der er på stedet. Ja, i det hele taget er det en chance for at få et bredt indblik i, hvad der foregår i den katolske kirke i dag, og hvordan andre trossamfund forholder sig til os.

Hvad fik jeg så ud af mit ophold på Stensballe Kloster? Ja, personligt blev jeg af bønnens vej og fællesskabets liv hjulpet et stykke videre i mit kristne liv. Det blev et nådens år for mig, et år, hvor jeg følte Gud meget nærværende, og hvor jeg også fik styrket mit kald til helt konkret, at tjene i den katolske kirke.

Dette indlæg er tilbudt til mennesker, der for en tid søger at finde ud af sig selv i omgivelser, der er anderledes. Jeg selv sidder nu med stor taknemlighed som teologistuderende i Münster og takker for, at jeg fik den mulighed i mit liv. Jeg føler en styrke, en ydmyghed og en stor glæde, som jeg aldrig har oplevet før.

Torben Toustrup

Radio-nyt

Katolikker i Danmarks Radio

Pastor Jørgen Hviid i radioens P1

Lørdag den 9. juni kl. 20 genudsendes Mogens Hansens udsendelse »Sorrige og glæde de vandre til hobe«, som blev sendt første gang den 29. april. Foruden Jørgen Hviid medvirker forfatteren Charlotte Strandgaard og overlæge Povl Riis.

Ved Dagens Begyndelse med katolik

I programmet Ved Dagens Begyndelse, der sendes på program 1 på hverdage kl.

6.55 og kl. 7.55 kan vi i ugen 18.-22. juni høre førstebibliotekar ved Det Kgl. Bibliotek, Jacob Thomsen, Gentofte.

Danmarks Radio i Øm

En af sommerens lejre »Multilejren« får besøg af Danmarks Radio. Onsdag den 18. juli, kl. 8.10 sendes en morgengudstjeneste fra Øm-Borgens kirke. Pater Gottfried Grünewald S.J., Århus, er prædikant.

John S. Lundorf

Brev fra Nicaragua

Johannes Nordentoft har sendt følgende fra Nicaragua til »katolsk orientering«:

Den katolske kirke og tro spiller en stor rolle for nicaraguanerne og revolutionen, hvilket man især mærker her i påsken. Desværre har kirkehierarkiet vendt ryggen til revolutionen og »La Iglesia Popular« (folkets kirke). Gudskelov repræsenterer »La Iglesia Popular« et langt mere afbalanceret alternativ til den håbløse konservatisme. De skrev for nylig i en erklæring om det kommende valg den 4. november:

»Vi som en del af processen i det nye Nicaragua erkender, at der er fejl og mangler, og vi kæmper for at overvinde dem. Men selv om der er disse fejl og mangler, er der noget nyt, fundamentalt positivt og fuldstændigt i overensstemmelse med evangeliet: Et projekt for de fattige, et projekt for retfærdighed og menneskelighed, en oprigtig søgen efter et nyt menneske og et nyt samfund. Og vi som kristne genkender Guds tilstedeværelse midt i denne proces med frie valg.«

Johannes Nordentoft

Øm-træf 1984

I weekenden den 17.-19. august 1984 er der ØM-træf. Vi vil gerne indbyde alle unge over 14 år til den store oplevelse det er, sammen med et par hundrede andre, at være fælles om andagter, lejrball, gruppeaktiviteter og meget andet. Der er udsendt en ØM-træf- folder du kan få på dit sognekantor. Folderen fås også ved henvendelse til DUK's sekretariat, tlf. 01-20 63 63.

Carsten Rathlev,
Christian D. Larsen.

Ved Annemarie Logermann,
Jacob Dalsgaard Larsen og Jesper Fich

Lørdag aften var DUK's underpastoralrådsmødet på Øm. De unge delte rådet op i tre menigheder, der igen blev delt op i et menighedsråd og en gruppe unge, der ønskede at lave noget fornuftigt. Det morsomme var, at »rollerne« var fordelt så målbevidst, at Øm hele aftenen rungede af latter. Mange genkendte sig selv eller deres egen situation i de tre menigheder. Billedet er fra plenum-mødet bagæfter, hvor man så kunne grine af hinandens erfaringer.

»Fast arbejde« - eller hvad?

Som bekendt, er de unges situation i dag ret katastrofal: arbejdsløshed, adgangsbegrænsning og boligproblemer er blot nogle af de ting, de unge har at kæmpe med. De (u)ansvarlige politikere bruger udtryk som »en hel generation tabes på gulvet« og taler om, at vi i virkeligheden måske lægger grunden til samfundets ødelæggelse på denne måde.

Det er de unge, dvs. de 15-24-årige, der er hårdest ramt af arbejdsløsheden. Groft sagt kan man sige, at de udgør 1/5 af arbejdsstyrken, men tegner sig for 1/3 af den samlede arbejdsløshed på ca. 300.000. Og ungdomsarbejdsløsheden vil, ifølge en rapport fra socialforskningsinstituttet, være stigende også i de næste år.

Det, man nu kan spørge sig selv om, er, hvilke konsekvenser denne udvikling får for ungdommen og hvilke reaktioner man ser hos de unge.

Overgangen fra barn til voksen er en meget vigtig fase i identitetsudviklingen, og det er vigtigt, at der ved udgangen af ungdomsårene er dannet en grundlæggende identitet, som indeholder det fundament, på hvilket de kom-

mende år hviler og udvikler sig. De unge er gennem hele deres opvækst, både i hjem og skole, opdraget til, at man identificeres gennem sit arbejde, dvs. til at der ved udgangen af ungdomsårene også er dannet en forventet erhvervsidentitet, som i disse tider sjældent lader sig indfri. Følelsen af at være til overs, både i skolen og på arbejdsmarkedet p.gr.a. arbejdsløshed, får derfor de unges følelse af at have en identitet til at forsvinde, fordi arbejdet var det, deres voksenidentitet skulle bygges op omkring.

Føler sig svigtet af samfundet

Når omgivelsernes holdning til og opfattelse af de arbejdsløse er, at de selv er skyld i deres situation, føler de unge sig endnu mere forvirrede og magtesløse og svigtet af samfundet.

Den enkelte bliver altså defineret gennem sit job. Som en pige sagde: »Spørger man folk: Hvad er du?, så svarer de ved at fortælle om deres arbejde. Man svarer ikke: Jeg er glad. Folk ville jo tro, man var gal, hvis mans svarede på denne måde.«

Er man værdiløs, fordi man er arbejdsløs?

Er man nytteløs, fordi der ikke er brug for én?

Er man nul og nix, fordi man ikke selv kan vælge sig ud af sin arbejdsløshedssituation?

Det kunne godt se sådan ud, i hvert fald, når man ser på nogle af arbejdsløshedens psykiske følger, som netop er følelsen af værdiløshed, nyttesløshed og magtesløshed.

Arbejdsløshed er et samfundsskabt og samfundsmæssigt problem, der i høj grad rammer den enkelte personligt, både hvad de økonomiske og psykiske konsekvenser angår.

Hvad kan vi fra kirkens side gøre for at afhjælpe dette problem?

I Tyskland har man sat projekter igang ved at sende menighedsrådsmedlemmer ud til virksomhedsledere for at motivere dem til at skabe flere arbejdspladser, specielt for de unge. Kirke som samfundets samvittighed, der minder de ansvarlige om deres ansvar.

Denne form for kirkelig engagement er der nok ikke basis for i den danske katolske kirke, da menighederne er for små og ikke

har tilstrækkelig kapacitet og indflydelse til at gøre en større samfundsmæssig indsats ved denne form for opsøgende arbejde. Det ville være at stile for højt.

Tag arbejdsløsheden op i sjælesorg og prædikener

Men hvad med at tage problematikken omkring den manglende identitetsdannelse ved arbejdsløshed op i for eksempel sjælesorg og prædikener, ikke for »bare« at give nogle trøstende ord om, at der nok skal komme bedre tider, men for at pege på, at livskvalitet er noget andet og mere end »fast arbejde«. For hvad er det for en identitet, »fast arbejde«, som det er i dag, giver os?

40 timer om ugen slider vi i det, og en stor del af resten af tiden bruger vi til at rekonstituere vores arbejdskraft – oftest med det formål at være friske nok til at komme op og gå på arbejde igen næste dag. Er det livskvalitet? Har vi tid nok til at engagere os i ægtefælle, børn, slægtninge, venner og alle de ting, som vi så godt kunne forestille os at gøre? Har vi tid til at leve?

Tilbage til ungdomsarbejdsløsheden: Nogle grupper af unge har valgt at protestere imod, at der ikke er plads til dem her i samfundet, og de har også protesteret imod det indhold og den form, som de få pladser, der er, har. Selv om nogle mennesker kan blive nok så forargede over radikale protestformer som for eksempel BZ'ernes og punkernes bevægelser, så må man dog erkende, at de grundlæggende har fat i den rigtige ende i deres samfundskritik. At de så har valgt ekstremt provokerende midler til at give udtryk for deres synspunkter, skyldes at de føler sig trængt op i en krog og sat i en forsvarsposition, hvor det gælder kampen om at overleve. Som en ung siger: »Vi har aldrig som 60'ere generationen valgt at »droppe ud« - vi er simpelthen aldrig kommet ind... Derfor anerkender vi ikke systemet, det anerkender jo ikke os.

Sikken et grundlag at starte sit liv på! Der er ingen fremtidsperspektiver i at føle, at man »aldrig er kommet ind« og at man ikke er anerkendt, men en overset størrelse.

Men, kan jeg høre nogle sige, der gøres jo alligevel noget for ungdommen, helt så galt er det vel ikke. Der er beskæftigelsesprojekter, tilskud til erhvervslivet til oprettelse af ekstraordinære lære- og praktikpladser, EIFU-kurser (erhvervsintroducerende kurser for unge arbejdsløse), ULA (Ung i Arbejde), og sidst, men ikke mindst efterløns- og førtidspensionsordningerne, som blev indført for at give plads til flere unge på arbejdsmarkedet. (Resultatet af det sidstnævnte er vel snarere blevet, at mange ældre mennesker også går rundt og føler sig kasseret før tiden). Langt de fleste beskæftigelsesforanstaltninger er midlertidige,

dvs. de unge ryger direkte ud i arbejdsløshed igen efter det halve år, foranstaltningerne varer. Det man opnår gennem deltagelse i beskæftigelsesforanstaltningerne, er retten til at få arbejdsløshedsunderstøttelse, og de få kroner man får udbetalt mere end hvis man fortsat var på sultecirkulæret, kan vel ikke være det, der giver ens liv fremtidsperspektiv.

De unge er stillet i et tomrum og berøvet alle chancer for at finde en mening med tilværelsen. Det er umagen værd at gøre sig nogle tanker om den næste generations fremtid – også fra kirkens side og specielt ungdomsorganisationen DUK – for ellers bliver der vel »en hel generation, der tabes på gulvet«. Hvad er det, der skaber værdi i livet, der giver livskvalitet, og hvad kan vi tilbyde de unge?

Annemarie Logermann

Protest mod apartheid

Siden marts 1983 har Jyske Bank solgt sydafrikanske Krugerrands (guldmønter). Dette er i direkte modstrid med den officielle danske politik, der går ud på at begrænse sammenhængen med apartheidregimet. På trods af opfordringer fra 9 danske solidaritetsorganisationer om at stoppe salget, fortsætter banken ufortrødent.

Kirkernes Raceprogram opfordrer derfor alle, der har konto i Jyske Bank til at meddele banken, at de vil flytte deres konti, såfremt salget ikke stoppes. For at Kirkernes Raceprogram kan følge omfanget af aktionen opfordres alle der deltager til at meddele dette til: Kirkernes Raceprogram, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N. (06) 16 26 55.

JL

Til Jyske Bank

Jeg har med forundring noteret mig, at Jyske Bank sælger Krugerrands, den sydafrikanske guldmønt. Da Jyske Bank herved yder direkte støtte til apartheidstyret i Sydafrika, ønsker jeg at protestere herimod. Medmindre jeg inden en måned fra dags dato fra Jyske Bank har modtaget besked om, at bankens salg af Krugerrands opgives, opsiger jeg derfor min konto,

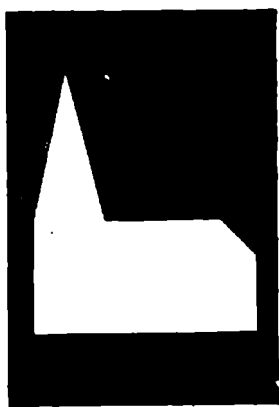
Kontonr.: _____ Afd.: _____

Til d. ____ / ____ 1984

Underskrift

Navn og adresse

Orientering fra sognene

Juni, juli og august 1984

På disse sider bringes en gang om måneden i de ulige numre sognenes kaldender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 13, der udkommer 29.8. 1984 er mandag den 13.8. 1984 (for september 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szeráfln på »katolsk orientering«s redaktion på Bispekontoret.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræsten tlf. (01) 64 04 22. (Bedst kl. 9-10).

Juni

Messe: Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Md. kl. 8 - ti. kl. 19.30 - onsd. kl. 8 (skolemesse) og kl. 17 hos søstre - to. kl. 11.30 - fr. kl. 17 hos søstre - lø. kl. 11.30.

Lørdag d. 2. kl. 19.30-20.30: Tilbedelse foran det udstillede sakramente.

Søndag d. 3. kl. 8: Messe. Kl. 10: Familiemesse.

Mandag d. 4.: Messen kl. 8 bortfalder.

Lørdag d. 9.: Messen kl. 11.30 bortfalder. Kl. 10: Jesper Fich præstevies i Skt. Ansgars kirke. Kl. 19.30: 1. vesper til pinsefesten.

Søndag d. 10.: pinsedag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Mandag d. 11., 2. pinsedag kl. 8: Messe.

Torsdag d. 14. kl. 15: Rosenkransmøde, henvendelse på sognekontoret.

Lørdag d. 16. kl. 16.30: Havefest for sognet. Tilmelding på sognekontoret.

Torsdag d. 21.: Messe kl. 11.30 bortfalder. Kl. 19.30: Kristi Legems- og Blods fest fejres med messe og procession i Skt. Therese kirke.

Søndag d. 24. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse og prædiken ved Jesper Fich. Efter messen reception.

Juli

Messe:

Søndag kl. 9: Messe.

Hverdage: Se opslag i våbenhuset eller oplysning ved henvendelse på sognekontoret.

Søndag d. 5. kl. 9: Messe.

Søndag d. 12. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 19.: Festen for Marias optagelse i himlen. Kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse, eller (i tilfælde af fællesudflugt) kl. 8: Messe. Messen kl. 10 bortfalder til fordel for fælles messe et andet sted.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 19.: Festen for Marias optagelse i himlen. Kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse, eller (i tilfælde af fællesudflugt) kl. 8: Messe. Messen kl. 10 bortfalder til fordel for fælles messe et andet sted.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 26. kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Sognepræst: Stefan Huber C.s.s.R. Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. 11-12, onsd. og torsd. 18-19.

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Messe:

Lørdag: kl. 17 engelsk.

Søndag: i kirken: 8.30 - 10 - 11.30 polsk (ikke den 1. søndag i hver måned) - 18 engelsk.

Dragør, Rønne Allé 15: kl. 9.

Skt. Annæ Hjem: 10.30.

Hverdagsmesser:

Kl. 8 i kirken.

Kl. 9 på Skt. Annæ Hjem

Fredag d. 1/6: kl. 19 aftenmesse med prædiken og sakramentsandagt.

Søndag d. 3/6: kl. 11.30 familiemesse.

Torsdag d. 14/6: Kristi Legems fest: kl. 19 friluftsmesse (international, koncelebreret) i Skt. Annæ Skoles gård, derefter procession til kirken.

Søndag d. 24/6, d. 29/7 og 26/8: kl. 10 latinsk højmesse.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Juni:

Fredag d. 1. kl. 16.30: Jesu Hjerter messe.

Lørdag d. 2. kl. 16.00: Messe på polsk.

Søndag d. 3. kl. 10.00: Latinsk højmesse.

Lørdag d. 9. kl. 10.00: Præstevieselse, diakon Jesper Fich.

Kl. 17.00 aftenmesse.

Søndag d. 10.: Pinsedag kl. 10.00 Pontifikalmesse under hvilken biskop Martensen meddeler firmelsens sakramente.

Mandag d. 11.: 2. pinsedag kl. 8.00 messe, kl. 10.00 sangmesse.

Søndag d. 17. kl. 10.00: Latinsk højmesse, Trinitatis.

Søndag d. 24. kl. 10.00: Dansk højmesse, kl. 15.00 messe på vietnamesisk. Kristi Legems og Blods fest.

Fredag d. 29. kl. 17.30: Messe, Jesu Hjerter Fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Lørdag d. 30. kl. 17.00: Aftenmesse Apostlene Peter og Pauls fest.

Søndag d. 26. kl. 10.00: Latinsk højmesse.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården ½ time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres:

Søndag kl. 10.30 højmesse, kl. 19.00: Messe.

Tirsdag kl. 10: Messe, derefter samvær.

Onsdag og fredag kl. 19: Messe.

Sct. Josef Søstrene, Primulavej 1, inviterer hver tirsdag til messe kl. 19, derefter samvær.

Den første fredag i hver måned er der tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Fredag d. 1.: Tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.

Søndag d. 3.: Rytmsk messe kl. 10.30, derefter sidste »kirkekaffe« inden ferien.

Søndag d. 10.: Pinsedag. Messe kl. 10.30. Ingen messe kl. 19.

Mandag d. 11.: 2. Pinsedag. Messe kl. 10.30. Ingen messe kl. 19.

Onsdag d. 13.: Antonius fest. Efter messen kl. 19, samles vi i menighedssalen til en kop kaffe. Enhver tager en eller anden form for bagværk med.

Juli: Messerne er til de sædvanlige tider.

August: Messerne er til de sædvanlige tider.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. 01-24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster 01-21 85 88.

Messe:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00 Messe på engelsk.

Søndagens messe: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00, ikke i ferien.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 1, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekontoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messe:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Mandag: Messe kl. 11.00.

Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Søndag d. 10.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.00.

Mandag d. 11.: 2. pinsedag. Læst messe kl. 10.00.

Torsdag d. 21.: Kristi Legems og Blods Fest. Kl. 19.30 festmesse i Sct. Therese Kirke med efterfølgende procession i parken.

Søndag d. 24.: Højtideligholdelse af festen til ære for Kristi Legeme og Blod. Kl. 10.00 latinsk højmesse, andagt og sakramental velsignelse.

I tiden 25.6.-5.7. incl. deltager sognepræsten i et møde i Tyskland, hvorfor hverdagsmesserne bortfalder i nævnte periode.

Hverdagsmesserne bortfalder ligeledes i perioden 16.7.-19.7. incl.

Lørdag d. 18.8.: Festen for Jomfru Marias Optagelse. Kl. 17.00 messe.

Søndag d. 19.8.: Ingen messe!

I lighed med sidste år foranstalter vor pastoralenhed en veterantogs-udflugt.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsmesser:

Mandag kl. 12.00, tirsdag kl. 11.30, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 19.00, fredag kl. 12.00.

Alle lørdage:

Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Juni

Fredag den 1.: Kl. 11.00 messe på »Lystoftebakken«.

Lørdag den 2.: Messe kl. 17.00.

Søndag den 3.: Sæsonens sidste familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.

Lørdag den 9.: Messe kl. 17.

Søndag den 10.: Søndagsmesse kl. 11.

Mandag den 11.: Messe kl. 9.

Søndag den 17.: Søndagsmesse kl. 11. Ingen familiemesse.

Tirsdag den 19.: Ældreklubbens sidste møde i sæsonen.

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

I perioden den 16. juni til den 29. juli (begge incl.) er der kun messe om søndagen kl. 11. D.v.s. i denne periode er der ingen messe om lørdagen kl. 17 og heller ingen messer om hverdagen (kirken er lukket).

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F.

Tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider

<

Juni

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag. Messe kl. 6.45 bortfalder. Messe kl. 8. Sakramentsandagt kl. 19.00 og aftenmesse kl. 19.30.

Søndag d. 3.: Messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00. Loppemarkedet er åbent fra kl. 10 til kl. 16. I dag afholdes kollekt for meddelelsesmidlerne.

Lørdag d. 9.: Pinsevigilie. Jesper Fich bliver præsteviet af biskop Hans L. Martensen kl. 10 i Sct. Ansgars kirke.

Søndag d. 10.: Pinsedag. Reciteret messe kl. 8. Festmesse kl. 11.

Søndag d. 17.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11. Retrætedag for pensionister og andre interesserede. Leder pater L.A. Dorn S.J. Vi begynder med messe i kirken kl. 9.30 og slutter med sakramentsandagt kl. ca. 16. (Se nærmere i sognebladet).

Søndag d. 24.: Kristi Legems og Blods fest. Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.

Fredag d. 29.: Jesu Hjerter fest. Messe kl. 6.45 bortfalder. Messe kl. 8. Festmesse kl. 19.30.

Juli

Fredag d. 6.: Jesu Hjerter fredag. Messe kl. 6.45 bortfalder. Messe kl. 8. Sakramentsandagt kl. 19 og aftenmesse kl. 19.30.

August

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag. Messe kl. 6.45 bortfalder. Messe kl. 8. Sakramentsandagt kl. 19 og aftenmesse kl. 19.30.

Søndag d. 12.: Reciteret messe kl. 8. Familiemesse kl. 11.

Søndag d. 19.: Jomfru Marias Optagelse i Himlen. Messetider som om søndagen.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).
Søndag: Højmesse kl. 10.00.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Juni:

Mandag d. 11.: 2. Pinsedag. Messe kl. 10.

Søndag d. 17. Trinitatis. Højmesse kl. 10.

Søndag d. 24. Kristi Legems og Blods fest. Højmesse kl. 10.

August:

Søndag d. 19. Jomfru Marias Optagelse i Himlen. Højmesse kl. 10.

Sognepræsten er bortrejst fra den 26. juni til den 20. juli.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N. Sognepræst Paul d'Auchamp, tirsd.-fred. 9-10. Tlf. (01) 35 68 25. Kontoret: Mand.-onsd. og fred. 11-14. Tlf. (01) 39 53 80.

Messetider:

Lørdage læses søndagens messe kl. 17.

Søndage: Højmesse kl. 10. Aftenmesse med danske salmer kl. 17. Engelsk messe, sang og guitar kl. 18.

Mandag: Ingen messe.

Tirsdag: Messe kl. 18.30.

Onsdag: Messe kl. 11, kl. 17 (engelsk) og kl. 19 hos søstrene, Sct. Hansgade 28. Denne messe bortfalder dog i perioden 1. juli til 21. august.

Torsdag messe kl. 8 og 18.30. Fredag messe og tilbedelse kl. 18.30.

Juni:

Søndag d. 3.: Ved højmassen kl. 10 synger Schola Gregoriana.

Pinselørdag d. 10.: Schola Gregoriana synger kl. 10.

Pinsemandag d. 11. Kun messe kl. 10.

Tirsdag d. 19.: Åbent hus i Carlsens Have fra formiddagen. Messen læses kl. 11. Man tager bus 7 til Ballerup, derfra bus 156 til Tjørnebjerg. Carlsens have ligger lige ved Lupinvænget 57. Alle er velkomne!

Søndag d. 24.: Kristi Legems og Blods Fest.

Fredag d. 29.: Jesu Hjerter Fest. Messe og udstilling af Sakramentet kl. 18.30.

Juli:

Orglet holder ferie!

August:

Søndag d. 5.: Ved højmesse kl. 10 synger Schola Gregoriana.

Søndag d. 19.: Marias optagelse i himmelen.

Søndag d. 26.: Dan Polonia synger ved messen kl. 17.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11. Giro 4 08 38 30.

Messetider:

Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17. Torsdag kl. 17 i Sct. Joseph-Søstrenes kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

I ferietiden kan man ikke påregne højmesse hver søndag kl. 9, men muligvis messe med salmer, ellers reciteret messe, ligesom familiemesserne bortfalder i juni og juli.

Juni

Søndag den 10., pinsedag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Mandag den 11., 2. pinsedag: Messe kl. 9.
Torsdag den 21., Kristi Legems- og Blodsfest: Bispemesse kl. 19.30 med efterfølgende procession i parken. (Ingen messe kl. 17 hos Sankt Joseph Søstrene).
Husk at medbringe »Lovsang«.

Søndag den 24.: Johannes Døberens fødsel: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Fredag den 29., Jesu Hjerter fest: messe kl. 7.15.

Lørdag den 30.: Peters og Pauls fest. Rosenkrans og messe som sædvanlig kl. 11.15.

August

Søndag den 19. august: Jomfru Marias optagelse i himlen. Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Søndag den 26. august: Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken, Strandvejen 91:

Hverdage: Messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.

Søndag: Højmesse kl. 8.30.

NB. Søndag den 19. august 1984 påtænkes atter en veteranotogsudflugt.

Denne gang til Roskilde, hvor der efter messen spises medbragt frokost. Dernæst går turen videre ud i det blå. Se nærmere i sognebladet for juli-august. Reservér dagen.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Sognepræst Paul Marx OMI.

Messetider:

Lørdag: Kl. 17.

Søndage: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdage efter aftale.

Tirsdage kl. 19-20, tilbedelsestid.

Juni:

Søndag d. 10.: Pinsedag kl. 9.30: Højmesse. 4 unge fra menigheden modtager i dag firmelsens sakramente i Sankt Ansgars Kirke.

2. Pinsedag, d. 11.: Kl. 9.30: Messe.

Kristi Legems og Blods Fest: Se meddelelser fra Birkerød og Skt. Therese kirke.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev: 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 6:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N: 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

PROVINSEN

Bornholm: Rønne og Aakirkeby

Rønne: Skt. Hyacinthus Kirke, Østergade 59.

Juni: Kl. 10 sangmesse med prædiken.

Juli og august: Kl. 8 og kl. 10 sangmesse med prædiken.

Hver lørdag: Aftenmesse med prædiken kl. 17.

Allinge (i den evangeliske kirke) hver søndag kl. 19.30 aftenmesse med prædiken.

Aakirkeby, Gregersgade 12, Rosenkrans kirke:

Juni: Kl. 8 sangmesse med prædiken.

Juli og august: Kl. 10 sangmesse med prædiken.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10. Se under »sommertider«.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 9.30.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl.

10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Løjlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Sommerens messetider:

I Hørsholm kl. 9.30. I Birkerød kl. 8 og 10, men fra den første søndag efter pinse, d.v.s. d. 17. juni og indtil sept.: Kl. 9 og NB: Ingen messe kl. 8.

Undtagen er søndag d. 12/8 i anledning af Nordvanggårds jubilæum, hvor festmessen fejres kl. 10.

Torsdag d. 31. maj: Højmesse kl. 10 i Birkerød (ingen 8-messe), og i Hø. højmesse kl. 9.30 Kristi Himmelfartsdag.

Juni

Søndag d. 3.: Loppemarked på Nordvanggård fra kl. 11.

Torsdag d. 7.: Sidste korprøve kl. 19.15.

Søndag d. 10.: Pinsefest messerne som om søndagen.

Mandag d. 11.: Anden pinsedag: På Nordvanggård er der messe kl. 10.

NB: Ingen 8-messe. I Hø. kirke ingen messe.

Onsdag d. 13.: Kristi Legemes Fest fejres sammen med de andre nordsjællandske menigheder på Nordvanggård, Birkerød med højtidelig messe og procession kl. 19 i det fri. Bagefter kirkekaffe.

Søndag d. 17.: Messen i Birkerød kl. 9. I Hørsholm fejres i messen kirkens 5-års jubilæum kl. 9.30.

Juli

I feriens periode bortfalder onsdags-messen i Hø.

August

Søndag d. 12.: Vil vi fejre Nordvanggårds 25 års jubilæum ved en festmesse med biskop Martensen som celebrant og med en reception efter messen.

Onsdag d. 15.: Ældreudflugt. Bussen kører fra Nordvanggård kl. 17.30. Hjemkomst kl. 21. Tilmelding hos søstrene tlf. 02-81 00 96 eller hos præsten 02-81 27 96 bedst mellem kl. 9-10.

Torsdag d. 23.: Kateketmøde på Nordvanggård kl. 16.

Søndag d. 26.: Menigheds sommerfest i Hø. kirkecenter efter messen kl. 9.30.

Søndag d. 12.: Vil vi fejre søstrenes 25 års jubilæum for købet af Nordvanggård ved en festmesse og reception.

Søstre ønsker ingen gaver, men i stedet for at få mulighed for at yde hjælp til et af deres medsøstres børnehjem for 60 forældreløse børn, der er beliggende i et meget fattigt område, i Moshi, i Tanzania.

Ældreudflugt d. 15. aug. med bus til Eremitagen og til Søstre i Mikkelborg. Afg. kl. 17.30 fra Nordvanggård, hjemkomst kl. 21. Husk: Tilmelding er nødvendig!

Religionsundervisning

Den første torsdag i september, d.v.s. den 6. sept. fortsætter vi med undervisning igen. Begyndere og nye børn: D.v.s. børn som begynder i skolens første klasse, bedes tilmelde sig hos sognepræsten.

Firmelse/konfirmation

Festen fejres søndag d. 10. marts 1985 i Hørsholm kl. 10.00 og i Birkerød søndag d. 17. marts 1985 kl. 10.00.

Konfirmanderne bedes tilmelde sig inden

sept. hos sognepræsten.
Festdag for ældre, syge og handicappede fejres i Hørsholm d. 8. sept. kl. 11.00. Nærmere oplysninger følger.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50, 7000 Fredericia.
 Sognepræst Palle Burla, Sjællandsgade 50A. Tlf. (05) 92 11 76. Formand for menighedsrådet: Hans Madura. Tlf. (05) 92 08 06.

Hverdagsmesser:
 Tirsdag kl. 8.15, onsdag kl. 17.30, torsdag kl. 17.30, fredag kl. 8.15 og lørdag kl. 17.
Søndagsmesse: Kl. 10.
 Hver onsdag kl. 16: Fælles kristent bibel- og bedemøde i den lille skole. Sidste søndag i måneden latinsk højmesse. Sidste fredag i måneden økumenisk skolegudstjeneste kl. 8 i St. Michaelis Kirke.

Juni:
Lørdag d. 2.: Kl. 17 Rafaelskoret fra Hilversoom synger koncertmesse.
Søndag d. 3.: Øm-valfart, ingen messe i Fredericia.
Søndag d. 10.: 1. pinsedag, helligåndsmesse kl. 10.
Mandag d. 11.: 2. pinsedag. Stille messe kl. 10.
Søndag d. 17.: Kl. 10 firmelse ved biskop Hans Martensen.
Juli og august lørdage aftenmesse kl. 18. På dage med mange turister, kort prædiken på tysk.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.
 Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.
 Sognepræst Erling Brodersen.
Messtider: Søndage kl. 10.00 og fredage kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse t. Jesu hjerte og sakramental velsignelse.
Skriftedl: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Juni
Lørdag d. 2.: Messe kl. 18.
Søndag d. 3.: Valfart til Øm. Ingen messe i kirken!
Lørdag d. 9.: Pinsevigilie: Messe kl. 18.
Søndag d. 10.: Pinsedag: Latinsk højmesse kl. 10.
Søndag d. 17.: Trinitatis: Dansk højmesse kl. 10.
Søndag d. 24.: Kristi Legems og Blods Fest: Dansk højmesse og sakramentsprocession kl. 10.
Mandag d. 25.: Johannes Døberens fødsel: Messe kl. 17.
Fredag d. 29.: Jesu Hjerter fest: Dansk højmesse m. sakramental velsignelse kl. 17.
Lørdag d. 30.: Petrus og Paulus: Dansk højmesse kl. 16.

Juli
Søndagsmesserne: Dansk/tysk.

August
Søndag d. 19.: Jomfru Marias optagelse i Himlen: Latinsk højmesse kl. 10.
Søndagsmesserne i øvrigt: Dansk/tysk.
Kvindekredsen:

Lørdag d. 23. juni kl. 14:
 Sejltur m. damfærgen »Margrethe« fra Damparken, Borgervænget Haderslev, til Damende, hvor vi drikker kaffe. Tilbage

kl. 17.30. Medbragt mad spises i Damparken. Drikkevarer kan købes i kiosken. Derefter til Kollund, Frigårds Camping, Skolevej 25, hvor der er underholdning, sankthansbål og fyrværkeri.

Lørdag d. 21. juli kl. 14:
 Hos Franz Gorecki, Borgergade 12, Gråsten. Tur til Tyskland. Husk pas! Kaffe om bord. Medbragt aftenmad hos Gorecki. Aftenmesse på stedet.
Lørdag d. 18. august kl. 14:
 Hos Carla Petersen, Solbakken 4, Smedeby, Kruså. Medbragt kaffe og kage i haven. Ekstra kaffe kan fås. Tid til et smut over grænsen. Besøg i Frøslev lejrens museum. Festligt samvær. Messe. *Alle er velkomne til alle arrangementer!*

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.
Søndagsmesse. Alle søndage kl. 8.00 dialogmesse i kirken. Kl. 10.00 højmesse i kirken. Alle lørdage. Kl. 17.00 dialogmesse.
 1. og 3. søndag i hver måned fejres messe på kroatisk henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.
 Lejlighed til at modtage bodens sakramente hver lørdag kl. 16.00-17.00 eller efter aftale.
 Hverdagsmesser. Mandag - fredag incl. kl. 19.00 i søstrenes kapel, Møllebakken 8, tlf. 21 75 47. Kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6, tlf. 21 53 79.
 Evt. ændringer bekendtgøres efter messerne og findes opslået i våbenhuset.

Juni:
Søndag d. 10.: Pinsedag kl. 10.00 concelebreret højmesse.
Mandag d. 11.: 2. pinsedag kl. 10.00 højmesse. (Dagens eneste messe).
Søndag d. 24.: Kristi Legems- og blods fest. Efter højmassen er der fælles tilbedelse som afsluttes med sakramental velsignelse.
Mandag d. 25.: Johannes døberens fødsel.
Fredag d. 29.: Jesu Hjertes Fest.
Lørdag d. 30.: Apostlene Peter og Paul.
August:
Mandag d. 6.: Herrens Forklarelse.
Søndag d. 19.: Jomfru Marias Optagelse i Himlen.
 Pensionistmøderne holdes i kommende kvartal på følgende datoer: **Onsdag d. 6. juni, onsdag d. 4. juli og onsdag d. 1. august**, alle kl. 14.30 hos søstrene på Møllebakken 8, forhåbentlig i haven!
Søndag d. 3. juni holdes loppetorv på Nordvanggård til fordel for missionen i udlandet og for ungdomsfondet. Da vi er en pastoral enhed med menighederne i Birkerød, Hillerød og Hørsholm, bør vi slutte op om fællesarrangementer. Har De ting, der kan sælges på loppetorvet, så ring til tlf. 22 09 53.
Fra 16. juli til 26. juli kommer et belgisk sangkor fra Maaseik, der indlogeres i menighedshuset. **Søndag d. 22. juli** synger de højmesse i vor kirke, og om aftenen giver de koncert i Mariekirken kl. 20.00. Gratis adgang.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.
 Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.
Messtider: Hver søndag kl. 10.00.
Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Søndag d. 3. juni: Vi deltager som menighed i Øm-valfarten. Derfor er der ingen messe i Herning denne søndag. Bilerne kører fra Herning senest kl. 9.30. Folk uden egen bil aftaler selv med bilejere. Valfartens program ses andetsteds i bladet.

Onsdag d. 6. juni er 850-årsdagen for ordensstifteren Norberts død som ærkebiskop af Magdeburg i 1134. Præmonstratenserne i Jylland fejrer dagen sammen i Vejle.

Lørdag d. 11. august: Skt. Norberts-stævne i Vejle. Program andetsteds i bladet. Fælles kørsel fra Herning tilrettelægges nærmere. Eventuelt flere meddelelser i nr. 11, som udkommer den 13. juni. Se i øvrigt opslagstavlen i præsteboligen.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Postboks 27, 3400 Hillerød.
 Kirke og menighedshus: Møllestræde 7.
 Sognepræst: Hans Esmark, Enghavevej 4, tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.
 Sankt Vincent Søstrene: Tlf. (02) 26 78 65.

Juni:
Søndagsmesser kl. 9.
 Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Søndag d. 3.: Messe kl. 9. De fire nordsjællandske menigheder holder loppemarked til fordel for vandbrønde til u-lande, i Birkerød, Bistrup Byvej 4, Nordvanggård. Dørene åbnes kl. 11.
Torsdag d. 7.: Messe kl. 14. Herefter kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre som har behov for transport til kirken, kan henvende sig til søstrene: 26 78 65.
Lørdag d. 9.: Pinsevigiliemesse kl. 21.
Søndag d. 10.: Pinsedagsmesse kl. 9.
Onsdag d. 13.: Ingen messe i Hillerød, men **Kristi Legemsfest** fejres sammen med de andre menigheder i Nordsjælland, på Nordvanggård i Birkerød kl. 19.
Søndag d. 17.: Messe kl. 9.
Søndag d. 24.: **Kristi Legemsfest** fejres i messen kl. 9.

Juli
Søndagsmesser i Møllestræde kl. 9.
Søndagsmesser i Asserbo kl. 11 (dansk/tysk). Adr. Skovbovej 23.
Torsdagsmesser kl. 17: Den 12., 19. og 26/7.

August
Søndagsmesser i Møllestræde kl. 9.
Søndagsmesser i Asserbo kl. 11: Den 5. og 12/8.
Torsdagsmesser kl. 17: Den 2. og 9/8. (Sognepræsten holder ferie 13/8-31/8). I ønskes alle en god sommertid af menighedsråd, søstre og sognepræst!
Frederiksværk, Skovbovej 23, Asserbo. I tiden 1. juli-12. august, læses søndagsmessen i kapellet i Asserbo kl. 11.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk.
 Giro: 6 34 43 48.
Præst: Johs. van den Hoek SMM, Bakken 11. Tlf. (03) 43 06 87.
 Postboks 186. Giro: 5516781.
Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge. Tlf. (03) 46 54 10.

Messtider:
 Søn- og helligdage: kl. 10.
 Hverdage: Kl. 7 i huskapellet. Bakken 11. Eller efter aftale.

Juni
Søndag d. 10. 1. pinsedag: Kl. 10.
Mandag d. 11. (2. pinsedag): Kl. 10.
Søndag d. 24.: Kristi Legems og Blods fest.
Fredag d. 29.: Jesu Hjerter fest. Messe kl. 17 (huskapellet).
Lørdag d. 30.: Peter og Paul. Messe kl. 17 i kirken.

Juli
 Intet særligt p.g.a. ferie.

August
 Præsten er bortrejst i august.
 Præster fra København vikarierer om søndagen.
 Messe: Kl. 10.15 ca. (de nye køreplaner er endnu ikke udkommet).
 Ingen messe om hverdagen.

Nykøbing Sj.
 Messe i **Nykøbing kirke** kl. 8.30.
 Fra søndag d. 1. juli til og med søndag d. 5. august: Turistgudstjeneste.
 Messe i **Amtshospitalets kirke:** Søndag d. 17. juni og d. 15. juli.
 Ingen messe i august.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.
 tlf. (05) 62 52 68.
 Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Søndagsmesser: Kl. 7.30 i Sct. Josefs Kapel. Kl. 10 (højmesse) i kirken.
Hverdagsmesser: Tirsdag og fredag kl. 19 og torsdag kl. 10.30 i Sct. Josefs Kapel. Onsdag kl. 17 hos søstrene.

Hver morgen kl. 8 (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Juni:
Søndag d. 3.: Valfart til Øm. Ingen højmesse her; kun messe kl. 7,30.
Torsdag d. 14. kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten.
Søndag d. 17.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, Kirken.

August:
Lørdag d. 11.: Skt. Norberts stævne i Vejle. Pastoralenhedens menigheder fejrer 850 år for Skt. Norberts død og stiftelsen af klosteret Averbode, hjemstedet for Præmonstratenserne.
Lørdag d. 18.: Vietnameserne fejrer deres martyrfest.
Torsdag d. 23.: kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten.
Søndag d. 26.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, Store og små helgener.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
 Messe hver søndag kl. 15.
Børneundervisning fra okt.-maj.
Menighedsrådsformand Eug. Wojtaszewski, tlf. (03) 50 11 20.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge.
Tlf. (03) 65 06 51.

Sognepræst J. Samuelsen S.J. træffes tirsdag-fredag kl. 11-12.

Faste messetider: Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11 og søndag kl. 10.

Juni

Mandag d. 11.: 2. pinsedag fejres gudstjenesten kl. 9!

50 medlemmer fra en menighed i Westfahlen vil deltage og ledsage messen med sang. Man har yttret ønske om, at en besigtigelse af byen kan finde sted sammen med vor menighed efter messen. Som meddelt menighedsrådet har biskoppen bedt pater Samuelsen fortsætte som sognepræst for Køge menighed et år, indtil en afløser er fundet.

Nærmere meddelelse om menighedsudflugten i august vil blive givet i sognebladet.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo. P. Herman Legut, O.F.M. Conv.
Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Mestetider:

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.

Juni

Søndag d. 10.: 1. pinsedag kl. 9.30: Sangmesse.

Mandag d. 11.: 2. pinsedag kl. 10: Messe ved pater Iræneus. Til stede vil være medlemmer af den katolske radio- og fjernsyns klub både fra Lolland-Falster, Næstved og København.

Søndag d. 17.: Trinitatisfest kl. 9.30: Sangmesse; bagefter messe på polsk. På den første søndag efter pinse minder kirken os om det mysterium, der åbenbares i Jesu frelsesgerning: Én Gud i tre personer.

Søndag d. 24.: Kristi Legemsfest, kl. 9.30: I liturgien fejres endnu engang på særlig vis skærtorsdags mysterium. Jesus er virkelig til stede iblandt os i eukaristien.

Fredag d. 29.: Jesu Hjerter Fest kl. 16.30: Messe.

Lørdag d. 30.: Festen for apostlene: Peter og Paul, kl. 16.30: Messe.

Juli

Søndag d. 8.: Kl. 9.30: Stephen Holm, som i maj måned blev præsteviet, vil læse messen. Alle er hjerteligt velkomne.

Søndag d. 29.: Skt. Birgittas Fest, kl. 9.30: Sangmesse.

Nyt fra menigheden:

1. Der blev købt en elektrisk skrivemaskine til brug for menighedsarbejdet. Pris: 4.177 kr.

2. Ligeledes vil vi købe en kaffemaskine til brug i menigheden.

3. Vor kirke har modtaget tre messehagler og ni stolaer. Vi takker bispedømmet for dette.

4. I de sidste to år har menighedsrådet været beskæftiget med haven. Gamle træer er blevet studset - nye træer og buske plantet. Omkostninger ved beplantningen: 1800 kr.

5. Fælles menighedsrådsmøde for Nakskov, Nykøbing og Maribo afholdes d. 12. juni i Maribo.

6. Juli og august er der ingen messe på polsk.

Skt. Birgitta Skole:

Sommerferien begynder d. 26. juni og slutter d. 12. august.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.

Tlf. (03) 92 06 81.

Sognepræst: Pater Iræneus O.F.M.con.

Gudstjenestetider:

Lørdage: kl. 19.00. **Søndage:** kl. 10.00.

Øvrige dage: Se »Set fra tårnet«.

Plejehjemmet »Møllegården«:

Onsdag den 13. juni kl. 15.00.

Juli ingen messe.

Onsdag den 8. aug. kl. 15.00.

Polsk messe:

2. pinsedag kl. 10.00.

I juli og august bortfalder den p.m.

Kom-sammen-eftermiddag:

Onsdag den 6. juni kl. 14.00-16.00.

Sammenkomster i juli og august bortfalder.

Lørdagsmesserne:

I juli og august holdes disse messer på tysk.

Søndag den 8. juli og søndag den 15. juli holder pater Ziggelaar S.J. messerne.

Børne- og ungdomslejre:

Børnelejr fra 23.-28. juli. Ungdomslejr fra 30. juli-4. aug. Begge lejre holdes på Urneborg.

Konfirmation 1985: Unge, der ønsker at blive konfirmeret i 1985, bedes snarest tilmelde sig hos præsten. Første undervisningsdag er torsdag den 23. august kl. 16.00.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.

Tlf. (03) 85 07 39.

Ugens gudstjenester:

Mandag ingen, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 18.30, lørdag kl. 19, søndag kl. 8 og 10.

Juni:

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag kl. 18.30 gudstjeneste + tilbedelse.

Søndag d. 3.: kl. 10.00 Familiemesse. Herefter havefest for alle børn, sammen med deres forældre og øvrige familie. Festen slutter ca. kl. 15.00. Alle medbringer en madpakke.

Søndag d. 10.: 1. pinsedag kl. 10.00 højmesse.

Mandag d. 11.: 2. pinsedag. Ingen gudstjeneste kl. 8.00. Kl. 10.00 højmesse.

Søndag d. 24.: Kristi Legems og Blods fest. Kl. 10.00 højmesse.

Fredag d. 29.: Jesu Hjerter Fest. Kl. 18.30 gudstjeneste.

Juli:

Lørdag d. 14.: Havefest for og med turisterne. Kl. 18.00 gudstjeneste. Alle i menigheden indbydes.

Mandag d. 23.: - lørdag d. 28.: Børnelejr på Urneborg.

Mandag d. 30. - Lørdag d. 4. august: : Ungdomslejr på Urneborg.

August:

Lørdag d. 11.: Kl. 13.00-17.00: Sommermarkedet. Der regnes med stort ryk ind fra hele menigheden.

I juni, juli og august måneder: Ingen polsk gudstjeneste.

Fra Lørdag d. 23. juni - lørdag d. 25. august: Kl. 19.00 gudstjeneste på tysk.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. 03-72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.

Faste gudstjenester: søndage: Kl. 8.00:

Messe på Maria-Elisabeth Hjem.

Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Juni

Fredag d. 1.: Kl. 18-19 tilbedelse på Maria-Elisabeths Hj. Kl. 19: Messe.

Søndag d. 3.: Kirkekaffe efter højmesses.

Mandag d. 11.: Kl. 8: Messe på Maria-Elisabeths Hj. Kl. 10: Ingen messe.

Tur til Maribo: Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Syd- og Østsjælland besøger naboklubben Maribo mandag d. 11. Bussen afgår fra kirken kl. 8.15.

Fredag d. 6. juli og 3. august kl. 19: Messe på Maria-Elisabeths Hj.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.

Tlf.: 09-12 16 64.

Præster. P. Franz Hauser, P. Jerzy Gorowski.

Kontortid: Kl. 11.00-12.00 (undt. mandag) samt kl. 17.00-18.00 onsdag og fredag.

I juli måned dog kun onsdag og fredag kl. 11.30-12 samt kl. 17-18.

Mestetider:

Søndage: Kl. 8 - kl. 10 (højmesse) - kl. 19.

Polske messer: Sø. d. 10. juni - 8. og 22. juli - 12. aug. kl. 12.

Hverdage:

Mandag og fredag kl. 8. Tirsd., torsd. og lørd. kl. 9. Onsdag kl. 11 samt fredag kl. 19.

OBS: I tiden 1.-10. juni og 1.-22. juli aflyses nogle hverdagsmesser.

Dalum klosterkirke: Søndage kl. 7.30. Hverdage kl. 6.30.

Juni

Søndag d. 3.: Ved messen kl. 8 medvirker det hollandske kor »Rafael«. P. gr. af Øm-valfarten bortfalder højmessens kl. 10.

Søndag d. 10.: 1. pinsedag - ingen messe kl. 19.

Mandag d. 11.: 2. pinsedag - kun messe kl. 10.

Søndag d. 24.: Kristi Legemsfest. Højmesse kl. 10 på Dalum Kloster. Sakramentsprocession. Ingen messe kl. 10 i sognekirken.

Lørdag d. 30.: Messe for menighedens ældre og syge kl. 14 hos Sct. Josef Srr. Bjerregårdsvej nr. 9.

August

Onsdag d. 22.: Kl. 19 økumenisk kirkevandring. Nærmere oplysninger om sted og forløb gives i sognebladet.

Søndag d. 26.: Egeskov-stævnet. Højmessens kl. 10 og den polske messe kl. 12 er af den grund aflyst.

Alle andre aktiviteter i menigheden findes i sognebladet.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17.

Søndag kl. 10 (undtagen den 3.6., hvor der er Ømvalfart).

Kirkekaffe: d. 24.6., 29.7. og 26.8. efter messen.

Vi minder om menighedens weekend på Øm d. 1.-2. september.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.

Sognepræst: T. Palsøe.

Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30.

Torsdag d. 31. maj: Kristi Himmelfart: Højmesse kl. 10.

Juni

Søndag d. 10.: pinsedag: Højmesse kl. 10.

Mandag d. 11.: Messe kl. 10.

Søndag d. 17.: Latinsk højmesse kl. 10 efterfulgt af valfart til Haraldsted, under ledelse af pastor Stephen Holm og prælat Kjeld Geertz-Hansen.

Søndag d. 24.: Kristi legems og blods fest, højmesse kl. 10. Slagelse indbyder til deltagelse i procession.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmessen.

Torsdag d. 31. maj: Kristi Himmelfartsdag: Børnens Førstekommunion ved højmessens kl. 10. Kl. 17: Ingen messe.

Juni

Onsdag d. 6.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30: Kildevandring gennem Roskilde under ledelse af dr. theol Richardt Hansen.

Søndag d. 10.: Pinse. Anden pinsedag d. 11. juni: Messe kl. 10.

Søndag d. 24.: Kristi Legems og Blods fest.

Mandag d. 25.: Johannes Døber.

Fredag d. 29.: Jesu Hjerterfest.

Lørdag d. 30.: Peter og Paul.

August

Søndag d. 19.: Jomfru Marias optagelse i himlen.

Ledreborg slotskirke

Hver søndag kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupgade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.

Søndag d. 3. juni: Øm Valfart. Kun messe kl. 8.

Søndag d. 10. juni: 1. pinsedag. Efter messen kirkekaffe i det udvidede menighedslokale.

Lørdag d. 11. august: Vi deltager i St. Norberts Dag i Vejle. Fællæs buskørsel.

Nærmere oplysninger gives i kirken.

Alle i menigheden ønskes en god sommerferie.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 03 52 06 45.
Præst: Stephen Holm.

Juni

Søndag den 3.: Højmesse kl. 10.00.
Søndag den 10. Pinsedag: Højmesse kl. 10.00. Kirkebil fra Korsør og Dianalund.
Mandag den 11. 2. pinsedag: Messe kl. 10.00.
Søndag den 17.: Pastoralenhedens fælles Knud Lavard-valfart til Haraldsted. Højmesse i Sct. Knuds kirke i Ringsted kl. 10.00 (Trinit). I vor kirke reciteret messe kl. 10.00.
Søndag den 24.: Kristi Legems- og Blodsfest: Højmesse og sakramentsprocession kl. 10.00. Hele pastoralenheden er særlig inviteret. Kirkebil fra Korsør.
Fredag den 29.: Jesu Hjerter fest. Messe kl. 19.30.

Juli

Søndag den 1.: Festen for apostlene Sct. Peter og Sct. Paul, latinsk højmesse kl. 10.00.
I juli og august måneder i øvrigt: Højmesse hver søndag kl. 10.00. Kirkebil fra Korsør den 2. og 4. søndag og fra Dianalund den 2. søndag i månederne. Ingen kirkekaffe.
Fredag den 20. juli kl. 20.00 afholdes kirkekoncert med belgisk kor.
Søndag den 29.: Koncelebreret højmesse v/redemptoristpræsterne Adams og Ampe. Pater Ampe har arbejdet 27 år i Zaire.

August

Søndag den 19. fejres jomfru Marias optagelse i himlen med højtidelig messe kl. 10.00.
Om hverdagene afholdes messe normalt således:
Mandag og tirsdag kl. 17.15.
Onsdag og lørdag kl. 9.00.
Torsdag og fredag kl. 19.15.
Kommunitetets bønner forrettes normalt således: Laudes kl. 8.30, Rosenkrans kl. 12 og Vesper kl. 18.
Tilbedelse ved det udstillede sakramente afholdes kl. 18-19 på mandagene d. 4. juni, d. 2. juli og d. 6. august.

Svendborg: Sct. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst: Josef Völk, tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64. Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Søndag: Kl. 8 og 10. Aftenmesse hver torsdag kl. 19.
Skriftemål forinden disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Maj:

Torsdag d. 31.: Kristi Himmelfartsdag. 1. kommunion under højmassen kl. 10.

Juni:

Søndag d. 3.: Ømvalfart. Bussen kører fra kirken kl. 7 præcist! Kører fra Øm kl. 15.30. Ingen messe i kirken.
Torsdag d. 7.: Efter aftenmassen er der menighedsrådsmøde.
Tirsdag d. 12. om aftenen: Vore tyske gæster ankommer, præster, diakoner og pastoralassistenter fra provstiet Hamburg-Midte.

Onsdag d. 13.: Konferenztage. Kl. 10 Terz og messe i kirken - hertil er alle velkomne. Fra 10.45-11.15 deltagerne hilser på hinanden. Alle præster fra Fyn og Jylland er indbudte og biskoppen vil være med os. Emnet er: Menigheden i disse dele af Danmark. Den pastorale omsorg for de unge, ægtepar og familier. Samtaler og spørgsmål. Fra 15.15-15.30 bøn om større fællesskab, kl. 19 vesper og Conventiat.

Fredag d. 15.: Festlig og hyggelig afslutning af religionsundervisningen hos fam. Maureen og Erling Pelle, Sdr. Vornæsvej 21, Tåsinge. Tlf. (09) 54 12 80. En hjertelig tak, fordi vi må komme.

Lørdag d. 16.: Kontaktgruppen tager på sin årlige udflugt. Afgang fra kirken kl. 7.30. Turen går ud i det blå. Efter hjemkomsten er der messe i kirken.

Søndag d. 24.: Vi fejrer Kristi Legems og Blods fest. Festgudstjeneste kl. 10.

Juli:

Onsdag d. 4.: Pastor Hans Jorna fylder 70 år. Hjerteligt tillykke. Vi beder for ham.

Lørdag d. 7., d. 14., d. 21. og d. 28.: Aftenmesse kl. 19. Især også for vore turister.

August:

Hver lørdag aften messe kl. 19.
Søndag d. 19.: Marias optagelse i himlen. Festgudstjeneste kl. 10.

Søndag d. 26.: Egeskovstævnet. Hovedcelebrant: Den apostolske Pro-Nunius Ærkebiskop Luigi Bellotti. Prædikant: Generalvikar Lars Messerschmidt. Procession fra »indgangsporten« til parken og Højmesse: Kl. 10.30.

Mandag d. 27.: Kl. 19.30 koncert i Sct. Knuds Kirke med det 45 personers sangkor »Cantori di Assisi«, som i disse dage er på Danmarksturné. Vi skal hjælpe med privat indkvartering.

Fredag d. 31. - søndag d. 2.: Klosterweekend i Gerleve. Afgang fredag d. 31. kl. 6.30 fra kirken. Fra Sct. Albani Kirke Odense kl. 7.20. Hjemtur fra Gerleve efter frokost.

Rudkøbing:

Sct. Bendts kapel: På grund af restaurering er der ingen gudstjeneste fra og med juni til september i selve kapellet. Måske finder vi frem til en anden løsning. Vi fik først besked om restaureringen i sidste øjeblik.

Sønderborg: Sct. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.

Hver søndag hm. kl. 9.30.

Juni og august desuden tysk messe hver lørdag kl. 19, søndage kl. 11.

Lørdag d. 2. juni aftenmesse kl. 19.

Søndag d. 3. juni bortfalder messen på grund af valfarten til Vor Frue af Øm. Bus afgår fra kirken kl. 7.30. Priserne er: voksne kr. 60, børn kr. 25. (Småbørn gratis). Allersnarest lørdag må vi vide, hvem der kommer med, at vi ikke kører uden at få alle med.

Søndag d. 10. juni, pinsedag: Hm. kl. 9.30. 2. pinsedag ingen messe.

Katolsk Kvindegruppe Sønderjylland indbyder alle (også mænd og børn) til tre udflugter i sommer:

Lørdag d. 23. juni kl. 14 i Haderslev med sejltur på Dammen. Aftenen slutter ved St. Hansbålet i Kollund.

Lørdag d. 21. juli kl. 14 i Gråsten hos

Franz Gorecki. Sejltur til Glücksborg (husk pas).

Lørdag d. 18. august kl. 14 hos Carla Pedersen, Smedeby, Kruså. Udflugt til Frøslev lejren og en smuttur til grænseki-oskerne. (Husk pas). Udførligt program i sognebrevet og på plakaten i kirken.

Vejle: Sct. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag kl. 10: Højmesse. Hver søndag under højmassen tilbydes børnepasning i Sct. Norberts Skole (børnehavklassen).

Juni

Lørdag d. 2.: Raphaelkoret fra Laren i Nederland besøger vor menighed. Koret synger i messen kl. 15. Menigheden opfordres til at deltage i denne messe!

Søndag d. 3.: Vigtigt: På grund af Ømvalfarten er der messe kl. 8. *Ingen messe kl. 10.* I år organiserer menigheden fælles buskørsel til Øm. Pris: kr. 20. Tilmelding i våbenhuset. Der er højmesse i Øm med biskop Martensen kl. 14.

Torsdag d. 7.: Kontaktgruppens udflugt for menighedens ældre til »Den gamle by« i Århus. Mødested: Sct. Maria Hospital. Tidspunkt: Kl. 13. Præcis! Hjemkomst ca. kl. 21.

Søndag d. 10.: Pinsedag: Kl. 10 højmesse.

Mandag d. 11.: 2. pinsedag: Kl. 10 højmesse.

Religionsundervisning for eftermiddagsholdene: Lørdag d. 9. juni: Afslutning!

Juli

Søndag d. 15.: Vi får besøg af den belgiske folkedansgruppe »De Vrolijke Kring«. Kl. 10: Højmesse. Bagefter danser gruppen på kirkepladsen.

August

Lørdag d. 11.: I anledning af 850-årsdagen for Sankt Norberts død samles vor pastoralenhed til et »Sankt Norberts stævne« i Vejle.

Biskop H. Martensen og Abbed K. Stappers vil være til stede. Stævnet starter kl. 10 og slutter med en festmesse kl. 16. Frokosten medbringes. Om formiddagen taler biskop Martensen om »Den aktuelle pastorale situation i Danmark«. Om eftermiddagen taler abbed Stappers om »Præmonstratensernes pastorale bidrag i Danmark«. Der er et specielt program for børnene!

Ferieordning:

P. Kerkhofs vil være bortrejst fra d. 18. juni til d. 12. juli.

P. Minnaert vil være bortrejst fra d. 9. juli til d. 4. august.

Viborg: Sct. Kjelds Kirke Lemvig: Hellig Kors Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg.

Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag messe kl. 10. Hver lørdag messe kl. 16.30.

2. pinsedag: Kl. 10.00 messe.

Lemvig, Hellig Kors Kirke:

Faste messetider: 2. og 4. søndag messe kl. 10. Der er muligvis oftere messe i

sommertiden, oplysning herom kan gives ved henvendelse til præsten i Viborg.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Wintersvej 4, 4760 Vordingborg.
Sognepræsten træffes: Marienbergvej 9. Tlf. (03) 77 39 27 onsdag, torsdag, søndag eller i Næstved, tlf. (03) 72 09 85
Hver søn- og helligdag kl. 10.00: Messe.

Søndag d. 4. juni kl. 10: Børnenes 1. hellige Kommunion.

Hver 2. søndag i måneden er der menighedskaffe efter messen.

Åbenrå: Sct. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Hver søndag dansk messe kl. 10 vietnamesisk messe kl. 14.30.

Bemærk: I juli holder pastor Opperman sommerferie. Derfor bortfalder messer kl. 10.

I juli er der derfor kun een messe om søndagen, kl. 14.30 som en fælles dansk højmesse.

Søndag d. 3. juni: Valfart til Vor Frue a Øm. Bus afgår fra kirken (Søndertorv) ca. kl. 8. Fra Damms Teglgård og Hørgården ca. et kvarter senere, og si direkte til Øm. Priserne er 60 kr. for voksne, 25 kr. for børn, småbørn gratis.
Søndag d. 10. juni, pinsedag: Hm. kl. 10 vietnamesisk kl. 14.30.

2. pinsedag som om søndagen.
Katolsk Kvindegruppe Sønderjylland indbyder alle (også mænd og børn) til tre udflugter i sommer:

Lørdag d. 23. juni kl. 14 i Haderslev med sejltur på Dammen. Aftenen slutter ved St. Hansbålet i Kollund.

Lørdag d. 21. juli kl. 14 i Gråsten hos Franz Gorecki. Sejltur til Glücksborg (husk pas!)

Lørdag d. 18. august kl. 14 hos Carla Pedersen i Smedeby, Kruså. Udflugt ti Frøslev lejren og en smuttur til grænseki-oskerne (husk pas!).

Udførligt program i sognebrevet og på plakaten i kirken.

Aalborg: Sct. Mariæ Kirke

Kastervej 1, 9000 Aalborg.
Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Juni

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter-fredag. Kl. 15 udstilling af Det Allerhelligste. Kl. 18.45 andagt og derefter messe.

Søndag d. 3.: Valfart til Øm. Der afgår bus fra kirken kl. 7.30. Turen koster 5 kr. for voksne og 25 kr. for børn. Hver familie betaler dog kun for eet barn.

N.B.: Messen kl. 8 finder sted hos søstrene.

Søndag d. 10. og mandag d. 11. Pinse 1. og 2. pinsedag er der ingen messe kirken kl. 8, men kl. 8 hos søstrene

Begge dage er der højmesse i kirken kl. 10.

Søndag d. 24.: Højtideligholdelse a Kristi Legems og Blods fest.

Fredag d. 29.: Jesu Hjerter fest. Kl. 1. begynder Eukaristisk Forenings general forsamling med andagt i oratoriet.

Juli

I juli og august bortfalder den månedlige tilbedelse.

Søndag d. 15.: Højtideligholdelse af Sct. Kamillus' fest.

August

Søndag d. 19.: Højtideligholdelse af festen for Jomfru Marias Optagelse.

Messer uden for Aalborg:

Frederikshavn, Uranienborgvej 5.

Lørdagene d. 2. og 16. juni kl. 16.30.

Søndagene d. 10. (pinedag) og 24. juni kl. 10.

I juli og august messe hver søndag kl. 11.

N.B.: Der afgår bus fra kirken til

valfarten i Øm søndag d. 3. juni kl. 6.30.

Hjørring, Holmegårdsskolen, Norgesvej.

Lørdag d. 16. juni kl. 14.30.

Ingen messe i juli og august.

Løkken, Centralskolen, Harald Fischersvej.

I juli og august messe hver søndag kl. 9.

Thisted, Møllevej 23.

Mandag d. 11. juni (2. pinedag) kl. 10.

I juli og august messe hver lørdag kl. 16.

I dagene 23.-25. november i år vil der

igen blive afholdt en basar, denne gang til

fordel for installeringen af elektrisk klokkeringning. Både tidligere og nye hjælpere og bidragydere opfordres altså hermed til at gøre sig tanker om arrangementet.

**Århus:
Vor Frue Kirke**

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C. Tlf. (06) 13 56 66.

Præsterne: A. Meister, H. Krawczyk, G. Grünwald, Tran-Van-Bao.

Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekafe), 17.

Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekafe), 17. Under kirkens indvendige restaurering fejres søndagsmesserne i gymnastiksalen. **Hverdagsmesser:** Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8. Under restaureringen fejres hverdagsmesser i huskappellet.

Polsk messe: Hver 1. og 3. søndag kl. 12, kun i august.

Pindstrup: Hver 1. og 3. søndag kl. 10.30 samt 2. pinedag. (Ikke 3. juni p. gr. af Øm-valfart).

Odder: Hver 2. og 4. søndag kl. 14 samt 2. pinedag.

Turistgudstjenester: Ebeltoft, Folkekirken, Grønningen, hver lørdag fra 30.6.-25.8. kl. 19.30.

Grenå: Sct. Clemens kirke, juli-aug. hver søndag kl. 10.30.

Sostrup Kloster: Hver lørdag juli-aug. kl. 17.

Juni

Søndag d. 3.: Ømvalfart, messer kl. 8, 10 og 17.

Bem.: ingen polsk messe.

Mandag d. 4.: Kl. 19 menighedsrådsmøde.

Søndag d. 10.: 1. pinedag 8, 10 og 17.

Mandag d. 11.: 2. pinedag 10, polsk messe 12.

Søndag d. 17.: Treenighedsfest.

Søndag d. 24.: Kristi Legems og Blodsfest.

Fredag d. 29.: Jesu Hjertefest kl. 19. Tilbedelse fra kl. 18.

Lørdag d. 30.: Peter og Pauls fest.

Juli

Lørdag d. 7.: Kl. 11: Udstillingsåbning i Galleri ved kirken: Heidi Kromayer, billedtæpper.

Tirsdag d. 31.: Ignatius af Loyolas fest, messe kl. 16.30.

August

Søndag d. 19.: Fest for Mariæ optagelse i himlen.

Lørdag d. 25.: Den internationale fest. Messe kl. 14.30.

Liturgisk kalender for juli

Liturgisk kalender for juni

1. **rød.** Fredag i 6. uge i påsken. **Justinus**, martyr († 166) (m). L.: Ap. G. 18,9-18. Ev.: Joh. 16,20-23a. **Påskens eller Hf. pf.** (II Ps.).

2. **hvid.** Lørdag i 6. uge i påsken. L.: Ap. G. 18,23-28. Ev.: Joh. 16,23b-28. Eller: **rød.** **Marcellinus** og **Peter**, martyrer († 303). **Påskens eller Hf. pf.** (II Ps.).

3. **hvid.** 7. søndag i påsken. 1. L.: Ap. G. 1,12-14. Salme 27,1. 4. 7-8a. R. v. 13: Jeg er sikker på, at jeg skal skue Herrens godhed i de levendes land. 2. L.: 1. Pet. 4,13-16. Ev.: Joh. 17,1-11a. **Gl. Cr. Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).

Kollekt for meddelelsesmidlerne.

Valfart til vor Frue af Øm.

4. **hvid.** Mandag i 7. uge i påsken. L.: Ap. G. 19,1-8. Ev.: Joh. 16,29-33. **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).

5. **hvid.** Tirsdag i 7. uge i påsken. **Bonifatius**, biskop og martyr († 754). (m). L.: Ap. G. 20,17-27. Ev.: Joh. 17,1-11a. **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).

6. **hvid.** Onsdag i 7. uge i påsken. L.: Ap. G. 20,28-38. Ev.: Joh. 17,11b-19. Eller: **hvid.** **Norbøtt**, biskop († 1134). **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).

7. **hvid.** Torsdag i 7. uge i påsken. L.: Ap. G. 22,30; 23,6-11. Ev.: Joh. 17,20-26. **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).

8. **hvid.** Fredag i 7. uge i påsken. L.: Ap. G. 25,13b-21. Ev.: Joh. 21,15-19. **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).

9. **hvid.** Lørdag i 7. uge i påsken. L.: Ap. G. 28,16-20. 30-31. Ev.: Joh. 21,20-25. Eller: **hvid.** **Efræm Syrer**, diakon og kirkelærer († 373). **Påskens ell. Hf. pf.** (III Ps.).

rød. Aften: **Pinsevigilie**. (s). 1. L.: 1. Mos. 11,1-9 ell. 2. Mos. 19,3-8a. 16-20b ell. Ezek. 37,1-14 ell. Joel 3,1-5. Salme 104, 1-2a. 24+35c. 27-28, 29bc-30. R. v. 30: Udsend din Ånd, Herre, og forny jordens skikkelse. 2. L.: Rom. 8,22-27. Ev.: Joh. 7,37-39. **Gl. Cr. Pinsens pf.**

10. **rød.** Søndag. **Pinedag**. (s). 1. L.: Ap. G. 2,1-11. Salme 104,1ab+24ac. 29bc-30. 31+34. R. v. 30: Udsend din Ånd, Herre, og forny jordens skikkelse. 2. L.: 1. Kor. 12,3b-7. 12-13. Se-

kvens: Helligånd kom mildelig... Ev.: Joh. 20,19-23. **Gl. Cr. Pinsens pf.**

11. **rød.** Mandag i 10. alm. uge. **Barnabas**, apostel (m). L. Ap. G. 11,21b-26; 13,1-3. Ev.: Matt. 10,7-13. **Ap. pf.** (II Ps.).

12. **grøn.** Tirsdag i 10. alm. uge. L.: 1. Kong. 17,7-16. Ev.: Matt. 5,13-16. (II Ps.).

13. **hvid.** Onsdag i 10. alm. uge. **Antonius af Padova**, præst og kirkelærer († 1231) (m). L.: 1. Kong. 18,20-39. Ev.: Matt. 5,17-19. (II Ps.).

14. **grøn.** Torsdag i 10. alm. uge. L.: 1. Kong. 18,41-46. Ev.: Matt. 5,20-26. (II Ps.).

15. **grøn.** Fredag i 10. alm. uge. L.: 1. Kong. 19,9a 11-16. Ev.: Matt. 5,27-32. (II Ps.).

16. **hvid.** Lørdag i 10. alm. uge. **Vilhelm**, abbed. († 1203) (m). L.: 1. Kong. 19,19-21. Ev.: Matt. 5,33-37. (II Ps.).

17. **hvid.** Søndag. **Den hellige Treenigheds fest**. (s). 1. L.: 2. Mos. 34,4b-6. 8-9. Salme. Dan. V,52. 53. 54. 55. 56. R. v. 52b: Lovpriset og ophøjet i evighed. 2. L.: 2. Kor. 13,11-13. Ev.: Joh. 3,16-18. **Gl. Cr. Trinitatis pf.**

18. **grøn.** Mandag i 11. alm. uge. L.: 1. Kong. 21,1-16. Ev.: Matt. 5,38-42. (III Ps.).

19. **grøn.** Tirsdag i 11. alm. uge. L.: 1. Kong. 21,17-29. Ev.: Matt. 5,43-48. Eller: **hvid.** **Romuald**, abbed († 1027). (II Ps.).

20. **grøn.** Onsdag i 11. alm. uge. L.: 2. Kong. 2,1. 6-14. Ev.: Matt. 6,1-6. 16-18. (III Ps.).

21. **hvid.** Torsdag i 11. alm. uge. **Aloysius Gonzaga**, ordensmand († 1591) (m). Sir. 48,1-15. Ev.: Matt. 6,7-15. (III Ps.).

22. **grøn.** Fredag i 11. alm. uge. L.: 2. Kong. 11,1-4. 9-18. 20. Ev.: Matt. 6,19-23. Eller: **hvid.** **Paulinus af Nola**, biskop († 431). Eller: **rød.** **John Fisher**, biskop, og

Thomas More, martyr († 1535). (III Ps.).

23. **grøn.** Lørdag i 11. alm. uge. L.: 2. Krøn. 24,17-25. Ev.: Matt. 6,24-34. Eller: **hvid.** **Guds Moder Lørdagsmesse**. (III Ps.).

24. **hvid.** Søndag. **Kristi Legems og Blods Fest**. (s). 1. L.: 5. Mos. 8,2-3. 14b-16a. Salme 147,12-13. 14-15. 19-20. R. v. 12a: Lovpris Herren, Jerusalem. 2. L.: 1. Kor. 10,16-17. Søkvens: Pris, o Sion, din forsoner... Ev.: Joh. 6,51-58. **Gl. Cr. Euk. pf.**

25. **hvid.** Mandag. **Johannes Døberens fødsel**. (s). L.: Es. 49,1-6. Salme 139,1-3. 13-14ab. 14c-15. R. v. 14a: Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt. 2. L.: Ap. G. 13,22-26. Ev.: Luk. 1,57-66. 80. **Gl. Cr. Særl. pf.**

26. **grøn.** Tirsdag i 12. alm. uge. L.: 2. Kong. 19,9b-11. 14-21. 31-35a. 36. Ev.: Matt. 7,6. 12-14. (IV Ps.).

27. **grøn.** Onsdag i 12. alm. uge. L.: 2. Kong. 22,8-13. 23,1-3. Ev.: Matt. 7,15-20. Eller: **hvid.** **Cyriillus af Alexandria**, biskop og kirkelærer († 444) (IV Ps.).

28. **rød.** Torsdag i 12. alm. uge. **Irenæus**, biskop og martyr († 202). (m). L.: 2. Kong. 24,8-17. 15-16. Ev.: Matt. 7,21-29. (IV Ps.).

29. **hvid.** Fredag. **Jesu Hjerter fest**. (s). 1. L.: 5. Mos. 7,6-11. Salme 103,1-2. 3-4. 6-7. 8 + 10. R. v. 17: Herrens miskundhed varer fra evighed til evighed over dem, der frygter ham. 2. L.: 1. Joh. 4,7-16. Ev.: Matt. 11,25-30. **Gl. Cr. Særl. pf.**

30. **rød.** Lørdag. **Peter og Paul, apostle** (s). 1. L.: Ap. G. 12,1-11. Salme 34,2-3. 4-5. R. v. 5: Herren friede mig fra alle mine rædsler. 2. L.: 2. Tim. 4,6-8. 17-18. Ev.: Matt. 16,13-19. **Gl. Cr. Særl. pf.**

1. **grøn.** 13. alm. søndag. 1. L.: 2. Kong. 4,8-11. 14-16a. Salme 89,2-3. 16-17. 18-19. R. v. 2a: Om Herrens nåde vil jeg evigt synge. 2. L.: Rom. 6,3-4.8-11. Ev.: Matt. 10,37-42. **Gl. Cr. Alm. S. pf.** (I Ps.).

Kollekt af Peterspenge.

2. **grøn.** Mandag i 13. alm. uge. L.: Amos. 2,6-10. 13-16. Ev.: Matt. 8,18-22. (I Ps.).

3. **rød.** Tirsdag. **Thomas, Apostel** (f). L.: Ef. 2,19-22. Ev.: Joh. 20,24-29. **Gl. Ap. pf.**

4. **grøn.** Onsdag i 13. alm. uge. L.: Amos. 5,14-15. 21-24. Ev.: Matt. 8,28-34. Eller: **hvid.** **Elisabeth af Portugal**. († 1336). (I Ps.).

5. **grøn.** Torsdag i 13. alm. uge. L.: Amos. 7,10-17. Ev.: Matt. 9,1-8. Eller: **hvid.** **Antonius M. Zacharia**, præst († 1539). (I Ps.).

6. **grøn.** Fredag i 13. alm. uge. L.: Amos. 8,4-6. 9-12. Ev.: Matt. 9,9-13. Eller: **rød.** **Maria Goretti**, jomfru og martyr († 1902). (I Ps.).

7. **grøn.** Lørdag i 13. alm. uge. L.: Amos. 9,11-15. Ev.: Matt. 9,14-17. Eller: **hvid.** **Guds Moders Lørdagsmesse**. (III Ps.).

8. **grøn.** 14. alm. søndag. 1. L.: Zak. 9,9-10. Salme 145, 1-2. 8-9. 10-11. 13cd-14. R. v. 1: Evigt og altid vil jeg love dit navn, min Gud, min Konge. 2. L.: Rom. 8-9. 11-13. Ev.: Matt. 11,25-30. **Gl. Cr. Alm. S. pf.** (II Ps.).

9. **rød.** Mandag i 14. alm. uge. **Villehad**, martyr († 1572) (m). L.: Hos. 2,16. 17b-18. 21-22. Ev.: Matt. 9,18-26. (II Ps.).

10. **rød.** Tirsdag. **Knud Konge**, martyr, Kongeriget Danmarks værnehelgen († 1086) (f). **For Færdøerne og Grønland** (m). L.: Es. 6,1-8. Ev.: Matt. 10,24-33. **Gl. Særl. pf.**

11. **hvid.** **Benedikt, Abbed**. Europas værnehelgen († 547) (f). L.: Ordspr. 2,1-9. Salme 34,2-3. 4-5. 6-7. 8-9. 10-11. R. v. 2a: Jeg vil love Herren til hver en tid. Ell. v. 9a: Smag og se, at Herren er god. Ev.: Matt. 19,27-29. **Gl. særl. pf.**

12. **grøn.** Torsdag i 14. alm. uge. L.: Hos. 11,1b. 3-4. 8c-9. Ev.: Matt. 10,7-15. Eller: **hvid.** **Kjeld**, præst († 1150). (II Ps.).

13. **grøn.** Fredag i 14. alm. uge. L.: Hos. 14,2-10. Ev.: Matt. 10,16-23. Eller: **hvid.** **Henrik** († 1204). (II Ps.).

14. **grøn.** Lørdag i 14. alm. uge. L.: Es. 6,1-8. Ev.: Matt. 10,24-33. Eller: **hvid.** **Kamillus af Lellis**, præst († 1614). Eller: **hvid.** **Guds Moders Lørdagsmesse**. (II Ps.).

15. **grøn.** 15. alm. søndag. 1. L.: Es. 55,10-11. Salme 65,10abcd. 10e-11. 12-13. 14. R. Luk. 8,8: Sæden faldt i god jord og bar frugt. 2. L.: Rom. 8,18-23. Ev.: Matt. 13,1-23 eller 13,1-9. **Gl. Cr. Alm. S. pf.** (III Ps.).

16. **grøn.** Mandag i 15. alm. uge. L.: Es. 1,10-17. Ev.: Matt. 10,34 - 11,1. Eller: **hvid.** **Vor Frue af Karmel**. (III Ps.).

17. **grøn.** Tirsdag i 15. alm. uge. L.: Es. 7,1-9. Ev.: Matt. 11,20-24. (III Ps.).

18. **grøn.** Onsdag i 15. alm. uge. L.: Es. 10,5-7. 13-16. Matt. 11,25-27. (III Ps.).

19. **grøn.** Torsdag i 15. alm. uge. L.: Es. 26,7-9. 12. 16-19. Ev.: Matt. 11,28-30. (III Ps.).

20. **hvid.** Fredag i 15. alm. uge. **Torlak**, biskop († 1193). (m). L.: Es. 38,1-6. 21-22. Ev.: Matt. 12,1-8. (III Ps.).

21. **grøn.** Lørdag i 15. alm. uge. L.: Mika 2,1-5. Ev.: Matt. 12,14-21. Eller: **hvid.** **Laurentius af Brindisi**, præst og kirkelærer († 1619). Eller: **hvid.** **Guds Moders Lørdagsmesse**. (III Ps.).

22. **grøn.** 16. alm. søndag. 1. L.: Visd. 12,13. 16-19. Salme 86,5-6. 9-10. 15-16a. R. v. 5a: Du, o Herre, er god og rund til at forlade. 2. L.: Rom. 8,26-27. Ev.: Matt. 13,24-43 eller 13,24-30. **Gl. Cr. Alm. S. pf.** (IV Ps.).

23. **hvid.** Mandag i 16. alm. uge. **Birgitta**, ordenssøster

(† 1373). (m). L.: Mika 6,1-4. 6-8. Ev.: Matt. 12,38-42. (IV Ps.).

24. **grøn.** Tirsdag i 16. alm. uge. L.: Mika 7,14-15. 18-20. Ev.: Matt. 12,46-50. (IV Ps.).

25. **rød.** Onsdag. **Jakob**, Apostel (f). L.: 2. Kor. 4,7-15. Ev.: Matt. 20,20-28. **Gl. Ap. pf.**

26. **hvid.** Torsdag i 16. alm. uge. **De hellige Joakim og Anna**, jomfru Marias forældre. (m). L.: Jer. 2,1-3. 7-8. 12-13. Ev.: Matt. 13,10-17. Eller: (hl. J. og A.). L.: Sir. 44,1. 10-15. Ev.: Matt. 13,16-17. (IV Ps.).

27. **grøn.** Fredag i 16. alm. uge. L.: Jer. 3,14-17. Ev.: Matt. 13,18-23. (IV Ps.).

28. **hvid.** Lørdag i 16. alm. uge. **Martha** (m). L.: Jer. 7,1-11. Ev.: Matt. 13,24-30. (IV Ps.).

29. **grøn.** 17. alm. søndag. 1. L.: 1. Kong. 3,5. 7-12. Salme 119,57 + 72. 76-77. 127-128. 129-130. R. v. 97a: Hvor elsker jeg dog din lov, Herre. 2. L.: Rom. 8,28-30. Ev.: Matt. 13,44-52 eller 13,44-46. **Gl. Cr. Alm. S. pf.** (I Ps.).

30. **grøn.** Mandag i 17. alm. uge. L.: Jer. 13,1-11. Ev.: Matt. 13,31-35. Eller: **hvid.** **Peter Chrysologus**, biskop og kirkelærer († 451). (I Ps.).

31. **hvid.** Tirsdag i 17. alm. uge. **Ignatius af Loyola**, præst († 1556). (m). L.: Jer. 14,17-22. Ev.: Matt. 13,36-43 (I Ps.).

Bønnens apostolat

I juli beder vi for:
Kirkens indsats for både troen og retfærdigheden.
Sejr over sult i verden.

Flere katolske præstekandidater

(KNA) – Antallet af katolske præstekandidater er fra 1976-1981 vokset cirka 54% i Latinamerika, med cirka 43% i Afrika og med cirka 19% i Asien. Efter hvad en international arbejdsgruppe under ledelse af præsidenten for

Missio-Aachen, prælatur **Wilhelm Wissing** oplyser, er situationen med tilgang af præstekandidater næsten konstant i Europa, mens antallet i Nordamerika er faldet med cirka 20%.

Bønnens apostolat

I juni beder vi for:
Familiernes indvielse til Jesu Hjerter og Maria
En frugtbar dialog mellem religionerne i Indien

Studenterprotest mod biskop Romer

Rio de Janeiro (KIPA) - Studenterne fra det teologiske fakultet ved Rio de Janeiros pavelige universitet har i et offentligt brev protesteret mod, at to af deres professorer har fået frataget deres ret til at undervise. Det drejer sig om servitten professor *Clodovis Boff* og franciskaneren professor *Antonio Moser*. Rio de Janeiros ærkebiskop, kardinal *Eugenio de Araujo Sales* beskylder de to befrielsesteologer for i deres undervisning at have benyttet marxistiske analyser.

Studenterne fastholder i deres brev til kardinalen,

at ifølge den nye kirkelov skal der, inden der træffes en sådan forholdsregel, finde en dialog sted, hvad der ikke har været tilfældet i den foreliggende sag.

Også den brasilianske bispekonference har protesteret mod kardinalens afgørelse. Den støtter blandt andet sin protest på, at Antonio Moser er medlem af den dogmatisk-kommission, paven ønskede og i denne egenskab har forfattet en artikel »Undervises der i dag i Brasilien i moral?« Kommissio- nen har udtrykkeligt billi- get denne artikel, betoner bispekonferencen.

Biskop Romer om afskedigelsen af de to professorer

Fribourg (KIPA) - *Karl Josef Romer*, den 52-årige ærkebiskop i Rio de Janeiro og ansvarlig i universitetsspørgsmål, har erklæret, at retssagen mod de to professorer er delvis gået gennem ham. I anledning af et besøg i Svejts kritiserer han KIPA-meddelelsen af 18. april om *Clodovis Boffs* og *Antonio Mosers* afskedigelse fra det teologiske fakultet i Rio de Janeiro. Han erklærer, at adskillige enkeltheder er forvrængede.

Genansættelse mulig

Biskoppen bekræfter, at *Clodovis Boff* og *Antonio Moser* faktisk er blevet afskediget. De har fået en skriftlig erklæring om, at spørgsmålet om deres afskedigelse kan tages op igen, hvis al tvivl angående deres læregerning kan op- høre.

Biskop Romer har personligt meddelt studenterne ved det teologiske fakultet grundene til afskedigelsen. Flertallet af studenterne har derefter nægtet at deltage i det følgende møde. Restgruppen har forfattet et brev, som anonymt er tilsendt mange biskopper.

Både kardinal *Araujo* og ærkebiskop *Romer* har korresponderet og talt med de to professorer. Denne dialog har strakt sig over to år.

Endvidere erklærer *Romer*, at Antonio Mosers artikel »Hvordan arbejdes der i dag i moralteologien?« ikke kan accepteres af den biskoppelige kommission for troslære. Denne hævder, at A. Moser kun kan tale for sin egen person. Artiklen er en af grundene, men ikke den eneste grund til afskedigelsen, siger ærkebiskop *Romer*.

Også positive træk i udviklingen inden for Latinamerikas kirke

Rom (KIPA) - Den pavelige kommission for Latinamerika har ved sit sidste årsmøde konstateret en række positive træk i udviklingen for kirken i Latinamerika.

Blandt de positive ting er specielt en tydelig vækst

i tilgangen til prærestudiet og til forskellige ordenssamfund. Endvidere en levende ungdoms- og familiesjælesorg, flere og flere stiller sig på de fattiges side, og hele det kirkelige fællesskab er åbent over for problemer-

En evangeliserende teologi, som henvender sig til folket, og som vil virke i folkets konkrete situation, kan ikke se bort fra den kulturelle og sociale sammenhæng, siger Karl Rahner bl.a. om befrielsesteologien. Billedet herover giver et indtryk af visse befolkningsgruppers hårde virkelighed i Brasilien. Unge sorte brasilianere er af en hvid politimand sammenbundet med strikker om halsen, før de på åben gade føres til nærmeste politistation. Billedet er blandt det anklagemateriale, som franciskanerpateren Beda Vickermann sidste år fremlagde for den brasilianske regering som bevis på, at man stadig tillader slavemetoder. Det blev iøvrigt gengivet på plakater i bispedømmet Nova Iguacu under »Kampagnen for broderskab« i 1983. Foto: KNA.

De brasilianske teologi-professorer Leonardo og Clodovis Boff svarer på Kardinal Ratzingers kritik

Rio de Janeiro (KIPA) - *Leonardo* og *Clodovis Boff* hævder i deres svar på kardinal *Ratzingers* dokument om befrielsesteologien, at denne teologi hverken har *Karl Marx* til far eller til fadder. De to brødre betoner befrielsesteologiens kirkelighed. Den ønsker at anvende den overleverede tro på den tredje verdens konkrete situation. Man har benyttet sig af marxistisk filosofi for at gøre teologiske grundbegreber som f.eks. »de fattige«, »histo-

rien«, »folket« konkrete og livsnære, uden at de derved mister deres egentlige bibelske betydning.

Ansvarlig kirkelig teologi

Også befrielsesteologerne taler om nåde og synd, tro og vantro, omvendelse og bøn. Hvis man slår dette hen som sproglig taktik, stempler man befrielsesteologerne som hyklere og frakender dem troen.

Brødrene Boff påpeger befrielsesteologiens dybe

kirkelighed, som ikke er et resultat af akademiske studier, men opbygget i nær kontakt med det kirkelige liv.

Hvis der i befrielsesteologien findes skæve og forenkede opfattelser, er de kun fåtallige og repræsentanter ikke hovedstrømningen i denne teologi.

Således er befrielsesteologerne ganske vist i overensstemmelse med kardinal *Ratzinger*, men de vil næppe genkende sig i hans beskrivelse af befrielsesteologien. Alligevel er de parate til at acceptere kardinalens advarsler mod misforståelser, fordi de netop ønsker at virke for en ansvarlig kirkelig teologi uden dobbelttydighed.

Brødrene Boff udtrykker dog også deres bekymring for, at kardinal *Ratzingers* dokument hos de mennesker, som er imod enhver samfundsendring, bliver til et politisk instrument, som forøger de fattiges lidelser, bagvasker kirken og bespøtter Guds navn.

Clodovis Boff (født 1944) tilhører serviterordenen, og hans bror, *Leonardo* (født 1938) er franciskaner.

Strid med ærkebiskop Sales

Clodovis Boff ligger for øjeblikket i strid med ærkebiskoppen af Rio de Janeiro, *Eugenio de Arra- ujo Sales*. Kardinal *Sales* fratog ham og moralteologen, *Antonio Moser* retten til at undervise ved det pavelige universitet i Rio de Janeiro, fordi de havde brugt marxistiske grundbegreber.

Kardinalens afgørelse accepteres ikke af alle brasilianske biskopper, og den har fremkaldt voldsom protest blandt studenterne. Foruden de to teologer er fem andre docenter afskediget fra ursuline- rindernes teologiske fakul- tet i Rio.

Disse forholdsregler menes at være sket på baggrund af kardinal *Ratzingers* dokument om be- frielsesteologien.

Gustavo Gutierrez håber på en dialog med Ratzinger

Lima (KIPA) - For 15 år siden grundlagde Gustavo Gutierrez en ny teologisk retning i Montevideo. Han udgav her sit kortfattede skrift »Hacia una teologia de la liberacion« - På vej til en befrielsesteologi.

I et interview med det italienske tidsskrift »Il Regno« har han forsvaret sig mod kardinal Ratzingers kritik af befrielsesteologien. Gutierrez beto-

ner, at han er overbevist om, at en åben og afslappet dialog med kardinalen kan opklare mange misforståelser. Han understreger, at befrielsesteologien bundet dybt i kirkens mission.

Dens mål er, at få de kristne til i evangeliets ånd at optræde mere aktivt og udadvendt over for samfundets problemer. Befrielsesteologien benytter sig

af samfundsvidenskaben til forståelse af virkeligheden. Men den bruger ikke udelukkende en marxistisk analyse.

Nogle befrielsesteologer er sikkert kommet ud i overdrivelser og tvetydige fortolkninger, men det er ikke normen for denne teologi. Vi stiller os på de fattiges side, ikke på grund af en samfundsanalyse, men fordi vi tror på Gud i fællesskab med kirken, siger Gustavo Gutierrez.

»katolsk orientering« har bragt en dobbeltside om befrielsesteologi i nr. 16 den 13. oktober 1982.

Kardinal Lorscheider kræver jordreform i Brasilien nu

Kravet med på dagsordenen for den brasilianske biskpekonferences møde i Sao Paulo

Brasilien (KIPA) - Kardinal Aloisio Lorscheider kræver en øjeblikkelig omfattende jordreform. Det er absolut nødvendigt, at der foretages gennemgribende forandringer m.h.t. ejendomsretten til jorden, så forskellen mellem rig og fattig formindskes.

Kardinalen og ærkebiskoppen for det nord-østli-

ge brasilianske bispedømme Fortaleza skriver dette i et udførligt dokument under titlen »Nordøsten, en udfordring til den brasilianske kirkes evangeliseringskald«. De ca. 50 brasilianske biskopper skal tage dette problem op på deres generalforsamling i Itaici i forbundsstaten Sao Paulo.

Lorscheider mener, at det ikke er den årelange tørke, der udelukkende er skyld i problemerne. Jorden ejes af ganske få godsejere, som misbruger deres magt på grusom vis og er skyld i massernes elendighed.

Ussel fattigdom, sult, prostitution

Ca. 24 millioner lever ifølge kardinalen i ussel fattigdom og har ingen mulighed for at ændre deres uværdige forhold. Sult, tiggeri, kamp for at overleve i slumkvarterer, prostitution, kulturel og samfundsmæssig undertrykkelse, uselvstændighed, usikkerhed og vold, det er livet for dem. Hvis ikke der sker en forandring i allernærmeste fremtid, trues et helt folk

Kardinal Aloisio Lorscheider: Brasiliens jord ejes af ganske få, der udnytter masserne.

med udslettelse, hedder det i dokumentet.

Helder Camara, ærkebiskop i Olinda og Recife talte om håbet og om et stabilt samfund i harmonisk udvikling i sin påskegenudstjeneste, hvor 30.000 mennesker havde samlet sig på Recifes stadion. Han tændte en fakkel som symbol på opstandelsen og sagde, at også menneskene i Nordøsten engang ligesom Kristus vil genopstå.

Karl Rahners forsvar for Gutierrez

Lima (KIPA) - To uger før sin død den 30. marts i Innsbruck, fremsatte Karl Rahner et forsvar for Gustavo Gutierrez, befrielsesteolog i Lima. En del af biskopperne i Peru kræver en officiel fordømmelse af den befrielsesteologi, som Gutierrez går ind for. De ønsker at sætte en stopper for hans undervisning på universitetet i Lima.

Også kardinal Joseph Ratzinger, præfekt for den romerske trosrådgivning har for nylig på et møde med de latinamerikanske biskopper i Bogota vendt sig imod indsnævring af troen ved hjælp af marxistiske udlægninger

og befrielsesteologiens ideer. Han anbefaler en kritisk gennemgang af visse befrielsesteologers opfattelse. (Omtalt i »katolske orientering« nr. 8 i år.

I sit brev af den 16. marts til kardinal Juan Landazuri Ricketts, ærkebiskop af Lima, afviser Karl Rahner klart en eventuel fordømmelse af Gutierrez' befrielsesteologi. Han føler sig forpligtet til at udtrykke sin store agtelse for Gustavo Gutierrez' teologiske arbejde og tilføjer, at han er overbevist om, at Gutierrez' teologi er i overensstemmelse med kirkens lære.

Karl Rahner mener, at

han selv sandsynligvis er lige så omstridt som Gustavo Gutierrez, og at denne for øvrigt er ganske klar over sin begrænsede betydning inden for den verdensomspændende katolske teologi. Men han er også - og med rette, siger Karl Rahner - overbevist om, at man inden for den latinamerikanske kirke må høre de fattiges stemme i teologien. En teologi, som henvender sig til folket og ønsker at virke i dets konkrete situation, kan ikke se bort fra den kulturelle og sociale sammenhæng.

K. Rahner henviser til, at der findes forskellige

skoler inden for vor tids teologi. Sådant har det altid været. Også i middelalderen og baroktiden har man haft og accepteret mangfoldighed i den katolske teologi. Og Rahner betoner, at det vil være beklageligt, hvis denne berettigede pluralisme blev indskrænket væsentligt ved administrative indgreb. En fordømmelse af Gustavo Gutierrez ville have meget negative følger for den atmosfære, som er nødvendig for at en evangeliserende teologi kan trives.

Præster i Svejts drøfter deres kald op til pavebesøget

Fribourg (KIPA) - Som forberedelse til pavens besøg i Svejts i pinseugen mødtes midt i marts 40 præster fra hele Svejts med deres biskopper for at drøfte spørgsmålet, hvad det betyder i dag at leve som præst. En række lignende møder har fundet sted i 1969, 1972 og sidst i 1977.

Genoprettelse af tabt tillid

Mødet fandt sted i franciskanernes hus i Dulliken og var grundigt forberedt gennem de svar, der var indløbet på et spørgeskema, som var udsendt til alle præsteråd og sammenlutninger af katolske præster.

Præsterne konstaterede med glæde, at en samtale

mellem præster og biskopper giver resultat i Svejts, og håber nu på, at også en samtale med paven bliver frugtbar.

Under behandlingen af spørgsmålet, hvad det indebærer at leve som præst i dag, blev især følgende emner drøftet:

- Genoprettelsen af den tabte tillid, som lammer mange præster i deres arbejde.

- Den mangelfulde interne kommunikation i kirken.

- Vatikanconcilets bilde af kirken og den kirkelige virkelighed.

- Lægefolkets ansvar.

- Verdenspræsternes åndelige liv og tilhørsforhold.

Torsdag den 3. maj ankom pave Johannes Paul II til den sydkoreanske hovedstad Seoul, som var den første station på hans 10-dages rejse til Østasien og Oceanien. Billedet herover er fra Kimpo lufthavnen, hvor paven bydes velkommen af Sydkoreas præsident Chun Doo Hwan og Seouls ærkebiskop, kardinal Stephen Kim.

Billedet til højre er taget mandag den 7. maj i Port Moresby lufthavnen på Ny Guinea. Paven hilser på et medlem af en dansertrup fra Makeo-stammen. Forinden

havde danserne udført en traditionel velkomstdans i nationaldragter med røde fjer.

Pavens rejse omfattede også Salomonøerne og Thailand. I løbet af sommeren og efteråret rejser paven til Svejts (12.-17. juni) og Canada (9.-20. september). Rejsen til Svejts vil få særlig økumenisk karakter med besøg hos Kirkernes Verdensråd og det økumeniske center i Genève. Det er 15 år siden, at den katolske kirkes overhoved aflægger besøg i disse to institutioner. Foto: KNA.

Den franciskanske lægorden får overrakt deres nye ritualer

Generalassistent P. Fonck besøger Danmark

På Den franciskanske Lægordens, OFS, generalkapitel afholdt i dagene 27. april-3. maj i Madrid er Manuela Mattioli fra Venezuela blevet genvalgt som ordenens præsident for de kommende 6 år. Manuela Mattioli har ledet OFS siden ordenen efter Det andet Vatikankoncil overgik til lægmandsledelse, og hendes indsats for anerkendelsen af lægfolkets apostolat nyder respekt i vide kredse også uden for OFS. På kapitlet i Madrid blev det således officielt meddelt, at Manuela Mattioli var blevet udpeget som medlem af Det pavelige Råd for Lægfolk.

Nye ritualer

Foruden valg af præsident skulle der på kapitlet også vælges en vicepræsident og et præsidium, ligesom kapitlet skulle godkende de nye vedtægter for den internationale forsamling. Et højdepunkt på kapitlet var imidlertid den officielle overrækkelse af teksten til de nye ritualer for lægordenen. Disse ritualer, som nu er stadfæstet af Kongregationen for Sakramenterne og Gudstjenesten, har været mange år undervejs, og et bemærkelsesværdigt punkt i det nye profesritual er, at det ikke længere er en præst, men præsidenten for det frateritet, hvori det nye

medlem optages, som på kirkens vegne modtager ordensløftet. Der kræves stadig, at en franciskanerpræst er til stede ved profesaflæggelsen som kirkens og franciskanerordenens vidne, men ordensløftet aflægges ikke til ham.

Lægfolkets apostolat - en modningsproces

Det nye ritual for aflæggelsen af profes i OFS har vide perspektiver, og der har fundet overordentlige store diskussioner sted forud for vedtagelsen og stadfæstelsen af ritualer. Det er en historisk begivenhed, at det hermed overdrages en lægorganisation med ordensstatus i kirken selv at modtage ordensløftet, og såvel i gejstlige som i lægfolks kredse har der været nogen uro og skepsis om-

kring dette spørgsmål. Godkendelsen af ritualer er imidlertid en logisk videreførelse af de principper, der ligger bag omstruktureringen af OFS siden Andet Vatikankoncil.

Mens Lægordenen i århundreder har haft en usikker status, har den siden koncilene understreget sin karakter af lægorden. Dette har i særlig grad været muligt, fordi koncilene netop har lagt stor vægt på at fremme lægfolkets eget apostolat og give det den værdighed tilbage, som det besad i kristendommens første tid. For Den franciskanske Lægorden har denne holdningsændring til lægfolkets apostolat betydet en nyorientering med hensyn til ordenens funktion og virke, som blandt andet har givet sig det praktiske udslag, at ordenen har overtaget ledelsen af sine egne anliggender.

Det nye ritual er betydningsfuldt af to grunde: Det er en bekræftelse på, at OFS har en selvstændig

status inden for den franciskanske ordensfamilie, og ligeledes er det en bekræftelse på, at lægfolk anses for modne til at tage ansvaret for modtagelsen af ordensløftet på kirkens vegne.

Besøget i Danmark

OFS i Danmark har modtaget officielt besøg for første gang siden Det andet Vatikankoncil.

I dagene 30. marts-9. april aflagde generalassistent p. Benet A. Fonck O.F.M. officielt besøg hos OFS i Danmark. P. Fonck besøgte alle ordenens grupper, og alle steder talte han om betydningen af den franciskanske livsstil som noget, der står i modsætning til normerne i det afkristnede samfund, der omgiver os. Han understregede, at lægordenens opgave er den samme som Brødrenes og den samme som den, krucifikset i San Damiano pålagde Frans, nemlig at genopbygge kirken og en Gudsorienteret livsholdning.

P. Fonck påpegede, at

det mest væsentlige træk i den franciskanske måde at stræbe efter dette mål på er ved opbyggelsen af et ægte fællesskab. »Det franciskanske kald, hvad enten det er et kald til Brødreordenen, Klarisserne eller Den franciskanske Lægorden, er altid et kald til et fællesskab«.

Under sit ophold fik p. Fonck en samtale med generalvikar Ib Andersen om de kirkeretlige forhold for OFS i Danmark, og p. Fonck besøgte endvidere franciskanerbrødrene i Nakskov, hvor man lagde sidste hånd på en revision af oversættelsen til den nye Leveregel.

Marianne Powell

Nødvendigt med nøjagtige informationer

Rom (KIPA) - Uden kommunikation og uden dialog kan der efter pave Johannes Paul II's mening ikke eksistere fred. Da paven for nylig talte til 250 medlemmer af »Den europæiske Radiounion« (UER), opfordrede han dem til at være »sandhedens tjener, frihedens forsvarer og fredens bygmestre«.

I sin tale til plenarmødets deltagere pegede paven på, hvor nødvendigt det er med nøjagtige informationer, gensidig sandfærdig oplysning og en stærk bevidsthed om de verdensomfattende problemer. Dette arbejde er efter Johannes Paul II's mening aldeles nødvendigt og hænger sammen med det almindelige ønske om fred, som bliver stærkere og stærkere både hos det enkelte menneske og hos folkeslagene.

Det var efter indbydelse fra Vatikanets radio, der er medstifter af unionen, at denne holdt sit plenarmøde inden for Vatikanets mure. Unionen blev grundlagt i 1950 som afløser for »Den europæiske Radiounion«. Den er en forening af radio- og fjernsynsorganisationer og ønsker at fremme samarbejdet mellem sine egne medlemmer og med lignende organisationer. I alt er 80 radio- og fjernsynssystemer fra 31 forskellige lande repræsenteret i »UER«, der har sit hovedsæde i Genève. 74 organisationer fra cirka 50 lande er tilsluttet, og de 250 medlemmer, der deltog i plenarmødet i Rom, repræsenterede 27 forskellige lande.

Foredragsaftener i Søborg

Med disse linjer vil jeg henlede opmærksomheden på en række foredragsaftener, som i den kommende vintersæson afholdes i Johanneskirken i Søborg.

Vi har med sand dødsforagt tilrettelagt et program, som strækker sig fra oktober i år og indtil onsdag efter påske næste år.

Følgende emner vil blive behandlet:

Vor egen katolske tro; andre trossamfund (ved repræsentanter for disse); vore ordenssamfund; glæ-

den ved at være katolik. Disse arrangementer finder sted om onsdagen, hvor der er aftenmesse kl. 19.00 og derefter foredrag, samtale og (selvfølgelig) kaffebord. Alle er meget velkomne!

Omkring midten af august vil der til alle sognekirker i hovedstadsområdet blive udsendt en lille folder med nærmere oplysninger vedr. disse arrangementer.

Med venlig hilsen og på gensyn i Johanneskirken

Peter Nissen, sognepræst

Tag på ungdomslejre i England

- du kan endnu nå at tilmelde dig

D.U.K.s ungdomslejre i år vil blive holdt i London og på Themsen fra Kingston til Oxford. I London vil vi bo hos father Michael Hollings i præstegården ved St. Mary of the Angels-kirken i Bayswater. Father Hollings er en meget kendt person, som har været TV-præst, kappellan i Oxford og sognepræst i forskellige kirker, blandt andet i Southall,

Middlesex, som har et af de største koncentrationer af indvandrere i England. Jeg voksede op i Southall, men kan næsten ikke genkende det nu. Vi håber, vi kan besøge kirken og området der og høre nærmere om, hvordan det er at leve i et så blandet miljø.

Kan Danmark eller en del heraf nogensinde komme til at være sådan?

Tænk på det. Kan vi lære noget?

I London har father Hollings altid mange unge mennesker fra forskellige lande boende, og vi er også velkomne. Vi vil høre lidt om vores kirkes historie i England og også besøge Canterbury, som for alle kristne i England altid har været et valfartssted.

I den anden uge vil vi sejle på Themsen i to store motorbåde og midt på ugen vil vi lægge til i Oxford, hvor father Hollings vil give os nogle introduktioner.

Det hele tegner til at blive en spændende og interessant ferie og en helt anderledes måde at besøge London på.

Datoen er fra den 6.-22.7. 84, og ferien koster 2.850 kr., som lyder lidt voldsomt for en D.U.K.-tur, men alt er dækket undtagen mad på Englandsbåden fra Esbjerg til Harwich og retur. Er du interesseret så kontakt D.U.K.s sekretariat så hurtigt som muligt. Hvis der er økonomiske problemer, og du gerne vil være med, så kontakt sekretariatet alligevel, måske er der hjælp at få.

Så, hvad med at tage på ungdomslejre i England i år?

May Weber Nielsen
lejrchef

Nordsjælland graver brønde i Afrika

I år er det 23. gang vi holder loppetorv på Nordvangsgård, Bistrup Byvej 4, i Bistrup søndag den 3. juni kl. 11-16.

Loppetorvet er således blevet en fast tradition, og det er ligeledes blevet en tradition, at denne dag samler mange mennesker ved vore boder og i det til lejligheden indrettede cafeteria.

Vi har hvert år glædet os over at kunne sende mellem 30- og 40.000 kroner til forskellige humanitære formål og i år er det af menighederne i Birkerød, Helsingør, Hillerød og Hørsholm blevet besluttet, at det indsamlede beløb skal anvendes til at grave brønde til nødlidende landsbyer i Afrika.

Betingelsen for et godt

resultat er, at vort loppetorv har meget at sælge. Vi modtager derfor med glæde brugbare effekter på Nordvangsgård, eller vi kommer og henter f.eks. beklædning, bøger, isenkram, frimærker eller møbler (blot ikke hårde hvidevarer). Vi beder blot om en opringning på et af følgende telefonnumre: Birkerød: Frankel 02-95 75 75, Hørsholm: Borup 02-86 22 88, Hillerød: Ruhoff 02-32 36 40.

Endelig beder vi alle familier afsætte søndag den 3. juni til en hyggelig udflygt til vort loppetorv. Det er også blevet en tradition, at vi har godt vejr, og ellers går vi bare indenfor.

Jacob Muiser

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det - og det kan gøres på en primært attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00

Brutto ca. 5,8 kg		
Dansk skinke 900 g	Laverpostej 200 g	
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g	
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g	
Spiseolie 1 ltr.	Te 100 g	
Smelteost 200 g	Sukker 1000 g	

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker - mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling. Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres enten ved en opringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVN ApS

Boe Jansen

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____ Klip af og send til _____

Scanpakket ApS
Dampplægevej 8
2100 København Ø

Stillinger tilbydes

Pædagog

Til den selvejende institution Børnehaven Fredsholm søges til 1. juni eller 1. august (børnehaven har lukket i juli måned) en 20 timers pædagog - fortrinsvis eftermiddage - med mulighed for vikartimer.

Børnehaven er normeret til 60 børn fordelt i 3 grupper - i en ældre villa med stor have.

Ansøgningen, vedlagt kopi af uddannelsesbevis og referencer sendes til lederen Sr. Mamertis Lampert, Bistrup Byvej 18, 3460 Birkerød, tlf. 02-81 03 78.

Møder og arrangementer

Årets loppemarked

Markedsstemning med mange boder, cafe-teria, is- og pølsebod, nybagte pandekager, gøgleroptræden.

Nordvanggård, Bistrup Byvej 4, Birkerød. Søndag den 3. juni 1984 mellem kl. 11 og 16. Fri entre.

Sct. Mariæ Kirke

Der afholdes stort Caritas loppemarked søndag den 3. juni på Marielystvej 16, Frederiksberg (bus 1 og S.tog C til P. Bangsvej St.). Overskuddet går ubeskåret til St. Camillus Hospital, Molasut, Indien. Cafeteriet med kaffe, håndmadder, sodavand m.m. Åben fra kl. 10-16.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund

Den årlige fælles sommertur for klubber og medlemmer øst for Storebælt finder sted 2. pinsedag den 11. juni. Turen går til Maribo og Knuthenborg Safari-park. Aftrejse kl. 7 præcis fra Hovedbanegården med bus (holder overfor Tivoli, Bernstorffsgade). Pris for medlemmer kr. 90.-, unge u. uddannelse, pensionister og børn kr. 45.-, ikke-medlemmer kr. 115.-. Der henvises til opslag i kirkerne og radioens program 3 tirsdage kl. 16.55. På gensyn.

Klubbestyrelserne.

Sankt Knud Lavard valfart

Valfarten finder i år sted søndag den 17. juni.

Kl. 10.00: Højmesse i katolsk kirke, Ringsted. Derefter medbragt frokost i skolen. Drikkevarer kan købes.

Kl. 13.00: Afgang til Haraldsted kirke.

Kl. 13.30: Procession til kapelruinen, hvor der holdes andagt.

Kl. 14.00: Afgang til sankt Bendts kirke i Ringsted.

Kl. 15.00: Kaffe i katolsk skole.

Bilister med ledige pladser bedes anmelde dette til undertegnede.

Kjeld Geertz-Hansen, Rygårdsvænget 1, 2900 Hellerup, tlf. 01-62 36 28 (bedst kl. 11-12).

Mini-markedet ved Sct. Ansgar Kirke

finder sted søndag den 19. august. Vi har brug for medhjælper! Kom til planlægningsmøde torsdag den 7. juni kl. 19 i præstegården.

Mini-marketaudvalget.

Skt. Bendts Kapel Rudkøbing

Lukket indtil videre på grund af restaurering.

Skt. Norberts-stævne i Vejle

Lørdag den 11. august

Menighedene i Vejle, Herning, Horsens og Silkeborg indbyder til jubilæumsstævne i Vejle.

Vi fejrer 850-året for ordensstifteren Skt. Norberts død i 1134, 850-året for grundlæggelsen af klosteret Averbode samme år og endelig 150-året for dets genrejsning i 1834 efter ødelæggelsen under den franske revolution.

Programmet byder bl.a. på følgende: Fest-tale af biskop Martensen om Danmarks pastorale situation, fællessang, festtale af Averbodes 50. abbed Edward K. Stappers om præmonstratenser-ordenens indsats i Danmark. Specielt program for børn og unge. Fælles frokost (madpakke medbringes). Stævnet slutter med festmesse kl. 16 i Skt. Norberts kirke.

Det sker på Magleås

Fretdag den 1. til søndag den 3. juni. Familie weekend - lukket møde.

Torsdag den 14. til fredag den 15. juni. Rådet for uddannelse og erhvervsvejledning afholder møde.

Retræte på Dalum Kloster

For herrer afholdes retræte i tiden mandag eftm. den 27. aug. til lørdag morgen den 1. sept. Retræteleder er pater Paul Marx OMI, København og emnet er: Sandheden skal frigøre jer. Johs.8,32.

Pris for ophold med eneværelse er kr. 600,00 + tilmeldelsesgebyr, kr. 75,00, som kan indbetales på postgiro 1 36 29 76, Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense SV. Der ydes tilskud til opholdet.

Retræte-udvalget:

C. P. Tonti, København. Edv. Gothen, Svendborg. Børge Blans, Silkeborg. Børge Ollendorff, Kolding. Jens H. Simonsen, Dalum Kloster.

Syng med

- nye og »gamle« sangere

i koret v. Kirkedagen på Ledreborg søndag den 2. september. Vær med til at gøre messen og andagten festlig ved at synge/spille med i koret fra Skt. Pauls Kirke i Tåstrup. Arbejdsopgaver bl.a. dele af Kessels 71. og 78. messe og Mozart »Ave verum corpus«. Foreløbige øveaftener: onsdag den 15/8, torsdag den 16/8, mandag den 20/8, tirsdag den 21/8 og onsdag den 29/8, alle aftener kl. 19.30 i Skt. Pauls Kirkes menighedslokaler, Køgevej 162. Nærmere oplysninger: Eva Rungwald 01-51 33 96.

Kirkedagen på Ledreborg

afholdes i år søndag den 2. september. Reservér dagen.

Arbejdsgruppen.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K. Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13. Giro 4 04 39 79.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel..... kr. 4.500.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.000.-

Valfartspræst: Pater Per Waage, o.m.l.

Læger, sygeplejersker, sameritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Velfærtskomitéen

Barsehøj 25, 2900 Hellerup

Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)

eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.

telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Kuskehuset

nabo til Sostrup Slot (siden 1960 Cistercienserindekloster og refugium), ligger på 1450 m² skøn naturgrund, begrænset af skovbryn, mindre sø og vejen mellem Gjerrild og Rimsø. En stille idyl med rigt fugleliv og skovens dyr. Huset, der oprindeligt hørte under Sostrup Slot, er bygget af røde tegl og indvendig renoveret og velisoleret i 1974. Stueetagen: 100 m² beboelse rummer hall, stor vinkelstue med pejseovn, stort værelse, bad med kar, douche og toilet (gulvvarme), spisekøkken og bryggers. Dekorativ trappe i hall'en til forberedt uudnyttet tagetage. 30 m² træ-udhus med garage. 3 km til Gjerrild Nordstrand, 11 km til Grenå. Pris: 525.000. Udbetaling: 50.000. Henvendelse: Ejendomsrådgiver Dahl-Andersen, Grenå, tlf. (06) 32 22 15.

Organist, gerne amatør

søges 1. juli 1984 eller senere til Sct. Theresø Kirke, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup.

Vi søger en, der kan spille til vore hjemmester kl. 9 på søn- og helligdage. Gerne en person, der vil være interesseret i også at øve med koret, men dette er dog ingen betingelse.

Løn eller vederlag efter kvalifikationer og ydelser. - Eventuelt 1 søndag fri om måneden.

Henvendelse til formanden for menighedsrådet, Béla Hoyos, tlf. 01-20 16 88 (8-16) eller 01-62 67 14 (aften og weekend).

Radio Vaticana Program for Skandinavien

hver dag kl. 20.15-20.30 på 11.715, 9.755 og 5.965 khz på 25, 31 og 49 meter kortbølge samt 1.611 khz på 186 meter mellem-bølge.

Dansk: Første torsdag i måneden.

Finsk: Søndage og fredage.

Norsk: Mandage.

Svensk: Tirsdage, onsdage, andre torsdage og lørdage.

Forslag og kommentarer meget gerne til: Lars Rooth S.J. »Radio Vaticana« I-00120 Citta del Vaticano. Nærmere program - også for Vatikanets andre udsendelser sendes gerne efter anmodning.

Salg og service

Begravelsesforretning

ordrer alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m. Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155

Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt. Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antik indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K. Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.

Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19 onsdag og fredag kl. 10-14.

Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier. Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

Aut. el-installatør

EL MOGENS LARSEN

Registreret tlf. 6200 København 02 25 30 92 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Europaparlamentet takker biskopperne

Bonn (KIPA) - »Et opmuntrende tegn«, kalder Europaparlamentets vicepræsident *Egon A. Klepsch* den udtalelse, som kommissionen for bispekonferencerne inden for EF for nylig har fremsat.

Ganske særligt glæder Klepsch sig over biskoppernes betoning af, at »EF er mere end et økonomisk fællesskab«. Han siger, at »vort mål er et solidarite-

tens Europa, hvor byrderne bæres i fællesskab og fordeles ligeligt. Vi er os bevidst, at Europa er et kulturelt fællesskab, der bygger på kristendommens bærende moralske begreber. Det kristne menneskebillede er grundlaget for vor politik«.

Biskoppernes udtalelse er en »værdifuld og uundværlig hjælp til at træffe de rette beslutninger«, siger Klepsch.

Europaparlamentet forsvarer de katolske skoler

Vatikanet (NC) - Europaparlamentet har vedtaget at forsvare behovet for privatskoler, meddeler Vatikanets Radio. Resolutionen blev vedtaget med 118 stemmer mod 53 den 15. marts i Strasbourg.

Resolutionen fastslår forældres ret til frit at vælge, hvilken skole de ønsker deres børn skal gå

i. Endvidere skal privatskoler have ret til statsstøtte i samme omfang som offentlige skoler, og de skal have ret til at tildele elever de samme diplomer som offentlige skoler.

Europaparlamentets vedtægter er ikke bindende for de 10 repræsenterede lande.

Paven kræver påny garanti for Jerusalems status

Rom (KIPA) - Pave *Johannes Paul II* kræver påny en international garanteret status til beskyttelse af Jerusalem med dens hellige steder og samtidig en retfærdig løsning på den israelsk-palæstinensiske konflikt.

I en apostolisk skrivelse om byen Jerusalem fastslår paven de implicerede parters pligt til at finde en konkret og retfærdig løsning, som tilgodeser de forskellige interesser og forventninger.

Byen bør beskyttes effektivt af en internationalt garanteret status, så ingen diskrimineres, hedder det i pavens apostolske skrivelse. På den måde kunne man tage hensyn til den hellige karakter, Jerusalem har for jøder, kristne og muslimer.

Paven taler i sin skrivelse om den »længselsfuldt ventede og retfærdige fred«, som er Israels såvel

som enhver nations ret, og som hører med til ethvert samfunds livsbetingelser og er nødvendig for fremskridtet. Det palæstinensiske folk, der har sine »historiske rødder« i denne jord, og som har levet adspredt i årtier, har en »naturlig ret til engang igen at kunne finde et hjem og til at leve i fred sammen med de øvrige folkeslag i området«.

Tysk katolikdag i München 4.-8. juli

München (KIPA) - De tyske katolikkers 88. årlige stævne finder i år sted i München i dagene fra 4. til 8. juli. Årets tema er »Lad livet leve!«, men som andre diskussionsemner nævner programmet bl.a.: - en ny byrdefordeling i familien,

Økumenen styrket i Aalborg

Det økumeniske arbejde i Danmark har vel næppe før fået så bred en presseomtale, som da menighederne fra folkekirken, baptistsamfundet og den katolske kirke arrangerede fælles gudstjeneste søndag den 13. maj. Pater *Josef Strebin*, Skt. Mariæ Kirke er selv forbavset over den store opmærksomhed det har givet, fordi der før har været kirkevandring i byen, uden at dette har medført voldsom omtale. I alt 600, heraf 100 katolikker, deltog. Som bekendt var det 11 folkekirkepræster, der over for biskop *Henrik Christiansen* protesterede mod processionen, der afgik fra Skt. Mariæ Kirke til domkirken, Skt. Budolfi.

Den megen omtale har nu ført kirkerne nærmere hinanden i Aalborg, udtaler *Josef Strebin* til »katolsk orientering«. Efter arrangementet mødtes de deltagende præster nemlig hos biskop *Christiansen*, hvor man enedes om at intensivere samarbejdet. Vi har sporet en vis usikkerhed og uvidenhed om økumene og vil derfor invitere præsterne fra de forskellige kirkesamfund til et præstekonvent, hvor de økumeniske spørgsmål kan uddybes. Også i menighederne vil disse spørgsmål blive taget op, og man vil senere så holde et tværkirkeligt menighedsmøde. Den katolske menighed i Aalborg er i øvrigt velvilligt indstillet over for det økumeniske arbejde, siger sognepræsten.

Ringe tillid mellem blokkene på Stockholm-konferencen

Hamburg (KIPA) - Man må ikke med det samme vente positive, konkrete resultater af Stockholm-konferencen for sikkerhed og nedrustning, siger *dr. Lynn M. Hansen*, den amerikanske vicechefdele-

geret i et interview med KNA. I den første forhandlingsrunde er de forskellige meninger blevet grundigt diskuteret. Man ved nu, hvor man står.

Mellem de to blokke i øst og vest findes der for tiden kun ringe tillid. Det er dog lykkedes i beskedent omfang at skabe en vis menneskelig tillid mellem forhandlingerne. De neutrale og frie stater har udviklet egne meninger og forestillinger. De kommer nok - ifølge *Lynn M. Hansen* - til at spille en lignende rolle, som de har spillet i Madridkonferencen. Især for Sovjetunionen og dens forbunds-fæller er det vigtigt, at der er nogen, der overtager en

Banegårdsmission hjælper 177.000

Osnabrück (KNA) - I alt 177.298 mennesker er i 1983 hjulpet i banegårdsmissionen i Bremen, Büchen, Flensburg, Hamburg, Kiel, Neumünster, Osnabrück og Rendsburg. Deriblandt var der 16.198 børn under 14 år, 18.780 udlændinge og 60.186 besøgende fra Østtyskland, fremgår det af banegårdsmissionens årsstatistik fra 1983.

Blandt de mennesker, som sidste år blev hjulpet af banegårdsmissionen, var der 8.258 hjemløse mænd, 444 hjemløse kvin-

der og 239 hjemløse unge (under 18 år). Statistikken oplyser endvidere, at der blandt de hjulpede var 1.323 udvandrere eller besøgende fra de tidligere tyske østområder, 1.233 udrejsende, 12.906 handicappede og syge og 1.337 med psykiske lidelser.

I alt udleverede banegårdsmissionen 72.781 varme eller kolde drikke, 47.461 portioner tørkost, mens 3.309 fik et måltid varm mad. 5.604 blev hjulpet til overnatningsmuligheder.

Biskopper i USA støtter Reagans anti-abortpolitik

Washington (NC) - Lederne af den amerikanske bispekonference støtter *Reagans* anti-abortpolitik, men de er uenige med ham i hans Mellemamerikapolitik og hans administrative politik over for de fattige. De opfordrer Det hvide Hus til at vise større initiativ til at genoptage våbenkontrolforhandlingerne og ytrer stor betænkelighed ved opstilling af de atombærende MX-missiler. Disse synspunkter gav biskopperne udtryk

for ved en frokost med præsident Reagan og ved et informationsmøde med topembedsmænd for nylig.

Mens de priser *Reagans* stilling i abortspørgsmålet, er de »meget bekymrede over nedskæringerne, især dem, der rammer de fattige og specielt de ældre med lave indkomster samt kvinder«, sagde formanden for bispekonferencen, biskop *James W. Malone*, Ohio til journalister uden for Det hvide Hus.

Biskop *Malone* udtalte om El Salvador, at »den eneste løsning på krigen er en politisk løsning, ingen militær løsning«. Biskopperne tager afstand fra »store forstærkninger« af militærhjælpen, og de mener at militærhjælp kun bør anvendes til forsvar af menneskerettighederne.

Kardinal *Joseph L. Bernardin*, Chicago tilføjede, at »selv om vi indrømmer, at nogen militærhjælp er nødvendig i den nuværende situation«, frygter biskopperne, at der vil blive lagt for stor vægt på militære løsninger.

Ærkebiskop *John J. O'Connor*, New York, sagde, at hvis krigen i Mellemamerika forværges, »vil vi være meget bekymrede over amerikanske troppers indgriben«.

Næste nummer udsendes den 13. juni

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Brødgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Halsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Heming.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt.
Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Forskning og etik, side 2 og 7
 Økumene i Aalborg, side 5
 Pastoralrådsmødet, side 6-7
 Bøger til ferien, side 8
 Børnedigte om vand, side 9

katolsk orientering

Det er 25 år siden søstrene kom til Nordvanggaard. Mere om jubilæet og festen den 12. august på side 3.

Katolsk højskole på Magleås?

Biskoppen opfordrer til åben debat

Biskoppen ønsker åben debat i bispedømmet om en katolsk højskole på Magleås. På næste pastoralsrådsmøde i november skal man nærmere drøfte målsætning, leder, lærere, bestyrelse o.a., men i den mellemliggende periode ser biskoppen gerne, at så mange som muligt i bispedømmet tilkendegiver deres mening. Det vil betyde, at de beslutninger, der skal træffes, sker på det bedst mulige grundlag, udtalte tidligere medlem af forretningsudvalget *Poul Erik Magnussen*.

Det kan godt lade sig gøre

Et udvalg bestående af sr. *Agnes Cæcilie Jönsson* (nu udtrådt på grund af andet arbejde), *Hans O. P. Pedersen* og *Walter Dalland* har i godt et halvt år arbejdet med bl.a. mulighederne for at oprette en katolsk højskole på Magleås. Udvalget mener, at det godt kan lade sig gøre, og at det kan begrundes i:

— at loven om folkehøjskoler m.m. og bekendtgørelserne om tilskudsbetælinger og støtte til elever giver så gode muligheder, at det kan løbe rundt.

— at Magleås, der tidligere har været folkehøjskole, drevet af Mellemfolkeligt Samvirke, er godt

placeret til formålet — dels uden for bysamfund, dels så tæt ved hovedstaden, at løse lærerkræfter kan benyttes i stort omfang.

— at 32 ugers højskolevirksomhed stadig lader 20 uger »fri« til anden virksomhed, som er i overensstemmelse med vedtægterne for Magleås.

— og sidst, men ikke mindst, at perspektivet i at lave en katolsk folkehøjskole er så indlysende, at det i virkeligheden er bemærkelsesværdigt, at der ikke er mindst én.

Biskoppen ønsker personligt, at det kan blive et sted, der er åbent for alle katolikker med et særligt socialt behov: de arbejdsløse, udlændinge, der har brug for hjælp. Der er også behov for en egentlig teologisk uddannelse, sagde han. Der kom andre forslag, om at unge, som får en pause i uddannelsen, kunne benytte sig af et tilbud om katolsk højskoleophold. Andre grupper som enlige og ældre samt indvandrere blev også nævnt.

Almendannende undervisning

Iflg. lov om folkehøjskoler står der, »Folkehøjskoler tilbyder voksne elever en almindendannende undervisning og kan inden for denne give enkelte fag eller faggrupper en fremtrædende plads«. Til godkendte skoler yder staten tilskud, når der bl.a. er gennemført ét godkendt kursus af mindst 20 ugers varighed eller to godkendte kurser hver af mindst 12 ugers varighed. Til et fuldt undervisningsår kræves mindst 32 ugers godkendt undervisning, og staten yder kun støtte til elever, der deltager i et godkendt kursus af mindst 2 ugers varighed. Tilskuddet udgør 85%.

Fortsætter på bagsiden.

Befrugtede menneskeæg i frostboks

München (KIPA) - Et grænsetilfælde kalder moralteologen professor dr. *Johannes Gründel*, München den metode, der nu for første gang med succes er anvendt i Australien, hvor man har optøet nedfrosne befrugtede menneskeæg og indplantet dem i en kvindes livmoder. Professor Gründels erklæring lyder således:

Under ganske bestemte forudsætninger, der ikke skal omtales nærmere her, kan kunstig befrugtning i et reagensglas være moralsk forsvarlig, men der er stadig nogle faste mo-

ralse grænser, som det ikke er tilladt at overskride, fordi dette ville være i modstrid med opfattelsen af det kristne ægteskab og respekten for livet.

— Ægteskabelig forening i kærlighed og undfangelsen af nyt liv bør ikke helt adskilles. Dette ville være tilfældet, hvis den kunstige befrugtning skete med sæd eller med en ægcelle fra en fremmed partner, eller hvis nedfrosset opbevaret sæd fra en ægtemand benyttes efter hans død.

— Menneskeligt liv må — heller ikke i dets tidligste stadier — med vilje tilintetgøres.

Når man udtager flere ægceller til samtidig befrugtning i reagensglas forbliver indplantningen af et befrugtet æg — selv i fire- eller ottecellestadiet — ofte resultatløs, fordi det ikke optages i kvindens livmoder. For øvrigt er dette også ofte tilfældet, når det drejer sig om et normalt befrugtet æg. Derfor foretager læger ved kunstige

befrugtninger — under forudsætninger af, at forældrene er indforstået med eventuelt at få tvillinger eller trillinger — flere befrugtninger og indplanter et eller flere befrugtede æg.

Påbegyndt liv må ikke tilintetgøres

Hvis der er foretaget flere befrugtninger, forbyder respekten for menneskeligt liv, at dette liv tilintetgøres selv i det tidligste stadium. En måde til at konservere liv er åbenbart en opbevaring i dybt nedfrosset tilstand for så på et senere tidspunkt, hvis en indplantning mislykkes, eller kvinden pludseligt bliver syg, eller hvis man efter den første fødsel ønsker endnu et svangerskab, da at foretage endnu en indplantning. For så vidt må man indtil videre sige, at der i eksperimentet fra Australien i hvert fald ikke bevidst er tilintetgjort liv.

Alligevel er man nødt til

at overveje, hvad der sker, hvis der efter et gennemført svangerskab endnu eksisterer dybfrosne befrugtede æg, men forældrene siger nej til endnu et menneskeligt liv. Netop her bliver det klart, at denne metode nærmer sig grænsetilfælde, der meget let kan føre til misbrug, altså til ansvarsløs omgang med menneskeligt liv.

Læs mere på side 2.

Økumene i England:

Ny enheds-strategi

London (KIPA) - *Robert Runcie*, den anglikanske ærkebiskop i Canterbury har indbudt over 50 repræsentanter for alle britiske kristne trossamfund til samtale. Blandt deltagerne er lederne af Storbritanniens anglikanske kirke, den katolske kirkes primas i England og Wales, kardinal *Basil Hume*, og 10 katolske biskopper,

en repræsentant for den ortodokse kirke og medlemmer af alle frikirkerne.

Man vil her i Canterbury diskutere en ny fremgangsmåde for at opnå enhed mellem konfessionerne. Det er det andet økumeniske møde i år, og det anses for et vigtigt skridt henimod enhed blandt kirkerne.

Katolikker og kernevåben

Tillægget til nr. 9, udarbejdet af kommissionen for retfærdighed og fred, er trykt i et større oplag og kan bestilles til studiekredse hos redaktionen.

Genteknologiens ti bud

(KIPA) — Diskussionen om genteknologi er først i sin vorden. Moralteologien er dog allerede i gang med at overveje, hvordan forskernes ansvar kan bringes i overensstemmelse med etikens regler.

Dr. Johannes Reiter, en moralteolog fra Mainz, har som den første udformet genteknologiens »ti bud«. Han betragter dem selv som en sammenfatning af den nuværende lærende og forskende teologiske stilling til genteknologi, og mener, at der absolut er behov for at supplere disse »ti bud« og at de kan forandres. Han betragter dem som en hjælp til den enkelte og til samfundet til at træffe ansvarlige afgørelser. Reiters »ti bud« lyder:

— *Indgrib i naturen er etisk tilladeligt.* De skal

imidlertid være knyttet til en vurdering af de mulige følger for menneskeheden nu og i fremtiden.

— *Forskningens frihed er ikke absolut.* Den har sine grænser, hvor menneskeheden vel står på spil. Genetologisk forskning adskiller sig ikke principielt fra anden forskning. Den er, selv om den er forbundet med risiko og farer, etisk forsvarlig, så længe den respekterer den grænse, der er sat for enhver forskning. (Muligheden for misbrug udelukker ikke en fornuftig anvendelse.)

— *Genteknikerens arbejde må ikke overlades udelukkende til de »lærdes« ophøjede utilnærmelighed.* Det må foregå i fuld offentlighed, så offentligheden har mulighed for at

overveje forskningens resultater.

— *Genteknikeren har ansvar for sin forskning og for, hvad andre benytter den til.* Risiko og chancer må undersøges i en stadig vurdering af de teknologiske følger.

— *Genteknologiens mål skal have et terapeutisk sigte i ordets videste forstand.* Den skal stræbe efter at være til umiddelbar fordel for mennesket og må kunne fremføre alment accepterede grunde som bevis for, at de er det.

— *Der er sat principielle grænser for genteknologiens anvendelse på mennesker.*

Den må ikke føre til menneskets herredømme over mennesker. Genetiske forsøg må ikke krænke eller alvorligt true menneskets — heller ikke den ufødtes — liv, sundhed og personlige ukrænkelighed.

— *Når det drejer sig om mennesket, er det forsknings-»objekt«, genetikeren står over for, en menneskelig person, der på grund af menneskets værdighed aldrig for noget som helst formåls skyld må benyttes som middel.* De med menneskets væren-subjekt givne grænser forhindrer ikke en genterapeutisk målsætning.

— *Genanalyse (fremstilling af individuelle genkort) må kun foretages på frivillighedens basis og til fordel for det enkelte menneske, men ikke til en eventuel diskriminering (f.eks. på arbejdspladsen); dette ville betyde et indgreb mod personens grundrettigheder.*

— *Genterapi er så længe den ikke fører til en ændring af menneskets psykosomati-*

ske (sjælelige og legemlige) struktur etisk tilladelig. Den må bedømmes i lighed med organtransplantation. Da den dermed forbundne risiko ikke er ubetydelig, bør den kun komme på tale efter en nøje vurdering. Også dér, hvor genteknologi gennemføres med en terapeutisk målsætning, kan risikoen for uretmæssig benyttelse af og manipulation med

menneskeligt liv ikke udelukkes på forhånd.

På grund af menneskeværdighedens princip (og af »enhvers ret til at være et produkt af tilfældet« — J. Herbig) er opdræt og cloning af særlig fremragende mennesker principielt udelukket, fordi der derved gribes ind i menneskets individualitet, som man ikke har lov til at råde over.

Østrigsk moralteolog betænkelig ved nedfrysning af befrugtede menneskeæg

Innsbruck (KIPA) - Muligheden for at opbevare befrugtede menneskelige ægceller i nedfrosen tilstand for senere indplantning i en kvindes livmoder åbner mulighed for en forbedret teknik til at skaffe barnløse ægtepar de børn, de ønsker sig, men samtidig indebærer metoden farer for misbrug. Det mener den østrigske moralteolog P. Hans Rotter S.J.

Uden at man i det enkelte tilfælde kan kalde en sådan fremgangsmåde for ansvarsløs, må den nye udvikling dog følges med stor opmærksomhed, fordi der herved åbner sig muligheder for misbrug, som

nogle rimeligvis før eller senere vil blive fristet til at benytte sig af. Alle eksperimenter og manipulationer med befrugtede menneskeæg må efter professor Rotters mening betragtes med den yderste skepsis.

Han fremhæver den moralteologiske grundsætning, at menneskeligt liv efter de flestes mening begynder i befrugtningsejeblikket og fra det øjeblik må respekteres i sin menneskelige værdighed. Derfor bør befrugtede ægceller ikke anvendes til eksperimenter. Æg- og sædceller må stamme fra et ægtepar, og befrugtning af ægceller med sæd fra en

anden mand end ægtemanden, må efter Rotters opfattelse afvises. Han mener det kunne true ægtefællernes harmoniske samliv og vanskeliggøre børneopdragelsen.

Efter Hans Rotters opfattelse bør metoden med befrugtning i reagensglas ikke anvendes, når det drejer sig om ugifte kvinder, fordi et barn bør vokse op inden for et ægteskabs rammer. Derfor er det også moralsk uhyre betænkeligt at benytte såkaldte »lejemødre«, der er villige til at gennemgå en graviditet med et »fremmed« foster og siden føde det til et barnløst ægtepar, slutter Rotter.

Vatikanets avis fordømmer metoden, men på et forkert grundlag

Vatikanet (NC) - Metoden med indplantning i en kvindes livmoder af et æg, der efter befrugtning i reagensglas har været nedfrosset, fordømmes af Vatikanets avis, »L'Osservatore Romano«.

Det fremhæves i lederen, at metoden indebærer masturbation og kunstig befrugtning af mennesker, og begge dele er tidligere fordømt af kirken. Reagensglasmetoden kræver, at der fjernes æg fra en kvindes æggestok, og at æggene befrugtes i et laboratorium. Artiklen, der er skrevet af franciskaneren p. Gino Concetti, omtaler en lille australsk pige, Zoe, der er det første barn i verden, der er født efter indplantning af et nedfrosset befrugtet æg.

P. Concetti skriver blandt andet: »Vi forstår ufrugtbare ægtepars ønske om at få børn, men det må understreges, at ikke ethvert ønske er berettiget, og ikke engang videnskabelige fremskridt kan gøre det berettiget. Det vigtige er ikke, om de får et barn, men om det sker på en menneskelig måde.

Kan hensigten alene retfærdiggøre en handling, masturbation, der i alle tilfælde betragtes som utiladelig af katolsk moralteologi?«

Imidlertid har forskere i Melbourne i Australien, der har ansvaret for den lille piges fødsel, sagt, at de vil indplante nedfrosne donor-æg befrugtet i reagensglas i andre kvinder. Dr. Linda Mohr, arbejder med in-vitro-befrugtning på Monash Universitetet i Melbourne oplyser, at 200 nedfrosne æg er parate til at blive indplantede. »Vi er meget optimistiske, for dette er en ny forplantningsteknik, der kan hjælpe en gruppe patienter til at blive gravide. Alle former for in-vitro-befrugtning bevarer liv ved at give sterile ægtepar børn«, udtaler dr. Linda Mohr.

Befrugtning med nedfrosne menneskeæg indebærer ikke nødvendigvis masturbation, da sædcellerne kan fremskaffes fra normalt samleje.

Johannes Paul I's sidste offentlige udtalelse som kardinal Luciani var en lykønskning til den lille Louise, verdens første reagensglasbarn (omtalt i »katolsk orientering« nr. 14 den 20. september 1978.

I øvrigt har kirken ikke fordømt kunstig befrugtning, men kun advaret mod misbrug.

Red.

De 3 evangeliske råd - et livsprogram

Pavens apostoliske skrivelse til alle ordenssamfund

Rom (KIPA) - I endnu en apostolisk skrivelse, dateret 25. marts 1984 henvender pave Johannes Paul II sig til alle ordenssamfund. Dokumentet, som fylder 52 sider, gennemgår i syv kapitler ordenslivets grundprincipper: kaldet, indvielsen til ordenssamfundets spiritualitet, de evangeliske råd og kærligheden til kirken. Skrivelsen er en katekese over bibeltjekter og udtalelser fra Det andet Vatikankoncil.

Kaldet

Jesu møde og samtale med den rige unge mand (Matt. 19,16-30) danner udgangspunktet for pavens tanker om spændingen mellem det at eje, og det at være. Hvis Jesu ord læses med forståelse for, at han sætter det, et menneske er, højere end det, et menneske ejer — og da især når det sidste opfattes som materielt og nyttebetonet

— da trænger vi ind i det, evangeliet betegner som »kald«. Det moderne, civiliserede menneske, som lever i en atmosfære af velfærd og forbrug, erfarer meget pinligt sin mangel på personligt liv på grund af det enorme tilbud af ting, der kan ejes. Men i denne modsætning mellem at være og at eje modnes mennesket til at tage imod Guds kald, som er forkyndt i evangeliet.

— da trænger vi ind i det, evangeliet betegner som »kald«. Det moderne, civiliserede menneske, som lever i en atmosfære af velfærd og forbrug, erfarer meget pinligt sin mangel på personligt liv på grund af det enorme tilbud af ting, der kan ejes. Men i denne modsætning mellem at være og at eje modnes mennesket til at tage imod Guds kald, som er forkyndt i evangeliet.

Indvielsen

Indvielsen til ordenslivet er en videre udfoldelse af dåben, mener paven. Han forklarer forholdet mellem Gud og mennesker som forholdet mellem brudgom og brud, mellem Herren og den nye og evige pagts Israel. I hvert enkelt menneske, Herren kalder af kirkens midte, er det hele dette messianske folk, der udvælges til at være Guds eksklusive ejendomsfolk.

To kapitler handler om de evangeliske råd: fælles eje, cølibat og lydighed.

Paven indleder med en betragtning over, hvad der er »nødvendigt«, budene, og hvad der er »bedre«, kaldet. Der findes i evangelierne mange anbefalinger om fuldkommenhed, fattigdom, renhed, lydighed, som ikke er befalinger, men råd. De overskrider grænserne for det påbudte.

Ordenssamfundets løfter om at leve efter disse evangeliske råd har i historiens løb koncentreret sig om de tre frit valgte livsbetingelser: fælleseje, cølibat og lydighed. Det fremhæver deres betydning som nøglebegreber, der letter forståelsen af hele frelsesplanen, fordi de i en vis forstand er en sammenfattelse af den: Alt, hvad der i evangelierne gives af råd, peger direkte eller indirekte mod den vej, Kristus kalder til, når han siger »følg mig«,

men cølibat, fattigdom og lydighed giver denne livsvej et særligt præg af at være Kristi efterfølgelse.

Kærlighed til kirken

I det sidste kapitel overvejer paven kærligheden til kirken. Den bør være inspirationskilden til ordenssamfundenes liv og virkeform. »Kirken regner med jeres totale og stor-sindede indsats, med jeres hengivenhed som trofaste forvaltere af en kostbar gave« skriver paven, »Samarbejd med kirken efter den trosoverbevisning og de forskrifter, Peters embede og jeres egne biskopper giver jer, så I både individuelt og som fællesskab bidrager til en fornyelse af den kirkelige bevidsthed.«

Skrivelsen har den latinske titel »Redemptionis donum« — Forløsningens gave«.

25 år på Nordvanggaard

Det er 25 år siden, at søstrene af »Det dyrebare Blod« flyttede ind i Nordvanggaard i Bistrup. Gennem længere tid havde der vist sig et stigende behov for en katolsk kirke i Nordsjælland. Den stadig voksende katolske menighed i Birkerød og omegn havde kun mulighed for at deltage i gudstjeneste hveranden søndag i Birkerød-klubs lokaler på Hovedgaden.

Den 5. august 1959 rykkede søstrene ind i Nordvanggaard. Ordenen kom til Danmark 1916, hvor de slog sig ned i Rønne på Bornholm. Det var også herfra, at tre søstre kom til Bistrup i 1959.

»Da vi nærmede os Nordvanggaard, kunne vi over den store bue med navnet Nordvanggaard se det danske flag, og i gården blev vi modtaget af pastor Jacob Muiser og en gruppe fra menigheden, — det var en overraskelse. Da vi havde sundet os, så vi, at også i flere af gårdens vinduer var flag, og i det tomme hus var anbragt store buketter georginer. Lidt senere gik vi en tur i parken og glædede os over den dejlige natur«, fortæller søster Mamertis.

Søstrene fandt hurtigt ud af, at det tidligere bibliotek kunne indrettes til kapel, og allerede søndag den 9. august holdtes den første gudstjeneste her.

»Et væsentligt problem i starten var at skaffe vand. Hos kommunen fik vi at vide, at gården havde eget vandværk med en vandbeholder i tårnet over laden, men den var tørret ind. I begyndelsen fik vi derfor bragt vand i mælkejunger på en lastbil, senere gennem en slange fra nabohuset, indtil den endelige ledning blev lagt og tilsluttet det kommunale vandværk«, siger søster Mamertis.

Flere søstre kom til

I begyndelsen var der tre søstre på Nordvanggaard. I løbet af efteråret 1959 ankom flere søstre fra Østrig og Tyskland, og i december var antallet oppe på syv.

Nu gik det slag i slag. Et tidligere vogn- og cykelskur blev ombygget til en midlertidig børnehaven, der kunne åbnes den 12. august 1960. Det var en halvdagsbørnehaven med plads til 2x20 børn, og der var planer om senere at

udbygge staldene til en større børnehaven.

Laden blev kirke. De første gudstjenester holdtes i det tidligere bibliotek. Fra starten havde det været planen, at den store lade skulle blive en kirke. Den 24. marts 1960 kunne den katolske menighed indvie den. Det blev de to katolske præster *Giel Gommans* og *Jacob Muiser*, der — foruden deres tjeneste ved kapellerne i Hørsholm og Hillerød — forestod gudstjenesterne i Nordvanggaard.

Naboejendommen blev børnehaven, idet ejendommen ved siden af Nordvanggaard blev annonceret til salg i 1961. Den store ejendom, Fredsholm, blev købt af søstrene og overtaget den 1. januar 1962. Efter en ombygning blev Fredsholm indrettet til en hel-dagsbørnehaven med plads til 60 børn. Indvielsen fandt sted den 1. september 1962.

Søstrene på Nordvanggaard blev ikke forskånet for ulykker. Den 30. juli 1965 nedbrændte det stråttækte hønsehus. Brandårsagen var kortslutning i en el-ledning under det brandfarlige stråtag. Hønsehuset blev genopbygget

Ældre-omsorg hos søstrene på Nordvanggaard.

og indrettet som gæstehus.

En festdag var det i december 1966, da der var indvielse af klokken i klokkestablen ved kirkens indgang. Samme år blev loftet over kostalden indrettet med værelser for søstrene. Dermed blev der plads til udvidelse af plejehjemmet til 20 beboere. Plejehjemmet begyndte med tre beboere i 1959, få måneder efter at søstrene havde overtaget Nordvanggaard.

Menigheden omfatter i

dag cirka 2.000 katolikker, der sammen med søstrene glæder sig over de dejlige lokaler og omgivelser, der er på Nordvanggaard.

Der er sket mange ting i de 25 år, søstrene har boet på Nordvanggaard. I 1972 blev den tidligere hestestald indrettet til lille menighedslokale, og i 1977 blev kostalden indrettet til menighedssal, og i 1982 blev der indrettet køkken, så menigheden nu kan leje kostalden til fester.

Ja, menigheden har meget at takke søstrene for, og det vil sikkert mange gøre ved at deltage i højmessens den 12. august, hvor der også er reception i kostalden.

Søstrene ønsker ingen gaver i anledning af jubilæet, men man kan takke dem for 25 år på Nordvanggaard ved at give en gave til ordenes børnehjem for 60 forældreløse børn i Moski, Tanzania.

Johannes Petersen

Afsked med pater Jorge Manzano S.J.

Efter 10 års ophold i Danmark rejser p. *Jorge Manzano S.J.* nu hjem til Mexico for i Guadalarajar (en millionby cirka 600 km vest for Mexico City) at undervise teologistuderende i *Hegel*, *Kierkegaard* og *Nietzsche*.

P. Manzano kom oprindeligt til Danmark for at lære dansk for at kunne læse Kierkegaard på originalsproget. Da han skulle vende tilbage til Mexico, bad biskop *Martensen* ham om at blive i Danmark som præst for de latinamerikanske politiske flygtninge, der på det tidspunkt var begyndt at få asyl i Danmark. Senere fik han også den opgave at være katolsk præst i Københavns fængsler.

Også venner blandt muslimer

Sammen med latinamerikanske politiske flygtninge og danske venner fra forskellige trossamfund har p. Manzano deltaget i - og været medarrangør af - talrige økumeniske gudstjenester, solidaritetskampagner, fester, sultestrej-

ker osv. Hans venner findes dog ikke kun blandt latinamerikanere og danskere, også blandt muslimer har han venner.

I fængslerne havde p. Manzano brug for at tale mange forskellige sprog, den katolske kirke er jo en verdenskirke, og også katolikker havner på den anden side af fængselsmuren. Og p. Manzano taler mange sprog.

Han var medlem af Isolationsgruppen i Dansk retspolitisk Forening, der i 1980 fik Ikea-prisen, »Den gyldne Stol« for arbejdet for at bedre isolationsfangeres kår i danske fængsler.

Isolationsfangerne i de danske fængsler er stadig en mærkesag for p. Manzano, først og fremmest for de indsattes egen skyld, men også fordi han synes at den efter hans mening overdrevne brug af isolation i danske fængsler ikke er forenelig med Danmarks stilling som retsstat - og han er kommet til at holde meget af Danmark.

I et brev, p. Manzano i

august 1980 skrev til daværende justitsminister *Ole Espersen*, står der bl.a.: »Tortur eller umenneskelig behandling er ikke blot uacceptable midler, der virker stik mod deres hensigt... Man kan ikke bekæmpe kriminalitet med kriminelle handlinger. Isolation kan betragtes som vold af særlig farlig karakter«.

P. Manzano betragter også mange udvisningssager som krænkelse af de anerkendte menneskerettigheder.

Befrielsesteologisk erfaring

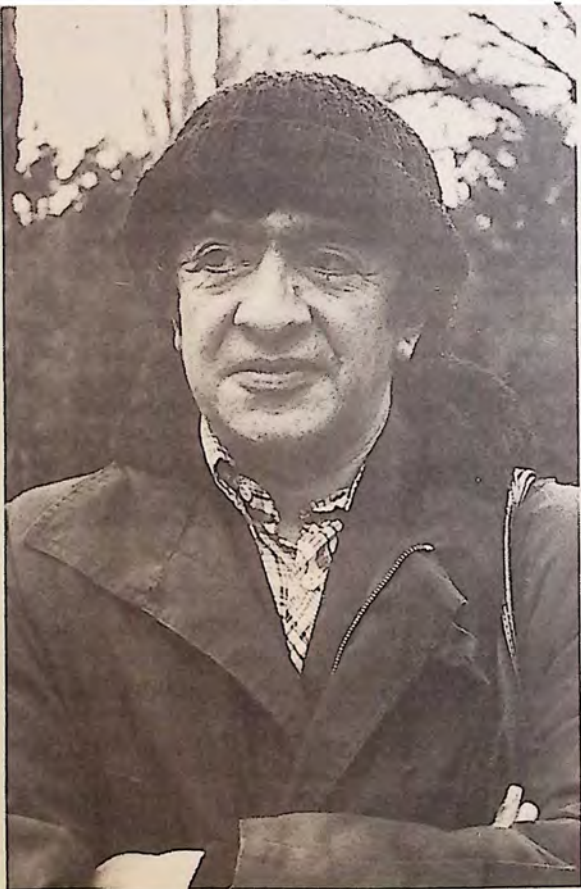
Når han nu forlader jesuitkollegiet i Stenosgade for at vende tilbage til Mexico, er vi mange både inden for og uden for fængslerne, der vil savne ham. For ham selv er der næppe tvivl om, at han vil savne sine venner i fængslerne mest. For et par uger siden var han til Nordisk Fængselspræste-kongres i Norge, hvor han var indbudt til at tale om »De fremmede blandt os«.

Han talte da blandt andet

om de store forventninger, de indsatte nærer til fængselspræsterne.

For sit eget vedkommende synes han, at han langt fra har kunnet opfylde disse forventninger. Hans eneste trøst er, sagde han, »den som befielsesteologerne så ofte erfarer: Jeg kom for at forkynde evangeliet for de fattige, de undertrykte, de magtesløse, men en dag opdagede jeg, at det var dem, der forkyndte evangeliet til mig«.

Da jeg spurgte p. Manzano, om han var glad for at skulle vende tilbage til sin universitetsstilling i Mexico, svarede han: »Jeg er glad for at komme tilbage til Mexico, lige så glad, som jeg ville være ved at skulle blive i Danmark, men jeg ville også være meget glad for at tage til Tyrkiet eller til Mellemøsten. Jeg har intet hjem, og jeg har hjemme alle steder, ingen familie, og alligevel er min familie alle mulige steder, hvor der er mennesker, jeg er i kontakt med«.

Hilsen fra p. Manzano

Hermed vil jeg takke alle Danmarks katolikker for de 10 år, jeg har været her i landet. I har givet mig inspiration, støtte, forståelse og hjælp. Nu, da jeg igen får den opgave, jeg havde før, jeg kom til Danmark, nemlig at undervise i *Hegel*, *Kierkegaard* og *Nietzsche* i Mexico, vil jeg ønske jer alt godt og håber, at I fortsætter i jeres bestræbelser for at opbygge retfærdighed og fred i hele verden. Farvell

Jorge Manzano, S.J.

Hvad observerer biskopperne egentlig ved EF?

Den biskoppelige kommission for det europæiske Fællesskab, COMECE's budskab af 12. april 1984 - gengivet i »katolsk orientering« nr. 8 kan betragtes som en biskoppelig vejledning før EF-valget den 14. juni i år.

Jeg har ofte tænkt, hvad COMECE mon bestiller, - og hvad der mon kommer ud af at observere, - det anførte budskab kan så passende være anledning til, at jeg retter disse spørgsmål til »katolsk orientering« med den tilføjelse, at EF's seneste landbrugsforlig, EF's seneste konference med den såkaldte 3. verden, og EF's fødevarepolitik i det hele taget ikke umiddelbart frister til at tro på, at EF er organet, som vil opfylde den forpligtelse, vi alle har over for vore sultende brødre.

Lizzi Bruun.

P. Grégoire har på redaktionens anmodning skrevet følgende svar til Lizzi Bruun:

Det budskab, som COMECE har offentliggjort den 12. april, kan betragtes som en vejledning før EF-valget, hvis man derved forstår en påmindelse om nogle vigtige kristne principper, når der er tale om såvel nationernes som

de enkelte menneskers indbyrdes forhold - også inden for EF.

Men det betyder ikke nogen stillingtagen for EF i almindelighed eller endnu mindre for en bestemt politik inden for EF. - EF er bare en kendsgerning, og det er lige så naturligt, at biskopperne i EF-landene »observerer«, hvad der drøftes og bestemmes i Bruxelles, Strasbourg og Luxembourg, som det er naturligt, at Pavestolen har observatør-status (og bruger den) ved FN og de andre verdensomfattende organisationer. I øvrigt er den apostolske nuntius i Bruxelles og Luxembourg også Pavestolens repræsentant ved EF, og han tager del i alle COMECE-møderne.

»Hvad mon der kommer ud af at observere...«: Spørgsmålet er naturligvis på sin plads. For det første er det vigtigt, at man får den umiddelbare og bedste information om et arbejde, der ofte - for ikke at sige »som oftest« - har etiske og religiøse aspekter: de beslutninger, som bliver taget der, vil virke videre på de tilsvarende områder inden for de enkelte lande, hvor de kristne og deres kirker (protestanterne har oprettet et lignende sekretariat i

Bruxelles) har deres kristne ord at sige og gøre gældende.

For det andet, selv om en observatør kun er... en observatør, er han ikke uden kontakter og kan gøre dem, som vil høre, opmærksomme på evangeliets budskab, når der f. eks. er tale om flygtningenes og gæstearbejdernes rettigheder, de arbejdløses behov, kvindens plads i

samfundet, forældrenes ansvar for og frihed til at vælge børnenes skole og at samarbejde med den osv., i det hele taget menneskerettighederne. Det er det, som COMECE prøver at gøre og i et betydeligt større omfang gør ved sit permanente sekretariat og sine to årlige 24-timers møder.

P. Grégoire.

Lovsang

For et par uger siden fik jeg som gave den nye danske salmebog »Lovsang«, og det var en stor glæde for mig. Nu havde jeg i »katolsk orientering« flere gange læst kritik af den, og det var specielt af interesse for mig, at mange katolikker, især konvertitter, var utilfredse med, at man blandt salmerne havde medtaget den berømte salme af Luther: »Vor Gud han er så fast en borg«.

I begyndelsen mente jeg også, at det ikke var godt at have just denne salme i en katolsk salmebog. Vi gamle husker godt, at man sang den salme som modstandssalme over for Rom; der fejredes ikke nogen reformationsfest uden denne salme, og mange af os sang den med tanken: Gud ske lov, at vi ikke er katolikker. Men siden konverterede vi til den katolske kirke; jeg er selv konvertit.

Sådan set forstår jeg

godt, at mange er forbavset og måske lidt stødt over, at salmen findes i »Lovsang« — men efter længere overvejelse kom jeg til en anden opfattelse. Først og fremmest må vi ikke glemme, at vi lever i en tid med økumene. Er det virkelig sådan, at vi ikke kan tænke økumenisk nok?

Og vi ældre skulle ikke glemme, at vi er kirken af i går, og at de unge er kirken af i morgen. Vi kan stole på, at vore unge om et par år ikke kan forstå, hvorfor vi ikke ville synge sammen med vore protestantiske brødre: Vor Gud han er så fast en borg.

Derfor mener jeg, at vi ældre skulle vænne os til denne salme. Måske har vi også engang hørt, at Luther oprindeligt skrev den mod tyrkerne, som truede Europa i sin tid, og ikke mod Rom.

Richard Classen
pastor emeritus

melige åbenbaringer«, når de selvsamme teologer åbenbart véd, at det drejer sig om menneskeskabte — myter!

Peter Maack

Svar:

Søndag efter søndag læser præsterne den tredje af messens tekster, som altid er et stykke af et evangelium. Første og anden læsning, som i øvrigt læses af lægfolk, er taget fra Det gamle Testamente og Apostlenes Gerninger eller breve. De gammeltestamentlige tekster er som regel profetiske, sjældent »historiske«. Som mellemsang synges de smukkeste af Davids salmer. Irritationen over præsterne (i flæng) og deres forkyndelse af evangeliet er måske en smule umotiveret.

Red.

Dialog mellem naturvidenskab og teologi efterlyses

Igenem fire år har en gruppe »Forum Teologi-Naturvidenskab« afholdt regelmæssige diskussionsmøder ved Aarhus Universitet og et årligt symposium på Sostrup. I starten gjaldt diskussionen ofte, hvilke af de ovennævnte discipliner der havde krav på hegemoni over de andre. Efterhånden konstateredes, at de sproglige problemer ofte skilte mere end de indholdsmæssige. Det viste sig frugtbart, at hver disciplin for sig redegjorde for sine erfaringer og arbejdsområder samt fremlagde åbne spørgsmål. I dette semester har man beskæftiget sig med grundlaget for forholdet naturvidenskab-teologi i det 19. århundrede, med informationsteknologi og problemet: hvad dækker begreber som teknik og teknologi egentlig i dag.

Genetikere føler, at problemet over alle problemer er deres spørgsmål om fundamentet for deres praktiske tiltag: stillingta-

gen til genetisk rådgivning, mulighed for indgreb i den menneskelige arvemasse og igen abortspørgsmålet.

Desuden er der jo spørgsmålet om stillingtagen til prioritering af forskning og fordeling af forskningsmidlerne.

Er diskussionen ved at køre fast hjælper det tit med videnskabsteoretiske overvejelser: hvordan forholder det sig med menneskelig erkendelse, hvor mennesket står midt i »systemerne« og ikke udenfor — måske midt i vadestedet. Et klart fælles spørgsmål er: hvilket menneskebillede har vi i dag — hvilket menneskebillede vil vi have i fremtiden. Hvad der i de store sammenhænge ønskes, kan være meget spændende at være med til at overveje i et sådant på alle områder økumenisk forum.

Eva Nordentoft

Behøver fællesskabet i kirken at være kedeligt?

Dette spørgsmål blev ikke stillet på den internationale katolske karismatiske lederkonference i Rom 30. april—5. maj 1984. Alligevel fik man et svar på sit usagte spørgsmål: et énstemmigt nej! — givet i form af lovprisning, fejring af eukaristien, tilbedelse af alterets sakramente — for ikke at tale om fællesmåltidernes orkan af ord på alverdens tunge-mål. I Domus Pacis er man inden for murene døgnnet rundt. Derfor kan ingen aktivitet, den være sig nok så dagligdags, undgå at blive gennemtrængt af fornyelsens glæde. At være katolik sammen med ca. 600 andre fra hele verden er mere end en oplevelse, det er et åndeligt sammenstød af en styrke, som nok efterlader én med sjælelige hudafskrabbinger, men som gør det på en sådan måde, at man bliver fornyet og levendegjort.

Så blev man da barn igen og kunne i tryk tillid følge med strømmen rundt i kirkens pulserende hjerte! Den universelle kirke til festmesse! Verdenssog-

net i aktion, når man uden for de officielle foredrag samledes i små grupper for at bede sammen, udveksle erfaringer, dele livet med hinanden. Eller når man stødte på sjælesorg her og nu, hvorsomhelst det kunne passe sig: i en krog af salen, på terrassen eller i den lille stump have under palmerne i selskab med de hvide duer i deres sekskantede volierer!

Strukturen, foredragene var der: de handlede om dét at være i kirkens hjerte, om kirken som livets sakramente, kirken som vor mor. Man talte om ægteskabet og familien, kærlighedens sakramente, men det var indimellem strukturens rammer det vitale brød igenem: man husker klapsalverne og latteren, når man havde fået en god prædiken (er humor mon en af helligåndens gaver?), man glemmer ikke »pausegymnastikken« under ledelse af de delegerede fra Uganda, og man hører endnu den ejendommelige, homogene brusen af tungeta-

Fortsættes nederst side 5

Guddommelige åbenbaringer og menneskeskabte myter

Hjertelig tak til Franz Hoyos for hans venlige og udførlige svar på mit læserbrev i »katolsk orientering«. Hoyos redegør udmærket for jødefolkets trinmæssige religiøse udvikling, som den kommer til udtryk i Det gamle Testamente og spørger så, om vi overhovedet ville kunne forstå Jesus uden denne forhistorie. — Ja, det vil jeg da mene med min naive lægmandsopfattelse. Det kan da tværtimod være forvirrende og frustrerende at kæmpe med diverse gammeltestamentlige beretninger åbenlyse indbyrdes selvmodsigelser og andre urimeligheder, når disse bringes i tæt forbindelse med

skikkelsen Jesus.

Hoyos fremhæver, at de grufulde og afskyvækkende handlinger formentlig for de flestes vedkommende aldrig har fundet sted i virkeligheden, men derimod er blevet fortalt som myter for at styrke jødernes selvbevidsthed og give dem en identitet som folk. Dette er særdeles beroligende! — De uhyggelige befalinger til andre folkeslags udryddelse og de fantasifulde (men frit opfundne) blodige krigshistorier er altså netop ikke Herrens Ord eller inspireret af ønsketænkning — fremstillet til et ganske bestemt formål. — Og det er netop ikke Gud selv, der »manifesterer sig i krigs-

lykken« (der jo betyder andre folks ulykke!), men kun den jødiske stammegud, ganske parallelt med opfattelsen hos andre samtidige folkeslag! Jeg kan forstå, at talen om »udvalgheden« også skal forstås sådan. Det er med andre ord slet, slet ikke Gud, der har foretaget denne udvælgelse, men jøderne selv. Et selvudråbt udvalgt folk! Kraftigere kan éns identitet vel næppe styrkes.

Jeg må sige, at jeg er tilfreds med den givne forklaring. Tilbage resterer kun en smule irritation over, at præsterne i kirkerne søndag efter søndag fortsat omtaler disse beretninger som »guddom-

Biskop i Aalborg stift, Henrik Christiansen og sognepræsten Josef Strebin, Skt. Mariæ kirke.

Kirkevandringen i Aalborg - en symbolhandling for kristne

Et katolsk processionskors gav anledning til voldsom kritik fra en gruppe præster i Folkekirken

Palmesøndag mindes vi Jesu indtog i Jerusalem, hvorledes Han — sammen med alle i Israel, der kunne krybe og gå — drog op til helligdommen i Jerusalem. Kristi død og opstandelse gav os et nyt Jerusalem, et Guds Rige, der ikke er af denne verden. Gudsfolkets *vandring* til helligdommen har derfor heller ikke længere et synligt udtryk, som under den gamle pagt; normalt da.

Processionen

Takke- og forbønsgudstjenesten i Aalborg den 13. maj, Jubilate-søndag, bestod af et element, der glimtvis illustrerede denne vandring, nemlig en *procession* fra Sct. Mariæ

kirke til domkirken, Budolfi kirke. Processionen blev anført af det lille processionskors fra Sct. Mariæ kirke. »Processionskoret foran symboliserer Kristi nærvær midt i sit folk« (Programmet). Derefter kom gudsfolket, først »det almindelige præstedømme«, i alt ca. 400, så gejstligheden: 10 folkekirkepræster i ornat, samt præster fra baptistkirken og den katolske kirke, og tilsidst biskoppen over Aalborg stift, Henrik Christiansen, og pater Strebin. Vejret var meget fint: høj, blå himmel og mild aftenluft. Klokkerne ringede, og det blev virkelig »Gudsfolkets fredelige vandring... Vandringen blev holdt i den ånd, der var lagt op

til: Roligt og fredfyldt...« (Aalborg Stiftstidende). »Sceneriet var prunkløst, nærmest som en langsom, slentrende familieudflugt...« (Morgenavisen Jyllands Posten), og mange deltagere i processionen benyttede lejligheden til at lære hinanden at kende.

Reaktionen

Den påtænkte dobbeltgudstjeneste gav anledning til en voldsom reaktion, idet 11 præster fra folkekirken i et åbent brev anklagede biskop *Christiansen* for bl. a. krænkelse af det præsteløfte, han som biskop skal påse overholdt. Reaktionen må ses på baggrund af, at den tidligere biskop over Aalborg stift, Erik Jensen, i 1969 forbød en af folkekirkenes præster at tale ved et møde i en baptistkirke i Nordjylland. Dette ville efter biskoppens opfattelse være et brud på præsteløftet. Den efterfølgende avisdebat gjorde arrangementet kendt, og i domkirken var tallet vokset til ca. 600.

Refleksionen

Det er paradoksalt, at en opfordring til at deltage i en fælleskirkelig takke- og forbønsgudstjeneste, bliver mødt med så voldsom offentlig kritik, og at denne kritik derefter medfører en særlig stor tilslut-

Bente Selsø

At elske er at dele sin tid med andre

Jean Vanier om praktisk kristen pædagogik over for børn og unge

Boston (NC) — »Vi er alle splittede, men kan finde vejen til helhed ved at indrømme, at vort indre er i skår og ved at række ud mod andre«, sagde canadieren *Jean Vanier* ved katolske pædagogers møde i Boston for nylig.

»Mange mennesker opdager deres eget indre ved at bringe et andet menneske livsglæde«, sagde *Vanier*, som har grundlagt »Arken«, fællesskaberne for psykisk handicappede

efter principperne i bjergprædikenens saligprisninger.

Han beskrev sit arbejde med de handicappede i Frankrig, det behov de har for kærlighed, og den tomhed, der opstår i dem, når denne kærlighed bliver nægtet dem.

»Det er ikke bare folk med psykiske handicap, som er sårede, men også unge mennesker fra brudte hjem, mishandlede børn, og børn, som bliver overset af deres forældre.

Børn har et stort behov for at blive forstået og opmuntret. Vi bør spørge os selv: hvilken omsorg drager jeg for de mindste og svageste? Hvilken plads kan de indtage i klasseværelset?»

Han spurgte om lærerne opdrager til konkurrencer i skolerne eller om de »vækker evnen til at elske«.

I sit arbejde med handicappede opdagede *Vanier*, at »det at elske er at dele sin tid med andre mennesker, ligesom bøn er at dele sin tid med Jesus. Jeres ønske, mit ønske er, at mennesker virkelig lever. Jeres ønske er at udruste børnene og de unge fuldstændigt til denne forstyrrede verden.« Denne verden vil kun bestå, advarede *Vanier* »hvis manges hjerter banker i medlidenhed«. Som Jesu disciple »er pædagoger kaldet til at udruste folk til kampen mod ondskab, undertrykkelse, smerte, ødelæggelse og fortvivlelse«, sagde han.

En af opgaverne som pædagog er at hjælpe mennesker til at skelne

mellem, hvad der i den kultur, der omgiver dem, er menneskeligt, og hvad der hører døden til. Hvis børn forlader skolen uden denne viden, vil de aldrig blive frie«, tilføjede *Vanier*.

En anden opgave, han gav pædagogerne var at skabe indsigt, så folk kan se håbet midt i smerten.

Han sagde, at folk kom og arbejdede i »Arksamfundene« for at tjene de fattige, men måtte erkende, at de selv var fattige og måtte se deres egen ufuldstændighed i øjnene.

Vanier beskrev sine oplevelser i det sabbatår, han tog for at bo hos de svært handicappede i et af hjemmene. »Oplevelserne afslørede noget inden i mig, som jeg ikke ville se. Det udløste min smerte, min angst, den hårde side af min eksistens. Når vi er ulykkelige, bygger vi en barriere op om os — vi kan ikke holde den indre smerte ud. Vi prøver at glemme det sårede hjerte. Mange skjuler deres tomhed ved at søge tilflugt i deres arbejde, men indvendigt er der stadig tomhed.

Vanier sagde, at vejen til helhed ikke kan findes ved at benægte mørkets magt i os, men ved at erkende, at de er der, og at man ikke behøver at være perfekt. »At blive hel er en erkendelse af, at man rent fundamentalt behøver Jesus — han er den eneste, som kan forvandle et stenhjerte til et hjerte af kød og blod. Han er den eneste, som kan give smerten og lidelsen mening«.

Jean Vanier hilser på pave Paul VI. I baggrunden skimtes vor egen p. Jørgen Hviid.

Fortsat fra side 4

len og tungesangen, en organisk summen fra mange struber, når hostien og kalken løftedes til beskuelse og tilbedelse.

Rundt omkring i verden springer bedegrupper op af kirkens muld som svampe efter regnvej. Alle steder er der kamp og liv, fornyet opvågning, glæde i Kristus. Men nu er vi i Rom, og hvor man end vender sig, stikker minderne fra antikken frem af revner og sprækker, overgroet med græs og vilde blomster. Her gik Peter og de andre kristne, som

Erik Stubkjær

Angst for fortiden

Debatten om forretningsudvalgets beretning var i høj grad præget af, at pastorallrådet i mange sager føler sig umyndiggjort, idet mange af de informationer, som rådet modtager, egentlig drejer sig om forhold som man blot skal tage til efterretning. *Vibeke Baadsgaard* udtrykte ængstelse for, nu hvor man vil ændre vedtægterne for pastorallråd og menighedsråd p.g.a. den ny kirkelov, at kirken er på vej tilbage til tiden før Det andet Vatikankoncil, »hvor det hele kom oppefra«.

Jens Møller mente ikke, vi bør bruge så megen tid på at ændre systemet, det er ånden, det kommer an på. Han udtrykte også skuffelse over, at rådet har forladt emnet »Mission«. *Pater Gottfried Grünwald* er enig med *Jens Møller* i, at det er kirkens mission udadtil, der er det altafgørende, men kirken har også et synligt fællesskab med konkrete opgaver: det skal leve, det skal have bygninger o.s.v. »Vi har iflg. vore vedtægter for rådet et medansvar også for kirkens synlige samfund«, sagde han.

Hvad skal pastorallrådet egentlig bruges til? Hvordan fordeles pengene i bispedømmet? spurgte *Grünwald*, og konstaterede at næsten halvdelen af projektbevillingen på 10 millioner kr. er gået til en skole med 10 katolikker. »Vi er her modtagere af nogle informationer, som vi egentligt blot skal tage til efterretning«, og han spurgte derpå, hvordan forretningsudvalget oplever sit forhold til pastorallrådet.

Forretningsudvalgets medlemmer svarer
Kommunikationen kan blive bedre, sagde pastor *Jørgen Hviid* og klagede over mangel på respons fra rådets medlemmer, da »Udvalget om familien« bad om svar på nogle forespørgsler for nylig. *Erling Tiedemann* mener, det er begrænset, hvad et råd, der mødes to gange årligt, kan påtage sig af beslutninger af styrende karakter. Et af rådets vigtigste opgaver er at vælge forretningsudvalg, og holde det i ørene. *Sr. Hildegard Madsen* mente, at rådets medlemmer er afskåret fra at deltage i den beslutningsproces, forretningsudvalget har fulgt.

Jens Møller og rådets formand Ellen Marie Lebahn.

Vi har oplyst enevælde i bispedømmet, siger *Poul Erik Magnussen* - derfor er så mange af vore sager egentlig kun efterretnings-sager. Beslutningen ligger kun et sted, nemlig hos biskoppen.

Lægfolket må være med

»Jeg er glad for det er oplyst enevælde, for jeg har været med, hvor det kun var enevælde«, sagde *Vibeke Baadsgaard*. Hun håbede på, at der kommer en anden atmosfære i Rom, så man bliver klar over, at lægfolket må være med, hvis *Kristi kirke* skal være ét legeme.

Georg Høhling gik mere direkte til værks: »Sogne-regnskaberne er gennemset, alle ansøgninger om tilskud overvejet..., men det siger jo ikke noget som helst«. Hvad sker der, når sognene søger, hvilke problemer og beslutninger har forretningsudvalget netop om dette. Meddelelser og orientering fra det biskopelig råd og præsterådet er også nævnt, men hvad indeholder dette punkt i beretningen?

Ellen Møller ønskede at vide noget mere om nedlæggelsen af Kamillianer-klinikken, en specialklinik for øjen-, næse-, hals- og hudsygdomme i Aalborg. Hertil svarede biskoppen, at kamillianerne ikke kan klare klinikken i Aalborg mere, og at de derfor har givet den til bispedømmet.

Bygningen giver et stort årligt driftsunderskud, og man har nu udlejet den for 10 år. Men det er umuligt løbende at informere et helt år igennem om sådanne sager — så måtte vi udvide bispekontorets stab meget drastisk, sagde han.

Skoleprojektet i *Esbjerg*, som *Grünwald*

nævnte, kan altid blive genstand for kritik. Hvis *Esbjerg* og *vestkysten* skal have en fremtid, så må vi også have et eller andet institutionelt. Det var nødvendigt at bygge en ny fløj til skolen — ellers måtte den lukke, sagde biskoppen videre. Men det er svært at holde en stor forsamling løbende underrettet om disse meget forskellige og meget komplicerede udviklinger her i bispedømmet.

Ellen Marie Lebahn erkendte, at der er problemer med informationen, men henlede opmærksomheden på, at rådets medlemmer får regnskaber, som de kan udlede meget af. Desuden søger forretningsudvalget selv at informere gennem »katolsk orientering«, og redaktionen har også jævnligt kontakt med os, sagde hun.

Jens Møllers forslag om at lade lommekalenderen udkomme to måneder tidligere, senest i september, ville *Lebahn* lade gå videre til Ansgarstiftelsens Forlag.

I øvrigt skal det nævnes, at det om søndagen blev meddelt af næstformanden, *Jan Lange*, at forretningsudvalgets beretning til november-mødet ikke vil foreligge stikordsagtig, men skriftligt i en mere udbygget og informerende form.

kk

Korridorsnak om et nyt medieberedskab?

Over 1,3 mio. D-Mark fra Ansgarwerk til Skandinavien

München (KIPA) — De sidste 5 år har de tyske katolikkers Ansgarwerk støttet det kirkelige arbejde i Skandinavien, især i Sverige, med over 1,3 mio. DM, svarende til knap 5 mio danske kroner. Ifølge Ansgarwerks forretningsfører, prælat *Franz S. Müller* er mere end 250.000 DM (ca. 1 mio. kr.) gået til ombygningen af domkirken i Stockholm. Ærkebispedømmet München og Freising har ydet samme beløb til domkir-

ken mens bispedømmet Würzburg betalte dens højalter med 22.000 DM, ca. 100.000 kr.

Videre er der ydet store beløb til kirkebyggeri og vedligeholdelse af ejendomme, løn til præsterne og teologistuderende samt den kirkelige presse.

Som omtalt i »katolsk orientering« nr. 4 i år har *Bonifatiuswerk* i Paderborn støttet det danske bispedømme med 10 mio. kr. til byggeprojekter i 1984. Red.

Håb om et kirkefællesskab også om 20 og 30 år

I forbindelse med pastorallrådsmødet d. 12.-13. maj på Ømboengen, havde DUK's hovedbestyrelse arrangeret »en aften med DUK«. Tanken bag arrangementet var at informere rådsmedlemmerne om DUK's arbejde og udveksle inspiration. *Jan Hass* fra DUK's hovedbestyrelse lagde ud med en kort, men informativ introduktion om DUK's formål, udvalg, arbejdsområder og arrangementer.

Genkendte det virkelige liv

Og nu var det rådsmedlemmernes tur til at være aktive. Rådet blev delt op i 3 grupper, som hver især skulle forestille 3 menigheder, *Borgstrup*, *Dovreby* og *Alby*. Ud fra givne informationer om den enkelte menigheds børne-

ungsarbejde, eller mangel på samme, skulle hver gruppe spontant gennemspille 2 situationer. Halvdelen af f.eks. *Dovreby* menighed var menighedsrådet og halvdelen de unge. Hver især afholdt de et møde, hvor man diskuterede oprettelsen af et lokalt børne- og ungdomsarbejde. Der blev, under højlydt og positiv stemning, udvekslet mange gode ideer og tanker. Derefter mødtes menighedsrådet og de unge til en fælles drøftelse. Mange genkendte situationer fra »det virkelige liv« hjemme i deres egen menighed, og fremlæggelsen af resultaterne i plenum viste da også en forståelse af problemerne omkring børne- og ungdomsarbejdet på det lokale plan.

Efter fremlæggelsen

kunne rådsmedlemmerne stille spørgsmål til hovedbestyrelsen. Enkelte spørgsmål omkring muskarbejdet, indbetaling af medlemskontingent m.m. blev stillet og besvaret.

Biskoppen rundede af med kraftigt at understrege betydningen af DUK's landsdækkende arrangementer. Han fremhævede især konfirmandweekends og trosalærekurser, og bad alle menigheder, især de børne- og ungdomsfattige menigheder om at sende deres børn og unge afsted til disse arrangementer.

Fantastisk vigtigt

Som en af arrangørerne af denne aften, sidder jeg tilbage med et håb, et håb om at den kontakt vi fik med pastorallrådet vil bære frugt. Det er fantastisk

vigtigt, at der overalt i landet, i vore menigheder og i vore pastoralenheder, foregår børne- og ungdomsarbejde. Hvis ikke I og vi får denne gruppe i tale, vil det om få år se sort ud for vort fællesskab og vor tro.

Det er naturligvis samtidigt af stor betydning, at så mange som muligt kommer på DUK's arrangementer for her at »lade op« og være sammen med andre unge af samme tro.

Så prøv at starte derhjemme i menigheden, få de unge i tale, send dem til Ømboengen eller Myretuen eller hvor det nu måtte være.

Håbet om et kirkefællesskab også om 20 og 30 år må ikke blive gjort til skamme.

Thomas Borup

Rådet ønsker medindflydelse og medansvar

Spørgsmålet bedre kommunikation og større åbenhed i pastorale anliggender var også på dette pastoralarådsmøde genstand for en livlig debat. Flere medlemmer af pastoralarådet ønsker større medansvar og medindflydelse på bispedømmets økonomiske dispositioner. I øjeblikket er det sådan, at rådet kun informeres om igangværende eller afsluttede projekter, men aldrig om fremtidige projekter. Biskoppen gav imidlertid atter udtryk for, at det vil udløse stor utilfredshed i Tyskland, hvis projekterne åbenlyst drøftes i en større forsamling.

Det nyvalgte medlem af forretningsudvalget, *Georg Høhling* fremlagde et skriftligt forslag om forbedring af informationen og dialogen mellem råd og forretningsudvalg. Han frygter for, at rådet får stadig mere karakter af studiekreds, og at afstanden til et egentligt rådsarbejde øges. »Det ville imidlertid ikke gøre noget, hvis rådet ikke havde medansvar for de beslutninger, der løbende træffes af forretningsudvalget«, hævder Høhling, men iflg. gældende vedtægter er der tale om et medansvar:

»Pastoralrådet er ansvarligt over for og sammen med biskoppen for løsningsen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, som hovedsageligt angår hele bispedømmet«. Videre siges det i vedtægterne, at rådet kan træffe beslutninger vedrørende disse opgaver, såfremt sagernes afgørelse ikke er forbeholdt biskoppen.

Projektplan bør udsendes

Forslaget fra *Georg Høhling* går i korthed på, at pastoralarådet informeres om administrationen af bispedømmet, for »det er svært for pastoralarådet kvalificeret at bedømme forretningsudvalgets beslutninger uden at kende de betingelser og forhold, forretningsudvalget tager hensyn til«.

Desuden skal rådet informeres grundigt om de opgaver, man stilles overfor. Forretningsudvalget kunne f.eks. hver 6. uge udsende et kortfattet referat om de opgaver, som kræver forretningsudvalgets stillingtagen.

Rådet har herefter mulighed for at indsende kommentarer til forretningsudvalget.

Høhling foreslår endvidere, at forretningsudvalget udsender en projektplan, som rådet så kan udtale sig om, og han foreslår, som andre før har gjort det, og som det forrige pastoralaråd vedtog, at der udsendes en skriftlig fyldestgørende beretning fra forretningsudvalget.

Uklarheder

I debatten som fulgte, påpegede *Gottfried Grünwald*, at det iflg. pastoralarådets vedtægter er rådets opgave hvert år bl.a., »at udtale sig om projekter og langtidsplaner på grundlag af en af forretningsudvalget udarbejdet projektplan«. Pastoralarådet får ikke lejlighed hertil, »så enten må man tage dette punkt alvorligt eller også sløjfe det«, sagde Grünwald. I øvrigt gav *Gottfried Grünwald* sin fulde støtte til forslaget fra *Georg Høhling*.

Poul Erik Magnussen erklærede sig i princippet enig med Grünwald, fordi anlægsbudgetterne er en væsentlig del af det pastorale arbejde og derfor noget, både pastoralarådet og forretningsudvalget burde have større indflydelse på. Men det er nu sådan, at beslutningsprocessen om vore anlægsopgaver ligger hos Bonifatiuswerk i Paderborn, for det er dem, der bevilger pengene. Det er ønskeligt, om man hen ad vejen finder en løsning, så pastoralarådet i større omfang høres om disse ansøgninger, konkluderede *Poul Erik Magnussen*.

Vi når ikke til en afklaring i dag, sagde biskoppen og fortsatte: »Når vi får gaver fra en godgørende giver, så kan man ikke uden videre foreskrive ham, at hans penge skal behandles i forskellige organer«.

Jeg har i den senere tid diskret lagt listen over projekter frem i forretningsudvalget, men jeg er sikker på, at det vil udløse stor utilfredshed i Tyskland, hvis det så at sige debatteres åbent i en større forsamling.

Andreas Smidt påpegede, at vi rådsmedlemmer også har en forpligtelse til at informere dem, der har valgt os, men på nuværende tidspunkt har jeg ikke tilstrækkeligt med oplysninger, så jeg kan leve op til dette ansvar, sagde han. Men kunne vi ikke få nogle generaldebatter og herfra udstikke retningslinier til forretningsudvalget?

Pastoralrådet er før taget på råd i pastorale anliggender med økonomisk rækkevidde, sagde Grünwald og henviste til kirkebyggeriet i Hørsholm.

Sagen tages op igen i november

Formanden for pastoralarådet, *Ellen Marie Lebahn* fremhævede, at den liste, biskoppen tager med til Tyskland, er udarbejdet på grundlag af lokale ønsker, og i øvrigt er debatten om Magleås som højskole et eksempel på, at rådet høres.

Forslaget blev ikke sat til afstemning, men pastoralarådet tog til efterretning, at de to nye medlemmer af forretningsudvalget, *Tuulikki Albeck* og *Georg Høhling* der begge er fortalere for en udbygget informationspraksis og større medindflydelse, sammen med det øvrige forretningsudvalg skal søge at løse problemerne, og så til næste pastoralarådsmøde i november tage emnet op igen.

kk

De to nye medlemmer af forretningsudvalget

I stedet for de to udtrædende medlemmer Erling Tiedemann og Poul Erik Magnussen valgtes Tuulikki Albeck og Georg Høhling.

Vibeke Baadsgaard og Poul Erik Magnussen:

Kirken bør markere sig i forskningsdebatten

Både *Vibeke Baadsgaard* og *Poul Erik Magnussen* opfordrer til kirkelig markering omkring den meget omdiskuterede forskning i abort-fostre og i gensplejsning. I ret korte indlæg og uafhængigt af hinanden gav de begge på pastoralarådsmødet i Øm udtryk for stor betænkelighed ved den forskning, der pågår.

Vibeke Baadsgaard mener, at pastoralarådet bør sætte »noget« i gang og at rådet hører kirkens medlemmer om deres opfattelse for så senere at rette en appel gennem pressen. Hun ønsker også, at man finder en offentlig kendt person, som kunne føre sagen frem i befolkningen, og opfordrer i øvrigt til, at man giver sin mening offentlig til kende.

Manipulation med aborterede fostre

Baggrunden for Baadsgaards henvendelse til pastoralarådet er den debat, dr. med. *Kjeld Møllgaard* har rejst om sit arbejde med fostre. Han ønsker en drøftelse af bl.a. fostrets retsstilling. Om nogle år er det muligt, at lammede patienter med brækket hals kan komme til at gå igen, da de ødelagte nervebaner i hjernen kan repareres med væv fra fosterhjermer. Møllgaard spørger, hvem der ejer de 22.000 fostre, som årligt fjernes »lovligt« og han opfordrer til en offentlig debat om de etiske og moralske problemer.

Vibeke Baadsgaard gør opmærksom på, at man nu åbenbart anerkender, at

fostret har en retsstilling, hvor det i den såkaldte abortdebat hed sig, at fostret var kvindens ejendom.

Folketingets retsudvalg

Også *Poul Erik Magnussen* opfordrede biskoppen til inden Folketinget tager på ferie i begyndelsen af juni at få foretræde for folketingets retsudvalg og over for det markere, at den katolske kirke er meget betænkelig ved denne forskning, der foregår om fostre og gensplejsning.

Sagen er imidlertid så kompliceret og omfattende, at biskoppen på den korte tid, der har været til rådighed, ikke har set sig i stand til at efterkomme opfordringen, men han vil følge sagen med stor opmærksomhed, oplyses det fra bispeskottoret.

Jørgen Hvuid gjorde pastoralarådet opmærksom på, at også Stenogildet, som er en forening, af katolske læger i Danmark, har været inde på bl.a. disse spørgsmål, og at man er meget lydhøre over for disse problemer.

kk

Katolikker og kernevåben

Med et stort flertal vedtog pastoralarådet at tage kirkens holdning til nedrustning, tillidskabende initiativer og fredstræbelser som hovedemne for det førstkommende møde i weekenden 10.-11. november 1984. Pater *Gottfried Grünwald* fremsatte forslaget under henvisning til, at DUK fælles med en række andre ungdomsorganisationer arbejder med fredsproblematikken i år.

Som dokumentation for drøftelsen henvistes til notatet »Katolikker og kernevåben«, som den biskoppelige kommission *Justitia et Pax* har udsendt som tillæg til k.o. nr. 9.

Forslaget indeholder samtidig en henstilling til nævnte kommission om, at være pastoralarådet behjælpelig med både forberedelse og gennemførelse af denne drøftelse.

Vedtægelsen af *Gottfried Grünwalds* forslag om fred medførte automatisk,

Folketinget afviste i øvrigt den 7. maj ved 1. behandlingen et forslag fra venstresocialisterne om et toårigt stop for lægevidenskabelige forsøg med genmanipulation, kloning, befrugtning på tværs af artsgrænserne og in vitro befrugtning (reagensglassteknik), lægelig behandling af patienter ved hjælp af disse teknikker samt undersøgelse og diagnostik ved hjælp af ultralydsscanning, fostervandsprøver, prøver af moderkagen eller anden form for fosterdiagnostik.

Forslaget er fremsat for at få en forskningspause og analysere de hidtige erfaringer samt få både en offentlig debat, men også en debat i Folketinget af de etiske og moralske aspekter. Forslaget kan på grund af modvilje fra alle Folketingets øvrige partier ikke nå at blive færdigbehandlet inden sommerferien. Det betyder i praksis, at forslaget er bortfaldet og skal genfremsættes til oktober, hvis VS fortsat ønsker det behandlet. Der er enighed om i Folketinget, at det er nødvendigt med etiske regler og en debat om problemerne.

kk

at pastoralarådet ikke kunne gå ind for DUK-formanden *Jan Hass'* forslag om, at tage børne- og ungdomsarbejde i menigheder og pastoralerheder om emne til samme møde i november.

Børne- og ungdomsarbejde

Jan Hass begrundede sit forslag med, at pastoralarådet har arbejdet relativt teoretisk med emnet »familiens fællesskab« og at det følgelig er behov for noget mere konkret. Dels gælder det fremtidens kirke, dels fornemmer DUK, at en del menighedsråd ikke er sig deres ansvar og forpligtelse bevidst, når det gælder de unge i kirken. Resultaterne af DUK's indsats er delvis positive, men mest skuffende, hvor der er tale om store menigheder med et stort potentiale af unge, men uden ungdomsarbejde.

Bøger til ferien

Genudsendelse af to kristne klassikere om bøn

Danske forlagsboghandlere må være i besiddelse af to egenskaber: En god portion idealisme og en veludviklet sans for litterære behov for vort lille sprogråde gør bogudgivelser til et risikabelt foretagende.

Borgens Forlag har især fingeren på pulsen, når det gælder behovet for åndelig litteratur – i allervideste betydning – så når forlaget på det sidste har udgivet to kristne klassikere om bøn, er der helt sikkert købere til dem.

Selv om Borgens Forlag måske ikke vil anvende udtrykket »evangelisation«, så er udgivelse af sådanne bøger dog dette i praksis.

Tak til Borgens Forlag for udgivelse af: »Uvidenhedens Sky – hvori sjælen bliver ét med Gud« og Thomas Kelly: »Det indre lys«. Den første skrevet af en ukendt engelsk munk fra 1300-tallet – den anden af en amerikansk kvæker (1893-1941).

Med sin kvækerbaggrund havde Th. Kelly som ung en historisk betinget kritisk holdning til de etablerede kirker, men gennem bøn udviklede han sans for sakramenterne, og hele hans åndelige liv havde kirkens mystik som næring.

Lydighed mod Helligånden

En lidenskabelig og beslutsom søgen efter sandheden førte ham til filosofistudiet. Hans opdagelse blev, at sandheden ikke er abstrakt, men erfaring. »Den verdslige fornuft er afstumpet og brudstykkeagtig, for den bygger kun på en del af menneskenaturen og overser den anden – den ypperste – med dens kræfter og ressourcer. Men i en sund religiøs kultur ved menneskene derimod, at bønnen og det guddommelige nærvær på det indre plan er det vigtigste i verden. Dér afgøres livets vigtigste spørgsmål«.

Derfor bliver lydighed mod den indre stemme – Helligånden – sandhedens miljø. Vi spares ikke for intellektuelle overvejelser, men det guddommelige nærvær i vort indre skaber fred og klarhed over, hvad viskal gøre.

Kelly citerer Mester Eckhart: »Mange følger Herren halvvejen, men ikke den anden halv«. Kellys yndlingsudtryk er »den hellige lydighed«, den anden halvvejs lydighed.

»I dybet af mit hjerte ved jeg, at nogle af os på ny og fra grunden må omvurdere vort bekvemme og selvoptagede liv. Tiden er alt for tragisk, Guds omsorg alt for stor, menneskenes nat alt for mørk, korset alt for herligt til at vi skulle leve, som vi hidtil har gjort, i noget mindre end hellig lydighed«.

Lydigheden, som begge disse bøger betoner stærkt, er ikke populær for tiden. Til dels en reaktion på, at man tidligere i lydighedens navn ret ofte har hæmmet personlig udvikling eller direkte knækket mennesker – eller gjort lydighed til en karikatur af en ægte værdi, men også fordi menneskets vilje til uafhængighed, som er selve syndefaldet, bliver overbetonet i vor individualistiske kultur. Derfor er vort samfund koldt. Den gamle munk skriver: »Jeg beder dig med al iver støtte dig til den ydmyge tilskyndelse fra *kærligheden* i dit hjerte og at følge den, for den vil være din vejleder i dette liv og bringe dig til saligheden i det næste«.

Lydigheden er kærlighedens liv, som det er det for Jesus. Han lever i total afhængighed af Faderen. Vi er skabt til at leve samme liv. Derfor er lydighed blot et andet udtryk for sand menneskelighed. Og den eneste måde, hvorpå vi kan leve afspændt – og samtidigt maksimalt aktivt. »Slap af.

Bland dig ikke. Opøv dig i at leve i »passiv form« – og lad livet blive villet gennem dig«.

Og hvad med verden?

Ensidige svar på dette spørgsmål har fået nogle kristne til i ukærlig afstandtagen at krybe ind i en ghattotilværelse – andre til en udflydende åbenhed mod verden med tab af egen identitet som følge. Kelly anviser syntese: »Vi løses fra jordiske bånd og ambitioner – contemptus mundi (foragt for verden) – og vi ansføres til en guddommelig, men smertefyldt omsorg for verden – amor mundi (kærlighed til verden). Gud trækker verden ud af vore hjerter og løser tilknytningens bånd, og han kaster verden ind i vore hjerter, hvor vi og han i fællesskab bærer den i grænseløs kærlighed«.

Som familiefar, travl professor og engageret i socialt arbejde var Kelly et uhyre flittigt menneske, men lydigheden gjorde hans liv enkelt. Han advarede mod at ville påtage sig ansvar for alle verdens problemer. En stresset kristen er modvidnesbyrd

om den fred, Kristus giver. »Vi kan ikke dø på ethvert kors, og det kræves heller ikke... livet bliver enkelt, når vi er trofaste mod nogle få opgaver«.

Gud er udover alt

Den gamle munk taler et andet sprog. Hvor Kelly betoner Guds immanens – Guds væren med os – taler han især om Guds transcendens: Guds væren udover alt, hvad vi kan forstå og forestille os.

Kristen bøn må altid leve i spændingen mellem disse to dimensioner. Den positive og den negative teologi har man kaldt dem, den positive og negative vej mod Gud.

Vi kender de to »veje« fra menneskeligt venskab. Hvis jeg kun forholdt mig til de egenskaber, jeg umiddelbart kan konstatere hos min ven, ville forholdet blive ganske banalt. Men i ethvert menneske er der et dybere mysterium, som jeg aldrig kan trænge til bunds i, men som drager min kærlighed.

I bønnens positive dimension erkender vi Gud ud fra hans skabning, og vi betragter hans åbenbaring i Jesus.

Men »vi erkender stykkevist«, siger Paulus. Vi tager enkeltsandheder ud af Guds ord og kirkens lære og putter dem ned i vore små kasser, hvis format er

bestemt af vores baggrund, psyke og smag – og kassernes vægge bliver skillemure mellem os.

Oftentimes opfattes kristent fællesskab som samhørighed med den gruppe, hvis »kasser« har format som vores. Et sæt spilleregler – religiøse adfærdsmønstre – forener.

På den negative vej afstår vi fra alle forestillinger og billeder og retter os mod Gud alene i stilhed og mørke. »Uvidenhedens sky« er Guds dunkle nærvær. På den negative vej erfarer vi, at Gud er langt ud over vores stykkevise erkendelse. Vore kasser sprænges. Og så er vejen åben for et dybere fællesskab.

På den positive vej vækkes vores kærlighed, når vi ser alt, hvad Gud har gjort for os. I bønnens negative dimension renses og styrkes kærligheden. Den negative vej er den rene kærligheds vej. »Gud kan elskes, ikke tænkes. Kærligheden kan nå ham, ikke tanken«.

Åndens enhed

På trods af disse forfatteres forskellige baggrund – og 600 år – er der dyb enhed mellem disse to bøger: Åndens enhed. Begge viser værdien af stilhed – ikke bare som pauser mellem ord og støj, men som en indre vågenhed og lydhørhed – der er

lytten til Ånden. Begge udstråler Åndens første frugt: smittende glæde.

Der er »rigtige« bøger, som man lægger væk efter få sider: Åh, så rigtigt, men hvor det ikke siger mig noget! Og så er der bøger, hvor man under læsning føler, at en dyb kærlighed strømmer én i møde, som er der et forfatterhjerte, der banker i forbøn – og det er der vel faktisk også.

Netop dette er en del af et svar på det spørgsmål, jeg stiller mig, når sådanne bøger udgives på et forlag, hvorfra de får stor spredning: Hvad sker der, når kirkefremmede mennesker læser disse bøger og måske begynder at praktisere deres indhold? Jeg tror, at de er omgivet af forfatterens forbøn – hvilket naturligvis ikke fritager os for at gøre vort til, at de kilder, som opdages, bliver lettere at finde i konkret form i kirkens fællesskab.

Og så må tilføjes, at Kirkeklokkens Forlag også har udgivet en katolsk klassiker: Broder Lawrence: »En vandring med Gud«. Den formidler den samme glæde, enkelhed, fred og kærlighed som de andre to – og til en pris af kr. 11.85! – Det er da idealisme.

Grethe Livbjerg

Besøg i det 850 år gamle Averbode

I de fire jyske menigheder, der betjenes af præmonstratensere, er der ved at gro en god tradition: et årligt besøg i vore præsters flamske hjemsted, abbediet Averbode. Vejle og Horsens har gjort det flere gange, i år var det Silkeborg og Hernings tur. Og det blev alle tiders tur, fra onsdag morgen den 16. maj til søndag aften den 20., med tre dejlige dage i og omkring det jubilerende kloster. Foto ww.

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

850.000 kr.

indsamlet i alt til årets fasteaktion

Nordisk katolsk udviklingshjælps fasteaktion 1984 er nu afsluttet, og der blev i Danmark i alt indsamlet kr. 850.000,- (det er ca. kr. 100.000,- mere end i 1983). I alt blev der i de nordiske lande indsamlet 1,3 mill. kr. Fasteaktionen forløb under mottoet: Vand — en kilde til liv.

Caritas Danmark har gennem mange år administreret de midler, som Nordisk katolsk udviklingshjælp har indsamlet.

Projekterne

På et NKU-møde i Oslo i maj i år blev der fremlagt en lang række projekter, og man traf beslutning om, hvilke projekter man ville hjælpe med midler (i dollars) fra fasteaktionen 84, nemlig:

Brøndboringer i Indien i staterne: Madhya Pradesh, Tamil Nadu og Kerala. NKU har bevilget 30.000,-.

Brøndboringer i Senegal i 9 landsbyer. NKU har bevilget 27.278,-, men man forventer, at Norad (De nordiske regeringers u-landshjælp) vil bidrage med 21.278,-.

Brøndboringer i Indien i et center i Anandwam for spedalske og andre handicappede. NKU har bevilget 35.000,-, men forventer også i dette projekt støtte fra Norad med 28.000,-.

Desuden blev der bevilget hjælp til:

Vandprojekter i Indien i

øvrigt med 2.000,-.

Pave Johannes Paul II's Sahel-fond med 10.000,-.

St. Anthonys landbrugsprojekt i Pallama, Indien med 5.000,-.

Anskaffelse af radiotelefoner til bispedømmet Socorro og San Gil, Colombia med 3.000,-.

Brøndboringer i Monze og Lusaka, Zambia med 40.000,-, forudsat at Norad yder støtte i de ovennævnte tilfælde.

Studiestipendium til uddannelse som døvelærer for en døv fra Sierra Leone med 10.108,-.

Blandt disse projekter findes nogle, der ikke vedrører fasteaktionens tema. Det skyldes, at 10% af de indsamlede midler fra fasteaktionen netop kan anvendes til andre formål.

Boys Town

Af de midler, der henstår fra tidligere fasteaktioner, og som endnu ikke er blevet anvendt, bevilgede NKU kr. 378.169,- til Boys Town-projektet i Sri-Lanka (tidl. omtalt i k.o.).

Det er med stor glæde, at Caritas Danmark nu kan sende disse midler videre, og vi ved, at det for mange mennesker vil betyde flere og bedre fødevarer, større sundhed og forbedrede levevilkår.

Caritas Danmark retter en rigtig hjertelig tak til alle, der med deres fastebidrag gjorde det muligt for os at yde denne hjælp.

Carly Majholm

VAND GI'R LIV

Digte af katolske skoleelever

Den beskedne spaltepals i »katolsk orientering« kræver visse regler for at begrænse stoffet. Det er baggrunden for, at vi har et princip om ikke at bringe digte i bladet. Vores standhaftighed kom dog på en hård prøve, da vi for nogen tid siden modtog nedenstående digte fra 9X på Katolsk Centralskole i København. Klassens lærer i dansk, Karen Karlsson har tidligt haft øje for elevernes poetiske talenter og inspireret til deres udfoldelse. Siden 9X var 5X, er det blevet til en lille årlig digtsamling udgivet på skolen. De fire digte, som vi bringer her, er fra klassens bidrag til en morgensamling omkring fasteaktionens start i år. Vi takker Christina, Wendy, Lars og Anuk for deres på én gang smukke og stærke appel, der minder os om vore nødlidende medmennesker, også hvor den egentlige fasteaktion er forbi for i år.

Vand gi'r liv

En lille brunøjet pige
hun er mager og nøgen
men hendes mave
er svulmende.

Hun er træt, udmattet.
Længselen efter mad
og vand dominerer
hendes tanker.

Hanne er blåøjet
og mæt.
Hun er tørstig
og går ud i køkkenet.
Åbner for det klare,
rene vand.

Men hun tænker ikke
på den lille, tørstige
brune pige.
Vand, det er en selvfølge.
Det tænker man ikke over.

Jeg satte mig ned
og fik et stikord:
Vand gi'r liv —
og pludselig er jeg
taknemmelig og undren-
de.

Jeg forstår ikke
den enorme forskel.
Undrer mig over,
at nogen ingenting har.
Andre har masser.

Vand gi'r liv
Kort og godt.
Meningen er klar.
Christina 9.x

Vand gi'r liv

Vand gi'r liv
solen gi'r liv
planter gi'r liv.
Men hvad med dem,
der intet vand har?
hvor solen brænder
hele dagen
— hvor hverken planter
eller mennesker har
en chance for at leve.

Mad holder os i live,
drikke holder os i live,
kærlighed giver nyt liv.
Men hvad med dem,
der ingen mad får?
drikke er umuligt
at få fat på,
og ingen
får kærlighed nok?

Medicin
kan hjælpe et liv,
hospitaller
kan hjælpe et liv,
lægen kæmper med dig
for dit liv.
Men hvad med dem,
der ikke kan få medicin?
Hvor hospitaller
er for dyre at bygge
— og de får ingen læger.

Penge
er for mange mennesker
liv
magten
er for mange et liv,
luksuslivet er godt liv.
Men hvad med dem,
der intet kender
til penge?
og kun kender til magten
ved at blive undertrykt,
og luksuslivet er en drøm,
der aldrig kan opfyldes.

Vi har vand
vi har solen
vi har planterne
vi får mad hver dag
noget at drikke hver dag.
Medicin har vi tonsvis af
hospitaller nok til alle
læger rundt om
alle hjørner.
Vi kan kræve flere penge
vi kan kræve mere magt
og leve et godt liv
og alt dette
har fået os til at glemme
at mennesker som os
kun kan drømme sig til,
at det går i opfyldelse.
Wendy 9.x

Vand gi'r liv!

Solen skinner
sandet gløder
ufrodig jord
magre dyr.

Vores vandhul er borte
vi har næsten intet vand.
Igen må vi flytte.
Hvorhen, hvorhen?

Lillebror er væk.
Han ligger under sandet.
Hvem bli'r den næste?
Mig?
Ham?
Hende?

Bare no' en ku' hjælpe
Vi kan snart ikke mer'.
Jeg be'r til Gud
hver dag.
Han bærer ikke nag.

Lars 9.x

Vand gi'r liv

Der går en pige og leder
med tyndslidt kjole
og sko.
Hun går på en tør grusvej
og leder efter liv.

Hun vender sig mod solen
og misser lidt
med øjnene
hun tænker på, hvor dejlig
og væmmelig den kan
være.

Hun væder sine læber
med en smule spyt
og tænker med stjerner
i øjnene
gid her var en vandpyt.

Hun snubler
og rejser sig igen
åh, den sol, den brænder
og tørrer alting ud —
men pigen leder stadig
efter håb.

Hun tænker på de dage,
da brønde de var fyldte.
Hun tænker kun på vand,
vand — som gi'r liv!

Anuk 9.x

Kristen kvindeappel til FN

Om det ufødte barns rettigheder

»Vi retter en indtrængende anmodning til Forenede Nationer om at overveje en tilføjelse til menneskerettighedserklæringen med henblik på det ufødte barns rettigheder. Resolutionen fremkommer på grund af den senere tids debat om brug af menneskefostre til videnskabelige forsøg, såsom gensplejsning, kloning og genetisk manipulation.« Sådan lyder den resolution, som Danmarks økumeniske Kvindekomité har vedtaget den 5. maj på Fællesskabets Dag på Nyborg Strand.

Omkring 100 kvinder repræsenterende et bredt udsnit af kristne kvinder deltog, og man drøftede på et komitémøde bl.a. emner for de kommende bededage og Fællesskabets Dag. Da emnet for Fællesskabets Dag i 1985 og bededagen i 1986 er »Væg skofostre til videnskabelige forsøg, såsom gensplejsning, kloning og genetisk manipulation.« Sådan lyder den resolution, som Danmarks økumeniske Kvindekomité har vedtaget den 5. maj på Fællesskabets Dag på Nyborg Strand.

I diskussionen om talere

til næste års Fællesskabets Dag fokuserede man især på Århus, idet der i sommeren 1985 afholdes en stor konference med emnet »Etikken, der blev væk«, hvor det netop er de førortalt emner, man vil komme ind på.

En gudstjenesteleder skulle også findes: Hvilken trosretning stod for tur? — Det blev vedtaget, at vi ville få prioritet den dag, vi har en kvindelig præst!

Marianne Plum, DKKF

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det — og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00
Brutto ca. 5,8 kg

Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spiseolie 1 liter	Te 100 g
Smelteost 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker — mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling. Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres enten ved en opringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVEN APS

Boke Jansen

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____

_____

_____

Kl. af og send til

Scanpakket ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

Pastor Ebbe Simonsen fylder 70 år

Menigheden i Sønderborg fejrer deres sognepræst d. 7. juli

Lørdag den 7. juli bliver i år en festdag for menigheden i Sønderborg, da den fælles fader, sognepræsten, fylder 70. Dermed er den fødselsdag nået, som ofte betegner afslutningen af livets mere aktive periode, men alligevel håber vi endnu i en årrække at beholde pastor Ebbe Simonsen som vort sogns hyrde.

Sønderborg og Åbenrå

Pastor Simonsen er født i København i 1914, blev katolik i 1934 og gjorde sine studier i Rom 1941-47. Herhjemme fik han sin virksomhed på Nørrebro som kapellan indtil 1958, da han blev sognepræst i Haderslev. I 1964 kaldtes han tilbage til Sakramentskirken på Nørrebro som sognepræst. 1972 kom han til os i Sønderjylland, så det er gennem de sidste forløbne 12 år, at vi har lært ham nærmere at kende og har nydt godt af hans præstelige evner og dygtige omsorg for menighederne.

Det var nemlig to sogne han overtog, Sønderborg og Åbenrå, som ellers gennem mange år havde

haft hver sin præst. Da hans faste residens blev Sønderborg, kom hans virksomhed navnlig til at omfatte dette sogn, dog uden at Åbenrå blev forsvundet. Søndagsmessen der måtte overlades en pensioneret kollega.

Messe for vietnamesere

Turen mellem Sønderborg og Åbenrå bliver dog af pastor Simonsen gjort så mange gange om ugen, at Hedvig-søstrene og Sct. Ansgars Kirke får messe på alle ugens hverdage. Gennem de seneste år er den omsorgsfulde præst hver søndag efter messerne i Sønderborg (om sommeren både på dansk og tysk) ilet til Åbenrå for om eftermiddagen at holde messe for de mange vietnamesere, som det har ligget ham stærkt på sinde at føre fra flygtningestadiet ind i det danske samfund som katolikker, der ikke skal føle sig fremmede i vort bispedømme.

Selv om det drejer sig om en fuldt beslaglagt og udnyttet mand, har pastor Simonsen dog varetaget opgaver uden for sognet i præsterådet og bispedømmets pastoralråd. De hjemlige opgaver blev dog alligevel altid varetaget. Pastor Simonsen har altid gerne modtaget sognebørn, som kom til ham i åndelige anliggender, ligesom de syge blev hjulpet ved hans besøg med den hellige kommunion og

ofte ved messe i deres hjem. I præsteboligen mødes interesserede om vintertiden til månedlige møder, hvor aktuelle emner behandles.

Særlig tak skylder vi pastor Simonsen for den restaurering af Sct. Pauls kirke i Sønderborg, som han har gennemført med sin sikre sans for Gudshusets skønhed og dets tidsvarende indretning for den liturgi, som han altid har sat sine kræfter ind på at give den smukkeste og værdigste udfoldelse.

Vor stille og beskedne

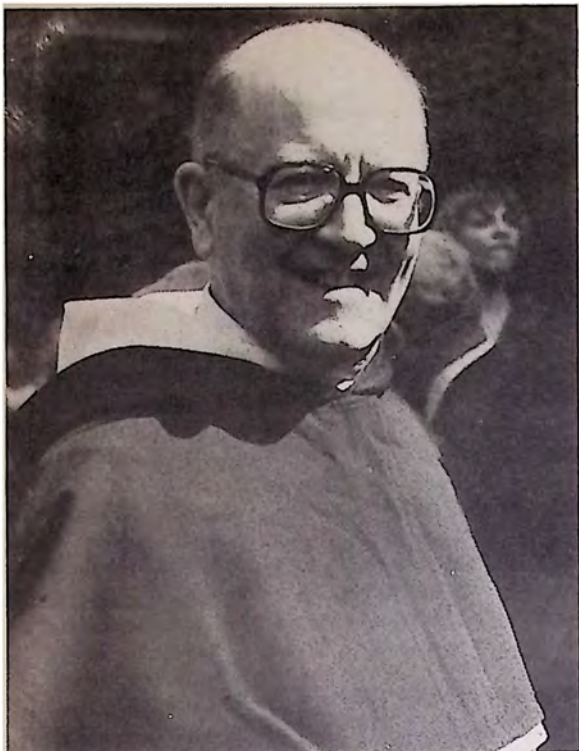
præst ønsker vi med disse ord al lykke og velsignelse over festdag og fremtid.

Menighedens medlemmer opfordrer vi til at samles om en fødselsdagsgave, til hvilken bidrag bedes indbetalt til den ene eller anden af menighedsrådet.

På fødselsdagen, lørdag den 7. juli, holder pastor Simonsen messe om aftenen kl. 19, og derefter indbyder han hele menigheden til kaffe og samvær.

Måtte Gud velsigne vor præst og vort sogn!

Menighedsrådet.

Pater Pierre Grégoire fejrer den 10. juli sit 50-års præstetjubilæum. P. Grégoire er leder af Sct. Andreas Bibliotek i Ordrup. Han har desuden siden 1954 været forbindelsesled mellem alle katolske præster i Norden, og han er redaktør af »InterNos«, et månedsblad for præsterne. Han er også medlem af redaktionen for serien »Ånd og Liv«.

Katolikker i radioen

Førstebibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Jacob Thomsen, Gentofte, står i ugen 18.-22. juni for udsendelserne »Ved Dagens Begyndelse«, der sendes på program 1 kl. 6.55 og kl. 7.55. Det gennemgående tema er troskab mod Gud og mod verden, der i virkeligheden er en og samme troskab. Troskab mod de mange i det store kristne fællesskab, og troskab mod de få, som udgør det liv, der er os givet. Al sand troskab er et spejlbillede af Guds egen troskab, som varer evindeligt.

Leif Kaysers klavermusik

Torsdag den 19. juni, kl. 22.30 program 2, spiller Leif Kayser egne værker for klaver. Det er den første af to udsendelser. Den anden udsendelse

sendes i program 2's Musikafsnit den 26. juli.

Radiogudstjeneste fra Øm

Onsdag den 18. juli, kl. 8.10 sender Danmarks Radio på program 1 en morgenandagt fra Marias rene hjerte Kirke ved Ømbyen. Prædikant er pater *Gottfried Grünwald S.J.*, der er præst for en af Ømbyens sommerlejre, »Multilejren«.

Biskoppen holder radio-prædiken

På festen for Marias optagelse i himlen, søndag den 19. august, celebrerer biskoppen højmesse i Sankt Ansgars Kirke i København. Danmarks Radio transmitterer denne højmesse på program 1 kl. 9.55.

John S. Lundorf

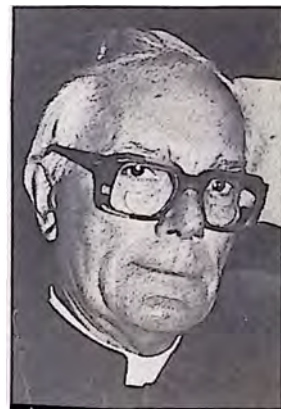
Ebbe Simonsen

Ærkebiskop Zabkar død 70 år gammel

Søndag den 20. maj døde msgr. *Joseph Zabkar*, titulær-ærkebiskop af Virunum. Joseph Zabkar, som blev født i Ljubljana i Jugoslavien den 24. december 1914, virkede i 12

år i Norden som apostolisk delegat nemlig fra 1969 til 1981. I Island var han siden 1977 pro-nuntius. I oktober 1981 måtte han trække sig tilbage p.g.a. svigtende helbred, hvorefter han bosatte sig i Rom.

Joseph Zabkar blev præsteviet den 23. september 1939 og fik forskellige opgaver i sit selvvalgte bispedømme Salzburg (han blev østrigsk statsborger) og især ved kurien i Rom, hvor han i 1947 blev dr. theol. og dr. i kirkeret. Han virkede i Kongo fra 1949 til 1952. Fra 1966 til 1969 var han Pavestolens permanente delegerede ved UNESCO, Paris.

Joseph Zabkar

Stillinger tilbydes

Det katolske Niels Steensens Gymnasiums hovedskole

Der vil fra 1. august 1984 kunne besættes én stilling som lærer/overlærer og en stilling som timelærer (årsvikar) med ca. 15 ugentlige timer.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst med Danmarks Lærereforening med løn som i den offentlige skole.

Vor hovedskoleafdeling består af 3 7. klasser, 6 8. klasser, 6 9. klasser og 3 10. klasser. De ledige timer er i fagene religion, dansk, tysk, historie, samtidsorientering, matematik og fysik.

Ansøgning, bilagt kopi af eksamensbevis og udtalelse, stiles til styrelsen for den selvstændige institution Niels Steensens Gymnasium og sendes til rektor Johs. Thomsen, Niels Steensens Gymnasium, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 Ø, hos hvem yderligere oplysninger eventuelt kan indhentes. Telefon: 01-20 93 40. Ansøgningsfristen udløber d. 22. juni 1984.

God ferie!

Redaktionen ønsker læsere og annoncører en god sommer og beder om forståelse for, at ikke alle henvendelser og breve kan besvares omgående. Vi kommer igen den 15. august.

Ved det katolske Niels Steensens Gymnasium

vil der fra 1. september 1984 kunne besættes 1 stilling som adjunkt/lektor samt ét eller to årsvikariater. De ledige timer er indenfor fagene: Religion, dansk, engelsk, fransk, oldtidskundskab, græsk, matematik og fysik. Ansøgning på GL's skema bilagt bekræftet afskrift/kopi af eksamensbeviser m.v. stiles til styrelsen for Niels Steensens Gymnasium og sendes til rektor Johs. Thomsen, Niels Steensens Gymnasium, Sct. Kjeldsgade 2, 2100 Kbh. Ø, senest d. 19. juni.

Møder og arrangementer

Det sker på Magleås:

Torsdag den 14. til fredag den 15.6. Rådet for uddannelses- og erhvervsvejledning afholder møde.

Søndag den 15. til tirsdag den 24.7. Individuel - lukket - retræte for Sct. Joseph-søstre.

Fredag den 17. til lørdag den 28.8. Sct. Joseph skole, Roskilde, holder lærer-møde.

Liturgisk kalender 1.-14. august

1. hvid. Onsdag i 17. alm. uge. *Alfons Maria de Ligouri*, biskop og kirkelærer († 1787). (m). L.: Jer. 15,10. 16-21. Ev.: Matt. 13,44-46. (I Ps.).
2. grøn. Torsdag i 17. alm. uge. L.: Jer. 18,1-6. Ev.: Matt. 13,47-53. Eller: hvid. *Eusebius af Vercelli*, biskop († 1371) (I Ps.).
3. grøn. Fredag i 17. alm. uge. L.: Jer. 26,1-9. Ev.: Matt. 13,54-58. (I Ps.).
4. hvid. Lørdag i 17. alm. uge. *Johannes M. Vianney*, præst († 1859). (m). L.: Jer. 26,11-16. 24. Ev.: Matt. 14,1-12. (I Ps.).
5. grøn. 18. alm. søndag. 1. L.: Es. 55,1-3. Salme 145,8-9. 15-16. 17-18. R. v. 16: Du åbner din hånd og mætter os. 2. L.: Rom. 8,35. 37-39. Ev.: Matt. 14,13-21. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (II Ps.).
6. hvid. Mandag. *Herrrens*

Forklarelse. (f). L.: Dan. 7,9-10. 13-14 eller: 2. Pet. 1,16-19. Salme 97,1. 2-5. 6-9. R. v. 1a + 9a: Gud er vor Herre og Konge. Ev.: Matt. 17,1-9. *Gl. særl. pf.*
7. grøn. Tirsdag i 18. alm. uge. L.: Jer. 30,1-2. 12-15. 18-22. Ev.: Matt. 14,22-36. Eller: hvid. *Cajetan*, præst († 1547). Eller: rød. *Xystus*, pave og martyr († 258). (II Ps.).
8. hvid. Onsdag i 18. alm. uge. *Dominicus*, præst († 1221) (m). L.: Jer. 31,1-7. Ev.: Matt. 15,21-28. (II Ps.).

9. grøn. Torsdag i 18. alm. uge. L.: Jer. 31,31-34. Ev.: Matt. 16,13-23. (II Ps.).
10. rød. Fredag. *Laurentius, diakon og martyr* († 258). (f). L.: 2. Kor. 9,6-10. Ev.: Joh. 12,24-26. *Gl. Martyrernes pf.* (II Ps.).
11. hvid. Lørdag i 18. alm. uge.

- Klara*, jomfru († 1253). (m). L. Hab. 1,12 - 2,4. Ev.: Matt. 17,14-20. (II Ps.).
12. grøn. 19. alm. søndag. 1. L.: 1. Kong. 19,9a. 11-13a. Salme 85,9ab + 10. 11-12. 13-14. R. v. 8: Lad os skue din miskundhed, Herre, din frelse give du os. 2. L. Rom. 9,1-5. Ev.: Matt. 14,22-33. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (III Ps.).
13. grøn. Mandag i 19. alm. uge. L.: Ezek. 1,2-5. 24-28c. Ev.: Matt. 17,22-27. Eller: rød. *Pontianus*, pave og martyr († 3. årh.). (III Ps.).
14. rød. Tirsdag i 19. alm. uge. *Maximilian Maria Kolbe*, præst og martyr († 1941) (m). L.: Ezek. 2,8 - 3,4. Salme 119, 14. 24. 72. 103. 111.131. R. v. 103a: Hvor sødt er dit ord for min gang. Ev.: Matt. 18,1-5. 10,12-14. (III Ps.).

Sankt Knud Lavard valfart

Valfarten finder i år sted søndag den 17. juni.

Kl. 10.00: Højmesse i katolsk kirke, Ringsted. Derefter medbragt frokost i skolen. Drikkevarer kan købes.

Kl. 13.00: Afgang til Haraldsted kirke.

Kl. 13.30: Procession til kappelruinen, hvor der holdes andagt.

Kl. 14.00: Afgang til sankt Bændts kirke i Ringsted.

Kl. 15.00: Kaffe i katolsk skole.

Billster med ledige pladser bedes anmelde dette til undertegnede.

Kjeld Geertz-Hansen, Rygårdsvej 1, 2900 Hellerup, tlf. 01-62 36 28 (bedst kl. 11-12).

Kristi Legems- og blods fest torsdag den 21. juni

Traditionen tro indbydes Storkøbenhavns katolikker til i fællesskab at fejre denne festdag i Sct. Therese Kirke, Bømtorffsvej 56, 2900 Hellerup.

(S-tog til Hellerup station, eller bus nr. 21 til Bømtorffsvej, nr. 24 til stoppestedet Torgvej, eller bus nr. 27 næsten til døren).

Kl. 19.30 koncelebreret bispemesse med efterfølgende procession i Rygaards park.

Salmebog bedes medbragt. (Lovsang).

Velkommen i Sct. Therese Kirke!

Menighedsrådet

Skt. Norberts-stævne i Vejle

Lørdag den 11. august

Menighederne i Vejle, Herning, Horsens og Silkeborg indbyder til jubilæumsstævne i Vejle.

Vi fejrer 850-året for ordensstifteren Sct. Norberts død i 1134, 850-året for grundlæggelsen af klostret Averbode samme år og endelig 150-året for dets genrejsning i 1834 efter ødelæggelsen under den franske revolution.

Programmet byder bl.a. på følgende: Festtale af biskop Martensen om Danmarks pastorale situation, fællessang, festtale af Averbodes 50. abbed Edward K. Stappers om præmonstratenser-ordenens indsats i Danmark. Specielt program for børn og unge. Fælles frokost (madpakke medbringes). Stævnet slutter med festmesse kl. 16 i Sct. Norberts kirke.

Heldagsudflugt med »vort eget« veterantog

14. pastoralenhed gentager successen. Hellerup + Lyngby + Ordrup + Søborg inviterer igen på idyllisk heldagstur

søndag den 19. august 1984.

Der startes fra Gentofte St. til Roskilde, hvor der holdes messe. Efter messen spises frokosten, man har medbragt, hvorefter vi kører videre til Grevindeskoven ved Tureby, hvor vi drikker eftermiddagskaffen og hygger os sammen.

Drikkevarer: Kaffe, øl og vand kan købes i toget. Turen starter kl. 9 fra Gentofte St. og retur kl. 17 ca.

Billetpris kr. 60.- for voksne og 30.- for børn, dog max. kr. 180.- for familier med hjemmeboende børn.

Turens gennemførelse er afhængig af god tilslutning. Tilmelding skal ske inden 1. juli til de respektive sogne og er bindende.

Alle er meget velkomne.

Kirkedagen på Ledreborg

afholdes i år søndag den 2. september.

Tema: Frihed - for alt i verden.

Se annoncen i k.o. 12/84 (15.8.), som bringer yderligere oplysninger.

Arbejdsgruppen.

Syng med

- nye og »gamle« sangere

I koret v. Kirkedagen på Ledreborg søndag den 2. september. Vær med til at gøre messen og andagten festlig ved at syng/spille med i koret fra Sct. Pauls Kirke i Tåstrup. Arbejdsopgaver bl.a. dele af Kessels 71. og 77. messe og Mozart »Ave verum corpus«. Foreløbige øveaftener: onsdag den 15/8, torsdag den 16/8, mandag den 20/8, tirsdag den 21/8 og onsdag den 29/8, alle aftener kl. 19.30 i Sct. Pauls Kirkes menighedslokaler, Køgevej 162. Nærmere oplysninger: Eva Rungwold 01-41 33 96.

Retræte for damer

afholdes på Dalum Kloster begyndende mandag den 3. september kl. 18 til fredag den 7. september kl. 9.

Retrætens præst er pater Paul Marx OMI. Emnet for retræten er: Sandheden skal frigøre jer. Joh. 8,32. Bibelen medbringes. Pris pr. deltager kr. 550.-. Tilskud kan ydes ved ansøgning. Tilmeldelse med kr. 50.- i depositum bedes sendt til: Anna Jensen, Skibhusvej 157 o.g. st. tv., 5000 Odense C. eller Agnethe Emmerich, Lahngade 11, 5000 Odense C.

Sct. Ansgar Kirke

Mini-markedet ved Sct. Ansgar kirke, Bredgade 64, København, afholdes søndag den 19. august fra kl. 9 til kl. 16 i lokalene bag kirken og i haven.

Til de forskellige salgsteder og tombolaer kan vi bruge alle mulige ting og sager, dog ikke større møbler.

Lodsedler à 5 kr. til vort store lotteri med de 10 fine gevinster kan allerede købes på kirkens kontor.

Ved Deres medvirken støtter De Sct. Ansgar menigheds arbejde og kirkens vedligeholdelse. Alle bidrag modtages med taknemmelighed og glæde.

Minimarkedsudvalget.

Sct. Ansgar Kirke

Religionsundervisning samt forberedelse til den første hellige kommunion for børn og unge, der ikke går på katolsk skole, planlægges nu for den ny sæson.

Vi starter onsdag den 26. september og har så time hver onsdag kl. 16 til 17 i halvåret september til april, undtagen i skolernes ferieuger.

Reserver allerede nu onsdagene og tilmeld børnene på kirkens kontor, tlf. 01-13 37 62. I sidste sæson kom der 23 børn fordelt på tre hold.

Unge, der ønsker at komme til trosbekræftelsen i Sct. Ansgar kirke 2. søndag efter påske den 21. april 1985 bedes ligeledes henvende sig på kirkens kontor 01-13 37 62. Tidspunktet for undervisningen må vi aftale, når tilmeldingerne foreligger, senest den 15. august.

Konvertit-weekend på Magleås

fra fredag d. 19. okt. (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag d. 21. okt. (efter frokost).

Tænk du på at konvertere - går du til undervisning - eller har du allerede opnået fuldt medlemskab af den katolske kirke, så er der her et tilbud til dig.

På vegne af styrelsen for Magleås arrangerer vi, dvs. sr. Susanne Sønderbo, Ellen Marie Lebahn, p. Hans Esmark og p. Peter Nissen, ovennævnte weekend. I et åbent fællesskab vil vi gennem oplæg, samtaler og paneldiskussion søge at belyse og forhåbentlig også give svar på nogle af de problemer og spørgsmål, du har.

Pris for ophold: pro person i dobbeltværelse kr. 325,00 (alt incl.)

pro person i enkeltværelse kr. 365,00 (alt incl.)

Tilmelding bedes foretaget direkte til Magleås, tlf. 02-81 07 15, bedst 10-16.

Supplerende oplysninger kan indhentes hos arrangørerne.

Retræte på Dalum Kloster

For herrer afholdes retræte i tiden mandag aften den 27. aug. til lørdag morgen den 1. sept. Retræteleder er pater Paul Marx OMI, København og emnet er: Sandheden skal frigøre jer. Joh. 8,32.

Pris for ophold med eneværelse er kr. 600,00 + tilmeldelsesgebyr, kr. 75,00, som kan indbetales på postgiro 1 36 29 76, Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense SV. Der ydes tilskud til opholdet.

Retræte-udvalget:

C. P. Tonti, København. Edv. Gothen, Svendborg. Børge Blens, Silkeborg. Børge Ollendorff, Kolding. Jens H. Simonsen, Dalum Kloster.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Ferielukning

Kateketcentralen, Ansgarstiftelsens Forlag og Niels Steensens Forlag er lukket p. gr. af ferie fra 14. juli til 28. juli.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1984

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel..... kr. 4.500.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.000.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritater medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén

Barsehøj 25, 2900 Hellerup

Telefon 01-65 63 41 (bedst om aftenen)

eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.

Telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Salg og service

Lasse Baumann

Antikviteter

Dødsboer og andet antik indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.

Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.

Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.

Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Aut. elinstallatør

EL MOGENS LARSEN

Amagervej 31a-6200 København-62 25 30/87 23 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde

Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillhuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Pavebudskab til Vietnams katolikker

Vatikanet (NC) — Paven lover international katolsk støtte til genopbygning af det krigshærgede Vietnam og beder for, at katolikker i landet garanteres frihed til at praktisere deres religion.

»Jeg beder for, at I altid må have praktiske muligheder for at bekende og leve jeres tro«, siger pave Johannes Paul II i et budskab til Vietnams katolikker. Budskabet blev offentliggjort i Vatikanet mens paven under sin flyvning fra Papua New Guinea til Thailand passerede tæt forbi Vietnam.

Alle beundrer jeres udholdenhed

I budskabet hedder det, at paven benytter lejligheden i forbindelse med sit besøg i Asien til at udtrykke sine gode ønsker om fred for alle vietnamesere. Kirken er meget interesseret i Vietnams specielle problemer med genopbygningen af landet efter Vietnamkrigen, siger paven, og den vil »opfordre katolske bevægelser og internationale organisationer til uselvsk« at hjælpe vietnameserne.

Magleås...

Fortsat fra forsiden

I udvalgets rapport til pastorralrådet siges bl.a., at ved et 20 ugers kursus er deltagere typisk unge mennesker, som benytter et højskoleophold til at finde ud af sig selv, og hvad man vil bruge sit liv til. Korte kurser søges af deltagere, som især er interesseret i et bestemt emne.

Det er et krævende arbejde at være højskoleforstander og -lærer. Det kræver bl.a. en bestyrelse, der »går i store sko« siger rapporten, og det er et krævende arbejde hele tiden at være kreativ med hensyn til indhold i undervisningen både på de lange og de korte kurser. Udvalget foreslår, at der en til to gange årligt holdes en idéweekend på Magleås, hvor en kreds af personer indbydes til at give ideer til det kommende halve eller hele års program på skolen.

kk

»Alle kender og beundrer jeres tapperhed i arbejdet for genopbygningen og jeres udholdenhed i vanskeligheder, kender jeres familiefølelse og andre naturlige dyder, som I giver så rige beviser på«, fortsætter paven.

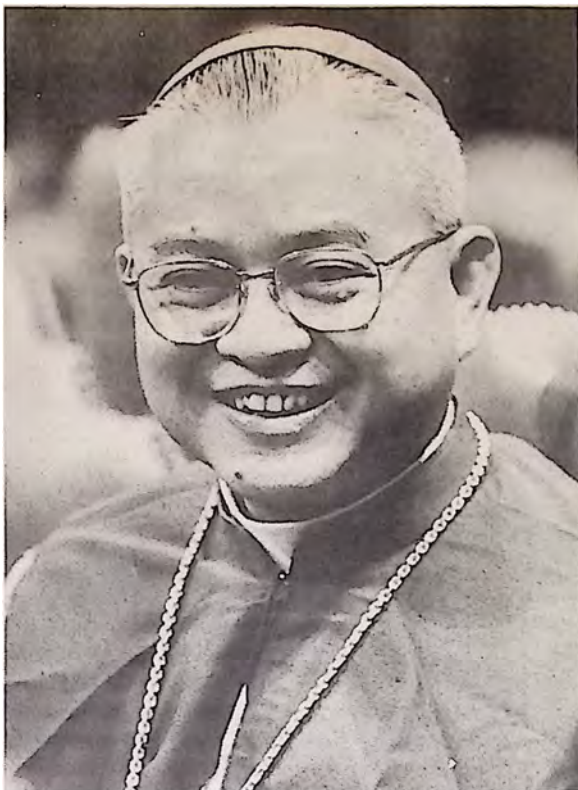
Ret til uddannelse og religionsfrihed

Ved at opmuntre Vietnam i dets anstrengelser for at løse efterkrigstidens problemer, tilføjer paven, håber kirken, »at det vil få mulighed for ikke blot at give ethvert menneske i landet nok at spise og en uddannelse, men også give den enkelte lejlighed til frit at udvikle sine evner og også sin religiøse stræben. Katolikkerne i Vietnam har dannet levende menigheder, der er gennemtrængt af vietnamesisk kultur.«

Paven udtrykker sit ønske om, at Vietnams katolikker altid må have praktiske muligheder for at bekende og leve deres tro, for disse rettigheder tjener et land til ære og styrker virkeliggørelsen af de åndelige værdier, der er så vigtige for dets udvikling«, tilføjer han. »Hele kirken har sine øjne fæstnet på jer, I indtager en ganske særlig plads i den.«

Forholdet mellem kirken og Vietnam er blevet anspændt efter Vietnamkrigens afslutning i 1975. Regeringen har idømt adskillige præster fængselsstraffe for »regeringsfjendtlige handlinger« og har lukket mange præsteseminarier og kirker. Desuden overvåges præsters og ordenssøstres aktiviteter nøje.

I 1981 oplyste ærkebiskop Nguyen Van Binh af Ho-Chi-Minh-byen (det tidligere Saigon), at omkring 200 præster var internerede og hverken havde lov til at fejre messe eller være i besiddelse af en rosenkrans eller et krucifiks. Han sagde, at de internerede præster falder i tre kategorier: præster, der har været feltprester i den sydvietnamesiske hær, præster, der har været indblandet i politik og har støttet reaktionære bevægelser, og præster, der betragtes som almindelige kriminelle.

Ærkebiskop Nguyen Van Binh advarer mod forsøg på at splitte den katolske kirke i Vietnam. Foto KNA.

»Patriotisk kirke« efter kinesisk model

Paris/Ho-Chi-Minh-byen (KIPA) — Franske katolikker, der for nylig har besøgt Vietnam, oplyser, at de vietnamesiske biskopper frygter for, at en nystartet »Vietnams patriotiske katolikkers solidaritetskomité« skal føre til splittelse blandt landets katolikker og skade den katolske kirke i Vietnam.

Biskopperne advarer vietnameserne mod at efterligne »Den katolske patriotiske Forening« i Folkerepublikken Kina, som er blevet til en uafhængig, fra Rom adskilt kirke.

»Vietnams patriotiske katolikkers solidaritetskomité« blev stiftet i novem-

ber 1983 på den vietnamesiske regerings initiativ. Den erstatter den i 1955 i Nordvietnam oprettede »Forbindelseskomité for Vietnams freds- og hjemlandelskende Katolikker«.

I et brev af 19. oktober 1983 gav ærkebiskop Nguyen van Binh af Ho-Chi-Minh-byen (det tidligere Saigon) udtryk for det samme, som ærkebiskop Nguyen Kim Dien af Hue forinden havde udtalt offentligt, at en komité, der er stiftet uden forbindelse med biskopperne og imod deres ønske, vil føre til forvirring og bekymring blandt de troende.

Politisk sabotage af de olympiske lege

Rom (KIPA) — »I det antikke Grækenland afbrød bystaterne deres indbyrdes krige af hensyn til de olympiske lege; i dag må vi desværre opleve, at deltagelsen i de olympiske lege afbrydes af hensyn til krige og ideologiske modsætninger«, sagde Vatikanets Radio den 9. maj i en kommentar til Østblokkens vægring mod at deltage i de olympiske lege i Los Angeles.

Søforklaringer

Kommentatoren mindede om USA's fravær i Moskva for fire år siden som protest mod Sovjetunionens besættelse af Afghanistan. Sovjets reaktion i dag ses som en hævnakt og begrundelsen, at de sovjetrussiske sportsfolks sikkerhed ikke bliver garanteret i USA, kaldes for en »ren søforklaring«.

»Det er trist, at vor verden, som i forvejen er splittet i magtblokke og militære alliancer, øst mod vest og syd mod nord, nu også skal se den olympiske ånd falde som offer for politisering og ideologisk sabotage. Det er jo ikke kun sporten, men broderånden mellem alle verdens folk og den internationale afspænding, der står på spil i dag. Fredsviljen mellem folkene, som netop i sporten finder et af sine ædleste udtryk, er alles ansvar og bør dag for dag udbygges ved positive beslutninger og anstrengelser for at mindske modsætningerne, gennem tillidskabende indrømmel-

ser og tegn på god vilje. Olympiaderne er vigtige bidrag til at holde disse idealer levende, derfor må den olympiske fakkelt ikke slukkes«, mener Vatikanets radiokommentator.

Svensk teolog blev katolik

Stockholm (KIPA) — Den 71-årige pastor Harald Riesenfeld, der har været professor ved Universitetet i Uppsala, har bekendtgjort sin konversion til den katolske kirke.

Riesenfeld er kendt for sin oversættelse af Det nye Testamente til moderne svensk. Hans oversættelse er solgt i Sverige i mere end 1,5 millioner eksemplarer.

Østrigsk aktionsuge:

Fødte for ufødte

Wien (KIPA) — I maj har der i Østrig været afholdt en aktionsuge, »Fødte for ufødte«, hvor man med talrige arrangementer har søgt at fremme »et mere børnevenligt klima i Østrig«.

Aktionens leder Doris Dirnbacher siger, at en af hensigterne med aktionen var at få abortdiskussionen væk fra kun at dreje sig om tidsfrister for en lovlig svangerskabsafbrydelse.

Hun beklager, at man stadig forsøger på at skubbe positive initiativer til sænkning af aborttallene til side til fordel for en juridisk diskussion.

I en pressemeddelelse hedder det, at alle politikere opfordres til ikke at begrænse abortproblematikken til kun at dreje sig om, hvornår et sådant indgreb er tilladeligt eller ej. Herved går man uden om sagens kerne og svigter de »kvinder, der er i en personlig konfliktsituation«.

Næste nummer udsendes den 15. august

30 år gammel advarsel

Fribourg (KIPA) - Påske-dag den 18. april 1954 holdt pave Pius XII en prædiken om atomkrigens frygtelige følger. Det ry-stende budskab til verdens magthavere har ikke mistet sin aktualitet i dag. For øjnene af en opskræmt verden står billedet af en uhyre ødelæggelse, billedet af hele lande, der ikke mere er egnede til menneskelig beboelse, alerede på grund af de biologiske følger, en sådan krig kan have: mutationer i mikroorganismers arveanlæg eller de uberegneli-

ge virkninger, som en vedvarende radioaktiv påvirkning kan have på større organismer, mennesket indbefattet.

Pius XII påpegede at, hvis man accepterer princippet om et retfærdigt forsvar, må man også forlange, at atomkrigen og den biologiske og kemiske krig fordømmes ved internationale aftaler.

Hvornår mon menneskeheden forstår, at dens lykke og fred ikke kan opbygges på opfindelsen af gensidigt afskrækkende våben, men på kristen

kærlighed og åben tillid? Hvornår mon verdens vise finder på udelukkende at bruge deres beundringsværdige opfindelser og materiens ukendte kræfter til fredens mål, til at fremstille billig energi, som kan afhjælpe sulten i verden, til at udligne den ulige geografiske fordeling af goderne og arbejdsmulighederne på jorden, til at give lægevidenskaben nye muligheder, til at hjælpe de unge nationer til frelse og velstand? Således sluttede Pius XII, sin dramatiske appel i 1954.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 89 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansvarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vedtagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Paven i Svejts, side 2
Martyrer i vor tid, side 6
Madonnaernes strejke, side 7
Nyt om vore præster, side 8
Vatikan-krimi, side 9

Caritas Danmark hjælper det sultende Zambia

Som De sikkert har set i tv eller læst i avisen er Afrika endnu engang ramt af en tørkekatastrofe. Denne gang er det ikke kun Sahel-området, der er berørt, men også hele det sydlige Afrika. Det anslås, at en trediedel af den afrikanske befolkning er truet af hungersnød.

Det har fået fire store hjælpeorganisationer - heriblandt Caritas Internationalis - til sammen at appellere til medlemsorganisationerne om at øge fødevarerhjælpen og landbrugsudviklingen i de 24 afrikanske lande, hvor situationen er værst. Målet er at skaffe 100 mio. kr. udover det beløb, der på forhånd er lovet.

Caritas Danmark har arbejdet på at finde ud af, hvordan vi med vore relativt små midler kan gøre mest muligt for de sultne i Afrika. Vi kom til følgende resultat: »Caritas Danmark vil i løbet af de næste tre år stille mindst 450.000 kr. til disposition for Caritas Zambias udviklingsarbejde«. I år håber vi på at kunne rejse 100.000 kr. og resten fordeles så over de næste to år.

Caritas Zambia er valgt, fordi vi tidligere har arbejdet med dem og med gode resultater. Dernæst har Zambia kun ca. 7 mio. indbyggere, hvilket gør, at vi kan hjælpe en forholds-

vis stor del af befolkningen med vore relativt små midler. Endelig hører Zambia til blandt de lande, som er ret hårdt ramt af tørken. Man mener, det er nødvendigt at importere 100.000 tons hvede og 225.000 tons majs for at brødføde befolkningen.

Vi kan desværre endnu ikke sige nøjagtigt, hvilke projekter Caritas Zambia ønsker, vi skal støtte; det afgøres først i slutningen af september, hvor vi mødes med lederen af

organisationen. Hvis vi imidlertid skal nå at samle 100.000 kr. ind til projekter i Zambia inden årets udgang, har vi brug for Deres støtte allerede nu.

Hvis De vil være med til at hjælpe de nødlidende så send Deres bidrag til Caritas Danmark, giro 4 04 39 79, mærket Afrika, - så vil det sammen med de beløb, vi allerede har modtaget, blive brugt til udviklingsarbejde i Zambia.

Michael C. Wiberg

Svaret til fremtiden: Europas lægfolk

Dublin (KIPA) — Europas evangelisering ligger i dag i lægfolks hænder - var kort sammenfattet det budskab, som deltagerne i Det europæiske lægfolks Forum fik fra kardinal Basil Hume, ærkebiskop af Westminster og præsident for de europæiske bispekonferencers råd.

Andeligt sygt Europa

Kardinal Hume begyndte med en rammende beskrivelse af Europa: et kontinent, der er uenigt, der har mistet troen, der er rigt, der roser sig af sine evner og sin teknologi, og

som ligner en svært bevæbnet hær.

Europa har brug for nye apostle, sagde kardinalen. Når kirken i tidligere århundreder rystedes af kriser, var det munkeordenerne, der fremkom med et svar. Nu i vore dage, der er præget af vantro og ateisme, af en absolut forbrugmentalitet og materialisme, er det lægfolket - mænd og kvinder - der er de nye apostle.

»I sin stræben efter fred og nedrustning«, sagde kardinal Hume yderligere, »må den kristne ikke slå sig til tåls med, at menne-skeheden gemmer sig bag et skjold af afskrækkende kernevåben. Afskrækkelseslogikken er i stand til at forlænge den nuværende situation, men på langt sigt er den uegnet som den eneste strategi til opnåelse af fred og sikkerhed«.

Denne periode med afskrækkelsen må benyttes af ethvert menneske til på alle måder at opbygge gensidig tillid og formindskede spændinger. I overensstemmelse med mødets tema »Opdragelse til fred ud fra et kristent synspunkt« må dette arbejde begynde konkret hos de enkelte.

Fortsætter på bagsiden.

Opdragelse til fred var temaet for samtlige sommerlejre i år. Her yder Julie sit bidrag til multilejrens farverige vægtæppe med fredsduen og livsrunden.

Manipulation med sandheden tjener ikke kirkens formål

Pavens nye pressechef ønsker oprigtighed

Philadelphia (NC) - »Jeg går ind for at udvise den yderste oprigtighed i kirkens kontakt med pressen«, siger Vatikanets nye pressechef, ærkebiskop John P. Foley.

En af opgaverne i hans nye stilling er at »fjerne forhindringerne« og hjælpe journalisterne med at »se sandheden« om kirken og dens budskab.

Han foreslår, at større åbenhed fra Vatikanets side vil kunne sænke niveauet af spekulative rapporter baseret på anonyme kilder, som ofte præger nyhedsstoffet fra Vatikanet.

Flere pressemøder om Vatikanets dokumenter og begivenheder »ville formindske journalisternes behov for at rende rundt og lede efter mere eller mindre kvalificerede informationskilder«, siger han.

Pave Johannes Paul II udnævnte J.P. Foley til ærkebiskop og paverådets presseattaché den 9. april. Den 48-årige amerikanske, journalistuddannede præst har været redaktør for Philadelphias katolske nyhedsorgan siden 1970.

»Mit grundprincip er forpligtelsen til at sige sandheden. At manipulere

ville være umoralsk og ikke tjene ens eget formål. Hermed påstår jeg ikke, at det har været tilfældet før i tiden. Jeg fastslår bare et moralsk princip«.

Foley mener imidlertid, at der kan opstå situationer, som f.eks. i den senere tids debat om Vatikanets finansielle anliggender, hvor man af »retsmæssige hensyn« har undladt at kommentere offentligt om visse emner.

I vanskelige situationer kan det også forekomme, at ingen ved nok om situationen til at give en offentlig kommentar.

Fortsætter på bagsiden.

Pater Josef Strebin død, 50 år gammel

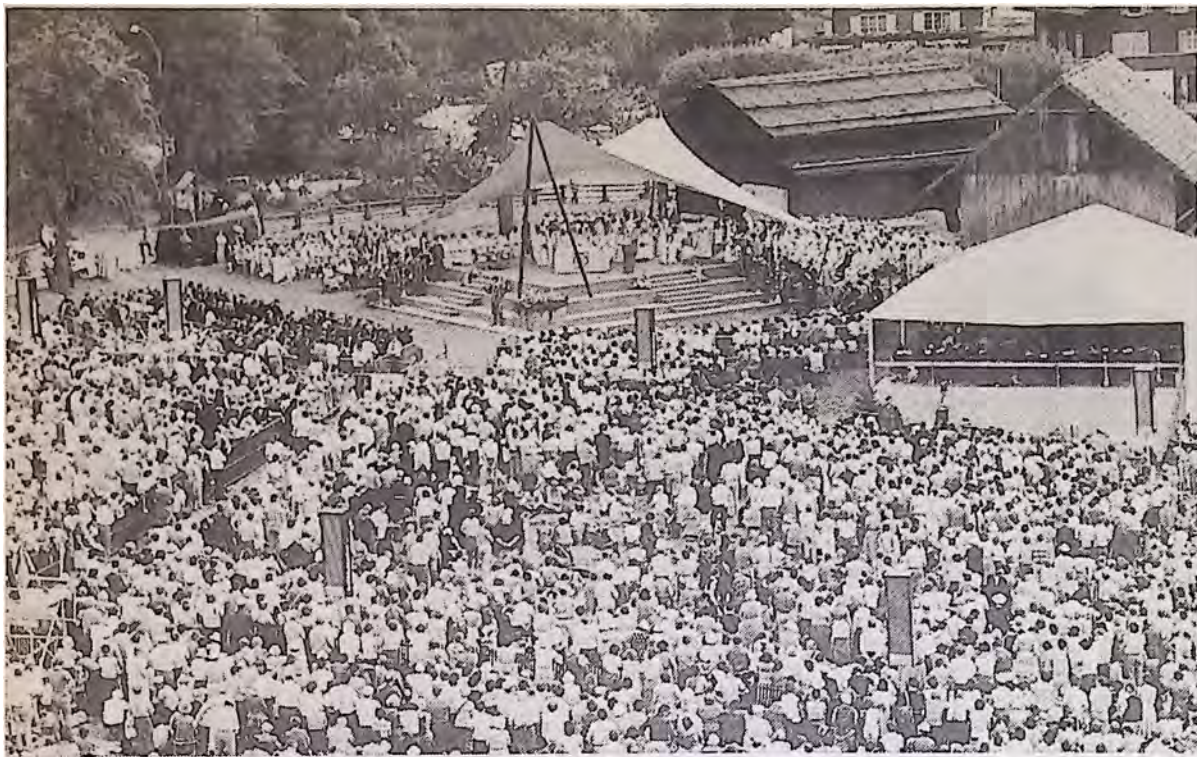
Aalborgs sognepræst, kamillianerpater Josef Strebin døde den 17. juli under sin sommerferie i Østrig. Begravelsen fandt sted i Aalborg den 25. juli. Pastor Ceslaw Kozon, som er udnævnt til Ordrup, forbliver i Aalborg året ud. Ordrup betjenes i samme tidsrum af Pater Pierre Grégoire O.P.

Mindeord på side 9.

Josef Strebin M.I.

Fra friluftsgudstjenesten i Flüeli, hvor paven i sin prædiken omtalte den nærliggende flygtningelejr, der bl.a. har modtaget mange polakker de seneste år. Han opfordrede svejtserne til også i fremtiden at gøre andre folks sorger til deres egne. Foto: KNA.

Pavens besøg i Svejts

Ifølge pressebureauerne har især tre begivenheder sat deres præg på pavens besøg i Svejts fra 12. til 17. juni: Mødet med repræsentanter fra de ikke-katolske kirker, både i Kehr-satz (Det svejtsiske økumeniske Forbund SEK), Genève (Kirkernes Verdensråd), Chambésy (Det ortodokse Centrum) og Fribourg, hvor paven mødtes med delegerede fra Det israelitiske Forbund, SIG. Alle disse steder bekræftede paven, at den katolske kirke føler sig forpligtet til at gå videre ad den økumeniske vej, hans forgængere har vist, og at der ikke er tale om bevidst forsinkelse.

Det andet påfaldende træk ved det pastorale besøg var fredsfesten i Flüeli, hvor paven holdt en lang tale om retfærdighed og fred, som af den svejtsiske presse er blevet betegnet som »Roms befrielsesteologi«.

Det tredje var den »pastorale arbejdsdag« sammen med den svejtsiske bispekonference, med 150 præster og repræsentanter fra lægapestolatet.

Desuden var der et hav af andre møder og gudstjenester, besøg og taler i de fire sprogområder, fra en friluftsmesse for de italiensktalende i Lugano og til præstevieelse af ni mænd i Sion (Valais). Hver af de seks dage var der i det tætpakkede rejseprogram afsat tre timer til bøn.

Paven var ikke uden videre velkommen hos alle i Svejts. Kritikken var endog skarpere end lige

før hans besøg i Tyskland i november 1980, hvor kun lidt over halvdelen af befolkningen er katolikker. I Svejts er forholdene 50/50, men i årevis har der foregået en dialog på alle niveauer med bispekonferencen, i sognene og de mange blandede ægteskaber. »Denne dialog, som ikke altid er let, men positiv, ønsker Det svejtsiske økumeniske Kirkeforbund SEK nu at fortsætte med paven selv, når han besøger centret i Kehr-satz«, havde SEKs formand, Jean-Pierre Jornod sagt forud for besøget, »for der findes ubesvarede spørgsmål, som belaster økumenens fremskridt, fordi biskopperne ikke kan besvare dem uden forudgående afgørelse i Rom«.

På rejsens første dag besøgte paven det ortodokse center i Chambésy. Sammen med den ortodokse metropolit i Svejts, Damaskinos, som også er europæisk exark, holdt paven en ordets gudstjeneste i Skt. Pauls-kirken. På billedet ses de to kirkelederes fredshilsen. Foto: KNA.

En af de store belastninger kaldte han umuligheden for kirkerne at anerkende hinandens »gæstetrigtheder« ved henholdsvis nadver og eukaristi. Ifølge Jornod er netop på dette område »grænsen for det uudholdelige nået«. »Hvor tegn på enheden er mulige, går vi hver sin vej«, bedyrede Jornod. I øvrigt mente han, at den største hindring for økumenen er paven selv, men et andet medlem af SEK, Rudolf von Fischer havde dog neddæmpet denne bemærkning med kommentaren: »Vi kan ikke uafledelig opfordre til økumene og samtidig afvise samtalen med katolikkernes øverste ansvarlige leder«.

I langt større omfang end i andre lande er også det kirkelige ungdomsar-

bejde i Svejts stærkt økumenisk præget og delvist organiseret.

Den reformerte Junge Kirche (Ung kirke) havde i et åbent brev udtrykt sit håb om, at paven ville støtte dette tværkirkelige samarbejde, vise forståelse for, at for de fleste unge er de historiske skel mellem kirkerne uforståelige og forbudet mod nadverfællesskabet uforsvarligt. Junge Kirche forventede også pavens opmuntring for de unges indsats for retfærdighed og fred og hans støtte for den foreslåede civiltjeneste som alternativ for militærtjenesten i Svejts.

Henstilling fra katolsk ungdom

Fra katolsk ungdoms side kom der en kraftig og mere bramfri henstilling til paven: En kreds af 300 forhenværende ungdomsledere for de to største katolske ungdomsforeninger Jungwacht (drengene) og Blauring (piger) fremlagde i en skrivelse en række ungdomsproblemer, som de mener, ikke tages alvorligt nok af kirkens ledelse. De nævnte den kritisable religionsundervisning i sognene og skolerne, sekternes indflydelse med deres bud på en »helbredende trosverden«, ungdommens skepsis over for kirken som moralsk instans (citater: »... En livsfjendtlig orden-smagt, som forkynnder dårligt motiverede seksuelle idealnormer, der kun kan efterleves af et mindretal...») og kirkens for svage

protest mod undertrykkelse, krig og fattigdom.

Et tredje åbent brev var skrevet af 150 sognepræster, teologer, ordensmedlemmer og pastorale medarbejdere fra 40 forskellige kirkelige organisationer. Deres anliggende: Paven burde tage klarere stilling til situationen i Mellemamerika. Paven blev gjort opmærksom på, at han ikke besøgte »et uskyldigt land med en uskyldig kirke«, for kirken i Svejts »indfanges af tiltagende borgerliggørelse, institutionel stagnation og ghettodannelse i samfundet«, hedder det i brevet, som mener, at »de mange kristne, som taler de fattiges sag og går ind for politisk omvendelse, isoleres i marginen af den officielle kirke«.

Videre opfordredes paven til en positiv vurdering af befrielsesteologien som værende »en evangelisk trosbesindelse omsat i handling«, og til at tage de 150 underskrivernes skepsis mod en del af Nicaraguas kirkeledere alvorligt. Til slut blev paven bedt om at minde politikerne og finansverdenen i Svejts om deres utilstrækkelige udviklings- og flygtninge-

besøgte samme dag, blev han modtaget af metropolit Damaskinos og mange gæster. Dette møde stod nok lidt i skyggen af det med spænding imødesete besøg hos Kirkernes Verdensråd i Genève, men havde sin egen store betydning for dialogen mellem de ortodokse og Rom. Man skal huske, at det først var i 1964, pave Paul VI mødte Konstantinopels patriark Athenagoras i Jerusalem. I 1965 blev den gensidige bandlysning fra 1054 mellem romerkirken og Konstantinopel ophævet. I 1967 besøgte pave Paul VI Athenagoras i Istanbul, fik modbesøg af ham i Rom samme år.

Dialogen med de ortodokse

I 1979 besøgte den nuværende pave Athenagoras efterfølger Dimitrios I. Året efter blev på øen Patmos den officielle dialog mellem begge kirker indledt. Den fortsatte i 1982 i München, i 1984 på Kreta.

Denne dialog er blevet forberedt i centret i Chambésy. Damaskinos var med i Rom i anledning af 1600-året for Credoens formulering under Det an-

I Genève aflagde paven også besøg i kirkernes økumeniske råd. Her ses han sammen med rådets generalsekretær, dr. Philip A. Potter. Foto: KNA.

hjælp, og om bankvæsenets uacceptable moral i handelsforbindelser.

I Kirkernes Verdensråds »Vatikan« i Genève deltog paven i en gudstjeneste, under hvilken generalsekretær pastor Philip Potter udtrykte kirkernes besluttsomhed om at forkynde evangeliet i ord og gerning, i bestræbelsen på at blive ét. I sit svar understregede paven, at det fra begyndelsen af hans tjeneste »som Roms biskop« har stået klart for ham, hvor højt den katolske kirkes bidrag til den økumeniske bevægelse bør prioriteres i kirkens sjælesorg.

I Chambésy, som paven

det økumeniske koncil i Konstantinopel i 381 og prædikede pinseaften i Peterskirken for de samlede jubilæumsdeltagere.

Chambésy er i dag center for fire ortodokse kirkesamfund: De græske, de arabisk-sprogede fra patriarkatet Antiokien, de rumænske og de fransktalende. Der bor 10.000 ortodokse indvandrere i Svejts.

Ugens program forudså mange møder med ungdommen, med universitetsprofessorer (i Fribourg), med præster og ordensforstandere, med jøder og studenter og diplomater. Som noget forholdsvis nyt, afprøvet

I en tale til ungdommen i Fribourgs isstadion opfordrede Paven de unge til at tage mere aktivt del i sognefællesskabet, »for at give kirken en ny ungdom«. Han hævdede videre, at utilfredsheden blandt de unge ofte skyldes en overfladisk livsførelse. Foto: KNA.

Indbydelse til unge katolikker:

Lad os få en god dag sammen — vi ses på Ledreborg, ikk'?

Søndag den 2. september kl. 9.30-16.00 er der atter mulighed for at samles på Ledreborg (nær Lejre).

Vi møder en masse mennesker i alle aldre for at fejre messen sammen og

for i grupper at snakke med hinanden om væsentlige ting i vores tro. Som indledning til disse samtaler vil der være forskellige oplæg — for ungdomsgruppens vedkommende

vil det således være p. Jesper Fich, der sætter gang i samtalerne.

Meningen med Ledreborg-dagen er bl.a. at understrege det trosfællesskab, vi alle er en del af.

Kirken er i imidlertid et fællesskab bestående af alle generationer — også en betragtelig del unge.

Den bedste måde at vise dette på er vel så at sige »Ja tak!«, når der inviteres til fælles arrangementer som f.eks. Ledreborgdagen.

Ligesom vi kan mødes i stort tal til specielle ungdomsarrangementer, som

f.eks., Øm-træffet, så lad os da også talstærkt vise os på skansen til arrangementer som dette, så kirken kan vise sig som et levende fællesskab af små og store, børn og gamle, unge og ældre.

Lad os få en god søndag sammen — vi ses på Ledreborg, ikk'?

Praktisk:

Hvis du ikke allerede ved, hvordan du kommer dertil og gerne vil på fællesrejse, så ring ind til Sekretariatet Sct. Kjeldsgade 3, (01) 20 63 63, og tilmeld dig.

Søndag den 2. september møder du så bare op under uret i afgangshallen på KBH kl. 8.30 (du læste rigtigt), hvorefter du vil blive guidede lige til døren.

Georg Høhling

Kirkedagen på Ledreborg - søndag den 2. september

Frihed - for alt i verden; det er i år temaet på Kirkedagen på Ledreborg.

Messen celebreres af pronuntius, ærkebiskop Luigi Bellotti, og prædikant er sognepræst Irenæus Capellen, Nakskov.

Assumptionssøstre fra Tåstrup leger med børnene, mens de voksne arbejder med temaet. For de større børn er der sport.

Temaet behandles i fire sektioner: I. *Frihed til hvad?* Indleder pastor Jesper Fich, sektionsleder: Georg Høhling. Denne sektion er forbeholdt de unge.

Sektion II: *Fange - og dog fri!* Indleder sr. Else Pascale, sektionsleder: Lars Plum.

Sektion III: *Vor frihed - og Guds!* Indleder: Sr.

Hildegard Madsen OSB, sektionsleder: Franz Hoyos.

Sektion IV: *Kirkens frihed - de kristnes.* Indleder: pater Paul Marx OMI, sektionsleder: Erik Elnbo.

I kaffepausen er der folkedans med sr. Pilar og børnene.

Som noget nyt, kan vi meddele, at i tilfælde af dårligt vejr, kan kirkedagen afholdes inden døre i rummelige omgivelser.

Kom og vær med på dette sensommertræf. Vi håber på godt vejr. Bemærk, at der er bus fra Lejre St. og helt til slottet.

Se i øvrigt annoncen i næste nummer, der bringer udførlige oplysninger.

På gensyn.

Arbejdsgruppen

uden megen succes i Paris, var »samtaler med paven i form af spørgetimer«. Fire-fem repræsentanter for ungdommen, eller præsterne eller videnskabsfolkene eller hvem det nu var, fik lov til at fremsætte kritiske spørgsmål, som var resultatet af en rundspørge i landets tilsvarende organisationer. Faktisk alle steder svarede paven uden om problemerne. De unge, der efterlyste en ny dynamik i kirken, som kunne begejstre dem, fik en lang monolog af høre om den indre omvendelse. Universitetsprofessorerne i Fribourg, som forsvarede forskningsfriheden, fik at vide, at videnskab kun virkelig er fri, når den lader sig lede af sandheden.

Bagefter var der spørgetime for studenterne. På alle udtryk for bekymring og kritik svarede paven (udenom) med den lidt flotte replik: »Jeres spørgsmål er svarene!« For teologiprofessorerne fra tre universiteter, Fribourg, Luzern og Chur (som alle også uddanner teologistuderende af begge køn, der ikke er præstestuderende) og hvor emnet var »Videnskab og den pastorale situation«, forsvarede paven præstevielser af ugifte mænd på trods af, at professorene efterlyste de »modige indgreb«, som paven selv så tit har omtalt, men aldrig foretaget. Også teologerne efterlyste forskningsfrihed »i et klima af gensidig tillid«. Chur afviste den »vindsnævrende uniforme regel, at Rom skal godkende teologiprofessorers kirkelige mandat« som en undervurdering af den lokale kirkes egenverd og modenhed, og som en tilsidesættelse af dens højtbesungne autonome betydning. Paven svarede,

som om alle tre universiteter kun var præsteseminarier, hvor meditation og bøn skal være en del af dagsordenen.

I kloster Einsiedln, hvor paven indviede et nyt alter, stillede 150 præster spørgsmål om cølibatet, om løsningen af det tyngende pastorale problem med fratrådte, gifte præster, med gengifte fraskilte, med det forbudte nadværelsesskab i blandede ægteskaber. Paven kaldte igen cølibatet et »frihedens tegn«. Et af pavens mest påfaldende svar, som han nok vil blive husket for, var, at mange pastorale problemer ikke kan løses, fordi det er selve problemets art, der forhindrer løsningen. Med stor åbenhjertighed og ærlighed indrømmede formanden for den svejtsiske bispekonference, biskop Heinrich Schwery, at der på adskillige områder hersker meningsforskelle mellem Rom og kirken i Svejts. Også her gik paven i sine svar uden om spørgsmålene, advarede mod den bodspraksis med general-absolution, som efter sigende er stærkt udbredt i Svejts og advarede særligt mod en »klerikaliserende af lægfolket og en laicisering af gejstligheden«.

Naturligvis var der også de store folkemængder og jubelen og meget af den »triumfalisme«, det nøgterne Svejts havde frabedt sig. Det var ikke værst. Lange enetaler, hvor man havde regnet med samtaler røber en dårlig forberedelse af pavens rejser i Rom, og at evnen til at lytte stadig er ringere end evnen til retorik. Det lover ikke godt for pavens besøg i Holland, Belgien og Luxemburg næste år i pinsen.

Willem Wuyls

Konvertit-weekend

Jeg vil indtrængende bede jer om at slutte op om konvertit-weekenden den 19.-21. oktober. Det gælder både dem, der for flere år siden konverterede og de sidste nye samt dem, der tænker på at konvertere i nær fremtid.

Det er meget vigtigt, at vi, så mange som muligt mødes for at snakke sammen og udveksle synspunkter og sammen frembære vores liv til Jesu ære og kirkens gavn.

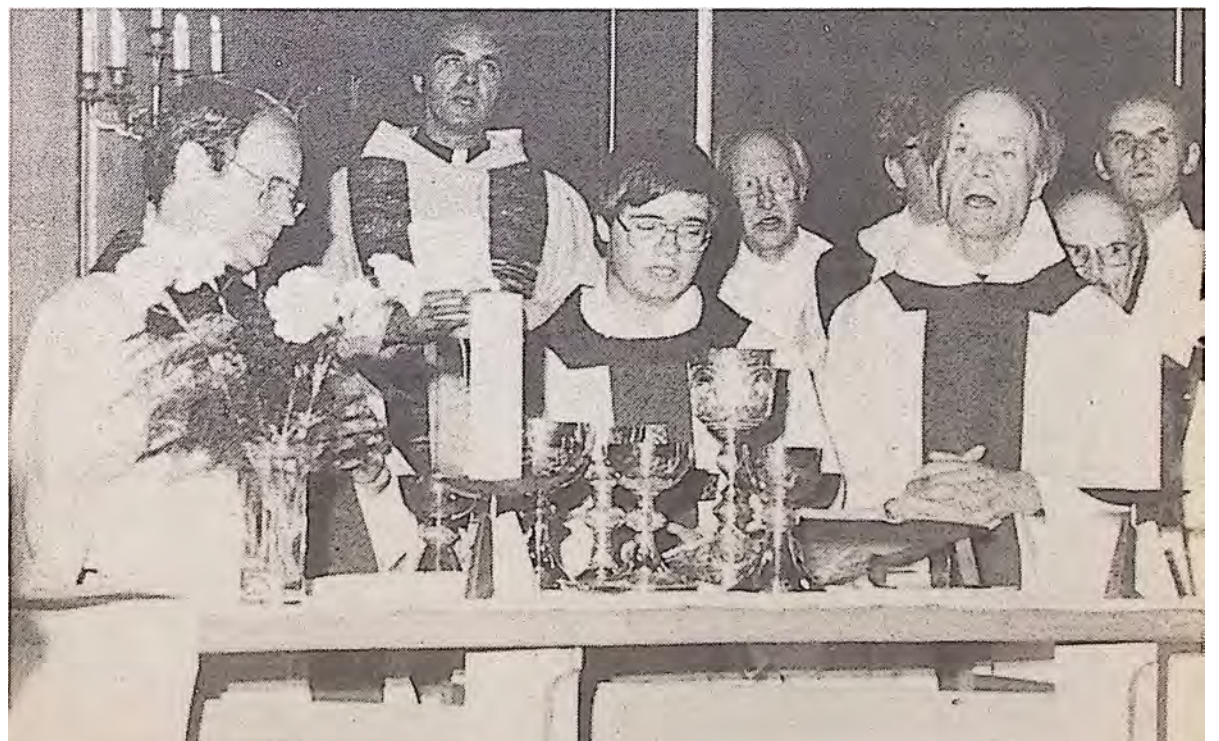
Det er en enestående mulighed for at fastslå og stadfæste vores bidrag til

styrkelse og fornyelse af os selv og den katolske kirke. Desuden vil det give os, hver især, stor støtte i hverdagen og formodentlig en masse gode kontakter.

Det vil være en meget stor og uerstattelig hjælp til bl.a. nye medlemmer i kirken til videreførelse af den første undervisning, man har modtaget fra forskellige præster, hvis der oprettes en katolsk højskole. Se i øvrigt annoncen bag i bladet om konvertit-weekenden.

Torben Groth

Jesper Fich præsteviet

Pinselørdag den 9. juni blev den 28-årige Jesper Fich præsteviet af biskop Martensen i Sct. Ansgars Kirke i København. Godt 400 venner og bekendte — heriblandt adskillige unge fra nær og fjern — samt 30 celebrerende præster var med til at gøre gudstjenesten til en fest ud over det sædvanlige. Den planlagte reception i præstegårdens have druknede i en voldsom regnskylle, hvorfor der blev trængsel i de små lokaler i præstegården. Jesper Fich, der ud over at være aktiv i DUKs ungdomsarbejde, er som præst nu knyttet til menigheden ved Sct. Mariæ Kirke i København.

Opdragelse til fred

Opdragelsen til ufred er vi alle kendt med, for den har været en bevidst eller ubevidst side af vor egen opvækst. Den er vidtforgrenet og finder sted på flere trin og i alle livets faser. I visse diktatorlande indgår den som et led i folkeskolens program, at gøre børn fortrolige med ven/fjende-tænkning. Men, som en dansk børnepædagog en gang gjorde opmærksom på, opdragelsen til ufred ligger allerede i sprogets aggressivitet, når der er tale om tilhænger/modstander-forhold. Modstanderen skal angribes og besejres. Fronterne trækkes skarpere op, i det politiske og sociale liv tales der om kampsituationer, frontsproget præger arbejdsmarkedets uløste problemer. krigsjargonen er indarbejdet i prestigesproget, helst med engelske gloser.

Og lige nu, i kølvandet efter endnu en politisk »saboteret« verdensolympiade med nationernes flag og nationale hymner ledsaget af klump i halsen og tårer i øjnene, kunne det være et morsomt stykke fredsforskningsarbejde, at blotlægge det ofte bombastiske nonsens og den pseudo-poetiske nationale aggressivitet i nationale hymner, hvis ofte smukke toner dækker over tekster, der er til at krumme tærerne over eller til at græde over. Gudt, folk ikke kender ordlyden i Frankrigs *Marseillaise* og andre nationers hyldest til bloddryppende sejre i røg og damp. Komisk nok er det (Haydns!) tyske nationalhymne, der har et smukt vers, der siger »Einigkeit und Recht und Freiheit sind des Friedens Unterpfand!«

Opdragelse til fred er derfor ingen let opgave. Fredsbevægelser bør være klare over, at opdragelsen til en fredskultur bliver en helt ny vej at gå, og at det bliver en lang vej. Det er ikke gjort med bredsider mod krigslegatøj, som trods alt kun drenge har moret sig med, mens aggressiviteten hos piger fik udløsning uden tinsoldater og plasticfly. Det er heller ikke gjort med fredsdemonstrationer, der ikke sjældent røber manglen på fredskultur.

Det er naturligvis heller ikke gjort med et par sommerlejr, men det var lærerigt under flere besøg i Øm at erfare, hvor indviklet fredens nye tankemønster er, og hvor mange kommunikationmure, der skal rives ned, også mellem små mennesker, inden det bare lykkes en smule at vise dem forudsætningerne for freden.

Udover de tre betingelser, der nævnes i ovenciterede hymne, »enighed, retfærd og frihed«, (som ikke er ensretning, magt og ansvarsløshed) kunne man sige, at åbenhed er en fjerde »fredens underpant«: Åbenhed til at vide sandheden om hinanden, for uvidenheden er en af de største årsager til utryghed ved hinanden, og utryghed spilles op til angst, og angst omgærder sig selv med mure og voldgrave og forsvarsanlæg og affyringsramper, især åndeligt set. Derfor har ideologiske dikaturer brug for pressecensur, lukkede grænser eller isolation, forbud mod at tale med turister, og en propaganda, der uophørlig omtaler »de andres« forbryderiskhed. Angsten gør det. Opdragelsen til uvidenhed er opdragelse til ufred og krig. Opdragelse til fred omfatter talefrihed og sandfærdig information om hinandens meninger og hensigter. Det er opdragelse til tillid.

Det var en god idé, at DUK gav børn og unge lejligheden til ikke bare at fordømme atombomber, men til selv at arbejde med åbenhed og tillidsskabende initiativer — måske på lavt plan og på lavt blus, men reelt.

Sågar Vatikanet har efterhånden opdaget nødvendigheden af det — forhåbentlig på højeste niveau og for fuld styrke.

www.

Bibelen — de gudsinspirerede skrifter

Indlæg i anledning af Peter Maacks artikel »Guddommelige åbenbaringer og menneskeskabte myter« i »katolsk orientering« nr. 11, 1984.

Som jævnlig læser af k.o. har jeg med interesse læst nævnte indlæg, der fremkommer som tak for Franz Hoyos' artikel »Hvor er den kærlige Gud i Det gamle Testamente?« Denne artikel er, det omfattende emne taget i betragtning, saglig, oplysende og historisk redelig samtidig med, at den uledte belæring selvsagt er i overensstemmelse med en kristen holdning.

Alt ville således være såre godt, hvis det ikke var fordi Peter Maack i sin takke-artikel drager konklusioner, der går langt ud over, hvad der er belæg for i Franz Hoyos artikel.

Dette kan skyldes, at forfatteren i sin fremstilling søger at være historisk saglig og derved undlader at komme ind på de bibelske teksters gudinspirerede karakterer.

En sådan undladelse giver således den villige mulighed for en mytologisk opfattelse af tekster, der måtte være svære at affinde sig med.

Det er på den baggrund, at Peter Maack får mulighed for at udvide sin forståelse af Det gamle Testaments tekster som mytedannende med følgende (citater):

»Jeg kan forstå at talen om »udvalgheden« også skal forstås sådan. Det er med andre ord slet, slet ikke Gud, der har foretaget denne udvælgelse, men jøderne selv. Et selvud-

råbt, udvalgt folk! Kraftigere kan ens identitet vel næppe styrkes.

Jeg må sige, jeg er tilfreds med den givne forklaring.»

Alt kommer an på øjet, der ser - og øjet er ofte hjertets spejl!

Jeg kan derfor ikke lade denne konklusion stå uimodsagt.

Det aner mig, at Peter Maack ønsker at afskrive sig arv og gæld til jødedommen og Det gamle Testamente. - Men med eller uden erkendelse af Bibelen som gudinspirerede skrifter: uden jødedom ingen kristendom - uden Det gamle Testamente intet Nyt Testamente.

Disse »to« bøgernes form og indhold afspejler forskellige tider og kulturer, men fælles for dem, ud over de historiske facts, er: at de er gudinspirerede.

Det gamle og ny Testamente er uadskillelige kilder til forståelse af kontinuiteten af Guds virke i mennesket og på jorden. Og det er her værd at erindre sig, at Jesus er og bliver jøde, og at han aldrig afsvør sig sin oprindelse og åndelige baggrund.

Den her omtalte kontinuitet kan således findes belyst i Matt. 17.10-13:

»og han blev forvandlet for deres øjne, hans åsyn strålede som en sol, og hans klæder blev hvide som lyset.

Og se Moses og Elias viste sig for dem og samtalede med ham.»

Gud åbenbarede her sammenhængen mellem fortid, nutid og fremtid.

Denne beretning fra Det nye Testamente hører til de fantastiske - gudinspirerede - tekster, der, gennem Guds forkyndelse af sønnen: »Dette er min Søn...«, blandt kristne ofte føres som bevis for Jesu guddommelighed.

Har man modtaget troen, står man således ikke frit i sit valg, men må være modtagelig for det gudinspirerede i teksten, selv om indholdets karakter ikke er umiddelbart forståeligt.

Det samme gør sig gældende med de gammeltestamentlige tekster herunder også de, der gælder begrebet »Guds udvalgte folk«:

»Thi Herren udvalgte Jacob, Israel til sin ejendom« - Salm. 135,4.

»Thi du er et folk, der er helliget Herren din Gud, dig har Herren din Gud udvalgt til sit ejendomsfolk blandt alle folk på Jorden.

Det er ikke, fordi I er større end alle andre folk, at Herren har fattet velbehag for eder, og udvalgt eder, thi I er det mindste af alle fattige; men fordi Herren elsker eder, og fordi han vil holde den ed, han tilsvor eders fædre, derfor var det, at Herren med stærk hånd førte eder ud, og udløste dig af trællehuset og ægypterkongen Faraos hånd; så skal du vide, at Herren din Gud er den sande Gud, den trofaste Gud, der i tusinde slægtled holder fast ved sin pagt og sin miskundhed mod dem, der elsker ham og holder hans bud«.

I snart 2000 år har de kristne gjort alt for at fravriste det jødiske folk deres retmæssige »førstefødselsret«, men tro det, om du vil:

Gud svigter aldrig sit ord!

»Thi du er et folk, der er helliget Herren din Gud og dig har Herren udvalgt til at være hans ejendomsfolk blandt alle folk på jorden« - 5. Mose 14,2.

Således må Peter Maack og mange med ham erkende, at Herrens veje er uransagelige.

Måske ville vejen til en dybere erkendelse heraf være en meditation over pave Johannes XXIII's bødssøn:

»Vi erkender nu, at mange århundredes blindhed har dækket vore øjne, så at vi ikke mere ser dit udvalgte folks skønhed og ikke mere genkender vor førstefødte broders træk i Dit ansigt.

Vi erkender, at Kainsmærket står på vores pande. I århundreder har Abel ligget i blod og tårer, fordi vi glemte Din kærlighed.

Tilgiv den forbandelse, vi med urette udtalte over jødernes navn.

Tilgiv os, at vi korsfæstede dig i Dit kød for anden gang. Thi vi vidste ikke, hvad vi gjorde.«

Bibelsens budskab - dette fantastiske, ufattelige, Gudinspirerede - går først i opfyldelse den dag Moses, Elias og Messias sammen kan stå frem på Sions bjerg.

Måtte den dag komme.

Mogens Worm Reinhardt

Om Guds selvudråbte, udvalgte folk

Peter Maacks reaktion på Franz Hoyos udredning skal meget nødtigt forblive uden kommentarer, synes jeg heroppe fra mit studerekammer i Jerusalem. Den skal være kort, men så kan vi tale videre om det, når jeg er tilbage i København engang omkring jul i år.

Ganske vist kan religionshistoriske redegørelser være gode og til tider nødvendige. Blot bør de være korrekte, et krav, som til tider kan være vanskeligt at efterkomme. Dette århundredes bibelforskning har fornyet, ja, til tider endevendt vor viden og vor indsigt de

sidste 30-40 år. Som på så mange andre forskningsområder har vi fået klarhed over gamle spørgsmål, samtidigt med at nye rejstes.

Som andre forskere så har også de, som arbejder videnskabeligt med Bibelen tekster tillagt (og tilladt) sig en slags fagsprog. Det kan lette samtalerne indbyrdes, forudsat man bruger det rigtigt. Til denne sammenhæng hører også brugen af begreber som »myter og legender« om en bestemt form for bibelske beretninger.

For den efterfølgende kommentar er det ikke

nødvendigt hverken at komme nærmere ind på de religionshistoriske problemer eller på bibelforskerens fagsprog. Peter Maacks - og som i k.o. i sit nr. 5 rigtigt siger - mange andres spørgsmål bliver ikke besvaret på denne måde, men får en forklaring og dette er noget andet. Stillet på spidsen lyder det egentlige spørgsmål: »Hvad vedkommer os og vor kristne tro Det gamle Testaments Israel? Hvorfor belemrer kirken os den dag i dag med disse gamle, ugudelige historier? Kan vi ikke snart blive fri for dem?«

For at begynde med et

svar på det sidste spørgsmål, så tror jeg, at vi tidligst kan blive fri for at høre disse historier, når vi har lært den lektie, de har at give. Vi, det er i dette tilfælde alle os, som tror på Kristus - og tilligemed hele jødefolket. Og her er det første svar. Hvorfor taler Bibelen om *ét folk*? Fordi det er ikke nok at tale om det enkelte menneske. Kristus døde og opstod for *alle* mennesker. Hvis vi ønsker at tilhøre Ham, så stilles vi derfor over for kravet om solidaritet med alle, som Jesus døde og opstod for, udtrykt på Bibelsens måde: med *hele* Gudsfolket. Men

i dag som de sidste snart 2000 år har de Kristus-troende frejdt forfulgt, myrdet og udryddet dem, de skulle have vist solidaritet. De gjorde det ikke mindre i »Guds navn og på Guds befaling til Hans ære« end israelitterne i Det gamle testamente. Hvordan kan dette gå til, når de dog var døbt (dvs. tilhørte) Jesu kærlige Gud?

Måske står det lidt bedre til i vort hjørne af verden, måske bruger vi bare andre metoder til at ødelægge hinanden, men derfor står kravet om solidaritet med Guds folk på hele jorden alligevel ved magt. Om ikke for andet, så for denne pligt til solidaritet, er det berettiget at læse de beretninger i Skriften, som vi synes er ugudelige og forfærdelige. Også om dette spørgsmål turde Jesu ord ifølge Mt. 5,20 gælde: »Hvis jeres retfærdighed ikke overgår de skriftkloges og farisæernes, kommer I slet ikke ind i Himlens kongerige«. (Retfærdighed her: den rette, Gud-villede adfærd over for Gud og mennesker. Himlen her: et navn for Gud).

Men der er mere at sige om dette: Den forargelige tekst i 5. Mos. 7, har højst i anden række til hensigt at styrke israliternes selvbevidsthed og identitet. Men den jødiske stammegud, som giver så forfærdelige befalinger, åbenbarer sig ikke alene med tiden som den eneste Gud for alle mennesker, ja, for alskabningen, men også som Jesu kærlige Gud og Fa-

der. Hvilket budskab kan sådan en tekst have for os i dag? Dette kommer til udtryk i 5. Mos. 7,3-4, advarslen mod fristelsen til frafald fra Gud, som sniger sig ind, hvor man ikke venter den. Der skal sættes radikalt ind mod dette, for her står folkets eksistens på spil (5. Mos. 7,4,9-11.) På en lignende radikal måde taler Jesus ifølge Mt. 18,8-9, til den enkelte i folket. »Men hvis din hånd eller din fod forarger dig, så hug den af og kast den fra dig....« Har vi i dag virkelig råd til at undvære advarsler mod fristelsen til frafald fra Gud?

Og så spørger Peter Maack om Israels udvælgelse. Udvalget har for Israel kun sjældent haft med privilegier at gøre som i hin berømte vittighed, hvor den katolske og den protestantiske præst i deres himmelske lykkelager sig hos Skt. Peter over, at rabbineren får den flotteste bil, skønt han havde både kone og børn på jorden, som den stakels katolske præst måtte undvære. »Tys«, siger Skt. Peter, »rabbineren hører til chefens familie«.

Nej, så passer den anden vittighed betydeligt bedre: Lille Rahel møder lille Lise på gaden, »Åh, Lise, ville du ikke bare for et lille stykke tid tilhøre »Det udvalgte Folk«? Jeg har mere end nok af det!«

Israels udvælgelse består i at være Guds oplysning til hele jorden om Guds handlen overfor sine skabninger fra menneske til menneske og til det

sidste atom. Guds sindelag skal ikke kunne aflæses af Hans reaktion på Israels gøren og laden, hvordan de overholder pagten mellem Gud og dem selv, af velsignelsen eller forbannelsen, som er frugten af deres brug af Guds råd og vejledning.

Israels lille, overskuelige samfund (5. Mos. 7,7), skal være som en åben bog for jordens folkeslag »et lys for hedningerne« siger Bibelen (Jes. 42,6, 49, 8, videreført i den nye pagt se Lk. 2,32.) Hvordan skulle vi i dag kunne forstå vor egen udvælgelse som kristne og svare til den opgave der ligger deri, hvis vi ikke gik i skole hos Israel?

Som menneske hørte Jesus til Israels folk, lige så vel som Gudsmoder og alle 12 apostle samt den hellige Paulus. Vort Gamle Testamente med alle de afskyelige og forfærdelige historier har for dem været hellig skrift, forståelseshorisonten for det, de oplevede i og med Jesus.

Deres beretninger, som vi har i Det nye Testaments skrifter, hviler på den gammeltestamentlige baggrund. Hvordan skulle vi kunne undgå at afspejle Jesu budskab, hvis vi skilte det fra den jordbund, som det voksede frem af?

Måske er denne baggrund for os ikke altid let at forstå. Men dette er så en anden ting. Vi kan mødes om dette, når jeg kommer tilbage til København.

Sr. Simone Springer
OSB
Jerusalem

Magleås - katolsk efterskole også en mulighed

I diskussionen, som pastoralrådet har lagt op til om Magleås' fremtid som katolsk højskole, synes jeg, man også bør overveje en anden mulighed: en katolsk ungdoms- eller efterskole.

Kirkens største problem herhjemme i vores udprægede diasporasituation, er vel, at et så forfærdende stort antal af vore børn og unge, når de forlader skolen, også hvis det er en katolsk skole, glider bort fra kirken. De er jo i den vanskelige alder, hvor der opstår et slags åndeligt tomrum i dem, hvor de også må tage stilling til den katolske tro, som de er døbt i og oplært i, om den er noget, de kan bygge deres liv på som voksne, eller om den er en besværlig ballast, man hellere må kaste overbord for at gøre tilværelsen lettere.

Det var for at hjælpe disse unge, endnu umodne mennesker, at Graveshoved Ungdomsskole blev oprettet. Jeg var selv med fra dens åbning i 1960.

Det var en stor skuffelse, at den lukkede efter kun tre års virke, for det var mit indtryk, at den trods sine fejl, fik betydning for mange af vore unge og var med til at holde dem fast ved kirken. Om den egentlige grund til lukningen var økonomisk eller ej, ved jeg ikke, men at der blev gjort fejltagelser, kan vel ikke nægtes.

Efter min mening var man fra ledelsens side for utålmodig efter at komme igang. Nok lå det gamle badehotel Graveshoved smukt ved Lillebælt, men pladsforholdene var alt for trange med fire elever på hver af de meget små værelser. Piger og drenge på samme alderstrin, men ikke på samme udviklingstrin måtte give problemer; mit indtryk var, at også nogle af lærerne var søgt til Graveshoved for at løse deres egne problemer mere end elevernes. Skolesemesteret, vist 9 eller 10 måneder, var nok også alt for langt, eleverne begyndte at kede sig lidt. Alt dette må stå som min personlige vurdering.

Jeg kom ud til skolen to gange om ugen til messe og nogle undervisningsti-

mer, men også til hyggeligt samvær om aftenen, og det skal siges, at jeg var glad for at komme der, for trods alle fejltagelser (efter min opfattelse) var det lykkedes at skabe et godt og naturligt katolsk miljø, måske endda bedre end mange af de unge var vant til hjemmefra, og jeg tror, de var glade for det, og at det hjalp dem fremover. Hvis nogle af de gamle elever fra Graveshoved læser disse linier, vil jeg opfordre dem til at skrive til »katolsk orientering« om deres erfaringer fra opholdet og dermed tage del i den meningsudveksling om Magleås' fremtid, som pastoralrådet opfordrer til.

Ebbe Simonsen

Sørgelig læsning

Franz Hoyos artikel i »katolsk orientering« nr. 9 er sørgelig læsning.

Han går ud fra at have mere forstand på det sigte forfatterne havde med deres fortællinger end disse selv. Fra dette ophøjede stadiet forklares så Det gamle Testamente. Vi lærer, at gennemgangen i Det røde Hav er det rene fup, eftersom det kun er et fåtal hebræere, der kom fra Ægypten. De fik overtalt folk i Palæstina til at slutte sig til dem, og det er denne sammenslutning, der senere kaldes jøder. Abraham er således ikke deres stamfader.

Jøderne havde mange guder - ja forudsat, at det betragtes som »fyld« i teksterne og derfor urigtigt, at Moses og profeterne har fordømt de jøder, der tilbad andre guder end Jahve. Flere bemærkninger er overflødige for at konstatere, tendensen i Franz Hoyos syn på Det gl. Testamente.

Det sørgelige er, at Franz Hoyos synes at mangle forståelsen for sammenhængen imellem syndefaldet, at Gud igenem tiderne har udvalgt personer for at forberede forløsningen.

Jesus siger, at jeres himmelske fader vil ikke synderens død og understreger dermed, at Gud hverken inspirerer til eller selv gør ondt. Han er højt hævet over alt ondt. Det er på denne baggrund, vi skal

vurdere rigtigheden af, at jødernes Jahve var en krigsgud for dem. Når Franz Hoyos påpeger, at Jahve samtidig er kærlighedens Gud, giver han sikkert uden at gøre sig det klart - den kristne et billede af en Gud med dobbelt ansigt i modsætning til Jesus billede af en Gud med eet ansigt.

For mig at se, er Hoyos' syn på Det gamle Testamente religiøst set katastrofalt både for ham selv og dem, der ukritisk sluger det.

Skulle jeg komme med et hjertesuk, må det være at flere af vore f.eks. tidebønner har en jødisk tankegang, som Jesus fordømmer. Er det derfor underligt, at vi kristne åndeligt går med krykker? Måtte disse snarest omskrives, så evangeliet får sin rette dimension og står rent.

Joachim Jeremias påpeger, at det oprindelige sprog i »Vor Fader« har to betydninger og ændrer derfor »led os ikke i fristelse« med »lad os ikke bukke under i anfægtelsen«. En ændring, der beriger bønner, samtidig med den frier fra evt. spekulation, om Gud frister. Måtte også sådanne fejloversættelser snarest fjernes, så billedet af jødernes og de kristnes sande Gud, kærlighedens Gud må stå stedse skarpe for enhver af os.

Svend B. Messerschmidt

Radionyt

AF John S. Lundorf

Biskoppen holder radioprædiken

På festen for Mariæ Op-tagelse i Himlen, søndag den 19. august, er biskoppen celebrant og prædikant ved højmessens i Sankt Ansgars Kirke i København. Højmessens transmitteres af Danmarks Radio kl. 9.55 på program 1. Messe- og salmenummerne i salmebogen »Lovsang« er 226, 130, 133, 463 og kirkekoret synger tre vekselsange af Erling Rasmussen. Organist og korleder er Rolf Tønshoff.

For de musikinteresserede

DR's musikafdeling har for nylig offentliggjort sine programplaner for den kommende sæson. Den

20. august genoptages efter sommerferien de levende koncerter i Radiohuset - og andre steder f.eks. i kirker - med solister, ensembler, radio-underholdningsorkestret, radiosymfoniorkestret og radiokoret.

Kirkemusik fra Vestervig

Vestervig Kirke bliver gæstet af det tyske kor Skt. Jacobi Kantorei fra Göttingen. Som noget helt frisk medbringer koret en messe af Johannes Brahms, der vil blive opført som en del af deres program, som er tilrettelagt som et liturgisk forløb. Der indledes med Kyrie og Gloria af Buxtehude, og der indgår desuden musik af Bach, Carl Nielsen, Max Reger og Hugo Wolf. Torsdag den

23. august, program 2 kl. 20.

Barok og wienerklassik

Den første radiokonzert er mandag den 20. august i Børssalen, hvor Jesu Hjerter kirkens kantor Ole Kongsted præsenterer programmet med musik af Händel, Gluck og Mozart. Dirigent er Peter Ernst Lassen. Program 2 kl. 20.

Sorø orgelfestival

Sorø Kirke onsdag den 15. august spiller organist Monika Henking fra Svejts en spansk afdeling med ukendt musik fra nyligt fundne manuskripter: Musik fra 1500- og 1600-tallet.

Der kan også høres moderne orgelmusik, f.eks. Anton Heillers komposition »In Festo Corpore Christi«. Program 2 kl. 20.

Koncertoversigt

Brochure over efterårets koncerter kan rekvireres ved at skrive til DR's musikafd., »Radiokonzert«, postboks 444, 1505 København V.

For de unge

P4 i P1 har ikke ladet sig anfægte af ferie og lyse nætter og fortsætter ufortrødent hver søndag aften kl. 19.00. I august begynder en serie portrætter af firsernes unge. De unge, vi møder i månedens portrætter, er bl.a. optaget af religion, arbejdsløshed og eksamenspres.

John S. Lundorf

Lørdag, den 18. august fejrer vore katolske vietnamesere mindefesten for deres lands kristne martyrer fra 4 århundreder. I år holdes festen i Horsens. I denne anledning bringes følgende.

Martyrer i vor tid

Af Nguyen Trong Luu

At sige, at der ikke er martyrer i vor tid, er ikke rigtigt. Der er martyrer, og det er vigtigt at forstå, hvad de betyder for os og vort daglige liv.

I anledning af de hellige vietnamesiske martyrs fest, som finder sted i Horsens den 18. august 1984, med deltagelse af biskop Hans L. Martensen vil jeg mindes kirken i Vietnam fra 16. til 19. århundrede, som var de mest tragiske år i martyrenes historie.

De hellige vietnamesiske martyrer

Den katolske kirke i Vietnam blev grundlagt i 1533 af jesuittermissionæren Ignatius. I de følgende år kom der mange missionærer fra andre lande for at forkynde evangeliet, bl. a. fra Frankrig, Spanien, Portugal, Italien og Holland.

Den 18. juni 1628 skrev kong Le Than Ton en forordning til sit folk og alle missionærer, hvori han forbød den katolske tro, fordi »denne gudetro er imod forfædrenes dyrkelse og imod polygami«. Vietnamesere, som bekendte sig til »den forkerte religion«, blev idømt dødsstraf, og de udenlandske missionærer, som prædikede denne tro, blev arresteret, fængslet og til sidst tvunget til at forlade landet.

Martyrenes historie begyndte i Vietnam fra den dag, 16 år efter, den 26. juli 1644 blev den første vietnameser, André Le Van Trung, martyr. Han er begravet i Macao.

De efterfølgende konger havde alle samme negative syn på den katolske tro. Desuden mente de, at evangeliets udbredelse kun var et påskud for en europæisk erobring og dominans af landet. Derfor gav de påbud om at dræbe alle katolikker, vietnamesere såvel som

udlændinge, forhindre deres gudstjenester og ødelægge deres tilholdssteder. Katolikker måtte ikke gå i skole eller blive soldater. Klostre blev konfiskeret, og mennesker, der gav katolikkerne husly blev dræbt eller deres boliger brændt. De, der gik kongens ærinde og udførte disse ugerninger, blev belønnet.

Derfor var der mere end 100.000 martyrer i denne periode. Ca. 150 udenlandske missionærer led ligeledes martyrdøden. 117 af dem blev af pave Pius X saliggjort den 20. juni 1906.

Martyrerne og deres betydning

»Martyr« er et ord, der i dag bruges som betegnelse for en person, der dør for sin tros skyld. På hebræisk har ordet »martyr« ikke noget med døden at gøre. Det betyder forkyndelse, offentliggørelse, vidnesbyrd.

Alligevel er der en meget tæt forbindelse mellem »vidnesbyrd« og »døden«. For man må kunne vidne, hvis man er overbevist. Og hvis man er overbevist, skal man sige sandheden. Man må ikke være bange for noget, selv om sandhedens vidne kan blive truet på livet. At vidne i et sådant tilfælde er ikke kun et ord-vidnesbyrd, men et handlingsvidnesbyrd, som kræver trofasthed og koster livet. Den handling, som klart viser troskab, er at dø for sandheden. Jeg mener, at det er den dybeste mening med et vidnesbyrd. Døden for sandheden, at sætte livet til for at være trofast mod sandheden.

Med en teologs ord, på et højere niveau - troens niveau - har vidnesbyrdet en anden side. Sandheden er ikke mere et rent erkendelses-objekt, men sandheden er Guds og Guds ord. »Jeg er vejen,

sandheden og livet« (Joh. 14,6.)

At vidne for sandheden er at vidne for Gud. Jesus siger. »Større kærlighed har ingen end den at sætte livet til for sine venner« (Joh. 15,13.) Gud elsker mennesket, og døden bliver martyrdøden, fordi den lides af kærlighed. En død, som er tegnet på absolut trofasthed mod Gud. Med andre ord, martyrdøden er et vidnesbyrd om en ubetinget kærlighed til Gud i alle livets forhold.

Martyrerne i vor tid

Hvis martyrenes kendetegn er at være trofast og at vidne for Gud under alle forhold, er der også i vor tid mange forskellige former for martyrium.

Jeg tænker først og fremmest på de biskopper og præster, søstre og katolikker i hele verden, især fra Vietnam, som er under kommunistisk regime. Mange er arresteret og fængslet. Lægefolk har ikke frihed til at dyrke deres religion. De må kun gå i kirke en gang ugentlig, der er forbud mod religiøse møder, foreninger og lign. Klostre og skoler er lukket, og det er umuligt at uddanne nye præster.

Trods alt lever disse mennesker deres tro. »De er ikke bange for dem, der dræber legemet« (Mt. 10,28.) De mister deres liv for evangeliets skyld (Mk. 8,35.) De lider døden, ikke én gang for alle, men hver eneste dag, i hver eneste handling, ihvert eneste ord. De er martyrer hele deres liv, og jeg vil gerne betegne dem som »de levende martyrer« i vor tid.

Jeg tænker også på dem, som lever i et frit samfund med religionsfrihed, men de trues af ateisme, af fri sex, af had, af krig. De overdænges af argumenter mod Gud og Guds kærlighed under påskud af humanisme, personalisme el-

ler videnskabelig livsanskuelse. Gud og troen i et sådant samfund er grundløst, alt er absurd. Man skal gøre sig selv til Gud.

For et leve i den atmosfære, skal de kristne være meget modige og kloge, »thi den, som ikke tager sit kors og følger efter mig, er mig ikke værd« (Mt. 10,38.9)

Vejen til Gud er ikke en bred vej, men et offer, en fornægtelse af sig selv for at tilbede Gud som enevældig. Det er ikke let i vor tid. Katolikkerne med denne baggrund, gøres til martyrer for deres bekræftelse og deres valg: bekræftelse af sig selv som Guds skabninger og valget af Gud som deres eneste værd. Jeg synes, at man kun kan forstå, hvad martyrenes mysterium er, hvis man læser Paulus' 1. brev til Korintherne 1,18. »Thi ordet om korset er vel for dem, som fortabes, en dårskab, men for os, som frelses, er det en Guds kraft«.

Livets sejrskrans

Et troens liv er et bevis på troskab og kærlighed til Gud.

Denne troskab og denne kærlighed er et levende martyrium i vor tid, fordi katolikkerne hver dag skal

ligne Gud mere for at bevise hans eksistens for andre. Det levende martyrium afsluttes kun med livets sejrskrans, som Gud har lovet dem, der elsker ham. (Jakobs brev 1,12.)

Bed De hellige vietnamesiske Martyrer om at hjælpe os til at forstå og leve forglemmelsen af sig selv, som er martyriets grundlag. »Hvis hvedekornet ikke lægges i jorden, og dør, bliver det kun det ene korn, men hvis det dør, bærer det megen frugt. Den som elsker sit liv, mister det, men den som hader sit liv i denne verden, skal bevare det til evigt liv« (Joh. 12,24-25).
Nguyen Trong Luu.

Forkert ærkebiskop

Bagsidebilledet i »katolsk orientering« nummer 11 fik forkert tekst, da vi benævnte ærkebiskoppen som Nguyen Van Binh. Billedet viser ærkebiskop Nguyen Kim Dien.

200 katolske præster stadig i fængsel

London (KIPA) - Paul Nguyen van Binh, ærkebiskop i Ho-Chi-Minh byen (tidligere Saigon) hævder, at ca. 200 katolske præster stadig sidder i Vietnams fængsler. Det stod for nylig i det londonske ugeblad »The Tablet«. Ærkebiskoppen erklærer, at forholdene for de katolikker, der efter Sydvietsnams nederlag betragtes som modstandere af regeringen, er blevet bedre.

Komiteen for Vietnams katolikkers Solidaritet opfordres til at stræbe efter samarbejde mellem kirke og stat. Dog er enkelte biskopper og præster bekymrede for, at man der ved fremmer grundlæggelsen af en nationalvietnamesisk kirke i lighed med den såkaldte patriotiske kirke i folkerepublikken Kina.

Et billede fra sidste års mindefest i Dalum.

Madonnaernes strejke

Eller:

Legenden om Marias nedstigen til jorden

Af Waltraud Wagner-König,
oversat af Ruth Plum

Da der nylig udgik en lov fra Rom, at de små piger ikke mere måtte tjene ved altrene, og da madonnaerne i alle katolske kirker i hele verden blev klare over det, ville de ikke længere blive i kirkerne.

Hver eneste af dem fulgte en indre indskydelse, trykkede sit barn eller sin døde søn fastere til sit hjerte og forlod det hellige sted, hvor hun stod. De steg med faste skridt ned fra »altrets ære«, sprang modigt ud af deres billeders snævre rammer, ud af væggenes kalkmalerier, ud af de udskårne mandorlaer og glorier og vandrede ud af de brogede kirkeruder. Inden de begav sig afsted, slukkede de alle de mange kerter, der stod omkring dem og sendte en vemodig tanke til de mennesker, der havde tændt dem. Hvor de end befandt sig i verden, så ville de — det vidste de med sikkerhed — til Rom for at demonstrere.

Sådan gik det til, at alle madonnaer var undervejs:

De strenge romanske med de asketiske skikkelser — de var let til bens; de gotiske med de raffinerede knæk i hoften med det ene ben fast plantet i jorden og det andet koket løftet og med deres folderige dragter havde det allerede lidt vanskeligere, for ikke at tale om barokmadonnaerne, der med al deres tingeltangel rigtig måtte lægge sig i selen for at komme af stedet; og lettere var det naturligvis ikke for dem, der klædt i himmelblåt og hvidt var gipset ind fra top til tå. Vanskeligst var det dog utvivlsomt fra alle Vor Fruerne af de forskellige valfartssteder: De bar på alle deres bønshørtes byrder og gaver: ure, kæder, ringe, rosenkanse, armbånd helt op til skuldrene.

Sådan slæbte de alle med sig, hvad de havde: de unge det legelystne Jesusbarn, og da madonnaerne i alle katolske kirker i hele verden blev klare over det, ville de ikke længere blive i kirkerne. Sådan slæbte de alle med sig, hvad de havde: de unge det legelystne Jesusbarn, og da madonnaerne i alle katolske kirker i hele verden blev klare over det, ville de ikke længere blive i kirkerne. Sådan slæbte de alle med sig, hvad de havde: de unge det legelystne Jesusbarn, og da madonnaerne i alle katolske kirker i hele verden blev klare over det, ville de ikke længere blive i kirkerne.

Således var i løbet af natten alle katolske kirker blevet madonnaløse!

Ja, de var virkelig alle draget bort, også de helt, helt ærværdige som »Notre Dame« fra München og hende fra Altöttingen, »Senora Blanca« fra Toledo og Den sorte Madonna fra Czestochowa, ja, fra alverdens Valfartssteder. Du gode Gud, nu var der kun madonnaer i ikke-katolske katedraler og domkirker hos de russisk-ortodokse og hos de ellers stadigt adskilte brødre og søstre!

Over ørknene og have, gennem dale og over bjerge, gennem landsbyer, købstæder og storbyer slæbte de sig forbi al denne verdens lidelse og glæde og nåede som stråler i en stjerne til Rom, til Peterspladsen.

Hertil var rygtet om deres ankomst allerede nået. Svejtsergarderne med deres hellebarder vilde dirigere og lede dem og sikkert også beskytte dem, men Guds engle kom

flyvende fra Himlen, fordrev med flammende sværd svejtsergarden og stillede sig som vagtposter på kolonnadens søjler.

Den hellige fader var ikke ret bekymret, selv om telefonerne kimedede i en uendelighed, og det blev meddelt fra hele verden, at alle kvinder i kirkens tjeneste også havde nedlagt deres arbejde — og dermed lammet livet i alle menighederne. Han var ikke bange, han vidste med sig selv, at han var en vidtberejst og erfaren mand med global udstråling, han kunne tale på alle sprog, og selv om han ikke brød sig så meget om kvinder, så følte han sig så meget desto mere i indre harmoni med den ene ophøjede og kongelige, nemlig »Vor Frue«.

Men madonnaerne tog deres kroner af, lagde alle deres smykker og sceptre og stod nu således foran ham — en millionhær af kvinder, som skåret ud af folket, fra alle stænder og racer, med deres børn på armen, deres døde sønner på skødet, med menneskenes nød og angst på deres skuldre, kvinder, der alle også havde deres menneskelige historie i denne kirke.

Den hellige fader opdagede mange gode bekendte, hvad der gengav ham hans oprindelige sikkerhed, og så spurgte han alle på »urbi et orbi« sprog, hvad der trykkede dem, og hvorfor de demonstrerede netop her. Men de svarede ham ikke, for de vidste udmærket, at det ikke kun var ifølge Paulus, at en kvinde bare skulle tie i kirken. Kun de såkaldte »grædende madonnaer« lod tårerne flyde og hulkede for første gang uden kunstig hjælp. Og da den hellige fader gav sig til at tale polsk og var helt

sikker på, at Den sorte Madonna ville forstå ham, så hun blot alvorligt og tavst på ham, som hun jo altid gør.

Og keruberne og serafimene rullede transparenter ud, meget brogede og hverken i marianske eller kirkelige farver. På dem stod der skrevet:

Vi har aldrig været »pagtens arker« —/ heller ikke »morgenstjerner«, / ikke »elfenbenstårne og gyldne huse«; / vi er kvinder af folket; Kristi og denne kirkes vugge, / i dag som dengang. /

Der blev mere og mere stille, og mødrene trykkede deres børn og døde sønner endnu tættere til deres hjerte, mens den hellige fader knyttede fingrene krampagtigt om sit vandrekors af jern, som om en ubrydelig lov. Faktisk stemte det ham alvorligt til eftertanke: der nede den så betydningsfulde tavshed blandt de ellers så snaksomme kvinder med hele verdens liv og nød på deres skuldre — og højt oppe han med denne kirkes regler i hænderne. I denne pinlige stilhed fik Den himmelske Fader medlidenhed med dem: med sine døtre, der ikke kunne tale, og med faderen, den hellige fader, for han elskede også ham. Derfor sendte han en sky, der endnu engang — de havde jo prøvet det før — skulle hente madonnaerne op i Himlen. Barokmadonnaerne forstod det med det samme; de stillede sig på tåspidserne, løftede højre hånd og også øjnene i en himmelfartsattitude, og alle de andre gjorde det samme.

Således var med vindens hast hele Peterspladsen tom for engle og madonnaer, og man hørte kun en klirren af de smykker, kroner og sceptre, som

Michael Pachers madonna fra Sankt Wolfgang i Salzburgerland, udsåret til altertavlen i 1481, deltog naturligvis også i madonnaernes demonstration på Peterspladsen i Rom. Foto: KNA.

den for de pavelige banker ansvarlige kuriekardinal lod opsamle og bære til skatkamrene. Så enkelt, klart og realistisk bliver tingene tit ekspederet i Rom, og alt må jo have sin orden.

Men der blev koldt og mørkt i alle verdens katolske kirker. Der brændte ikke længere nogen kerter, blomsterne visnede, marmorgulvene var snavsede og en isnende vind blæste ind gennem de sønderbrudte madonnainduer. Ingen menigheder fungerede mere.

Men i Himlen glædede den gode Gud sig over alle Vor Fruernes tusindfoldige ankomst, han kom med det samme vældigt godt ud af det med dem. Madonnaerne brød ud i henrykt snakkesalighed, nu behøvede de ikke længere være tavse og Den himmelske Fader spurgte dem: »Hvorfor kan I dog ikke komme ud af det med den jordiske fader?« De sagde: »Kig engang derned, dér sidder den hellige fader i kredsen af gamle purpurklædte mænd, gamle mænd — ikke andet end mænd — mænd — og holder rådslagning. «Hvad er dog meningen med madonnaernes udvandring, vore tjenerinders udvandring?« spørger han.

— Se, Herre, han har jo ikke forstået spor.

Men Den himmelske Fader forstod det og smilede. Og han gav et stort gæstebud og holdt den morsomste, elskværdigste og dog dybsindigste tale for damerne, som overhovedet kunne tænkes. Og han endte med en opfordring til dem alle: »Gå nu tilbage på jeres altre, ind i jeres nicher og mandorlaer, ind i jeres kalkmalerier og kirkeruder. I har en stor opgave: Forkynd mig på jeres måde, for I er den eneste kvindelige side af mit væsen«. Og til gipsmadonnaerne, de mere beskedne og stilfærdige gemmytter, tilføjede han: »I er et stykke af mig«. En sky bragte dem så igen tilbage til jorden, til deres pladser, hvor de blev modtaget med stor jubel. Hvor de små piger stod ved altrene, hvor blomsterne igen stod i flor, kerterne igen strålede og organisterne trak registrene ud og lod orglerne klinge. Som skulle der fejres et stort bryllup. Menneskene havde faktisk begrebet, hvad det var, der her gik for sig, og de fejrede for første gang med megen glæde og humor festen for Marias nedstigen til jorden.

Waltraud Wagner-König

Fra »Glauben Frauen anders?« udg. af Marianne Dirks, Verlag Herder, 1983. Offentliggjort i Publik-Forum 10/83.

Tak for Josef Strebin

Sognepræst *Josef Strebin*, Skt. Maria kirke i Aalborg døde efter kort tids sygdom i Zams i Østrig tirsdag den 17. juli og blev begravet fra Sct. Maria kirke onsdag den 25. juli.

Den blomstersmykkede kirke var stuvende fuld af menighedens medlemmer, familie og venner. Man så en række præster fra folkekirken og andre trossamfund i Aalborg. Koret var fyldt af katolske embedsbrødre fra Danmark og Tyskland. Messen blev celebreret af generalvikar *Lars Messerschmidt*, som i sin velkomst gik ud fra et vers fra Johs. Åbenbaring 14,13: »Salige er de døde, som dør i Herren fra nu af. Ja, siger ånden, de skal hvile efter deres møje, thi deres gerninger følger dem«.

Sognepræst *Adolf Meister* fra Århus prædikede ud fra teksterne til kamillustfesten, som var blevet fejret få dage forinden. 1. Joh. 3,14-18 og Joh. 15,9-17. Han skildrede Josef Strebins liv. Født 27. oktober 1933 voksede han op i en stor søskendeflok i Øvreslesien, hvor han oplevede først krigen og senere russernes besættelse. Som flygtning kom han med sin familie til Vesttyskland. Disse oplevelser som flygtning gav ham særlige muligheder for at forstå situationen for de vietnamesiske flygtninge, som han i de sidste år i Aalborg tog imod med stor forståelse og hjælpsomhed.

Først blev Strebin lærer, men i 1957 indtrådte han i kamillianerordenen og blev præsteviet 21.6. 1963. Året efter kom han som kapellan til Aalborg, hvor

han fra 1972 til sin død virkede som sognepræst på trods af gentagen sygdom og et svagt helbred. Som noget af det sidste i sin præstegerning deltog han i maj måned i den omtalte kirkevandring fra Sct. Maria til Budolfi kirke, et enhedstegn for kristne fra forskellige kirker og trossamfund. Pater Meister samlede Josef Strebins virke som præst i ordene fra læsningen om, at den der elsker, allerede er gået over fra døden til livet. Hjælpsomhed og kærlighed til mennesker prægede hans præstegerning. Pastor *Czeslaw Kozon*, Aalborg, foretog jordpåkastelsen.

Mindesammenkomst i præstegården

Ved en påfølgende mindesammenkomst i præstegården bød menighedsrådets formand *Aage Nielsen* velkommen til Strebins familie og de mange gæster udefra og ytrede ønske om, at det snart måtte lykkes at finde en ny sognepræst til Nordjylland. Kamillianerordenen var repræsenteret af pater *Huber*, der omtalte ordenens virke i Aalborg fra 1898. Med Strebins død var kamillianernes æra i Danmark definitivt forbi. Han takkede alle, som havde arbejdet sammen med Josef Strebin.

Som repræsentant for menigheden udtalte rektor *Per Dolmer* nogle mindeord og tog sit udgangspunkt i et salmevers af Paul Gerhardt:

*Gods og gaver, selve livet er ej mit,
Gud har frit
alt til låns mig givet.*

*Når han kræver sit tilbage,
har han ret,
mig kun slet
sømmet' det at klage.*

Hvert menneske er en Guds gave; det var Josef Strebin også. Nu er gaven taget tilbage. Os påhviler det at sige tak for lån. De første år mødte vi ham i KUK-arbejdet virkende med den uegennyttighed, hjælpsomhed og omsorg, som i de sidste år kom til udtryk bl.a. i forhold til vietnameserne. Nogle af de morsomste stunder, vi havde sammen med Josef Strebin, var de gange han fortalte om sin barndom i Schlesien. Han fortalte om Kristi Legems-processioner, der gik fra station til station, og hvor byens drenge - og han blandt dem - antændte karbiddåser, som med høje brag frydefyldt hilste sakramentet. Han fortalte også om russernes komme og om at klare sig overfor magten.

Josef Strebin sammen med biskoppen for Aalborg stift, Henrik Christiansen under det økumeniske arrangement i foråret.

Strebin blev på en måde ved med at være en stor dreng, der måtte grine af al falsk stormægtighed. Det kom til at præge hans messer, som altid var meget nøgterne, blotet for uægte højtidelighed og sentimentalitet. Hans

uhøjtidelighed og umiddelbare sans for morskab fik lov til at komme til udtryk de allersidste timer, han levede. Samme morskab prægede hans prædikener, som næsten altid rummede en anekdote med en lille, sjov og

uventet pointe, som gjorde det lettere at huske hvad præsten havde sagt. Nu er gaven taget tilbage. Vi siger til Gud: Tak for Josef Strebin. Tak for lån af din gave.

Per Dolmer

Nyt om vore præster

Pastor Paul d'Auchamp, *pastor Palle Burla* og *pastor Josef Halatyn* har på grund af alder ønsket at trække sig tilbage fra deres embede som sognepræst i henholdsvis København (Sakramentskirken), Fredericia og Esbjerg.

Pastor Burla vil fra den 1. august 1984 virke som præst ved Dalum Kloster. Pastor d'Auchamp og pastor Halatyn vil fortsat være til rådighed for forskellige præstelige tjenester.

Den 11. april 1984 er udnævnt *pater Herman E. Legut O.F.M. Conv.* - som fra den 1. august 1980 har virket som præst ved Sankt Birgittas Kirke i Maribo - til sognepræst samme sted for perioden indtil den 31. juli 1986.

Med virkning fra den 1. august 1984 har biskoppen forlænget embedsperioden for følgende præster:

Pater Laurence A. Dorn, S.J. som sognepræst ved Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg for en periode af 1 år.

Pater Urban Figge, O.M.I. som konstitueret sognepræst ved Krist Konges Kirke i Nuuk/Godthåb for en periode af 1 år.

Pater Hendrik Herberighs, S.M.M. som sognepræst ved Sankt Pauls Kirke i Tåstrup, Sankt Maria Kirke i Kalundborg og Vor Frue Kirke i

Slagelse for en periode af 1 år.

Pater Leo Kertz, O.M.I. som konstitueret sognepræst ved Sankt Kjelds Kirke i Viborg for en periode af 1 år.

Pater Niels Kiær, S.J. som sognepræst ved Sankt Therese Kirke i Hellerup for en periode af 3 år.

Pater Georg Meertens, S.M.M. som andenpræst ved Sankt Pauls Kirke i Tåstrup for en periode af 1 år.

Pater Josef Michaeler, C.ss.R. som sognepræst ved Sankt Hyacinthus' Kirke i Rønne og Rosenkranskirken i Åkirkeby for en periode af 1 år.

Pater Georg U. Nibler som sognepræst ved Knud Lavard kirke i Lyngby for en periode af 1 år.

Pater Peter Nissen som sognepræst ved Johanneskirken i Søborg for en periode af 1 år.

Pater Carroll Parker, O.M.I. som sognepræst ved Jesu Hjerte Kirke i Randers for en periode af 3 år.

Pater Johannes Samuelson, S.J. som sognepræst ved Sankt Hans Kirke i Køge for en periode af 1 år.

Pastor Ebbe Simonsen som sognepræst ved Sankt Pauls Kirke i Sønderborg og Sankt Ansgars Kirke i Åbenrå for en periode af 1 år.

Pater Josef Völk, C.ss.R. som sognepræst ved Sankt Knuds Kirke i Svendborg for en periode af 3 år.

Pater Per Waagø, O.M.I. som sognepræst ved Vor Frue Kirke i Tórshavn for en periode af 3 år.

Med virkning fra den 1. august 1984 er nyudnævnt følgende præster:

Pater Jerzy Gorowski, C.ss.R. til sognepræst ved Sankt Albani Kirke i Odense for en periode af 3 år.

Pater Stephen Holm, der blev præsteviet den 5. maj 1984, til andenpræst ved Sankt Maria Kirke i Kalundborg og Vor Frue Kirke i Slagelse for en periode af 1 år.

Pater Stefan Huber, C.ss.R. til andenpræst ved Sankt Albani Kirke i Odense for en periode af 3 år.

Pater Alfons Jestl, C.ss.R. til andenpræst ved Sankt Annæ Kirke på Amager for en periode af 1 år.

Pater Henri Kerkhofs, O.Præm. til sognepræst ved Sankt Knuds Kirke i Fredericia for en periode af 1 år. Pater Kerkhofs fortsætter tillige i sit embede som sognepræst i Vejle.

Pastor Czeslaw Kozon til sognepræst ved Sankt Andreas Kirke i Charlottenlund for en periode af 3 år.

Pater Jerzy R. Kruk, C.ss.R. til sognepræst ved

Sankt Annæ Kirke på Amager for en periode af 1 år.

Pastor Lars Messerschmidt til sognepræst ved Sankt Nikolaj Kirke i Esbjerg for en periode af 3 år.

Pastor Dietrich Timmermann til sognepræst ved Sakramentskirken på Nørrebro for en periode af 1 år. Pastor Timmermann fortsætter tillige i sit embede som sognepræst ved Sankt Ansgars Kirke, København.

I tilslutning til ovenstående meddeler biskoppen følgende:

Pater Allen George Courteau, O.M.I. ankommer i september til Danmark for at bistå Oblatfædrene i deres pastorale arbejde. Pater Courteau vil bo hos sine medbrødre i Herlev.

Pater Franz Hauser, C.ss.R. forlader Danmark i denne sommer og vender tilbage til den østrigske ordensprovins.

Pater Alfons Jestl, C.ss.R. er den 27. februar 1984 kommet til Danmark for at gå ind i bispedømmets pastorale arbejde. Pater Jestl bor hos sine medbrødre på Amager.

Pater Jorge Manzano, S.J. er i maj måned 1984 vendt tilbage til sin ordensprovins i Mexico.

Pater Paul Tran-Van-Bao, O.Cist. er flyttet fra Århus og har nu bopæl Bredgade 67 A, 1260 København K.

Franskmænd om deres biskopper

Paris (KIPA) - Det fremgår af en undersøgelse i *Sofres/Figaro-magasinet*, at 54% af de franske katolikker mener, at deres biskopper er venstreorienterede, mens 11% hævder, at de er højreorienterede. 76% er af den opfattelse, at biskopperne nu må tage stilling til skole-spørgsmålet. 15% siger, at de beskæftiger sig for meget med dette spørgsmål og 2% at de tager sig for lidt af det. 47% erklærer, at biskopperne har gjort hvad de kunne.

På spørgsmålet: »Vil biskoppernes mening have nogen virkning over for

myndighederne?« svarer 27% ja og 16% nej. 47% mener, at biskoppernes indflydelse er ringe.

57% af de franske katolikker er ikke indforstået med, at biskopperne udtaler sig om våbenhandel og prævention. 73% mener, at de bør tage stilling til alle spørgsmål, der angår uretfærdigheder og uligheder i samfundet. 56% ønsker, at de tager sig af indvandrerproblemet.

85% synes, at de bør tage sig af Den tredje Verden, 46% af kernevåbentruslen og 43% mener, de bør tage sig af abortspørgsmålet.

Vatikan -krimi à la Hitchcock

Blev pave Johannes Paul I skaffet af vejen ved hjælp af gift?

Rom (KIPA) - Sammensværgelser i Rom har en rig tradition, der går helt tilbage til antikken. Dog er det dog ikke historisk korrekt, at den italienske frimurerloge P2 skal have startet en sammensværgelse for at skaffe pave Johannes Paul I af vejen ved hjælp af gift.

I sin bog »I Guds navn«, som har vakt stor opsigt verden over og også er omtalt i den danske presse i sommer, kalder den britiske forfatter David A. Yallop, omstændighederne ved den 33 dages paves død for uforklarlige.

Benny Lai, mangeårig journalist og finansekspert, skriver om samme emne i sin 6. bog om Vatikanet »Vatikanets hemmeligheder«, som allerede er oversat til fransk og italiensk. Utvivlsomt er hans beretning om pave Johannes Paul I's død mere troværdig end David A. Yallops, selv om man må medgive denne, at han har evner som specialist i kriminalsager.

Benny Lai citerer nemlig talrige endnu levende kuriekardinaler og personligheder i Vatikanet, som han kender personligt fra Det andet Vatikanconcil, og han støtter sig til arkiv-materialer. Yallop derimod hævder, at han begyndte sine efterforskninger for tre år siden, efter at han var kommet i

kontakt med ikke-navngivne personer, som igen har sørget for, at han kom i forbindelse med højstående embedsmænd i Vatikanet.

Tesen om den kernesunde pave er forkert

Yallop påstår, at »smilets pave« var kernesund, indtil han til hele verdens forbavselse døde ganske pludseligt. Benny Lai minder om, at paven engang ved et sygebesøg har nævnt, at han selv havde været otte gange på hospitalet og var opereret 4 gange. Forud for sin død havde paven lidt under visse forstyrrelser, opsvulmede ben og fødder, så han vanskeligt kunne have sko på — et typisk tegn på hjerte- og kredsløbsforstyrrelser.

Da heller ikke spadsere i Vatikanets have hjalp besluttede pave Johannes Paul I at konsultere sin egen læge i Venezia. Dette nåede han dog ikke, inden han døde. Han lod sig ikke undersøge af Vatikanets læger, hvorfor der ikke eksisterer nogen sygejournal.

Der blev ikke foretaget obduktion. Dette henregner Yallop til de »uforklarlige omstændigheder«, som også de modstridende påstande om, hvad paven holdt i hænderne, da han døde.

Det var ikke den daværende og nu afdøde kardinalstatssekretær, Jean Villot alene, men hele kardinalkollegiet, som afstod fra en obduktion. Yallop mistænker Jean Villot for at være morderen.

Vatikanlægen, Renato Buzzonetti, mener, at døden indtraf kl. 23.00 den foregående dag. Dette stemmer overens med rekonstruktionen af paves sidste timer: Aftensmaden, mens begge hans sekretærer var til stede, og en lang telefonsamtale med Giovanni Colombo, ærkebiskoppen af Milano. Derefter trak paven sig tilbage med den tale, han havde forberedt til angelus-bønnen.

Sandsynligvis blodprop i hjertet

Johannes Paul I sad oprejst i sin seng, mens han læste bønnen, skriver Benny Lai. Det var nødvendigt at åbne de stivnede hænder med magt for at tage arkene med hans lidt snørklede skrift fra ham. Paven beskæftigede sig med denne tekst, fordi han — ifølge Benny Lai — var klar over, at han måtte passe lidt bedre på med, hvad han sagde offentligt. Engang havde en sætning som »Gud, er som en mor, der aldrig glemmer sit barn«, til hans store forbavselse udløst en teologisk diskussion om Guds bisexuelle køn.

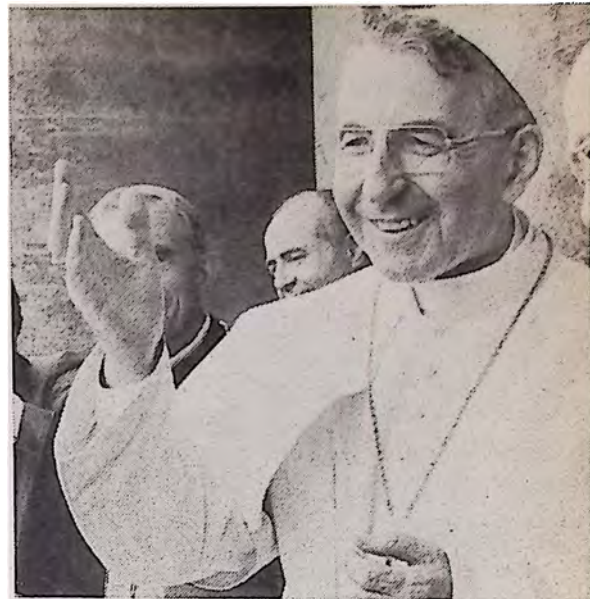
Doktor Buzzonetti angav blodprop i hjertet som dødsårsag. Den var opstået så pludseligt, at paven ikke kunne nå at ringe på en af de to klokker, der stod på hans natbord. Benny Lai mener dog ikke, at man kan udelukke muligheden for en hjerneblødning efter ophidselsen over en strid, han havde haft med Jean Villot om, hvem der skulle være hans efterfølger som patriark i Venezia.

Ifølge Yallop forelå der

en liste med ændringer i kuriens embeder. Den første, der skulle udskiftes, var Jean Villot, den anden ærkebiskop Marcinkus, præsidenten for Vatikanbanken (IOR). Afsættelsen af Marcinkus ville have haft katastrofale følger for frimurerlogen P2's aktiviteter. Og således begyndte sammensværgelsen, påstår Yallop.

Benny Lai nævner ikke ombesættelsen af kuriens embeder. Han henviser i sin bog til, at pave Johannes Paul I var bange for ikke at være tilstrækkelig forberedt på det krævende paveembede. Han støttede sig derfor til Jean Villots råd. Kardinal Benelli, den afdøde ærkebiskop af Firenze, anså det for en af paves fejltagelser, at han stadfæstede alle embeder i kurien og således blev fanget i forgængrens struktur. Han skulle have taget sig tid og valgt sine medarbejdere i ro og mag, udtalte kardinalen over for Benny Lai. Benelli anføres som erstatning for Jean Villot hos Yallop. Ifølge Benny Lai, var det Benelli, som sammen med ærkebiskop Thianoum af Dakar havde anbefalet Luciano valg til pave.

Benny Lai bekræfter, at Marcinkus var paven

Pave Johannes Paul I, august 1978.

usympatisk. Kuriekardinal Vagnozzi er af samme mening: »Statssekretariatet har lukket sig om Marcinkus som en puppe. Jeg ved ikke, hvor længe denne tilstand kan vare, da paven har sine egne ideer, som han vil realisere. Man har fortalt mig, at han ikke kan lide Marcinkus. Han kom engang til Rom for at beklage sig hos Marcinkus over dennes salg af Venetos katolske bank. Og Marcinkus afviste ham på uforskammet vis.«

Toppunktet af kriminalistisk fantasi

Faktisk siges Marcinkus at have solgt andele af denne bank, som før havde tilhørt biskopperne af

Veneto, til Banco Ambrosiano, som var gået fallit og hvis ejermand, Roberti Calvi, i sommeren 1982 blev fundet hængt under en bro i London.

Begivenhederne i Vatikanet kan meget let give stof til en krimi. Men alligevel anser Benny Lai Yallops bog for et falsum og toppunktet af kriminalistisk fantasi. Benny Lai mener, at det er meget langt ude, at frimurerlogen P2 skulle have haft en hånd med i spillet ved pave Johannes Paul I's død.

Ligeså langt ude er teorien om giftmord med digitalis. Desuden er alle mistænkte — med undtagelse af Marcinkus i mellemtiden døde.

Frivilligt bidrag

Vatikanet (NC) - Vatikanet fastholder stadig ikke at være medansvarlig for Banco Ambrosianos fallit, men kalder sin andel af tilbagebetalingen til de mange udenlandske kreditorer for »et frivilligt bidrag i samarbejdets og forsoningens ånd«. Det foreslåede bidrag beløber sig til 250 mio dollar eller ca. 2,5 mia kroner.

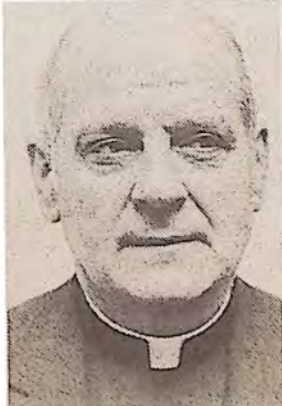
Vatikanbanken bedyrer, selv at være et af ofre for Banco Ambrosianos lyssky transaktioner. Bankens likvidatorer og over 100 af dens kreditorer er på et møde i Genève blevet enige om, at skaffe 406 mio dollar (godt 4 mia kroner), hvor det oprindelige krav lød på 615 mio dollar (ca. 6,5 mia kroner). Det vil sige, at de 100 kreditorer vil tage til takke med godt to tredjedele af deres indskudte penge, og at Vatikanets bank IOR alene betaler

over halvdelen af gælden. Tilbagebetalingen er sket på én gang, så gælden betragtes som afviklet og sagen ude af verden.

Som tidligere meddelt har paven ved en lille kuriereform bibeholdt den omstridte ærkebiskop Marcinkus som Vatikanbankens direktør, skønt han anklages for at have udstedt blanko-checks til Ambrosiano-banken.

Kardinal Villot

Ærkebiskop Marcinkus

Kirkelig presse: talerør eller forum?

Kendt redaktør om behandlingen af varme emner

München (KIPA) - Den kirkelige presses betydning ligger i at være »forum for en uhindret og kritisk meningsdannelse«, hævder Wolfgang Seibel, der er udgiver af og chefredaktør for jesuit-tidsskriftet »Stimmen der Zeit«, der udkommer i München. Det falder imidlertid - efter Seibels mening - det kirkelige hierarki meget vanskeligt at give afkald på at benytte den kirkelige presse som sit talerør.

Efter Seibels opfattelse betragter det kirkelige embede sig traditionelt som et lære- og ledelsesembede. »Det gør krav på med sikkerhed at kunne sige mennesker, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert. Inden for disse rammer er der ikke virkelig plads til en åben meningsbrydning, der tværtimod betragtes som farlig og som en kilde til at forvirre og forurolige de troende«. Der er en be-

stemt gruppe af kirkebladenes læsere, der tænker ligesådan. Efter deres mening er hverken dialog eller diskussion på det åndelige plan, noget som udgivere og læsere bør stræbe efter.

Det gælder dog efter Seibels opfattelse ikke i samme grad alle emner. Hvis det drejer sig om ømme punkter som seksualitet, sjælesorg for fraskilte eller cølibat forventer man, »enten at emnet slet ikke berøres eller simpelt hen gengiver det kirkelige læreembedes øjeblikkelige indstilling«.

Det kan, mener Seibel, være både fornuftigt og nødvendigt, at et kirkeligt embede udgiver et blad, der fungerer som »talerør« for udgiverens officielle mening. Men et sådant blad adskiller sig grundlæggende fra et meddelelsesmiddel, der skal tjene til kommunikation inden for et bestemt samfund. Et

sådan meddelelsesmidlets opgave har pave Paul VI i 1971 beskrevet i pastoralkonstitutionen »Communio et Progressio«, hvor han skriver, at den kommunikation, der er nødvendig i ethvert samfund, kun kan lykkes, hvis menneskene får et så fuldstændigt og uforvansket billede som muligt af de forskellige begivenheder og opfattelser. Menneskene har - ifølge instruktionen - en absolut ret til at blive omfattende informeret, så de på grund af en sådan »offentlig samtale i samfundet« kan danne sig deres egen opfattelse.

I 1977 fastslog den katolske presses arbejdssammenslutning: Den kirkelige presse opfatter sig selv som »forum for en uhindret kritisk meningsdannelse inden for kirken«. Den er »ikke noget officielt kirkeligt blad, men må som en avis berette åbent om livet inden for kirken«.

Fest og leg måtte i år foregå indendørs på grund af det dårlige vejr.

Festligt samvær i Nykøbing F.

At gøre vore gudstjenester festlige er en af de ting, der er nødvendige for at »lokke« folk, og dermed håbe på, at man også kan vinde dem for troen.

Personligt tror jeg dog, at det er ligeså vigtigt for at vinde folk for troen og

for at skabe sammenhold, at der også er lejlighed til festligt samvær.

Menighedsrådet med sognepræsten i spidsen sørger da også for, at den slags foregår i rigt mål her i Nykøbing F. Ud over at tænke på vore egne, har vi

da også hvert år et eller flere arrangementer for vore turister.

I år måtte en del af vor fest og leg foregå indendørs på grund af det dårlige vejr, men alligevel blev det meget vellykket.

Henrik Lewandowski

Naturlig fødselskontrol

Ny bog om »Billingsmetoden« nu på dansk

af Evelyn Billings og Ann Westmore. Oversættelse og dansk redigering, Kirsten Bundgaard. København. Blytmanns Forlag, 1984, 201 sider, 148 kr.

I sin apostolske skrivelser »Fællesskabet i Familien« opfordrer pave Johannes Paul II bl.a. læger til at »gøre de naturlige metoder til fødselsregulering kendte, respekterede og anvendte« (nr. 35).

Om en af disse naturlige metoder, »Billingsmetoden« udgav Evelyn Billings og Ann Westmore i

1982 en bog, der nu foreligger på dansk.

Foruden en grundig indføring i Billingsmetoden, »80'ernes naturmetode til familieplanlægning og prævention«, som metoden også kaldes på bogens omslag, giver bogen også en grundig gennemgang af forskellige »teknologiske familieplanlægningsmetoder« og andre »naturlige« familieplanlægningsmetoder: kalendermetoden, temperaturmetoden og sympto-termalmetoden. Billingsmetoden har en

metodesikkerhed på mellem 97 og 99 pct., hvilket vil sige, at hvis 100 kvinder anvender metoden i overensstemmelse med de angivne retningslinjer gennem et år, vil der statistisk kun indtræde mellem en og tre graviditeter.

Lige så sikker som teknologiske metoder

Det fremgår af bogen, at Billingsmetoden som præventionsmetode er lige så sikker som de teknologiske metoder og uden bl.a. spiralens og P-pillens ofte uheldige bivirkninger. Den er sikrere end temperaturmetoden, der ifølge denne bog har en sikkerhed på 76 til 86 pct., men dog kan nå op på 93 pct., hvis der kun er samleje i dagene efter temperaturstigningen. Kalendermetodens sikkerhed varierer mellem 53 og 99 pct., afhængig af hvor uregelmæssige eller regelmæssige kvindens menstruationscykler er.

Der lægges i bogen ikke skjul på, at Billingsmetoden ligesom de øvrige metoder af en del kvinder opleves som »unaturlig«, fordi kvinder oftest føler »større sexuel interesse«, når sekretet er af »den frugtbare type« (hvor risikoen - eller chancen - for graviditet altså er størst).

Bogen er uhyre grundig for ikke at sige omstændelig. En anvendelig indføring i metoden måtte kunne gives på færre sider.

Ruth Plum.

Sct. Hansaften i Haderslev

Mon Vor Herre har taget fejl af månederne? Først havde vi en april som opførte sig som maj. Dejlig solskin hver eneste dag, ikke en regndråbe og varmegraderne lå sjældent under 15-20 grader.

Så fik vi en kold regnfuld maj, som burde have været april og her ved udgangen af juni, hvor dette skrives, kan vi se tilbage på en stormende måned, som mest af alt har mindet os om oktober. Uden at fortabe os i vejret, er der en begivenhed, som nok bør have et par ord med på vejen.

Nå, vi må nok lære at leve med vejret. I hvert fald har der rundt i landet skullet være Sct. Hansbål og som skolebørn, der glæder sig til den dejlige

ferietid, har de sønderjyske menigheder glædet sig til en udflugt med påfølgende Sct. Hansbål. Lige som børnene siger, »Vi lukker vor bog, og stænger vor flid, vi mærker først nu det er sommer«. Sådan ville vi have sagt og tilføjet »Danmark nu blunder den lyse nat«.

Vi havde planlagt en sejltur med damfærgen »Margrethe« fra Damperken i Haderslev til Damende, en sejltur på ca. 20 min. derefter fælles kaffebord på restaurationen i Damende, tilbage med færgen til Haderslev, hvorefter turen gik til Kollund, hvor vi skulle underholdes med klovnenumre, gymnaster, marcherende piger, musik, sang, fakkeltog med påfølgende bål,

båltaler og til slut fyrværkeri.

Det kunne have været en Sct. Hansaften uden lige, men vi måtte desværre synge, »Du danske sommer jeg elsker dig, skønt du så ofte har sveget mig«. Den Sct. Hansaften med efterfølgende bål i Kollund druknede i kulde, storm og regn.

Ærgerligt

Lige så vidunderlig, mild og pragtfuld Sct. Hansaften var i 1983 lige så kold og ugemytlig blev den i 1984, men hvad, sat i relation til så meget andet, der sker rundt om i verden, oplevede vi også det, men ærgerligt var det nu.

Katolsk Kvindeklub, Sønderjylland

Liturgisk kalender 15.-31. august 1984

15. grøn. Onsdag i 19. alm. uge. L.: Ezek. 9,1-7; 10,18-22. Salme 113,1-2. 3-4. 5-6. R. v. 4b: Herrens herlighed er højt over himlene. Eller: Halleluja. Ev.: Matt. 18,15-20. (III Ps.).
16. grøn. Torsdag i 19. alm. uge. L.: Ezek. 12,1-12. Ev.: Matt. 18,21 - 19,1. Eller: hvid. Stefan af Ungarn († 1038). (III Ps.).
17. grøn. Fredag i 19. alm. uge. L.: Ezek. 16,1-15. 63. Ev.: Matt. 19,3-12. (III Ps.).
18. grøn. Lørdag i 19. alm. uge. L.: Ezek. 18,1-10. 13b. 30-32. Ev.: Matt. 19,13-15. Eller: hvid. Guds Moders læringsmesse. (III Ps.).
19. hvid. Søndag. Jomfru Marias optagelse i himlen. (s). 1. L.: Joh. Åb. 11,19a; 12,1.

3-6a. 10ab. Salme 45, 10bc. 11. 12ab. 16. R. v. 10b: Dronningen står i ofirguldets skrud ved din højre. 2. L.: 1. Kor. 15,20-27. Ev.: Luk. 1,39-56. Gl. Cr. Særl. pf.
20. hvid. Mandag i 20. alm. uge. Bernhard, abbed og kirkelærer († 1153). (m). L.: Ezek. 24,15-24. Ev.: Matt. 19,16-22. (IV Ps.).
21. hvid. Tirsdag i 20. alm. uge. Pius X, pave († 1914). L.: Ezek. 28,1-10. Ev.: Matt. 19,23-30. (IV Ps.).
22. hvid. Onsdag i 20. alm. uge. Jomfru Maria, vor dronning (m). L.: Es. 9,1-6. Ev.: Luk. 1,26-38. (IV Ps.).
23. grøn. Torsdag i 20. alm. uge. L.: Ezek. 36,23-28. Ev.: Matt. 22,1-14. Eller: hvid. Rosa af Lima, jomfru († 1617). (IV Ps.).
24. rød. Fredag. Bartholomæus, apostel. (f). L.: Joh. Åb. 21,9b-14. Ev.: Joh. 1,45-51. Gl. Ap. pf.
25. grøn. Lørdag i 20. alm. uge. L.: Ezek. 43,1-7a. Ev.: Matt. 23,1-12. Eller: hvid. Ludvig

(† 1270). Eller: hvid. Josef af Calasanz, præst († 1648). Eller: hvid. Guds Moders læringsmesse. (IV Ps.).
26. grøn. 21. alm. søndag. 1. L.: Es. 22,19-23. Salme 138,1-3. 6-8bc. R. v.: din miskundhed, Herre, varer evindeligt. Opgiv ej dine hænders værk. 2. L.: Rom. 11,33-36. Ev.: Matt. 16,13-20. Gl. Cr. Alm. S. pf. (I Ps.).
27. hvid. Mandag i 21. alm. uge. Monika. († 387). (m). L.: 2. Tess. 1,1-5. 11b-12. Ev.: Matt. 23,13-22. (I Ps.).
28. hvid. tirsdag i 21. alm. uge. Augustin, biskop og kirkelærer († 430). (m). L.: 2. Tess. 2,1-3a. 14-17. Ev.: Matt. 23,23-26. (I Ps.).
29. rød. Onsdag i 21. alm. uge. Johannes Døberens martyrium (m). L.: Jer. 1,17-19. Ev.: Mark. 6,17-29. Joh. Døbers pf. (I Ps.).
30. grøn. Torsdag i 21. alm. uge. L.: 1. Kor. 1,1-9. Ev.: Matt. 24,42-51. (I Ps.).
31. grøn. Fredag i 21. alm. uge. L.: 1. Kor. 1,17-25. Ev.: Matt. 25,1-13. (I Ps.).

Møder og arrangementer

Kirkedagen på Ledreborg

afholdes i år søndag den 2. september.

Tema: Frihed - for alt i verden.

Se annoncen i k.o. 12/84 (15.8.), som bringer yderligere oplysninger.

Arbejdsgruppen.

Syng med

- nye og »gamle« sangere

i koret v. Kirkedagen på Ledreborg søndag den 2. september. Vær med til at gøre messen og andagten festlig ved at synge/spille med i koret fra Sct. Pauls Kirke i Tåstrup. Arbejdsopgaver bl.a. dele af Kessels 71. og 77. messe og Mozart »Ave verum corpus«. Foreløbige øveaftener: onsdag den 15/8, torsdag den 16/8, mandag den 20/8, tirsdag den 21/8 og onsdag den 29/8, alle aftener kl. 19.30 i Sct. Pauls Kirkes menighedslokaler, Køgevej 162. Nærmere oplysninger: Eva Rungwald 01-41 33 96.

Pastoralenheden Hellerup, Lyngby, Ordrup og Søborg

På grund af for ringe tilslutning er Veteranogudflugten til Roskilde/Grevindeskoven den 19. august aflyst.

Fredagftenmøder

Fra den 17. august og fremefter afholdes hver fredag aften kl. 19-20 møde hos Sankt Joseph Søstrene, Vesterbrogade 28, 1. th. med tidebøn, bøn under friere former og læsning. Vi gennemgår Det andet Vatikanerkoncilis konstitution om kirken i den moderne verden. Tilmelding tlf. 21 36 49.

August Ziggelaar S.J.

Roskilde

Det karitative udvalg indbyder alle i menigheden til en drøftelse af forskellige ønsker og behov for fremtidige aktiviteter: lørdag den 18. august kl. 9-15. Se opslagstavlen i kirken! Udflugt for de ældre: tirsdag den 28. august kl. 13 fra St. Maria.

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket

København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.

Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det - og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00

Brutto ca. 5,8 kg
Dansk skinke 900g
Chopped ham 450g
Dansk smør 362g
Spiseolie 1 liter
Smølest 200g
Leverpostej 200g
Kaffe, vacuumpakket 500g
Chokolade 200g
Te 100g
Sukker 1000g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker - mod 25 sidste år. Vinterbetjening og diverse tilbud i andre læstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling. Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres anlen ved en opbringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØBENHAVN ApS

Ebbe Janni

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

Klip af og send til

Scanpakket ApS
Dampbølgevej 8
2100 København Ø

Retræte-weekend

»Livets Grundsandheder«

Retræte ledet af pater P. Grégoire, O.P. med emnet: »Livets Grundsandheder« afholdes på Magleås fra fredag den 14. til søndag den 16. 9. 84.

Pris fra fredag aften kl. 20.00 (aftenkaffe) til søndag efter frokost er:

e/v..... pr. person kr. 365.-
d/v..... pr. person kr. 325.-

Tilmelding senest 7.9.84 på tlf. (02) 81 07 15 mellem 10 og 16 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

Styrelsen for Magleås.

Det sker på Magleås

Fredag den 17. til lørdag den 28.8.

Skt. Josefs skole, Roskilde holder lærerdag.

Fredag den 24. til lørdag den 25.8.

Kvikmarkens Privatskole holder lærerdag.

Torsdag den 30.8. til lørdag den 1.9.

Direktoratet for Gymn.skoler og HF holder kongres for lærerkollegiet ved Europaskolene i Bruxelles og Luxembourg.

DUK-kalender

Ledermøde Øst 22.8.84 i »Newmannstuen« på Sct. Kjeldsgade 3, København Ø. kl. 18.00. For børne- og ungdomsledere øst for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet.

Ledermøde Vest - »Hørsensmøde« 24.-26.8.84 i Vejle. For børne- og ungdomsledere vest for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet.

Skoleweekend 14.-16.9.84 på Ømborgen. For alle katolske elever i 6 klasse. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 3.9.84.

Ledertæring 28.-30.9.84 på Ømborgen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder: 16 år og opefter. Ledertæringen er fortsættelse af ledertæringen i februar. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 17.9.84.

Landsdækkende børne-weekend 5.-7.10.84 på »Egerup« ved Skælskør. For 7-13 år. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 24.9.84.

Ledermøde Vest - »Hørsensmøde« 5.7.10.84 på Sankt Nikolaj Skole i Esbjerg. For børne- og ungdomsledere vest for Storebælt. I forbindelse med mødet vil der blive afholdt en MINI-LEDERTÆRING. Indkaldelse udsendes med yderligere oplysninger.

Trosælærkursus 15.-21.10.84 på Ømborgen. For alle dem, der er blevet konfirmeret i foråret 1984 samt alle andre interesserede mellem 14 og 16 år. Pris 300.00 kr. Tilmeldingsfrist: 1.10.84.

Ledermøde Øst 26.-28.10.84 på »Myretuen«. For børne- og ungdomsledere øst for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet.

Medarbejdertræning 2.-4.11.84 på »Bisserup« ved Fuglebjerg. For HB, sekretariatet, DUK-udvalg, DUK-rep., DUK-red., m.fl. Indbydelse udsendes. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 22.10.84.

Musikkursus 16.-18.11.84 på Ømborgen. Alder: 14 år og opefter. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 5.11.84.

P.S. Om muligt arrangeres der fællessang til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år.

Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde z9dsb 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr. og by:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Menighed:.....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

A.C. og D.K.K.F.

Den kendte amerikanske teolog Rosemary Radford Ruether kommer til København og taler den 14. sept. 84 kl. 20 i engelsalen, Jagtvej 183, om Kvindens stilling i Kirken. Alle interesserede er velkomne. Der vil være talk på.

AC og DKKFs bestyrelse.

Skt. Ansgars Kirke Basar og minimarked

Radiotransmitteret højmesse kl. 10, loppe-torv, salgsboder, børnetombola, antikvariat og restauration, omvisning i kirken og museet

søndag den 19. august kl. 9.00-16.00

Vi modtager ting og sager indtil 19. august med taknemmelighed og glæde.

Minimarkedsudvalget

Undervisning i Skt. Ansgar, København

Religionsundervisning samt forberedelse til den første hellige kommunion for børn og unge, der ikke går på katolsk skole planlægges nu for den nye sæson.

Vi starter onsdag den 26. september og har så time hver onsdag kl. 16 til 17.15 i halvåret september til april, undtaget er onsdagene i skolernes ferieuger.

Reserver onsdagene og tilmeld børnene på kirkens kontor telf. 01-13 37 62. I sidste sæson kom der 23 børn, der aldersmæssigt var fordelt på tre hold.

Unge, der ønsker at komme til trosbekræftelsen i Sct. Ansgars kirke 2. søndag efter påske, den 21. april 1985, bedes ligeledes henvende sig på kirkens kontor, telf. 13 37 62. Tidspunktet for undervisningen må vi aftale, når tilmeldingerne foreligger senest den 1. september. Sandsynligvis foregår undervisningen hver anden lørdag formiddag fra kl. 10 til kl. 12.

Kursus i kristen meditation

Pastoralenheden i Herning, Horsens, Vejle og Silkeborg indbyder til kursus i kristen meditation på Ømborgen fredag den 12. oktober 1984 kl. 17.30 til søndag den 14. oktober 1984 til ca. kl. 15.30.

Emne: Bøn og meditation - Åndelig og psykisk sundhed.

Leder: Græthe Livbjerg.

Præst: Henri Kerkhofs O. Præm.

Pris kr. 248.- alt incl. Tilskud kan søges hos Ungdomssekretariatet, St. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø. Tilmelding senest 1. oktober ved indbetaling af kr. 50.- i depositum til: Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg.

Konvertit-weekend på Magleås

fra fredag d. 19. okt. (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag d. 21. okt. (efter frokost).

Tænker du på at konvertere - går du til undervisning - eller har du allerede opnået fuldt medlemskab af den katolske kirke, så er der her et tilbud til dig.

På vegne af styrelsen for Magleås arrangerer vi, dvs. sr. Susanne Sønderbo, Ellen Marie Lebahn, p. Hans Esmark og p. Peter Nissen, ovennævnte weekend. I et åbent fællesskab vil vi gennem oplæg, samtaler og paneldiskussion søge at belyse og forhåbentlig også give svar på nogle af de problemer og spørgsmål, du har.

Pris for ophold:

pro person i dobbeltværelse kr. 325,00

(alt incl.)

pro person i enkeltværelse kr. 365,00

(alt incl.)

Tilmelding bedes foretaget direkte til Magleås, tlf. 02-81 07 15, bedst 10-16.

Supplerende oplysninger kan indhentes hos arrangørerne.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Bekendtskab

Mit ønske er en rigtig sød, dansk pige mellem 25-30 år, højde ca. 170-175 cm, fra et godt miljø og uden børn. Jeg er en franskmænd på 35 år med en skøn, dejlig datter på 5 år. Hun er dansktalende. Jeg har ingen økonomiske problemer. Jeg har en dejlig lejlighed i nærheden af Søndermarken og mangler ingen pasning af mit barn. Jeg er uddannet dekoratør, jeg er 178 cm høj, vejer 78 kg, mørklødet med krøller. Mine interesser er sport, natur, rejser, al slags musik og sprog.

Billet mrk. 1243 Katolsk Orientering, Bredgade 68 A, 1260 København K.

Bekendtskab

Kvinde, 56 år, søger bekendtskab og venskab med jævnaldrende mand. Jeg er glad for god musik og hjemlig hygge, og min kirke. Billet mrk. 1242 »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Tusind tak!

For alle breve, gaver og for alles medvirken, der gjorde min præstevise til en dejlig fest, vil jeg gerne sige tusind tak. Til Sankt Josef søstre i Brasilien nåede vi op på næsten 42.000 kr.

Jesper Fich

Jans Fond

Der er flere portioner til rådighed for kristne fællesskaber med omsorg for psykisk udviklingshæmmede.

Motiveret ansøgning bedes sendt inden den 1/9 1984 til

Inge Høyer
Marielystvej 16,
2000 Kbhvn. F.

Dr. Alois og Mathilde Denks Legat

Af ovennævnte legat vil der i oktober 1984 blive uddelt nogle portioner à kr. 500.-. Portionerne tildeles unge studerende, fortrinvis teologer. Ansøgninger bedes inden 1.10. 1984 fremsendt til sognepræsten ved Sankt Andreas Kirke, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund.

Salg og service

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt. Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND

ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.

Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155

Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde

Tlf. (02) 35 10 35

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Aut
elinstallatør

EL MOGENS LARSEN

Rennedal 21a 6200 Aabenraa 63 25 30/63 25 31

Så enkelt er det at afsløre den skjulte tæring

Guldager Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til røskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industriejendomme og parcelhuse over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20.- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

guldager electrolyse

Rypevang 4 . 3450 Allerød
(02) 27 31 00

Ærkebiskop Foley erklærer, at han ikke har noget at indvende mod, at Vatikanets møder bliver åbnet for pressen.

Lukkede møder indebærer ikke nødvendigvis hemmeligholdelse. Som eksempel nævner han de daglige sammendrag af taler ved verdensbispekonferencen i 1980, hvor han var Vatikanets engelske presseattaché.

Biskopperne skrev selv sammendrag af deres taler, som de uddelte til pressen, og eventuelle mangler skyldtes, at nogle

biskoppers egne resuméer var utilstrækkelige eller ikke havde stor lighed med, hvad de havde sagt.

Ved sådanne lejligheder prøvede Foley i de daglige pressekonferencer at påpege disse uoverensstemmelser.

Pressemøder

Ærkebiskop Foley dækkede i 1962-65 Det andet Vatikanekoncil og siger, at pressemøderne ved denne meget omtalte begivenhed kan ses som forbillede for Vatikanets pressekontakt.

Under dette koncil var der daglige pressekonferencer, hvori journalisterne fik resumé af begivenhederne. Om eftermiddagen fulgte endnu et pressemøde, hvor biskopperne gav deres analyse af begivenhederne.

Denne fremgangsmåde i to stadier kunne give journalisterne den baggrund og forståelse, som kræves for at beskrive store kirkelige begivenheder mere præcist og omfattende, siger han.

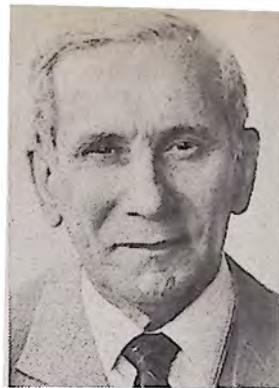
Til spørgsmålet om han synes, at paven skulle give pressekonferencer engang imellem, siger Foley: »Paven ville i hvert tilfælde klare sig fint med sine mange sprog og sin indsigt i tingene, men det ville sære mig at se pavestolen bragt ned på et trivielt plan ved spørgsmål af flygtig gyldighed eller måske spørgsmål fra folk uden tilstrækkelig baggrund«.

Pavens pressekommissions rolle er først og fremmest »evangelisering i

alle dens faser«, siger ærkebiskop Foley.

Kommissionen udøver denne rolle ved at »gøre det så let som muligt for folk at få fat i sandheden om, hvad paven og kirken siger og gør for at tjene evangeliet«.

Pressekommissionen, som ærkebiskop Foley nu er chef for, er også ansvarlig for kirkens kontakt med massemedierne, hvad angår kunst og underholdning. På disse områder, siger han, prøver den at fremme fred og forståelse nationerne imellem; den er modstander af pornografi og anden misbrug af medierne og støtter katolsk adgang til medierne og professionel kvalitet i disse verden over.

Ny generalsekretær

Den 57-årige metodistpræst Emilio Enrique Castro, født i Montevideo, Uruguay, er valgt til ny generalsekretær for Kirkernes økumeniske Verdensråd. Han efterfølger i denne stilling Philip Potter, som afgår den 31. december i år. Castro er teologiprofessor i Montpellier, Frankrig. Han er gift og far til to børn. Foto: KNA.

Snart gifte præster?

Louisville, USA (KIPA) — »Kirken må begynde med at præstevie gifte mænd, men tiden er endnu ikke inde til at lade allerede ordinerede præster gifte sig«, har sekretæren for den amerikanske bispekonference, ærkebiskop Thomas C. Kelly af Louisville udtalt.

»Jeg kan godt se, vi er på vej til ordination af gifte mænd, men hvis det sker, sker det nok først i Afrika og Latinamerika«, mener ærkebiskoppen. »Erfaringerne med de permanente diakoner, der kan blive diakon efter at de er gift, men ikke gifte sig efter at de er blevet diakon, har været gode og uvurderlige til at overføre princippet på præstevie af allerede gifte mænd«.

Spurgt om muligheden for kvindelige præster, svarer ærkebiskop Kelly, at han er tilhænger af kirkens standpunkt, nemlig at kvinder ikke bør være præster. »Jeg kan ikke finde noget i kirkens tradition, der skulle bevæge mig til at sige, at kvinder skulle præstevies, men sagen er jo ikke afgjort: Kirken holder øje med andre trossamfunds erfaringer med kvindelige præster«.

Efter ærkebiskoppens opfattelse ligger kvindens opgave alle mulige andre steder i kirkens liv. I liturgien, musikken, opdragelse og undervisning, administrationen.

Nedgangen i antallet af præstekald skyldes ifølge ærkebiskop Thomas Kelly ikke så meget cølibatkravet, som sikkert er svært for et livsvarigt engagement. »Selve tanken, at skulle binde sig permanent, forekommer mange langt sværere, og pave Johannes Paul II's stramning af reglerne for tilbageføring til lægmandsstanden gør det klart, at bindingen skal være permanent«, siger Kelly.

Lægfolk...

Fortsat fra forsiden

Det hører til lægfolkets specielle opgaver i kirken at opdage og gøre brug af den indflydelse, de kan have på staternes beslutninger. Om belejligt eller ubelejligt gælder det om at forkynde forsoningens og fredens evangelium.

Der er ingen, sagde kardinalen, der i dag kan være uvidende om, hvordan det ser ud i vor verden: hungersnød, folkemord, flygtningelejre, koncentrationslejre, tortur, terrorisme og racisme. Denne verden har brug for dem, der går ind for hele menneskeheden, der er rede til at sætte alle kræfter ind i en søgen efter fredelige løsninger. Troende lægfolk må høre Kristi kald til dem om at blive forsoningens apostle og evangeliets budbringere.

Religionsfrihed i Hongkong bør sikres efter 1997

London (KIPA) - Biskop John Baptist Cheng-Chung Wu er bekymret for den katolske kirkes fremtid i Hongkong.

I en skrivelse til den britiske udenrigsminister, Sir Geoffrey Howe og til kardinal Basil Hume, præsident for bispekonferencen i England kræver biskop J.B. Wu omfattende sikkerhedsgarantier for kirkens arbejde og uhindrede forbindelse med Rom i fremtiden. Hongkongs katolikker har været vidne til Kinas udvikling siden 1949 og er foruroliget over de fængselsstraffe, som katolske præster for nylig

er idømt, hedder det i skrivelsen, som er offentliggjort i London.

Den kinesiske religionspolitik, som stiler imod en fuldkommen kontrol af religionen, bidrager ikke til at berolige katolikkerne i Hongkong, skriver biskop Wu. Derfor ser man med dyb bekymring frem til året 1997, hvor Storbritannien ifølge kontrakten skal afgive sine rettigheder til Kina. Man bør ved lov garantere alle religioner frihed også efter 1997.

Dette bør nedfældes i den kinesisk-britiske overenskomst. Siden maj har der været forhandlinger igang i Peking mellem folkerepublikken Kina og Storbritannien om Hongkongs fremtid.

Biskop Wu's skrivelse til kardinal Basil Hume, blev gengivet den 14. maj i en engelsksproget avis i Hongkong. I samme udgave udtaler pastor Michael Young, repræsentant for den britiske kolonis 270.000 katolikker, sin bekymring for religionsfriheden efter 1997.

For katolikkerne, som udgør 5% af befolkningen, er det især magtpåliggende at få lov til at opretholde forbindelsen til paven og kirken i Rom og til den øvrige verdens katolikker.

Pastor Michael Young går samtidig ind for forslaget fra Hongkongs administrative og lovgivende råd.

Heri kræves, at den »mini-grundlov«, som er nedfældet for år 1997, skal indføres i den endelige overenskomst mellem folkerepublikken Kina og Storbritannien.

Mexicos hær jagter flygtninge

Zürich (KIPA) - Fra kirkelige kredse i Mexico meddeles, at mexikanske soldater den 3. juli i år har nedbrændt en lejr med 6000 flygtninge fra Guatemala. 4000 flygtninge blev med magt ført til Campeche nogle hundrede kilometer derfra. 2000 gemte sig i urskoven. Der må frygtes for deres liv, da de ikke får forsyninger med mad.

De mexikanske myndigheder har besluttet, at de ca. 50.000 guatemaltekske flygtninge, der opholder sig langs den mexicanske grænse, skal flyttes nogle hundrede kilometer ind i Mexico.

De kirkelige organisationer, som tager sig af flygtningene, er meget bekymrede over den voldsomme måde, flygtningene bliver kommanderet rundt på. Hertil kommer, at to sygeplejersker er bortført og krydsforhørt i femten timer, hvorefter de midt om natten blev slup-

pet fri næsten 300 km fra deres bopæl. Den 28. juni blev lægen Miriam Gaxiola bortført og forhørt i 3 dage, hvorefter hun blev løsladt.

Det er belastende, at også den mexicanske presse for tiden er underkastet streng censur i disse anliggender. Situationen er særlig tragisk, fordi guatemalteksk militær opholder sig ved grænsen og i flere tilfælde er trængt ind på mexikansk territorium.

Generalsekretæren for Kirkernes Verdensråd Philip Potter har indtrængende appelleret til Mexicos præsident, Miguel de la Madrid om at sørge for, at hans regering fortsætter den lange tradition med opretholdelse af humanitære principper over for flygtningene og holder grænsen åben.

Næste nummer udsendes den 29. august

Vil indbyde Moskvas patriark i stedet for paven

Prag (KIPA) - Forsøget på at skille den katolske kirke i Tjekkoslaviet fra Rom støder på betydelig modstand blandt landets katolikker, specielt i Slovakiet og Mähren.

Spidserne af den regeringstro præsteforening »pacem in terris« blev beordret til et lukket møde i et luksushotel i det høje Tatra. Kredsene omkring Vasil Bilak, chef-ideologen for det kommunistiske parti (KP), forelagde dem to forslag: I 1985 skulle man i stedet for paven indbyde Moskvas patriark til højtidelighol-

delsen af 1100-året for apostlen Metodius dødsdag. Han missionerede i de slaviske lande. Festlighederne skulle foregå i Velehrad i Mähren. For det andet skulle den katolske kirke løsrive sig fra Rom og som nationalkirke underkaste sig patriarken af Moskvas åndelige ledelse.

Forslag afvist under protest

Reaktionen på disse forslag var opsigtsvækkende. En del af deltagerne ytrede højlydt deres misbilligelse, andre forlod under protest mødesalen.

Vasil Bilak — skønt selv aktiv ateist og medlem af KP i Tjekkoslaviet indrømmer den ortodokse kirke en særstilling. Ideen om at indbyde den russiske patriark i 1985 siges at stamme fra ham. Radikale partikredse har igen og igen fremsat tanken om at underlægge den katolske kirke i Tjekkoslaviet det ortodokse Moskva-patriarkat.

Men ikke engang de mest regeringsvenlige repræsentanter for »Pacem in terris« har været parate til at tilslutte sig disse planer.

katolsk orientering

Kirken i Mellemamerika, side 2-3
Broder Paul, side 5
Orientering fra sognene, side 7-10
Katolsk sommer, side 12-13

Amnestien i Polen ikke problemfri

Rom/Warszawa (KIPA) - Den polske kirke og Vatikanet er måske lidt skeptiske over for amnestien på det kommunistiske regimets 40-årsdag.

De polske biskopper har i årevis møjsommeligt og ofte forgæves kæmpet for frigivelsen af politiske fanger og anser kun amnestien for at være lykkedes halvt. Kardinal Jozef Glemp skildrer amnestien som et skridt fremad, men anker over, at de ca. 100.000 solidaritetsmedlemmer endnu ikke har fået lov til at vende tilbage til deres arbejdspladser, og at regimet stadig ikke anerkender pluralisme i samfundet. Efter kardinalens mening kan stat og samfund ikke samarbejde i fuld tillid til hinanden, så længe de frie fagforeninger ikke har fået lov til at eksistere.

Kirken er skuffet over »Klausulen om god opførsel«

Paven opfordrede under en generalaudiens for nylig regeringen til at lade amnestien indlede en samfundsfornyelse, og han henviste i denne sammenhæng til principper, som er

nedfældet i overenskomsten mellem regering og fagforeningsrepræsentanter i august 1980.

Vatikanet er skuffet over klausulen om god opførsel, ifølge hvilken 35.000 kriminelle og ca. 650 politiske fanger indtil 1986 skal rette sig ubetinget efter amnestilovens bestemmelse. De løsladte må ikke i de kommende to et halvt år tage del i nogen politisk aktivitet. Hvis de alligevel gør det, ophører amnestien automatisk. Hvis den frikendte forbryder sig på ny, må han afsone sin straf fuldt ud. Afbrudte retsforfølgelser kan i så fald genoptages. Hvis de 650 politiske fanger overholder disse bestemmelser, er »Solidaritet« i lang tid berøvet for sine bedste ledere.

Frikendelsen af Kuron, Michnik, Wujek, og Romaneszwski, de fire mest fremtrædende aktivister i komitéen for samfundets selvforsvar (KOR), var et klogt træk fra regimets side. Processen mod dem var først begyndt kort før, men blev så afbrudt af amnestien. Det kan de fire ikke værge sig imod. Således

Fortsættes på bagsiden

Kirkelig protest mod ministerpost til endnu en præst

Managua (KIPA) - Fernando Cardenal Martinez, jesuit og bror til kulturminister Ernesto Cardenal er udnævnt til undervisningsminister i Nicaraguas sandinistregering. Fernando Cardenal var før vicesekretær for »Komitéen til forsvar for Sandinisterne«. Han har også været ansvarlig for alfabetiseringskampagnen i landet. Udnævnelsen falder sammen med udvisningen af 10 udenlandske præster.

Jesuitterordenens generaløvrste Peter Hans Kolvenbach har truet den nye

nicaraguanske undervisningsminister med »alvorlige konsekvenser«, såfremt han går igang med sine opgaver. Ministerposten er uforenelig med Cardenals medlemskab i jesuitterordenen, erklærer Kolvenbach i Vatikanets Radio umiddelbart efter meddelelsen om udnævnelsen havde nået ham.

Også pave Johannes Poul II vender sig skarpt imod udnævnelsen og truer Fernando Cardenal med at blive frataget sine præstebeføjelser, hvis han

Fortsættes på bagsiden

Snobrød i lange baner - et populært hyggearrangement og kosttilskud på børnelejrene i Øm. Midt i billedet ses lejrpræsten fortvivlet lede i gløderne efter den tabte lækkerbidsken. Mere i tekst og billeder fra andre af sommerens katolske møder og lejre på side 12-13. Foto: k.o.

Kirken imod forsøg med fostre

Kardinal Hume kritiserer den britiske Warnock-rapport

London (KIPA) - Den katolske kirkes morallære tillader ikke eksperimenter på menneskelige fostre — heller ikke inden for de første 14 dage efter befrugtningen.

Således kritiserer ærkebiskoppen af Westminster og formand for Englands og Wales' bispekonference, kardinal Basil Hume den såkaldte Warnock-rapport, der går ind til tilladeligheden af at foretage eksperimenter på menneskefostre — i hvert fald i de første 14 dage efter befrugtningen.

Den såkaldte »Warnock-kommission«, der for to år siden blev nedsat af den britiske regering, havde kort forinden offentliggjort en erklæring, hvori det kræves, at der oprettes en kontrolinstans til at overvåge forskningen i forbindelse med kunstig befrugtning uden for moders liv. Kommissionen havde desuden udtalt sig imod de såkaldte »erstats-

nings-mødre« ligesom imod oprettelse af virksomheder, der fremskaffer »erstatnings-mødre«.

Som kardinal Hume nu slår fast, har kirken moralske indvendinger, »både hvad detaljerne og det rent almene angår i forbindelse med fremgangsmåder, der allerede anvendes eller er under forberedelse, og som fører til skade på, ja, endda ødelæggelse af menneskeligt liv«. Det nye liv begynder, siger kardinal Hume, fra undfangelsens øjeblik. »Intet nyt liv er blot et muligt menneskeligt liv, men det er et menneskeligt liv med muligheder«.

Den katolske kirke anerkender ganske vist nødvendigheden af forskningsarbejde inden for det område, der beskæftiger sig med undfangelsen og fremkomsten af menneskelige liv, når det sker med det formål at opnå en bedre viden om betingelserne for frugtbarhed og

arvelige sygdomme. Dette kan dog ikke moralsk retfærdiggøre eksperimenter på fostre.

Katolikker vil, mener kardinal Hume, støtte Warnock-kommissionen hvad angår forbudet mod erstatnings-mødre og kravet om en lovmæssig regu-

lering af forsøg med fostre.

Kardinalen bebudede samtidig en velfunderet stillingtagen til dette problem fra Englands og Wales' bispekonferences udvalg for bio-etiske spørgsmål.

Pavelig udnævnelse af Anne Lise Timmermann

Lederen Af Caritas Danmark, Anne Lise Timmermann er af pave Johannes Paul II udnævnt til medlem af det pavelige råd Cor Unum. Kardinalstatssekretær Agostino Caseroli har personligt undertegnet dokumentet, som bekræfter medlemskabet. Cor Unum, der blev oprettet af pave Paul VI i juli 1971, er en paraplyorganisation for alle katolske hjælpeorganisationer i hele verden.

Præsidenten for Cor Unum, kardinal Roger Etchegaray skriver bl. a. i et personligt brev til Anne Lise Timmermann: »... jeg er glad for at erfare, at den hellige fader har udpeget Dem, og jeg ønsker Dem tillykke, for det er et tegn på tillid, som viser, at kirken forventer meget af Deres samarbejde.«

Anne Lise Timmermann skal deltage i rådets møde i Rom den 16. til 20. november. *kk*

Guatemalas biser protesterer mod undertrykkelsen

Guatemala (KIPA) - Den katolske bispekonference protesterer mod den vedvarende undertrykkelse af befolkningen og den uretfærdige fordeling af jorden. I et hyrdebrev hedder det, at et lille mindretal bestemmer over størstedelen af nationalindtægten, mens især bønderne og landets urbefolkning følges brutalt.

Biskopperne fordøm-

mer også massakrerne og torturen blandt bønderne og urbefolkningen, massearrestationerne uden rettergang og talrige menneskers sporløse forsvinden. Disse ugeringer standser end ikke ved gamle kvinder og børn, skriver biskopperne. De anser den marxistisk-materialistiske statsopfattelse og det hemmelige politi for ansvarlige.

Dagens orden i Guatemala - brutal undertrykkelse af landbefolkningen.

Lægfolkets engagement overalt i Mellemamerika

San José de Costa Rica (KIPA) - De katolske lægfolk i Mellemamerika satser først og fremmest på at tjene kirken og befolkningen. Uddannelse af lægfolk til alle mulige opgaver, især også til ledende stillinger prioriteres højt. Den mellemamerikanske lægfolkskongres sammenfatter denne beslutning i et dokument, der nu foreligger efter fem dages arbejde, som afsluttedes den 24. juli i år i Costa Ricas hovedstad San José.

Til mødet, som var

arrangeret af det pavelige råd for lægfolk, det latinamerikanske bisperåd (CELAM) og Mellemamerikas biskoppelige sekretariat (SEDAC), kom repræsentanter for lægfolk fra Guatemala, Honduras, Nicaragua, El Salvador, Costa Rica og Panama. Vatikanet havde sendt kardinal *Eduardo Pironio*, præsident for det pavelige lægmandsråd, *Paul J. Cordes* vicepræsident og tysk kuriebiskop og flere faste medarbejdere ved det pavelige lægmandsråd.

Fremfor alt sætter Mel-

lemamerikas katolske lægfolk sig ind for en mere intensiv ungdomspsykologisk omsorg. I oktober finder et mellemamerikansk ungdomsstævne sted. Desuden planlægges nationale ungdomsstævner for »ungdommens« år i 1985. Det pavelige lægmandsråd opfordres til at sørge for, at også de unge fra Mellemamerika kan deltage i mødet med andre unge omkring paven i Rom.

Ifølge det foreliggende dokument er det påkrævet at stille en kristen familieforsorg til rådighed for

en fornyelse af familielivet i samfundet.

Særlig eftertryk lægges på, at katolske lægfolk skal tage aktiv del i politik, samfundsopgaver og kulturlivet, og at de interesserer sig for massemediernes.

En kritisk bedømmelse af den »nationale sikkerheds« ideologi, og den marxistiske leninisme er nødvendig. De troende advares mod den såkaldte »folkekirk«, som den eksisterer i Nicaragua.

Udbredelsen af religiøse sektorer bør følges med samme opmærksomhed, når de er aggressive i deres omvendelsesbestrebelse og praktiserer en spiritualitet, som fremmedgør mennesket.

Stormagternes våbenleverancer gør ondt værre

San Salvador (KIPA) - *Arturo Rivera Y Damas*, ærkebiskop i San Salvador ønsker ikke stormagternes indblanding i de mellemamerikanske landes anliggender. I en søndagsprædiken for nylig protesterede ærkebiskoppen mod al indblanding udefra, især når den ikke blot ved sine våbenleverancer får kampene til at trække i langdrag, men også bringer landene i større politisk og økonomisk afhængighed.

I El Salvador raser en brutal krig, og det ikke blot med våben, men også på økonomisk og ideologisk plan. Derfor anbefaler ærkebiskoppen, at de nylig overståede valg nu følges op af en ægte dialog. I juli døde 38

mennesker som følge af politisk vold; 11 af døds-ofrene var sandsynligvis guerillaer og de 27 regeringssoldater.

Det yderste højres dødskommandoer har ikke denne gang krævet nogen ofre, hvilket *Rivera Y Damas* anser for et positivt tegn. Enhver politisk afgørelse i de mellemamerikanske lande interesserer ikke kun nabolandene, siger ærkebiskoppen, men bliver også øjeblikkeligt udnyttet til politisk propaganda af stormagterne.

Således kan ingen af stormagterne kritisere modstandernes indblanding uden også at øve selvkritik på grund af egen intervention.

10 præster udvist af Nicaragua

Managua (KIPA) — 10 udenlandske præster er af sandinistregeringen udvist af Nicaragua, idet de beskyldes for krænkelse af landets love og for regeringsfjendtlig aktivitet. Præsterne deltog kort forinden i en demonstration for at ytre deres solidaritet med salesianerpræsten *Amado Pena*, som i juni blev arresteret og af indenrigsministeren *Thomas Borge* anklaget for at have skaffet sprængstof til anti-sandinistiske partisaner. Det er den største udvisning af gejstlige i Nicaragua siden sandinistregeringen tiltrådte i 1979.

Demonstrationen, der samlede 150 tilhængere, var med 15 gejstlige anført af ærkebiskop *Miguel Obando Y Bravo*.

Nicaraguas biskopper har i skarpe vendinger

fordømt udvisningen, og de giver udtryk for, at den seneste tids foranstaltninger mod kirken ikke er isolerede tilfælde, men at det hører med til sandinisternes strategi »at svække kirken, give den et dårligt rygte og gøre den usikker«.

Protester i de frie medier

Biskopperne kalder i deres erklæring situationen for kirken »svær og smertelig«, og de beklager også, at det var dem forbudt at afgive en melding i de uafhængige medier, iberegnet den katolske radiostation, om udvisningen af de gejstlige.

Fra hele verden er der indgået talrige protester. Paven har krævet, at de udenlandske præster får lov til at vende tilbage.

Ærkebispedømmet i Managua er henvist til støtte fra udenlandske missionærer, fordi det med egne præster ikke alene kan løse de sjælesørgeriske opgaver i landet, siger paven.

L' Osservatore Romano, Vatikanets dagblad kalder udvisningen »uretfærdig og ikke i målestok til gerningen«. Bladet henviser til, at protestmarchen var lovligt anmeldt og ikke havde politiske motiver. Desuden har demonstrationen ikke givet anledning til kedelige optøjer.

Biskop *Frans Hengsbach*, der er formand for Den tyske Bispekonference, har i et telegram til den nicaraguanske Bispekonference beklaget »de uretfærdige angreb fra sandinistregeringen mod den katolske kirke«, også han

kræver udvisningen tilbagekaldt, og at man optager en dialog med kirken.

Det latinamerikanske Bisperåd (CELAM) beklager i en erklæring »det nye angreb på kirken« og overbringer deres broderlige deltagelse til ærkebiskoppen og de troende i landet.

Vatikanets Radio taler om en »snigende kirkefølgelse«. Man søger at sætte kirken i miskredit og nedbryde dens enhed, når man fra regeringens side inddeler præsterne i gode og dårlige, i patriotiske og progressive på den ene side og i antinationale og reaktionære på den anden side. Vatikanets Radio siger videre, at det er regeringens strategi at binde præsterne i den statslige magt.

Ærkebiskoppen af San Salvador, *Arturo Rivera Damas* (th.) har fornylig i et interview med KNA indtrængende anmodet om humanitær hjælp til El Salvador.

Kirkelig kampagne mod sandinisterne for USA-penge

Zürich (KIPA) - Miguel Obando Y Bravo, ærkebiskoppen af Managua har erklæret, at han står i spidsen for en bred kampagne, som føres fra hans ærkebispedømme mod den nicaraguanske regering. Kampagnen skal forhindre oprettelsen af et kommunistisk system i landet. Det meddeler »International Herald Tribune« i sin udgave 2. august.

Ærkebiskoppen har over for en forsamling af amerikanske forretningsfolk i maj i New York erklæret, at »hans kampagne er den bedst organiserede oppositionskampagne«, som kan byde sandinisterne trods i oprettelsen af »et marxistisk/leninistisk samfund«. Ved denne lejlighed bad ærkebiskoppen forretningsfolkene om finansiell støtte.

Forretningsfolkene oplyser, at det oppositionsprogram, som ærkebiskoppen har foreslået, indeholder en opdeling af ærkebispedømmet i enheder til religiøs uddannelse og udvikling af ledere, og kurser i hygiejne og ernæring.

Ærkebiskoppen har erklæret, at han mangler penge og udstyr til at organisere denne uddannelse for dem, der er utilfredse med regeringen.

De amerikanske forretningsfolk erklærer videre, at ærkebiskoppen har udtalt, at hans anstrengelser er koncentreret om at bevare kirkens hellige karakter mod indgreb fra regeringen, men han har klart givet udtryk for, at han håber på, at sandinist-regeringen væltes, såfremt den ikke ændrer sin linie.

Reagan-regeringen erklærede på en forespørgsel, om den eventuelt ville hjælpe de oppositionelle anti-sandinistiske kredse, at den i de sidste år har ydet kirkelige grupper i Nicaragua nogen hjælp, og at CIA ikke har forsøgt at få indflydelse i den katolske opposition. Officielle kredse fra Reagan-regeringen har dog udtalt, at den løbende holder sig orienteret om ærkebiskoppens arbejde, som ser »effektivt og godt organiseret« ud, understreger »International Herald Tribune«.

Brasiliansk biskop om folkemord

Sao Paulo (KIPA) - I et interview med avisen »Folha de Sao Paulo« anklager biskop Manuel Edmilson da Cruz af Fortaleza den brasilianske regering for indirekte folkemord. Efter fem års tørke trues 5.000.000 mennesker i Nordøstbrasilien med døden. Brasiliens regering giver kun arbejderne 10 \$ (ca. 105 kr.) i løn om måneden. Det er ikke en sulteløn, men en dødsdom.

Værst er situationen i Ceara, en af de ti stater i Brasilien. Indbyggerne i denne stat lever ikke blot af at tigge, de er huleboere, som forsøger at overleve på en diæt af mus og firben. Også i byen Sobral, som har 80.000 indbyggere, dør, ifølge biskop Manuel Edmilson da Cruz, 25 mennesker om dagen af sult. Når regeringen tåler en sådan situation, gør den sig skyldig i folkemord.

Tæppe til Moder Theresa

I mini-kuk ved Skt. Therese Kirke har vi i vinter brugt de sidste tyve minutter af hvert møde til højtlesning og samtidig har alle været travlt beskæftiget med at strikke små firkanter (15x15 cm), som så til sidst er syet sammen til et stort tæppe.

Tæppet er indleveret til sekretariatet for SOS Tørmælk, som sørger for, at det bliver sendt til Moder Theresa i Indien. Vi synes, det har været en meget dejlig opgave at lave dette tæppe og giver hermed ideen videre.

Mini-kuk
Skt. Therese Kirke

Feminist-teolog taler i København

Kendt feminist-teolog fra USA taler derom fredag den 14. september i København.

Det er lykkedes AC og DKKF at få arrangeret et møde i Englesalen, Jagtvej 183, fredag den 14. september, hvor den kendte amerikanske teolog professor Rosemary Radford Ruether vil tale om »Kvindens stilling i kirken«.

Rosemary Radford Ruether, der er professor ved Garrett Theological Seminary i Evanston, Ill. i USA, har arbejdet med at klarlægge sammenhængen mellem feminist-teologi og befrielsesteologiens kritik af økonomiske og racemæssige systemer.

I sine bøger og artikler beskæftiger hun sig især med befrielse fra sexismen, racisme og fattigdom. Hendes nyeste bog hedder »Sexism and God-Talk«

og handler om sexismen og måden at tale om Gud på.

I en artikel i »National Catholic Reporter«s nummer fra 13. april i år, der helt er helliget feminist-teologi, har Rosemary Radford Ruether skrevet en artikel om »Feminister søger strukturel forandring«, hvor hun beskæftiger sig med patriarkatet og bl. a. skriver:

»Hvis man opdager, at patriarkatet har delt vort samfund efter køn, klasse og race, ser man, at alle disse former for undertrykkelse konkret løber sammen i den tredobbelte udnyttelse af fattige, farvede kvinder. Derfor må forestillingen om en befrielse fra patriarkatet, hvis den da skal omfatte alle kvinder og ikke blot hvide middelstandskvinder, betragte hele det patriarkalske system ud fra farvede kvinders situation«.

Når det er lykkedes for AC og DKKF at få fat i en sådan kapacitet som professor Ruether, hænger det sammen med, at hun på det tidspunkt er i Skandinavien, hvor hun skal holde gæsteforelæsningsforedrag på universiteterne i København og i Lund. 17. september skal hun tale på Det økumeniske Center i Århus.

Radford Ruether

Menighed i Zürich tegner aktier i unge danske katolikker

Forfatteren og sognepræsten ved Skt. Peters og Pauls menighed i Zürich, Guido Kolb, har været på besøg på Kateketcentralen sammen med en lille snes medlemmer fra hans menighed, en menighed, der for øvrigt meget generøst støtter det kateketiske arbejde i Norden.

Under gennemgangen af Kateketcentralens aktiviteter og projekter blev det nævnt, at vi netop har besluttet løbende at udgive bønner og meditative tekster til unge efter samme system som vort allerede kendte IMPULS. Det er meningen, at de unge, der ønsker at modtage UNG IMPULS, tegner et abonnement og derefter i årets løb forsynes med A-5 ark indeholdende tekster til bøn og eftertanke m.m. Et abonnement koster omkring 75,- kr. årligt, afhængig af hvor mange blade der udsendes, idet man kun betaler kopiprisen.

Vi er imidlertid klar over, at unge mennesker ikke har alt for mange penge mellem hænderne, især ikke unge under ud-

dannelse, derfor har vi fået den idé at sætte de unge »på aktier«, hvilket vil sige, at den unge abonnent kun betaler et symbolsk beløb for abonnementet (kr. 25,-), mens andre betaler resten.

Vi er helt overbevist om, at mange i vort bispedømme vil tegne én eller flere aktier i UNG IMPULS. I hvert flad blev Guido Kolb og repræsentanter fra hans menighed så begejstrede for ideen, at de på stedet meddelte, at Skt. Peters og Pauls menighed i Zürich tegner de første aktier.

Det er en stor opmuntning og giver os endnu større tillid til, at også danske katolikker vil være med. En aktie koster 50 kr. og kan tegnes for et år da gangen. Med en aktie på 50 kr. sikrer man, at en ung dansk katolik får UNG IMPULS. Sr. Anne Bonifatia, medarbejder på Kateketcentralen, bliver redaktør for UNG IMPULS og forestår også den administrative side af sagen.

Guido Kreienbühl

Fortjenstkors til pater Karl Pauli

Pater Karl Pauli SJ har af den tyske forbundspræsident Carstens fået tildelt Forbundsrepublikken

Tysklands Fortjenstkors (Verdienstkreuz Erster Klasse des Verdienstordens der Bundesrepublik Deutschlands) som »anerkendelse af hans mangeårige arbejde i Danmark«.

Karl Pauli, der i dag er 85 år, kom i 1922 til Jesu Hjerte Kirke i Køben-

havn, hvor han virkede indtil 1954. Han underviste fra 1922-25 og 1930-54 på Skt. Knuds Skole i Stenosgade og på Niels Steensens Gymnasium fra 1950-54. Fra 1954-58 var han lærer ved Skt. Knuds Skole i Århus og superior og sognepræst i Århus i samme periode. Fra 1965 har han været præst ved Jesus Hjerte Kirke i Stenosgade.

Kirkedag på Ledreborg

Søndag den 2. september 1984.

Tema: Frihed - for alt i verden.

Frihed til hvad? Fange - og dog fri!

Vor frihed - og Guds! Kirkens frihed - de kristnes.

Kl. 10.15 bispemesse ved pronuntius, ærkebiskop Luigi Bellotti. Kl. 11.15 frokost. Kl. 12.30 leg og sport. Arbejde om temaet. Kl. 14.00 kaffe. Kl. 15.15 andagt. Kl. 16.00 slut.

Bilister kører ad hovedvej A1 mod Roskilde. Ca. 200 m fra »karrusellen« følges skiltene til Ledreborg.

Med HT (3 klip fra Kbh.) Kalundborg-toget, hovedbanegården kl. 9.03. Fra Roskilde kl. 9.31. Ankomst Lejre kl. 9.38. Herfra med bus kl. 9.43. Ankomst til slottet kl. 9.51. Til fods fra Lejre ca. 1½-2 km. Tog fra Lejre kl. 16.31. Ankomst til hovedbanegården kl. 17.06.

I uge 43, dvs. i slutningen af oktober måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '85

Lommebogen indeholder Årskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 45,-, som i fjor.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Svaret på de ny-religiøse bevægelser i et sidste udkald

Mit indlæg i »katolsk orientering« - 11. april -84 »De ny-religiøse bevægelser – et sidste udkald.« gav en række positive reaktioner med ønsket om, at vi nu prøver at starte en forening med støttekreds. Vi begynder med en lille planteskole, hvor indtægterne skal samles i et fond, så vi inden alt for længe kan etablere os med et »Fristed« eller en slags indenlandsk missionsstation. Svaret er altså et konkret og praktisk projekt, som det vel ikke er så enkelt at gøre fyldestgørende rede for i få ord, men til en begyndelse kan jeg da sige:

– Nok gerne en forening, men ikke flere møder med gode ideer eller interessante foredrag, og ikke flere teologiske betragtninger. Vi dør simpelthen af dem. Men derimod en konkret værensmission, rettet udad mod de forulykkede sjæle.

Ikke en mission hvor vi mødes i vore smukke menighedslokaler til indbyrdes opbyggelse, men en mission hvor vi virkelig går ud til de forulykkede, lever iblandt dem på deres præmisser og her i den konkrete livsførelse viser, hvad troen er.

Jeg har selv gjort det igennem ti år og har herved fået den erfaring, at vor almindelige kristendom, – både den luthersk-evangeliske og romersk-katolske, er devalueret så langt ned, at praktisk taget ingen tager vor forkyndelse alvorligt, fordi alle vore smukke og sande ord er komplet dækningsløse i det virkelige liv.

Men størst af alt er kærlighed!

Det vigtigste i denne mission er kærligheden, også udtrykt håndgribeligt og

direkte, med fuld brug af følelserne, – men naturligvis ud af et rent hjerte. Dernæst kommer omsorgen, – noget at spise, – et sted at bo, – personlig hygiejne osv. Og endelig en fremtid at tro på, – et sandt håb, – et arbejde som udvikler sjælen, – et levende fællesskab med andre, – noget som vokser og udvikler sig.

Læg mærke til hvordan alle de ny-religiøse bevægelser, alternative foretagender, okkultismen m.m. føre sig frem på netop disse drømme, medens vor samlede kristne kirke intet har at tilbyde. Som kirke henviser vi bare til socialforvaltningen, sagsbehandleren, arbejdsanvisningen, boligselskaberne osv., i den traditionelle vaneforestilling, at kirken leder samfundet, og at disse sociale funktioner derfor er kristne, men det er jo en saga-blot.

En nomadevandring mod bofast tro

Mit møde med ofrene for det ny-religiøse, socialismen, der skred ud i det okkulte, – det alternative osv., har vist mig mennesker, der var brudt ned indtil sindssygen. I mine kampe for at hjælpe her – i det psykiatriske, hvor kirkeinstitutionen jo også melder fra –, har jeg prøvet at realisere nogle af disse menneskers drømme, – det indre håb. Det blev hurtigt til en slags nomadeliv med skurvogne og omflakkende vandringer til mere bofaste steder. Men det var stadig i et krampagtigt opbrud fra alt det »etablerede« – det »døde«, – det »forgiftede«, det »tingsliggjorte«. Ud fra dette boligsyn eller denne oplevelse af boligen har jeg som arkitekt tegnet et lille nomadehus, som

har fået disse menneskers accept og således givet en boligløsning – et lille hus, langt under normalprisen, der også kan udvides og sammensættes til en landsby.

Som erhverv, ligger et arbejde med genbrug og levende dyr meget nær, men det er svært at realisere. Derefter kommer haven, – arbejdet med jorden, – egne grøntsager, frugt osv., men det er svært at gøre rentabelt.

Endelig er der så havens blomster, som kan gøres til en acceptabel indtægtskilde. I mine praktiske forsøg har jeg derfor samlet et plantemateriale, – ca. 2000 små buske og materiale til henvendte 8-10.000 stauder. I Nordsjælland har en landmand stillet jord til rådighed for en videreudvikling af dette materiale. Jeg opbygger derfor nu en lille planteskole, der skulle kunne danne grundkapital således, at der herfra siden kan købes eller forpagtes en lille landejendom.

Vi vender bøtten efter Grundtvig

Tanken med en sådan ejendom er da at oprette en »missionsstation« – et rehabiliteringscenter for sådanne mennesker, der kommer fra det ny-religiøse, men ønsker at blive kristne. Men det skal naturligvis også være et sted, hvor vore egne, både ældre og unge, kan være med, hvis de ønsker at realisere deres tro på en virkelighedsnær måde.

Man kan vel for så vidt godt kalde det for et katekumenat, hvor man begynder forfra på en frisk, men blandt de mennesker jeg selv har mødt ude på den danske missionsmark tales der nu gerne om et »Fristed«.

Altså et sted hvor det er muligt at leve som mennesker, – hvor man ikke skal sælge sin arbejdskraft eller gå ind på det teknokratiske samfunds mange krav. Man kan således sige, at det ikke bliver et gartneri, hvor man producerer planter med hjælp af mennesker, men hvor man dyrker mennesker frem ved hjælp af planter.

I stedet for at overlade sådanne mennesker til tilfældige guruer, »filosofier«, okkultisme, naturmedicin med astrologi og andre mærkværdigheder, som jo alle lover dette, som kirken ikke giver, håber jeg på at kunne bygge en praktisk kristendom op, hvor troen integreres og praktiseres i

arbejde og det daglige liv. Man kan vel således sige, at jeg prøver på at »vende bøtten« efter Grundtvig. For der, hvor han sendte landbefolkningens unge på højskole for at blive oplyste, dér tror jeg, at vi skal sende vore forlæste og hjernevaskede byungdom ud på landet, så de kan lære at køre en trillebør, bruge en spade, udføre husligt arbejde og komme i kontakt med det levende liv, så de kan genfinde sig selv som mennesker. Herude kan de opdage, at musik er vindens susen, fuglenes sang, køernes brølen og havets bølgeslag.

– Derhjemme er »musikken« jo blevet til sjælebedøvende rytmelarm. Herude kan man identificere sig med det levende og således modtage selve livet.

– Derhjemme er arbejdet bare »fed fidus« eller meningsløst slaveri.

Med dette grundlag, som er ved at forsvinde fra vort eksplosivt ekspanderende teknokratiske industri-samfund, vil jeg tro, at der også kan blive en mulighed for at overleve, – trods alt. Men det forudsætter, at vi går konkret og praktisk igang med sådanne projekter, – at vi tør stole på, at troen også kan bære i det virkelige liv, og at de af os, som har erfaringerne, mulighederne og den praktiske kunnen også vil vise reel omsorg, navnlig for de unge og de svagstillede og således gå sammen for at skabe noget konkret, – Noget, som man ikke af ren pligt skal tro på, men noget, som man ikke kan lade være med at tro på, fordi det er sandt og virkeligt.

Med de allerkærligste
hilsner fra jeres alles bror
Joost Dahlerup
o.carm.III.

Teologistuderendes hverdag

Glimt fra Niels Steensen-kollegiet i Münster

Fredag den 26. oktober drager 50 forventningsfulde teologistuderende fra Niels Steensens Kollegiet i Münster til København for i en lang weekend at opleve og fornemme, hvordan man som en »diaspora-kirke« i en millionby formår at leve som katolik. Private familier og hjem vil indkvartere os – vi skal fordeles i fem af Storkøbenhavns menigheder, og en række præster, søstre og lægfolk har lovet at medvirke ved besøget på den ene eller anden måde. Vi glæder os meget og er taknemmelige for den gæstfrihed, der venter os.

Niels-Steensens-Kollegiet er et moderne præstekandidatkollegium beliggende i udkanten af den store universitetsby (ca. 50.000 studerende) Münster. Kollegiet er hovedsageligt beregnet for unge teologistuderende fra de to store bispedømmer Hildesheim og Osnabrück.

Kollegiet er beboet af 50 forskellige unge, som alle har samme mål for øje: at følge Kristus efter og gøre en tjeneste i den katolske kirke. Hvordan går så hverdagen?

Der er mulighed for at deltage i søstrenes laudes kl. 5.45, en mindre gruppe mødes til laudes kl. 6.40, og de fleste dage er der messe kl. 7. Efter morgenmad går det meste af dagen med forelæsninger, seminarier og hjemmearbejde. Midt på dagen kl. 13.20 er der sekst i huskappellet, og til vesper samles igen en flok før aftensmaden. To gange om ugen er der fælles kommunitetsmesse kl. 18.

Den almindelige uddannelse består i, at man de første to år har de klassiske sproglige discipliner, filosofi, kirkehistorie og indfø-

ring i såvel Gamle Testamente som Nye Testamente. Det tredje år er det såkaldte »fri-semester«, hvor man skifter miljø og studiested for at prøve et mere selvstændigt hverdagsliv, hvor man selv skal sørge for de praktiske ting, som vi til daglig er forvænt med på kollegiet. Desuden giver dette år mulighed for endnu engang at overveje, om ens kald til at være præst stadig er levende. De fleste tager i dette år til et universitet i et andet land, Østrig, Schweiz, Frankrig, ja, nogle til Sydamerika. De to sidste studieår er igen her i Münster, hvor man særlig koncentrerer sig om de systematiske fag: dogmatik, moralteologi, pastoralteologi og fundamentalteologi. Studiet afsluttes med et ophold på præsteseminariet enten i Hildesheim eller i Osnabrück 1½ - 2 år, hvor man er i praktik ca. 10 måneder, og ca. midt i dette forløb bliver man diakonviet.

En meget vigtig ting i disse år, er at udvikle sig spirituelt, finde en rytme i bønslivet og forberede sig til den helt konkrete situa-

tion som verdenspræst. Vi har her på kollegiet en præst, som er vores særlige åndelige vejleder, som vi altid kan henvende os til.

En gang om ugen samles man i mindre kredse, hvor man i fællesskab arbejder enten med en bibelsk tekst eller et aktuelt emne. En weekend i hvert semester har vi retræte, hvor der på kollegiet er stilhed, studierne lægges til side, man besinder sig, »gør status«, om, hvor »på vejen« man i øjeblikket befinder sig. Og så en pastoraludflugt hver semester, som i dette efterår går til København. Man forsøger gennem studieårene at arrangere disse udflugter så alsidigt som muligt. I maj var vi i Elmsland, hvor vi besøgte fire små landsbyer. Sidste år var vi i Rom bl.a. til privataudiens hos paven og i Wolfsburg for bl.a. at se folkevognsfabrikkerne og lære et arbejds miljø at kende.

Nu er det så igen en storby, vi skal besøge, en millionby, hvor kun en meget lille del af befolkningen er katolikker. Mange spørgsmål vil da blive stillet om, hvordan man klarer det pastorale arbejde og får tilgodeset alle grupper inden for kirken.

Ja, forventningerne er store.

På gensyn til oktober.
På kollegiets vegne
Torben Toustrup

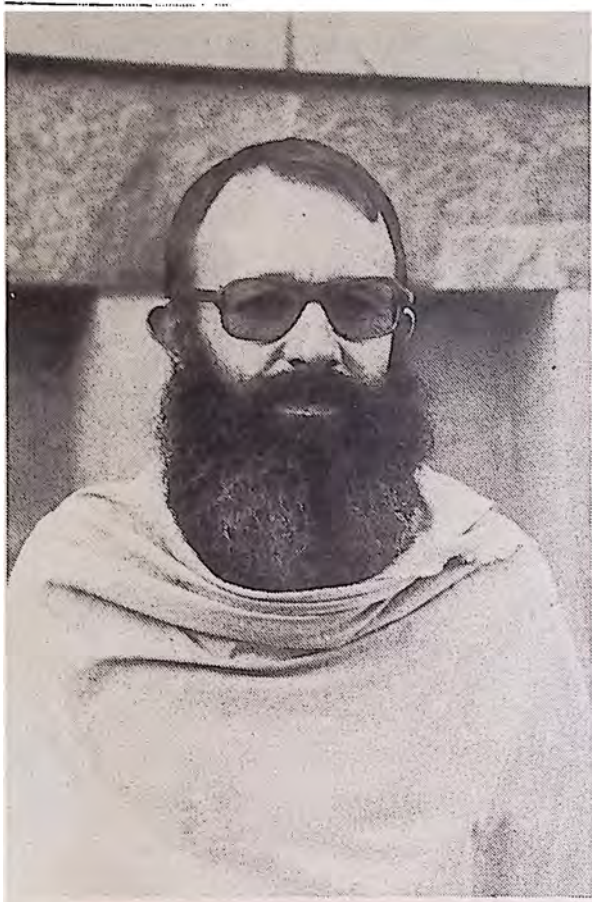
De nyreligiøse bevægelser breder sig - også i Danmark.

Broder Paul

et sideestykke til Moder Theresa

Af Viggo Clemmensen

Næsten alle kender Moder Teresas arbejde, men næsten ingen har hørt om Broder Paul, der ofrer sit liv i arbejdet for de spedalske, tuberkuløse og handicappede i Indien. Han er en australsk født læge, nu ca. 42 år gammel, der efter en uddannelse i tropesygdomme i U.S.A., blev tiggermunk af syrisk ritus. Da hans tid i klosteret var omme, tog han på en pilgrimsrejse i Indien, hvor han havde til hensigt at gå fra syd til nord, tiggende ris på sin vej. Da han på vejen besøgte en spedalskhedskoloni, følte han pludselig et uafviseligt kald til at arbejde for de spedalske. Hans første patient var en dreng, der måtte have fingrene amputeret, fordi de var blevet forbrændt af at holde på et krus varm the, følelsesløse som de var på grund af sygdommen.

Udstødte af samfundet

De spedalske i Indien, der sine steder udgør over én procent af befolkningen, udstødes totalt af samfundet og frister en kummerlig tilværelse i spredte kolonier. Sygdommen kan standses, men frygten for erkendelsen af sygdommen og det fak-

tum, at en lægekonsultation koster en dagløn (5 kr. for en landarbejder, 2-3 kr. for en kvinde) gør, at behandlingen begynder for sent, og den er de fleste steder ikke organiseret.

Langs jernbanelinjen i Orissa

Broder Paul arbejdede først i den sydlige delstat Andhra Pradesh, men fandt senere, at forholdene var endnu værre i staten Orissa, hvor han nu har sit virke i stationsbyen Titilagarh, idet han især virker i steder langs en jernbanelinie på 75 km, hvor der ialt er 1250 spedalske. Selv undgik han ikke at få et let angreb af sygdommen, idet han mente, at Vorherre ikke syntes, han skulle føle sig bedre end sine patienter. For nogle år siden fik han forbindelse med forfatteren til denne artikel angående de alvorlige øjenproblemer hos de spedalske, og det lykkedes igennem Caritas at få skaffet en årlig, økonomisk hjælp fra Lazarusordenens damer.

For et par år siden kom Broder Paul uventet til København og der blev arrangeret et improviseret aftenmøde i Skt. Annæ sogns menighedslokale.

Hans fortælling om de spedalskes usle forhold gjorde et dybt indtryk og det lykkedes at skaffe et par tusind kroner til hans arbejde samme aften. Efterhånden omfatter Broder Pauls aktiviteter i Titilagarh: Et børnehjem, omsorgen for de 1250 spedalske, de tuberkuloseramte, hvoraf 260 er under behandling, selv om 100 er helbredt, et dagplejecenter for 50 handicappede børn med en tilknyttet døveskole.

Uddanner selv sine medhjælpere

Til trods for sin store arbejdsbyrde tager broder Paul fremdeles nye, påtrængende opgaver op, således uddanner han nu 23 unge mænd fra omegnen til sundhedshjælpere, der hver får tre landsbyer som deres arbejdsfelt og ansvarsområde. De kommer på deres cykel ind til byen til fortsatte, korte kursus og må have undervisning på deres tre forskellige sprog. Ved afslutningen af hvert kursus gives der en belønning for de tre bedste stile om det behandlede emne, henholdsvis 40, 30 og 10 kroner (omregnet over dollars er 1 rupee = 1 kr.). Den eneste aflønning, de unge sundhedshjælpere kan få for deres arbejde, er indtil videre 10 kr. for den første patient, de henviser, som har tuberkulose og 5 kr. for hver af de følgende. Da det offentlige næsten intet yder til lægebehandlingen, er behovet for økonomisk hjælp udefra selvsagt umådeligt.

Arbejder 18 timer i døgnet

Meddelelsen om, at Skt. Knud Lavard Skole havde indsamlet et meget stort beløb til medicin til tuberkuløse børn, hvoraf der i øjeblikket er 60, var en stor opmuntring for Broder Paul, men på grundlag af de spredte breve fra Broder Paul var det ikke muligt at få et overblik, hverken over alle de aktiviteter, Broder Paul har sat igang i Titilagarh eller over de aktuelle, videre behov.

Ved et besøg på stedet i marts 1984 var det uundgåeligt at blive grebet,

både af det umådelige arbejde, der udføres for de ringest stillede og under helt primitive betingelser, og af den ildhu i arbejdet, som alle udviste, inspirerede af Broder Pauls personlighed og utrættelighed. Han har en særlig evne til at udvælge og uddanne en lægmand til en særlig funktion, som f. eks. at kontrollere turberkulosepatienter ved undersøgelse af blodsænkning og mikroskopisk af opslyt, og så give ham ansvar for netop det arbejde, så at kun administration og kontrol står tilbage. Selv arbejder Broder Paul vel 18 timer i døgnet, har over 3000 konsultationer og over 1000 operationer om året. En ung mand, oprindeligt muslim, er helt gradvist vokset ind i kristendommen og er i stand til at udføre de mange øjenlåsoperationer.

Halvdelen af børnene psykisk handicappede

At det hele kan gå rundt, er noget af et mirakel, det meste finansieres af små, tilsyneladende tilfældige bidrag. Dagplejecentret for handicappede børn blev startet ved hjælp fra en kreds i Düsseldorf. Det er, ligesom døveskolen ledet af en 29-årig fransk-canadisk handicaplærer Henri Babin, der går helhjertet ind for opgaven. Halvdelen af børnene er fysisk-, halvdelen psykisk handicappede. Børnene knytter sig stærkt til deres lærere. Derfor er hyppig udskiftning af det onde; man giver derfor lærerne en relativ høj løn. Børnene lærer at kommunikere med omverdenen med såkaldte Bliss-symboler og det er betagende at følge de sprogløses fremskridt. Der findes i alt ca. 200 symboler. Det er en selvfølge, at man begynder med de mest elementære, såsom toilet- og sultsymboler.

1 pct. af befolkningen er spedalske

Der er som tidligere omtalt mange spedalske i området. En procent af befolkningen er registreret som spedalske, men en del flere har sikkert sygdommen latent. Når den bryder ud, skyldes det nok hos mange en dårlig al-

mentilstand. Overbefolkningen af landbyernes hytter med dårlige hygiejneligheder fremelsker utvivlsomt smitte. Når sygdommen er konstateret, må de syge forlade familie og landsby som udstødte. Man vil ikke bruge samme brønd som spedalske, og selv om en patient har fået standset sygdommen, så han er totalt smittefri, og nogen giver ham en ko for at resocialisere ham, vil selv folk med en vis uddannelse ikke købe mælken. Jeg oplevede selv, hvordan et par mænd, der efter helbredelse havde glædet sig til at vende hjem til landsby, familie og venner, var blevet tævet ud af landsbyen og smågrædende vendte tilbage til kolonien, hvor de havde levet i et par år.

Behandling med primitive midler

Behandlingen af de spedalske foregår især i kolonierne, hvoraf der er bygget én i Shantinagar, ca. 6 km fra Titilagarh. Forholdene der er udmærkede, rummelige huse med højt til loftet, langt bedre end i de omliggende landsbyer. Uddelingen af medicintabletter forestås med stor nøjagtighed af en ung mand, der kun har få fingre tilbage, »oversygeplejeren« på sygeafdelingen går med krykker, men er meget effektiv. Foruden de egentlig lægelige indgreb er den daglige rensning og forbinding af sårene et stort og krævende arbejde. Nogle måtte have store øjenoperationer, da de ikke vil kunne blive behandlet andetsteds. Sterilisation foretages med en trykkoger, da der ikke findes elektricitet i kolonien.

Da behandlingen er meget langvarig, og tiden falder lang, er beskæftigelse af meget stor betydning for det psykiske klima. Om muligt var det jo også pragtfuldt at tjene en lille smule, når man nu ikke kan tigge. Ikke alene holder kolonien duer og kaniner, men man har egen sæbefabrikation og der fremstilles bølgede tagplader af cement, der fabrikeres næsten på samlebånd. Kvinderne, der kan arbejde, spinder og væver, dels på små båndvæve, dels på en stor væv, der kan væve saaristof, men der var plads til to væve mere. De vævede bånd syes sammen til punge, penalhuse og skuldertasker i stærke farver, noget man meget gerne ville sælge i Danmark.

Typisk for koloniens geniale økonomi er, at den daglige ris til 130 personer bliver kogt for kun 8 kr., idet man har bygget en speciel ovn, hvori man kan brænde risskaller fra en rismølle og derved undgå at anvende det dyre og sparsomme brænde.

Efter denne beskrivelse af aktiviteterne i Titilagarh vil man forstå, at behovet for yderligere økonomisk støtte er umådeligt. Under besøget var de en glæde på Vor Frue Sogn i Næstveds vegne at kunne forære Dagplejecentret en ny trædesymaskine, som de største børn skal lære at sy på. Ligeledes fik spedalskhedskolonien en stor væv med tråd, så at produktionen kan starte umiddelbart, når væven ankommer. Pengene til disse gaver kom for størstedelen fra gaver fra Bikuben, Næstved og Skt. Elisabethsøstrene.

Der er endnu behov for én stor væv (til ca. 1100 kr. med tråd). Da nedsat hørelse er meget hyppig i området, var det en stor glæde for Dagplejecentret at kunne købe et audiometer til måling af hørelsen ved hjælp af støtten fra Lazarusordenens damer.

Af andre ønsker kan nævnes en cykel-rickshaw til transport af patienter fra jernbanestationen til ca. 1500 kr., og én eller to indstillelige kørestole til de handicappede børn, samt tolv par krykker til ialt 2400 kr. til de spedalske.

Det næsten højeste ønske var at få en dansk fysioterapeut til Dagplejecentret for ca. et halvt år som især instruktør angående opøvnning af de fysisk handicappede. Man vil kunne yde kost og logi, men ingen egentlig løn. Mon der ikke skulle kunne findes et legat, som kunne træde til?

Denne artikels forfatter er villig til at holde foredrag med lysbilleder fra Titilagarh.

For at gøre det lettere for dem, der måtte ønske at støtte Broder Paul's aktiviteter økonomisk, er der dannet en komité, kaldet

Broder Paul Hjælpen,
Chr. Winthers Vej 28,
4700 Næstved
Giro 9 465146

Komitéen består af: P. Josef Völk, C.s.s.R., Svendborg, fru Jaqueline Jensen, Næstved og denne artikels forfatter.

Alle bidrag vil blive sendt ubeskåret til Broder Paul.

Bidrag kan også sendes til Caritas, hvis de er mærket »Broder Paul«.

Fest for den fælles tro

Tredie europæiske økumeniske møde i oktober

Genève og St. Gallen (KIPA) - For tredje gang i år vil officielle repræsentanter for de 115 protestantiske, anglikanske og ortodokse kirker, der danner De europæiske kirkers Konference (KEK), mødes med repræsentanter for den romersk-katolske kirke, der samarbejder inden for De europæiske bispekonferencers Råd (CCEE). Mødet finder sted i oktober.

Dette møde skal gøre det helt klart, at Europas kristne kirker, trods de stadig eksisterende adskillelser, dog ved, at de ved Guds Ånds virke er forenede i troens grundlæggende sandheder, at de i bøn og åbenhjertig samtale går videre ad vejen til kirkelig enhed, og at de ønsker freden i vort kontinent.

80 lægfolk og gejstlige

I mødet deltager cirka 40 lægfolk, præster og biskopper som repræsentanter for KEK og cirka 40 biskopper som repræsentanter for CCEE. Alle deltagere er - omend på forskellig vis - officielle delegerede repræsentanter for deres kirker.

Mødet, der finder sted i Riva i Norditalien, bliver det tredje i sin art. Det første fandt sted 10.-13. april 1978 i Chantilly ved Paris og havde som tema: »Være ét, for at verden må tro«. Det var kirkens enhed og freden, der stod i

centrum ved dette møde, der var det første møde på højere plan, hvor de fleste af Europas kirker var samlet efter reformationen.

Ved det andet møde, der afholdtes 16.-20. november 1981 i Løgumkloster i Danmark var temaet: »Kaldet til ét hdb«, og det var gudstjenesten og bønner, der stod i forgrunden. Netop fordi dette møde var så åndeligt præget, formemdes det manglende nadverfællesskab særlig smerteligt.

Mødets tema og mål

Temaet for mødet i Riva bliver »Fælles bekendelse af troen - håbets kilde«. I tilslutning til mødet i Løgumkloster indså den fælles komité for KEK og CCEE nødvendigheden af at uddybe behandlingen af temaet og gøre kirkerne det endnu mere bevidst, at trosbekendelsen fra koncilerne i Nikæa (325) og Konstantinopel (381) er vort håbs credo.

I 1981 opfordrede Kirkernes Verdensråd og Det pavelige Enhedssekretariat KEK og CCEE til at tage impulserne i dokumentet »Fælles Vidnesbyrd« op på kontinentalt plan. Dette førte til formuleringen af temaet og til udarbejdelse af programmet for det tredje møde: Betydningen af det fælles vidnesbyrd.

Mødet skal være en offentlig bekendelse af, at Kristus er verdens og vort

kontinents håb. Bøn og samtale skal føre deltagerne nærmere til enheden og gennem dem styrke de adskilte kirker på vejen til enhed.

Den fælles bekendelse er som sådan allerede et fælles vidnesbyrd fra kirken i Europa. Bekendelse forpligter til fortsat samarbejde. Mødet skal tjene til at udbrede positive erfaringer og til i fællesskab at overveje, hvad Herren kræver af os i fællesskab her og nu. De tilsvarende impulser fra Løgumkloster skal uddybes. Det 3. europæiske økumeniske møde vil også være et bidrag af speciel art til »Tro og Kirkeforfatnings« program: »Undervejs til den fælles bekendelse af troen i dag«.

Fælles bekendelse

Den nikæonokontantinopolitanske trosbekendelse anerkendes af alle kirker, selv om de ikke alle tillægger den den samme autoritet. Ved den planlagte økumeniske gudstjeneste skal den oprindelige form lægges til grund. Bekendelsen er ikke udtryk for en fuldstændig kirkeenhed. Vi kan endnu ikke fejre nadver sammen. I bekendelsen ved vi, at vi er forenede i den dybeste tros-overbevisning, men vi udlægger en del af den forskelligt og har vore vanskeligheder med tros-sandheder, der ikke er indeholdt i denne bekendelse. Bekendelsen er

imidlertid også altid en anerkendelse af Guds mysterium, en højtidelig hengiven sig til Gud og en lovprisning af Gud.

Trosbekendelsens tekst skal aktualiseres i en erklæring. Et allerede flere gange omarbejdet udkast vil blive tilsendt deltagerne inden mødet. Det umiddelbare udtryk fra mødet i Riva skal være et budskab, der skal forberedes ved selve mødet, diskuteres og til slut indføres i den økumeniske gudstjeneste. Det stiles til de kristne i Europa.

Økumenisk gudstjeneste i Trento

Ærkebiskoppen af Trento har stillet domkirken i Trento til disposition for en økumenisk gudstjeneste.

Det var missionærer fra Kappadokien, der bragte kristendommen til Trento. Endnu den dag i dag plejes kontakter til de ortodokse kirker. Dette skal opmuntre os til at fortsætte vejen til enhed mellem de østlige og de vestlige kirker.

Byen Trento fik kirkehistorisk betydning, da Tridentinerkoncilet afholdtes her i det 16. årh. Dette koncil bragte den romersk-katolske kirke den længselsfuldt ventede fornyelse, men fordømte samtidig reformationen og blev således for mange kristne et tegn på den smertefulde splittelse. Den økumeniske gudstjeneste i den samme by skal give tydeligt udtryk for, at vi selv efter århundreders uøkumenisk sindelag med ny tillid stræber efter at opnå den enhed, der i det 16. årh. gik tabt i Vesten.

I den økumeniske gudstjeneste søndag eftermiddag den 7. oktober vil repræsentanter for flertallet af Europas kirker i fællesskab bekende troen og bede om enhed og fred i vort kontinent og i verden. Jo mere alle kirkernes menigheder og medlemmer tilslutter sig denne bøn og bekendelse, jo mere bliver den fælles bekendelse af troen som kilden til håb i Europa synlig og erkendelig.

Den fælles komité for De europæiske kirkers Konference og for De europæiske bispekonferencers Råd beder medlemskirkerne i De europæiske kirkers Konference og de romersk-katolske lokalkirker om at slutte sig til denne bøn.

Biskop Martensen, der er medlem af KEK, deltager i det økumeniske møde i Riva.

Ingen økumene uden om kirkerne

Ludwigsburg (KIPA) - Den katolske teolog Heinrich Fries fra München har for nylig udtalt sig skarpt imod en »økumene uden om kirkerne«. Han hævder, at kun med trossamfundene som de bærende kræfter kan kristenheden i omfattende grad varetages og til slut indføres i den økumeniske gudstjeneste.

Sammen med den nylig afdøde teolog Karl Rahner trådte Fries i slutningen af 1983 frem med otte økumeniske teser, der opfordrede til allerede nu at virkeliggøre de kristnes enhed i »kirkernes forsønde mangfoldighed«.

Kristenhedens splittelse vil kun blive endnu større, hvis man vil forsøge at erstatte kirkerne og konfessionerne med »økumene«. Så ville man bare få endnu en konfession, betonedede Friis. Selv om kirkerne indtil nu har været de hovedansvarlige i den indbyrdes adskillelse og derfor også ligesom har været modsætningen til økumenen, kan økumenen dog ikke komme uden om kirkerne; den må fremgå af dem som et udtryk for dem. Det vil sige, at mens konfessionerne hidtil har iværksat adskillelsen, bør de blive

udtryk for og den bærende kraft, som kirken i »enheden i mangfoldigheden, som forsonet forskellighed, som konciliært fællesskab«.

En sådan økumene gør efter fundamentalteologen Fries' overbevisning ikke konfessionerne og kirkerne fattigere og ensretter dem heller ikke straks. Hvis kritikerne medbringer deres specielle rigdomme til den større enhed, vil de intet miste, men vil kun kunne vinde derved. Derfor burde kirkerne gensidigt anerkende hinanden. En sådan målsætning ville også nedbryde den så udbredte frygt for, at kirkerne, når de havde nået det økumeniske mål, kunne miste deres identitet og kontinuitet. I stedet for ville de i en ny og mere intensiv form opnå en omfattende katolicitet. Man kunne endda sige, at kirken, når konfessionerne således optræder som bærende kræfter i økumenen, er i stand til at tage tidens udfordringer op på kreativ vis og således leve op til forventningerne til den. Det er denne verdenshistoriske times chance og opgave. Det er også kristenhedens nye time, sagde Fries.

Er tiden løbet fra Kirkernes Verdensråd?

Tübingen (KNA) - For teologen professor dr. Lukas Vischer, der i mange år var ansat i Kirkernes Verdensråd, er denne økumeniske organisation forældet, fordi den romersk-katolske kirke ikke har tilsluttet sig den, og fordi den ikke har plads for nye bevægelser som basismenigheder eller fredsbevægelsen og solidaritetsbevægelser med Den tredje Verden.

Ved en forelæsningsrække i anledning af, at Institutet for økumenisk Forskning i Tübingen nu har eksisteret i 20 år, fremførte Vischer som sin mening, at Kirkernes Verdensråd i dag burde stiftes på ny og så give plads for de over-konfessionelle bevægelser.

Professor Vischer, der nu underviser i Bern, var indtil 1979 direktør for Kirkernes Verdensråds afdeling for »Faith and Order« (»Tro og Kirkeforfatning«). Da hans kontrakt

ikke blev forlænget, udløste det en konflikt, fordi rådets generalsekretær dr. Philip Potter vægrede sig ved at forlænge kontrakten med Vischer. Vischer blev betragtet som modstander af de om sig gribende socialpolitiske aktioner og indstillinger i Kirkernes Verdensråd.

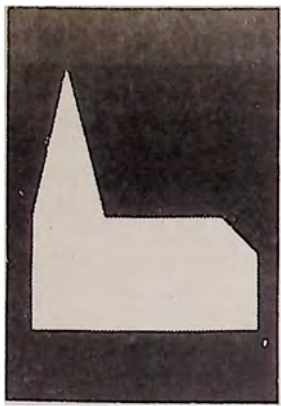
Målet for den økumeniske bevægelse definerede Vischer som »samling under Kristus«. Helt nødvendigt er også bordfællesskab mellem rige og sultende, »solidaritet med de torturerede og undertrykte« og »forandringer i læren«. Som et mellemstadium anser Vischer et »foreløbigt fællesskab« af de adskilte kirker for uomgængeligt. De hidtil gennemførte samtaler mellem enkelte og flere kirker er ingen erstatning herfor, fordi man har udeladt at tage stilling til vore dages problemer. Dette fører til en »tandløs forståelseskirkelighed«.

Luthersk verdensmøde i Budapest

Formanden for Vatikanets enhedssekretariat, kardinal Jan Willebrands på talerstolen under det lutherske verdensforbunds plenarmøde i Budapest. Han opfordrede til at vise økumenisk mod og fremhævede dialogens fortsatte nødvendighed mellem de kristne kirker. Foto: KNA.

Orientering fra sognene

September 1984

På disse sider bringes en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 15, der udkommer 26.9. 1984 er mandag den 10.9. 1984 (for oktober 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion på Bispekontoret.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræsten, tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-12) undtagen mandag.

Messeider:

Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse (undt. d. 2.)

Hverdage: For septembers vedkommende - undtagelsesvis - se den liturgiske kalender i våbenhuset eller ring til sognekontoret kl. 9-12: (01) 64 30 39.

Lørdag d. 1.: Tilbedelse af det udstillede sakramente kl. 19.30-20.30.

Søndag d. 2.: Kirkedag på Ledreborg. Messe kl. 8. Højmassen kl. 10 aflyses. menigheden opfordres til at deltage i pontificalmessen kl. 10.15 på Ledreborg. Rosenkransmøde torsdag d. 13. kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45, Charlottenlund. Henvendelse tlf. (01) 64 30 39 om formiddagen.

Lørdag d. 15.: Ingen messe kl. 11.30.

Fredag d. 21.: Møde for ældre. Messe kl. 15 efterfulgt af samvær. Messen hos søstrene kl. 17 bortfalder.

Kursus i kristen meditation: Kristne har til alle tider søgt fordybelse i meditation og kendt til forskellige meditationsformer. Kurset omfatter foredrag og praktisk indføring i meditationen. Alle onsdage kl. 19-20.40 Henvendelse til Grethe Livbjerg, (01) 63 53 33.

K.U.K. Hver onsdag kl. 19-21 i KUK-lokalet, Kollegievej 2 A, Charlottenlund. Henvendelse: (01) 65 35 96 eller (01) 64 30 39. Ledere: en gruppe unge fra sognet. Fællesmøde for pastoralenheden onsdag d. 26. kl. 19.30 i skolens gymnastiksal. De små søstre fra Vesterbro, broder Basilius, OCSO fra Bornholm og sr. Hedvig fra Josefssøstrenes orden vil tale om »Klosterliv i dagens Danmark«.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Præster. J. Kruk, A. Jestl. Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid. Tirsd. og fred. 11-12, onsd. og torsd. 18-19.

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider: I kirken lørdage kl. 17.00 engelsk messe.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. sønd. i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: kl. 10.30 Dragør, Rønne Alle 15. kl. 9.00. Hverdagsmesser: I kirken kl. 8.00 og hver torsdag kl. 19.00 Gudsmoedersmesse med novenebøn. Kl. 9.00 på Sct. Annæ Hjem.

Søndag d. 2.: Ledreborgstævnet. Bussen kører fra kirken kl. 9.00 hvis der er

tilmeldinger nok. Derfor er tilmelding absolut nødvendig. Seneste frist: torsdag den 23. august på sognekontoret eller præstegården. Hjemkomst ca. kl. 17.00. Pris. kr. 30.00.

Messer hos os: kl. 8.30 og 10.00 (begge reciteret). Dragør: kl. 9.00. Annæ Hjem kl. 10.30. Engelsk: kl. 17.00. NB: Familiemessen bortfalder.

Mandag d. 3.: kl. 16.00 møde i den lille sal for de børn, der ikke går i katolsk skole, men skal have religionsundervisning her. Husk jeres skoleskemaer. Forældrene er velkomne.

Tirsdag d. 4.: kl. 19.30 møder samtlige firmanders forældre i den lille sal.

Onsdag d. 5.: kl. 14-16: De ældres Klub. Kl. 16.00 messe i huskapellet.

Torsdag d. 6.: kl. 15-16.30 tilbedelse i Sct. Elisabethssøstrenes kapel, Ove Billesvej 6.

Fredag d. 7.: Årsdagen for domkirken konsekration: kl. 8.00 messe. Kl. 19.00 Jesu Hjerter aftenmesse.

Lørdag d. 8.: Jomfru Marias fødsel. kl. 8.00 messe.

Søndag d. 16.: Den helligste forløseres fest. Redemptoristernes titularfest. kl. 10.00 festgudstjeneste.

Tirsdag d. 25.: kl. 19.00 menighedsrådsmøde.

Søndag d. 30.: Kirkevielsesfest, Kl. 10.00 latinsk højmesse.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K. Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Lørdag d. 1. kl. 16.00: Messe på polsk.

Søndag d. 2. kl. 10.00: Latinsk højmesse.

Onsdag d. 5. kl. 10.00: Messe for de ældre.

Fredag d. 7. kl. 16.30: Jesu Hjerter messe.

Søndag d. 9. kl. 10.00: Dansk højmesse.

Årsfesten for Sct. Ansgar kirkes konsekration.

Søndag d. 16. kl. 10.00: Latinsk højmesse

Onsdag d. 19. kl. 10.00: Messe for de ældre.

Fra søndag den 26. august til søndag den 23. september er pater Gregoire O.P. vikar for sognepræsten.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh. Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården ½ time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres:

Søndag kl. 10.30 højmesse, kl. 19.00: Messe.

Tirsdag kl. 10: Messe derefter samvær.

Onsdag og fredag kl. 19: Messe.

Sct. Josef Søstrene, Primulavej 1, inviterer hver tirsdag til messe kl. 19, derefter samvær.

Den første fredag i hver måned er der tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Lørdag d. 1.: Familieundervisning kl. 14.45 i Herlev.

Søndag d. 2.: Ledreborgstævne.

Søndag d. 9.: Sommermarked. Rytmisk messe kl. 10.30.

Søndag d. 23.: Gregoriansk sangmesse kl. 10.30, derefter »kirkekaffe«.

Lørdag d. 29.: Familieundervisning kl. 14.45 i Herlev.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. 01-24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster 01-21 85 88.

Messeider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00. Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00.

Søndag d. 2.: Kirkedag på Ledreborg.

Tirsdag d. 4.: kl. 15.30 Kongregationsmøde i kirken.

Tirsdag d. 4. kl. 15.30. Kongregationsmøde i kirken.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerter fredag. kl. 16.00. Udstilling af sakramentet. kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Tirsdag d. 18.: Kl. 14.30. Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 23.: Kl. 8.00. Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekontoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messeider:

søndag: Højmesse kl. 10.00.

Mandag: Messe kl. 11.00.

Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Søndag d. 2.: Kirkedag på Ledreborg.

I perioden 3.-13. bortfalder hverdagsmesserne.

Søndag d. 16.: Møde efter højmassen.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:

(02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsmesser:

Mandag kl. 12.00, tirsdag kl. 11.30, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 19.00, fredag kl. 12.00.

Alle lørdage:

Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag d. 2.: Familiemesse kl. 9.30 (i præstegårdshaven, hvis vejret tillader det).

Messe kl. 11.00. Kirkedag på Ledreborg.

Mandag d. 3.: Kl. 19.00 starter ungdomsklubben »Midi-Kuk« sæsonen (alder 9-12 år).

Tirsdag d. 4.: Kl. 18.30 starter ungdomsklubben »Mini-Kuk« sæsonen (alder 5-8 år).

Onsdag d. 5.: Kl. 19.00 starter ungdomsklubben »Old Boys« sæsonen (alder 12-15 år).

Fredag d. 7.: Kl. 11.00 messe på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede. Kl. 12.00 messe i kirken.

Søndag d. 9.: Messe kl. 11.00. Derefter fælles medbragt frokost i menighedssalen.

Søndag d. 16.: Familiemesse kl. 9.30. Derefter fælles dag for familier med børn i præstegården (se sognebladet).

Messe kl. 11.00.

Søndag d. 23.: Messe kl. 11.00.

Lørdag d. 29.: Søndagsmesse med dialogprædiken kl. 17.00.

Søndag d. 30.: Messe kl. 11.00.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Søndag d. 2.: Kirkedag på Ledreborg slot. Emnet for dagen er »Frihed — for alt i verden«. Bispemesse kl. 10.15.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Sognepræst D. Timmermann, Skt. Ansgars Kirke. Tlf. (01)35 68 25, passes af P. d'Auchamp ti-fre. 9-10 indtil den 1. oktober. Kontoret: Ma., ons. fre. 11-14. Tlf. (01) 39 53 80.

Lørdage læses søndagens messe kl. 17.

Søndage: Højmesse kl. 10. Aftenmesse med danske salmer kl. 17. Engelsk messe, sang og guitar kl. 18.

Mandag: Ingen messe.

Tirsdag: Messe kl. 18.30.

Onsdag: Messe kl. 11, kl. 17 (engelsk) og kl. 19 hos søstrene, Sct. Hansgade 28.

Torsdag: Messe kl. 8 og 18.30. Fredag messe og tilbedelse kl. 18.30.

Tirsdag d. 11. kl. 14: Åbent hus i krypten.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messeider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Søndag d. 2.: Kirkedag på Ledreborg.

Tirsdag den 11. kl. 19.30: Bibelkreds hos familien Hoyos, Ammentorpsvej 7. Sr. Else Pascale gennemgår Job's bog. Man møder sædvanligvis 2. og 4. tirsdag i måneden. Næste gang bliver således 25. september. Nye deltagere er velkomne.

Onsdag d. 17. kl. 19.30: Menighedsrådsmøde i kantinen. Som optakt til Theresefesten

den 7. oktober vil formanden for CARITAS, Anne Lise Timmermann, fortælle om organisationens arbejde og indsats.

Søndag d. 23.: Familiemesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 8.30.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev: 10:45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 6:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelsers Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.

Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.

Før messen lejlighed til skriftemål.

1. søndag i måneden: Messe kl. 10.30.

3. søndag i måneden: Messe kl. 17.00.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Den 1. september kan menighedsrådsformanden i Assens, fhv. dommer Olav Hansen og hans hustru Bodil Inge, fejre guldbryllup. Der afholdes messe for dem kl. 10.00 i Vor Frelsers kirke i Assens. Hjertelig tillykke!

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

NB! Fra den første søndag (d. 2.) i september fejres messen igen kl. 10 i begge kirker. Hverdagsmesser i HØ hver onsdag kl. 11.00 og i BI hver tirsdag kl. 10.00.

Lejlighed til skrifte i forbindelse med gudstjenester eller efter aftale.

Torsdag d. 30.8.: Sangkoret mødes på Nordvanggård kl. 19.15. Nye medlemmer hjertelig velkomne.

Søndag d. 2.: Messetider i Birkerød kl. 8 og kl. 10. I Hørsholm kl. 10.

Også kirkedag på Ledreborg Slot i Lejre. **Mandag d. 3.:** Præstemøde på Nordvanggård kl. 18.

Onsdag d. 5.: KUK-møde på Nordvanggård kl. 19.30.

Torsdag d. 6.: Religionsundervisning på Nordvanggård kl. 16.

Lørdag d. 8.: Vor årlige festdag for vore ældre, syge, handicappede i HØ-kirkecenter kl. 11.00. Messen ved ærkebiskop Luigi Bellotti sammen med vore præster. Bagefter fest og middag. Nærmere oplysninger og tilmelding i Hillerød hos sr. Marie-Auguste tlf. 02 26 78 65, i Hørsholm hos fru Meulenkamp tlf. 02 86 27 65, i Birkerød hos sr. Neophita tlf. 02 81 00 96 eller 02 81 03 78.

KUK begynder igen sine møder på Nordvanggård onsdag d. 5. sept. kl. 19.30. Alle unge er meget velkomne.

Religionsundervisningen for børn og unge i Birkerød og Hørsholm sogne begynder igen i september. Den finder som sædvanlig sted på Nordvanggård, Bistrup Byvej 4 i Bistrup om torsdagene fra kl. 16-17.15, første gang torsdag den 6. sept. Det yngste hold består af de børn, der i år er begyndt i skolens første klasse. De børn, som kommer med toget, bliver afhentet på Birkerød station kl. 15.50, og de, som bor i Niverød, Nivå og Hørsholm, kan blive kørt af bussen. For nærmere oplysninger ang. ruten, kontakt fru Martha Hvidberg, tlf. (02) 24 67 48. Velkommen til den nye sæson i menigheden.

Gerhard Sanders og Jacob Muiser

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Tlf.: (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Messtider:

Lørdag kl. 17: Messe (som søndagsmesse)

Søndag kl. 10: Højmesse.

Fanø, Nordby kirke.

Søndag d. 2. sept. kl. 17: Messe på tysk.

Religionsundervisning:

Forældre til børn og unge, der ikke på anden vis modtager katolsk religionsundervisning, bedes venligst henvende sig til sognepræsten.

Syge og ældre:

Jeg vil meget gerne besøge langvarige eller alvorligt syge og ældre, der ikke kan komme i kirken. Henvendelse til sognepræsten.

Husbesøg:

Jeg ønsker i den kommende sæson at aflagge et besøg hos alle katolikker i sognet. Jeg vil i forvejen melde min ankomst. Men du er også velkommen til at bede mig om et besøg.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Urbanborgvej 5, 9900 Frederikshavn. Henv. Katolsk Kirke, Ålborg, tlf.

(08) 13 20 48 eller (08) 12 69 56.

Alle lørdage i september messe kl. 16.30

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.

Tlf.: (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messtider. Søndage kl. 10.00 og fredage kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse t. Jesu hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Lørdag d. 1.: Vietnamesisk messe kl. 15.

Søndag d. 9.: Latinsk højmesse kl. 10. Vi får besøg af det store kirkekor fra vores partnermenighed, Heilige Familie i Hamburg-Langenhorn. Koret synger under ledelse af Günther Genersch og med Klaus Weidmann som organist: A. Bruckner: Messe i C. Efter messen festligt samvær med gæsterne. Madpakke, kaffe m.v. medbringes.

Fredag d. 14.: Korsets ophøjelse: højmesse m. sakramental velsignelse kl. 17.

Lørdag d. 15.: Jomfru Marias smerter: højmesse m. sakramental velsignelse kl. 16.

Fredag d. 21.: Ingen messe.

Onsdag d. 26.: Kirkeindvielsesfest: højmesse m. sakramental velsignelse kl. 17.

Fredag d. 28.: Ingen messe.

Kvindekredsen:

Møde onsdag d. 12. kl. 19.30 hos søstrene, Fiskergade 7-9 i Åbenrå. Emne: Lysbilleder fra den nordiske valfart til Rom i år. Man bedes medbringe kop, kaffe og kage. Alle er velkomne.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Hver søndag i september kl. 8.00 dialogmesse. Kl. 10.00 højmesse. 1. og 3. søndag messe for Kroaterne, respektive kl. 17.00 og kl. 12.00.

Hverdagsmesser: Kl. 19.00 dialogmesse i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, Helsingør. I september måned i Niels Steensens Hus kl. 18.15, Nygade 6, tlf. 21 53 79.

Kirkedagen på Ledreborg holdes i år d. 2. september. Se opslag i våbenhuset.

Religionsundervisningen for Minikuk begynder igen den første mandag i september, altså d. 3. september. Vi håber, at alle katolske forældre med skolesøgende børn vil tage deres ansvar på dette område alvorligt og være med til at arbejde på, at børnene ikke forsømmer religionsundervisningen.

For de unge, der vil konfirmeres og firmes af biskoppen d. 25. november, begynder undervisningen lørdag d. 8. september kl. 15.00 til kl. 18.00 incl. messen.

Regional kontaktdag for syge, pensionister og andre interesserede holdes lørdag d. 8. september. Det sker i Skt. Hans Kirke i Hørsholm. Under en concebreret messe med Mgr. Bellotti, nuntius i Skandinavien, som hovedcelebrant, meddeles de syges salvelse til de deltagere som ønsker det. For flere oplysninger henvises der til plakaten i kirkens våbenhus.

Lørdag d. 15. september fejrer seks af sognets børn deres 1. kommunion under messen kl. 17.00 med efterfølgende fest i salen.

Lørdag d. 22. september fejrer vi Skt. Vincent, sognets navnehelgen og Vincentpræsternes og -søstrenes ordensstifter. Kl. 17.00 concebreret højmesse med pastor Stephen Holm som hovedcelebrant og prædikant. Efter messen festmiddag for menigheden i menigheds-salen, kaffe og underholdning. Tilmelding inden d. 17. september til præstegården, Nygade 8 B, tlf. 21 05 71.

Bemærk: Sommertiden slutter søndag d. 30. september, dvs. uret skal stilles en time tilbage lørdag aften d. 29. september.

Bemærk: For fremtiden vil Skt. Vincent

Kirkens Sognebrev kun blive sendt ud til samtlige katolske husstande i december kvartal og i juni kvartal. De øvrige kvartalers sognebrev forefindes i kirkens våbenhus til fri afhentning. Alle, som måtte ønske at få brevet tilsendt hver gang, er velkomne til at meddele det til sognekontoret, Nygade 8 B, Helsingør, tlf. 21 05 71.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82 Giro: 434 7226.

Messtider: Hver søndag kl. 10.00.

Menigheds Kaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Mandag den 17.: deltager pastor Wuyts i et præstemøde i Sønderborg.

Tirsdag den 18.: Møde for de fire præster og de fire repræsentanter fra vor pastoralenhed i Horsens kl. 19.30.

Personalia:

Til lykke ønskes Torben og Christine Vinther Olesen med dåben af deres søn, Rasmus, søndag den 5. august.

Foredrag:

Fredag den 21.: taler pastor Wuyts for eleverne på Plejehjemsassistentskolen i Brande om et kristent syn på en værdig død.

Skt. Norbert:

I anledning af det stævne, vore fire menigheder holdt i Vejle, lørdag den 11. august, har vi udgivet et 24-siders hefte »Norbert og hans orden«. Det kan købes for 20 kr. i de fire præstegårde Vejle, Herning, Horsens og Silkeborg, som betjenes af Norberts ordensmedlemmer.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst. Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene: Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10

Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Søndag d. 2.: Latinsk messe kl. 10.

Mandag d. 3.: Strikkeklub i kirkecentret fra kl. 14.30.

Tirsdag d. 4.: Møde for religionslærerne hos sognepræsten kl. 17.20.

Onsdag d. 5.: Hillerød-MIDIKUK, en klub for jer unge mellem 10-14 år, mødes i kirkecentret kl. 19-21. Bare mød op.

Torsdag d. 6.: Messen er kl. 19. Menighedsrådsmøde kl. 19.30 i Kirkecentret.

Lørdag d. 8.: Hyggedag i Hørsholm katolske Kirke for alle pensionister i Hillerød, Hørsholm, Helsingør og Birkerød sogne. Nærmere oplysninger hos søstrene: Tlf. 26 78 65. Kl. 11 læser ærkebiskop Bellotti messen sammen med Nordsjællands præster og meddeler sakramentet »de syges salvelse«. Efter messen spises der middag

Tirsdag d. 11.: Hundested-messe hos fam. Palm, Smedesvinget 16 i Hundested, kl. 19. Ring venligst i forvejen på 34 05 80, og tilmeld jer selv og jeres børn til denne bordmesse og efterfølgende hyggeaften. Alle katolske familier i Frederiksværk/Hundested området er indbudt.

Lørdag d. 15. Børnenes religionsundervisning begynder, kirkecentret kl. 9.30 til 11.30. Vi beder om, at forældrene

opmuntrer deres børn til at komme hver gang, idet vores timetal er relativt lavt. Der henvises i øvrigt til sognebrevet.

Mandag d. 17.: Strikkeklub i kirkecentret fra kl. 14.30.

Onsdag d. 19.: MIDIKUK kl. 19-21.

Lørdag d. 22.: Børnenes religionsundervisning nr. 2 i kirkecentret kl. 9.30-11.30. På grund af børnemessen søndag, afløses messen af en andagt.

Søndag d. 23. Høstmesselfamiliemesse m.v. Kirkesalen er smykket til høstfest, og efter messen kl. 10, spiser vi frokost sammen. Vi laver »det store kolde bord« med lækkerier fra os selv (sammenskud). Drikkevarer sælger vi på stedet. Lister til angivelse af, hvad man bringer med, samt tilmelding, er ophængt i våbenhuset.

Lørdag d. 29.: Børnenes religionsundervisning nr. 3 i kirkecentret kl. 9.30-11.30.

Holbæk; Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk.

Giro: 6 34 43 48.

Præst: Johs. van den Hoek SMM, Bakken 11. Tlf. (03) 43 06 87.

Postboks 186. Giro: 5516781.

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge. Tlf. (03) 46 54 10.

Messeider:

Søn- og helligdage: kl. 10.

Hverdage: kl. 7 i huskapellet. Bakken 11. Eller efter aftale.

Fredag d. 14.: kl. 19 Møde i lokalet under kirken om religionsundervisningen. Religionsundervisning kan være mange ting. Vi må finde ud af, hvad der passer bedst til vore børn. Desuden må vi fastsætte tid og sted. Forældre og børn indbydes herved hjerteligt.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens

Tlf. (05) 62 52 68

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs Kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel torsdag og fredag kl. 19: Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen fredag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Fredag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag d. 1.: Lyngtur. Afgang fra kirken kl. 13. Besøg hos menigheden i Silkeborg, hvor der er messe kl. ca. 16. Hjemkomst Horsens ca. kl. 18.

Søndag d. 2.: Kirkekaffe efter højmessens.

Søndag d. 16.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, Liturgi.

Tirsdag d. 18.: Nogle medlemmer fra pastoralenheten mødes i Horsens.

Torsdag d. 20.: Bibelaften hos sognepræsten kl. 19.30.

Onsdag d. 26.: De ældre mødes hos søstrene kl. 14.30: Messe.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo. P. Herman

Legut, O.F.M. Conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messeider:

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.

Søndag d. 23.: Højmesse; bagefter messe på polsk.

Søndag d. 30.: Biskoppen er menighedens gæst. Under højmassen kl. 9.30 firmer Biskoppen følgende unge fra menigheden: Christian Daugbjerg, Brian Hansen, Christina Lehmann, Claus Meincke og Claus Stechnik.

I den katolske kirkes fulde fællesskab vil blive optaget: Tove Glowmia, Knuthenborg Park 10, Maribo.

Katekese for unge:

Forberedelse til firmelse i dagene: 6., 13., 20., 27. september kl. 16 i præstegården.

Skt. Birgitta Skole:

1. Skoleåret begyndte d. 13. august med 300 elever. Der er knyttet 26 lærere til skolen. Den 1. august er Herluf Eriksen tiltrådt som ny skoleleder. Han kommer fra Rygaards Skole i Gentofte, hvor han var lærerrådsformand og i øvrigt har været ansat siden 1975.

2. Skolemesse: Onsdag d. 5. september kl. 8.50.

Deltagelse i tysk katolikdag:

De tyske katolikkers 88. årlige stævne har fundet sted i München i dagene fra 4. til 8. juli. Herfra deltog: Pater H. Legut, Peter Tvangsø og Jytte Gondek. På vejen til München har de besøgt menigheden i Burghunstadt (Bayern) og sluttet nærmere kontakt med den.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.

Tlf. (03) 92 06 81.

Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.

Gudsstjenestetider:

Søndag: kl. 10.00 højmesse.

Hverdage: kl. 19.00.

Polsk messe:

Den polske messe i september falder bort.

Kom-sammen-eftermiddag:

Onsdag den 5. september har vi igen den månedlige kom-sammen-eftermiddag. Alle er velkomne fra kl. 14.00 i Kolbe-huset. Der sluttes kl. 16.00.

Firmelse i Nakskov:

Årets konfirmander bliver firmet søndag den 7. oktober. Det er Jan Chmielowski, Nakskov, Frank Hynek, Nakskov, Peter Jacobsen, Vindeby, Henrik Jensen, Smalby, Charlotte Krawiec, Halsted, Pernille Morel, Nakskov.

Efterårets tre aftener:

Alle interesserede indbydes til at deltage i tre aftener i løbet af efteråret. Det drejer sig om følgende aftener: Torsdag d. 27. sept., torsdag d. 25. okt. og torsdag d. 22. nov. Aftenen begynder med en aftenmesse kl. 18.00. Efter messen er der fællesspisning (medbragt mad), i Kolbehuset, hvor vi fortsætter samværet. Kl. 22.00 er alle på vej hjemad. Den første aften vises en film, som for 36 år siden blev optaget og har fastholdt glimt af festen i Brunssum (Holland), som menigheden dér holdt i anledning af vor sognepræsts præstevise.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst: P. Wladyslaw Zdunek CSsR.

Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messeider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.

Lørdag: Kl. 16.00 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag: Kl. 10.00 højmesse.

Religionsundervisning hver anden lørdag kl. 10.00-12.00.

Katolske børn fra Nyborg, Svendborg og Odense holder weekend på Mørkholt ved Vejle fra fredag d. 7. sept. til søndag d. 9. sept.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage:

Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj.

Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Hver skole-onsdag og fredag:

Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Søndag d. 2.: Kirkekaffe efter højmassen.

Fredag d. 7.: På Maria-Elisabeth Hjemmet kl. 18-19: Tilbedelse og messen kl. 19.

Søndag d. 9.: Under højmassen optagelse af nye ministranter.

Søndag d. 16.: Kl. 11: Polsk messe.

Tirsdag d. 4.: Kl. 16: Begynder forberedelsen til trosbekræftelsen i præstegården.

Religionsundervisning. Forældre til børn, der ikke er elever på Vor Frue Skole og ikke modtager katolsk religionsundervisning bedes henvende sig til sognepræsten.

Randers: Jesu Hjerte Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 (undtagen d. 8., hvor der er sogneundervisning og messe kl. 13.30).

Søndag kl. 10 (undtagen d. 2., hvor der er menighedsweekend på Øm).

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8.

Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel.

Skriftemål efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme, kommer han straks.

Møder:

Menighedsweekend på Øm d. 1.-2.

Menighedsklubben d. 15.

Kirkekaffe d. 30.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.

sognepræst: T. Palsøe.

Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30.

Lørdag d. 1.: Skt. Joseph Skole har bestået i 70 år. Sognet ønsker til lykke.

Søndag d. 2.: Kirkedag på Ledreborg kl. 9.50. (I sognekirken dog messe kl. 10).

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmessen.

September:

Søndag d. 2.: Kirkedag på Ledreborg. Bispemesse kl. 10.15. Højmassen kl. 10 i Roskilde bortfalder.

Torsdag d. 13.: Økumenisk kirketur på Lejreengen: starter kl. 19.30 i Korerup Kirke, fortsætter til Ledreborg Slotskirke og afsluttes i Missionsforbundets kirke i Osted.

Indsamling. Kirkens hvidtning.

Indsamlingen fik jo en flyvende start. Indtil nu er der indkommet 34.675 kr. Der mangler endnu små fire tusinde kroner. Hvem tager endnu et nap med? Giro Katolsk Pastorat, Roskilde 1012800. Mange tak.

Ledreborg Slotskirke:

Hver søndag kl. 8.30 undtaget søndag den 2. september: Bispemesse kl. 10.15.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.

Lørdag d. 1.: Horsens menighed kommer på besøg. Kaffe i børnehaven kl. 15. Messe i kirken kl. 16.

Søndag d. 2.: Efter familiemessen festlig indvielse af menighedshusets udvidelse.

Mandag d. 3. kl. 14-16: Værested. Vi forbereder bazar.

Søndag d. 16.: Efter højmassen tager vi på svampetur til Søstrene i Øm. Frokost medtages.

Mandag d. 17.: kl. 14-16: Værested i Menighedshuset.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Faste messetider:

Søndage kl. 10.

Hverdage: normalt mandag og tirsdag kl. 17.15 onsdag og lørdag kl. 9, torsdag og fredag kl. 19.15.

Kommunitetets bønner forrettes normalt. Laudes kl. 8.30. Rosenkrans kl. 12. Vesper kl. 18.

Tilbedelse ved det udstillede allerhelligste sakramente fra 18-19 mandag d. 3.sept. og mandag d. 1. okt.

Søndag d. 9.: Konvertitoptagelse under højmassen kl. 10. Kirkebil fra Korsør og Dianalund. (Ingen kirkekaffe på grund af ombygning).

Søndag d. 23.: højmesse kl. 10 (gregoriansk koral) kirkebil fra Korsør.

Børnenes religionsundervisning og de unges studiekreds påbegyndes efter meddelelse i sognebladet.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst: pater Josef Völk.

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Træffetid: mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndage kl. 8 og 10.

Aftenmesse hver torsdag kl. 19. Skriftemål forinden disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Fredag d. 31.: Klosterweekend i Gerleve. Afg. fra Svendborg, kirkepladsen kl. 6.30. Afg. fra Odense, pladsen foran Sct. Albani Kirke, Adelgade 1, kl. 7.20. Hjemkomst søndag d. 2.

Fredag d. 7.-søndag d. 9.: Børnweekend på Mørkholt ved Vejle Fjord som optakt til årets religionsundervisning for vore små og unge. Lejrpræst Josef Völk.

Søndag d. 9.: kl. 19 aftenmesse i Rudkøbing, Ahlefeldtsgade 31, 1. (KFUM).

Lørdag d. 15.: Kontaktgruppen fejrer fødselsdag. Messe i kirken kl. 14. Derefter fest i menighedssalen.

Torsdag d. 20.: Efter aftenmessen kl. 19 møde i menighedssalen ang. starten af en studiekreds.

Lørdag d. 22.: Religionsundervisning fra 10-12 i præstegården.

Lørdag d. 29.: Fra kl. 13-17: møde for pastoralenhed »Fyn« i præstegården.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Efter sommerferien bortfalder de tyske messer, så der nu igen kun er den ene søndagsmesse kl. 9.30.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag, messe kl. 10.

Onsdag d. 12.: Katolsk Kvindegruppe mødes igen kl. 19.30, denne gang hos søstrene i Aabenraa. Deltagerne fra den nordiske valfart til Rom i Helligåret i marts fortæller om deres oplevelser og viser lysbilleder fra den evige stad.

Alle sønderjyske menigheder er indbudt, også mænd. Tag selv kop, kaffe (the) og kager med.

Søndag den 21. oktober holder biskoppen firmelse i Sønderborg. De, der endnu ikke har modtaget dette sakramente bedes omgående tilmelde sig hos sognepræsten til forberedelse.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted

Henv. Katolsk Kirke, Viborg.

Tlf. (06) 62 36 41 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. (07) 92 43 04.

Søndag d. 9. og 23. kl. 16.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.

Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag kl. 10: Højmessens. Hver søndag under højmessens tilbydes børnepasning i Skt. Norberts Skole (børnehaveklassen).

Søndag d. 2. kl. 10: Familiemesse. Efter messen: Menighedens skovtur til Bindeballe. Bilerne fyldes op. Madpakke medbringes.

Tirsdag d. 4. kl. 17.15: Bønstime i kirken.

Meditationsemne: »Ingen kan se Guds rige, hvis han ikke bliver født på ny«. Kl. 18: Messe.

Mandag d. 10. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til Vestre Engvej. Overlærer N.C. Rahbek viser filmen: »Vejle Ådalen«.

Onsdag d. 12. kl. 19.30: I lighed med sidste år holdes i vor by en økumenisk gudstjeneste. Denne gang i Sct. Nicolai-kirke. Bagefter: Samvær i søstrenes sal, Vestre Engvej.

Fredag d. 14.: Indvielse af Sct. Norberts skoles nye lokaler.

Tirsdag d. 18. kl. 17.45: Bønstime i kirken. Meditationstema: »Undfanget ved Helligånden«. Kl. 18: Messe.

Kl. 19.30: Pastoralenheds-møde i Horsens.

Fredag d. 21. og lørdag d. 22.: Basar, loppemarked og tombola. Støt vor basar. Pengene går til indrettelsen af et nyt menighedslokale.

Afgik ved døden: Fru Hedvig Valgerda Andra Christensen, 86 år. Hun hvile i fred.

Ægtevielse: Michael Christoffer Moritz Schrøder og Åse Svansø Iversen.

Per Abrahamsen og Helle Hjorth Hansen.

Disse brudepar ønskes tillykke!

Barnedåb: Stefano Falkenberg Imperatore.

Forældrene ønskes tillykke.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.

Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th.

Tlf. (03) 77 39 27.

Hver søndag kl. 10.00: Messe.

Torsdag d. 6.: Begynder religionsundervisning i præsteboligen. Klokkeslæt efter aftale med Sr. Lydia.

Søndag d. 9.: Kirkekaffe efter messen.

Åbenrå Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse i kirken kl. 15-16. Messe med sakramental velsignelse kl. 19.30.

Onsdag d. 12.: Katolsk Kvindegruppe mødes igen kl. 19.30 denne gang hos søstrene i Aabenraa. Deltagerne fra den nordiske valfart til Rom i Helligåret i marts fortæller om deres oplevelser og viser lysbilleder fra den hellige stad.

Alle sønderjyske menigheder (også mænd) er indbudt. Tag selv kop, kaffe (the) og kager med.

Søndag den 21. oktober holder biskoppen firmelse i Sønderborg og Aabenraa. I Sankt Ansgars kirke bliver det ved eftermiddagsmessen kl. 14.30. De, der endnu ikke har modtaget dette sakramente bedes omgående melde sig hos sognepræsten til forberedelse.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.

Tlf. (06) 13 56 66.

Præsterne: A. Meister, H. Krawczyk, G. Grünwald, Tran-Van-Bao.

Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.

Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16,30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Polsk messe: Hver 1. og 3. søndag kl. 12. **Skriftemål:** Bedst 1. fredag kl. 18-19 eller efter aftale med præsterne.

Skolemesser: Tirsdag kl. 11, fredag kl. 8.

Pindstrup, Skt. Mikael's kapel: Hver 1. og 3. søndag, kl. 10.30.

Odder, Skt. Ansgars kapel: Hver 2. og 4. søndag, kl. 14.

Menighedsrådsmøde: 1. mandag, kl. 19.

Mini-KUK: Hver tirsdag, kl. 18.30.

KUK: Hver tirsdag og torsdag, kl. 19.30.

Skt. Knuds klub for ældre: Hver tirsdag kl. 14.30.

Mariakongregationen: Hver 3. torsdag kl. 14.30.

Menighedsrådsmøde: Mandag, d. 3. kl. 19.

Sogneundervisningen: Lørdag, d. 29. kl. 10.00.

Keteketgruppen: Tirsdag, d. 18. kl. 19.

Kateketernes weekend i København: Fredag, 21.

Katolsk studiegruppe: Tirsdage, 11. og 25. kl. 19.15.

Skt. Knuds skole: Skolekredsens generalforsamling, tirsdag, d. 25. kl. 19.30.

Galleri ved kirken: Udstilling »Roms farver« — maleri af P. Adolf Meister SJ. Åbning: Lørdag, d. 1. kl. 11-13.

Åbningstider: Mandag - fredag, kl. 17-19.

Kirkens restaurering: Gulvvarmeanlæg er installeret, klinker bliver lagt over hele gulvet, bænkerne bliver sat på plads. Vi håber at kirkens maling kan påbegyndes i

denne måned. Menigheden modtager gerne gaver pr. giro 1 17 54 91 eller Privatbanken 2251 kto. 11 69 03.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerte, fredag.

Kl. 15 udstilles Det Allerhelligste til tilbedelse. Kl. 18.45 andagt og messe.

Torsdag d. 13.: Kl. 14.30 mødes de ældre og enlige i søstrenes havehus ved Sct. Josephs Hospital, Kastetvej 33.

Syklubben vil også genoptage sine aktiviteter i september, men man bedes afvente nærmere besked gennem de kirkelige bekendtgørelser.

Der gøres også opmærksom på den planlagte basar, som afholdes i dagene 23.-25. november. Så mange som muligt bedes allerede nu gøre sig tanker om deres deltagelse i eller bidrag til arrangementet.

Tidspunkterne for religionsundervisningen vil blive meddelt ved personlig henvendelse.

NB.: For fremtiden bortfalder messen i kirken søndag kl. 8, men der er så i stedet messe kl. 8 hos søstrene.

Ligeledes bortfalder messen i kirken mandag, tirsdag, onsdag og torsdag.

Disse dage henvises man til messen hos søstrene kl. 18.30.

Messer uden for Aalborg:

Se selvstændige rubrikker: *Frederikshavn* og *Thisted*.

Liturgisk kalender: september

September 1984

1. grøn. Lørdag i 21. alm. uge.

L.: 1. Kor. 1,26-31. Ev.: Matt. 25,14-30. Eller: hvid: Guds Moders Lørdagsmesse. (I Ps.).

2. grøn. 22. alm. søndag. 1. L.: Jer. 20,7-9. Salme 63,2-6. 8-9. R. v. 2b: Gud, efter dig tørster min sjæl. 2. L.: Rom. 12,1-2. Ev.: Matt. 16,21-27. Gl. Cr. Alm. S. pf. (II Ps.).

3. hvid. Mandag i 22. alm. uge. Gregor den Store, pave og kirkelærer (†604). (m). L.: 1. Kor. 2,1-5. Ev.: Luk. 4,16-30. (II Ps.).

4. grøn. Tirsdag i 22. alm. uge. L.: 1. Kor. 2,10b-16. Ev.: Luk. 4,31-37. (II Ps.).

5. grøn. Onsdag i 22. alm. uge. L.: 1. Kor. 3,1-9. Ev.: Luk. 4,38-44. (II Ps.).

6. grøn. Torsdag i 22. alm. uge. L.: 1. Kor. 3,18-23. Ev.: Luk. 5,1-11. (III Ps.).

7. hvid. fredag. Årsdagen for Domkirkens konsekration. I Domkirken (s), i andre kirker (f). 1. L.: 1. Kong. 8,22-23. 27-30. Salme 84,3.4.5.10-11. R.v. 2: Hvor elskelige er dine boliger, Hærskarens Hærel. 2.L.: 1. Kor. 3,9b-11. 16-17. Ev.: Joh. 2,13-22. Gl. særl. pf.

8. hvid. Lørdag. Jomfru Marias fødsel. (f). L.: Mika 5,1-4a. ell. Rom. 8,28-30. Ev.: Matt. 1,1-16. 18-23. ell. 1,18-23. Gl. Jomfru Marias pf.

9. grøn. 23. alm. søndag. 1. L.: Ezek. 33,7-9. Salme 95,1-2. 6-7. 8-9. R.v. 8: Når I i dag hører Herrens røst, forhærd ej jeres hjerte. 2. L.: Rom. 13,8-10. Ev.: Matt. 18,15-20. Gl. Cr. Alm. S. pf. (III Ps.).

10. grøn. Mandag i 23. alm. uge. L.: 1. Kor. 5,1-8. Ev.: Luk. 6,6-11. (III Ps.).

11. grøn. Tirsdag i 23. alm. uge.

L.: 1. Kor. 6,1-11. Ev.: Luk. 6,12-19. (III Ps.).

12. grøn. Onsdag i 23. alm. uge. L.: 1. Kor. 7,25-31. Ev.: Luk. 6,20-26. (III Ps.).

13. hvid. Torsdag i 23. alm. uge. Johannes Chrysostomos, biskop og kirkelærer (†407). (m). L.: 1. Kor. 8,1b-7. 11-13. Ev.: Luk. 6,27-38. (III Ps.).

14. rød. Fredag. Det hellige Kors' ophøjelse. (f). 1. L.: 4. Mos. 21,4-9; eller: Fil. 2,6-11. Salme 78,1-2. 34-35. 36-37. 38. R. v. 7c: Glem ikke Herrens værker. Ev.: Joh. 3,13-17. Gl. særl. pf. eller Pass pf. l.

15. hvid. Lørdag i 23. alm. uge. Jomfru Marias smerte (m). L.: Hebr. 5,7-9. Ev.: Joh. 19,25-27; eller Luk. 2,33-35. (III Ps.).

16. grøn. 24. alm. søndag. 1. L.: Sir 2,33-28,9. Salme 103, 1-2. 3-4. 9-10. 11-12. R. v. 8: Nådige og barmhjertige er Herren, langmodig og rig på miskundhed. 2. L.: Rom. 14,7-9. Ev.: Matt. 18,21-35. Gl. Cr. Alm. S. pf. (IV Ps.).

Kollekt for katolske menighedsplejere. Kirketælling.

17. grøn. Mandag i 24. alm. uge. L.: 1. Kor. 11,17-26. Ev.: Luk. 7,10. Eller: hvid. Robert Bellarmin, biskop, kirkelærer (†1621) (IV Ps.).

18. grøn. Tirsdag i 24. alm. uge. L.: 1. Kor. 1,12-14. 27-31a. Ev.: Luk. 7,11-17. (IV Ps.).

19. grøn. Onsdag i 24. alm. uge. L.: 1. Kor. 12,31 - 13,13. Ev.: Luk. 7,31-35. Eller: rød. Januarius, biskop og martyr, (†305) (IV Ps.).

20. grøn. Torsdag i 24. alm. uge. L.: 1. Kor. 15,1-11. Ev.: Luk. 7,36-50 (IV Ps.).

21. rød. Fredag. Mattæus, apostel og evangelist. (f). L.: Ef.

4,1-7. Ev.: Matt. 9,9-13. Gl. ap. pf.

22. grøn. Lørdag i 24. alm. uge. L.: 1. Kor. 15,35-37. 42-49. Ev.: Luk. 8,4-15. Eller: hvid: Guds Moders Lørdagsmesse. (IV Ps.).

23. grøn. 25. alm. søndag. 1. L.: Es. 55,6-9. Salme 145,2-3. 8-9. 17-18. R. v. 18a: Nær er Herren hos alle, som kalder på ham. 2. L.: Fil. 1,20c-24. 27a. Ev.: Matt. 20,1-16a. Gl. Cr. Alm. S. pf. (I Ps.).

24. grøn. Mandag i 25. alm. uge. L.: Ordspr. 3,27-34. Ev.: Luk. 8,16-18. (I Ps.).

25. grøn. Tirsdag i 25. alm. uge. L.: Ordspr. 21,1-6. 10-13. Ev.: Luk. 8,19-21. (I Ps.).

26. hvid. Onsdag. Kirkeindvielsesfest. (s) i konsekrede kirker undtagen Domkirken. (se 7. september). grøn. Onsdag i 25. alm. uge. L.: Ordspr. 30,5-9. Ev.: Luk. 9,1-6. Eller: rød. Cosmas og Damian, martyr (†303). (I Ps.).

27. hvid. Torsdag i 25. alm. uge. Vincent af Paul, præst (†1660). (m). L.: Præd. 1,2-11. Ev.: Luk. 9,7-9. (I Ps.).

28. grøn. Fredag i 25. alm. uge. L.: Præd. 3,1-11. Ev.: Luk. 9,18-22. Eller: rød. Wenceslaus, martyr (†929). (I Ps.).

29. hvid. Lørdag. De hellige ærkeengle Michael, Gabriel og Rafael. (f). L.: Dan. 7,9-10. 13-14 eller Joh. Åb. 12,7-12a. Ev.: Joh. 1,47-51. Gl. Englenes Pf.

30. grøn. 26. alm. søndag. 1. L.: Ezek. 18,25-28. Salme 25,4-9. R. v. 6a: Herre, kom din miskundhed i hu. 2. L.: Fil. 2,1-11; eller 2,1-5. Ev.: Matt. 21,28-32. Gl. Cr. Alm. S. pf. (II Ps.).

Ret og pligt

Erik Christiansen, der er medlem af biskoppens liturgikommission, begynder her en artikelserie »Lægefolkets tjeneste og Guds-tjeneste«. Artiklerne vil blive bragt i hvert andet nummer af »katolsk orientering«.

Det er ikke mange år siden - en hel del læsere husker det sikkert endnu - at menighedens eller korets sang og bøn under gudstjenesten først var sådan rigtig »liturgisk gyldig«, når præsten havde læst eller fremført dem. Med andre ord var gudstjenesten og i særdeleshed eukaristien blevet den viede embedsindehavers ganske særlige privilegium. Han alene var ansvarlig herfor.

Den teologiske forståelse af kirke og menighed, således som den i de senere år har udviklet sig på bibelsk grundlag og har nedfældet sig i Det andet Vatikanconcils udsagn, måtte også få indflydelse på forståelsen af gudstjenesten. Selve ordet liturgi (græsk: »folkets handling«) siger noget om, at gudstjenesten i sit væsen er fællesskabets handling. Gudstjenesten er i sit væsen ikke et privat anliggende, det være sig præstens eller nogen bestemt gruppes, men hele den samlede menigheds fælles handling.

Hermed er det allerede sagt, at den samlede menighed er ansvarlig for denne handling. Dette ansvar følger af den rigtige opfattelse af menigheden som det lokale symbol på hele Kristi Kirke. Ved dåb og firmelse føres den enkelte kristne ind i gudsfolkets fællesskab, bliver selv en celle i kirken, Kristi mystiske Legeme, har del i de troendes almindelige præstedømme og bærer derfor sammen med de andre troende ansvaret for sin menigheds gudstjenestelige liv. Koncilets liturgikonstitution taler i denne sammenhæng om, at det kristne folk har »ret og pligt« til at bære det fælles ansvar for gudstjenesten (De sacra Liturgia, nr. 14).

Mangfoldigheden i de liturgiske tjenester

Ligesom et teaterstykke er liturgien en optræden fordelt på forskellige roller. Kirken er ifølge sit væsen struktureret i en række embeder og tjenester, og dette organiske fællesskab

må også genspejle sig i gudstjenestens struktur. Dette rollefordelingsprincip lægger liturgireform udtrykkelig vægt på: »Ved fejringen af liturgien har hver enkelt, såvel altertjener som lægmand, sin opgave at udfylde. Han skal da udføre det, som tilkommer ham i sagens natur og efter de liturgiske regler - udelukkende dette, men også alt dette«. (De sacr. Lit.28).

Vi må mere end vi kan

Dette ordningsprincip kræver f. eks., at præsten ikke - som tidligere - selv læser alle skriftlæsningerne, selv istemmer sangene (Gloria og Credo), eller alene uddeler kommunionen (Det er kommunionen og ikke den hånd, som uddeler, der er det vigtigste)! Det medfører også, at et kor ikke ubeføjet må tiltage sig menighedens rolle eller trænge den væk fra dens opgave og overtage dens funktion. Dette kræver også, at menigheden virkelig tager sin op-

Koncilets liturgi-konstitution taler om, at det kristne folk har »ret og pligt« til at bære det fælles ansvar for gudstjenesten.

gave i liturgien op og udfører den.

Først når indehaverne af de forskellige liturgiske tjenester påtager sig deres tjenester og udfører dem, bliver gudsfolkets og den enkelte kristnes fulde medansvar for gudstjenesten tydelig.

I mange menigheder er denne opgavefordeling allerede noget selvfølgeligt. Liturgiarbejdsgrupper, oplæsere, kommunionssuddelere, kantorer, kor og menighed bidrager hver for sig til, at den liturgiske fejring af Guds mysterier virkelig opleves som hele

menighedens fælles handling. Visse steder sker denne bevidstgørelse af menighedens rettigheder og pligter endnu kun tøvende. Men: »Vi må mere, end vi kan«, dvs. »Vi må mere end vi rent faktisk gør«.

Erik Christiansen

Radio- og tv-nyt

Ved John Lundorf

Om døden i dig og omkring dig

DR's undervisningsafdeling genudsender nu serien »Når døden er nær«, som blev sendt første gang i efteråret 1983.

Formålet med serien er at sætte nye tanker i gang, skabe nye dimensioner og muligheder, så vi får mere mod til at tale sammen med vore nærmeste, vise åbenhed og hjælpe den enkelte til at stille krav til sin egen livsafslutning.

De fire radioudsendelser er bygget op omkring emnerne: »Nu kommer solen — om døden på hospitalet«, »Håb — er det altid at overleve?«, »Information — hvorfor er vi bange?«, »Hjemmedød — er der ressourcer nok?«

Seriens fire udsendelser sendes fire torsdage i træk kl. 21.30 på P1, og serien begynder torsdag den 30. august.

Ved dagens Begyndelse

I forbindelse med ændringer af P1's morgen-

program flyttes genudsendelsen af, Ved dagens Begyndelse fra kl. 7.55 til kl. 9.00. Denne flytning er ikke så værst; men vi savner stadig den meget tidlige udsendelse af hensyn til de mange lyttere, hvis arbejdstid gør det nødvendigt, at de tager hjemmefra tidligt om morgenen.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbunds repræsentantskab har før opfordret DR's programlæggere til at sende dette meget aflyttede daglige program tre gange hver morgen. Hvorfor ikke sende Ved dagens Begyndelse kl. 5.55 eller kl. 6.10 foruden kl. 6.55 og kl. 9.00?

I morgen er det søndag

Denne lørdagsudsendelse blev for et år siden flyttet fra kl. 18.55 til efter 23-nyhederne. Udsendelsen, hvor det dygtige kor, Nordjysk Pigeor dirigeret af Gunnar Petersen synger en salme, og hvor en af pigerne læser søndagens evangelium, bliver fra den 9. september også sendt

lørdag formiddag på P1 kl. 9.10.

Igen børneradio om morgenen

På Katolsk Radio- og Fjernsynsforbunds sidste repræsentantskabsmøde blev en udtalelse til Radiorådet og DR's driftsledelse vedtaget. Der stod bl.a.: »Bortfaldet af morgens børneprogram (fra 1. januar 1984) må meget beklages. Dette var ved sin på én gang lødige og alsidige underholdning blevet medvirkende til en god morgenstart for mange børn og deres forældre«.

Den 3. september genindføres et børneprogram på P2 i forbindelse med en udvidelse af sendetiden for de ni distriktsprogramafdelinger.

I de fleste distrikter sendes for børnene kl. 7.10-7.30. Regionalradio Næstved sender kun i 10 minutter programmet »Børnemagasin«. Bornholms Radio sender »B&U-Morgen« kl. 6.45 og kl. 7.15. Københavns Radio's børneprogram hedder »Knas i P2«.

Boy's Town

- det nye Caritas-projekt i Sri Lanka

Projektet er ikke nyt — vi har allerede et par gange omtalt det i Katolsk Orientering, men selv om vi har arbejdet med sagen i næsten to år, er det første omkring dette nytår, at der for alvor er kommet gang i sagerne.

Sidst i december '83 fik vi besked om, at EF ville være villig til at medfinansiere projektet med i alt 923.000 kr., mens et tilsvarende beløb skulle skaffes herfra. Vi havde den glæde, at bispekonferencen af tiloversblevne midler stillede et beløb på 378.000 kr. til disposition. Derudover har vi fra forskellige private bidragydere modtaget næsten en halv million, hvor vi i dag »kun« mangler omkring 50.000 kr. — Hvem kan hjælpe os med dem?

Vi kan oplyse, at vi medio juni sendte 4 store containere med skib via Hamburg til Colombo, hvortil båden ankom den 16. juli. I containerne var der maskineri, brugt og nyt, samt reservedele til et beløb af godt 1 million kr. Fragt og forsikring kostede godt 80.000 kr., men alligevel var det billigere at skaffe maskineriet på denne måde end at købe det i Sri Lanka.

I gang til oktober

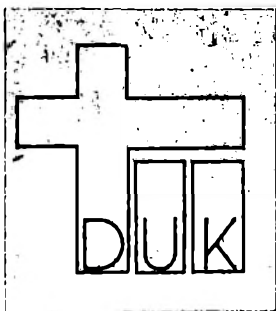
I mellemtiden har vi haft en ung mand fra Sri Lanka heroppe i næsten tre uger, hvor han har gjort sig bekendt på danske savværker og møbelfabrikker med tilsvarende maskiner.

Containere bliver nu

transporteret til Ragama, hvor værkstedet ligger. I mellemtiden er man begyndt på tilslutning af elektricitet fra byens hovedkabel — det eksisterende anlæg var ikke kraftigt nok, og når maskinerne er stillet på plads, tager en dansk møbeltekniker til Ragama for at hjælpe med til igangsætningen af hele anlægget. Går alt som vi tror, skulle det hele være klar til drift den 11. oktober — den dag, da Boys' Town fejrer sit 25 års jubilæum. Vi prøver naturligvis på selv at være tilstede ved »afleveringsforretningen« og håber på, at vi ved samme lejlighed får en mulighed for at besøge nogle af de steder, hvor vi i sin tid byggede vore huse.

Mogens Osterhammel

UNGDOMS-SIDEN

Ved Annemarie Logermann,
Jakob Dalsgaard Larsen og
Jesper Fich

Juniorlejr 2 i Øm var i år en kombineret dansk-vietnamesisk lejr. 25 af lejrens 45 deltagere var vietnamesiske bådflugtninge og af de 10 ledere på lejren var 5 vietnamesere. Temaet for lejren var ligesom på de øvrige DUK-lejre »Fred i verden«.

Verslinien fra den traditionelle Øm-sang »Vi har det så skønt« passede fint til børnene fra børnelejr 4.

»Hovedreparation« på børnelejr 4.

Især musikken under multilejren satte temaet »fred i verden« i relief.

Sommer i Øm

Multilejren en succes

Multilejr er et nyt fænomen, så derfor er det nok på sin plads kort at fortælle, hvad det er. Det er et forsøg på at samle mennesker i alle aldersgrupper til samvær omkring aktiviteter, både på det kreative og mere temaorienterede plan og så selvfølgelig samværet omkring vores fælles tro.

At lejren fra 11. juli til 18. juli var en succes skriver jeg, fordi det er mit indtryk, at det lykkedes at virkeliggøre intensionen om fællesskab børn og voksne imellem.

Om formiddagen var

der arrangeret en række forskellige aktiviteter, så som: billedvævning, dragebygning, planlægning af liturgien til messen, forberedelse af andagter og ikke mindst bagehold.

Det var en god oplevelse at se, at det kan lade sig gøre, børn og voksne sammen, at forme disse aktiviteter, så de bliver til gavn og glæde for hele lejren.

Aftenerne var helligt temaarbejdet for de voksne, hvor man diskuterede oplæg fra *Gottfried Grunewald*, sr. *Regina* og *Peter Georg Rasmussen*.

Især vil jeg fremhæve den diskussion der fremkom en aften efter et lysbilledforedrag af *Bettina Bølling* og *Andreas Nordentoft*, om deres rejse i Latinamerika og specielt i Nicaragua. Andreas og Bettina fortalte om kirkenes rolle og holdning i forhold til den sandinistiske revolution i Nicaragua. Den efterfølgende diskussion nåede langt omkring i spørgsmål som: folkelig mobilisering, paven's besøg i Nicaragua, kirke og revolution. Blot for at nævne nogle af de væsentligste punkter. Alt i alt syntes jeg, at oplæggen var gode og indholdsrige og bød på mange tanker og formuleringer, der er væsentlige at overveje især i lyset af, at vi jo er katolikker.

At det var en god lejr, og at det var dejligt og inspirerende at deltage, er der ingen tvivl om. Man kunne nævne en masse konkrete ting, der var medvirkende til at gøre det hele dejligt: radiogudstjeneste, aftenunderholdning, grillfest, natløb, vandkamp, udflugt samt *Mads* og *Benedikte Achens* lysbilledforedrag om *Madses* Indiens tur osv. Men det var også hele stemningen, omgangstonen, det, at man følte, der var tale om et fællesskab i troen, der gjorde denne lejr til det dejlige, den var — til noget, jeg absolut mener, må gentages. Vi ses og tak for en god lejr.

Thomas Achen

Multilejren samler alle aldersgrupper. Den yngste var 7 måneder - den ældste 48 år. Næste år kommer forhåbentlig også bedsteforældre med. Her øver to af lejrens yngste sig med breakdansens første grundtrin.

Den nordiske studieuge i Osnabrück om den aktuelle økumeniske situation

Både børn og ledere på børnelejr 4 gav udtryk for stor tilfredshed med lejrens forløb. De to øverste billeder ligesom billederne på side 12 taler også herfor. Deltagere på alle DUK-lejre medvirker aktivt i messens liturgi. I alt 375 personer deltog i de 10 DUK-lejre, der blev afholdt. To af lejrene foregik i henholdsvis Polen og England.

Hvorledes de kristne bliver ét, ved vi ikke. Men vi har lov at håbe, at tiden for det ikke længere er så fjern. Den situation, historien har sat os i, giver os den opgave at forberede de kristnes enhed. Det var baggrunden for at årets studieuge d. 25. juni til 5. juli i Osnabrück for biskopper, præster, ordenssøstre og særligt indbudte lægfolk fra Island, Norge, Sverige, Finland og Danmark havde valgt økumenien som emne.

Ved at anerkende, at Guds Ånd også virker frelsende gennem kirker, der er adskilt fra den katolske, har Det andet Vatikankoncil indledt en teologisk nytænkning, der fortsat er i gang. Det skete for nu 20 år siden i økumenidekretet, som biskop *Hans L. Martensen* lagde til grund for en række foredrag, som han var i stand til at aktualisere med sine erfaringer som den ene af de to sideordnede formænd for den fælles romersk-katolske/evangelisk-lutherske kommission, der i 1973 blev nedsat af Det romerske Sekretariat for de Kristnes Enhed og af Det lutherske Verdensforbund.

Må blive ét

Denne frelsesformidlende rolle har de protestantiske kirker i Norden spillet i flere hundrede år, og det var tydeligt, at biskop *Martensen* omfatter dem med både respekt og kærlighed. Målet for et

katolsk økumenisk arbejde må være, at ikke blot enkelte kristne, men hele kirkelige fællesskaber, uden at måtte opgive århundredgamle kultur- og trostraditioner, må blive ét med den katolske kirke.

Dette forudsætter inden for den nødvendige enhed en stor pluralitet, som måske netop den katolske kirke bedre end andre magter, fordi den har det forenede paveembede. Biskop *Martensen* viste også, hvor langt man i de teologiske samtaler er nået på et så centralt punkt som eukaristien: Man er enig om Kristi virkelige nærvær og om eukaristiens karakter af offer.

Når vi alligevel endnu ikke kan gå til kommunion hos hinanden, beror det på dens sammenhæng med det kirkelige embede.

Dramatisk udvikling i Sverige

Meget spændende var de beretninger, man fik om den aktuelle økumeniske situation i de enkelte nordiske lande. Norge fremtrådte som det lutherske land, der er tilbage i verden. I Finland spiller den i sig selv lille ortodokse kirke en betydelig rolle også for mange ikke-ortodokse. I Sverige er den øjeblikkelige udvikling dramatisk. Kirken bliver knyttet stadig tættere til staten, der har afskaffet dåben som adgang til medlemskab af kirken. Dermed bliver dens strukturer politiseret. Dette

skuffer mange medlemmer af den svenske kirke, der i stedet søger til den katolske kirke, som oplever en konversionsbevægelse.

Præstevielse

En dag i studieugens forløb tog man til benediktinerabbedit Gerleve, hvor biskop *Hubertus Brandenburg* præsteviede to svenske, der i en årrække har levet som benediktinere i et protestantisk kommunitet, men som er konverteret. Til stede var også et helt svensk benediktinerindekommunitet, der efter fælles beslutning for nylig alle er konverteret. På samme måde var en svensk protestantisk franciskaner konverteret og blev nu viet til diakon af biskop *Brandenburg*.

Den mest fremtrædende konvertit er vel professor *Harald Risenfeld*, tidligere nytestamentlig ekseget ved universitetet i Uppsala. Han gav en levende skildring af den svenske kirkes øjeblikkelige vanskelige situation, men på den anden side kunne han fortælle om sit livsværk, en nyoversættelse til moderne svensk af Det ny Testamente, som den svenske stat uden at sky nogen udgift havde givet ham og andre saglige i opgave, og som på 15 måneder blev solgt i halvanden million eksemplarer.

Studieugen fortsatte med en meget levende gennemgang af Matthæus-evangeliet og af den nye

Dorothea Olbrich, der er en god bekendt af mange danske katolikker var en af arrangørerne i studieugen.

kirkelige lovbog, hvor man bl.a. diskuterer reglerne for blandt ægtefællesskab og for gudstjenestefællesskab (communicatio in sacris).

Studieugen rummede en stor spredning i alder og nationaliteter. Utroligt, så mange lande der har sendt præster og søstre til vore lande. Alligevel blev det til et inspirerende fællesskab, både rent menneskeligt og i liturgien. Æren derfor har ikke mindst de to planlæggere og ledere, fru *Dorothea Olbrich*, formand for Ansgar-Werk Osnabrück, og pater *P. Grégoire O.P.* Tak til dem og til biskop *Helmut Hermann Wittler*, Osnabrück, der gjorde det hele muligt.

Kaspar Kallan

Madpakken blev spist på Nytorv sammen med duerne

En lille håndfuld vordende firmander fra Helsingør havde taget den tapre beslutning at starte religionsundervisningen allerede i begyndelsen af august. Men tanken om at sidde rundt om et bord og terpe stof i sommerferietiden var ikke til at bære. Der blev ringet rundt: »Hop ind i toget til København, sidste vogn, på den dag og den tid, og husk en madpakke«.

Så gik turen i afslappet slentre-tempo fra Hovedbanen til Glyptoteket, til Vokskabinetet, ned gennem Strøget. Madpakken blev spist på Nytorv sammen med duerne, derfra

fortsatte vi til Nikolaj Kirke, videre gennem Strøget til Kgs. Nytorv. Der, hvor der var kirker med åbne døre, gik vi ind. Det gav anledning til lidt undervisning her og der.

Jeg bad i mit stille sind, at »vores egen« kirke i Bredgade også måtte være åben og indbydende. Jeg kunne selvfølgelig have undersøgt det i forvejen, men turen var nu en gang improviseret - og så var kirken åben, og meget indbydende. Alt mindede om det derhjemme. Og ude på fortovet i solen mødte man kendte ansigter. Vi fik at vide, at vi kunne gå op i nr. 69A, så

de unge kunne stifte bekendtskab med Katolsk Bispekontor, kirkens hovedkvarter i Danmark.

Som var vi en ministerdelegation

Jeg tænke igen, at de ville se lidt skævt til sådan et uanmeldt besøg på en travl eftermiddag - og hvem var vi? Men nej, vi fik mindsandten en behandling, som var vi en ministerdelegation fra Tyskland, blev vist rundt i alle de smukke lokaler, fik forklaringer og hilste på medarbejderne, hvilede ud i personalekantin og fik en sodavand, blev vist ned til redaktionen for

bladet »katolsk orientering«, hvor redaktionssekretæren gav os et levende billede af, hvor meget arbejde der skal til, før det blad, vi får ind ad brevsprækken som katolikker, virkelig er et blad.

Det var en meget vellykket afslutning på en vellykket dag, og da den ovenikøbet lige faldt på biskop *Martensens* fødselsdag, kunne vi have fået lejlighed til at ønske ham tillykke derinde på kontoret.

Nu gør vi det her fra bladet selv. Tillykke med Bispekontoret!

Sr. Anna Elisabeth Helsingør

Vor verdens fremtid

Inge Stoltenberg, *Strubes Forlag, Viby-Sj. 1984, 61 sider, litteraturliste over kilde materiale. Pris 64.50.*

Bogen, som er inspireret skrevet og klart disponeret, præsenterer læserne for nogle af vor moderne tids store seere, som i deres visioner har set den første og anden verdenskrig, men også en tredje, hvis ødelæggende omfang dog bliver begrænset af en indgribende naturkatastrofe. Hermed er den moderne tid en afsluttet epoke, og en helt ny fredfyldt tidsalder vil da følge.

Bogen er tankevækkende, fordi der hverken er tale om en sensationel science-fiction-fremstilling

eller en »religiøs« dommedagsstrussel, men derimod om en lille samling visioner, som nu forekommer meget logiske og derfor også ret ægte. Ikke bare fordi de allerede er bekræftet af vort århundredes indtrufne hændelser, men nok mere fordi de understreger vigtigheden af, at vi allerede her og nu lever et sandt trosliv for herved at modtage et nyt håb, netop der hvor »denne verden« ellers tager det fra os.

Ved en umiddelbar gennemlæsning kan man dog nok blive berørt af forudsigelserne om en nær forestående tredje verdenskrig og om den kosmiske »redningskatastrofe«, som i givet fald vil indtræffe for

at skåne civilisationen fra atomkrigens udslettelse. Men ved en nærlæsning af de forskellige visioner fornemmer man tydeligt appellen til menneskeheds frie valg mellem godt og ondt.

Profetier

Fælles for de præsenterede seeres visioner er nemlig, at de alle har karakter af Jonas-profetier. For nok gik forudsigelserne om første og anden

verdenskrig i opfyldelse, men det lå dog klart i dem, at hvis folket og de ansvarlige statsledere havde lyttet og handlet i ægte tro på vor ene sande Gud, så ville disse verdensomspændende katastrofer ikke være sket. På denne måde siger disse seere til os: »Hvis ikke I denne tredje gang vil besinde jer, så vil jeres »Ninive« om kort tid styrte definitivt i grus«.

Vi kan altså heri fornemme Guds egen dybt alvorlige formaning til enhver af os: »Hvis ikke I nu for alvor vender jer fra gudløshedens ondskab, så vil den moderne civilisation meget snart blive tilintetgjort af de onde

magter, som verden har givet sig i vold. Men vil I erkende, at verden er fuld af ondskab, og vil I for alvor omvende jer fra dette, så vil katastrofen ikke kunne ske«.

Global omvendelse

Der foregår for tiden meget i vor moderne verden, som kunne føre til en sådan global omvendelse; men sker det ikke, så vil ødelæggelserne alligevel ramme os. Visionerne fortæller, at Gud i sin store kærlighed dog ikke vil svigte. Enhver, som følger gudløsheden, må nok tage konsekvensen af denne selvvalgte livsholdning, men denne conse-

kvens af menneskeheds frie vilje indebærer dog også, at Gud i sin nåde vil skærme hver enkelt, som er af god vilje. På denne måde vil det blive dem af god vilje, som overlever verdens fald, og således også dem, som vil føre menneskeheden ind i den nye tidsalder, og dette er vel et nok så befriende håb.

Bogen er således læseværdig, netop fordi de omtalte profetier er så nærliggende sandsynlige, og fordi den enkelte læser her selv stilles over for det personlige valg mellem godt og ondt.

Joost Dahlerup

Forbøn for Fred

De kirkelige børne- og ungdomsorganisationer herunder Danmarks Unge Katolikker har sammen med Det økumeniske Fællesråd taget initiativ til et kirkeligt oplysningsprojekt om fred og retfærdighed. Emnet og projektet er nærmere præsenteret i en avis »Forbøn for fred«.

Målet med projektet er at inspirere børn og ledere til et engagement på et sagligt og solidt grundlag og bidrage til at placere fredstemaet i sogne og menigheder. Samtidig bidrager projektet til at se

opdragelse til fred i en bred sammenhæng, som ikke afgrænser sig til de helt aktuelle og politiske spørgsmål.

Projektet omfatter forskellige udgivelser. Avisen, der præsenterer projektet er udsendt til alle landets præster og medarbejdere i det kirkelige børne- og ungdomsarbejde. Titlen på avisen »Forbøn for fred« viser hen på gudstjenesten.

Avisen koster 2 kr. og bestilles hos Det økumeniske Fællesråd, Nørregade 11, 1165 K.

Nye katolske hefter og bøger

Ånd og liv-serien nr. 22: *Fred* med artikler af *Oluf Bohn* »fred og retfærdighed«, *Br. Frans van Haaren OCSO* »Hin dag, hvor alting vil blomstre igen«, biskop *Hans L. Martensen* »Korset beviser alt«, *Jørgen Hviid* »Forsoning og fred«, *H. F. Berning OFM* »Pax et Bonum« og *Andrei Siniavski* »Fjenden er også menneske«. *Niels Steensens Forlag*, 40 sider, 15 kr., i abonnement 40 kr.

Magasin nr. 3-84 indeholder »Romersk lov i en verdenskirke« af *Ronald Modras*, »Nogle tanker om pastor *Kaare Osorios* artikel »Sammenbrud og genrejsning« af *Hans Jensen*, »Bedested« *Li Po*: »Vi kæmpede for landet syd for muren« og til sidst »Begivenhed og fortolkning I« af *Kaare Osorio*. Magasin udgives af *Niels Steensens Forlag* og udkommer 6 gange årligt.

Abonnement 65 kr., løssalg 12 kr.

Flannery O'Connor »Skæringspunkt og andre noveller« - engelsk titel: »Everything that rises must converge« (1980). Oversættelse af *Ingegerd og Torben Riis*. Med indledning af *Karl-Heinz Westarp*. Katolsk Forlag. 222 sider. Pris 110 kr.

Lis Thorbjørnsen »Tid og sted« - Skuespil om den

unge *Sarah Bernhardt*. Forlaget *Eirene*, 1984, 45 s., kr. 48.50.

Anders Arborelius O.C.D. »*Edith Stein*-biografi og tekster«. Udgivet af karmelitterne i Tågarp, Glumslöv i serien *Karmel*. pris 46,- sv. kr.

Johannes af korset »Levende kærlighed og mindre skrifter«, *Karmelitterne i Tågarp, Glumslöv*, 234 sider, 59 sv. kr.

Fantasiaen er kærlighedens know-how

Katolik skriver digtsamling

Brian Møller Jensen, »Fantasiaen er kærlighedens know-how«, forlaget H.O.W. Aarhus, Bymosevej 41, 8210 Aarhus V., 79 s., 45.00 kr.

Lifligheds magt gøre dørskhed opvakt - og så kan man finde på at udgive en digtsamling, når man finder sig selv som vendelbo, klassisk filolog, katolik og familiefar boende i Tiset i Jylland.

Digte er lyriske børn, en del af os selv, og med udgivelsen er de draget ud i verden - de kan ses på, diskuteres, dissekeres, vække latter og fremkalde tårer.

Brian Møller Jensen har skrevet en ode til Tiset - en

lille flække i Jylland, om en cykeltur med Euripides, om en mands tanker og følelser ved børns fødsel - om mand-kvinde forholdet i lidelse og fuldendelse.

Det er spændende at være med et stykke på vejen, og at se hvordan andre må træde i pedalerne.

En linie i digtene

Der er en vej, en linie i digtene med stationerne som afsnit på pilgrimsfærd: Roma Roma, Kvinderejser, Fødende mænd, Indfaldsveje og Rejse i Håb.

Den kristne livsnerve er som en tråd vævet ind i

hver etape mellem Rom og Tiset, den giver kraft i medvind og modvind. Det er værd at følge rejsen et

stykke og en gave at vælge til venner og andre »medrejsende«.

Eva Nordentoft

GAVEPAKKER TIL POLEN

Scanpakket
København ApS

Gavepakker til familie og venner i Polen.
Toldfri, expres, forsikring og porto betalt, ingen ekstra omkostninger

Vi De glæde familie og venner i Polen, så har De her en udmærket mulighed for at gøre det - og det kan gøres på en prismæssigt attraktiv måde.

Eksempel: SCANPAKET Nr. 104 kr. 210,00

Brutto ca. 5,8 kg	
Dansk skinke 900 g	Leverpostej 200 g
Chopped ham 450 g	Kaffe, vacuumpakket 500 g
Dansk smør 362 g	Chokolade 200 g
Spiseolie 1 ltr.	Té 100 g
Smelteost 200 g	Sukker 1000 g

Efter vore kunders ønske har vi udvidet vort sortiment betydeligt. Det nye katalog omfatter på 32 sider 52 pakker - mod 25 sidste år. Vinterbeklædning og diverse tilbud i andre tekstiler er bl.a. nogle af de interessante nyheder.

Vore pakker bliver pakket i Københavns Frihavn og er hos modtageren i Polen indenfor 2 uger efter, vi har kvitteret for Deres indbetaling. Har De endnu ikke fået vort nye katalog, kan det rekvireres enten ved en opringning på tel. 01 - 30 51 40 eller ved indsendelse af nedenstående kupon.

SCANPAKET KØPENHAGEN ApS

Eva Nordentoft

Send omgående Deres prisliste til følgende adresse:

_____ Klip af og send til _____

Scanpakket ApS
Dampfærgevej 8
2100 København Ø

P Bønnens apostolat

I september beder vi for: At Europa igen må opdage værdien af den kristne livsanskuelse. Dialogen med Islam.

Sommermarked i Skt. Antoni Kirke
Søndag den 9. september

Sommermarkedet åbner kl. 9 og der er rytmisk messe kl. 10.30. Kroen har lækkert smørbrød, kaffe og kager. Der er loppe-torv, tombola, salgsbod m. m.

Skt. Antoni kirke og menighedslokaler er stedet, hvor katolikker fra hele København og omegn mødes og hygger sig. Frederikssundsvej 225. Bus 5-7-8 kører lige til døren.

Sct. Ansgar Kirke - minimarkedet

Følgende numre er udtrykket i det »store lotteri«: nr. 1 - 767, 2. - 866, 3. - 900, 4. - 035, 5. - 236, 6. - 456, 7. - 892, 8. - 414, 9. - 006, 10. - 572.

»Lille lotteri«: grøn E 86, gul Q 165.

Mens der er kirkedag på Ledreborg

Søndag den 2. september kl. 9.15 genudsendes »fyrstendømme i al stilhed«. *Lensgreve Knud Holstein Ledreborg* fortæller i ud-

sendelsen »Søndagturen« om slottet, dets historie og aktiviteter til *Michael Rütz*. Altså i radioen den 2. september.

Stillinger søges

Vicevært

Stillingen som vicevært ved Sct. Andreas Kirke i Ordrup er ledig. Stillingen, hvortil hører bolig, ca. 80 m², er velegnet for ægtepar, som vil hjælpe os med at få have og hus med tekn. installationer til at fungere, herunder også lettere rengøring, snerydning og græsslåning m.v. Ansøgning sendes til menighedsrådets formand Jan Torp, Kollegiehaven 26, 2920 Charlottenlund.

Møder og arrangementer

Retræte-weekend

»Livets Grundsandheder«

Retræte ledet af pater P. Grégoire, O.P. med emnet: »Livets Grundsandheder« afholdes på Magleås fra fredag den 14. til søndag den 16.9.84.

Pris fra fredag aften kl. 20.00 (aftenkaffe) til søndag efter frokost er:

e/v ..... pr. person kr. 365.-
d/v ..... pr. person kr. 325.-
Tilmelding senest 7.9.84 på tlf. (02) 81 07 15 mellem 10 og 16 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

Styrelsen for Magleås.

DUK-kalender

Skoleweekend 14.-16.9.84 på Ømboen. For alle katolske elever i 6 klasse. Pris 90,00 kr. Tilmeldingsfrist: 3.9.84.

Ledertræning 28.-30.9.84 på Ømboen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder: 16 år og opæfter. Ledertræningen er fortsættelse af ledertræningen i februar. Pris 90,00 kr. Tilmeldingsfrist: 17.9.84.

Landsdækkende børneweekend 5.-7.10.84 på »Egerup« ved Skælskør. For 7-13 år. Pris 90,00 kr. Tilmeldingsfrist: 24.9.84.

Ledermøde Vest - »Horsensmødet« 5.7.10.84 på Sankt Nikolaj Skole i Esbjerg. For børne- og ungdomsledere vest for Storebælt. I forbindelse med mødet vil der blive afholdt en MINI-LEDERTRÆNING. Indkaldelse udsendes med yderligere oplysninger.

Trosrækerkursus 15.-21.10.84 på Ømboen. For alle dem, der er blevet konfirmeret i foråret 1984 samt alle andre interesserede mellem 14 og 16 år. Pris 300,00 kr. Tilmeldingsfrist: 1.10.84.

Ledermøde Øst 26.-28.10.84 på »Myretuen«. For børne- og ungdomsledere øst for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet.

Medarbejdertræning 2.-4.11.84 på »Bisserup« ved Fuglebjerg. For HB, sekretariatet, DUK-udvalg, DUK-rep., DUK-red., m.fl. Indbydelse udsendes. Pris 90,00 kr. Tilmeldingsfrist: 22.10.84.

Musikkursus 16.-18.11.84 på Ømboen. Alder: 14 år og opæfter. Pris 90,00 kr. Tilmeldingsfrist: 5.11.84.

P.S. Om muligt arrangeres der fællessang til alle arrangementer. Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år.

Rejsseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved billigste rejsemåde zdsb 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

A.C. og D.K.K.F.

Den kendte amerikanske teolog Rosemary Radford Ruether kommer til København og taler den 14. sept. 84 kl. 20 i engelsalen, Jagtvejen 183, om Kvindens stilling i Kirken. Alle interesserede er velkomne. Der vil være tolk på.

AC og DKKFs bestyrelse.

Retræte på Magleås

Mandag den 24/9 kl. 15 til torsdag den 27/9 kl. 14.

Retræten ledes af p. Paul Keller S.J.

Tilmeldinger modtages af sr. Madeleine Eugénie, Børnstoffsvej 54, 2900 Hellerup, (01) 62 05 51, mandag til fredag kl. 11-12. Pris kr. 300.-.

Sidste frist for tilmelding: 15. september.

Trosbekræftelse

På opfordring fra forskellige menigheder afholdes igen et fælles kursus for unge fra de storkøbenhavnske sogne, der ønsker at deltage i trosbekræftelsen 1985.

Kun unge, der opfylder følgende betingelser kan deltage:

er fyldt 14 år inden den 1. marts 1984 (d.v.s. født inden 01.03.70)

har deltaget i forberedelse til og har modtaget første hl. Kommunion.

Kurset indbefatter et weekend-ophold på Myretuen i Bastrup fredag den 9/11-søndag den 11/11.

I øvrigt foregår undervisningen på Niels Steensens Gymnasium (indgang: Jagtvej 183 B) følgende lørdage (kl. 9.30-11.30) 27/10, 3/11, 17/11, 1/12, 15/12, 12/1, 26/1, 9/2, 23/2 og 23/3.

Tilmelding sker enten gennem egen sognepræst eller direkte til:

R.P.U., Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø, tlf. 01 - 20 93 37 (bedst kl. 14-17).

Katolsk tro i dag og alle dage

En møderække ved Mgr. Kjeld Geertz-Hansen den 1. onsdag i måneden kl. 19.45 i Menighedssalen, Bredgade 67 A, 2.

1. gang den 3. oktober 1984.

Væsentlige emner behandles, især: Den hellige Skrift, dens forfattere og Skriftens overlevering. Samt svar på stillede spørgsmål.

Kaffebord og derefter spørgetid.

Tilmelding til Mgr. Kjeld Geertz-Hansen, Rygårdsvænget 1, 2900 Hellerup, tlf. 01-62 36 28. Bedst kl. 11-12.

Det sker på Magleås

Torsdag den 30/8 til lørdag den 1/9.

Direktoratet for Gym.skoler og HF holder kongres for lærerkollegiet ved Europaskolerne i Bruxelles og Luxembourg.

Fredag den 14. til lørdag den 16/9.

Retræte ledet af pater P. Grégoire, O.P. »Livets Grundsandheder« - se annonce andet steds i bladet for yderligere oplysninger.

Torsdag den 20/9. Religionspædagogisk Udvalg afholder hel-dagsmøde.

Katolsk Arbejderaktion

afholder sin 49. retræte den 6.-7. oktober 1984 på Magleås.

Retrætens emne er Bøn.

Retræteleder: G. Grünwald, S.J.

Pris kr. 225,00. Tilmelding: G. Bune Andersen, Ved Klosteret 4,1 tv., 2100 København Ø.

Tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17 og 20.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat, er velkommen. Socialt dårligt stillede kan søge hel eller halv friplads.

En levende tro henter inspiration og næring gennem bønslivet. Jesus lærte apostlene at bede. Har vi glemt denne lære, underkendt dens betydning, forklædet dens indhold, eller helt holdt op med at bede, fordi vi ikke har tro nok?

Ved hjælp af vor metode: Se - Bedøm - Aktion vil vi i fællesskab belyse emnet for at kunne fungere som apostle i hverdagen.

G. Bune Andersen.

Konvertit-weekend på Magleås

fra fredag d. 19. okt. (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag d. 21. okt. (efter frokost).

Tænder du på at konvertere - går du til undervisning - eller har du allerede opnået fuldt medlemskab af den katolske kirke, så er der her et tilbud til dig.

På vegne af styrelsen for Magleås arrangerer vi, dvs. sr. Susanne Sønderbo, Ellen Marie Lebahn, p. Hans Esmark og p. Peter Nissen, ovennævnte weekend. I et åbent fællesskab vil vi gennem oplæg, samtaler og paneldiskussion søge at belyse og forhåbentlig også give svar på nogle af de problemer og spørgsmål, du har.

Pris for ophold: pro person i dobbeltværelse kr. 325,00 (alt incl.)

pro person i enkeltværelse kr. 365,00 (alt incl.)

Tilmelding bedes foretaget direkte til Magleås, tlf. 02-81 07 15, bedst 10-16.

Supplerende oplysninger kan indhentes hos arrangørerne.

Kursus i kristen meditation

Pastoralenheden i Herning, Horsens, Vejle og Silkeborg indbyrder til kursus i kristen meditation på Ømboen fredag den 12. oktober 1984 kl. 17.30 til søndag den 14. oktober 1984 til ca. kl. 15.30.

Emne: Bøn og meditation - Åndelig og psykisk sundhed.

Leder: Grethe Livbjerg.

Præst: Henri Kerkhofs O. Præm.

Pris kr. 248.- alt incl. Tilskud kan søges hos Ungdomssekretariatet, St. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø. Tilmelding senest 1. oktober ved indbetaling af kr. 50.- i depositum til: Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Mogens Pedersen, Gjellerupbakken 56, 7400 Herning.

Hanne Wegner, Enghavevej 24, 7100 Vejle. Benny Blumensaat, Sundbakken 13, 8700 Horsens.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

En varm tak til de mange, der deltog i

Thomas

begravelse den 6. juli. Tak også for de mange fine breve, vi har modtaget.

Birgitte og Poul Rosenkilde Pedersen

Bekendtskab

Mit ønske er en rigtig sød, dansk pige mellem 25-30 år, højde ca. 170-175 cm, fra et godt miljø og uden børn. Jeg er en fransk enke-mand på 35 år med en skøn, dejlig datter på 5 år. Hun er danskfødt. Jeg har ingen økonomiske problemer. Jeg har en dejlig lejlighed i nærheden af Søndermarken og mangler ingen pasning af mit barn. Jeg er uddannet dekoratør, jeg er 178 cm høj, vejer 78 kg, mærklødet med krøllet. Mine interesser er sport, natur, rejser, al slags musik og sprog. Billet mrk. 1243 Katolsk Orientering, Bredgade 68 A, 1260 København K.

Bekendtskab

Kvinde, 56 år, søger bekendtskab og venskab med jævnaldrende mand. Jeg er glad for god musik og hjemlig hygge, og min kirke. Billet mrk. 1242 »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antik indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m. Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT:
01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt. Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut.
eInstallator

EL MOGENS LARSEN

Ransherød 30 6200 København Ø 07253001231

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Amnestien i Polen

Fortsat fra forsiden

des har regeringen forebygget den opsigt, som KOR-medlemmerne netop havde regnet med, processen ville vække i udlandet.

Michnik nægter af en anden grund at acceptere amnestien. Han mener, det er en modsigelse, at han uden dom skal frikendes for en ikke-begået forbrydelse.

Er amnestien kun en taktisk manøvre?

Der gøres forskel på politiske fanger. Folk, der er anklaget for landsforræderi, spionage eller sabotage falder ikke ind under amnestien. Det gælder solidaritetsaktivisten Bogdan Lis fra Gdansk, som blev arresteret for nylig. Hvad de to præster, Jerzy Popiełuszko fra Warszawa og Lech Walesas skriftefader, Henryk Jankowski fra Gdansk angår, ved man endnu ikke, hvad der vil ske med dem.

Efter Lech Walesa's

mening er amnestien ganske vist et skridt i den rigtige retning, men hvis den ikke følges af en politisk reform, forbliver den kun en taktisk manøvre. Hvis regeringen ikke accepterer en vis meningsfrihed, vil de frikendte personer meget let igen komme i konflikt med loven.

Udlandet og især USA har heller ikke reageret så positivt, som Jaruzelski havde håbet. Ronald Reagan har ganske vist tilladt det polske selskab LOT at flyve på ruten New York—Warszawa igen. Og også en videnskabelig udveksling er begyndt. Men USA har endnu ikke opfyldt Jaruzelskis ønske om ophævelse af de økonomiske sanktioner. Øjensynlig afventer Ronald Reagan, om amnestien virkelig opfylder sin hensigt, eller om landet om 2-3 måneder igen er i samme situation som før amnestien.

Religionen er stærk hos unge i Polen

(daneu) - Religionen og de religiøse værdier står fortsat meget stærkt blandt unge i Polen. Det viser en undersøgelse, der er lavet af afdelingen for sociologi ved det katolske universitet i Lublin. Det er blevet forbudt at offentliggøre undersøgelsens resultater i Polen, men det engelske religions-institut Keston College har netop fået et eksemplar af undersøgelsen og offentliggjort den.

Undersøgelsen omfatter 1.534 unge i alderen 15-19 år fra syv byer, der er forskellige med hensyn til befolknings-sammensætning, industriel og bymæssig udvikling. De unge fik stillet 98 spørgsmål om religion, moral m.m.

86,5% betragter sig som

religiøse, og over 90% er parate til at ofre deres liv for at forsvare deres tro.

Kun 4,5% vil ofre deres liv for at forsvare de socialistiske ideer og værdier.

De unge blev også spurgt om deres mål og forventninger for fremtiden. Her betragter de fleste »lykke i ægteskabet« som det vigtigste. På andenpladsen kom »frelse« og derefter uddannelse, social status og et indbringende arbejde.

73% går regelmæssigt til søndagsmesse, og over 70% går til skiftemål adskillige gange om året. 81,4% mener, at præsten har en positiv rolle med hensyn til at danne de unges religiøse værdier.

Billedet tv. viser en af de først løsladte polske fanger, den tidligere næstformand for Solidaritet, Andrzej Gwiazda forlader fængslet. Amnestien tillader ikke henved 100.000 tidligere Solidaritets-medlemmer at vende tilbage til deres arbejdsplads. Foto: KNA.

Brevet til paven om cølibatet og kvindelige præster

»Underskriftindsamling til fordel for kvindelige præster« og »Sankt Anton menighedsråd«. — Under denne overskrift omtalte »katolsk orientering« nr. 2 i år en aktion, der var iværksat af Sankt Anton menighedsråd i Luzern.

Det drejede sig om et brev, der skulle overrækkes pave Johannes Paul II ved hans besøg i Svejts i juni i år. I brevet opfordres paven til med alle til rådighed stående midler »at sørge for, at kvinder får adgang til præsteembedet, og at pligt-cølibatet afskaffes«.

I et brev, som Sankt Anton menighedsråd nu har udsendt til »venner af brevet til paven«, hedder det bl.a.:

»Vi er en delegation fra Sankt Anton menighedsråd og overrækker Dem et brev med to af vore brændende anliggender. Brevet er medunderskrevet af over 4.000 katolske kvinder og mænd«.

Med disse ord overrakte vi 16. juni i Luzern paven tre pakker med underskrevne breve. For ikke at vække et falsk indtryk blandt de mange udenlandske overrækkere af gaver, havde vi meget iøjnefaldende klistret et eksemplar af vort (gule) brev på hver af pakkerne og desuden med store bogstaver skrevet »Pligt-

cølibat«, »Kvindelige præster« og »Sankt Anton menighedsråd«.

Skønt vi geskæftigt blev skubbet til side, ville paven dog have at vide, om vi var fra »dette sogn«. Det bekræftede vi, og han gav hver af os hånden, inden vi definitivt blev skubbet væk af mange monsignores og sikkerhedsfolks hænder.

Vi var unægtelig noget forbavsede, da vi modtog indbydelseskortene til at overrække brevene ved udlændingenes møde med paven. Men på denne måde afsluttedes altså aktion »Brev til paven«. Brevet var da underskrevet af mere end 4.000 personer, hvoraf 56 pct. er kvinder, 44 pct. mænd. Den ældste underskriver er en kvinde, der er født i 1897.

Mange har fortalt os, at vi intet som helst vil opnå i Rom med vort brev. Men ville vi opnå noget uden dette brev?

Rosemarie Thalmann, der på menighedsrådets vegne har underskrevet brevet til »venner af brevet til paven«, slutter således: »Kære venner af vor aktion, i fælles forventning om et svar fra Johannes Paul II, føler jeg mig forenet med jer«.

Ruth Plum

Ministerpost til præst

Fortsat fra forsiden

ikke udtræder af regeringen. Den nye kirkelov forbyder præster at have et offentligt embede eller at deltage i politik.

Vil ikke træde tilbage

Fernando Cardenal har udtalt inden den skarpe reaktion fra paven, at han ikke vil træde tilbage fra sin ministerpost trods al pression. Min politiske funktion er »på intet tidspunkt et religiøst problem, men et politisk«, fastslog han ved åbningen af det femte internationale »Ærkebiskop Oscar A. Romero-solidaritetsmøde« i Managua. »I evangeliets navn har jeg modtaget embedet som undervisningsminister, og jeg vil arbejde på

enhver politisk post, som revolutionen tilbyder«.

Pressionen mod mig er en del af den »agression, som vort land udsættes for«, siger han. Der var det samme pres mod ham, da han var leder af alfabetiseringskampagnen, senere leder af »Sandinistiske Unge« og senere som koordinator for »Den sandinistiske forsvarskomite«. Han sagde videre, at »evangeliet kræver af os her som i alle dele af verden, at vi træder i skranken for de fattiges sag og arbejder for dem. De fattiges sag kaldes i Nicaragua »Den sandinistiske Befrielsesfront«.

På åbningsdagen for Romero-solidaritetsmødet betonedes pressesekretæren for ærkebispedømmet Managua, msgr. B. Carballo, at præsterne i sandinist-regeringen må følge bestemmelserne i den kirkelige ret, der forbyder præster at tage politiske embeder. Pater Cardenal svarede, at den kirkelige lovbog også forbyder drukkenskab, medvirken til at drive forretning, homosexualitet og skandaler - men i disse tilfælde giver det »åbenbart ingen problemer«.

Fernando Cardenal S.J.

Hvor katolske er katolikens venner?

(KIPA) - Troslærekongregationen er tilsyneladende ved systematisk at undersøge de katekiser, der er i omløb i verden.

Efter at præfekten for troslærekongregationen kardinal Joseph Ratzinger med den franske bispekonferences billigelse har inddraget trykketilladelsen for den franske katekismus »Pierres vivantes« (»Levende sten«), er nu også den i USA meget udbredte katekismus »Christ among us« (»Kristus iblandt os«), der er skrevet af den fhv. præst Anthony Wilhelm, havnet i

kategori »ikke anvendelige katekistiske bøger«.

Solgt i 1,6 mio. eksemplarer

Det amerikanske ugeblad »The Wanderer« beretter, at den biskop, sagen sorterer under, ærkebiskop Peter Gerety af Newark har trukket sit »imprimatur« tilbage, efter at kardinal Ratzingers afgørelse var tilstillet ham. Bogens udgiver, p. Kevin A. Lynch CSP indstillede straks distributionen og fremstillingen af nye oplag af »Christ among us«, der for øvrigt i løbet af de

sidste 17 år er solgt i 1,6 millioner eksemplarer.

»The Wanderer« har allerede længe betegnet forskellige af bogens tekster som uforenelige med katolsk lære og spurgte derfor i et interview i juli 1983 præfekten for kleruskongregationen kardinal Silvio Oddi, hvorfor der ikke fra Roms side var gjort indvendinger mod denne katekistiske bog. Kardinal Oddi svarede da, at troslærekongregationen beskæftigede sig med bogen, men endnu ikke havde fremsat nogen offentlig erklæring.

Troslærekongregationens undersøgelser foregår altså langsomt, hvad der tyder på, at de er meget omhyggelige, og at der ikke er fælles generelle domme. På den anden side må man nok fremover regne med sådanne verdensomspændende undersøgelser. Den »Hollandske Katekismus« blev ganske vist kritiseret og et tillæg måtte udsendes.

Næste nummer udsendes den 12. september

katolsk orientering

Befolknings-konference, side 2-3
 Kommentar til finansloven, side 5
 Vietnam fester i Danmark, side 6
 Betydende katolsk bog, side 9

Horsens var værtsby den 18. august ved mindefesten for de vietnamesiske martyrer med talstærk deltagelse af både vietnamesiske og danske katolikker. Læs mere side 6-7.

10-års aktionsplan for befolknings-udvikling

FN-konferencen i Mexico med 88 anbefalinger

(KIPA) - Ved konferencens afslutning offentliggjordes en aktionsplan for de næste ti år. Heri er de vigtigste punkter fra konferencens drøftelser fremlagt i form af 88 anbefalinger til alle landes regeringer.

Dokumentet har en fyldig indledning. Heri hedder det blandt andet, at verdens befolkningsproblemer er så uhyre komplicerede, så de kun kan løses ved en fælles indsats fra alle verdens lande. Derfor må det internationale samarbejde forøges, og der må tages endnu mere energisk fat på udvik-

klings problemer. Fremover bør der lægges større vægt på de sociale, økonomiske og kulturelle sider af udviklingen for at »forbedre livskvaliteten for hvert enkelt menneske«. For at opnå dette er det nødvendigt at ændre hele samfundsøkonomien.

Der lægges specielt vægt på, at kvinder skal inddrages i udviklingsprocessen, og det kræves, at kvinder får uhindret adgang til undervisning og uddannelse.

Abort afvises som prævention

Det påpeges også, hvor vigtigt det er, at den økologiske balance bevares, og der advares mod farerne ved en ensidig økonomisk udvikling. Også problemer som fred, nedrustning og sikkerhed

nævnes som vigtige punkter foruden forebyggende helbredsforanstaltninger.

De underskrivende starter forpligter sig til at respektere det enkelte menneskes rettigheder - også barnets - og til at give ægtepar ret til selv at bestemme, hvor mange børn de vil sætte i verden, og hvordan de vil opdrage dem. Hvad familieplanlægning angår lægges der vægt på fri adgang til information om præventionsmetoder, mens abort afvises som præventionsmetode.

FN's anden befolkningskonference, der fandt sted 6.-13. august i år i Mexico City, havde samlet cirka 1.500 delegerede fra 149 forskellige lande.

Mere om befolkningskonferencen på side 2-3.

USA finansierer tvangssterilisering

Dacca (KIPA) - James Buckley, leder af USA's delegation ved den internationale befolkningskonference i Mexico erklærer, at USA ikke mere vil støtte organisationer, som anser abort for en familie-planlægningsmetode. Menneskeværdigheden og familiens værd må respekteres.

På den anden side har USAID (US-agentur for international udvikling) i fjor støttet en tvangssterilisationskampagne i Bang-

ladesh med 24,8 millioner dollar. Ifølge Betsy Hartmann, forsker i Bangladesh, og Jane Hughes, journalist, er der faktisk en sterilisationskampagne igang i Bangladesh. Dette land med sine 90 millioner indbyggere på 144.000 km² (godt 3 gange Danmark) er et af de fattigste og mest overbefolkede lande i verden. USAID har bevilget sterilisationsprogrammerne 2,5 millioner dollar for 1984. Dette er imod amerikansk lov. Man fordrejer

loven, idet man kalder støtten »en finansiel godtgørelse« til dækning af de omkostninger, der opstår ved transport, forplejning og tabt arbejdsfortjeneste på grund af operationen.

Sulten driver de fattige til sterilisation

Sterilisationernes antal stiger tydeligt i tiden før høsten, når de landløse er særlig fattige. Operationerne udføres under tvivlsomme omstændigheder,

ofte under militær tvang; og den manglende hygiejne fører mange gange til invaliditet og død.

USAID er ikke ene om at støtte dette foretagende. W. David Hopper, Verdensbankens vicepræsident, krævede i juni 1983 en nedgang i befolknings-tilvæksten i Bangladesh. Og da udlandet finansierer tre fjerdedele af Bangladeshs udviklingsbudget, er det svært at modsætte sig sådanne krav.

Leonardo Boff til forhør i Rom

Ny kritik mod Brasiliens befrielses-teologer

Rom/Brasilien (KIPA) - Den 7. september forsvarer franciskaneren Leonardo Boff sine synspunkter om befrielsesteologien over for Vatikanet.

Joseph Ratzinger, tysk kuriekardinal og præfekt for trosrærekongregationen, ønsker at forhøre Leonardo Boff om nogle af hans skrifter, som indeholder påstande, der iflg. Vatikanet ikke er i overensstemmelse med det kirkelige læreembede. Det

drejer sig hovedsagelig om bogen »Kirke, charisma og magt«, hvor forholdet mellem kirken og den verdslige magt behandles.

Kardinal Aloisio Lorscheider, ærkebiskop af Fortaleza ledsager den 46-årige franciskanerpater Leonardo Boff, som har sit virke i bispedømmet Sao Paulo, og som underviser i teologi ved det katolske universitet i Petropolis i Brasilien. Kardinalen har kun lov til at

overvære forhøret, men må ikke blande sig i det.

Agnelo Rossi, italiensk kuriekardinal, har under et ophold i Brasilien for nogle måneder siden bebudet udgivelsen af et dokument om befrielsesteologien udarbejdet af Vatikanets trosrærekongregation.

Kardinal Ratzinger har også for nylig i en pressekonference i Rom erklæret, at der i befrielsesteologien foruden fuldt lovli-

ge strømninger også fandtes uacceptable meninger, som trængte til fornyet kritisk overvejelse.

Kardinalen anser det ikke for udelukket, at trosrærekongregationen er nødvendigt udgiver et dokument om befrielsesteologien. Han finder det aldeles uacceptabelt, at befrielsesteologiens marxistiske fortolkninger forvansker trosræren.

Mere om Leonardo Boff på bagsiden.

Grisesteg til alle!

Så var der helstøbt pattegris til alle, - hvis man ellers kunne lette sig og være med Ørn-træffet i august. Det kulinariske raffinement var dog kun en beskeden del af det spændende program. Læs mere side 6.

4,8 mia. mennesker på jorden

Nok til et menneskeværdigt liv for alle

(KIPA) - Foruden regeringsdelegationerne deltog som observatører også repræsentanter for de ikke-statslige organisationer i FN's befolkningskonference, der har observatørstatus ved FN, f. eks. Røde Kors, Caritas Internationalis, WUCWO (verdensorganisationen af katolske kvinder), spejderbevægelsen o.s.v. For første gang deltog blandt observatørerne også repræsentanter for bevægelsen »For Livet«, som bl. a.

har bekæmpelse af abort på programmet.

På vej til 10 milliarder

Da FN i 1974 afholdt sin første befolkningskonference i Bukarest, var jordens befolkning på 4,1 milliarder, den er nu vokset til 4,8 milliarder. Alene i det sidste år er verdensbefolkningen forøget med knap 80 millioner, i år 2000 ventes den at være nået op på 6,1 milliarder og i 2050 på 10 milliarder.

Det kan vel derfor heller ikke undre mange, at lederen for konferencen *Rafael M. Salas* ved konferencens åbning opfordrede regeringerne til at »stabilisere verdens befolkningstal og skabe en klode fri for trusler mod miljøet«.

Samtidig fremhævede Mexicos præsident *Miguel de la Madrid Hurtado* i sin velkomsttale til konferencens medlemmer, at vor jord, der »i dag beboes af 4,8 milliarder mennesker, råder over naturlige resso-

urcer og produktionsmidler samt over administrative og politiske muligheder nok til at alle dens beboere kan opnå at få tilfredsstillet deres basale behov for et menneskeværdigt liv«.

Carolyn F. Gerster »For livet«s næstformand.

Observatørernes rolle på en FN-konference

(KIPA) - Til en FN-konference deltager der ikke blot regeringsdelegationer men desuden også ikke-statslige organisationer som observatører. Selv om de kun har en observatørstatus forsøger de dog alle ved »korridor-politik« at få indflydelse på afslutningsdokumenterne.

På befolkningskonferencen i Mexico City blev der på denne måde øvet en stor indsats af bevægelserne »For Livet«, der for første gang optrådte som observatører ved en FN-konference. Måske kan dette medvirke til at bryde det verdensomspændende »herredømme«, der har været udøvet af en bevægelse som Den internationale forening til Familieplanlægning (IPPF), der går ind for abort som et middel mod overbefolkning.

Denne bevægelse var stærkt repræsenteret på konferencen i Mexico,

hvor det lykkedes den at få anbragt en del af sine folk i nøglepositioner. Konferencens leder *Rafael M. Salas* er også præsident for IPPF. To af denne forenings andre medlemmer var også anbragt i nøglepositioner. Således var *Frederick Sai* fra Ghana præsident for den kommission, der skulle udarbejde anbefalingerne fra konferencen, og *Mercedes Concepcion* fra Filippinerne, sad også i denne kommission. De er begge aktive inden for IPPF.

Bevægelserne »For Livet« lå dog heller ikke på den lade side. Foruden ihærdigt arbejde »i korridorerne« havde de på forhånd indbudt til en alternativ konference i Mexico City 12.-15. august med temaet »Beskyttelse af livet i alle nationer«. Denne alternative konference vil ligesom FN-konferencen udsende et slutdokument.

Vatikanet må afvise planer om befolkningskontrol

Mexico City (NC) - Vatikanet afslog at tilslutte sig den plan for befolkningskontrol og familieplanlægning, der anbefalede af flertallet på FN's befolkningskonference i Mexico City. Når Vatikanet har taget denne stilling skyldes det, at programmerne blandt andet anbefaler kunstig prævention og abort. Også for ti år siden, ved afslutningen af den første befolkningskonference, der blev afholdt i Bukarest i 1974, nægtede Vatikanet at tilslutte sig lignende planer.

Forplantning og ægteskab

Lederen af Vatikanets delegation biskop *Jan Schotte*, der er vicepræsident for Vatikanets kommission for *Justitia et Pax* (retfærdighed og fred), udtalte efter konferencen, at skønt planerne indeholder »en del værdifulde forslag til fremme af udviklingen med hensyn til familiens betydningsfulde rolle i samfundet, til indvandrerens forhold og til alderdommens problemer«, kan Vatikanet dog ikke godkende dem på grund af de afsnit, der hævder, at »ethvert menneske, også ugifte unge, har ret til seksuelt samliv og forældreskab«, - hvad der med rette kun tilkommer ægtefæller. Vatikanet var nødt til at tage dette standpunkt »i betragtning af sin opfattelse af menneskets natur, af livets hellighed, af ægteskab og sexualitet«.

Blandt de anbefalinger, som Mexicokonferencen

har tilstillet de forskellige landes regeringer, er der også en opfordring til at yde større økonomisk hjælp til udbredelse af viden om og midler til frivillig fødselskontrol.

Konferencen godkendte også en erklæring om forplantning og familieliv, hvori det blandt andet hedder:

- Alle ægtepar og enkeltpersoner har ret til frit og ansvarligt at afgøre, hvor mange børn, de vil sætte i verden og med hvor store mellemrum imellem fødslerne. For at kunne udøve denne ret må de have adgang til »den nødvendige undervisning i og information om og de nødvendige midler til at regulere deres frugtbarhed«.

- Regeringerne opfordres til at sørge for, at alle unge får en fyldestgørende undervisning i forældres rolle, rettigheder og pligter og om de ændrede personlige og kulturelle værdier. Denne oplysning skal indbefatte seksualundervisning og familiekundskab.

- Hverken i lovgivning eller i andre forhold - regler over for familien må der benyttes tvang eller diskriminering med henblik på at påvirke folketallet.

Konferencen udtalte også, at regeringerne bør »tage passende skridt til at undgå at benytte abort som middel selv mod livstruende sygdomme i forbindelse med svangerskab. Det fremhæves endvidere, at abort ikke i noget tilfælde

må anbefales som en metode til familieplanlægning.

Et medlem af Vatikanets delegation, msgr. *James T. Hugh*, udtalte, at delegationen har arbejdet hårdt for at få dette sidste med i erklæringen, og at det er lykkedes, betragter han som en af delegationens store triumfer.

Konferencen fremhæver også, at familieplanlægning bør indgå i alle sundhedsprogrammer for mødre og børn. Målet må være at nedsætte antallet af fødsler »for tidligt og for sent i moderens liv« ved at øge mellemrummet mellem fødslerne og nedsætte fødselstallet.

»Overforenklet og urealistisk« kaldte biskop *Schotte* konferencens opfattelse af, at der råder »en uløselig forbindelse mellem folketal, ressourcer og udvikling, og at den vil gøre befolkningskontrol til hovedhjørnesten i udviklingsprogrammer. Vatikanet opfordrede derimod til, at der ydes mere hjælp til familierne, så de kan opnå rimelige levevilkår.

Når Pavestolen deltager i mange FN-aktiviteter er det, fremhævede biskop *Schotte*, »i håbet om, at man derved kan være med til at fremme moralsk enighed om mange problemer«. Vatikanet søger at hjælpe med til at finde løsninger, der bygger på respekten for »menneskets værdighed og rettigheder«, og samtidig søger Vatikanet at bevare »sammenhængen og fastheden i sine moralske forpligtelser og i morallæren«.

Vatikanets holdning på konferencen var naturligvis ikke uventet. Allerede en måned inden konferencens åbning modtog pave *Johannes Paul II* 7. juli konferencens leder *Rafael M. Salas* i privataudien og gentog ved denne lejlighed, at kirken fordømmer »alle aktiviteter fra regeringers eller andre offentlige organisationers side, der forsøger på at begrænse ægtepars ret til selv at bestemme, hvor mange børn de vil sætte i verden«.

Ved samme lejlighed sagde paven også, at udviklingsstrategier bør bygge på et »retfærdigt verdensomspændende samfundsøkonomisk system«, og at regeringer og internationale organisationer ikke bør »gøre udviklingshjælp afhængig af, at bestemte mål for familieplanlægning nås«.

Det var derfor på forhånd klart, at Vatikanets delegation ville modsætte sig internationale strategier, der søger at bremse befolkningsvæksten ved hjælp af metoder som prævention, sterilisation og abort, der både er i modstrid med kirkens lære og efter Vatikanets opfattelse krænker menneskets værdighed og er til skade for almenvellet.

Biskop *Schotte* krævede da også under drøftelserne ved konferencen, at abort ikke indgår som et element i familieplanlægning. Han sagde i den forbindelse: »Pavestolen appellerer til alle regeringer og internationale organisationer om klart og udtrykkeligt at bekræfte menneskelivets

»For livet«-bevægelsen har i flere år markeret sig stærkt i USA.

værdighed og ukrænkelighed fra undfangelsesøjeblikket«.

Biskoppen mindede også om, at blandt menneskerettighederne er retten til livet den mest fundamentale. Derfor er tilintetgørelse af menneskeligt liv, selv i den spædste begyndelse af dets udvikling utiladelig, hvad enten det angiveligt sker for at bremse befolkningsvæksten eller for at løse problemer i forbindelse med et svangerskab. Og han afviste kategorisk, at man sætter nedgang i

folketallet som betingelse for økonomisk hjælp.

Barnets rettigheder

Faktisk vedtog FN allerede 20. november 1959 - altså for 25 år siden - en erklæring om barnets rettigheder.

Tilsyneladende var denne erklæring blevet »glemt« af forberedelseskomiteen til konferencen i Mexico. Det lykkedes dog Pavestolen med støtte fra Italien og Jugoslavien at få den indføjet i indledningen til slutdokumentet.

Indiske kvinder undervises i naturlig familieplanlægning, en metode som anbefales stærkt af kirken.

USA og Vatikanet enige om at afvise abort

(KIPA/NC) - Siden FN's første befolkningskonference der afholdtes i Bukarest i 1974, har USA helt ændret holdning til abortproblemet.

Det mest epokegørende på konferencen i Mexico City var, at lederen af USA's delegation, ambassadør *James Buckley*, meddelte, at USA vil nægte at give så meget som en eneste dollar til organisationer, der i deres familieplanlægningsprogrammer støtter nogen som helst form for abort. Vatikanets avis »L'Osservatore Romano« betegnede i en kommentar denne beslutning som et »historisk skridt på vejen til at fastslå ethvert menneskes ret til livet fra undfangelsens øjeblik«.

Liberalisme eller socialisme

Adskillige lande, der forbyder eller er imod abort, roste den amerikanske holdning til abort, men kritiserede USA's opfattelse af, at en fri markeds politik i Den tredje Verden vil forøge den økonomiske vækst, hvad der erfaringsmæssigt fører til, at der fødes færre børn. Disse lande fremførte, at lande, der lider under økonomisk kaos og en stor udlansgæld, ikke kan vente på, at disse forudsigelser eventuelt bliver til virkelighed.

Kina, der benytter abort som middel til at bremse befolkningsvæksten, afviste USA's holdning til abort som »up-

sende og unødvendig«. Den kinesiske delegations talsmand *Shen Guoxiang* tog ved en pressekonference skarpt afstand fra den amerikanske teori om den frie markeds politik og sagde, at »Kina kan kun reddes ved socialisme«.

Det står helt klart, at Reagan-administrationen er imod abort. Lederen af den amerikanske delegation, ambassadør *James Buckley*, fremhævede blandt andet, at USA ikke mener, at vi står over for en global befolkningskrise, og heller ikke deler den pessimistiske opfattelse, at »menneskeheden er ved at formere sig ind i fattigdom«.

USA bestrider naturligvis ikke ethvert lands ret til at bestemme sin egen befolkningspolitik, sagde *Buckley*, men tilføjede, at USA på samme måde har ret til selv at bestemme, under hvilke betingelser og i hvilke lande dets økonomiske støtte skal anvendes.

Det regeringsafhængige »Befolkningsskud« (United Nations for Population Activities - UNPAF) bliver fremover nødt til at give garantier for, at ikke en eneste dollar af de penge, de får fra USA, benyttes til programmer, der går ind for abort. »Hvis USA ikke får sådanne garantier fra UFPA, sagde ambassadør *Buckley*, vil USA ganske vist stadig give tilskud til familieplanlægning, men det bliver da til andre pro-

grammer end UNFPA's.

En ikke-statslig organisation, der rammes hårdt af denne beslutning er Den internationale forening til Familieplanlægning (IPPF). Denne organisation har da også reageret heftigt på USA's erklæring, da det vil betyde, at den mister cirka 13 millioner dollars årligt.

Verdensbanken og familieplanlægning

Verdensbanken var også repræsenteret på konferencen. Dens direktør, *A. W. Clausen*, meddelte ved en pressekonference, at Verdensbanken har planer om at fordoble sine udlån til familieplanlægningsprogrammer og sundhedsprojekter i forbindelse med kontrol af befolkningsvæksten i Den tredje Verden. Man vil især lægge vægt på programmer med uddannelse og beskæftigelse af kvinder, fordi de derved bliver mere interesserede i familieplanlægning. Verdensbankens direktør omtalte ikke abortproblemer.

Befolkningsskudens generalsekretær, *Rafael M. Salas*, der også er præsident for Den internationale forening til Familieplanlægning fremførte som sit standpunkt, at regeringerne bør skaffe alle borgere kendskab til og midler til kun at sætte de børn i verden, der har chancer for et rimeligt liv. Han udelukkede ikke, at abort også falder ind under disse midler.

Fint besøg på Rygaard skole til 75 års jubilæet

Mandag den 17. september er ikke en almindelig skoledag for elever og lærere på Rygaard Skole i Hellerup i København. Skolen, der drives af assumptionssøstre, fejrer nemlig denne dag 75-års jubilæum med besøg af dronning *Margrethe* og prins *Henrik*.

For år tilbage har prinsesse *Benedikte* gået på assumptionssøstrenes sko-

le i Paris, og det samme gør sig gældende med prins *Henrik's* søster, oplyser skoleleder *Mathias Jepsen* til »katolsk orientering«. Forbindelsen mellem skolen i Hellerup og Kongehuset markeres så på denne måde.

Dagen er programlagt således, at børnene møder kl. 9, og en time efter er der gudstjeneste i kirken med biskop *Martensen*

som hovedcelebrant. Også protestantiske præster, som vi har haft særlig forbindelse med, vil deltage i gudstjenesten, siger *Mathias Jepsen*. Også lærere, forældrerepræsentanter, skolens bestyrelse og andre, som har betydet noget for skolen er inviteret.

Efter gudstjenesten bliver skolens nye gymnastiksal indviet, herpå er der reception for de indbudte gæster. Herefter kommer børnenes forældre, som bliver i den tilhørende park til kl. 12.

Dronning *Margrethe* og prins *Henrik* ankommer 12.15. De vil overvære philippiner-børn danse, det historiske optog fra dengang skolen startede og til sidst folkedans og gymnastikopvisning.

Når dronningen og prinsen er gået 13.15 vil der om eftermiddagen være aktiviteter for børnene, og kl. 16 er der igen messe for de mennesker, søstre gerne vil se. Generalsekretær og biskoppens konsulent i skolespørgsmål, pater *Anton Dekker* celebrerer.

Assumptionssøstre kom til Danmark i 1908 på biskop *v. Euch* anmodning. Da de bl. a. har ungdommens opdragelse som formål, påbegyndtes skolearbejdet i september 1909 med 12 elever. Året efter var de 24. I dag har skolen godt 760 elever.

kk

Farvel til p. Huber i Skt. Annæ Kirke

Søndag d. 19. august tog St. Annæ menighed afsked med deres sognepræst *Stefan Huber*. I 22 år har *Stefan Huber* virket som præst ved St. Annæ Kirke, og det var følgelig med stort vemod, at menigheden måtte sige farvel. Her bringer menighedsrådsformanden *Simone Jacobsen* på menighedens vegne en stor tak til *Stefan Huber* for hans mangeårige virke og ønsker ham samtidig alt godt for hans fremtidige gerning ved St. Albani Kirke i Odense.

Så vælg da livet Omdiskuteret materiale om retfærdighed og fred

Der har på forhånd i pressen stået en del blæst om Det økumeniske Fællesråds og de store kristne ungdomsorganisationers udsendelse af et undervisningsmateriale om Fred og Retfærdighed.

Nogle mente, at kirkerne ikke skal give sig af med at opdrage til fred, endsiges til retfærdighed, det er »politiske« emner, og man skal efter disse menneskers mening holde politik og tro adskilt.

I week-enden 24.-26. august afholdtes der på KFUM-spejdernes ledertræningscenter på Houens odde ved Kolding et instruktionsmøde for fremtidige brugere af hefterne. Materialet består af en

mappe af samme type som det allerede meget udbredte u-landsmateriale »Giv os i dag...« Det indeholder to idéhefter beregnet henholdsvis for 8-13 årige og for de 13-18 årige, samt et bibelhefte og et baggrundshefte - en »lærerens bog«.

I mødet deltog som debatindledere bl. a. major *Michael Clemmesen*, der redegjorde for nogle militære aspekter omkring rustningskapløbet og afspændingsbestræbelser. Kaptajn *Carsten Møller* talte om kirkernes holdning til brug af kernevåben og til trussel om at bruge dem: en vifte af synspunkter der strækker sig fra de hollandske reformertes

absolutte fordømmelse af A-våben via den amerikanske katolske bispekonferences stærke afstandtagen til den franske bispekonferences accept af »La force de frappe«, den franske atomslagstyrke, i det mindste som afskrækkelsesmiddel.

Max Kruse fra Folkekirkens Nødhjælp talte om sammenhængen mellem oprustning og u-landsproblematik - med uretfærdighed følger ofre ufred. Og endelig skal nævnes lektor *Johs. Nissen*, det teologiske fakultet i Århus, der talte om Bibelens syn på retfærdighed og fred. Lørdag aften afholdtes en økumenisk fredsgudstjeneste ved pastor *Leif Hartmann*, Vejle.

En fyldigere redegørelse for det spændende undervisningsmateriale følger senere.

Mereie Klenow With

Hvad er et folk?

Af de tre meget lange indlæg som svar på mit læserbrev i »katolsk orientering« nr. 11 ser jeg, at det berørte emne, troværdigheden af visse af Det gamle Testaments beretninger, sandelig har aktuel interesse.

Jeg vil af pladshensyn sammenfatte mine kommentarer til følgende punkter:

Om der, som *Mogens Reinhardt* siger det, skulle være tale om at afskrive arv og gæld til Det gamle Testamente, får stå hen i det uvisse. Det er jo netop derfor, jeg spørger, og også vi spørgere har krav på forklaringer (og sjælesorg!), når der fremsættes påstande, der synes urime-

lige og uforståelige.

Principielt må en tekst, såfremt sproget overhovedet skal have mening som menneskeligt kommunikationsmiddel, tages for pålydende. Kun såfremt en særlig sagkyndig kan påvise, at et ord eller en sætning bør ændres eller omfortolkes, kan dette accepteres, og kun hvis man samtidig kan sandsynliggøre eller bevise rigtigheden af denne ændring. At overfortolke eller bortforklare en tekst efter forgodtbefindende eller ud fra ønsketænkning, så man næsten ender med at få den modsatte mening frem, er en utiladelig og værdiløs manipulation med sproget.

Katolske forældre savner meget en katolsk efterskole til børnene

Allerførst tak til pastor *Ebbe Simonsen*, fordi han har taget hul på den debat, der tilsyneladende ønskes om Magleås' fremtid.

I »katolsk orientering« nr. 11 blev nævnt, at det egentlig var mærkeligt, vi ikke allerede har en katolsk højskole. Er det nu også det? - og er det mon det rette tidspunkt nu at oprette en katolsk højskole? Det er nok de fleste bekendt, at der i øjeblikket er indgivet ansøgning om oprettelse af 44 nye højskoler (iflg. dagspressen først på sommeren). Selv om nok de færreste af disse har nogen rimelig chance for at få starttilladelse, og selv om en evt. katolsk ville kunne få det, hvad har man fra udvalgets side så tænkt sig, skolen særligt skulle kunne tilbyde kommende elever - ud over et katolsk miljø - for at sikre et tilstrækkeligt stort elevgrundlag?

Vi katolikker er jo ikke talrige nok til at kunne befolke en sådan højskole, og det var vel heller ikke meningen, men vil den kunne klare sig i konkurrencen med alle de andre skoler? - Og er faciliteterne på Magleås af en sådan standard, at dette vil kunne trække voksne elever til?

I øjeblikket sker der på nogle af de skoler, der er

tilsluttet De frie skoler (f.eks. på landbrugsskoler) en modernisering af elevværelserne, bestående i omdannelse af to-mandsværelser til enkeltmandsværelser, gerne med separate vaske- og toiletforhold, da man har erfaring for, at elever på 20-25 år og derover foretrækker dette.

Anderledes stiller det sig for de yngre elever, der besøger vores efterskoler, - de vil helst bo på dobbeltværelser. Og er det ikke også, når de helt unge er blevet konfirmeret eller trosbekræftet, at de har nemt ved at glide ud af det katolske fællesskab i sønene? Ofte er det tillige i denne periode, at de unge kan have trivselsproblemer i skolen og/eller i hjemmet.

For nogle er det da en god løsning at tage 8.-9. eller 10. skoleår på efterskole. Så står vi da som katolske forældre og mangler en katolsk efterskole, der kunne give de unge en positiv oplevelse af katolsk fællesskab og trosliv, samtidig med at de fik afsluttet deres skolegang. Derfor vil jeg godt tilslutte mig pastor *Simonsen*'s læserbrev uden dog at vide, om det i det nedsatte udvalgs øjne er en realistisk tanke.

Bodil Lykke Nielsen

Hvorledes kan brevskrivere tillade sig at bruge glosen »gud-inspireret« om befalinger til massedød og fuldbyrdede massedød? Man vil forhåbentlig ikke gentage »argumentationen«, at »Herrens veje er uransagelige« over for mennesker i 1984?

Mogens Reinhardt understreger sine påstande om det »udvalgte« folk med adskillige citater fra teksten. Jeg må sige, at jeg ikke forstår meningen. For det kan da vel ikke være Reinhardts hensigt at underbygge sine påstande ved en bevisførelse, hvor dét, der skulle bevises, samtidig indgår som element i bevisførelsens præmisser?

De tre brevskrivere omtaler det »udvalgte« folk, som drejede det sig om en ganske veldefineret og konkret størrelse. Som et »ejendomsfolk«, der er i »familie med chefen«, og som har »førstefødsret!« Hvad er et folk? Hvad forlanges af egenskaber for at høre til et bestemt folk? Da sagen synes at stå helt klar for brevskriverne, må jeg derfor bede dem give os en nøjere forklaring på de begreber, de anvender. Så vidt jeg kan se, må adskillelsen til samtlige andre mennesker enten ligge på et legemligt eller sjæleligt plan. Er det første tilfældet, så falder fænomenet helt oplagt ind under naturvidenskaberne. Det kan i så fald måles, vejes eller gøres til genstand for videnskabelig analyse.

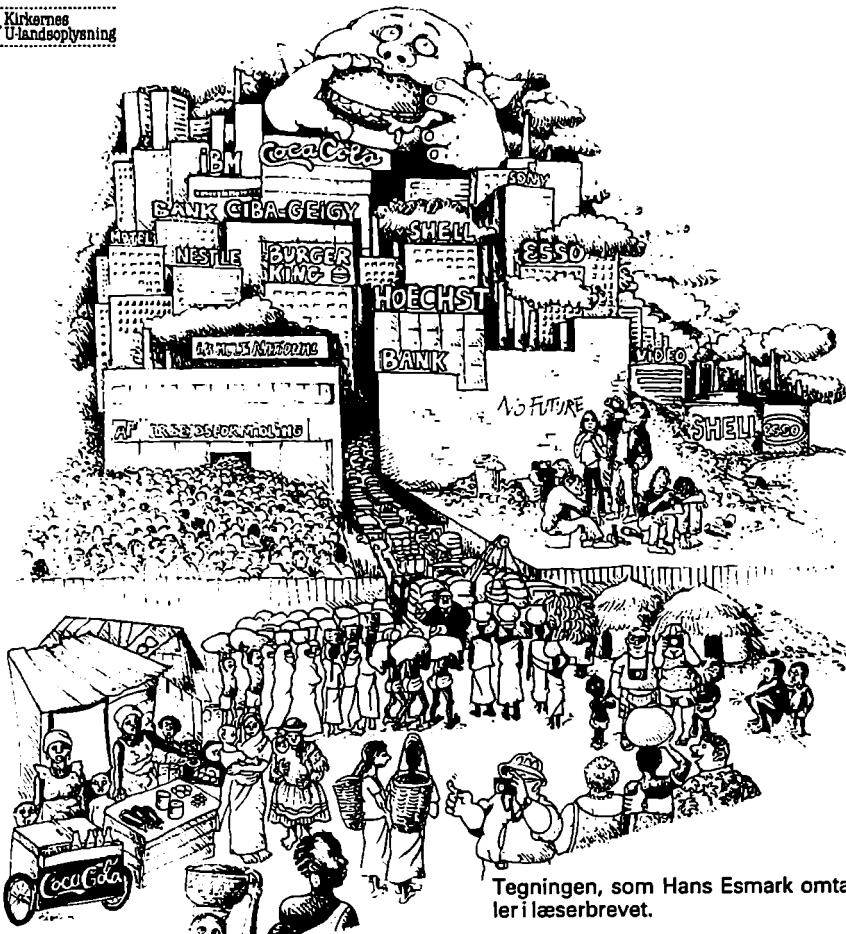
Mit spørgsmål: Hvilke konkrete egenskaber gør et menneske til jøde henholdsvis ikke-jøde? Herunder kan passende gøres rede for, hvordan man vil placere en halvjøde i denne konstellation. Beror tilhørsforholdet på et åndeligt fællesskab (hvad der selvfølgelig giver større spillerum for mystifikation) da beder jeg om en nærmere redegørelse herfor.

Jeg var ellers yderst tilfreds med *Franz Hoyos*'s besindige og fornuftige forklaring, men jeg forstår, at dette slet ikke er tilstrækkeligt.

Det er let at fremføre ukontrollerede påstande, men nu får de tre brevskrivere, sr. *Simone Springer*, *Mogens Reinhardt* og *Svend Messerschmidt* lejlighed til at råde bod herpå, og vi er efterhånden adskillige, der spændt venter på svarene.

Peter Maack

Kirkernes U-landsoplysning

Tegningen, som Hans Esmark omtaler i læserbrevet.

Hvad er det for et indhold i materialet til Kirkernes U-landsuge 1984?

For kort tid siden, modtog jeg som sikkert mange andre, materiale fra Kirkernes U-landsoplysning i anledning af Kirkernes U-landsuge 1984. Det er ikke første gang der udsendes »hjælpemidler« til afholdelse af u-landsuge med tilsvarende gudstjenester. Initiativet er godt og bør roses, for vi kan ikke ofte nok beskæftige os med de store problemer der findes rundt omkring, ikke mindst i u-landene. Men hvad er det dog for et indhold?

Aktivitetshæftet indleder med en tegning, som

vel skal forestille et angreb på alle firmaer, som arbejder i mange lande, og ordet »multinational« anvendes nærmest som skældsord i mange af heftets artikler. Specielt har man set sig vred på Coca-Cola, som angives at have bestilt lejermordene i Guatemala og har ladet »faglige arbejdere myrde«.

Man har også set sig gal på reklame, og så spørger man: »Ved du, at der bliver brugt flere penge på reklame i Danmark end den danske stat yder i u-landsbistand!« Aktivitetshæftets side 39 har en

tegning, som vel skal forestille USA: En fed mand med en fed cigar, som trækker i snorene til de fattige i u-landene og den enfoldige kone på indkøb.

Selv danskerens ferierejser får et skud for boven, idet side 50 siger: Når der er propfyldt på Mallorca med andre danskere, er der efterhånden flere og flere, som ikke lader sig nøje med billig spiritus, solskin og chancen for sex-eventyr! Jeg gad vide, om det også her er arbejdsgruppens erfaringer, der taler? For øvrigt har man glemt at nævne interrail i dette afsnit.

Det er i det hele taget en anstrengelse at komme igennem dette aktivitetshæfte, som angiver at henvende sig især til unge i alderen 13-19. Alt i den vestlige verden er tilsyneladende forkert. Vi skal ikke have reklamer (skal hverdagen være lige så trist som i østlandene, og hvad med de mange arbejdspladser?).

Vi skal søge at undgå at købe varer, som tilbydes af multinationale firmaer og i stedet købe »alternative varer« hos bl. a. Svanholm Kollektivet og andre kollektiver; (altså undgå at

Fortsættes næste side.

Kirkernes U-landsoplysning

Den fede mand med den fede cigar, som Hans Esmark heller ikke kan lide.

handle til fordel for de mange mennesker der er beskæftiget indenfor distribution af varer i Danmark - hvad med deres arbejdspladser?).

Vi skal arbejde for at forbruget - og dermed produktionen - omstilles til i stedet at dække »ægte menneskelige behov« (hvem bestemmer disse behov, og hvis det er en produktion, der endnu ikke er kommet i gang, så er her noget for nye initiativrige fabrikanter!). Ikke engang vores ferie bliver forbigået: »I stedet for at opstå badestrandens fluepapir, bør du gå på opdagelse...«.

Konklusionen efter at have gennemgået dette »aktivitetshæfte« er, at en gruppe sikkert velmenende mennesker synes, at de har svarene på alle verdens store spørgsmål. Disse svar kan naturligvis (demokratisk!) suppleres af den enkelte. Men hovedretningelinien er klar.

»Vores levevis i Vesten er rivende gal. Tænk bare, at staten ikke betaler mere i u-landshjælp! Ikke én eneste linie opfordrer den unge dansker til selv at yde efter evne. Ikke et ord om, at man f. eks. er parat til at betale en ekstra måneds skat til fordel for u-landene. Ikke et ord om at være parat til at betale for uddannelse af en jævnaldrende i et u-land. Du opfordres til at lave klistermærker og til at uddele listen om alternative varer til andre husstande. Men er der noget forslag om, hvad du kan gøre konkret sammen med din menighed (ud over klistermærker, salg af kaffe o.l.).

En u-landsuge er en god ting. Og aktivitetsheftet og -avisen har været en god hjælp til at finde ud af, hvordan man i hvert fald ikke skal gå frem. Begge dele arkiveres direkte i arkiv A (papirkurven). Jeg beklager!

Hans Esmark

En kommentar til finansloven

Papfigurer eller mennesker

Som katolikker har vi ofte en vis skræk for at blande os for meget i indre politiske spørgsmål. Peter Ryom forsøger med denne og et par efterfølgende artikler at gøre op med den traditionelle holdning og anlægge en kristen vurdering af aktuelle emner i dansk politik.

Forslaget til finanslov for 1985 er blevet fremlagt for offentligheden. Begivenheden har ikke affødt andre reaktioner, end at politikerne sædvanen tro har benyttet lejligheden til at smide verbale brosten i hovedet på hinanden. Det er vi efterhånden blevet så vant til, at ingen rigtig lægger mærke til det. Finansloven kan ikke vække den store ophidselse - men sådan burde det ikke være. Tværtimod er den endnu en gang - stærkt foruroligende.

Et par tal til eftertanke

Blandt finanslovens mange tal er der særlig grund til at hefte sig ved hjælpen til de underudviklede lande. Hertil er afset godt 4 milliarder kroner, og det

kan umiddelbart tage sig ud som et meget stort beløb. I forhold til for eksempel en almindelig families årsindtægt er det sandt nok en kæmpesum, men sammenholdt med budgettet for forsvarsministeriet på over 12 milliarder kroner er det ret beskedent.

Langt de fleste mennesker vil utvivlsomt være af den opfattelse, at udgifterne til militæret er inderligt overflødige, men at de internationale forhold desværre tvinger os til at opretholde et forsvar for at bevare den magtbalance i verden, der kaldes fred. Langt bedre ville det naturligvis være, hvis vi kunne sende over 16 milliarder til de underudviklede lande, til de tørkeramte områder og til de fattigste befolkningsgrupper rundt om i verden.

Men det kan vi ikke. Og vi trøster os med, at forsvaret medvirker til at bevare freden i hvert fald på vore breddegrader. Der er ingen reel trussel om en væbnet konflikt i denne del af verden. Hertil kommer, at forsvaret jo i virkeligheden er uskadeligt: vi bruger ikke kanoerne til at skyde på vore medmennesker, bomberne og raketterne bliver overhovedet ikke fyret af. Soldaterne retter kun deres våben imod skydeskiver af pap.

Under disse trøstende omstændigheder er offentliggørelsen af finansloven og udsigten til, at vi skal bruge 12 milliarder kroner til forsvaret ikke noget, der kan hensætte befolkningen i oprørstemning.

Tavse våben

Spørgsmålet er dog, om den stiltiende og påtvungne godkendelse af forsvaret ikke er forkert - ja ligefrem skadelig. Sandheden er nemlig, at vi - uden at der overhovedet bliver løsnet ét skud - medvirker til millioner af medmenneskers lidelse og død.

De penge, der nu skal anvendes til militæret, kan ifølge sagens natur ikke også bruges til andre formål. Det er besluttet, at de skal anvendes til forsvaret, og derfor kan de ikke blive sendt til udviklingslandene. Opretholdelsen af forsvaret er med andre ord årsag til, at vi afskærer medmennesker fra at få del i denne verdens goder. I stedet for at give dem det, der er nødvendigt til livets opretholdelse, finder vi det påkrævet at bruge enorme summer til våben.

Med andre ord: kanoerne, bomberne, raketterne og kampflyene end ikke behøver blive brugt efter hensigten for at slå andre mennesker ihjel. Det er tilstrækkeligt at have dem stående og at betale til deres vedligeholdelse. Så sørger naturen for resten. (Det samme gør sig naturligvis gældende for luksusgenstande og andre ting, vi strengt taget ikke har brug for).

Pacem in Terris

Offentliggørelsen af finansloven burde være en anledning for os til at

overveje, om vi for alvor vil være med til at opretholde millioner af menneskers nød og elendighed, eller om vi skal gøre en aktiv indsats for at give dem en anstændig tilværelse.

I rundskrivelsen »Fred på jorden« fra 1963 skrev pave Johannes XXIII blandt andet: »En vældig opgave hviler i dag på alle mennesker af god vilje: den at skabe samfundsforhold, der bygger på sandheden, retfærdigheden, kærligheden og friheden (...) Det er den ædleste opgave, som kan tænkes, fordi den består i at skabe en virkelig fred, baseret på den orden, som Gud har fastsat«. (Norsk overs., s. 61).

Disse ord har naturligvis stadig gyldighed, men spørgsmålet er, om vi er lige så magtesløse over for oprustningen som de papfigurer, der er skydeskiver på øvelsesterrænerne, eller om vi er mennesker med ansvar og medbestemmelse.

Peter Ryom

Af Peter Ryom

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

Til nedenstående læserbrev om den tidligere Graveshoved Ungdomsskole har vi modtaget dette fotografi af ungdomsskolens årgang 1960-61. Forhåbentlig vil det vække gode minder hos dem, der kan genkende sig selv og kammeraterne.

Magleås - et ideelt sted til katolsk ungdomsskole

I anledning af artiklen i »katolsk orientering« nr. 12 af 15. august vedrørende Graveshoved Ungdomsskole og en eventuel ungdomsskole på Magleås, vil jeg gerne på det varmeste anbefale en sådan.

Jeg var selv elev på Graveshoved i 1960-62. Jeg var meget glad for dette ophold, hvor vi lærte en masse, og i mellemtiden kunne vi så finde ud af, hvad vi kunne tænke os bagefter.

Jeg har været på Mage-

lås, og jeg synes, det er et ideelt sted for en katolsk ungdomsskole.

Skoleåret, der startede i september, varede i 9 måneder. Vi var ca. 100 elever.

Lise-Lotte Wesch f. Færnø Sørensen

Tips fra Niels Steensens Bibliotek

Et udvalg af nye bøger fra 80'erne

Arrupe, Pedro
Troværdigt vittnesbörd, 1982

Cavallin, Lars
Katolska kyrkan i världen av i dag, 1981

Frans av Assisi
Skrifter, Oslo, 1982

Furlong, Monica
Merton a biography, 1980

Holmes J. Derek
The Papacy in the modern world, 1981

Johnson, Paul
Pope John Paul II and the Catholic restoration, 1982

Kasper, Walter
Introduktion till den kristna tron, 1981

Kelly, George A.
The battle for the American Church, 1981

Lange, Martin
Christenverfolgung in Südamerika, 1980
Olav - konge og helgen, Oslo 1981

Rieber-Mohn, H.
Sten på sten. Fem blikk på Sigrid Undset, 1982

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9
1616 København V

Provinsboere bedes bestille gennem deres lokale bibliotek.

Vietnam - Vietnam

Mindefesten for de vietnamesiske martyrer fejret for anden gang i Danmark

Horsens var værtsby lørdag den 18. august for »mindefesten for de vietnamesiske martyrer«, der i år fejredes for anden gang i Danmark. Omkring 800 vietnamesiske katolikker fra hele landet samledes på Horsens sportsplads til højtideligheden sammen med horsensianere og den katolske menighed. Mindefesten fejres for at holde martyrerne i minde og betydning i hævd. Mere end 130.000 katolikker henrettedes i Vietnam mellem det 15. og 20. århundrede under de store kristenforfølgelser i det fjerne østen. Festens hovedanliggende er dog ikke at beklage en ond fortid, men at fejre samhørigheden og fællesskabet i troen, sagde formanden for den katolske Fællesforening for vietnamesere i Danmark, Phung Vo, i sin velkomsttale.

Ømtræf 1984

Henved et par hundrede unge havde taget teltet på nakken og var draget til Midtjylland i weekenden d. 18., 19. og 20. august.

Omkring midnat fredag var teltene så forholdsvis beboelige, at deres indvånere kunne begive sig til aftenandagt, hvor arrangørerne, *Carsten Rathlev* og *Christian Dalsgaard Larsen* på sædvanlig munter vis bød velkommen til det andet Ømtræf.

Det blev startskuddet til en hyggeweekend, der opfyldte sit formål: at give mulighed for at møde gamle og nye venner.

Som for to år siden var der lørdag eftermiddag interessegrupper. Her blev der arbejdet seriøst med

korsang, smykkefremstilling, musik, drama, scene- og bål-pladsfremstilling og tema.

Både musikgruppen og dramagruppen nåede så langt at de kune være med til at skabe fest i gaden lørdag aften, bl. a. på den nylig fremstillede scene.

Temagrupper var noget nyt i forhold til det første Ømtræf. Den blev en succes takket være et meget engageret og engagerende foredrag af læge *Ursula Friedrich* fra Århus. Hun gav virkelig nogle nye vinkler på de moralske problemer, der er i forbindelse med fosterdiagnostik (bestemmelse af arvelige sygdomme hos fostre).

De praktiske proble-

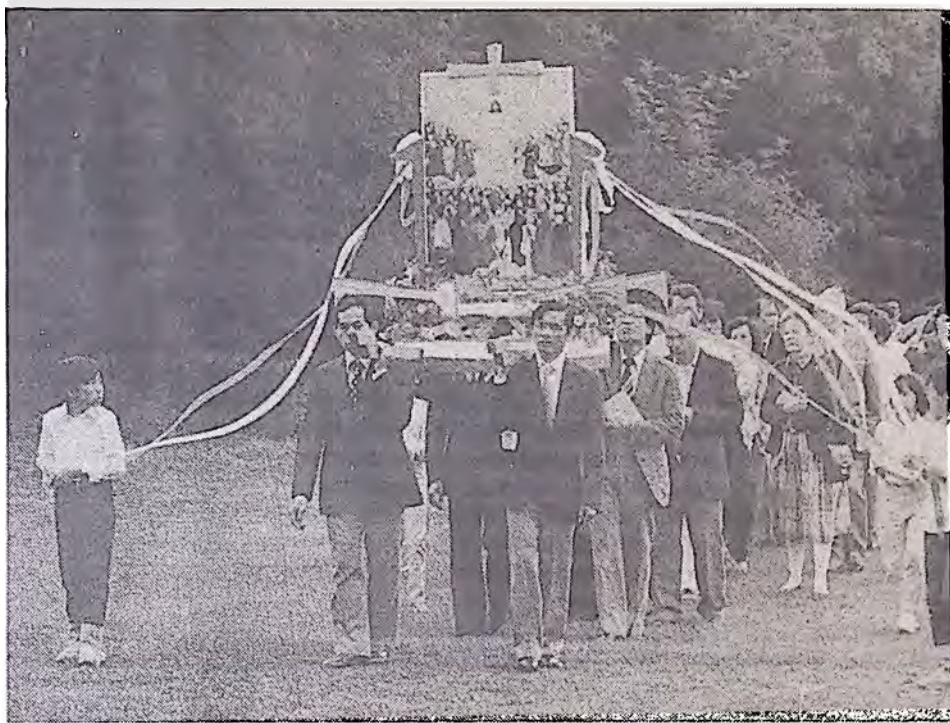
mer, der er ved så stort et arrangement, blev tacklet endnu mere elegant end i 1982, og her tænker jeg specielt på »affodringen«, som køkkenholdet virkelig havde check på – og minsandten om de ikke gad at stå i 8 timer og stege hele grise til lørdag aften!

Ømtræf tegner til at blive en fast tradition, og det er meget passende at afholde det hvert andet år. Til dem, der savnede de store udsving på træffet, er nok kun at sige, at dels er det ikke nødvendigvis en fordel, og dels er det på et træf i endnu højere grad end på andre arrangementer op til deltagerne selv at skabe udsvingene.

Jakob Dalsgaard Larsen

Billederne fra Øm-træffet er øverst opbrud fra messen, og herover dramatisk udfoldelse på friluftsscenen. Til højre et godt udtryk for den nærkontakt, der holdt sig helt til afrejsen!

Den indledende procession med mindealteret for martyrene, flag og vimpler.

Blandt de mange gæster ved martyrerne's fest var borgmester *Holger Sørensen*, viceborgmester *Erling Jensen*, *René Albeck* fra Flygtningehjælpen, *Ellen Marie Lebahn*, formand for pastoratrådet, *Annelise Timmermann* fra Caritas Danmark og generalvikar *Lars Messerschmidt*.

Borgmester *Holger Sørensen* bød velkommen på Horsens kommunes vegne, og sagde, at det både var ham en ære og pligt at byde velkommen. Han glædede sig over, at vietnameserne holder sammen og værner om deres værdier og traditioner i Danmark.

Velviljen mod vietnameserne fra borgmesteren og Horsens kommune har altid præget Horsens, kommenterede *René Albeck*. »Lige fra begyndelsen med flygtninge-centret Bråskovgård ved Juelsminde har flygtningehjælpen og kommunen haft et glimrende samarbejde«, sagde han.

Dette kom til konkret udtryk på mindedagen i Horsens: kommunen stillede sportsplads, scene til alterpodiet, højtaleranlæg, flagstænger m. v.

vederlagsfrit til rådighed.

Phung Vo var imponeret over kommunens indsats. I øvrigt deltog borgmester *Holger Sørensen* i festlighederne, til trods for at det var hans første feriedag, fortalte Phung Vo. Dansk Flygtningehjælp hjalp også med arrangementet, men afgørende var vietnamesernes egen indsats og gå-på-mod i det hele taget, understregede sognepræst *Josef Reymen* og *René Albeck*.

Procession og andagt

Højtideligheden formede sig om formiddagen som en stor ceremoni i det lunefulde danske sommervejr, der dog på ingen måde lagde en dæmper på gensynsglæden. En lang procession med mindealter og korsvejsstationer, flag, vimpler, ceremoniel tromme og gong-gong, snoede sig om fodboldbanen på sportspladsen, fra mål til mål med litanier sunget på vietnamesisk.

Kammeratskab og problemer

Mien-Dang-Ngoc fortæller om hverdagen som vietnameser i Danmark. »Det er

vanskeligt mange gange.

Det danske sprog er meget svært, og det gør, at det ikke er let at finde kammerater blandt danskerne. Men vi vietnamesere oplever Danmark som et godt land – i andre lande får flygtninge ikke samme hjælp som her. Men på grund af sprogvanskelighederne kan vi ofte føle os alene – derfor er en festdag som denne af meget stor betydning for os alle. Vi savner vort hjemland og vore familier, og derfor er det meget

Blandt gæsterne ses midt i billedet

Det vietnamesiske sangkor på tribunen bidrog særlig til den festlige stemning.

ger en vigtig rolle i vietnamesernes sammenkomster. Sange, kendte fra hjemlandet fremkalder fjerne blikke og intense lyttende miner.

I sin prædiken fremhævede generalvikar Lars Messerschmidt bl. a., at fællesskabet i troen er oplevelsen af Guds grænseløse kærlighed. Bag alterpodiet stod: »Mau tu dao la - har giong duc tin«, Martyrernes blod - kirkens såsød. »Martyrerne er hos Gud«, sagde Lars Messerschmidt, »og vi er i Horsens. Men fællesskabet er ikke delt. Gud er også her iblandt os. Derfor må vi lære af martyrernes vidnesbyrd for at vise verden, hvem Jesus er. Vi er alle pilgrimme på jorden, danskere og vietnamesere, der på denne måde, sammen med martyrerne, er kaldet til at være sædekorn, der bærer frugt. Vi må, danskere og vietnamesere, være symboler for Guds rige, hans udelte og grænseløse kærlighed, i et ægte kristent fællesskab.«

Tak til alle
Festmessen og dagen sluttede med sangene »Vietnam - Vietnam« og »Der er et yndigt land«, mens det vietnamesiske og det danske flag blev taget ned. Formand Phung Vo rettede en tak til alle medvirkende ved den vellykkede fest. Phung Vo har det ønske, at festen næste år igen kan afholdes i Horsens, og at de jyske og fynske menigheder slutter op omkring dagen, således at den bliver en virkelig vietnamesisk/dansk festdag med mange danske deltagere, som valfarterne til Øm og Åsebakken og kirkedagene på Ledreborg.

Et andet velkendt problem for alle flygtningegrupper i Danmark er arbejdsløsheden - arbejdsløshed skaber yderligere et tomrum i hverdagen og svækker ofte kontaktmulighederne med det danske samfundsliv, tilføjer René Albeck. Efter formiddagens procession var der frokost og korsang. Korsangen indta-

At meditere Bibelen

Af Grethe Livbjerg

»Far ta'r ned så tung en bog/med Gud han hvisker sammen...« synger Jeppe Åkjær i en sang, der skildrer dagliglivet i hans barndom. Guds ord og hverdagen i skøn forening: Vores danske kristne arv.

Når jeg mindes dagligstuen i mit barndomshjem, dukker straks billedet frem af hele familien samlet og far der læste op af Bibelen og bad. Hver dag - lige så sikkert og ufravigeligt som at middagsmaden kom på bordet hver dag. Om aftenen sad ofte en af de voksne og læste i Bibelen og da med en anden bog ved siden af, én fra den lange række ens bøger i bogreolen: Bibel- fortolkning.

Og var der gæster - hvad der i erindringerne »altid« var - sluttede aftenen med nogle vers fra Bibelen, bøn og sang.

»Hvor kunne du altså sagtens«, siger mine børnebørn, når de hører om min barndom på landet. Dyr og masser af plads at lege på er alle bybørns drøm. Men allermest »sagtens« kunne jeg, fordi jeg voksede op med Guds Ord som dagligt brød.

Ved starten på konfir-mationsforberedelsen besluttede den 13-årige at læse Bibelen inden konfir-mationen. Man måtte dog vide, hvad man sagde ja til.

Ingen af de voksne vidste om min læsning. Der var jo også en god portion frigørelsestrang i den: Ikke længere nøjes med at høre en voksen læse, men selv læse. Ikke

længere nøjes med at kende de afsnit de voksne bestemte skulle læses, men det hele.

Hvor fik jeg mange chok! Al anden tilgængelig litteratur var kemisk ren for sex - men Det gamle Testamente havde ingen tænkt på at censurere. Mon de voksne egentlig vidste, hvad jeg nu sad og læste?

Mange, lange, kedelige kapitler satte stædigheden på prøve.

Mange problemer opstod, og jeg søgte at løse dem ved i smug at ty til Bibelfortolkningen - og foreløbig fik jeg dem alle løst, for første bind begyndte med: »Modtag Ordets gaver, så kan du bære Ordets gåder«. Med barnlig skrift står de ord på titelbladet i min første Bibel.

Men vel ankommen til Salmerne ændredes alt. Til daglig lektielæsning hørte at lære danske digte udenad. Salmerne var også digte, og dog så anderledes:

Vers, der klingede - vers som det bare var skønt at læse om og om igen.

Vers, der udtrykte kærlighed til naturen - og som blev læst midt i den.

Vers, der passede til pubertetens humørsvingninger: Fra det dybe... og: Pris hans navn under dans.

Ord, der var kendte - og ord, der var ukendte, men som på mærkelig måde svarede til følelser, der endnu ikke var identificerede.

At læse Salmerne gjorde bare godt.

Og Esajas! »Frygt ikke, jeg genløser dig, jeg kalder dig ved navn, du er min«. Grundtryghed ville psykologer i dag kalde den følelse de ord skabte.

Først mange år senere kom der fine etiketter på det, som langsomt vokser frem i daglig omgang med Bibelen: bibelbetragtning - lectio divina - meditation - kontemplation. Og først i konvertittens møde med kirkens bønstradition begyndte brikkerne for alvor at falde på plads.

»Hun har nu nok været lidt sær«, vil nogen måske tænke. Men så var jeg i det mindste ikke ene om at være sær. Vi var en stor flok 13-18 årige, som regelmæssigt mødtes til bibeltimer - forøvrigt var det samme flok, der sammen igennem trænedes aften efter aften på boldbanen.

Naturligvis syntes mange i det lille samfund, at vi var »anderledes«. Men er det ikke normalt for en kristen at være anderledes? »Døbte mennesker er også i dag forpligtede til at være »anderledes« i kraft af deres dåb« (Biskop Martensen: Dåb og Kristenliv, s. 44).

Bibellæsning er en del af dette anderledes liv - men også vejen til det.

Bibelstudium - efter hver enkelts forudsætning - er noget centralt i den kristnes liv, for »uvidenhed om Skriften er uvidenhed om Kristus«, siger koncilet med et citat af den hl. Hieronimus. (Om Guds Åbenbaring kap. 6,25).

Men bibelstudium kan

let blive en blot intellektuel affære, uden kontakt med det konkrete liv. Derfor anbefaler koncilet også at meditere Skriften.

Den, som har haft sine første køretimer og som har læst sin teori, må hele tiden tænke: Så, nu skal jeg koble ud, nu skal jeg skifte gear. .... og i en kritisk situation slår kørefærdigheden ikke til. Først når man reagerer pr. rygmær, kan man køre bil.

Den, som kun har et intellektuelt forhold til Guds ord, vil ikke spontant handle efter det. Bibelmeditationens mål er, at Guds ord bliver optaget i os, så vi »pr. rygmær« handler efter lovene i det »anderledes« liv.

Ustandselt er vi udsat for syns- og lydbombardementer, hvis mål er at programmere os til at handle ud fra et kapitalistisk forbrugersamfunds love, hvor menneskets ægte behov og værdier karreres i reklameøjemed. Som én fra en diktaturstat udtrykte det: »Der er den forskel mellem jer og os, at I ikke ved, at I er udsat for hjernevask, mens vi ved det.«

Jo mere samfundet fjerner sig fra en kristen grundholdning, jo mere må den kristne have mod og kraft til at være anderledes - jo større plads må bibelmeditation have i vores liv.

Hvordan? - Det vil de følgende små indlæg handle om.

vigtigt, at vi og danskerne kommer sammen og danner fællesskab«.

Korsang og messe

Et andet velkendt problem for alle flygtningegrupper i Danmark er arbejdsløsheden - arbejdsløshed skaber yderligere et tomrum i hverdagen og svækker ofte kontaktmulighederne med det danske samfundsliv, tilføjer René Albeck. Efter formiddagens procession var der frokost og korsang. Korsangen indta-

mester Holger Sørensen, Horsens.

Bernhard Stretch

Benyt allerede nu den nye 10-års kontrakt til kirkebidrag!

Erklæring om årlig ydelse til
DET ROMERSK-KATOLSKE TROSSAMFUND
(Ansgarstiftelsen)

Forpligtelseserklæring

(i henhold til ligningslovens §14, stk. 2)

Undertegnede _____

Adresse _____

der er bekendt med omstående »Vejledning vedr. skattefradrag iflg. forpligtelseserklæring«, forpligter sig herved til i 10 år, dog højst så længe jeg lever, i årligt bidrag til

Det romersk-katolske trossamfund (Ansgarstiftelsen) enten

at udrede et beløb, der svarer til _____ procent af min skattepligtige almindelige indkomst. Beløbet beregnes på grundlag af sidste års skattepligtige almindelige indkomst.

eller
at betale et fast årligt beløb på kr. _____

Såfremt fradragsretten som følge af ændringer af gældende regler bortfalder, ophører nærværende forpligtelse med udgangen af det pågældende skatteår.

Nærværende erklæring underskrives i tre eksemplarer, som sendes til Ansgarstiftelsen.

Ansgarstiftelsen vil derefter tilføje sin underskrift og returnere de 2 eksemplarer til den forpligtede.

Dato: _____

Den forpligtedes underskrift

Ansgarstiftelsens underskrift

Ansgarstiftelsen har netop fået trykt en ny forpligtelseserklæring, den såkaldte 10 årskontrakt, hvor man med skattefordel kan fratække hele det indbetalte kirkebidrag.

Der er jo som bekendt to måder, hvorpå man kan være med i kirkebidragsordningen. Den mest benyttede er det almindelige gavefradrag, hvor kirkebidrag og gaver til velgørende formål kan fratækkes, dog maksimalt med 1000 kr. Den anden måde at være med i den solidariske kirkebidragsordning er, at man underskriver en forpligtelseserklæring, som er bindende i 10 år med enten et fast beløb eller en fast procentsats af den skattepligtige indkomst. Med denne ordning kan man fratække hele det indbetalte beløb, og herudover kan det almindelige gavefradrag på 1300 kr. benyttes.

På bagsiden af den nye forpligtelseserklæring, er

der en vejledning, hvoraf det bl.a. fremgår, at alle myndige personer kan oprette en sådan forpligtelseserklæring til Ansgarstiftelsen. Skattevæsenet forlanger, at beregningsgrundlaget skal dokumenteres over for Ansgarstiftelsen, som herefter udsteder kvittering for det fradragsberettigede beløb. Dokumentation for skattepligtig almindelig indkomst sker ved forevisning af slutopgørelsen. Den procentvise ydelse beregnes af den skattepligtige indkomst fra året før.

Hele det fradragsberettigede beløb skal være indbetalt inden årets udgang. De kan således allerede i år nå at tegne en forpligtelseserklæring og drage nytte af fradraget på selvangivelsen for 1984. 10-årskontrakten kan rekvireres på Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 K, Tlf. 01-11 60 80, hvor De også kan indhente yderligere oplysninger.

kk

Mariasøster Astrid

Tak for sr. Astrid's gode indsats

Mariasøster Astrid fra Skt. Knuds menighed i Svendborg er død. Efter flere års streng sygdom er hun gået bort.

Søster Astrid kom tidligt ind i menighedsrådet, har været med til at oprette og oparbejde »Kontaktgruppen« her i

sognet. Hun har gjort et umådeligt dygtigt arbejde, ganske særligt mellem de ældre og syge.

Hun nåede, i sin iver for og lyst til at glæde andre, også ud til ikke-katolikker. Der var næsten altid fuldt hus ved sammenkomsterne for gruppen. Hun har været med til at arrangere nogle strålende ture til stor glæde for deltagerne.

Hendes frimodighed var smittende. Hun havde en fantastisk evne til at skaffe penge, når der var noget, vi skulle samle ind til. Hun var både djærv og bramfri. Krodatteren fra Belgien kendte til, hvordan man kan glæde og opmuntre mennesker af alle slags.

Vi er mange, der takker for søster Astrids gode indsats. Tak også til alle søstre for deres forbøn for og medleven i menighedslivet. Det er en stor støtte at have en sådan stab i et sogn. Vi vil savne søster Astrid i deres midte.

Ære være hendes minde.

Rigmor Holt

Thomas vil blive savnet i DUK

Danmarks Unge Katolikkers hovedbestyrelse samledes for første gang efter sommerferien og efter Thomas Rosenkilde's død til hovedbestyrelsesmøde i Vejle 24. til 26. juni 1984. Hovedbestyrelsen udtaler:

Thomas Rosenkilde Pedersen's pludselige død kom overraskende og chokerende for alle, der havde haft kontakt med ham indenfor DUK.

Vi var i hovedbestyrelsen glade for at samarbejde med ham. Thomas viste speciel interesse for DUK's tunge økonomi, ligesom nye lejrfomer, samarbejdet indenfor DUK og kontakten til vore omgivelser havde hans interesse.

Thomas var en engageret og utraditionel medarbejder, der ikke tog noget for givet. Tværtimod stræbte han mod fornyelse og forandring, og hans

Thomas Rosenkilde Pedersen

arbejde og indstilling til opgaverne og problemerne indenfor DUK var pågående og ærlig.

Thomas vil både som person og som medarbejder blive savnet.

DUK's hovedbestyrelse

Tusind tak for hjælpen

Den katolske fællesforening for vietnamesere i Danmark siger tusind tak til lokalforeningerne, Horsens menighed, Horsens kommune og de mange enkeltpersoner for den store indsats i forbindelse med Mindefesten for de 117 martyrer i Horsens den 18. juni.

På foreningens vegne
Phung Vo, formand

Radio- og tv-nyt

ved John Lundorf

Assisikor i Korklang

I slutningen af august besøgte koret »I Cantori d'Assisi« Danmark. Koret gav koncerter i Tivolis Koncertsal, en række store københavnske kirker og i den katolske Sankt Knuds Kirke i Svendborg - digteren Johannes Jørgensen var jo æresborger i Assisi og i Svendborg. I Cantori d'Assisi blev stiftet i 1960. Under ledelse af franciskannerpater Evangelista Nicolini har det vundet internationalt ry og turneret i mange lande med et repertoire, der spænder fra

John Lundorf redigerer Radio og TV-nyt

gregoriansk sang over madrigaler og motetter fra renaissance til moderne kompositioner.

Fra koncerten i Tivoli den 26. august har Danmarks Radio optaget en afdeling italiensk kormusik fra før og nu til udsendelse i tirsdagsrubrikken »Korklang« den 18. september kl. 23.10 på P2.

Ved Dagens Begyndelse

I ugen 17.-21. september fortæller sognepræst i Folkekirken Svend Åge Nielsen fra Toreby på Lolland om FN. Det er jo ugen, hvor FN's generalforsamling åbner i New York. Svend Åge Nielsen var medlem af den danske FN-delegation ved sidste års generalforsamling. Han vil fortælle os, hvordan mange af FN's symboler og mange af de forhåbninger, som er knyttet til FN, har deres rod og dybeste betydning i vor kulturs grundskrift - Bibelen.

I ugen 24.-28. september kommer skuespilleren

Martin Hansen til mikrofonen og læser fra Markus-evangeliet i Anna Sophie og Paul Seidelins oversættelse. Ved Dagens Begyndelse sendes mandag-fredag kl. 6.55 og kl. 9.00.

Præmie-konkurrence »Ung Radio«

Som et led i Teater- og Litteraturafdelingens »produktudvikling« lancerer DR fra efteråret 1984 et nyt tilbud, specielt til de unge og yngre lyttere: Ung Radio - radiodramatik for dem mellem 12 og 18 år.

For at skaffe de rigtige spil frem - de står ikke på hylderne noget steds - udskriver Danmarks Radio en konkurrence om de bedste manuskripter for unge. Manuskripterne kan enten indsendes på god gammeldags vis i skreven stand - eller på kassettebånd af en varighed på 30-35 minutter.

De unge i dag er vokset op med helt andre medietilbud end den forri-

ge generation, og med et ganske andet lydbillede. Datamater, bib-bob-spil, fjernsyn, tegneserier, rock o.s.v. indgår som en naturlig del af hverdagen, og er med til at skabe behovet for en anden form for radiodramatik »Ung Radio«.

Det kunne være, at også nogle af k.o.'s læsere vil prøve lykken i Teater- og Litteraturafdelingens Ung-Radio-Konkurrence.

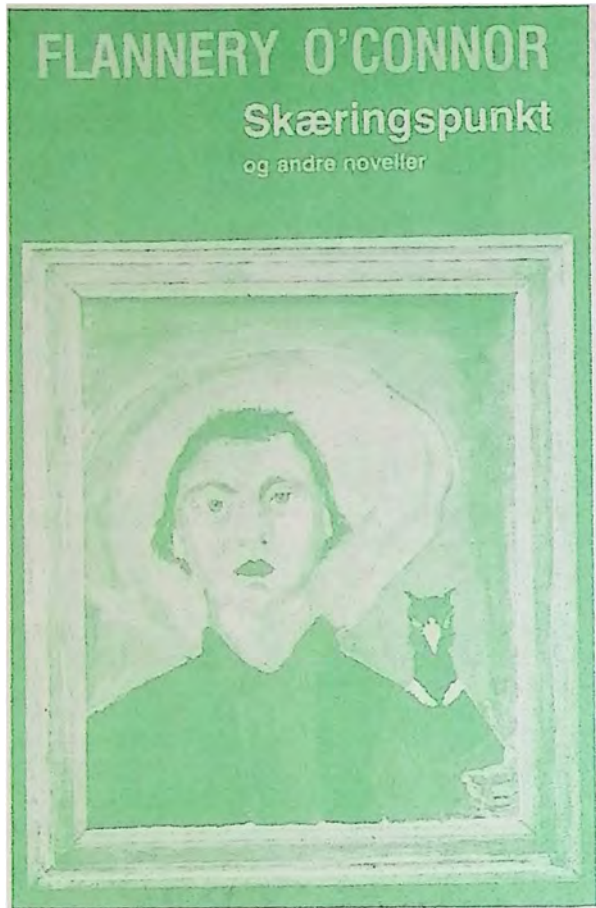
Korklang - et nyt program

Korklang er titlen på en ny ugentlig rubrik for korvenner. Musikken i den vil strække sig lige fra den gregorianske kirkesang over kormusik af renaissance og barokkens mestre og videre via romantikkens mange korværker frem til vor egen tid, hvor interessen for at synge i kor jo er større end nogensinde, og hvor også komponisterne er travlt optaget af at skrive netop for kor.

John S. Lundorf

En udgivelse af høj kvalitet fra Katolsk Forlag

Flannery O'Connor: *Skæringspunkt og andre noveller*, Katolsk Forlag, København 1984, kr. 110.

Et skæringspunkt for Katolsk Forlag! Tillykke med en udgivelse af høj kvalitet, med en bog, der er katolsk i ordets bredeste forstand: man har vovet sig ud i det skønlitterære, og det med en novellesamling, der henvender sig til alle, troende og ikke-troende, skrevet af en amerikansk sydstatsforfatterinde, som ville være 59 år nu, havde hun levet så længe. Den 3. august i år var det 20 år siden at en årelag sygdom gjorde det af med hende; men allerede nu er der vokset et anseligt bibliotek af bøger og artikler op om hendes værk. Lad os slå det fast med det samme: hun vil nemt blive en af vort århundredes få store forfattere, som var overbeviste katolikker!

35 professorer om O'Connor

Hvor stort og universelt hendes værk er viser et hurtigt glimt hen over de mange skoler og opfatterser, der har prøvet at spænde hendes værk for deres vogn. Man ser det i de mange bidrag, der årligt bliver offentliggjort i

en litterær skriftserie, der kun beskæftiger sig med Flannery O'Connor. Man kan også nævne de konferencer, der hvert år afholdes om hendes forfatterskab. I august i år var 35 professorer fra ni forskellige lande samlet på Sandbjerg Gods ved Sønderborg. En bred vifte af tilgangsmåder til hendes værk blev her præsenteret: nogle lovpriste hendes storslåede sproglige kunnen, andre kunne lide hendes vid og humor; andre diskuterede det groteske i hendes figurer; hun blev beskrevet som socialkritiker, som psykologisk forfatter, som kærlighedens forkæmper, som teolog og endelig som dybtengageret katolsk troende.

Kan et forfatterskab, der ikke omfatter andet end to romaner – de findes ikke på dansk endnu –, to novellesamlinger og en samling af foredrag virkelig holde til alt det? Nu har vi hendes anden novellesamling på dansk. Lad os tage den i hånden og se – helst selv, for en anmeldelse kan kun vise små glimt.

Titelfortællingen

Titelfortællingen – originaltitlen »Everything that Rises Must Converge» er taget fra Teilhard de Chardin, som Flannery O'Connor

havde studeret indgående og forstået som en kongenial videnskabsmand – viser på overfladen konflikten mellem en selvretfærdig søn og hans ligeså selvoptaget nedladende mor, som i fin hat går på slankekur i KFUM. – Hatten og dens konsekvenser sørger i øvrigt fint for at holde læserens smilbånd i form! – Prøv at høre, hvor de kan:

»I den forstyrrede verden, vi lever i«, sagde hun, »er det et helt under at vi stadig kan finde noget at glæde sig os over. Der er minsandten vendt op og ned på alting.« Julian sukkede.

»Selvfølgelig,« sagde hun, »når bare man ikke glemmer, hvem man er, kan man færdes overalt.« Det sagde hun, hver gang han fulgte hende ind til slankekurset. »De fleste af dem på holdet er ikke folk af vores slags,« sagde hun, »men jeg kan være venlig over for alle. Jeg ved, hvem jeg er.«

»De vil blæse på din nedladende elskværdighed,« sagde Julian brutalt. »Alt det med at vide, hvem man er, duer kun i én generation. Du har ikke for fem øre begreb om, hvor du står nu, og hvem du er.«

Hun standsede op og lod sine øjne lyne mod ham. »Jeg ved sandt for dyden nok, hvem jeg er,« sagde hun, »og hvis du ikke ved, hvem du er, så skammer jeg mig over dig.«

Gennem en chokoplevelse føres moderen til selverkendelse og ved et blik på hendes forandrede ansigt får også sønnen indblik i skyldens og sorgens verden.

Greenleaf

I »Greenleaf« er det igen en mor, der har slidt og slæbt for sine børn og sin gård. Og hun véd, hvor god hun er mod alle, og heri er hun så forbløndet, at hun ikke kan se noget godt i andre. Først da hun er blevet stangt af en tyr, erkender hun sit sande jeg: »Hun blev ved med at stirre ud i luften, men hele scenariet foran hende havde forandret sig – skovbrynet var et mørkt sår i en verden, der kun var himmel – og hun så ud som én,

der pludselig har fået synet igen, men som bliver blændet af dagslyset.«

Asbury i »Den Vedvarende Kulde« er en selvretfærdig søn, forfatter og forhærdet i sin blinde hengivenhed til kunsten. Han ligger for døden og for at pirre sin mor beder han om en katolsk præst. Familien er ikke katolsk, men moderen følger sig. Præsten præsenterer sig som »Jeg er Father Finn – fra Skærsilden.« Asbury vil bare drive sit overlegne spil med ham:

»Jeg kunne godt lide at vide, hvad De syne som Joyce, Father?«

Præsten hankede op i stolen og rykkede nærmere. »De bliver nødt til at tale meget højt,« sagde han: »Blind på det ene øje og døv på det ene øre.«

»Hvad synes De om Joyce?« sagde Asbury højere.

»Joyce? Joyce hvaffor noget?«

»James Joyce,« sagde Asbury og lo.

Præsen viftede med sin mægtige hånd i luften, som om han var generet af myg. »Jeg har ikke truffet ham,« sagde han.

»Nå, be'r De Deres morgen- og aftenbøn?«

Men også Asbury bliver i sin dødstime ramt af nådens hellige ånd!

I »Et godt og trygt hjem« tager en altid velgørende mor sig af en »falden« pige til stor fortræd for sønnen Thomas, der vil have hjemmet for sig selv. Tilskyndet af sin afdøde fars åndelige stemme skyder han til sidst – ved et uheld – moderen, der beskyttende var trådt foran pigen. Den tililende sherif har en hurtig, men helt forkert forklaring på hændelsesforløbet parat: »Hen over liget var moderen og pigebarnet på nippet til at synke sammen i hinandens arme.«

De lamme skal komme først ind

»De lamme skal komme først ind« går i rette med den social-engagerede »hyrde« Sheppards totalt forfejlede hjælpsomhed over for det halte afskum Rufus Johnson. I alt det arbejde, som er ment ærligt nok, glemmer Shepard omsorgen for sin søn

Norton. Sheppard, selv oplyst ikke-troende, er i virkeligheden den, der har brug for hjælp, men han nægter at tage imod den, især ikke fra så ussel et menneske som Rufus Johnson. Men også Shepard bliver gennemstunget af nådens sværd.

Novellesamlingen afsluttes med tre fortællinger, alle skrevet i O'Connors sidste leveår. I »Åbenbaringen« ser vi den rige Mrs. Turpi i en lægekonsultation – hvor læseren kan hente en masse morsomt, – blive ramt i øjet af en bog, som en ung og hæsleg medpatient, Mary Grace – Nådens Maris – kaster efter hende. Pigens ord »Gå til helvede, hvor du kom fra, dit gamle vortesvin« rammer endnu hårdere og fører til selverkendelsens åbenbaring, og hvor – i Mrs. Turpins svinesti.

Parkers ryg

»Parkers ryg« er nok en af de hårdeste nødder i forfatterskabet: har Parker, en helt tatoveret mand noget at sige os? Hans kone, som er troende, kan i hvert fald ikke

forstå ham. Til sidst opgiver hun og smider ham ud, da han vender hjem efter at have fået et stort Krisushoved på ryggen. Men på trods af den groteske ikklædning viser historien helt klart, at Parker er en »alter Kristus«.

Gamle Tanner i »Dommedag« er fra udlændigheden i New York på vej hjem, hjem til syden, hjem til selverkendelsen, hjem til mødet med sin skaber i døden. Han ved, at Dommedagen kommer, men hans egen dommedag møder ham fra en helt uventet kant.

Flannery O'Connor er bestemt ingen »godnat læsning«, jo, hun er altid morsom, fordi hun har et vågent øje for det faldne menneskes svagheder, og dem afslører hun nådesløst i sine figurer. Men den Ondes snilde får aldrig lov til at triumfere, blot vi siger ja til det nådestilbud, som overrumpler os »med frygtelig hast«.

Tør man håbe, at bogens smukke omslag snart dukker op i landets boglader, så det kan komme ind i mange hjem?

Karl-Heinz Westarp

Temahefte om dåb, nadver og embede

Temaheftet, »dåb, nadver, embede«, som er udsendt af Det økumeniske Fællesråds Studiekomite, indeholder en dansk oversættelse af Lima-dokumentet. Teksten blev vedtaget på Faith and Orders møde i Lima i 1982 og er siden da sendt til alle medlemskirkerne i Kirkenes Verdensråd og til den katolske kirke til høring. Teksten udgør en milepæl i den samtale mellem kirkerne, som tog sin spæde begyndelse for over 50 år siden.

I tekstens forord opfordres kirkerne til i så stor udstrækning som muligt og på alle niveauer af kirkens liv at lade hele Guds folk få kendskab til

denne tekst, og man indbyder også alle kirkerne til på højeste beslutningsniveau, at forberede et officielt svar på teksten.

Hæftet indeholder foruden dokumentets tekst også en økumenisk nadverliturgi, baseret på Lima-teksten. Liturgien er et forsøg på at føre en fælles teologisk erkendelse videre i liturgisk form. Endelig indeholder hæftet en studievejledning for de mange, der vil arbejde med teksten i menigheder, studiekredse og i undervisningen.

Dåb, nadver, embede, kr. 25, classesæt af 25 eksempl. kr. 400. Det økumeniske Fællesråd, Nørregade 11, 1165 K.

I uge 43, dvs. i slutningen af oktober måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '85

Lommebogen indeholder Årskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 45.-, som i fjor.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Vore nordiske katolske teologistuderende på økumenisk turistbesøg

Besøget i Århus omfattede bl. a. det teologiske fakultets pastoralseminarium

De præstekandidater og søstre, der forbereder sig til et kirkeligt arbejde i Skandinavien, og som er tilsluttet deres forening, har netop været på økumenisk turistbesøg i Århus. Foreningen holder to årlige møder et eller andet sted i Europa – som regel i Vesttyskland. I år blev det ene møde holdt i Århus i ugen 11.-16. august.

Mødets tema var økumeni – et begreb, der har samme indholdsmæssige mening som begrebet katolsk; det betyder: altomfattende, noget der vedrører hele den beboede verden, det almene eller almindelige.

Økumenisk sindelag

Det andet Vatikanconcil udtrykte officielt, at der består et enhedsbånd, »en sand forbindelse mellem alle i Helligånden«, der tror på Jesus Kristus. På mødet kom det særligt til udtryk ved, at deltagerne boede hos forskellige værtsfamilier – folk der på forskellig vis er engageret i det økumeniske arbejde i Folkekirken, Det økumeniske Center, (Århus), KFUM o.s.v.

Det var spændende at betrede »fremmed land«. Når man til dagligt bevæger sig i katolske kredse glemmer man let, at der i Danmark og det øvrige Skandinavien er et flertal

af kristne, der ikke tilhører den katolske kirke. På sin vis var samværet og de fem dages ophold hos værtsfamilierne det mest betydningsfulde for hele mødets økumeniske sammenhæng.

Troslivet på det lokale plan

Det skal også nævnes, at der ud over de mange foredrag og udflugter også var et indlæg om generalforsamlingen i Kirkernes Verdensråd sidste år i Vancouver, Canada. Synspunkter om det økumeniske arbejde i Danmark blev diskuteret på baggrund af dette møde. Dialogens nødvendighed er åbenlys både internationalt, trossamfundene imellem og lokalt, sagde lektor *Ellen Juhl Christiansen*, der var med i Vancouver. Hun fortsatte: »Men det vigtigste, der hvor arbejdet har udgangspunkt, er og bliver troslivet på det lokale plan mellem de forskellige menigheder og trossamfund, hvor vi kan og må opleve det fællesskab og den enhed i troen, som var udgangspunktet for de første kristne menigheder. Det er i samspillet mellem vore kirker, at vores tros afsløres«. Hun sagde videre, at opgaven for kirke-mødet i Vancouver var at tolke den kristne tro i den

moderne verden, at finde veje til at vise verden, at kristendommen er vidnesbyrdet om Guds kærlighed.

Verdsliggørelse

Cand. Teol. *Agnete Brink* holdt et foredrag om verdsliggørelsen i Danmark i perioden mellem 1870 og 1970. En af de vigtigste årsager til opløsningen af de kirkemæssige tilhørsforhold, sagde hun, er tabet af en almengyldig livsforståelse. Mennesket er blevet individualiseret – »selvstændiggjort« – som følge af industrialiseringen. Familiemønstre blev opløst, kunst, moral og videnskab funktionaliseredes og blev egennyttig fremfor almen. På denne måde, sagde *Agnete Brink*, er den religiøse bevidsthed i dagligdagen blevet temmelig afmægtig i forhold til det nye samfund, der har udviklet sig uafhængigt af kirkerne.

Pastoral-seminariet

Besøget på det teologiske fakultets pastoralseminarium i Århus var også på programmet. Docent ved pastoralseminariet og studenterpræst, *Leif Vestergaard* viste rundt og fortalte om de vordende præsters pastoraluddannelse.

Her var det særlig interessant at sammenligne med den uddannelse, de

Nogle af vore nordiske katolske teologistuderende

katolske teologistuderende får. PSP's medlemmer mente, at den katolske pastorale uddannelse var bedre.

Der blev også talt en del om liturgi og sjælesorg, læreembedet i den katolske kirke og mulighederne for kontakt og åbenhed på uddannelsesområdet mellem de katolske og protestantiske teologer. Kon-

kret udtrykte *Leif Vestergaard* ønsket om erfaringsudveksling samt muligheder for samarbejde. Man kunne tænke sig, blev det sagt fra anden side, at der arrangeres forskellige uformelle møder og økumeniske retræter for teologerne.

Der er endnu meget, som ikke er omtalt fra vores møde i Århus, men

det skal nævnes, at Det økumeniske Center i Århus fungerer som et tværkirkeligt åbent hus, at vi besøgte Århus domkirke, der med sine kalkmalerier i tegneserieform viser, at kirken har en katolsk fortid. Vi besøgte også »Shalom« – et økumenisk retræte-hus-projekt.

Bernhard Stretch

Møder og arrangementer

Frihed til at handle

Kursus den 21.-22. september på Midtsjællands Ungdomsskole

Program:
Fredag: »Frihed til at handle« foredrag v. Peter Lodberg. - Præsentation af ny lysbillede-serie. - Opførelse af u-landsdramaet: »Eldorado«. - Diskussion: drama i u-landsoplysningen.
Lørdag: »Dansk u-landspolitik i internationalt perspektiv«, foredrag v. Uffe Torm. - Gruppedrøftelse: Erfaringer og ideer i u-landsoplysningen. - Introduktion af nyt sanghæfte.

Kurset afholdes som introduktion til Kirkernes U-landsuge. Det økumeniske Fællesråd/Kirkernes U-landsoplysning afholder dette kursus som optakt til u-landsugen 84 i november. Kurset henvender sig til alle, der er interesseret i at vide mere om temaet, og som vil hente inspiration til at arbejde med u-landsoplysning. I forbindelse med Kirkernes U-landsuge er der udgivet avis, aktivitetshæfte for 13-19-årige, sang- og drama-hæfte, plakater og lysbilleder. Bestilling af materiale, tilmelding til kursus eller nærmere oplysninger: Kirkernes U-landsoplysning, Nørregade 11, 1165 Kbh. K. Tlf. 01-15 59 27.

Katolsk tro i dag og alle dage

En møderække ved Mgr. Kjeld Geertz-Hansen den 1. onsdag i måneden kl. 19.45 i Menighedssalen, Bredgade 67 A, 2.

1. gang den 3. oktober 1984.

Væsentlige emner behandles, især: Den hellige Skrift, dens forfattere og Skriftens overlevering. Samt svar på stillede spørgsmål.

Kaffebord og derefter spørgetid.

Tilmelding til Mgr. Kjeld Geertz-Hansen, Ryggårdsvangen 1, 2900 Hellerup, tlf. 01-62 36 28. Bedst kl. 11-12.

A.C. og D.K.K.F.

Den kendte amerikanske teolog *Rosemary Radford Ruether* kommer til København og taler den 14. sept. 84 kl. 20 i englesalen, Jagtvejen 183, om Kvindens stilling i Kirken. Alle interesserede er velkomne. Der vil være tolk på.

AC og DKKFs bestyrelse.

Det sker i Magleås

Fredag den 14. til søndag den 16.9. Retræte ledet af pater P. Grégoire, O.P. Emne: »Livets Grundsandheder« tilmelding til MAGLEÅS tlf. (02) 81 07 15 ml. 10 og 16. Torsdag den 20.9.

Religionspædagogisk udvalg holder heldagsmøde.

Mandag den 24. til torsdag den 28.9. Retræte for pensionister arrangeret af sr. Madeleine, Ryggård, retræteleder pater P. Keller, S.J.

Torsdag den 27. til søndag den 30.9. Malteserordenen skandinavisk association. Lukket møde.

Katolsk Arbejderaktion

afholder sin 49. retræte den 6.-7. oktober 1984 på Magleås.

Retræstens emne er Bøn. Retræteleder: G. Grünwald, S.J.

Pris kr. 225.00. Tilmelding: G. Bune Andersen, Ved Klosteret 4,1 tv., 2100 København Ø. Tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17 og 20.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat, er velkommen. Socialt dårligt stillede kan søge hel eller halv friplads.

En levende tro henter inspiration og næring gennem bønslivet. Jesus lærte apostlene at bede. Har vi glemt denne lære, underkendt dens betydning, forladt dens indhold, eller helt holdt op med at bede, fordi vi ikke har tro nok?

Ved hjælp af vor metode: Se - Bedøm - Aktion vil vi i fællesskab belyse emnet for at kunne fungere som apostole i hverdagen.

G. Bune Andersen.

U-landsugen den 4.-11. nov.

Omfattende materiale om temaet

For femte gang holdes der i år U-landsuge. Overalt i

landet vil der i efteråret, og specielt i ugen 4. til 11. november blive holdt møder og arrangementer om u-landsforhold og om u-landsugens tema: »Frihed til at handle«.

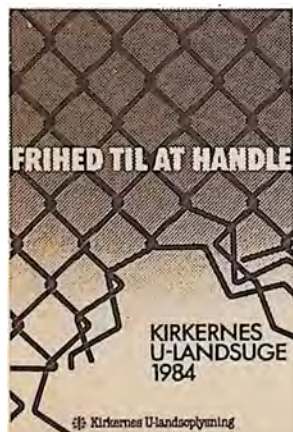
Temaet bliver behandlet på mange forskellige måder i det materiale, der udgives af Kirkernes U-landsoplysning. Det drejer sig om en avis, lysbilleder, dramastykker, sange, plakater og et aktivitetshæfte. Derudover forhandles også solidaritetskaffe som et eksempel

på en alternativ måde at handle på.

Materialet kan rekvireres hos Kirkernes U-landsoplysning, Nørregade 11, 1165 København K. Tlf. 01-15 59 27.

Se i øvrigt annoncen

Se i øvrigt annoncen »Frihed til at handle« om kurset den 21. og 22. september på Midtsjællands Ungdomsskole - og Hans Esmarks læserbrev side 4 inde i bladet.

Retræte på Magleås

Mandag den 24/9 kl. 10.30 til torsdag den 27/9 kl. 10.30.

Retræten ledes af p. Paul Keller S.J.

Tilmeldinger modtages af sr. Madeleine Eugène, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup, (01) 62 05 51, mandag til fredag kl. 11-12. Pris kr. 300.-.

Sidste frist for tilmelding: 15. september.

Sct. Therese fest

afholdes på ny i gymnastiksalen på Rygaard Skole, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup. Søndag den 7. oktober kl. 10.00-14.00 Vinbod, loppemarked, børne- og voksen-tombola, salgsbod, lotteri, boglade, U-landsbod, cafeteria m.m. Hele overskuddet går til et af Caritas Danmarks projekter. Mød talrigt opl. Alle er hjertelig velkomne!

Festkomiteen ved Sct. Therese menighed

D.K.K.F.

Lørdagsklubben indbyder alle interesserede til endags-retræte på Åsebækken i Villa Pax lørdag den 27. oktober. Vi mødes kl. 10.00 og slutter med aftensmad efter eftermiddagsmessen.

Prisen for fuld forplejning bliver kr. 60.-, mulighed for væk-end incl. morgenmad kr. 80.- (Husk sengelinned m.v.).

Yderligere oplysning og tilmelding senest d. 20. okt. til Grete Dahm - (01) 22 85 34 eller Ellen Møller (01) 11 96 02.

Ellen Møller

DUK-kalender

Ledertræning 28.-30.9.84 på Ømboengen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder: 16 år og opæfter. Ledertræningen er fortsættelse af ledertræningen i februar. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 17.9.84.

Landsdækkende børnevægens 5.-7.10.84 på »Egerup« ved Skælskør. For 7-13 år. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 24.9.84.

Ledermøde Vest - »Horsensmøde« 5.7.10.84 på Sankt Nikolaj Skole i Esbjerg. For børne- og ungdomsledere vest for Storebælt. I forbindelse med mødet vil der blive afholdt en MINI-LEDERTRÆNING. Indkaldelse udsendes med yderligere oplysninger.

Trosælærkursus 15.-21.10.84 på Ømboengen. For alle dem, der er blevet konfirmeret i foråret 1984 samt alle andre interesserede mellem 14 og 16 år. Pris 300.00 kr. Tilmeldingsfrist: 1.10.84.

Ledermøde Øst 26.-28.10.84 på »Myretuen«. For børne- og ungdomsledere øst for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet.

Medarbejdertræning 2.-4.11.84 på »Bisserup« ved Fuglebjerg. For HB, sekretariatet, DUK-udvalg, DUK-rep., DUK-red., m.fl. Indbydelse udsendes. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 22.10.84.

Musikkursus 16.-18.11.84 på Ømboengen. Alder: 14 år og opæfter. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist: 5.11.84.

P.S. Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år.

Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde z9dsb 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....
Date: .....
Navn: .....
Adresse: .....
Postnr. og by: .....
Fødselsdato: .....
Telefon: .....
Menighed: .....
Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Konvertit-weekend på Magleås

fra fredag d. 19. okt. (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag d. 21. okt. (efter frokost).

Tænk du på at konvertere - gå du til undervisning - eller har du allerede opnået fuldt medlemskab af den katolske kirke, så er der her et tilbud til dig.

På vegne af styrelsen for Magleås arrangerer vi, dvs. sr. Susanne Sønderbo, Ellen Marie Lebahn, p. Hans Esmark og p. Peter Nissen, ovennævnte weekend. I et åbent fællesskab vil vi gennem oplæg, samtaler og paneldiskussion søge at belyse og forhåbentlig også give svar på nogle af de problemer og spørgsmål, du har.

Pris for ophold: pro person i dobbeltværelse kr. 325,00 (alt incl.)

pro person i enkeltværelse kr. 365,00 (alt incl.)

Tilmelding bedes foretaget direkte til Magleås, tlf. 02-81 07 15, bedst 10-16.

Supplerende oplysninger kan indhentes hos arrangørerne.

Trosbekræftelse

På opfordring fra forskellige menigheder afholdes igen et fælles kursus for unge fra de storkøbenhavnske sogne, der ønsker at deltage i trosbekræftelsen 1985.

Kun unge, der opfylder følgende betingelser kan deltage:

er fyldt 14 år inden den 1. marts 1984 (d.v.s. født inden 01.03.70)

har deltaget i forberedelse til og har modtaget første hl. Kommunion.

Kurset indbefatter et weekend-ophold på Myretuen i Bastrup fredag den 9/11-søndag den 11/11.

I øvrigt foregår undervisningen på Niels Steensens Gymnasium (indgang: Jagtvej 183 B) følgende lørdage (kl. 9.30-11.30) 27/10, 3/11, 17/11, 1/12, 15/12, 12/1, 26/1, 9/2, 23/2 og 23/3.

Tilmelding sker enten gennem egen sognepræst eller direkte til: R.P.U., Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø, tlf. 01 - 20 93 37 (bedst kl. 14-17).

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Tusind tak

for al opmærksomhed ved Nordvanggårds 25 års jubilæum.

Tak for alle breve og blomster, tak for alle gaver og pengegaver på næsten 35.000 kr., som vi glæder os meget til at give videre til vore søstre i Tanzania.

Søstre af det dyrebare Blod Nordvanggård

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Radio Vaticana Program for Skandinavien

hver dag kl. 20.15-20.30 på 11.715, 9.755 og 5.985 khz på 25, 31 og 49 meter kortbølge samt 1.611 khz på 186 meter mellem-bølge.

Dansk: Første torsdag i måneden.

Finsk: Søndage og fredage.

Norsk: Mandage.

Svensk: Tirsdage, onsdage, andre torsdage og lørdage.

Forslag og kommentarer meget gerne til: Lars Rooth S.J. »Radio Vaticana« I-00120 Citta del Vaticano. Nærmere program - også for Vatikanets andre udsendelser sendes gerne efter anmodning.

Dødsfald

R.I.P.

Vor kære søster, moster og faster

Agnes Drabowicz

f. 24.11. 1912

d. 26.8. 1984

På familiens vegne
Zosia og Janek

Begravelsen har fundet sted.

Vor kære søster

Astrid

(Catherina Verlinden)

er død d. 16.8. 1984. Hun blev 73 år. Begravelsen fandt sted fra Sct. Knuds kirke i Svendborg.

Tal for al deltagelse: blomster, bøn og H. messer.

Mariaaøstrene

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antik indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.

Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19 onsdag og fredag kl. 10-14.

Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.

Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m. Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Aut.
elinstallatør
EL MOGENS LARSEN
Rørarbejd 314 6200 København 62 25 30/62 25 31

Så enkelt er det at afsløre den skjulte tæring

Guldager Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til rørskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industriejendomme og parcelhuse over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20.- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

Rypevang 4, 3450 Allerød
(02) 27 31 00

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vor forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN
Nordre Frihavsgade 13
København Ø.
Tlf. (01) 26 60 70

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

3000 gifte præster vil virke i kirken

Ny international synode i 1985

(KNA) — Den anden samling af »Den internationale synode for gifte præster og deres Hustruer« skal finde sted i Rom 25.-30. august 1985.

Fra denne synodes første samling blev der udsendt et »budskab til paven og Kirken«, hvori der opfordres til »en revision af cølibatsloven i retning af et frivilligt cølibat« og til »de gifte præsters fulde genindlemmelse i den præstelige tjeneste«. Samlingen i 1985 skal behandle »præstedømmets og ægteskabs sakramentets forenelighed« samt »de gifte præsters troskab mod deres sendelse til verden«.

På verdensplan er der cirka 3000 præster, der er med i denne »synode«. De fleste af dem er gift med Vatikanets dispens. De tusinder af gifte præster i de romersk-katolske østkirker er ikke blandt dem, »synoden« henvender sig til, lige så lidt som de gifte præster fra andre kristne kirker, der er gået over til den katolske kirke og derefter har modtaget præstevielse i denne kirke.

Diskussionen om cølibatet berører ingen katolske trossandheder, og dis-

kussionen skal efter »synodens« ønske føres på legal vis. Man vil især fremføre den tanke, at præstedømmets karisme ikke ubetinget behøver være koblet sammen med karismen til at leve i cølibatet, navnlig fordi cølibatstraditionen ikke kan føres tilbage til apostlene, men kun til året 1139.

Da Roms dispens fra cølibat kun gives til dem, der frivilligt giver afkald på at udøve præstegerningen, og da præstevielsen på den anden side er uigenkaldelig, kommer mange af disse præster i svære samvittighedskonflikter. Det principielle og totale forbud mod indsats på det kirkelige område håndhæves dog meget forskelligt i de enkelte lande og af de enkelte biskopper.

Der findes således i Frankrig nogle gifte arbejderpræster, hvis virke hidtil ikke er blevet påtalt af de ansvarlige biskopper, mens der i nogle tyske bispedømmer er gifte præster, der arbejder som religionslærere - ligeledes med de pågældende overhyrderes stiltiende billigtelse.

Leonardo Boff.

Standst processen mod Boff

Lucern (KIPA) - Den teologiske bevægelse for solidarisk udvikling appellerer til repræsentanterne for den katolske kirke i Svejts om at gøre hele deres indflydelse gældende i Rom for at standse processen mod Leonardo Boff. Man beder især biskopperne om at udtrykke deres solidaritet med kardinal Aloisio Lorscheider, som klart har stillet sig på Boffs side.

Vatikanets angreb på enkelte repræsentanter for befrielsesteologien kan få tragiske følger. I Latin-

amerika har befrielsesteologiens præster altid været udsat for undertrykkelse fra statens og det konservative kirkehierarkis side, som nu mener, at de støttes af Vatikanet. Mange militærregimer har længe ventet på, at Rom skulle tage officielt stilling til befrielsesteologien. De håber på at kunne gå endnu mere hensynsløst frem mod basismenigheder, uønskede, socialt og politisk engagerede præster, nonner og kateketer.

Bevægelsen for solidarisk udvikling skriver såle-

Usikkerhed om oprørende terror i Uganda

London (NC) - Fra engelsk side hævdes det, at engelske diplomater i Uganda ikke anser US-regeringens rapporter for overbevisende. Rapporterne påstår, at tusinder af civilpersoner er blevet dræbt af regeringstropper, eller forsætligt sultet ihjel i lejre, hvor folk er stuvet sammen på meget lidt plads. Officielle britiske kilder anser det for usandsynligt, at dødsfaldene er et resultat af en bevidst regeringspolitik.

Men katolske kilder kender til drab og andre grusomheder, udøvet af regeringstropperne. Forholdet mellem USA og Uganda var spændt, da

den amerikanske viceudenrigsminister, Elliot Abrams berettede om forholdene i Uganda. Tallene på de omkomne kan ikke dokumenteres, men vidners samstemmende udsagn taler om 100.000-200.000 døde.

Britiske kilder siger, at drabene ikke har haft det omfang, som Elliot Abrams hævder, og at der ikke foreligger beviser for, at Ugandas regering fører en politik med overlagt mord på uskyldige civilpersoner. Sult og normale sygdomme kræver flere ofre end volden gør det.

Men katolske embedsmænd i Uganda appellerer til amerikanske biskopper om støtte for at gøre offentligheden bekendt med menneskerettighedernes undertrykkelse i Uganda. »Uganda forbløder« klager de kristne præster.

Kardinal Emmanuel Nsubuga opfordrede i fjor regeringen til at forhandle med de oprørske styrker (NRA), der for størstedelen tilhører Banganda stammen, som angribes hårdt under Milton Obotes styre. Man må forsøge alt, for ikke at udgyde mere uskyldigt blod.

I januar 1983 sendte også pave Johannes Paul II en appel til Ugandas regering om at værne om menneskerettighederne.

Johannes Paul II's »Legemets teologi«

Rom (KIPA) - Ved de ugentlige generalaudienser har pave Johannes Paul II i den senere tid flere gange talt om »legemets teologi« og har i den forbindelse beskæftiget sig med pave Paul VI's rundskrivelse »Humanae Vitae« — om samlivet i ægteskabet.

Pave Johannes Paul II indrømmede for nylig, at kirkens lære, som den fremføres i Paul VI's rundskrivelse »for mange kan synes vanskelig eller endda umulig at realisere«. Der lægges i »Humanae Vitae« ikke skjul på, at denne lære »som alt stort og værdifuldt kræver et alvorligt forsæt og mange anstrengelser af den enkelte, af familien og samfundet. Ja, det ville ikke være muligt at leve op til den uden hjælp fra Gud«. Men »ved nærmere eftertan-

ke«, skrev Paul VI, vil man »forstå, at en sådan anstrengelse virker forædlende på mennesket og berigende på det menneskelige fællesskab«.

Johannes Paul II ser en forbindelse mellem »Humanae Vitae« og sin egen »legemets teologi«. I denne sammenhæng minder han om Det andet Vatikanconcils udtalelse om, at der »ikke kan opstå nogen egentlig modsætning mellem Guds lov om livets forplantning og den samme Guds lov om at fremme en sand indbyrdes kærlighed mellem ægtefællerne«. Paul VI går endda et skridt videre og taler i sin belærende skrivelse om »den uløselige sammenhæng, der findes mellem den ægteskabelige akts betydninger«, betoner Johannes Paul II.

Tjekkiske katolikker vil ikke indlemmes i den ortodokse kirke

Prag (KIPA) - Tjekkoslavakiets katolske befolkning foruroliges af rygter om et topmøde, som den regimevenlige præsteforening »Pacem in Terris« har holdt i Dolni Smokovec i Høje Tatra.

Pacem-in-terris folkene mødtes her med partikredsen og en kommunistisk chefideolog, Vasil Bilak, som foreslog, at Tjekkoslavakiets katolske kirke skulle løsrive sig fra Rom, danne en national kirke og indgå en union med den russisk-ortodokse kirke, d.v.s. underkaste sig Moskvas patriarkat. Forslagene udløste voldsom

protest blandt mødedeltagerne.

Pacem-in-terris funktionærerne indrømmer i deres »Tjekkiske Kirketidende«, at mødet i Dolni Smokovec ganske vist havde fundet sted, men at forslaget om løsrivelse fra Rom var bagvaskelse, som ingen kunne tage alvorligt.

Stalintidens nationalkirke

Uroen omkring dette spørgsmål voksede. Og folk var bekymrede for, at visse partiekspertes drømme om Stalintidens nationalkirke. Biskopperne så sig således nødsaget til at

tage officielt stilling til problemet.

Kardinal Frantisek Tomasek, Prag og biskop Joseph Feranec, Slovakiet, underskrev følgende kundgørelse, som blev trykt i »Katolicky Noviny«:

»Vi besvarer hermed forespørgslen om vort standpunkt m.h.t. muligheden for, at CSSRs katolske kirke sammenkøbes med den russisk-ortodokse kirke. Det andet Vatikanconcil har udgivet et dekret angående økumeniske bestræbelser. Det anbefaler, at der skal bedes mere for genforeningen af

alle kristne, og kræver bedre kontakt mellem de kristne kirker og afholdelse af fælles teologiske konferencer. »Sekretariatet for den kristne enhed« er oprettet til dette formål. Vi har et særligt forhold til den russisk-ortodokse kirke, fordi den står os nærmest. Men det betyder ikke, at denne nære tilknytning kan føre til, at den katolske kirke i CSSR tilsluttes den russisk-ortodokse kirke«.

Næste nummer udsendes den 26. sept.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansvarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Hølsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Katekese og familiemesse, side 5
 Befrielsesteologi, side 6
 Orientering fra sognene, side 7-10
 Bonifatiuswerk, side 12-13

Kirken i Danmark ville slet ikke kunne magte en lang række, især bygningsmæssige opgaver uden en storslået økonomisk hjælp fra det tyske Bonifatiuswerk. Det gælder f.eks. skolebyggeri i mange sogne, bl.a. Randers, hvorfra billedet er taget. Læs p. Anton Dekkers udførlige artikel om Bonifatiuswerk inde i bladet.

Menneskefostre solgt for 250 kroner stykket

Vatikanet fordømmer »satanisk marked« i den internationale kosmetik-industri

Vatikanet (NC) - L'Osservatore Romano, Vatikanets dagblad har i skarpe vendinger fordømt den internationale handel med menneskefostre til brug for videnskabelige undersøgelser i kosmetik-industrien.

På forsiden i udgaven den 22. august henviser chefredaktøren, Valerio Volpini i sin kommentar til rapporter, hvor franske pro-life grupper har dokumenteret et verdensomspændende salg af tusinder af menneskefostre. Beskyldningerne kommer fra en tilsvarende organisation »Laissez vivre« - »Lad dem leve«, og de er dokumenteret i en netop

udkommet bog »Handlen med fostre«. Den er skrevet af dommer Claude Jacquinet og journalist Jacques Delay.

Klare beviser

Til at begynde med syntes nyhederne om et sådant salg utrolige, siger Valerio Volpini. »Vi kunne ikke tro, at det ville nå dertil. Nu ved vi det: Beviserne er klare og detaljerede og angiver det internationale omfang af dette sataniske marked, der som alle andre markeder har sit produktionscenter, sine prislistor og sine forbrugere - forbrugere af menneskeligt liv«. Verdens samvittighed burde rystes af sådanne planlagte mord, som udføres med kold beregning.

Bogen »Handlen med fostre« oplyser, at der i

1977 blev opdaget salg af tusinder af fostre fra Sydkorea til USA. De blev solgt for 250 kr. stykket. I 1981 stoppede det franske grænsepolitiet en kølevogn og fandt, at den indeholdt menneskefostre. Ladningen kom fra Jugoslavien og Ungarn og havde som bestemmelsessted et vestligt kosmetikfirma.

»Handlen med fostre« nævner også, at det belgiske parlamentsmedlem, Geyselings i 1982 over for parlamentet i Brussel har anklaget kosmetikindustrien. Heri oplyses, at kosmetikindustrien betalte kvinder for at forlænge graviditeten indtil sjette eller syvende måned, så fostret var mere udviklet, for herpå at sælge det videre til videnskabelige undersøgelser i kosmetikindustrien.

Anti-romersk kirke i Vietnam?

Rom (NC) - En rapport, der blev offentliggjort fra Vatikanet i august udtrykker »dyb bekymring« over, hvad der beskrives som den vietnamesiske regerings forsøg på at oprette en parallel katolsk kirke, der er for regeringen.

Det er Fides, en afdeling af Kongregationen for folkeslagenes Evangelisering, der for nylig har offentliggjort rapporten, hvori det også siges, at der i den senere tid ad mange forskellige kanaler er nået oplysninger til Vesten, der har afsløret, at den katolske kirke i Vietnam er udsat for voldsom indskrænkning af sin frihed og ligefrem forfølgelse.

»Patriotiske katolikker«

»Det, der bekymrer vietnamesiske kirkeledere og almindelige katolikker dybt for øjeblikket er den såkaldte Komité for patriotiske vietnamesiske katolikkers Solidaritet«. Fides citerer pressemeddelelser,

der oplyser, at Vietnams kommunistiske regering afholdt det første møde for »patriotiske katolikker i Hanoi i november sidste år, og siden har organiseret den parallelle kirke på lokalt plan trods stærk kritik fra katolske biskopper.

Mystik om biskop Dien

Ifølge Fides skal ærkebiskop Philippe Nguyen Kim-Dien af Hue være blevet arresteret 5. april, fordi han åbent havde protesteret mod regeringens forsøg på at dele kirken. Han blev snart igen sat på fri fod, men Fides meddeler, at katolikker i hans ærkebispedømme oplyser, at han ikke er vendt tilbage til sin post. De mener, at han enten er blevet arresteret igen, eller at myndighederne på anden vis har lagt ham hindringer i vejen. Ærkebiskop Dien har, efter hvad Fides oplyser, flere gange fordømt præster, der har tilsluttet sig

den »patriotiske komité«.

Fides kan også oplyse, at processen mod hjælpebiskop Francois-Xavier Nguyen-van-Thuan af Thanh-Pho Hochiminh forventes at begynde snart. Biskoppen, der beskyldes for antikommunistisk propaganda, har siden i fængsel næsten uafbrudt siden 1975.

Ifølge Amnesty International og kirkelige kilder i Vietnam er 150 til 200 af Vietnams 2.000 præster i fængsel anklaget for lignende virksomhed.

Dokument om kirkeforfølgelse

Fidesrapporten citerer et dokument, som et fransk missionsselskab har fremskaffet for at underbygge påstanden om, at kirken forfølges i Vietnam. Dokumentet, der stammer fra et regionalt regeringskontor i Vietnam, forklarer detaljeret en fremgangsmåde, der vil tillade »almindelig« religiøs aktivitet at fortsætte, men »afgjort vil bekæmpe

de uønskede elementer, der benytter religion til at modarbejde det socialistiske land og dets folk«.

Dokumentet indeholder en liste over forholdsregler, de vietnamesiske myndigheder skal iværksætte mod kirken:

- tilbageholde autorisation af nyordnede præster undtagen i ganske særlige tilfælde;
- kontrollere udøvelsen af præstelige aktiviteter, der skal begrænses til et område, der er tildelt hver enkelt præst;
- kræve indberetninger fra

Fortsættes på bagsiden

Nguyen-Kim-Dien

Leonardo Boff vil bøje sig for Vatikanet

(KNA) - »Alt, hvad Vatikanet bestemmer, bliver accepteret. Jeg foretrækker at fortsætte min vej hånd i hånd med kirken i stedet for at foretage en teologisk alenegang«. Det udtaler den brasilianske befrielsesteolog Leonardo Boff til Madridavisen »Ya« kort før det berammede møde 7. september, hvor den romerske troslerkongregation ønskede at drøfte hans teser med ham.

Med denne udtalelse tager Boff på forhånd meget af spændingen om mødet væk. I artiklen i »Ya« indrømmer Boff, at hans befrielsesteologi har virket »aggressivt« i Nicaragua, hvad der har skuffet ham.

Boff er altid gået ind for politisk kamp. »Prioriteringen af de fattige og af folket betyder kirkens deltagelse i den politiske kamp... Det parlamentariske system er en uundgåelig mellemstation på vejen til folkedemokratiet, til systemet med folkets aktive deltagelse. Det langsigtede mål er et socialistisk samfund«, skriver han et sted, og et andet sted siger han: »For befrielsesteologien har det altid drejet sig om at benytte marxismen som et hjælpemiddel, som et intellektuelt redskab, som et instrument til en analyse af samfundet. Heri består marxismens erkendelsesteoretiske placering inden for befrielsesteologien«.

Kirkedagen på Ledreborg

Den årlige kirkedag på Ledreborg blev besøgt af godt 600 mennesker. Det var hovedsageligt familier med børn og midaldrende, som prægede billedet. Også mange philippinere og vietnamesere var traditionen tro mødt talrigt op. Arrangementet omfattede bl.a. en knap 2 timer lang latinsk højmesse celebreret af den apostoliske pronuntius, ærkebiskop Luigi Bellotti. Meget forstyrrende under gudstjenesten var det dårligt tilpassede højttaleranlæg, som, når orglet satte ind, forvrængede lyden. Efter gudstjenesten var der en tiltrængt pause, hvor alle fik mulighed for at fortæ-

den medbragte frokost.

Herefter fordeltes alle voksne i fire grupper, hvor hver fik et oplæg om kirkedagens tema »Frihed for alt i verden«. Oplæggene blev givet af pastor Jesper Fich over for gruppen af unge, sr. Else Pascale, sr. Hildegard Madsen og pastor Paul Marx. De fire grupper blev efter oplæggene splittet op i mindre grupper, hvorefter deltagerne indbyrdes drøftede temaet. Efter gruppearbejdet optrådte elever bl. a. fra Rygaard Skole med philippinsk folkedans. Kirkedagen sluttede med et resume af dagens drøftelser omkring temaet og en kort andagt. k.k.

Øverst ses ærkebiskop Luigi Bellotti, der celebrerede messen og prædikanten, pastor Irenæus Cappelen. Nederst en af de voksne diskussionsgrupper med pastor Paul Marx.

Fælles afrikansk indsats for et menneskeværdigt samfund

Kinsjasa (KIPA) - Den 7. generalforsamling for Afrikas og Madagaskars bispekonferencer fra 15.-21. juli beskæftigede sig med emnet: »kirken og dens indsats for menneskeværdige samfund i Afrika i dag«. Mere end 120 personer deltog i mødet, først og fremmest repræsentanter for de 34 afrikanske bispekonferencer men også iagttagere fra bispekonferencer på andre kontinenter, og »Justitia et Pax« og »Cor Unum«.

Den moderne afrikaner skal ikke opgive sin tradition

I et afsluttende dokument rettes adskillige opfordringer til de afrikanske bispekonferencer: f. eks. en sogneudvikling, som fremmer dannelsen af basismenheder; en indsats for kristent orienterede

bestræbelser for opbygningen af menneskeværdige samfund, som tager hensyn til den afrikanske kultur; lægfolks-engagement; en sjælesorg, som bygger på åndelige og verdslige værdier.

I 1985 finder en eukaristisk kongres sted i Nairobi, Kenya. Her skal de guddommelige og menneskelige, åndelige og verdslige elementer i nadveren tydeliggøres.

Dokumentet taler endvidere om det ansvar, som de ledende i samfundet har over for mindretalsgrupper. Der må være overensstemmelse mellem menneskeligt ansvar, kristen tro og kampen for det fælles vel. Institutterne for videregående religionsundervisning skal bygge på evangeliet. Kristne skoler skal privilegeres. Sociale institutioner skal under-

støttes og fremmes. Kirkens sociallære skal udbredes og folk opfordres til brugen af sakramenterne og bøn. Den »nye afrika« skal indføres i den moderne levestil, uden at han behøver at opgive sine traditionelle afrikanske værdier. Men Afrikas kirke trænger til hjælp udefra.

Den afrikanske kirke ikke nogen missionskirke

Den afrikanske kirke gør for tiden store fremskridt. Den har absolut sin egen identitet og selvbevidsthed. Men den trænger til penge og præster udefra, siger titulærbiskop Florian Kuntner fra Wien, som repræsenterer Europas nationale bispekonferencer ved denne konference for hele Afrika, der finder sted hvert 3. år.

Den afrikanske kirke betragter ikke mere sig selv som missionskirke, men som et selvstændigt fællesskab med sin specielle egenart. Til trods for denne selvbevidsthed kan denne kirke ikke klare sig uden udenlandsk hjælp. Mange afrikanske bispedømmer ville gå til grunde uden europæiske præster og finansiell hjælp.

Selv om Afrikas kirke står overfor et utal af problemer, ser de afrikanske biskopper lyst på fremtiden. Alle ved, at denne konference ikke løser problemer som sult, analfabetisme, undertrykkelse af kirken, som den findes i nogle afrikanske lande. Men grundholdningen over for fremtiden er positiv. For mange mennesker udgør kirken det eneste håb.

Kampen skærpes for pressefriheden

(KNA) — Kampen mod presse- og informationsfriheden er ved at antage et omfang og en form som aldrig før. Det er kun i få af verdens lande, at retten til fri meningsytring stadig respekteres og beskyttes.

For næsten alle stater i Asien, Afrika og Latinamerika gælder det, at den fri meningsytring i offentligheden undertrykkes fra regeringernes side.

I disse lande er radio og fjernsyn simpelt hen i statens hånd eller kontrolleres af regeringen. Her og der har aviser endnu en vist spillerum, men netop her ved bliver der større muligheder for konflikter og for hårde forholdsregler i enkelttilfælde.

Lader hånt om meningsfrihed

Det er Det internationale Presseinstitut (IPI), man kan takke for den systematiske registrering af alle krænkelser af presse- og meningsfriheden i hele verden. Institutet har i de seneste år gjort den bemærkelsesværdige erfaring, at de fleste af de stater, der har underskrevet FN-traktaten og Helsinki-erklæringen, med fuldt overlæg lader hånt om deres forpligtelse til at respektere den fri meningsytring. Deres regeringer undertrykker denne frihed trods deres løfter om det modsatte, konstaterer IPI.

Tyngdepunkterne for forfølgelser af journalister og forfattere lå i årene 1982 og 1983 i Sovjetunionen, i Østeuropas kommunistiske stater, i Mellemøsten, i Sydafrika, i Mellemamerika og specielt i Tyrkiet. Både i Sydafrika og Tyrkiet er over halvdelen af alle chefredaktører blevet straffet med fængsel eller store bøder, fordi deres aviser har kritiseret rege-

ringens forholdsregler. I de sidste otte år er 88 journalister sporløst forsvundet, heraf 70 alene i Argentina.

Instituttet, som over 2000 journalister og forlæggere i den frie verden er tilsluttet, hævder, at medierne i den frie verden oplyser alt for lidt om antallet og stregheden af de stadigt tiltagende undertrykkelsesforanstaltninger. Derimod roses de internationale pressebureauer. De har ydet en fremragende indsats ved deres reportager om lukning af aviser og censur, om journalister, der er blevet retsforfulgt og dømt og stadig forfølges.

Imidlertid er kun meget lidt af dette fremragende materiale kommet frem i pressen. Den, der tier, samtykker som regel, fastslår IPI. Den, der ignorerer forfølgelse og undertrykkelse må finde sig i at blive mistænkt for at acceptere regeringsovergreb og -angreb mod den frie meningsdannelse og -ytning.

Repræsentanter for katolske pressebureauer peger på tydelige paralleller. Hvorend kristne medier i ikke-demokratiske lande forsøger at udføre deres opgave med at være »de stummes stemme«, må de regne med hårde modforholdsregler. Derved foreligger der systematiske, pålidelige og aktuelle beretninger.

Alligevel er undertrykkelse af den kristne presse og forfølgelse af kristne journalister et faktum, der praktisk taget er ukendt.

Ikke-offentliggørelse af foreliggende informationer er det samme som en tilbageholdelse af efterretninger og en krænkelser af budet om solidaritet såvel som af informationspligten.

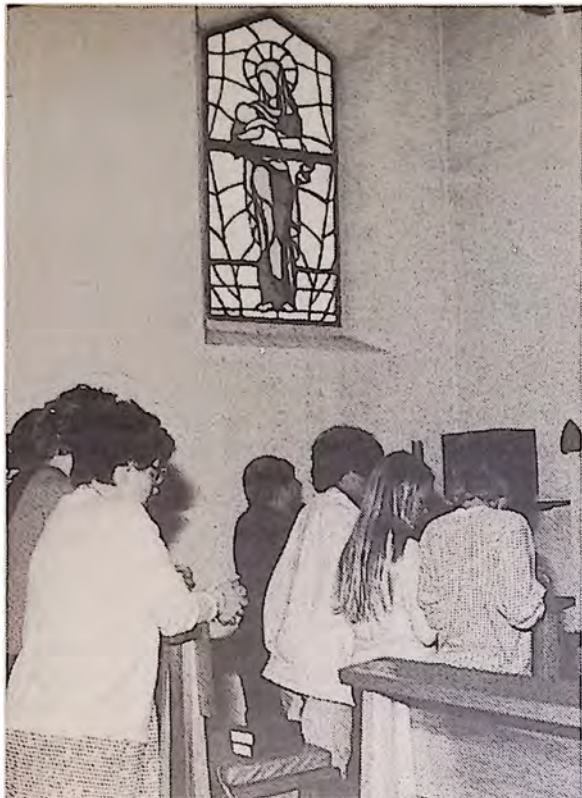
Zimbabwes biskopper anklager regeringen

Harare, Zimbabwe (NC) - Zimbabwes katolske biskopper har anklaget regeringsstyrkerne for drab, voldtægt og tortur af landsbyboere i det sydlige Matabeleland, hvor de kæmper mod oprørere. I en rapport offentliggjort den 15. april i Matabelelands provinshovedstad, Bulawayo, udtrykker bi-

skopperne »alvorlig bekymring over folkets lidelser i det sydvestlige Matabeleland forårsaget af stadig sult, vold, tortur og drab.«

Rapporten er skrevet af 4 præster og den svejtsisk fødte biskop H. Karlen af Bulawayo, og sendt til regeringen tidligt i april.

Aktiviteterne i Skt. Josefs skole i Ringsted spænder fra taksigelse i kapellet (herover) til EDB-undervisning ved skoleinspektør Ole Dam (til højre) og tandhygiejnisk jagt på Karius og Baktus (herunder). Billederne er fra skolens smukke jubilæumsskrift.

Vatikanet kritiserer på ny Sydafrika

Vatikanet (NC) — Vice-præsidenten for Vatikanets kommission for retfærdighed og fred, biskop Jan Schotte har kritiseret Sydafrikas hvide mindretalsregering i en længere artikel i «L'Osservatore Romano» 5. maj i anledning af 15-årsdagen for Vatikanets underskrift af FN's konvention om race-diskrimination.

Værdien af racemæssig ligestilling angår den konkrete virkelighed i kirken og »må inspirere ethvert ægte kristent samfunds adfærd«, siger biskop Schotte.

»Et strålende eksempel herpå kommer fra de lokale kirker, der på ofte dramatisk vis står over for systemer, hvor en racistisk ideologi er fremherskende, sagde han, og tilføjede: »Sådan forholder det sig i Sydafrika, hvor kirken er forpligtet til modigt at forkynde evangeliet til enhver etnisk befolkningsgruppe og til at leve efter evangeliet uden kunstigt og uretfærdigt pålagte begrænsninger, selv hvor dette medfører risiko for, at dens medlemmers personlige frihed bringes i fare.«

Omkring 80% af Sydafrikas befolkning på 25 millioner er ikke-hvide og lever under apartheidsystemets strenge raceadskillelse. Apartheid blev fordømt i ovennævnte FN-konvention.

Fængslinger og protester

P. Smangaliso Mkhathwa, den første sorte generalsekretær for den sydafrikanske katolske bispekonference blev i oktober sidste år arresteret i et af Sydafrikas sorte stamme-hjemlande. Han blev frigivet i marts i år, efter at

»For mindre end 50 år siden sad eleverne med tavle og griffel ved skolebænken. Mellem 35-40 elever i klassen med hver sin griffel, der peb og skreg, hvis man holdt forkert på den«. Sådan skriver skoleinspektør Ole Dam i Skt. Joseph Skoles jubilæumsskrift i anledning af skolens 70 år.

Lidt senere hedder det i artiklen: »I år - 70 år efter skolens start - indføres computeren som undervisningshjælpemiddel i Sct. Joseph Skole. Efter en kort prøvetid i foråret tager vi seks computere i anvendelse det første år i 8. kl., næste år såvel i 8. som i 9. kl. og i løbet af få år antagelig i mange flere klasser«.

Skolen har valgt at gøre faget informatik obligato-

risk, fordi alle elever, når de bliver voksne kommer til at anvende datamater i deres arbejde.

Skt. Joseph Skole blev oprettet i 1914 i en tidligere cigarfabrik. Den 1. september åbnede skolen med en halv snes elever og allerede i 1915 var der 32 elever på skolen. I dag rummer skolen 240 elever fordelt over 9 klasser. I 1917 indføres mellemskole, en tid den eneste katolske mellemskole i provinsen. I 1927 nedlægges eksamensskolen, og man går over til en sogne-

skole, der bliver ren katolsk.

I 1958 realiseres planerne om en børnehave, og i 1959 udpeges sr. Agnes til skolens leder. Hun er en stor personlighed, siges det i festskriftet. Hun præger skolen med sit positive og optimistiske livssyn. Udadtill prøver hun at give skolen profil. I 1960 mærkes det. Anstregelserne har båret frugt. Der er flere indmeldelser, og især børnehaven har stor succes. Skolen vokser støt videre, og man har i dag 18 lærere til de 240

børn fra Ringsted og omegn.

Mere end tusind elever har i årenes løb tilbragt en væsentlig del af deres opvækst på Sct. Joseph Skole, siger Ole Dam. Søstrene har gennem årene fået så mange positive tilkendegivelser fra tidligere elever, at de kan se frugten af deres arbejde. Og Ole Dam slutter sin indledning i festskriftet: »Sct. Joseph søstrenes arbejde igennem 70 år i Ringsted har i sandhed båret frugt«.

kk

anklager mod ham for statsfjendtlig virksomhed var blevet afvist ved en domstol. P. Mkhathwa blev arresteret efter en gudstjeneste ved Fort Hare Universitetet i Ciskei, et af de mange stamme-hjemlande, som i 1982 blev erklæret for uafhængige af Sydafrika. Ingen af disse lande er internationalt anerkendte, fordi planen med at oprette dem kritiseres som en metode til at adskille de sorte fra hinanden og de hvide.

Arrestationen af p. Mkhathwa, der har været en af de ledende kirkelige modstandere af apartheid, førte til protester fra biskopper i det sydlige Afrika, i USA og i Storbritannien.

Kirkerne i Sydafrika har ofte kritiseret apartheidsystemet. I marts i år fordømte en økumenisk gruppe, hvortil blandt andre ærkebiskop George Daniel af Pretoria hører, at sorte med magt føres bort til disse stamme-hjemlande.

Oblatfædrene til Aalborg

Fra 1. oktober overtager oblatfædrene den pastorale betjening af Sct. Mariæ menighed i Aalborg. Pastor Leo Kertz bliver ny sognepræst. Han fraflytter Sct. Kjelds Kirke i Viborg, hvor hans medbroder Caroll Parker bliver ny sognepræst. I Randers bliver Jesu Hjerter menighed betjent af for-

skellige præster indtil 15. januar, hvor Karl Smeenk OMI vil blive konstitueret som sognepræst.

Oblatfædrene betjener desuden menigheden i Herlev, Færøerne og Grønland.

Pastor Czeslaw Kozon vil fra 1. oktober flytte til Sct. Andreas menighed i Ordrup.

Vatikanet til salg for mindst 10.000 kr.

Caritas Danmark sælger ud.

2 meget smukke frimærkesamlinger er til salg. Den ene er en ustemplet samling med flere af de første bedre mærker fra Vatikan-statens oprettelse i 1929. Komplet fra 1954. Ingen af mærkerne er hængslede. Samlingen er optalt til AFA kr. 14.700.

En mindre samling stemplede Vatikan-frimærker med katalogværdi AFA kr. 4.300.

Begge samlinger sælges samlet til leiebhaber for højeste bud over 10.000 kr.

Pengene fra salget vil efter gaverens ønske gå til moder Teresas arbejde i Indien. Henvendelse om køb rettes til Knud Helsted Kluge, tlf. 02-84 44 07 - bedst aften.

Sø iøvrigt annoncen bagest i bladet om salg af andre frimærkesamlinger.

Caritas Danmark
Knud H. Kluge.

Befrielse

Roms lange dokument om visse marxistiske elementer i visse former for befrielsesteologi har ikke vakt større røre verden over, nok fordi de implicerede romerske instanser forlængst har meddelt offentligheden, hvilke marxistiske begreber det var, der blev afvist som ubrugelige, og fordi de implicerede teologer for længst har svaret, at enten findes der ingen påstået marxisme i deres befrielsesteologi og man har læst den lidt overfladisk og forudindtaget, eller også må det hilses med glæde, at marxister og kristne i hvert fald i Latinamerika kan have visse fælles syn på befrielsen af hele mennesket.

Dokumentet er skrevet uden de vante flokler og uden retorik og giver en klar begrundelse for, at marxistiske fortolkninger af »historiens væsen« og »virkelighed« af »videnskabelighed« og »sandhed« er rent ideologisk uholdbare og navnlig teologisk uanvendelige i lære, pastoral-virksomhed eller liturgi.

En betingelse for, at der i det hele taget kan være tale om *teologi*, er, at befrielse betyder befrielse fra synden, dens årsager og dens følger. Men det indrømmes, at *hele* mennesket skal befries, også fra politisk, social og økonomisk »syndige« livsbetingelser. Alligevel ligger dokumentets svaghed deri, at det ikke tør nævne veje og midler til denne totale befrielse. Denne mangel gør, at det bliver svært at bedømme om en teolog er påvirket af marxismen eller om han gør brug af metoder, som også marxister gør brug af, i øvrigt med helt andre målsætninger. Selv om begrebet classesamfund bliver brugt i disse teologier, burde kirken i Europa dog være den første til meget skyldbevidst at indrømme, at klassekamp i Latinamerika har en helt anden historisk baggrund end i Europa. At Latinamerika i det hele taget blev *latinsk* – det vil sige spansk og portugisisk og derfor katolsk – skyldtes ingen ihærdig indsats af kristne missionærer, men slet og ret brutal erobring for den spanske eller portugisiske krone – og derved automatisk for kirken. Men kirken allierede sig kun med én klasse – nemlig magthavernes. I dag er situationen revolutionært anderledes. Kirken er virkelig missionært til stede i alle samfundslag, også blandt de fattigste og undertrykte, som den ønsker at befri fra den herskende classes umenneskelighed. Inden man lidt for hurtigt kalder denne kamp for marxistisk klassekamp bør man nok lytte lidt længere og fordomsfrit til mennesker som Leonardo Boff og ligesindede.

Det skal roses, at kardinal *Ratzinger* fra Troselærekongregationen har gjort det. Den fire timer lange, venlige og respektfulde samtale endte med en meget blød landing. De to brasilianske kardinaler *Lorscheider* og *Arns* ledsagede deres teologiske rådgiver Boff til Rom og koncelebrerede demonstrativt med begge brødre Boff inden høringen. Man må gå ud fra, at de har fortalt deres kollega Ratzinger, at det er en ydmygende underkendelse af hele bispekonferencers dømmekraft, at indkalde deres teologiske rådgiver til afhøring i Rom. Man skal huske at nogle svejtsiske biskopper har turdet sige noget lignende til paven, da han besøgte deres land: Det er en tilsidesættelse af hele bispekonferencers myndighed og kompetence, at Rom skal godkende deres udnævnelse af teologiprofessorer.

Efter samtalen med Boff skal Ratzinger selv have ytret at være tilhænger af, at en teologs kompetence og rettroenhed bedømmes af hans egen nationale bispekonference og ikke af Rom i Rom: Det virker som at stå skoleret og som om bevisbyrden påhviler anklagede, der – i hvert fald i dagspressen – allerede fremstilles som kendt skyldig.

Hvis kardinal Ratzinger har sagt det, skal han have ros og tak.

Det lyder jo befriende!

www.

Hvorfor tage på kloster-weekend?

Ideen til vor kloster-weekend kom, da et ægtepar her i Svendborg fra Skt. Knuds menighed over for vor sognepræst pater *Josef Völk* udtrykte deres glæde over et besøg i klostret i Gerleve. Pater Völk foreslog da, at vi skulle søge at få arrangeret en tur derned.

Som sagt, så gjort.

Tidlig fredag morgen den 31. august drog vi afsted, 34 i alt, fra Svendborg, Odense, Nyborg, Vejle, Fredericia, København og Tåstrup.

Det var dejligt, at der var mange søstre med. De satte deres præg på turen og var med til at gøre den til en virkelig klostertur.

Vort mål var benediktinerklostret i Gerleve. Der var ikke plads til overnatning i klostrets gæstehjem, men det lykkedes for pater Völk at skaffe os indkvartering i et helt moderne og nærliggende kloster og kostskolen, som hørte hertil. Søstrene, »Schwestern unserer Lieben Frau«, modtog os særdeles gæstfrit og det til

trods for, at de ellers kun åbnede dørene for retræter og lignende.

Vi havde mulighed for at få et vist indtryk af omegnen, både landskabsmæssigt, dens hyggelige gårde mellem bakker og småskove og af livet omkring klostre og kirker.

Om lørdagen besøgte vi Münsters pragtfulde domkirke, ødelagt under krigen, men genopbygget i dens senromanske stil. Kirkens historie går helt tilbage til Karl den Stores tid. Liudger blev i året 805 dens første biskop. Han blev født i Utrecht af kristne forældre og uddannet i domskolen og i York (i England). Det berettes om ham, at han søgte at mildne på Karl den Stores noget hårdhændede fremgangsmåde for at kristne sachserne. Liudger gik imod at tvangsdøbe befolkningen.

Ligesom Liudger i 800-tallet var en troens stridsmand, således har i vor tid biskop og kardinal Clemens von Galen talt

kirkens sag imod Hitler. Det gjorde han med en sådan myndighed, at Hitler ikke turde fjerne ham. Von Galen, også kaldet »Løven fra Münster«, ligger begravet i domkirken.

I Billerbeck, hvor den hellige Liudger døde, har beboerne med meget stor offervilje i 1898 bygget en stor kirke, som besøges af talrige pilgrimme.

En søster til den hellige Liudger æres i kirken i Nottuln (ganske nær Billerbeck). Hun var abbedisse i et kloster her. I 1978 fandt man en egetræskiste, som muligvis indeholder hendes legeme. Den så vi opstillet i tårnkapellet.

Lørdagens tur blev afsluttet med vesper i Gerleve. Målet for weekenden var Gerleve kloster, og det blev også højdepunktet for os at deltage i søndagens højmesse. Klostret er et benediktinerkloster. De første munke kom hertil i 1899 fra Beuron. Klostret i sig selv har altså ikke en gammel tradition. Beuron er også først grundlagt 1863.

Klostret i Gerleve opstod, da 3 søskende, der ejede en middelstor bondegård, overlod denne til munkene i Beuron. Kirken blev bygget 1904. 1941 blev munkene fordrevet af nazisterne, i 1946 kom de tilbage.

Kirken er bygget i nyromansk stil, smuk, enkel. I Apsis ser man Kristus tronende på regnbuen. Fra hovedet udgår korset som en glorie. De udbredte arme synes at tage imod os alle, munke og lægfolk, som i messen længes efter at tage imod al Guds godhed og deri ære Ham. Munkene sang vidunderligt skønt. Det var opmuntrende at se så mange unge imellem dem. Kirken var propfuld, selv på sådan en ganske almindelig søndag.

Jo - det var en meget god kloster-weekend. Tak til pater Völk, som ordnede det så storartet for os.

Vi hilste på broder Jacobus (Thomas Scavenius) fra Århus.

Rigmor Holt

Et sogn bliver til menighed

I Kateket-Nyt 2/84 omtales en bog af Heinz-Manfred Schulz: »Damit Kirche lebt« med undertitlen: »Et sogn bliver til en menighed«. Der er meget at lære af den. Specielt indeholder første kapitel noget meget interessant. Man spørger i menigheden: »Ville Kristus i dag udtræde af kirken? Hvis man undersøger livet i ens egen menighed og spørger, om vi fortsætter Kristi liv og virke, hvilket resultat ville vi da komme til.«

I bogen siger menigheden, at før Det andet Vatikankoncil ville Kristus føle sig helt udenfor, men nu skulle det være bedre, hvis vi virkelig levede op til de forventninger, man stillede sig efter konciliet, men der er endnu alt for meget bureaukrati, regler og love. Vi er ikke spontane og taler ud med hinanden om de ting, der skiller. De mennesker, der havde håbet sig meget af fornyelserne, er blevet skuffede og resignerer«.

Det er nærliggende at undersøge, hvorledes det er i ens eget sogn, hvad ville Kristus mene om vort fællesskab. Fællesskabet var noget, der prægede urmenigheden. De første apostle blev taget ud af deres »bådfællesskab« for at arbejde sammen med Jesus. Paulus nævner dette

fællesskab i sine breve. Man deler alt, man fejrer eukaristien i fællesskab og holder derefter måltid sammen (Agapen). Men det viser sig, at der er nogle, der godt vil have deres andel i fællesskabet, men ikke vil arbejde for det. Så allerede i urkirken havde fællesskabet det svært.

Når man ser på vor egen menighed i Brønshøj, så er der meget, man kan glæde sig over. Man prøver virkelig at hjælpe de syge, de handicappede. Vi har også en opgave for beboerne i plejehjemmet. Vi er virkelig parate til at møde Gud i vor gudstjeneste, bl.a. i den hellige eukaristi. Vor fredshilsen er alvorligt ment.

Forleden holdt vi møde om at skaffe sognet penge ved et sommermarked. En pæn skare var mødt op, og de var alle villige til at gøre deres del af arbejdet. Der manglede ganske vist en del af de unge, som der var hårdt brug for til bl.a. det tunge arbejde, men måske kommer de på dagen; det må man håbe, for flere er efterhånden blevet noget »ældre« og kan ikke slæbe så meget mere. Men vi skal nødvendigvis have nogle penge ind for at betale vore regninger for driften af kirken.

Jeg tænkte en del over

dette, da jeg kom hjem, måske var det derfor, at sognet og dets liv ikke rigtig ville forlade mine tanker, da jeg kom i seng.

Jeg havde en mærkelig oplevelse. Vi havde haft gudstjeneste, det var en hverdagsaften, og det var den sædvanlige trofaste skare, der havde været med. Nogle skyndte sig hjem, men nogle sad på en bænk og nød den skønne sommeraften. Ved siden af mig, sad en fremmed. Han undrede sig over, at der kom en hel del mennesker, som gik ind i præstegården. Nogle så slet ikke på gryder, pletter og pander. Hvad skulle der ske, spurgte den fremmede. Jo, nu skal disse mennesker fejre eukaristien, og efter den skal de have agape. Jamen I har jo lige fejret eukaristien, og hvorfor skal I ikke være med til agapen?

Nej, vi er ikke værdige. Vi er kun døbt, har været til den første hellige kommunion, og til firmelsen, men vi har ikke fulgt den rigtige vej. Vi har ikke været med til den nye katekese, så vi er udenfor.

Har I da ikke prøvet at være med. Jo, for mit eget vedkommende, så var jeg med i begyndelsen, men jeg blev syg, jeg havde heller ikke råd til bespisningen ved agapen og jeg

kunne ikke være med til de weekends, de holder. Det koster også penge. Vi skal jo først og fremmest opretholde vor sognekirke, og der er også andre ting, der kalder på vor hjælp.

Hvad gør I nu? Måske går vi hjem til én af os og fejrer vor egen agape ved en kop kaffe og et stykke ostemad. Så taler vi om alle de mennesker i sognet, der har brug for vor hjælp, fordi de er syge, blinde, kan ikke gå, og vi prøver om, det ikke er muligt at hjælpe dem lidt. Vi føler os som Marta'er, men ville gerne være Maria'er, men kan ikke klare begge dele. Derefter håber vi, at vor himmelske Fader vil høre vore bønner for et bedre fællesskab i vor menighed. Den fremmede rejste sig, og idet han gik, sagde han »Fred være med jer«.

Da jeg blev mig selv igen, syntes jeg, at jeg havde fået kræfter til igen at arbejde for menighedens fællesskab. Tænk om vi i hvert fald altid kunne fejre eukaristien sammen, så ikke de af os, der gerne vil fejre om lørdagen, skal gå lang vej til fremmede sogne, hvor vi dog er velkomne.

Jeg vil absolut anbefale, at man låner heftet på kateketcentralen.

Lily Fausbøll

Katekese og familiemesse

Vi kender alle begreberne »familiemesse«, »børnemesse«, »ungdomsmesse« osv. og lægger ganske bestemte indhold i disse begreber. Til familiemessen forventer man unge forældre med småbørn og skolebørn; til ungdomsmessen forventer man ungdommens tilstedeværelse og aktiviteter - underforstået: det er ikke noget for den ældre generation; børnemesser bliver forberedt med henblik på børnenes fatteevne og medvirken, altså med tydelig adresse til dem.

Hvorfor egentlig denne opsplitning i så mange kategorier? Burde ikke hver eneste søndagsmesse være en familiegudstjeneste i ordets videste forstand? Det forventes jo - ja, forlanges endda -, at hele familien er til stede. Ville det ikke være muligt principielt at betragte enhver søndagsmesse som en familiegudstjeneste, hvor man vægter snart den ene, snart den anden aldersgruppe - vel at mærke ikke i én og samme gudstjeneste, men i årets løb, og uden at annoncere denne eller hin messe som børne-, ungdoms-, familiemesse? Ingen unge vægrer sig ved at deltage i en messe, fordi den har særlig appel til de mindreårige. Heller ingen unge ville vægre sig ved en gudstjeneste, fordi den havde særlig appel til de gamle. Tværtimod, livets sidste aldersfase, døden, og hvad

der kommer efter, har de unges interesse. De er jo ikke mere urealistiske, end at de ved, at de selv bliver gamle og skal dø.

Eller skulle de unge ikke kunne klare en messe, der særlig henvender sig til unge forældre? De bliver jo selv snart unge forældre. Eller en gudstjeneste, hvor deres egne forældre og deres problemer står i centrum? Tro mig, de unge er ikke ligeglade med generationskløften. Hvad de derimod har svært ved at klare er:

- En messe uden appel til noget som helst.

- Alt for faste rammer, der for dem bliver til mekanisme.

- Messen som en sakral ø uden navlestreng til verden udenfor.

Ungdommen i gudstjenesten

For ungdommen skal gudstjenesten være bevægelse, dvs. brede sig ud over kirkerummet og inddrage det, der ligger uden for kirkerummet.

Ernst Lange, tysk protestantisk teolog, siger i sine overvejelser over den kristne gudstjenestes funktion i nutiden:

»Jesu livs-rum, det, der udtrykkes i den bibelske gudstjenestes centrum, er i hvert fald ikke templet i Jerusalem, men gaden, torvet, marken, søen, Galilæas bjergland - alle steder, hvor mennesker udfører deres arbejde. Hans livs rytme er ikke bestemt af liturgiens

hellige rytme, men af hans omsorg for medmennesket. Jesu holdning er netop ikke karakteriseret af højtidelig præstelig tjeneste ved alteret, men af den kærlighedens forvirring, der ikke trækker sig tilbage fra medmenneskets nød«.

»Hvad er et midtpunkt uden periferi?« spørger Adolf Exeler i forordet til bogen »... nicht nur für den Gottesdienst«:

»Omsorgen for hvad der sker i periferien kommer midtpunktet til gode og omvendt. De sidste spørgsmål kan kun virkeligt udfolde sig der, hvor de næstsidste tages alvorligt. Netop sprængningen af de gangse rammer byder på chancen for at intensivere den altid eftertragtede, men sjældent opnåede forbindelse mellem gudstjenesten og livet«.

Det er faktisk bare det, de unge beder os om - i søndagsmessen!

Og småbørn?

Hvad er det, de har brug for? Ja, for de helt små er gudstjenesten simpelthen bevægelse, hvis de ikke læses fast i forældrenes arme og hylende protesterer trods saftevand på sutteflaske og billedbøger, så er eller kan gudstjenesten være bevægelse. For dem er hele menigheden kateketer; for dem kan et smil eller/og en hånd, der rækkes ud, når man er ved at falde, overbærenhed, når naturen går over op-tugtelsen, være den første erfaring i, hvad det vil sige

Fra bladet »Kateket-Nyt«, der udgives af Kateketcentralen i København, bringer vi med bladets tilladelse denne tankevækkende artikel af p. Guido Kreienbühl.

at tilhøre Guds børns store familie. Hvis man oven i købet af og til gør dem til genstand for hele menighedens glæde og opmærksomhed ved at inddrage dem centralt i liturgien, jamen, så får man en prækatekese, der understreger trykthed, tillid, glæde, accept. Og man vokser naturligt ind i en bevidsthed om, at hele menigheden er ens store familie - ikke kun den del af den, der kan »holde til« en børnegudstjeneste.

Og de mellemstore børn?

Dem, der endnu ikke er begyndt at protestere mod deltagelse i søndagsmessen, hvordan bliver messen til katekese for dem?

De fleste af os ved, at på fodboldbanen er en bold uden adressat et håbløst foretagende. Anderledes forholder det sig med præstens prædiken. Da accepterer man glat væk bolde uden adressat, og dem bliver der mange af, hvis man bestandig prædiker for gennemsnitskirkegængerne, der som bekendt ikke eksisterer. Hvad med at dribble sig frem (for nu at blive i fodboldsproget) til de 8-12 årige i en prædiken, der ellers stort set er rettet til de voksne? Hvad med af og til at spille bolden til mellembørnene, dem der ikke er unge og ikke er små? Det kan lade sig gøre, hvis man i sin prædikenforberedelse er

sig bevidst, at de er der, og er opmærksom på, hvor lejlighed byder sig til en sådan manøvre. For mellembørnene er dette at opleve gudstjenesten som bevægelse lige så nødvendig som for de helt små og de helt store. Omend på et andet plan. Den rituelle bevægelses kateketiske værdi er en overset størrelse, når det drejer sig om alle andre end ministranterne. I en procession kan alle mellembørn være med. Hvis man endelig vil have, at de skal have noget i hænderne, så giv dem en blomst, et lys, grønt og frugter ved høsttid, collager eller plakater, hvor forbønnen er skrevet på osv. osv.

Selv at deltage i den symbolske handling, endda med variationer bestemt af den liturgiske årstid, er en rituel bevægelse af kateketisk værdi, som kan uddybes derhjemme, i skolen, i sogneundervisningen. Der er adskillige andre muligheder for at give mellembørnene lejlighed til rituel bevægelse under søndagsmessen. Det er alene et spørgsmål om menighedens og præstens fantasi og vilje til at se de kateketiske muligheder, der søndag efter søndag går tabt, hvis man nøjes med at glæde sig over den kendsgerning, at mellembørnene, dem er der ingen vrøv! med! Tro mig, det bliver der, hvis man ikke gør noget for dem.

Hvad med de trofaste?

Vi har af gode grunde i disse overvejelser beskæftiget os meget med kirkens yngste. Indirekte har vi også været inde på dens ældste.

Hvad med den store flok, som hverken tilhører den ene eller den anden gruppe, men bare er trofaste? Skal de ikke kunne regne med en søndagsmesse, som tillader dem at koncentrere sig? Jo, ganske afgjort. Spørgsmålet er blot, hvad det er, de mener de skal koncentrere sig om. Ser de søndagsmessen som stedet, hvor de og alle andre skal høre troserfaringer og bestående oplæres i troen - altså stedet for familiekatkese i dette ords mest omfattende og måske også mest væsentlige betydning? Eller ser de søndagsmessen som stedet for »deres« andagt, vel at mærke en andagt, som kun kan udøves på ganske bestemte betingelser?

Jeg tror, at det i virkeligheden er de færreste, der opfatter det eukaristi-

ske fællesskab som »deres« andagt. På den anden side tror jeg, at alt for få har øje for den kateketiske opgave, der direkte eller indirekte påhviler menighed og præst i søndagsmessen. Jeg tror endvidere, at hvis den del af menigheden, der hverken tilhører yngste eller ældste generation, men bare er trofast, virkelig blev gjort bekendt med søndagsmessens kateketiske dimension og deres eget deraf følgende ansvar, så ville det, der før var irritationsmomenter, det der før blev betragtet som forstyrrende, liturgiske påfund, blive anskuet under en anden synsvinkel. Så ville man ønske sig prædikener med klare adressater, så ville de troserfaringer, deltagelsen i søndagsmessen gav anledning til, og den trosbelæring, man fik og gav, spille en større rolle end gudstjenesteæstetikken. Så ville man tøjle - hos sig selv og andre - ethvert tilløb til rubrikfanatisme. Så ville man ønske sig kommunikationsmuligheder i messen. »I virkeligheden er der i mange messer mindre fællesskab end i en jernbanevogn«, mener Heinz-Manfred Schulz (forfatteren til bl.a. »Gemeinde als lebendige Katechese«, der omtales andetsteds i Kateket-Nyt).

Naturligvis er den kateketiske dimension kun et af søndagsmessens aspekter. Men det forekommer mig at være et overset aspekt. Konsumentholdningen trives fortsat ved messerne. Spaltningen i en lærende og en hørende kirke er ikke overvundet. Katekese er hele menighedens ansvar - og opgave. Den opgave kan ikke klares ved at menighedsrådet bevilger penge til undervisningsmateriale. Den kan ikke klares ved at etablere særlige børne- og ungdomsgudstjenester. Opgaven kan heller ikke blot overlades til præsten. Man kan ikke unddrage sig sit kateketiske ansvar og sin kateketiske opgave ved at påstå, at det har man ingen evner til at røgte.

En 8 årig dreng spurgte sin mor: »Hvad er en teolog?« Moderen svarede: »En teolog er en, der har beskæftiget sig meget med Gud og ved meget om Gud og vores tro!« »Så er jeg jo teolog«, replicerede drengen.

På troens plan er vi alle fagfolk, fordi det handler om vores liv, om dets orientering, dets mening.

Guido Kreienbühl

Marxistisk syn på historie, virkelighed og sandhed ubrugeligt i en teologi

Vatikanet (NC) - 3. september udsendte troselærekongregationen et dokument »Belæring om visse aspekter af befrielsesteologien«. Dokumentet er underskrevet 6. august af kongregationens præfekt kardinal *Joseph Ratzinger* og dens sekretær ærkebiskop *Alberto Bovone*. Pave *Johannes Paul II* har i en privataudiens med kardinal *Ratzinger* godkendt dokumentet og givet ordre til dets offentliggørelse.

Det er dokumentets hensigt at gøre opmærksom på de »farer for afvigelser til skade for troen og det kristne liv, der kan forårsages af visse former for befrielsesteologi, der på en for ukritisk måde benytter ideer, der er lånt fra forskellige marxistiske strømninger«, hedder det blandt andet i indledningen.

En gyldig befrielsesteologi

Det indrømmes i dokumentet, at der eksisterer en absolut gyldig befrielsesteologi, der genspejler det bibelske tema om frihed set i lyset af menneskehedens åndelige slaveri, der er forårsaget af synd, og konsekvenserne heraf i samfundssystemet. Det bekræfter også med stor styrke kirken sociale belæring om behovet for at overvinde den uretfærdighed, der skyldes den umådelige kløft mellem rig og fattig i Den tredje Verden, og den økonomiske uligevægt mellem de udviklede og de underudviklede lande.

Dokumentet nævner ingen teolog ved navn og fordømmer ikke generelt alle former for befrielsesteologi, men forklarer hvilke aspekter af befrielsesteologien, der er uforenelige med katolicisme.

Ukritisk brug af marxistiske tanker

Offentliggørelsen af dokumentet fandt sted fire dage inden en førende befrielsesteolog, den brasilianske franciskaner p. *Leonardo Boff* var tilsagt til at drøfte sine skrifter med præfekten for troselærekongregationen, kardi-

nal *Joseph Ratzinger*. En anden førende befrielsesteolog er den peruvienske p. *Gustavo Gutiérrez*. I april i år oplyste de peruvienske biskopper, at de var i gang med en formel undersøgelse af p. *Gutiérrez'* skrifter. Imidlertid havde de, da Vatikanets dokument blev offentliggjort, endnu ikke fremsat nogen offentlig udtalelse derom.

Både *Boff* og *Gutiérrez* indrømmer, at de benytter en marxistisk samfundsanalyse, fordi den hjælper dem til at forstå fattigdommens årsager; men marxismen har ingen indflydelse på deres teologiske overvejelser.

Befrielsesteologien dukkede op i Latinamerika i 1960'erne som en teologisk refleksion over menneskers materielle fattigdom og behovet for at skaffe konkret hjælp til de fattige som en del af evangeliseringsprocessen. Siden har dens indflydelse bredt sig til andre områder af Den tredje Verden.

En ukritisk benyttelse af marxistiske begreber til en analyse af samfundsproblemer er uacceptabel inden for den kristne teologi, fordi alt i marxismen er knyttet til dens ateistiske og materialistiske filosofi, siger Vatikan-dokumentet. Det fremhæver derfor, at teologer har pligt til at underkaste enhver metode til analyse af den sociale virkelighed en teologisk kritik for at afgøre, om den egner sig til katolsk brug. Denne forudgående kritiske undersøgelse, finder dokumentet, mangler i flere befrielsesteologier.

Klassekamp fører til diktatur

Hvad marxismen angår, er en forudgående kritisk undersøgelse meget nødvendig, fordi Marx' filosofi har et sådant globalt syn på virkeligheden, at det på forhånd fastlægger observationer og analyser diktret af et filosofisk og ideologisk system; dette er efter dokumentets mening især tilfældet med udtrykket »klassekamp«, der sta-

dig har den betydning, som Marx tillagde det, og ikke blot betyder »en alvorlig social konflikt«, siges det videre.

Af mange befrielsesteologer »fremstilles deltagelse i klassekampen som et krav, selve kærligheden stiller. Ønsket om at elske alle her og nu, uafhængigt af hvilken klasse de tilhører, og at møde dem med dialogens og overtalelsens ikke-voldelige metoder, afvises som uproduktiv og i modsætning til ægte kærlighed«. Og dokumentet beskylder befrielsesteologien for at være underordnet et politisk kriterium, der igen afhænger af klassekampen, som hævdes at være historiens drivende kraft.

Politisk nylæsning af Bibelen

Ved at anvende klassekampen på kirken sætter disse grene af befrielsesteologien spørgsmålstegn ved, »om der overhovedet længere er nogen mening i, at kristne, som tilhører forskellige klasser, der er i indbyrdes modsætningsforhold, deltager ved samme eukaristiske bord«. Og dokumentet fortsætter: »Hierarkiets og læreembets medlemmer fordømmes objektivt som repræsentanter for den herskende klasse, som bør bekæmpes. Teologisk betyder en sådan indstilling, at præsterne har deres oprindelse fra folket, der derfor selv vælger og udpeger deres præster i overensstemmelse med, hvad deres historiske og revolutionære opgave kræver«.

Dokumentet beskylder disse grene af befrielsesteologien for en »politisk nylæsning af Den hellige Skrift«. »Befrielsesteologerne tillægger jødernes udvandring fra Egypten den største betydning som befrielse fra politisk slaveri. Fejlen er ikke at gøre opmærksom på en politisk dimension i bibelteksterne, men at man gør denne dimension til den vigtigste og den eneste«, hedder det videre i dokumentet.

»Udtrykket befrielsesteologi, er et absolut be-

rettiget udtryk: det betegner en teologisk refleksion centreret om det bibelske befrielses- og frihedstema og om vigtigheden af dets praktiske virkeliggørelse«, hedder det, men det tilføjes, at dette ikke må føre til et fast filosofisk system, og at Vatikanet kun kritiserer visse befrielsesteologier, der benytter »begreber, der ukritisk er overtaget fra den marxistiske ideologi«.

Som alle ideologiske bevægelser, præsenterer befrielsesteologien forskellige teologiske holdninger, og dokumentet finder, at »deres læremæssige grænser er dårligt definerede«. Teologer opfordres derfor til at forblive trofaste mod kirken læremyndighed, og det siges advarende, at marxismen hidtil har frembragt mange totalitære regimer.

»Millioner af vore samtidige længes med rette efter at genvinde de grundlæggende friheder, som de er blevet berøvet af totalitære og ateistiske regeringer, der er kommet til magten ved voldelige og revolutionære midler, netop i folkets befrielses navn«. Og dokumentet fortsætter: »De, der måske uden at ville det, er med til at slavebinde andre, forråder netop de

fattige, som de mener at hjælpe«.

Biskopper og præster advares mod at danne pastorale grupper, der bygger på en »forenklet form for befrielsesteologi«. Disse grupper danner »såkaldte basisgrupper«, der mangler såvel den nødvendige kateketiske og teologiske uddannelse; dokumentet tilføjer, at nogle befrielsesteologer benytter udtrykket »folket kirke«, som de definerer som en bestemt »klasses kirke« i stedet for en kirke for alle, hvori de fattige har fortrinsret.

Dokumentet opfordrer biskopper og præster til at sørge for en bedre uddannelse af lægfolk, så de kan deltage mere aktivt i kirken sociale arbejde. Herom siges det, at kirken har brug for kompetente mennesker på såvel det naturvidenskabelige og teknologiske område som på åndslivets og politikens område. »Præster bør derfor være mere opmærksomme på at uddanne mennesker med sådanne evner, og som lever evangeliet fuldt og helt. Det er lægfolket, hvis rette opgave er at opbygge samfundet, der i højeste grad er involveret her«.

Intet forsvar for magthaverne

Samtidig med at Vatikan-dokumentet advarer mod nogle befrielsesteologers forkerte meninger, godkender det dog på ingen måde - heller ikke indirekte - at nogle holder de fattige nede i elendighed, profiterer af denne elendighed, konstaterer den uden at gøre noget derved og forbliver ligegyldige over for den.

Det fremhæves også i dokumentet, at »det ikke på nogen måde må tolkes

som en miskendelse af alle dem, der ønsker at handle storsindet og med ægte evangelisk ånd« til fordel for de fattige.

Dokumentet kritiserer »skandalen i forbindelse med den voldsomme oprustning, der foruden at true freden øder så mange penge, så selv en brøkdelen deraf ville være nok til virkelig at hjælpe de mennesker, der mangler selv de mest grundlæggende betingelser for et menneskeværdigt liv«.

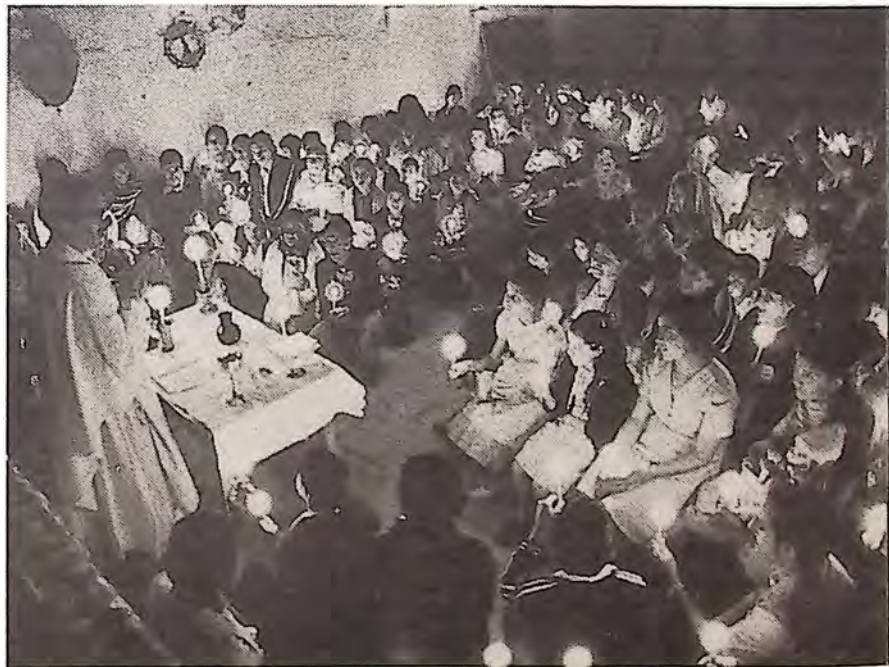
Nej til udbytning, diktatur og kapitalisme

Med hensyn til Latinamerika kritiserer dokumentet, at ganske få råder over størstedelen af ressourcerne, og det angriber militære diktatorer, der krænker elementære menneskerettigheder, og det påtaler korruptionen hos visse myndigheder og udenlandske kapitalintressers brutale metoder.

»Behovet for radikale reformer af de strukturer, der skjuler fattigdommen, og som i sig selv er en form for vold«, påtales, og de medlemmer af kirken, der forsøger at forbedre samfundsforholdene, roses. Herom hedder det:

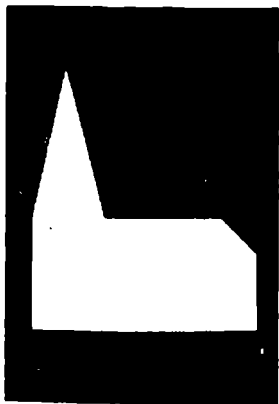
»Det er umuligt at overse den umådelige mængde af uselvisk arbejde, der udføres af kristne, såvel biskopper, præster, ordensfolk og lægfolk, der drevet af kærlighed til deres brødre og søstre, der lever i umenneskelige forhold, har søgt at bringe hjælp og trøst til talløse mennesker i den elendighed, der er forårsaget af fattigdom«.

(Dokumentet foreligger på engelsk og tysk og kan fås ved indsendelse af 20.-kr. til »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 K).

Det befrielses lys, kirken tænder for de fattige, skulle gerne være mere end blot et opstandelseslys i påskenatten. Foto KNA.

Orientering fra sognene

Oktober 1984

På disse sider bringes en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 17, der udkommer 31.10. 1984 er mandag den 8.10. 1984 (for november 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion på Bispekontoret.

KØBENHAVN

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.
Tlf. (01) 13 37 62.
Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.
Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.
Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.
Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.
Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).
Rosenkransandagt: Hver onsdag kl. 19 i oktober.

Onsdag d. 3.: Kl. 10 messe for de ældre.
Fredag d. 5.: Kl. 16.30 Jesu Hjerter messe.
Lørdag d. 6.: Kl. 14.30 messe på vietnamesisk. Kl. 16 messe på polsk.
Søndag d. 7.: Kl. 10 latinsk højmesse.
Søndag d. 14.: Kl. 10 familiemesse.
Onsdag d. 17.: Kl. 10 messe for de ældre.
Søndag d. 21.: Kl. 10 latinsk højmesse.
Søndag d. 28.: Kl. 10 dansk højmesse.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Præster: J. Kruk, A. Jestl.
Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. 11-12 (A. Jestl), onsd. og torsd. 18-19. (J. Kruk).
Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.
Faste messetider: I kirken lørdage kl. 17.00 engelsk messe.
Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. sønd. i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: kl. 10.30 Dragør, Rønne Alle 15, kl. 9.00.
Rosenkransandagter i oktober måned: onsdag og fredag kl. 16.00 på Sct. Annæ Hjem, Skipper Clements Alle 13. Torsdag kl. 19.00 i kirken med sakramental velsignelse og derefter uddeling af Den hl. Kommunion.
Onsdag d. 3.: Kl. 14-16 de ældres klub. Kl. 16.00 messe i huskapellet.
Torsdag d. 4.: Kl. 15-16.30 tilbedelse i Sct. Elisabethsøstrenes kapel Ove Billesvej 6.
Fredag d. 5.: Kl. 9.45 skolemesse i kirken. Kl. 19.00 Jesu Hjerter aftenmesse.
Søndag d. 7.: Vi takker Gud for høsten i alle gudstjenester. Kl. 11.30 familiemesse. Børnene bedes komme med frugt eller grønsager, som vi så bringer ud til familier, ældre og institutioner.
Tirsdag d. 9.: Kl. 9.45 skolemesse i huskapellet.
Onsdag d. 17.: Kl. 14-16 de ældres klub. Kl. 16.00 messe i huskapellet.
Tirsdag d. 22.: 6-årsdagen for pave Johannes Paul I's indsættelse. Vi beder for vor pave under messen kl. 8.00 i kirken.
Søndag d. 28.: Missionssøndag. Kl. 10.00 latinsk højmesse. Kl. 16.00 andagt på

Sundby Kirkegård. Kirkegårdslys skal købes inden søndag kl. 15.00.
Børne- og ungdomsaktiviteter:
Bikuben: For børn 6-10 år kl. 15-17 hver anden onsdag.
For unge 11-12 år: Sønd. d. 7. kl. 11.30 og hver anden søndag.
For unge 13 år og opefter kl. 18-20 hver anden onsdag.
Spejdergruppen: Hver mandag kl. 18-20.
Nærmere oplysninger om disse aktiviteter findes i sognebladet.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.
Tlf. 01-24 65 80 sognepræsten og kontor.
Øvrige præster 01-21 85 88.
Mettetider:
Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.
Lørdag ingen messe kl. 17.00.
Hver lørdag kl. 18.00. Messe på engelsk.
Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.
Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00.

Tirsdag d. 1. kl. 15.30: Kongregationsmøde i kirken.
Fredag d. 5.: Jesu Hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 indvielse til Jesu Hjerter. Kl. 17.00 messe.
Søndag d. 14. kl. 14.00: Kroatisk messe. Derefter kirkekaffe i den grønne sal.
Tirsdag d. 16. kl. 14.30: Møde for de ældre i den grønne sal.
Søndag d. 28. kl. 8.00: Kongregationsmesse.
Søndag d. 28. kl. 14.00: Kroatisk messe. Derefter kirkekaffe i den grønne sal.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.
Tlf. (01) 69 03 01.
Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekontoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.
Mettetider:
Søndag: Højmesse kl. 10.00.
Mandag: Messe kl. 11.00. Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30. Onsdag: Messe kl. 19.00.
Onsdag d. 3.: Efter aftenmessen indledes sæsonens foredragsrækker. I aften vil p. Osorio tale om katolicismens væsen.
Søndag d. 7.: Kl. 14.00 økumenisk gudstjeneste i Søborg kirke.
Onsdag d. 10.: Menighedsaftnen med msgr. Kjeld Geertz-Hansen, som i aften og de følgende 3 onsdage vil tale om Åbenbaringen. I aften: Åbenbarings kilde.
Søndag d. 14.: Under højmessens meddelelse biskop Martensen Firmelsens sakramente. Efter messen reception i pejsestuen.
Onsdag d. 17.: Menighedsaftnen med

msgr. Kjeld Geertz-Hansen. Tema: Åbenbaringen af Gud.
Onsdag d. 24.: Menighedsaftnen med msgr. Kjeld Geertz-Hansen. Tema: Åbenbaringen af mennesket.
Onsdag d. 31.: Menighedsaftnen med msgr. Kjeld Geertz-Hansen. Tema: Åbenbaringen af Kirken.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lynbygårdsvej 1, 2800 Lynby.
Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.
Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.
Hverdagsmesser:
Mandag til fredag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.
Alle lørdage:
Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).
Tirsdag den 2.: Møde i ældreklubben kl. 11.30.
Søndag den 7.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00.
Søndag den 14.: Søndagsmesse kl. 11.00. Derefter fælles medbragt frokost i menighedssalen.
I ugen fra den 15. til den 19. incl. er der ingen hverdagsmesser.
Søndag den 21.: Familiemesse kl. 9.30. Derefter fælles morgenmad. Søndagsmesse kl. 11.00.
Tirsdag den 23.: Møde i ældreklubben kl. 11.30.
Lørdag den 27.: Søndagsmesse med dialogprædiken kl. 17.00.
Søndag den 28.: Søndagsmesse kl. 11.00. Pastor K. Osorio prædiker over emnet »Jesus før kristendommen«. Messen er af normal varighed.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.
Tlf. (01) 78 27 90.
Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.
Faste messetider:
Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).
Søndag: Højmesse kl. 10.00.
1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.
2. søndag i måneden: Latinsk messe.
3. søndag i måneden: Familiemesse.
4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.
Søndag d. 7.: Efter højmessens holdes høstfest i forbindelse med kirkekaffe.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.
Sognepræst D. Timmermann, Skt. Ansgars Kirke. Tlf. 01-13 37 62, kl. 11-12 undt. mandag og torsdag.
Faste messetider:
Lørdage læses søndagens messe kl. 17.
Søndage: Højmesse kl. 10. Aftenmesse med danske salmer kl. 17. Engelsk messe, sang og guitar kl. 18.
Mandag: Ingen messe.
Tirsdag: Messe kl. 18.30.
Onsdag: Messe kl. 11, kl. 17 (engelsk) og kl. 19 hos søstrene, Sct. Hansgade 28.
Torsdag: Messe kl. 8 og 18.30. Fredag messe og tilbedelse kl. 18.30.
Fredag: Messe kl. 18.30 med et kvarters tilbedelse foran det Allerhelligste.
Lørdag d. 29.: Kl. 10-17: Åbent hus hos pastor d'Auchamp: Helleborg 13, Tingbjerg. Bus 8 til Ruten.
Søndag d. 7.: Kl. 10 højmesse med Schola Gregoriana.

Tirsdag d. 17.: Messe kl. 14 og åbent hus i krypten.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.
Sognepræst: Niels Kiær S.J.
Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.
Giro 4 08 38 30.
Mettetider:
Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.
Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.
Søndag den 7.: Sct. Therese fest. Festmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Festsalen (gymnastiksalen) åbner efter 9-messen. Se annonce andetsteds i bladet. Over-skuddet fra festen går til Caritas' hjælpearbejde.
Tirsdag den 9. og tirsdag den 23. kl. 19.30: Bibelkreds under ledelse af sr. Else Pascale hos familien Hoyos, Ammentorpsvej 7. Vi gennemgår Jobs bog. Nye deltagere er velkomne.
Onsdag den 10. og onsdag den 24.: Mini-KUK, (9-13-årige) mødes kl. 19-20.30 i spejderlokalet på Rygaards skole.
Søndag den 28. kl. 9: Familiemesse med besøg af præstestuderende fra Niels Steensens Kollegium i Münster. Kl. 11 reciteret messe.
Hver mandag kl. 19.30: Korprøve i kirken. Stefan Haugland vil forsøge at opbygge et kor til glæde for os alle. Musik- og sangglade, ikke mindst unge, er velkomne til at deltage.

Immaculatakirken:
Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 8.30.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.
Tlf. (02) 94 76 94.
Sognepræst: Paul Marx O.M.I.
Mettetider:
NYT: Torsdag kl. 8.00 NYT
Fredag kl. 8.00.
Lørdag kl. 17.00.
Søndag kl. 9.30 og 10.45 (engelsk).
Fællesbøn: Tirsdag kl. 19.30-20.30.
Onsdag kl. 19.30 (første gang den 3. oktober og så hveranden onsdag derefter).
September
Lørdag d. 29. kl. 14.45: Familieundervisning med messe kl. 17.
Oktober
Onsdag d. 10.: kl. 19.00: Menighedsrådsmøde.
Søndag d. 21.: Kirkekaffe efter messen kl. 9.30.
Onsdag d. 24.: Fælles menighedsmøde med Sct. Antoni i Brønshøj kl. 19.30. Der er messe kl. 19. Pastor Ib Andersen vil orientere om den nye kirkelov.
Lørdag d. 28.: kl. 14.45: Familieundervisning med messe kl. 17.00.
Firmelse: Biskop Hans Martensen vil fejre firmelsens sakramente sammen med os søndag d. 21. april 1985. Tilmeldelse til sognepræsten i oktober måned, af hensyn til forberedelsen.
Ungdomsklubber:
Mini-KUK onsdage kl. 16-18.
Maxi-KUK torsdag kl. 19.30-21.30.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English: *Sunday*

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev: 10:45 am. Family Liturgy. Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 6:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N: 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

PROVINS EN

Assens: Vor Frelser Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens. Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale. Før messen lejlighed til skriftemål.

1. søndag i måneden: Messe kl. 10.30.

3. søndag i måneden: Messe kl. 17.00.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96. Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelsborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

NB! Fra den første søndag (d. 2.) i september fejres messen igen kl. 10 i begge kirker. Hverdagsmesser i HØ hver onsdag kl. 11.00 og i BI hver tirsdag kl. 10.00.

Lejlighed til skrifte i forbindelse med gudstjenester eller efter aftale.

September

Lørdag d. 29.: I Hørsholms Kirkecenter holder vi en *aktivitetsdag* for hele menigheden fra kl. 9.00-17.00. Nærmere oplysninger hos Stig Fjording.

Søndag d. 30.: *Familiesøndag* for menigheden i »Myretuen« i Bastrup. Pastor Kaare Osorio læser messen kl. 10.00 og taler om fredsproblemer.

Om eftermiddagen travetur og leg. Afslutning med kaffe m.v. kl. 15.30. Alle voksne og børn er velkomne. Pris pr. voksen 20 kr., børn gratis. Event. kørsel arrangeres. Henvendelse til Frankel i Farum, tlf. 95 75 75 eller til Ulla Pinborg i Allerød 27 32 70.

Søndag d. 30.: I Hørsholm kirke familiemesse: *Høst-messe*.

Oktober

Mandag d. 1.: Plejehjem »Nordvanggård« fejrer 25 års fødselsdagsfest.

Tirsdag d. 2.: I Hørsholm: menighedsrådsmøde kl. 20.00.

Søndag d. 7.: I Birkerød: *Høstmesse* (familiemesse) kl. 10.00.

Mandag d. 8.: Ældreklubben mødes kl. 14.00. Driftsleder i Zoo fortæller os om »Dyrene i Zoo«.

Samme mandag: Midi-KUK mødes kl. 19.00 på Nordvanggård.

Samme mandag aften mødes menighedsrådet i Birkerød kl. 19.30. Komplet synges.

Tirsdag d. 9.: I Hørsholm: Menighedsaften, »Salme aften«. Bl.a. ved p. Heggum, anfang kl. 19.30.

Torsdag d. 18.: Ingen religionsunderv. p. gr. a. efterårsferie.

Mandag d. 22. okt.: Fælles forældre-aften for forældre til konfirmanderne på Nordvanggård kl. 19.30. Fælles møde for HØ og Birk. sogne.

Samme aften: Midi-KUK mødes på Nordvanggård kl. 19.00.

Mandag d. 29.: Præstemøde kl. 18.00.

Tirsdag d. 30.: Fælles møde for regionens menighedsråd i Helsingør, Nygade 8 B, kl. 19.30.

Samme eftermiddag: Kateketmøde på Nordvanggård kl. 16.00.

NB: Lørdag d. 3. nov.: »Åbent Hus«. Fælles menighedsfest for begge sogne på Nordvanggård.

NB: HØ-Ungdomsklub mødes hver anden tirsdag, nemlig d. 2. nov. o.s.v.

NB: Midi-KUK i Birkerød: Alle unge fra 10 til 14 år er velkomne. Kl. 19.00 på Nordvanggård d. 8. og 22. okt.

NB: KUK for unge fra 14-18 år mødes på Nordvanggård hver onsdag kl. 19.30 til en interessant og hyggelig aften. Alle er velkomne.

NB: *Sangkoret* må desværre gå ind foreløbig p.gr.a. manglende stemmer, særligt herre-stemmer. Men vi håber at komme i gang igen, så snart flere vil tilmelde sig hos Else Loldrup, tlf. 81 18 94.

NB: *Religionsundervisning:*

Religionsundervisningen for børn og unge i Birkerød og Hørsholm sogne begynder igen i september. Den finder som sædvanlig sted på Nordvanggård, Bistrup Byvej 4 i Bistrup om torsdagene fra kl. 16-17.15, første gang torsdag den 6. sept. Det yngste hold består af de børn, der i år er begyndt i skolens første klasse. De børn, som kommer med toget, bliver afhentet på Birkerød station kl. 15.50, og de, som bor i Niverød, Nivå og Hørsholm, kan blive kørt af bussen. For nærmere oplysninger ang. ruten, kontakt fru Martha Hvidberg, tlf. (02) 24 67 48. Som I ved, kommer biskoppen hvert 2. år til vore sogne for at fejre og meddele firmelsens sakramente samt trosbekræftelsen. Det bliver i marts 1985, at konfirmationen fejres: I Hørsholm søndag d. 10. marts kl. 10 og i Birkerød søndag d. 17. marts kl. 10.

Konfirmandforberedelse begynder i Hørsholm v/p. Sanders torsdag d. 16. januar 1985 i HØ-kirkecenter, i Birkerød på Nordvanggård ved p. Muiser torsdag d. 7. februar kl. 16. *Tilmelding* til konfirmationen hos sognepræsten hurtigst muligt. Fælles forældremøde på Nordvanggård mandag d. 22. oktober kl. 19.30.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Tlf.: (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Messestider:

Fredag kl. 18.45 (undt. 5. og 12.)

Lørdag kl. 17: Søndagens messe.

Søndag kl. 10: Højmesse.

Øvrige dage: Se opslaget i våbenhuset.

Søndag d. 14.: Sognedag. Kl. 10: Familiemesse. Kirkekaffe. Undervisning for børnene, de unge og de voksne. Frokost (medbragt mad) og samvær. Alle er velkomne.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50A, 7000 Fredericia.

Sognepræst Henri Kerkhofs.

Kapellan Raymond Minnaert.

Tlf. (05) 82 08 93. Kontortid (Vejle præstegård): Mandag, onsdag, torsdag kl. 9.00-10.30. Tirsdag kl. 11-12. Pastor R. Minnaert vil kunne træffes i præstegården hver onsdag fra kl. 10.00.

Menighedsrådets formand: Hans Madura, Indre Ringgade 15, 7000 Fredericia. Tlf. (05) 92 08 06.

Messestider:

Onsdage: kl. 17.30.

Lørdage: Kl. 17.00.

Søndage: Kl. 10.00.

Skolegudstjenester: De 3 første fredage i hver måned kl. 9.40 i Skt. Knuds Kirke.

Sidste fredag i hver måned kl. 9.40 i Michaelis Kirke v/pastor E. Storebjerg. Menigheden er velkomne.

Hver onsdag kl. 16.00: Fælles kristent bibel- og bedemøde i den lille skole.

Tirsdag den 9. oktober kl. 19.30: Katolsk kvindeforening inviterer til møde i Skt. Knuds skole. Fru Anna Steffensen fortæller om krisecentret i Fredericia.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.

Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messestider: Søndage kl. 10.00.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Fredag d. 19.: Mcsse kl. 17.

Fredag d. 26.: Messe kl. 17.

Søndag d. 28.: Høstgudstjeneste kl. 10.

Kvindekredsen:

Onsdag d. 10.: Kredsen inviteres til fødselsdagsfest hos Czesia Druyts, Huginsvang 21, Vojens kl. 19.30.

Undervisning:

for de mindre børn v. Sr. Angela, Aastrupvej 65: *mandage* kl. 14-15. For de mindste børn samme sted: *lørdage* kl. 10-11.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Hver søndag kl. 10.00 højmesse. Hver lørdag kl. 17.00 dialogmesse.

Bemærk: I oktober holdes kun een messe om søndagen (kl. 10.00).

Hverdagsmesser: Alle hverdage kl. 19.00 dialogmesse i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, Helsingør.

Alle lørdage kl. 16.00-17.00 lejlighed til at modtage Bodens Sakramente.

1. og 3. søndag i måneden: Messe for Kroaterne, henholdsvis kl. 17.00 og kl. 12.00.

I oktober måned er der ingen særlig fest. Efter hver aftenmesse bedes et led i rosenkransen.

Pensionistmøde hos søstre holdes *onsdag den 3. oktober*.

Tirsdag d. 30. oktober er der planlagt et tværsognsmøde hos os i menighedssalen kl. 19.30.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.

Messestider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Søndag den 30. sept.: Gudstjeneste med kommunion, uden præst.

Torsdag den 11. kl. 19 besøger en gruppe kursister under LOF vort kapel. Pastor Wuyts fortæller om den katolske kirke og vor egen menigheds muligheder og vanskeligheder.

Søndag den 14. (efterårsferien): Gudstjeneste med kommunion, uden præst.

Religionsundervisning for børn: ved Anna-Maria Witt-Petersen.

(Klip dette ud til familiens opslagstavle). På onsdage kl. 17 i præstegården.

I september: onsdag den 26.

I oktober: onsdag den 3. og 24.

I november: onsdag den 14. og den 21.

I december: onsdag den 5. og den 19.

Sidste dag er fælles med firmandholdet.

Religionsundervisning for firmander:

ved pastor Wuyts.

På onsdage kl. 16.45 i præstegården.

I oktober: onsdag den 10., 24. og 31.

I november: onsdag den 7. og den 21.

I december: onsdag den 5. og den 19.

En absolut betingelse for at blive firmet/trosbekræftet er, at de unge tager del i menighedens søndagsmesse og liv.

Reserver allerede nu: Menighedens adventsaften bliver lørdag den 8. december.

Foredrag:

Hele efteråret kan det blive svært at træffe præsten hjemme om aftenen på grund af foredragsvirksomhed i tre byer.

For SOF Silkeborg 5 aftener om Firenze hveranden mandag fra 22. okt. til 17. dec.

For FOF Herning 8 aftener om Rom hver tirsdag fra 23. okt. til 11. dec.

For FOF Kolding 6 aftener om Firenze hver torsdag fra 25. okt. (undtaget 15. nov.) til 6. dec.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstre: Telefon (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10

Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to. kl.

17, fre. kl. 8.30.

Mandag d. 1. Strikkeklub i Kirkecentret fra kl. 14.30.

Onsdag d. 3. MIDIKUK kl. 19-21.

Torsdag d. 4. Helsingemesse hos familien Pilemann-Jensen, Fasanvej 39, Skærød pr. Helsingør, kl. 19.30. *Ring venligst i forvejen* og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse og efterfølgende samvær. Alle katolske familier i Helsingør omr. er indbudt. Tlf. 29 68 22.

Lørdag d. 6. Børnenes religionsundervisning nr. 4, kl. 9.30-11.30.

Søndag d. 7. Latinsk messe kl. 10.

Torsdag d. 11. Messe kl. 14, og herefter

kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre som har behov for afhentning, bedes kontakte søstrene: 26 78 65.

Lørdag d. 13. Børnenes religionsundervisning nr. 5, kl. 9.30-11.30.

Mandag d. 15. Strikkeklub i kirkecentret fra kl. 14.30.

Tirsdag d. 16. Gilleleje-messe hos Bodil Liedorf og Irma Olsen, Grønnevang 228 i Gilleleje, kl. 19.30. Ring venligst i forvejen og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse og efterfølgende samvær. Alle katolske familier i Gillelejeomr. er indbudt. Tlf. 30 25 29.

Onsdag d. 17. MIDIKUK kl. 19-21.

Søndag d. 21. Messe med p. Bjørn Højbo. Lørdag d. 27. Familiemesse (søndagsmesse) kl. 17, og herefter spiser vi til aften. Menu: Kinesermad m/pinde. alle deltagere bedes markere sig som kinesere, men ingen udklædning. Nærmere ved opslag i våbenhuset.

Søndag d. 28. Reciteret (læst) messe kl. 10.

Mandag d. 29. Strikkeklub kl. 14.30.

Onsdag d. 31. MIDIKUK kl. 19-21.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens
Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs Kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19: Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag den 7.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, Jomfru Maria.

Fredag den 12.-søndag den 14.: Pastoralenheden afholder Meditationsweekend på Øm. Tilmelding hos Benny Blumensaat, Sundbakken 13.

Torsdag den 18.: Bibelaften hos sognepræsten kl. 19.30.

Lørdag den 20.: Bededag med pater P. Marx, hos søstrene kl. 10.30-18.

Onsdag den 24.: De ældre mødes hos søstrene kl. 14.30, messe.

Søndag den 28.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, Kirkeloven.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge. Sognepræst J. Samuelsen S.J. Træffes tirs.-fred. kl. 11-12.

Faste messetider:

Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
Tlf. (03) 92 06 81.

Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.

Gudstjenestetider:

Søndag: Kl. 10.00 højmesse.

Hverdage: Kl. 17.00 messe.

Polsk messe: Kl. 11.00 sidste s. i. m.

Møllegården: Kl. 15.00 2. onsd. i. m.

Arrangementer:

I september, oktober og november vil der den sidste torsdag i måneden være messe kl. 18.00. Efter messen mødes vi i Kolbehuset. De, der vil, kan tage madpakke med og købe drikkevarer på stedet. Vi vil forsøge at få en fremmed til at komme i sept. eller okt. Mere herom i »Set fra tårnet«. På grund af det tidlige fremmøde vil vi også kunne slutte tidligere end sædvanligt.

Husk datoerne: den 27. september, 25. okt. og 22. november. Alle er velkomne.

Onsdag den 3.: Den hellige Frans fest.

Denne dag bliver kom-sammen-eftermiddagen en Kom-sammen-aften. Vi mødes kl. 19.00 i kirken og fejrer den hellige Frans fest. Efter gudstjenesten hygger vi os i Kolbehuset.

Søndag den 7.: Firmelse. Se endvidere k.o. nr. 13 29. august.

Julemarked 1984. Vi minder allerede nu om vort julemarked som afholdes den 8. og 9. december. Som sidste år kan alle igen mødes i præstegården til forberedelse. Mange kom og hyggede sig med håndarbejde og flere af damerne tog ægtefællen med. Dette er også meget velkomment i år. I forbindelse med den sidste aften i måneden i Kolbehuset er man velkommen til at tage håndarbejdet med. Alle gaver til vort julemarked modtages med tak.

Den polske messe. Den polske messe i oktober holdes den 28. kl. 11.00.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo.

P. Herman Legut, O.F.M. Conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messetider:

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30 med efterfølgende rosenkransbøn. I forbindelse med gudstjenester: lejlighed til skrifte.

Søndag d. 7.: Børne- og ungdomsmesse.

Tirsdag d. 16.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster indbyder sine medlemmer til et besøg på institutionen Rødbygaard, Rødbyhavn onsdag d. 3. oktober kl. 18.30.

Tilmelding på tlf. 89 43 15.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messetider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.00.

Lørdag: Kl. 16.00 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag: Kl. 10.00 højmesse.

Hver lørdag i oktober kl. 15.30 Rosenkransandagt før messen kl. 16.00.

Religionsundervisning hver anden lørdag kl. 10.00-12.00.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage:

Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj.

Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Hver skole-onsdag og fredag:

Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Fredag d. 5.: På Maria-Elisabeth Hjemmet kl. 18-19: Tilbedelse og Jesu Hjerter messe kl. 19.

Søndag d. 7.: Kl. 10.00: Høstgudstjeneste og menighedskaffe.

Søndag d. 21.: Kl. 11.00: Polsk messe.

Rosenkransandagt: Hver tirsdag kl. 19 i Vor Frue Kirke og torsdag kl. 17 på Maria-Elisabeth Hjemmet.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30.

Oplysninger hos menighedsrådsformanden Villy Sørensen, tlf. (06) 42 39 29.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 (undtagen d. 6., hvor der er sogneundervisning og messe kl. 13.30).

Søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Eventuelle hverdagsmesser meddeles ved søndagsmesserne.

Møder:

Sogneundervisningen *lørdag d. 6.* kl. 13.30.

Menighedsklubben *lørdag d. 27.* kl. 14.30. Kirkekaffe *søndag d. 28.*

Mini-KUK - meddeles ved søndagsmesserne.

KUK - ring til Erik Mouritzen, tlf. (06) 41 57 25.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.

Sognepræst: T. Palsøe.

Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30.

Fredage tillige:

Konfirmandundervisning efter aftale.

Søndag d. 7.: Kirkekaffe efter højmessens.

Søndag d. 21.: Missions søndag. Kollekt for verdensmissionen.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmessen.

Rosenkransandagt: Hver tirsdag i oktober-måneden: kl. 19.30.

Den 8. oktober fylder pastor Umans 60 år. I den anledning vil menigheden arrangere en festlighed lørdag den 13. okt., begyndende med højmesse i kirken kl. 17.00 og derefter sammenkomst i skolens kantine med fælles middag. Tilmelding hertil senest 3. oktober.

Nærmere enkeltheder vedr. festen ved opslag i kirken.

Ledreborg Slotskirke

Messe. hver søndag kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser. Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.

Søndag d. 30/9: Efter messen gennemgår sognepræsten messens opbygning. For børnene vises filmen: »3 lilier«. Afslutning kl. 13. Madpakke medbringes.

Mandag d. 1.: Kl. 14-16 Værestedet. Alle er velkomne.

Onsdag d. 3.: Menighedsrådsmøde efter aftenmessen.

Søndag d. 7.: Familiemesse-høstgudstjeneste. Efter messen fortsætter sognepræsten gennemgangen af messens opbygning. Børnefilm: »Hugo og Josefine«. Tag mad med.

Fredag d. 12.-søndag d. 14.: Meditationsweekend på Øm for vor pastoralenhed ved Grethe Livbjerg.

Mandag d. 15.: Kl. 14-16. Værestedet.

Mandag d. 29.: Kl. 14-16. Værestedet.

Børnenes religionsundervisning begynder efter oktoberferien.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45. Præst: Stephen Holm.

Faste messetider:

Søndage kl. 10.

Hverdage: Normalt mandag og tirsdag kl. 17.15, onsdag og lørdag kl. 9, torsdag og fredag kl. 19.15.

Kommunitets bønner forrettes normalt. Laudes kl. 8.30. Rosenkrans kl. 12. Vesper kl. 18.

Tilbedelse ved det udstillede allerhelligste sakramente mandag den 1. oktober kl. 18.00-19.00.

Søndag den 7.: Fejres Rosenkransfesten med højmesse med rosenkransbøn kl. 10.00.

De øvrige oktobersøndage bedes rosenkransen 10 minutter før højmessens.

Søndag den 14.: Udformes højmessens som høstgudstjeneste. Kirkebil fra Korsør og Dianalund.

Søndag den 28.: Gregoriansk koral, kirkebil fra Korsør.

Børnenes religionsundervisning og de unges studiekreds: hver fredag kl. 18.00 til 19.00 og messe kl. 19.15. Efterårsferie dog fredag den 19., hvor undervisning bortfalder.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst pater Josef Völk.

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndag: Kl. 8 og 10.

Hver torsdag: Aftenmesse: Kl. 19.

Hver lørdag: Kl. 19: Rosenkransandagt med sakramental velsignelse.

Skriftemål forinden disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Lørdag d. 6.: Religionsundervisning for alle grupper fra kl. 10-12.

Søndag den 7.: Høstgudstjeneste/familie-messe: Kl. 10.

Onsdag den 10.: Byens Aftenskole er gæst hos os. Kl. 19.30: De vil se kirken. Vi fortsætter med kaffebord i menighedssalen. Der er der lejlighed til at stille spørgsmål.

Lørdag den 20.: Religionsundervisning for alle grupper fra 10-12. - Kontaktgruppe mødes: Messe: Kl. 14 i kirken. Vi fortsætter i menighedssalen.

Torsdag den 25.: Menighedsrådsmøde efter aftenmessen i menighedssalen.

Lørdag den 27.: Kl. 19: Aftenmesse med rosenkransandagt og sakramental velsignelse.

Rudkøbing: KFUM-lokale, Ahlefeldts-gade 31, I. Kl. 15: Messe med prædiken søndag den 7. (Skt. Bendts Kapel restaureres stadigvæk!)

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Sognepræst Ebbe Simonsen. Tlf. (04) 42 35 85.

Efter sommerferietiden bortfalder de tyske messer, så der nu igen kun er den ene søndagsmesse kl. 9.30.

Fredag d. 5.: Jesu Hjerter fredag, messe kl. 10.

Onsdag d. 10.: Katolsk Kvindegruppe er inviteret til fødselsdagsfest hos Czesia Druyts, Huginsvej 21, Vojens kl. 19.30.

Søndag d. 21.: er der firmelse i Sønderborg kl. 9.30. Efter messen samles vi i præsteboligen til en lille sammenkomst med biskoppen.

Der er forberedelse af firmanderne hver tirsdag kl. 15 i præsteboligen. 1. gang den 2. okt.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle. Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12. Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester: Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse. **Søndag kl. 10:** Højmessen. Hver søndag under højmessen tilbydes børnepasning i Skt. Norberts Skole (børnehaveklassen). **Tirsdag d. 2. kl. 17.15:** Bønstime i kirken. Meditationsemne: »Herrens Ånd er over mig«. Luk. 4,18.

Søndag d. 7. kl. 10: Familiemesse - høstgudstjeneste. Bagefter: Menigheds-kaffe.

Mandag d. 8. kl. 14.30: Kontaktgruppen

indbyder de ældre til bankospil i Maria Søstrenes sal på Vestre Engvej 42.

Tirsdag d. 16. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Meditationsemne: Rosenkransen.

Tirsdag d. 30. kl. 17.15: Bønstime i kirken. meditationsemne: »Om nogen tørster...« Joh. 7,37b.

NB.

Sct. Norbertsaften: Se program.

KUK: Program efter aftale.

Religionsundervisning for eftermiddagsholdene: efter aftale.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg. Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th. Tlf. (03) 77 39 27.

Hver søndag kl. 10.00: Messe.

Søndag d. 14.: Kl. 10.00: Høstgudstjeneste og menigheds-kaffe.

Religionsundervisning: Hver torsdag kl. 15.00.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Fredag d. 5.: Jesu Hjerter fredag er der tilbudelse i kirken kl. 15-16. Messe med sakramental velsignelse kl. 19.30.

Onsdag d. 10.: Katolsk Kvindegruppe er inviteret til fødselsdagsfest hos Czesia Druyts, Huginsvej 21, Vojens, kl. 19.30.

Lørdag d. 20.: er der firmelse kl. 14.30 i Åbenrå. Efter messen samles vi med biskoppen til kaffebord i salen.

Der er forberedelse af firmanderne hver fredag kl. 15.15, undtagen d. 5. okt.

Radio- og tv-nyt

Ved John Lundorf

Ved Dagens Begyndelse med Mother Theresa

I begyndelsen af oktober udsender forlaget Unitas *Mother Theresas* bog »Dybt i Hjertets Stilhed« på dansk ved to diakoniser fra Sankt Lukas Stiftelsen søster *Anette Broberg Nielsen* og søster *Edel Nielsen*.

I ugen 1.-5. oktober kan vi i rubrikken *Ved Dagens Begyndelse* høre afsnit fra bogen, og det er vor trosfælle, skuespilleren *Birthe Backhausen*, der lægger stemme til *Mother Theresas* ord.

Pater *Leslie O. Dorn S.J.* har valgt de uddrag af bogen, der læses i udsendelserne. Program 1 kl. 6.55 og kl. 9.00.

Magnificat med Pige-koret

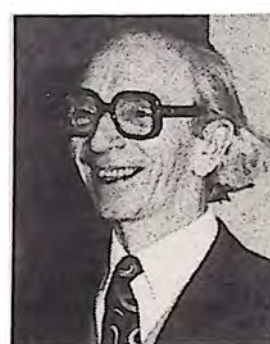
Mandag den 1. oktober kl. 11.05 synger Danmarks

Radios Pige-kor på program 1 *Svend Erik Tarps* »Magnificat« for soli, kor og orgel, komponeret i 1982.

Samme dag opfører Radiokoret, Radiosymfoniorkestret og solister en komposition af et af de største navne i fransk musik af i dag, *Olivier Messiaen*, »Vor Herres Jesu Kristi Forklarelse«. Værket, som er i 14 satser, dirigeres af *Miltiades Caridis* og sendes i program 2's Musikafsnit kl. 20.00-21.45.

Den sidste promenade-koncert

Radioens program 2 leverer stereolyden, når fjernsynet onsdag den 3. oktober kl. 20 sender »The Last Night of the Proms« i Royal Albert Hall, en optagelse af den traditionrige afslutning på promenadesæsonen, hvor alle i koncertsalen bl.a. synger *C.H. Parry's* hymne »Jerusalem«.

En demonstration af kulturens uafhængighed

Således hedder udsendelsen søndag den 7. oktober kl. 11.05 på program 1, et møde i Polen med professor *Klemens Szanislawski*, valgt til rektor for Warszawa universitet med stor majoritet og vraget af styret. En samtale om forbudet mod uafhængige organisationer. Uden disse har styret ingen, de kan gå i dialog med!

Udsendelsen er tilrettelagt af *Bodil Graae* fra Kultur- og Samfundsafdelingen.

John S. Lundorf

Liturgisk kalender for oktober

1. hvid. Mandag i 26. alm. uge. <i>Therese af Jesusbarnet</i> († 1897). (m). L.: Job. 1,6-22. Ev.: Luk. 9,46-50. (II Ps.).	2. hvid. Tirsdag i 26. alm. uge. <i>De Hellige Værneengle</i> . (m). L.: 2. Mos. 23,20-23. Ev.: Matt. 18,1-5. 10. <i>Englenes pf.</i> (II Ps.).	3. grøn. Onsdag i 26. alm. uge. L.: Job. 9,1-12. 14-16. Ev.: Luk. 9,57-62. (II Ps.).	4. hvid. Torsdag i 26. alm. uge. <i>Frans af Assisi</i> († 1226). (m). L.: Job. 19,21-27. Ev.: Luk. 10,1-12. (II Ps.).	5. grøn. Fredag i 26. alm. uge. L.: Job. 38,1. 12-21; 40,3-5. Ev.: Luk. 10,13-16. (II Ps.).	6. grøn. Lørdag i 26. alm. uge. L.: Job. 42,1-3. 5-6. 12-17. Ev.: Luk. 10,17-24. Eller: <i>hvid. Bruno</i> , præst († 1101). Eller: <i>hvid. Guds Moders Lørdagsmesse</i> . (II Ps.).	7. grøn. 27. alm. søndag. 1. L.: Es. 5,1-7. Salme 80,9+12. 13-14. 15-16. 19-20. R. Es. 5,7a: Herrens vingård er Israels hus. 2. L.: Fil. 4,6-9. Ev.: Matt. 21,33-43. <i>Gl. Cr. Alm. S. pf.</i> (III Ps.).	8. grøn. Mandag i 27. alm. uge. L.: Gal. 1,6-12. Ev.: Luk. 10,25-37. (III Ps.).	9. grøn. Tirsdag i 27. alm. uge. L.: Gal. 1,13-24. Ev.: Luk. 10,38-42. Eller: <i>rød. Dionysius</i> , biskop, og <i>lidelsesfæller</i> , martyrer. Eller: <i>hvid. Johannes Leonardi</i> , præst († 1609). (III Ps.).	10. grøn. Onsdag i 27. alm. uge. L.: Gal. 2,1-2. 7-14. Ev.: Luk. 11,1-4. (III Ps.).	1. grøn. Torsdag i 27. alm.	2. grøn. Fredag i 27. alm. uge. L.: Gal. 3,7-14; Ev.: Luk. 11,15-26. (III Ps.).	3. grøn. Lørdag i 27. alm. uge. L.: Gal. 3,22-29. Ev.: Luk. 11,27-28. Eller: <i>hvid. Guds Moders Lørdagsmesse</i> . (III Ps.).	4. grøn. 28. alm. søndag. 1. L.: Es. 25,6-10a. Salme 23,1-6. R. v. 6b: I Herrens hus skal jeg bo gennem lange tider. 2. L.: Fil. 4,12-14. 19-20. Ev.: Matt. 22,1-14; eller 22,1-10. <i>Gl. Cr. Alm. S. pf.</i> (IV Ps.).	5. hvid. Mandag i 28. alm. uge. <i>Teresa af Avila</i> , jomfru og kirkelærer († 1582). (m). L.: Gal. 4,22-24. 26-27. 31-5,1. Ev.: Luk. 11,29-32. (IV Ps.).	6. grøn. Tirsdag i 28. alm. uge. L.: Gal. 4,31b-5,6. Ev.: Luk. 11,37-41. Eller: <i>hvid. Hedvig</i> , ordenssøster († 1243). Eller: <i>hvid. Margarethe Maria Alacoque</i> , jomfru († 1690). (IV Ps.).	7. rød. Onsdag i 28. alm. uge. <i>Ignatius af Antiochia</i> , biskop og martyr († 107) (m). L.: Gal. 5,18-25. Ev.: Luk. 11,42-46. (IV Ps.).	8. rød. Torsdag. <i>Lukas, evangelist</i> (f). L.: 2. Tim. 4,9-17b. Ev.: Luk. 10,1-19. <i>Gl. Ap. pf. II.</i>	9. grøn. Fredag i 28. alm. uge. L.: Ef. 1,11-14. Ev.: Luk. 12,1-7. Eller: <i>rød. Isaak Joges</i> , præst, og <i>lidelsesfæller</i> , martyrer († 1647). Eller: <i>hvid. Paul af Korset</i> præst († 1775). (IV Ps.).	10. grøn. Lørdag i 28. alm. uge.

L.: Ef. 1,15-23. Ev.: Luk. 12,8-12. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (IV Ps.).

21. **grøn.** 29. alm. søndag. 1. L.: Es. 45,1. 4-6. Salme 96, 1+3. 4-5. 7-8. 9-10ac. R. v. 7b: Giv Herren ære og pris. 2. L.: 1. Tess. 1,1-5b. Ev.: Matt. 22,15-21. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (I Ps.). *Kollekt for verdensmissionen.*

22. **grøn.** Mandag i 29. alm. uge. L.: Ef. 2,1-10. Ev.: Luk. 12,13-21. (I Ps.). *6-årsdagen for pave Johannes Paul II's indsættelse. Mindes i menighedens forbønner.*

23. **grøn.** Tirsdag i 29. alm. uge. L.: Ef. 2,12-22. Ev.: Luk. 12,35-38. Eller: *hvid. Johannes Capestrano*, præst († 1456). (I Ps.).

24. **grøn.** Onsdag i 29. alm. uge. L.: Ef. 3,2-12. Ev.: Luk. 12,39-48. Eller: *hvid. Antonius Maria Claret*, biskop († 1870) (I Ps.).

25. **grøn.** Torsdag i 29. alm. uge. L.: Ef. 3,14-21. Ev.: Luk. 12,49-53. (I Ps.).

26. **grøn.** Fredag i 29. alm. uge. L.: Ef. 4,1-6. Ev.: Luk. 12,54-59. (I Ps.).

27. **grøn.** Lørdag i 29. alm. uge. L.: Ef. 4,7-16. Ev.: Luk. 13,1-9. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (I Ps.).

28. **grøn.** 30. alm. søndag. 1. L.: 2. Mos. 22,20-26. Salme 18,2-4. 47 + 51ab. R. v. 2: Herre, min styrke, jeg har dig hjertelig kær. 2. L.: 1. Tess. 1,5c-10. Ev.: Matt. 22,34-40. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (II Ps.).

29. **grøn.** Mandag i 30. alm. uge. L.: Ef. 4,32-5,8. Ev.: Luk. 13,10-17. (II Ps.).

30. **grøn.** Tirsdag i 30. alm. uge. L.: Ef. 5,21-33. Ev.: Luk. 13,18-21. Eller: *hvid. Thøger*, præst. (II Ps.).

31. **grøn.** Onsdag i 30. alm. uge. L.: Ef. 6,1-9. Ev.: Luk. 13,22-30. (II Ps.).

Bønnens apostolat

I oktober beder vi for:

Det pastorale arbejde blandt studenterne. Den katolske Kirke i Vietnam.

Pastor Palle Burla har her modtaget et maleri af kirken i Fredericia, malt af næstformanden for menighedsrådet, Helmut Blanke (t. h.). T. v. ses formanden for menighedsrådet, Hans Madura.

Menighed og sognepræst i Fredericia siger farvel til hinanden

Efter 13 års virke som sognepræst for Skt. Knuds menighed i Fredericia har Palle Burla nu taget afsked med menigheden og menigheden med ham. Det skete først ved en fest for pastor Burla fredag den 26. august arrangeret af Danmarks Katolske Kvindesforbunds afdeling i Fredericia og søndagen efter ved en festlig messe og en smukt pyntet Skt. Knuds kirke, skriver Fredericia Dagblad i sin udgave om mandagen.

Pastor Palle Burla rette-

de en tak til menigheden for dens venskab og for al den støtte, han har fået under sin præstegerning, og han ønsker menigheden alt godt i fremtiden. Palle Burla, der nu går på pension og flytter til Dalum Kloster ved Odense, var før tiden i Fredericia, sognepræst ved Vor Frue Kirke i Tórshavn i 18 år. Han har også virket ved Sakramentskirken i København og ved Skt. Knud Lavard Kirke i Lyngby samt været præst for menigheden i Assens.

Som en tak fra menigheden modtog pastor Burla et maleri, malt af næstformanden for menighedsrådet, Helmut Blanke. Det forestiller Skt. Knuds Kirke set fra præstegårdshaven. Kirken blev bygget i 1767, men menigheden blev allerede i 1674 grundlagt af jesuitterne.

Sognepræst for Skt. Norberts Kirke i Vejle, Henri Kerkhofs vil afløse Palle Burla som sognepræst for menigheden.

kk

Pastor d'Auchamp forlader Sakraments menighed

Pastor Paul d'Auchamp, der har virket ved Sakramentskirken i 12 år er fra 1. august afløst af pastor Dietrich Timmermann, der også er sognepræst ved domkirken, Skt. Ansgar i Bredgade, København. Søndag den 26. august holdt menigheden afskedsfest for pastor d'Auchamp, der nu går på pension. I den anledning holdt Urszula Koltowskas nedenstående tale til sin sognepræst:

Jeg vil gerne sige et par ord til pastor Paul d'Auchamp personligt og også som repræsentant for den polske gruppe i vores sogn.

Jeg har lært pastor d'Auchamp at kende allerede få dage efter min ankomst til Danmark. Han hilste på mig og min mand efter gudstjenesten og spurgte om vores skæbne. Da han erfarede, at vi intet ejede, kom han,

allerede samme eftermiddag med en stol og en madras - på en kæk! Dette er, tror jeg, et karakteristisk billede af pastor d'Auchamp - altid hurtig og effektiv, fuld af menneskelig omsorg og varme.

Jeg ved, at mange andre mennesker også kender pastor d'Auchamp fra denne side - alle vi, som kom hertil langvejs fra; alle vi, som kendte til dårlige tider og vanskelige kår - han hjalp os altid, og det vil vi altid minde ham for. Jeg ved, at alle de polakker, som jeg kender, betragter pastor Paul d'Auchamp som en sand ven.

Vi husker også hans enestående hjælp til Polen efter Solidaritets fald og under krigsretstilstanden i Polen - hvor mange sække med tøj bar han ikke på sine egne skuldre! Endnu en gang tak!

Men jeg vil også takke

pastor d'Auchamp for hans prædikener og det skrevne ord, som altid står Den hellige Skrift nær.

Jeg vil ikke sige farvel, for vi ses snart igen. Jeg ved, at pastor d'Auchamp ikke bliver væk fra os, og jeg vil endnu en gang forsikre ham om, at han har en fast plads blandt os - og i vore hjerter.

Pastor Paul d'Auchamp.

Det liturgiske udvalg

Af Erik Christiansen

Nogle sogne har gjort den værdifulde opdagelse, at gudstjenesten siden den liturgiske fornyelse ikke mere så meget er en foranstaltning for menigheden som en fejring med og af menigheden. Har et sogn først gjort denne erfaring frugtbar for sig selv, er det blevet levende virkelighed, hvad Det andet Vatikankoncil betegnede som de troendes »bevidste og aktive deltagelse i fejringen af liturgien«. (De sacr. Lit. nr. 41).

Præsters og lægfolks fælles forberedelse

Gudstjenesten er ifølge sit væsen det, at menigheden samles. Men skal dette komme mærkbart til udtryk, kan den samlede planlægning og forberedelse af gudstjenesten ikke mere være præstens eller gudstjenestelederens sag alene. Menighedens gudstjeneste, også den mere begrænsede gruppes gudstjeneste, behøver principielt den fælles forberedelse foretaget af både præst og repræsentanter for menigheden (gruppen). Kun således kan menigheden bære sit ansvar for fejringen af liturgien.

Ved forberedelsen af eukaristien skal præsten »mere have den »medfejrende« menigheds åndelige tarv for øje end sine egne ønsker. Valget af de enkelte tekster skal han foretage i forståelse med dem, som har en bestemt opgave under gudstjenesten. De troende bør ikke forbigås i spørgsmål, der direkte vedrører dem«. (Indledningen af missalet, nr. 313).

Mangfoldige former og opgaver

I nogle meigheder har sognepræst og menighedsråd været på udkig efter egnede personer og fået dem med i et samarbejde sammen med sjælesørgeren omkring forberedelsen af bestemte gudstjenester (familiegudstjenester, børnegudstjenester, osv.). Et sådant forum kunne kaldes sognets liturgiudvalg.

Som menighedens »forstander« er sognepræsten i reglen lederen for en så-

dan gruppe. Nogle steder veksler gruppens sammensætning fra gang til gang, eller der er forskellige grupper, som tager sig af de forskellige former for gudstjenester. Dette er vel også en farbar vej.

Vanskeligere bliver det, når det drejer sig om forberedelsen af menighedens søndagsgudstjeneste, skønt især denne behøver en fælles forberedelse, hvis den virkelig skal opleves som hele menighedens gudstjeneste.

Sammensætningen af en liturgi-gruppe

Det er vanskeligt at sige, hvor mange medlemmer en sådan gruppe skal have (5-10?). Ud over sognepræst og kapellan hører i hvert fald organist og korleder, repræsentanter for sognets kateketer, oplæsere og kommuniionsuddelere, lederen af ministranterne, sakristanen og derudover nogle interesserede lægfolk med til en sådan gruppe. Måske er det også klogt at sørge for en rimelig aldersfordeling.

Faste regler for organiseringen af en sådan gruppe lader sig vel ikke opstille; hvert sogn må indrette sig efter egne forhold. Menighedsrådet bør dog nok have en repræsentant i gruppen.

For at være med i en sådan gruppe er det nødvendigt med:

— et vist kendskab til gudstjenestens og dens enkelte deles væsen og struktur,

— et vist kendskab til de forskellige tjenesters funktion,

— nogen fortrolighed med kirkeårets struktur, Bibelen og salmebogen.

Men en sådan arbejds-

gruppe kan jo også efterhånden skole sig selv i disse ting og arbejde på sine medlemmers dybere forståelse af den personlige viden om troen.

Et stort felt af opgaver

En sådan gruppes konkrete ansvar består som reglen i sammen med præsten og prædikanten at gøre de umiddelbare forberedelser til en bestemt gudstjeneste:

— Ud fra lektionarets og messebogens givne tekster fastlægges »den røde tråd«. Efter denne afstemmes så indledning, bodshandling, forbønner, indledningen til Fader Vor (og fredsbønnen), måske en meditation til kommunionen, såvel som sang og musik.

— Nogle grupper (måske mest i udlandet?) har også erfaring med en gang imellem at forberede prædikenen sammen med gudstjenestelederen.

— Inden for liturgi-gruppens opgaveområde ligger også en søgen efter egnede tegn og symboler, samt planlægningen af fester og særlige gudstjenester, f.eks. den stille uge, påskehøjtiden, missionssøndage, bodsgudstjenester, firmelse, første kommunion osv.

Der, hvor lægfolk i udstrakt grad bliver klar over deres ret til at medvirke til gudstjenestens udformning, når man et af kirkens hovedmål for fornyelsen af messen:

»at de troende ikke »bivåner« dette troens mysterium som fremmede eller stumme tilskuere« (De sacr. Lit., nr. 48).

Erik Christiansen

I uge 43, dvs. i slutningen af oktober måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '85

Lommebogen indeholder Årskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 45.-, som i fjor.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

De tyske katolikker har gennem givet over 70 mio. kr. til kirken

Af Anton Dekkers s.j.

Jeg har længe følt det som en påtrængende - og kærkommen - opgave at fortælle dette blads læsere om de tyske katolikkers Bonifatiuswerk. Det er nemlig ikke ualmindeligt, at tyske katolikker - som er faste bidragydere til dette Bonifatiuswerk - f.eks. under ophold i Danmark erfarer, at danske katolikker, ja selv præster og søstre herhjemme, faktisk ikke aner noget om den helt overvældende økonomiske hjælp, der ydes af denne organisation.

Bonifatiuswerks daglige leder, prælat Anton Kötter.

I »katolsk orientering« nr. 20, 1980, skrev jeg følgende i forbindelse med biskoppens årlige ansøgning til Bonifatiuswerk: »Tyske katolske bidragydere er forundrede, når de under et ophold i Danmark oplever, at man herhjemme ikke kender noget videre til Bonifatiuswerk, som indsamler bidrag over hele Vesttyskland. Dette forhold fremmer naturligvis ikke lysten til at give bidrag!«

Bonifatiuswerk forveksles ofte med de tre såkaldte »Ansgarwerker« i bispedømmerne Osnabrück, Münster og Köln, som alle er velkendte blandt danske katolikker

for deres ypperlige og løbende økonomiske hjælp til vort bispedømme. Men hvor disse tre »werker« hver for sig har et enkelt bispedømme som bagland, omfatter Bonifatiuswerks bagland alle katolikker i samtlige tyske bispedømmer. Deraf også navnet *De tyske katolikkers Bonifatiuswerk*.

Lidt historie

Bonifatiuswerks oprindelse går tilbage til 1849, da flere katolske foreninger sluttede sig sammen i »Bonifatius' Forening for den kirkelige Mission i Tyskland«. Lige fra sin begyndelse har foreningen haft sæde i Paderborn.

Trods det oprindelige navn varede det ikke længe, før hjælpen fra Bonifatiuswerk nåede ud over Tysklands grænser og op til de nordiske lande. Ved indvielsen af den ny Skt. Pauls Skole i Tåstrup i 1981 fortalte prælat Anton Kötter, som er den daglige leder af Bonifatiuswerk, at der i regnskabsåret 1867 for første gang nævnes en gave til bispedømmet herhjemme, idet vi modtog 16 daler og 20 groschen til missionen i Randers. Og i 1870 får fire danske menigheder økonomisk støtte fra Bonifatiuswerk.

På den 7. generalforsamling i 1871 stiller ærkebiskoppen af Köln forslag om, at Bonifatiuswerk i fremtiden også skal tage sig af den danske mission. Repræsentanten for bispedømmet Osnabrück støtter på det kraftigste forslaget. Denne repræsentant blev i 1892 den første katolske biskop i Danmark efter reformationen. Hans navn var *Johannes von Euch*. Forslaget blev vedtaget, og myndighederne i Rom gav det sin særlige anbefaling.

I regnskaberne for 1874 ses den første bevilling på 750 daler, som gik til

Første etape af kirkecentret i Hillerød er et af de mange projekter, de tyske katolikker har betalt.

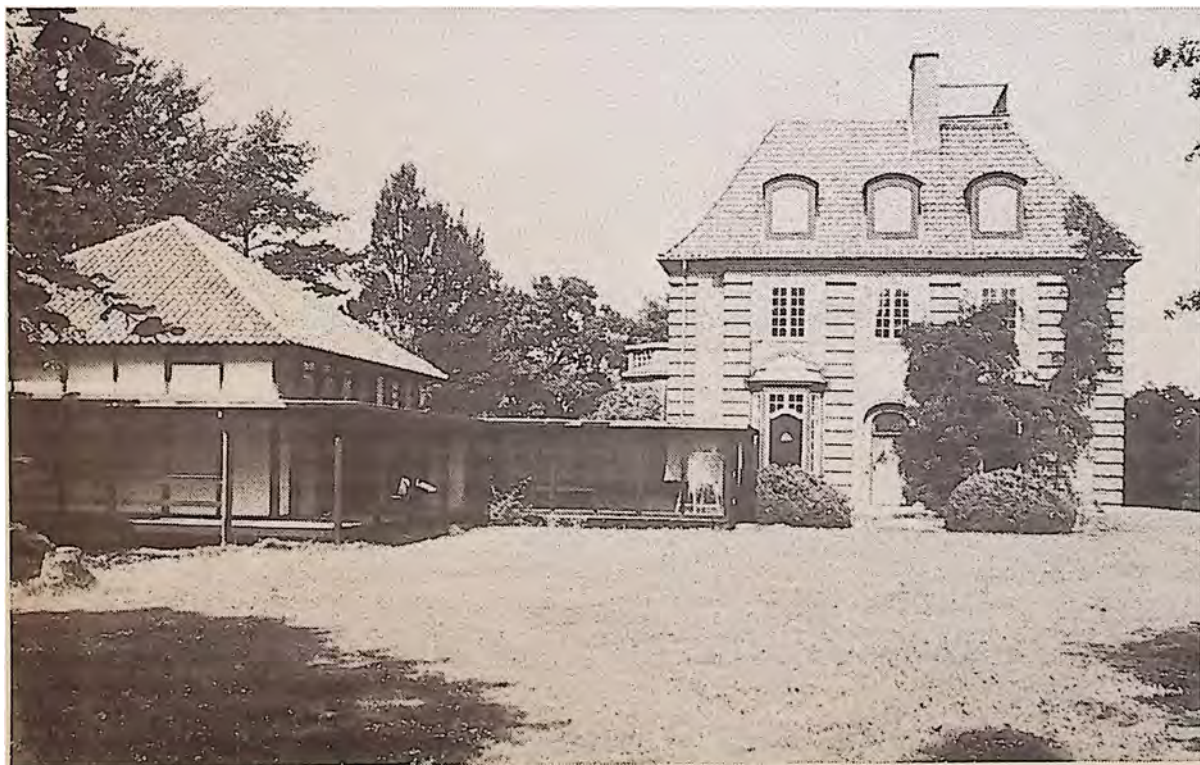
menigheden i Århus. Herefter blev der med regelmæssige mellemrum stillet beløb til rådighed for kirken i Danmark. Dette fortsatte frem til 1933, året for Hitlers magtovertagelse, hvorefter hjælpen gradvis måtte høre op.

Efter den anden verdenskrig - nærmere betegnet Bonifatiuswerks 36. generalforsamling i 1950 - stiller den daværende biskop i Osnabrück forslag om på ny at udvide det geografiske område for hjælpen, således at det igen skulle omfatte Skandinavien. Forslaget bliver afvist, da Bonifatiuswerk ikke - kun fem år efter krigens slutning - kunne overskue det fulde omfang af behov for hjælp til kirken i DDR. Dertil kom, at der fra de gamle tyske områder i øst (som nu var blevet polske) var udgået en umådelig strøm af tvangsforflyttede tyskere til Vesttyskland. Langt de fleste blev bosat i de nordlige dele af Vesttyskland. Mange, ja det overvejende antal af disse mennesker var katolikker. De kom nu til områder, hvor den katolske kirke hidtil havde udgjort et beskedent mindretal. Der opstod derfor behov for mange nye kirkecentre og andre institutioner, som Bonifatiuswerk i en lang årrække måtte give meget anseligt midler til.

På generalforsamlingen i 1971 kommer hjælp til Skandinavien igen på tale. I forlængelse heraf ændres vedtægterne for Bonifatiuswerk i 1974. Hvor der før stod: »Foreningen ser det som sin opgave at fremme det pastorale arbejde blandt katolikker i de tyske diaspora-områder, såvel som blandt tyske katolikker, der bor i udlandet«, kom der nu til at stå: »Foreningen ser det som sin opgave at fremme det pastorale arbejde blandt katolikker i de tyske diaspora-områder. Derudover vil foreningen efter evne støtte det pastorale arbejde i de nordiske bispedømmer«

Hjælpen i dag

Siden denne beslutning fra 1974 har Bonifatiuswerk altså haft mulighed for en forstærket økonomisk hjælp til den katolske kirke i de nordiske lande. Og det er store penge, det drejer sig om. Tyske katolikker er utroligt gavmilde, når det gælder kirkelige indsamlinger. I den forbindelse hører vi hyppigt om de to årlige indsamlin-

Det meget omdiskuterede kursuscenter Magleås, et stenkast fra Aasebakken i Høsterkøb.

»Bonifatiuswerk« i Danmark

ger i henholdsvis faste- og adventstiden, den ene til hjælp for udviklingslandene, den anden til hjælp for det kirkelige arbejde i verdens fattige lande, især i Latinamerika. Disse to indsamlinger indbringer hver for sig ca. 400 millioner kroner. Og det hvert år! Men når vi på denne måde får kendskab til de tyske katolikkers gavmildhed, er det så meget mere imponerende at høre, at også Bonifatiuswerk ved sine indsamlinger årligt er i stand til at yde økonomisk hjælp af en størrelsesorden på mindst 60 millioner DM, hvilket svarer til ca. 220 millioner kroner. (Det kan heller ikke undgå at gøre indtryk, når man hører, at ikke mere end knapt 5% af indtægterne går til administration m.v.)

Af regnskabsoversigterne fra Bonifatiuswerk fremgår det, at over halvdelen af de indsamlede midler går til støtte for det kirkelige arbejde i DDR. Derudover ydes der en storstilet hjælp til de økonomisk svagere stillede kirker i den Tyske Forbundsrepublik og egne diaspora-områder, dvs. navnlig i bispeddømmene Osnabrück, Hildesheim og Fulda.

Kirker

Bonifatiuswerks beslutning fra midten af 70'erne har betydet, at kirken i de nordiske lande kunne gå i gang med opgaver, fremfor alt bygningsmæssige, som den ellers aldrig ville have kunnet magte. Af Bonifatiuswerks førnævnte årligt indsamlede midler på 60 millioner DM går 1/3 til kirken i de nordiske lande. Siden midten af 70'erne og indtil i dag har det danske bispeddømme alene modtaget bevillinger til en samlet sum af knap 21 millioner DM, hvilket svarer til mere end 70 millioner kroner!

Over halvdelen af vore sognekirker har i løbet af denne periode fået hjælp til renovering, fornyelse, vedligeholdelse o.l. I flæng kan jeg nævne kirkerne i Silkeborg, Lemvig, Hørsholm (nybyggeri), Ringsted, Horsens, Århus, Birkerød, Hillerød (nyt kir-

kecenter), Helsingør, Frederiksberg, Esbjerg, Grenå, Maribo, Nakskov, Viborg, Ordrup, Lyngby, Hellerup, Sankt Ansgars Kirke i København, Svendborg, Vejle, Aalborg, Odense, Haderslev, Roskilde, Fredericia og Slagelse.

Skoler

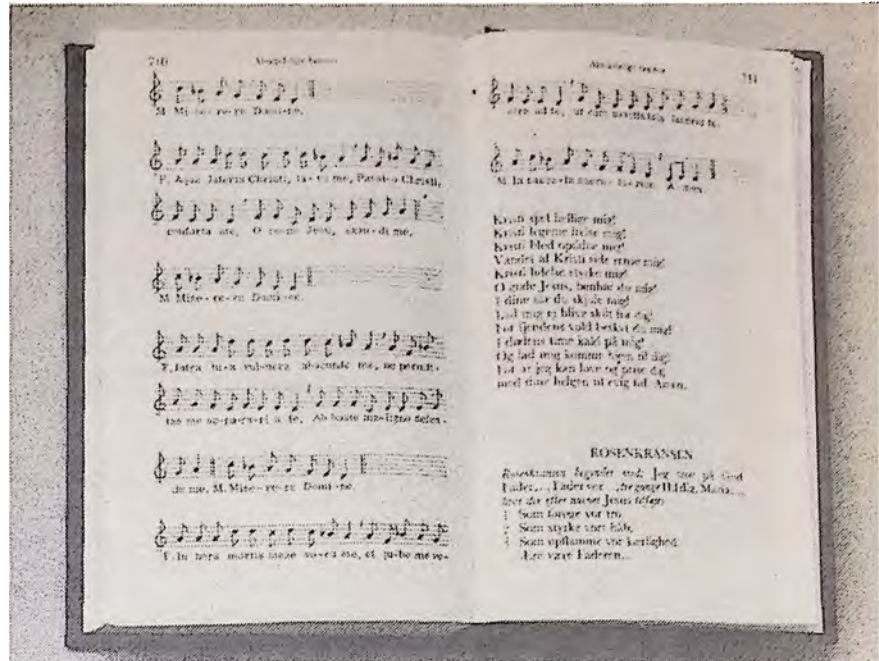
Da flere af vore katolske skoler i de senere år har måttet udvide eller forbedre deres bygninger, har også adskillige skoler modtaget store beløb fra Bonifatiuswerk. Det drejer sig om skolerne i Nakskov, Randers, Horsens, Fredericia, Katolsk Centralskole i København og sidst, men ikke mindst den helt ny Sankt Pauls Skole i Tåstrup.

Menighederne i bl.a. Silkeborg, Nykøbing Falster, Slagelse, Haderslev og Hillerød har også fået støtte til fornyelse og udbedring af deres menighedslokaler. Endvidere har følgende af bispeddømmets andre ejendomme kunnet forbedres ved hjælp af midler fra de tyske katolikker: Myretuen i Bastrup, Ømborgen, Magleås, Mossøhus og andre. Kateketcentralen, bispeddømmets Ungdomssekretariat og »katolsk orientering« har ligeledes i et vist omfang fået støtte til aktiviteter eller anskaffelser, der ellers ikke ville være råd til. Til slut skal nævnes, at Bonifatiuswerk også har ydet økonomisk hjælp til bogudgivelser i bispeddømmets regi. Her kan nævnes biskoppens to bøger »Dåb og Gudstro« og »Dåb og Kristenliv« samt udgivelsen af den nye salmebog »Lovsang«.

En undtagelse fra reglen Bonifatiuswerk støtter i princippet ikke bispeddømmenes daglige drift, men giver kun hjælp til såkaldte »projekter« af forskellig art. Der er dog én stor undtagelse. Allerede i 1923 blev der under Bonifatiuswerk oprettet en såkaldt »udligningskasse« til hjælp til præstelønninger i diaspora-områderne i Nord- og Midtjylland. Pengene i denne kasse stammer fra verdenspræster i de øvrige tyske bispeddømmer, der efter

særlige aftaler lader en bestemt andel af deres egen løn indgå i denne kasse.

Siden 1974 har denne »udligningskasse« - der står under opsyn af den vesttyske bispekonference - også støttet de nordiske bispeddømmer med et stort årligt beløb, der har sat de nordiske biskopper i stand til at udbetale deres præster en rimelig løn. Det er pålagt biskopperne at sørge for at fordele dette beløb således, at man sikrer en så stor økonomisk ligestilling blandt præsterne som muligt. Alene for indeværende år (1984) har vort danske bispeddømme modtaget et beløb på godt 3 millioner kroner, hvilket fordelt på samtlige bispeddømmets præster giver et gennemsnitligt årligt tilskud til den enkelte præsts løn på ca. kr. 31.000. Uden denne hjælp ville bispeddømmets årlige driftsresultat udvise et betragteligt underskud. Endnu mere betydningsfuldt er det dog, at vore præster med denne helt kontante støtte oplever en solidaritet med præsterne i Tyskland og i de nordiske bispeddømmer.

Også vor nye salmebog »Lovsang« blev udgivet for tyske bidrag.

I årene 1977-1982 har en del af de til rådighed stående midler til præsterne været forbeholdt større reparationer og fornyelse på præsteboliger i de nordiske bispeddømmer. Da mange af præsteboligerne i netop det danske bispeddømme er forholdsvis gamle, har vi i Danmark nydt godt af en meget stor andel af disse midler. Efter ansøgning i hvert enkelt tilfælde er der i de nævnte år foretaget større istandsættelser og fornyelser på mere end 40 af vore præsteboliger rundt om i landet. Jeg nævner igen i flæng: Sankt Ansgars i København, Sønderborg, Maribo, Ringsted, Horsens, Slagelse, Amager, Ordrup, Viborg, Køge, Haderslev, Vejle, Hillerød, Herning, Fredericia, Silkeborg, Åkirkeby,

Tórshavn, Hellerup, Aalborg, Svendborg, Assens, Tønder, Søborg, Birkerød, Århus, Rønne, Helsingør, Roskilde, Hvidovre, Lyngby, Godthåb, Herlev, Nykøbing Falster, Holbæk, Kolding, Frederiksberg og Nørrebro. Det samlede beløb til disse istandsættelser har været på omtrent 11 millioner kroner.

Danske katolikkers taknemlighed og forpligtelse

Fleere gange har Bonifatiuswerk opfordret biskopperne i de nordiske lande til at gøre katolikerne i Norden opmærksom på, at den her beskrevne store og vedvarende hjælp udelukkende har kunnet komme i stand - og udelukkende kan være ved - i kraft af talløse anonyme tyske ka-

tolikkers bidrag år for år. Det må være en forpligtelse, ja en æresgæld for os vedvarende at tænke på det, samtidig med at vi selv bestræber os for ikke at stå tilbage for de tyske katolikkers gavmildhed. Prælat Kötter, der er den daglige leder af Bonifatiuswerk og dermed også det daglige bindeled mellem Bonifatiuswerk og biskopperne i de nordiske lande, har selv - da han i november 1981 var til stede ved indvielsen af den første etape af Sankt Pauls Skoles byggeri - opfordret os til bøn for dem, der har hjulpet. Udtrykkeligt tilføjede han, at dette var det bedste middel til at fremme det solidariske fællesskab mellem lokal-kirkerne i den verdensomspændende katolske kirke.

Anton Dekkers

Stk. Mikael's Skole i Randers, en af de mange heldige, som kunne totalfornyes.

Karmelitnonnen der led martyrdøden i Auschwitz

Blandt den imponerende række af bøger, der i de senere år er skrevet og/eller udgivet af karmelitterne i Skåne, findes nu også en bog om *Edith Stein*, den kendte jødiske og tyske filosof, der blev karmelitinne med navnet sr. *Teresa Benedicta af Korset*, og som døde i gaskammeret i Auschwitz.

Levende og medrivende fortæller p. *Anders Arborelius* o.c.d. på 113 sider hendes levnedsløb. Edith Stein blev født 12. oktober 1891 på den jødiske forsoningsdag som det ellefte og sidste barn i en gudfrygtig jødisk familie i Breslau i Preussen (nu Wrocław i Polen) og tanken om forsoning og offer kom til at præge hele Edith Steins liv.

Skønt hun i 13-års alderen blev ateist - hørte op med at bede, som hun selv beskriver det - overholdt hun dog hele livet igennem - også da hun var blevet katolik - den totale faste på den jødiske forsoningsdag.

Efter studentereksamen studerede hun et par år psykologi samt germansk sprog og historie ved universitetet i Breslau, inden hun kom til Göttingen, hvor hun snart blev en af de bedste elever af den berømte fænomenolog *Edmund Husserl*. Fænomenologien førte hende til en dybere og dybere søgen efter tilværelsens egentlige mening, og hun fandt, hvad hun søgte i den katolske tro.

Andre menneskers tro førte hende videre

I hendes søgen var det altid andre menneskers tro, der førte hende videre, og den sidste impuls fik hun, da hun i løbet af en aften og en nat læste »Den hellige *Teresa af Avilas* liv«. Dagen efter købte hun en katolsk katekismus og en messebog, og da hun havde studeret dem på egen hånd, bad hun om at blive døbt, hvad hun blev 1. januar 1922, 31 år gammel. Hele livet vedblev hun dog at føle sig

inderligt forbundet med sit folk, det jødiske folk.

Engageret i kvindeskampen

Snart ønskede hun at blive karmelitinne, men efter sin åndelige vejleders råd blev hun lærerinde ved en pigeskole og et lærerindeseminarium, der blev drevet af dominikanerinder. For hende som kvinde og som jøde var det umuligt at få en universitetsstilling, som hendes evner og uddannelse havde gjort rimelig. Måske blandt andet derfor var hun engageret i kvindeskampen, som den formede sig i hendes tid.

Da nazisternes fremgang i Tyskland gjorde det umuligt for hende at fortsætte i denne for hendes evner så beskedne stilling, trådte hun i 1933 ind i hos karmeliterinderne i Köln-Lidenthal, og da jødeforfølgelserne tog til, flyttede hun til Karmelitindesklosteret i Echt i Holland.

26. august oplæstes i alle Hollands katolske kirker

EDITH STEIN
biografi - tekster
ANDERS ARBORELIUS

et hyrdebrev fra de hollandske biskopper, hvori var indføjede telegram, som flere kristne kirkesamfund den 1. juli samme år havde sendt til den tyske besættelsesmagt, og

hvori man modsatte sig behandlingen af de hollandske jøder. Som hævn arresteredes søndagen efter, den 2. september, alle hollandske jøder af den katolske tro. Også sr. *Teresa Benedicta af Korset* og hendes kødelige søster *Rosa*, der havde passet porten i klosteret afhentedes af SS-soldater og førtes til en opsamlingslejr i Amersfoort. Den 7. august deporteredes hun sammen med hundrede af hollandske katolikker af jødisk oprindelse til Auschwitz, hvor hun sandsynligvis allerede den 9. august led martyrdøden - for sit folk og for sin kirke.

Efter et kapitel om Edith Stein som mystiker

bringer p. *Arborelius* 48 sider med tekster af Edith Stein. De taler for sig selv, og har forskelligt at sige til den enkelte. Blot som smagsprøve et par aforsmer, der er plukket ud af breve, hun livet igennem sendte til sine venner:

»At tro er at gribe fat i Gud; dette forudsætter imidlertid, at man først er blevet grebet af ham: Vi kan ikke tro uden nåde.«
»Hav tålmodighed med dig selv, det har Herren også.«

Ruth Plum

Edith Stein, biografi - tekster, Anders Arborelius o.c.d. udg. af karmelitterne i Tågarp og Glumslöv, S 253 72 Helsingborg, 46 sv. kr. 167 sider.

Hvad er en helgen?

»Hej, du der, griб!« »Grib hvad?« »Helgenlorien selvfølgelig.«

Det er det fornøjelige omslag på en både lærd og let læselig historisk udredning af, hvad de kristne i tidernes løb har forstået ved helgen. Heftet er skrevet af *Bjørn Højbo*.

Vi bliver ført fra de første martyrer, Stefanos, Peter og Paul, blodvidner for Kristus, til året 313, da den kristne kirke blev statsanerkendt religion i Rom. Nu bliver askesen, selvfornægtelsen, som eremitterne i ørkenen anser for den kristnes højeste dyd, tegnet på hellighed. Dette fører til grundlæg-

gelsen af de første klostre, der så igen vender sig udefter og påtager sig sociale opgaver.

Mange munke og kirkefædre: bekenderne, tager nu martyrenes plads i folks bevidsthed. Først i den sorte middelalder 600-1000 begynder paven at helligkåre officielt, og man kræver nu mirakler for at helligkåre.

Middelalderens feudalistiske samfundssyn overføres også til det religiøse hierarki: Gud - Kristus - Maria - helgenerne.

Relikvier har altid spillet en stor rolle. De udtrykker længslen efter noget konkret, noget man

kan tage med sig hjem, hvilket *Bjørn Højbo* med et glimt i øjet sammenligner med vore dages souvenirkult.

For os, nutidens katolikker, er helgenerne forbilleder, mennesker, der har kunnet leve kristendommen bedre end vi andre. Mangfoldigheden i deres eksempel til efterfølgelse er inspirerende: »Hej, du der, griб!«

»Hvad er en helgen?«
Bjørn Højbo, Religionspædagogisk Udvalg, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 Ø. Pris kr. 10.-. Ved bestilling af flere eller til unge kr. 5.-.

Maria Grandt

Opmuntrende læsning

7 unge bekender sig til deres tro

Første afsnit er charmerende ungt og åbent skrevet, og med en forbavsende moden overbærenhed over for de kanter i kirken, som vi slår os på. *Nik Bredholt* er indstillet på ikke at dømme for hurtigt, fordi »ting lige så stille går op for en i det lange løb.«

Elisabeth Amnitzbøll sætter katolicismens positive menneskeopfattelse i centrum: Vi har lov til at identificere os med det gode menneske, med næstekærligheden og Guds ufattelige, universelle kærlighed. Hun identificerer sig klart med de unge strømninger i kirken, som gør det meningsfyldt for hende at være katolik.

For *Michael Jensen*, konvertit med kristen baggrund, er det verdenskirken, altomfattende og med førsteudgavens charme. Rituale betyder meget: Du modtager virkelig Kristus i nadveren; og bodens sakramente giver dig frihed til at starte på ny. *Michael* foretrækker kulturelt arbejde, men er

parat til at lade sig bruge, hvor Gud vil.

At være kristen er det centrale for *Bjørn Håkonsen*, og at bygge dette kristne liv ind i den katolske tradition. Igen en af de unge, der accepterer kirken helt, og er opsat på at være med til at præge dens videre udvikling.

Et stærkt katolsk miljø har formet *Andreas Rudes* opvækst, så han allerede tidligt har været sig sin tro bevidst. Også for ham betyder fællesskabet meget: »Det, at vi er nogle stykker.« Og hans konklusion er: »Man behøver ikke at tænke i alternativer, når man har fået den gave af Gud at være kristen og katolik.«

Et befriende skridt

Mødet med en katolik fik *Dorte Linnemann* til at konvertere. »Det var et befriende skridt«, skriver hun. Fællesskabet, varmen, hjælpsomheden er også for hende af stor betydning, og så det positive menneskesyn: Du er god, du kan handle godt.

Og svigter du så alligevel engang imellem, findes der barmhjertighed hos Gud.

Jeg kan ikke sammenfatte *Erik Zuschlags* bekendelse, bedre end han selv gør det i de sidste tre linier: »I den katolske kirke finder jeg altså et trosfællesskab, foruden en åndelig rigdom, sammenhæng og samling, samt en levende debat og tolerance, som jeg ikke har fundet andre steder.«

Hvad kan man så sammenfattende sige, at der står i centrum? Messens skønhed, fællesskabet, det katolske menneskesyn, den verdensomfattende kirkes mangfoldighed.

Heftet er et godt bidrag til spørgsmålet: Hvorfor katolik? Her svarer de unge. Hvad siger de gamle?

Maria Grandt

Hvorfor katolik? - skrevet for unge og af unge. Religionspædagogisk Udvalg, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Pris Kr. 10.-. Ved bestilling af flere eller til unge kr. 5.-.

Møder og arrangementer

Sct. Therese fest

afholdes på ny i gymnastiksalen på Rygaard Skole, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup.
Søndag den 7. oktober kl. 10.00-14.00
Vinbod, loppemarked, børne- og voksen-tombola, salgsbod, lotteri, boglade, U-landsbod, cafeteria m.m.
Hele overskuddet går til et af Caritas Danmarks projekter. Mød talrigt opl. Alle er hjertelig velkomne!

Festkomiteen ved Sct. Therese menighed

Det sker på Magleås

Mandag den 24. til torsdag den 28.9. Retræte for pensionister arrangeret af Sr. Madeleine Rygård, retræteleder pater P. Keller, S.J.

Torsdag den 27. til søndag den 30.9. Malteserordenens skandinaviske association. Lukket møde.

Tirsdag den 2. til fredag den 5.10. Dir. for Gymnasieskoler og HF holder midtvejskursus for cand. mag. studerende.

Lørdag den 6. til søndag den 7. 10. Katolsk Arbejder Aktion holder retræte. Retræteleder pater G. Grünwald, S.J.

Tirsdag den 9. til fredag den 12.10. Dir. for Gymnasieskoler og HF holder midtvejskursus for cand. mag. studerende.

Foredrag i Johanneskirken

Onsdag den 3.10: P. Osorio taler om katolicitetens væsen.

Onsdag den 10.10: Msgr. Kjeld Geertz-Hansen taler om åbenbaringsens kilde.

Tid: Efter aftenmessen kl. 19.00.
Sted: Johanneskirken, Vandtårnsvej 7-9, Søborg.

Katolsk tro i dag og alle dage

En møderække ved Mgr. Kjeld Geertz-Hansen den 1. onsdag i måneden kl. 19.45 i Menighedssalen, Bredgade 67 A, 2.

1. gang den 3. oktober 1984.

Væsentlige emner behandles, især: Den hellige Skrift, dens forfattere og Skriftens overlevering. Samt svar på stillede spørgsmål.

Kaffe og derefter spørgetid.

Tilmelding til Mgr. Kjeld Geertz-Hansen, Rygårdsvej 1, 2900 Hellerup, tlf. 01-62 36 28. Bedst kl. 11-12.

Kirkemusikanten

i Sct. Ansgar Kirke, tirsdag den 9. oktober kl. 19.30. Gratis adgang.
Værker af bl.a. J. S. Bach, N. W. Gade og F. Mendelssohn-Bartholdy.
Medvirkende: Roma Engmann, sopran, Bo Nyland, tenor, Erik Lauge Mikkelsen, orgel.

Den hl. Frans' 3. orden

holder møde lørdag den 29. september kl. 14 i Sct. Annæ Kirkes huskapel.

f. L. Brunicardi
Herdis Magnusson.

Konvertit-weekend på Magleås

fra fredag d. 19. okt. (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag d. 21. okt. (efter frokost).

Tænk du på at konvertere - går du til undervisning - eller har du allerede opnået fuldt medlemskab af den katolske kirke, så er der her et tilbud til dig.

På vegne af styrelsen for Magleås arrangerer vi, dvs. sr. Susanne Sønderbo, Ellen Marie Lobahn, p. Hans Esmark og p. Peter Nissen, ovennævnte weekend. I et åbent fællesskab vil vi gennem oplæg, samtaler og pannediskussion søge at belyse og forhåbentlig også give svar på nogle af de problemer og spørgsmål, du har.

Pris for ophold:
pro person i dobbeltværelse kr. 325,00 (alt incl.)

pro person i enkeltværelse kr. 365,00 (alt incl.)

Tilmelding bedes foretaget direkte til Magleås, tlf. 02-81 07 15, bedst 10-16.

Supplerende oplysninger kan indhentes hos arrangørerne.

DUK-kalender

Landsdækkende børneweekend 5.-7.10.84 på »Egerup« ved Skælskør. For 7-13 årige. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 26.9.84.

Ledermøde Vest (Horsensmøde) 5.-7.10.84 i præstegården i Esbjerg. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede vest for Storebælt. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet. Indkaldelse udsendes. Tilmeldingsfrist 1.10.84.

Ledertæring Vest 5.-7.10.84 på Sankt Nikolaj Skole i Esbjerg. for 14-17 årige vest for Storebælt. Udveksling af ideer og erfaringer. Udlevering og gennemgang af mini-leader-mappe. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 26.9.84.

Troslærerkursus 15.-21.10.84 på Ømborgen. For alle dem, der er blevet konfirmeret i foråret 1984 samt alle andre interesserede mellem 14-16 år. Pris 300.00 kr. Tilmeldingsfrist 1.10.84.

Ledermøde Øst 26.-28.10.84 på »Myretuen«. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede øst for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet. Tilmeldingsfrist 22.10.84.

Medarbejderledertæring 2.-4.11.84 på »Bisserup« ved Fuglebjerg. Tema: Kommunikation. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter, DUK-redaktioner. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 22.10.84.

Musikkursus 16.-18.11.84 på Ømborgen. Alder: 14 år og opefter. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 5.11.84.

Nyttårslejr 27.12.84-1.1.85 på Ømborgen. For alle interesserede. Pris 275.00 kr. for voksne, 225.00 kr. for 11-14 år, 175.00 kr. for 3-10 år og 135.00 kr. for 0-2 år. Tilmeldingsfrist 12.12.84.

P.s. I Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Trosbekræftelse

På opfordring fra forskellige menigheder afholdes igen et fælles kursus for unge fra de storkøbenhavnske sogne, der ønsker at deltage i trosbekræftelsen 1985.

Kun unge, der opfylder følgende betingelser kan deltage:

er fyldt 14 år inden den 1. marts 1984 (d.v.s. født inden 01.03. 70)

har deltaget i forberedelse til og har modtaget første hl. Kommunion.

Kurset indbefatter et weekend-ophold på Myretuen i Bastrup fredag den 9/11-søndag den 11/11.

I øvrigt foregår undervisningen på Niels Steensens Gymnasium (Indgang: Jagtvej 183 B) følgende lørdage (kl. 9.30-11.30) 27/10, 3/11, 17/11, 1/12, 15/12, 12/1, 26/1, 9/2, 23/2 og 23/3.

Tilmelding sker enten gennem egen sognepræst eller direkte til:
R.P.U., Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø, tlf. 01 - 20 93 37 (bedst kl. 14-17).

D.K.K.F.

Lørdagsklubben indbyder alle interesserede til endags-retræte på Asebakken i Villa Pax lørdag den 27. oktober. Vi mødes kl. 10.00 og slutter med aftensmad efter eftermiddagsmessen.

Retræteleder er pastor Peter Nissen.

Prisen for fuld forplejning bliver kr. 60.-, mulighed for week-end incl. morgenmad kr. 80.- (Husk sengelinned m.v.).

Yderligere oplysning og tilmelding senest d. 20. okt. til Grete Dohm - (01) 22 85 34 eller Ellen Møller (01) 11 96 02. Ellen Møller

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Bolig søges

Kvindelig jurist med datter i gymnasiet på Niels Steensens gymnasium søger mindst 3-værelses lejlighed, gerne i hus på ydre Østerbro, Hellerup, Charlottenlund, Lyngby med alm. faciliteter og hundetilladelse.

Max. husleje 2000 kr.

Der kan evt. tilbydes stor 2-værelses andelslejlighed med alm. faciliteter, der koster 728 kr. i månedlig leje incl. fjernvarme.

Billet mrk. 1244, »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Lensbaron og lensbaronesse

Stampe Charisius' Legat

yder legatstøtte til katolske kvinder og/eller børnerige familier i vanskelige øk. kår.

Legatportioner kan søges ved henvendelse inden 1. december 1984 med fyldige oplysninger og attest fra sognepræst eller anden gejstlig myndighed.

Ansøgninger sendes til formanden for bestyrelsen Jan Lange, Bakkevænget 21, 2820 Gentofte.

Stiftelsen Mariahemmet

yder støtte til unge, danske katolikker under uddannelse - dels som stipendium dels som rentefrie lån.

Skema til ansøgning, der må indsendes inden den 1. december 1984, kan hentes eller rekvireres hos skoleleder Lilian Jespersen, Institut Sankt Joseph, Dag Hammarskjølds Allé 17, 2100 København Ø.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til formand for bestyrelsen Jan Lange, Bakkevænget 21, 2820 Gentofte, tlf. (01) 65 88 75.

Hjertelig tak

for al venlighed, hjælp og gaver i forbindelse med afskeden søndag den 26. august. Lørdag den 29. september kl. 10-17 er der åbent hus for alle, der vil gøre mig den glæde at besøge mig i min nye lejlighed: Helleborg 13, 1. sal, Tingbjerg. De tager bus 8 til Ruten og går 150 m ud ad Terrasseme. Kl. 17 læser jeg messe for dem, der er i stuen.

Paul d'Auchamp.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Aut. ehinstallator
EL MOGENS LARSEN
Rindøvej 36 6200 Ålborg 67 23 07 25 31

Frimærker til salg

Caritas Danmark sælger nu ud af sine frimærkesamlinger. Nedenfor er et lille udvalg af de bedre samlinger. Katalogværdien optalt efter det nye AFA katalog 1984-85. Tallet i parentes angiver katalog prisen. Det andet tal angiver salgsprisen. Mærkerne kan bese efter aftale. Nummerliste kan tilsendes. Kun seriøse købere. Spørg også efter andet. Mange mærker til salg. Også lagerførende med gode mærker.

Finland ..... (kr. 8.600) kr. 3.000
Island ..... (kr. 13.000) kr. 5.000
Frankrig ..... (kr. 16.000) kr. 6.000
England ..... (kr. 18.000) kr. 7.000
Norge ..... (kr. 17.000) kr. 7.000
Svejs ..... (kr. 27.000) kr. 12.000
Vatikanet postfrisk og Vatikanet stemplet, se annoncen side 11.

Se også annoncen om Vatikan-samlingerne andet sted i bladet. Henvendelse om køb: Knud Helsted Kluge, tlf. 02-84 44 07.

Caritas Danmark
Knud H. Kluge.

A. Mougard A/S

entreprenør- og murerfirma
Århus C
Telefon 14 20 23 - 13 83 23

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Eugen Uhl

malermester
Klinten 27 . 3600 Frederikssund
tlf. 02-31 27 99

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet
NORDISK KUL A/S
Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen 23, Ålborg
Telefon (08) 16 26 00

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Ordenssamfundene er blevet mere uafhængige af central-styret

Siden den nye kirkelov trådte i kraft for halvandet år siden har mange kommentarer beskæftiget sig med lægfolkets rettigheder, kvindens plads i kirken, blandede ægteskaber og fraskiltes muligheder m.m. En gruppe katolikker, der har fået styrket deres retsstilling inden for verdenskirken, er ordenssamfundene.

Kirken har altid skelnet mellem selvstændige, af bispedømmerne uafhængige (exempte) ordenssamfund, og de såkaldte biskoppelige klosterfællesskaber eller missionselskaber. De gamle ordener har i den nye kirkelov fået bekræftet og udvidet deres selvstændighed.

Der kræves stadig den lokale biskops godkendelse for oprettelsen af et ordenshus i hans stift, men ikke for dets nedlæggelse.

Forholdet til den lokale biskop

Denne nye bestemmelse er en følge af faldet i antallet af ordenskald, som kan tvinge en orden til at opgive sygehuse, skoler og andre institutioner. Beslutningen kan træffes af enten ordenens generaloverste eller den lokale provincialoverste efter samråd med ordenens medlemmer. Også optagelse og uddannelse af novicer (nye kandidater)

kan ske uden den lokale biskops samtykke. Til gengæld er prøvetiden forud for en kandidats (postulant) indtræden ikke forpligtende længere. Postulanttiden kunne variere fra et halvt til trekvart år. Men grænsealderen for tilladelse til et noviciat er blevet hævet fra 16 til 18 år.

Ophold udenfor kloster

For ordensmedlemmer, der arbejder og/eller bor uden for klosteret gælder nu mere lempelige bestemmelser: Ordensforesatte kan give et medlem, som har aflagt evige løfter, tilladelse til at bo uden for et kommunitet i tre år. I tilfælde af en kaldskrise kan den pågældende fritages for sine forpligtelser og klosterrettigheder for tre år. De juridiske bestemmelser i forbindelse med et ordensmedlems frivillige definitive udtræden af ordenen er blevet ændret, ligesom også reglerne for hjemsendelsen. Det vidner om en helt ny forståelse af omsorg og forsorg, at et ordensmedlem, som bliver sindslidende i tidsrummet mellem hendes/hans tidsbegrænsede og evige løfte, ikke kan sendes hjem mere, selv om vedkommende ikke skulle være i stand til at aflægge de evige løfter. www

Anti-romersk kirke

Forsat fra forsiden

biskopperne om alle religiøse ceremonier, de deltager i, og om alle de officielle besøg, de foretager i deres bispedømme;

- suspendere præster, der er blevet dømt af vietnamsiske domstole fra alle præstelige funktioner;

- reducere organisationerne i sognene til grupper, der højst må bestå af syv medlemmer.

Alle religiøse aktiviteter skal, hedder det i dokumentet, finde sted inde i kirkebygningerne.

Det har ikke været muligt at fremskaffe nøjagtige statistiske oplysninger om kirken i Vietnam efter at Nord- og Sydvietnam i 1976 blev genforenet under kommunistisk styre efter årtiers krig. Fides anslår, at af Vietnams 57 millioner indbyggere er cirka 3,6 millioner kristne, de fleste af dem er katolikker.

Da pave Johannes Paul II i maj fløj til Sydkorea, offentliggjorde han et budskab til Vietnams katolikker. Her opfordrede han til »garanti« for muligheden af at praktisere troen i Vietnam.

Kardinal Slipyj død i Rom

(Daneu) Kardinal Josif Slipyj, den åndelige leder for verdens seks millioner ukrainske katolikker, er død i Rom i en alder af 91 år, oplyser Keston College. Josif Slipyj har levet i Vatikanet siden februar 1963, hvor internationale bestræbelser – bl.a. af daværende pave Johannes den 23. – resulterede i, at han blev løsladt fra en sovjetisk arbejdslejr, hvor han i 18 år havde været udsat for hårdt arbejde og tortur. Kardinal Slipyj udtalte sig ofte om lidelserne for de troende i Sovjetunionen. Han kritiserede også mere end en gang Vatikanet for at være for tolerant i dets politik over for kommunistiske lande. Han fortsatte med at benægte, at der er sket nogen liberalisering i den sovjetiske religions-politik.

Hæren myrder civile i El Salvador

El Salvadors kirke offentliggør fotografisk dokumentation

San Salvador (NC) - El Salvadors katolske kirkes kontor for menneskerettigheder, Tutela Legal, har for nylig offentliggjort fotografier, der viser lignende af 20 civile ofre for en massekræft på indbyggere i tre små landsbyer, La Tortuga, El Cacao og San Antonio, i nærheden af byerne Cinquera og Jutiapa cirka 40 km nord for San Salvador.

Tutela Legal startede sine undersøgelser af begivenhederne, da beboere der på egnen fortalte, at elitetropper fra Atlacatl bataljonen, der er trænet af instruktører fra USA, i slutningen af juli havde myrdet civile i forbindelse med en eftersøgnings- og ødelæggelsesaktion i den nordlige provins Cabanas.

Msgr. Ricardo Urioste, generalvikar i ærkebispedømmet San Salvador, sagde i en prædiken 20. august, at regeringstrop-

per havde myrdet 68 civile ved bombninger i Las Cabanas i dagene 18.-22. juli.

En talsmand for forsvarsministeriet, Ricardo Cienfuegos, fortalte dagen efter Uriostes prædiken,

at hæren havde undersøgt, om der var blevet bombet mod civile i La Toruga, El Cacao og San Antonio, men at resultatet af undersøgelserne var »negativt«.

Lederen af Tutela Legal, Maria Julia Hernan-

dez, sagde tre dage senere, at »naturligvis fandt de ingen spor af bombninger. Det drejede sig ikke om bombning, men om forfølgelse af indbyggerne«.

Tutela Legal er kritiseret for at have overvurderet antallet af civile, der blev dræbt under en af hærens aktioner i december i fjor i den nordlige provins Chalatenango. Den første rapport fra organisationen gik ud på, at 250 var blevet dræbt, men 16. august i år måtte Tutela Legal indrømme, at man »kun« med sikkerhed kunne bekræfte, at 16 var blevet dræbt, skønt man havde ubekræftede oplysninger om »mange flere«, og om at soldaterne havde brændt mange lig for at fjerne beviserne.

Næste nummer udsendes den 10. oktober.

Kræver Ali Agça løsladt

Rom (KIPA) - Den antikristne befrielsesfront »Turkesh« har igen krævet løsladelse af Ali Agça, som forøvede attentatet mod paven i maj 1981. Gruppen lover til gengæld at frigive den 16-årige Emanuela Orlandi, som har været forsvundet i 14 måneder. Hun er datter af en Vatikan-funktionær.

I en skrivelse, som er sendt til den italienske efterretningstjeneste i Milano kræver Turkesh, at Ali Agça overføres til fængslet i Vatikanet. Der-

efter skal Vatikanet forhandle med den italienske stat om løsladelse af attentatmanden, hvorpå der skal optages forhandlinger med et tredje land, f.eks. Panama eller Costa Rica. Her skal han sættes i husarrest.

De romerske myndigheder mener ikke, at Turkesh's nye budskab er mere troværdigt end de tidligere skriftlige meddelelser. Men Emanuela Orlandis fader tror på, at hans datter lever endnu.

Moskva forbyder besøg af paven

Johannes Paul II udfordrer Kreml

Rom (KIPA) - Pave Johannes Paul II har personligt anklaget Moskva: Kreml har nægtet paven indrejse-tilladelse til Litauen på den hellige Kasimirs 500-årsdag. Paven må heller ikke sende en stedfortræder til festen.

»Jeg har ikke fået den glæde at foretage den ønskede pilgrimsfærd til Vilna, for i tro og kærlighed at knæle i bøn ved den hellige Kasimirs grav og fejre festlighederne afslutning sammen med den katolske menighed. Jeg måtte heller ikke sende min hilsen gennem en pavelig delegat«, skriver paven i et brev til formanden for den litauiske bispeskonference, biskop Liudas Povilonis. Det var ham, der den 22. april 1983 under en audiens i Vatikanet inviterede paven til Kasimir-festen.

Paven har imidlertid ikke opgivet håbet om at rejse til den sovjetiske delstat, Litauen og besøge de 2,5 mio. forfulgte katolikker. De udgør 80% af befolkningen. Han skriver i sit brev, at den katolske

menighed i Litauen nu forbereder sig på 600-årsdagen for deres evangelisering. Det kunne også være en anledning til et pavebesøg. Der vil altid kunne findes en anledning til et pavebesøg, når tiden er moden. Således havde man jo også uden vanskelighed i Polen trukket festlighederne for 600-årsdagen for den sorte madonnas ankomst til Czestochowa ud til juni 1983; her blev pavebesøget først muligt efter krigsretstilstandens ophævelse.

Det står nu klart, at der har været diplomatiske forhandlinger om pavebesøget i Litauen, og at de ikke har ført til noget. Men det vides endnu ikke, hvad der er pavens hensigt med brevet. Måske vil han øve pres på Kreml. Det drejer sig nemlig om mere end et enkelt pavebesøg i Østeuropa. Hvis Moskva bliver ved sit »Njet« står pavebesøgene i andre østeuropæiske lande på spil. Bl.a. en 3. rejse til Polen i 1986 og et besøg i henholdsvis Ungarn og Tjekkoslovakiet i 1985.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Bredgade 69 A, DK-1260 København K. Telefon (01) 11 60 80. Giro: 5 00 14 71 Ansvarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szaraffn, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Høstved Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark 120 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Højskole på Magleås?, side 4

Ungdomssiden, side 5

Debat om liv og etik, side 6-7

Sagen Leonardo Boff, side 9

Latinamerikanske biskopper om befrielsesteologi

Rom (KIPA) - I en erklæring, der er dateret 31. august og for nylig offentliggjort, udtrykker den brasilianske bispekonference sin tilslutning til troslærekongregationens dokument om befrielsesteologien og går ind for en hurtig og omfattende udbredelse af denne »instruktion«.

Kardinal *Brandao Vilela*, ærkebiskop af Sao Salvador de Bahia, har for sit vedkommende udtalt, at dokumentet fremhæver ansvaret for de fattige i samme grad, som det fordømmer tolkninger, der er i modstrid med evangeliet.

Colombias biskopper har i en offentlig stillingtagen sagt god for det romerske dokument, fordi det er centreret om evangeliets autentiske budskab, og det kirkelige læreembedes udtalelse fortjener, at man samtykker i det.

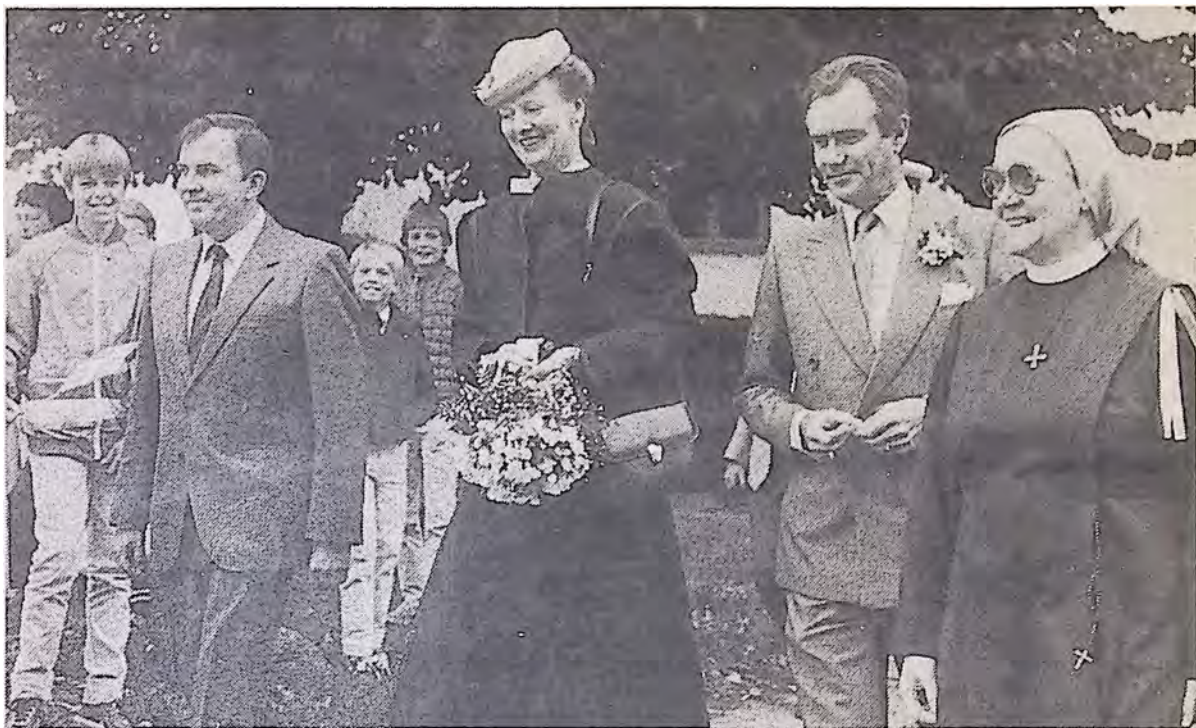
Kardinal *Munoz Vega*, ærkebiskop af Quito og formand for Ecuadors bispekonference, kalder instruktionen for »et mønster på nøjagtighed, vel-

overvejethed og klarhed«. Kardinalen betragter befrielsesteologien som et konkret bidrag til de fattiges sag, hvis den ikke ligger under for fejltolkninger af den marxistiske ideologi.

Msgr. *Ivo Lorscheiter* (ikke at forveksle med kardinal *Aloisio Lorscheider*, red.), biskop af Santa Maria og formand for den brasilianske bispekonference, betegner troslærekongregationens dokument, der på forskellige steder opfordrer til en indsats for retfærdigheden, som et forsøg på at støtte de storstilede kraftanstrengelser, der gøres for at hjælpe de fattige, samtidig med at man undgår at benytte marxistiske metoder og ubeviste påstande.

»Troslærekongregationen gør opmærksom på visse fejl«, siger *Lorscheiter*, »forklæres de også, og bliver det forstået? Det håber jeg meget, så »instruktionen« ikke kun bliver et påskud til diskussioner, der kan true kirkens enhed.«

Mere om Boff-sagen side 9.

Rygaard skole i Hellerup fejrede den 17. september 75 års jubilæum med stor tilstrømning af elever, forældre, venner og gæster. Dronningen og prins Henrik markerede ved deres tilstedeværelse tilknytningen til Assumptionssøstrene, idet prinsesse Benedikte i sin tid var elev på søstrenes skole i Paris. På billedet ses iøvrigt Rygaard skoles leder, Mathias Jepsen og formanden for skolens styrelse, sr. Françoise. Læs mere om det festlige jubilæum side 3.

Nyt »Katolsk Brevkursus« klar til at udsende den 1. lektion

Efter en forberedelsestid, der var betydelig længere end forudset, er Katolsk Brevkursus nu endelig klar til at udsende det første brev i midten af oktober måned. Materialet stammer fra Frankfurt. Det er

oversat af *Aagot Bohn* og *Ruth Plum* og bearbejdet af pastor *Kaare Osorio*, der også vil fungere som brevkursets daglige leder.

Alment forståeligt

Kurset er sagligt, men det informerer også engagerende om katolsk tro og praksis, oplyser *Kaare Osorio* til »katolsk orientering«. Kurset er tilrettelagt med henblik på ikke-katolikker, der enten af økumenisk interesse eller andre grunde ønsker at vide mere om den katolske kirke.

Kurset kan naturligvis også med udbytte følges af katolikker, som ikke har mulighed for religiøs videreuddannelse andetsteds, selv om der ikke er tale om en indførelse i troen på niveau med f.eks. Den Hollandske Katekismus for Voksne. Af temaer, der behandles kan bl.a. nævnes: Har livet en mening?, Kan man bevise Gud?, Er det vanskeligere at tro i dag?, Ja til Kristus - nej til kirken?, Behøver vi en pave?, Hvordan lever

man som kristen?, Er alt forbi med døden?

Eftersom brevkurset henvender sig til folk i alle samfundslag, er fremstillingen af kirkens tro og praksis gjort så alment forståelig som overhovedet muligt. For at yde retfærdighed over for yderst forskellige forventninger vil hvert brev bringe en række forslag til yderligere læsning (studium). Desuden findes der supplerende hæfter, som tilsendes efter ønske. Kursets ledere er til enhver tid rede til at svare på personlige trosspørgsmål. Ingen vil dog blive opsøgt, og kurset ophører, når man ønsker det.

To hæfter hver måned

Brevkurset består af 24 fortløbende hæfter samt nogle suppleringshæfter, og hæfterne udsendes to gange om måneden med pauser omkring jul, påske og sommerferien. Da det ikke er gratis at udsende et sådant »brevkursus, må vi bede kursusedtagerne om

250 kr. (incl. porto), et beløb, som er mindre end en vinters aftenskole, siger *Kaare Osorio*. Beløbet kan betales en gang for alle, ellers i 5 rater af 50 kr., hvoraf den første forfalder til betaling ved modtagelsen af det første brev. Mindstealderen for deltagelse er i øvrigt 16 år.

Kaare Osorio siger videre, at det ikke er muligt at »køre« et sådant brevkursus uden aktiv hjælp fra en støttekreds - både hvad angår økonomi og tjenesteydelser. Økonomisk er det urimeligt, at tyske katolikker altid skal dække vore underskud, og hvad tjenesteydelserne angår, ar det simpelthen umuligt at gennemføre brevkurset med mindre vi får hjælp på udsendelsesdagene.

Brevkursets adresse er Katolsk Information (Katolsk Brevkursus), Vesterbrogade 28, 2. sal, 1620 København V - tlf. 01 24 26 30, hvorfra tilmeldingsblanket kan rekvireres enten skriftligt eller telefonisk.

kk

Teologmøde i Prag

- med deltagelse af dansk katolsk teolog

Med den tjekkoslovakiske regerings tilladelse er der i dagene 17.-20. september for første gang nogensinde afholdt et internationalt katolsk teologmøde i Prag, oplyser dr. theol. *Richardt Hansen* til »katolsk orientering«.

Emnet var sekularisation, tro og fredens sag. Hovedreferatet holdt den verdenskendte koncilteolog og dominikaner prof. dr. *Schillebeeckx* (Holland). Afkristningen i øst og vest samt kirkens chancer i dag blev belyst af prof. dr. *Lenhardt* (Ungarn), prof. dr. *Orsolich* (Jugoslavien), dr. *Biot*

(Frankrig) og dr. theol. *Richardt Hansen* her fra landet.

For at hjælpe de tjekkoslovakiske præster havde Berliner Konferenz skaffet et internationalt forum af katolske teologer. Der var 50 repræsentanter fra 12 lande deriblandt Sovjetunionen. Fra alle lande var der meget oplysende bidrag.

Mødet fik den øverste kirkelige anerkendelse, da den tjekkoslovakiske primas, kardinal *Tomasek* af Prag modtog en delegation fra mødet. Den bestod af Berliner Konferenz præsident *Otto Hartmut Fuchs*

(Østtyskland), stiftsadministrator, abbed *Zoltan Belak* (Tjckkoslovakiet) og *Richardt Hansen*. Kardinal *Tomasek* udtrykte ønsket om, at den teologiske tankeudveksling mellem øst og vest skulle fortsætte.

I øvrigt er *Richardt Hansen* for nylig indvalgt i Berliner Konferenz teologiske forretningsudvalg, som forberedte den videnskabelige side af mødet i Prag. Til november samles komitéen i Berlin for at gøre resultaterne fra mødet i Prag op.

1,2 mill. kr. fra Danida til Caritas Danmark

I sommermånederne 1984 har Danida besluttet at yde knap 1,2 millioner kr. til Caritas Danmarks 3 projekter.

135.000 kr. til pater Ampe, der arbejder som redemptoristmissionær i Songololo, Zaïre. Sognet er på 9.350 km² med 100.000 indbyggere (heraf 40.000 flygtninge fra Angola). De fleste indbyggere er meget fattige landbrugere og med hjælpen er der givet mulighed for at forbedre udbyttet ved anskaffelse af landbrugsmaskiner og -redskaber og der vil kunne åbnes to små systuer samt ydes befolkningen elementær sundhedspleje. Pater Ampe har allerede gennem nogle år fået hjælp fra Danmark, idet Skt. Annæ sogn har støttet arbejdet i Zaïre.

730.000 kr. til afghanske flygtningekvinder i Pakis-

tan. En østrigsk hjælpeorganisation har siden 1980 arbejdet i flygtningelejrene i Pakistan for afganske flygtninge. Dansk Flygtningehjælp udsendte september 82 en specialist for at undersøge mulighederne for at etablere et arbejde for de enlige og de unge kvinder i disse lejre. Sammen med andre af Dansk Flygtningehjælps medlemsorganisationer har Caritas Danmark nu igangsat et uddannelses- og indkomstskabende projekt og en håndarbejds-ekspert er allerede udsendt for at etablere et center (syning, broderi og vævning) i en af lejrene og senere etablere 20 mindre centre i de andre lejre.

330.000 kr. til Santa Cruz-provinsen i Bolivia. I 1983 blev provinsen ramt af voldsomme storme og regnskyl, som kostede 1000 mennesker livet og

gjorde 50.000 hjemløse. Hovedparten af provinsens befolkning har en meget lav levestandard, og der er udbredt mangel på elementær sundhedspleje, sanitære faciliteter samt rent vand. For at hjælpe de værst stillede - i alt 3.200 familier oprettes der et rehabiliteringscenter, hvor disse familier vil blive hjulpet bl. a. med uddannelse og sundhedspleje.

Det er for Caritas Danmark en stor glæde at kunne formidle denne hjælp fra Danmark videre til de pågældende projektledere.

C. Majholm

Så er Dannebrog kommet til tops - desværre uden for fotografens rækkevidde - på den ny flagstang, som lærere og elever har skænket Sankt Norbert skole og har fået rejst i den ny, udvidede skolegård. I baggrunden ses præmonstratenspræster fra Belgien med abbed Stappers i midten.

Sankt Norberts skole i Vejle indvier ny gymnastiksal

Kun 7 år efter at Skt. Norberts skole har taget en stor bygning i brug kunne skolen d. 14. september glæde sig over indvielsen af et nyt byggeri. Det består af en sportshal med to gymnastiksale, et sløjdelokale, et formningslokale og et musiklokale. Skt. Norberts Stiftelse har stået for byggeprojektet, der har kostet 4,6 mio. kr.

Byggeriet påbegyndtes den 5. september 1983, og der var allerede rejsegilde d. 2. december. Lokalerne kunne som planlagt tages i

brug lige før sommerferien. Kontorer og lærerværelse blev samtidig moderniseret.

Indvielsesfesten begyndte med en gudstjeneste i Skt. Norberts kirke, og de indviede krucifikser blev senere i procession båret hen til de nye lokaler. Da det nye dannebrog blev hejst på flagstangen i den ny-etablerede og udvidede skolegård, lød mange glade »hurra«er fra børn og voksne. Flaget og den nye flagstang er gaver fra elever og lærere. Efter et traktement til skolens elever viste 7. klasse ved hjælp af sketches og lysbilleder skolens historie siden 1905.

Om eftermiddagen var mange gæster mødt frem til receptionen, som blev holdt i skolens nye gymnastiksal. Fra mange sider lød der lykønskninger for det opnåede resultat og gode ønsker for skolens fremtid. Om aftenen var mange samlet til et hyggeligt festmåltid i Mariasøstrenes sal.

Skt. Norbert marked

Menigheden i Vejle har længe ønsket et menighedslokale i nærheden af kirken. Efter Skt. Norberts skole har fået en ny sportshal blev den gamle gymnastiksal ledig. Denne sal ønsker man nu indrettet til menighedslokale, til mødelokale for skolens forældre og til klassemøder m.v.

Menigheden og skolen afholdt for at skaffe penge hertil et Skt. Norbert

marked, som bestod af basar og loppemarked. Ribberne fra den gamle gymnastiksal blev sammen med andre effekter solgt på auktion. Arrangementet, der blev gennemført fredag den 21. og lørdag den 22. september, gav ca. 50.000 kr. i overskud. Det hjælper os med til at virkeliggøre en gammel drøm.

Skt. Norbert stævne

Lørdag den 11. august fejrede menighederne i Vejle, Herning, Horsens og Silkeborg 850-året for ordensstifteren Skt. Norberts død og abbediets grundlæggelse samme år. 200 katolikker deltog i pastoralenhedens stævne.

Abbed *Koenraad Stappers* talte om formiddagen i skolens gymnastiksal om Norberts liv. Han sagde bl.a., at præmonstratenserne som ordenssamfund er en beskeden familie, og at menighederne må forberede sig på, at der

fortsat vil mangle præster. Han opfordrede samtidig til fortsat at tro på fremtiden.

Efter frokosten talte p. *Willem Wuyts* om kirkens aktuelle pastorale situation - et foredrag, som biskop *Hans Martensen* skulle have holdt, men han måtte desværre melde afbud i sidste øjeblik på grund af sygdom. Willem Wuyts påpegede bl.a. den store koncentration af katolske præster og kirker i København, hvor der godt nok bor forholdsvis mange katolikker, men dog på et meget lille område med gode trafikale forbindelser.

De mange unge deriblandt en del vietnamesere, var på en bytur, så film eller tog en lille dukkert i det forfriskende fjordvand. For tilrettelæggerne var det dejligt, at der fra flere sider blev sagt: »Det skal vi gentage en anden gang!«

Henri Kerkhofs.

Msgr. Helmut Holzapfel død

Onsdag den 3. oktober døde msgr. *Helmut Holzapfel* 69 år gammel. Siden 1951 har Helmut Holzapfel mere end 50 gange været i Danmark. Han blev valgt ind i bestyrelsen for Bonifatiuswerk for sit store kendskab til skandinaviske forhold. Bonifatiuswerk har som bekendt ydet mere end 70 mio. kr. i hjælp til vort bispedømme inden for de sidste 10 år. »katolsk orientering« brin-

ger senere en nekrolog over msgr. Helmut Holzapfel. *kk*

Fire elever fra Sankt Norberts skole forhøjede den festlige stemning ved indvielsen af det ny byggeri med hornfanfarer.

Messe for paven i København 21. okt.

Søndag den 21. oktober er det »Pavens dag i Bispedømmet København«, hvor man vil fejre årsdagen for pave Johannes Paul II's indsættelse. I den anledning holdes en særlig messe kl. 10 i domkirken, Bredgade i København.

Den apostoliske pro-

nuntius, ærkebiskop *Luigi Bellotti* celebrerer og generalvikar, msgr. Ib Andersen og sognepræst ved domkirken, p. *Dietrich Timmermann* koncelebrerer. Biskop *Hans Martensen* er selv forhindret i at deltage i gudstjenesten.

1400 børn, unge og voksne til fest på Rygaard Skole

Godt 1400 elever, lærere og gæster fejrede mandag den 17. september Rygaard Skoles 75-års jubilæum. Festens højdepunkt var 1 times underholdende optræden af skolens elever i en smuk pyntet park som *Hendes Majestæt dronning Margrethe* og prins Henrik som medlevende tilskuere.

Dagen begyndte med en økumenisk gudstjeneste med biskop *Hans L. Martensen*. Efter gudstjenesten blev skolens nye gymnastiksal, der var tæt pakket med de mindste elever, indviet af biskoppen. Fra kirken til gymnastiksalen gik man af en overdækket havegang, der

var tæt flankeret af skolens lidt større elever.

Efter indvielsen deltog de indbudte gæster i en festlig reception, hvor champagnepropperne sprang. Blandt gæsterne var formanden for Foreningen af katolske skoler i Danmark, *Knud Holstein Ledreborg*, samt adskillige skoleledere fra katolske skoler landet over.

Efter receptionen kom mange forældre til børnene på skolen. Børnene viftede med flag og råbte hurra, da dronningen og prinsen viste sig. De overværede bl.a. gymnastikopvisning, som den havde set ud ved skolens start i 1909

fulgt af en moderne breakdance-lignende opvisning. Der var en historisk manequin-opvisning af skoletøj, philippinsk folkedans, dansk folkedans m.v. Efter opvisningen og de kongelige havde forladt skolen, fik elever, lærere og gæster lejlighed til at nyde eftermiddagen i skolens smukt pyntede park.

Skolen har i dag blandt eleverne mere end 40 nationaliteter. Rygaards skole består egentlig af to afdelinger »Rygaards International School« og Rygaards skole (den danske afdeling). Af skolens jubilæumsskrift fremgår det, at assumptionssøstre

Th.: Skitse af hovedbygningen på det gamle landsted Rygaard fra omkring 1930. Herunder: Et lille udsnit af de mange hundrede børn ved 75 års jubilæet.

Elever fra Rygaards skole gør sig klar til gymnastikopvisning i matros-kjoler anno 1909, - måske den ny mode i 1985?

grundlagde deres første skole i Danmark i en villa på Amalievej 16 på Frederiksberg med 12 elever. Skolens formål var at opdrage unge piger til en harmonisk tilværelse på kristent grundlag. Skolen måtte snart udvide, og i 1921 flyttede de til det tidligere jesuiterkollegium, Skt. Andreaskollegiet i Ordrup. Her blev det til både kloster og skole. Her blev man til 1930, hvorefter både søstre og skole flyttede til det gamle landsted Rygaard i Hellerup. Snart blev klosteret kendt som ren pigeskole og kostskole med fransk - eller rettere med internati-

onalt præg, ledet i 21 år af priorinden Mére Madeleine Eugénie.

I 1935 blev Skt. Therese Kirke bygget og eleverne strømmede til fra nær og fjern. I 1946 var der ca. 80 elever i 1957 mere end 300 og en udvidelse var nu nødvendig. I 1963 blev skolen en selvejende institution og i 1966 blev det bestemt, at også drenge kunne optages på skolen. I 1968 blev den internationale afdeling integreret i den danske afdeling.

I 1973 sammensluttes den tidligere Skt. Knuds Skole, København med Rygaards franske skole til

én skole under navnet Rygaards Skole.

Antallet af elever er på de 75 år, der er gået, vokset fra 12 til 750 og Rygaard fortsætter sit liv ind i data-alderen - stadig med den idé og den ånd i behold, som inspirerede assumptionordenens stifterinde til at grundlægge skoler: at udvikle børn og unge til hele, frie mennesker hos hvem gode, faglige kundskaber forener sig med en sund, kristen livsindstilling, siger søster *Anne Emmanuel* og *Annelise Bruus*, som afslutning på deres historiske gennemgang.

kk

Godt nyt fra A.I.'s Kirkegruppe

Rubrikken »200 katolske præster stadig i fængsel« i Vietnam omtalt i »katolsk orientering« 15. august, blev drøftet på Amnesty Internationals Kirkegruppes møde for nylig og sendt til kontoret i Frederiksborggade. Derfra kom omgående svar efter at man havde kontaktet London-kontoret. Derovre er man fuldt opmærksom på sagen og vi fik oplyst, at en del af præsterne er under faderskabsordningen (adoption) og en del under investigation, d.v.s. den undersøgelse, der altid foretages for at sikre, at de pågældende hører under Amnesty Internationals regi.

Endvidere kan oplyses, at en A.I. gruppe på Ærø, der længe har arbejdet

med en sag vedrørende en ung katolsk boghandler, ligeså fængslet i Vietnam, som en sidste udvej henvendte sig til Kirkegruppen for at denne eventuelt gennem *Justitia & Pax*, kunne opnå støtte fra en kirkelig myndighed i Vietnam. Der skete imidlertid det lykkelige, at netop da vort samarbejde var indgået fik vi den gladelige meddelelse at boghandleren var frigivet.

Vor Herre var kommet os i forkøbet.

Som det sikkert huskes, udsendte Amnesty Internationals Kirkegruppe i foråret en anmodning til landets præster og menigheder om at en kollekt måtte tilfalde A.I.s arbejde.

Denne anmodning har

båret herlig frugt, idet der indgik kr. 27.000.- hvoraf 20.000 kroner er gået ubeskåret ind på DØK-legatets konto, mens de 7.000 kr. er til dækning af de med aktionen forbundne udgifter til tryksager, frankering m.v.

Kirkegruppen takker varmt alle præster og menigheder, der har medvirket til dette smukke resultat.

For alle tilfælde vil vi oplyse, at DØK-legatet i sin tid blev skænket af Danmarks Økumeniske Kvindekomité til ydelse af økonomisk hjælp for samvittighedsfanger og deres pårørende.

f. Kirkegruppen i A.I.
Margot Petersen

Fredericia Fonden har tildelt Skt. Knuds katolske skole en hæderspris for smuk vedligeholdelse af skolebygningen i Sjællandsgade. På billedet ses skolens leder Jørgen Braarup, der får overrakt blomster og et fotografi af skolen af fondens formand, arkitekt Horst Saar.

»Jeres hus er gammelt, men alligevel smukt holdt med de gamle vinduer og tegltaget. Vi synes i fonden, at det er et smukt indslag i Sjællandsgade«, sagde arkitekt Saar bl.a. i en lille tale ved pris-overrækkelsen.

Det er på høje tid vi som katolikker markerer os

Andreas Smidt fortsætter her den debat om en katolsk højskole på Magleås, som pastoralrådet i juni lagde op til

Det er glædeligt at konstatere, at der omsider er kommet gang i debatten om oprettelsen af en katolsk højskole, da den endelige beslutning herom gerne skulle bygge på det bredest mulige meningsgrundlag.

Derimod er det mindre ønskeligt, hvis debatten bliver afsporet af et spørgsmål om enten højskole eller efterskole. Begge muligheder skulle være gennemførlige og bør undersøges tilbunds; og der er næppe tvivl om, at interessen for en katolsk efterskole stadig kan findes langt ud over katolske forældres og læreres kreds. Men om Magleås' belig-

genhed og indretning gør dette sted egnet til efterskole, vil jeg stille et endda stort spørgsmålstegn ved.

Den af biskoppen nedsatte arbejdsgruppe vedr. bl.a. mulighederne for at oprette en højskole på Magleås udtalte i deres udmærkede rapport, at der af flere grunde er »gode muligheder for at oprette en katolsk folkehøjskole på Magleås«. Dette udsagn kan jeg i vid udstrækning tilslutte mig, hvorfor der til Bodil Lykke Nielsens spørgsmål i k.o. nr. 14, om det er det rette tidspunkt at oprette en katolsk højskole, må svares, at det er på høje tid, at

vi markerer os fra katolsk hold og giver (især katolske unge) et katolsk tilbud på linie med de utallige andre tilbud fra kirkesamfund, politiske grupper og græsrodsbevægelser. Der er dog en række spørgsmål, som stadig står ubesvaret hen, og som må afklares, før man begiver sig videre.

For det første må det stå klart, hvilken type folkehøjskole man tænker sig, og dermed hvilke behov man ønsker at opfylde. Under pastoralrådets første indledende drøftelse af højskoleidéen blev det fra centralt hold nævnt, at der bl.a. er behov for et sted, hvor de unge katolske

flygtninge og indvandrere kan blive hjulpet i deres integration i det danske samfund. Dette er en særdeles vigtig opgave, der må forsøges opfyldt. Det vil imidlertid stille nogle krav til højskolens undervisningsform og -plan, der ikke umiddelbart er forenelige med en traditionel dansk tankegang. Det skulle dog være muligt at forene de to mål 1) katolsk højskole og 2) integration til det danske samfund, (hvorimod en tredje mulighed, en »gammeldags foredragshøjskole«, dermed er næsten udelukket). Det ville også give mulighed for at opfylde interesserne hos de fire potentielle

le elev-kategorier: aktive unge danske katolikker, mindre aktive unge danske katolikker, indvandrede katolikker og andre unge kristne.

Videre vil jeg mene, at et mål for en katolsk højskole yderligere er at give afsmittende effekter på vore menigheders liv og virke.

Skal en bred vifte af potentielle elever fra ikke blot dansk baggrund, men også fra forskellige samfundslag og kulturer kunne omfattes af skolens tilbud, må man eksperimentere med udtryksformer i et åbent og frit forum, hvor der er plads til såvel intellektualiserede udtryksformer som non-verbale.

Det ideal, der skal tilstræbes, er derfor den omtalte kombination af integration til det danske samfund og vægt på katolsk tradition og liv. Man kunne bl.a. tænke sig, at der blev inddraget ikke-danske katolske lærerkræfter, da man derigenem ville åbne mulighed for, at eleverne kunne lære om og opleve fremmed katolsk kultur, som i de nordeuropæiske kirker er blevet trængt i baggrunden (farverigdom, teater, dans, musik og følelsesfulde udtryksformer). Dette ville sandsynligvis være til gavn for både unge danske katolikker, der herigenem kunne få styrket og underbygget deres katolske identitet og hjælpe dem til at opnå et personligt trosudtryk (et trosudtryk som er i overensstem-

melse med katolsk tro under danske samfundsforhold), og til gavn for unge katolske indvandrede, der kunne bevare deres katolske kultur, samtidig med at de blev hjulpet i deres integrationsproces.

På denne baggrund kan man spørge, om Magleås vil være det rette sted at oprette højskole, da stedet nødt skulle være afgørende for programmer, idéer og muligheder. En højskole med ovennævnte program vil ikke blot bygge på foredrag og aktiviteter i én stor sal, hvor der udelukkende blev talt til og holdt foredrag for eleverne. Der ville være tale om mindre undervisningshold og gruppeprojekter, og der skulle være plads til kreative og kunstneriske udfoldelser (musik, formning, håndværk...), idræt, folkedans etc.

Jeg er fuldt ud klar over, at ovennævnte tanker for nogen ved første øjekast vil forekomme overmåde ambitiøse. Jeg mener imidlertid, at behovet er tilstede for noget sådant, der forener dansk højskoletradition, dansk kultur og folkelighed og (gammel) katolsk tradition, kultur og folkelighed. Om det er gennemførligt afhænger af den fornødne vilje og iderigdom.

Skal det så være på Magleås? Ja, hvis de ansvarlige finder dette udmærkede sted brugbart til denne type højskole.

Andreas Smidt

Redaktionen modtager for tiden mange indlæg til bladet; vi kan ikke bringe alle på én gang og beder derfor venligst indsenderne om tålmodighed.

Thomas Borup

Den tid er forbi hvor enhver har nok i sin egen tro

Selv om sommerferien er overstået, og det er ca. 2½ måned siden, jeg vendte hjem fra den nordisk/tyske studieuge i Osnabrück, føler jeg, at arrangementet bør have et par ord med på vejen.

Hovedtemaet for i år var »Økumene«. De vigtigste teologiske oplæg i den forbindelse blev leveret af en meget veloplagt Biskop Hans. Det er dejligt at få bekræftet, at kontroversielle og svære teologiske spørgsmål omkring begrebet økumene kan fremlægges så forståeligt, fordomsfrit og inspirerende.

Selv føler jeg, at jeg har fået en meget fin ballast af viden, som jeg kan tære på. Nærmest sideløbende med foredragene fortalte de økumeniske sekretærer for h.h.v. Norge, Sverige, Finland, Island og Danmark om den lokale økumeniske situation i de respektive lande. Hvad den teoretiske viden betød for forståelsen af økumenens problemer, betød betretningerne fra de forskellige lande for engagementet og entusiasmen. Situationen er fantastisk forskellig fra land til land; Finlands dialog med den ortodokse kirke, Sveriges problemer med massekonversioner, Norges og Sveriges problemer omkring

dialogen med fundamentalisterne, islændingenes mindretalsproblemer, osv., osv.

Selv om den økumeniske situation i Danmark fremgår mere problemløs og som en klar modsætning til situationen hos vore nordiske søstre og brødre, er økumene stadigvæk en bydende nødvendighed, og der er langt igen, også i Danmark. I løbet af ugen gik det virkelig op for mig, ikke kun intellektuelt, men også følelsesmæssigt, at den tid er forbi, i hvilken enhver kristen kan tillade sig at have nok i sin egen tro og leve i blind selvop-højthed.

Verden, måske især set gennem et par ungdommelige briller ser i al sin elendighed ekstremt håbløs ud for virkelig mange mennesker, måske især for unge. Unge som ikke burde være berøvet illusionerne så tidligt, illusionerne om et arbejde, om fred imellem mennesker og i sig selv, om retfærdighed, og om bare en smule sol gennem de forurenede skyer.

Hvordan kan vi så nogensinde være jordens salt og verdens lys, hvordan kan vi nogensinde være troværdige, når vi, over for verden, fremstår som en splittet kristen menig-

hed? Jeg nægter at tro at Jesus med de ord kun hentydede til katolikkerne!

Men studieugens hovedtaler, biskop Hans, gav i sine foredrag udtryk for et håb for økumene, teologisk set, og håbet om en fælles fremtid med andre kristne, blev da, i hvert fald hos mig, styrket ved at se så mange engagerede mennesker. Så kan man jo bare håbe at

entusiasmen holder sig, også efter studieugen.

Jeg anbefaler varmt, at flere unge fremover vil få tilbudet om at deltage, for det er både kulinarisk, oplevelses- og erfaringsmæssigt, men ikke mindst indholdsmæssigt er et arrangement af fin karat. Dette skyldes i høj grad den minutiøse planlægning fra arrangørernes side. Tak til dem!

Thomas Borup

Verdensmissionssøndag den 21. oktober:

Kirkens vækst og mission i verden

Mens det er svært at spore konkrete tendenser i store befolkninger, er det endnu sværere at spore Helligåndens stille virkning blandt disse mennesker. Det kommer derfor overraskende for sociologer og andre samfundsprofeter, når en ny religiøsitet blomstrer frem i større verdensdele. Ingen kunne i forvejen forudsige kristendommens gennembrud i Den tredje Verden. Betegnelsen, »den tredje kirke« eller »den unge kirke«, bliver brugt skiftevis om denne opløstning.

Det er i dag især i Asien og Afrika, at »den unge kirke« vokser stærkt. Man

kan med rette sige, at apostlenes germinger bliver gentaget i de mange nye, spæde menigheder, hvor evangeliet stadigt opfattes som en spændende, udfordrende nyhed. Det er med begejstring og forventning, at nye menigheder bliver stiftet og livet samles omkring evangeliet. Selv om store områder i Den tredje Verden er tilknyttet islam eller hinduisme, regner man med, at 50% af befolkningen i Afrika ved årtusindeskiftet er kristne.

Den hurtige vækst i den unge del af vor kirke medførte tidligere vanskeligheder, for så vidt der

manglede sjælesørgere til de mange, der ivrigt ville undervises eller fordybe sig i troen. Løsningen på dette misforhold afhjælpes nu ved, at kald som kateket, præst eller søster til tjenester i menighederne, er tiltagende. Dette står i modsætning til den vestlige del af kirken (bortset fra Polen), hvor antallet af kald er dalende.

To lande, Tanzania og Nigeria kan allerede nu sende missionærer til nabolandene. »Den unge Kirke« giver missionsmandater til sine egne. Dette bekræfter, at kirken af natur er missionerende. Det afliver også fejlbe-

bet, om at missionsvirksomhed er en ensrettet aktivitet, hvor den gamle, etablerede kirke står alene i missionsvirksomhed uadtil. Der opstår nu straks et samarbejde i forkynnelsen af evangeliet.

Når vi ser på udviklingen i »Den unge Kirke« kan vi i Vesten kun fatte nyt håb. Det virker som en foryngelseskur. For den vækst vi ser i denne del af verden, skyldes i høj grad den vestlige kirkes missionsånd og missionsvirksomhed gennem århundrederne. og så kunne Ånden virke ganske langsomt men sikkert.

Urban Figge

Ved Annemarie Logermann,
Jakob Dalsgaard Larsen og
Jesper Fich

En inspirerende snak om en katolsk højskole

Debatten om Magleås som katolsk højskole er i fuld gang, ser det ud til. Også ungdomsredaktionen vil blande sig i den, og da jeg var nysgerrig efter at få at vide, hvad unge synes om ideen, tog jeg en formiddag i september ud på Niels Steensens Gymnasium i København for at spørge en 2. g om deres mening. Formålet var ikke at lave en »markedsanalyse« men at få en hyggelig snak med nogle eventuelle brugere af højskolen. Og en hyggelig snak, det blev det. Desværre er det næsten umuligt at lade diskussionens livlighed og engagement komme til udtryk, når det hele skal fældes ned på et stykke papir i en avis. Eleverne i 2. xzys havde nemlig mange meninger - og frem for alt mange ideer.

Men nu til sagen: En højskole skulle være et sted, hvor man kan være kreativ, hvor man så at sige kan få fantasien tilbage, efter at den er blevet ødelagt i skolen og druknet i hverdagens gøremål. Et sted, hvor man har tid og muligheder for at dyrke og udvikle nogle sider af sig selv, som i det daglige ikke kommer til udfoldelse eller kommer til kort i forhold til alle de andre ting, man også skal.

Et højskoleophold skulle også have det formål at »ruske op i folk«, dvs. give dem nogle gode impulser med på vejen og få dem til at se på livet med nye øjne.

Teologi som undervisning

Alt dette kan man også få på en almindelig, ikke-katolsk højskole, men hvad skulle så være det specielle ved en katolsk højskole? Hvordan bliver den katolske ånd lidt mere håndgribelig, så den er til at tage og føle på? Der kom mange bud. Nogle ønskede, at humane emner blev taget op, om livet og religionen i almindelighed, så de bedre blev i stand til at tage stilling til og udvikle deres egen personlige holdning til livet - noget, som de ikke rigtig følte, de havde tid til at gøre i hverdagen. Psykologi og filosofi syntes eleverne er spændende fag, fordi man her lærer noget om sig selv og om andre. Ikke sådan at forstå, at undervisningen i disse fag skulle udgøre et videnskabeligt studium,

men man ville bare kunne snuse lidt til dem for at være lidt bedre rustet til at leve livet.

En mente, at når det var en katolsk højskole, skulle der bestemt også være muligheder for at deltage i gudstjenester, og teologien skulle have en stor plads i undervisningsplanen. Et meget vigtigt emne skulle være spørgsmålet om, hvordan det er at være katolik i Danmark i dag. For ikke at udviske den katolske ånd, skulle man også være lidt forbeholden med at optage folk på højskolen, som er fuldstændig ligeglade med den katolske livsholdning, og som ikke har nogen som helst form for tilknytning til den katolske kirke.

Andre igen mente, at åbenhed over for andre religiøse tanker end lige netop katolske ville være en fordel, da man jo godt kunne berige hinanden i samtaler om tro og religion og lære af hinanden.

Pusterum i hverdagen

Et meget vigtigt aspekt for dem allesammen var, at et højskoleophold skulle være en slags pusterum i hverdagen, uden stress og uden eksamenspres. Et middel til at opnå dette skulle være kombinationen mellem teori og praksis. For det er meget sjovere at omsætte ens tanker til virkelighed på en fantasifuld, kreativ og kunstnerisk måde, end at skulle afslutte en tankegang, fordi skoleklokken ringer, når der er gået 45 minutter, og man så skal

haste videre til den næste time i et helt andet fag.

For at kunne udfolde sig kreativt, skulle lokaliteterne selvfølgelig også være derefter. Teater, dramatik, formning, syning, dans, idræt, tegning, fodbold, sang, undervisning - alt dette skulle der være plads til på en højskole. Store rum og værksteder skulle der være. Så var det ikke helt så vigtigt, om man havde sit eget værelse eller skulle sove på en sovesal. For man gik jo heller ikke på højskole for at være alene, men for at være sammen med andre. Og hvis man så endelig fik lyst til at være alene med sig selv, kunne man nok sagtens finde et sted, hvor man var uforstyrret eller man kunne gå en tur i skoven.

God idé at tage sig af de fremmede

Beliggenheden var også et stort diskussionspunkt. Nogle mente, at det var ligemeget, hvor højskolen lå henne, for andre var det en betingelse, at den lå langt væk fra deres bopæl, og at den skulle ligge »ude i naturen« i smukke omgivelser.

Det sidste vi drøftede var ideen om tildels at bruge en katolsk højskole til at integrere indvandrere og flygtninge i det danske samfund. Reaktionen på spørgsmålet var spontan og næsten enstemmig: det var da en god ide. Det ville virkelig være et alle tiders og godt udtryk for den katolske ånd på højskolen, hvis den også påtog sig at integrere indvandre-

re og flygtninge gennem et højskoleophold sammen med danskere.

På spørgsmålet om dette del-formål ville afholde nogen i klassen fra at vælge lige netop denne højskole, svarede klassen, igen næsten enstemmig, at de tværtimod syntes, det gjorde højskolen mere tiltrækkende og spændende, hvis den kunne fungere som samlingssted for flere nationers kulturer. For det var jo ikke bare sådan, at vi danskere så skulle give »de fremmede« noget; glæden ved at være sammen med mennesker fra andre lande skulle gerne være gensidig, idet indvandrere og flygtninge sikkert også kunne berige os meget med deres kulturer og traditioner. Problemet med at forstå hinanden, når man taler forskellige sprog kunne jo også bare være en naturlig anledning til at bruge fantasien og være kreativ i den daglige omgang med hinanden, når man i stedet for med ord skal gøre sig forståelig på andre måder.

Her sluttede vores snak, timerne var gået. Vi kunne sikkert have brugt flere timer endnu til at diskutere en folkehøjskoles formål og dens plads i samfundet - og ikke mindst i kirken.

Kom selv med ideer

Grundtvig selv, som jo er ophavsmanden til højskoletanken, havde en idé om, at det er vigtigt, at folket deltager i styringen af landets anliggender. Dertil var det nødvendigt, at folket selv, det store brede, tavse folk af bønder og håndværkere, sømænd og handelsmænd, og, som han sagde »ja, sågar kvinder og børn«, blev vidende om fædrelandets sager og fik kærlighed til dets fortid og fremtid.

Af et folk, der skal styre sine egne sager, også må have oplysning, og at denne oplysning skal nå dem, der har mest behov for den, var et af de væsentligste udgangspunkter for Grundtvigs højskole-tanker. Men det var ikke

højskolens opgave at skabe liv i sine elever, mente Grundtvig. Den skulle kaste lys over det liv, eleverne og folket i landet allerede levede, og gøre dem opmærksomme på, hvad der er af værdi, give syn og sans for både det høje og det dybe i mennesket. Grundtvig forestillede sig altså en skole for livet og bestemt ikke en skole, der keder sine elever ihjel.

Hvordan skal sådan en skole, der ikke er kedelig se ud? 2. xzys fra Niels Steensens Gymnasium har givet nogle bud på det. Men hvad med alle jer unge katolikker rundt om i landet, som muligvis engang får lyst til at gå på en højskole, hvad siger I?

Ungdomsredaktionen vil gerne opfordre jer til at komme frem med ideer og tanker og være med til at inspirere debatten om en katolsk højskole.

Fat pennen og vær med til at styre jeres egne sager!

Annemarie Logermann

Hvordan skal sådan en skole, der ikke er kedelig se ud? Hvad siger I unge katolikker rundt om i landet, som muligvis engang får lyst til at gå på en højskole? Ungdomsredaktionen vil gerne opfordre jer til at komme frem med ideer og tanker og være med til at inspirere debatten om en katolsk højskole. Fat pennen og vær med til at styre jeres egne sager!

...og nu til noget helt andet

DUK afholder i weekenden d. 16.-18. november musikkursus på Ømborgen. Vi vil her beskæftige os med materiale fra sangmappen »Pris Herren efter noder«. Kurset henvender sig til alle der vil lære noget mere om de rytmiske kirkesange, ikke kun til medlemmer af DUK.

Kurset vil omfatte: Lidt teori, indøvning af de nyeste sange fra »den blå mappe« (Pris Herren efter

noder) i små grupper delt efter instrumenter og niveauer; sammenspil på tværs af grupperne; fælles sang og spil både fra mappen og anden rytmisk musik. Og naturligvis bliver der også tid til det berømte Ømsamvær.

Seriøst arbejde

Der er således tale om en ændret form i forhold til de gamle musikweekender, som mange vil kende.

Vi ønsker at arbejde mere seriøst med materialet, og vi håber deltagerne vil møde med en positiv indstilling til dette.

Tilmelding sendes til DUK's sekretariatet, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 Øsenest d. 5. november. Skriv venligst på tilmeldingen hvilket instrument du spiller på/medbringer, eller om du vil synge. På gensyn!

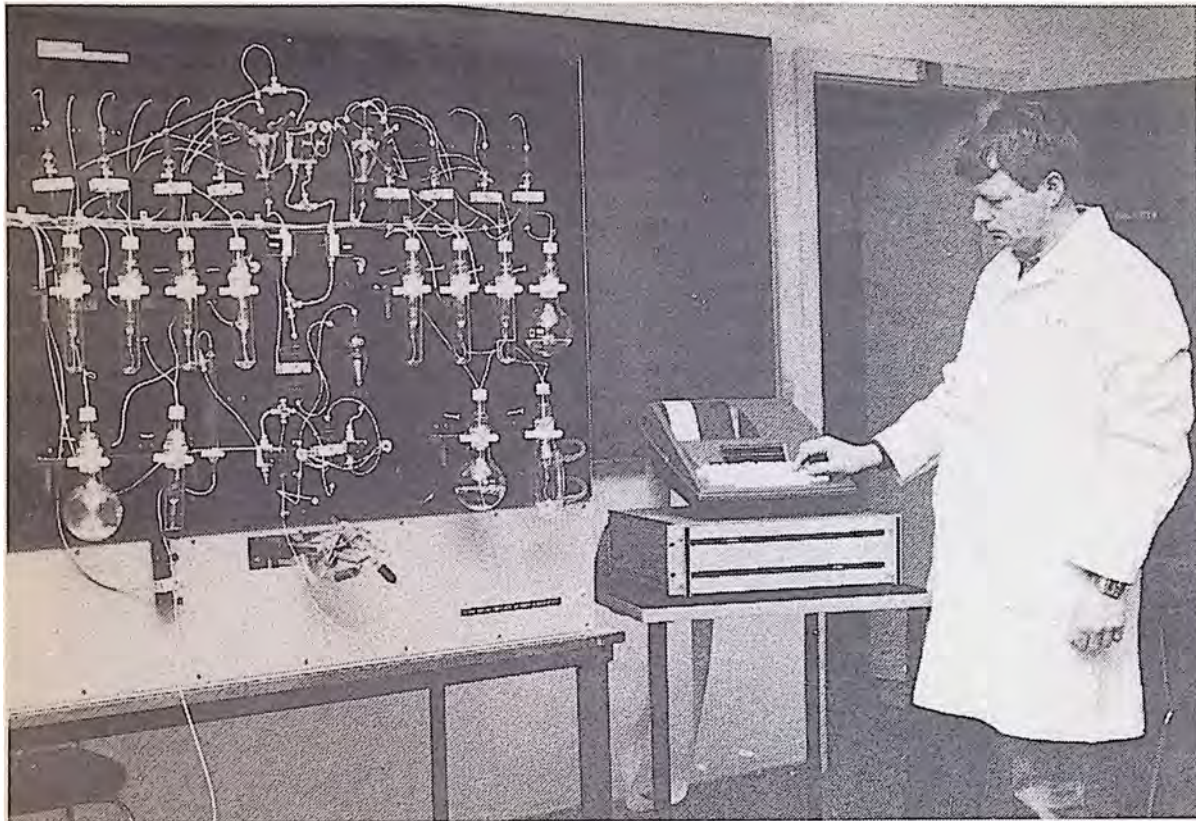
DUK's musikudvalg

Livets opståen - og etikken

Af Ruth Plum

For de mange, der har savnet et indblik i den nyere forskning omkring livets begyndelse, foreligger nu en lettilgængelig og billig bog på dansk: *Ethiske sider af gensplejnings-, ægtransplantations-, fosterundersøgelser- og inseminationsteknikken*. Ruth Plum giver her en fyldig anmeldelse af bogen, som er en rapport fra et orienteringsmøde på Rigshospitalet i november 1983.

Den lægevidenskabelige forskning omkring livets begyndelse er i disse år inde i en rivende udvikling. Denne forskning kan karakteriseres ved nøgleord som gensplejning, reagensglasbørn, fosterundersøgelser og kunstig befrugtning, skriver indenrigsminister Britta Schall Holberg i bogens forord. Fotoet viser en gensplejningsmaskine.

»Kirken bør markere sig i forskningsdebatten«, blev der sagt på pastoralrådsmødet i maj. For de mange, der har savnet et indblik i den nyere forskning omkring livets begyndelse, foreligger der nu en lettilgængelig og billig bog på dansk:

Ethiske sider af gensplejnings-, ægtransplantations-, fosterundersøgelser- og inseminationsteknikken. - Rapport fra orienteringsmøde på Rigshospitalet 4. november 1983. Indenrigsministeriet 1984, 30 kr., 90 sider. Fås hos Direktoratet for Statens Indkøb, Bredgade 20, 1160 København K.

»Den lægevidenskabelige forskning omkring livets begyndelse er i disse år inde i en rivende udvikling. Denne forskning kan karakteriseres ved nøgleord som gensplejning, reagensglasbørn, fosterundersøgelser og insemination«, skriver indenrigsminister *Britta Schall Holberg* i bogens forord. Som indenrigs-

minister og dermed minister for sundhedsvæsenet har hun følt det som sin opgave at sørge for et grundlag for politisk stillingtagen til de muligheder og farer, som denne forskning indebærer.

Som første led i denne proces afholdt indenrigsministeriet 4. november i fjor et orienteringsmøde på Rigshospitalet om den etiske side ved disse teknikker. Over 400 deltog i mødet, bl. a. politikere, forskere, sundhedspersonale, embedsfolk og pressen.

Forbinder de etiske problemer

Professor dr. med. *Povl Riis*, der er formand for Den centrale videnskabetiske Komité, sagde i sin introduktion, at det, der forbinder disse etiske problemer er, at de hænger sammen med sådanne biologisk-kulturelle og filosofisk-religiøse spørgsmål som det individuelle livs opståen, individets arvemæssige ukrænkelighed,

kommande generationers arvemasse, fosteranlæggets og fosterets almindelige retsstilling, menneskers behov for at kende deres biologiske forældre, retten til at være født »anderledes« eller »afvigende«.

De etiske aspekter ved disse forskellige teknikker blev behandlet af »fagfolk«, af »eksperter« i etik og af politikere, hvorefter der var afsat en time til plenumdiskussion.

Blandt »fagfolkene« tog professor dr. med. *Lars Axel Bolund* fra Institut for human Genetik ved Århus Universitet sig af gensplejningsteknikken. Den har indtil nu haft størst betydning i den biologiske og medicinske grundforskning, og heri ser Bolund ingen specielle etiske aspekter, da han betragter basal viden som etisk neutral.

Når gensplejningsteknikken anvendes til forbedring af industriel eller landbrugsmæssig produktion rejser der sig derimod sikkerhedsmæssige og

økologiske problemer, der dog ikke er fundamentalt anderledes end dem, der gælder for traditionelle former for husdyravl.

Gensplejningsteknik til diagnostik af arvelige sygdomme betragter han ikke som principielt anderledes end anden medicinsk diagnostik. Molekylær-genetisk viden, der anvendes til behandling af genetiske skader og udviklingsanomalier, afviger efter Bolunds mening ikke fra brug af organer til transplantation. Man må dog kræve, at der er et realistisk håb om bedring, hvis behandlingsforsøg skal tillades.

Ikke asocialt at føde handicappede børn

En helt anden situation opstår, hvis man begynder med genterapi på kønsceller eller befrugtede æg, hvor manipulerede arveanlæg føres videre til kommende generationer, hvad der giver mulighed for ikke medicinsk påkrævet genetisk manipulation. Og

selv om den eksperimentelle baggrund herfor er til stede, er genetisk manipulation med embryoner (menneskefoster-forstadijer) efter hans og formentlig de flestes opfattelse helt uacceptabel.

Om fostervandsundersøgelser talte professor dr. med. *John Philip* fra Rigshospitalet. Det er mere korrekt at tale om fosterprøver end om fostervandsprøver, da man nu kan tage prøver fra moderkagen og derved stille diagnosen »forebyggelige medfødte sygdomme« allerede i 8.-10. svangerskabsuge, mens fostervandsprøver først tages efter 15.-16. uge.

Han slår bl. a. fast, at forebyggende undersøgelser ikke vil kunne føre til, at man vil anse det for asocialt at føde handicappede børn, og at der er et betydeligt ønske om fostervandsprøver blandt danske kvinder. Det bør tilføjes, gør han opmærksom på, at alle, der indtil nu har fået påvist abnormiteter, har ønsket svangerskabsafbrydelse.

Ægtransplantationer

Det var 1. reservelæge dr. med. *Glenn Lauritsen* fra Rigshospitalet, der talte om ægtransplantationer. I princippet kan disse indgreb efter hans mening opfattes som et transportproblem, hvor et æg, der på grund af beskadede æggeledere ikke kan nå ned i livmoderen, hvor det vil kunne befrugtes af en sædcelle, udtages og overføres til en laboratorieskål (reagensglas), hvor det befrugtes med ægtefællens sædceller og efter et par dage overføres til kvindens livmoder.

Insemination, faglige synspunkter mere generelt var titlen på et indlæg fra professor dr. med. *Erik Mabeck* fra Institut for almen Medicin i Århus. De etiske aspekter herved ser han i:

- udvælgelse af donor -

hvilke egenskaber skal der lægges vægt på, - diskretionsproblemet, - skal donor være anonym - har barnet ret til at kende sin biologiske far?

- kriterier for adgang til kunstig insemination - skal der kun være adgang dertil for ægtefæller eller også for par i »stabile« forhold, for enlige kvinder, for lesbiske kvinder? - faderskab - barnets rettigheder?

- hvem skal afgøre disse spørgsmål.

Mabeck foreslår, at der nedsættes et råd i lighed med de videnskabetiske komiteer bestående af fagfolk og lægfolk, der skal fastlægge generelle kriterier for adgang til kunstig insemination og desuden træffe afgørelser i komplicerede enkelttilfælde. Uønsket barnløshed er et alvorligt problem, men som forholdene er nu, kan tilfældige markedsoglere tilbyde kunstig insemination, og det er uacceptabelt.

Eksperterne i etik

Den første af »eksperterne« i etik, der udtalte sig, var universitetslektor dr. theol. *Peter Kemp*, der mener, at vi her står over for valg af teknik, hvor forskerne kan sige, hvad vi kan gøre og noget om konsekvenserne derved. Men hvad vi skal og bør gøre, og hvad vi ikke skal og ikke bør gøre, afhænger af livsanskuelsen. Derfor må vi høre digteren, præsten, filosofen, ja, alle, for alle har ret til at tale med.

Det er synd for voksne, der ikke kan avle børn, selv om de gerne vil, men det er også synd for børn, der ikke har forældre, eller har dårlige, syge eller fattige forældre. Skulle pengene hellere bruges til at hjælpe disse børn?

Efter Kemps mening har man i nogle tilfælde lov til at gribe ind i forplantningen ligesom i naturen i det hele taget.

Professor Povl Riis, der er formand for Den centrale videnskabetiske Komité, siger, at de etiske problemer hænger sammen med bl.a. individets arvemæssige ukrænkelighed.

Indenrigsminister E Schall Holberg har følt som sin opgave at sørg et grundlag for politisk lingtagen til de muligheder og farer den nye forskning indebærer.

Men hvad bliver konsekvenserne heraf? Vil vi, vil de kommende generationer leve med dem?

Gensplejsning og gensnedkeri må bedømmes ud fra, at mennesker har ret til at være forskellige fra andre, har ret til at have deres egen identitet og ikke blot være kopier af andre; derfor må kloning (dvs. spaltning af befrugtede æg med den hensigt at skabe identiske individer) på mennesker anses for absolut umoralsk.

Hvad fosterprøver angår, mener Kemp, at forældrene faktisk ikke har mulighed for at vurdere den oplysning, de stilles overfor, inden de skal vælge abort eller ej. Han foreslår derfor, at der laves en »abortliste« over helt klare misdannelser, og kun hvis en af disse konstateres, bør forældrene underrettes.

Ægtransplantationer inkan anvendes både til at linge og for lægelig manipulation. Ved nedfrysning af æg, sæd og befrugtede æg har lægerne mulighed for at bestemme, hvilke æg og hvilken sæd, der skal benyttes. Og bør en kvinde kunne få et barn med en mand, der har været død i f. eks. ti år?

Kunstig befrugtning fremfor adoption

Ved kunstig insemination skelner Kemp mellem kunstig befrugtning med sæd fra ægtemanden og med sæd fra donor. Hvorfor foretrækker nogle det sidste for adoption? Er det fordi adoption koster mange penge, mens kunstig befrugtning er gratis? Er dette ikke umoralsk? Burde det ikke være omvendt? Er det ikke umoralsk at reducere forældreforholdet til noget rent biologisk?

Charlotte Strandgaard havde valgt at udtrykke sig i et digt, men var i øvrigt forbauset over, at hun bortset fra indenrigsministeren var den første kvinde, der fik lejlighed til at

Ægtransplantationer indebærer risiko for forvekslinger og lægelig manipulation. Ved nedfrysning af æg, sæd og befrugtede æg har lægerne mulighed for at bestemme, hvilke æg og hvilken sæd, der skal benyttes, siger universitetslektor dr. theol. Peter Kemp. Fotoet viser en beholder med flydende kvælstof, som kan konservere organiske præparater bl.a. mikroorganismer.

tale ved mødet, for som hun sagde: »Det man har siddet og hørt på, går jo lige ind i ens æggeledere«.

Hendes digt begynder med de andre børn, som er født: »Verden er fuld af børn/ af børn som sulter, af børn som græder/ af børn som tisser i segen/ af børn på børnehjem/ af børn som får tæv af trætte forældre/ af børn som altid græder/ af børn som aldrig bliver elsket/ af børn der led et tidligt kærlighedstab.

Længere henne i digtet hedder det: »Egentlig skulle vi kun føde fuldt uddannede/ mænd mellem 25 og 40 år og så/ helst hvide./ Der er bare den hage ved det./ at netop de mænd har en tendens/ til at opfinde dødsens farlige ting«.

Relevant dansk sammenhæng

De to politikere, der udtalte sig om de etiske aspekter ved de omtalte teknikker var de to folketingsmedlemmer Bjørn Elmquist (V) og Ole Espersen

(S). Bjørn Elmquist glæder sig over, at debatten nu føres ind i en relevant dansk sammenhæng, for uden at ville angribe princippet om fri forskning, er han bange for at forskernes selvdisciplin på dette område ikke er tilstrækkelig.

Han foreslår, at man anvender »genstyring« som samlebegreb for alle de omtalte teknikker, fordi de alle har at gøre med en styring af udviklingen af »produktet«, af barnet – og dermed af fremtidige generationer: »genstyring« kan anvendes både om at »reparere barnløshed«, »undgå sygdom«, »racehygiejne«, og »terapi«.

Han mener, at den reelle fare for misbrug, men fra politikernes side. Han minder om, at »vi skal ikke langt tilbage i årtierne, før vi finder en politisk skikkelse, ikke mange kilometer herfra, der ville anvende alle midler for at drive racehygiejne«.

Når han som venstremand, som liberal, går ind for en regulering af disse forhold – og helst også på internationalt plan – er det, fordi han er overbevist om, at »hvis vi lod friheden, den totale frihed råde på dette område, ville vi meget, meget hurtigt ende i total ufrihed«. Han mener, at det er en menneskeret at have en arvemasse, der ikke er manipuleret med.

Ikke nogen etiske krav

Ole Espersen ser noget pessimistisk på, hvad vi kan gøre i vore demokratier og med vore styrings-

metoder. Han gør opmærksom på, at det endnu ikke er lykkedes os at gøre noget ved truslen om at gøre rummet til krigsskueplads, fremstillingen af mere og mere effektive midler til folkedrab og salg af modermælkserstatninger og farlig medicin til U-landene.

Med hensyn til kunstig insemination mener han, at da vi hverken stiller eller bør stille etiske krav, når det drejer sig om en normal undfangelse, bør vi heller ikke stille sådanne krav i forbindelse med kunstig befrugtning. Og er det så vigtigt at vide, hvem den biologiske far er? Han synes godt om begrebet »den sociale far«.

Han nærer bekymring for, om kontrollen med gensplejsning, blandt andet i USA, er tilstrækkelig. Og han ser i det hele taget gerne hele problemstillingen taget op i Europarådet og i videre kredse, men er pessimistisk med hensyn til udsigten til at det kan styres demokratisk.

Nedfrosne befrugtede æg

I plenumdrøftelsen samlede interessen sig især om fosterprøverne og de

nedfrosne befrugtede æg. Med hensyn til fosterprøver til påvisning af »forebyggelige medfødte sygdomme« gjorde folketingsmedlem Margrethe Auken (SF) opmærksom på, hvad der sker ved dagligsproget, hvis man benytter »forebyggelse« i den betydning (= »provokeret abort«) som professor Philip gør det. For hvilken kvinde vil sige nej til at forebygge, og hvilke politikere vil påtage sig ansvaret for at sige nej til at forebygge?

Ægget kan holdes i live i 30 dage

De befrugtede æg i dybfryseren er et problem for mange. Læge Niels Engelbrecht spurgte, hvor længe de skal opbevares i fryseren, og hvad skal man gøre med dem, der ikke bliver brugt? Alice Faber fra Folketingets retsudvalg ville vide, hvor længe man kan tillade sig det. Bjørn Elmquist oplyste, at dr. Edwards (den engelske læge, der var med til at bringe verdens første reagensglasbarn til verden, red.), mener at kunne holde ægget i live i 30 dage. Hertil oplyste folketingsmedlem Dorte Benedsen (S) supplerende, at

Edwards ikke vil gå op til de 30 dage, før han har politisk dækning herfor, men ikke nærer etiske betænkeligheder derved. Hans mål er at opbygge et »reservedelager«, som kan anvendes til reparation af sygdomme hos andre patienter.

Povl Riis havde i sin indledning antydnet også andre og meget væsentlige problemer. Kloning blev ved mødet kun berørt i forbindelse med erklæret for absolut umoralsk; men man kom ikke ind på problemet med »rugemødre« dvs. at et i reagensglas befrugtet æg, overføres til livmoderen hos en anden kvinde, der senere føder (hvis?) barn, og problemet med trans-species-befrugtning, dvs. mellem mennesket og en anden art blev heller ikke berørt.

Køb bogen, læs den og drøft den med andre! For som Charlotte Strandgaard afslutter sit digt: Skulle vi forsøge at besinde os/ skulle vi tænke os om, og ikke denne gang/ lade teknikken bestemme over os/ men lade os bestemme over teknikken./ Det var da vel os, der opfandt den./ eller hvordan.

Ruth Plum

Lægfolkets opgave og rolle tema for næste bispesynode

Rom (KIPA) — Lægfolkets opgave og rolle i kirken og i verden bliver temaet for den næste verdensbispesynode, der skal træde sammen i Vatikanet i efteråret 1986.

Dette meddelte pave Johannes Paul II personligt medlemmerne af bisperådet ved bispesynodens generalsekretariat, da de i slutningen af maj afholdt deres andet møde efter den sidste synode, der fandt sted i efteråret 1983. Bisperådet består af tre repræsentanter for hhv. Europa, Amerika, Afrika, Asien og Australien og Oceanien foruden af tre medlemmer, som paven har udnævnt.

For at understrege det aktuelle og det nødvendige ved en dybere overvejelse af koncilets udtalelser om lægfolket fremhævede Johannes Paul II i sin tale først de talrige positive aktiviteter, som koncilet har inspireret til og sat igang hos lægfolket. Han opfordrer lægfolket til at udvikle en levende bevidsthed om deres for kirken så væsentlige tjene-

ste og om deres aktive og ansvarsbevidste deltagelse i Kristi frelsesopgave. På denne måde vil lægfolkets engagement ikke kun være begrænset til en elite, men kan udstrækkes til hele lægfolket i kirken.

Paven advarer mod videnskaben

Imidlertid hører det - efter pavens mening - med til lægfolkets natur, at de finder deres opgaver på det verdslige område, der i dag gennemgår en hurtig udvikling og frembyder nye komplicerede og ofte voldsomme problemer på en måde og i et omfang, man aldrig tidligere har oplevet. Især advarer paven mod en videnskabelig-teknisk udvikling, der ikke i tilstrækkelig grad er forankret i et helhedssyn på mennesket, der også omfatter den etiske og religiøse dimension.

I denne verden og i denne kultur udfordres den kristne lægmand og -kvinde til en sagkyndig og beslutsom indsats, betone de paven.

»De må skabe den abso-

lut nødvendige forbindelse mellem videnskab og visdom, mellem teknik og etik, mellem historie og tro for at menneskets sande vel i overensstemmelse med Guds plan kan nås«, tilføjede han. Lægfolkets tjeneste og opgave er derfor af fundamental betydning for kirkens liv og dens tjeneste over for verden.

Bisperådet ved bispesynodens generalsekretariat begyndte sit arbejde fire dage inden pavens tale, der dannede afslutningen på deres møde. De to første dage drøftede rådet udkastet til dokumentet om temaet »Forsoning og bod i kirkens sendelsesopgave«, som skal forelægges den katolske kirke i hele verden resultaterne fra bispesynoden sidste efterår.

De næste to dage studerede rådet forslagene til temaet til bispesynodens næste plenarforsamling og valgte temaet »Lægfolk«. Det var den afrikanske kardinal Paul Zoungana fra Ougadougou i Øvre Volta, der ledede synodebisperådets arbejde.

Bjørn Elmquist (MF, V) er bevist om, at »hvis vi friheden, den totale d råde på dette område ville vi meget, meget igt ende i total ufrihed«.

Ole Espersen (MF, S) mener ikke, vi bør stille krav ved kunstig befrugtning, for vi stiller ikke krav, når det drejer sig om en normal undfangelse.

At meditere Bibelen - med Maria

I sin bog »Religionens fem språk« gennemgår den svenske, lutherske biskop *Martin Lönnebo* nogle af de tilnavne, kirken har givet Maria, deriblandt udtrykket »meditationens moder«. Han skriver: »De tilnavne, som teologien efter moden overvejelse har givet Maria er en god sammenfatning af, hvad man i klassisk teologi anser for at være vejen til og indholdet af et ægte kristenliv... om Maria siges, at »hun gemte alle disse ord i sit hjerte og grundede over dem« (Luk. 2.19.51) Det er billedet på den kristne meditation«.

»Grundede over« giver os måske forkerte associationer i retning af blot hjernearbejde. I den franske, økumeniske oversættelse står: »méditait dans son coeur«, mediterede i sit hjerte.

Maria tilhørte »den lille rest«, »Israels fattige«. »De som havde lyst til Herrens lov og som grundede på hans ord både dag og nat« (Sl. 1.) De som levede trofast i pagten, i lydighed mod Guds befalinger, f. eks. i Josvabogen: »Denne lovbog skal ikke vige fra din mund, og du skal grunde over den (meditere i dit hjerte) dag og nat«.

I ovennævnte franske oversættelse står der i stedet for »grunde over«: »mumle«, hvilket også passer bedre til »ikke vige fra din mund«.

De gamle jøder læste Guds ord halvhøjt og langsomt - mumlede det - de optog ordet med både syn og hørelse, de hørte Gud tale til dem i ordet, de gentog det, de medite-

rede det i deres hjerte: Guds ord gjaldt hele deres person, skulle optages i dem som maden assimileres i kroppen. Hos både profeten Ezekiel - og Johannes »under Åndens magt på Patmos«, kommer denne tanke tydeligt frem. Begge må sluge en bogrulle med profetiens ord. De skulle ikke bare være identiske med Guds ord.

Når vi læser, går det hurtigt. Vi forholder os intellektuelt til det vi læser, sætter i relationer, arbejder med vores hjerner. Den læsemåde kan vi - og skal vi også af og til anvende på Bibelen. Men kun at læse Bibelen på den måde er farligt, for den kan føre os så langt bort fra ordets egentlige indhold, at der ikke længere er tale om Guds ord. Guds ord er bestemt for hele vores person og må derfor nå vores personsentrum: vort hjerte.

Hjerte i bibelsk betydning er ikke blot symbolsk sæde for følelserne, men vores inderste helligdom, som er skabt for Gud, og som kun kan tiltales og tilfredsstilles af ham. I ortodoks teologi forklares syndefaldet som splittelse mellem intellekt og hjerte. Forstanden er gået hjemmefra, bort fra hjertet. Den må finde hjem igen. Forstandens indsigter må underordnes hjertets visdom. Bibelmeditationen er et middel til at genskabe denne oprindelige enhed i mennesket.

Maria levede i denne meditationstradition. Vi ser det i hendes lovsang »Magnificat«. I Marias hu-

kommelse fandtes det stof, hvoraf Helligånden - og Maria - spontant kunne komponere en ny lovsang, der indeholdt essensen af den gamle pagt og var rettet mod den nye.

Maria havde mediteret Guds ord i sit hjerte. Det var blevet kød i hende. Derfor kunne Ordet blive kød i hende.

Og hun fortsatte med at meditere alt det, Jesus sagde og gjorde - i sit hjerte. Mon ikke Jesus tænkte på sin mor, da han sagde: »Helligånden skal minde jer om alt, hvad jeg har sagt« (Johs. 14.26). Til enhver tid ville Helligånden kunne minde Maria om noget, Jesus havde sagt.

Men Helligånden arbejder på samme måde med os. Helligåndens spontanitet er ikke grebet ud af den blå luft, den er mindet om det, som findes. Derfor er det livsvigtigt for vores åndelige liv, at vores hukommelse har et solidt lager af Guds ord.

Kirken har overtaget jødernes meditationstradition og givet den navnet: lectio divina - den guddommelige læsning. En læsning af Guds ord, som fører til bøn, ja som allerede er bøn: »Faderen kommer i de hellige bøger med stor kærlighed sine børn i møde og *Han taler med dem*« (Om Guds åbenbaring 6.21.).

Augustin bruger udtrykket »at tygge drøv på ordet«. Guds ord er hørt, indtaget, men det skal optages i organismen. Billedet af en ko, der fredeligt ligger og gumler, omgivet af engens saftige

grønne græs, giver gavnlige associationer.

Liturgiens kontinuerlige læsninger giver os stof til vores meditation. Vi kan have været adspredte under messen, så vi ikke rigtigt har opfattet Guds ord til os - eller det gik for hurtigt, der var for mange ord til at vi helt kunne få fat i deres indhold. Men hjemme kan jeg læse måske bare nogle få vers - læse dem halvhøjt for mig selv, gentage dem, optage dem i mig. Og i dagens løb vil de dukke op igen, for de er blevet gemt i mit hjerte. Selv om vi ikke må sætte lighedstegn mellem hjerte og underbevidsthed, så kan vi også sige, at Guds ord når dette dybere lag i os, som psykologien fortæller os er langt vigtigere end vi i det daglige regner med. Og der - på dybet - virker ordet »hvad det nævner«.

Kun få har mulighed for dagligt at gå til messe, men alle kan alligevel leve i dybt fællesskab med kirken ved hjemme at meditere messens læsninger.

Engang fandtes der i kirkerne to skabe. I det ene opbevarede det hellige sakramente, i det andet Bibelen: To former for Guds nærvær i kirkerummet. »Kirken har altid æret de guddommelige skrifter som selve Herrens legeme, idet den særlig i den hellige liturgi modtager livets brød og rækker det til de troende såvel fra bordet, dækket med Guds ord, som fra bordet, dækket med Kristi legeme«. (Om Guds åbenbaring 6.,21).

Grethe Livbjerg.

Maria-statuen fra Åsebakken i Høsterkøb nord for København.

strukturer fik søstre en større uddannelse - også teologisk. Da mange af dem arbejder i Den tredje Verdens fattige lande, er mange ordenssøstre blevet stærkt socialt og politisk engagerede, og mange af dem identificerer sig med feminismen. 1975 dannes i USA »Womens Ordination Conference«, der arbejder for kvinders adgang til præstetjenesten. Efterhånden deltager også mange lægkvinder i konferencens møder.

Efter Det andet Vatikanconcils liberaliserings-tendenser kom der et tilbageslag. 1976 udsendte troselærekongregationen med *Paul VI's* godkendelse dokumentet om »Kvinders adgang til Præsteviel-se«. Det er blevet stærkt kritiseret bl.a. af Den pavelige Bibelkommission, der som bekendt hævder, at der ikke er noget i Bibelen, der taler imod kvinders ordination.

Det andet Vatikanconcil ønskede en fornyelse af ordenssamfundene; nu forsøger man på igen at presse søstre tilbage i de gamle mønstre (bl.a. i ordensdragen). Nogle søstre er i USA af deres biskopper blevet stillet over for valget mellem deres politiske og sociale arbejde og deres tilhørsforhold til deres orden.

Enkelte af dem har valgt at udtræde af ordenen. I et enkelt tilfælde har amerikanske kvinder opfordret kvinder til i stedet for at yde økonomisk støtte til biskoppernes indsamlinger til uddannelse af præstekandidater hellere at støtte teologisk uddannelse af kvinder.

Kvinden - en defekt mand

I fremtiden ser Rosemary Ruether til muligheden for kvinder, der har studeret teologi og ønsker at tjene i kirken som præster. Nogle går over til protestantiske kirker, hvor de bliver præster. Andre, hvad hun finder mere kreativt, går ind i pastoral team, som biskopper bl.a. i Latinamerika har oprettet, og hvor en halvsnes mennesker, hvoraf en eller to er præster, har de pastorale ansvar for en menighed.

Om dokumentet om »Kvinders adgang til Præsteviel-se«, sagde hun bl.a. at det bygger på et antropologisk syn, hvor de lægges vægt på, at Kristus var en mand, og hvor kvinder opfattes som »defekte« mænd. Hun mener at man lige så godt kunne hænges sig i, at Kristus var jøde, og derfor kræve, at kun jøder kan blive præster i den katolske kirke!

Ruth Plum

Hvorfor behøver en præst ikke at være jøde?

Kendt katolsk feministteolog om kvindens stilling i kirken

»Hvorfor hænger man sig så meget i, at Kristus var en mand? Man kunne jo lige så godt hænges sig i, at han var jøde og sige, at kun jøder kan blive præster i den katolske kirke«, sagde den kendte amerikanske katolske feministteolog professor *Rosemary Radford Ruether* ved et velbesøgt møde i København, arrangeret af AC og DKKF. Til glæde for flere af tilhørerne simultantolkede cand. theol. *Lone Fatum*.

Allerede i Det nye Testamente er der, sagde

professor Reuther to vidt forskellige syn på kvindens stilling i kirken: På den ene side *Paulus'* udtalelse i Galaterbrevet om, at »her er ikke forskel på jøde og græker, træl og fri, mand og kvinde...« og på den anden side udtalelser som i 1. Korinterbrev om at »kvinderne skal tie« i menighedsforsamlingerne.

I oldkirken havde kvinder kirkelige tjenester bl.a. som diakonisser, men efterhånden trængtes ugifte kvinder ind i klostre, der p.g.a. kvindernes medgift ofte blev store

jordbesiddere, og man kender tilfælde, hvor abbedisserne havde jurisdiktion over områdets præster. Der fandtes megen lærdom - også teologisk - i disse kvindeklostre. Da undervisningen efterhånden - i løbet af det 13. og 14. årh. gik over til universiteterne fik kvinder mindre lejlighed til at studere teologi, og med modreformationen i det 16. årh. kom kvindeklostre mere og mere under klerikal kontrol, dvs. at mænd fik mere kontrol med kvinders spirituelle liv.

Af Ruth Plum

Med *Johannes XXIII's* rundskrivelser »Mater et Magistra« og »Pacem in Terris« og med Det andet Vatikanconcil accepterede læremyndigheden menneskerettigheder og liberalisering - dog mere i verden end i kirken!

Tilbageslag efter konciliet

Med hensyn til kvindens stilling i nutidens kirke holdt *Rosemary Ruether* sig til forholdene i USA og især til ordenssøstrenes forhold. Med de ændrede og mere demokratiske

Leonardo Boff står ikke alene over for troslærekongregationen

Vatikanet (NC) - Den brasilianske befrielsesteolog franciskaneren p. *Leonardo Boff* mødtes 7. september i Rom med lederen af Vatikanets troslærekongregation kardinal Joseph Ratzinger. Til stede ved mødet var også msgr. *Jorge Mejia*, en argentinsk præst, der leder de katolsk-jødiske relationer ved Vatikanets sekretariat for de kristnes enhed.

Umiddelbart efter mødet sagde p. Boff ved en pressekonference i franciskanernes hovedkvarter i Rom, at hans tanker om befrielsesteologi, nok ville blive »uddybet« efter at Vatikanets autoriteter på troslærens område havde overvejet hans argumenter. Han sagde i øvrigt, at mødet havde været en god anledning til at forklare argumenterne i hans bog »Kirke, karisme og magt«. Han kunne ikke lade være med at glæde sig over, at dette møde netop havde fundet sted på Brasiliens uafhængighedsdag.

Samtale i broderlig ånd

Under hånden har p. Boff fået at vide, at han ved juletid eller i begyndelsen af 1985 kan forvente et svar fra de kardinaler, der er medlemmer af troslærekongregationen. Dette svar, sagde han, vil derpå blive fremsendt til paven, der har det sidste ord.

Ved mødet med kardinal Ratzinger, der fandt sted i et lille rum i troslærekongregationens bygning, fortalte Boff, at han havde kunnet udtale sig fuldstændig frit. Han havde svaret klart på alle spørgsmål og var ikke bekymret for resultatet. Han tilføjede, at han havde skrevet sin bog, der indeholdt en række forelæsninger om menneskerettigheder absolut uden at have til hensigt at fremprovokere en diskussion. Ved mødet med kardinal Ratzinger havde

det for ham da heller ikke drejet sig om at vinde i en diskussion, men om at forklare sandheden, som han nu ser den. Han regner med, at kardinalernes svar, når det engang foreligger, vil give ham anledning til yderligere at »uddybe« sine tanker.

Kort efter mødet mellem Ratzinger og Boff udsendte Vatikanets pressebureau en fælleserklæring, hvor mødet beskrives som en »samtale i broderlig ånd«. Den drejede sig om emner, der var blevet omtalt i et brev af 15. maj til Boff, hvor Ratzinger anførte nogle problemer, der var opstået ved læsningen af Boffs bog. Hensigten med mødet, fremgår det af erklæringen, var at »give Boff mulighed for at præcisere visse forhold i den omtalte bog, som havde skabt vanskeligheder«. Dog nævnedes Vatikanets erklæring ikke, hvilke aspekter i bogen det drejede sig om, men ved pressekonferencen hos franciskanerne oplyste Boff, at nogle af problemerne berørte kirkens struktur, andre havde med hans metodologi at gøre og med det sprog han benytter, når han kritiserer kirkelige autoriteter. Tidligere på dagen havde p. Leonardo Boffs bror p. *Clodovis Boff*, der tilhører servitterordenen, og som også er en kendt brasiliansk teolog, fortalt National Catholic News Service, at kongregationen især havde været utilfreds med, at p. Leonardo bruger alt for stærke udtryk i sin kritik af kirken og den måde, den udøver sin magt på, når han ligefrem kalder den institutionelle kirke for »meget autoritær, ikke en tjenende kirke og ikke altid en evangelisk kirke«. Han tilføjede, at Vatikanet også nærede betænkeligheder ved hans brors teologiske metode og hans sammenblanding af teologi og samfundsvidenskab,

når han benytter marxistiske begreber i sin tolkning af kirken«.

P. Clodovis sagde, at Vatikanet også er utilfreds med p. Leonardos drøftelse af »muligheden for en latinamerikansk, afro-indiansk kirke i Brasilien, en kirke, der ikke bygger på den romerske kirke, men er udviklet af Brasiliens afro-indianske kultur«.

Skulle køres med privatchauffør

Dagen var begyndt for p. Leonardo Boff i franciskanernes hovedsæde med en koncelebreret messe med hans bror p. Clodovis Boff og kardinalerne *Aloisio Lorscheider* af Fortaleza i Brasilien og kardinal *Paulo Arns* fra Sao Paulo i Brasilien. Begge kardina-

ler er franciskanere. I messen deltog endnu en af P. Leonardos brødre, *Ruy Boff*, der er lærer i Belgien, og hans søster, sr. *Lena Boff*, der tilhører servitterindernes orden og er ansat i sin ordens centraladministration i Rom.

Inden p. Leonardo Boff tog afsted til mødet i troslærekongregationen, gav franciskanernes generalforstander p. *John Vaughan* ham sin velsignelse. P. Boff ville egentlig have gået fra franciskanernes hovedkvarter til troslærekongregationen, der kun ligger et kvarters vej derfra, men, fortalte sr. Lena Boff, embedsmænd fra troslærekongregationen insisterede på, at p. Boff blev kørt i en bil med

chauffør, og p. Clodovis Boff fik ikke lov til at køre med i bilen. Mange af p. Boffs tilhængere have samlet sig uden for troslærekongregationens bygning, hvor de blev under hele mødet.

P. Boff oplyste i øvrigt ved pressemødet i franciskanernes hovedkvarter, at efter det første møde med kardinal Ratzinger, fulgte et andet møde, hvori også kardinalerne Lorscheider og Arns deltog. P. Boff betegner disse møder som det første led i en proces. Det næste bliver, at de kardinaler, der sidder i troslærekongregationen skal studere det 50-sider store dokument, som p. Boff medbragte som sit forsvar og overgav til troslærekongregationen.

Ved mødet blev også troslærekongregationens seneste skrifter om befrielsesteologi drøftet, og p. Boff kunne oplyse, at kardinal Ratzinger havde antydnet, at man ved forbe-

redelsen af fremtidige dokumenter om befrielsesteologi også vil være åbne for bidrag fra Latinamerika.

Den seneste tekst må suppleres

Om troslærekongregationens sidste dokument om befrielsesteologi sagde Boff, at det trænger til at blive suppleret med yderligere dokumentation i samarbejde med dem, der »er indblandet i befrielsesteologi«. Han mener, at kongregationens »Instruktion om Befrielsesteologi« kun gengiver et »europæisk synspunkt«.

Den nye tekst må skrives ud fra synspunkter fra dem, der søger at virkeliggøre denne befrielse. Jeg tænker i denne forbindelse, sagde p. Boff, »på situationen i Den tredje Verden - Afrika eller Latinamerika eller Asien. Det må være her, at teksten skal udarbejdes«.

Kommentar til den nye folketingsamling

De politiske ideologier

Af Peter Ryom

Folketinget har afsluttet sin sommerferie og er trådt sammen igen. For os almindelige borgere har begivenheden næppe anden betydning, end at den betegner indledningen til en af de perioder, hvor vi i højere grad end ellers bliver mindet om, hvor stærkt hele tilværelsen er gennemsyret af politiske anskuelser. I de kommende måneder vil presse, radio og fjernsyn dagligt oplyse om de afgørelser, partierne har truffet, og der vil ske en løbende orientering om de overvejelser, der går forud for beslutningerne.

Det politiserede samfund

Det er kendetegnende for det moderne samfund, at alle sider af den menneskelige tilværelse ikke alene kan anskues ud fra en politisk synsvinkel, men også reelt bliver det. Man kan ikke pege på et eneste menneskeligt anliggende, der ikke på en eller anden måde kan henregnes til et af ministeriernes magtområder. Fra vugge til grav, i arbejde og fritid, med eller imod deres vilje bliver borgernes liv reguleret af politiske beslutninger.

Tendensen til at anskue alt i et politisk lys er så udbredt, at den også fin-

des langt uden for de professionelle politikeres rækker. Vatikanet udsendte for nylig en instruks om den såkaldte befrielsesteologi, men skønt skriftets hovedindhold er teologiske spørgsmål, blev dokumentet for eksempel i dagbladet Information belyst udelukkende ud fra den politiske betydning, det vil få for Sovjetunionens og de andre socialistiske landes holdning til kirken og til paven.

Her i Danmark er vi heldigvis endnu ikke nået så vidt i den politiske udvikling, at regering og folketing egenmægtigt kan bestemme for os, hvad vi skal synes er god og dårlig kunst, eller træffe afgørelse om, hvad der er videnskabeligt sandt og falsk. Den slags findes kun i totalitære stater.

Alligevel viser en række hjemlige forhold, at vi er godt på vej.

De store politiske ideer

I deres bestræbelser på at skaffe sig medindflydelse på samfundets udvikling har partierne været tvunget til at underbygge deres anskuelser og politiske mål med filosofiske, etiske og videnskabelige synspunkter. Som teoretisk grundlag for de praktiske

arbejdsprogrammer står omfattende politiske idekomplekser - ideologier - der ifølge sagens natur inddrager alle sider af menneskelivet.

Uanset indhold og retning har ideologierne dermed det til fælles, at de på forhånd fastslår, hvad der er ret og uret, hvad der er rigtigt og forkert, hvad der er godt og ondt. Svarene på disse spørgsmål skal ikke længere søges i den sandhed, som den kærlige Skaber i sin visdom har åbenbaret, men de kan direkte aflæses af parti-programmerne og af de parlamentariske beslutninger. Det var partierne i Folketinget, der gav borgerne lovgivning til at udstille det menneskelige legeme i pornografiske skrifter; og det var de samme partier, der bestemte, at det er godt og rigtigt under visse forhold at slå ufødte børn ihjel. Der kunne nævnes mange andre eksempler på, at menneskelig visdom på den måde gøres til den højeste lov.

Forestående opgaver

På den baggrund er der ikke alene grund til at være alvorligt bekymret for, hvordan de folkevalgte vil forholde sig til de store etiske spørgsmål, der

før eller siden kræver stillingtagen: dødsstraf, medlidenhedsdrab, gensplejsning, den teknologiske udvikling - for blot at nævne nogle af dem. Man må også spørge sig, om det samfund, vi kender og lever i, bygger på den samme slags visdom. Er vores skattepolitik for eksempel i overensstemmelse med den retfærdighed, der udspringer af Guds skaberorden, eller er den et kompromis mellem forskellige samfundsgruppers modstridende krav og forestillinger? I den forbindelse er det tankevækkende, at der kun bliver gjort halvhjertede forsøg på at løse beskæftigelsesproblemet: man indrømmer gerne, at problemet er alvorligt, nedbrydende for samfundet og nedværdigende for de arbejdsløse, men det må endelig ikke koste noget at løse det. Solidaritet er kun et ord - ikke en holdning eller en forpligtelse.

Det er på tide, at det går op for de ansvarlige, at samfundets små og store problemer kun kan løses tilfredsstillende, hvis opofrende næstekærlighed gøres til den grundlæggende drivkraft. Og eftersom de ansvarlige i denne sammenhæng ikke mindst er de valgberettigede borgere, betyder det, at vi som katolikker har et særligt ansvar for at udbrede kendskabet til kirkens sociale lære og for at omsætte den i praksis.

Kardinal Paulo Arns

Pater Leonardo Boff

»Fred« bør drøftes i klassen i klubben, i foreningen og i menigheden

Serien »Ånd og liv« udgiver lille temahefte

Af Hans Bang

Som det er karakteristisk for udgivelserne i serien »Ånd og liv«, kan man heller ikke i »Fred« hente skyts til at slå dem, der har et andet standpunkt end ens eget, i hovedet med. Der er ingen angreb med direkte adresse til en af tidens stormagter eller til vore egne bispekollegier af diamentralt modsat observans. Ærkebiskop *Hunthausen* i Seattle, der kræver unilateral nedrustning og bekæmper USA's atomoprustning ved at tilbageholde 50% af den skat, han er sit samfund skyldig, kan ikke se sig direkte støttet i denne bog. Det kan heller ikke det franske bispekollegium, der på Augustins linje taler om en retfærdig forsvarskrig.

Altsammen er der

De stilfærdigt udtrykte, men sikkert forankrede holdninger kunne tænkes at være en skuffelse for unge og aldrende brushoveder, hvad enten de er militante fredsvener eller en ny generation af militærvenlige hævnerne. En grundigere læsning, måske drøftelsen i en gruppe eller studiekreds vil vise, at i denne bog er det der altsammen, både alt det, man håber, og alt det, man ikke vil vide af.

»Spiren til forsoning, enhed og fred er allerede til stede og vil som Guds yderste magt slå sig igen-

nem, fordi Han har sagt sit Ja til verden ved sin hengivelse på korset«. (Af vor biskops tale ved universitetet i Bonn, da han den 28. januar 1984 blev udnævnt til ærседoktor). »Trusler om terrorbalancer er ingen fred.... Heller ikke den »sociale« terrorbalance mellem de rige og fattige lande kan være i overensstemmelse med Guds vilje« – (bror Frans, Myrendal Kloster) – Klar tale, hvad enten det gælder det kristne håb eller afvisning af den undertrykkelse, enhver af os i dette land har del i.

Det andet Vatikankoncil og freden

»Fred« indledes med citat af Det andet Vatikankoncil: Kirken i verden af i dag, nr. 78. Sandt at sige er Det andet Vatikankoncil netop i spørgsmålet om fred på vor jord blevet angrebet nok så ufredeligt af både teologer og filosoffer for manglende mod, svigtende evangelisk holdning. Men angriberne kan næppe komme om ved just det citat, der bringes her, hvor den enkelte opfordres til »stadig at beherske sine lidenskaber«, og hvor næstekærligheden sættes over kravet om retfærdighed.

Begrebet fred i sit fulde kristne omfang, som et væsentligt moment i Kristi efterfølgelse sættes i relation til kravet om retfærd-

ighed. (Oluf Bohn). Relationen mellem de to følges fra Det Gamle Testamente over Det Nye Testamente, og det påvises, også andetsteds, hvorledes den enkelte, gruppen, nationen nødvendigvis må overveje at opgives sine privilegier – vi må være på vagt mod kompromis med uretfærdigheden, samtidig med at fred, pacifistisk holdning blot for vor egen roligheds skyld ikke kan være vort mål.

Freden beskrives i det historiske forløb: fra Det Gamle Testamente over Det Nye Testamente til kirkens historie, også den, der her og nu er vort medansvar. Allerede Israel havde svært ved at begribe, at social retfærdighed er afhængig af vort forhold til Gud. Vi har ikke bragt det stort videre end Israel, lidt videre nok i tale og skrift, men ikke i handling. *Jørgen Hviid* omtaler romernes undertrykkelse af jødefolket – igen: ingen polemik, ingen adresse til nogen nutidig, men beskrivelsen kan også læses med vor situation i tankerne, med tanke på en nutidig variant af økonomisk og militær besættelse.

Fred ud fra næstekærligheden

Forsoning er nødvendig for at realisere fred, den enkeltes forsoning med Skaberen, med den nær-

meste familie, med ægtefælle og børn. Forsoning – som den tilvejebringes i Bodens Sakramente – skaber den fornyelse, som også Det andet Vatikankoncil er centreret om, og med fornyelsen følger fred. *Jørgen Hviid* eksemplificerer dette i beskrivelsen af mødet mellem pave *Johannes Paul II* og hans attentatmand. For bar sentimentalitet i massemedierne kan vi da ikke glemme, hvad den holdning kræver af enhver af os. Men som vor biskop siger: »forsoning er allerede til stede«.

Endelig er fred relateret til godhed, næstekærlighed. *H.F. Berning*, OFM fremdrager af Frans af Assisis ordensregel det »at undgå ordstrid« og »at ønske fred«. Vi må kunne i hvert fald stræbe mod en »anden menneskelig eksistens«, der ikke identificerer individet med klasse eller ideologi, men oplever den enkelte i respekt og solidaritet. Tilslad anmelderen at minde om, at Erasmus af Rotterdam, der bestemt ikke kan karakteriseres som franciskansk af sind, at han ikke

var den stædige, enøjede pacifist, man almindeligvis tror. Han havde en udtalt sans for aktuel, historisk virkelighed, og han anskuede den politiske, militære fred ud fra en næstekærlighedens dynamik, som kan være en aktuel udmøntning af den franciskanske godhed, næstekærlighed, om hvilken pater Berning netop siger, at »ingen er i stand til på ny at leve Frans' personlige kariesme«. Men vi kan »daglig tilføje det fællesskab, hvori vi lever, nyt liv og åbne det for andre, medkristne og medmennesker«.

Besjælet af kristen optimisme

I en sum: de syv bidrag til fredens teologi og filosofi, men lykkeligvis især til dens virkeliggørelse, er besjælet af kristen optimisme, støttet på bevidstheden om korset, der »beviser Guds kærlighed og freds vilje«, og om den Helligånds virke. Bogen ligger på linje med håbsteologiens, og det er ikke blot filosofers og teologers håb og Guds billede, men vort, den enkeltes Guds billede, det, der gør,

at »vi har lov til at sige: »Gud, Far«.

Hvad gør da vore dages unge og aldrende fredspøttemagere? Jo, de læser denne lille bog, og de slår dens henvisninger til GT og NT efter. På grundlag af den forberedelse i enrum drøfter de tankerne i »Fred« i klassen, i klubben, i foreningen, i menigheden. Der ved skulle så mange som muligt have forudsætning for at genopleve adventstidens profetier, der alle peger hen imod, at freden er den messianske gave frem for alle andre, og at Den Nye Pagt er en fredens æra. Da kan vi ved juletid 1984 med fornyet inspiration læse Lukas 1-2 og Matthæus 5 og erfare, at vor fred er vort håb. Til hjælp for den genoplevelse må »Fred« anskaffes i klassesæt på vore skoler, på gymnasier og seminarier og findes, hvor vore menigheder har et aldrig så lille bibliotek.

»Fred«. Ånd og liv, ny serie nr. 22. Niels Steensens Forlag 1984, 40 sider. Enkelt nummer kr. 15.- subscriptions (4 numre) kr. 48.-.

Evangelisk alliance og katolsk kirke Økumenisk gudstjeneste og møde i Vejle

For nogle få år siden var der ikke noget videre samarbejde mellem de evangeliske kirker. Men heldigvis begynder også kærligheden at gøre sig gældende de kristne grupper indbyrdes. Her i Vejle oplevede vi den 12. september den anden gudstjeneste i denne sammenhæng. Denne gang var det i den gamle Skt. Nikolai kirke, vi var samlet, og prædikanten var i år pastor Sv. Å. Olsen (Folkekirken), som mange sikkert erindrer fra hans mange år som formand for Kristelig Lytter- og Fjernseerforening.

Man kunne have tænkt sig nogle flere i kirken – der var god plads dertil, men desuagtet var der mange på denne hverdagsaften. Tjenesterne som tekstlæser var fordelt mellem et par andre præster, en baptist og en katolik.

Efter gudstjenesten var der samvær i søstrenes sal, og der stod tomme borde, desværre. Måske skyldtes det, at »nyhedens interesse« havde lagt sig. Ser vi f.eks. bare på de deltagende præster, var der kun godt halvdelen tilbage sammenlignet med sidste år, nok noget man kun kan beklage.

I salen var der velkomstkaffe, og nogle forklarende ord om det økumeniske samarbejde. Tabellen udmundede i ønsket om, at den påbegyndte tradition kunne fortsætte, noget man helt kan glæde sig til/over. I salen var der også en udstilling om Wycliffe-bibeloversættel-

ser, der jo er en tværkirkelig organisation over hele verden.

Sluttelig fik vi et par sange ved »Vejle-trioen« fra den apostoliske kirke. Som hovedindtryk kan vi kun være glade for arrangementet og håber på fortsættelsen fremover.

Ruth og Knud Rohde

Ældredag i Hørsholm

Det er efterhånden blevet en tradition, at man i Nordsjælland, midt i september, inviterer pastoralenhedens ældre og syge til en »hyggedag« i Hørsholm.

For fem år siden arvede Skt. Vincentsøstrene en sum penge, der satte dem i stand til en gang årligt at give ældre og syge mulighed for at gå til messe sammen og bagefter få en sludder over en bid god mad.

Fem-års jubilæet blev i år den 8. september med sikker hånd arrangeret af søster *Augusta* fra Hille-rød. Kl. 11 begyndte messen. Ærkebiskop *Luigi Belotti* koncelebrerede med de nordsjællandske sognepræster og pastor *Esmark* prædikede over

emnet »De syges Guds-erkendelse«.

Det virkede derfor stærkt, da man under messen meddelte De syges Salvelse til de mange tilstedeværende ældre og handicappede.

Ole Palmquist Knudsen's sikre ledelse af koret gav en værdig ramme om messen. Gregoriansk sang er vanskelig, men uovertruffen når den fremføres af et godt sammensunget kor.

Efter spisning og fællessang, der blev ledet af *Rolf Tønshoff*, sluttede dagen med en kort andagt med sakramentalvælsignelse.

Tak for en god dag og tak til de mange unge og aktive katolikker, der stod bag arrangementet.

Stig Andersen
Helsingør

Tips fra Niels Steensens Bibliotek

Rundt om i verden

Bamm, Peter

Rejse til kristenhedens ældste byer.

Blixen, Karen

Den afrikanske Farm.

Blixen, Karen

Skygger på græsset.

Dalai Lama

Mit land og mit folk.

Falk-Rønne, Arne

Vejen til Bethlehem.

Greene, Graham

Rejse uden kort

Jensen, Gurli Vibe

Gnister fra blået.

Jesus, Carolina M. de

Beyond all pity

Morton, H.V.

I mesterens spor.

Olesen, Jens Ravn

Den arabiske halvø.

Pernow, Birger

Till Bibelns länder.

Rosenthal, Gabrielle

Jerusalem.

Rütting, Hans

Indien er anderledes.

Salminen, Sally

Staden – dage i Jerusalem.

Woldering, Irmgard

Ægypten. Faraonerne og deres kunst.

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9

1616 København

Provinsbeboere bedes

bestille gennem deres lokale bibliotek.

Stillinger tilbydes

Skt. Josefs skole Roskilde

søer en lærer, helst mandlig, der for resten af skoleåret knyttes til skolen med særligt henblik på undervisning af én elev, der har behov for - foruden specifik faglig indlæring - at få en social opdragelse og få sat normer for sin tilværelse.

Med Ministeriets forventede godkendelse tilbydes et skema på 12 ugentlige timer.

Ansættelse efter nærmere aftale på grundlag af overenskomst mellem DR og FGL.

Ansøgning med relevante udtalelser bedes snarest og senest den 23. oktober fremsendt til skolens kontor, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde, tlf. 02 35 25 26.

Dan Rasmussen
skolebestyrer

Møder og arrangementer

Jesus før kristendommen

Pastor Kaare Osorio holder fire foredrag over emnet »Jesus før kristendommen«. De foregår hver onsdag i november (d. 7., 14., 21., og 28.) kl. 20 hos Skt. Josefssøstrene, Skt. Hansgade 28, 2000 København N. Møderne begynder med messe kl. 19 og alle er hjertelig velkomne.

Den fransksprogede menighed flytter

Fra søndag d. 14. oktober vil messerne for den fransksprogede menighed blive celebret i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N. Almindelige søndagsmesser begynder altid kl. 11.30.

K. G.-H.

DUK-kalender

Ledermøde Øst 26.-28.10.84 på »Myretuen«. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede øst for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får deres rejseudgifter refunderet. Tilmeldingsfrist 22.10.84.

Medarbejderledetræning 2.-4.11.84 på »Bisserup« ved Fuglebjerg. Tema: Kommunikation. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter, DUK-redaktioner. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 22.10.84.

Musikkursus 16.-18.11.84 på Øborg. Alder: 14 år og opefter. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 5.11.84.

Nytårslejr 27.12.84-1.1.85 på Øborg. For alle interesserede. Pris 275.00 kr. for voksne, 225.00 kr. for 11-14 år, 175.00 kr. for 3-10 år og 135.00 kr. for 0-2 år. Tilmeldingsfrist 12.12.84.

P.s.l. Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Det sker på Magleås:

Tirsdag den 9. til fredag den 12.10.
Dir. for Gymnasieskoler og HF holder midtvejskursus for cand.mag. studerende.

Fredag den 19. til søndag den 21.10.
Konvertitweekend arrangeret af styrelsen for Magleås. Se annoncen i bladet. Sidste frist for tilmeldelse mandag den 15.10. Tlf. (01) 81 07 15 ml. 10 og 16.

Torsdag den 25. til fredag den 26.10.
Fransklærerforeningen afholder kursus.

Lørdag den 27. til søndag den 28.10.
Nicolaus Stenogildet holder årsmøde for katolske læger og lægestuderende.

Tirsdag den 30.10. til fredag den 2.11.
Dir. for Gymnasieskoler og HF holder midtvejskursus for cand.mag. studerende.

Kursus i kristen meditation

Pastoralenheden i Herning, Horsens, Vejle og Silkeborg indbyder til kursus i kristen meditation på Øborg den fredag den 12. oktober 1984 kl. 17.30 til søndag den 14. oktober 1984 til ca. kl. 15.30.

Emne: Bøn og meditation - Andelig og psykisk sundhed.

Leder: Grethe Livbjerg.

Præst: Henri Kerkhofs O. Præm.

Pris kr. 248.- alt incl. Tilskud kan søges hos Ungdomssekretariatet, St. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø. Tilmelding senest 1. oktober ved indbetaling af kr. 50.- i depositum til: Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Mogens Pedersen, Gjellerupbakken 56, 7400 Herning.

Hanne Wegner, Enghavevej 24, 7100 Vejle.
Benny Blumensaat, Sundbakken 13, 8700 Horsens.

Foredrag ved Johanneskirken

Onsdag d. 10.10.: Msgr. Kjeld Geetz-Hansen taler om åbenbaringsens kilde.

Onsdag d. 17.10.: Msgr. Kjeld Geertz-Hansen taler om åbenbaringen af Gud.

Onsdag d. 24.10.: Msgr. Kjeld Geertz-Hansen taler om åbenbaringen af mennesket.

Onsdag d. 31.10.: Msgr. Kjeld Geertz-Hansen taler om åbenbaringen af Kirken.

Tid: Efter messen kl. 19.00.

Sted: Johanneskirken, Vandtårnsvej 7-9.

Konvertit-weekend på Magleås

fra fredag d. 19. okt. (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag d. 21. okt. (efter frokost).

Tænk du på at konvertere - går du til undervisning - eller har du allerede opnået fuldt medlemskab af den katolske kirke, så er der her et tilbud til dig.

På vegne af styrelsen for Magleås arrangerer vi, dvs. sr. Susanne Sønderbo, Ellen Marie Lebahn, p. Hans Esmark og p. Peter Nissen, ovennævnte weekend. I et åbent fællesskab vil vi gennem oplæg, samtaler og paneldiskussion søge at belyse og forhåbentlig også give svar på nogle af de problemer og spørgsmål, du har.

Pris for ophold:

pro person i dobbeltværelse kr. 325,00

(alt incl.)

pro person i enkeltværelse kr. 365,00

(alt incl.)

Tilmelding bedes foretaget direkte til Magleås, tlf. 02-81 07 15, bedst 10-16.

Supplerende oplysninger kan indhentes hos arrangørerne.

D.K.K.F.

Lørdagsklubben indbyder alle interesserede til endags-retræte på Åsebakken i Villa Pax lørdag den 27. oktober. Vi mødes kl. 10.00 og slutter med aftensmad efter eftermiddagsmessen.

Retræteleder er pastor Peter Nissen.

Prisen for fuld forplejning bliver kr. 60.-, mulighed for week-end incl. morgenmad kr. 80.- (Husk sengelinned m.v.).

Yderligere oplysning og tilmelding senest d. 20. okt. til Grete Dohm - (01) 22 85 34 eller Ellen Møller (01) 11 96 02.

Ellen Møller

Trosbekræftelse

På opfordring fra forskellige menigheder afholdes igen et fælles kursus for unge fra de storkøbenhavnske sogne, der ønsker at deltage i trosbekræftelsen 1985.

Kun unge, der opfylder følgende betingelser kan deltage:

er fyldt 14 år inden den 1. marts 1984 (d.v.s. født inden 01.03.70)

har deltaget i forberedelse til og har modtaget første hl. Kommunion.

Kursat indbefatter et weekend-ophold på Myretuen i Bastrup fredag den 9/11-søndag den 11/11.

I øvrigt foregår undervisningen på Niels Steensens Gymnasium (indgang: Jagtvej 183 B) følgende lørdage (kl. 9.30-11.30) 27/10, 3/11, 17/11, 1/12, 15/12, 12/1, 26/1, 9/2, 23/2 og 23/3.

Tilmelding sker enten gennem egen sognepræst eller direkte til:

R.P.U., Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø, tlf. 01 - 20 93 37 (bedst kl. 14-17).

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Pennevenner søges

af 21-årig ghaneser, som håber at få pennevenner i alle aldersgrupper.

Interesser: Hobbies, venskaber, sightseeing, musik, postkort, læsning o.a.

Skriv på engelsk til: Eddie K. Roberts, Takoradi Running SHGD, P.O. Box 143, Takoradi, Ghana. W/A.

Dødsfald

Vor kære mor, mormor, farmor og oldemor,

Julia Sosnecska

er gået bort d. 2.9. 1984. 95½ år.

Begravelsen har fundet sted i al stilhed fra Vor Frue Kirke i Næstved.

Tak for al deltagelse, bøn, h.messe.

Ære være hendes minde.

På børnenes vegne
Bruno Rømersgaard

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Aut.
elinstallatør

**EL MOGENS
LARSEN**

Ramsøerød 31a 6200 Åbenrå 62 25 30/62 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Eugen Uhl

malermester

Klinten 27 - 3600 Frederikssund
tlf. 02-31 27 99

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gørritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Igen flere præster i verden

Men antallet af katolikker er nedadgående i Europa

Rom (KIPA) - Efter en stærk tilbagegang i 70'erne stiger tallet på nye præster i den katolske kirke. Der er også kommet flere novicer og præstestuderende til i de senere år.

Dog er der kun 408.945 præster i den katolske kirke mod 433.089 for ti år siden. Dette fremgår af en statistik for 1982 fra Vatikanet. Ifølge den er 5.957 mænd blevet præsteviet i det år, (imod 5.889 i 1981 og 5.767 i 1979).

Stadig flest præster i Europa

Antallet af præstestuderende steg i 1982 med ca. 5.000 til 73.001, i samme tidsrum døde 7.115 præster.

Tallet på præster er steget særlig meget i Sydøstasien: Fra 23.441 til 25.407. I Afrika steg ganske vist antallet af verdenspræster fra knap 5.000 til 5.638, men samtidig faldt antallet af ordens-

præster fra ca. 13.000 til 10.695. De fleste katolske præster findes stadig i Europa: (Knap 240.000 mod 260.000 i 1973). Næste kommer Nordamerika med 70.324 mod 72.749 for ti år siden.

I 1973 levede endnu 38% af verdens katolikker i Europa, i 1983 33,7%. I Afrika steg tallet fra 6,4% til 7,8%. I Latinamerika fra 39,2% til 41,7% og i Asien fra 7,5% til 8,3%.

58,4% af præsterne kommer fra Europa. Selv om 28% af katolikkerne bor i Latinamerika, kommer kun 8,3% af præsterne derfra, desuden er 16,4% præstestuderende.

Der findes et stort antal præstestuderende i Sydøstasien, hvor kun 8% af alle katolikker bor.

I Nordamerika lever kun 7,7% af verdens katolikker, men 17,3% af præsterne og 11,2% præstestuderende kommer derfra.

Ortodoks protest mod katolsk »proselyt-mageri« i det hellige land

Jerusalem (KIPA) - *Diodoros L.*, primas fra den ortodokse kirke i Jerusalem, har for nylig sendt en protestskrivelse til den internationale komité for den officielle teologiske dialog mellem ortodokse og romerske katolikker.

Patriarken anklager de romersk-katolske præster for på påtrængende måde at søge at omvende de ortodokse kristne. Dette forekommer især i de romersk-katolske skoler, som også besøges af ortodokse børn. Eleverne tvinges til at følge undervisningen på den ortodokse kirkes store festdage, f.eks. Jesu fødsel, Herrens åbenbarelse, og i påskeugen, når disse ikke falder sammen med den romersk-katolske kirkes højtid. Børnene opfordres også til at deltage i den

romersk-katolske første kommunion.

I økumeniske dialoger udbreder katolikkerne - ifølge patriarken - påstanden om, at der ikke mere er nogen forskel mellem kirkerne, at de nu faktisk er blevet til én. De indbyrdes de ortodokse til at tage del i deres gudstjenester, og opfordrer dem til også at fejre de kirkelige højtidigheder samtidig med dem.

Patriarken appellerer til Vatikanet om at give de ansvarlige i Jerusalem klare retningslinier, så den slags problemer ikke opstår igen. I modsat fald ser han sig tvunget til at trække sig ud af den økumeniske dialog, så problemerne på denne måde fremover undgås i Jerusalems ortodokse kirke.

Pave Johannes Paul II besøgte Canada på en rejse 9.-20. september i år. Her taler han med høvdingen for Micmac indianerne, Albert Levi. I billed-telegrammet fra KNA oplyses det, at høvdingen bag fjerdragten og den kunstfærdigt broderede læderjakke var ikkledt cowboybukser og gummisko! Canadiske indianere og eskimoer overrakte som fællesgave til paven bl.a. en smuk mitra af læder.

Pave Johannes Paul II i Canada om verdensøkonomien og arbejdsløsheden

Flatrock (KIPA) - Pave *Johannes Paul II* har udtalt sig for en nystrukturering af verdensøkonomien og for virksomme internationale handelsoverenskomster, der sætter menneskers velfærd højere end økonomisk profit.

Det var i en tale til fiskerne i det canadiske Flatrock i Newfoundland, at paven under sin rejse i Canada appellerede til de

politiske og økonomiske ansvarlige om at tage egnede forholdsregler i brug for at indskrænke arbejdsløsheden. Efter den seneste økonomiske afmatning er især mange canadiske fiskere blevet arbejdsløse.

Når de få skal tjene store penge

Med henvisning til koncentrationen af fiskefangst og fiskeindustri på få sel-

skabers hænder betonede paven, at det er meget farligt, når produktionen og fordelingen af næringsmidler drejer sig om, at få skal tjene store penge i stedet for, at befolkningens mest nødvendige behov dækkes. Andelsfiskeriforeninger, rimelige overenskomster mellem arbejdere og arbejdsgivere og visse former for medejerskab er mulige veje til

at give fiskere og arbejdere medbestemmelse i beslutningsprocesserne.

Havets rigdomme tilhører nu som før alle. Det er derfor en grusom selvmodsigelse, når fiskerne ikke kan få arbejde og derved kommer i store vanskeligheder, samtidig med, at mange mennesker sulter, lider af kronisk underernæring, og millioner risikerer at dø af sult.

Stop sexturismen i Den tredje Verden

Wien (KIPA) - Ved »Det internationale forbund til slaveriets Ophævelses« 28. kongres, der for nylig fandt sted i FN-byen i Wien, opfordrede den filippinske ordenssøster *Maria Soledad Perinan* til, at der sættes en stopper for sex-turismen i Den tredje Verden.

Kongressens tema var »Prostitution - afskaffelse af slaveri«, og sr. Maria Soledad er koordinator for »Den tredje Verdens bevægelse imod udnyttelse af Kvinder«. Hun påpegede, at der i de senere år side om side med sex-turismen har udviklet sig nye former for udnyttelse af de fattig-

ste kvinder og helt unge piger fra de fattigste befolkningslag i Den tredje Verdens lande.

Søster Maria Soledad nævnte blandt andet »buræuer«, der skaffer »brude« til de industrialiserede lande eller skaffer godtroende unge piger arbejde specielt i de arabiske oliestater. I begge tilfælde bliver pigerne rent faktisk tvunget ind i prostitution.

Skal rammes på pengepungen

Bag den seksuelle udnyttelse af kvinder og helt unge piger - og i tiltagende grad også af halvkvadrede drenge - står der forret-

ningsmæssige interesser, der til dels arbejder under beskyttelse af stedlige politikere, embedsfolk og politifolk. Man kan derfor, mener sr. Maria Soledad, kun vente at opnå noget ved at »ramme dem, der hvor det gør ondt: på pengepungen«.

Det internationale samarbejde mellem samvittighedsløse »sexforhandlere« og korrupte offentligt ansatte blev ved kongressen i Wien nærmere analyseret af den brasilianske katolske præst *Hugues d'Ans*, der har grundlagt »Bevægelsen til kvindens Befrielse«.

D'Ans fastslog, at man-

ge af de lande i Den tredje Verden, der har valuta-vanskeligheder, åbenlyst affinder sig med sexturismen, når det drejer sig om at skaffe hård valuta til landet. Han kritiserer også, at i de fleste lande - især i Den tredje Verden - sætter politi og retsvæsen som oftest kun hårdt ind over for de kvinder, der er tvunget ind i prostitution, men ikke mod »kunderne« og dem, der tjener store penge på sexforretninger.

Næste nummer udsendes den 31. oktober.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 80 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt.
Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Bispekonferencen, side 3

Bibel-tolkning, side 4-5

Orientering fra sognene, side 7-10

Lægfolkets tjeneste, side 11

Opfordring til debat om gifte præster

London (NC) - England og Wales' nationale Præstekonference har ved et møde i september i år opfordret til, at man i hele den katolske kirke i Storbritannien drøfter at iværksætte en kampagne for at ændre kirkeloven, så gifte mænd får adgang til at blive ordineret som præster. Konferencen består af 90 delegerede, udvalgt blandt cirka 5.000 præster, der arbejder i England og Wales.

Det mål, som »Bevægelsen for ordination af gifte Mænd«, har sat sig, er af stor pastoral betyd-

ning for kirkens fremtid, siges det i en resolution, der blev vedtaget med 57 stemmer for, 8 imod, mens 7 undlod at stemme. Resolutionen opfordrer indtrængende til, at problemet drøftes i videst muligt omfang på sogne- og bispedømmeplan.

Hvad er vigtigst i kirken?

»Bevægelsen for ordination af gifte Mænd« blev grundlagt i 1977 af en lille gruppe præster, der gør sig til talsmænd for en ændring af den kanoniske lov, der forbyder, at gifte

mænd præstevies. Af gruppens nuværende 250 medlemmer er de 225 præster.

»Der kommer en tid, hvor man vil spørge: »Hvad er vigtigst i kirken - eukaristien eller obligatorisk cølibat?«, sagde p. John Short fra Liverpool, der forelagde resolutionen. Han sagde yderligere, at når ikke-katolske præster, der konverterer til den katolske kirke, kan ordineres til katolske præster, er modne, gifte katolske mænd ikke mindre kvalificerede dertil. (I bispedømmet København er der som bekendt én gift katolsk præst, p. O.V. Rørdam Bonnevie, der efter at have været præst i Den danske Folkekirke i 13 år, i 1945 konverterede til den katolske kirke og blev præsteviet i 1960 af biskop Th. Suhr, red.)

Allerede ved den nationale præstekonferences første møde i 1970 i Wood Hall, Yorkshire krævede deltagerne, at egnede gifte mænd skulle have adgang til præstedømmet, og i 1980 anbefalede den nationale pastorale kongres i Liverpool, at problemet blev taget under overvejelse.

Gifte præster, der konverterer

Inden afstemningen om resolutionen ved den nationale præstekonferences møde i år oplyste ærkebiskop Derek Worlock af Liverpool, at biskopperne af England og Wales i juli i år har udsendt retningslinier for præstevielser af gifte præster, der konverterer fra andre konfessioner.

I 1980 indvilligede Vatikanet på opfordring af USA's biskopper i at fastsætte betingelser for at lade tidligere episkopale præster blive præster i den katolske kirke. I august i år er 22 tidligere episkopale præster i USA blevet ordineret efter bestemte regler, og 20 ud af de 22 er gift.

»Gadens børn« er valgt som tema for den del af fasteaktionen 1985, som Caritas håber at kunne gennemføre i samarbejde med de katolske skoler. Gadens børn - er børn uden hjem, et desværre ikke helt ualmindeligt syn i de latinamerikanske lande. Læs mere side 3.

Brev til Tjernenko om Sakharov fra Nordens bisper

De nordiske biskopper har slutningen af september og under deres møde i Den nordiske Bispekonference sendt et brev til Sovjetunionens leder, generalsekretær Konstantin Tjernenko. Biskopperne appellerer om, at professor Andrej Sakharov og hans hustru kan få lov til at mødekomme en skandinavisk indbydelse, så ægteskabet kan genvinde dens helbred og kræfter.

I brevet giver biskopperne også udtryk for, at de er »foruroliget over den

situation, som dr. Andrej Sakharov og hans hustru befinder sig i under deres eksil i Gorki, hvor de er ved tiltagende dårligt helbred«.

Brevet er underskrevet af biskopperne John Gran, (emeritus), Oslo, Hubertus Brandenburg, Stockholm, Paul Verschuren, Helsinki, Hinrik Frehen, Reykjavik, Gerhard Goebel, Nord-Norge, Gerhard Schwenger, Oslo og Midt-Norge og af vor egen biskop Hans L. Martensen.

kk

Biskop Martensen søger 14 mio. kr.

Midt i oktober har biskop Hans L. Martensen og generalsekretær Anton Dekkers været hos Bonifatiuswerk i Paderborn og forelægge en ansøgning om projekter til godt 14 mio. kr. Det vil dog først om nogle måneder være bekendt hvilke projekter, der får støtte.

Sakramentskirkens me-

nighed ønsker større uventede vedligeholdelsesarbejder samt en del indvendig reparation igangsat. Hertil skal bruges knap 1 mio. kr. Også kirken i Horsens ønskes istandsat.

Menigheden i Hillerød vil gerne færdiggøre deres kirkecenter, dvs. indret-

Fortsættes på bagsiden

Mislykket bombeattentat mod Maltas ærkebiskop

(NC/KIPA) - Efter et mislykket mordforsøg på ærkebiskop Joseph Mercieca trængte en større gruppe socialister den 28. september ind i ærkebiskoppens bolig i Floriana, hvor de ødelagde alt indbo i huskuppet og en række kontorrum. Politiet, som har kontor lige i nærheden, greb slet ikke ind.

Det brutale overfald ses som regeringspartiets reaktion på forfatningsdomstolens kendelse, der har erklæret den antikirkelige lov, som blev udstedt sidste år af premierminister Dom Mintoffs regering, i strid med grundloven.

Den pågældende nye lov om »overdragelse af visse kirkelige besiddelser til staten« tillod regeringen at ekspropriere kirkelig ejendom, bortset fra de bygninger, der bruges til gudstjenester, og inddrage

kirkens indtægter, der hidrører fra undervisning i offentlige skoler. Ekspropriationsloven ville i princippet kunne anvendes på enhver indtægt og med 11 års tilbagevirkende kraft, endog for honorarer og messestipendier.

Forfatningsdomstolens kendelse fulgte efter, at ærkebiskop Mercieca for et år siden havde gjort indsigelse mod loven, der ville have givet regeringen rådighed over størstedelen af kirkens faste ejendomme og løsøre og begrænset kirkens ret til at stifte fonds og legater og modtage arv.

Demonstrationer

Dommen faldt efter voldsomme demonstrationer i september for kirkens ret til at drive friskole og opkræve skolepenge, idet staten ikke giver noget tilskud. Regeringen

nægtede at godkende otte nye katolske skoler, hvilket medførte, at knap 4.000 elever pludseligt skulle optages i Maltas offentlige skoler, hvad 90 pct. af dem nægtede. I protest holdtes samtlige 72 katolske skoler på Malta, med tilsammen 20.000 børn, lukkede indtil den 1. oktober. Interessant er, at Maltas lærerforbund startede en arbejds-efter reglement-aktion til støtte for lærerne ved de private skoler. Maltas undervisningsminister Carmelo Mifsud Bonnici beordrede derpå en lockout af de aktionerende lærere.

Efter domstolens retskendelse, attentatet mod ærkebiskoppen og plyndringen af hans bolig har det nationalistiske oppositionsparti, støttet af kirken, krævet Dom Mintoffs afgang som premierminister.

Tusindåret for Ruslands dåb set gennem marxistiske briller

(KNA) - Jurij Sujew, medlem af akademiet for samfundsvidenskaberne, skriver i »Molodoj Komunist« (Ungkommunisten) om 1000-årsfesten for Ruslands dåb. Ungdommen er ifølge artiklen særlig interesseret i denne fest. Forfatteren udvælger så de kendsgerninger i Ruslands historie, som passer ind i den marxistisk-dialektiske historieopfattelse. Men til slut bebrejder han den russisk-ortodokse kirke i udlandet, Vatikanet og de borgerlig-klerikale emigrantgrupper, at de bringer den videnskabelig-materialistiske verdensanskuelse og den videnskabelige ateisme i miskredit og dermed

svækker det sovjetiske samfunds moralsk-politiske enhed.

J. Sujew benægter selvfølgelig ikke kristendommens indførelse i Rusland under fyrst *Wladimir den Hellige*. Det er et historisk faktum og en vigtig milepæl i landets historie. Men den betragtes som et resultat af den russiske stats social-økonomiske situation og af Kiew-fyrstens bevidste politiske plan.

Modsigelser og udeladelser

Der siges intet om, at *Wladimir* efter dåben førte et strengt kristent liv og begyndte et socialt arbejde, som der ikke fandtes mage til dengang. *Wladi-*

mirs sønner og børnebørn, som befæstede den kristne kultur i Rus-riget, omtales slet ikke. Fyrsten *Jaroslav*, *Wladimirs* søn, udgav »Russkaja Prawda« (den russiske lov) som klart vidner om en kristen retsopfattelse, hvor bl.a. blodhævnen afskaffes.

Sujew mener, at det hedenske Rusland også uden kristendommen havde frigjort sig for barbariet. Som bevis nævner han, at allerede *Wladimirs* far og bedstefar kun havde én kone, men han undlader at sige, at allerede bedstemoderen *Olga* var kristen.

Artiklen er således fuld af modsigelser og med udeladelser, som sikkert vil opdages af mange unge

læsere. Kirkefædrene nævnes ikke. Sojew taler kort om ikonmaleriets kunstneriske værdi og beskylder kirkerne for senere at have malet ikonerne og kalkmalerierne over.

Kirkens rolle helt underordnet

At munken *Kyrill* indførte den russiske skrift, anser Sujew for underordnet, da der allerede på forhånd eksisterede et russisk skriftsprog, og da dette sprog kun tjente historieskrivningen og kirken i feudalthærdømmets ånd. I århundreder har folkets opdragelse ligget i kirkens hånd; men i 1897 kunne alligevel kun 21,1% af befolkningen læse og

skrive. Sujew citerer fra en ikke nærmere angivet prædiken, som udtrykker den russisk-ortodokse kirkes tankegang:

»Den ortodokse kirke kan klare sig uden Rusland, men omvendt er det udelukket, at Rusland klarer sig uden den ortodokse kirke. Rusland kunne være blevet islamisk, buddhistisk eller katolsk, men så ville det være et andet Rusland med en anden sjæl og en anden historie. Hvis Rusland i fremtiden skulle blive ateistisk, ville det miste sin kristne sjæl. Den ortodokse kirke er Ruslands sjæl.«

For at bevise »tåbeligheden af denne påstand« springer Sujew et par århundreder af den russiske historie over. Han nævner f.eks. slet ikke det 19. århundredes forfattere, som rodfæstede kristendommen i litteraturen, opnåede verdensber-

ømmelse derved, f.eks. *Fjodor Dostojewski*, *Leo Tolstoj* eller filosofferne *Berdajew* og *Solowjow*, som de unge nu er interesserede i, og undrer sig over, at de ikke optrykkes længere.

På denne måde påstår Sujew, at kirken på alle samfundets områder spiller en underordnet rolle.

»Og dette er blot naturligt«, fortsætter ideologen, »for kristendommen som enhver anden religion har ingen værdi i sig selv. I øvrigt er det kun det socialistiske samfund, der værdsætter dens historiske og æstetiske betydning, det samfund, som er fri for religionens diktatur.«

Når man læser denne artikel, bliver man klar over, hvilke vanskeligheder den russisk-ortodokse kirke må være forberedt på til trods for at dens tusindårige beståen bliver officielt højtideligholdt.

Fra messen påskemat i den ortodokse kirke i Zagorsk. Præsterne bærer røde påskelys smykket med blomster og guldkæder. Foto: KNA.

Forfølgelser i Tjekkoslavakiet

Enhver kristen kan anklages efter lovens paragraf 178

Prag/Wien/Zürich (KIPA) - »I dag er vi i en sådan situation, så enhver kristen på grundlag af §178 (StGB, hindring af det statslige opsyn med kirkerne) kan anklages«, hvis han eller hun lever efter sin overbevisning. Det skriver »Komiteen til forsvaret for de med urette forfulgte« (VONS) i en beretning om »Undertrykkelse af katolikker i de forløbne år«.

Beretningen, der for nylig er nået til Vesten, beskæftiger sig med de kristnes situation i Tjekkoslavakiet, oplyser om cirka 50 tilfælde, hvor mennesker er blevet rets-

forfulgte og om 370 tilfælde, hvor de uden, at retten har været indblandet, har været udsat for forfølgelse i løbet af de sidste fem år. VONS betoner dog, at det rigtige antal af forfulgte i Tjekkoslavakiet er betydelig højere; opgørelsen er ikke fuldstændig, fordi »de troende ofte ikke ved, hvordan de skal værge sig...«.

»Undergravende virksomhed«

VONS blev stiftet i 1978, og har fra begyndelsen af beskæftiget sig med forfulgte kristne i Tjekkoslavakiet. De har samlet kendsgerninger om de

statslige overgreb og offentliggjorte dem i »Meddelelser«, der dels bliver sendt til de ansvarlige statslige myndigheder, dels bliver frigivet til offentlighedsret i landet selv — i samizdat (den illegale presse) — og i det vestlige udland. Fire katolske medlemmer af VONS blev arresteret 29. maj 1979 på grund af »undergravende virksomhed«. Af dem blev *Vaclav Benda*, den daværende formand for Charter 77 og den katolske præst *Vaclav Maly* idømt langvarige fængselsstraffe.

I årene 1979-1981 blev en række katolikker dømt, angiveligt for overtrædelse af §118/1 i straffeloven, der forbyder »profiterende erhvervsvirksomhed«. I virkeligheden drejede det sig om offentliggørelse og udbredelse af samizdat-skrifter med religiøst indhold, som de pågældende selv havde bekostet udgivelsen af. Blandt dem, der således blev dømt, var f.eks. p. *Frantisek Lizna*, der med knap et års afbrydelse sad i fængsel fra 10. september 1979 til juni 1983.

Den berygtede paragraf 178

Den anklage, der oftest fremføres mod troende i Tjekkoslavakiet, er overtrædelse af straffelovens §178, hvorefter »hindring af statsligt opsyn med kirken og religionssamfundene« straffes med bøde eller fængsel i op til to år.

Således blev f.eks. en præst, der var blevet frataget sin statsautorisation til at fungere som præst, straffet, fordi han havde fejret en messe i sin private bolig. Katolske lægfolk havde efter myndighedernes opfattelse overtrådt straffelovens §178, fordi de i deres hjem havde læst i Bibelen og bedt sammen, hvad *Jiri Snajdr* og *Jan Mokry* fra Morava havde gjort i slutningen af 1983. En sådan fortolkning af straffelovens §178 fører efter VONS' opfattelse til, at i vore dages Tjekkoslavakiet kan enhver kristen, der lever efter sin overbevisning, stilles for retten.

Komiteen anfører foruden 16 enkelttilfælde — deriblandt bekendte tilfælde som med *Jan Barta*, dr. *Ladislav Trojan* eller dr. *Josef Zverina* — også det hemmelige politiske store aktion palmesøndag 1983 mod franciskanerordenen. På denne 27. marts blev cirka 250 mennesker arresteret og forhørt, ligesom der blev foretaget talrige husundersøgelser. Der blev indledt en retssag mod 20 personer, og disse sager er for en stor dels vedkommende endnu ikke afsluttede.

»I vort samfund tales der meget om religionsfrihed«, beretter VONS videre, »men virkeligheden er en ganske anden. De troende har ikke de samme rettigheder som de ikke-troende.«

Kristendommen største fare for Sovjet

Bonn (KIPA) - *Tatjana Goritschewa*, der tidligere har arbejdet i Leningrad som docent i marxisme-leninisme, kalder kristendommen for den største indenrigspolitiske »fare« for det sovjetiske system.

Det var ved en reception, som den tyske afdeling af »Christian Solidarity International« (CSI) for nylig afholdt i Bonn, at *Tatjana Goritschewa* fortalte om, hvordan hundrede tusinder af unge i Sovjetunionen er blevet overbeviste kristne.

»Kirken er i dag det eneste sted, hvor der kan findes skønhed, sandhed og åndelig energi midt i en trøstesløs løgnens ørken«,

betonede hun. Det er imidlertid overordentlig vanskeligt for de nye kristne at få noget at vide om kristendommen, fordi der næsten ikke findes religiøs litteratur, og da enhver form for evangelisering er kirken forbudt. Derfor er der i Moskva og i Leningrad opstået kristne ungdomsseminarer, hvor man i fællesskab studerer Bibelen og andre religiøse skrifter.

I Leningrad er der ganske vist også sket arrestation og domfældelse af medlemmerne af disse seminarer, men seminarerne eksisterer stadig, mens alle ledende personligheder i Moskva er blevet idømt

årelange fængselsstraffe. »Vore kristne i Sovjetunionen er meget isolerede«, sagde *Tatjana Goritschewa*, der selv i sin tid grundlagde et sådant seminar og derfor i 1980 blev udvist til Vesten og nu bor i Paris. »Vi håber på Gud og på de kristne i Vesten«, tilføjede hun.

Værst i Østeuropa

Karl Tropper, der er international vicepræsident for CSI, sagde, at denne hjælpeorganisations vigtigste opgave er at fremme bevidstheden hos mennesker i den frie verden om den forfølgelse og diskriminering, som kristne i andre lande udsættes

for. Værst står det efter hans mening til i Østeuropa, hvor kristne forfølges alene, fordi de bekender deres tro. Men organisationen arbejder også for mennesker i Den tredje Verden, hvor det ofte kan medføre alvorlige konsekvenser at leve i overensstemmelse med kristendommens krav, ganske ligesom i de lande, hvor der for tiden sker en gen-islamisering og de kristne derfor diskrimineres.

CSI's indsats sker på økumenisk basis, da forfølgelsen af kristne gør en fælles indsats hen over de konfessionelle grænser nødvendig.

Kristi fødsel - et af de mange motiver i Caritas Danmarks julekortserie.

Så er det snart tid at tænke på Julekort fra Caritas Danmark

Caritas Danmark har traditionen tro også i år fået mulighed for at sælge julekort og på denne måde få en ekstra skilling til arbejdet for verdens nødlidende.

Julekortene, som er ned helt nye motiver, sælges i sæt med 3 dobbelte og 3 enkelte kort med 4 uvert og koster pr. sæt kr. 20.- + porto.

Vi håber, der bliver tale om et stort salg af disse kort, da indtægten går

ubeskåret til vort arbejde blandt nødlidende.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at man som julemærke kan anvende Caritas-mærkaterne. De sælges fortsat i ark til kr. 10.- pr. ark (24 mærkater).

Julekort og mærkater kan rekvireres på Caritas Danmarks sekretariat på tlf. 01-12 72 61 eller skriftligt til Skt. Pedersstræde 3, 1453 København K.

Caritas Danmark

Pastoralrådet drøfter fred i verden

Næste møde 10.-11. nov. på Magleås

Hovedemnet for pastoralrådets møde den 10.-11. november på Magleås er Kirkens holdning til nedrustning, tillidsskabende initiativer og fredsbestræbelser. Rådet besluttede ved stort flertal på sidste møde i maj i Øm, at tage dette emne op til drøftelse. Som dokumentation for drøftelsen henvises til dokumentet »katolikker og kernevåben«, som den biskoppelige kommission iustitia et Pax har udsendt om tillæg til »katolsk orientering« nr. 9 i år.

Kommissionens medlemmer er med til mødet som konsulenter. Desuden er DUK-repræsentanter, som i de seneste år

deres arbejde har beskæftiget sig med fredsspørgsmål, også med.

Her skal bl.a. Jakob Dalsgaard-Larsen, der er en af redaktørerne på »katolsk orientering« ungdomsside, give oplæg.

Pastoralrådet skal udover forretningsudvalgets beretning også forelægges bispedømmets budget for 1985. Desuden skal kirkebidragsordningens procenter for 1985 fastsættes. Pastoralrådet vil endvidere drøfte muligheden af at holde højskole på Magleås.

Mødet, der er åbent for alle interesserede, begynder lørdag kl. 9 og slutter søndag middag. *kk*

Præster skal klæde sig diskret og genkendelige som præster

Den nordiske Bispekonference har ved sit møde den 22.-28. september i Helsinki besluttet, at vore præster ved officielle anledninger skal være iført præstetøj. Ellers skal de i øvrigt klæde sig diskret og genkendeligt som præster. Det fremgår af en pressemeddelelse, som biskopperne har udsendt.

En af de vigtigste fornyelser i den ny kirkeret er den udvidede lovgivningsret for biskopperne og fremfor alt for bispekonferencerne, siges det. Bispekonferencerne kan nu selv afpasse foreskrifterne i den almene kirkeret efter de lokale forhold. Kirkeretten gælder jo som bekendt overalt i verden.

Under ledelse af biskop Paul Verschuren, Helsinki udarbejdede biskopperne på mødet en del af sådanne normer for Norden. Nogle handler om præsternes liv og arbejde, andre om lægfolket og andre om biskopperne selv. Herun-

der altså også de nye bestemmelser om præsternes rette påklædning.

Biskopperne færdiggjorde også en rammeordning for pastoralpraktik for de nordiske præstekandidater. Det betyder, at hver præstekandidat mindst to gange i løbet af sin studietid skal i praktik for at få erfaring om de pastorale opgaver. Praktikperioderne ligger i de forelæsningsfri måneder.

De nordiske biskopper pålægger alle 170.000 katolikker at støtte deres sogn og bispedømme økonomisk. Det kan ske gennem frivillige bidrag til kollekten på søn- og heligdage og gennem kirkebidrag. Kirkebidragets størrelse bør mindst være som den kirkelige statskat, siges det videre.

Bispekonferencen har også godkendt de nordiske Caritas-organisationers forslag til fasteaktionen 1985, hvor pengene skal gå til uddannelseshjælp til

børn og unge i Latinamerika.

Økumeni

Formanden for Vatikanets sekretariat for de kristnes Enhed, kardinal Jan Willebrands, besøgte bispekonferencen i Helsinki, hvor han orienterede sig om den seneste udvikling i de økumeniske bestræbelser. Jan Willebrands var indbudt til Finland af den ortodokse kirke.

Konferencens hovedtema var biskoppernes stillingtagen til Kirkernes Verdensråds dokument »Dåb, eukaristi og embede«. Deres stillingtagen angår Enhedssekretariatet, som skal udarbejde et enigt svar i den katolske kirkes navn.

Dokumentet er frugten af et økumenisk samarbejde gennem 50 år. Ved drøftelsen i Helsinki har man benyttet sig af bispekonferencens økumeniske kommissions forarbejde. Biskop Hubertus Branden-

burg, Stockholm præsenterede som indledning kapitlet om dåben, biskop Gerhard Schwenzer, Oslo kapitlet om eukaristien og biskop Hinrik Frehen, Reykjavik kapitlet om embede. I diskussionen bemærkede man med glæde, siger biskopperne i pressemeddelelsen, at kirkens forståelse i spørgsmålet om dåben og eukaristien allerede er nået vidt, skønt der på embedets område endnu er mange åbne spørgsmål.

Biskop Hans L. Martensen gjorde sine kollegaer opmærksomme på de økumeniske synspunkter i den ny kirkeret, nemlig at biskopperne, præsterne og alle katolikker er pålagt en forpligtelse til at arbejde for de kristnes enhed. Biskopperne besluttede at give præsterne en håndsrækning og i den ny kirkerets ånd orienteringshjælp i økumeniske spørgsmål.

kk

Børn fra Bolivia, som fasteaktionen skal hjælpe.

Gadens børn, fastetema for 1985

Særligt materiale til de katolske skoler

Mange vil sikkert mene, at Caritas Danmark er i god tid, når vi på indeværende tidspunkt kommer ind på Fasteaktion 1985.

De nordiske biskopper vil i okt. 84 træffe beslutning om temaet for Fasteaktionen 85, men skal man i de katolske skoler tage aktivt del i denne aktion, må man have materialerne

til aktionen allerede i september.

Caritas Danmark har derfor i år udarbejdet et særligt materiale til brug for Fasteaktionen i de katolske skoler, og materialet er centreret om »Gadens børn« - især i Latinamerika.

Vore sognekontaktpersoner har modtaget et sæt

af dette skolemateriale.

Skulle nogle af vore sognekontaktpersoner have relationer til det almindelige kommunale skolevæsen, er der ikke noget i vejen for at skolevæsenet kan anvende det, hvis man er interesseret.

Så snart Caritas Danmark bliver informeret om biskoppernes beslutning i

oktober vedr. temaet for Fasteaktionen i de katolske sogne, vil vi som tidligere år udarbejde et materiale for sognearbejdet, og vi sætter på at udsende dette med information nr. 4 i december 1984.

Debat om Bibelen

I et par måneder har en læserdebat om gudsbegrebet i Det gamle Testamente bølget frem og tilbage i bladets spalter. Den kom i gang efter et spørgsmål fra vor danske teologistuderende Franz Hoyos til Grethe Livbjerg om, hvordan man kan vide, om ens erfaring af Gud er en gudsoplevelse eller kun noget, man tror er en gudserfaring. (k.o., nr. 4 i år, om »oplevelsen af en ukendt Gud«).

Franz Hoyos' spørgsmål affødte en hel stribe af nye spørgsmål, begyndende med, hvor den kærlige Gud mon fandtes i Det gamle Testamente, for at ende i den hårdknude, nye spørgsmål om jøder som race, etnisk set, og som troende, religiøst set, har ført den ud i. For selv om en af deltagerne i denne debat med glæde konstaterer, at det i sig selv er inspirerende, at debatten stiller flere spørgsmål end den besvarer, synes den alligevel at låse sig selv fast, om ikke i begrebsforvirring, så dog i begrebsforveksling.

Bibelfortolkning som teologisk videnskabelig disciplin skelner mellem exegese og hermeneutik. Exegese er tekstudlægning ved hjælp af de samme videnskabelige metoder, der anvendes i al litteraturvidenskab. Exegese har som mål at forstå en tekst ud fra dens egen historiske ramme og er i høj grad en udforskning af tekstens tilblivelsesproces, dens redaktion og selve redigerings historie. Exegesens problem er, at en korrekt oversættelse til et andet end originalsproget først bliver mulig efter at alle litteraturvidenskabelige midler til at placere ordene rigtigt er blevet anvendt. Det modsatte ville være manipulation, en form for intellektuel uærlighed over for det, ordene siger.

Hermeneutik er læren om de principper og metoder, der må anvendes for at finde frem til en bibelteksts teologiske, d.v.s. trosræsmæssige budskab. Ikke ethvert bibelsk udsagn, som f.eks. en folketællingsliste eller beretningen om en diplomatisk mission, indeholder samtidigt et trosudsagn. Og da katolsk hermeneutik hverken er fundamentalistisk (= hvert bibelord skal forstås bogstaveligt som et teologisk udsagn fra Gud) eller liberalistisk (= øjensynligt guddommeligt udsagn er i grunden kun menneskelige udsagn, lagt en gud i munden for at øge ordenes autoritet) kræver en katolsk debat, der vil holde et nogenlunde niveau, at der skelnes klarere mellem områderne og begreberne. Den kræver også, at den liturgiske funktion, mange bibeltekster havde fra starten, ikke overses eller undervurderes. Uden i øvrigt at ville lange ud efter nogen af deltagerne i debatten her i bladet, må det måske dog antydes, at den er havnet i dødvande eller i kviksand, delvis fordi den kører i ring, så de indledende spørgsmål stilles på ny, delvis fordi der gives exegetiske svar på hermeneutiske spørgsmål og omvendt, og så forbliver i den sidste ende alle siddende med fornemmelsen af, at deres spørgsmål slet ikke er blevet besvaret.

Den historiske kritiks metoder, principperne for tolkning af det teologiske budskab i en historisk pålidelig tekst og kirkens læreræsmæssige og liturgiske brug af bibeltekster – ofte desværre i en klodset oversættelse! – er nok for omfattende områder for at de kan debatteres fyldestgørende i en række læserbreve. Men det er såre rigtigt, som det er sagt, at det er inspirerende i sig selv, at der stilles flere spørgsmål end der kan besvares. Det må skærpe appetitten til bibelstudium og samtale om troen.

www

De inspirerende tekster

Efter at have læst de seneste indlæg i debatten om Gud og Bibelen fik jeg svære overvejelser, om jeg skulle komme med et enkelt lille forkølet pip som bidrag til ordudvekslingerne i k.o. – jeg så mig nødsaget til at konsultere mit køleskab flere gange, før jeg kastede fingrene mellem tangenterne på skrivemaskinen. Men ok; her er resultatet så.

Indlæggene rejser glædeligt nok flere spørgsmål end de besvarer – det er inspirerende i sig selv. Det er mindre inspirerende, når indlæggene nærmer sig en sindelagskontrol á la indremissionske og andre fundamentalisters bibelforståelse – dvs. de retninger, som forstår Biblen ud fra dets bogstav uden at sætte beretningerne ind i en større sammenhæng. Hvis ønsket er at afdække den umiddelbare inspirationskilde, forudsætter det en forståelse af den tid, hvori beretningerne er fremkommet og med hvilken hensigt de er skrevet – hensigten giver inspirationen.

Nu er Det gamle Testamente (GT) ikke så ligetil at afdække al den stund, at der er tale om beretninger med forskellige redaktører og forfattere og nedskrevne til forskellige tider. Mange skrifter er endog redigerede sammenskrivninger af mundtlige overleveringer, stammesagn/myter og senere indflettede legender.

Hensigten med de sammenskrivne og sammenredigerede beretninger er at fortælle – ikke et folks historie, men den hellige beretning, der åbenbarer den jødiske frelseshistorie, dvs. det jødiske folks historie som Guds udvalgte folk. Det forhold gør det usigeligt mere kompliceret hhv. at tids- og stedfæste de nedskrevne beretninger. Nogle beretninger er endog hentet fra andre kulturer; de er selvfølgelig hentet ind med en bestemt hensigt.

For at finde frem til et skrifts hensigt er man nødt til at analysere sig frem til dets holdningsmæssige tendens: hvad/hvem forsvarer det og hvad/hvem angribes.

Hvis man vil finde ud af hvornår og under hvilke omstændigheder, det jødiske folk blev til et folk, må svaret søges i de såkaldte bibelske historieværker, af

dem er der to: 1.-4. Mosebog (Tetrateuken) og 5. Mosebog, Josvas Bog, Dommerbogen, 1.-2. Samuels Bog, 1.-2. Kongebog (det deuteronomiske historieværk).

Tetrateuken beskriver tiden fra verdens skabelse til det tidspunkt, hvor det israelitiske folk skal påbegynde indvandringen i Kanaans Land. Værket består af mundtlige og skriftlige overleveringer af meget forskellig alder og oprindelse, samlet og færdigredigeret til en helhed efter år 587 f.Kr. (587-539 f.Kr.: eksiltiden i Babylon). Værket er samlet og færdigredigeret med de ændringer og tilføjelser til originalstoffet, som redaktørerne har ment var hensigtsmæssige i forhold til deres formål hermed. Alt kendt stof skulle med.

Hensigten har været at fastholde og definere den jødiske egenart i en tid, hvor fædreland og tempel er gået tabt. Der skabes en historisk ramme – en idealtid: ørken-tiden og patriarktiden. »Lovstoffet« fra kongetiden udvides betydeligt og lægges tilbage i folkets tidligste historie og legitimeres derved. Tetrateuken definerer en jødisk ortodoksi, lægger op til en isolationskultur som skal hindre folkeblending. Det er samlet og redigeret af præstekredse i Babylon – datidens akademikere.

Lad mig nævne to eksempler på beretningers forskellige oprindelse og formål med at tage dem med i værket: Biblens to skabelsesberetninger. 1. Mos. 1,1-2,4a: den babylonske og 1. Mos. 2,4b-3,24: et naturfolks skabelsesberetning. For at tage den sidste først skulle den udelukkende med for at skabe fuldstændighed, men i Babylon bliver den beretning utilfredsstillende. Der overtager man en babylonsk, behandler den filosofisk. Formålet hermed er at knytte verdens skabelse sammen med skabelsen af grundlaget til en kalender: ugedagene – sådanne havde man ikke.

I 2. Mos. 12 fastlægges årets første måned samt årets vigtigste festdage herunder sabbaten: en jødisk hellig-/festdagskalender er skabt – den ene af hovedforudsætningerne for en isolationskultur. Fastsættelsen af kalenderen lægges tilbage til ørken-tiden – til Moses, han

fungerer legitimerende på lovstoffet. I det område jøderne kom fra var omskærelsen helt almindelig og derfor ikke fastsat ved lov. Babylonerne kendte ikke denne skik. Denne egenart fastsættes nu ved lov (2. Mos. 12,43-49), omskærelsen bliver lagt tilbage til patriarktiden ved Abraham (1. Mose. 17) – den legitimeres ved Abraham. Lovfastsættelsen af denne egenart er den anden hovedforudsætning for isolationskulturen. Det er altså først i eksiltiden at jødedommen bliver til.

Det er også i Babylon at begrebet Satan opstår i jødedommen. Satan er overtaget fra den babylonske mytologi. Årsagen skal søges i, at al den ondskab, der blev sluppet løs over jødernes hoveder, ikke kunne forklares som en handling udsprunget fra Guds hånd – det var for ondt til at kunne kaldes Guds handling. Det der var sket var, at Gud måtte have givet noget ondt »lov« til at handle, dette onde var så Satan. Før den tid var det altid Gud selv der egenhændigt handlede/straffede. Efter eksilet kunne Gud kun gøre gode gerninger. Ved brud på loven/pagten trak Gud så sin beskyttelse tilbage – det onde fik mulighed for at handle. Det onde, som nu kunne nå mennesket, var straffen på bruddet.

Den 3. hovedforudsætning er dobbeltpåstanden om at være Guds udvalgte folk, det folk, som har fået ejendomsretten til Kanaans Land fra Gud, uanset hvem der boede/havde ejendomsretten dertil i forvejen.

Mht. at være et folk kan det med det samme fastslås, at først med Saul og David blev man et folk i moderne forstand. Det folk, de regerede over dyrkede forskellige guder. I den forbindelse var Jahve overgud eller øverste gud. Saul var konge over det nordlige rige: Israel. David var først konge over det sydlige rige: Judæa, efter Sauls død blev han derpå også konge over Israel. Dette dobbeltlige bestod kun fra ca. 1000 f.Kr. til Salomons død ca. 935 f.Kr. I 722 f.Kr. går nordriget Israel til grunde. I en kort periode under makkabæerne (165-63 f.Kr.) genoprettes dobbeltriget. I den periode lykkes det at genindføre

jødedommen igen i en del af nordriget herunder Galilæa, Jesus hjem-/og fødeegn. Igen i 1948 e.Kr. genoprettes nordriget i decimeret forstand sammen med sydriget Judæa i det moderne Israel.

Før Saul eksisterede det såkaldte 12-stammeforbund – et forbund som oprindeligt havde bestået af flere stammer. En del af disse beduin-stammer kom fra det ørkenområde som ligger øst for Kanaans Land inde i det moderne nordvestlige Jordan.

En anden del levede oprindeligt som beduin-stammer i området ved Sinai. Fra disse stammer kommer Mosestraditionerne. Herfra kommer dermed også traditionen om at være Guds udvalgte folk. Traditionen har sit udspring i oprettelsen af pagten – De ti Guds bud (2. Mose. 20,3-17a). Versene 1,2,4b-6 samt 17b er senere tilføjelser. Versene 22 og 23 er fragmenter af en anden udgave af pagten. Det er kun en del af pagten, som er overleveret – den religiøse/sociale del deraf. Denne del kaldes også den adfærdsregulerende del. Oprindeligt har den desuden bestået af yderligere 2 afsnit, nemlig et erhvervsafsnit, der har omhandlet rettigheder omkring græsnings- og vandingsrettigheder og et afsnit omhandlende erstatninger vedr. pagtsbrud.

Pagten er i sin oprindelse i virkeligheden en fredspagt mellem nogle ørkenomadestammer som var kommet op at slås om vandings- og græsningsrettigheder i området – stammernes eksistensgrundlag. På grund af loven om pars et toto – en del er lig det hele (en for alle – alle for en) (også kaldet hævnloven/blodhævnloven, var de ved at udrydde hinanden. For at undgå denne udryddelse havde stammernes ældste – stammernes fædre og mødre – fundet sammen. De var blevet enige om at skaffe sig en velanset forligsmand/mæglingmand på det sted, hvor man der i området plejede at mægle, nemlig ved ørken-træf-punktet oasen Kadesj med helligkilden Meriba.

Kadesj fungerede som religiøs midtvejs- og servicestation på karavanevejen mellem Ægypten og Syrien. Oasen havde en uafhængig kult og et fast tilknyttet præsteskab. I dette præsteskab var den ægyptiske præst Moses, *Fortsætter næste side*

Fortsat fra side 4

gift med en midjanitisk præstedatter. Han bliver valgt/godkendt som opmand. Resultatet af forliget blev pagten. Pagten sluttes ved at binde den og stammerne til en fælles gud – det blev Jahve. Men da man ikke kan »vælge« en gud, så blev man valgt af en – man blev Guds udvalgte folk.

Omstændighederne hvorunder pagten blev bekendtgjort er beskrevet i 2. Mos. 24,3-8 – af forskere anset som den mest autentiske Moses-beskrivelse. Denne gamle beretning blev siden overtaget/gjort til en beretning, som dækkede alle stammerne – hele det israelitiske folk. Den blev til en del af folkets historie. Det hører så en anden diskussion til, hvem eller hvad der i sidste ende har inspireret til de enkelte tekster – for de er fulde af modstridende holdninger, tendenser og oplysninger. Det kan lære af Bibelen er for mig at se noget om mennesket.

Cay Ansgar Petersen

To historiske begivenheder

Jeg forstår, at Peter Maack – bjergtaget af Franz Hoyos fortolkning af Det gl. Testamente – ikke har forstået, at jeg i mit indlæg har villet bremse urigtigheder. Det fremgår klart af teksten, at de få personer, der kom til Palæstina, er dem, der nævnes i det foregående afsnit – Abraham og familie, der kom fra Ur – altså 500 år før hebræerne udvandrede fra Ægypten igennem Det røde Hav. Det er denne sammenblanding af to historiske begivenheder med et interval på 500 år Franz Hoyos ulykkeligvis har slugt råt. Dermed skulle den efterlyste troværdighed af Det gl. Testamente forhåbentlig være genoprettet.

Hvor menneskeligt når jøderne har vundet en kamp, at de i sejrstrus udråber Jahve som deres krigsgud – men omvendt taber de slaget lyder denne fanfare ikke. Heraf fremgår, at det er jøderne, der udråber Jahve som krigsgud – ikke Gud selv.

Den vanskelighed, det er at forstå et fremmed sprogs udtryksformer, er årsagen til en forkert oversættelse. Det er ulogisk at sige, at de overvundne folk skal slagtes og herefter straks tilføje: Du skal ikke give hans søn din datter og hans datter skal du ikke give din søn, for de døde – slagtede – kan ikke tages eller gives til ægte. Derfor har Moses villet udtrykke noget helt andet, som oversætteren har misforstået. Jævnfør i Vor Far det famøse »led os ikke i fristelse«, der rettelig bør være »lad os ikke bukke under i anfægtelsen«. Testamentet fortæller om og om igen, at der er en skillelinie imellem de jøder, der vender ansigtet til Gud og dem, der vender ryggen til ham. Sidstnævnte er ikke mindre stridbare end de ikke-jøder, de lever iblandt.

Endvidere går der en rød tråd igennem testamentet, at Gud er en kærlig, barmhjertig og tilgivende Gud, så det er

udelukkende os mennesker, der igennem hele vor historie udpønser det onde, og at der ikke kan falde en skygge af samarbejde om det onde på Gud. Jesus siger: I skal ikke hade, men elske for at komme til at ligne jeres himmelske far – klarere kan det ikke siges, at Gud er kærlighedens kilde og således fjernt fra alt ondt. Jo flere af meningsforstyrrende oversættelsesfejl, der fjernes og jo hurtigere det sker, des større muligheder får den enkelte til at koncentrere sig udelukkende om vor himmelske far's godhed.

Fra Abraham til Jesus er der 3 gange 13 slægtled. Abraham er således udvalgt til at være Jesus stamfar, og det er denne udvælgelse der overføres til hans sæd som symbol på de kristnes udvælgelse til at følge Jesus. Som kristen er Peter Maack således også udvalgt; derfor er der ingen grund til mindreværdskomplekser.

Svend B. Messerschmidt

bekræftet denne og således er underkastet Mose-loven - Tora og Talmud. Desuden den, der er konverteret til jødedommen.

Med begrebet »halvjøde« er Peter Maack på afveje! Det er ikke anvendeligt, hverken i etnisk eller religiøs forstand.

I forbindelse med spørgsmålet »Hvad er et folk?« skriver Peter Maack: »De tre brevskrivere omtaler »det udvalgte folk« som drejede det sig om en ganske veldefineret og konkret størrelse. Som et »ejendomsfolk«, der er »i familie med chefen« og som har »førstefødsret!« Her tolker Peter Maack.

Jeg skal derfor så kort som muligt redegøre for min tolkning af begreberne »førstefødsret« - »det udvalgte folk« og »ejendomsfolket«, som de lå til grund for mine betragtninger i indlægget »Bibelen - de gudsinspirerede skrifter«.

Jøderne var de første i historien, der havde gudsbegrebet fra tingsliggjort afguder til en personlig Gud, evigt værende altomfattende og universel.

»Jeg er den, Jeg er«.

»Hør Israel, Herren vor Gud, Herren er én«.

Det skete efter min opfattelse ved guddommelig inspiration og berettiger hermed det jødiske folk til »førstefødsretsretten« til det gudsbegreb, de kristne er udgået fra.

Gennem den pagt (afgivet løfte) det jødiske folk herefter af lagde med Gud forpligtede det sig, som de første og eneste, til at overholde Loven.

»Udvalgt« står her for »forpligtet« som eksempel

Bibeltolkning efter ånd og bogstav

Det står klart for mig, at det bliver vanskeligt at bygge bro over den forståelseskluft, der skiller Peter Maack og min opfattelse af Det Gamle Testaments plads i og forudsætninger for tolkning af Jahves/Guds virke i mennesket og på jorden.

Peter Maacks indlæg »Hvad er et folk?« skal dog ikke afholde mig fra at gøre et behjertet forsøg på at fremkomme med et svar. Et svar, der måske kan hjælpe Peter Maack et skridt videre i bearbejdelsen af de anfægtelser, han har i forbindelse med indholdet af Det Gamle Testamente herunder »den kærlige Gud«, »det udvalgte folk« og »førstefødsretsretten«.

For at komme hinanden lidt nærmere, vil jeg ud fra Peter Maacks sidste indlæg belyse, hvori vi er enige - og ikke enige. Han skriver: »Principielt må en tekst, såfremt sproget overhovedet skal have en mening som menneskelig kommunikationsmiddel tages for pålydende«. Som ideal er vi her enige.

Men, Peter Maack fortæller: »Kun såfremt en særlig sagkyndig kan påvise, at et ord eller sætning bør ændres eller omtolkes,

kan dette accepteres«.... Her kommer en væsentlig forskel i opfattelse af mulighed for »tolkning« til udtryk.

Det er således min overbevisning, at det er enhvers ret og pligt ved al læsning: at læse bogstaveligt - tolke ånden i det skrevne i lyset af dets tidsånd og derudover søge den »sagkyndige« og »sagkundskaben« foruden dialogen som ligeværdige led i udøvelsen af denne »ret og pligt«.

Til fremme af denne proces findes der dels videnskaben dels et personligt åndeligt liv.

Til videnskaben hører bl.a.: Religionshistorien/sociologien, historien og teologien. Til det åndelige liv hører troen på Jahve/Gud under eventuel indflydelse af et konfessionelt tilhørsforhold (autoritet), alménviden, *bøn*, *meditation* (overvejelser), og sluttelig dette udbygget gennem dialog og brug af nævnte hjælpemidler så langt evnerne rækker.

Ved udelukkende at fæstne lid til »sagkundskaben« (der ikke er entydig) eller til »autoriteten« (der er absolut), står man sig selv i vejen og begrænser derved sine muligheder for

at drage selvstændige konklusioner ved »helligåndens« medvirken.

I sit indlæg stiller Peter Maack nogle konkrete spørgsmål, som jeg ud fra beskrevne grundholdning herefter skal søge at besvare.

»Hvad er et folk?« spørger Peter Maack.

Et »folk« er udtryk for en menneskegruppe, der er knyttet sammen ved fælles afstamning, sprog, religion, kultur o.l. »Nation«/folk: dette er ét folk, og de have ét tungemål«. (1. Mos. 11. 1-6). Salomonsens leksikon bd. VIII, s. 345.

Videre spørger Peter Maack: »Hvilke konkrete egenskaber gør et menneske til jøde henholdsvis ikke jøde? Herunder kan passende redegøres for, hvordan man vil placere en halvjøde i denne constellation«.

Ud fra definitionen af »folk« må jøderne gennem historisk tid betragtes som et folk. Et folk, der indtil 1947 gennem årtusinder ganske vist, har levet i landflygtighed - diaspora - men som gennem religion og kultur har bibeholdt deres »folkekarakter«.

Til sammenligning kan

her nævnes det kristne, armenske folk, det blev landflygtigt i forbindelse med 1. verdenskrig, som stadig er det, og fortsat bør/kan/skal/betragtes som et folk. Det komplicerede i emnet kan yderligere belyses ved nye kriterier, der i vore dage er dukket op som »folkedannende«, nemlig fælles politisk målsætning, som det f.eks. er tilfældet med Det palæstinensiske Folk«.

Det vanskelige ved det »jødiske« er, at det kan defineres etnisk og religiøst - og det endog på flere planer.

Det skyldes det jødiske folks ulykkelige historiske baggrund - diasporaen - og det er derfor nødvendigt at indkredse problemet for at komme videre med sidste del af Peter Maacks spørgsmål. Det vil sige at søge definitionen på »jøde« og det i vores tilfælde i bibelsk/religiøs forstand.

Uden den kan vi ikke komme videre til Peter Maacks indsigelse mod »førstefødsretsretten« og »det udvalgte folk«.

Denne definition lyder for mig:

Jøde er enhver, der har indgået Den Gamle Pagt og ved omskærelse har

for andre. Herved gjorde jøderne sig til Guds ejendom - et »ejendomsfolk«.

Med hensyn til den »kærlige« contra den »vrede« Gud i Det gamle Testamente kun dette: Jødedommen fulgte som senere kristendommen en udvikling, hvor tolkningen af Guds hensigt blev lagt i hænderne på dels et præsteskab dels verdslige herskere (konger, enevælde m.v.) som udtryk for - og formidler af »Guds vilje«.

Resultaterne heraf kan læses i Det gamle Testaments profetiske skrifter og for kristendommens vedkommende i historiebøgerne - ikke jødernes senere historie at forglemme.

Anfægtelser og problemer med hensyn til »Mening, Hensigt og Formål« med Bibelens indhold - livet og Guds plads i alt dette, fås ikke som færdig pakke.

Aller mindst hjælper det at feje sagens akter under bordet. Det er af nævnte grunde, at jeg fortsat gerne vil have mulighed for at læse og høre disse bøgernes sproglige kraft og poesi i forkyndelsen af Gud.

Det lige fra: »I begyndelsen skabte Gud...« over »Det skete i de dage...« til »Himlen og jorden skal forgå, men mine ord skal ingenlunde forgå«.

Jeg betragter hermed vores gudinspiredede dialog som afsluttet fra min side.

Mogens Worm Reinhardt

Redaktionen betragter herefter læserdebatten om gudsforestillinger i Det gamle Testamente og om bibeltolkninger for afsluttet.

Kontakt bispekontoret - skriv en 10-års kontrakt

I »katolsk orientering« af 26. september 1984 fik vi den store og oplysende artikel om »Bonifatiuswerk«, som omtaler, at vore tyske søstre og brødre har givet os 70 mio. kr. over en årrække. Alene tallet 70 mio. kr. er nok til at slå benene væk under én, men også til eftertanke, hvorfor det er nødvendigt med så store tilskud.

Grunden er formentlig, at en del af de danske katolikker ikke syntes, den katolske kirke i Danmark er værd at give tilskud til, ud over de beløb der lægges direkte i kirkens bøsser.

Jeg ved godt, at der selvfølgelig også i vores samfund er en gruppe, der

ikke bruger kirken så meget, men i mine øjne er det ikke nogen undskyldning, for at yde mere end man gør. Vi har en moralsk pligt at opfylde.

Det kan godt være man bliver upopulær ved at skrive et sådant læserbrev, men skulle vi ikke se at komme op af starthullerne, førend vore tyske venner bliver kede af at give, uden vi selv hjælper til.

Kontakt bispekontoret og skriv en 10 års kontrakt, enten en bestemt procent af nettoindkomsten eller et fast beløb.

En stor tak til pater A. Dekkers for en god artikel.

Torben Groth

Biskop Hans Martensen overværede som observatør den 7. generalforsamling af Det lutherske Verdensforbund (LWB) i Budapest i august. KNA bringer nedenfor sin vurdering af mødet.

Dialogen med katolikkerne prioriteres højt af lutheranerne

De resultater, man opnåede, nedfældedes i dokumentet »Økumenisk forpligtelse og luthersk identitet«. Medlemskirkerne opfordres til at undersøge, hvad der kan gøres for at give udtryk for det voksende fællesskab med den katolske kirke.

På grundlag af de dialoger, der har fundet sted hidtil, kan man måske undersøge muligheden for en udvidet eukaristisk gæstfrihed. Hvad angår præsteembedet, fastslår lutheranerne på deres side, at præstevielsen i den romersk-katolske kirke kan ligestilles med ordinationen i luthersk forstand. Omvendt håber man på, at den katolske kirke vil beslutte sig til at anerkende ordinationen i den lutherske kirke.

Emnerne for den 3. fase i dialogen, som man nu er begyndt på, skal efter generalforsamlingens beslutning fastlægges på den måde, at man nu spørger efter følgerne, som den opnåede enighed eller tilnærmelse har for kirkernes fællesskab, og dermed spørger man, om kirken er indforstået. Her må man huske på, at vigtige spørgsmål endnu ikke er tilstrækkeligt indgående behandlet; som f. eks. pavens primat og Jomfru Marias plads i frelsesplanen. Kardinal Jan Wilibrand sagde i sit oplæg før generalforsamlingen, at de enkelte afdelinger af Det lutherske Verdensforbund må lade sig anspore af dialogen og udbygge deres samarbejde i mission, evangelisering, samtaler og socialtjeneste.

Dialogen med den ortodokse kirke prioriteres ligeledes højt. Den er nu også begyndt på internationalt plan, og kan derfor få en mere omfattende

målsætning, og således stille efter fuldkommen enighed og gensidig anerkendelse. Generalforsamlingen regner med, at denne dialog sandsynligvis ikke vil føre særlig hurtigt til resultater i form af en fælles trosrørelse. Som første skridt opfordres medlemskirkerne til at undersøge de ældste trosbekendelser.

Der bør arbejdes på et kirkefællesskab med den anglikanske kirke; og man håber på, at dialogen med metodisterne vil føre til indledende forhandlinger om et kirkefællesskab.

Alle de forskellige kirkelige retninger ønsker selvfølgelig at bevare deres identitet med de traditionelle grænser og de gennemprøvede former. »Men kærlighedens frihed, som reformationen har lært os den, bør opmuntre os til at tage skridt til en sådan uddybning eller forandring af kirkelig praksis, som man har erklæret for acceptabel i dialogen.« Det gælder også især bispeembedet. Samtalen om trosrørelsen er et uundværligt element i den kirkelige dialog, fordi kirkens enhed betyder troens og trosbekendelsens enhed.

Målet bør være den synlige enhed.

Kirkens sande enhed er givet i og ved forkyndelsen af evangeliet i ord og sakramente. Denne enhed bør finde udtryk i en fælles og samtidig forskelligartet bekendelse af den samme apostolske tro. Fællesskabet ligger i den hellige dåb og nadveren, da de udførte handlinger anerkendes af alle som udslag af den handling, som Kristus selv indstiftede i sin kirke. Den bør være et fællesskab, som i sin forskelligartethed udtrykker mangfoldighed; et forpligtende fællesskab, som kan træffe

samstemmende afgørelser og handle i overensstemmelse dermed.

Efter vedtagelsen af Lima-teksterne har man ikke yderligere diskuteret teologiske problemer. Man er nået op på et nyt plan. I disse tekster forsøger man at nå ud over de traditionelle stridsspørgsmål. Udsagnene om dåb, nadver og læreembede nærmer sig hinanden, og må betragtes som et vigtigt skridt henimod enhed i »forsønet forskelligartethed«.

Lima-dokumentet uacceptabelt for de reformerte

Frankfurt (KNA) - Det reformerte Forbund har skarpt kritiseret det såkaldte Lima-dokument, som for øjeblikket er forelagt alle verdens kirker til bedømmelse. Dokumentet behandler bl.a. de økumeniske problemer om læreembedet, nadveren og dåben.

De reformerte mener, at dokumentet som i 1981 under et møde i den peruanske hovedstad Lima blev formuleret af teologer fra alle de store kirkesamfund, er aldeles uacceptabelt.

De reformerte kritiserer, at kirkens tro gennem århundrederne skal være målestok for sandheden. For reformationens kirker er Guds ord, som det findes i Den hellige Skrift, afgørende.

Reformationen nedvurderedes til en krisesituation, mens gyldige retningslinier udvælges fra den gamle kirkes første århundreder.

Nadveren bør ingenlunde betragtes isoleret som central handling i gudstjenesten. For en kirke med en synode-forfatning og med lægfolk i ledende stillinger er den foreslåede

forgrenede struktur af det ordinerede embede uacceptabel.

Det reformerte Forbunds synode har med denne erklæring som de første taget stilling til Lima-dokumentet. For-

bundet blev grundlagt i 1884. Den evangelisk-reformerte kirke i Nordvesttyskland, den Lippiske kirke og reformerte enkeltmenigheder hører ind under forbundet.

Lima-dokumentet »Dåb nadver embede« er udgivet på dansk af Det økumeniske Fællesråds Studiekomité, Nørregade 11, 1165 København K. Pris kr. 25.-. Dokumentet er forelagt alle verdens kirker til bedømmelse.

Det var alligevel ikke jesuitterne der angav Galilæi til inkvisitionen

Vatikanet (KIPA) - »Tilfældet Galilæi«, som pave Johannes Paul II selv har beskæftiget sig meget med, er definitivt afgjort. For ganske nylig er der i Italien fra Vatikanets hemmelige arkiv og fra Det pavelige videnskaberne Akademi udgivet en bog, »Dokumenterne i Galilæi-sagen«.

»I Vatikanets hemmelige arkiv, er der nu ikke mere noget hemmeligt om Galilæi-sagen«, forsikrede præfekten for Vatikanets hemmelige arkiv msgr. Martino Giusti i forbindelse med bogens udgivelse. »Der er intet mere at tilføje, der kunne bidrage til en yderligere rehabilitering af »kætteren Galilæi«, sagde han.

Den nye kritiske udgave af Galilæi-sagens akter 350 år efter, at inkvisitionen dømte Galilæi, er blevet forøget med seks af det hellige officiums hidtil ikke offentliggjorte dokumenter. I indledningen til sagens akter, der også af

præsidenten for Det pavelige videnskaberne Akademi, professor Carlos Chagas, betegnes som »definitive«, gøres der en ende på en gammel beskyldning mod jesuitterne. Det var ikke Jesu Selskab, men »en ærkebiskop eller kardinal«, der angav den moderne fysiks grundlægger. Ved en nøjere undersøgelse af det papir, hvorpå Galilæi blev angivet, fandt man et vandmærke, der viser en høj kirkelig rangpersons våbenskjold.

De hemmelige akter har frit kunnet udnyttes
Som kansleren ved Det pavelige videnskaberne Akademi, dominikaneren Enrico De Rovasenda betone, er fremskridtet ved den nye udgave af Galilæi-sagens akter især, at der er foretaget en streng sammenligning af opbevarede akter i Vatikanets hemmelige arkiv, og den nuværende trosrærekongregations materiale om Galilæi-sagen. I det tidligere

hellige officium havde udgiverne af den nye bog i »fuld frihed« kunnet anstille de nødvendige undersøgelser, tilføjede p. Rovasenda.

Med denne nye offentliggørelse af en bog om Galilæi-sagen går et af pavens gamle ønsker i opfyldelse. Allerede i 1979 bad han en forskergruppe bestående af teologer, naturvidenskabsfolk og historikere om at foretage en fornyet undersøgelse af Galilæi-sagen. Efter at have tiltrådt sin tjeneste har paven bestræbt sig for at forsone kirken og naturvidenskaberne og hertil var det også nødvendigt med en bilæggelse af Galilæi-sagen, der i århundreder har belastet forholdet mellem kirken og naturvidenskaberne.

Også kirken må lære

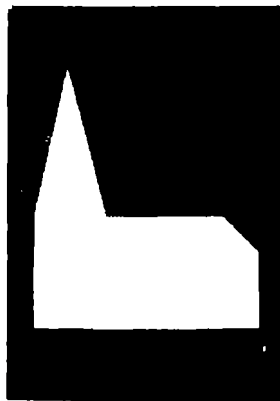
I maj 1983 foretog Johannes Paul II så yderligere et skridt til rehabilitering af Galilæi, da han

offentligt indrømmede, at der gennem kirken var tilføjet Galilæi lidelse; at også kirken i århundredernes løb gennemgår en læreproces, og at kirkens erfaring i forbindelse med tilfældet Galilæi og den efterfølgende tid førte til »en modning og en bedre forståelse af den autoritet, der tilkommer den«.

Anledningen til denne »vatisanske selvkritik« var et Galilæi-symposium i Rom med deltagelse af 200 forskere. Symposiet afholdtes i anledning af 350 årsdagen for offentliggørelsen af Galilæis hovedværk »Dialog over verdens to største systemer«. Dette skrift førte umiddelbart til processen mod den store italienske matematiker og filosof.

Som en variation over Galilæis udtryk: »Og jorden bevæger sig alligevel« kommenterede en italiensk avis offentliggørelsen af sagens akter med »og kirken bevæger sig alligevel...«

Orientering fra sognene

November 1984

På disse sider bringes en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 19, der udkommer 28.11. 1984 er mandag den 12.11. 1984 (for tiden 1.-14. dec. 1984). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »ketolsk orientering«s redaktion på Bispekontoret.

KØBENHAVN

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Præster: J. Kruk, A. Jestl.
Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl.) 11-12, onsd. og torsd. 18-19. (J. Kruk).
Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider. I kirken lørdage kl. 17.00 engelsk messe.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: kl. 10.30. Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Torsdag d. 1. kl. 15-16.30 tilbedelse i kapellet hos Sct. Elisabethsøstre, Ove Billesvej 6. Kl. 19.00 Gudsmøder aftenmesse med novenebøn og derefter Familiegruppen holder møde i den lille sal.

Fredag d. 2. kl. 19.00 Jesu Hjerter aftenmesse.

Søndag d. 4. Alle Helgen. Kl. 11.30 familiemessen. Efter messen Mini-Kuk »Fuglereden«

Mandag d. 5. Alle Sjæle. Kl. 19.00 højtidelig koncertbreret Requiemsmesse for årets afdøde.

Tirsdag d. 6. kl. 9.45 skolemesse i huskapellet.

Fredag d. 9. kl. 9.45 skolemesse i kirken.

Onsdag d. 14. kl. 14.00 Ældres Klub. Kl. 16 messe i huskapellet.

Søndag d. 18. kl. 10.00 ungdomsmesse. Alle firmander og alle menighedens unge er velkomne. Selv om det er ungdomsmesse så er det alligevel hele menighedens messe.

Tirsdag d. 20. kl. 9.45 skolemesse i huskapellet. Kl. 19.00 Menighedsrådsmøde.

Fredag d. 23. kl. 9.45 skolemesse i kirken.

Søndag d. 25. Festen for Jesus Kristus - universets konge. Kl. 10.00 synger vi dansk højmesse. Efter messen Mini-Kuk »Fuglereden«.

Onsdag d. 28. kl. 14.00 Ældres Klub. Kl. 16.00 messe i huskapellet.

Religionsundervisning for børn, der ikke går til en katolsk skole. Hver mandag kl. 15.30 og 16.00 og hver tirsdag kl. 15.30.

Firmandundervisning: Hver torsdag kl. 16.30. Undervisningen foregår for alle hold i præstegården.

Børne- og ungdomsaktiviteter: »Bikubenden 7., 21. kl. 15-17.

»Mini-Kuk »Fuglereden« den 4., 25. efter messen.

»Kuk-kassen« den 7., 21. kl. 18-20.

»Spejdergruppen: hver mandag kl. 18.30.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.
Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.
Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.
Bemærk nye messetider for søndagene i vinterhalvåret. Messe kl. 9, højmesse kl. 11.

Fredag d. 2. kl. 16.30: Jesu Hjerter messe.
Lørdag d. 3. kl. 14: Messe på vietnamesisk. Kl. 16 messe på polsk.

Søndag d. 4. Allehelgensfest kl. 11: Latinsk højmesse. Kl. 16.00 Bøn for de afdøde på katolsk Vestre Kirkegård.

Mandag d. 5. kl. 19.00: Messe for menighedens afdøde.

Onsdag d. 7. kl. 10: Messe for menighedens ældre, derefter kaffebord.

Søndag d. 11. kl. 11: Familiemesse med efterfølgende kirkekaffe.

Søndag d. 18. kl. 11: Latinsk højmesse.

Onsdag d. 21. kl. 10: Messe for de ældre.

Søndag d. 25. kl. 11: Dansk højmesse. Krist Konges fest. Julemarked på Niels Steensens Gymnasium.

Sct. Ansgar Menigheds mini-marked.

Endnu er en del gevinster ikke afhentet.

Følgende numre blev udtrukket:

Det store lotteri: 767 - 866 (afhentet) - 900 - 035 - 236 - 456 (afhentet) - 892 (afhentet) - 414 - 006 - 572.

Lille lotteri grøn serie: E 86.

Lille lotteri gul serie: Q 165.

Gevinsterne kan afhentes på kirkens kontor mod aflevering af de her opførte lodsedler.

Minimarkedsudvalget takker alle, der har hjulpet med eller på en eller anden måde har støttet arbejdet. Det endelige resultat på overskuddet blev 21.189,05 kr.

Hjertelig tak.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh. -
Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården ½ time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres:

Søndag kl. 10.30 højmesse, kl. 19.00: Messe.

Fredag d. 2.: Vi fejrer Alle Sjæle med sjælemesse kl. 19. Tilbedelse kl. 18.30.

Lørdag d. 3.: Tro og lys messe kl. 17. Alle er velkomne.

Søndag d. 4.: Alle Helgen. Rytmsk messe kl. 10.30, derefter »kirkekaffe«.

Onsdag d. 14.: Efter messen kl. 19, samles vi til bankospil.

Søndag d. 18.: Gregoriansk messe kl. 10.30, derefter »kirkekaffe«.

Lørdag d. 24.: Familieundervisning i Herlev kl. 14.45. Sluttes med messe kl. 17.

Søndag d. 25.: »Krist Konge fest«. Kirkeåret slutter. Messe kl. 10.30 og kl. 19.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.
Tlf. 01-24 65 80 sognepræsten og kontor.
Øvrige præster 01-21 85 88.

Messetider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00. Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerter fredag kl. 16.00: Udstilling af sakramentet. Kl. 16.45: Indvielse til Jesu Hjerter. Kl. 17.00: Messe.

Søndag d. 4.: Allehelgensfest. Højmesse kl. 10.00. Kl. 16.00: Alle Sjæles andagt på Katolsk Vestre kirkegård. Kl. 17.00 messe i kapellet ved biskop Hans L. Martensen.

Mandag d. 5.: Alle Sjælesdag. kl. 11.00 (elleve) messe i kapellet på katolsk Vestre kirkegård.

Tirsdag d. 6. kl. 15.30: Kongregationsmøde i kirken.

Tirsdag d. 20. kl. 14.00: Messe for de afdøde. Derefter møde i den grønne sal.

Søndag d. 25. kl. 8.00: Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.
Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekantoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Mandag: Messe kl. 11.00. Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30. Onsdag: Messe kl. 19.00.

Søndag d. 4.: Alle Helgens Fest Højmesse kl. 10.00.

Kl. 13.30 andagt i Gladsaxe kirkegårds-kapel. Herefter procession på katolsk afdeling og indvielse af nyopsat kors på kirkegården.

Mandag d. 5.: Alle Sjæles Dag kl. 11.00 læst messe for sognets afdøde.

Onsdag d. 7.: Efter messen kl. 19.00 menighedsmøde med rabbiner Bent Lexner, som vil fortælle om Mosaik Trossamfund.

Onsdag d. 14.: Efter messen kl. 19.00 menighedsmøde med p. Niels Kiær SJ, som vil fortælle om Jesuiterordenen.

Onsdag d. 21.: Efter messen kl. 19.00 menighedsmøde med hr. P.H. Frosell, som vil fortælle om den orthodoxe Kirke.

Søndag d. 25.: Jesus Kristus, Universets Konge kl. 10.00 Højmesse, andagt til Krist Konge og sakramental velsignelse.

Onsdag den 28.: Efter messen kl. 19.00 menighedsmøde med p. Pierre Grégoire OP, som vil fortælle om Dominikanerordenen.

Der gøres opmærksom på vor bazar søndag d. 9. dec. Bazar-udvalget, fr. Ursula Bald, fr. Kirsten Elmélund, hr. Eric Kvist samt sognepræsten, vil være taknemmelig for enhver henvendelse - også om praktisk assistance på selve dagen. Vi vil også med tak modtage effekter til videresalg i gaveboden.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.
Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:
(02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35, hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsmesser:

Mandag til fredag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle lørdage:

Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Torsdag d. 1.: Kl. 19.30 studieaften for alle. »Dødekul og kristendom«.

Fredag d. 2.: Kl. 11.00 messe på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede.

Søndag d. 4.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00. Andagt på Sorgenfri kirkegård kl. 15.00.

Tirsdag d. 6.: Kl. 11.30 møde i ældreklubben: »Skillingsviser og gårdsang«.

Søndag d. 11.: Søndagsmesse kl. 11.00. Pastor K. Osorio prædiker over emnet »Jesus før kristendommen«. Derefter fælles medbragt frokost i menighedssalen.

Torsdag d. 15.: Kl. 19.30 studieaften for alle: »Fællesskabets muligheder og grænser«.

Søndag d. 18.: Familiemesse kl. 9.30. Derefter fælles morgenmad. Søndagsmesse kl. 11.00.

Tirsdag d. 20.: Kl. 11.30 møde i ældreklubben: »Østrig - sommerens perle«.

Torsdag d. 22.: Kl. 19.30 første adventsmeditation i kirken.

Søndag d. 25.: Søndagsmesse kl. 11.00. Pastor K. Osorio prædiker over emnet »Jesus før kristendommen«.

Torsdag d. 29.: Kl. 19.30 anden adventsmeditation i kirken.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F.,
tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8.00. Aftenmesse kl. 19.30 efter sakramentsandagt kl. 19.00.

Lørdag d. 3.: kl. 10.00-12.00 børnenes religionsundervisning. Fortsætter hver lørdag.

Søndag d. 4.: Allehelgensdag. Kl. 8.00 reciteret messe. Kl. 11.00 festmesse. Kl. 16.00 andagt på Vestre Kirkegård (katolsk afdeling).

Mandag d. 5.: Allesjæle. Messe kl. 6.45, kl. 8.00 og kl. 19.30 for menighedens afdøde.

Søndag d. 4.-11.: Afholdelsen af »U-landsuge«. Se detaljeret program i vort sogneblad.

Onsdag d. 7.: I anledning af U-landsuge finder en økumenisk aftengudstjeneste sted i Skt. Mariæ kirke. Klokkeslet meddeles senere. Efter gudstjenesten samvær i salen.

Torsdag d. 8. kl. 14.30: Klubben mødes til messe i kirken. Derefter i salen - som led i U-landsugen - lysbilledforedrag: »Friede til at handle«, samt kaffebord m.m.

Lørdag d. 10.: Økumenisk børnegudstjeneste i Flintholm kirke kl. 12.00. Forud herfor: Samlet børneprogram for vores og Flintholms børn. Program begynder kl. 10.30.

Søndag d. 11.: Familiemesse kl. 11.00.

Søndag d. 25.: Jesus Kristus Universets Konge. Sidste søndag i kirkeåret.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.
Tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).
Søndag: Højmesse kl. 10.00.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.
2. søndag i måneden: Latinsk messe.
3. søndag i måneden: Familiemesse.
4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Mandag d. 5.: Allesjæle. Messe kl. 19.30.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messeider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00 reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdag: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josefsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Søndag den 4.: Allehelgensdag. Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Vedr. andagt på Katolsk Vestre Kirkegaard, se meddelelse andetsteds i Katolsk Orientering.

Mandag den 5.: Alle Sjæles Dag. Messe kl. 11.30 og for sognets afdøde kl. 17.

Onsdag den 7.: Sognepræstens hyggeaften i kantinen kl. 19.30. Pater L.O. Dorn vil med sin »videogruppe« vise klip fra deres optagelse af bl.a. vor påskemat og en præstevise i Sankt Ansgars kirke.

Søndag den 25.: Kristi Konges fest. Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Bibelkreds: Tirsdag den 13. og tirsdag den 27. begge dage kl. 19.30, hos familien Hoyos, Ammentorpsvej 7, Hellerup.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 8.30.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Sognepræst: Paul Marx O.M.I.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17.00.

Søndag kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdagsmesser:

Torsdag og fredag kl. 8.00.

Tilbedelse:

Tirsdag kl. 19.30-20.30.

Fredag d. 2. Alle Sjæles dag: Kl. 20.00 messe for menighedens afdøde. Ingen morgenmesse.

Lørdag d. 3.: Kl. 9 arbejdsdag - i fællesskab rydder vi op og gør rent i haven og i kirkebygningen. Vi skal ordne meget, men der bliver også tid til at spise sammen. Der er brug for mange hænder.

Søndag d. 4.: Alle helgen. Firmelsesundervisningen begynder efter 9.30-messen.

Tirsdag d. 6.: Kl. 20 menighedsrådsmøde.

Søndag d. 11.: Kl. 18 menighedsfest - se opslaget i våbenhuset. Tilmelding nødvendig.

Onsdag d. 14.: Kl. 19.30 bønshaften.

Søndag d. 18.: Kirkekaffe efter messen kl. 9.30.

Lørdag d. 24.: Kl. 14.45 familieundervisning med messe kl. 17.00.

Torsdag d. 22. og fredag d. 23.: Ingen messe.

Onsdag d. 28.: Kl. 19.30 bønshaften.

Hver søndag i november og december vil vi bede for at fremme forståelsen af kirkebidragsordningens vigtighed og for forøget deltagelse heri.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev: 10:45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 6:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N: 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelsers Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSSR.

Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.

Før messen lejlighed til skriftemål.

1. søndag i måneden: Messe kl. 10.30.

3. søndag i måneden: Messe kl. 17.00.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelsborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Messen fejres igen kl. 10 i begge kirker.

Hverdagsmesser i HØ hver onsdag kl. 11.00 og i BI hver tirsdag kl. 10.00.

Lejlighed til skrifte i forbindelse med gudstjenester eller efter aftale.

Lørdag d. 3.: »Åbent Hus«. Alle er hjerteligt velkomne. Vi begynder kl. 19.30.

Søndag d. 4.: Alle Helgens Fest.

Mandag d. 5.: Alle Sjæles dag: I Birkerød aftenmesse kl. 19.30.

Søndag d. 11.: Familiemesse på Nordvanggård kl. 10.00 tilrettelagt af KUK og Midi-KUK.

Mandag d. 12.: Ældreklubben mødes på Nordvang kl. 14.00 til »Turen gennem Danmark med sang og billeder« v/Else Loldrup og Knud Hutters.

Mandag d. 19.: Præstemøde kl. 16.00.

Torsdag d. 22.: Hørsholm: Kirkekoncert ved Ole Knudsen i HØ.-kirkecenter kl. 20.00.

Søndag d. 25.: Julebazar på Nordvanggård fra kl. 11-16. Indtægten går ubeskåret til søstrenes plejehjem i Zaire, Afrika og til deres arbejde blandt de fattige der. Al hjælp og gaver til bazaren er velkomne.

Søndag d. 25.: Fejres Krist Universets Konges fest: Højmesse kl. 10.00.

Mandag d. 26.: I Hørsholm mødes menighedsrådet kl. 20.00.

Ungdomsklubber:

Ungdomsklubben i Hørsholm mødes tirsdag d. 6. nov. Børdtennisturnering og Tirsdag d. 20.: Pandckageaften.

Midikuk i Birkerød mødes på Nordvanggård mandag d. 5. og 19. nov. kl. 19.00.

Kuk i Birkerød mødes hver onsdag på Nordvanggård kl. 19.30.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Tlf.: (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Messeider:

Normalt: Md. 8, ti. 18.45, on. 8, to. 8, fr. 18.45 (undt. d. 16.)

Lørdag kl. 17: Søndagens messe.

Søndag kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 11.: Sogndag. Kl. 10: Familiemesse med efterfølgende kirkekaffe. Undervisning og fælles frokost med medbragt mad. Alle er velkomne. Tema: Jesus kalder os til omvendelse.

Grenå: Skt. Clemens Kirke

Thykiersvej 4.

Præst: Herbert Krawczyk, tlf. (06) 13 56 66.

Postkonto: 5 63 26 68.

Messe 2. og 4. søndag kl. 10.30.

Skriftemål 30 min. før messen og efter aftale med præsten. Præsten træffes hver onsdag mellem 18 og 19 ved kirken.

Lørdag d. 10.: Kl. 10 sogneundervisning. Tema: Lytte til Guds ord. Hvorledes kan vi være mere åbne for det, Gud har at sige os?

Søndag d. 11.: Kl. 10.30 messe.

Onsdag d. 14.: Kl. 18.30 messe for menighedens afdøde og familiegruppe bagefter.

Lørdag d. 24.: Kl. 10 sogneundervisning.

Tema: At bringe gaver til Gud og at bringe os selv til Gud.

Søndag d. 25.: Kl. 10.30 en festlig messe i anledning af menighedens efterårs sammenkomst. Nærmere oplysninger i menighedsbladet.

Sostrup

Sostrup kloster, Gjerrild, 8500 Grenå

Præst: Palle Vinten, O.S.B. Tlf. 06-38 41 11.

Søndagsmesser: Kl. 8.30.

Hverdagsmesser: Kl. 9.00.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.

Tlf.: (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messeider: Søndag kl. 10.00 og fredage

kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerter og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Søndag d. 4.: Alle Helgen: Indvielse af det nye menighedscentrum, latinsk højmesse m. Te Deum (hovedcelebrant: Generalvikar Ib Andersen). Derefter reception. Vi samles i centret kl. 10.

Mandag d. 5.: Alle Sjæle: Requiem kl. 19.

Fredag d. 9.: Laterankirkens indvielse: Højmesse kl. 17.

Søndag d. 25.: Krist Konge: Latinsk højmesse m. sakramental velsignelse og Te Deum kl. 10.

Fredag d. 30.: Apostelen Andreas: Højmesse kl. 17.

Bibel- og bedekreds: Torsdag d. 22. i det nye sognecentrum kl. 20. Bibel medbringes!

Kvindekredsen:

Onsdag d. 14.: Møde hos Sct. Hedvig Søstre, Fiskergade 7-9, Åbenrå kl. 19.30. Emne: Adventsfesten. Til mødet inviteres sognepræsterne og menighedsrådene samt andre interesserede. Vietnameserne synger og spiller. Vi medbringer selv kaffe og brød.

Undervisning:

For de mindre børn v. Sr. Angela, Aastrupvej 65: Mandage kl. 14-15. For de mindste børn samme sted: Lørdage kl. 10-11. For de store børn v. sognepræsten i præstegården: Torsdag kl. 16.30-17.30.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Hver søndag kl. 10.00 højmesse. Hver lørdag kl. 17.00 dialogmesse. Kl. 16.00-17.00 lejlighed til at modtage Bodens Sakramente.

Hverdagsmesser: Alle hverdage kl. 19.00 dialogmesse i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, Helsingør.

1. og 3. søndag: Messe for kroater henholdsvis kl. 17.00 og kl. 12.00.

Søndag d. 4.: Allehelgensdag.

Mandag d. 5.: Allesjælesdag. Kl. 19.00 rekviemmesse for sognets afdøde.

Onsdag d. 7.: Pensionistmøde hos Søstrene, Møllebakken 8, Helsingør.

Søndag d. 25.: Jesus Kristus, Universets Konge. Vor biskop Hans Martensen kommer den dag til Helsingør og meddeler under højmassen Firmelsens Sakramente til 11 af sognets unge. Efter messen møde i menighedsalen, hvor alle kan hilse på biskoppen.

Tirsdag d. 27.: Vor Frue af den undergående medalje.

Onsdag d. 28.: Mindes den Hellige Vincentsøster Catherine Laboure.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.

Messetider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Lørdag 10.-søndag 11.: Som medlem af kommissionen Justitia et Pax deltager pastor Wuyts i pastoratrådets møde på Magleås. DUK kommer med et oplæg om kirken og nedrustningen, retfærdighed og fred.

Søndag den 11.: Gudstjeneste med læsninger og kommunion.

Onsdag den 14.-lørdag den 17.: besøger et hold tyske præster Danmark, blandt andet Herning og Viborg. I Øm vil pastor Wuyts give dem en orientering om den pastorale situation i vort bispedømme, især om diasporaen uden for Storkøbenhavn.

Fredag den 23.: For menigheden i Majdal Kirke ved Holstebro fortæller pastor Wuyts om den katolske kirke.

Torsdag den 27.: Pater Gottfried Grünwald S.J. taler om »Bønnen som overraskelsens mulighed« - bøn, stilhed og meditation i kristen sammenhæng. Tid og sted: Kl. 20 i KFUM/KFUK-bygningen, Brændgårdsvej 18, Herning.

Religionsundervisning:

Børnene: Onsdag den 14. og den 21., kl. 17.

Firmandholdet: Onsdag den 7. og den 21., kl. 17.

Adventsaften:

Notér allerede nu: **Lørdag den 8. december:** Kl. 19 messe, gyldig som søndagsmesse. Fælles aftensmad. Käthe Lund, Vejle, orienterer om det brøndboringsprojekt fra Caritas, som de fire menigheder i vor pastorale enhed vil samle ind til. Tallotteri og hyggeligt samvær.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10

Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Torsdag d. 1. Messe kl. 14, og herefter kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre som har behov for afhjælpning, bedes kontakte søstrene: 26 78 65.

Lørdag d. 3. Børnenes religionsundervisning nr. 6, kl. 9.30-11.30.

Søndag d. 4. Alle Helgen/Alle Sjæle, fejres i messen kl. 10.

Tirsdag d. 6. Video-aften i Kirkecentret kl. 19.30. Sognepræsten viser filmen: *Vatikanets røde Rose*, som blev vist i svensk TV i sommer. Det er en spillefilm om, hvordan Vatikanets »røde Pimpernel« reddede tusinder af mennesker fra nazisterne i Rom i 2. Verdenskrig.

Messe kl. 19.

Lørdag d. 10. Børnenes religionsundervisning nr. 7, kl. 9.30-11.30.

Søndag d. 11. Latinsk Højmesse kl. 10.

Tirsdag d. 13. Frederiksværk-messe hos Vera Toft. Asserbogårdsvej 4 i Asserbo kl. 19.30. Ring venligst og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse og hyggeligt samvær: 34 73 22.

Onsdag d. 14. Midikuk kl. 19-21.

Torsdag d. 15. Helsingemesse kl. 19.30 hos Suzanne Bressendorf, Tvingsbakken 42, Annisse pr. Helsing. Ring venligst og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse og hyggeligt samvær: 29 62 62.

Lørdag d. 17. Børnenes religionsundervisning nr. 8, kl. 9.30-11.30. Dette er sidste gang inden jul. Efter jul bliver første gang, lørdag d. 19. januar.

Lørdag d. 24. Årets meget store julemarked i hele huset i Møllestræde 7 - til fordel for

et sogn i Polen, som har anmodet om hjælp til at reparere gammel trækirke efter brand. Alle fra fjern og nær er indbudt i tiden kl. 10-15. Sweaters og andre strikvarer (nye og lækre), adventskranse, julekrybber, håndarbejder, syltetøj, kager m.m.m.

Søndag d. 25. Krist Konge - sidste søndag i kirkeåret. Messe kl. 10.

Onsdag d. 28. Midikuk kl. 19-21.

NB. Biskoppen har nu givet tilsagn om at komme til Hillerød, søndag d. 3. marts for at firme vore firmander - der bliver nok 13-14 firmander næste gang!

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo.

P. Herman Legut, O.F.M. conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messtider:

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Torsdag d. 1.: Skolemesse kl. 8.50.

Fredag d. 2.: Allesjælesdag. Messe kl. 16.30.

Søndag d. 4.: Allehelgen. Familiemesse. Andagt på kirkegården kl. 16.00.

Søndag d. 11.: Messe ved pater H. Berning fra Nykøbing F.

Søndag d. 18.: Messe på polsk kl. 11.00.

Søndag d. 25.: Krist konges fest. Messe ved pater Irenæus fra Nakskov.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19: Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag den 4.: Kirkekaffe efter højmessens. Kl. 15.00 Andagt på kirkegården, Sundvej i anledning af Alle Helgens Fest og Alle Sjæles Dag. Vi samles ved pastor Kerff's grav.

Mandag den 5.: Alle Sjæles Dag, messe kl. 19.

Lørdag den 10. - søndag den 11.: Pastoralrådsmøde på Magleås: sognepræsten deltager.

Torsdag den 15.: Bibelaften hos sognepræsten kl. 19.30.

Lørdag den 17.: Bededag med pater P. Marx hos søstrene fra kl. 10.30 - 18.

Søndag den 18.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«: Advent.

Onsdag den 21.: De ældre mødes hos søstrene kl. 14.30, messe.

Pastoralenheden samler ind til en brønd i Indien. Indsamlingen anbefales.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, Køge 4600. Sognepræst J. Samuelsen S.J. Træffes tirsd.-fred. kl. 11-12.

Faste messtider:

Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.

Søndag d. 4.: Fejres Alle Helgens Dag.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messtider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.

Lørdag: Kl. 16.00 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag: Kl. 10.00 højmesse.

Religionsundervisning hver anden lørdag kl. 10.00-12.00.

Søndag den 11.: Familiemesse kl. 10.00 efter messen kirkekaffe.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Fredag den 16.: I skolens lokale. Sognepræsten vil vise lysbilleder fra sin ferie i Israel. Derefter kaffe. Kom og tag børnene med. Så får de også et indtryk fra Det hellige Land!

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.

Tlf. (03) 85 07 39.

Ugens gudstjenester:

I kapellet Bispegade 4:

Tirs. ons., tors., fred. kl. 18.30. Lørdag kl. 16.

Søndag kl. 8 og 10.

Torsdag d. 1.: Kl. 8.00 skolegudstjeneste

Fredag d. 2.: Første fredag i måneden kl. 18.30. Messe + tilbedelse.

Søndag d. 4.: Alle Helgens og Alle Sjæles Dag. Kl. 10.00 Familegudstjeneste. Kl. 14.30 Andagt på kirkegården. Herefter: Kaffe i menighedshuset på kirkegården.

Tirsdag d. 6.: Kl. 19.15 Menighedsrådsmøde.

Søndag d. 11.: Kl. 11.15 Polsk messe.

Søndag de. 18.: Efter Højmessens kom sammen for alle som er interesseret i den »Franciskanske Lægorden«. Dette møde varer ca. en times tid.

Alle andre meddelelser sker ved opslag bag i kirken.

Ungdomsweekend: Fra den 7.-9. december. Det gælder unge fra 16 år og opefter.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage:

Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj.

Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Hver skole-onsdag og fredag:

Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Fredag d. 2.: På Maria-Elisabeth Hjemmet kl. 18-19: Tilbedelse og Jesu Hjerter messe kl. 19.

Søndag d. 4.: Allehelgensfest. Menighedskaffe efter højmessens. Kl. 15.00: Andagt i kirken og derefter processions til kirkegården.

Mandag d. 5.: kl. 19.00: Alle Sjæles Messe for afdøde pårørende og menighedens afdøde.

Søndag d. 18.: kl. 11.00: Polsk messe.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30. Hvis man har brug for en præst, og telefonen ikke svarer, da henvendelse til Viborg (06) 62 36 41.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 (undtagen d. 3., hvor messen er kl. 13.30).

Søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Eventuelle hverdagsmesser meddeles ved søndagsmesserne.

Møder:

Sogneundervisningen d. 3. kl. 13.30.

Menighedsklubben d. 17. kl. 14.30.

Kirkekaffe d. 25. efter messen.

Mini-KUK og KUK - møder meddeles ved søndagsmesserne.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.

Sognepræst: T. Palsøe.

Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30. Fredage tillige: Konfirmandundervisning efter aftale.

Søndag d. 4.: Allehelgens højtid. Kirkekaffe efter højmessens.

Søndag d. 25.: Kristkonges højtid. Kirkeårets sidste søndag.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmessen.

Mandag d. 5.: Allesjælesdag, aftenmesse kl. 19.30.

Søndag d. 25.: Sidste søndag i kirkeåret: Kristkonges fest.

U-lands uge -84 markeres i Roskilde ved:

Onsdag d. 7.: kl. 19.30 afholdes u-landsspillet »Eldorado« i Jacobskirken. Spillet henvender sig ikke kun til unge, men også til andre aldersgrupper. Billetindtægten tilgår Ethiopienshjælp.

Torsdag d. 8.: kl. 19.30 taler pastoralrådsmedlem og tidl. formand for Kristeligt Folkeparti Jens Møller i Konventhuset, Domkirkestræde.

Søndag den 11.: kl. 17. Økumenisk gudstjeneste i domkirken, med prof. E. Thestrup Pedersen som prædikant. I den anledning er eftermiddagsmessen i vor kirke kl. 16.

Lørdag d. 17.: »Menighedsmøde« på bispekontoret i København, hvor vi vil blive orienteret om arbejdsgangen og de forskellige funktioner, som kontoret varetager. Ved 16-tiden eftermiddagskaffe og kl. 17 messe i Sct. Ansgarkirken. Vi organiserer bilkørsel fra Sct. Josefsskolen kl. 13.

Ledreborg slotskirke

Hver søndag messe kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm..
Søndagsmesse kl. 10.
Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.
Hver fredag kl. 16-18.30 religionsundervisning for børn. Hver 3. lørdag i vintermd.: kl. 16 messe.
Søndag d. 4.: kl. 10. Efter familiemessen orienterer K. Lund, Vejle, om Caritas.
Søndag d. 11.: kl. 10. Efter højmesse v/ p. Kerkhofs er der kirkekaffe.
Mandag d. 12.: kl. 14 Værestedet.
Lørdag d. 17.: kl. 16 messe. Samme aften kl. 19.30: *Anna Sophie Seidelin taler om Johannes' Åbenbaring.*
Mandag d. 19.: kl. 19 efter aftenmessen menighedsrådsmøde.
Fredag d. 23.: kl. 14-18 julemarked til fordel for u-lande.
Lørdag d. 24.: kl. 10-14 Julemarkedet fortsætter.
Torsdag d. 29.: Søjlehuset. Foredrag om kristen meditation v/ Grethe Livbjerg.
Mandagene d. 5. og 19. november + 3. og 17. december på Th. Langs Skole: Foredrag om Firences kunst v/ p. W. Wuyts, Herning. (S.O.F.)

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 06 45. Præst: Stephen Holm.

Faste messetider:

Søndag kl. 10.
Hverdage: Normalt mandag og tirsdag kl. 17.15, onsdag og lørdag kl. 9, torsdag og fredag kl. 19.15.
Kommunitets bønner forrettes normalt: Laudes kl. 8.30. Rosenkrans kl. 12. Vesper kl. 18.
Søndag den 4.: Alle Helgensdag. Højmesse afsluttes med kort andagt for de afdøde. Kirkebil fra Korsør.
Mandag den 5.: Alle Sjælesdag kl. 9.00: Læst sjælemesse (i kapellet). Kl. 18-19: Tilbedelse.
Kl. 19.15: Højtidelig sjælemesse (i kirken).
Søndag den 18.: Højmesse med konvertitoptagelse. Derefter indvielse af menighedshuset. Kirkebil fra Korsør og Dianalund, kirkekaffe.
Søndag den 25.: Krist Kongesfest. Højmesse afsluttes med sakramental velsignelse. Gregoriansk koral.
Børnernes religionsundervisning og de unges studiekreds: Hver fredag kl. 18.00-19.00 og messe kl. 19.15. Firmelsesundervisning starter fredag den 9.
Menighedens studiekreds i præstegården: onsdag den 21. kl. 19.30.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk.

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Torsdag d. 1.: Efter aftenmessen holder studiekredsen møde i menighedssalen. Emnet er: »Bodens sakramente«. Denne aften: »Den kirkelige bodspraksis ned gennem tiderne«. Alle er velkomne.
Fredag d. 2.: Allesjælesdag. Messe kl. 19.
Lørdag d. 3.: Børnernes og de unges religionsundervisning i præstegården fra 10-12.30.
Tirsdag d. 6.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30 efter en aftenmesse, der begynder kl. 19.
Lørdag d. 17.: Religionsundervisning for børnene og vore unge i præstegården fra kl. 10-12.15 (måske 12.30).
Kontaktgruppen holder møde. Messe m. prædiken kl. 14 i kirken. Efter messen er der møde i menighedssalen.
Søndag d. 18.: Familiegudstjeneste kl. 10.
Lørdag d. 1. december: Religionsundervisning for vore børn og unge i præstegården fra 10-12.30. Kl. 16.30 adventsfest for hele menigheden.

Aktion Brasilien:

Høstgudstjenestens kollekt søndag d. 7. okt. i Sct. Knuds Kirke og i Rudkøbing udgjorde kr. 392,75. Auktionen over frugt og grønt, brød m.m. indbragte kr. 1.230. Begge beløb går ubeskåret til sr. Irmas missionsmark i Tagnatinga, som ligger i en af Brasiliens mest fattige egne. Bed også for sr. Irma, som er meget syg for tiden. To brasilianske fødte St. Mariæ-søstre fortsætter med sr. Irmas arbejde. En varm og hjertelig tak til vore børn og unge, som hjælp med til en dejlig høstgudstjeneste. Endnu en speciel tak til de børn og unge, der stod for auktionen og gjorde en strålende indsats dér.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.

Efter sommerferietiden bortfalder de tyske messer, så der nu igen kun er den ene søndagsmesse kl. 9.30.
Fredag d. 2.: Jesu Hjerter fredag, messe kl. 10.
Tirsdag d. 6. nov.: Sæsonens første menighedsrådsmøde (bortset fra biskoppens besøg ved firmelsen d. 21. okt.)
Vi mødes i præsteboligen kl. 19.30. Hovedemnet er »Den historiske baggrund for Det nye Testamente« v/sognepræsten. Men der kan også blive tid til at drøfte andre emner, hvis der er stemning for det.
Og så begynder nedtællingen til årets store begivenhed: Adventsfesten, lørdag d. 8. december på Folkehjem i Aabenraa.
Onsdag d. 14. nov. kl. 19.30: Indbyder Katolsk Kvindegruppe Sønderjylland alle 4 menigheder med menighedsråd og præster til den første planlægning. Som sædvanlig: Tag selv kaffe og brød med, så gør vi ingen ulejlighed.
Mødet er hos søstrene i Aabenraa.
Søndag den 25. nov.: Afslutter vi kirkeåret med Krist Konges fest. Lad os gøre det til en virkelig festdag, hvor vi takker Gud for alt, hvad han har gjort for os i dette år.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.
Søndag d. 4. kl. 10: Familiemesse. Bagefter: menighedskafe + referat fra det sidste menighedsrådsmøde.
Mandag d. 5. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til Mariasøstrenes sal, Vestre Engvej 42. Pastor Richard Andersen fra Askov fortæller om »Danmark i 30'erne«.
Tirsdag d. 6. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Afsæt lidt tid til stille bøn! Meditations-emne: »Helligåndens samfund«.
Søndag d. 11.: Præsterne i vor pastoralenhed bytter sogn. Kl. 10: Højmesse ved p. Ophoff fra Silkeborg. Bagefter: Menighedskafe.
Fredag d. 16.: Skolefest.
Tirsdag d. 20. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Opdag den stille bønns fornyende kraft. Meditationsemne: »Troens Ånd«.
Tirsdag d. 27. kl. 17.30: Messe i kirken. Bagefter: Sct. Norberts aften i skolen.
Program: Kl. 18: Fælles spising. Tilmelding uønsket. Kl. 19: »Peking - retur i ord og billeder« ved Erling Tiedemann. Kl. 21: Afslutning i kirken.
Religionsundervisning for eftermiddagsholdene:
Lørdag d. 10. og d. 24. november.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.
Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th. Tlf. (03) 77 39 27.
Hver søndag kl. 10.00: Messe.
Menighedskafe hver 2. søndag i måneden.

Åbenrå Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.
Sognepræst: Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.
Fredag d. 4.: Jesu Hjerter fredag er der tilbudelse i kirken kl. 15-16. Messe med sakramental velsignelse kl. 19.30.
Onsdag d. 14. nov. kl. 19.30: Hos søstrene i Aabenraa.
Nedtællingen til årets store begivenhed: Adventsfesten lørdag d. 8. december på Folkehjem begynder.
Katolsk Kvindegruppe Sønderjylland opfordrer alle 4 menigheder med menighedsråd og præster til at tage del i den første planlægning.
Som sædvanlig ved gruppens møder: Tag selv brød og kaffe med, så gør vi ingen ulejlighed.
Søndag d. 25. nov.: Krist Konges fest. Lad os afslutte kirkeåret ved at gøre denne festdag til en taksigelse for al hans godhed imod os.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.
Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Sognepræst: Leo Kertz.
Søndagsmesser:
Skt. Mariæ Kirke kl. 10.00.
Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00.
Søndag d. 4.: Højtideligholdelse af Alle Helgens Fest.

Mandag d. 5.: Højtideligholdelse af Alle Sjæles Dag. Kl. 19.00 aftenmesse for menighedens afdøde.
Onsdag d. 7., 14., 21.: Kl. 14 mødes sykkubben i menighedslokalet i præstegården.
Torsdag d. 8.: Kl. 14.30 møde for de ældre og enlige i menighedslokalet i præstegården.
Afholdelse af vor basar:
Den finder sted fra fredag d. 23.-søndag d. 25. november. Vi begynder fredag med en messe i kirken kl. 16.00. Derefter åbnes basaren på Sct. Mariæ skole. Basaren slutter søndag kl. 15. Der er lagt op til en virkelig god basar med tombola, boder, julebod, underholdning for hele familien, fortæringsboder, »Den lille restaurant« m.m. Bring venner og bekendte med.

Frederikshavn: Helligåndskirken
Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.
Henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56.
Alle lørdage i november messe kl. 16.30.
Thisted: Sct. Thøgers Kirke
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. 07-92 43 04.
Søndag d. 11. og 25.: Messe kl. 16.00.

Århus: Vor Frue Kirke

Rymsgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.
Tlf. (06) 13 56 66.
Præsterne: A. Meister, H. Krawczyk, G. Grünwald, Tran-Van-Bao.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Polsk messe: Hver 1. og 3. søndag kl. 12.
Skriftemål: Bedst 1. fredag kl. 18-19 eller efter aftale med præsterne.
Skolemesser: Tirsdag kl. 11, fredag kl. 8.
Pindstrup, Skt. Mikael's kapel: Hver 1. og 3. søndag kl. 10.30.
Odder, Skt. Ansgars kapel: Hver 2. og 4. søndag kl. 14.
Mini-KUK: Hver tirsdag kl. 18.30.
KUK: Hver tirsdag og torsdag kl. 19.30.
Skt. Knuds klub for ældre: Hver tirsdag kl. 14.30.
Menighedsrådsmøde: Allerede mandag 29/10 kl. 19.
Messe for menighedens afdøde: Lørdag den 3/11, kl. 15 på Ndr. kirkegård.
Retraiteaften: Mandag den 12/11 kl. 19.
Mariakongregationen: Torsdag den 15/11 kl. 14.30. Messe for de afdøde.
Sogneundervisningen: Lørdage 10/11 og 24/11 kl. 10. Familiemesse kl. 12.30.
Katolsk studiegruppe (konvertitgruppen): Tirsdage 13/11 og 27/11 kl. 19.15.
International aften i Helligåndskirkens sal: Torsdag 22/11 kl. 19.
Galleri ved kirken åbner en ny udstilling lørdag 3/11 kl. 11-13: Oda Christiansen, billedvæv og malerier.
Kunstkrede ved kirken: Torsdag 22/11 kl. 19.30: Mette Oxholm: »Er kunst noget for dig og mig?«
Kirkens restaurering: I denne måned bliver malerarbejdet afsluttet og kirken bliver indrettet, så vi forhåbentlig kan fejre første adventsmesse i den færdige kirke. Vi takker Bonifatiuswerk meget for finansieringen af dette års restaureringsarbejde. Vi takker alle, som med store og små beløb har bidraget dertil.

Oplæseren

Den genfundne forståelse af, at kirken er Guds folk, og af, at liturgien er en fælles fejring af Guds mysterier, indebærer også erkendelsen af, at der tilkommer lægfolk væsentlige opgaver i denne liturgi.

I den jødiske gudstjeneste havde enhver voksen mand ret til at læse op af Den hellige skrift, fra han var tolv år (se Luk. 4,16ff). I oldkirken var det på samme måde noget selvfølgelig, at præsten ikke selv læste bibelteksten op, men sammen med resten af menigheden lyttede til oplæserne (lectores) og diakonen. Oplæ-

sertjenesten, som alle troende har adgang til, er derfor en selvstændig liturgisk opgave, som oplæseren kan udøve »også selv om der er personer med højere vielsesgrader til stede« (Indledningen til missalet, nr. 66).

Oplæserens særlige opgave er »at læse teksterne fra Den hellige Skrift med undtagelse af evangeliet« (Indledningen til missalet, nr. 66 og 34). Da læseordningen for søndage forudser to læsninger før evangeliet, kan disse også foretages af to oplæsere, som et udtryk for, at gudstjenesten er hele menighedens fælles anliggen-

de. Visse steder indleder oplæseren bibelteksten med en kort »monitio« — »ansporing«. De fleste steder er det vel også oplæseren, som tager sig af intentionerne i menighedens forbønner. Andre tekster kan også høre ind under hans område, f.eks. kommuniionsvers, en meditation efter kommunionen, o.l.

Forudsætninger og krav

En god stemme alene skaber ikke en god oplæser, ligeså lidt som et godt højtaleranlæg kan gøre en dårlig prædiken god. Den,

som vil læse med mening og således nå ud til dem, som lytter, skal ikke blot tale tydeligt og klart, men også kende sin tekst så godt, at han hele tiden kan forblive i kontakt med dem, som hører ham. En tavs gennemlæsning af teksten sakristiet kan aldrig blive en tilstrækkelig forberedelse. Derfor må enhver oplæser også have sin tekst i god tid, så han hjemme kan inddele den, læse den højt og gøre sig fortrolig med dens mening.

En god hjælp hertil ville det være, om vi havde et lektionar, hvor hver linje indeholdt udelukkende ét

»talecafsnit«. Herudover er det nødvendigt at have øre for sprogets melodi, at beherske udtalereglerne og oplæsningsreglerne og at være fortrolig med rummet og dets (ikke altid nødvendige!) højtaleranlæg.

Oplæseren selv trosvidne

Men oplæsningen i gudstjenesten er ikke kun et teknisk spørgsmål. Oplæseren har del i kirkens forkyndergerning. Han tjener sine medmennesker i deres tro. Oplæseren må derfor selv fremfor alt forstå det, han skal læse for andre. Fordi han skal

give Guds Ord videre, må han først selv åbne sig for Guds Ånd, tage imod budskabet og stræbe efter at gøre det levende i sit eget liv. Derved bliver oplæseren selv et trosvidne, og hans ord fyldes af Kristus. Derfor hører det med til hans tjeneste at blive mere og mere fortrolig med de bibelske tekster. Med den rolle, oplæseren spiller i den liturgiske handling, må han naturligvis kende gudstjenestens struktur og sin egen opgave i denne helhed. Dette vil smitte af på både hans indre og ydre holdning.

Erik Christiansen

Radio- og tv-nyt

Ved John Lundorf

På Radiorådets forrige møde forelagde Danmarks Radios to programdirektører *Sven Fugl* og *Hans Jørgen Jensen* hovedlinjerne i radio- og fjernsynsprogrammerne i 1985. Interessant er det, at fjernsynet vil udvide sendetiden og øge udbuddet af programtilbud ved – udenfor sommermånederne – at sende hver tirsdag og torsdag kl. 15.30-17.00 med et alsidigt stof, der fortrinsvis henvender sig til de ældre seere, men som også vil rumme udsendelser af interesse for andre aldersgrupper.

Både radio- og TV-programmerne vil bære præg af, at 1985 skal være et

internationalt ungdomsår, kaldet »U-85« og et europæisk musikår. I dags- og ugepressen har man allerede kunnet se omtaler af nogle af programplanerne.

Påskevigilien i fjernsynet

Påskemat sendes et direkte program om opstandelsen med direkte omstilling til midnatsmessen i Gravkirken i Jerusalem.

TV-Kulturafdelingen har planer om en større U-landsdækning af en serie på fire programmer fra Sydamerika, dels et program om chilenske flygtninge, der efter 10 års landflygtighed nu af militærregeringen har fået tilladelse

til at vende tilbage, dels to reportageudsendelser fra Afrika. Endvidere fortsætter udsendelserne om indvandrerproblematikken, der vil blive belyst gennem miljø- og portrætuudsendelserne om indvandrere i Danmark.

Endelig skal nævnes et par serier af vidt forskellig karakter: Orienteringen om kunst og kultur bringer en serie om dansk kirkekunst, og de første programmer i en stort anlagt serie, hvis produktion vil strække sig over flere år, om *Den danske Arbejderbevægelses historie*, kommer i løbet af efteråret.

Caritas om projekter i Zambia

I dagene 30. september til 1. oktober har Caritas Danmark haft besøg af lederen for Caritas Zambia. Der var her lejlighed til at få et indblik i de nuværende forhold i Zambia, og i hvad vi kan gøre for at afhjælpe noget af nøden i landet, oplyser *Michael Wiberg*, Caritas Danmark.

Nødsituationen i Zambia er først og fremmest præget af den langvarige tørke, som har ramt mange af de afrikanske lande, men også af de over 100.000 flygtninge, som er kommet til Zambia fra nabolandene.

Zambia har været tørkeramt de sidste 3 år med det resultat, at fødevareragrene nu er tømte. Regntiden begynder normalt i november, og høsten finder derpå sted i juni og juli. Først da vil det vise sig, at der er en lettelse i situationen på vej, så indtil høsten 1985 er Zambia afhængig af fødevarerhjelpe udefra, hvis ikke alt for mange skal dø af sult.

Over 100.000 flygtninge

Zambia har modtaget over 100.000 flygtninge, hvilket er en meget stor belastning for et fattigt land, men den zambianske regering gør et meget stort arbejde for at flygtningene skal kunne klare sig selv hurtigst muligt, oplyser *Michael Wiberg* videre. Tusinder af flygtninge har fået landbrugsjord, redskaber og såsåd, så de havde været selvforsynende i løbet af to år, hvis det ikke havde været for tørken. Hver

flygtningefamilie får et jordlod på 5-10 hektar, hvilket er rigeligt til at brødføde en familie.

Regeringen i Zambia har et meget fint samarbejde med såvel de nationale som de internationale hjælpeorganisationer. De nationale hjælpeorganisationer har nedsat en koordineringsgruppe under katolsk ledelse. Den styrer hjælpearbejdet, så ressourcerne udnyttes mest muligt.

Bidrag velkomne

Caritas Danmark fik også indtryk af de projekter, man prøver at skaffe penge til i øjeblikket. Det er lige fra fiskedamme og brønde over lastbiler og såsåd til studiestøtte til unge, som man gerne vil give en faglig uddannelse. Hjælpen fra Caritas Danmark har allerede betydet noget, siger *Michael Wiberg* videre. Der er allerede sendt 65.000 kr. til to mindre projekter, og vi regner med at sende ca. 440.000 kr. fra fasteaktioner i år til et brøndprojekt. Desuden ansøges Danida og Caritas Internationalis om tilsammen 540.000 kr. til et andet brøndprojekt.

Fra vore bidragydere har vi allerede modtaget 17.000 kr. til Zambia, så der er god grund til at tro, at vi når over de 100.000 kr., vi har sat os som mål for indsamlingen i år, oplyser *Michael Wiberg*.

Bidrag til udviklingsarbejdet i Zambia kan sendes til: Caritas Danmark,

Giro 4043979 og mærk det »Afrika«, så vil det gå ubeskåret til projekter i Zambia. Det første projekt præsenteres her i bladet snarest muligt.

Bestyrelsen for Caritas Danmark retter i øvrigt en tak for den støtte, der allerede er givet til Zambia og for de beløb, som forhåbentlig fortsat vil komme.

kk

Liturgisk kalender 1984

1. grøn. Torsdag i 30. alm. uge. L. Ef. 6,10-20. Salme 144,1-2. 9-10. R. v. 1a: Lovet være Herren, min klippe. Ev. Luk. 13,31-35. (II Ps.).
2. grøn. Fredag i 30. alm. uge. L.: Fil. 1,1-11. Salme 111,1-2. 3-4. 5-6. R. v. 2a: Store er Herrens gerninger. Eller: Halleluja. Ev.: Luk. 14,1-6. (II Ps.).
3. grøn. Lørdag i 30. alm. uge. L.: Fil. 1,18b-26. Ev.: Luk. 14,1. 7-11. Eller: hvid. *Martin af Porres*, ordensmand († 1639). Eller: hvid. *Guds Moders Lørdagsmesse*. (II Ps.).
4. hvid. Søndag. *Alle Helgen*. (s). 1. L.: Joh. Åb. 7,2-4. 9-14. Salme 24,1-2. 3-4b. 5-6. R. v. 6: Så er den slægt, som søger dit åsyn, Herre. 2. L.: 1. Joh. 3,1-3. Ev.: Matt. 5,1-12a. *Gl. Cr. Alle Helgens pf.*
5. viol. eller sort. Mandag. *Alle Sjæle*. 1. L.: Mak. 12,43-46. ell. Rom. 8,31b-35. 37-39. Salme 23,1-6. R. v. 1: Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. Ev.: Joh. 14,1-6. *De afdødes pf.* Der kan også læses andre tekster fra begravelseliturgien.
6. grøn. Tirsdag i 31. alm. uge. L.: Fil. 2,5-11. Ev.: Luk. 14,15-24. (III Ps.).
7. hvid. Onsdag i 31. alm. uge. *Willibrord*, biskop († 739) (m). L.: Fil. 2,12-18. Ev.: Luk. 14,25-33. (III Ps.).
8. grøn. Torsdag i 31. alm. uge. L.: Fil. 3,3-8a. Ev.: Luk. 15,1-10. (III Ps.).
9. hvid. Fredag. *Laterankirkens indvielse*. (f). L.: Ezek. 47,1-2. 8-9. Ev.: Joh. 2,13-22. *Gl. Kirkevielses pf.*
10. hvid. Lørdag i 31. alm. uge. *Leo den Store*, pave og kirkelærer († 461). (m). L.: Fil. 4,10-19. Ev.: Luk. 16,9-15. (III Ps.).
11. grøn. 32. alm. søndag. 1. L.: Visd. 6,12-16. Salme 63,2. 3-4. 5-6. 7-8. R. v. 2b: Min sjæl tørster efter dig, min Gud. 2. L.: 1. Tess. 4,13-18; eller 4,13-14. Ev.: Matt. 25,1-13. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (IV Ps.).
12. rød. Mandag i 32. alm. uge. *Josaphat*, biskop og martyr († 1623). (m). L.: Tit. 1,1-9. Ev.: Luk. 17,1-6. (IV Ps.).
13. grøn. Tirsdag i 32. alm. uge. L.: Tit. 2,1-8. 11-14. Ev.: Luk. 17,7-10. (IV Ps.).
14. grøn. Onsdag i 32. alm. uge. L.: Tit. 3,1-7. Ev.: Luk. 17,11-19. (IV Ps.).
15. grøn. Torsdag i 32. alm. uge. L.: Filem. 7-20. Ev.: Luk. 17,20-25. Eller: hvid. *Albert den Store*, biskop og kirkelærer († 1280). (IV Ps.).
16. grøn. Fredag i 32. alm. uge. L.: 2. Joh. 4-9. Ev.: Luk. 17,26-37). Eller: hvid. *Margrethe af Skotland* († 1093) eller: hvid. *Gertrud*, jomfru († 1302). (IV Ps.).
17. hvid. Lørdag i 32. alm. uge. *Elisabeth af Ungarn*, ordenssøster († 1231). (m). L.: 3. Joh. 5-8. Ev.: Luk. 18,1-8. (IV Ps.).
18. grøn. 33. alm. søndag. 1. L.: Ordspr. 31,10-13. Salme

128,1-2. 3. 4-5. R. v. 1a: Salig enhver, som frygter Herren og går på hans veje. 2. L.: 1. Tess. 5,1-6. Ev.: Matt. 25,14-30; eller 25,14-15. 19-20. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (I Ps.).
Kirketælling.

19. grøn. Mandag i 33. alm. uge. L.: Joh. Åb. 1,1-4; 2,1-5a. Ev.: Luk. 18,35-43. (I Ps.).

20. grøn. Tirsdag i 33. alm. uge. L.: Joh. Åb. 3,1-6. 14-22. Ev.: Luk. 19,1-10. (I Ps.).

21. hvid. Onsdag i 33. alm. uge. *Marias Fremstilling* (m). L.: Joh. Åb. 4,1-11. Ev.: Luk. 19,11-28. Eller: (Marias Fr.). L.: Zak. 2,14-17. Ev.: Matt. 12,46-50. (I Ps.).

22. rød. Torsdag i 33. alm. uge. *Cæcilie*, jomfru og martyr († 230). (m). L.: Joh. Åb. 5,1-10. Ev.: Luk. 19,41-44. (I Ps.).

23. grøn. Fredag i 33. alm. uge. L.: Joh. Åb. 10,8-11. Ev.: Luk. 19,45-48. Eller: rød. *Clemens I*, pave og martyr († 97). Eller: hvid. *Columban*,

abbed († 615). (I Ps.).

24. grøn. Lørdag i 33. alm. uge. L.: Joh. Åb. 11,4-12. Ev.: Luk. 20,27-40. Eller: hvid. *Guds Moders Lørdagsmesse*. (I Ps.).

25. hvid. Søndag. *Jesus Kristus, universets konge*. (s). 1. L.: Ezek. 34,11-12. 15-17. Salme 23,1-2a. 2b-3. 5-6. R. v. 1: Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. 2. L.: 1. Kor. 15,20-26. 28. Ev.: Matt. 25,31-46. *Gl. Cr. Særl. pf.*

26. grøn. Mandag i 34. alm. uge. L.: Joh. Åb. 14,1-3. 4b-5. Ev.: Luk. 21,1-4. (II Ps.).

27. grøn. Tirsdag i 34. alm. uge. L.: Joh. Åb. 14,14-19. Ev.: Luk. 21,5-11. (II Ps.).

28. grøn. Onsdag i 34. alm. uge. L.: Joh. Åb. 15,1-4. Ev.: Luk. 21,12-19. (II Ps.).

29. grøn. Torsdag i 34. alm. uge. L.: Joh. Åb. 18,1-2. 21-23; 19,1-3. 9a. Ev.: Luk. 21,20-28. (II Ps.).

30. rød. Fredag. *Andreas, apostel*. (f). L.: Rom. 10,9-18. Ev.: Matt. 4,18-22. *Gl. Ap. pf.*

Bønnens apostolat
I november beder vi for:
De såkaldte »basisgrupper«.
»Afrikanisering« af
Kirken i Afrika.

Glædelige fremskridt men mange berettigede forventninger ikke opfyldt

Wien (KIPA) — Der er sket »glædelige fremskridt« inden for den kirkelige ægteskabsret, fastslår professor dr. Bruno Primetshofer fra Wiens Universitet.

I et foredrag i Wien i Det østrigske selskab for Kirkeret betonedes professor Primetshofer, at videnskabelige resultater især inden for psykologien og sociologien nu er indarbejdet i den nye kirkelige lovbog, ligesom de impulser der udgik fra Det andet Vatikanconcil til et teologisk syn på ægteskabet. I kirkeretten bestemmes ægteskabet nu ikke længere først og fremmest ud fra primærformålet at sætte børn i verden og opdrage dem, men først og fremmest som et dybt personligt forhold mellem ægtefællerne, et forhold, der principielt sigter på at sætte børn i verden.

Følger ikke med

Trods disse fremskridt inden for ægteskabsretten opfylder den nye kirkeret efter Primetshofers opfattelse dog ikke »visse berettigede forventninger«.

»Hist og her følger den ikke med de impulser, der udgik fra concilet og med de resultater, som teologien og kirkeretsfilosofien er nået til«, fastslog han.

For eksempel er de psykologiske og åndelige forudsætninger for indgåelse af ægteskab bedre formuleret i den nye kirkeret, men om den kirkelige lovgivning også har draget tilstrækkeligt detaljerede konsekvenser af det personligt-partnarmæssige syn på ægteskabet, som concilet har fremlagt, og som i grunden er overtaget af den nye lovbog, tvivler Primetshofer dog om. Det forekommer ham blandt andet, at det ikke er berettiget at betragte impotens som en ægteskabs-hindring, når det at sætte børn i verden og opdrage dem, ikke længere betragtes som ægteskabets primære formål.

På ægteskabsopløsningsområdet kritiserer Primetshofer, at terminologien nogle steder er uklar, og fastslår, »at den nye lovbog forsømmer at foretage en omfattende kodificering af de normer, der i

de sidste årtier er fremlagt af den romerske kurie«.

Ægteskabskontrakt og sakramente

Primetshofer påpegede også den stadig eksisterende sammenkædning af ægteskabskontrakt og ægteskabets sakramente, heraf følger at der ikke kan eksistere et gyldigt ægteskab mellem to døbte, uden at det samtidigt er et sakramente.

Kirkeretten taler her om »alle døbte«, skønt lovbogen kun gælder for katolikker. At lade det gælde »alle døbte« medfører imidlertid, som Primetshofer understreger, »store økumeniske problemer« over for de kirker der, som det for eksempel er tilfældet med protestanterne, ikke kender noget til et »sakramentalt ægteskab«.

Hvad angår den grund-sætning, at der i tvilstilfælde skal holdes fast ved, at et en gang indgået ægteskab er gyldigt, indtil det modsatte er bevist, finder Primetshofer ikke udtalelserne tilstrækkeligt nuancerede.

Hårdt og dårligt lønnet arbejde i sukkerplantagen. Foto: KNA.

Krav om solidaritet med kirken på Haiti

Er konfrontation med diktaturet uundgåelig?

Zürich (KIPA) - Johannes Paul IIs besøg på Haiti i marts 1983 betød en styrkelse for den hårdttrængte katolske kirke. De haitiske kristne ønsker først og fremmest at arbejde for de fattige i landet. Dette støttes både af den latin-amerikanske bispekonference og paven. Men kirken kommer derved stadig mere i konflikt med de herskende klasser. Kun international solidaritet kan hjælpe.

I 1492 bragte de spanske erobrere den katolske tro med sig til landet. Siden 1860 har den katolske kirke været tæt knyttet til herskerhuset på denne eksotiske ø. Den haitiske præsident udnævner således ærkebiskoppen, og denne må aflægge en troskab til den haitiske regering.

Duvalier-familiens brutale diktatur

Duvalier-klanen har siden 1957 hersket i Haitis vestlige del, som således er helt afhængig af Jean-Claude Duvaliers (Babydoc's) regime. Han arvede landet efter den kendte læge og diktator Francois Duvalier (Papadoc). Familiediktaturet præges af brutalitet, der udøves af »Volontaires de la Sécurité Nationale« (den nationale sikkerheds frivillige).

Dette politi med øge-

navnet »Ton-Ton-Macoutes« lever udelukkende af det bytte det fravrister befolkningen. Illegale henrettelser, tortur, vilkårlige langvarige fængselsstraffe, hører til dagligdagen. Vestlige diplomat-kredse mener, at præsidenten nu er slået ind på en ny reformkurs. Man ved dog ikke, om en retsreform lader sig gennemføre i praksis.

Vanskelig situation for de kristne

Ca. 75% af den haitiske befolkning er stadig tilhængere af Voodoo-kulten, som det sorte Afrikas slaver førte med sig. Denne kult har blandet sig på besynderlig vis med kristne værdier. Mange af kirkens medlemmer regnes til oppositionen. Og siden 1979 forfølges enhver opposition brutalt. Journalister, jurister og menneskerettighedsforkæmpere fylder øens fængsler.

Menneskerettighedskomiteén beretter således om et gestapo-agtigt overfald den 9. november 1979 i en forelæsningsal i Salesianerklostret i Port-au-Prince. Mordkommandoen anførtes af landbrugsministeren personlig. Alle tilstedeværende blev mishandlet — også de diplomatiske repræsentanter fra USA, Vesttyskland, Fran-

krig og Canada.

Det kristelig-demokratiske parti forfølges med special brutalitet og partiets præsident Sylvio Claude, blev arresteret både i 1979 og 1983, slået bevidstløs og tortureret.

Tortur

Monsignore Francois-Wolf Ligondé, den første ærkebiskop af haitisk nationalitet, udsendte i december 1982 et hyrdebrev om en ny slags sjælesorg. Kirken skulle tage sig af de fattige. Regimet reagerede med en bølge af arrestationer af de engagerede præster. Under pavebesøget blev de »politisierende præster« angrebet på det voldsomste i regeringsbladet »Le Nouveau Monde«.

Et typisk eksempel på forfølgelse af pater Gérard Duclerville, som blev arresteret den 28. december 1982 og løsladt den 8. februar 1983 efter kraftig protest fra kirkens side. I fængslet blev han tortureret og slået så brutalt, at hans trommehinder sprængtes. Senere hed det sig i regeringskredse, at man hellere skulle have myrdet ham i stedet for at gøre ham til nationalhelt.

Kun det vestlige udland kan øve indflydelse mod den slags overgreb. Det bør være en udfordring for vore kirker.

Det er umoralsk at benytte surrogatmødre

hævder leder i »L'Osservatore Romano«

Vatikanet (NC) - At benytte en surrogatmor er umoralsk, fordi det kræver »forældrenes biologiske og åndelige enhed«, hævdes det i en leder 26. september i Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano«.

Lederen, der er skrevet af den italienske moralteolog Gino Concetti, har titlen »Om problemet med udlejning af mødre«. Lederen går ind for, at ægtepar, der af biologiske eller medicinske årsager ikke kan få børn, bør løse deres problem enten ved at adoptere børn eller på anden vis tage sig af andres børn.

»Kirkens lære afviser enhver opfindelse med henblik på at få børn uden i forbindelse med forældrenes biologiske og åndelige enhed«, hævder lederen, der fortsætter: »At betro en gift eller ugift

kvinde den opgave at undfange et barn og gennemføre et svangerskab« for et ægtepar, der enten slet ikke kan få børn eller af en eller anden grund ikke finder det forsvarligt at lade hustruen gennemføre en graviditet, er i modstrid med »ægteskabets grundlæggende etiske love, som de er bestemt af Gud«.

Ved et surrogatmoderskab stiller en kvinde sig til rådighed for at blive kunstigt befrugtet med barnefaderens sæd, bringer barnet til verden og overgiver det derpå til barnefaderen og hans hustru. I nogle tilfælde udfører surrogatmoderen dette arbejde for penge.

Lederen tilføjer, at pave Johannes Paul II allerede 29. oktober 1983 ved en tale til Verdens Lægeforening fastslog kir-

kens afvisning af surrogatmoderskab. Ganske vist nævnedes paven ikke specielt surrogatmoderskab under den tale, hvor han kom ind på genetisk manipulation i almindelighed. Da han talte om løsninger på forskellige medicinske problemer, sagde han imidlertid: »Vi behøver blot at tænke på, hvilket handicap definitivt fysisk sterilitet er, som nogle ægtepar imidlertid kompenserer for ved at adoptere eller tage sig af andres børn«.

Paven advarede også lægerne mod genetisk »indgriben, der er til skade for »menneskelivets oprindelse«, som er undfangelsen af et barn« i forbindelse med ikke blot den biologiske, men også den åndelige enhed mellem forældrene, der er forenede ved ægteskabets bånd«.

»Jeg er imponeret over kirkens levedygtighed på Cuba«

Monsignore Jean Vilnet, biskop af Lille og præsident for den franske bispekonference har opholdt sig på Cuba i otte dage. Biskoppen siger, at kirken på denne ø lever under en indre såvel som ydre blokade. Hans fremherskende indtryk: jeg er imponeret over denne kirkes vitalitet.

Wabnitz (KIPA) — Er der da stadig katolikker på denne ø - efter alle de udvandringsbølger, som dette »trophe-kommunisme-diktatur« har oplevet, siden Fidel Castros revolution i 1959? Cuba er foruden Jugoslavien det eneste kommunistiske land i verden, som Vatikanet står i diplomatisk forbindelse med. Siden august 1980 har monsignore Giulio Einaudi, apostolsk pro-nuntius haft sin residens i Havanna.

Blokade

Men meddelelser om den katolske kirkes liv og international kontakt med biskopperne i Cuba er temmelig sjældne. Kirken lever stadig under en indre blokade, dvs. katolske organisationer er forbudte, og udfoldelsen af kristen aktivitet indskrænkes til kirkerne. Selv om Cubas biskopper har tilsluttet sig CELAM, det latinameri-

kanske bisperåd, eksisterer der dog en slags blokade udadtil. Denne blokade ønskede man at bryde ved hjælp af biskop Vilnets besøg.

Jean Vilnet er biskop af Lille og præsident for den franske bispekonference. Den 48-årige ærkebiskop i Havanna Jaime Lucas Ortega y Alamino havde indbudt ham for en uge til Cuba. Ærkebiskoppen var i juni 1983 i Frankrig, indbudt af den franske bispekonference. Besøget tjente til »styrkelse af de broderlige bånd, der består på lokalt plan mellem de to kirker«.

Fem franske missionærer har allerede i fem år arbejdet på Cuba. Den franske katolske komité, der bekæmper sulten, og søger at fremme udviklingen (CCFD) kræver samarbejde med det cubanske undervisningsministerium i genoptræningen af handicappede børn. Kirken har ikke lov til at gennemføre

egne projekter med undtagelse af arbejdet på alderdomshjem. Forfatningen garanterer ganske vist i art. 54 religionsfrihed, men staten forbeholder sig eneret på at opdrage folket i den materialistiske verdensanskuelse. Der findes ingen katolsk presse, ej heller katolske skoler. Forfatningsmæssigt har kirke og stat allerede været adskilt siden 1902.

Kirkens vitalitet og de kristnes trosiver har gjort et dybt indtryk på biskop Vilnet, fordi forholdene er yderst vanskelige på grund af det kommunistiske regimes indskrænkninger og forfølgelser, og ved at så mange af de udenlandske præster og nonner har måttet forlade landet.

Kirken og staten parate til dialog

Biskoppen beretter om søndagsmesser med flere hundrede troende og om et blomsterende menighedsliv. Især de unge slutter nu op om kirken i større tal. Antallet af studerende ved præsteseminarierne stiger langsomt. Nedgangen i antallet af præster siden 1959 (fra 700 til 210 i dag) synes at være standset.

Hvor gør man af aborterede fostre?

I februar 1982 fandt man i Los Angeles en container indeholdende 16.433 fostre, der angivelig var sendt fra hospitaler til et laboratorium, hvor man udfører forsøg med fostre.

Distriktsadvokaten John Van De Kamp besluttede, at fostrene skulle begraves og ikke brændes, dels for at bevare dem som bevismateriale, dels fordi begravelsen på en privat kirkegård er billigere end at få dem destrueret ved brænding. Imidlertid nægtede en lokal domstol at give tilladelse til begravelsen.

Katolsk appel til USA's højesteret

Det katolske forbund for religiøse og borgerlige rettigheder appellerede afgørelsen til Californiens

højesteret, der 20. september afviste appellen. Forbundets advokat Paul Freese vil kræve brændingen af fostrene opsat og vil appellere afgørelsen til USA's højesteret.

Den lokale domstols begrundelse for at nægte tilladelse til begravelse af fostrene går bl.a. ud på, at anti-abort bevægelsen i USA overvejende er katolsk, og tilladelse til begravelse ville kunne opfattes som offentlig støtte til katolicismen. Herimod indvender Paul Freese, at det netop var tanken at begrave dem på en kirkegård, der er uden forbindelse med noget religiøst samfund.

Til sammenligning kan det oplyses, at der i Danmark i 1983 blev foretaget 20.791 legale, provokerede aborter, foruden at

der indtraf ca. 8.000 spontane konstaterbare aborter (i Sundhedsstyrelsen regner man med, at der forekommer cirka tre gange så mange spontane aborter, blot på et så tidligt tidspunkt, så de opfattes som en forsinket menstruation).

På de fleste hospitaler har man specielt indrettede forbrændingsanlæg, hvor bortoperede dele, f.eks. svulster, amputerede lemmer og aborter destrueres sammen med brugte forbudsstoffer, injektionssprøjter o.l.

Efter 28. svangerskabsuge taler man ikke længere om en abort, men om et dødfødt barn, som der udstedes dødsattest for, hvorefter der foretages begravelse eller ligbrænding.

rp

det mellem stat og kirke. »Når man stræber efter balance, finder man den også«, siger han, og henviser til den franske forfatning, som ligeledes oprettholder en streng adskillelse mellem stat og kirke.

Undervisningsminister José Ramon Fernandez og den stedfortrædende ministerpræsident Carlos Rafael Rodriguez viser ved deres møde med biskop Vilnet og monsignore Jaime Lucas Ortega y Alamino, ærkebiskop af Havanna, at de er parate til en dialog. Man må nu afven-

te, hvordan denne dialog udvikler sig. Forholdet mellem regeringen og katolikkerne forbliver problematisk, så længe den frihed, som loven tilsteder, ikke består i praksis.

En iagttagelse har engang beskrevet forholdet mellem kirke og stat med følgende ord: Regeringens forhold til Vatikanets repræsentant kendetegnes ved »interesse«. Forholdet til biskopperne ved »respekt«. Præsterne ignorerer simpelthen, mens lægfolket direkte udsættes for forfølgelse.

Menneskerettighederne bør respekteres i det besatte Østtimor

Rom (KIPA) — Under en audiens for Hardiman Stastrapoespita, den nye indonesiske ambassadør i Vatikanet, fremsatte paven krav om, at menneskerettighederne respekteres i Østtimor. Der bør tages hensyn til folkets etniske, religiøse og kulturelle identitet i denne tidligere portugisiske koloni, erklærede Johannes Paul II.

Den indonesiske regering gør krav på overherredømmet i Østtimor, efter at den tidligere portugisiske koloni blev selvstændig. Befolkningen holder dog fast ved selvstyret og betragter indoneserne som besættelsesmagt. Guerillastykker på mere end 8000 mand har nu i 10 år ført en blodig krig mod de indonesiske soldater. Den katolske kirke har gentagne gange gjort den indonesiske regering ansvarlig for overgreb på menneskerettighederne.

Under audiensen kom paven også ind på den indonesiske regerings bestræbelser for udviklin-

gen af Irian Jaya, den tidligere hollandske koloni Vest-Nyguinea. Paven betonedede den enkeltes ret, som bør tilgodeses, og krævede, at regeringen skulle støtte de hjælpeorganisationer, der ønsker at lindre den fattige befolknings lidelser.

Johannes Paul II udtrykte endvidere håb om, at Indonesien i fremtiden vil gå ind for freden i

verden og for en aktiv mægling i konfliktsituationer. Ambassadøren anerkendte pavens indsats for en fredelig løsning af konflikten mellem Argentina og Chile.

Den 58-årige Hardiman Stastrapoespita har studeret ved det juridiske fakultet af det islamske universitet i Sukarta. Han har rang af general og politiofficer.

Folkemord i Indonesien

Göttingen (KNA) - Indonesiens opræden i Østtimor har »Selskabet for truede Folkeslag« kaldt for et af de »frygteligste folkemord« siden Den anden Verdenskrig.

Tredjedel myrdet

Siden den indonesiske invasion i Østtimor 7. december 1975 anslår kirkelige kredse, at cirka en tredjedel af den dengang

knap 700.000 store befolkning i Østtimor er faldet som offer for »den indonesiske forbrydelse«, hedder det i en rapport fra »Selskabet for truede Folkeslag«. Selskabet opfordrer direkte den vesttyske udenrigsminister Hans-Dietrich Genscher til at holde op med at »bagateliser« den »indonesiske forbrydelse« og indvirke på Indonesien, så dette folkemord hører op.

Indonesien anklages for systematisk udryddelse af befolkningen i den forhenværende portugisiske koloni Østtimor. Foto KNA.

Mystikeren Johannes af Korset var ikke uden jordforbindelse

Med »Levande Kärlekslåga« har de to svenske Karmelklostre: Glumslöv og Norraby afsluttet udgivelsen af Johannes af Korssets værker på svensk. Og hvilken rigdom de dermed har skænket Sverige – og alle os andre i Norden, for vi kan vel læse hinandes sprogl

Johannes af Korset var kunstner: han tegnede – når nye klostre skulle bygges, var han arkitekten – han elskede musik – og han digtede. I studium af spansk litteratur kommer man ikke uden om hans værker, for hans sprog – i poesi og prosa – var nyskabende og blev forblende for senere digtning.

Ikke mærkeligt, for Johannes af Korset var mystiker med det særlige kald at give sine erfaringer videre, og netop det gør et menneske til ordkunstner. Den mystiske erfaring går jo ud over den erfaringsvirkelighed, som vi udtrykker i det daglige sprog. Sproget må »sprænges«, nykomponeres, for at udtrykke Åndens liv.

Johannes af Korset gør det i en billedrigdom, som viser hans kærlighed til naturen. Men han bliver

ikke stående i en naturromantik: Alt er tegn, symbol – som det var det for Jesus. Skoven, engen, blomsterne bliver »vålsignelser... som Vennen har med egen hånd planteret.« Overalt ser han den elskedes spor.

Kærligheden

Som ny konvertit blev jeg frarådet at læse Johannes af Korset: »Man går ned på at læse ham« – Tværtimod! god poesi slår vinduerne op i hverdagens rum, der ofte er lukket og farveløst, og Johannes af Korssets poesi er som en prisme, der giver hver skabning sin farve, men fra samme lyskilde: Kærligheden.

Br. Anders Arborelius anvender i sit forord udtrykket »teopoesi« om Johannes af Korssets digte.

Sådan poesi er svær at oversætte, hvorfor man har valgt en »provisorisk prosaoversættelse i venten på, at Helligånden giver nogen den gave at få teologi og poesi til at gå op i en medrivende enhed«. Forøvrigt: Selv, om man ikke forstår spansk, er det en god idé at have den spanske udgave ved siden af den svenske. Man tilegner sig ikke poesi ved blot intellektuelt at ville fortolke, men også ved at lade rytmer klinge i sit sind, og på spansk er versene musik.

Teologen og kirkelæreren

Johannes af Korset insisterer på, at hans digte ikke behøver nogen forklaring, og at ingen må føle sig bundet af den forklaring, han på opfordring giver, for »den vis-

dom, som disse strofer handler om, er kærlighedens værk, og det er ikke nødvendigt klart at fatte dem med forstanden, for at de kan frembringe sine virkninger i sjælen: kærlighed og hengivelse.«

Men når han fortolker, møder vi teologen, kirkelæreren – og at kirken placerer ham som sådan betyder, at hans lære om bøn ikke er forbeholdt – eller kun passer til – karmelfamilien, men at den er for alle.

For alle er kaldede til i dette liv at nå bønnens mål: kærlighedsforeningen med Gud. Hvorfor viser virkeligheden så, at ikke alle kristne når dette mål, ja måske slet ikke tænker i de baner? I besvarelsen af dette spørgsmål viser den tilsyneladende så blide Johannes en anden side af sit temperament: Nok så barske udtalelser falder om de åndelige vejledere, der kun satser på aktivitet, når helligånden vil føre et menneske ad kontemplationens vej – og som derved faktisk modarbejder Gud.

Men et andet svar på spørgsmålet er Johannes af Korssets hovedanliggende: Så længe Gud forkæler begynderen på bønnens vej, vil alle gerne være med, men når Gud fører mennesket ind i prøvelser, indre som ydre, viger de fleste tilbage.

Mørke, nat – flamme, ild er hans nøglesymboler: I mørket og natten renses vi, så helligåndens flamme kan oplyse os indefra og efterhånden omskabe hele personen til en konstant og roligt brændende kærlighed.

Engageret

I dette sidste bind findes også en samling breve fra Johannes af Korset, og de viser, at han ikke var en æterisk person uden jordforbindelse, men at han ansvarsbevidst og trofast engagerede sig i menneskelige problemer.

Jeg ville ønske, at jeg havde haft br. Anders' forord til min rådighed, da jeg begyndte at læse Johannes af Korset. Er det f. eks. ikke nyttigt at vide, at det spanske »gracia« ikke har den alvorstunge klang som det tilsvarende danske »nåde«? Gracia betyder også charme, behag, lystighed. Det spiller på lyse strenge, mens »nåde« toner i moll.

Men: Pædagogisk set er det ikke særlig klogt at udgive »Levande Kärlekslåga« som sidste bind i serien. Den skulle være kommet først: Som appetitvækker!

Grethe Livbjerg

Johannes af Korset levede fra 1542 til 1591. Pave Clemens X saliggjorde ham i 1675 og Benedikt XIII helgenkårede ham i 1726. Nøjagtigt 200 år senere udnævnte Pius XI ham til kirkelærer.

Det er spændende at kigge på gode bøger

Gunhild Lindstrøm præsenterer kvalitetsbøger for børn og unge

»Når kristne børne- og ungdomsbøger er kvalitetsbøger« - var emnet ved et møde på Frederiksberg for nylig, arrangeret af Danmarks folkelige Søndagsskoler. Her præsenterede børnebibliotekar Gunhild Lindstrøm »kvalitetsbøger for børn og unge«.

Sådanne bøger skal, sagde hun, være velskrevne og spændende, personbeskrivelsen skal være god, tid og miljø klart beskrevet, og der må ikke være nogen »påklistret tro eller morale«. Faglitteratur skal være pålidelig, hvad konkrete oplysninger angår. Sådanne bøger er det en glæde for børn og unge at læse og for mindre børn at få læst op, og måske sætter de varige spor.

Til brug for et menighedsmøde

Af de godt 200 bøger, der var fremlagt til genemsyn (de kan alle fås på bibliotekerne), er nogle forkyndende, andre oplyser om bibelske og kirkelige emner, andre viser, at livet er værd at leve, at det nytter at kæmpe for det godes sejr over det onde, og at der er håb i verden. Vigtige livsspørgsmål f.eks. fødsel, seksualitet og død behandles ud fra et kristent livssyn.

Mon ikke nogle menighedsheder kunne bruge et sådant arrangement til et menighedsmøde eller ved kirkekaffen? Måske var det noget for et pastoralrådsmøde at kigge på i en pause (det er jo ikke uden sammenhæng med »dåb og mission«). Gunhild Lindstrøm vil gerne arrangere det. Henvendelse: Liljevej 8, 3600 Frederikssund, tlf. (02) 31 32 13 (bedst aften). Hun vil evt. gøre det gratis, for som katolik kender hun menighedernes begrænsede økonomiske formåen.

Kommer rundt i landet

Gunhild Lindstrøm kommer en del rundt i landet med sine bøger, f.eks. taler hun ved et kursus for dansk- og kristendoms lærere i Hjørring 20. november og i Ålborg 21. november. 27. april 1985 »optræder« hun ved katolske børnehavers årsmøde i Birkerød og 28. april i Birkerød menighed, hvor der er adgang for alle.

Hendes hæfte på 24 sider, »Gode børne- og ungdomsbøger« kan købes for 15 kr. stk. (12 kr., hvis man tager 10) på Materialecentralen, Frederiksberg Allé 10 A, 1820 København F. Det nye tillæg er afsluttet april i år.

Mælkepulver og mælkepulver er to ting

Der skrives undertiden i pressen om uheldige virkninger af modermælkestatninger i u-landene. Hvis de anvendes forkert,

enten fordi de blandes med urent vand eller gives i forkerte blandingsforhold, kan de være livstruende for børnene.

Helt anderledes forhold der det sig med det mælkepulver, der gennem *Abbé Pierres Børnehjælp* gennem de sidste 19 år er blevet sendt til Indien og Bangladesh. Her blander *Mother Theresas* hjælpere pulveret med sterilt vand og udleder den færdige blanding til underernærede børn og unge. Mange takkeskrivelser gennem årene vidner om, at den hjælp, der således når frem, er livsvigtig for tusinder af fattige børn.

SOS Tørmælk

Læs mere herom og om *Abbé Pierres Børnehjælps* andre projekter i »Orientering nr. 34« fra S.O.S. Tørmælk, der foruden andet oplysningsmateriale kan rekvireres fra Sekretariatet, Ryparken 98 st., 2100 København Ø. Tlf.: (01) 20 36 10. Hvis man allerede er overbevist om dette arbejdes store værdi, kan man »blot« sende penge til S.O.S. Tørmælk, giro: 40 13 21, Baunegårdsvej 41, 2. tv., 2820 Gentofte.

Bog om Moder Teresa

Kathryn Spink har samlet bønner og tanker af *Moder Teresa* og hendes medarbejdere i en lille bog på 83 sider, som netop er udgivet på Unitas Forlag. *Maja Holst*, der er Moder Teresas kontaktperson i Dan-

mark skriver i bogens forord en ganske kort biografi over den verdenskendte søster, som har opbygget en ny orden »Barmhjertighedens Missionærer«. Den har i dag 2000 søstre og 300 brødre, der arbejder i mere end 50 lande for at tjene de fattigste af de fattige.

Moder Teresa er en kvinde, som med sin afmagt udretter langt mere end mange mænd med deres magt, siger forlaget selv på omslaget af bogen. »Selv siger hun om baggrunden for sit vældige arbejde: »Min hemmelighed er ganske enkel - jeg beder«.

Moder Teresa - dybt i hjertets stilhed, Unitas Forlag 1984, 83 sider kr. 63.-

kk

Møder og arrangementer

Jesus før kristendommen

Pastor Kaare Osorio holder fire foredrag over emnet »Jesus før kristendommen«. De foregår hver onsdag i november (d. 7., 14., 21., og 28.) kl. 20 hos Skt. Josefsøstrene, Skt. Hansgade 28, 2000 København N. Møderne begynder med messe kl. 19 og alle er hjertelig velkomne.

Birte Weiss i Englesalen

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn afholder medlemsmøde onsdag den 14. november kl. 20 i Englesalen, Niels Steensens Kollegium, Jagtvej 183 B. Radio-rådsformand Birte Weiss vil tale om: Dansk radio & TV, mål og muligheder. Der bliver lejlighed til at stille spørgsmål og give sin mening til kende. Alle er velkomne. Fri adgang.

DUK-kalender for efteråret

Medarbejderledetræning 2.-4.11.84 på »Bisserup« ved Fuglebjerg. Tema: Kommunikation. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter, DUK-redaktioner. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 22.10.84.

Musikkursus 16.-18.11.84 på Ømborgen. Alder: 14 år og opefter. Pris 90.00 kr. Tilmeldingsfrist 5.11.84.

Nytårslejr 27.12.84-1.1.85 på Ømborgen. For alle interesserede. Pris 275.00 kr. for voksne, 225.00 kr. for 11-14 år, 175.00 kr. for 3-10 år og 135.00 kr. for 0-2 år. Tilmeldingsfrist 12.12.84.

P.s.! Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Dødsfald

Vor kære farmor
Martine Magdalene Jaworski
95 ½ år er stille død, den 2. oktober 1984.
Familien Jaworski
Begravelsen har fundet sted i Aalborg.

Diverse

Frimærker til og fra Caritas Danmark

Caritas Danmark modtager gerne brugte frimærker og samlinger. De kan sende dem direkte eller kontakte os på nedenstående telefonnummer.
En Vatikan-samling udstemplet (AFA kr. 14.700) og Vatikan-samling stemplet (AFA kr. 4.300) sælges samlet for højeste bud over 10.000 kr. Efter giverens ønske går pengene til Moder Teresas arbejde i Indien. Også mindre samlinger fra f.eks. Danmark/Vesttyskland/Polen/USA samt fra en del latinamerikanske lande sælges. Prisklasse 100-500 kr. Desuden sælges enkeltmærker fra en lang række lande verden over. Salget formidles af Knud Kluge - telefon 02-84 44 07 (bedst aften).
Ellers kontakt Caritas Danmark, Skt. Peders Stræde 3, 1453 København K. Tlf. 01-12 72 61 mellem kl. 9 og 13.

Legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat meddeler, at legatuddeelingen vil finde sted i december 1984. Bevilgede legatportioner vil gennem Bikubens Forvaltningsafdeling blive fremsendt i januar måned 1985.

Legatets formål er at yde støtte til ordenssamfund, stiftelser og institutioner henhørende under den katolske kirke i Danmark til fremme af den katolske kirkes arbejde her i landet.

I henhold til legatfundatsens § 7 skal ansøgninger om støtte fra legatet indsendes til legatbestyrelsen »med udførligt motiveret angivelse af det eller de bestemte formål, hvortil støtte søges, og legatbestyrelsen har pligt til at påse, at eventuelle bevilgninger fra legatet anvendes til de givne formål, ligesom legatbestyrelsen normalt bør kræve specificeret regnskab for bevilgede beløbs rette anvendelse indsendt inden en vis frist og forbeholder sig krav om tilbagebetaling, såfremt tilfredsstillende regnskab ikke rettidigt indsendes, og såfremt bevilgede beløb ikke anvendes efter deres formål indenfor en efter bestyrelsens skøn rimelig og passende tid. Ansøgningerne må være legatbestyrelsen i hænde senest den 1. december 1984.

Legatets adresse er:
Revisionsfirmaet H.E. Niesen, Nyropsgade 47, 1602 København V.

Radio Vaticana Program for Skandinavien

hver dag kl. 20.15-20.30 på 11.715, 9.755 og 5.985 khz på 25, 31 og 49 meter kortbølge samt 1.611 khz på 186 meter mellem-bølge.

Dansk: Første torsdag i måneden.
Finsk: Søndage og fredage.
Norsk: Mandage.
Svensk: Tirsdage, onsdage, andre torsdage og lørdage.

Forslag og kommentarer meget gerne til:
Lars Rooth S.J. »Radio Vaticana«
I-00120 Citta del Vaticano.
Nærmere program - også for Vatikanets andre udsendelser sendes gerne efter anmodning.

Frie Polske Forening

Frie Polske Forenings Mindelegat udbetaler i maj 1985 en eller flere portioner. Legatet kan søges, hvis nedenstående betingelser helt eller delvist kan opfyldes:

Polak sjaelesorg, kultur og oplysning (polsk), videnskabelige og litterære samt kunstneriske initiativer udgåede fra enkeltpersoner, grupper eller organisationer, der arbejder for polakkers sag i Danmark.

Ansøgning til legatets bestyrelse inden 1. januar 1985. Adresse: Henrik Lewandowski, Ny Kirstinebergsvej 40, 4800 Nykøbing F.
NB: Ovennævnte legat, der blev oprettet i 1976 udbetalte den første portion på 4000 kr. i 1983 til ungdomsarbejdet ved den katolske menighed i Nykøbing Falster.

Bolig søges

Jeg er en rolig ung studerende pige på 21 år, som søger bolig i Aalborg/Nørre Sundby. Lille 1 ½ el. 2 vær. lejl. el. 2 sammenhængende vær. m. tekøkken, evt. adg. til køkken, bad og vaskemulighed. Evt. kan jeg give en hjælpende hånd i det daglige. Max. husleje 1000-1200 kr. incl. forbrug af el og varme. Henv. Bettina Spetzler, Sebbørsundvej 25, 1. tv., 9220 Aalborg Øst.

Studerende søger lejlighed

24-årig katolsk jurastuderende søger en 2 ½ eller 3-værelses lejlighed, gerne på Østerbro eller i Lyngby-området. Husleje 1500-2000 kr. Henvendelse: Niels Tiedemann, Nørre Allé 75, vær. 726, 2100 Kbh. Ø. Tlf. 01-35 45 75.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST (tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træfte de nødvendige aftaler.

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.
Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19 onsdag og fredag kl. 10-14.
Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.
Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

Så enkelt er det at afsløre den skjulte tæring

Guldager Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til rørskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industriejendomme og parcelhuse over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20.- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

guldager electrolyse

Rypevang 4, 3450 Allerød
(02) 27 31 00

A. Mougard A/S

entreprenør- og murerfirma
Århus C
Telefon 14 20 23 - 13 83 23

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Eugen Uhl

malermester
Klinten 27 - 3600 Frederikssund
tlf. 02-31 27 99

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tankløg
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Murermester- og entreprenørforetning M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

30 år for mord på amerikanske søstre

San Salvador (NC) - Fem forhenværende medlemmer af El Salvadors nationalgarde, er fundet skyldige i drabet på tre nonner og en sognemedhjælper, og har fået 30 års fængsel hver. De har appelleret dommen.

Den 2. december 1980 blev de to Maryknoll-søstre Ita Ford og Maura Clarke, der vendte hjem fra et møde for ordenssøstre i Nicaragua, afhentet i bil i San Salvadors lufthavn af søster Dorothy Kazel, ursulinerinde, og den læge medhjælper Jean Donovan.

De fem politimænd, som var stationeret i lufthavnen, fulgte efter søstrene, som alle fire var amerikanske statsborgere. Søstrenes skamferede lig

blev nogle dage senere fundet i en hastigt tildækket grav i buskadset langs vejen til lufthavnen. Deres udbrændte bil blev fundet et andet sted.

Først et år efter massakren gav styret i El Salvador efter for amerikansk og kirkeligt pres og indledte undersøgelsen i drabssagen.

Lederen af den fem mand store politigruppe, sergent Luis Antonio Colindres Aleman røbede under retssagen, at deres foresatte havde forflyttet dem fra lufthavnen til andre poster og byttet deres våben med andre, for at vanskeliggøre efterforskningen. Dommen blev afsagt den 24. maj i år.

Den 17. december 1980 offentliggjorde det katolske pressebureau KNA billedet til venstre med de skamferede lig af de to amerikanske Maryknoll-søstre Ita Ford og Maura Clarke. Ligene var oprindelig begravet som »uidentificerede«, men ved de amerikanske myndigheders pres i El Salvador blev opgravning og identificering foretaget.

Ærkebiskop Arturo Rivera y Damas beskyldte regeringsjuntaen for at så bag terrormordene, mens daværende medlem af regeringen José Napoleón Duarte erklærede, at de skyldige måtte findes blandt El Salvadors højre-ekstremistiske grupper.

»katolsk orientering« flytter kontor

I nærmeste fremtid flytter »katolsk orientering« fra sit nuværende redaktionslokale i baggården Bredgade 67 A til Vesterbrogade 28, 3. sal, hvor Ansgarstiftelsen frigiver nogle rum til bladets redaktion. Vi vil i et af de førstkomende numre informere læserne om flyttedatoen og om vort nye telefonnummer.

Redaktionen får to lokaler. Det ene vil blive benyttet til det daglige redaktionsarbejde, det andet som korrekturlæsningsrum, mødelokale og samtalerum med gæster.

Chefredaktøren Willem Wuyts, som tillige er sogneprest i Herning, får ved flytningen af redaktionskontoret endelig en fast sengeplads i samme ejendom. Han rejser jo mindst tyve gange om året til redaktionsmøderne i København og er nødt til at overnatte i byen. I 10 år har han boet privat hos venner og redaktionsmedlemmer.

Bispedømmets historiske arkiv, som ligger i en fugtig kælder i Bredgade 67 A, overtager redaktionens tidligere lokale. Her ved undgås ødelæggelse af vigtigt arkivmateriale, siger arkivets leder Jørgen Nybo Rasmussen.

Abent hus

»katolsk orientering« inviterer i begyndelsen af det nye år til »Abent hus«, så læserne kan få lejlighed til at se vore nye arbejdsrum. Samtidig kan vi så løfte glasset efter 10 år lange »katolsk orientering«.

Vor nye adresse, hvortil alle manuskripter og henvendelser skal gå, bliver Vesterbrogade 28, 2. sal t.v., 1620 København V.

Red.

Paven anklager de rige lande

Verdens økonomiske og politiske ligevægt må genoprettes

Edmonton, Canada (NC) - Det er umuligt at nå til fred i verden, hvis ikke rige lande ophører med at »tilrive sig det imperialistiske monopol på økonomien og det politiske overherredømme på bekostning af verdens fattige nationer«. Denne udtalelse fremsatte pave Johannes Paul II under sit besøg i Canada ved en udendørs smesse i militærlufthavnen i Edmonton, hovedstaden i den olierige provins Alberta.

Paven kom ind på forholdet mellem den nordlige halvkugles rige lande og den sydliges fattige lande. »Syden bliver fattigere og fattigere, og Norden rigere og rigere - også på våben, som supermagterne og de forskellige »blokke« truer hinanden med«, sagde han og tilføjede: »Det fattige

Syden vil dømmes det rige Norden«. Han opfordrede derfor enkeltpersoner og regeringer til »med større energi og beslutsomhed« at arbejde på at genoprette verdens økonomiske og politiske ligevægt.

Udvikling og fremskridt for alle

Atomvåbenoprustningen blev skarpt kritiseret i pavens tale, men han sagde også, at den er kun en del af hele den uretfærdighed, der truer mennesker, og som også skyldes de stive systemer, der forhindrer mennesker i at nå til udvikling og fremskridt.

»Fred er nødvendig, er bydende nødvendig i vor tid, og det er udvikling og fremskridt også for alle de dårligt stillede«, sagde paven og tilføjede, at der er

en stærk nutidig social dimension i Kristi ord, og med et citat fra Mattæusevangeliet sagde han: »Hvad I ikke har gjort mod en af de mindste dér, har I heller ikke gjort imod mig!«

Kristus taler om uretfærdighedens og ondskabens hele universale dimension. Han taler om, hvad vi i vore dage kalder Nord-Syd-kontrasten.

»Og de fattige mennesker og de fattige nationer - fattige på forskellige måder, fordi de ikke blot mangler mad, men også er berøvet deres frihed og andre menneskerettigheder - vil dømmes de mennesker, der berøver dem disse goder, tilriver sig det imperialistiske monopol på økonomien og det politiske overherredømme på andres bekostning«,

råbte paven med kraftig stemme.

»Midt i denne situation står Kristus selv, og som forløser og dommer siger han: 'I har gjort det imod mig; I har ikke gjort det imod mig'.«

Skønt det er påkrævet og nødvendigt at kæmpe imod fattigdommen, er det ikke nok, sagde paven og fortsatte: »Det er derimod et spørgsmål om at bygge en verden, hvor alle mennesker, uafhængigt af race, religion og nation, kan leve et fuldt og helt menneskeligt liv, befriet for slaveri pålagt dem af andre mennesker eller af naturkræfter; en verden, hvor frihed ikke er et tomt ord, og hvor Lazarus kan sidde til bords med den rige mand.«

Ærkebiskoppen af Sao Paulo, kardinal Paulo Evaristo Arns: Befrielsesteologi - men uden vold

(KNA) - Der er intet alternativ til befrielsesteologien, mener ærkebiskoppen af Sao Paulo kardinal Paulo Evaristo Arns, der er p. Leonardo Boffs tidligere teologi-professor. »Det er som med en flod; hvis man bygger en dæmning, søger vandet andre veje«, har kardinal Arns for nylig sagt i Bonn, og han mener, at befrielsesteologien næsten er en naturnødvendig følge af, at folket undertrykkes af ganske få.

Dette betyder dog ikke, at kirken også skal udvikle samfundsmodeller. Det er ikke dens opgave, selv om de brasilianske biskopper

har udtalt sig konkret for jordreformer og for fagforeninger. Vigtigere er det dog, at kristne ud fra deres tro er med til at forme samfundet. Arns lader dog ikke råde tvivl om, at de kristnes indsats på dette område må ske uden anvendelse af vold. Ikke-volds-princippet er den ene betingelse, der må opfyldes, i alle disse aktioner. Den anden betingelse er, at det, der sker, skal være til gavn for hele folket. I øvrigt vil kirken også holde sig til ikke-volds-princippet i den indre kirkelige strid om befrielsesteologien.

Sammen med kardinal Aloisio Lorscheider har Arns i Rom foreslået, at ved udarbejdelsen af et endegyldigt dokument om befrielsesteologi bør man lade teologerne selv komme til orde. »Vi må tale med disse mennesker, ikke om dem«, sagde Arns i Bonn. Desuden bør der finde en kongres sted om dette emne i Sydafrika eller Latinamerika.

Lykkelig for Boff-samtalen

Hvad forløbet af »Boff-samtalen« i Rom angår, var kardinal Arns i hvert fald så lykkelig »som en

far, hvis søn har klaret sin eksamen godt«. I det hele taget synes atmosfæren den negat at have været noget anderledes end blot for et par år siden ved lignende tildragelser. Efter at paven havde lært Boffs familie-baggrund at kende, ytrede han ifølge Arns spontant ønsket om »at lære denne fromme mand at kende«.

Næste nummer udsendes den 14. november

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Bredgade 69 A, DK-1260 København K.
Telefon (01) 11 60 80.
Giro: 5 00 14 71 Ansgarstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen:
Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt.
Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Kirken i Latinamerika, side 2
 Ungdomssiden, side 5
 Økumene, side 6-7
 Guds ømhed, side 9

Tridentinermesse fra 1570 i få undtagelsestilfælde

I 1964 udsendte Det andet Vatikanconcil sit dekret om den liturgiske fornyelse. Dispensation til fortsat at bruge den gamle messetekst fra 1570 blev kun givet meget gamle og især svagtseende præster. I 1971 fik biskopperne i England og Wales dog særtilladelse til at udvide dispensationen.

En rundspørge blandt verdens bispekonferencer har nu vist, at kun ganske få steder er denne tridentinske messe i brug endnu. Derfor har det overrasket medlemmerne af liturgikommissionerne, der holdt møde i Rom 23.-27. oktober, at paven lige før mødet har fornyet dispensationen under ganske særlige betingelser.

Fribourg (KIPA) – Det er blevet tilladt at fejre den gamle, såkaldte Pius V-messe som alternativ til de fire nye messer fra 1964, som iøvrigt også kan

fejres på latin. Den fornyede dispensation gives kun til de lokale biskopper, som selv skal afgøre om de vil give tilladelse til at genanvende den gamle

messe, og kun på ganske særlige betingelser.

Fem betingelser

– Det må stå helt klart, at de præster eller grupper, der ansøger om tilladelsen, fuldt anerkender de fire nye ritualers gyldighed og rette trosindhold.

– Brugen af det gamle ritual er begrænset til dem, der har søgt og fået tilladelsen. Kun i undtagelsestilfælde må den bruges i en sognekirke.

– Den gamle messe må kun fejres efter messebogen fra 1962, som allerede indeholder alle de ændringer, der indførtes inden Det andet Vatikanconcil, f. eks. den fornyede liturgi for Den stille Uge fra 1952.

– Pius V-messen må kun fejres på latin uden sammenblanding af riter og tekster fra de godkendte nye messebøger.

– Enhver biskop skal informere Roms liturgikommission om de givne tilladelser og hvert år aflægge rapport over den praktiske anvendelse af dispensationen.

Ingen åben dør

Det overlades ifølge liturgikongregationens tekst til biskopperne, selv at afgøre om de i det hele taget vil give nogen den nævnte dispensation. Den svejtsiske biskop *Pierre Mamie* har allerede meddelt pressen, at den suspenderede franske ærkebiskop *Marcel Lefèbvre* og hans tilhængere overhovedet ikke kommer i betragtning, idet de afviser Det andet Vatikanconcils gyldighed og rettroenhed på mange områder. Og da Lefèbvre er blevet suspenderet fra tjenesten af pave Paul VI, hører han ind under pavens jurisdiktion og ikke under den svejtsiske biskop, i hvis bispedømme han har oprettet sit anticiliære præsteseminarium.

Banker er ikke kun institutioner

Erklæring fra de europæiske »Justitia et Pax«-kommissioner

Zürich (KIPA) – Banker er ikke kun institutioner – de drives af mennesker, hvoraf nogle meget tydeligt mærker modsætningerne mellem deres menneskelige kristne idealer, og det deres arbejde kræver af dem. Sådan hedder det i slutningsdokumentet fra »Justitia et Pax«-kommissionernes VI europæiske konference i Zürich. 15 nationale kommissioner i Vesteuropa deltog. Fra dansk side var *Martin Ghisler* med.

økonomiske og finansielle liv – en mangel som kirken i lang tid har gjort opmærksom på.

De europæiske bankledere spiller allerede en vis politisk international rolle, »burde de derfor ikke tage et ansvar på dette område med henblik på at

Fortsætter på bagsiden.

Verdensansvar

Den europæiske konference opfordrer bankfolk til at sætte sig endnu bedre ind i de menneskelige og samfundsmæssige følger af valuta- og finansieringsmekanismerne og informere inden for deres egen institution om disse følger.

Mens bankverdenen efterhånden er blevet international, eksisterer der endnu ikke nogle politiske instanser på verdensplan, der kan regulere det

Siden likvideringen af pastor Jerzy Popieluszko (billedet) har flere polske præster bedt om politibeskyttelse. Foto KNA.

Millioner af afrikanere trues af sultedøden. Foto Lars Åstrøm, Politikens Pressefoto.

Også vi bør gøre noget for de sultende i Etiopien

Caritas Danmark har efter de barske reportager i fjernsynet om forholdene i det udhungrede Etiopien modtaget en del henvendelser fra danske katolikker her i landet, som mener, at også vi katolikker herhjemme bør gøre noget. Det er imidlertid sådan, udtaler lederen af Caritas Danmark, *Anne Lise Timmermann* i en samtale med »katolsk orientering«, at de europæiske Caritas-organisationer har delt nødhjælpsarbejdet i Afrika imellem sig, for at vi ikke kommer til at overlape hinanden.

Den katolske kirkes

nødhjælpsarbejde er velorganiseret, siger *Anne Lise Timmermann* videre. Caritas Storbritannien (Cafod) har fået tildelt områderne Tigri og Eritrea i det nordlige Etiopien, og de har folk på stedet, som hjælper de nødstedte. Når vi sender penge her fra landet til Etiopien, orienterer vi Cafod. De har det overordnede opsyn og ved, hvordan hjælpen bedst kan fordeles.

Caritas Danmark har påtaget sig nogle projekter i det også tørkeramte Zambia. Det er jo som

bekendt ikke kun i Etiopien, der er tørke, men i store dele af Sahel-området. Caritas Danmark støtter bl.a. byggeri af brønde. Ca. 50 % af dette land er ramt af tørken.

Hvis danske katolikker vil bidrage til hjælpen i Afrika, vil Caritas sørge for, at bidragene ubeskåret bruges i nødhjælpsarbejdet, udtaler lederen af Caritas Danmark. Bidrag kan sendes til Caritas Danmark, Skt. Pederstræde 3, 1453 København K. Giro 40 439 79.

Sandinist-regeringen i Nicaragua søger mulig løsning af konflikten mellem kirken og revolutionen

Managua, Nicaragua (KIPA) - Den nicaraguaniske regering anbefaler nu en benådning af pater Luis Amado Pena, som blev arresteret i juli, anklaget for statsfjendtlig virksomhed.

Indenrigsminister Thomas Borge udtaler, at regeringen går ind for benådning for at »nå en mulig løsning af konflikten mellem kirken og revolutionen«. Pater Luis Pena

er stævnet for en domstol, der specielt tager sig af sager om statsfjendtlig virksomhed, men iflg. indenrigsministeren undlod præsten at møde. Det vides ikke, siger han, om nogen dom er fældet, da den slags kendelser ikke offentliggøres.

En sandinistisk embedsmand mener, at Pena blot har forsøgt at bilægge konflikten mellem landets politiske og religiøse ledere.

Regeringen har vist journalister videobånd, som skulle afsløre, at Pena taler med kendte oprørere og senere bærer en kuffert bort med eksplosive stoffer. Præsten sidder i arrest i et præsteseminar i udkanten af Managua.

Ærkebiskop Obando Bravo mener, at videobåndene er forfalskede, og han anførte derfor en protestmarch i juli. Som modtræk udviste regeringen 10 udenlandske præster, der deltog i demonstrationen. Det førte til talrige protester verden over og især fra Vatikanet. Bedre blev det ikke, da den marxistisk støttede regering udnævnte sin fjerde katolske præst til minister.

I august forlangte paven, at præsterne senest ved udgangen af måneden skulle udtræde af regeringen, da det præstelige embede var uforeneligt med politiske hverv. Præsterne har endnu ikke rettet sig efter pavens skarpe henstilling.

Chilensk biskop ønsker pavebesøg aflyst foreløbig

Santiago (KIPA) - Ærkebiskop Thomas Gonzalez af Punta Arenas i Chiles sydligste del har protestet mod et pavebesøg, efter at en kirke i hans bispedømme er blevet stærkt beskadiget ved et bombeattentat. Biskoppen mener, at paven skal

udsætte sit besøg, indtil Chile virkelig er blevet et »fredens land«. Det vil han foreslå Juan Francisco Fresno, præsident for bispekonferencen.

Før sin rejse til Rom stillede biskop Fresno et pavebesøg i Chile i udsigt.

Faste som protest mod Brasiliens regering

Biskopper kritiserer ligegyldighed over for folkets problemer.

Brasilien (KIPA) - Som protest mod, at man under præsidentvalgkampagnen helt ser bort fra de store sociale og økonomiske problemer, har kirken holdt en national fastedag. Præster og ordensfolk, oppositionspartiernes parlamentsmedlemmer og fagforeningsledere tog del i fasten.

Biskop Luciano Mendes de Almeida klager over, at valgkampen mellem de to

præsidentkandidater, Paulo Maluf for det regerende socialdemokratiske parti (PDS) og Tancredo Neves for oppositionspartierne, for tiden optager regeringens opmærksomhed, og det i en sådan grad, at folkets problemer glemmes.

Bispekonferencen har allerede flere gange skarpt kritiseret »sultens skandale« i Brasilien.

85 mio. af de ialt 130 mio. brasilianere får ikke de nødvendige 2240 kalorier pr. dag. De lider af

kronisk underernæring. Værst er situationen i Nordøstbrasilien, hvor 70 % af børnene holdes i live med sukkervand. Hele regionen ligner et kæmpehospital, hvor lægerne mangler medicin og enhver mulighed for at helbrede, konstaterer bispekonferencen.

Konflikten om Beagle-kanalen løst

Rom (KIPA) - Grænsesstriden mellem Argentina og Chile om rettighederne i Beagle-kanalen er endelig bilagt. I nærværelse af kardinalstatssekretær Agostino Casaroli undertegnede ambassadørerne Marcelo Delpach, Argentina, og oberst Ernesto Videla Chile et dokument omfattende 19 punkter. Det skete for nylig i Vatikanet.

Pavestolen var mægler i den 6 år lange strid om

ejendomsretten over øerne Lennox, Picton og Nueva på sydspidsen af Ildlandet. Spændingen var nær væbnet konflikt mellem de to lande i 1978.

Argentina anerkender nu, at Chile beholder de 3 øer mod til gengæld at få fri passage i kanalen. Søterritoriet deles, således at Chile får Stillehavs-siden, og Argentina Atlanterhavs-siden.

Paven i Santo Domingo under overrækkelsen af trækors til hver af formændene for de nationale latinamerikanske bispekonferencer. Foto: KNA.

Pavens budskab om håb til Latinamerika

Johannes Paul II's rejse til Puerto Rico og Den dominikanske Republik 10.-13. oktober

(KIPA) - Pavens 24. udenlandsrejse gik til Latinamerika i anledning af optakten til den 9-årige forberedelse på fejringen af 500-året for Amerikas opdagelse og evangelisering.

Paven overrakte et stort trækors til alle generalsekretærer for de latinamerikanske bispekonferencer. Han talte om det kristne håb på trods af deprimerende forhold, og appellerede til katolikkerne om at samarbejde med deres biskopper i at skabe en »kærlighedens civilisation«.

For den latinamerikanske bisperåd, CELAM i Skt. Domingo gentog paven sin appel til kirken om

at gøre en indsats for de fattige. Johannes Paul II fortsatte hermed linjen fra bispemøderne i Medellín (1968) og Puebla (1979). Han påpegede, at den voksende elendighed, underudvikling, egoisme og undertrykkelse i landene forpligter kirken til med alle midler at gå ind for kampen for menneskelig værdighed og ret. Kirken er her på sin rette plads: Evangeliet, det glade budskab forkynder netop befrielse, forløsning, frelse. Man behøver ikke støtte sig til andre ideologier. Paven hentydede til de befrielsesteologer, som bebrejder kirken dens utilstrækkelige indsats for de fattige.

Paven betonedede videre, at menneskenes sociale befrielse skal ske uden had og vold, og ikke bestemmes af klassekampens regler. Kirken ønsker dialog og forsoning, politisk løsning af problemerne. Ateistiske programmer og materialistiske systemer styrter mennesket ud i endnu større ufrihed.

Gentager advarsler om befrielsesteologi

En stor fare for landene er også den voksende udlandsgæld, som bidrager til at gøre udviklingslandene mere og mere afhængig af stormagterne.

Johannes Paul II fastslog gentagne gange sine advarsler om befrielsesteologi: »Den såkaldte folkets kirke, som ikke er Kristi kirke«, bringer kirkens enhed i fare eller står endda i modsætning til den. Kirken må ikke resignere, men skal være håbets symbol og gå aktivt ind for at opbygge arbejderbevægelser, som kæmper for rimelige arbejds- og livsbetingelser. Den skal fremme præstekaldet og sætte alle kræfter ind for et effektivt ungdomsarbejde.

Hilsen til Cuba

Fra Puerto Rico sendte paven en hilsen til katolikkerne i Cuba, som han sagde, han gerne ville besøge, når en gang der foreligger en indbydelse fra Fidel Castro.

I 1985 agter Johannes Paul II at gæste Venezuela, Ecuador og Peru.

Under tilstedeværelse af kardinalstatssekretær Agostino Casaroli underskrev ambassadør Marcelo Delpach, Argentina og oberst Ernesto Videla, Chile, den nye traktat om Beagle-kanalen. Det skete den 18. oktober i Vatikanet. Foto: KNA

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Gentagelse af 6 kursus-aftener november-april i København

For tiden er det igen »in« at tale om bøn også hos ret forskellige grupper. DUK har i sommerens løb haft »bøn« som samtaleemne. Katolsk Arbejderaktion har lige holdt en retræte omkring samme emne. »katolsk orientering« har fornylig bragt en række længere artikler om at bede. Og nu skal bønnen være hovedtemaet i præsternes årlige retræte på Magleås.

»Bøn« er også fællestitlen for de seks aftener, som gruppen: »Jesus er Vejen - Vejen til Jesus« vil afholde en gang om måneden fra november til april. Vi mødes igen som sidste sæson i Englesalen på Jagtvej (se detaljeret pro-

gram blandt annoncerne).

Allerede ved afslutning af vort sidste kursus var gruppen enig i, at den måtte tilbyde en række aftener med hovedemnet: Bøn, da det jo hører med til det første skridt imod aktivering af troslivet at lære at bede. Men det er et tydeligt tegn på kirkens nød, at man overalt møder kristne, der efter mange års forsøg nu tvivler på, om det overhovedet nytter noget at bede. Måske har mange af dem aldrig lært bønnens kunst. Rigtig bøn er nemlig noget, som må læres. Ikke engang Jesu egne disciple formåede kunsten at bede.

Bønnens problematik gælder imidlertid især vor

tids mennesker. Vore larvende omgivelser og hverdagens jag underminerer vor nok så gode vilje og ønsket om at samle os til bøn, selv om vi dybest inde fornemmer, at det er af vital betydning for vort kristenliv og kunne virke befriende, hvis vi virkelig lærte at bede. Alligevel ved vi ikke rigtigt, hvordan vi skal begynde igen, for vi har indtryk af, at Gud har fjernet sig fra os, eller snarere at der ikke mere er plads hverken for Ham eller for samtale med Ham i den moderne sekulariserede verden. Det er vor svære, åndelige nød. Er der noget, der kan afhjælpe den? Ja, sikkert! Men det kræver en indsats.

Levende bøn-fællesskab

Formålet med de seks aftener i Englesalen er alt andet end en forøgelse af vor teoretiske viden om bøn. Ganske vist holdes der hver gang en katekese om bøn - se programmet - men katekesen indrammes af et levende bønnens fællesskab: tilbedelse, lovsprisning, taksigelse gennem bøn og sang, der rent praktisk vil vise forskellige muligheder for, hvordan vi selv kan udforme vor bøn og derigennem gøre vort trosliv mere glad, mere levende og mere relevant netop i verden af i dag. Vel mødt - søndag den 18. november kl. 19.30 i Englesalen. Alle er hjertelig velkomne!

L.A. Dorn S.J.

Kongens tilbedelse, - et af de mange smukke motiver i Caritas Danmarks julekortserie, som vi omtalte i sidste nummer.

Jens Møller stiller op ved næste folketingsvalg

Pastoralrådets medlem, Jens Møller stiller op ved næste folketingsvalg, igen for Kristeligt Folkeparti. Det meddeler partiets avis »Idé Politik« i sin udgave den 12. oktober.

Jens Møller har ikke været medlem af Folketinget de sidste 5 år. Han var medlem fra 1973-79, hvor han ved folketingsvalget det pågældende år lidt

overraskende ikke blev genvalgt. Han var da formand for partiet. Denne gang stiller han op i nogle fynske kredse, deriblandt Odenses 1. kreds.

Ved EF-valget i sommer fik Jens Møller næsten 40.000 personlige stemmer, men det var som bekendt ikke nok.

kk

Kirke-statistik 1983

Kirkelige handlinger	1983	1982	1981
Dåb			
personer under 7 år	286		
Personer over 7 år	45	331	375
Første kommunion		307	375
Firmelse			
Voksne	53		
Børn	233	286	226
Trosbekræftelse		154	176
Ægtevielser			
Rent katolske ægteskaber	23		
Blandede kristne ægteskaber	85		
Blandede ægteskaber iøvrigt	4	112	83
Begravelser		281	286
Optaget i kirken		51	39
		34	34

Personalia	1983
Menighedsmedlemmer	
Over 16 år	21.715
Under 16 år	6.093
Ialt	27.808

Pastorale tjenester	
Sognepræster	50
Anden-præster ...	15
Diakoner	1
Gudstj.ledere	24
Komm. hjælpere	96
Kateketer	111
Ialt	297

Børn til katekese	
I katolsk skole	1.039
I sognet	817
Ialt	1.856

Kirkebesøg på tælledage	pct.
30. jan. ...	5.845 (21,1)
1. maj ...	5.943 (21,4)
11. sept. ...	6.002 (21,6)
13. nov. ...	5.719 (20,6)
Gen.snit	5.877 (21,2)

Bispekontoret har fornylig udarbejdet den kirkelige statistik fra 1983, der omfatter forskellige optællinger af kirkelige handlinger og oplysninger om danske katolikker. Den store tabel herover indeholder tal for 1981 og 82 til sammenligning.

Det samlede antal registrerede katolikker var ved årsskiftet 1983/84 ialt 27.808, hvilket er en lille tilbagegang på ca. 250 i forhold til det foregående år. Til gengæld er kirkebesøgsprocenten steget en anelse fra 20,3 i 1982 til 21,2 i 1983, men her kan tilfældige forhold spille væsentligt ind, da optællingen kun foregår på 4 dage i året.

Dåbstallene er ligeledes faldende. Det samme gælder første-kommunionerne, hvor en mulig tendens til, at man ikke i samme

grad som tidligere festlig holder første-kommunionen, kan spille ind. Antallet af firmelser er steget mærkbart, mens antallet af trosbekræftelser er faldende. Antallet af optagelser i kirken viser en ret jævn stigning fra 1981 til 1983.

Statistikken opstilles på grundlag af indberetninger fra sognene og skulle for så vidt være pålidelige nok. Med disse indberetninger følger ikke nogen forklaring på tendenser i den ene eller anden retning, og derfor må man være forsigtig med fortolkninger af den samlede statistik. De helt store udsving er der dog ikke tale om, så det vil nok være korrekt at mene, at kirken i Danmark fortsat befinder sig på et stabilt niveau.

hjj

Fuldkommen sundhed er et rent hjerte

Åndelig og psykisk sundhed var meditationsemne for en snes deltagere på pastoralenhedskursus for midtjyske sogne

»Åndelig spedalskhed besjærer mange. Men jeg elsker disse mine brødre og søstre særlig højt. Derfor ofrer jeg mig for dem i det stille«. Således lyder en del af en bøn fra Veronique. Engang en meget smuk og intelligent ung pige. Nu offer for en uheldelig form for fysisk spedalskhed.

Er Veronique syg eller sund?, spurgte Grethe Livbjerg de ca. 20 deltagere på meditationkursus for pastoralenhed Herning, Horsens, Vejle og Silkeborg, som fandt sted i Ømborgen fra 12. til 14. oktober.

Spørgsmålet om Veronique besvarede hun selv. Den spedalske pige er sund! Fuldkommen sund-

hed er nemlig hverken mere eller mindre end *et rent hjerte*. Weekendens emne var åndelig og psykisk sundhed.

Sundhedsræs...

Grethe Livbjerg tog sit udgangspunkt i de forskellige terapiformer, som faldes stressede og narcissistiske danskere.

De mange mærkelige former for terapier er en del af et sygt samfund, og man spørger sig selv, om megen sundhedsræs i virkeligheden ikke er dødsangst i et samfund, hvor lykke stilles lig med nydelse.

Som eksempel på det fuldkommen sunde menneske nævnte Grethe Livbjerg, Maria, der straks og

uden betingelser kunne sige ja til Gud.

Kærlighedens lov er den lov, vi skal udvikles efter, og sundhed er at være på vej i den rigtige retning.

Et andet af Grethe Livbjergs fem foredrag var om symboler, og om hvordan symboler danner en bro mellem det ubevidste og det bevidste i mennesker.

Her fremhævede hun korslet med den horisontale og vertikale linje og

sammenlignede det med den stilling det kristne menneske har i verden. Hovedet mod Gud, fødderne på jorden og arme breddet ud mod de andre mennesker. En sårbar stilling!

Ind i mellem foredragene, meditationerne, afspænding og de stille timer var der i det milde efterårsvejr god lejlighed til at opleve Øm-skovenes efterårspragt.

bi

Orientering til sognene!

Redaktionen gør opmærksom på, at manuskripter til »orientering fra sognene« for tiden 14. til 31. december 1984 samt for januar måned 1985 skal være redaktionen i hænde senest på redaktionsmandagen den 26. november kl. 12.

Malurt i bægeret

Det er 20 år siden kirken afskaffede messe-ritualet fra 1570, som i århundredernes løb, sidst i 1962, havde undergået flere ændringer. Det var, få år efter Tridentinerkonciliet, resultatet af et liturgisk forskningsarbejde, men dengang mente man havde rekonstrueret den ældste romerske messeform fra det 5. århundrede.

I 1911 gav pave Pius X startsignalet til en ny liturgireform, varslet i hans rundskrivelse om den daglige kommunion og børns adgang til dette sakramente. En helt ny indsigt i messens væsen voksede langsomt frem, da samme pave udpegede et par munkeordener til at genoptage den liturghistoriske forskning og afprøve resultaterne af den i deres klostre. Navne som benediktinerklostret Beuron i Tyskland og Sankt Andreas-abbedi i Belgien blev kendte og berømte for deres smukke liturgi og ikke mindst for deres bidrag i tidsskrifter: En strøm af gedigne liturgiske publikationer så dagens lys – og blev læst!

Flere og flere indså, at messen uden menighed, eller menighedsmessen uden menighedens aktive deltagelse forblev et skelet, ribbet for kød og liv, overladt til teologiske eftertænkninger af alt det, som kun var bløde rester af en for længst forsvunden festivitas. Man trøstede sig med, at i det mindste den smukke, men vanskelige gregorianske sang havde overlevet koncertmesserne fra barokkens og romantikkens menighedserstatning med betalte artister.

Døde rester af en menigheds deltagelse var, bl.a. at præsten selv helt i begyndelsen bar brød og kalk ind, skjult under et *velum*, og begyndte messen med at »pakke ud« på en alterduk af minimale dimensioner. Han stod ved altret og læste selv alle læsninger, endog under en højmesse, hvor en subdiakon samtidig sang epistlen, også med ryggen til folket, og på trods af, at en diakon sang evangeliet med ansigtet mod nord (hvor hedningerne jo bor – set fra Rom altså). Præsten sagde kun de to indledende ord af opfordringer til menigheden så højt, at menigheden kunne høre dem, men mumlede resten af bønner med ryggen til. Menighedens svar var klippet ned til et par ministranters svar og aktivitet. Meget af denne aktivitet var indholdsløst, en forkrampet erstatning for en festende menigheds aktivitet.

Den berigelse af gudstjenestelivet, som Det andet Vatikanconcils liturgireform sigtede på, er naturligvis ikke opnået efter knap 20 år. Fornyelsen har kendt hårde modstandere, har skullet kæmpe sig igennem en skov af vanetænkning, åndeligt dovenskab, angst for det nye, beskyldninger for *protestantisering*, tilsligt og utilsigtet forveksling af »gammel messe« og »latinsk messe« og meget, meget mere. Fornyelsen har lidt meget under den manglende pastorale vejledning i mange bispedømmer: Ikke alle præster og menighedsråd har en god liturgisk uddannelse bag sig. Heller ikke alle ordenssamfund har lagt lige megen vægt på de krav, en smuk liturgi stiller for både menighed og præst, eller blot for en meningsfuld rollefordeling under selve festen.

Det øger sikkert forvirringen hos mange, at paven for nylig har udvidet dispensationen for brug af den afskaffede messe på de fem betingelser, der nævnes på bladets forside. Forvirring, fordi det i forvejen står uklart for mange, om det er latinen, der blev afskaffet i 1964, eller ritualet fra 1570. De fire nye messer fra 1964 kan jo alle fejres enten på latin eller på alle tænkelige modersmål. Paven, som ellers udtaler sig så kraftigt imod »basisgrupper«, som ikke er menigheder, åbner nu selv for den mulighed, at outsidersgrupper med særinteresser misbruger hans ord til at skabe endnu større uenighed på grund af endnu en misforståelse.

Dispensationen er dog overladt til de lokale biskopper. Det ville virke betryggende, hvis i hvert fald vore nordiske biskopper sagde principielt nej til ansøgere, der ønsker at være kirke uden for menigheden.

ww

Læserne skriver

Kirkelig statistik

Artiklen om den statistiske udvikling i den katolske kirke (k.o. 10. oktober) er delvis fejlagtig.

Præsternes antal i verden er endnu ikke begyndt at stige, som det hævdes i k.o. Ved udgangen af 1982 var der 408.945, og et år efter var der 411.074.

Derimod er det årlige antal præstevielser og antallet af præstekandidater steget. Men der er fremdeles flere præster, der dør eller forlader embedet, end der kommer nye til.

Det er heller ikke korrekt, at antallet af katolik-

ker i Europa er nedadgående. I 1981 var vi 272,9 mio. og i 1982 var vi 273,5 mio.

Derimod udgør Europas katolikker i dag en mindre del af verdens katolikker end tidligere. Det skyldes, at antallet af katolikker i andre verdensdele vokser meget hurtigere end tilfældet er i Europa. Samtidig synker den katolske andel af den europæiske befolkning. I 1981 var tallet 39,9% af alle europæere katolikker, i 1982 var tallet 39,8%.

k.o. skriver, at 28% af

katolikkerne bor i Latinamerika. Det korrekte tal er 41,8%. 12% (ikke 8,3%) af verdens præster er der, og 23,7% (ikke 16,4%) af verdens præstestuderende er derfra.

Claes Tande
North American College
Vatikanet

Overskriften »Igen flere præster i verden« skulle være »Igen flere nye præster i verden«. Vi beklager også at der i KIPAs pressemeddelelse både angives 41,7% og 28% om den latinamerikanske befolknings andel af verdens katolikker. Red.

Vi glemmer vort kirkebidrag som forpligtelse

Da jeg forleden læste pater Dekkers artikel om »Bonifatiuswerk« og den meget store støtte, vi igennem årene har modtaget fra Tyskland, følte jeg mig ikke så lidt beskæmmet – vi et af de mange lande med den højeste levestandard. Vi tager det som en selvfølge, at vi har kirker, præster, organister og meget andet som f. eks. det skønne Magleås.

Mon ikke vor mangel på omtanke skyldes, at vi er vant til, at så meget er gratis eller med tilskud som skoler, hospitaler, kirker – altså Folkekirken – men glemmer, at vor kirke ikke har de samme betingelser. Mon ikke

mange af os helt eller delvis er tilbøjelige til at glemme kirkebidrag som en forpligtelse og så rent følelsesbetonet lægger mere vægt på kun at støtte de mange i øvrigt udmærkede velgørende formål. Ja, selvfølgelig må vi være grebet af elendigheden i Den tredje Verden, men det skulle da ikke være sådan, at det kommer til at gå ud over vor forpligtelse over for vor kirke.

Husk ved en 10-års forpligtelseserklæring er hele beløbet ubeskåret fradragsberettiget på vor selvangivelse, så de 50-70% af beløbet får vi refunderet via vor skat.

Gerda Henrichsen

Sådanne artikler fra lægfolk giver kirken liv

Det var en dejlig artikel »At meditere Bibelen – med Maria« af Grete Livbjerg i »katolsk orientering« nr. 16. Jeg har allerede læst den to gange, og den skal læses flere gange endnu. Det er en berigende artikel, en artikel med indhold. Jeg har lært noget af den, og jeg tror jeg kan lære endnu

mere af den. Det er sådanne artikler fra lægfolk, der også giver kirken liv.

Derimod Ruth Plums referat »Hvorfor behøver en præst ikke at være jøde?« – den osrer langt væk af rødstrømpebevægelse.

C.H. Jensen

Radio- og tv-nyt

Båndværksted for unge
Kultur- og Samfundsafdelingen-Radio – hvis programmer ofte i udtalelser fra Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund er omtalt som forbilledlige – fortsætter i »Kvartifem« programmerne med mellemrum de såkaldte sponstanspil i drama-dokumentargenren. Et aktuelt emne gøres til udgangspunkt for et dramatisk forløb, hvor lytterne medvirker som spillere med

programmerne helt inde på livet.

Afdelingen stiller fortsat medarbejdere til rådighed for »Børneradioen« om eftermiddagen på program 3. De pågældende arbejder både i »Udefra« og børneradioens redaktion, og dette samarbejde har gjort det muligt at inddrage mere kultur- og samfundsstof i programmet tilpasset for målgrupper.

Båndværkstedet fortsætter med at udvikle nye udsendelsesformer, der på forskellige niveauer inddrager ikke-medievante mennesker i produktionen. Denne produktionsudvikling tænkes gennemført gennem en række enkeltprojekter i samarbejde med andre programafdelinger.

Båndværkstedet vil også undersøge muligheden for at etablere et samarbejde med regionalradioernes båndværksteder om en fælles sendeflade for båndværkstedsudsendelser – et ugentligt aftenprogram, der løbende kan eksperimentere med nye programformer.

At 1985 er internationalt børnear vil naturligvis ikke gå upåagtet hen, idet et hold medarbejdere fra Børne- og Ungdomsafdelingen under overskriften »U-85« har planeret 22 timelange udsendelser i forårets og efterårets løb. De vil blive sendt i aftentiden på program 1 i et samspil med fjernsynet, men helt og aldeles på de

to mediers egne præmisser.

Der vil i forbindelse med »U-85« blive etableret et »Ungdommens Båndværksted« i et samarbejde mellem Børne- og Ungdomsafdelingen og det etablerede båndværksted.

Andre programmer, produceret af Børne- og Ungdomsafdelingen i anledning af »U-85«, vil betyde en væsentlig udvidelse af ungdomsstoffet i både radio og fjernsyn.

Ungdommen skal gøres mediebevidst

Hensigten med denne store programindsats i Ungdomsåret 85, er at skabe debat omkring ungdommen anno 1985, at formidle ungdomskultur, at åbne medieverdenen for de unge og at skabe en lavine af optimisme og en tro på, at ungdommen har en fremtid trods tiderne. Det tilstræbes, at de unge indgår i produktionen på flere planer – det være sig som medvirkende, som forfattere og som idémennesker.

»katolsk orientering« flytter 28. november

»katolsk orientering« flytter fra sit nuværende redaktionslokale i baggården Bredgade 67 A til Vesterbro i København. Flytningen foregår den 28. november. Vores nye adresse hvortil alle manuskripter og henvendelser skal gå bliver:

»katolsk orientering«
Vesterbrogade 28, 3. sal tv.
1620 København V.

Redaktionskontoret vil normalt være åbent hverdage mellem 9 og 16. Redaktionens nye telefonnummer bliver 01-21 14 44.

Men altså først fra den 28. november.

UNGDOMS-SIDEN

Ved Annemarie Logermann,
Jakob Dalsgaard Larsen og
Jesper Fich

Interview med 4 af efterårets nygifte

Lene og Bent

Hvorfor tror I, at der er en stigende interesse for ægteskabet i dag?

– Lene: Det hænger formodentlig sammen med samfundsudviklingen. Vi lever i en tid, hvor specielt mange helt unge kvinder ryger ud i arbejdsløshed. I ægteskabet har de så mulighed for at søge tryghed.

– Bent: Det samfund vi lever i i dag gør os utrygge. Årsagerne er mange, men først og fremmest tror jeg, at uddannelsessystemet, arbejdsløshed, oprustning og ikke mindst atomtru-

slen er med til, at mennesker søger tryghed under alle former.

– Bent og Lene: Vi mener, at tryghed er en vigtig faktor i ægteskabet, men for at gifte sig, må en del andre faktorer indgå, forhold som: tillid, kærlighed, forståelse og respekt.

Tror I, at der med den stigende forståelse for ægteskabet også følger en stigende forståelse for de kristne værdier i ægteskabet?

– Lene: Hvor skulle den forståelse komme fra?

– Bent og Lene: Vi har selvfølgelig mødt mange spørgsmål om, hvorfor vi ville gifte os. Det har

været svært for os, specielt overfor vores ikke-katolske omgangskreds at forklare den betydning, de kristne værdier har i ægteskabet, og hvad de har betydet for vores beslutning om at gifte os.

Hvordan vil I forklare det sakramentale i ægteskabet?

– Bent og Lene: Hvem kan egentlig forklare det godt nok - kirkens lære er ikke nær klar nok. Enhver har sin egen opfattelse af det væsentlige i ægteskabets sakramente. Vores opfattelse af det sakramentale i ægteskabet er at ønske Guds kærlighed for hinanden. Naturligvis kan

man gøre dette uden samtidig at få papirer på hinanden, men for os betød det også meget at kunne give hinanden ægteskabets sakramente overfor hele vor familie og alle vore venner.

Hvilke ønsker har I til kirken i anledning af jeres bryllup?

– Bent og Lene: Vi vil gerne opleve, at fællesskabet i menigheden kan blive en støtte for vores forhold. At vi får mulighed for at møde den varme i menigheden, som vi savner i vores hverdag. Vi håber selv at få det overskud til at gøre en indsats for at få dette til at blive virkelighed. Det ville have været positivt at kunne give hinanden ægteskabets sakramente i den menighed, hvor vi følte os hjemme.

Hvordan ser I i dag på de førægteskabelige forhold?

– Bent og Lene: Vi mener stadig, at det førægteskabelige samliv er et stadium på vejen til et ideelt samliv. Vi opfatter det ikke som en prøvetid, men netop et nødvendigt trin på vejen. Derfor er det vigtigt, at kirken forstår denne samlivsform, da

Nesper og Damian under vielsen i Skt. Annæ Kirke.

Lene og Bent under vielsen i Skt. Augustin kirke.

manglende accept let kan forårsage en følelse af at blive fordømt og udstødt. Det er vigtigt at gøre sig klart, at begge samlivsformer har flere værdier i sig, end mange vil indrømme.

Hvad mener I, at kirken kan gøre for forståelsen af ægteskabet?

– Bent og Lene: Kirken kan gøre en indsats for at udbrede en almen viden om ægteskabet. Dette kan f.eks. gøres gennem ægteskabskurser, som henvender sig til alle og ikke kun til dem, der allerede har besluttet sig for at blive gift. Den traditionelle ægteskabsforberedelse med en præst skal dog ikke udelades af den grund. Vi har oplevet vores ægteskabsforberedelse som noget meget positivt, ikke mindst fordi præsten kendte os begge personligt.

Nesper og Damian

Vi oplever en renaissance for ægteskabet. Hvad tror I den skyldes?

– Damian: Nogle mener, det er en tilbagevenden til evige værdier, som har været ude i kulissen i de sidste 15 år. Andre kalder det den sorte konservatisme. Mange mennesker har nok været ude at svømme«. Og er kommet der ud, hvor de ikke kan bunde. Den frihed, man søgte så meget, har været en blindgyde, og trods den gode vilje forfladigede den følelserne. Det man søger hos mange partnere, tror jeg man kan finde hos én, blot i en mere hel udgave. Men der er naturligvis ikke noget, der er gratis.

Tror I, der samtidig er en stigende forståelse for de særlige kristne værdier i ægteskabet?

– Nesper: Nej, ikke generelt. Der er mange, der ikke har forstået os, og de var bestemt ikke ateister allesammen. Det var nuttet og sødt, nogen syntes det var morsomt.

Alene det, at vi nu bliver interviewet viser, at det er noget usædvanligt. Og nu kan man godt føle sig udstillet. Ægteskabet er jo en helt naturlig ting, men man føler sig pludselig unormal.

Det er faktisk svært at møde så megen skepsis. I dag skal man have en god undskyldning for at gifte sig, før folk forstår det: at man enten venter et barn eller vil have en lejlighed.

Hvad er egentlig det sakramentale i ægteskabet?

– Damian: Nu har vi kun været gift i 4 uger, men man kan mærke det i dagligdagen. Man behøver ikke at tage det teoretiske frem. Når man vågner om morgenen, så har man grund til at være tryk ved dagen. Man ved man har et menneskes fulde kærlighed. Og gennem det menneskes kærlighed lærer man Guds kærlighed bedre at kende. For det er i hans navn, vi har giftet os. Nu stilles man hårdt og kontant over for kærlighedsbudet, som man ofte »glemmer« i sin omgang med venner og fremmede.

Synes I, at kirkens ægteskabsundervisning er god nok?

– Nesper: Det er et dumt spørgsmål, for det afhænger af præsten, og præster er jo forskellige.

7. klasse i Ordrup om Tysklandstur

Vi er fem katolikker i 7. klasse, der går på Sct. Joseph søstrenes skole i Ordrup.

Hvert år giver skolen en rejse til 7. klasses katolikker, hvor de besøger et sted, hvor de kan opleve katolsk miljø og sammen leve og arbejde med troen.

I år tog vi til Gerleve (Benediktinerkloster) nær Münster i Tyskland, hvor vi skulle være i 5 dage. Rejsen derned var lang. Vi kørte i 2 biler sammen med Jesper Fich (præst), Georg Høhling (tysklærer) og Kristin Markussen (religionslærer).

I klostret bor der 75 munke (2 af dem er fra Danmark). Klosterkirken er større end den største katolske kirke i Danmark. Munkene mødes i kirken flere gange hver dag. De står op hver morgen kl. 4.30, og en dag var vi lige så friske som dem.

De fleste af bønnerne var på latin, men munkene sang meget smukt.

Vi boede i deres ungdomshus. Det var meget moderne med mange gode lokaler, men vi var ikke alene der. Mange unge fra skoler i nærheden havde kurser og undervisning.

Nogle af munkene var meget sammen med de unge. En dag var vi sammen med fader Her-

mann-Josef til en skolemesse i nabolandsbyen. I den skole var alle børnene katolikker, og selv om skolemessen var frivillig, var alle børnene med.

En dag tog vi på tur til Münster. Først fejrede vi messe i et lille skovkapel, hvor folk kom og tændte lys. I Münster så vi en stor domkirke, hvor der endnu hang bure oppe i tårnet, som en gang blev brugt til at spærre baptister inde i, indtil de sultede ihjel.

Det var ret uhyggeligt at tænke på. Det var også let at se, at byen var blevet

bombet under krigen. De voksne tog os med på restaurant, hvor vi spiste lækker mad. Bagefter fik vi lov at gå på indkøb (se billedet).

Munkene havde fortalt os, at lørdag aften ville der være en ungdomsvalfart til domkirken i Billerbeck. 2500 unge kom vandrende ind i kirken med faner og plakater. De havde et stort kor og orkester. Det var let at forstå, at messen handlede om fred. På et tidspunkt var hele kirken fuld af balloner, som vi skulle slå videre til hinan-

den som tegn på håbet, vi kan bringe til andre. Flere gange begyndte de unge at klappe, og den glade stemning voksede, så til sidst klappede vi også med. Det var den dejligste messe, vi nogensinde har været med til.

Vores religionstema hele ugen var: »Hvem er jeg?« - i samfundets øjne - i kirkens øjne - i mine egne øjne - i Guds øjne.

Vi havde mange diskussioner og aktiviteter omkring dette, og nu synes vi, at vi kender hinanden og os selv lidt bedre.

Gud har en opgave til hver af os, og fællesskabet har brug for os. Hver enkelt af os er i en stadig udvikling, og vi bliver hele tiden mere og mere os selv, helt og fuldt, hvis Gud er målet for vort liv.

Det var godt at snakke alvorligt sammen, men det var også fint, at vi havde tid til at pjatte og lege. Det var fantastisk at få lov til at være med og opleve kirken på en ny måde. Vi ville ønske, at andre kunne få lov til at opleve noget tilsvarende.

Hilsen
Poul Erik Skou
Hans Christian Steensen
Christian Assing
Mathilde Preben Hansen
Monique Faber

På skolerejsen til det katolske »syden«. De fleste ser lidt trætte ud på billedet, men vi har også lige fyldt maverne med god mad.

Betal ved tilmeldingen!

Fra 1. januar 1985 skal den fulde deltagerafgift (rejsegebyr + ophold) m.h.t. weekend-arrangementer betales ved tilmeldingen enten på check eller på giro 90 832 94. Det indbetalte beløb fungerer som tilmelding, men der skal dog stadigvæk udfyldes en tilmeldingsblanket.

Man er således ikke tilmeldt, hvis deltagerafgiften ikke er indbetalt, med mindre andet er aftalt med sekretariatet.

Hovedbestyrelsen

Under dette symbol og devisen »I Kristus – håb for verden« samledes medlemskirkerne i Det lutherske Verdensforbund i Budapest fra 22. juli til 5. august. Fra arbejdsbogen på dansk »Vejen over Budapest«.

Dansk kvinde lige ved at blive præsident for Det lutherske Verdensforbund

Ved Ruth Plum.

Det lutherske Verdensforbund var ved sin 6. generalforsamling i Budapest i sommer nær ved at vælge en dansk kvinde til præsident. Valget stod i sidste omgang mellem den ungarske biskop *Zoltan Kal-dy* og vicegeneralsekretæren for Folkekirkens Nødhjælp i Danmark, *Bodil Sølling*. Kun 25 stemmer

skulle have været flyttet, så havde Det lutherske Verdensforbund for første gang fået en kvinde, oven i købet en ikke-teolog som præsident.

Herom fortalte *Mogens Hansen* i en radioudsendelse 8. oktober:

»Det hele begyndte fire dage inde i generalforsamlingen . . . Da havde der siddet mænd, over 60 år, for resten med hvidt eller gråt hår allesammen . . . de havde siddet på podiet og ledet forhandlingerne . . . men en morgen skete der noget.

En amerikansk kvinde *Amalie Shannon* bad om ordet til dagsordenen, og det ord var en sang, om at det er kærligheden, Guds kærlighed, der får jorden til at dreje rundt . . . og imens rejste alle generalforsamlingens kvinder sig . . . omkring 150 . . . i hvert fald næsten, for der var nogle af kvinderne, der blev siddende. Så stod de allesammen oppe på podiet, 31 pct. af de delegerede, dækkede totalt mængden ved deres borde og papirer, og så havde de noget at sige:

Brødre og søstre, vi kvinder har fået ordet til dagsordenen for at dele med jer vores bekymring og vrede, sådan som denne generalforsamling går for sig. Burde vore kirker ikke netop være de ledende og vise verden de Gud-givne talenter, som hele Guds folk har fået. Jesus accepterede kvinder fuldstændigt i modsætning til sin tids kultur. Han udslettede alle grænser mellem over- og underle-

Bodil Sølling.

genhed, mellem mænd og kvinder, og satte alle mennesker lige over for Guds nåde.

Så træder en indisk kvinde, *Katahshamma Paul Raj*, frem og siger: Vi vil have en kvinde på podiet, som sammen med mænd, i fællesskab kan lede os. Vi vil have flere kvinder i eksekutivkomiteen, i

kommissionerne og blandt medarbejderne. Og vi delegerater skal i det hele taget have større indflydelse. Vi beder jer allesammen, brødre i Jesus Kristus og partnere i opbygningen af Guds rige, rejs jer op og udtryk derved, at I er enige og solidariske med os . . . Tak.

– Og sådan gik det til, at Det lutherske Verdensforbunds præsident i de forløbne syv år, biskop *Josiah Kibira* i Bukoba, Tanzania måtte overlade mødeledelsen til *Bodil Sølling*.

»Nogen talte om«, sagde *Mogens Hansen* i radioen, »at *Bodil Sølling* havde vundet en sejr, som var vigtigere end selve præsidentjobbet«.

rp

Håb for katolske militærnægtere i Ungarn

Den Haag/Budapest (KIPA) - Nogle ungarske biskopper ønsker at landets myndigheder indfører en ordning for katolikker, der af samvittighedsgrunde nægter at gøre militærtjeneste. Dette fremgår af udtalelser fra sekretæren for den hollandske afdeling af »Pax Christi«, *Jan Ter Laak*, og sekretæren for den ungarske bispekonference, biskop *Jozsef Cserhati*.

Biskop *Cserhati* udtalte i Budapest ved en pressekonference i anledning af

et seminar for repræsentanter for kristne fredsganisationer i Øst- og Vesteuropa, at han håber, at der i Ungarn kan opnås en positiv ordning også for katolske militærnægtere.

Krav fra katolsk basisgruppe

Påstande om, at de katolske pacifister i Ungarn ikke blot straffes af staten, men også »undertrykkes« af kirken, afviser biskoppen som urigtige. Desuden meddelte han, at han i den ungarske bispekonference vil gå ind for at få en drøftelse i gang mellem »Pax Christi«-repræsentanter fra udlandet, de ungarske biskopper og interesserede ungarske katolikker.

Jan Ter Laak oplyste, efter hvad forskellige pressebureauer har meddelt, om tilsvarende kontakter mellem »Pax-Christi«-bevægelsen og de ungarske biskopper. Ungarske katolske militærnægtere har bedt om hjælp fra den

internationale katolske fredsbevægelse. Det er derfor planen, at »Pax Christi«-biskopper fra forskellige europæiske lande skal optage kontakt med deres embedsbrødre i Ungarn med hensyn til dette spørgsmål og gøre sig til talsmænd for de katolske militærnægtere i Ungarn.

Mens tilhængere af visse sekter iflg. regeringsdekreter har mulighed for at nægte militærtjeneste, eksisterer der endnu ikke en sådan ordning for katolikker. Det er især de katolske basisgrupper, der allerede i lang tid har rejst krav om en sådan ordning, samtidig med, at man har erklæret sig rede til at udføre civil arbejdstjeneste.

For tiden befinder otte katolske militærnægtere sig i fængsel, hvor de skal afsone en straf på 32 måneder. Det ungarske hierarki har hidtil afvist militærnægtelse under påberåbelse af de eksisterende love.

Jozef Cserhati.

59 af 97 lutherske kirker ønsker ingen kvindelige præster

Det er ikke kun i den katolske kirke, at problemet med kvinders deltagelse i kirkens arbejde brænder på i de senere år. Selv om der i den danske folkekirke nu er ca. 16 pct. kvindelige præster, er der stadig 59 ud af Det lutherske Verdensforbunds 97 medlemskirker, der ikke tillader kvindelige præster. Finlands kirke f.eks. har netop i år på sit kirkemøde endnu engang sagt nej til kvindelige præster.

Eva von Hertzberg, der er leder af Det lutherske Verdensforbunds kontor for »Partnerskab i Kirken«, altså det, at de to køn og også de forskellige racer i kirkens sammenhæng skal være fælles om ansvar og arbejde, har udtalt sig herom til *Mogens Hansen*, som det fremgik af hans radioudsendelse 8. oktober. Hun sagde:

»Kvinder mener noget andet end mænd, når de taler om partnerskab. Kvinder ønsker ikke partnerskab, hvor vilkårene er skabt af mænd, og hvor kvinderne blot har en supplerende rolle.

Kvinderne ønsker ikke blot at være en tilføjelse til det velfungerende kirke-

hierarki og spille de gamle drenges klubspil.

Kvinder ønsker andet end at få adgang til alteret, prædikestolen og kirkeledelsen. Kvinder ønsker kristne brødre, venner, partnere, med hvem de kan realisere det nye samfunds vision, hvor de side om side kan eksperimentere og sammen med mændene finde ud af, hvad tjeneste for samfundet i dag betyder, og hvad det vil sige at stå i spidsen for mennesker.

Kvinder ønsker ikke at erobre magten

Kvinder ser hen til mænd, der ikke klynger sig til magtens positioner, men som kan dele med andre. Mændenes misforståelse er, at de tror, at kvinderne vil overtage magten.

Har vi i kirkerne ikke noget nyt og noget andet at sige om det med magt? Er vi i stand til som kristne i denne verden at vise, at der er en anden måde at forholde sig til magten på?

Jeg tror, at Kristi eksempel har vist os denne anden vej.

rp

Paven formaner karismatiske præster

Man skal ikke gøre sin egen troserfaring til noget absolut

Rom (KIPA) - Paven har opfordret præster, der står den karismatiske fornøjelse nær, til ikke blot at vidne om deres tro privat, men også i samfundet.

Enhver kristen må stræbe efter også at blive aktiv i den moderne verdens forskellige samfundsmæssige og politiske strukturer og efter overalt at skabe en »kærlighedens civilisation«, sagde *Johannes Paul II* for nylig til over 6.000

præster fra cirka 100 lande. De var efter indbydelse fra »Den internationale bevægelse for katolsk karismatisk Fornøjelse« samlet til en fem dages retræte i Vatikanet.

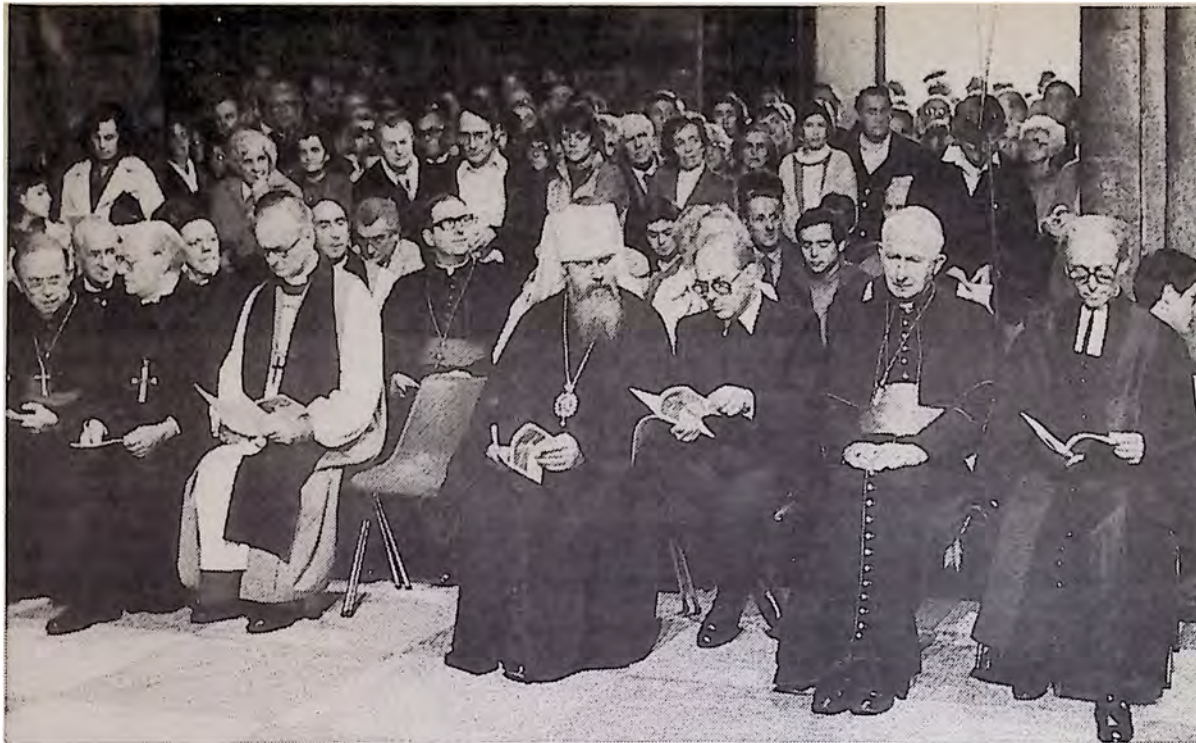
Et altomfattende åndeligt livs pædagogik må fra betragtningen og bønnerne føre til et konkret engagement i praktisk udøvelse af evangeliets dyder, betone den paven. Det primære formål må være opfyldel-

sen af retfærdighedens og kærlighedens krav, for »troen uden gerninger er død«.

Johannes Paul II advarede de præster, der er knyttet til den karismatiske fornøjelsesbevægelse mod at gøre deres egen troserfaring til noget absolut, »som om den var den smukkeste og den eneste mulige«. Den præst, der stræber efter hellighed, skal derimod opdrage sig

selv og sine troende »til åndens og hjertets åbenhed« over for alle kirkens medlemmer – også over for andre kirkelige bevægelser og foreninger. I kristen kærligheds ånd skal han være rede til at samarbejde med alle og i dem se »den ene Hellig- ånds ytringer«, der kalder kirkens forskellige medlemmer til forskellige opgaver.

I Trentos domkirke ses på forreste række fra venstre: biskop Scheele, den lutherske biskop Jung, den anglikanske biskop Rodger, Metropolit Alexij, Ivo Führer, kardinal Hume og André Appel.

Budskabet fra Trento

Riva del Garda (KIPA) – I et budskab, udsendt efter aftengudstjenesten i Trentos domkirke, siger de 80 kirkeledere bl. a.:

»Skønt netop dette sted minder os om den kirkesplittelse, som hæmmer os den dag i dag, er formålet med vor fælles trosbekendelse at udtrykke vort håb om en total forsoning mellem vore kirker, som Helligånden inspirerer os til.«

»Vor fælles bekendelse« hedder det videre, »forpligter os over for den treenige Gud, som både giver og indbyder til fred og håb, til selv at arbejde for freden og håbet. Gør vi det ikke, bliver vi skyldige over for Gud og menneskene. Tabet af vor enhed ved Herrens bord er en af følgerne af vore fejltrin. Vi må gøre alt for at genvinde vort eukaristiske og kristelige fællesskab fuldt og helt.«

Ingen kontante svar

»Ved at bede vor fælles trosbekendelse fra Nikæa og Konstantinopel har vi naturligvis ikke givet noget umiddelbart svar på alle spørgsmål eller løst de problemer, som plager det splittede Europa.«

»Vort gribende togt til Roveretos mindesmærke for de dræbte fra to verdenskrige og fredsklokkens råb har styrket vor vilje til at gøre alt, hvad der står i vor magt, til at forhindre en atomkrig. Vi kræver derfor reel nedrustning i hele verden«, siges det i erklæringen, som fortsætter:

»At tale om fred og

forsoning i verden betyder også fred og forsoning mellem kirkerne. Her står vor troværdighed på spil. Men netop kirkerne og hver enkelt kristen i Europa kan og vil være redskaber til forsoning, retfærdighed og fred.«

Vi må gøre det sammen

»Erfaringerne fra vort fælles studium af de væsentligste udsagn i trosbekendelsen fra koncilerne i Nikæa og Konstantinopel, og erfaringerne fra vort broderlige samvær og vor fælles bøn har skærpet vor sans for det store ansvar vi har for de kristnes enhed og Europas fremtid«, hedder det i slutningen af erklæringen, som foruden fred og nedrustning også nævner menneskerettighederne, kvindens plads i kirken og i samfundet, arbejdsløsheden, fattigdommen og miljøforureningen som problemer, der skal løses i fællesskab »ved at dele vore goder, som Kristus forlanger det af os«.

Erklæringen slutter med en lovprisning af den treenige Gud og en opfordring til alle kristne om at tilslutte sig denne bøn, denne trosbekendelse og denne lovsang.

ww

Vort fælles Credo, et fælles håb

Løgumkloster var i efteråret 1981 rammen omkring et opsigtsvækkende kirkeligt møde, hvori 40 repræsentanter fra de nationale katolske bispekonferencer og 40 fra de øvrige kristne kirker i Europa deltog. Det første af disse møder fandt sted i 1978 i det ortodokse center Chantilly i Paris. Det tredje fra 3.-7. oktober i år i den italienske by Riva del Garda, 20 km fra Rovereto syd for Brennerpasset. Emnet var i fællesskab at bekende den fælles tro, som tegn på vort håb.

Mødet i Riva var åbent, så mange indbyggere fra Riva og Rovereto overværede indlæggene og de efterfølgende teologiske drøftelser. De katolske bispekonferencers formand, den engelske kardinal Basil Hume og præsidenten for De europæiske kirkers Konferencer, André Appel, Strasbourg understregede den mørke situation i Europa, »som lever med en våbenhvile, men uden fred«. Ifølge kardinal Hume står Europa ved afslutningen af en industriel epoke, hvis materialisme ikke har bragt folket himlen på jorden. Alle vegne ser vi derfor en reaktion af håbløshed. Disse omstændigheder tvinger de kristne kirker mere end nogen sinde til at overvinde den bestående splittelse og til samlet at lade Europa genfinde evangeliets sandhed og det virkelige liv.

Er Gud død?

En af indlederne var pater Werner Löser SJ, som gennemgik trosbekendelsen fra koncilerne i Nikæa (325) og Konstantinopel (381). Ved hvert punkt kom han ind på vor tids mest påfaldende trosvanskeligheder. Især den for mange mennesker »fraværende« eller »afdøde« Gud blev kaldt nøgleproblemet i vort mere og mere afkristnede Europa.

Mellem øst- og vestkirkerne har der i århundreder været »bitter uenighed« om det udtryk i vort Credo, som på latin betegnes med *filioque* (Helligånden, som udgår fra Faderen og Sønnen). Löser påpegede, at i Østkirkerne har man altid bedt trosbekendelsen i sin oprindelige form, tilføjelsen *filioque* er sket i Vestkirken. Hvilken løsning man end vælger, bliver det en løsning, der skal tilgodese fundamentale teologiske, men også kirkepolitiske standpunkter. Netop disse afslører, hvor vidt forgrenede udløbere denne læremæssige spænding mellem ortodokse og de andre kristne har i deres åndelige, kirkelige og verdslige liv.

Eksport af ufred

I sin hilsen til konferencen sagde paven, at mødet mellem Europas kristne kirker er af den største betydning: »Da mange konflikter har deres oprindelse i Europa, hvorfra de er blevet eksporteret til resten af verden, er netop økumene i Europa en bydende nødvendighed,« sagde paven.

Fredsklokkens i Rovereto

Om byen Rovereto har der stået forbitrede kampe i begge de verdenskrige, vort århundrede har oplevet som et mareridt. Af

krigsmateriel fra begge konflikter har byen i 1945 støbt en kæmpeklokke, som hænger i et kapel på bjergskrænten. Hver uge kimer klokken for alle faldne fra alle nationer.

De 80 deltagere i det økumeniske møde gik sammen med byens befolkning i et tavst fakkeltog gennem Roveretos gader, fredag aften den 5. oktober. Demonstrationen sluttede ved klokken, hvor der blev bedt for fred på forskellige sprog og lyttet til klokkens manende budskab.

Gudstjenesten i Trento

Trento stod på den anden ende søndag den 7. oktober, da de katolske, ortodokse og protestantiske kirkerepræsentanter mødtes til gudstjeneste om

aftenen i byens gamle domkirke. I årene 1545-55 og igen 1559-63 gav den husly til det såkaldte Tridentinerkoncil.

»Det faktum, at vi endnu ikke kan deltage i en fælles eukaristi, viser, hvor lang en vej vi endnu skal gå« sagde André Appel i sin tale i kirken. Kardinal Hume gav udtryk for sin glæde: »For knap én generation siden var denne fælles tilkendegivelse af vor vilje til enhed en fjern drøm endnu, men i dag kan vi selv se, hvordan Helligånden driver kristne til at arbejde for enheden.«

Efter gudstjenesten udsendte den økumeniske konference et budskab til de kristne i Europa, som bringes i uddrag på denne side.

ww

Et »andet« Tridentinerkoncil?

En KIPA-kommentar

(KIPA) - Der har kun fundet ét koncil sted i Trento, som i det sekstende århundrede endnu lå i østrigsk Sydtyrol og hed Trient. Alligevel kunne man fristes til at sammenligne det, der foregik i Trento søndag den 7. oktober, med et koncil. 40 repræsentanter fra de europæiske katolske bispekonferencer (CCEE) og 40 fra de øvrige kirkesamfund i Europa (KEK) – ortodokse, anglikanere, lutheranere, reformerte og baptister – bad sammen kirkens Credo fra det 4. århundrede, en trosbeken-

delse fra en tid, da nestorianernes skisma, den første i kirken, endnu ikke havde fundet sted.

Alle deltagere var sig meget klart bevidste, at Trento var et »belastet« sted. Tridentinerkoncilet 1545-1563 var jo modreformationsens svar på Luthers udfordring. For katolikkerne blev det begyndelsen til en kirkelig fornyelse, men for protestanterne var dette koncil det endegyldige bevis for, at der ikke førte nogen vej tilbage til den »ene, hellige, katolske og apostolske kirke«, som den fælles

trosværdighed formulerer det.

Den 7. oktober stod protestanter og ortodokse side om side med katolikker og forpligtede sig til denne fælles tro, efter i ugen forud at have bedt og debatteret, hvilke konsekvenser det får for det videre arbejde, at bekende denne fælles tro.

Trento 1984 åbner nye horisonter: Nu véd enhver kristen i Europa, at kirkerne ikke kun er fælles om Bibel og dåb, men ved sig bundet af dette stykke levende overlevering fra det 4. århundrede, som

det fælles Credo er. Denne fælles anerkendelse af en kirkelig overlevering har fremtid.

Efter Trento 1984 ser det ud til, at repræsentanter fra de europæiske kirker inden for et overskueligt tidsrum må kunne sætte hinanden stævne i Canterbury, i Wittenberg, Zagorsk og Konstantinopel, og endelig – i Rom!

Er den økumeniske bevægelse gået ind i en ny fase? Alle, der i de senere år har talt om økumenisk stagnering, burde nu nok hellere revidere deres opfattelse.

Caritas Danmark indvier projekt i Boys' Town i Sri Lanka

Den 11. oktober for 25 år siden fik Boys' Town i Sri Lanka sin officielle start, og på jubilæumsdagen var man nået så vidt, at Caritas Danmark snedkeri-projekt kunne indvies.

Bl.a. af denne grund var en lille dansk delegation i Sri Lanka. Det var formanden for Caritas Danmark, *Anne Lise Timmermann*, næstformanden *Mogens Osterhammel* samt *Knud Christensen* fra Silkeborg, der har været en uvurderlig hjælp med den tekniske del af projektet.

Anne Lise Timmermann klippede det røde bånd over, og broder *Hermenegild*, Boys' Towns direktør, holdt tale og tændte efter god buddhistisk skik det første lys på den syvbladede olielampe. De resterende lys blev tændt af den danske delegation, broder *Clement* fra salesianer-ordenen, den lokale præst (singhaleser) samt vor tekniske konsulent (tamil) – altså både økumenisk og national.

Endnu mangler en del, før det hele fungerer, som det skal, men ingen er i tvivl om, at det bliver et vellykket projekt.

Inden højtideligheden fandt sted, var vi på heldagstur for at besigtige en del af det husbygningsprojekt, som Caritas Dan-

mark i samarbejde med den katolske kirkes lokale hjælpeorganisation, SEDEC har gennemført. Det var virkelig en stor tilfredsstillelse at se, hvordan der var bygget videre på det grundlag, vi havde været med til at skabe. Nogle af de første huse var allerede udvidet og udbredt så godt, at vi endnu engang blev overbevist om, at u-landshjælp trods alle vanskeligheder alligevel kan lykkes.

Udover besøg hos og med SEDEC samt indvielsen af Boys' Town besøgte vi biskop *Fernando* fra bispedømmet Kandy godt tre timers kørsel fra Colombo. Biskop Fernando, der er medlem af Vatikanets kommission »Justitia et Pax«, havde netop sammen med en gruppe asiatiske biskopper været på uofficiel rejse til Kina. Her besøgte man nogle af de endnu eksisterende katolske menigheder.

Hovedindtrykket fra denne og mange andre samtaler er, at det nok er svært at være katolik i Danmark, men at det er ulige sværere at være det i Asien. Her er virkelig tale om en kæmpende kirke, en opofrende kirke, som vi alle bør gøre alt for at støtte.

Mogens Osterhammel

Begravelsesfølget med Helmut Holzapfels kiste er nået frem til kirkegården efter messe i Würzburg domkirke, den 15. oktober. I følget ses nederst til venstre Richardt Hansen. Danmark var iøvrigt repræsenteret ved pastor Esmark og pastor Timmermann.

Mindeord om Helmut Holzapfel

Den katolske kirke i Skandinavien har mistet en trofast ven og støtte: Monsignore, Dr. *Helmut Holzapfel*, der døde i sin hjemby, Würzburg 3. oktober, kort før sin 70-års fødselsdag.

Helmut Holzapfel var født i München i 1914 og ville oprindeligt være historiker. Efter studentereksamen i 1933 besluttede han sig imidlertid for teologien – uden dermed at skrinlægge sine historiske interesser – og i 1938 blev han præsteviet i Würzburg. I 1945 blev han udnævnt til »Domvikar«, men allerede året efter fik han overdraget opgaven at genopbygge det under nazivældet forbudte »Würzburger katholisches Sonntagsblatt«, som det hurtigt lykkedes ham at skaffe både profil og udbredelse og hvis chefredaktør han var i over tredive år.

Teolog, historiker og journalist

I Helmut Holzapfel gik teologen, historikeren og journalisten op i en højere enhed – han var den fødte katolske fuldblods-journalist, der kritisk iagttog og vurderede udviklingen i kirken. Som en ægte journalist var han besjælet af tidens problemer og fremtidens perspektiver. Det område, som han dækkede, var alsidigt og afvekslingsrigt, baseret på en utrolig præstationsevne og kendetegnet af en lykkelig blanding af stor begavelse, utrættelig flid og en fænomenal hukommelse.

Helmut Holzapfel var ikke blot skrivebordets mand – i hans årer flød den urolige publicists

blod. Han var i sit es, når han kunne bytte den faste redaktørstol om med en plads i et tog eller et sæde i et fly. Agtelsen blandt kollegerne kaldte ham til en række tillidsposter inden for den katolske presse i Tyskland.

Mange nordiske venner

Skandinavien stod hans hjerte ganske særligt nær. Allerede i slutningen af fyrrerne – hvor den af krigen affødte aversion mod tysk katolicisme så småt var begyndt at vige herhjemme – havde Helmut Holzapfel med udgangspunkt i sit virke inden for det bayerske »St. Ansgarius-Werk« genoptaget den hjælpeaktion til fordel for den katolske diasporakirke i de skandinaviske lande, som nævnte institution står for og som var blevet afbrudt af krigen. Afdøde pastor *Knud Ballin* var i årtier den, der formidlede kontakten mellem »St. Ansgarius-Werk« og Skandinavien. Atter og atter berejste Helmut Holzapfel i sin egenskab af bestyrelsesmedlem i »St. Ansgarius-Werk« de nordiske lande, hvor han efterhånden vandt sig mange venner og hvor han kendte så at sige hver eneste »katolske ravnecrog«. I tidens løb havde han tilegnet sig en enestående indsigt i, hvor skoen trykker i den katolske kirke i Norden og hvor der virkelig var hjælp behov – og da de tyske katolikkers hjælpeorganisation »Bonifatius-werk« (Paderborn) i 1974 udvidede sine rammer til også at omfatte den nordiske dia-

sporakirke, blev Helmut Holzapfel – på grund af sin enorme viden om og sit kendskab til katolske forhold i de nordiske lande – en selvskreven rådgiver og konsulent ved bedømmelsen af de katolske projekter i Skandinavien, som »Bonifatiuswerk« hvert år får forelagt med anmodning om støtte.

Det er blevet hævdet, at Helmut Holzapfel havde en ikke ringe andel i, at antallet af katolske teologer fra de skandinaviske lande er steget ganske betydeligt – eet er i hvert fald sikkert, at mange af disse står i en ikke ringe taknemmelighedsgæld til ham.

Moderne katolik

Side om side med sit journalistiske virke offentliggjorde Helmut Holzapfel en række selvstændige værker samt et ikke ubetydeligt antal værdifulde småafhandlinger, overvejende med kirkehistorisk eller aktuel baggrund, og hans kendskab til nordisk historie var simpelt hen formidabel. En række af disse publikationer er blevet oversat til dansk. Indtil sin død redigerede han også med kyndig hånd den af »St. Ansgarius-Werk« udgivne årbog, der år efter år afspejlede et billede af situationen i den katolske kirke i Norden. Efter Det skoen trykker i den katolske kirke i Norden og hvor der virkelig var hjælp behov – og da de tyske katolikkers hjælpeorganisation »Bonifatius-werk« (Paderborn) i 1974 udvidede sine rammer til også at omfatte den nordiske dia-

men også i flere publikationer, hvori han skildrede kirkens liv og historiske udvikling i Polen.

Helmut Holzapfel var først og sidst en kirkens mand. Han var besjælet af en inderlig fromhed. Han var en sjælesørger i ordets egentligste forstand, i tanke, ord og gerning. Han var den »moderne katolicismes« mand, uden at være inficeret af modernistisk tankegang – den daglige hellige messe og breviarbønnen var ham en selvfølge. Han var retskaffen og uden svig, og selv skuffelser gjorde ham aldrig modløs. Han skyede ingen personlige ofre eller møje – stadig var han besjælet af den samme afvæbnende elskværdighed, der som regel var i stand til at overvinde alle hindringer. Han var økumenisk i dette ords bedste forstand, åben for andres tankegang, men uden at svigte sit romersk-katolske ståsted, og han tog skarp afstand fra enhver form for økumenisk koketteri.

Et slagtilfælde for et par år siden hæmmede ham i hans aktiviteter, dog uden at lamme disse. Indtil det sidste var han ukuelig og ville simpelthen fortsætte. Endnu så sent som på sin sidste levedag omtalte han allehånde planer, der stod for at skulle realiseres, samt forberedte rejser til Polen og Sverige. Mennesket spår, men Gud rår – og i de tidlige morgentimer 3. oktober satte Herren over liv og død en stopper for et rigt og uselvisk virke i den katolske kirkes tjeneste.

R I P
Jørgen Berg

Msgr. dr. Helmut Holzapfel

I Trentos domkirke ses på forreste række fra venstre: biskop Scheele, den lutherske biskop Jung, den anglikanske biskop Rodger, Metropolit Alexij, Ivo Führer, kardinal Hume og André Appel.

Budskabet fra Trento

Riva del Garda (KIPA) - I et budskab, udsendt efter aftengudstjenesten i Trentos domkirke, siger de 80 kirkeledere bl. a.:

»Skønt netop dette sted minder os om den kirkesplittelse, som hæmmer os den dag i dag, er formålet med vor fælles trosbekendelse at udtrykke vort håb om en total forsoning mellem vore kirker, som Helligånden inspirerer os til.«

»Vor fælles bekendelse« hedder det videre, »forpligter os over for den treenige Gud, som både giver og indbyder til fred og håb, til selv at arbejde for freden og håbet. Gør vi det ikke, bliver vi skyldige over for Gud og menneskene. Tabet af vor enhed ved Herrens bord er en af følgerne af vore fejltrin. Vi må gøre alt for at genvinde vort eukaristiske og kristelige fællesskab fuldt og helt.«

Ingen kontante svar

»Ved at bede vor fælles trosbekendelse fra Nikæa og Konstantinopel har vi naturligvis ikke givet noget umiddelbart svar på alle spørgsmål eller løst de problemer, som plager det splittede Europa.«

»Vort gribende togt til Roveretos mindesmærke for de dræbte fra to verdenskrige og fredsklokkens råb har styrket vor vilje til at gøre alt, hvad der står i vor magt, til at forhindre en atomkrig. Vi kræver derfor reel nedrustning i hele verden«, siges det i erklæringen, som fortsætter:

»At tale om fred og

forsoning i verden betyder også fred og forsoning mellem kirkerne. Her står vor troværdighed på spil. Men netop kirkerne og hver enkelt kristen i Europa kan og vil være redskaber til forsoning, retfærdighed og fred.«

Vi må gøre det sammen

»Erfaringerne fra vort fælles studium af de væsentligste udsagn i trosbekendelsen fra koncilerne i Nikæa og Konstantinopel, og erfaringerne fra vort broderlige samvær og vor fælles bøn har skærpet vor sans for det store ansvar vi har for de kristnes enhed og Europas fremtid«, hedder det i slutningen af erklæringen, som foruden fred og nedrustning også nævner menneskerettighederne, kvindens plads i kirken og i samfundet, arbejdsløsheden, fattigdommen og miljøforureningen som problemer, der skal løses i fællesskab »ved at dele vore goder, som Kristus forlanger det af os«.

Erklæringen slutter med en lovprisning af den treenige Gud og en opfordring til alle kristne om at tilslutte sig denne bøn, denne trosbekendelse og denne lovsang.

ww

Vort fælles Credo, et fælles håb

Løgumkloster var i efteråret 1981 rammen omkring et opsigtsvækkende kirkeligt møde, hvori 40 repræsentanter fra de nationale katolske bispekonferencer og 40 fra de øvrige kristne kirker i Europa deltog. Det første af disse møder fandt sted i 1978 i det ortodokse center Chantilly i Paris. Det tredje fra 3.-7. oktober i år i den italienske by Riva del Garda, 20 km fra Rovereto syd for Brennerpasset. Emnet var i fællesskab at bekende den fælles tro, som tegn på vort håb.

Mødet i Riva var åbent, så mange indbyggere fra Riva og Rovereto overværede indlæggene og de efterfølgende teologiske drøftelser. De katolske bispekonferencers formand, den engelske kardinal Basil Hume og præsidenten for De europæiske kirkers Konferencer, André Appel, Strasbourg understregede den mørke situation i Europa, »som lever med en våbenhvile, men uden fred«. Ifølge kardinal Hume står Europa ved afslutningen af en industriel epoke, hvis materialisme ikke har bragt folket himlen på jorden. Alle vegne ser vi derfor en reaktion af håbløshed. Disse omstændigheder tvinger de kristne kirker mere end nogen sinde til at overvinde den bestående splittelse og til samlet at lade Europa genfinde evangeliets sandhed og det virkelige liv.

Er Gud død?

En af indlederne var pater Werner Löser SJ, som gennemgik trosbekendelsen fra koncilerne i Nikæa (325) og Konstantinopel (381). Ved hvert punkt kom han ind på vor tids mest påfaldende trosvanskeligheder. Især den for mange mennesker »fraværende« eller »afdøde« Gud blev kaldt nøgleproblemet i vort mere og mere afkristnede Europa.

Mellem øst- og vestkirkerne har der i århundreder været »bitter uenighed« om det udtryk i vort Credo, som på latin betegnes med *filioque* (Helligånden, som udgår fra Faderen og Sønnen). Löser påpegede, at i Østkirkerne har man altid bedt trosbekendelsen i sin oprindelige form, tilføjelsen *filioque* er sket i Vestkirken. Hvilken løsning man end vælger, bliver det en løsning, der skal tilgodese fundamentale teologiske, men også kirkepolitiske standpunkter. Netop disse afslører, hvor vidt forgrenede udløbere denne læremæssige spænding mellem ortodokse og de andre kristne har i deres åndelige, kirkelige og verdslige liv.

Eksport af ufred

I sin hilsen til konferencen sagde paven, at mødet mellem Europas kristne kirker er af den største betydning: »Da mange konflikter har deres oprindelse i Europa, hvorfra de er blevet eksporteret til resten af verden, er netop økumene i Europa en bydende nødvendighed,« sagde paven.

Fredsklokkerne i Rovereto

Om byen Rovereto har der stået forbitrede kampe i begge de verdenskrige, vort århundrede har oplevet som et mareridt. Af

krigsmateriel fra begge konflikter har byen i 1945 støbt en kæmpeklokke, som hænger i et kapel på bjergskrænten. Hver uge kimer klokken for alle faldne fra alle nationer.

De 80 deltagere i det økumeniske møde gik sammen med byens befolkning i et tavst fakkeltog gennem Roveretos gader, fredag aften den 5. oktober. Demonstrationen sluttede ved klokken, hvor der blev bedt for fred på forskellige sprog og lyttet til klokkens manende budskab.

Gudstjenesten i Trento

Trento stod på den anden ende søndag den 7. oktober, da de katolske, ortodokse og protestantiske kirkerepræsentanter mødtes til gudstjeneste om

aftenen i byens gamle domkirke. I årene 1545-55 og igen 1559-63 gav den husly til det såkaldte Tridentinerkoncil.

»Det faktum, at vi endnu ikke kan deltage i en fælles eukaristi, viser, hvor lang en vej vi endnu skal gå« sagde André Appel i sin tale i kirken. Kardinal Hume gav udtryk for sin glæde: »For knap én generation siden var denne fælles tilkendegivelse af vor vilje til enhed en fjern drøm endnu, men i dag kan vi selv se, hvordan Helligånden driver kristne til at arbejde for enheden.«

Efter gudstjenesten udsendte den økumeniske konference et budskab til de kristne i Europa, som bringes i uddrag på denne side.

ww

Et »andet« Tridentinerkoncil?

En KIPA-kommentar

(KIPA) - Der har kun fundet ét koncil sted i Trento, som i det sekstende århundrede endnu lå i østrigsk Sydtyrol og hed Trient. Alligevel kunne man fristes til at sammenligne det, der foregik i Trento søndag den 7. oktober, med et koncil. 40 repræsentanter fra de europæiske katolske bispekonferencer (CCEE) og 40 fra de øvrige kirkesamfund i Europa (KEK) - ortodokse, anglikanere, lutheranere, reformerte og baptister - bad sammen kirkens Credo fra det 4. århundrede, en trosbeken-

delse fra en tid, da nestorianernes skisma, den første i kirken, endnu ikke havde fundet sted.

Alle deltagere var sig meget klart bevidste, at Trento var et »belastet« sted. Tridentinerkoncil 1545-1563 var jo modreformationens svar på Luthers udfordring. For katolikkerne blev det begyndelsen til en kirkelig fornyelse, men for protestanterne var dette koncil det endegyldige bevis for, at der ikke førte nogen vej tilbage til den »ene, hellige, katolske og apostolske kirke«, som den fælles

trosvækkelse formulerer det.

Den 7. oktober stod protestanter og ortodokse side om side med katolikker og forpligtede sig til denne fælles tro, efter i ugen forud at have bedt og debatteret, hvilke konsekvenser det får for det videre arbejde, at bekende denne fælles tro.

Trento 1984 åbner nye horisonter: Nu véd enhver kristen i Europa, at kirkerne ikke kun er fælles om Bibel og dåb, men ved sig bundet af dette stykke levende overlevering fra det 4. århundrede, som

det fælles Credo er. Denne fælles anerkendelse af en kirkelig overlevering har fremtid.

Efter Trento 1984 ser det ud til, at repræsentanter fra de europæiske kirker inden for et overskueligt tidsrum må kunne sætte hinanden stævne i Canterbury, i Wittenberg, Zagorsk og Konstantinopel, og endelig - i Rom!

Er den økumeniske bevægelse gået ind i en ny fase? Alle, der i de senere år har talt om økumenisk stagnering, burde nu nok hellere revidere deres opfattelse.

At opdage Guds ømhed eller: Hvordan meditere en bibeltekst?

Af Grethe Livberg

Kirkefaderen Efraim af Syrien (306-377) sammenligner forberedelserne til bibelmeditation med perlefyfiskernes forberedelser til at dykke ned på havbunden efter perler.

De forlader deres hytter og går til stranden. Dér klæder de sig af og lægger alt fra sig. De smører sig ind i olie og leder efter en passende sten, som kan tvinge dem til bunden.

Jeg begynder min meditation med »at gå ud af min hytte«: mine forestillinger, min sædvanlige måde at fungere på. Nu er det ikke mig, som skal behandle teksten, men den, som skal behandle mig. Jeg skal ikke læse for at have læst, på samme måde som jeg ofte »forbruger« anden litteratur, men for mere og mere at få »det sindelag, som var i Jesus Kristus« (Fil. 2.5)

Jeg »klæder mig af«, gør mig sårbar, følsom, så Guds ord kan berøre mig. Afspændingen kan hjælpe dertil, men derom en anden gang.

Jeg beder om Helligåndens »salvelse«, så jeg forstår, hvad Gud vil mig i sit ord i dag.

Stenen, som skal bringe mig til dybet, er min vilje til ubetinget at handle efter det, Guds ord viser mig.

Perlen i dagens bibeltekst er de ord, som berører mig i min helhed. Derfor må jeg dykke ned, når jeg støder på noget, som taler til mig: Et ord, som styrker mig, et ord, som pludselig giver mig en ny eller fordybet indsigt - eller et ord, som sårer mig, gør mig urolig, fordi det peger på uorden - synd - i mit liv.

Min tekst i dag er Mark. 10.13-16.

Disciplene var i oprørstemning. Farisæerne luskede rundt og forsøgte at »stille fælder for Jesus«, så de kunne få noget at anklage ham for. Hvordan forsvare deres mester?

Nogle kvinder med små børn forstyrrede deres ivrige diskussion. Alle aggressioner blev nu rettet mod dem: Kvinder, børnevøvl, blelugt hørte ikke til i en æret mesters nærhed.

Disciplene ville forsvare deres mesters ro - og deres egen. Deres mesters værdighed - og deres egen.

Jesus blev vred. Jeg tror, at jeg forstår hans vrede. Man kan blive så skuffet over nogle, man holder meget af, at man bliver vred - med en vrede, som gør allermost ondt dybt i én selv.

Men så ændres atmosfæren. Spædbørn har evne til at forandre alt omkring sig.

Jeg kom til at tænke på en mandlig bekendt. Han havde dybe præstationsrynker i kinderne, bekymrede tvæstreger i panden, og hans blik var oftest fjernt, for i karriereræs må man være forud for sin tid. Men så en dag var hans arme de nærmeste at anbringe en baby i, da moderen skulle et ærinde. Han havde vist aldrig før haft nærkontakt med et spædbarn, men på få sekunder ændredes han totalt: fik bløde træk, noget barnligt i ham kom frem, han udstrålede en ømhed, en ømhed han havde haft i sig, men som havde været gemt godt væk.

Jesus havde altid denne udstråling af ømhed. Det var den, som tiltrak alle dem, som andre foragtede: kvinderne, tolderne, de åbenlyse syndere. De var nulkullede - som de små børn - og åbne for ømheden i Jesu blik.

Det kunne have været blevet en sentimental happening. Men Jesus så et billede på Gudsrigets hemmelighed: »Den, som ikke tager imod Guds rige som et lille barn, han kommer slet ikke ind i det«.

Hvad tog de små børn imod den dag?

Guds ømhed i Jesu blik. Altid ville der i dem være et barn, som så op i Jesu ansigt og dér så Faderens ømhed. Det var den velsignelse de fik. Og det barn kunne bære den voksne.

Men dybt i mig, dybere end min normale hukommelse rækker, er der et minde om en dag, hvor jeg også blev båret til Jesus - og fik samme velsignelse. Min meditation nu lokker det minde frem.

Men jeg har ikke været bedre end disciplene. Mit voksne jeg har prøvet at jage det barn bort, at skjule det. Det passede ikke ind i en voksen verden.

Derfor må Guds ømhed tage en hård maske på, så jeg først ikke genkender den: Fjerne mine »voksne« støtter, uden for som inden i mig selv, så jeg

Grethe Livberg

bliver nulstillet som et barn.

Det barn har adgang til Guds rige, for det er i stand til at erfare Guds ømhed. Og det barn kan bære den voksne.

Pludselig er det, som der fra denne tekst rettes projektører mod andre bibeltekster: »Lov og tak og evig ære være dig, Fader, Himmelen og Jordens Herre, fordi du har skjult dette for de kloge og begavede og åbenbaret det for de spæde« Matth. 11.25.

»Gud er god - men han er ikke svag«, siger nogle teologer, der ligesom er bange for at gøre Gud for god.

Men den ømhed, som de små børn oplevede den dag, førte Jesus til korset. I samme kapitel står der: »de var på vej til Jerusalem«, og undervejs forbedte Jesus disciplene på sin lidelse: ømhedens pris. Og projektøren rettes

mod krybben i Betlehem: »Et barn er født jer, en søn er jer givet«.

Gud er selv blevet et barn, som kalder på vores ømhed.

Og som kalder os til at være svage, sårbare i en verden, som er voldsom og magtsyg.

Ignatius af Loyola bruger udtrykket: At få smag på en bibeltekst. Har meditationen givet én smag for teksten, så skal man ikke let forlade den. Hvis jeg rastløs går videre, vil det, som berørte mig, smuldre bort, og jeg bliver offer for urolige tanker og indtryk.

Igen og igen må jeg vende tilbage til Guds riges hemmelighed i denne tekst.

Kommentar til nogle TV-programmer

Forslag til nye forskningsemner

Af Peter Ryom

Fjernsynsseerne har i den seneste tid flere gange haft lejlighed til at forlyste sig med udsendelser, der med stor dramatisk effekt viste følgerne af en eventuel atomkrig. Senest viste det danske fjernsyn i efterårsferien filmene »Jorden brænder« og »Jorden fryser«. Fælles for udsendelserne er, at de ikke udspringer af en filminstruktørs mere eller mindre sygelige trang til at svælge i død og ødelæggelse, men tværtimod nøgeternt søger at skildre, hvorledes videnskaben mener, at en atomkrig vil forløbe. Og fælles for udsendelserne er, at de har givet stof til eftertanke.

Frem for alt kan man ikke lade være med at stille sig selv det spørgsmål: hvad er egentlig formålet med at vise sådanne gruopvækkende film? For mig at se, er der mindst to mulige svar - men hver for sig afføder de nye spørgsmål.

Almindelig orientering?

På den ene side kan det tænkes, at de uhyggelige skildringer af atomkatastrofens følger bliver produceret og vist i TV med det opbyggelige formål at stå i den almindelige oplysnings tjeneste. Sagskunds-kaben fremlægger således resultaterne af sin forskning for befolkningen, ikke i form af tørre rapporter og kedelige statistikker, men i form af medrivende film-dramaer, som enhver kan forstå.

Hvis folkeoplysning imidlertid er baggrunden, må man nok have lov at spørge om, hvorfor filmproducenterne ikke også tager nogle af de andre menneskeskabte ødelæggelser op og viser os dem efter samme uafrystelige dokumentariske princip: forurening, dumpning af giftigt affald i havene, skovdøden, sur regn, blyforgiftning.

Det negative kunne endda vendes til noget positivt: hvorfor viser filmproducenterne os ikke, hvad der ville ske, hvis der for alvor blev sat ind på at skaffe vand til de tørkeramte områder, hvis Sahara blev opdyrket, hvis den brasilianske jungle fik lov at brede sig, hvis jagten på hvalerne blev indstillet? Tænk hvis den videnskabelige sagskunds-kab rettede sin - og vores - opmærksomhed imod den skønhed, som Gud har nedlagt i sit vidunderlige skaberværk.

Politisk påvirkning?

På den anden side kan formålet med at vise atomskräkfilmene være at lade et politisk budskab nå ud til borgerne. Budskabet turde være klart nok: de ansvarlige politikere er ved at styre menneskeheden ud i en atomkrig, og hvis der ikke bliver grebet ind, vil en katastrofe af ufatteligt omfang komme over os.

Uvægerligt opstår spørgsmålet: hvem skal gribe ind og hvordan skal det gøres? Joh - det er da

nemt nok. For eksempel kan man gennem læserbreve, artikler eller bøger forsøge at appellere til de ansvarlige fornuft, så de ikke træffer den forkerte, skæbnesvangre beslutning. Eller man kan melde sig som aktivt medlem af en af de mere eller mindre stridbare fredsbevægelser. Eller man kan foretage underskriftindsamlinger, synge protestsange, gå i demonstrationstog - eller producere skrækfilm og vise dem på skærmen.

Men ærligt talt: hjælper det noget? Mon ikke de virkelige magthavere er bedøvende ligeglade med den offentlige mening og med flertallets synspunkter? Mon ikke de vil trykke på knappen, hvis det en dag viser sig, at det passer bedst i deres kram-uden hensyn til læserbreve og demonstrationer og fredsbevægelser og protestsange?

Tænker man nærmere over sagen, viser det sig, at de gruopvækkende film rummer langt uhyggeligere perspektiver, end de livagtige scener lader os ane.

Når man har set en af dem, sidder man tilbage med følelsen af at være magtesløs: man indser, at andre bestemmer over ens liv og velbefindende. Jo mere troværdigt de rædselsfulde scener skildres, desto mere vokser en fortærende, menneskeligt nedbrydende angst hos tilskuerne. Filmenes videnskabelige holdning virker med andre ord i sig

Peter Ryom

selv skadeligt, fordi den er et angreb på borgernes trivsel. Nagende og vedvarende angst er alt andet end gavnligt.

Nye retningslinjer efterlyses

De, der lever med den kristne tillid til Guds frelse, må protestere imod den negative holdning. Selvfølgelig skal videnskabelige sandheder ikke forties. Men lad forskerne undersøge, hvad der ville ske med verden, hvis de rige lande skænkede af deres overflod til nødlidende, hvis landegrænserne blev åbnet, hvis fredsbevægelsernes ønske om fred blev respekteret mere end kravet om økonomisk vækst, hvis retfærdighed gik forud for berigelse og magt. Lad filmproducenterne og fjernsynet vise os, hvor vidunderlig tilværelsen kunne være, hvis den blev indrettet efter Guds skaberorden.

Peter Ryom

Undergerninger

»Undergerninger«, Serien »And og Liv«, nr. 23. Niels Steensens Forlag 1984, 40 sider, kr. 15,-.

Hvad stiller en ikke-teolog op med følgende spørgsmål fra f.eks. en kollega: »Du tror da vel ikke på mirakel-historierne i Biblen?«. Hvis svaret er jo, melder sig straks det næste spørgsmål: »Hvordan vil du så forklare helbredelser, dødeopvækkelser, Jesus der går på vandet o.s.v.?«

Hvis man dykker ned i gængse teologiske værker, må det karakteriseres som et mirakel i sig selv, hvis man bliver klogere eller i hvert fald bedre rustet til at svare. Her kommer »And og Liv«s nye udgave »Undergerninger« ind i billedet som netop den form for lektur, der er overkommelig for ikke-fagfolk. Overkommelig i omfang og format (man kan have den i lommen) og – ikke mindst – i sproglig og indholdsmæssig form.

Hæftet indeholder fire artikler af henholdsvis

Bjørn Højbo, Lars Messerschmidt, sr. Hildegard Madsen og Hanne Gregeresen. Desuden er der et forord, som ingen vil kende ved, men som ikke desto mindre placerer miraklerne i en trosmæssig sammenhæng, der ligesom giver ledetråden i det følgende.

Hæftet slutter med korte uddrag af Karen Blixen »Kardinalens historie« og en lægeberetning fra Lourdes, et par af Salmerne samt et citat fra Johannes af Korset.

Ikke i strid med naturen

Bjørn Højbo og Lars Messerschmidt placerer undergerningerne i en sproglig, kirkelig og bibelsk sammenhæng. Det er vigtigt at vide, hvad vi forstår ved ord som: »under«, »undergerninger«, »jærtegn«, »mirakel«, »kraftige gerninger«, »magt/myndighed« og »tegn«. Også i dialogen med skeptikere (skeptikeren kan ofte være en selv!).

De to teologers næsten leksikalske forhold til emnet følges op af og suppleres af sr. Hildegard Madsens artikel »Undere i hverdagen«. Selv om titlen kan virke lidt misvisende på baggrund af indholdet, så sættes underet, som det forekommer i NT, i sammenhæng med vor situation i dag, hvor vi slet ikke mere nærer den samme tyrkertro til vores sanser og vor logik. Vi kan i høj grad sande Augustins ord om, at undere ikke er i

strid med naturen, men med hvad vi véd om naturen.

Sidst i artiklen stilles det meget eksistentielle spørgsmål, som vi kender fra vort liv: »Hvorfor greb Gud ikke ind her – i den konkrete situation, hvor der var nød og elendighed?« Der gives ikke noget standardsvar. »Vi kan kun sige, at i underet viser Gud sig som den helt nære og den uendelig ophøjede. Kun i tak, lovprisning og tilbedelse kan vi omgås underet«.

Underet i vort liv

Det samme problem tages op af Hanne Gregeresen. »Underet udebliver jo, og nøden er uændret til stede, vor egen og andres«. Sådan ser det ofte ud. Men hvad er underet i vort liv? »Underet i vort liv og tegnet på Guds godhed er videre, at vi tilgiver og kan tilgive, at forsoningen bryder igennem i vort liv, at vi erfarer, at den er virksom mellem os«.

Også problemet omkring de – også i vore dage – virksomme »healere« omtales, og det præciseres, at selv om disse kan opvise resultater, der ikke blot kan bortforklares som hysteri, suggestion eller hvad man nu vil kalde det, så behøver det »ikke at have noget med Gud, åbenbarings Gud at gøre, og det er ikke nødvendigvis troens livsrum, vi befinder os i«.

Dette troens livsrum uddybes yderligere i artiklen og fører naturligvis videre over i et citat fra lægernes sygebureau i Lourdes: »Man kommer ikke til Lourdes for at blive helbredt. Den første gang, jo, den første dag, men den anden dag er det allerede anderledes: man er kommet lukket inde i sygdommens ensomhed, men man opdager de andre, man opdager solidariteten og kærligheden«.

I salmen »Et barn er født i Betlehem« synges der undertiden fejlagtigt: »Forsvunden er nu al vor nød«, men der står i virkeligheden: »Forsvunden er nu al vor nød«, og det er jo en ganske anden sag: »Livet er blevet til at leve, for Gud er der, midt i det hele, midt i al vor nød. Det er det under, vi synger om«.

Ordet, der gives videre, er ret besat også et under. Gudsordet formidlet af mennesker – også i et lille hæftes beskedne form.

Ole Meyer

Mellemfolkeligt Samvirke om:

Katolikker i kamp

Det er titlen på sidste nummer af Mellemfolkeligt Samvirkes tidsskrift KONTAKT (nr.8,1983/84).

Ca. halvdelen af bladet handler om kirken i Latinamerika og skildrer meget levende det kirkelige engagement for menneskers befrielse fra fattigdom, udbytning og undertrykkelse, men også de store modsætninger som derved skabes til de konservative kræfter i samfund og kirke. Paven og pavens stab tælles blandt disse konservative kræfter, og derfor er nogle artikler viet dette emne, desværre på en meget ensidig måde. En berettiget kritik bliver jo

ikke mere troværdig, ved at den skyder over målet: så rammer den nemlig ikke. (Det samme kunne man for øvrigt sige om den romerske trosrækongregations kritik af den latinamerikanske befrielsesteologi i dens »instruktion af august 84«).

I hele bladet findes der

en artikel om Afrika og en om Asien (Filippinerne), »for slet ikke at tale om Polen« – nej, det tales der ikke om, og heller ikke om Tjekkoslaviet, Litauen – i hele Østeuropa synes der ikke at være katolikker i kamp...! Man må håbe, at det er uvidenhed eller en forglemmelse, eller en forglemmelse, eller en ideologisk blindhed, og det var ikke så godt.

Ikke meget nyt i hæftet

Bladets bedste artikel er skrevet af Anna Marie Aagaard. Hun behandler under titlen »Sværdet til plovskær« på en meget nuanceret måde de »stærke kritiske røster imod atomoprustningen blandt katolikker, ikke mindst i USA.«

For katolikker er der i »katolikker i kamp« ikke så forfærdelig meget nyt – »katolsk orientering« har jo i årenes løb orienteret ret godt, om hvad der foregår i kirken rundt omkring i verden, ikke mindst i Latinamerika, men altså også i Østeuropa, Asien og Afrika. Men det er interessant at se, hvordan folk uden for den katolske kirke ser på udviklingen og spændingerne i den katolske kirke. Det kan man lære noget om – på godt og ondt – når man læser »katolikker i kamp«. (Kan bestilles hos MS, Hejrevej 38, 2400 NV, Tlf. 01-10 60 00. Koster kr. 22,-)

Gottfried Grünewald

Kirkeret

Den nye kirkeretten – hvordan griper den inn i vårt daglige liv?

Udgivet af Norges Katolske Kvinneforbund som tillæg til NKKF-NYT. Fås hos Irene Büker, Vallefaret 19, N 0663 Oslo 6, Norge. 5 n.kr.+ porto, 18 sider.

Tre foredrag ved et åbent møde arrangeret af NKKF 22. februar 1984 i Oslo.

Oplagt materiale til en studiekreds!

Tips fra Niels Steensens Bibliotek

Skønlitteratur

Armstrong, April
Water in the wine
Cather, Willa
Professorens hus
Edwards, E.J.
White fire
Gallico, Paul
Det lille mirakel
Eliot, T.S.
Murder in the Cathedral
Golden Rumer
In this house of Brede
Greene, Graham
Vor mand i Havanna
Le Fort, Gertrud
Die letzte am Schafott
O'Connor, Edwin
Edge of sadness
Saint-Exupery, Antoine

Den lille Prins
Stolpe, Sven
Fjern melodi
Undset, Sigrid
Den trofaste hustru
Waugh, Evelyn
Gensynet med Brideshead
West, Morris
The second victory
de Wolh, Louis
Ved dette skal du sejre
Zweig, Stefan
Legender

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9
1616 København V
Provinsboere bedes bestille gennem deres lokale bibliotek.

Stillinger tilbydes

Børnehaveleder søges

Mariasøstrenes Børnehave i Vejle søger ny leder pr. 1.1.85 eller evt. senere. Børnehaven er en selvejende institution som arbejder ud fra et kristent livssyn. Den er normeret til 40 heldags- og halvdagsbørn og har driftsoverenskomst med Vejle kommune.

Løn- og ansættelsesforhold efter gældende overenskomst. Ansøgning, bilagt eksamenspapirer og referencer fra tidligere ansættelser sendes inden d. 27.11.84 til bestyrelsens formand: Knud R. Jeppesen, Sct. Maria Hospital, Blegbanken 3, 7100 Vejle. Yderligere oplysninger kan fås hos søster Cecilie Maes, Svendborg. Tlf. (09) 21 10 35.

Samtidig søges en 34 timers pædagog pr. 1.1.85. Arbejdstid fra kl. 10.00 til 17.00 i en gruppe med 3-4 års børn. Ansøgningen stiles til bestyrelsen og sendes til lederen, Birthe Møller, Mariasøstrenes børnehaven, Vestre Engvej 42, 7100 Vejle, hvor yderligere oplysninger kan fås. Tlf. (05) 82 91 73.

Stillinger søges

Arbejde søges

Vicevært eller lignende fast arbejde gerne ved kirke eller hospital søges af et modent ægtepar med to børn. Håndværksmæssig baggrund. Tlf. 02-90 98 74.

»katolsk orientering« flytter 28. november

Vi flytter fra baggården i Bredgade 67 A til Vesterbro i København onsdag den 28. november. Manuskripter og henvendelser skal ske til:

»katolsk orientering«
Vesterbrogade 28, 3. sal tv.
1620 København V.

Redaktionskontoret vil normalt være åbent hverdage mellem kl. 9 og 16. Redaktionens nye telefonnummer bliver 01-21 14 44.

Møder og arrangementer

D.K.K.F.

Lørdagsklubben afholder møde lørdag d. 24. november kl. 15 i menighedssalen, Stevnsgade 4 A. Skuespiller Birthe Backhausen vil læse op af forfatteren Selma Lagerlöf. Kaffee med kage serveres, pr. person kr. 10.-. Alle er velkomne. Tilmelding: Grete Dohm, Valdemarsgade 49, 4., 1665 Kbh. V. el. telf. 01-22 85 34 senest 20. november.
Ellen Møller

Katolsk Radio- & Fjernsynsklub

Søndag d. 9. december er der messe i Sct. Augustins Kirke, Jagtvej 183 B kl. 17. Ungdomskoret Jubilate Deo medvirker. Gudstjenesten transmitteres af Danmarks Radio. Kirkekaffe med sandwich efter messen i Englesalen ved siden af. Pris kr. 5.- for traktament. Alle er velkomne. Yderligere oplysninger om klubbens arrangementer fås hos: Flemming Andersen, Ved Klosteret 6, st. tv., tlf. 29 69 23.

Det sker på Magleås:

Tirsdag den 30.10. til fredag den 2.11.
Dir. for Gymnasieskoler og HF holder midtvejskursus for cand. mag. studerende.
Lørdag den 3.11. til søndag den 4.11.
Hanna skolen i Bagsværd holder pædagogmøde.
Tirsdag den 6.11. til onsdag den 7.11.
Dir. for Gymnasieskoler og HF holder konference om Eksamenforsøg.
Fredag den 9.11. til søndag den 11.11.
Pastoralrådsmøde.
Fredag den 16.11. til søndag den 18.11.
»Kristen Meditation set i forhold til de østlige Meditationsformer«.
Kursus for tidligere deltagere i kursus i Kristen Meditation. Leder er Grethe Livbjerg der tager mod tilmelding på tlf. (01) 63 53 33.

DUK-kalender

Ledermøde Vest (Horsensmøde) 1.-2.12. i Odense. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede vest for Storebælt. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får alle rejseudgifter refunderet. Tilmeldingsfrist 28.11. 1984.

Ledermøde Øst afholdes søndag d. 16.12. 1984 i Birkerød efter 10-messen. Ledermøde Øst er fortrinvis for KUK-ledere i Storkøbenhavn og Nordsjælland. Hvis du endnu ikke er KUK-leder, men tænker på at starte en KUK, er du også meget velkommen.

Nytårslejr 27.12. 1984 - 1.1. 1985 på Ømboengen. For alle interesserede. Pris 275,00 kr. for voksne, 225,00 kr. for 11-14 år, 175,00 kr. for 3-10 år og 135,00 kr. for 0-2 år. Tilmeldingsfrist 12.12. 1984.

P.S.! Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90,00 (150,00) kr. refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.). Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Julemarked

på Niels Steensens gymnasium. Søndag den 25. november 1984 afholder Katolske Menighedsplejer sit årlige julemarked på Australløvsvej/Sct. Kjeldsgade. Der er åbent fra kl. 9.30 - kl. 17. Traditionen tro har vi vor udsøgte restaurant med smørbrød og lune frikadeller, gløggbar med æbleskiver, kaffe med lagkage. Salgsboder med adventskranse, juledekorationer og håndarbejder, antikvariat, tombolaer for børn og vinboder og ikke mindst loppetorv. Der er messer i Sct. Augustin kl. 9 og kl. 12. Julemarkedet er stedet hvor alle møder alle et herligt gensyn med venner og bekendtes forældre, børn og børnebørn. Der er brug for ting og sager til boderne og kager syltetøj og marmelader til restaurationen. Gode ting til loppetorvet og antikvariatet.
På gensyn.

Bente Nygaard Hansen
Tlf. 01- 15 23 03 tirsdag og torsdag mel.
14-16 ellers 01- 14 69 36.

Julebasar på Nordvanggård

Søndag d. 25. november 1984 kl. 11-16 er der julebasar på Nordvanggård. Alle tiders chance for at finde julegaver. Restaurant-tombola - mange forskellige gaveboder. Indtægten går ubeskåret til Søstrenes plejehjem i Zaire. Kom i god tid.
Basarkomiteén

Jesus er vejen — vejen til Jesus

I tidsrummet november 1984 til april 1985, vil der blive afholdt seks aftener under ovenstående fællestitel. Modererne begynder kl. 19.30 og finder sted i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.
Alle er velkomne.

1. Lær os at bede - d. 18. nov. v/Laurence Dorn.
2. Stille bøn og lovprisning - d. 16. dec. v/Ruth Christophersen.
3. Liturgisk bøn - d. 20. jan. v/Sr. Laurentia.
4. Indre helbredelse ved bøn - d. 17. feb. v/Paul Marx.
5. Lægelig helbredelse ved bøn - d. 17. marts v/Lars Messerschmidt.
6. Maria og bønnen - d. 21. apr. v/Paul Marx.

Laurence Dorn, Paul Marx,
Lars Messerschmidt.

Katekeseindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Retræte weekend på Magleås

fra fredag den 18. januar (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag den 20. januar (efter frokost).

Retræteledere er pater G. Grünwald S.J., og sr. Emma Martensen C.S.J.

Da Jesus engang blev spurgt, hvad man skulle gøre for at leve et meningsfyldt liv var svaret: »Du skal elske din Herre og Gud af hele dit hjerte og hele din sjæl og hele din styrke og hele dit sind, og du skal elske din næste — som dig selv«. (Se Lukas 10, 25-28). Hvad ligger der i at elske sig selv? og er det så selvfølgelig?

Retræten er åben for alle, der har lyst til at bruge en weekend på at forstå sig selv en smule bedre og dermed få mod til med Psalmisten at sige:

»Jeg takker dig, Herre, fordi jeg er uendeligt skabt« (Ps. 139 vers 14.).

Retræten vil forløbe i en vekselvirkning mellem oplæg — udveksling — stilhed — Gudstjeneste og mulighed for at nyde naturen.

Pris for ophold:
Pr. pers. i dobb. værelse . . kr. 355.- (alt incl.)
Pr. pers. i enkl. værelse . . kr. 385.- (alt. incl.)

Der kan søges om tilskud til opholdet fra fonden Magleås Venner o.a. ved henvendelse til Magleås sekretariat (02) 81 07 15.

Tilmelding foretages ligeledes direkte til Magleås sekretariat bedst mellem 10 og 16 (02) 81 07 15.

Mor Teresa julebasar

på Sct. Josef Skole, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde.

Fredag d. 30. november kl. 16-21
Lørdag d. 1. december kl. 9-14
Søndag d. 2. december kl. 10-13

Der er gudstjeneste i Sct. Laurentii Kirke, der ligger lige overfor skolen, søndag kl. 10. Alle er meget velkomne.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Bolig søges

Mindre lejlighed/vær. (15 m²) søges i Kbh. Max. kr. 1000/mdr. omk. 1/12-1/1 - 85. Henv. 01 - 24 50 62 mel. 8-10. 01 - 13 37 62 mel. 11-12.

Bekendtskab

Lærer 31 år, ugift, København, diabetiker, men ellers uden handicap, ønsker bekendtskab med pæn kvinde i passende alder, gerne musikudøvende.
Billet mrk. 1245 »Katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Bekendtskab

Ungdommelig slank dame søger bekendtskab med en pålidelig og stabil mand over 56 år.
Billet mrk. 1246 »Katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Bekendtskabskreds

Musik- og sangglad mand, middelalderlig ønsker sig en katolsk bekendtskabskreds, helst musikudøvende, da jeg selv er det, men ingen betingelse.
Billet mrk. »Petrus«, »katolsk orientering«, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K.

Dødsfald

R.I.P.

Vor kære hustru, mor, svigermor og farmor,

Ellen

Baadsgaard Jensen

F. d. 12.11. 1923 - d. d. 18.10. 1984

Begravelsen har fundet sted.

På familiens vegne
Kjeld Max Jensen

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Katolsk Forlag

oplyser, at 4 bøger på dansk af H. Holzapfel kan fås hos forlaget.

Det drejer sig om:
Pave Paul VI.s pilgrimsrejse til Det h. land 1964 i tekst og billeder kr. 5.-, samt Ansgars gamle Kirke 1500-1800 ill. kr. 10,50. Fæst dage i Polen 1972 kr. 17,50. Polens Kirke gennem 1000 år (rigt ill.) kr. 20.-. Katolsk Forlag, Tåsingevej 27, 2., 2100 Kbh. Ø. Tlf. 01-29 90 72. Kl. 9-11.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Aut.
elinstallatør
**EL MOGENS
LARSEN**
Ramsbered 31e 6200 København Ø 2530 622531

Giv kvinder adgang til flere liturgiske tjenester

Ikke-europæiske røster på liturgikongres i Rom

Rom (KIPA) – Det er bydende nødvendigt at give kvinder adgang til alle liturgiske tjenester, som ikke forudsætter diakon- eller præstevieelse, har nordamerikanske deltagere i den internationale liturgikongres i Rom i dagene 23.-27. oktober udtalt. I USA og Canada har kvinderne opnået så stor en indflydelse og

medbestemmelse i samfundet, at deres stilling slet ikke kan sammenlignes med kvinder i andre verdensdele. Derfor skal man heller ikke regne med at få forståelse for diskriminering, som ikke kan begrundes med holdbare teologiske argumenter, sagde amerikanske liturgerter.

Liturgi-eksperter fra

Latinamerika efterlyste større tillid hos de romerske instanser for det arbejde, de latinamerikanske biskopper støtter.

I det hele taget mere handlingsfrihed under eksperimenterne med nye udtryksformer og den langt mere reelle fare for sammenblanding af folkelige kulturer og katolsk liturgi, som f.eks. Voodoo-kulten på Haiti blev debatteret indgående.

Det umulige latin

Syd- og Østasien og Afrika fremhævede vanskelighederne ved oversættelsen af liturgiske tekster fra kirkelatin til deres sprog, som intet kan stille op med den stramme latinske stilart. Den orientalske mentalitet er så vidt forskellig fra den europæiske, som i århundreder har præget missionskirkernes liturgi, at også en tilpasning til den asiatiske højkultur er påkrævet. Det gælder ikke blot sproget, men også de liturgiske udtryksformer som bevægelser, tøj, udsmykning, musik og sang, som hører med til de asiatiske folks årtusinder gamle traditioner, blev det sagt.

Biskop Desmond Tutu, allerede kaldt Sydafrikas Martin Luther King, får Nobels fredspris 1984.

Hess kræves løsladt

London (KIPA) - Ledende mænd i Storbritanniens kirker har krævet Rudolf Hess løsladt fra fængslet i Berlin - Spandau. I et telegram opfordres regeringen i London til sammen med regeringerne i USA og Frankrig at sætte sig ind for løsladelsen af den over 90-årige Rudolf Hess, eller i hvert fald til at kræve mere humane fængselsbetingelser.

Kardinal Basil Hume, præsident for Den katolske Bispekonference for England og Wales, ærkebiskop Gordon Gray, præsident for Den katolske Bispekonference i Skotland og ærkebiskop Robert Runcie, primas i Den anglikanske Kirke, bestrider ikke, at straffen for Hess er retfærdig, men de mener, at en vedvarende arrest under de nuværende betingelser er uværdig og ikke står i rimeligt forhold til en soning af naziforbrydelserne. Også dr. Philip Morgan, generalsekretær for Det britiske Kirkeråd, og John Paterson, ordstyrer for generalforsamlingen af den skotske kirke står som undertegner af telegrammet.

Heksetro i Europa

Zürich (KIPA) – Også i året 1984 findes der hekse- og djævletilbedere i Tyskland. De er midt iblandt os, i storbyerne og på landet. Det er mennesker, der har forskrevet sig til det ondes magt, til Satan. Det meddelte det tyske tv-2, ZDF i en reportage med titlen: »Jeg dræber, når Satan befaler det«. Eksperters anslår antallet af aktive hekse- og djævlepræster i Forbundsrepublikken til ca. 25.000. Over 25% af alle tyskere er overbevist om disse magiers overnaturlige kræfter. Mere end 2 millioner betaler for deres tjenester: profetier, forbandelser, fortryllelser og dødsritualer.

To ZDF-reportere er trængt ind i en okkult seance og har med deres kameraer deltaget i dæmonbesværgelser. Målet var at prøve de menneskers kræfter, der havde

forskrevet sig til djævelen. Overraskende ting kom for dagen: foruden charlataner og showeffekter også uomtvisteligt magi som stilles til disposition for politiets bekæmpelse af forbrydelser.

Dæmonisk påvirkning

Konferencen for evangeliske Publicister (KEP) har protesteret mod udsendelsen. Filmen fremstiller det okkultes, d.v.s. det dæmoniske magt, hvis virkning i for høj grad undervurderes. Bibelen vender sig entydigt imod alt, der har med djævelen at gøre. En udsendelse om hekse- og djævletilbedelse har ingen oplysende værdi. Man må snarere frygte, at mange seere vil finde 45-minutters reportagen i den bedste sendetid så spændende, at farlige påvirkninger ikke kan udelukkes. KEP vil gøre sit til, at filmen ikke vises.

Banker er ikke.....

Fortsat fra forsiden

få udarbejdet et nyt internationalt valutasystem, der tager hensyn til Den tredje Verdens landes berettigede krav?, spørges der om i slutdokumentet.

Den voksende gældsbyrde for Den tredje Verdens fattigste lande forøger deres politiske afhængighed, hvilket »Justitia et Pax«-kommissionerne finder uantageligt. De gør bankerne opmærksomme på deres store ansvar for de katastrofale følger af denne voksende økonomiske byrde. Det fører til skuffelser, der igen kan

føre til oprør og revolutioner, som er en alvorlig trussel for sikkerheden og freden i hele verden.

Penge og moral

Konferencen drejede sig ikke om først og fremmest at pege på løsninger, men om at få en dialog igang mellem etikere og teologer på den ene side og bankfolk på den anden side. Derfor opfordres de nationale kommissioner til i deres hjemlande at indlede en dialog med bankfolk og gøre offentligheden følsom for disse problemer, fremgik det af et pressemøde.

Salige er de, som stifter fred

Kristent fredsinstitut oprettet i Stockholm

Det svenske økumeniske Nævn, der svarer til Det økumeniske Fællesråd i Danmark, står bag ved oprettelsen af et fredsforskningsinstitut i Stockholm, skriver »Katolsk Kyrkotidning«.

Beslutningen om oprettelsen blev taget, efter at Det økumeniske Nævn fik to direkte opfordringer hertil. Den ene fra den internationale »Liv og Fred«-konference, der fandt sted i Uppsala i april og den anden fra Det kristne Rigmøde J83 i efteråret 1983.

Positivt modtaget

Der nedsattes en fredskomite under ledelse af fhv. ambassadør Olle Dahlé, som fik til opgave at undersøge, om et sådant institut kunne placeres i

Ærkebiskop Hurley skal for en domstol

Durban (KIPA) – Ærkebiskop Dennis Hurley, Durban, præsident for den katolske bispekonference i det sydlige Afrika er stævnet for retten i Prætoria. Biskoppen har anklaget »Koevoet«, politiets specialdeling i Namibia, som er specialiseret i guerillabekæmpelse for krænkelser af menneskerettighederne ved at have vist brutalitet mod civilpersoner.

Ærkebiskoppen har fået påbud om at møde for retten på en fastsat dato. Dennis Hurley vil forsøge at udskyde terminen, da han på det fastsatte tidspunkt befinder sig i Rom.

I stævningen bebrejdes han for at have beskyldt politistyrken på uretmæssigt grundlag. Dette hævdes at være bevist ved en intern undersøgelse.

Sverige. Undersøgelserne faldt positivt ud, og i september holdt formandskabet det første møde.

Instituttets oprettelse har affødt en del positive kommentarer, bl.a. fra kardinal Arns, Sao Paulo, den amerikanske afdeling af den Lutherske Verdenssammenslutning, sammenslutningen af kirker i det Mellemste Østen, De reformerte kirkers Verdenssalliance, fremstående kvæker og fra biskop Hans L. Martensen.

Instituttet begyndte at fungere 1. oktober. Forskellige organisationer sender repræsentanter til de første møder bl.a. Pax Christi, Kirkernes Verdensråd, de ortodokse kirker i Østeuropa.

Den danske »Justitia et Pax«-kommission har anbefalet samarbejde med

det højt kvalificerede fredsforskningsinstitut CIPRI i Stockholm, fremfor at oprette endnu et fredsinstitut.

Kampagne for kernevåbennedrustning

London (KIPA) Monsignore Bruce Kent, generalsekretær for Storbritanniens kampagne for Kernevåbennedrustning, træder tilbage fra sin post. Han begrunder det med, at den administrative arbejdsbyrde er blevet for stor og betoner, at han ikke er tvunget dertil af den katolske bispekonference.

For halvandet år siden advarede kardinal Hume den katolske prælat om, at han ville blive erstattet med en lægmand, hvis kampagnen fortsat udvikler sig fra fredsbevægelse til politisk aktion.

Bruce Kent håber nu på en post som vicepræsident. »Hvilken titel jeg end måtte få, vil jeg også for fremtiden bruge den samme energi og den samme tid til vort fælles arbejde«, erklærede den 55-årige monsignore.

Næste nummer udsendes d. 28. november

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Bredgade 69 A, DK-1260 København K. Telefon (01) 11 60 80. Giro: 5 00 14 71 Ansvarsstiftelsen, katolsk orientering og information.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Pastoralrådsmødet, side 2-3

Katolske Menighedsplejer, side 5

Kantor-tjenesten, side 6

Orientering fra sognene, side 7-10

Kirkens holdning til våbenkapløbet og fredsinitiativer var hovedemnet for pastoralrådets novembermøde på Magleås. På billedet ses t.v. en af debattens indledere, Ulla Pinborg fra den biskoppelige kommission for Retfærdighed og Fred i samtale med pastoralrådets formand Ellen Marie Lebahn. I baggrunden genkendes gymnasirektor Walter Dalland, som informerede rådet om de krav, oprettelsen af en katolsk folkehøjskole ville stille i dag. Læs mere om mødet på siderne 2 og 3.

Hvad duer pastoralrådet til?

Kritisk debat om pastoralrådets tema-emner på sidste møde

Der skal findes pastorale svar på familiens problemer

»Min tillid til dette pastoralråds duelighed er der intet i vejen med, men på spørgsmålet om, hvad dette råd duer til, må jeg svare: »Hvad fik vi ud af det?« – Hovedemnerne »Dåb og Mission« og »Familiefællesskab« var måske ikke sagen - også i vore katolske skoler kommer mere end 60 % af børnene fra opløste hjem! Vore katolske unge flytter sammen uden at være gift og mener bare, at kirken tillader det. Men kirken tillader ikke skilsmisse og førægteskabeligt samliv. Vi skal finde et pastoralt svar på alle disse problemer!« Det var biskop *Martensens* reaktion under den meget frustrerende debat om pastoralrådets opgaver.

Debatten kom igang efter referatet fra den arbejdsgruppe, »der skal forsøge at finde nye veje til at genfinde værdien i den kristne familieudvikling og bane vejen for en

mere kristen familiepolitik og en mere kristen samfundsholdning«.

Så mange er ordene. Mere konkret foreslår arbejdsgruppen følgende:

– Information om den kristne/katolske holdning/mening.

– Oprettelse af katolske rådgivningscentre.

– Gennemførelse af brevkurser.

– Gudstjenester med efterfølgende foredrag.

– Kreativ nytænkning til fornyelse af familiekatekese.

– Mere aktiv indlemelse af nye medlemmer i kirkens dagligdag.

Emnerne droppes for tidligt

»Rammer vi ikke ved siden af med vore hovedemner?« spurgte *Vibeke Baadsgaard*. »Vi presser dem vel bare ned over hovedet på pastoralrådets medlemmer, men lytter ikke til, om de er relevante.« *Knud Elbrønd* mente

dog: »Hvis ikke hovedemnerne drøftes her, hvor drøftes de så? Måske valgte vi nogle forkerte emner, men »Ægteskab og familie« er ikke forkert«.

Søster *Hildegard Madsen* så problemet i, at man droppede emnerne for tidligt: Alle løse ender og ufordøjede tanker fejles væk af hvert nyt hovedemne. Sammen med emnet fuser inspirationen ud. Hver gang starter vi fra et nulpunkt. Og fordi vi igen står ved et nulpunkt, rejser spørgsmålet hvad skal vi bruge de resterende to møder til.

Vi må bruge næste år til at gøre noget ved ægteskabsforberedelsen, mente hun.

Både *Georg Høhling*, som er medlem af forretningsudvalget og af arbejdsgruppen om familielivet, og *Andreas Smidt*, ytrede mistanke om, at pastoralrådet allerede svigtede sit ansvar på dette område ved at give det

indtryk, at udarbejdelsen af ægteskabskurset var overladt til DUK alene.

»At bane vejen for en mere kristen familiepolitik«, som kommissoriet for det endnu ikke eksisterende udvalg siger, - hvad menes der med det?« spurgte *Poul Erik Magnusen*. »Tænker man her på en direkte henvendelse til de politiske partier?«

Det mente *Georg Høhling*, man blandt andet burde gøre. »I hvert fald burde kirken i Danmark udtale sig om regeringens politik på dette område. Den kunne også give et helt klart politisk svar gennem rådgivning. Men alt dette forudsætter, at udvalget får respons fra menighederne«.

Pastoralråd uden kontakt

Debatten endte som sædvanlig med klage over, at menighederne så godt som ingen kontakt har *Fortsættes på bagsiden...*

Allerede 230.000 kr. til tørken i Afrika

Caritas Danmark meddeler, at de allerede nu har modtaget 230.000 kr. i støtte til katastrofearbejdet i Etiopien. Beløbene er modtaget inden biskop *Martensen* opfordrede menighederne til søndag d. 11. november eller søndag d. 18. november at afholde kollekt for de sultne i Afrika.

Det er ikke kun Etiopien, som er i en kritisk situation, men 27 afrikanske lande har akut behov for hjælp, udtaler *Michael Wiberg*, Caritas Danmark. Ikke mindre end 25% af alle børn i Afrika lider af underernæring, så der er brug for hver eneste øre. De kan undvære, siger han videre. *kk*

Jesuitter-leder støtter offentligt befrielsesteologer

»Den lære, som har fået navnet befrielsesteologi, bør ikke kun betragtes som en mulig, men som en nødvendig teologi«. Det udtaler jesuiternes generaloverste, hollænderen, *Pieter Hans Kolvenbach* i et interview med *New York Times*. Hermed har han taget stilling for de latinamerikanske teologer og kirkeligt engagerede, der arbejder for social retfærdighed.

I Vatikanets dokument om befrielsesteologi afvises brugen af marxistiske analyser, men Vatikanet går ind for, at kirken støtter kampen mod undertrykkelse i Mellem- og

Latinamerika.

Kolvenbach siger imidlertid i interviewet, at der findes mange variationer af befrielsesteologien, men også mange politiske situationer, som gør det nødvendigt at anvende marxistiske begreber for at beskrive den sociale og økonomiske situation. »Således går det ikke an at forbyde brugen af ordet »klassekamp«: klassekampen er der jo. Spørgsmålet er, om vi skal fortolke den marxistisk eller give den en kristelig udformning«.

Han håber, at der snart kommer en mere positiv udtalelse om befrielsesteologien fra Vatikanet.

Ungdomsmesse i radioen 9. dec.

Søndag den 9. december, kl. 17 er der ungdomsmesse i Sankt Augustins Kirke på Jagtvej i København med *pastor Jesper Fich* som celebrant og prædikant. De storkøbenhavnske menigheders unge, og i øvrigt alle andre unge og ældre, der har mulighed for at komme, opfordres til at deltage, og - da ungdomsmessen transmitteres direkte på program 1 - møde i god tid; man er velkommen til at komme allerede fra kl. 16.15, idet ungdomskoret »Jubilate Deo« før messen gennemgår de sange og

salmer fra mappen »Pris Herren efter Noder«, der skal benyttes under messen. Messens ordinarium (Kyrie, Sanctus og Agnus Dei) er *Rudi Kessels' Messe 1966*.

Efter messen inviterer *Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn* til kirkekaffe med sandwiches i Englesalen på Niels Steensens Gymnasium for kun 5 kr. *Pater L.O. Dorn S.J.* og de unge fra KVIP (Katolsk Video Produktion) vil fortælle om deres arbejde.

Beretning fra forretningsudvalget

Ønsker kun ét pastoralrådsmøde om året

Af beretningen fra pastoralrådets forretningsudvalg fremgår det, at udvalget har holdt fem møder siden sidste rådsmøde i maj. Desuden har der været møder med gruppen omkring rundskrivelsen »Familiaris Consortio«, budgetudvalget, gruppen som har arbejdet med den nye kirkelovbog, DUK, medlemmer fra styrelserne for Magleås, Myretuen, Øm og Mariahjemmet.

Ellen Marie Lebahn

Pastoralrådets formand, *Ellen Marie Lebahn* har desuden repræsenteret forretningsudvalget ved det europæiske lægmandsmøde i Dublin, Det vietnamesiske landsmøde i Horsens, Konferencedag i Svendborg med provst Hamburg, Niels Steensenkollegium besøg i København og Magleås-weekenden for konvertitter.

Fra sidste pastoralrådsmøde

Der har været praktiske vanskeligheder med at få grupperne omkring »Familiaris Consortio« igang, siges det i beretningen. Formodentlig vil gruppen for enlige først begynde efter november-pastoralrådsmødet.

Redaktionen bag emnehæfterne »Ånd og Liv« har meddelt, at man ikke er interesseret i at udgive et hæfte med titlen »Glæden ved at være kvinde – glæden ved at være mand«.

Der er endnu ikke kommet et egentligt arbejde igang omkring et kursus i ægteskabsforberedelse, DUK har drøftet fremgangsmåde og form ved flere hovedbestyrelsesmøder.

På sidste pastoralrådsmøde fik *Tuulikki Albeck* og *Georg Høhling*, begge nyvalgte i forretningsudvalget, den opgave at skrive en midtvejsrap-

port, så rådets medlemmer blev orienteret om forretningsudvalgets arbejde. Denne rapport har ikke kunnet udarbejdes, siges det videre i beretningen.

Sognene

I Hillerød er der købt en præstebolig til kirkecentret – beliggende i dettes umiddelbare nærhed. I handlen er indgået afhændelse af menighedens tidligere præstebolig.

Kamillianer-klinikken, der den 1. januar 1983 blev overdraget Ansgarstiftelsen, søges udlejet til lægehus for en 25-årig periode. I Haderslev er istandsættelsen af menighedshuset tilendebragt i november. I Slagelse er man igang med at udvide menighedshuset og håber at være færdig hermed i november.

I Fredericia er skolen igang med nødvendig vedligeholdelse, og i Esbjerg påbegyndes en skoleudvidelse.

Menighederne kan altid søge råd og bistand på bispekontoret, siges det videre i beretningen. Kirkebidragsudvalget holdes orienteret herom, ligesom akutte behov for ekstra tilskud forelægges udvalget. Bispekontorets personale tager desuden ud og aflægger besøg på stedet, hvis forholdene kræver det.

Beretningen oplyser videre, at flere af vore sogne i dag er uden fastboende sognepræst. I Aalborg er den præstelige betjening efter p. *Strebins* død overtaget af oblatfædrene.

Projekt-ansøgningen til Bonifatiuswerk på ca. 14 mio. kr. er fremsendt i oktober måned, og svar indløber omkring 1. januar. Af de indkomne ønsker prioriterer biskoppen færdiggørelse af kirkecentret i Hillerød og videreudbygningen af skolen i Tåstrup højt.

Beretningen meddeler videre, at »katolsk orientering« flytter til større lokaler (Vesterbrogade 28) den 28. november. Bispedømmets historiske arkiv overtager lokalene i Bredgade.

Ud over fremstilling af kateketisk materiale såvel i bogform som i AV-form, yder Kateket-centralen også konsulentbistand. Fire sogne – ét i Storkøbenhavn og tre jyske sogne – tilrettelægger hele sogneundervisningen i

samarbejde med Kateket-centralen. Der er årsplan for alle aldersgrupper, også for voksne.

Katolsk Brevkursus har udsendt 2 hæfter, som der er stor interesse for. Der er planlagt reklamefremstød i november, bl.a. gennem flere landsdækkende blade.

Et nyt produktions-selskab

Katolsk Video Produktion fremstiller videoprogrammer, der kan bruges i undervisningen i sogne og i skoler. Der foreligger allerede nu programmer om messen, præstevæsen, firmelsen og et dokumentarprogram om cistercienserne på Bornholm.

Gruppen, der arbejder med Den nye kirkelige Lovbog, har holdt to møder. Det bliver sandsynligvis nødvendigt at justere pastoralrådets vedtægter inden næste valg.

Beretningen fra forretningsudvalget giver udtryk for, at det er for arbejds- og tidskrævende både for bispekontor og forretningsudvalg at planlægge pastoralrådsmøderne.

Pastoralrådet har ingen kræfter til langsigtet planlægning

Ellen Marie Lebahn sluttede forretningsudvalgets beretning med at nævne, at dette pastoralråd i sine første samlinger gjorde sig tanker om, hvordan man kunne tilrettelægge behandlingen af hovedemnerne, således at man kunne opnå to ting: dels en velforberedt og kvalificeret debat indadtil, eventuelt gående over flere møder, dels at komme i dialog med pastoralenhederne og menighederne udadtil. »Læg så dertil de diskussioner, vi har haft om kommunikation mellem forretningsudvalg og pastoralråd, og så snakken om hvilke muligheder der er for et råd, som kun mødes to gange om året, m.h.t. om resultaterne står mål med kræfter og tidsforbrug«. Derfor har det udvalg, som beskæftiger sig med den nye kirkelige lovbog og om de vedtægtsændringer, som sandsynligvis kommer, stillet spørgsmålet, om vore vedtægter svarer til den praksis og tradition, som pastoralrådet har ud-

viklet. Eller ville en forenkling være ønskelig og mulig ved samme lejlighed.

Pastoralrådet er et rådgivende organ for biskoppen, og det er valgt ved frie valg. Det samles med biskoppen og omkring biskoppen. Biskoppen præsiderer dets møder, sådan skal det være, sådan har det altid været.

Lebahn spurgte derpå, om rådet absolut skal mødes to gange årligt. Hvad kunne tale for at sætte mødefrekvensen ned til en gang om året. Derfor taler bl.a., at de pastorale emner tager større og større plads på møderne, og de forretningsmæssige emner mindre og mindre. Men »de pastorale emner kører faktisk et sololøb i pastoralrådet og kommer aldrig ud til en virkelig drøftelse i pastoralenhederne, som oprindelig

tænkt«. Med et årligt møde ville der være plads for en rimelig forberedelsestid til oplæg, hovedemner og andre væsentlige emner. Det kunne herefter sendes ud til drøftelse i pastoralenhederne, og pastoralrådets medlemmer kunne nå at melde tilbage til pastoralrådet.

Det vil også give bedre arbejdsvilkår for de udvalg, vi nedsætter, fortsatte Ellen Marie Lebahn. Jul og sommerferie er en barriere for at få sat noget igang efter hvert forretningsudvalgmøde. Det værste er, at »der slet ingen kræfter er tilovers til principielle drøftelser, planlægning på længere sigt eller for at snakke virkelig dyrt: kreativ tænkning og meningsudveksling«.

På næste pastoralrådsmøde foreligger et udkast til vedtægtsændringer, og

skulle det ske, at de ikke er færdige til næste valg i 1986, så kan man enten forlænge det nuværende råds funktionsperiode et år eller endnu engang afholde valg efter de nuværende vedtægter.

»Det er vigtigt for pastoralrådet at samspillet både i forhold til forretningsudvalget og til pastoralenhederne er baseret på godt og reelt samarbejde.«, sagde pastoralrådets formand videre. »Ingen kan eller bør være tilfreds med deltagelse i mere eller mindre rituelle handlinger. Jeg tror, at det vil være sundt og rigtigt, at vi tager os selv op til drøftelse. Jeg håber ikke, at vore tanker og ideer vil være så bundne af eksisterende forhold, at vor fremtids-tænkning blot bliver mekanisk afspejling af det kendte.«

kk

Oprustningskapløbet og fredsbestræbelserne

Tam debat om kirkens mulige initiativer

Var der en let frustration at spore blandt pastoralrådets medlemmer efter behandlingen af mødets hovedemne lørdag eftermiddag? Var man skuffet over, at man ikke var kommet ud at skrotte de atomraketter, der hverken findes eller skal findes på dansk jord? Havde man håbet på, at biskoppen havde sendt et brev til Kreml og Det hvide Hus, og rådet selv et til FN?

I så fald var det ikke indledernes skyld. *Jakob Dalsgaard Larsen* havde på DUK's hovedbestyrelses opfordring sammen med *Ulla Pinborg* som repræ-

sentant for den biskoppelige kommission for Retfærdighed og Fred, »Justitia et Pax« tilrettelagt to gruppedrøftelser og to plena ud fra den betragtning, at tiden til at overveje de store moralske problemer er ved at være forbi. Der har været ført mange overordnede diskussioner om, hvordan det hele burde være, og om hvordan det faktisk er. Nu må vi til at bygge bro her imellem, vi må nå til konkret handling og ikke affinde os med en håbløs situation, hvis ikke vi skal gøre os selv og vore børn til fatalister, hvad der vil føre til en demoralise-

Jakob Dalsgaard Larsen fra DUK

ring, sagde Jakob Dalsgaard Larsen blandt andet.

Inden første gruppe-diskussion blev forsamlingen stillet over for modsigelsesfyldte teser fra kirkelige kredse – såvel katolske som fra »Liv og Fred«-konferencen i Uppsala.

Halvdelen af grupperne behandlede derpå spørgsmåle ud fra den enkelte katoliks synspunkt, de øvrige ud fra kirkens synspunkt. Grupperarbejdet virkede, som arrangørerne havde tænkt sig: rådets medlemmer mærkede i sig selv en uro, de følte sig provokerede og var nu parat til anden runde, hvor halvdelen af grupperne skulle drøfte, hvordan pastoralrådet kan inspirere de enkelte katolikker i kampen for fred og retfærd-

Ulla Pinborg fra »Retfærdighed og Fred«.

dighed og give forslag til aktive indsatser, som den enkelte katolik kan gøre for at være med til at påvirke opinionen i Danmark.

De øvrige grupper skulle drøfte, hvordan den katolske kirke i Danmark konkret kan gå ind i bestræbelserne for at skabe fred og retfærdighed med udgangspunkt i det danske samfund og give forslag til aktive indsatser som kirken kan og bør gøre. Forslagene skal være så konkrete, at der straks kunne arbejdes videre med dem.

Skuffet over behandlingen

Gottfred Grünwald resumerede til slut resultaterne af de to plena. Han henviste her til det dokument, der er udsendt af det danske »Justitia et Pax« som supplement til »katolsk orientering« nr. 9 i år, og til arbejdsmappen »Så vælg da Livet«, som blandt andet DUK har været med til at udarbejde på økumenisk plan (anmeldt af Merete Witt i dette nr. af »katolsk orientering«).

Grünwald sagde blandt andet: »Jeg føler mig lidt tøvende over for, hvordan vi skal gribe det an. Et er at sige noget meget stærkt fra en talerstol eller i en mikrofon, noget andet er at omsætte det i vor egen konkrete sammenhæng.«

Materialet, som pastoralrådet arbejdede med ud fra Jakobs og Ullas indlæg vil de enkelte pastoralrådsmedlemmer kunne anvende i deres pastorale enheder. Pastoralrådet er jo ikke hele den katolske kirke i Danmark, og den katolske kirke i Danmark, kan, som det blev fremhævet, heller ikke magte dette problem alene, det må gøres på kristent grundlag sammen med andre kristne, var alle enige om.

En katolsk folkehøjskole på Magleås - eller hvor?

Debatten ikke affødt af bekymring for kirkens manglende talerstol udadtil, men af bekymring for Magleås' underskudsøkonomi

Walter Dalland lægger op til debatten.

Gymnasierektor **Walter Dalland**, som selv har en fortid som højskoleforstander, ville ikke komme ind på de juridiske og tekniske forudsætninger for en højskoles oprettelse, men sige noget om, hvad man i en katolsk sammenhæng kan bruge en højskole til.

Som to væsentlige kendetegn nævnte han »åben debat og fri meningsdannelse« hos mennesker, der har en fælles interesse, og »gensidighed i denne debat mellem dem, der søger viden, og dem, der mener at vide noget«.

Den katolske kirke har så megen inspiration at give fra sig, at det er utroligt, at vi ikke har en højskole, hvor folk kan bruge tid på at finde ud af, hvad de vil bruge deres liv til.

Den efterfølgende debat viste, at de fleste kunne gå ind for en højskole, men betvivlede stærkt, om stedet skulle være Magleås, som nu kun kan huse 47 mennesker, et alt for lavt tal til at få en højskole til at løbe rundt økonomisk. Det burde undersøges, om et andet sted

var egnet. (Ingen nævnte f. eks. det forhenværende dominikanerkloster Skt. Andreas i Ordrup). Da ombygning og udvidelse af de eksisterende bygninger på Magleås kom på tale, fremkom der mange realistiske og urealistiske meninger om ødelæggelse af en smuk, men uegnet ejendom, støjgener for de omkringboende søsterkommuniteter, og om forstanderens og lærernes boligforhold på stedet.

Argumentet om at 300.000 arbejdsløse, hvoriblandt mange unge mellem 25 og 30, må veje tungere end hensynet til smukke, gamle bygninger, blev ikke overhørt, men ændrede ikke den almindelige fornemmelse af, at Magleås ikke var stedet for en højskole, selv om højskolefolk ikke er teenagere på knallerter, der holder søstre vågne om natten.

Store sko skal være meget store

Mere vægt blev der lagt på spørgsmålet »åbenhed« og »store sko«. Forstander og lærere skal være katolikker, men når målgrup-

pen er alle unge og andre aldersklasser må højskolen acceptere »at livsnormer ude fra vil sætte deres præg på skolen, hvor de netop skal komme under debat. Skolen må kunne bære, at brydninger ude i verden kommer ind i skolens atmosfære«, som Walter Dalland selv udtrykte det.

Dette ret ømme, men ikke særligt gennemdrøftede punkt, førte automatisk til spørgsmålet om skolens personale, skolekredsen bag skolen, styrelsen, katolikkers interesse i dette arbejde. Ingen kunne nævne personnavne på stedet, og det er usikkert, om pastoralrådet er den rette instans til i det hele taget at finde navne.

Når man husker, hvor megen kritik der ofte har været, fordi det også i Øm hænder, at katolske og ikke-katolske unge bringer meninger og holdninger »udefra« med ind i et katolsk miljø - og det kun i en uges tid, er det ikke svært at forestille sig reaktionen hos mange katolikere, når de store sko vil vise sig at være meget store.

Et fjerde ømtåleligt punkt var naturligvis økonomien bag en højskole, bortset fra statens tilskud. Biskoppen mente, at alle de beløb, der i årenes løb er brugt på Magleås, lige fra købesummen til restaurerings- og vedligeholdelsesudgiften, udgør allerede nu en meget høj pris for dette sted, hvis pastorale nytte stadig betvivles af mange, især fordi så få katolske arrangementer finder sted her. Sidstnævntes værdi skal ikke undervurderes, men det er berettiget at advare mod en ombygning af Magleås. Tilmeld skal der tages hensyn til Skt. Josefssøstrenes andel i både købet af ejendommen og deres tilstedeværelse i en del af bygningerne.

Selv om det nærliggende Birkerød har udmærkede sportsanlæg, som man kunne leje sig ind i, ville en ombygning til aktivitetsrum alligevel være påkrævet.

Sælg Magleås

Røster, der altid har været imod købet af Magleås, foreslog at sælge ejendommen og bygge en helt ny højskole for pengene. Det er jo ikke sikkert, at vore unge ville søge

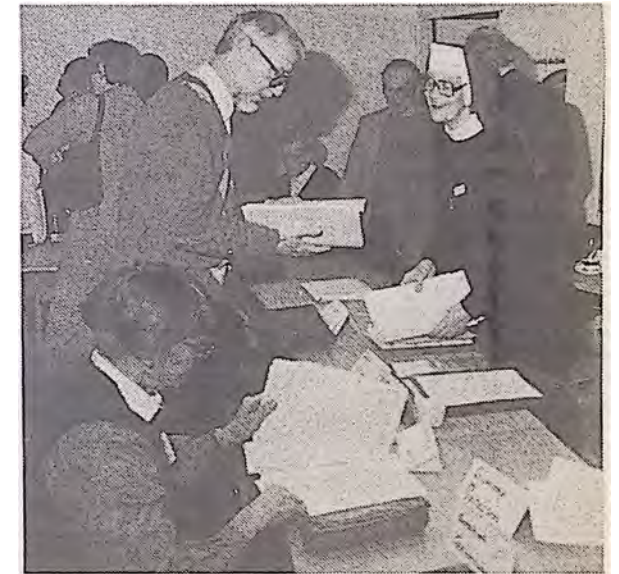
stedet her. Hvis det lige som vore katolske skoler, vil blive søgt af ikke-katolikere, hvordan forestiller man sig så en katolsk højskole med et lille mindretal af katolske elever, blandt voksne mennesker med egne ikke-katolske meninger og opførsel.

Pastoralrådets formand, **Ellen Marie Lebahn**, mindede rådet om, at hun ved en tidligere lejlighed havde efterlyst en talerstol udadtil, men at debatten om en højskole på Magleås ikke var affødt af bekymring for denne talerstol, men for Magleås' underskudsøkonomi. Inden man nu kastede sig begejstret og hovedkulds ind i endnu et dyrt projekt, kunne det være anbefalelsesværdigt, først at leje sig ind i en skole for 5 år, for først at afdække behovet for en katolsk højskole. I mellemtiden har vi brug for alle de mødesteder vi har, mente hun. Også **Vibeke Baads-**

Dietrich Timmermann spurgte, om målsætningen derved var missionerende nok. Udover unge arbejdsløse og indvandrere var der sikkert mange katolikere, som føler sig trængt op i en krog i kirken på grund af afvigende meninger.

Vi spiller tiden igen

Poul Erik Magnussen sammenlignede hele denne debat om en højskole med den forlængst overståede debat om nedlæggelsen af »Katolsk Forum« og oprettelsen af et gratis blad til alle katolske huse: de samme argumenter om, hvad det ville koste, blev brugt den gang. Man kunne have vundet fem år, hvis man umiddelbart efter synoden 69 havde gennemført disse planer i stedet for i 1975. Lad os lave en højskole nu i stedet for om 5 år, sluttede Magnussen rungende sit indlæg.

Pause mellem diskussionerne.

gaard, der som altid er bange for veltalenheden, der smitter de uforberedte sjæle, savnede noget konkret i hele oplægget.

Heldigvis mindede **Walter Dalland** hele tiden forsamlingen om, at de ikke skulle vedtage noget som helst, men overveje behovet og mulighederne. Nok mente han, at der findes så mange forskellige typer højskoler, at Magleås sagtens kunne være en af dem, men så var spørgsmålet bare, om det var egnet til at være katolsk højskole med de tilbud, vi mente var nødvendige, og det publikum, vi mente var velegnet. I denne forbindelse blev bl.a. nævnt vore store grupper udlændinge, flygtninge m.m.

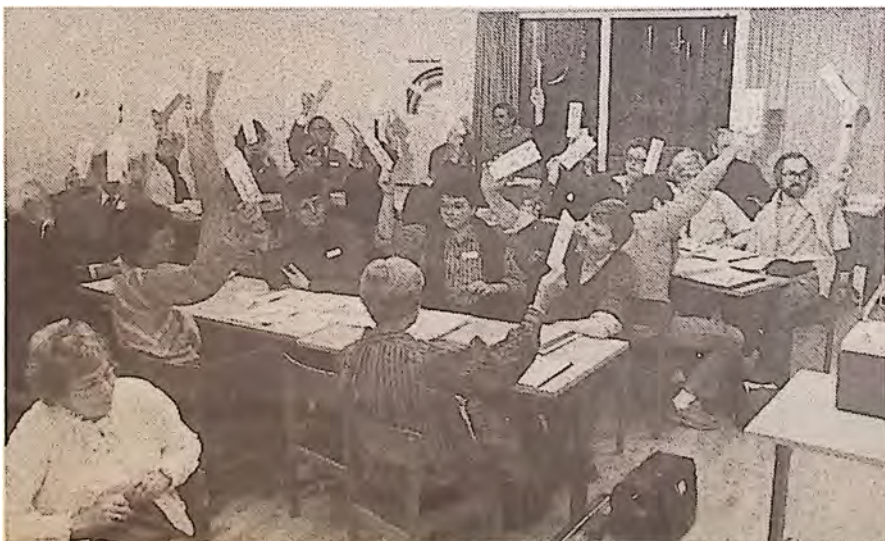
Walter Dalland mente også, at man ikke skulle stille sig bagest i køen af ansøgere til undervisningsministeriet. At leje sig ind et sted, eventuelt på Magleås, var den hurtigste vej.

Og endnu en arbejdsgruppe....

En arbejdsgruppe, som skal undersøge mulighederne blev foreslået nedsat. Pastoralrådet fik opgivet nogle navne og gav sit samtykke uden afstemning.

Foreslået blev: **Walter Dalland, Oluf Bohn, Søster Regina, Annemarie Logermann, Andreas Smidt, Birgit Wohlert og Ellen Møller.**

ww

Mødets eneste afstemning gjaldt kirkebidragsprocenten.

Hvorfor kommer der ikke flere i kirke?

I november-nummeret af Katolsk Sogneblad for Skt. Albani menighed skriver Lone Oppenheim i en leder, at hun ikke forstår, hvorfor der ikke kommer flere til søndagsmesserne.

Efter sognekartoteket, som Lone Oppenheim det sidste års tid har arbejdet med at revidere, er der 1100 voksne medlemmer og deraf kommer der kun ca. 300 i kirke til de tre søndagsmesser.

Hvor er de resterende 800 spurget Lone. Ja, hvor er de?

Ja Lone - hvor er de? - Nu er du konvertit og står som ny over for mangt og meget. Jeg er 62 år og har været katolik hele mit liv, og jeg står ikke mere uforstående over for spørgsmålet hvorfor der ikke kommer flere i kirke. Det er ikke en undskyldning jeg vil komme med; men en forklaring, på nogle af tilfældene.

Jeg har også været ung og meget ivrig i min tro, deltaget i meget menighedsliv, mest i Assens, København og Hillerød, og der har jeg oplevet

mere af, hvad der har været lidt mangel på her: nemlig et mere nært menighedsliv, hvor jeg følte vi kom hinanden mere ved. Du er ked af det, skriver du. Det har jeg også været mange gange siden jeg har bosat mig her i Odense. Ked af det og skuffet, og sådan tror jeg der er mange, der har det. Hele skylden ligger nemlig ikke hos den enkelte i menigheden alene, der er jo også præsterne. De skal ikke lastes, men et lille »hip« skal de nu have.

Hvad gør en gartner, når han har sået og plantet? Lader han det hele ligge og passe sig selv? Nej, han vander og gøder og passer det hele under opvæksten, ellers ville det simpelthen visne og gå ud, og det er på samme måde med menigheden, den skal også passes og besøges. Hvis en menighed bliver ladet alene uden at nogen bekymrer sig om den, - ja så skal det jo simpelthen gå galt. Og især i vore dage, hvor der er så meget andet, der kan gribe forstyrrende ind.

Jeg taler af bitter erfa-

ring. Fra Assens, København og Hillerød var vi forventede med jævnlige præstebesøg. Her har jeg nu boet i over 25 år, og hvor mange gange tror du, jeg har haft besøg af en præst? Ingen. Og jeg ved, der er dem i menigheden, der har oftere besøg.

Da min kone begyndte at blive syg, rådede vores læge til, at et besøg af en præst måske kunne hjælpe hende. Jeg gik til vor daværende sognepræst og drøftede det med ham; men der var ikke tid til et besøg. Nogle år senere døde vores lille dreng. Nu må der da komme en præst, sagde vi til hinanden; men nej. Vi ventede forgæves.

Året efter kom min kone på psykiatrisk afdeling, og der har hun været de sidste tyve år. Nu må der da komme en præst, tænkte jeg. Han har ikke været her endnu.

Da der blev holdt en bestemt fest her i Odense menighed for mange år siden, så vidt jeg husker 11. juli 1944, holdt nu afd. overbetjent i kriminalpolitiet, Valdemar Kallan, en tale hvor han bl.a. påpegede det ansvar, vi katolikere havde over for omverdenen, især præsterne havde et ansvar, og dermed mente han også, de havde

et ansvar over for deres sognebørn. Blandt andet har husbesøg en meget stor betydning. Det har bl.a. Jehovas Vidner fundet ud af. Og især i dag i vor forvirrede tid hvor sorgerne og bekymringerne ikke er blevet mindre, snarere tværtimod, kan det være af stor betydning med et besøg af en præst.

Og så en ting mere! Den ærbødighed for alterets sakramente, som vi lidt ældre er vant til og opvokset med, den er i dag svær at få øje på. Jeg er bl. a. opdraget til, når jeg kommer ind i en kirke, ialt fald ikke at komme med hænderne i lommerne, og ligeledes når man går til kommunion så i det mindste gå med foldede hænder.

Og sidst, men ikke mindst: Det er dejligt, at der kommer så mange børn i kirken, men her mener jeg at forældrene også har et vist ansvar: Vis det hensyn at gå ud med dem, når og hvis de bliver for støjende, der er mange mennesker, der har svært ved at høre og følge med i gudstjenesten, når der er et eller flere børn, der skriger i munden på hinanden. Jeg selv gjorde det altid, da jeg havde små børn med i kirken.

Jørgen Daugsted

Pave Paul VI's store fortjeneste var at afskaffe den tridentinske messes ritualer, som han endnu følger på ovenstående billede fra 1964.

Bispekonferencer over hele verden vender sig imod tridentinske messer

Repræsentanter fra 32 bispekonferencer kritiserer i en rapport skarpt Vatikanets beslutning af 3. oktober om at tillade tridentinske messer i begrænset omfang. Det er 27 biskopper og 29 sekretærer fra de nationale liturgiske kommissioner, som ved deres kongres 23.-28. oktober har ytret deres kritik.

I en udtalelse af 27. oktober siger bispekonferencernes repræsentanter, at denne tilladelse undergraver bestræbelserne for gennemførelsen af de forandringer, som Det andet Vatikankoncil tilstræber. Det er også ubetænksomt mod katolikker, som har accepteret de liturgiske ændringer efter store vanskeligheder.

Gruppen opfordrer pave Johannes Paul II til at støtte dem, der arbejder for de liturgiske fornyelser i henhold til Det andet Vatikankoncils principper.

Den tridentinske messe med det latinske ritual er den form for messe, der blev celebreret overalt før Det andet Vatikankoncil. Ifølge en skrivelse fra Vatikanets kongregation for Gudstjenester kan biskopper give tilladelse til fejringen af tridentinske messer - dog kun i særlige tilfælde.

Vatikanet udtaler, at beslutningen ikke skyldes en udbredt brug, men er en følge af en konstant strøm af anmodninger, mest fra ældre lægfolk.

Den engelsksprogede rapport fra de 27 biskopper og 29 sekretærer siger, at tilladelsen til brug af den tridentinske messe synes at

- fravige Det andet Vatikankoncils lære, - støtte dem, som har modsat sig de liturgiske fornyelser, - demonstrere en mangel på hensynsfuldhed over for alle dem, der trods store personlige overvindelser og med vanskelighed har accepteret de liturgiske ændringer, - overtræde følelsen af kollegialitet med det verdensomspændende episkopat.

Da Kongregationen for Gudstjenester i 1980 spurgte biskopper over hele verden om deres mening om behovet for den tridentinske messe, svarede 98%, at »dette ikke var et problem i kirken, men snarere noget, der angik en lille minoritet, som havde fundet på at fremkalde indtrykket af, at det er et meget større problem«, siger rapporten videre.

De fleste medlemmer fra de 32 bispekonferencer opfordrer også paven til at give kvinder formel adgang til tjenester som lektorer og akolytter. Det vil fjerne et »symbol på diskrimination« og give »klarhed, støtte og godkendelse« til lægfolkets tjenester.

For øjeblikket tillader kirken kun mænd at blive formelt indsat som lektorer og akolytter, selv om disse tjenester overalt i verden også udføres af kvinder. Kirken har givet afkald på den formelle indsættelse af kvinder til disse tjenester, fordi de traditionelt har været betragtet som et skridt hen mod præstevelsen.

Ministrantkursus den 1.-3. febr. 1985

Den første weekend i februar indbyder Danmarks Unge Katolikker til ministrantkursus på Øm-borgen.

Vi vil arbejde med messen og ministrantens opgaver; men for dem, der var med sidste gang, vil der også være andre tilbud. Foruden undervisning vil der blive tid til boldspil, udendørs lege og aftenunderholdning.

Om søndagen vil vi fejre kyndelmisse med en festlig messe. Pater Berning fra Nykøbing er med som lejrpræst.

Kurset er for 10-16 årige. Pris 100,00 kr. Der arrangeres fællesrejse m/ rejseleder fra København, pris 90,00 kr. Alle rejseudgifter over 90,00 refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Tilmeldingsfrist 18. januar 1985. Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr/rejsegebyr samtidig med tilmeldin-

gen. Tilmeldingsblanket finder du under DUK's kalender bag i bladet.

Vi glæder os til at se tidligere deltagere og håber også, at nye har lyst til at komme.

Niels Engelbrecht

Hjælp »katolsk orientering«

De kan endnu nå at være med til at nedbringe »katolsk orientering«s underskud, og så endda drage nytte af den skattefordel, det indebærer. Det er jo som bekendt muligt at fratække beløb indtil 1300 kr. på selvangivelsen - dog minus de første 300 kr.

»katolsk orientering« venter et underskud på ca. 500.000 kr. for året 1984. De samlede udgifter skønnes at andrage 1,3 mio. kr., hvoraf de største poster er trykning af bladet på ca. 520.000 kr.,

avisforsendelse og porto på 330.000 kr. samt lønudgifter på 295.000 kr.

På indtægtssiden håber vi på 500.000 kr. i frivillige bidrag fra katolikker. Men vi mangler endnu 30.000 kr. i at nå dette tal. Annoncer og abonnementer giver knap 100.000 kr. Desuden har pastoralrådets forretningsudvalg i foråret truffet beslutning om at bidrage til bladets drift med 200.000 kr. Pengene er hentet fra kirkebidragsordningens fællespulje.

Selv om »katolsk orientering«s underskud på denne måde »kun« bliver ca. 500.000 kr., opfordrer vi alligevel bladets læsere til at benytte det lille røde girokort, som blev tilsendt for to måneder siden. De kan også benytte et almindeligt girokort til indbetaling af frivilligt bidrag. I så fald skal De anføre: Ansgarstiftelsen, Bredgade 67 A, 1260 K - mrk. »bidrag til »katolsk orientering«. - giro 5001471. Tak for støtten!

Red.

Katolske menighedsplejer i snart 40 år

Lidt om virksomhedens udvikling siden 1945

Den 25. oktober holdt Katolske Menighedsplejer deres årlige generalforsamling i menighedssalen i Bredgade. Af formandens beretning fremgik det, at kollekt dagen i september havde indbragt godt 15.000 kr. fra hele landet.

Da der fra provinssogne, som havde bidraget til kollekten, var fremkommet ønsker om at blive informeret om Katolske Menighedsplejers virke, gav formanden, *Bente Nygaard Hansen*, et resumé over Menighedsplejers udvikling siden deres start i maj 1945, altså for snart 40 år siden.

I de første år var søster *Francisca O.S.B.* drivkraften. Man fik praktikanter fra Den sociale Skole, og med hjælp fra mange frivillige medarbejdere etableredes der et vidtfor-grenet katolsk socialt arbejde især for børnerige familier.

Den nødvendige økonomiske basis skaffedes ved salg af Margueritten hvert år i marts måned, medvirken på Børnehjælpsdagen i maj, afholdelse af julemarked i København for alle sogne, samt den landsdækkende kollekt dag. Disse aktiviteter har igennem alle årene finansieret Katolske Menighedsplejers arbejde.

Hjælp i nød

»Da al vor arbejdskraft er frivillig og ulønnet, har det været muligt at hjælpe mange katolikker, som har søgt Katolske Menighedsplejer i en eller anden nødsituation. Vi har kun-

net træde til når der opstod en situation, som faldt udenfor den almindelige bistands rammer.

F.eks. har vi i nogle tilfælde kunnet hjælpe vore tidligere vietnamesiske flygtninge til at beholde deres børn i katolske skoler ved at betale skolepengene, en udgift, som bistandskontorerne anser for at være overflødig. Vi har betalt indskud til et par andelslejligheder, hvor det var her og nu, at der skulle betales. Vi har kunnet hjælpe i andre pludseligt opståede økonomiske nødsituationer, men vi må gå lidt stille med dørene, for det første har vi tavshedspligt, for det andet kan vi ikke klare alle katolikkers økonomiske problemer, herunder skolepengene – så gerne vi end ville!

Klitborg

»Endelig har vi kunnet føre Klitborg videre.« Feriehjemmet ved Kattegat mellem Nykøbing Sj. og Rørvig. I 1972 var det meningen, at huset skulle sælges efter at både Katolske Menighedsplejer og Academicum Catholicum i mange år havde arrangeret familielejre, –rekreative mødrelejre, sommerskoler og mange andre aktiviteter på stedet. Men Sr. Francisca, som indtil da med sin utrolige energi havde båret hjemmet, måtte trække sig tilbage. Biskoppen bad nu Katolske Menighedsplejer fortsat at bære ansvaret for Klitborg, og de umiddelbare salgspå-ner blev henlagt.

Der fulgte økonomisk set vanskelige år for det dejlige feriehjem. Myn-dighederne krævede gennemførelsen af brandsikringsforanstaltninger, som kom til at koste 45.000 kr. Men de sidste tre år har været præget af genopbygning. Inventaret er delvis blevet fornyet, der er lagt nyt tag på anneksbygningen og de fleste gulve i stueetagen har fået en ny belægning. Nu planlægges en høj tiltrængt modernisering af køkkenet.

Målet er at indrette hjemmet, så det kan benyttes hele året og ikke kun i sommermånederne, da der i de senere år er en voksende efterspørgsel fra katolske skoler og grupper. Således har der i år været 10 lejre med i alt 208 overnatninger.

Fremtiden

»Katolske Menighedsplejer er en selvejende institution, der har til formål at varetage danske, katolske, caritative interesser, samt specielt

– at medvirke ved anbringelse og opdragelse af katolske børn,

– at udøve social rådgivnings- og hjælpevirksomhed.

– at udøve anden social virksomhed, herunder foranstaltning af sommerlejre.«

Sådan lyder Katolske Menighedsplejers formålsparagraf. Institutionen er naturligvis interesseret i at støtte de initiativer, der tages i retning af de angivne formål. Så kunne

den tænke sig at få etableret et socialt kontakt- og informationscenter på katolsk grundlag. Her vil Katolske Menighedsplejer gerne komme i forbindelse med læger, jurister, socialrådgivere, sygeplejersker og andre personer indenfor den sociale sektor.

Nævnes bør, at Katolske Menighedsplejers formand sidste år på pastoralrådsmødet tog initiativet til, at den nye mødrehjælp fik støtte også fra katolsk side.

Formanden sluttede sin beretning med en helhertet tak til alle, der slutter op om Katolske Menighedsplejers arbejde.

Bestyrelsen for Katolske Menighedsplejer består af:

Bente Nygaard Hansen, formand
pastor Dietrich Timmermann, næstformand
pater Gerhard Sanders S.J., sekretær
Marlene Henriksen
Kirsten Svendsen

Formanden for menighedsplejerne, Bente Nygaard Hansen.

»katolsk orientering« har fået ny adresse

Redaktionen har den 28. november skiftet adresse til: Vesterbrogade 28, 3. sal tv. 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44 Kontortid hverdage kl. 9-16.

Kommunikation i DUK

Ledertræning på Bisserup ved Skælskør om at skrive, telefonere, synges og meget andet

I weekenden d. 2.-4. november afholdtes medarbejderledertræning for medlemmer af Hovedbestyrelsen, udvalg og redaktioner i DUK. Temaet for weekenden var kommunikation, som blev behandlet af *Poul Erik Magnussen* (Danmarks Radio) og *Knud Kluge* (katolsk orientering). Emnet blev behandlet således, at vi om formiddagen fik gennemgået, hvordan en artikel burde skrives for at fange modtagerens opmærksomhed – og vigtigst af alt at fastholde den.

Nyt ungdomsnummer i katolsk orientering

Vi blev inddelt i grupper og skulle selv prøve at skrive til en bestemt målgruppe om allerede fastlagte emner. Det førte til fire forskellige artikler, der om eftermiddagen blev kritiseret af de to oplægsholdere. Vi lærte her, hvad man ikke skulle gøre. Knud Kluge sluttede denne del af programmet med at fortælle om mulig-

heden for DUK at benytte sig af k.o. Der blev talt om artikler til avisen samt muligheden for at lave et særnummer til unge. Dette blev for første gang gjort i november 1983. Redaktionen fra »Nyt fra DUK« vil optage kontakt med Knud Kluge.

Som sidste punkt i eftermiddagens program vistes en film fra KTAS om telefonen – et vigtigt kommunikationsmiddel i DUK. Filmen viste nogle af de meste forekommende fejl, der bliver gjort ved telefonsamtaler.

Meget udbytterigt var aftenens program. Tiden blev her benyttet til en snak om de enkelte udvalgs arbejdsområder. Beklageligt var det blot, at ikke alle udvalg/redaktioner var repræsenteret.

Vi fik at vide, hvem der sad i de forskellige udvalg, hørte om deres arbejde og de problemer, der optog dem. Det kan nævnes, at musikmappeudvalget meget gerne tager imod sangmateriale til mapperne.

De mangler råmateriale! Det nye Leder møde-øst udvalgte fortalte om weekenden på Bastrup og den nye struktur i udvalget.

Det var her man kunne få en diskussion om udvalgsarbejdet, og hvorledes et samarbejde på tværs af disse kunne etableres. Desværre var tiden knap, og diskussionen kom ikke i gang. Dette er helt klart et område at tage op til næste år – det gør jo ikke noget, at vi ved, hvad andre medarbejdere i DUK er beskæftigede med – tværtimod!

Forslag efterlyses

Til slut skal det bemærkes, at Ungdomssekretariatet gerne tager imod forslag til emner, der kan tages op til næste medarbejderledertræning. Hovedbestyrelsen kan gisne om, hvilke behov der er i de enkelte udvalg, men det er udvalgene selv, der bedst kan registrere på hvilke områder de mangler noget information.

Marina Steensen

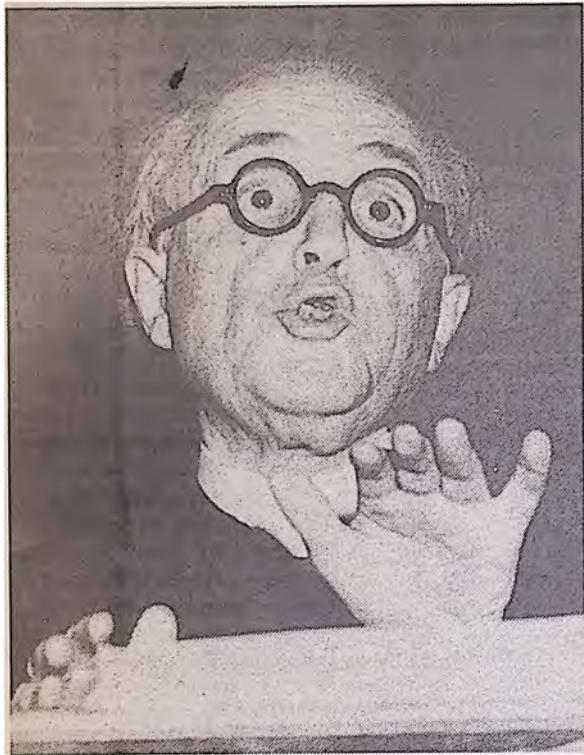

Feriehjemmet »Klitborg« ved Rørvig som for tiden indrettes til helårsbrug.

Forsangeren

Kantor-tjenestens oprindelse, udvikling og betydning i vor fornyede liturgi

Klerikalisering af lægfolkets tjenester.

Taler man i dag, tyve år efter Det andet Vatikankoncil, om kantoren, vil mange nok se spørgende på en eller betragte en som en urealistisk optimist. Der er argumenter nok for, at man ikke behøver en kantor (forsanger) i menigheden. Vi har jo allerede en organist, som fører menigheden gennem tykt og tyndt; alle de mange nye salmer og sange i Lovsang kan (vil?) folk alligevel ikke synge; der er jo også koret; endelig kan præsten vel selv istemme salmerne; hvad skal vi så have en kantor for?

Gudstjenesten har altid og i alle kulturer været forbundet med sang og musik - uden musik ingen fest. Allerede i den jødiske tempel- og synagoge-liturgi foretog en kantor salmerne.

Lige siden urkirkens gudstjeneste har det været kantorens fornemste opgave at synge for på vekselsangene efter læsningerne. Derfor fik han også titel af salmist. Ofte tog kantoren sig også af læsningerne.

Derefter var der en tid, hvor lektorerne (og sammen med kantorerne) blev indlemmet i klerus ved en særlig vielse. Derved blev disse tjenester ikke mere tilgængelige for lægfolk. Da præst og kor til sidst overtog alle disse opgaver, gik kantorens gudstjenestelige funktion helt tabt i den romerske kirke. I vor hjemlige protestantiske sammenhæng blev denne funktion i nogen grad genindført med degnen.

Ved store kirker med kor er det vel oftest organisten, der virker som kantor, dvs. som korleder, det er en del af organistens uddannelse.

Først med den liturgiske fornyelse besindede den katolske kirke sig igen på vigtigheden af dette ældste musikalske embede i liturgien.

En fornyelse af kantor-tjenesten viste sig nødvendig ud fra en nyvurdering af kirkemusikken, som det kommer til udtryk i både koncilets liturgikonstitution og i den almindelige indledning til missalet. Kirken anser nemlig den sungne messe (med alle dens forskellige »rolleindehavere«) som messens grundform. I det mindste på søn- og helligdage skal det være således. (Almindelig indledning til missalet nr. 77 ff.).

Det bør endog være således, at det ikke kun er den såkaldte »højmesse« men såvidt det er gennemførligt, enhver søndagsmesse, som fejres med

sang og musik. At det ikke længere kun kan være korets opgave alene er indlysende.

For indførelse af kantor-tjenesten taler endvidere, at de forskellige liturgiske tekster, som skal synges, er så forskelligartede, at de allerede af den grund ikke alle kan udføres på den samme måde. Der er f. eks. ledsagesange til en handling - dvs. til indgang, til gavernes frembærelse (offertoriet) og til altergangen (kommunionen).

De musikalske former er også mangeartede: De korte svar (f. eks. Amen), dialogerne (f. eks. indledningen til præfationen), davissalmerne til vekselsangene og endelig også den genre vi mest kender - »kirkesalmen«.

Også denne forskellighedsartethed stiller forskellige krav til udførelsen. For eksempel opfylder en »kirkesalme« (dansk salme) ikke i alle tilfælde liturgi-ens krav. - At køre på frihjul på »salmecyklen« hele vejen gennem messen ville betyde en forarmelse af liturgien og på kortere eller længere sigt dermed også af troen - ganske uanset hvad man ellers måtte mene om den danske meget omtalte salmeskat. Bruger man altså kirkens liturgi, således som den er bestemt, er der sange i gudstjenesten, som efter deres struktur kræver en kantor.

Brugen af en kantor ville også kunne medføre et større udvalg af sange, hvilket igen betyder større afveksling og større mulighed for at afstemme valget af de sunge tekster efter grundtankerne i dagens bibelske tekster.

Kantortjenesten er altså betydningsfuld og medvirkende til, at fejringen af gudstjenesten kan lykkes bedst muligt. Derfor er det også indlysende, at kantoren hører til i sognets liturgiarbejdsgruppe.

Kantorens opgaver

Det var genoplivningen af vekselsangen efter 1. læsning og Hallelujasangen før evangeliet, som var udslagsgivende for, at man også genindførte kantor-funktionen. Det hører til kantorens egentligste opgave at fremføre disse to vigtige dele af Ordets

Liturgi sammen med menigheden.

Kantoren kan også lede svaret i Menighedens Forbønner - man kunne endog forestille sig, at han ved visse lejligheder ligefrem sang intentionerne (f. eks. de fast formulerede intentioner i langfredagsliturgien). Han kan istemme menighedens sang og synge vekselvis med menigheden og/eller koret.

En sådan afveksling kunne bryde den rutine, som ellers let indsniger sig, især når det drejer sig om længere tekster - vi kan jo blot tænke på vore lange Grundtvig-salmer - hvor man desværre ofte enten kun synger de første vers eller det første og sidste vers, hvilket imidlertid er at gøre vold på både digterværket og på det udbytte (den forkynelse), som teksten indeholder.

Skal også øve med menigheden

Det hører til en skolet kantors opgave at lede menighedens sang, at føre den ind i sangen, øve med menigheden og støtte den. I gudstjenester, hvor der ikke er noget kor, kan kantoren overtage korets opgaver - med eller uden instrumentledsagelse.

Hvor der ikke er et større grundlag for menighedssang (f. eks. ved dåb, bryllup og begravelse) kan kantoren træde i menighedens sted. Men fremfor alt

er kantoren nødvendig dér hvor der overhovedet ikke findes kor eller sangere, således at i det mindste søndagsgudstjenesten kan fejres med sang. Selv om erfaringen viser, at det mange steder er organisten eller korlederen, der fungerer som kantor, så bør dette kun være en nødløsning. Det er også kun i nødsfald, at præsten bør overtage kantorens rolle, da det er hans funktion at lede gudstje-

nensten, og hertil hører ganske klart definerede sange (f.eks. embedsbønnerne, præfationen og de andre sungne dele af nadverbønnen).

Hvis de ansvarlige i sognene gør en indsats for at finde frem til egnede personer og forberede dem til kantortjenesten, skal det nok vise sig, at det vil bære god og rig frugt i menighedens gudstjeneste.

Erik Christiansen

Smuk musikaften i AC-København

Tirsdag den 30.10.84 mindedes AC sine afdøde medlemmer ved en gregoriansk højmesse i Skt. Augustins kirke, hvor Musik og Ungdoms kor sang, dirigeret af Ole Kongsted.

I en pause efter messen gav Ole Kongsted i Englesalen en omtale af Chr. IV's danske kapelmester, Mogens Pedersen, der var den centrale komponist i den efterfølgende koncert i kirken.

Foruden dele af Mogens Pedersøns Pratum Spirituale hørte vi motetter af engelske komponister fra 1500-tallet samt af Palæstrina, Heinrich Schütz, Brahms og fra vor tid Duruflé og Thomas Beck.

Alt blev fremført af capella, og det er altid betagende at høre et kor,

der virkelig magter dette. Ole Kongsted må nok have æren for denne musikalske skønne aften. Han har et virkeligt greb om den rette fremførelse af de capella-tidens værker. Hele tiden havde han fingeren på den musikalske puls, der slog i det 30-35 mand store kor. Og aldrig forfaldt han til overdrevent føleri.

Følelserne sparede han til gengæld ikke på i Johs. Brahms' »Warum ist das Licht gegeben dem Mühseligen«, et værk, der lod høre alle nuancer mellem fortissimo og pianissimo. Blændende gjort! Karsk og nærgående sluttede koret med »Elsk din Næste« af Thomas Beck.

Jens Schwartz

Salmernes Bog renset for køns-diskrimination

Ny oversættelse til debat i USA's bispekonference

Washington (NC) - Amerikanske biskopper skal i november beslutte sig for en ny version af Salmernes Bog. Den ny udgave er i oversættelsen renset for kønsdiskrimination.

Den første engelske udgave af Salmernes Bog, »1963 Grail Psalter« blev revideret sidste år. Man fjernede maskuline ord som »han«, »hans«, og »sønner«, når der er tale om både kvinder og mænd.

På biskoppernes møde i november træffes beslutning om den ny udgave skal godkendes til liturgisk brug. Alle ændringer vedrørende liturgien kræver to trediedele flertal, og biskoppernes beslutning skal godkendes af Vatikanet.

Biskoppernes liturgiske Råd, som har foreslået den nye udgave, kalder

selv ændringerne »ret beskeden i omfang og detaljer«, men »et betydeligt svar på et pastoralt problem«.

Den nye udgave af Salmernes Bog omtaler stadig Gud som »Han« og den søger ikke at tilføje kvindelige omtaleformer, som det er sket i mere radikale udgaver af Biblen.

Her er nogle eksempler på foreslåede ændringer:

Den gamle skrivemåde: »Salig er den mand, som ikke går efter gudløses råd« - bliver til: »Salige er de, som ikke går efter...«.

»Synden taler til den gudløse inde i hans hjerte« - bliver til: »Synden taler til de gudløse inde i deres hjerter«.

»Lad hans børn blive faderløse, hans hustru vordende enke« lyder nu: »Lad deres børn blive forældreløse og deres ægtefæller alene«.

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

ALM.
BRAND
AF 1792

Orientering fra sognene

1.-14. december 1984

På disse sider bringes en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 2, der udkommer 30.1. 1985 er mandag den 14.1. 1985 (for februar 1985). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28,3. 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10) undtagen mandag.

Messe:
Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.

Lørdag d. 1. kl. 15-17: Adventsfest på skolen, Skovkrogen 17-19. N.B.: Ingen tilbedelse om aftenen.

Søndag d. 2. kl. 10: Familiemesse.

Fredag d. 7., Jesu Hjerter-fredag.

Kl. 16 udstilling af Sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og derefter messe.

Tirsdag d. 11.: Menighedsrådsmøde. Forslag til punkter på dagsordenen modtages gerne.

Torsdag d. 13. kl. 15: Rosenkransmøde hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45.

Hver onsdag kl. 19-21: KUK-møde i lokalet Kollegievej 2A.

Lørdag d. 5.: Bibelkreds med Sr. Benedicte. Kl. 10.15 hos søstre, Ordrupdalsvej 24.

Hver mandag kl. 19.30: Meditationsaften i kirken. Yderligere oplysninger hos Grethe Livbjerg, tlf. (01) 63 53 33.

Hver onsdag kl. 19 i kaffestuen: Kursus i kristen meditation ved Grethe Livbjerg.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Præster: J. Kruk, A. Jestl.

Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl.) 11-12, onsd. og torsd. 18-19. (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider: i kirken lørdage kl. 17.00 engelsk messe.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden) Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Lørdag d. 1. kl. 19.00: Adventsfest. Vi begynder i kirken og derefter fortsætter vi i den store sal med et hyggeligt program. Billetter skal købes forinden, fra d. 18. nov. om søndagen under kirkekaffen, ellers på sognekantoret, i præstegården eller på Sct. Annæ Skole. Pris: voksne: kr. 10.00; børn: kr. 5.00. Der bliver ikke billetsalg ved indgangen. Kom og tag især børnene med.

Søndag d. 2. 1. sø. i advent kl. 11.30: Familiemesse. Børnene kommer med små julegaver, som vi sender til Sct. Elisabeth søstrenes børnehjem i Torun i Polen.

Tirsdag d. 4 kl. 9.45: Skolemese i huskapellet.

Onsdag d. 5 kl. 15-17: Bikuben; kl. 18-20 Kuk-kassen.

Torsdag d. 6. kl. 18.30: Tilbedelse foran Sakramentet og kl. 19.00: Roratemese.

Fredag d. 7. kl. 9.45: Skolemese i kirken og kl. 19.00 Jesu Hjertermesse.

Lørdag d. 8.: Maria uplettede undfangelse. Kl. 8.00 messe i kirken.

Onsdag d. 12. kl. 14.00: Ældres klub. Vi holder vor egen julefest. Også her håber vi på oplæsning af så mange som muligt.

Religionsundervisning: for børn, der ikke går til en katolsk skole: Hver mandag kl. 15.30 og hver tirsdag kl. 15.30.

Firmandundervisning: Hver torsdag kl. 16.30. Undervisningen foregår for alle hold i præstegården.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Bemærk nye messetider for søndagene i vinterhalvåret. Messe kl. 9, højmesse kl. 11.

Lørdag d. 1. kl. 16: Messe på polsk.

Søndag d. 2. kl. 11: Latinsk højmesse.

Onsdag d. 5. kl. 10: Messe for de ældre.

Fredag d. 7. kl. 16.30: Jesu Hjerter messe og tilbedelse indtil kl. 18.

Lørdag d. 8. kl. 17: Messe. Festen for Jomfru Marias uplettede undfangelse.. Kl. 19.30: Højmesse i Immaculatakirken, Strandvejen.

Søndag d. 9. kl. 11: Familiemese. Kl. 19: Adventsandagt og fest på Sct. Josephs Skole, Dag Hammerskjølds alle 17. Alle er hjertelig velkomne.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården ½ time før messerne samt tirsdag kl. 10.30-12. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Messe: Søndag kl. 10.30, tirsdag kl. 10, onsdag og fredag kl. 19.

OBS OBS! Da det har vist sig, at der ikke er behov for en messe søndag aften kl. 19, bortfalder den fra 1. søndag i advent.

Lørdag d. 1.: Tro og Lys kl. 14. Alle er indbudt til at deltage i messen kl. 17.

Søndag d. 2.: 1. søndag i advent. Rytmsk messe kl. 10.30. I stedet for kirkekaffe, spiser vi efter messen vores medbragte madpakker, og derefter er der adventseftermiddag for unge og gamle, små og store. Sluttes med en kop kaffe ca. kl. 15.

Fredag d. 7.: Adventskoncert med koret Chorus Modus, under og efter messen kl. 19.00. Vi håber, at se mange i kirken ved denne lejlighed.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. 01-24 65 80 sognepræsten og kontor. Øvrige præster 01-21 85 88.

Messe:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00. Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe,

kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30

salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens

Bibliotek, Stenosgade 9. Hver søndag fra kl. 11.00 til 13.00.

Tirsdag d. 4. kl. 15.30: Kongretationsmøde i kirken.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerter fredag kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 indvielse til Jesu Hjerter, kl. 17.00 messe.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekantoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messe:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Mandag: Messe kl. 11.00.

Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Onsdag d. 5.: Efter aftenmessen kl. 19.00 menighedsrådsmøde. Rev. Kenneth Povey taler om den anglikanske kirke.

Søndag d. 9.: Højmessen kl. 10.00. Efter messen bazar i pejsestuen. Alle er velkomne!

Onsdag d. 12.: Efter aftenmessen kl. 19.00 menighedsrådsmøde. Pater Ansgar Kristensen OSB taler om benediktinerne.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsmesser:

Mandag til fredag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle lørdage:

Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag den 2.: Familiemese kl. 9.30.

Søndagsmesse kl. 11.00.

Tirsdag den 4.: Kl. 11.30 adventsmøde i ældreklubben.

Torsdag den 6.: Kl. 19.00 adventsmeditation i kirken.

Fredag den 7.: Kl. 11.00 messe på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede.

Søndag den 9.: Søndagsmesse kl. 11.00. Pastor K. Osorio prædiker over emnet »Jesus før kristendommen«. Derefter fælles medbragt frokost i menighedssalen.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.

Tlf. (01) 78 27 90.

Konstituert sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemese.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Onsdag d. 5.: Kl. 19.00 fejres Sankt Nicolaj begyndende med messe med efterfølgende sammenkomst i menighedssalen, hvor der serveres gløgg og æbleskiver.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. bedst mandag-torsdag

kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messe:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, recitert messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdag: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemese: Hver 4. søndag i måneden.

Onsdag den 5.: Andagt med sakramental velsignelse kl. 19.30. Derpå adventsfest med pakkeauktion i kantinen.

Lørdag den 8.: Mariæ uplettede undfangelse. Latinsk højmesse i Immaculatakirken kl. 16.30. (Sognets messe som sædvanlig kl. 11.30.)

Tirsdag den 11. kl. 19.30: Bibelkreds hos familien Hoyos, Ammentorpsvej 7. (Kun denne ene gang i december.)

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 8.30.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 93 76 94.

Sognepræst: Paul Marx O.M.I.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17.00.

Søndag kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdagsmesser:

Torsdag og fredag kl. 8.00.

Ungdomsklubber:

Mini-KUK hver onsdag kl. 16-00-18.00.

Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Søndag d. 2., 1. søndag i advent: Firmelsesundervisning efter messen kl. 9.30.

Tirsdag d. 4.: Tilbedelse kl. 19.30 - kl. 20.30.

Tirsdag d. 11.: Tilbedelse kl. 19.30 - kl. 20.30.

Fredag d. 7.: Menighedsrådsmøde kl. 19.

Torsdag d. 13.: Bodsandagt med lejlighed til et personligt skriftemål kl. 19.30.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730

Herlev: 10:45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S: 5:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27,

2200 Kbh. N: 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616

Kbh. V: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

PROVINSEN

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.
Kontortid kl. 9-10.
Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.
Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.
Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.
Mikkeltorg, Strandvej 352, kl. 8.
Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Lørdag d. 1.: i HØ adventskransbinding kl. 11.

Søndag d. 2.: 1. sønd. i advent. I BI familiemesse kl. 10.

Mandag d. 3.: i BI Midi-Kuk kl. 19, vi støber lys.

Torsdag d. 6.: I BI sangaften kl. 19.30 vi håber, mange vil deltage.

Lørdag d. 8.: Sr. Hildegard, Nordvanggaard, fejrer sit 25-års klosterjubelium.

Mandag d. 10.: Ældreklubben mødes på Nordvanggaard kl. 14. Lucia-optog af børnene fra børnehaven.

Nærmere oplysninger om julens gudstjenester i næste nr.

Venlige hilsener og ønsker om en god adventstid!

Gerhard Sanders og Jacob Muiser.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt.
Samme adresse. Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Messtider:

Normalt: md. 8, ti. 8, on. 8, to. 8 (undt. d. 6.), fre. 18.45 (undt. d. 7.).
Lørdag kl. 17: Søndagens messe.

Søndag d. 9.: Sogndag. Kl. 10: Familiemesse med efterfølgende kirkekaffe. Undervisning og fælles frokost med medbragt mad. Sluttes ca. 14.15. Alle er velkomne. Tema: Jesus forventer tro af os.

Grenå: Skt. Clemens Kirke

Thykiersvej 4, 8500 Grenå.
Præst: Herbert Krawczyk,
tlf. (06) 13 56 66.
Postkonto: 5 63 26 68.

Messe 2. og 4. søndag kl. 10.30.

Skriftemål 30 min. før messen og efter aftale med præsten. Præsten træffes hver onsdag mellem 18 og 19 ved kirken.

Torsdag d. 6 kl. 19: Nicolaus fest for børn og voksne på Sostrup slot.

Lørdag d. 8. kl. 10: Sogneundervisning. Tema: At bringe gaver til Gud og at bringe os selv til Gud. Måske skal vi til dette tema se en film.

Søndag d. 9. kl. 10.30: Messe.

Tirsdag d. 11. kl. 19: Familiegruppe.

SOSTRUP

Sostrup kloster, Gjerrild, 8500 Grenå
Præst: Palle Vinten, O.S.B. tlf. (06) 38 41 11.

Søndagsmesser: Kl. 8.30.

Hverdagsmesser: Kl. 9.00.

Tirsdag d. 6. kl. 19: Nicolaus fest for børn og voksne. Gæster er velkomne.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.
Tlf.: (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.
Sognepræst Erling Brodersen.

Messtider. Søndage kl. 10.00 og fredage kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse t. Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Søndag d. 2.: 1. søndag i advent: Latinsk højmesse kl. 10.

Fredag d. 7.: Vigilie til Jomfru Marias Uplettede Undfangelse: Højmesse m. indvielse til Jesu Hjerte og Marias Hjerte kl. 17.

Søndag d. 9.: 2. søndag i advent: Dansk højmesse kl. 10.

Bibel- og bedekreds:

Torsdag d. 13.: I Rosenkranshuset kl. 20. Bibel medbringes!

Kvindekredsen:

Onsdag d. 5.: Hos Hedvig søstre, Fiskergade 7-9 i Åbenrå. Kl. 19.30: Poser til børnene pakkes i anledning af adventsfesten d. 8.

Lørdag d. 8.: Adventsfest på Folkehjem i Åbenrå fra kl. 14-17. Kaffe 21 kr., kage 9 kr., sodavand 9 kr.

Undervisning:

Mandag: kl. 14-15 for de mindre børn v. sr. Angela, Aastrupvej 65.

Torsdag: Kl. 15.30-16.30 v. sognepræsten i præstegården. De større børn forberedes til modtagelse af firmelsens sakramente.

Lørdag: Kl. 10-11 for de mindste børn Aastrupvej 65.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Hver søndag kl. 10.00 højmesse. Hver lørdag kl. 17.00 dialogmesse, samt lejlighed til at modtage Bodens Sakramente kl. 16.00-17.00.

Hverdagsmesser: Alle hverdage kl. 19.00 dialogmesse i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, dog indtil den 15. december fejres denne messe om tirsdagen i Niels Steensens Hus.

1. og 3. søndag i hver måned fejres en sangmesse på kroatisk, hhv. kl. 12.00 og kl. 17.00 Sidste søndag i måneden er messen på latin.

2. december: 1. søndag i advent, indvies adventskransen før højmessens kl. 10.00.

Lørdag d. 8.: fejres Jomfru Marias Uplettede Undfangelse.

Søndag d. 9.: holdes Bodsandagt i forbindelse med højmessens.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.
Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.
Messtider: Hver søndag kl. 10.00.
Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Adventsaften:

Lørdag den 8.: Kl. 19.00 søndagens messe. Vejles Caritas-kontaktperson Kåthe Lund orienterer os om det fælles brøndboringsprojekt, vore fire menigheder er begyndt at samle ind til. Se pengetermometeret på opslagstavlen.

Efter programmets alvorlige del spiser og synger vi sammen. Hver deltager bedes at tage en lille gavepakke (max. værdi 10 kr.) med til tallotteriet. I år låner vi det større rum i stueetagen, hvor Kirkens Korshær lejer mødelokalene. Der er mere plads.

Søndag den 9.: For dem, der ikke deltager i adventsaften orienterer Kåthe Lund under messen om vort U-landsprojekt.

Religionsundervisning:

Onsdag den 5. og den 19. for begge hold, kl. 17.00 i præstegården. Som aftalt under forældremødet den 14. august beholder hvert barn sin egen religionsbog, hver firmand de 10 hæfter, som bruges til undervisningen. En giro-indbetalingsblanket på 60 kr. pr. barn/unge er sendt til deres forældre. Det ville gavne årets regnskab, hvis indbetalingen kunne ske inden finansårets afslutning. Tak.

God adventstid

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.
Sankt Vincent Søstre:
Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10

Hverdagsmesser normalt: ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Søndag d. 2. 1. søndag i advent. Vi tænder adventskransens første lys i messen kl. 10.

Tirsdag d. 4. Messe kl. 17.

Onsdag - fredag: Ingen messe.

Søndag d. 9. Familiemesse. Vi får, på denne anden søndag i Advent, besøg af Sankt Nikolaus, som vil uddele ris og ros til os alle. Efter messen spiser vi sammenskuds-julefrokost. I god tid forinden, kan man tilmelde sig på en liste på opslagstavlen, samt notere hvad og hvor meget julemad man ta'r med.

Tirsdag d. 11. Messe kl. 17.

Onsdag d. 12. MIDIKUK kl. 15.30-17.00. Messe kl. 17.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk.
Giro: 6 34 43 48.

Præst: Johs. van den Hoek SMM, Bakken 11. Tlf. (03) 43 06 87.

Postboks 186. Giro: 5516781.

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.
Tlf. (03) 46 54 10.

Messtider:

Søn- og helligdage: kl. 10.

Hverdage: kl. 7 i huskapellet. Bakken 11. Eller efter aftale.

Søndag d. 2.: 1. søndag i advent (B).

Lørdag d. 8.: Mariæ Uplettede Undfangelse. Aftenmesse kl. 18.30.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19: Torsdag kl. 10.30. Hos søstre, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag, den 1.: Adventsaften, messe kl. 15.00 og bagefter møde for menigheden.

Søndag, den 2.: Kirkekaffe efter højmesse.

Lørdag, den 8.: Bededag med pater P. Marx, OMI hos søstre fra kl. 10.30-18.

Søndag, den 9. Katekse for menighedens voksne, forældre og børn, »at tro med hinanden«, Julen.

Onsdag, den 12.: De ældre mødes hos søstre kl. 14.30, messe.

Lørdag, den 15. kl. 16.00: Bodsgudstjeneste, skriftemål, messe. Fremmede præster: H. Kerkhofs, Vejle og H. Krawczyk, Århus. Samvær med fællesspisning.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding

Tlf. (05) 52 76 01

Sædvanlige messtider

Søndag kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse

Hverdage: mandag og tirsdag kl. 17.15 onsdag til lørdag kl. 8.15.

Tirsdag d. 4. og onsdag d. 5. kl. 19.30 inviterer skolen menigheden til en adventsfest i kirken, hvor elever sammen med os vil synge juletiden ind.

Onsdag d. 12. kl. 19.30 adventsaften på skolen. Der bliver kaffebord og Luciaoptog. Se sognebrevet!

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge. Sognepræst J. Samuelsen S.J. Træffes tirs.-fred. kl. 11-12.

Faste messtider:

Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.

Søndag d. 9.: 2. søndag i advent afholdes adventsfest for menighedens børn og voksne efter messen i præstegården, hvortil alle indbydes hjerteligt.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7260 Lemvig.

Sognepræst: Carroll L. Parker.

Tlf.: (06) 62 36 41, bedst i formiddagen.

Messen er d. 2. og 4. søndag om måneden kl. 10.

Skriftemål: efter messen eller efter aftale med præsten.

Lørdag d. 1. kl. 9.30 religionsundervisningen. Vi begynder med messen og afslutter kl. 11.30.

Onsdag d. 12. messen og bodsandagten kl. 19.30 (forberedelse i advents tid til jul).

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
Tlf. (03) 92 06 81.
Sognepræst. Pater Irenæus O.F.M. con.
Gudstjenestetider:
Lørdage kl. 17.00. Søndage kl. 10.00.
Øvrige dage: Se »Set fra tårnet«
Plejehjemmet »Møllegården«:
Onsdag den 12. december kl. 15.00.

Åbent hus aften:
Sidste aften for forberedelse til julemarkedet: Torsdag den 29. november.

Adventsarrangement:
Søndag den 2. december, 1. s. i advent indbyder Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster til adventsmøde i Kolbehuset. Mødet begynder efter højmesse (som beg. kl. 10.00). Skoleleder Jørgen Buntzen vil holde foredrag: **Skolen, TV og radio.**
Efter foredraget fællesspisning (medbragt mad. Drikkevarer kan købes).
Efter frokosten vil pater Irenæus fortælle om jul i andre lande. Der serveres kaffe og arrangementet slutter med oplæsning ved skoleleder Jørgen Buntzen.
Kom-sammen-eftermiddag: Onsdag den 5. dec.

Vor eftermiddag i december bliver også et adventsarrangement. Vi har adventskrans, hygge, lege og der serveres gløgg. Kom og vær med. Kom-sammen-eftermiddagen i november var vellykket: Efter kaffen holdt vi et mini-bankospil om små medbragte pakker. Resultatet blev, at vi igen fik samlet et beløb til Etiopien: kr. 427,50. Tak til alle som var med.

Julemarked '84:
Lørdag den 8.: 14.00-17.00
Søndag den 9.: 11.00-17.00
Gaver til julemarkedet kan afleveres i præstegården. Tak!

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.
Ugens gudstjenester:
Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 16.30.
Fredag kl. 18.30, lørdag kl. 16 og søndag kl. 8 og 10.
Hver anden søndag i måneden: polsk gudstjeneste kl. 11.15.

Søndag d. 2.: 1. søndag i Advent. Kl. 10.00 Familiengudstjeneste. Kl. 14.30 Gudstjeneste med efterfølgende Adventshygge i salen for alle i menigheden som er 70 år eller ældre. Særskilt indbydelse udsendes.

Torsdag d. 6.: kl. 18.30: Bikuben.
Fredag d. 7.: 1. fredag i måneden. Kl. 18.30: Messe + tilbedelse.

Søndag d. 9.: 2. søndag i Advent. Kl. 10.00: Ungdomsgudstjeneste. Kl. 11.15: Polsk gudstjeneste.

Tirsdag d. 11.: Kl. 18.30: Bikuben.
Torsdag d. 13.: Kl. 19.00: Bodsandagt. Åbent Hus Aften i Fredensgade 15.
Lørdag d. 15.: kl. 10.00-15.00: Ministrantdag i Nykøbing F. for ministranterne fra menigheden.

Tirsdag d. 18.: kl. 19.00: Adventsaften i kirken. Den katolske skoles børn opfører et krybspil. Alle er hjertelig velkomne.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 97 30. Hvis man har brug for en præst, og telefonen ikke svarer, da henvendelse til Viborg (06) 62 36 41.

Søndagsmesser:
Lørdag kl. 17 (undtagen d. 1., hvor messen er kl. 13.30.)

Søndag kl. 10.
Hverdagsmesser:
Eventuelle hverdagsmesser meddeles ved søndagsmesserne.

Møder:
Sogneundervisningen d. 1. kl. 13.30.
Mini-KUK d. 5. kl. 18.30.
KUK d. 8.-9. i Viborg.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.
Sognepræst: T. Palsøe.
Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30. Fredage tillige: Konfirmandundervisning efter aftale.
Søndag d. 2. Første søndag i advent. Efter messen: **Adventsfest.** (Udvidet) kirkekaffe på skolen. Se sognebrev.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.
Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.
Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmessen.

Søndag d. 2. 1. søndag i advent. Ved højmassen: optagelse i Kirkens fællesskab af Mads Ambjørnsen.

Tirsdag d. 4.: Adventsaften begynder i kirken kl. 19.30 og fortsætter i skolens kantine.

Lørdag d. 8.: Marias uplettede undfangelse.

Søndag d. 9.: Familiemessen kl. 10, tilrettelagt af konfirmanderne.

Torsdag d. 13.: De ældres julestue kl. 14. Hvis nogen ikke skulle være kontaktet og trænger til transportmulighed, bedes vedkommende kontakte præstegården.
Tirsdag d. 11.: afholder Roskilde-koret deres julekoncert i vor kirke, kl. 20.

Ledreborg Slotskirke
Hver søndag: messe kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.
Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.
Søndagsmesse kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.
Hver fredag kl. 16-18.30 religionsundervisning for børn. Hver 3. lørdag i vintermd.: kl. 16 messe.

Søndag d. 2.: kl. 10. Efter familiemessen er der kirkekaffe.

Onsdag d. 12. kl. 19. Efter aftenmessen taler P. Meertens om Maria.

Fredag d. 14. kl. 16: Juleafslutning for børnenes religionsundervisning.

Lørdag d. 15. kl. 16: Efter messen er der Adventsaften for hele menigheden, hvor vietnameserne står for serveringen.

Mandag d. 3. og 17/12 kl. 19.30: Foredragsrækken om Firenze's kunst fortsætter v/p. W. Wuyts på Th. Langs Skoler (S.O.F.)

Julegudstjenester - se næste nr. af K.O.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 06 45. Præst: Stephen Holm.
Faste messetider:

Søndage kl. 10.
Hverdag: Normalt mandag 17.15, tirsdag, onsdag og lørdag kl. 9, torsdag og fredag kl. 19.15.
Kommunitetets bønner forrettes normalt. Laudes kl. 8.30. Rosenkrans kl. 12. Vesper kl. 18.

Søndag den 2.: 1. søndag i advent kl. 10.00, højmesse med indvielse af adventskransen.

Mandag den 3.: kl. 18.00-19.00 tilbedelse i kapellet.

Lørdag den 8.: Marias uplettede undfangelse kl. 10.00-17.00 hele menighedens retrætedag under biskoppens medvirken, kl. 18.00 pontifikalhøjmesse.

Søndag den 9.: 2. søndag i advent kl. 10.00 pontifikalhøjmesse med meddelelse af firmelsens sakramente til 18 firmander.

Religionsundervisning og studiekreds slutter efterårets arbejde fredag den 7. december med juleafslutning.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk.
Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:
Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Lørdag d. 1.: Religionsundervisning for vore børn og unge i præstegården fra kl. 10 til 12.30. Kl. 16: Adventsfestgudstjeneste for hele menigheden. Efter adventsmessen er der adventsfest i Sct. Mariæ Søstrenes Børnehaven på Caroline Amalievej 11 A, 5700 Svendborg. Alle er hjerteligt velkomne! (Tlf.: (09) 21 10 35.
Torsdag d. 6.: Efter aftenmessen (kl. 19) er der møde for studiekredsen med emnet »Bodens Sakramente«. Alle er velkomne!

Lørdag d. 8.: Kl. 14 mødes Kontaktgruppen. Messe: Kl. 14, derefter festligt samvær i Menighedssalen i præstegården.
Lørdag d. 15.: Børnenes julefest fra kl. 10 til 12.30.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringriervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.

Efter sommerferietiden bortfalder de tyske messer, så der nu igen kun er den ene søndagsmesse kl. 9.30.

Søndag d. 2. dec. 1. søndag i Advent.
Onsdag d. 5. dec. Katolsk Kvindegruppe mødes hos søstrene i Aabenraa og pakker gaveposer til børnene til den store Adventsfest.

Fredag d. 7. dec. Jesu Hjerter fredag messe kl. 10.

Lørdag d. 8. dec. Festen for Marias uplettede Undfangelse. Messe kl. 10.

Det er også dagen for den store adventsfest i Aabenraa. Programmet er endnu ikke færdigt men udsendes snarest sammen med et nyt sognebrev.

Men sæt allerede nu et stort kryds i kalenderen!

Meddelelse om julens gudstjenester udsendes senere.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:
Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Lørdag d. 1.: N.B. Ingen messe i kirken kl. 15. **Menighedens adventsfest** starter med en messe kl. 16. i Mariasøstrenes sal, Vestre Engvej 42. Bagefter: fællesspisning, juleklip og hygge, gløgg og æbleskiver.

Kontaktgruppen indbyder de ældre til denne fest.

Tirsdag d. 4. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Meditationsemnet: »Helliggørelsens Ånd«. Kl. 18: messe.

Lørdag d. 8. kl. 13: Religionsundervisning for eftermiddagsholdene.

Husk: Bodsandagt i kirken d. 18. december kl. 19.

Julestue
Fredag d. 7., lørdag d. 8. og søndag d. 9.: Kvindeforeningens julestue i skolen.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Skt. Leonisgade 12, 8800 Viborg.
Sognepræst: Carroll L. Parker.
Tlf.: (06) 62 36 41, bedst i formiddagen.
Messen er d. 1., 3. og 5. søndag om måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30.
Skriftemål: efter messen eller efter aftale med præsten.

Møder:
Lørdag d. 1. de unge Vietnamesers møde kl. 14.

Lørdag d. 8. religionsundervisningen kl. 10. Vi begynder med messen og afslutter kl. 12.

Lørdag-søndag d. 8.-9. Viborg-Randers KUK (ungdomsweekend). De unge samles i præstegården kl. 12-14 og deres møde afsluttes ca. kl. 15 søndag. Bagefter er der menighedens messe kl. 16.30.

Åbenrå Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.
Sognepræst: Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 62 35 42 eller 42 35 85.
Søndag d. 2. dec. 1. søndag i Advent. Højmesse kl. 10 og kl. 14.30.

Onsdag d. 5. dec. Katolsk Kvindegruppe mødes hos søstrene kl. 19.30 og pakker

gaveposer til børnene til den store Adventsfest.
Fredag d. 7. dec. Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse kl. 15-16. Aftenmessen kl. 19.30 fejres til ære for Marias uplettede Undfangelse.
Lørdag d. 8. dec.: Den store adventsfest på Folkehjem. Programmet er endnu ikke helt færdigt, men bliver udsendt snarest sammen med et nyt sognebrev om julens gudstjenestetider.

**Aalborg:
Skt. Mariæ Kirke**

Kastetvej 1, 9000 Aalborg
 Tlf. (08) 12 69 56-13 07 44
 Træffes bedst om formiddagene
 Sognepræst: Leo Kertz
 Hverdagsmesser (som regel) Mandag-fredag kl. 18.30 hos Sct. Joseph søstre.

Fredag i kirken kl. 17 (se dog den første fredag)
 Lørdag i kirken kl. 8,00.
Søndag d. 2. Kl. 10:00: Gregoriansk højmesse
Fredag d. 7. Jesus-Hjerte-Fredag er sakramentet udstillet til tilbedelse i kirken fra kl. 15-19. Kl. 19 er der aftenmesse med forudgående velsignelse.
Søndag d. 9. Kl. 10: Familiemesse for store og små.
Onsdag d. 12. Kl. 9.10 holder Sct. Mariæ skole Luciaoptog i kirken.
Onsdag d. 12. Kl. 19: Bodsandagt med mulighed for skriftemål.
Frederikshavn: Helligåndskirken Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn. Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56.

Lørdag d. 1. ingen messe.
Søndag d. 2. Kl. 10: Gudstjeneste med kommunion og prædiken v. Per Dolmer. (Fra nu af er der messe hver anden lørdag og hveranden søndag efter de kommende udsendte programmer).
Thisted: Sct. Thøgers Kirke. Møllevej 23, 7700 Thisted Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. 07-92 43 04.
 Søndag, d. 9. Messe kl. 16.

**Århus:
Vor Frue Kirke**

Ryegade 26, Boks 219, 8100 Århus C. Tlf. (06) 13 56 66.
 Præsterne: A. Meister, H. Krawczyk, G. Grünwald, Tran-Van-Bao.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Polsk messe: Hver 1. og 3. søndag kl. 12.
Skriftemål: Bedst 1. fredag kl. 18-19 eller efter aftale med præsterne.
Skolemesser: Tirsdag kl. 11, fredag kl. 8.
Pindstrup, Skt. Mikael's kapel: Søndag d. 2. kl. 10.30.

Odder, Skt. Ansgars Kapel: Ingen messer.
Menighedsrådsmøde: 1. mandag kl. 19.
Mini-kuk: hver tirsdag kl. 18.30.

KUK: hver tirsdag og torsdag kl. 19.30.
Skt. Knuds Klub f. ældre: hver tirsdag kl. 14.30.
Mariakongregationen: torsdag d. 13. kl. 14.30.
 Restaureringen af vor kirke er afsluttet. Vi har fået et gulvvarmeanlæg, og ny maling. Det udvendige murværk blev efterset.
 Vi takker Bonifatiuswerk for finansieringen af dette store nødvendige projekt. Uden denne storslåede hjælp havde det ikke været muligt. Varmeanlægget fungerer fint og farverne er vellykkede.

Genindvielsesfest fejres søndag, den 9/12 kl. 10.00. De unge i menigheden »tyvstarter« allerede lørdag, den 8/12, kl. 12.30.
 Begge messer fejres til ære for Maria den Uplettede Undfangede, som er kirkens navn. De unge glæder sig til Skt. Nikolaus' besøg og holder Lucia-optog.
Håndværkerfest vil blive den 14. december og alle, der fortjener en hjertelig tak, inviterer vi til den 12. januar.
Sogneundervisningen: lørdag, den 8/12, kl. 10.
Økumeniske adventsandagter: fra 10/12, kl. 16.30: hver dag, undt. lørdag/søndag - indtil jul.
Katolsk studiegruppe: tirsdag, den 11/12, kl. 19.15.
Galleri ved kirken: Oda Christiansen, vævning og maleri.

Liturgisk kalender: december

1. grøn. Lørdag i 34. alm. uge. L.: Joh. Åb. 22,1-7. Ev.: Luk. 21,34-36. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse.* (II Ps.).
2. viol. 1. søndag i advent. 1. L.: Es. 63,16b-17. 19b; 64,2b-7. Salm 80,2ac + 3b. 15-16. 18-19. R. v. 4: Hærskers Gud, bring os atter på fode, lad dit ansigt lyse, at vi må føles. 2. L.: 1. Kor. 1,3-9. Ev.: Mark. 13,33-37. *Cr. Adv. pf. I. (II Ps.).*
 1. søndag i advent indleder tekstrække B.
3. hvid. Mandag i 1. uge i advent. *Frans Xavier*, præst († 1552). (m). L.: Es. 2,1-5. Ev.: Matt. 8,5-11. *Adv. pf. I. (I Ps.).*
4. viol. Tirsdag i 1. uge i advent. L.: Es. 11,1-10. Ev.: Luk. 10,21-24. Eller: *hvid. Johannes af Damaskus*, præst og kirkelærer († 749). *Adv. pf. (I Ps.).*
5. viol. Onsdag i 1. uge i advent. L.: Es. 25,6-10a. Ev.: Matt. 15,29-37. *Adv. pf. I. (Ps.).*
6. viol. Torsdag i 1. uge i advent. L.: Es. 26,1-6. Ev.: Matt. 7,21. 24-27. Eller: *hvid. Nikolaus*, biskop († 4. årh.). *Adv. pf. I. (I Ps.).*
7. hvid. Fredag i 1. uge i advent. *Ambrosius*, biskop og kirkelærer († 397) (m). L.: Es. 29,17-24. Ev.: Matt. 9,27-31. *Adv. pf. I. (I Ps.).*
8. hvid. Lørdag. *Marias Uplettede Undfangelse.* (s). 1. L.: 1. Mos. 3,9-15. 20. Salm 98, 1. 2-3ab. 3c-4. R. v. 1: syng Herren en ny sang, thi vidunderlige ting har han gjort. 2. L.: Ef. 1,3-6. 11-12. Ev.: Luk. 1,26-38. *Gl. Cr. Sær l. pf.*
9. viol. 2. søndag i advent. 1. L.: Es. 40,1-5. 9-11. Salm 85,9ab-10. 11-12. 13-14. R. v. 8: Lad os skue din miskundhed, Herre, din frelse giv os. 2. L.: 2. Pet. 3,8-14. Ev.: Mark. 1,1-8. *Cr. Adv. pf. I. (II Ps.).*
10. viol. Mandag i 2. uge i advent. L.: Es. 35,1-10. Ev.: Luk. 5,17-26. *Adv. pf. I. (II Ps.).*
11. viol. Tirsdag i 2. uge i advent. L.: Es. 40,1-11. Ev.: Matt. 18,12-14. Eller: *hvid. Damasus*, pave († 384). *Adv. pf. I. (II Ps.).*
12. viol. Onsdag i 2. uge i advent. L.: Es. 40,25-31. Ev.: Matt. 11,28-30. Eller: *hvid. Johanne Franciska Chantal*, ordenssøster († 1641). *Adv. pf. I. (II Ps.).*
13. rød. Torsdag i 2. uge i advent. *Lucia*, jomfru og martyr († 304). (m). L.: Es. 41,13-20. Ev.: Matt. 11,11-15. *Adv. pf. I. (II Ps.).*
14. hvid. Fredag i 2. uge i advent. *Johannes af Korset*, præst og kirkelærer († 1591). (m). L.: Es. 48,17-19. Ev.: Matt. 11,16-19. *Adv. pf. I. (III Ps.).*
15. viol. Lørdag i 2. uge i advent. L.: Sir. 48,1-4. 9-11. Ev.: Matt. 17,10-13. *Adv. pf. I. (II Ps.).*
16. viol. el. rosa. 3. søndag i advent. 1. L.: Es. 61,1-2a. 10-11. Salm: Luk. 1,46-50. 53-54. R. Es. 61,10b: Min sjæl skal juble i min Gud. 2. L.: 1. Tess. 5,16-24. Ev.: Joh. 1,6-8. 19-28. *Cr. Adv. pf. I. (III Ps.).*
17. viol. Mandag i 3. uge i advent. L.: 1. Mos. 49,2. 8-10. Ev.: Matt. 1,1-17. *Adv. pf. II. (III Ps.).*
18. viol. Tirsdag i 3. uge i advent. L.: Jer. 23,5-8. Ev.: Matt. 1,18-24. *Adv. pf. II. (III Ps.).*
19. viol. Onsdag i 3. uge i advent. L.: Domm. 13,2-7. 24-25a. Ev.: Luk. 1,5-25. *Adv. pf. II. (III Ps.).*
20. viol. Torsdag i 3. uge i advent. L.: Es. 7,10-14. Ev.: Luk. 1,26-38. *Adv. pf. II. (III Ps.).*
21. viol. Fredag i 3. uge i advent. L.: Højs. 2,8-14. Ev.: Luk. 1,39-45. (Petrus Canisius, præst og kirkelærer († 1597) kan ihukommes). *Adv. pf. II. (III Ps.).*
22. viol. Lørdag i 3. uge i advent. L.: 1. Sam. 1,24-28. Ev.: Luk. 1,46-56. *Adv. pf. II. (III Ps.).*
23. viol. 4. søndag i advent. 1. L.: 2. Sam. 7,1-5. 8b-11. 16. Salm 89,2-5. 27 + 29. R. v. 2a: Om Herrens nåde vil jeg evigt syng. 2. L.: Rom. 16,25-27. Ev.: Luk. 1,26-28.
24. viol. Mandag i 4. uge i advent. L.: 2. Sam. 7,1-5, 8b-12. 14a. 16. Ev.: Luk. 1,67-79. *Adv. pf. II. (IV Ps.).*
 hvid. *Juleaften. Vigilie* (s). 1. L.: Es. 62,1-5. Salm 89,4-5. 16-17. 27 + 29. R. v. 2a: Om Herrens nåde vil jeg evigt syng. 2. L.: Ap. G. 13,16-17. 22-25. Ev.: Matt. 1,1-25 eller 1,18-25. *Gl. Cr. Julens pf.*
25. hvid. Tirsdag. *Herrens Fødsel* (s).
Julenat. 1. L.: Es. 9,2-4. 6-7. Salm 96,1-2a. 2b-3. 11-12. 13. R. Luk. 2,11: I dag er os en Frelser født, Kristus, Herren. 2. L.: Tit. 2,11-14. Ev.: Luk. 2,1-14. *Gl. Cr. Julens pf.*
Julemorgen. 1. L.: Es. 62,11-12. Salm 97,1 + 6; 11-12. R.: Lys skal stråle over os, thi i dag er vor Frelser født. 2. L.: Tit. 3,4-7. Ev.: Luk. 2,15-20. *Gl. Cr. Julens pf.*
Juledag. 1. L.: Es. 52,7-10. Salm 98,1. 2-3ab. 3cd-4. 5-6. R. v. 3c: Den vide jord har skuet vor Guds frelse. 2. L. Hebr. 1,1-6. Ev.: Joh. 1,1-18 el. 1,1-5; 9-14. *Gl. Cr. Julens pf.*
26. rød. Onsdag. *Stefan*, den første martyr (f). L.: Ap. G. 6,8-10; 7,54-59. Salm 31, 3cd-4. 6ab. 7b + 8a. 17-21ab. R. v. 6a: Herre i dine hænder befaler jeg min ånd. Ev.: Matt. 10,17-22. *Gl. Julens pf.*
27. hvid. Torsdag. *Johannes*, apostol og evangelist. (f). L.: 1. Joh. 1,1-4. Salm 97,1-2. 5-6. 11-12. R. v. 12a: I troende, glæd jer i Herren. Ev.: Joh. 20,2-8. *Gl. Julens pf.*
28. rød. Fredag. *De uskyldige barn* (f). L.: 1. Joh. 1,5-2,2. Salm 124, 2-3. 4-5. 7b-8. R. v. 7a: Vor sjæl slap fri som en fugl af fuglelængere snare. Ev.: Matt. 2,13-18. *Gl. Julens pf.*
29. hvid. Lørdag. 5. Dag i *Julens oktav*. L.: 1. Joh. 2,3-11. Ev.: Luk. 2,22-35. (Thomas Becket, biskop og martyr († 1170) kan ihukommes). *Gl. Julens pf.*
30. hvid. Søndag. *Den Hellige Familie, Jesus, Maria og Josef* (f). 1. L.: Sir. 3,2-6. 12-14. Salm 128,1-2. 3. 4-5. R. v. 1: Salig enhver, som frygter Herren, og som går på hans veje. 2. L.: Kol. 3,12-21. Ev.: Luk. 2,22-40; eller 22,39-40. *Gl. Julens pf.*
31. hvid. Mandag. 7. Dag i *Julens oktav*. L.: 1. Joh. 2,18-21. Ev.: Joh. 1,1-18. (Silvester I, pave († 335) kan ihukommes). *Gl. Julens pf.*

Europæisk møde for katolske kvinder

Verdens største kvindeorganisation WUCWO - World Union of Catholic Women's Organisations - er en paraplyorganisation for de mange katolske kvindeorganisationer ubetalt arbejde - Alternative former for arbejde - Kirkens syn på arbejdet. Der var visse sprogvan-skeligheder, når vi f.eks. var syv forskellige nationer i en gruppe, men med dygtige tolkes hjælp gik det. Selv om vi kun er få i Danmark, kunne vi alligevel komme med visse nye ideer; blandt andet var deltagerne meget imponeret af, at vi havde en kvinde som formand for vort pastoratråd. Vi samlede det hele op i seks resolutioner, som vil blive sendt til de tyske biskopper og til verdens-kvindekongressen i Nairobi 1985. Den europæiske afdeling af WUCWO afholdt et arbejdsrådsmøde i Altenberg ved Köln i oktober, hvortil jeg som landsleder for D.K.K.F. var indbudt sammen med kredslederen fra Odense *Agneth Emmertich*. Mødets tema var »Kvinder og Arbejde«. Hovedforedraget blev holdt af Dr. *Marita Estor* fra Bonn om »Arbejdets betydning i det menneskelige samfund, særlig set fra et kvindesynspunkt«. Derefter arbejdede vi i grupper over emner som - Arbejdsmarkedet og udviklingen - Frivillige tjenester - Kvinders genindtræden i erhvervslivet - Nyfordeling af betalt/

var glad for at møde kvinder, der ikke kun interesserede sig for »Kirke, køkken og børn«. Vi var 95 deltagere fra forskellige lande og forskellige katolske kvindeorganisationer. For os i Danmark, der er så få, var det dejligt at komme ud og møde og samtale med kvinder fra andre lande, bl.a. fordi de er så mange flere end os. Det giver mod og inspiration og lyst til at gå videre med arbejdet herhjemme, selv om det synes at gå trægt, og vi er så lidt talstærke. Jeg vil derfor slutte med et opråb til alle katolske kvinder i Danmark og bede jer om at tænke over, om det ikke var en idé at melde sig ind i Danmarks Katolske Kvindeforbund og derigennem være med i det store fællesskab med andre katolske kvinder både i Danmark og ude i verden. Hvis 50 millioner kvinder virkelig stod sammen og pressede på, der hvor man tager bestemmelserne - f.eks. i FN hvor vi har vore repræsentanter - så kunne vi måske være med til at dreje udviklingen i den retning, vi ønsker - både i kirken og i det sociale liv. *Simone Pedersen Landsleder for D.K.K.F.*

Bønnens apostolat
 I december beder vi for:
 At Kirken må være enhedens sakramente for hele menneskeslægten.
 Fred og forsoning mellem nationerne.

Det er ikke kun Etiopien, som har brug for hjælp. Mange andre afrikanske lande trænger også til vor økonomiske støtte. Caritas Danmark gør således en særlig indsats for de nødlidende i Zambia.

Tag godt imod Caritas Danmarks årsfolder

I dette nummer af »katolsk orientering« vil De finde Caritas Danmarks årsfolder 1984, vi håber De finder den interessant.

Caritas Danmark har som bekendt besluttet at gøre en særlig indsats for udviklingen i Zambia i de næste tre år, idet vi har besluttet at bruge minimum 450.000 kr. af de midler, vi selv samler ind på projekter i Zambia.

Det første projekt, vi har tænkt os at betale, kommer til at koste mellem 100-125.000 kr. Det drejer sig om indkøb og forsendelse af en 5 tons firhjulstruktet lastbil til Caritas Zambia.

Situationen er den, at der i det nordvestlige Zambia findes en flygtningelandsby med 11.000 flygtninge fra Angola. Disse flygtninge er faktisk fuldstændig integreret i det zambianske samfund. Deres landsby er fuldt udbygget med rent drikkevand, skole og klinik. Flygtningene er, som de fleste flygtninge i Zambia, bønder, og de har da også fået stillet landbrugsjord og redskaber til deres disposition.

Det betyder, at de er selvforsynende med fødevarer, og da de bor i den del af Zambia som endnu ikke er blevet ramt af tørken, har de faktisk en overproduktion af fødevarer, fødevarer der er hårdt

brug for i byerne. Problemet er, at flygtningene ikke har nogen mulighed for at få transporteret deres overskud til marked i byerne. Resultatet er, at værdifulde levnedsmidler rådner op.

Lastvogn

Caritas Zambia har derfor ansøgt Caritas Danmark om at købe en 5 tons firhjulstruktet lastbil. Man vil udstationere lastbilen i flygtningelandsbyen således at fødevarerne kan bringes til marked, og dermed være med til at afhjælpe fødevarer manglen og samtidig skaffe flygtningene en indtægt. Det er meningen, at flygtningene af deres indtægter fra markedssalget skal betale driftsudgifterne til lastbilen. På lidt længere sigt håber man, at flygtningene vil øge deres produktion, og dermed deres indtægter så de med tiden vil kunne købe deres egen lastbil til landsbyen, således at »Caritas lastbilen« kan flyttes til andre opgaver.

Vi har i skrivende stund modtaget 20.000 kr. til arbejdet i Zambia, og da alle bidrag der indbetales på det i årsfolderen vedlagte giro-kort går ubeskåret til arbejdet i Zambia,

håber vi meget snart at kunne sende lastbilen afsted. Flygtningene begynder nemlig allerede i februar at høste grøntsager og i juni starter majs-høsten.

Brøndprojekter

Bortset fra lastbilen arbejder Caritas på at skaffe knap 1 mio. kr. til to store brøndprojekter i Zambia. Vi har modtaget tilsagn om 220.000 kr. fra Caritas Internationalis; vi håber på, at der vil være et »overskud« i Fasteaktionen 1984 på ca. 440.000, og vi har ansøgt DANIDA om de resterende 320.000 kr. til de to store brøndprojekter.

I lighed med tidligere år kan De på årsfolderens giro-kort bestille 12 giro-kort, hvis De ønsker at støtte Caritas Danmarks arbejde med regelmæssige bidrag. Det er af meget stor betydning for vort arbejde med disse regelmæssige bidrag, idet det gør det lettere at planlægge, hvor mange af de projekter vi modtager det vil være muligt at betale. Vi kan glæde os over, at mange familier allerede er faste bidragydere, men vi vil naturligvis gerne have alle med. Det er ikke de store bidrag, der skal til for at det bliver til noget; f.eks. vil 10 kr. pr. måned fra hver katolsk husstand give os mere end 160.000 kr. pr. måned at hjælpe med.

Vi håber derfor, at De ikke alene vil bruge det indlagte giro-kort, men også bestille 12 giro-kort.

På forhånd tak,
Michael C. Wiberg

Burundi udviser på ny to europæiske missionærer

Aachen (KIPA) – Republikken Burundis militærregering har på ny udvist to europæiske missionærer. Hermed har 160 præster og ordensfolk i løbet af de sidste fem år måttet forlade dette centralafrikanske land.

Oplysningen stammer fra det internationale missionsforbund Missio. Den mulige årsag til udvisningerne, der officielt betegnes som »tilladelse til for altid at forlade landet«, er efter Missios generalsekretær prælæt Bernd Kauts mening, at det burundiske enhedsparti Uprona forsøger at mindske den katolske kirkes betydning i landet. Åbenbart betragter partiet kirken som en konkurrent, hvis indflydelse, man forsøger at begrænse.

Det er for eksempel forbudt katolikker at deltage i hverdagsgudstjenester. Præster må kun besøge syge og døende, høre skriftemål og uddele andre sakramenter på lørdage eftermiddage og om søndagene. De små lokale menigheder, de såkaldte »bakke-menigheder« (åbenbart en slags »basis-menigheder«, red.), der

tidligere muliggjorde en særlig intensiv sjelesorg, må nu kun samles til søndagsgudstjenester.

Netop på dette tidspunkt er i praksis enhver familie nødt til at gå på markedet. Som følge heraf eksisterer nu kun cirka ti pct. af disse tidligere meget aktive menigheder. Principielt lægger enhedspartiet fortrinsvis fester og sociale aktiviteter på søndage for at undergrave dagens religiøse karakter.

Statens anti-kirkelige holdning gav sig for nylig

udslag i, at soldater fjernede kors, der i anledning af det hellige år var blevet rejst foran mange kirker.

Prælæt Kaut mener, at den vigtigste grund til, at regeringen nu går så hårdt frem mod den katolske kirke er, at biskopperne og præsterne træder i skranken for hutuerne, der udgør 85 pct. af befolkningen, og som af racistiske årsager undertrykkes af tutsierne, der udgør 14 pct. af den cirka 4 millioner store befolkning.

Islamiske særdomstole i Sudan igen afskaffet

Khartum (KNA) – Præsident Jafar Numeiri har bebudet nedlæggelse af de islamiske særdomstole i Sudan. Iagttagere ser deri en forsonende gestus over for landets kristne mindretal. Skønt Numeiri inden indførelsen af den islamiske retsorden i Sudan havde lovet, at ikke-muslimer ikke ville blive dømt efter den, fik mange kristne alligevel hugget hånden eller foden af som straf for

alkoholforbrug eller tyveri.

Man mener, det er under pres fra udlandet, at præsidenten nu har lovet en gennemgribende reform af retsvæsenet. Ud nævnelser af en islamisk fundamentalist som højesteretsdommer styrker dog formodningen om, at også i fremtiden forbliver Sharia, Islams lov, højeste retsnorm i Sudan.

6 nonner arresteret foran Det hvide Hus

Washington (NC) – Syv kvinder, heraf seks nonner blev fornylig arresteret og anklaget for gadeuorden, da de blokerede en indgang til Det hvide Hus i Washington.

Kvinderne måtte betale 10 \$ (ca. 110 kr.) i bøde og blev løsladt fire timer senere. Gruppen protesterer mod Reagan-regeringens administration. Ialt 53 personer, der alle er med i en anti-voldsgruppe i Washington, er arresteret, siden en række demonstrationer under fællesbetegnelse »Skam-

mens høst« startede 1. oktober i år.

Vi protesterer mod Reagan-administrationens nedskæringer i den offentlige hjælp og dens mangel på omsorg for menneskelige fornødenheder, udtaler sr. Mary Dray fra Kansas City. Hun blev ikke selv arresteret under demonstrationen.

»Hensigten med at blive arresteret er at vise, hvor alvorlig vores bekymring er over Reagan-administrationen«, siger sr. Bernadette Sykes.

Søstrene, der blev led-

saget af 30 andre demonstranter med protestskilte, sang folkesange og bar en fane, hvorpå der stod: »Det er et spørgsmål om liv og død«. De hængte potteplanter på hegnet omkring Det hvide Hus; men de blev dog hurtigt fjernet af politiet. Senere forsøgte de at blokere to porte.

Også Berrigan

Ved en anden demonstration i rækken af »En høst en skam« og i anledning af 1-årsdagen for invasionen af Grenada blev jesuitten Daniel Berrigan arresteret. Han er iøvrigt kendt for sin deltagelse i demonstrationer mod Vietnam-krigen, dødsstraffen og atomvåben-kapløbet.

Under demonstrationen foran Det hvide Hus blev der sunget og læst op fra Biblen. Man bar skilte med påskriften »Grenada må ikke gentages«, »Reagan's skamfulde høst« og »Husly til de hjemløse«. Demonstranterne satte sig på kørebanen og knælede til sidst ned i bøn.

Nyt håb i Kina

Peking (KIPA) – Personer, der p.g.a. deres religiøse overbevisning blev forfulgt under kulturrevolutionen, er nu rehabiliteret og størstedelen af deres institutioner genoprettet. Det meddeler Pekings bystyre i den officielle udgave af Peking-dagbladet som en optakt til et rundspørge i kirker, templer og moskeer.

Byens viceborgmester

og forskellige religiøse personligheder, bl.a. Zhao Pechu, præsident for Kinas buddhistiske forening går ind for dette rundspørge. Motiverne har man dog ikke fået noget at vide om endnu.

»Pekings dagblad« oplyser, at der i de senere år er brugt 17 mio. kr. til opretholdelsen af religiøse bygninger.

Den nødvendige julegave!

Katolsk Lommebog 1985 er udkommet. Lommebogen indeholder årskalender, liturgisk kalender og katolsk vejviser for bispedømmet København. Pris kr. 45. Lommebogen kan bestilles hos

Ansgarstiftelsens Forlag
Vesterbrogade 28, 2. sal
1620 Kbh. V. Tlf. 01-24 12 10

Popieluszko var »rede til alt«

Det er kirkens opgave at forblive hos mennesker og dele deres glæde, deres lidelse og deres smerte

(KIPA) – Allerede i slutningen af 1983 forklarede den nu myrdede præst fra Warszawa, *Jerzy Popieluszko*, i et brev, hvad der havde fået ham til at stille sig helt i sandhedens tjeneste og påtage sig sjælesorgen for de mennesker, der fortvivlede over de politiske forhold i deres land.

Indtil 1980 var Popieluszko skriftefader for læger i Warszawa. Da bad kardinal *Wyszynski* sin tid-

forening med Gud og med kirken er stærke. Og dengang opstod der i mig et behov for at blive hos dem. Og når jeg begynder på noget, gør jeg mig altid umage for at gribe det meget alvorligt an og engagere mig af hele mit hjerte, eller også lader jeg det ligge.

Jeg blev hos disse mennesker. Jeg var hos dem i triumfens tid, og det er de mig taknemlige for. Jeg

dette er, beviser de omvendelser, som vi kan konstatere.

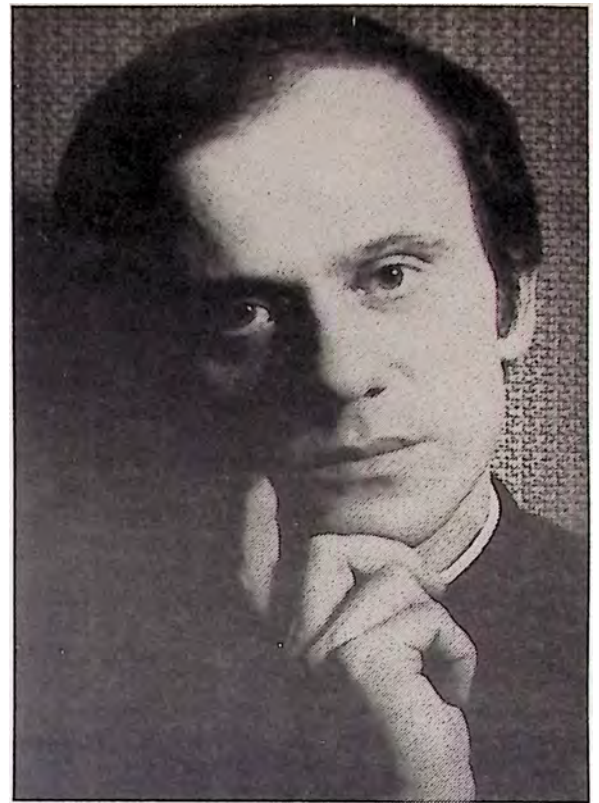
Kirkens situation vil altid være den samme som menneskenes situation. Det er kirkens opgave at forblive hos mennesker i deres hverdag og dele deres glæde, deres lidelse og deres smerte. Jeg får bjerge af breve, hvor mennesker skriver til mig, at de månedlige møder ved messerne for fædre-

og at de derved igen fatter håb. Det er en meget stor belønning for en præst, der i grunden ikke har noget liv selv.

Meningsløse beskyldninger

I kampen mod mig har myndighederne ofte forsøgt at lægge pres på kurien og på biskoppen. Man har skrevet breve, hvori man fremførte opfundne beskyldninger. Jeg kan huske, at der i maj kom et brev, der var underskrevet af en general i militsen. I brevet beskyldes jeg for, at jeg 13. maj havde læst en messe i Helligkorskirke og i prædikenen havde brugt udtryk, der ikke passede sig i en kirke. Den 13. maj sad jeg imidlertid i skriftestolen i en anden kirke. Jeg har aldrig i mit liv læst en messe i Helligkorskirken. Er det virkelig ikke nok at anklage en præst for, hvad han virkelig har sagt?

I den sidste tid har statsadvokaturen for en sikkerheds skyld udbredt det rygte at der er indledt en retssag mod mig for misbrug af samvittighedsfriheden og for religionsudøvelse. Hvordan kan man misbruge samvittighedsfriheden? Man kan indskrænke samvittighedsfriheden, men man kan ikke misbruge den. Det er umuligt, og derfor er disse

Pastor Jerzy Popieluszko. Foto: KNA.

beskyldninger meningsløse, selv om jeg er klar over, at det er nødvendigt at lide for sandheden.

Når der findes mennesker, der trods deres ansvar for deres familier og børn lider i fængsler, hvorfor skulle så ikke jeg som præst lide sammen med dem? Derfor vil myndighederne genere mig. Der har været nogle primitive forsøg, og de vil sikkert blive gentaget. For eksempel ringede det på min dør klokken 2 om natten mellem den 13. og 14. december. Jeg var meget træt, og jeg stod ikke op. Et øjeblik efter lød der en eksplosion. Der var faldet en mursten med spræng-

stof ind i lejligheden. Eksplosionen rev to vinduer ud af rammerne. To gange har der været indbrud af ukendte gerningsmænd.

Der er ting, der er vigtigere

Jeg er bestandig blevet overvåget. På vejen til Gdansk blev jeg anholdt og måtte tilbringe otte timer i en militsvagt ved Warszawa. Chaufføren blev holdt tilbage i fem timer. Alt dette er meget primitive forsøg på at genere mig, men der er ting, der er vigtigere. Og jeg er overbevist om, at det, som jeg gør, er rigtigt. Derfor er jeg rede til alt.»

Pastor Popieluszkos kiste bæres til Skt. Stanislaw Kostka kirken i Warszawa af stålværksarbejdere ved begravelsen fredag den 21. november. Foto: UPI.

ligere elev om at tage sig af de strejkende arbejdere ved stålværket i Warszawa. Det blev vendepunktet i p. Popieluszkos liv. Hans brev fra 1983 har i dag fået karakter af et testamente. Det katolske nyhedsbureau har offentliggjort det i let forkortet form.

Arbejderne i Gdansk

»Det har altid været sådan, at der fandtes »ledere«, der gik ind for en sag og måtte betale dyrt for deres indsats. Hvad gør jeg? Søndag 30. august 1980 sendte den i mellemtiden afdøde kardinal *Stefan Wyszynski* sin kapellan til mig for at bede mig om at tage til stålværket i Warszawa, hvor der netop var en strejke i gang til støtte for havnearbejderne i Gdansk.

Sammen med arbejderne på værket oplevede jeg deres bekymringer og ængstelse. Jeg hørte disse menneskers skriftemål, når de dødsens udmattede knælede på stenen. Disse mennesker har forstået, at de er stærke, at de i

var hos dem i den sorte december nat. Sammen med deres pårørende gik jeg til retsmøderne. Jeg sad altid på en af de forreste bænke, og de anklagede vidste, at der blev draget omsorg for deres familier.

I de breve, de sendte mig fra fængslet, skrev de, at de vidste, at jeg bad for dem, og at disse bønner var dem en stor hjælp. Siden da er mange gået gennem dette hus, gennem denne kirke.

Messer for fædrelandet

Det, der tiltrak dem, var den månedlige hellige messe for fædrelandet og for dem, der lider for fædrelandet. Disse messer er blevet meget berømte. I prædikenerne taler jeg om, hvad menneskene tænker, og hvad de taler om, ofte meget personligt, fordi de tit enten ikke har mod til eller mulighed for at sige det, de tænker, højt. Den sandhed, som jeg bringer på tale i kirken, resulterer i, at menneskene får tillid til mig. Hvor uundværligt

landet er en hjælp for dem, at de befrier dem fra det had, der mod deres vilje er vokset frem i dem,

Titusinder af Warszawas indbyggere fulgte den myrdede Popieluszkos kiste til graven under åben demonstration for solidaritets-sagen. Foto: UPI.

Anti-religiøse Sovjet-diskoteker

Øget ateistisk propaganda før 1000-året for kristendommens indførelse

Moskva (KIPA) – Forskel- lige steder i Sovjetunionen har man oprettet ateistiske diskoteker. I danselokaler vises lysbilleder om emnet »Religionen i vor verden i dag.« De kommenteres kritisk af en ateist under afspilning af sagte moderne musik. Kirken anser dette for en af statens forholdsregler forud for 1000-års festlighederne i året 1988 for Ruslands evangelisering.

Forstærket indsats i skolerne

På mange skoler afholdes »unge ateisters uger«, hvor eleverne indgiver skriftlige spørgsmål om verdensanskuelse. Disse behandles så i undervisningen i ateistisk ånd. Ateistiske stilemmen, anti-religiøse karikaturer og plakater står også på programmet. Centralkomiteen for Sovjetunionens kommunistiske parti besluttede i foråret at forstærke det ateistiske arbejde i skolerne. Partichef *Konstantin Tjernenko* beklagede sig allerede i juni 1983 over, at den ateistiske propaganda ikke havde nogen virkning. Han krævede en øget indsats.

W. Zoc, doktor i filosofi i Kiew kræver i en artikel i *Pravda* »en mere fuldkommen metodik i det ateistiske arbejde – svarende til

en moden socialisme«. Han nævner dog ikke de ateistiske diskoteker. Den »traditionelle antireligiøse propaganda« skal forbedres. I dag drejer det sig ikke mere om en fornægtelse af religionen, men om en fremhævelse af ateismens »moralske og kulturelle værdier«.

Frygten for religionen

Bekymringen for den kommende 1000-års fejring taler også gennem følgende ord: »Forud for 1000-års festen for indførelsen af kristendommen i Rusland prøver den klerikale propaganda at vække interessen for religionen, som påstås at være grundlaget for den russiske kultur. Kristendommen skildres ligefrem som forkæmper for den åndelige kulturs værdier og for den åndelige udvikling af mennesket – også vor tids menneske«, skriver *Zoc*. Samtidig beklager filosofen det sovjetiske samfunds tendens til at tilslutte sig det kirkelige syn. »Fremfor alt historikere og forfattere påpeger i deres værker i de senere år mere og mere den russiske fortids religiøst-kulturelle arv.« Dermed, mener *Zoc*, giver de en håndsrækning til genoplivelsen af kristendommen.

Katolik indlagt på psykiatrisk klinik i Sovjet

Moskva (KIPA) – *Keston College*, det britiske øst-institut, meddeler, at den 45-årige katolik, *Alexander Riga* er indlagt på en psykiatrisk klinik. *Riga* blev allerede arresteret i februar. En psykiater erklærede, at den 45-årige ikke var i stand til at gennemføre forhørene, og foranledigede hans indlæggelse på en psykiatrisk afdeling.

Riga konverterede i 30-års alderen til katolicismen. Sammen med andre konvertitter fra intellektuelle kredse tilhørte han et økumenisk fællesskab af ortodokse, romersk-katol-

ske og evangeliske kristne. Gruppen mødtes regelmæssigt til bønner, bibellæsning og fælles måltider i stil med den oldkirkelige agape.

Ifølge *Keston College* virkede gruppen tiltrækkende på unge mennesker. Det siges at være lykkedes den at udfri et antal unge narkomaner af stofmisbrug. Gruppen søgte bevidst at undgå at vække opsigt; men dens blotte eksistens uden for den statslig kontrollerede kirke pådrog sig alligevel den sovjetiske sikkerhedstjenestes opmærksomhed.

Kardinal Jaime Sin af Manila (tv.) under sit besøg i Kina for nylig hos biskop Michael Fu Tieshan, Peking. Samtalen drejede sig bl.a. om den kinesiske patriotiske kirke.

Kardinal Sin, Manila:

Den patriotiske kirke i Kina er langt fra en forsoning med Rom

Peking (KIPA) – Kardinal *Jaime Sin*, ærkebiskoppen af Manila, er af den overbevisning, at tiden endnu ikke er inde til at foreslå en forsoning mellem den kinesiske patriotiske kirke og Pavestolen, ja, ikke engang til at tale åbent derom.

Kardinal *Sin*, der selv er af kinesisk herkomst, har for nylig været på privatbesøg i Folkerepublikken Kina. Ved denne lejlighed erklærede han over for

udenlandske journalister i Peking, at problemets kerne ligger i den forskellige opfattelse af, hvad det vil sige at respektere menneskerettigheder.

»Jeg vil sige, at det er, som om vi sender på forskellige bølgelængder, og derfor må vi nærmere definere, hvad vi forstår ved forsoning, og hvad den patriotiske kirke i Kina forstår derved«, sagde kardinalen.

Dagbog om Stalinlejr gav 5 års fængsel

Vilnius (KIPA) – Den 63-årige kemiker *Liudas Dombravskas*, leder af instituttet for termo-isolering i Vilnius (Litauen) blev den 3. oktober ved Sovjetrepublikkens højesteret idømt tre et halvt års straffelej og to års forvisning.

Dombravskas er dømt for antisovjetisk agitation og propaganda, selv om det kun er anklagedes private, ikke-offentliggjorte optegnelser, der udgør bevismaterialet for anklagen. I sine dagbogsoptegnelser skildrer *Dombravskas* bl.a. sit første straffelejrohold i Stalin-tiden.

Helsinki-aftalen gælder ikke Sovjet

Under processen var kun anklagedes kone og børn tilstede. En kvindelig advokat, som tilhørte deres vennekreds, var for-

svarer for ham. Hun kunne intet udrette mod dommen, der faktisk var fældet på forhånd.

Liudas Dombravskas blev arresteret, da han den 20. marts forlod sin lejlighed. Ved husundersøgelsen, samme dag fremkom der – bortset fra dagbogen – ikke noget belastende materiale.

Da han under de daglige forhør påberåbte sig Helsinki-aftalen, svarede oberst *Liniauskas*, der tilhører det hemmelige politi, at »de ikke befandt sig i Helsinki, men i Sovjetunionen, hvor det var sovjetisk lov, der gjaldt, og ikke beslutningerne, der blev taget i Helsinki.« *Dombravskas* fik et hjertetilfælde under forhørene og måtte indlægges på et hospital, hvor man også konstaterede lungetuberkulose. Alligevel overførtes han efter domfældelsen til en lejr i Mordowien.

Pave Johannes Paul II:

Basismenigheder ikke alternativ til normale sogne

Rom (KIPA) – Basismenigheder kan være til stor nytte, men de kan ikke erstatte de traditionelle præstestyrede sogne, betoner pave Johannes Paul II. Udtalelsen faldt under en audiens for medlemmer af kongregationen for gejstlige. De havde netop holdt møde og behandlet emnet »Sjælesorg i by-sogne«.

Basismenighederne finder i stor udstrækning inspiration i befrielsesteologien, hvis marxistiske strømninger for nylig er fordømt af trosrårekongregationen. Især i Peru og Brasilien er basismenighederne inspireret af befrielsesteologerne *Leonardo Boff* og *Gustavo Gutierrez*. Menighederne erstatter de normale sogne efter europæisk model, og nogle står endog i modsætning til dem.

Normale sogne uundværlige

I sin tale fremhævede paven, at man på ingen måde kunne undvære de traditionelle sogne, idet de må betragtes som »den fornemste skole for troslivet næst efter familien«. Det er absolut nødvendigt, at sognene sætter alle kræfter ind på at få de ligegyldige og kirkefjerne i

tale. Selv om sognene påstås at være eller virkelig er i en kritesituation, må denne institution bevares som det fornemste middel for sjælesorgen. Sognepræsten forbliver midtpunktet for menighederne, også for de ikke-praktiserende katolikker, erklærede paven.

Basis-menigheder ikke ligeberettigede

Når man taler om sjælesorgen i byernes sogne, kan man ikke komme uden om en diskussion om basismenighederne, som breder sig mere og mere; især da der er fare for, at de betragter sig selv som eneste mulige kirker, fortsatte Paven. De er tilbøjelige til at løsrive sig fra kirken som institution, idet de påberåber sig deres livs enkelthed og gyldighed i evangeliets ånd.

Det er sjælesørgerens opgave at sikre, at sognene drager nytte af basismenighedernes positive værdier og åbner sig for dem. Det må dog være helt klart, at basismenighederne ikke kan betragte sig som ligeberettigede, mulige alternativer til sognets menigheder, men skal stille sig til deres disposition, sagde paven.

Den tyske evangeliske kirke bør fordømme befrielsesteologi

Stuttgart (KIPA) – Pastor *Fritz Grünzweig*, Stuttgart opfordrer den evangeliske kirke til at afvise visse vildskud i befrielsesteologien. Pastor *Grünzweig*, som leder konferencen af bekendelsesmenigheder i Tysklands evangeliske kirke, betoner, at de kristne bør gå ind for de retsløse og hjælpe dem. Det er dog aldrig kirkens opgave, ideologisk eller finansielt at støtte voldelige befrielsesbevægelser, som f.eks. Kirkernes Verdensråd gør det over specielle fonds til de »marxistiske« modstandsbevægelser SWAPO og ANC i Sydafrika, siger han.

Ifølge *Grünzweig* må kirken aldrig støtte en marxistisk-ateistisk verdensrevolution. Tidligere har den evangeliske kirke ofte været fristet til at oprette et forbund mellem »trone og alter«. I dag er faren for et forbund mellem »revolution og alter« ikke mindre; men Jesus har aldrig taget del i sin tids befrielsesbevægelser, selv om hans folk undertryktes af romerne. I stedet for har han altid koncentreret sig om at befri mennesker fra synd og at give dem Guds fred, bemærker *Grünzweig*.

Så vælg da livet - et materiale om retfærdighed og fred

Danmarks Unge Katolikker har sammen med Det økumeniske Fællesråd udarbejdet et omfattende undervisningsmateriale

Shalom - Fred er et centralt ord både i det Gamle og det Nye Testamente. Shalom omfatter lykke, velfærd, orden og visionen om en fremtid, hvor vold og alt ondt er udryddet og Guds vilje med skaberværket går i opfyldelse, det, der i det Nye Testamente kaldes Guds Rige.

Om fred i alle disse betydninger handler det undervisningsmateriale, som de kirkelige børne- og ungdomsorganisationer (også Danmarks unge Katolikker) har udarbejdet sammen med Det økumeniske Fællesråd.

Fire hæfter

Så vælg da livet - et materiale om fred og retfærdighed er udformet som en mappe, der indeholder fire hæfter: et baggrundshæfte, dvs. en grundbog, som giver en indføring i fredsproblematikken, to idéhæfter med forslag til

ungdoms- og børnearbejde (hft. 1: 8-12 år; hft. 2: 12 år og opefter). Endelig er der et bibelstudiehæfte med gennemgang af centrale bibelske tekster om fred og retfærdighed. Desuden indeholder mappen nogle smukke plakater, fx. til våbenhus eller KUK-lokalet! samt prøver på postkort med fredsmotiver.

Retfærdig krig

Baggrundshæftet rummer en række kapitler, der behandler både politiske, militære og økonomiske årsager til kaprustningen, således at man har mulighed for at lade sit arbejde for freden hvile på facts om verden i dag. I kapitlet »Masseødelæggelsesvåben« findes en kort gennemgang af de vigtigste punkter i den katolske kirkes lære om »retfærdig krig« - en angrebskrig kan således ikke være retfærdig; desuden nævnes kir-

kens tanker om, hvilke midler man som kristen kan tillade sig at bruge i en »retfærdig krig«; fx. må krigen ikke føres mod civilbefolkningen. Det er bl.a. denne lære, der har fået den amerikanske bispekonference til at tage afstand fra brug af og oplagring af A-våben.

Af andre kapitler kan nævnes »Den tredje verdens krig«, hvor forholdet til u-landene og disses indbyrdes forhold gennemgås. I »Danmarks rolle« behandles vort medlemskab af Nato og EF, hvad vi derigennem opnår, og hvad vi tager medansvaret for. De to sidste kapitler hedder »Fred gennem nedrustning« og »Fred gennem retfærdighed«.

Rene guldgruber

De to idéhæfter må være rene guldgruber for den, der står midt i et børne- og

ungdomsarbejde: der er anvisninger på at fabrikere spil og dukkespil og skuespil, der er sange med noder, der er litteraturlister og ideer til diskussion om det læste. Meget ungdomsarbejde udføres som bekendt af folk, der i forvejen har nok om ørerne, her har fagfolk lettet vejen for den, som gerne vil opdrage sin mini-maxi - eller slet og ret KUK til at stræbe mod fred og retfærdighed - og hvem vil ikke gerne det?

Hvad vil vi kristne

Hæftet med bibelstudier er vel nok det mindst originale, men sammen med baggrundshæftet vil det kunne åbne vejen for en besindelse på, hvad det i grunden er vi som kristne vil. Lad mig som eksempel på hæftets mange tekster tage et »Thomas Merton-citat: »Ofte har mennesker bedt Gud om, hvad

de tror er fred og undret sig over hvorfor deres bønner ikke er blevet besvarede. De har ikke forstået, at de faktisk blev besvarede. Gud gav dem, hvad de ønskede: deres forestillinger om fred var bare en anden krigsvariant. »Hvis man føler sig ramt af denne betragtning, er der meget at hente i mappen: »nye« tanker om

at gengælde ondt med godt, om forsoning og retfærdighed.

Så vælg da livet - Mapper á 50 kr.; hvert hæfte særskilt: 15 kr., plakater á 5 kr., fås hos Det økumeniske Fællesråd, Nørregade 11, 1165 Kbhvn. K., (01) 15 59 27.

Merete Klenow With

Radio- og tv-nyt

Ved John Lundorf

Indvandrerbørn i Danmark

Udsendelser for børn vil beskæftige sig meget med fremmede folkeslag - både i deres oprindelseslande og som indvandrere i Danmark, bl.a. kommer 12 programmer om »Børn i Verden«, filmet både her og i U-lande, og »Vi bor i Danmark« er syv tre-kvarters udsendelser i et nyt fædreland, deres gamle kultur og deres nye - vist bl.a. i film og TV-programmer fra deres oprindelsesland.

Undervisningsafdelingen producerer programmer på forskellige undervisningstrin om *menneskerettighederne*. Disse programmer beskæftiger sig dels med de klassiske frihedsrettigheder, dels inddrages forholdene i den tredje verden som et tiltrængt korrektiv til, hvad der i de rige industrilande måske kan forekomme enkelt og ligetil.

Teater og musik

TV-Teaterafdelingen stiler mod at producere 20 dramatiske egenproduktioner med hovedvægten lagt på TV-spil skrevet af danske og for TV-mediet.

Den populære udsendelse »Musikhjørnet« kommer igen som et regelmæssigt tilbagevendende underholdende, journalistisk musikprogram med vægt på aktualiteter og inddragelse af mange forskellige slags musik, interviews og præsentation af klassisk og rytmisk musik for voksne, unge og børn.

»Ung 85« i radio og tv sendes fra færge

For et par uger siden fik Danmarks Radio officielt overdraget DSB-færgen »Sjælland«, som frem til slutningen af FN's internationale ungdomsår 1985 skal danne rammen om ungdomsudsendelserne U-85. Færgen vil frem til nytår blive indrettet med studier og redigeringsrum, og 2. januar 1985 rykker U-85-redaktionen ind på færgen for at begynde tilrettelæggelsen af de mange programmer. Den første direkte udsendelse sendes 14. marts, tre kvarter i fjernsynet efterfulgt af fem kvarter i radioen.

»Sjælland« kommer til at ligge i Københavns havn ved Langebro, men der vil af praktiske og produktionsmæssige årsager ikke

blive tale om et åbent miljø, hvor alle kan komme og gå. Der vil kun blive adgang til skibet for de, der er involveret i radio- og tv-produktionerne.

Ungdommens båndværksted

Radioens Ung 85-fremstød består af tre dele: P4 i P1, der sender om søndagen, U-85-Radio om torsdagen med direkte tilknytning til TV's U-85, der også sendes torsdage. Endelig om mandagen Ungdommens Båndværksted.

TV's forskellige afdelinger er med i U-85-projektet. Lone Kühlmann bliver leder af TV-redaktionen. Fra børne- og Ungdomsafdelingen kommer Poul Nesgaard, fra Undervisningsafdelingen Lars Engels, fra TV's underholdningsafdeling Liselotte Winkel og fra TV's kulturafdeling Hans Georg Møller og Sven Erik Oehlenschläger.

DR's U-landskalender

Overskuddet på årets u-landskalender går til vaccination bl.a. mod polio i afrikanske lande, og derfor sender børneprogrammet »Noget for dig«

de sidste dage i november, programmer fra en Shonalandby i Zimbabwe.

Bag lågerne i Børnenes U-landskalender gemmer sig billeder, der fortæller om radioens kalenderudsendelse. »En nisse er en nisse«, som sendes på program 1 kl. 9.15 og gentages på program 3 kl. 18.05 (lørdage og søndage kun én udsendelse, kl. 18.05) Kalenderprogrammet i fjernsynet hedder »Nissebanden« og sendes kl. 18.50.

Københavns Kristne Radio/TV

Københavns Kristne Radio/TV, der skal dele kanal med de ret så

omtalte lokale TV-projekter Kanal Plus og Kanal 2, har allerede haft udsendelser de sidste søndage om eftermiddagen. Disse udsendelser har seermæssigt været en succes, idet programmerne kunne ses langt uden for Nordsjælland og hovedstadsområdet og endog et godt stykke oppe i Sverige.

KKR sender i ugerne op til jul et børne- og familieprogram »Adventskalenderen« under medvirken af pastor Gurli Vibe Jensen og en gruppe børn.

»Adventskalenderen« sendes dagligt fra og med den 1. december kl. 18.00-18.20; men allerede onsdag den 28. november kl.

20.00 sendes et præsentationsprogram om »Adventskalenderen«.

KKR begynder omkring den 1. december med daglige TV-morgenandagter, og blandt KKR's programmer i øvrigt kommer en ungdomsserie »Himmelekspressen«.

John S. Lundorf

Læs mere om Københavns kristne Radio/TV på bagsiden.

Møder og arrangementer

Skt. Antoni Kirke

Adventskoncert

I forbindelse med messen fredag d. 7. december 1984 kl. 19 afholder Chorus Modus under ledelse af Adam Måløe en adventskoncert. Programmet omfatter bl.a. værker af A. Scarlatti, Kodály og engelske julesange. Alle er meget velkomne. Fri entré.

Skt. Antoni Kirke
Frederikssundsvæg 225
2700 Brønshøj

Maskespil - eller ansigt til ansigt?

En weekend for unge (fra 18 år) om troen og kaldet - med bøn, meditation, samtale og samvær.

Tid og sted: 1.-3.2.85 på PAX Asebakken.

Arrangør: Sr. Marianne (Primulavej), sr. Anne-Bonifatia (St. Hansgade), Jesper Fich (Frederiksberg).

Tilmelding: Inden 20.1. til St. Josefs-søstrene, St. Hansgade 28, 2200 København N. Tlf.: 01-35 86 92.

Pris: 90 kr. der betales på stedet.

Mor Teresa julebasar

på Sct. Josef Skole, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde.

Fredag d. 30. november kl. 16-21
Lørdag d. 1. december kl. 9-14
Søndag d. 2. december kl. 10-13

Der er gudstjeneste i Sct. Laurentii Kirke, der ligger lige overfor skolen, søndag kl. 10. Alle er meget velkomne.

Adventsfest

Sankt Ansgar Menighed holder adventsfest søndag den 9. december 1984 kl. 19 på Institut Sankt Joseph, Dag Hammarskjølds Allé 17, 2100 København Ø - og alle er velkomne!

Andagt kl. 19 i skolens kapel. Derefter samles vi i teatersalen til følgende program: Oplæsning ved Birthe Backhausen. Det vietnamske kor synger - og selvfølgelig er der overraskelser til børnene. Organist Rolf Tønshoff akkompagnerer til fællessang.

På gensyn
St. Ansgar menighedsråd

DUK-kalender

Åbent hus 21.12.84 kl. 10-14 på sekretariatet. Alle er velkomne til lidt julesnak. Tilmelding ikke nødvendig.

Nyrårslejr 27.12.84-1.1.85 på Ømborgen. For alle interesserede. Pris kr. 275.00 kr. for voksne, 225.00 kr. for 11-14 år, 175.00 kr. for 3-10 år og 135.00 kr. for 0-2 år.

Tilmeldingsfrist 12.12.84.
Lejren er overtegnet, men der er mulighed for at komme på venteliste.

Pastoralenhedsweekend 25.-27.1.85 på Magleås. For repræsentanter for det lokale børne- og ungdomsarbejde i hele landet. Indbydelse udsendes. Pris 200.00 kr.
Tilmeldingsfrist 11.1.85.

Ministrantkursus 1.-3.2.85 på Ømborgen. For 10-16-årige. Se i øvrigt omtale andet sted i bladet. Pris 100.00 kr.
Tilmeldingsfrist 18.1.85.

Ledertræning 22.-24.2.85 på Ømborgen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder fra 16 år og opefter. Pris 100.00 kr.
Tilmeldingsfrist 8.2.85.

Årsmøde 1.-2.3.85 på Ømborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 100.00 kr.
Tilmeldingsfrist 18.1.85.

Musikkursus 22-24.3.85 på Ømborgen. Indøvelse af sange fra »Pris Herren efter noder«. For 14 årige og opefter. Pris 100.00 kr.
Tilmeldingsfrist 8.3.85.

Firmelæsesweekend 29.-31.3.85 på Ømborgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 100.00 kr.
Tilmeldingsfrist 15.3.85.

Bemærk: Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr samtidig med tilmeldingen. Tilbagebetaling af gebyr sker normalt kun for sidste tilmeldingsfrist.

P.s.1 Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.
Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Højmesse på latin i Immaculatakirken

I anledning af festen for Mariæ Uplettede Undfangelse, lørdag d. 8. december, synges der højmesse på latin i Immaculatakirken (Strandvej 91) kl. 16.30. Monsignore Kjeld Geertz-Hansen celebrerer og prædiker.

Katolsk Radio- & Fjernsynsklub

Søndag d. 9. december er der messe i Sct. Augustins Kirke, Jægtvej 183 B kl. 17. Ungdomskoret Jubilate Doo medvirker. Gudstjenesten transmitteres af Danmarks Radio. Kirkekaffe med sandwich efter messen i Englesalen ved siden af.

Pris kr. 5.- for traktament. Alle er velkomne. Yderligere oplysninger om klubbens arrangementer fås hos: Flemming Andersen, Ved Klosteret 6, st. tv., tlf. 29 69 23.

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Søndag den 16. december kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183b, 2100 Kbh. Ø.

Stille bøn og lovsprisning - v/Ruth Christophersen. Alle er velkomne.

Katekesindslagene optages på kasettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20a, 2920 Charlottelund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Det sker på Magleås:

Torsdag den 22. - lørdag den 24.11.
Psykiatere holder workshop.

Mandag den 26.11. - lørdag den 1.12.
Danmarks lærerhøjskole - Dansk Institut holder internatkursus i dramatik.

Torsdag den 6. - lørdag den 8.12.
Gymnasialærere i samfundsfag afholder møde.

Retræte weekend på Magleås

fra fredag den 18. januar (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag den 20. januar (efter frokost).

Retræteledere er pater G. Grünwald S.J., og sr. Emma Martensen C.S.J.

Da Jesus engang blev spurgt, hvad man skulle gøre for at leve et meningsfyldt liv var svaret: »Du skal elske din Herre og Gud af hele dit hjerte og hele din sjæl og hele din styrke og hele dit sind, og du skal elske din næste - som dig selv«. (Se Lukas 10, 25-28). Hvad ligger der i at elske sig selv? og er det så selvølgelig?

Retræten er åben for alle, der har lyst til at bruge en weekend på at forstå sig selv en smule bedre og dermed få mod til med Psalmen at sige:

»Jeg takker dig, Herre, fordi jeg er underfuldt skabt« (Ps. 139 vers 14.).

Retræten vil forløbe i en vekselvirkning mellem oplæg - udveksling - stilhed - Gudstjeneste og mulighed for at nyde naturen.

Pris for ophold:
Pr. pers. i dobb. værelse . . . kr. 355.- (alt incl.)
Pr. pers. i enkl. værelse . . . kr. 385.- (alt incl.)

Der kan søges om tilskud til opholdet fra fonden Magleås Venner o.a. ved henvendelse til Magleås sekretariat (02) 81 07 15.

Tilmelding foretages ligeledes direkte til Magleås sekretariat bedst mellem 10 og 16 (02) 81 07 15.

Diverse

Smart tøj

Kjoler, bluser og nederdele, frakker, sko, støvler. Alt str. 36-42 sælges fra kr. 5.- - kr. 50.-. Tlf. 01-47 44 80.

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Bolig søges

Torben Groth søger mindre lejl./vær. min. 15 m². Husleje 1000/1500 pr. mdr.

Henv. tlf. 01-24-50-62 mel. 8-10 eller 01-13 37 62 mel. 11-12

Fællesgave til p. L.O. Dorn

I anledning af pater L.O. Dorns 70-års fødselsdag indbyrder en kreds af venner til en sammenkomst på selve dagen, den 21. december. Kl. 19.30 læser p. Dorn en messe i Sct. Augustins Kirke, og efter messen er der reception i Englesalen.

Vi har spurgt pater Dorn, om han havde et særligt ønske til sin fødselsdag. Da han skriver meget, kunne han godt tænke sig at få en elektronisk skrivemaskine. De, der ønsker at deltage i denne fælles gave, kan indbetale deres bidrag på giro 640 16 86, Niels Steensens Kollegium, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 Ø, mærket: p. Dorns Fødselsdag, og vil dermed blive optaget på lykønskingslisten.

Paul Jørgensen, Gerhard Sanders
Niels Engelbrecht
John-Erik Stig Hansen
og John S. Lundorf

Pris Herren efter noder på kasettebånd

Nu er »Pris Herren efter noder« udkommet med det andet kasettebånd ud af tre. Båndet er produceret af DUK - spiller 60 minutter og koster ligesom det første bånd 33.- kr. incl. moms.

Båndene bestilles hos

Kateketcentralen
Vesterbrogade 28, 2. sal th.
1620 København V. - 01 24 26 30

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Dødsfald

Vor allerkæreste Bedste

Zofia Serwin

født i Polen, er gået bort fra os d. 3.11. 1984.

Ære være hendes minde.

På familiens vegne

Irene

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.
Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Aut. el-installatør

EL MOGENS LARSEN
Ransherød 3/a 6700 Aabenraa - 6725 00/6725 31

DERES BEDEMAND

ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT:
01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillheuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Pastoralrådet

Fortsat fra forsiden.

med pastoralrådet. Kun ét møde om året i stedet for to, som også blev drøftet, da det blev opfattet som en strømpil fra forretningsudvalget, førte ikke til nogen afgørelse. Om et år skal der være nyt valg, så man kan lade det næste pastoralråd, hvis folk endnu gider at vælge et, afgøre, hvor tit det vil holde møder og under hvilken form.

Det nuværende råd har degraderet sig selv til at overlade alle beslutninger til forretningsudvalget og i stedet fungere som studiekreds, som dog ikke følger noget emne til døren. Dernæst manifesterer denne studiekreds sin manglende evne ved at erklære sig overrasket over, pludselig at skulle drøfte et nyt emne - denne gang nedrustning og fred - som man dog selv har vedtaget at drøfte for et halvt år siden. Ikke blot suppleanter møder uforberedt op, rådet er

kørt træet i sin egen manglende klarhed over, hvad rådet må og skal.

Det blev formuleret skarpest af en meget skuffet *Gottfried Grünewald*, som i maj foreslog emnet »nedrustning og fred«, som nu blev debatteret uengageret og sløvt, på trods af, at det netop er dette emne, der foruroliger vore unge og børn mest, - ikke om kirken tillader det ene eller det andet. »Vi er kirken og har ret og pligt til at udføre vor egen fremtid, men hele tiden modsiges dette af »at vi får lov« af hierarkiet.

Gottfried Grünewald anklagede derfor den »centralistiske vind«, der igen blæser gennem kirken og medfører en klerikaliserende af organerne. »Hvis dette råd skal tage nye hovedemner op til debat, så burde vi tage netop dette emne op under de to kommende møder i 1985« mente han.

ww

Ærkebiskop Stephen Naidoo af Capetown. Foto: KNA.

Adventskransen fylder 150 år

Hamburg (KIPA) - Det er ikke nogen almindelig fødselsdag, men adventskransen er nu blevet 150 år gammel!

Adventskransen blev opfundet af den protestantiske teolog *Johann Hinrich Wichern* i Hamburg. Han fik nemlig den idé, at

man burde forberede sig til julefesten ved at holde et øjeblik betragtning, mens man hver adventsøndag tændte et lys.

Den første adventskrans bestod egentlig kun af et liggende kors, hvor der i hver ende var sat et lys. *Wichern* tændte denne første adventskrans 1833 i et asyl for ulykkeligt stillede børn uden for Hamburgs port.

I de følgende år tændte *Wichern* hver adventsøndag et lys mere og benyttede senere farvede lys for symbolsk at fremstille den stadig gladere stemning op til jul.

Den nye skik bredte sig hurtigt - først dog kun blandt protestanter. Men i første trediedel af dette århundrede blev adventskransen også til en katolsk skik. Sammen med juletræet blev adventskransen således til et af de første symboler på kristent fællesskab hen over konfessionsgrænserne.

Kun én gudstjeneste

Vi vil kun sende 1 gudstjeneste om måneden, siger *Birger Lind*. Efter vor mening er en gudstjeneste en dårlig måde at udnytte TV på. Det kan kun blive et pseudofællesskab at deltage i en gudstjeneste via TV-skærm. Men nogle skal der være, for ikke alle har mulighed for at overvære en normal gudstjeneste i kirken.

KKR skal bruges som en missionstation, men der er ikke noget i vejen for, at vi kan vise en spillefilm med kristent islæt.

Repræsentantskabet består af bl.a.: Dansk Missionsråd, Det danske Bibelselskab, alle frikirkerne, Kristelig Lytter- og Fjernseerforening, KFUM.

kk

Capetowns nye ærkebiskop er farvet

Rom (KIPA) - For første gang i sin historie har den sydafrikanske storby Capetown nu en farvet ærkebiskop. *Pave Johannes Paul II* har udnævnt den 47-årige *Stephen Naidoo* til efterfølger for kardinal *Owen McCann*, der træder tilbage på grund af alder.

Capetowns nye ærkebiskop blev ved de to sidste bispesynoder i Vatikanet i 1980 og 1983 med et stort flertal valgt til Afrikas repræsentant i bispesynodens sekretariat.

Spændt forhold til regeringen

Udnævnelsen af en farvet til ærkebiskop af Capetown har en særlig betydning på grund af det meget

spændte forhold mellem regeringen *Botha* og kirken, der kæmper mod apartheid i Sydafrika. Når forholdet for tiden er ganske særlig spændt, skyldes det ikke mindst den proces, der skal begynde 18. februar mod ærkebiskop *Dennis Hurley* af Durban. Han er præsident for den sydafrikanske bispekonference. Ærkebiskop *Hurley* er sat under anklage, fordi han har kritiseret de sydafrikanske soldaters voldshandlinger i Namibia og har sendt fotografier af massakrerne i omløb.

Efter *Naidoo*'s udnævnelse er antallet af farvede medlemmer af den sydafrikanske bispekonferences 28 medlemmer nu steget til syv.

John Lundorf med i forsøget omkring den kristne radio

Formanden for Katolsk radio- og fjernsynsforbund, *John Lundorf* er for nylig anmodet om at indtræde i den nye fjernsynskanals repræsentantskab. Det er direktøren for Københavns kristne Radio (KKR), *Birger Lind*, der har bedt *John Lundorf* om at indtræde med den begrundelse, at Folkekirken og alle frikirkerne var repræsenteret, men man manglede en person fra den katolske kirke.

Københavns Kristne Radio sender fra Lyngby og Hotel Scandinavia i København. Den vil være i stand til at nå omkring 1,5 million mennesker. KKR vil også kunne ses i store dele af Sjælland, hvis man stiller ind på kanal 56 (Lyngby) eller kanal 53 (København).

22½ time om ugen

I de første måneder vil man nøjes med et par timers udsendelser om ugen, men det er aftalt mellem KKR, Kanal 2 og Kanal Plus, at det kristne fjernsyn får 22,5 time udsendelse om ugen. Det vil være fordelt over alle ugens syv dage.

Blandt programpunk-

terne kan nævnes morgenandagter, debat-, musik- eller ungdomsprogrammer onsdag aften og et familieprogram søndag eftermiddag. I ugerne op til jul sender KKR et børne- og familieprogram: Adventskalenderen under medvirken af pastor *Gurli Vibe-Jensen*, Helligåndskirken og en gruppe børn. Læs mere herom i Radio- og TV-Nyt ved *John Lundorf* andet sted i bladet.

Blandt de øvrige kommende udsendelser nævner *Birger Lind* bl.a. natlige sjælesorg- døve- og portrætprogrammer og i ny og næ nogle gudstjeneste-transmissioner.

Opbygningen af organisationen finder *Birger Lind* selv interessant. To pinsmenigheder har købt TV-gården i Glostrup, og det er dem, der har fået koncessionen. »Man har imidlertid fundet opgaven så væsentlig for den kristne kirke, at man har dannet et bredt repræsentantskab med både folkekirkelige og frikirkelige organisationer som medlemmer. Det bliver *kirkens* kanal.«

Foreløbig er *Birger Lind* den eneste fastansatte på heltid, 5 er på deltids

og 70 frivillige deltager i det spændende projekt. TV-stationen har ikke økonomiske midler til at ansætte flere. Det koster 1,3 mio. kr. at drive stationen på årsbasis, og dels får man penge via gaver, og dels fra KKR's seerklub på 400 medlemmer. Kulturministeriet har ydet tilskud med 150.000

Den nye skik bredte sig hurtigt - først dog kun blandt protestanter. Men i første trediedel af dette århundrede blev adventskransen også til en katolsk skik. Sammen med juletræet blev adventskransen således til et af de første symboler på kristent fællesskab hen over konfessionsgrænserne.

Moder Teresa opfordrer til bøn for fred i Indien

Calcutta/New York (KIPA) - I det »tragiske øjeblik for millioner af indere« efter mordet på Indiens premierminister *Indira Gandhi*, opfordrede moder *Teresa* til bøn for freden i Indien og i verden.

»Jeg vil ikke komme med nogen kommentarer«, sagde hun, »det eneste, man kan gøre, er

at bede. Derfor samlede jeg straks efter den tragiske meddelelse mine med søstre til bøn.«

Ved den første generalaudienens efter attentatet gav *pave Johannes Paul II* udtryk for ønsket om, at den indiske nation må overvinde denne så hårde prøvelse »med sin karakteristiske visdom og værdighed«.

Kirken i Chile protesterer mod ny presse-censur

Santiago (KIPA) - Den katolske kirke i Chile protesterer nu mod, at militærregeringen har givet den katolske radiosender »Radio Chilena« mundkurv på.

Juan Francisco Fresno, ærkebiskop af Santiago, har i en officiel skrivelse klaget over indskrænkninger i pressefriheden. Ærkebiskoppen opfordrer militærregeringen til at ophæve forbudet, som »berøver kirken al informationsformidling«.

Chiles statschef, *Agusto*

Pinochet forbød for nylig kirkens fjernsynssender at udsende aktuelt stof. Aviserne fik påbud om, at nyheder om terrorhandlinger skal flyttes bag i bladet og de øvrige radiosendere blev pålagt at berette så kort som muligt om den slags hændelser. Fjernsynet skal i det hele taget kun vise billeder og give informationer, som støtter sig til officielle kilder.

Anledningen til forbudet var en udsendelse fra »Radio Chilena«, der bebudede general *Fernando*

Matheis tilbagetræden fra regeringen. Denne nyhed blev senere dementeret af *Pinochet* personligt. Han bebrejdede kirkens sender, at den med den slags udsendelser ønsker at give folk indtryk af, at regeringen ikke er stabil.

Næste nummer udsendes d. 12. december

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 34 44.

Giro: 5 00 14 71, Ansvarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarraf, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husholdninger i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementpris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK 4900 Nakskov.

katolsk orientering

Julehilsen fra biskoppen, side 2
 Spiritualitet og tro, side 3
 Orientering fra sognene, side 6-11
 Jule-reportage, side 12-13

Kirkebidraget 1985

Pastoralrådets vedtagelser

Pastoralrådet vedtog efter en kort debat, at det frivillige kirkebidrag bør være to og en kvart procent af den skattepligtige indkomst. Det er samme udskrivning som sidste år. Det betyder, at en person med en skattepligtig indkomst på 100.000 kr. bør betale 2.250 kr. i frivilligt kirkebidrag.

Det blev også vedtaget, at sognene skulle have 60% direkte tilbage, og at de resterende 40% skulle deles ud til de svagere stillede sogne – men først når administrationen af ordningen er fratrukket. Som mindste bidrag blev det vedtaget, at det for 1985 bør være 135 kr.

Frivilligt – og dog!

Under debatten før afstemningen sagde biskoppen, at begrebet *frivillighed* dækker over mange uklarheder. For egentlig er der slet ikke noget at vælge imellem, for det er den eneste måde, man kan få »tingene til at køre«. Det er en pligt at gå i kirke om søndagen, på samme måde med kirkeskat. Vi må indprente folk, at det er en forpligtelse at være med til at støtte kirken økonomisk.

Biskoppen sagde også, at han var bekymret over at være nødsaget til at modtage så store gaver fra udlandet. For det kan ikke undgås at have en uheldig indvirkning på vore bidragydere, de tror vi har det

godt og at det går. »Der er ikke nogen kniv på struben og derfor er der ikke den indre motivation for at give noget«.

Vi bør vove meget mere end vi gør, sagde biskoppen videre. Hvad ville en anden organisation ikke kunne sætte igang af udadrettet aktivitet? Hvor er vores katolske ekspansion? Måtte vi ikke vove noget? Sige til katolikkerne – »Nu skal vi have dette gennemført« så måtte der opstå større beredvillighed til at klare vore udgifter hjemmefra, sagde biskoppen.

Debatten om kirkebidrag mandede ud i ingenting. Måske fordi, der ikke blev stillet direkte forslag fra pastoralrådsmedlemmernes side. *Jens Møller* mente dog, at sognene selv burde administrere kirkebidragsordningen, for sognepresten har jo den direkte kontakt med sognemedlemmerne. Vi bør overveje om ikke kirkebidragsordningen har spillet fallit, sagde han. *Marianne Borch* opfordrede til flere kampanjer i »katolsk orientering«.

Det ville måske være en idé, når der stemmes om fordelingen 60/40 (60 pct. direkte til sognet, 40 pct. til svagere stillede sogne og administration), at pastoralrådet blev præsenteret for konsekvenserne af andre fordelingsnøgler som f. eks. den oprindelige 70/30.

kk

Hvert år samler Lioba søster Clara Maria børn fra de storkøbenhavnske sogne til trosbelæring, og som led i dette arrangeres op mod jul et meget charmerende krybbespil for en stopfyldt kirke. Billedet herover er fra sidste års spil i Skt. Maria kirke på Frederiksberg. Læs mere inde i bladet side 12-13.

Kolvenbach S.J. i hed krydsild

Angribes for slette motiver bag sine positive udtalelser om befrielsesteologien, - men bakkes op af Nell-Breuning S.J.

Jesuitterordenens generaløverste *Pieter Hans Kolvenbach* har sået vind og høstet storm med sine erklæringer om befrielsesteologien i et interview med *New York Times*, citeret på forsiden af »katolsk orientering« nr. 19. Stormens bølger gik højest i en række læserbreve i europæiske dagblade, især da den verdenskendte social-etiker, jesuitten *Oswald von Nell-Breuning* kom sin generaløverste til undsætning med citater fra Pius XI's rundskrivelse »Quadragesimo Anno« fra 1931 om kirkens sociallære,

som svar på marxismens.

Misundelsesteologi?

Under overskriften »Theologie des Neides« angriber en ikke nærmere navngivet R.H. i *Frankfurter Allgemeine Zeitung* af 30. oktober jesuitternes gene-

ral for med sine udtalelser blot at ville sikre sig sine latinamerikanske undersåtters solidaritet.

»Den, som har beskæftiget sig med de grene af befrielsesteologien, som har givet Vatikanet anledning til en advarselskrivelse, véd, at deres centra-

le politiske forestilling om tilværelsen er klassekampen, skriver R.H. Derfor konklusionen: – at man for at genoprette den sociale retfærdighed bør gribe ind i denne klassekamp. Frem for alt er det jesuitterne fra Mexico til Fortsættelse på bagsiden.

USA's biskopper er kritiske over for Reagans optimisme

(KNA) – Mens USA's regering benægter, at der er opstået en ny fattigdom i USA, og soler sig i en økonomisk vækst, kritiserer USA's katolske bispekonference ømme punkter i den amerikanske politik ud fra den katolske kirkes sociallære.

Imod *Reagans* optimistiske fremtidsprognoser fastslår biskopperne, at man i USA ikke engang er nået til et »minimum af retfærdighed om fordeling af goderne. 15 pct. af vor nations borgere lever under den officielle fattigdomsgrænse«, skriver biskopperne. I »det økonomiske vidunderland«,

USA lever cirka 35 millioner nærmest på et eksistensminimum.

Biskopperne peger på regeringens »moralske pligt« til at skabe en samfundsorden, »der sikrer hver enkelt de minimale økonomiske betingelser for menneskelig værdighed«. Hertil hører en garanti for, at »ingen er sulten, hjemløs, arbejdsløs eller på anden vis nægtes de nødvendige midler til et menneskeværdigt liv«.

Med udgangspunkt i den katolske kirkes sociallære kræver biskopperne en grundlæggende ændring

af hele samfundssystemet. Selv om det kapitalistiske system ikke fordømmes, mener biskopperne dog, at staten bør kontrollere den frie handel, iværksætte beskæftigelsesprogrammer og give støtte til uddannelse.

Biskopperne finder det også nødvendigt med en begrænsning af de umådelige udgifter til oprustning, ligesom de kritiserer, at den amerikanske udviklingspolitik principielt går ud på at hjælpe de lande, hvor den politiske situation er i overensstemmelse med USA's interesser.

Franciskanerne i Nicaragua efterlyser nytænkning

Managua (KIPA) - »Vore biskopper burde revidere deres opfattelse af socialismen, og vor regering trænger til at udvide sin snævre opfattelse af kristendommen«, siger franciskanerne i Nicaragua i en fælles erklæring om landets udsigtsløse konfliktsituation. Skrivelsen kommer med nogle konkrete

forslag til at mindske spændingen mellem kirken og regeringen.

»Vi tror, det nicaraguanske folk har fået den vældige historiske opgave betroet at gøre op med alle de fordomme og ensidige vrangbilleder af hinanden, som i over hundrede år har sat kirken og socialismen

op som fjender mod hinanden«.

»Diktator Somoza blev styrtet takket være en fælles kamp af folk med vidt forskellige politiske og religiøse meninger. Denne oplevelse har lært vort folk at overvinde de ideologiske skillelinjer«, hedder det bl.a. i erklæringen.

Guds fødsel

Af biskop Hans L. Martensen

»Måtte Kristus være med mig,
Kristus foran mig, Kristus bag mig,
Kristus inden i mig,
Kristus under mig, Kristus over mig,
Kristus ved min højre hånd, Kristus ved min venstre.
Kristus i hvert hjerte, der tænker på mig,
Kristus i hver mund, som taler om mig,
Kristus i hvert øje, som ser mig,
Kristus i hvert øre, som hører mig.«

(fra St. Patrick's brystplade)

Denne bøn bad den irske kardinal O'Fiaich ved et møde i Enhedssekretariatet i Rom, som jeg fonyligt deltog i. Jeg blev grebet af bønnens indhold, og sender den hermed som en julehilsen til alle bispedømmets katolikker og alle læsere af »katolsk orientering«.

Hvad dækker Kristusbønnen?

St. Patrick's bøn udtrykker troens holdning til Jesus Kristus, som vi også kender fra så mange andre katolske traditionelle bønner. Vi siger »du« til Kristus. Han er nærværende for os, ligegyldigt hvor vi befinder os. Vi venter bønnehørelse af ham. Vi tilbeder ham. Troens holdning til Kristus udtrykkes stærkt i slutningen af nadverbønnerne: »Ved ham og med ham og i ham tilkommer dig, Gud Fader den almægtige, al herlighed og ære!«

Er den slags bønner udtryk for en vag, ubestemt mysticisme, hvor Kristus er kode-ord? Eller er det en slags åndelig romantik? Jeg er vant til talemåder som: Jesus er blevet menneske for mig! Jesus er død for min skyld! Hvad ligger der nøgtermt heri? Der findes milliarder af mennesker foruden mig: jeg er kun som et støvkorn i en sandsky. Spiller det virkelig en skelsættende rolle for hver enkelt af disse milliarder, at Jesus engang blev født i Bethlehem, eller senere døde på et kors? Er han virkelig nærværende hos hver enkelt, der beder til ham? Lytter han, og drager han omsorg for alle?

Så meget må indrømmes: Uden troen på Jesu Kristi guddom bliver alle sådanne bønner og talemåder meningsløse. Hvis Kristus kun er et menneske, og ikke tillige Gud, så kan han umuligt have afgørende betydning for alle de mennesker, der beder til ham – eller for de endnu flere milliarder, der ikke kender ham. Kun hvis han er Gud, har han

mulighed for virkelig at være nærværende for en hvilken som helst person i verdens historie, lige fra det første menneske til det sidste. Kun hvis han er Gud, kender han mig til bunds – som jeg ikke engang kender mig selv – og kun således er han i stand til at frelse og befri.

Teologer skelner undertiden mellem »troens Kristus« og »den historiske Jesus«. Men Kirken beklender, at det netop er »den historiske Jesus«, der er Gud. Den historiske Jesus og troens Kristus er én og den samme. Julen giver os en enestående lejlighed til denne bekendelse.

Hvad er kristen jul?

For mange har julen tabt sit religiøse indhold. Det går så vidt, at nogen ikke véd, hvorfor vi fejrer jul. De har aldrig hørt om Jesu fødsel i Bethlehem – i hvert fald husker de det ikke. Måske har julen alligevel værdi for dem. Den giver dem lejlighed til at tænke på venner og bekendte og at udveksle gaver med dem. Men kristen jul i egentlig forstand kan man ikke kalde dette.

Andre ved i det mindste, hvad julen drejer sig om. De har hørt juleevangeliet om Jesu fødsel, men har måske ikke taget stilling til, om det er sagn eller virkelighed. De føler ikke, at julefesten betyder noget for deres livsopfattelse og for deres daglige tilværelse. Altså kan vi heller ikke kalde dette kristen jul.

Atter andre oplever et religiøst indhold af julen. Fødslen i Bethlehem betyder noget for dem. Gud har åbenbaret noget om sig selv, da der skinnede et lys omkring denne verdens fattigste: en familie uden herberg, et barn der måtte tage til takke med stald og krybbe, hyrder på marken – folk, der stod lavest på samfundets rangstige. Måske regner de også Jesus som en af verdens største religiøse skikkelser, og måske lader de sig inspirere

af hans eksempel og lære. Alt dette kommer den kristne jul ganske nær.

Dog mangler der endnu noget i forhold til julens fulde kristne og katolske indhold, hvis ikke *tilbedelsen* af det nyfødte barn Jesus kommer til. Mattæusevangeliet fremhæver dette i beretningen om vismændene fra Østen: »De gik ind i huset og så barnet med dets moder Maria; da faldt de ned og tilbad det...«

Gud er blevet menneske. Dette er kernen i julens budskab. Dette er grundlaget både for vor tro og for vor tilbedelse. Dette er også forudsætningen for at fejre jul i en fuldstændig, katolsk forstand.

En nyreligiøs misforståelse

I oldkirken fandtes gnostiske sekter, som kirken tog skarpt afstand fra. Nogle af deres ideer er stærkt udbredte, også i dag, især i nyreligiøs sammenhæng. Man forestiller sig, at Jesus repræsenterer rent menneskelige muligheder, som ligger gemt i os alle. Ethvert menneske er på en eller anden måde Guds barn, ligesom han var det. Guds lys – således forestiller man sig – er som en gnist i os alle, ethvert menneske er »guddommeligt«, eller har noget guddommeligt ved sig. Jesus var særlig fremragende, men dybest set åbenbarede han blot på en særlig stærk og fornem måde, hvad der er fælles for os alle. Over for sådanne tendenser er det nødvendigt at genopdage betydningen af ordet »énbåren«.

Guds énbårne Søn

Dette udtryk findes i Johannesevangeliet. Sidenhen kommer det til at spille en stor rolle på de første almindelige konciler. Både den apostoliske og den nikænske trosbekendelse taler om Jesus Kristus som »Guds énbårne Søn«. Hvad betyder det? Ordet klinger gammeldags og er svært. Jeg

har lagt mærke til, at nogen forestiller sig, at udtrykket »den énbårne« skal sige noget om jomfrufødslen, altså at Jesus blev født af jomfru Maria uden mands medvirken. Vor tro på jomfrufødslen bygger på Lukasevangeliet og Mattæusevangeliet beretninger, men ikke på ordet »énbåren«. Dette udtryk vil nemlig blot fremhæve, at Gud Fader har én eneste Søn, og ikke flere.

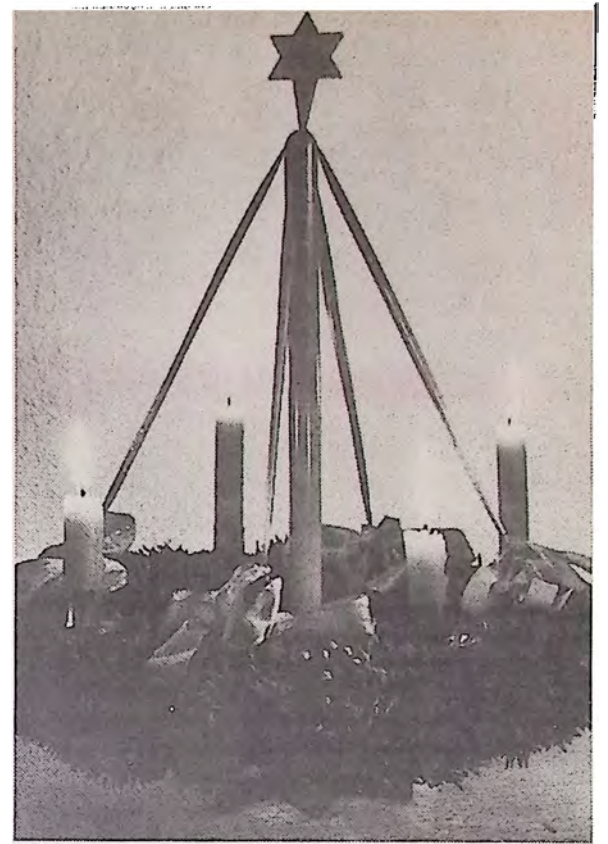
Det er værd at lægge mærke til, at Lukasevangeliet tre gange anvender udtrykket »énbåren« om rent menneskelige forhold (den danske, autoriserede oversættelse lyder i disse tilfælde: »eneste«). Det drejer sig om enkens søn i Nain, der kaldes »en moders énbårne søn«; endvidere Jairus' datter, om hvem det hedder: »Han havde en énbåren datter, omkring 12 år gammel«; endelig den besatte dreng: hans far råber til Jesus: »Mester, jeg beder dig, se til min søn, han er jo min énbårne!« (Luk. 7,12; 8,42; 9,38)

Brugt i trosbekendelsen betyder »Guds énbårne Søn« at Gud Fader fra evighed af har én, og kun én Søn, og at denne Søn er den anden person i Den hellige Treenighed: »Gud af Gud, lys af lys, født ikke skabt.« Guds Ord, Guds énbårne Søn har sit ophav i Faderen, og dette kan sammenlignes med en evig fødsel. Til denne Søn skænker Faderen sin guddom, helt og udelt. Udtrykket »Guds énbårne Søn« er indholdsmæssigt næsten det samme, som ville vi sige »Guds eneste Søn«.

Det er denne evige, eneste Søn, der blev menneske julenat. I sin evighed hos Faderen er han »født ikke skabt«. Den menneskenatur derimod, som han bliver født med, er skabt og begrænset ligesom hos alle andre mennesker.

Lighed og forskel

Der er altså både en væsentlig lighed og en væsentlig forskel mellem

Jesus Kristus og os. Den væsentlige lighed består i, at han er menneske og i ét og alt besidder samme menneskenatur som vi, dog uden synd. Som menneske er han ligesom vi født på en bestemt dato, begrænset, med en bestemt højde, hårfarve, sanssevne og intelligens... Han er ligesom vi stillet i menneskelige sammenhænge: sprog, kultur, historie, tidsbestemt verdensbillede... Han er ligesom vi påvirket af varme og kulde, af sult og tørst, af træthed, hans legeme er et virkeligt menneskelegeme ligesom vort, under indflydelse af omverdens tusindfold påvirkninger...

Den væsentlige forskel består i, at han er Guds Søn fra evighed, af, og det er vi ikke. Han er selv Gud af Gud, og det er vi ikke. »Ordet er blevet kød,« siger Johannesevangeliet. »Og Ordet var Gud,« tilføjer det. Intet andet menneske er på denne måde Guds evige Ord, der er blevet kød. Kristus er i denne henseende enestående. Der findes ingen gentagelser. Ingen anden kan sammenlignes med ham. Paulus udtrykker i sine breve forskellen mellem ham og os derved, at han kaldes »søn« slet og ret, mens vi kaldes Guds »adopterede børn«.

Kirkens tro

Uden tvivl findes der – for at bruge et udtryk af Karl Rahner – »anonyme kristne«, som hører Jesus Kristus til, uden at vide det. Både blandt muslimer

og hinduer er der mange, der regner Jesus som en stor profet. Et nyt tidens tegn er, at også adskillige jøder er begyndt at »opdage« Jesus og at respektere ham som en profetskikkelse. Alt dette kan vi naturligvis som katolikker kun glæde os over.

Dog har vi en opgave som kirke, og vi kan derfor ikke nøjes med disse vage og rent menneskelige Jesusforestillinger. Hvis Jesus blot er et menneske som alle andre, er det kristne håb udsukt. Hvis Kirken ikke bærer sin bekendelse af Jesu guddom videre, da har saltet mistet sin kraft. Hvis Jesus kun er menneske og ikke tillige Gud, da er verden ikke grundlæggende ændret ved hans komme.

Men netop dette beklender vi, når vi fejrer kristen og katolsk jul: Da Jesus Kristus blev undfanget og født, greb Gud skelsættende ind i verdens forløb. Vor fatteevne slår klik. Vi beklender mysteriet, som går ud over alt, hvad vi kan forstå, og som nærmest giver forstanden et chock: Gud selv er blevet menneske.

Der er mere end nogen sinde brug for, at vi står sammen om Kirkens bekendelse. Ud fra troen på, at Gud har elsket verden så højt, at han hengav sin Søn, den énbårne, skal også vi hengive os selv for andre. Gud har givet sig selv. Dette er kernen i den kristne og katolske tro. Derfor beder vi: »Herre, se ikke til vore synder, men til din Kirkes tro, og før den efter din vilje til fuldendt enhed!«

Norden tørster efter spiritualitet og tro...

Midt i et begivenhedsrigt besøg i Danmark i dagene 17.-20. november efter en måneds rejse i Sverige og Finland var p. Mizzi fra Sacro Convento i Assisi fuld af optimisme med hensyn til kristendommens muligheder i Norden. Da der ikke er mange, der har så bred erfaring i det økumeniske arbejde blandt skandinaverne både i Assisi og i deres hjemlande, gør det indtryk, når han med et karakteristisk smil kommenterer: »Hvert land i Norden har sin egen indstilling, sin egen tone, sin egen situation, men de røber alle sammen en kolossal tørst efter spiritualitet og tro«.

Max Mizzis første opgave i Danmark ved denne lejlighed var at præsidere ved en begivenhed i franciskanernes egen familie. Den 17. november skulle den 30-årige Bente Thorup fra Viborg aflægge profes i Den franciskanske Lægorden ved en ceremoni i Skt. Mariæ Kirke i Ålborg. Ceremonien foregik efter et nyt ritual, som fastsætter, at det er Lægordenen selv, der på kirkens vegne modtager ordensløftet med en franciskanerbroder som vidne - en ændring, der betragtes som en væsentlig anerkendelse af lægfolkets ansvar i nutidens katolske kirke.

Også andre forhold

gjorde begivenheden historisk og festlig. Lægordenens gruppe i Ålborg havde arrangeret et usædvanligt, internationalt franciskanermøde ved også at invitere p. Berning fra Nykøbing Falster samt broder Hubert Hodzelmans og broder Bjørn Falkhanger fra Oslo, foruden en ung esbjergenser, Massimiliana Hansen, som er tilknyttet de franciskanske Alcantarine-Søstre i Assisi.

Økumene og religionsundervisning

Den økumeniske side af besøget var i lige så høj grad præget af glæde og aktivitet. Søndag den 18. prædikede Max Mizzi i Kousted Kirke ved Randers, hvor pastor Morten Møbjerg, kendt for sin økumeniske indsats først og fremmest over for de ortodokse, ledede en økumenisk festgudstjeneste. Den lille middelalderkirke var fyldt til bristepunktet, og man fornemmede et almindeligt håb om, at sammenkomsten var et udtryk for, at vi virkelig var kommet hinanden nærmere. Blandt deltagerne sås ikke kun medlemmer af folkekirken og den katolske menighed, men også et lille antal interesserede muslimer fra den iranske flygtningegruppe i Randers.

Den følgende aften var

p. Mizzi tilbage i byen igen til et mindeværdigt økumenisk møde arrangeret af Skt. Mortens Kirke og den katolske menighed i fællesskab. Om dagen var p. Mizzi dog helt brudt ud af den kirkelige sammenhæng, da han sammen med Massimiliana besøgte Randers Amtsgymnasium, hvor han var inviteret til at overtage religionstimen i to 3 g klasser.

Selv om der nu var tale om »tvungne« tilhørere, var den koncentration, hvormed der blev lyttet og stillet spørgsmål, heller ikke her til at tage fejl af. Religionslæreren, lektor Bent Hvorlsev, som er medlem af folkekirken, nævnte et par dage senere, at diskussionerne var fortsat i de efterfølgende timer, og at mange, især efter samtalen med Massimiliana, var blevet slået af den tanke, at ønsket om at indtræde i en religiøs orden kan opstå hos en »almindelig gymnasiast«, og at man egentlig ikke ved, »hvad man eventuelt vil vælge at gøre med sit liv«.

Ungdom, etik og kristendom

Foruden at give en påmindelse om spørgsmålet valgfrihed i livet kunne disse reaktioner sættes i direkte relation til et synspunkt, som kun et par uger før var blevet fremført af generalsekretær p. Dekkers i en tale til forældre-kredsen ved Skt. Mikael Skole i Randers, nemlig at unge mennesker generelt finder kirken uvedkommende, men at de ikke desto mindre interesserer sig for alt, hvad der har med personlig religiøs oplevelse at gøre, og desuden lægger vægt på begreber som kærlighed, åbenhed, respekt for individet, solidaritet og fred.

Håbet om en voksende erkendelse af, at disse begreber svarer til kristendommens etiske principper (hvorfra de i stort omfang stammer), er måske den sikreste begrundelse for en optimisme, som den, p. Mizzi udviser. Kun gennem større erkendelse af, at etik ikke er bundet til en religiøs observans, kan vi forvente en stræben efter noget, som fortsætter, når etikken og fornufthen holder op. Det er dette behov, der giver retning til den vage religiøsitet og skaber tro.

Marianne og John Powell

De synger som rene engle

Ja, sådan lyder det, når Jesu Hjerter kirkes kor i København opfører en fuldstændig latinsk messe. Koret er det eneste i Nordeuropa, der korrekt kan gennemføre en gregoriansk liturgi, hævder musikhistorikeren Ole Kongsted i en radioudsendelse om koret, produceret af Michael Rütz. Den sendes den 14. december kl. 14.00 på program 1. Mellem sangene får korets medlemmer lejlighed til at fortælle om deres store, frivillige arbejde, som instuderinger og opførelse af korværker kræver. Koret består af både katolikker og kristne fra folkekirken.

Caritas takker for Deres hjælp i 1984

Det lyder noget paradoksalt, hvis jeg siger, at 1984 var et godt år for Caritas Danmark, for virkelig godt bliver det først den dag, vi kan lukke Caritas Danmark - og alle de andre Caritas afdelinger over hele jorden.

Med »et godt år« menes derfor, at det er lykkedes Caritas at yde betydelig mere hjælp end i 1983. Året 1984 er endnu ikke

gået, så jeg vil ikke gætte på størrelsen af det totalt indkomne beløb, men juleindsamlingen er godt igang - salget af julekort er også gået godt - vi har faktisk udsolgt, så vi når et endog særdeles smukt resultat.

Fra alle sider har vi i årets løb mødt stor velvilje og hjælpsomhed - ikke blot til de specielle aktioner som Fastekampagnen og indsamlingen til de

sultende i Afrika, men også og ikke mindst fra de regelmæssige indbetalinger fra vore faste bidragsdere.

Derfor en varm og dybfølt tak på Caritas Danmarks vegne til alle - enkeltpersoner som institutioner, ordner og talrige andre organisationer. Tak for Deres indsats.

Anne Lise Timmermann
Caritas Danmark

Silkeborg indsamler 17.000 kr. på julemarked for Caritas

Hvem sagde, at det ikke kan nytte at hjælpe U-landene, da det »bare går i de forkerte lommer«?

Her i det »sorte« Jylland, nærmere betegnet Silkeborg, har en lille menighed formået på to halve dage at indsamle godt 17.000 kr. til Caritas Danmark ved at afholde et julemarked.

Allerede sidste år forsøgte vi for første gang med det formål at hjælpe Moder Teresa i Calcutta, Indien, og det lykkedes os at sende et pænt beløb

dertil.

I år gik en kreds af menigheden under ledelse af p. Jan Ophoff i gang med at forarbejde ting, der kunne sælges til en julebazar, og vi mødtes hveranden mandag i et par timer og strikkede nisser, hæklede engle, syede forklæder og lavede julelygter af juice-kartoner, sjove dyr af kogler, puslespil af trærester og en masse andre ting.

Den sidste uge hjalp vi med at sætte alle disse artikler op i diverse boder

i vor hyggelige menigheds-sal, og menighedsrådets energiske formand tiggede en mængde fine gevinster til den store tombola.

Der var kun åbent om fredagen fra kl. 14-18 og om lørdagen fra kl. 10-14, men der kom en masse mennesker, og salget gik strygende, ligesom det hyggelige cafeteria med hjemmebakket brød blev flittigt besøgt.

Pengene går nu til at grave brønde i Caritas' projekt i Indien, men foruden den gavn, det ganske givet vil udrette, har det skabt et mægtigt sammenhold inden for vor menighed, og vi er allerede i gang med at planlægge det næste fremstød med et humanitært hjælpearbejde som formål.

Med venlig hilsen fra os alle
i Silkeborg

Max Mizzi og Morten Møbjerg i Kousted kirke efter den usædvanlige økumeniske gudstjeneste d. 18. november. P. Mizzi bragte en hilsen fra biskoppen af Assisi og mindede tilhørerne, der bestod af protestanter, katolikker og muslimer, om Frans' enestående initiativ med hensyn til fredelig kontakt med islam, da han i 1219 midt under korstogene prædikede for sultan Malik-al-Kamil i Egypten.

Den nødvendige julegave!

Katolsk Lommebog 1985 er udkommet. Lommebogen indeholder årskalender, liturgisk kalender og katolsk vejviser for bispedømmet København. Pris kr. 45. Lommebogen kan bestilles hos

Ansgarstiftelsens Forlag
Vesterbrogade 28, 2. sal
1620 Kbh. V. Tlf. 01-24 12 10

Lægmandsdebat og katolsk niveau

I lederen »Debat om Bibelen«, »katolsk orientering« den 31. okt., redegør redaktør *Willem Wuyts* udmærket for begreberne »exegese« og »hermeneutik«, samtidig med at han rekapitulerer, korrigerer og konkluderer den nu afsluttede debat om »gudsbegrebet i Det gamle Testamente«.

Den i øvrigt positive leder ville ikke kræve modsigelse, hvis ikke det var fordi, den efterlader det indtryk, at redaktøren ønsker at stille højere faglige krav til bidrag under rubrikken »Læserne skriver«.

Redaktøren skriver således: »... kræver en katolsk debat, der vil holde

et nogenlunde niveau, at der skelnes klarere mellem områderne og begreberne«.

Krav om fagligt niveau kan k.o. stille til artikler, men ikke i samme grad til læserbreve. Under rubrikken »Læserne skriver« må dialogen ske på brevskrivernes præmisser.

Og sluttelig er vi nogle, der spørger: Hvad forstår k.o. ved en »katolsk debat«?

Det skulle jo nødtigt være sådan, at lægfolk som efter mange og lange overvejelser finder vej til papir og blyant, på forhånd føler sig »trynet« af »fagmanden«.

Heldigvis, er der da stadig flere og flere, der

tør trodse »Janteloven« og følge Søren Kierkegaard, når han siger: »At være er at miste fodfæstet for en stund, ikke at være, er at miste sig selv« - og så vove »at være« gennem at sprænge anonymiteten, når der er emner oppe, der findes vigtige!

Dét må da vist være rette udgangspunkt og niveau for en »almindelig debat« - eller er k.o.'s redaktion af en anden opfattelse?

Mogens Worm Reinhardt

Svar:

For at være *katolsk*, bør en debat beskæftige sig med katolske emner. Med *niveau* mener redaktionen, at standpunkter underbygges med argumenter og at påstande dokumenteres.

red.

Paven opmuntrede også de karismatiske præster

Det korte usigtede referat af pavens prædiken til ca. 6000 præster samlet fornyligt til retræte i Vatikanet har overskriften: »Paven formaner karismatiske præster« (se: »katolsk orientering« nr. 18). Kildeangivelsen er KIPA, og måske stod samme overskrift dér. Alligevel synes undertegnede, som selv var til stede og hørte paven - han talte italiensk - og siden har læst en ordret oversættelse i *L'osservatore Romano*, at k.o.'s overskrift snarere skulle lyde: »Paven opmuntrer karismatiske præster«.

Hvor mange af de 6000 faktisk var »karismatiske« er der ingen, der ved, da retræten var åben for alle verdens præster. Forøvrigt er benævnelsen »karismatisk« ved at gå af brug, da det misforstås af mange, der ingen reel kendskab har til bevægelsen, som i dag hellere kalder sig: »Fornytelse i Ånden«, forresten også den betegnelse, som paven selv brugte.

For at give et mere positivt indtryk af pavens prædiken, citerer jeg her nogle af hans ord:

Først hilste han på hele forsamlingen med ord som konstant høres hos grupper fra bevægelsen: »Fornytelse i Ånden«, »Jesus er Herre, halleluja« (1. Kor. 12,3) råbte paven meget højt så det rungede ud over Peterskirkens vældige rum. Hilsenen vakte stor

applaus blandt de 6000 tilhørere.

I de to år retræten var under forberedelse har pave Johannes Paul med stor velvilje, ja, ligefrem begejstring støttet foretagendet og selv foreslået Paul VI's store audienshal som egnet lokalitet.

Senere i prædiken sagde paven: »Over for denne forsamling kan man ikke andet end tale om den afgørende rolle, Helligånden spiller i præsternes liv... I præstevielsens ritus bedes følgende bøn: »Herre, forny i dine tjenere hellighedens Ånd... Ved præstevielsen modtag I Kristi Ånd, som ligedanner jer med ham... Dette inderlige fællesskab med Helligånden gør, at I er »Kristi tjenere og husholdere af Guds hemmeligheder« (1. Kor. 4).

Paven citerede 2. Vatikanconcilets dekret: »Om præsternes tjeneste og liv« (nr. 12), hvor der bl.a. står: »Ved at udføre åndens og retfærdighedens tjeneste, bliver de (præsterne) styrket i det åndelige liv, forudsat at de er lydhøre over for Kristi Ånd, som leder og levedegør dem«.

Paven fortsatte: »Kære medbrødre i præsteembedet! Jeres særlige kald til hellighed virkeliggøres gennem et program af beredskab og lydighed mod Helligånden, som ef-

terhånden vil føre jer til ligedannelse med Kristus... Indenfor det kristne fællesskab, såvel som i de forskellige grupper, som er fremgået af »Fornytelsen i Ånden«, er det præstens kald at være de troendes hyrde og åndelige leder... Han finder daglig støtte i de nådegaver, som Ånden udøser over ham som Kristi stedfortræder for den kristne menighed. Utvivlsomt kan præsten beriges af enhver gave som Ånden i stor fylde meddeler til Guds folk... Når hver enkelt er elsket af Gud, når »Guds kærlighed er udgydt i den enkelte troendes hjerte ved Helligånden, som er os givet« (Rom. 5,5)... da må præsten støtte Åndens virke... Kendskab til det åndelige livs store mestre fra Augustinus til Bernhard, fra Ignatius af Loyola til Theresa og Johannes af korset, er meget gavnligt: de taler nemlig om kristenlivet som en lang vandring, hvor Helligånden støtter og leder det åndelige fremskridt. I samme grad som den kristne åbner sig for Åndens milde og magtfulde virke, vil han progressivt opleve Åndens frugt (se: Gal. 5,22).

Paven sluttede som han begyndte: »Så vil I da kunne vidne for hele verden: »Jesus er Herre, halleluja!«

L.A. Dorn, SJ

Kan man plukke druer af en tjørn?

Det er forstemmende at læse »lederen« i »katolsk orientering« under overskriften: *Malurt i Bægeret*.

Her nedgøres den messe, der var elsket af mange katolikker, som den hjemlige kirke ikke har plads til i dag; her latterliggøres disse mennesker, som holdt af den indholdsløse og forkrampede erstatning for »den festende menigheds aktivitet«.

Når man har behov for at nedrakke og trampe på det, andre mennesker holdt af og holder af, for at fremhæve egne synspunkter og opfattelser, så har man i sandhed allerede stemplet kvaliteten af disse.

Trist er det at se den redaktionelle linie, kirkens officielle organ kører i dag. Det skal indrømmes, at stilen er smart, appetitvækkende, lettilgængelig ligesom boulevardpressen. Det gamle *Katolsk Ugeblad* var gråt og trist i sin ydre form, men det indeholdt ofte lødige artikler og fine religiøse betragtninger; tonen og ånden i k.o. i dag rangerer ofte på linie med nævnte presse; man finder for at være med på noderne det nødvendigt blandt andet at skælde anderledes

tænkende ud for »åndeligt dovne«.

Og den tone føler man det betryggende, om de nordiske biskopper ville synge med på, en rå og unanceret lyd, som har til formål at kvæle alt andet end brølet fra de »rettroende«.

Ak ja, de falske profeter er mange; de hypper deres egne kartofler, og de kendes på deres frugter.

En trøst er det at vide, at vor egen biskop engang har sagt, at familien er basismenigheden.

Ole Dam

Svar:

Manglende kendskab til det tridentinske ritual

Ole Dam skal naturligvis have ret til at sige sin mening om »katolsk orientering«, som vel næppe skyldes den omtalte leder i nr. 18 alene. Hans reaktion imod den er en kærkommen illustration af netop det, der blev sagt i lederen: For mange katolikker har det aldrig stået helt klart, om Det andet Vatikanconcil havde afskaffet den latinske messe eller det tridentinske ritual fra 1570.

Radio- og tv-nyt

Ved *John Lundorf*

Fredsprismodtager i Københavns Domkirke

Efter at den sydafrikanske biskop *Desmond Tutu* har været i Oslo for at modtage Nobels fredspris, besøger han København, hvor han skal prædike ved økumenisk gudstjeneste i Københavns Domkirke. Fra katolsk side deltager biskop *Hans L. Martensen* og/eller *generalkvikar Ib Andersen*. Gudstjenesten afholdes mandag den 17. december kl. 20, og optages til udsendelse på P1 søndag den 23. december, kl. 17.

Julens gudstjenester i radio og TV

Dansk fjernsyn har i de senere år transmitteret julens midnatssmesse fra Peterskirken i Rom. I år har TV's kulturafdeling, der står for julenattens messe-transmission - programsat en transmission fra Fødselskirken i Betlehem.

TV-børn og dejlige drengestemmer

Børne- og Ungdomsafdelingens udsendelse »TV-børn« tirsdag den 18. december kl. 17 indledes med en amerikansk film »Decemberfester«, der skildrer tre forskellige måder at fejre lyset på: en katolsk, en jødisk og en protestantisk.

Men det sker på denne dag

Hvad er julefestens indhold? Hvordan foregår det lige nu rundt om i Danmark og i den store verden? Disse spørgsmål stiller *Mogens Hansen* fra Kultur- og Samfundsafdelingen en række danskere, som han kontakter pr. telefon i udsendelsen. »Men det sker på denne dag, at folk samles og holder fest«. Juleaftensdag P1 kl. 14. - Mon det også vil lykkes at få forbindelse med *pater Pe-*

ter *Tanholdt-Hansen* i Sydamerika?

Det, »mange katolikker har elsket«, er uden tvivl det gregorianske kyriale, som aldrig er blevet afskaffet, og hvis ældste dele går helt tilbage til det 5. århundrede. Betydelig færre katolikker har haft kendskab til messernes *proprium*, som mange steder kun blev reciteret, men sjældent sunget.

Ritualet derimod, som mange katolikker enten aldrig har fået øje på, fordi præsten hele tiden stod med ryggen til folket, eller fået indblik i, fordi de ikke kunne være med til at gøre det til meningsfyldt menigheds-liturgi, var fra introitussang til bortsendelses-hilsen stopfyldt med forkrøblede rester af en forsvunden menighedsdeltagelse. Denne var for længst erstattet med et par ministranters svar og medvirken.

Man kan vel ikke benægte rigtigheden af det sagte uden at røbe manglende kendskab til det tridentinske ritual, som heldigvis udgik i 1964.

I øvrigt er »katolsk orientering« ikke kirkens officielle organ, men frit informerende katolsk blad.

www

Bach og Händel fejres

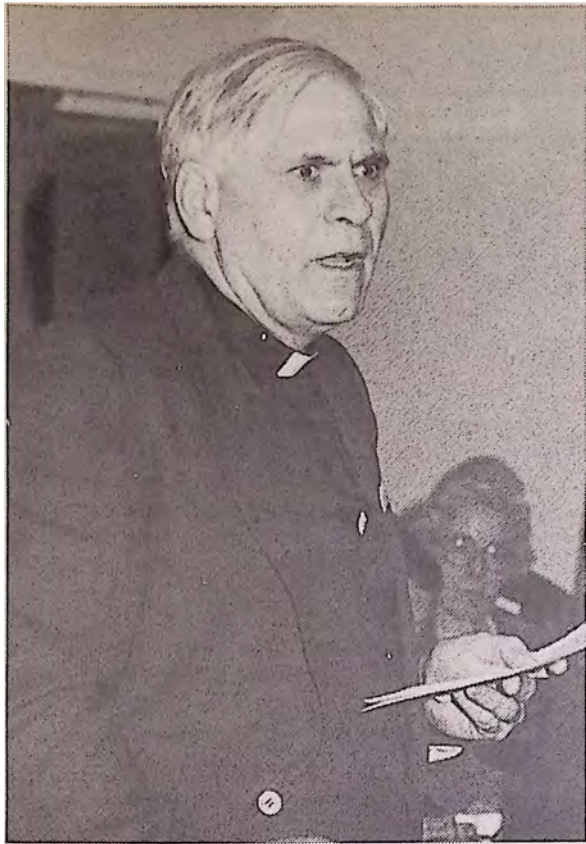
Næste år er det 300 år siden, at Bach og Händel blev født, og det præger selvfølgelig også Danmarks Radio's koncerter i 1985.

Som indledning til mindeåret, og som Radiokammerkoret og radiosymfoniorkestrets julegave til lytterne samt som den prominente og musikalske markering af julehøjtiden, opføres hele *Joh. Seb. Bachs* store juleoratorium, fordelt over to aftener, juleaften og juledag.

Solisterne er alle danske sangere, *Inga Nielsen*, *Else Paaske*, *Ole Hedegaard* og *Christian Christiansen*. Den musikalske ledelse af juleoratoriet har *Helmuth Rilling*.

John S. Lundorf

Pater Irenæus Capellen, energisk medlem af pastoralrådet

60 års fødselsdag i Nakskov

Nytårsdag fylder vor sognepræst, pater *Irenæus Capellen*, 60 år. Pater Irenæus kom til Nakskov i 1972 og har været menigheden en god og nidkær præst, som sætter gudstjenesterne i centrum. Med retfærdig ris og ros har han tjent den gode sag: at så mange som muligt vil slutte op om gudstjenesterne. Det har ikke været nemt, da han har måttet begrave over 200 af første generations polakker i den tid han har været her, og i mange af tilfældene bliver deres plads ikke optaget af efterkommere. Til trods herfor, er der nu en stabilisering at spore i kirkebesøgene.

Med den ny salmebog i hånden har pater Irenæus lært os mange nye salmer og dertil givet menigheden ros for viljen til at lære

dem. Et smukt resultat var da også, at vor gamle biskop, *Th. Suhr*, da han besøgte os i oktober, to gange kom med ros for menighedens sang i kirken og i Kolbehuset.

Kirkebidrag og valfarter

Da pater Irenæus kom hertil var der ikke mange faciliteter. Men nu har vi fået både elektrisk klokke-ringning, høreanlæg, et nyere orgel og ikke mindst et stort mødelokale m. køkken over gymnastiksalen og et nyt hus, Kolbehuset, ved siden af kirken. Særlig dette sidste har menigheden haft utrolig stor glæde af. Et årligt julemarked (start i 1975) er med til at afbetale gæld på huset.

Med iver har pater Irenæus arbejdet for at så

mange som muligt er med til at bidrage til kirken, således at vi i dag har over 50% som yder et årligt bidrag. Nævnes må også, at pater Irenæus har gennemført 6 valfarter til hhv. Rom, Assisi, Padua og det hellige land. En sidste valfart er under udarbejdelse for 1985, den skal gå til Rom/Assisi. Deltagerlisten er fuldtalig og der ventes kun på de sidste tilbud fra Italien.

Det er en sær dag vor sognepræst har valgt at blive født på, nemlig den 1. januar. Denne dag ønsker han at holde i en lille snæver kreds sammen med sine medbrødre, men den 2. januar fra 12.00-16.00 står døren til Kolbehuset åben for alle, som vil ønske vor sognepræst til lykke med de 60 år.

Ernst Dørum

Sekularisering og ungdoms-sjælesorg drøftet i Øm

65 ungdomspræster, én søster og et par gifte ungdomskonsulenter fra de tysksprogede bispedømmer i Øst- og Vesteuropa deltog i ugen fra 12.-16. november i et pastoralt kursus på Ømborgen.

Emnet var sjælesorg og sekularisering blandt unge.

Idet initiativet udgik fra DUK's ungdomssekretariat, havde også præster fra DDR mulighed for at deltage. En enkelt præst kom fra bispedømmet Brixen/Bozen i Sydtyrol.

Vor egen ungdomspræst

Frank Jobst OMI og konsulent sr. *Hildegard Doods* var værter. Onsdag besøgte kursisterne den ombyggede katolske kirke og Det økumeniske Center i Århus. En folkedansgruppe fra Øm-egnen var med til at sætte kulør på ugens afslutning.

De tre madmænd i køkkenet, *Thomas Borup* og brødrene *Bent* og *Kjeld Lundorf* blev gavmildt belønnet for deres store kogekunst og indbudt til næste års møde med ungdomspræsterne i Tyskland.

ww

Pastor Oppermann har 50-års jubilæum 22. december

Den 22. december har pastor *Niels R. M. Oppermann* 50-års præstjubilæum. Selv om en talrig skare fra hans gamle menigheder, konvertitter, (over 100), kolleger og venner gerne havde fejret dagen med ham, har han foretrukket at mindes dagen i al stilhed med en messe i Laterankirken i Rom, hvor han sammen med pastor *P. van der Stock* og mange andre medstuderende fra Propaganda Fide kollegiet modtog ordinationens sakramente. Men der kan jo blive en anden lejlighed, når pastor Oppermann d. 25. januar runder de 80 år.

Et så langt liv og en så lang arbejdsdag i kirken tjeneste, - og den er ikke helt forbi endnu - må have været fuld af begivenheder. Her skal kun de vigtigste linier ridses op.

Konverterede hos p. Schindler

Som ung journalist i Rudkøbing konverterede han hos pastor *Schindler* i 1927. Peter Schindlers store kærlighed til kirken, dens liturgi og kultur, og hans baggrund i dansk kultur og kirkeliv blev en inspiration for flere af hans konvertitter, så de følte kaldet til at tjene som præster, således også den unge journalist.

Som de fleste nyviede præster fik han sin »prak-

tikplads« i Skt. Ansgars sogn 1935-39. Så fulgte i hurtig rækkefølge Køge 1939-40, Rosenkranskirken i København 1940-41, så Svendborg 1941-50, derpå Nykøbing F. 1950-54 og som sidste sognepræsteembede Horsens 1954-72. De mange forflytninger og de ikke altid nemme og behagelige opgaver, der blev pålagt ham, vidner om, hvor alvorligt han tog det løfte, enhver præst afgiver i sin biskops hænder ved ordinationen: »*Love du mig, din biskop og mine efterfølgere lydighed og ærbødhed?*«

Otium i lægeboligen

Nu tilbringer pastor Oppermann sit otium i den store, gamle lægebolig i Bovrup, midt mellem Sønderborg og Åbenrå, med sine katte og det ene kuld søde små kattekillinger efter det andet, og de bliver ikke aflivet, men efterspørges over hele Sønderjylland. Et gæstfrit hus er det for en stadig strøm af venner og kolleger, og med hverdagsmesser i det lille kapel.

Men hvis otium betyder hvile, så passer det ikke på pastor Oppermann. I Åbenrå holder han højmesseren med prædiken hver søndag kl. 10, giver konvertitundervisning, deltager i præstemøder både

nord og syd for grænsen og skriver breve. Især hans årlige julebrev til langt over 100 adresser er meget skattet.

Skal der fremhæves noget fra pastor Oppermanns gerning, må det være Salmebogen. I 1944 udkom »Søndagsmessebogen«. I nummereringen af salmerne var der mange mærkelige huller. Det skyldtes problemet, om man kunne, måtte, turde optage salmer fra »Den danske Salmebog«. Pastor Oppermann gik ind for, at de hørte med til vor fælles danske, kristne kulturskat. Men meningene var delte og skarpe.

Dog, tiden gik, og til Salmebogen 1951 fik han til opgave at udvalgte salmer, der i indhold ikke stred mod, hvad der er katolsk troselære, og som var værdifulde at få med. Det blev til en hel del, omend der var flere, der gerne ville have haft endnu flere med. Om man så i den nye »Lovsang« er gået for vidt, kan man have sin egen mening om, også pastor Oppermann.

Oppermanns Katekismus

Et andet bevis på, at pastor Oppermann nok er konservativ i ordets bedste betydning, men ikke reaktionær, kom frem i katekismussagen. I 1958 udkom en ny Katolsk katekismus

oversat fra den autoriserede tyske katekismus. Nu kan det nok røbes, at han havde fået til opgave at bearbejde den. Derfor forbavses og skuffes man, når man i dag læser i den store, fine bog med de gode illustrationer. Bogen udkom nemlig uden hans forslag til ændringer i teksten. I 1962 udsendte han så sin egen troselære: »Guds henvendelse til os«, som nu er udkommet i to oplag på i alt 4000 eksemplarer, og som mange præster stadig bruger i deres undervisning. Dertil kommer tre opbyggelige hefter: »Det jordiske himmerige«, »Til Golgata« og »Det glade budskab.«

Når pastor Oppermann vender hjem fra Rom, vil der sikkert ligge en masse hilser til ham, for ingen af de menigheder, hvor han har virket som præst, har glemt ham, og endnu flere venner mindes med taknemlighed, hvad han har betydet for dem. Jeg selv vil altid huske, at det var i skriftestolen i St. Ansgars kirke, han styrede den unge, umodne konvertits tanker mod et kald som præst. Måtte man stadig være en inspiration for mange, især vore unge til, hver på sin måde, at se sit liv som et kald til at tjene. *Ebbe Simonsen*

Amnesty International: Verdensreligionerne og menneskerettighederne

I januar måned indleder Amnesty Internationals danske afdeling en foredragsrække om »Verdensreligionerne og menneskerettighederne«.

Det første finder sted den 14. januar kl. 20.00 i Amnestys lokaler, Frederiksborggade 1 i København. Aftenens indleder er pastor *Johannes Langhoff*, som taler om de protestantiske kirker.

Møderne åbne for alle

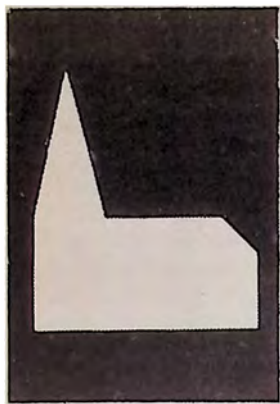
De næste foredrag over samme tema vil omhandle den katolske og den ortodokse kirke, jødedommen, islam, buddhismen og hinduismen. Datoer og foredragsholdere er endnu ikke endeligt afgjort.

Udgangspunktet bliver overtrædelsen af menneskerettighederne, især de

problemer Amnesty International beskæftiger sig med: Brugen af dødsstraf og tortur, og fængsling af samvittighedsfanger. Holdningen til disse spørgsmål vil blive belyst både teologisk og med blikket rettet mod konkrete handlinger inden for de forskellige trossamfund.

Arrangementerne henvender sig i første omgang til medlemmer af Amnesty International, men også til andre interesserede i menneskerettighederne og kirkeligt interesserede. Derfor er mødeaftenerne åbne for alle mod en entré på 20 kr. På grund af begrænset antal pladser vil det være en fordel at forudbestille billetter ved henvendelse til Amnesty International, Frederiksborggade 1, 1360 København K. Tlf.: 01-11 75 41.

Orientering fra sognene

JUL OG JANUAR 1985

På disse sider bringes en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 2, der udkommer 30.1. 1985 er mandag den 14.1. 1985 (for februar 1985). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering« redaktion Vesterbrogade 28.3. 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messeider:
Søndag kl. 8: Messe. Kl. 10: Højmesse.
Torsdag d. 13.: Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45.

Mandag d. 24.: Kl. 16 børnemesse. N.B. Ingen messe kl. 8. Kl. 23.30 midnatsmesse.

Tirsdag d. 25., 1. juledag: Kl. 10 højmesse.
Onsdag d. 26., 2. juledag: Kl. 10 sangmesse.

N.B.: Ingen messe kl. 8 1.- og 2. juledag.
Mandag d. 31.: Kl. 16 taksigelsesandagt.

Januar 1985

Tirsdag d. 1.: Kl. 10 højmesse. Ingen messe kl. 8.

Fredag d. 4., Jesu Hjerter-fredag: Kl. 16 udstilling af Sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og derefter messe.

Bibelkreds med Sr. Benedicte Ramsing onsdagene d. 19. december og 2. januar kl. 10.15 hos søstrene, Ordrupdalvej 24.

Meditationsaften hver mandag kl. 19.30 i kirken og kursus i kristen meditation hver onsdag kl. 19 i kaffestuen. Begge arrangementer ledes af Grethe Livbjerg.

Mini-KUK mødes hver onsdag kl. 19-21 i lokalet Kollegievej 2A.

Vigtigt! Nye tider for hverdagsmesserne fra 1. januar:

Mandag, tirsdag, onsdag (skolemesse) og torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene, første fredag i måneden dog i kirken med forudgående tilbedelse fra kl. 16. Lørdag kl. 11.30 i kirken.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Præster: J. Kruk, A. Jestl.

Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl.) 11-12, onsd. og torsd. 18-19. (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messeider: Alle lørdage kl. 17.00 engelsk messe.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden) Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: kl. 10.30. Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Onsdag d. 12. kl. 14.00: Ældres Klub. Vi holder vor egen julefest. Også her håber vi på oplæsning af så mange som muligt.

Torsdag d. 13. kl. 18.30: Tilbedelse foran Sakramentet og kl. 19.00 Roratemesse.

Tirsdag d. 18. kl. 9.45: Skolemesse i huskapellet.

Onsdag d. 19. kl. 19.00: International krybbeandagt i kirken for alle sognets børn og deres forældre.

Torsdag d. 20. kl. 18.30: Tilbedelse foran Sakramentet og kl. 19.00 Roratemesse.

Fredag d. 21. kl. 8.45 og kl. 10.00: Sct. Annæ Skoles elever opfører et krybbebillede i kirken.

Mandag d. 24. Juleaftensdag: Kirken lukkes kl. 16.00. Kl. 20.00 engelsk messe; kl. 22.00 polsk messe; kl. 24.00 dansk messe.

Tirsdag d. 25., juledag ingen messe kl. 8.00. Kl. 10.00 højmesse.

Onsdag d. 26. 2. juledag. Ingen messe kl. 8.30. Kl. 10.00 højmesse.

Torsdag d. 27. kl. 19.00: Gudsmodersaften messe med novenebøn.

Søndag d. 30. Festen for Den hl. Familie. Messer kl. 8.30 og kl. 10.00 latinsk højmesse.

Mandag d. 31. Nytårsaftensdag. Kl. 16.00: Højtidelig takkegudstjeneste.

Januar 1985

Tirsdag d. 1., nytårsdag. Festen for Maria Guds Moder. Ingen messe kl. 8.30. Kl. 10.00 højmesse. Kl. 11.30 polsk messe. Kl. 17.00 engelsk messe.

Torsdag d. 3. Kl. 15-16.30: Tilbedelse i kapellet hos Sct. Elisabethsøstrene. Kl. 19.00 Gudsmodersaftensmesse, med novenebøn.

Fredag d. 4. kl. 19.00: Jesu Hjertemesse.

Søndag d. 6. Epifani-Helligtrekonger. Messer: kl. 8.30 og kl. 10.00. Kollekt til Det danske Bibelselskab. Kl. 11.30 familiemesse. Kollekt til Pater Ampe i missionsland-Afrika.

Mandag d. 7. Knud Lavards fest.

Søndag d. 13. Herrens Døb.

Mandag d. 14. kl. 19.00: Menighedsrådsmøde.

Onsdag d. 16. kl. 14.00: Ældres Klub. Kl. 16.00 messe i huskapellet.

Fredag d. 18. Den økumeniske bedeuge begynder. Kl. 19.30 familiegruppen holder sit møde i den lille sal.

Søndag d. 20. 2. sø. i kirkeåret B. Kl. 10.00 ungdomsmesse. Alle firmander og alle menighedens unge er *velkomne!* Og selv om det er en ungdomsmesse så er det alligevel *hele* menighedens messe!!

Torsdag d. 24. Firmanderne besøger Skt. Lioba Kloster på Jens Jessensvej. Mødetid i præstegården kl. 18.00.

Søndag d. 27. Ansgar, Bispedømmets værnehelgen. Kl. 10.00 latinsk højmesse.

Onsdag d. 30. kl. 14.00: Ældres Klub. Kl. 16.00 messe i huskapellet.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.
Tlf. (01) 13 67 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.
Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag d. 16. kl. 11, Latinsk højmesse.

Onsdag d. 19. kl. 10: Ældremesse, Juleafslutning i den lille sal.

Søndag d. 23. kl. 11: Dansk Højmesse.

Mandag d. 24. kl. 14: Messe på vietnamesisk. Kl. 17 Juleaftensmesse uden orgelledsag. kl. 24. Midnatsmesse,

kirken åbnes til orgelspil og julesang kl. 23.

Juledag d. 25. kl. 9: Reciteret messe. Kl. 11 Dansk højmesse.

2. juledag d. 26. kl. 11: Reciteret messe.

Søndag d. 30. kl. 11: Dansk højmesse.

Mandag d. 31. kl. 16.30: Nytårsaftensandagt.

Januar 85

Tirsdag d. 1. kl. 9 og kl. 11: Rec. messe.

Onsdag d. 2. kl. 10: Messe for de ældre.

Fredag d. 4. kl. 16.30: Jesu Hjerter messe med tilbedelse indtil kl. 18.

Lørdag d. 5. kl. 16: Messe på polsk.

Søndag d. 6. kl. 11: Latinsk højmesse.

Søndag d. 13. kl. 11: Familiemesse.

Onsdag d. 16. kl. 10: Messe for de ældre.

Søndag d. 20. kl. 11: Latinsk højmesse.

Tirsdag d. 22. kl. 19: Økumenisk Kirke - vandring starter ved Sct. Pauls kirke, ca. kl. 20 er den nået til Sct. Ansgar.

Søndag d. 27. kl. 11: Højmesse med biskoppen. Sct. Ansgars fest.

Sct. Ansgar platten fra serien med interessante bygninger i København, fremstillet af firmaet Cordius, kan købes på kirkens kontor. Den koster 100 kr. Overskuddet på 50 kr. pr. platte går til kirkens vedligeholdelse. - For tiden bliver tag og loft på venstre våbenhus, kapuffen repareret. Alene det bliver en udgift på omkring 60.000 kr. som vi må klare over kirkens drift.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundvej 225, 2700 Brh.
Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Åge Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.

Søndag d. 16: Gregoriansk højmesse kl. 10.30. Derefter »kirkekaffe«.

Fredag d. 21.: Sognets bodsandagt kl. 19 med lejlighed til personligt skriftemål. Aftenmessen bortfalder.

Mandag d. 24, juleaften. Kl. 22.30 synger vi julesalmer. Kl. 22.45 begynder midnatsmessen. Derefter er der en mindre sammenkomst i menighedssalen.

1. juledag: Messe kl. 10.30.

2. juledag: Messe kl. 10.30. Onsdags aftenmessen bortfalder!

Nytårsaften: Takkemesse kl. 16.00.

Januar

Tirsdag d. 1, nytårsdag: Messe kl. 10.30.

Fredag d. 4.: Tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.

Lørdag d. 5.: Tro og Lys. Messe kl. 17.

Søndag d. 6.: Rytmsk messe kl. 10.30. Derefter »kirkekaffe«.

Fredag d. 11.: Pakkefest efter messen kl. 19. Enhver medbringer en mindre pakke som sælges på auktion til fordel for p. Tantholdts arbejde i Peru.

Søndag d. 20. Gregoriansk højmesse, derefter »kirkekaffe«.

Lørdag d. 26.: Familieundervisning kl. 14.45 i Herlev. Herlevgårdsvej 14. Sluttes med familiemesse kl. 17.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.
Tlf. 01-24 65 80 sognepræsten og kontor.
Øvrige præster 01-21 85 88.

Messeider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00. Messe på engelsk.

Søndagens messeider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9.

Katolsk information er lukket fra jul til og med den 6.1. 1985.

Tirsdag d. 18.: Kl. 14.30 møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 23.: Kl. 8.00 kongregationsmesse.

Mandag d. 24.: Juleaftensdag. Messe kl. 7.00 og kl. 8.15. Ingen eftermiddagsmesse. Kirken er åben til kl. 17.00 og åbnes igen kl. 22.00. Kl. 22.30 synger koret julen ind. Messen begynder kl. 23.00 og derefter vil der, ved en reception i den grønne sal, være lejlighed til at udveksle julehilsner.

Tirsdag d. 25.: Juledag. Herrens fødsel. Kl. 8.00 læst messe. Kl. 10.00 dansk højmesse med H.H. Biskop Hans L. Martensen. Kl. 11.30 messe med danske salmer. Ingen senere messer.

Onsdag d. 26.: 2. juledag. Messe kl. 8.00 og kl. 10.00. Ingen senere messer.

Mandag d. 31.: Kl. 16.30 taksigelsesmesse med Te Deum.

Januar

Tirsdag d. 1.: Messe kl. 8.00 og kl. 10.00. Ingen senere messer.

Fredag d. 4.: Jesu hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 indvielse til Jesu hjerter. Kl. 17.00 messe.

Søndag d. 6.: Herrens åbenbarelse.

Tirsdag d. 15.: Kl. 14.30 møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 27.: Kl. 8.00 kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.
Tlf. (01) 69 03 01.

Sognepræst: Peter Nissen, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Træffes mandag og lørdag på sognekontoret kl. 9-10, tirsdag, onsdag og torsdag på bispekontoret.

Messeider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Mandag: Messe kl. 11.00.

Tirsdag og torsdag: Messe kl. 7.30.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Søndag d. 23.: Højmesse kl. 10.00.

Mandag d. 24.: Ingen formiddagsmesse! Kl. 23.00 latinsk højmesse. Efter messen reception i pejsestuen.

Tirsdag d. 25.: Højmesse kl. 10.00.

Onsdag d. 26.: Læst messe kl. 10.00

Ingen aftenmesse!

Torsdag d. 27.: Læst messe kl. 7.30.

Mandag d. 31.: Kl. 16.00 taksigelsesmesse

Januar

Tirsdag d. 1.: Kl. 10.00 højmesse

Onsdag d. 9.: Efter aftenmessen kl. 19.00 menighedsrådsmøde. P.G. Coenen CM fortæller om vincentpræsterne.

Onsdag d. 16.: Efter aftenmessen kl. 19.00 menighedsrådsmøde. Førstebibliotekar André Nicolet fortæller om den fransk-reformerte menighed.

Onsdag d. 23.: Efter aftenmessen kl. 19.00 menighedsrådsmøde. Sr. Susanne Sønderbo CSJ fortæller om Sankt Joseph-søstrene.

Onsdag d. 30.: Efter aftenmessen kl. 19.00 menighedsrådsmøde. P.J. Umans SMM fortæller om montfortanerne.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.
Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:
(02) 87 77 12.

Kirkekantoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsgudstjenester: Mandag til torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle lørdage: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Torsdag den 13.: Kl. 19.00 adventsmeditation i kirken. Derefter studiegruppemøde »Åndelig forberedelse til julen - men hvordan?«

Søndag den 16.: Familiemesse kl. 9.30. Derefter fælles morgenmad. Søndagsmesse kl. 11.00.

Torsdag den 20.: Kl. 19.00 afsluttende adventsmeditation i kirken.

Fredag den 21.: Kl. 11.00 julemesse på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede.

Søndag den 23.: Søndagsmesse kl. 11.00.

Mandag den 24.: Kl. 15.30 julemesse for familier med børn og andre der ikke kan komme til midnatsmessen. Midnatsmesse kl. 24.00.

Tirsdag den 25.: Julemesse kl. 11.00. Ingen hverdagsgudstjenester i tidsrummet 26/12-28/12 inklusiv.

Lørdag den 29.: Søndagsmesse kl. 17.00 med dialogprædiken.

Søndag den 30.: Søndagsmesse kl. 11.00.

Mandag den 31.: Nytårsgudstjeneste kl. 17.00.

Januar

Tirsdag den 1.: Nytårsgudstjeneste kl. 11.00.

Fredag den 4.: Kl. 11.00 messe på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede.

Søndag den 6.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00.

Tirsdag den 8.: Kl. 11.30 møde i ældreklubben. Der vises den gamle danske film: »Den opvakte jomfru«.

Søndag den 13.: Søndagsmesse kl. 11.00. Vi fejrer Knud Lavard - sognets helgen.

Søndag den 20.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00.

Tirsdag den 22.: Kl. 11.30 hjemme-hygge-møde i ældreklubben.

Lørdag den 26.: Søndagsmesse med dialogprædiken kl. 17.00.

Søndag den 27.: Søndagsmesse kl. 11.00.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider:

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

December

Lørdag d. 15.: Optakt til jul med børnenes krybbespil i kirken kl. 15.00. Til julefestens 2. del (i salen) er adgangsbilletter nødvendige: Prisen kr. 25.- for voksne og børnene »betales« med en julegave pakke af mindst kr. 10.-værd.

Onsdag d. 19.: Adventstidens bodmesse, som direkte forberedelse til julehøjtiden kl. 19.30.

Mandag d. 24.: Juleaften. Familiernes julemesse kl. 16.00.

Tirsdag d. 25.: Juledag. Reciteret messe kl. 8.00. Juledagsfestmesse kl. 11.00.

Onsdag d. 26.: St. Stefans dag (2. juledag) kl. 11.00. Messe med julesang. NB. Kun denne ene messe.

Søndag d. 30.: Den hl. familie. Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Mandag d. 31.: Nytårsaften kl. 16.00,

aftenmesse, hvor vi takker Gud for året, der gik og lægger det kommende år i hans hænder.

Januar 1985

Tirsdag d. 1.: Nytårsdag (festen for Maria, Guds moder). NB. Kun den ene messe, kl. 11.00.

Fredag d. 4.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Der er messe kl. 8.00 og aftenmesse kl. 19.30 umiddelbart efter tilbedelse foran sakramentet, som begynder kl. 19.00.

Søndag d. 6.: Herrens åbenbarelse. Reciteret messe kl. 8.00. Festmesse kl. 11.00.

Torsdag d. 10.: Også denne gang vil Torsdagsklubben se på kunst i kirker. Sr. Paula viser lysbilleder fra Strassburger Münster - englesøjlerne. Husk, vi begynder med messe kl. 14.30.

Velkommen til alle der har lyst til at komme.

Søndag d. 13.: Herrens dåb. Sædvanlige søndagsmestetider.

Fredag d. 18.: Den økumeniske bedeuge begynder.

Lørdag d. 19.: Menighedens nytårsfest, som begynder med messe kl. 17.00 (gælder for søndagen). Derefter traktement og underholdning i de nye lokaler.

Søndag d. 27.: St. Ansgar, bispedømmets værnehelgen. Messerne som om søndagen.

Februar

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag. Samme program som fredag d. 4. januar.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.

Tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

1. søndag i måneden: Salmesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Mandag d. 17.: Messe kl. 18.30 med efterfølgende julerengøring og opstilling af juletræer.

Mandag d. 24.: Kl. 24 midnatsmesse.

Tirsdag d. 25.: 1. juledag. Højmesse kl. 10.

Onsdag d. 26.: 2. juledag. Skt. Stephan, den første martyr. Messe kl. 10.

Mandag d. 31.: Messe kl. 17.

Januar

Tirsdag d. 1.: Festen for Maria, Guds Moder. Messe kl. 10.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Tlf. 01-39 53 80.

Kontoret har åbent: Mandag, onsdag og fredag kl. 11-14.

Træffetid ellers efter aftale.

Mestetider:

Lørdage læses søndagens messe kl. 17.

Søndage: Højmesse kl. 10. Messe på fransk kl. 11.30. Aftenmesse med danske salmer kl. 17. Messe på engelsk kl. 18.

Tirsdag og torsdag: messe kl. 18.30.

Onsdag: Messe kl. 11, kl. 17 på engelsk og kl. 19 hos søstre, Sct. Hansgade 28.

Efter messen er der åbent hus. Alle er velkomne.

Lejlighed til skriftemål gives altid i timen inden messen.

Juleaften d. 24. dec. kl. 15.45: Vi synger julen ind med danske salmer. Kl. 16: Messe med danske salmer. Kl. 22: Messe på engelsk. Kl. 23: Messe på fransk.

Juledag d. 25. dec. kl. 10: Højmesse med Schola Gregoriana, kl. 17: Messe med danske salmer. Kl. 18: Messe på engelsk.

2. juledag d. 26. dec. Kun messe kl. 10.

Nytårsaften d. 31. dec. kl. 16: Takkemesse.

1985

Tirsdag d. 1. jan.: Kun messe kl. 10. Guds moders fest.

Søndag d. 6. jan. kl. 10: Højmesse med Schola Gregoriana. Kl. 17: Messe med danske salmer. Kl. 18: Messe på engelsk.

Søndag d. 13. jan.: fejres Herrens dåb.

Søndag den 27. jan.: Ansgar, Bispedømmets Værnehelgen.

NB: Åbent hus bortfalder i januar.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Mestetider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Lørdag d. 22.: Lejlighed til skriftemål kl. 14-17.

Søndag d. 23.: Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Mandag d. 24.: Juleaftensdag: Messe kl. 9. Midnatsmesse med gregoriansk sang kl. 23.30.

Tirsdag d. 25.: Juledag: Højmesse kl. 11. (Ingen messe kl. 9, ingen morgenmad.)

Onsdag d. 26.: 2. juledag: Messe med julesalmer kl. 9.

Søndag d. 30.: Den hellige Families fest. Efter messen kl. 9: Børnenes juletræsfest. Reciteret messe kl. 11.

Mandag d. 31.: Nytårsaftensdag: Højmesse med Te Deum kl. 16.

Januar:

Tirsdag d. 1.: Nytårsdag: Festen for Jomfru Maria, Guds Moder. Messe kl. 11.

Søndag d. 6.: Helligtrekongers fest. Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Tirsdag d. 15., kl. 19.30: Bibelkreds hos familien Hoyos, Ammentorpsvej 7.

Fredag d. 18. begynder den økumeniske bedeuge.

Lørdag d. 19.: Sogndag kl. 10-15. Pastor Jesper Fich indleder emnet: »Frihed, gave eller opgave?« Madpakke medbringes, drikkevarer kan købes. Der er børnepasning.

Søndag d. 27. Sankt Ansgars fest. Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Tirsdag d. 29., kl. 19.30: Bibelkreds hos familien Hoyos, Ammentorpsvej 7.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.

Søndag højmesse kl. 8.30. Bemærk dog ændrede messetider jul og nytår i Immaculatakirken:

Mandag d. 24.: Højmesse kl. 16.30.

Tirsdag d. 25., juledag: Højmesse kl. 9.

Onsdag d. 26., 2. juledag: Højmesse kl. 9.

Mandag d. 31.: Højmesse kl. 16.30.

Tirsdag d. 1. januar, nytårsdag: Højmesse kl. 9.

Tåstrup: Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.

Tlf. (02) 99 07 28.

Mestetider: Søndage kl. 10 og 16.30.

Onsdage og fredage kl. 19.30.

Mandag d. 24.: Juleaften, kl. 16, børnene.

Julenat: Midnatsmesse kl. 24.00.

Tirsdag d. 25.: 1. juledag: Kl. 10 og 16.30.

Onsdag d. 26.: 2. juledag: Kl. 10.

Mandag d. 31.: Nytårsaften: Kl. 16 taksigelse.

Januar

Tirsdag d. 1.: Kl. 10 og 11.

Hedwigsøstre, Bellis, Køgevej 160, tlf. (02) 99 03 74. Messe kl. 17.30, undtagen onsdag og fredag.

Assumptionssøstre, Bygaden 53, Høje Tåstrup, tlf. (02) 99 81 57. Messe om tirsdagen kl. 19.30.

Juletræsfest for børn og voksne: Lørdag den 29/12 kl. 14.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 93 76 94.

Sognepræst: Paul Marx O.M.I.

Mestetider:

Lørdage: Kl. 17

Søndage: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk)

Hverdage: Torsdage og fredage kl. 8.

Tirsdage: Tilbedelsestime kl. 19-20.

Hver anden onsdag: Bedetime kl. 19.30-21.

Ungdomsklubber:

Mini-kuk hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-kuk hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Torsdag d. 13: Bodsandagt med lejlighed til personligt skriftemål kl. 19.30.

Mandag d. 24: Juleaftensdag, juleliturgien fejres kl. 16 på dansk og kl. 17.30 på engelsk.

Tirsdag d. 25.: 1. juledag. Liturgien kl. 9.30.

Onsdag d. 26.: 2. juledag. Liturgien kl. 9.30.

Mandag d. 31.: Nytårsaften. En taksigelsesliturgi fejres kl. 15.

Januar

Tirsdag d. 1. jan.: Nytårsdag. Liturgien kl. 9.30.

Lørdag d. 5. jan: Tro og lys i Skt. Antoni, Brønshøj kl. 14 med liturgien kl. 17.

Søndag d. 20.: Kirkekaffe efter liturgien kl. 9.30.

Mandag d. 21. jan.: Voksenkatekese: Markus evangeliet. Kl. 19.30.

Lørdag d. 26. jan.: Familieundervisning kl. 14.45.

Mandag d. 28. jan.: Voksenkatekese: Markus evangeliet kl. 19.30.

Firmelsesundervisning finder sted efter messen **søndag den 6. og 20. jan.**

Bedetimen i januar er **onsdag d. 2., d. 16. og d. 30.** kl. 19.30-21.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center: Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev: 10:45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S: 5:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N: 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelser Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.

Tlf. (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.

Messtider i jul og januar måned:

Søndag d. 16. kl. 17.00.

Mandag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24.

Søndag d. 6. jan.: Hellig 3 Konger kl. 10.30.

Søndag d. 20. jan.: Bøn om Enhed kl. 17.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10.

Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Fredag d. 14.: I Hø. julekoncert kl. 20 v/fam. Thomsen.

Mandag d. 17.: Midi-kuk kl. 19, julegaver.

Søndag d. 23.: Børnenes julemesse kl. 10.

Mandag d. 24.: Julenatsmesse i Hø. kl. 23 og i Bi. kl. 23.

Tirsdag d. 25.: Juledag i Hø. kl. 10, Bi. kl. 10, ingen 8-messe.

Julemessen for hele familien. Tag derfor børnene med, for efter indledningssalmen samles de mindre børn i kostalden til lysbilleder o.a. om julen. Ved frembærelsen af offergaverne kommer børnene tilbage til kirken igen.

Onsdag d. 26.: I Hø. ingen messe. 2. juledag Bi. kl. 10, ingen 8-messe.

Søndag d. 30.: I Hø. kl. 10, Bi. kl. 8 og 10, (den hl. families fest).

Mandag d. 31.: Nytårsaften: Hø.: Ingenmesse. Bi.: Takkegudstjeneste kl. 16.

Januar

Tirsdag d. 1.: Hø. kl. 17: Altså ikke kl. 10. Bi. kl. 10. Ingen 8-messe.

Torsdag d. 3.: Ingen religionsundervisning.

Søndag d. 6.: Hellig 3 konger: Fam. messe.

Mandag d. 7.: Midi-kuk kl. 19.

Torsdag d. 10.: Religionsundervisning kl. 16.

Mandag d. 14.: Kateketmøde kl. 16.30.

Tirsdag d. 15.: Ingen messe kl. 10 i Bi., men økumenisk gudstjeneste sammen med Bistrupkirkens ældreklub kl. 14 i Bistrup Kirke.

Onsdag d. 16.: 1. konfirmandforberedelse i Hø. v.p. Sanders kl. 16.

Mandag d. 21.: Præstemøde kl. 16. Midikuk kl. 19.

Mandag d. 28.: Liturgigruppen kl. 16.30. NB: Om oplysninger om ungdomsklubbernes aktiviteter, henvend jer til jeres klubs formand.

NB: vedr. konfirmationen i foråret 1985: I Hørsholm søndag d. 10. marts og i Birkerød søndag d. 17. marts kl. 10.00. De unge som endnu ikke har tilmeldt sig, bedes hurtigst muligt at kontakte sognepræsten.

Selve konfirmandforberedelsen begynder for Hørsholms vedkommende onsdag d. 16. jan. kl. 16.00 ved pater Sanders i Hørsholm Kirke og for Birkerøds vedkommende torsdag d. 7. febr. kl. 16.00 på Nordvanggård ved pastor Muiser.

NB: Vedr. børnenes religionsunderv.: Den første time i det nye år er på torsdag d. 10. jan. kl. 16 på Nordvanggård. Altså ingen undervisning torsdag den 3. jan.

Vi vil gerne afslutte dette år med at ønske jer alle en velsignet jul og et godt nytår. Og så en hjertelig tak til alle, i særdeles til dem som på den eller anden måde har ydet en hjælpende hånd. Det betyder virkelig meget!

Gerhard Sanders og Jacou Muiser

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Samme adresse. Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17: Messe. Søndag kl. 10: Højmesse.

Hverdagsmesser:

Normalt: Mand. 8., ti. 8., on. 8 (÷ 23.1.), to. 8 (÷ 24.1.), fr. 18.45 (÷ 25.1.).

December:

Mandag d. 17.: Fra kl. 18.30 anledning til skriftemål hos pater Henri Kerkhofs og sognepræsten. Ca. kl. 19.30: Messe.

Juleaftensdag d. 24. Kl. 24: Midnatsmessen.

1. juledag d. 25. kl. 10: Højmesse med 1. kommunion for vietnamesiske børn.

2. juledag d. 26. kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 30. Den hellige families fest, kl. 10: Højmesse.

Nytårsaftensdag d. 31. kl. 16: Nytårsgudstjeneste (messe).

Januar:

Nytårsdag d. 1.: Festen for jomfru Maria, Guds moder, kl. 10: Messe.

Søndag d. 13. Sogndag, kl. 10: Familie-messe med efterfølgende kirkekaffe.

Undervisning og fælles frokost med medbragt mad. Sluttes ca. kl. 14.15. Alle er velkomne. Tema: Jesus slutter pagt med os.

Skriftemål (foruden d. 17.12.):

Lørdag d. 22.12. kl. 15-16. Søndag d. 23.12. kl. 8.30-9.30. 16-17. Eller efter aftale.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.

Tlf. 08-12 69 56

December

Søndag d. 16. kl. 10.00: Messe

Lørdag d. 22. kl. 16.30: Messe

Tirsdag d. 25. kl. 10.00: Julemesse

Lørdag d. 29. kl. 16.30: Messe

Januar

Søndag d. 6. kl. 10.00: Ordets gudstjeneste v/Per Dolmer

Lørdag d. 12. kl. 16.30: Messe

Søndag d. 20. kl. 10.00: Messe

Lørdag d. 26. kl. 16.30: Messe

Grenå: Skt. Clemens Kirke

Thykersvej 4, 8500 Grenå.

Præst: Herbert Krawczyk,

tlf. (06) 13 56 66.

Postkonto: 5 63 26 68.

Messe 2. og 4. søndag kl. 10.30.

Skriftemål 30 min. før messen og efter aftale med præsten. Præsten træffes hver onsdag mellem 18 og 19 ved kirken.

Onsdag d. 19. kl. 18: Skriftemål.

Søndag d. 23. kl. 10.30: Messe.

1. juledag kl. 10.30: Højmesse.

Mandag d. 31. kl. 16: Takkegudstjeneste.

Januar

Nytårsdag, kl. 10.30: Messe.

Lørdag d. 5.. sogneundervisning. Tema: Helligtrekonger og jul.

Tirsdag d. 8., familiegruppe, kl. 19.

Søndag d. 13. kl. 10.30: Messe.

Lørdag d. 19. kl. 10: Sogneundervisning.

Søndag d. 27., kl. 10.30: Messe.

Sostrup

Sostrup kloster, Gjerrild, 8500 Grenå.

Præst: Palle Vinten, O.S.B., tlf. 06-38 41 11.

Søndagsmesser: Kl. 8.30.

Hverdagsmesser: Kl. 9.

Julenatsmesse, d. 24. kl. 24.

Nytårsaften, kl. 17: Andagt.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.

tlf. : (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34-

Sognepræst Erling Brodersen.

Messtider: Søndag kl. 10.00 og fredag kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerter og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Søndag d. 16.: 3. søndag i advent: Dansk Højmesse kl. 10.

Onsdag d. 19.: Bodsandagt med mulighed for individuelt skriftemål kl. 19.30.

Søndag d. 23.: 4. søndag i advent: latinsk højmesse kl. 10.

Mandag d. 24.: Juleaftensdag: Dansk højmesse kl. 23.

Tirsdag d. 25.: Juledag: Latinsk højmesse kl. 10.

Onsdag d. 26.: Sct. Stefans dag, 2. juledag: Dansk højmesse kl. 16.

Torsdag d. 27.: Johannes, apostel og evangelist: Messe kl. 17

Fredag d. 28.: De uskyldige børn: Messe kl. 17.

Søndag d. 30.: Den hl. Familie: Dansk højmesse kl. 10.

Mandag d. 31.: Sct. Silvester, Nytårsaf-tensdag: Festandagt m. Te Deum og sakramental velsignelse kl. 16. Derefter ønsker vi over et glas hinanden et godt og velsignet nytår i Rosenkranshuset.

Januar:

Tirsdag d. 1.: Festen for Maria, Guds Moder: Dansk højmesse kl. 16.

Fredag d. 4.: Messe m. indvielse til Jesu hjerte og sakramental velsignelse kl. 17.

Søndag d. 6.: Herrens åbenbarelse, Helligtrekonger: Latinsk højmesse kl. 10.

Søndag d. 13.: Herrens dåb: Dansk højmesse kl. 10.

Søndag d. 20.: 2. alm. søndag: Dansk højmesse kl. 10.

Fredag d. 25.: Pauli omvendelse: Dansk højmesse m. sakramental velsignelse kl. 17.

Søndag d. 27.: Sct. Ansgar: Dansk højmesse kl. 10.

Bibel- og bedekreds:

Torsdag d. 17.: I Rosenkranshuset kl. 20. Bibel medbringes.

Kvindekredsen:

Onsdag d. 9.: Hos Anton Liss Vognmar-ken 6, Åbenrå kl. 19.30.

Ministrantkredsen:

Lørdag d. 22. dec.: I Rosenkranshuset kl. 15.

Undervisning:

Mandage: For de mindre børn v. Sr. Angela, Åstrupvej 65 kl. 14-15.

Lørdage: Undervisning: For de mindste børn samme sted kl. 10-11.

Torsdage: Undervisning: For de store børn forberedelse til modtagelse af firmelsens sakramente v. sognepræsten i præstegården kl. 15.30 - 16.30.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræsten G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Hver søndag kl. 10.00 højmesse. Hver lørdag kl. 17.00 dialog-messe, samt lejlighed til at modtage Bodens Sakramente kl. 16.00-17.00.

Hverdagsmesser: Mandag til fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, dog indtil 15. december om tirsdagen kl. 19.00 i kapellet i Niels Steensens Hus.

1. og 3. søndag i hver måned fejres messen på kroatisk, henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.

Sidste søndag i hver måned er højmissen på latin.

Lejlighed til at modtage bodens sakra-mente alle lørdage kl. 16.00 til 17.00 i kirken, eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Mandag d. 24. Juleaften. Kl. 24.00: Concelebreret midnatsmesse.

Tirsdag d. 25. Juledag. Kl. 10.00: Højmesse.

Onsdag d. 26. 2. juledag. Kl. 10.00: Højmesse.

Mandag d. 31. Nytårsaften. Kl. 17.00 sangmesse med takkegudstjeneste og sakramental velsignelse.

Januar

Tirsdag d. 1.: Nytårsdag. Fest for Jomfru Maria, Guds Moder. Kl. 10.00: Højmes-se.

Søndag d. 6.: Herrens Åbenbarelse (Hellig Trekonger). Indsamling til Det danske Bibelselskab.

Fredag d. 18.: Den økumeniske uge begynder. Vi beder for de kristne kirkers enhed under messens forbønner hele ugen.

Mandag d. 21.: Kl. 20.00 holder vi økumenisk gudstjeneste sammen med vore søster-menigheder i Helsingør.

Gudstjenesten holdes i Skt. Olav Kirke med pastor Henning Rytter Paulsen som prædikant.
Søndag d. 27. fejres Skt. Ansgar, bispedømmets værnehelgen.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.
 Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.
 Messetider: Hver søndag kl. 10.00.
 Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Religionsundervisning:
 Onsdag den 19. dec. kl. 17: Juleafslutning for begge hold samlet.
Tirsdag den 25. Kristi fødsels fest: Sangmesse kl. 10. Ingen messe anden juledag.

1985
Nytårsdag: Messe kl. 17.00.
Tirsdag den 15.: Kl. 19.30 møde for de 4 præster og de 4 delegerede fra de 4 pastorater. Sted: Præstegården i Horsens.
Religionsundervisning:
 Børnene: Onsdag den 9., 16. og 30. kl. 17.
 Firmanderne: Onsdag den 16., 23. og 30. kl. 17.

Torsdag den 31. Forældremøde angående religionsundervisning for de mindre børn og firmanderne. Se under DUK-kalenderen på side 15: Firmelsesweekend den 29.-31. marts (palmesøndag) i Øm. Denne weekend for firmander fra hele landet er et forpligtende led i firmelsesforberedelsen. Eventuelt sognetilskud til opholdet kan søges. Prisen er 100 kr.

Kirke- og sognebidrag:
 I januar ville alle modtage sognets regnskab. En stor tak til dem, der har betalt kirkebidrag, enten direkte til sognet eller via Ansgarstiftelsens solidaritetsordning. Herning fik i 1984 et tilskud på 38.000 kr. fra fordelingspuljen. De, der ikke har ydet deres bidrag endnu, vil med regnskabet modtage en giro-indbetalingsblanket. Tak for jeres medarbejde. God jul og godt nytår.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.
 Sognepræst: Hans Esmnark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.
 Sankt Vincent Søstrene:
 Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10
 Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Søndag d. 16.: 3. søndag i advent fejres med latinsk messe, kl. 10.

Søndag d. 23.: 4. søndag i advent fejres med salmemesse kl. 10. Vi tager forskud på nogle af julens mange salmer.

Mandag d. 24. Juleaftensdag: Midnatsmessen begynder kl. 23.

Tirsdag d. 23. Juledag: Julemesse kl. 10 med samme tekster som julenat.

Onsdag d. 26.: Sankt Stefan. Ingen messe.

Torsdag d. 27.: Johannes, apostel og evangelist fejres kl. 17.

Fredag d. 28.: De uskyldige børn, kl. 8.30.

Søndag d. 30.: Den hellige Familie, kl. 10.
Mandag d. 31.: Nytårsmesse kl. 16.

januar
Tirsdag d. 1.: Ingen messe.
Søndag d. 6.: Hl. tre Konger, kl. 10.
Lørdag d. 19.: Børnenes religionsundervisning nr. 9, kl. 9.30-11.30.

Tirsdag d. 22.: Økumenisk gudstjeneste i Katolsk kirkecenter kl. 19.30, sammen med folkekirken og Baptisterne, i anledning af Bedeugen for de kristnes enhed. Efter gudstjenesten drikker vi kirkekaffe.
Lørdag d. 26.: Børnenes religionsundervisning nr. 10, kl. 9.30-11.30.

Søndag d. 27.: Latinsk højmesse kl. 10.
Julemarkedet Til fordel for en landsbykirke i Polen, indbragte ca. 20.000 kr. Tak til alle som var med til at løse denne opgave. Tak også for året som gik, for medarbejde og støtte.

Menighedsråd,
 søstre og
 sognepræst

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Reffsvej 2B, 4300 Holbæk.
 Giro: 6 34 43 48.
 Præst: Johs. van den Hoeck SMM, Bakken 11. Tlf. (03) 43 06 87.
 Postboks 186. Giro: 551 67 81.
Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.
 Tlf. (03) 46 54 10.

Messetider:
 Søn- og helligdage: Kl. 10.
 Hverdage: Kl. 7 i huskapellet. Bakken 11. Eller efter aftale.

Lørdag d. 15.: Børnemesse kl. 15.
Søndag d. 16.: Luciaoptog før messen. Kirkekaffe.

Julenat kl. 24.: Midnatsmesse.
Juledag: Kl. 10.

2. juledag: Sct. Stefan kl. 10.
Søndag d. 30.: Messe kl. 14.

Julefest i menighedssalen, Bakken 11, efter messen. De ældre, som gerne vil afhentes, bedes henvende sig til præsten.

Januar
Tirsdag d. 1.: Nytårsdag kl. 10
Søndag d. 6.: Hl. tre Konger
Lørdag d. 12.: Børnemesse kl. 15
Tirsdag d. 15.: Samtaleaften kl. 19 i menighedssalen Bakken 11.

Religionsundervisning
 Hver fredag kl. 16, Bakken 11. Menighedsrådet vil ikke vente længere. Vi skal helst have børnene så tidligt og så længe som muligt. Forældrene er meget velkomne. Undervisningen trænger til en forandring. I år vil vi bygge den op over serien: »Kan troen holde?« med lysbilleder tegning og sang og navnlig samtale. Passer tiden ikke, så vil vi lave den om. Om der skal gives religionsundervisning andre steder end i Holbæk, vil vi overveje.

Samtaleaftener
 Der bliver ikke nogen studiekreds. Det skal være aftener, hvor vi kan komme med vore spørgsmål og få dem besvaret og uddybet. Vi håber på en stor deltagelse.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.
 Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Søndagsmesser: I Sct. Josefs Kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19: Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.
 Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelzers Kirke. Menighederne er velkomne.

December
Lørdag d. 15. kl. 16.00: Bodsgudstjeneste, skriftemål, messe. Fremmede præster: H. Krawczyk, Århus og W. Wuyts, Herning. Samvær med fællesspisning.

Julens gudstjenester:
Mandag den 24. kl. 15: Messe. Kl. 24: Midnatsmesse.

Tirsdag den 25. kl. 10: Højmesse (ingen messe kl. 7.30).

Onsdag den 26. kl. 10: Messe.

Januar
Tirsdag den 1. kl. 15: Messe og reception. Fra mandag den 7. til fredag, den 11. deltager sognepræsten i præsternes retræte på Magleås. Ingen messe i ugens løb.
Søndag den 6.: Kirkekaffe efter højmesse.

Torsdag den 17. kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten.

Lørdag den 19. kl. 10.30: Bededag med pater P. Marx, omi hos søstrene.

Mandag den 21.: Kirkevandring kl. 19.30 fra Metodistkirken, Sct. Josefs Kirke, Vor Frelzers Kirke.

Datoerne for menighedens katekese for voksne, forældre og børn »at tro med hinanden« bekendtgøres i kirken.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding.
 Tlf. (05) 52 76 01.

Sædvanlige messetider
Søndag kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.
Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15 onsdag til lørdag kl. 8.15.

Onsdag d. 12. kl. 19.30: Adventsaften på skolen.

Søndag d. 16: 3. søndag i advent, giver pastor Diekmann lejlighed til skriftemål fra kl. 16 til 18 og kl. 18.30 til 20.

Juleaften kl. 24: Midnatsmesse.
1. juledag kl. 10: Højmesse. Koret synger 4 st. messe af L. Viadano (1564-1627)

2. juledag kl. 10: Sangmesse.
Nytårsaften kl. 16: Sangmesse.

Nytårsdag kl. 10: Sangmesse
Søndag d. 6. jan.: Helligtrekongersfest kl. 10: Familiemesse, børnene synger. Efter messen er der kirkekaffe.

Se sognebrevet!

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge, Sognepræst J. Samuelsen S.J. Træffes tirs.-fred. kl. 11-12.

Faste messetider:
Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.

Mandag d. 24.: Juleaften, midnatsmesse kl. 24.

Tirsdag d. 25. og onsdag d. 26.: Messe kl. 10.

Januar
Tirsdag d. 1.: Nytårsdag, messe kl. 10.
Søndag d. 6.: Helligtrekongersdag, messe kl. 10.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig
 Sognepræst Carroll L. Parker, OMI
 Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: D. 2. og d. 4. lørdag i måneden kl. 10.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten. Der er

bodsandagt onsdag d. 12. december i forbindelse med messen kl. 19.30.

Tirsdag d. 25.: december messe kl. 10.

Tirsdag d. 1.: Januar messe kl. 10.
 Øvrige gudstjenester som sædvanlig. Religionsundervisning lørdag d. 19. januar kl. 9.30-11.30.

Kirkekaffe søndag d. 23. december og d. 27. januar efter messen.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo
 P. Herman Legut, o.f.m. conv.
 Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messetider:
Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.
Søndage: Kl. 9.30.

December
3. søndag i advent d. 16.: Højmesse kl. 9.30.

Juleaften, Vigilie d. 24.: Messe for børn og deres forældre kl. 16.00. Midnatsmesse kl. 23.00.

Herrens fødsel d. 25.: Julemesse kl. 9.30.

Skt. Stefan d. 26.: Højmesse ved Pater Irenæus fra Nakskov kl. 9.30.

Nytårsaften d. 31.: Messe kl. 16.30. (Med sakramental velsignelse).

Januar
Nytårsdag d. 1.: Højmesse kl. 9.30.
Helligtrekonger d. 6. Familiegudstjeneste kl. 9.30.

Kollekt til Det danske Bibelselskab.

Herrens Døb d. 13.: Højmesse ved Pater H. Berning fra Nykøbing F. kl. 9.30.

Skt. Ansgar, Bispedømmets Værnehelgen d. 27.: Højmesse ved Pater Irenæus fra Nakskov kl. 9.30.

Messe på polsk kl. 11.00:
Den polske messe fejres: D. 16. december, d. 25. december og d. 20. januar.

Juletræsfest:
Fredag d. 28. december indbydes børn og voksne til juletræsfest kl. 18.00.

Skt. Birgitta Skole:
 Sankt Birgitta Skole holder juleafslutning i kirken fredag den 21. december kl. 10.00 for den ene halvdel af eleverne og kl. 10.50 for den anden halvdel. Begge gange opføres et lille julespil.

Forældre er velkomne til at deltage.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
 tlf. (03) 92 06 81.
 Sognepræst. Pater Irenæus O.F.M. con.

Gudstjenestetider:
Søndage kl. 10.00.
Hverdage kl. 17.00.

Polsk messe:
 Den polske messe i december holdes 2. juledag kl. 10.00.

Den polske i januar holdes søndag den 27. januar kl. 11.00.

Juleaften kl. 16.00: Børnegudstjeneste foran julekrybben (ingen messe!). kl. 23.00: Midnatsmesse.

Juledag kl. 10.00: Højmesse.
2. juledag kl. 10.00: Messe på polsk ved pater Herman Legut.

Obs.: Lørdag aften, den 29. december er der ingen messe.

Nytårsaften kl. 16.00: Takkegudstjeneste.
Nytårsdag: Obs.! Ingen formiddagsmesse. Kl. 16.00 holdes årets første messe.

Arrangementer:
Torsdag d. 27. december kl. 14.30

indbydes menigheden til festligt julesamvær sammen med børnene. Vi håber mange børn vil indfinde sig og lover til gengæld god underholdning.

Entre: Voksne kr. 10.00, børn kr. 5.00.

Åbent Hus i anledning af 60-års dagen:

I anledning af sognepræstens 60 års fødselsdag (1. jan.) holdes onsdag den 2. januar fra kl. 12.00-16.00 åbent hus i Kolbe-huset. Alle, som vil ønske til lykke med dagen (gårsdagen!) er velkommen til at kigge ind. Der er en lille servering ovenpå julens og nytårets bordglæder. Altså der er åbent fra kl. 12-16.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.
Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.
Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messtider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.00.

Lørdag kl. 16 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag kl. 10: Højmesse.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Fredag d. 14. kl. 19.30: Har vi igen adventsaften i skolens lokale. Vi synger julesange, drikker kaffe og spiller banko. Vi medbringer som sædvanlig selv en hel masse gevinster til spillet, så der kan være chancer for alle.

Overskud fra bankospillet agtes anvendt til at få indlagt elektrisk lys i den store lysekrone i kirken.

Gudstjenester i jul og januar måned:

Mandag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24.

Tirsdag d. 25.: 1. juledag kl. 10.

Onsdag d. 26.: 2. juledag kl. 10.

Mandag d. 31.: Nytårsaftensdag kl. 16.

Takkegudstjeneste med sakramental velsignelse.

1. januar Nytårsdag kl. 10.

6. jan.: Hl. 3 Konger kl. 10.

13. januar: Herrens Døb kl. 10.

20. januar: Bøn om Enhed kl. 10.

27. januar: Den hl. Ansgar kl. 10.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.

Ugens gudstjenester:

Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 16.30.

Fredag kl. 18.30, lørdag kl. 16 og søndag kl. 8 og 10.

Hver anden søndag i måneden: Polsk gudstjeneste kl. 11.15.

Søndag d. 16.: 3. søndag i advent. Efter højmessens Komsammen i Fredensgade for alle som vil orientere sig om den franskanske lægorden.

Tirsdag d. 18. kl. 19: Adventsaften. Sct. Joseph Søstrenes skole indbyder alle til denne aften som en forberedelse til den forestående julefest.

Fredag d. 21. kl. 18.30: Bodsandagt + messe.

Søndag d. 23.: 4. søndag i advent.

Mandag d. 24.: Juleaftensdag. Kl. 16: Julegudstjeneste med og for børn. Kl. 24: Midnatsmesse.

Tirsdag d. 25.: 1. juledag. Ingen gudstjeneste kl. 8.00. Kl. 10: Højmesse.

Onsdag d. 26.: 2. juledag. Ingen gudstjeneste kl. 8.00. Kl. 10: Højmesse. Kl. 14.15: Menighedens Juletræsfest.

Søndag d. 30.: Den hellige Families Fest.

Mandag d. 31.: Nytårsaftensdag. Kl. 16: Takkegudstjeneste for året der gik. Afsluttes med Sakramental velsignelse.

Januar

Tirsdag d. 1.: Nytårsdag – Fredens dag.

Ingen gudstjeneste kl. 8. Kl. 10: Højmesse.

Fredag d. 4.: 1. fredag i måneden, Kl. 18.30: Messe + tilbedelse.

Søndag d. 6.: Hellig Tre Kongers Fest. Kl. 10: Familiegudstjeneste.

Mandag d. 7. - fredag d. 11.: Pater Berning holder retræte på Magleås.

Torsdag d. 10.: Åbent Hus Aften.

Lørdag d. 12.: Start på undervisning.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø., kl. 11-12.

Faste gudstjenester: Søndage:

Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj.

Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Hver skole-onsdag og fredag:

Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Søndag d. 16.: Ingen polsk messe.

Onsdag d. 19. kl. 19.30: Julekoncert.

Lørdag d. 22. kl. 9-12: Lejlighed til skriftemål.

Mandag d. 24. kl. 16: Julegudstjeneste for børn og forældre. Kl. 24: Midnatsmesse.

1. juledag kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj. Kl. 10: Højmesse.

2. juledag kl. 8: Messe på Maria-Elisabeths Hj. kl. 10: Polsk messe.

Torsdag d. 27. kl. 15: Juletræsfest for både ung og gammel i menigheden.

Mandag d. 31. kl. 16: Takkegudstjeneste ved årets afslutning.

Januar:

Nytårsdag: Søndagsmesseorden.

Fredag d. 4.: På Maria-Elisabeths Hj. kl. 18-19: Tilbedelse og Jesu Hjerter messe kl. 19.

Søndag d. 20. kl. 11: Polsk messe.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.

Tlf. (09) 12 16 64.

Kontortid: Ma.-fr. kl. 10-12.

Sognepræst: P. Jerzy Gorowski

Andenpræst: P. Stefan Huber

Præst: P. Karl Marischka

Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12 samt ons. og fr. tillige 17-18.

Søndagsmesser:

Kl. 8 - 10 - 16.30. 2. og 4. søndag polsk messe kl. 12.

Hverdagsmesser:

Ma. kl. 8 - ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 11 - fr. kl. 19.

Søndag d. 16.: Kirkekaffe efter højmessens kl. 10.

Søndag d. 23.: Messe kl. 8 - 10 - 12 (polsk) - 16.30.

Mandag d. 24.: Kl. 15.30 familiemesse - kl. 22 Julenats messe (latin).

Tirsdag d. 25.: Messer kun kl. 10 og 12 (polsk).

Onsdag d. 26.: Messer kun kl. 10 og 16.30.

Lørdag d. 29.: Kl. 14 messe for menighedens ældre og syge på Bjerregårdsvej 9.

Mandag d. 31.: Kl. 15.30 taksigelsesandagt.

Januar

Tirsdag d. 1.: Messe kun kl. 10.

Dalum Klosterkirke

Søndage: Messe kl. 7.30.

Hverdage: Messe kl. 6.30.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted

Sognepræst: T. Palsø

Tlf. (03) 61 03 92

Søndage: Højmesse kl. 10

Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30.

Julens gudstjenestetider:

Mandag d. 24.: Højmesse kl. 23.

Tirsdag d. 25.: Højmesse kl. 10.

Onsdag d. 26.: Messe kl. 10.

Søndag d. 30.: Den hellige familie

Januar

Tirsdag d. 1.: Højmesse kl. 10.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Torsdag d. 13.: De ældres julestue i menighedssalen kl. 14.

Mandag d. 17.: Julekoncert kl. 19.00 ved Pappa Bues jazzorkester og Roskilde Koncertkor, dir. P. Viggo Kanding. Koncerten gentages kl. 21.00.

Mandag d. 24.: Juleaften: Midnatsmesse kl. 24.

Tirsdag d. 25.: Jul: Højmesse kl. 10. Eftermiddagsmessen kl. 17 bortfalder.

Onsdag d. 26.: Messe kl. 10.

Mandag d. 31.: Nytårsaften: Taksigelsesmesse kl. 16.

Januar

Tirsdag d. 1.: Nytårsdag messe kl. 10.

Søndag d. 6.: Helligtrekonger. Kollekt til det danske bibelselskab.

18.-25. jan.: Interkirkelige bedeuge for de kristnes enhed.

Tirsdag d. 15.: Bankospil til delvis dækning af udgifterne vedr. sognebladet, kl. 19.30.

Ledreborg Slotskirke

Hver søndag: Messe kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesse kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.

Lørdag d. 15. kl. 16: Efter messen er der Adventsaften for hele menigheden, hvor Vietnameserne står for serveringen.

Onsdag d. 19. kl. 19: Bodsandagt. P. Reymen hører skriftemål.

Mandag d. 24. kl. 16: Julegudstjeneste for børnene.

Juleaften kl. 24: Midnatsmesse. Bagefter ønsker vi hinanden glædelig jul i menighedshuset.

Tirsdag d. 25. kl. 10: 1. juledag højmesse.

Onsdag d. 26. kl. 10: 2. juledag: Højmesse.

Januar

Tirsdag d. 1. kl. 10: Nytårsdag: Højmesse. Søndag d. 6. kl. 10: Hellig 3 konger: Efter familiemessen er der kirkekaffe.

Onsdag d. 9. kl. 19.30: I stedet for aftenmesse økumenisk gudstjeneste med pastor Chr. Højlund.

Søndag d. 13. kl. 19.30: Økumenisk gudstjeneste i Silkeborg kirke. Prædikant p. Jan Ophoff.

Lørdag d. 19. kl. 16: Messe.

Mandag d. 21. kl. 19: Efter aftenmessen er der menighedsrådsmøde.

Mandag d. 7. og derefter hveranden mandag kl. 19.30: Lysbilledforedrag om Roms kunst og kultur v/p. W. Wuyts, Herning, Th. Langs Skole (S.O.F.).

Præst og menighedsråd ønsker alle en glædelig jul og et godt nytår.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45. Præst: Stephen Holm.

Faste messtider:

Søndage kl. 10.

Hverdage: Normalt mandag 17.15, onsdag og lørdag kl. 9, tirsdag, torsdag og fredag kl. 19.15.

Kommunitiets bønner forrettes normalt. Laudes kl. 8.30. Rosenkrans kl. 12.

Vesper kl. 18.

Juleaften: festlig højmesse kl. 24.00.

1ste juledag: festlig højmesse - 10.00 kirkebil fra Korsør.

2den juledag: højmesse kl. 10.00.

Nytårsaften: bods- og takkeandagt m/sakramental velsignelsen kl. 16.00.

Nytårsdag, 1ste jan.: ingen messe kl. 10.00, men højmesse kl. 16.00 (festen for Guds Moder Maria). Efter messen ønsker vi hinanden godt nytår i præstegården.

Søndag den 6.: Hellig 3 Konger.

Mandag den 7. januar: tilbedelse kl. 18.00-19.00.

Søndag den 13.: kirkekaffe og kirkebil fra Korsør og Dianalund,

søndag den 27.: kirkebil fra Korsør

Onsdag den 30.: fejres Sct. Ansgar.

Børnenes undervisning og de unges studiekreds genoptager arbejdet i det nye år efter nærmere besked.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst pater Josef Völk.

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messtider:

Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Lørdag den 22.: Pastor Oppermanns 50 års præstebubilæum. P. Oppermann har arbejdet i mange år i Svendborg sogn for Svendborg menighed. Hjertelig til lykke!

Vi fejrer festen for pastor Oppermann i vor menighed den 10. februar 1985: Jubilarer er hovedcelebrant kl. 10.00.

Mandag d. 24.: Kl. 15: Børnenes julemesse. Kl. 24: Midnatsgudstjeneste.

Tirsdag d. 25.: Kun een gudstjeneste: Højmesse med prædiken: Kl. 10.

Onsdag d. 26.: Kun een gudstjeneste: Messe kl. 10.

Mandag d. 31.: Nytårsaftens takkegudstjeneste med prædiken, Te Deum og Sakramental velsignelse. Kl. 15.30.

Børnehavernes julefest:

Fredag den 21.: Kl. 10.30.

Rudkøbing: I Sct. Bendts Kapel bortfalder gudstjenesterne indtil videre.

En glædelig og velsignet jul!

**Sønderborg:
Skt. Pauls Kirke**

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Søndag d. 16.: 3. Adventssøndag kl. 9.30.

Søndag d. 23.: 4. Adventssøndag kl. 9.30.

Mandag d. 24.: Juleaften kl. 23.30.

Tirsdag d. 25.: Juledag kl. 9.30.

Onsdag d. 26.: 2. juledag ingen messe.

Søndag d. 30.: Hl. families fest kl. 9.30.

Mandag d. 31.: Nytårsaftens ingen messe.

Januar

Tirsdag d. 1. Maria Guds Moder kl. 9.30.

Fredag d. 4. Jesu Hjerter fredag kl. 10.

Søndag d. 6. Herrens Åbenbarelse kl. 9.30.

Søndag d. 13. Herrens Døb kl. 9.30.

Søndag d. 20. 2. alm. søndag kl. 9.30.

Søndag d. 27. St. Ansgars fest kl. 9.30.

Thisted:

Skt. Thøgers Kirke

Møllevvej 23, 7700 Thisted.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf.

08-1269-56 eller til Keld Westergaard,

Thisted, tlf. 07-92 43 04.

December

Søndag d. 9. kl. 16.00: Messe.

Søndag d. 23. Ingen messe.

Mandag d. 24. kl. 16.00: Juleaftensmesse.

Januar

Søndag d. 13. kl. 16.00: Messe.

Søndag, d. 27. kl. 16.00: Messe.

Vejle:

Skt. Norberts Kirke

Fjellevej 2, 7100 Vejle

Telefon (05) 82 08 93. Giro 6 57 09 92.

December

Søndag d. 16. kl. 14.30: Stævne for vore ældre eller handicappede trosfæller. Besøgsgruppen indbyder til at mødes på Mariahospitalet. Bodsandagt med lejlighed til skriftemål, messen og hyggeligt samvær.

Tirsdag d. 18. kl. 19: Bodsandagt med lejlighed til skriftemål. En fremmed skriftefar vil medvirke.

Torsdag d. 20. kl. 19: Børn fra Sct. Norberts skole opfører et krybbeopspil i kirken. Alle er velkomne!

Juleaftensdag d. 24. kl. 15: Børnenes julemesse. »Kom og hent et julehjerte!«
Kl. 24: Midnatsmesse.

Juledag d. 25. kl. 10: Højmesse.

2. juledag d. 26. kl. 10: Salmemesse.

Januar

Nytårsdag d. 1. kl. 16.30: Taksigelsesmesse.

Søndag d. 6. kl. 10: Messe: Festen for Herrens Åbenbarelse.

Tirsdag d. 8. kl. 19: Sangøvelse for koret og andre interesserede.

Mandag d. 14. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til Mariasøstrenes sal. Program følger senere.

Kl. 19: menighedsrådsmøde.

Tirsdag d. 15. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Emnet: Bønnens Ånd.

Kl. 19: Pastoralenhedsrådsmøde i Horsens.

Tirsdag d. 22. kl. 18: Sankt Norbertsaften.

Tirsdag d. 29. kl. 17.15: Bønstime i kirken.

Meditationsemne: Vidsommens Ånd.

Religionsundervisning for eftermiddagsholdene: d. 12. og 26. januar kl. 13.

Viborg:

Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg

Tlf. (06) 62 36 41.

Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30.

Mandag d. 24. vietnamesisk julemesse kl. 13.30 og dansk julemesse kl. 16.

Tirsdag d. 25. ingen messe.

Onsdag d. 26. 2. juledag kl. 10.

Mandag d. 31. nytårsaftensmesse kl. 16.30.

Januar

Tirsdag d. 1. ingen messe.

Søndag d. 6. Hellig Tre Konger – messen kl. 10. Efter messen håber vi at se alle sognets børn og deres forældre til kirkekaffe og julefest.

Øvrige gudstjenester som sædvanlig.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten. Præsten vil være til stede i skriftestolen efter messen søndag d. 2. og d. 16. december. Benyt jer af Bodens Sakramente.

Religionsundervisning lørdag d. 12. januar kl. 10-12.

Vordingborg:

Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.

Sognepræst p. Julian Bodnar træffes:

onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th.

Tlf. (03) 77 39 27.

Hver søndag kl. 10.00: Messe.

Mandag d. 24. kl. 24.00: Midnatsmesse.

1. juledag kl. 10.00: Højmesse.

2. juledag – ingen gudstjeneste.

Nytårsdag kl. 10.00: Messe.

Åbenrå

Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 42 eller 42 35 85.

Søndag d. 16.: kun messe kl. 14.30, kl. 10 bortfalder.

Søndag d. 23.: Messe kl. 10 og 14.30.

Mandag d. 24.: Juleaften kl. 23.30.

Tirsdag d. 25.: Juledag kl. 10 og 14.30.

Onsdag d. 26.: St. Stefan kl. 10 og 14.30.

Søndag d. 30.: kl. 10 og 14.30.

Mandag d. 31.: Nytårsaftens andagt kl. 15.

Januar

Tirsdag d. 1.: Maria Guds Moder kl. 10 og 14.30.

Fredag d. 4.: tilbedelse kl. 15-16. Messe m. sakr. vels. kl. 19.30.

Søndag d. 6.: Herrens Åbenbarelse. Højmesse kl. 10, ingen messe kl. 14.30.

Søndag d. 13.: kl. 10 og 14.30.

Søndag d. 20.: kl. 10 og 14.30.

Søndag d. 27.: St. Ansgars fest 10 og 14.30.

Læg venligst mærke til, at der søndag d.

16. dec. kun er messe kl. 14.30, idet jeg ingen vikar har kunnet finde til kl. 10.

Ligeledes søndag d. 6. jan. Her er der kun messe kl. 10, og vietnamesernes messe kl. 14.30 bortfalder. I mit julebrev til menighederne skal jeg give nærmere forklaring på, hvorfor.

Den 22. dec. har pastor Oppermann 50-års præstjubilæum. Vi ville gerne have fejret ham i menigheden, men han tilbringer dagen og julen i Rom. Pastor Diekmann har lovet at holde julens gudstjenester.

Når pastor Oppermann kommer hjem, vil vi fejre både hans jubilæum og hans 80-års fødselsdag (22. jan.) med en menighedsfest, men derom senere.

Aalborg:

Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg

Sognepræst Leo Kertz

træffes bedst om formiddagene.

Tlf. (8) 12 69 56 – 13 07 44

Giro 8 39 50 55

Søndagsmesser:

Sct. Mariæ Kirke kl. 10,00: Højmesse.

Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8,00:

Messe.

Torsdag d. 13. Sct. Josef klub: Adventsfest hos Søstrene Sct. Joseph Hospital. Messe begynder kl. 14.30 i kapellet, derefter hyggelig sammenkomst.

Søndag den 16. kl. 10,00: Ordets gudstjeneste med kommunion v. Per Dolmer.

Torsdag d. 20. kl. 19,30: Sct. Mariæ skoles børn og lærere inviterer os til krybbeopspil, sang og glæde, en smuk juleforberedelse.

Fredag d. 21. kl. 10,00: Julegudstjeneste i kirken (elever opfører krybbeopspil)

Mandag d. 24. kl. 24,00: Julenat, midnatsmesse.

Tirsdag d. 25. kl. 10,00: Messe 1. juledag

Onsdag d. 26. kl. 10,00: Messe 2. juledag

Søndag d. 30. kl. 10,00: Ordets gudstjeneste v. Per Dolmer

Mandag d. 31. kl. 16,30: Nytårsaftens taksigelsesmesse

Januar

Tirsdag d. 1. kl. 10,00: Nytårsmesse

Fredag d. 4. kl. 15,00: Første fredags sakramentale tilbedelse til messe kl. 19,00.

Torsdag d. 10. Sct. Josef klub: Spillefilm og kaffebord

Søndag d. 13. kl. 10,00: Familiemesse.

Søndag d. 20. kl. 10,00: Ordets gudstjeneste v. Per Dolmer.

Århus:

Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.

Tlf. (06) 13 56 66.

Præsterne: A. Meister, H. Krawczyk, G.

Grünewald, Tran-Van-Bao.

Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.

Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Polsk messe: Hver 1. og 3. søndag kl. 12.

Skriftemål: Bedst 1. fredag kl. 18-19 eller efter aftale med præsterne.

Skolemesser: Tirsdag kl. 11, fredag kl. 8.

Pindstrup, Skt. Mikaels kapel:

Søndag d. 2. kl. 10.30.

Odder, Skt. Ansgars kapel: hver 2. og 4. søndag kl. 14.

Menighedsrådsmøde: 1. mandag, kl. 19.

Mini-KUK: hver tirsdag, kl. 18.30.

KUK: hver tirsdag og torsdag, kl. 19.30.

Skt. Knuds klub for ældre: hver tirsdag kl. 14.30.

Onsdag d. 12. til fredag d. 14. kl. 16.30:

Økumeniske adventsandagter.

Torsdag d. 13. kl. 19: International aften i Helligåndskirken.

Lørdag d. 15. kl. 13: Vietnamesisk messe.

Mandag d. 17. til fredag, d. 21.:

Økumeniske adventsandagter.

Torsdag d. 20. kl. 16.30: Bodsandagt i Pindstrup med skriftemål.

Torsdag d. 10. og fredag d. 21. kl. 17-19:

Skriftemål. Bodsandagt kl. 18.

Mandag d. 24. kl. 14: Julemesse for børn og forældre i Århus.

Kl. 16: Julemesse i Pindstrup.

Kl. 24: Midnatsmesse i Århus.

Tirsdag d. 25., 1. juledag, kl. 10:

Højmesse, kl. 17: Sangmesse.

Kl. 17: Vietnamesisk julefest for børn.

Kl. 19: Vietnamesisk julefest.

Onsdag d. 26., Stefansdag, kl. 10: Messe i

Århus, kl. 10,30: Julemesse i Pindstrup,

kl. 14: Julemesse i Odder.

Kl. 12: Polsk messe i Århus.

Mandag d. 31., kl. 16: Taksigelsesmesse.

Januar

Tirsdag d. 1. Nytår, Guds Moders fest.

Kl. 10: højmesse, kl. 17: messe.

Lørdag d. 5. kl. 10: Sogneundervisningen.

Familiemesse kl. 12.30.

Lørdag d. 12. Takkefest efter kirkens restaurering.

Kl. 12: Højmesse, kl. 13:

(indbudte gæster). Spisning.

Kl. 16: Kirkekoncert.

Søndag d. 13. kl. 19: Økumenisk

gudstjeneste i Helligåndskirken.

Torsdag, d. 17. kl. 19.30, Kunstkredsaf-

ten: P. Hahn-Thomsen om Ikoner.

Lørdag, d. 19. kl. 10: Sogneundervisning.

Familiemesse kl. 12.30.

Galleri ved kirken: December: Oda

Christiansen: Vævning, blandform og

maleri. Januar: Gemte ting fra kirkens

restaurering og maleri af A. Meister.

Bønnens apostolat
I januar beder vi for:

For det jødiske folk.
Det pavelige Missionsværk
for børn

I sit arbejde med kalkmalerier har højskolelærer Jens Rosendal, Løgumkloster, fundet et smukt Maria-digt fra Middelalderen, som han har gendigtet. Digtet står i sin oprindelige form i Broby Johansens bog »Den danske billedbibel«.

Om Maria

Blandt alle engles og helgeners kendte og ukendte skare er hun den skønneste og over alle den rene solen og månen, ja alle stjerner som tindrer så klare måler sig ikke i glans med hende, den eneste ene.

Hendes ansigt er skønnere end nogen maler kan male om mesteren end ville prøve de tusinde gange stærkt som et uindtageligt bjerg og frugtbar som dale nynnende blidt på himlens og klodernes skønneste sange.

Øjnene er som en turtels, som blændende ædle stene og håret bølger og glitrer som vandfald i solnedgangen. Halsen er ydmyg og stolt som bar den alverden alene som var hun selv livet og holdt hver en skabning i kærlighed fangen.

Hendes skikkelse knejser som lundens den smukkeste stamme og føjelig dog som sommerens nye og blideste kviste hendes bælte et silkebånd, lysende rødt som en flamme vort øje fyldes med fryd som hjerterne aldrig kan miste.

Som solen smelter hun alting omkring sig til grøde så himlens og jordens dronning må vi hende kalde de sko hun bærer luer som guld det røde og månen holder hun fast med sin fod, at den ikke skal falde.

Hun er vel så fri som ingen og dog bundet fast til os alle som den, der vil bøje sig dybt og løse hver skabning af nøden Krist lod hende finde og moder lod han hende kalde. Alverden bærer hun frem mod ham som forløser fra dommen og døden.

*Middelalderdigt om Maria.
Gendigtning, juli 84 Jens Rosendal*

**»Hellig Ånd kommer ned
over dig.
Den Ophøjedes kraft
lader sin skygge falde over dig.
Derfor skal det Hellige,
der fødes
kaldes Guds Søn«**

- Lukas 1,35 -

**»Som en hyrde
vogter han
sin hjord
og samler
lammene
i sin arm«**

- Jesaja 40,11 -

**»Min sjæl ophøjer Herren!
Min ånd tiljubler
min frelses Gud!
Du så til din tjeners ydmygelse
og alle slægter
fra nu af
skal prise mig salig«.**

- Lukas 1,47-48 -

Julen 1984

Fred være med dig, fred på jorden,
og i hvert menneske
Guds velbehag!
Fred og kærlighed og retfærdighed
fred og glæde midt i al vor strid!
Fred for både i går og i morgen
Guds fred og Guds nåde
være med os alle. Fred!

- Erik Sommer -

Billederne på disse sider er taget af Knud Kluge under et krybbespil i Skt. Mariæ kirke på Frederiksberg i julen 1983

Vejen til julefreden

(KIPA) - Der er mange familier, hvor man nok tænder juletræet, spiser en god julemiddag og deler gaver ud, men hvor det ikke rigtig vil lykkes at synge julesalmer eller læse juleevangeliet.

Hvorfor egentlig ikke? - Fordi der mangler tro. Den naive tro på julens mysterium er forsvundet, og den nye tids oplyste fornuftbetonede kristendom har fejlet de religiøse symboler og værdsættelsen af de religiøse følelser ud.

Ganske vist siger folk stadig: »Jeg ville ønske, jeg endnu kunne tro på julen, som jeg kunne, da jeg var barn«. Når man siger sådan, glemmer man, at et barns og en voksens tro simpelt hen ikke er det samme. Troen må plejes

fra barndommen, hvis den skal kunne vokse og en dag være blevet til et stort træ med bærekraftige grene.

Julemysteriet er for stort at rumme for et menneske. Ganske vist kan det udtrykkes med jævne ord: »Guds Søn bliver menneske, født af Jomfru Maria«. Men hvad det betyder helt nøjagtigt, at lodde dybden i dette, kan ikke nås i løbet af et menneskeliv. Hvad dette julemysterium dybest set betyder, vil vi først få øjnene op for efter livet på denne jord. Så vil vi erfare det, fordi vi da skal skue Guds menneskeevordne Søn ansigt til ansigt.

I mellemtiden har mennesket brug for et rum, hvor troen kan leve. I

dette rum er der følelser og symboler, der nærer troslivet. Det er julelysenes skær, der peger på, Jesus Kristus som »verdens lys«. Det er det stedsegrønne juletræ, der siger, at mennesket i Jesus Kristus får evigt liv. Der er gaverne, der skal minde om, at Jesus Kristus er Guds enestående gave. Der er også julesalmerne, der klæder det store mysterium i ord, der ganske vist er utilstrækkelige, og først i det evige liv får vi at vide, hvor rammende de var.

Derfor skal vi synge julesalmer. De vil hjælpe os til at uddybe og bevare ikke en barnagtig, men en barnlig tro; for vejen til julefreden er og bliver troens vej.

Kristus forbød sværdet - men ikke maskinpistolen

»Evangeliet fra Latinamerika« er et godt eksempel på, hvad befrielsesteologien står for i praksis

Det mest iøjnefaldende i forlagene Anis' og Hjulsets nye udgivelse »Evangeliet fra Latinamerika« er de 31 farvede billeder, malet af folkekunstnere fra Nicaragua. Disse billeder bærer bogen og gør læsningen af den til en oplevelse.

Fra forkyndelsen (»Se, du skal undfange og føde en søn« Luk. 1,31) til opstandelsen (»Han er ikke her; thi han er opstanden« Matt. 28,6) tolker disse billeder den nicaraguanske virkelighed i lyset af Jesu befriende person og budskab. Maria er en kvinde fra Nicaragua, hyrderne er nicaraguanske landarbejdere, disciplene nicaraguanske fiskere, Herodes er Somoza, den gamle diktator, og hans soldater er den berøgtede Guardia Civil. Jesus er en af folket, som tortureres og dræbes, men som opstår.

»Den opstandne bærer tydeligt genkendelige træk: briller og skæg symboliserer Carlos Fonseca, grundlæggeren af befrielsesfronten FSLN, hvis navn man kan læse bag ham« (s. 64) Det er det

eneste billede som overskrider den hårfine grænse mellem en virkeligheds-tolkning, som går tæt på, og politisk agitation, som sætter lighedstegn mellem den socialistiske revolution og Jesu sag.

Engagement og tro

Teksterne er for det meste taget fra Ernesto Cardenals »Evangeliet i Solentiname«, som indeholder bibelsamtaler med hans menighed på øen Solentiname nogle år før revolutionen i 1979 (mens alle billeder er malet efter revolutionen). Ernesto Cardenal er trappistmunk (i »familie« med dem, vi har på Bornholm) og digter og nu kulturminister i Nicaragua.

Hans samtaler med bønder og fiskere under gudstjenesten - en af disse samtaler er aftrykt i sin fulde længde i begyndelsen af bogen, de andre er afkortet - giver et levende indtryk af deltagernes engagement og tro. Samtalerne er friske og spontane, og derfor skyder de engang imellem også over målet, som når Esperanza

- som kommentar til Jesu ord til kvinderne efter opstandelsen: »Gå hen og fortæl mine brødre, at de skal gå til Galilæa; der skal de se mig«, siger: »Det ligner meget eksemplet med Che, som døde i Bolivia. Der græd de, som stod ham nærmest, meget over hans død, og han kunne have fortalt dem, at de skulle tage til Cuba, som han havde befriet; der var han allerede levende, helt genopstanden, fordi han kæmpede for Cuba. Hvordan skulle han kunne dø? På Cuba var han genopstanden«. (S. 66) Eller den bemærkning, som jeg noget provokerende har sat som overskrift over anmeldelsen (s. 56 i bogen).

Forkyndelse og politisk agitation

Bogens sidste fem sider bringer under overskriften »Jesus i Mellemamerika« kommentarer af Helmut Frenz til billederne. Helmut Frenz var luthersk biskop i Chile indtil militærkuppet mod præsident Allende i 1973, og han kender Latinamerika særdeles godt. I dag er han formand for den tyske afdeling af Amnesty International. Hans kommentar til billederne er ramme. De bevæger sig på grænsen mellem forkyndelse og politisk agitation, men overskrider ikke denne grænse.

I mange henseender er bogen et godt eksempel på, hvad den latinamerikanske befrielsesteologi står for i praksis. Bogen bliver dermed et indlæg i den aktuelle debat i den katolske kirke om denne teologi. At indlægget med biskop Frenz' kommentar er økumenisk, gør det ikke dårligere.

Bogen, som er på 72 sider er meget fint sat, trykt og indbundet og reproduktionen af malerierne er fremragende. Den egner sig fortrinligt som en smuk gave.

Ernesto Cardenal »Evangeliet fra Latinamerika«, Bønder fra Solentiname maler og fortæller. Forlaget Anis, Paludan-Müllersvej 119, 8210 Århus V, tlf. 06 16 67 5 . Kr. 148.-. Gottfried Grünewald

Dette er blot et lille udpluk af de mange artikler i Tidens Tegn 1984. Bladet koster i år kr. 36 og kan bestilles hos boghandleren eller direkte på forlaget, 01-29 90 72, kl. 9-11.

»Og dette skal være jer et tegn: I skal finde et barn svøbt og liggende i en krybbe.« (efter Lukas 2,12). Sådan lyder billedoverskriften i Ernesto Cardenal's bog om befrielsesteologi i praksis. De 31 billeder bærer bogen og gør læsningen af den til en oplevelse, skriver anmelderen, Gottfried Grünewald.

Lewkovitch med ny plade

»En enestående plade ikke blot efter dansk, men også international målestok. For man må ty til det fornemste på området for at finde en kvalificeret sammenligningsmulighed, Bruno Turners engelske pro Musica Antiqua. Og man kan endog finde større klanglig tilfredsstillelse ved den danske sangergruppe, som Bernhard Lewkovitch for et kvart århundrede siden ved den katolske domkirke Skt. Ansgar samlede på foranledning af Theodor Suhr«.

Sådan skrev dansk musiklivs skarpretter, Hansgeorg Lenz i Information, den 26. jan. 1984, efter at Telefunken har udsendt »Scola Cantorum« under ledelse af Bernh. Lewkovitch. En samlet dansk presse lå på linje med Lenz, og salget af pladen er nu gået så fint, at andet oplag er under forberedelse.

Forventning
Derfor ser man med stor forventning og spænding frem til publikation nr. 2, denne gang på EMI, som omfatter 6 store motetter af nederländerme-steren Josquin des Prez

samt den komplette, klassiske Requiem-messe. Og forlydender vil vide, at denne plade allerede er en klassiker.

Vore katolske menigheder har mulighed for at anskaffe sig begge plader til fabrikspris, ca. kr. 60,00 pr. stk. mod normalt ca. kr. 110,00. Da det hører til sjældenhederne,

at en plade med førklassisk kirkemusik forener både publikum og anmeldere i en fælles lovprisning, er der her tale om et enestående tilbud til vore menigheder.

NB! Ordre afgives samlet for hvert enkelt sogn til B. Lewkovitch. Tlf. 01-12 85 14.

Hans Jensen

Nye bøger

For de små

Serien »Hvad Bibelen fortæller os«
Nr. 1. Noas ark.
Nr. 2. Julefortællingen.
Nr. 3. Den fortabte søn.
Nr. 4. Jesus og stormen.

Fire små, kvadratiske billedhæfter med smukke farvetegninger af Kees de Kort og forklarende tekst. Det danske Bibelselskab 1984. 10 kr. stk.

Rachel Field, Bittens aftenbøn. Oversat af Edith Rode. Tegninger af Elizabeth Orton Jones. P. Haase & Sønns Forlag. 32 sider. 49,75 kr. incl. moms.

For unge og voksne
Ebbe Kløvedal Reich, Da-

vid - Guds udvalgte konge. Nr. 10 i serien »Fra Bibelens Verden«, Det danske Bibelselskab, København 1984. Illustreret af Svend Otto S. 130 sider. 67 kr. Af samme forfatter udkom allerede i fjor David - de fredløses konge. 64 kr.

Kahlil Gibran, Menneskesønnen. Jesu ord og gerninger bevidnet af en række tidsfæller, der kendte ham. Et monumentalt »Gibrans Evangelium«, hvori 79 personer på Jesu tid udtaler sig om, hvem han var. Vidomsbøgerne, Skt. Ansgars Forlag, København 1984. 186 sider. 96 kr.

Stillinger tilbydes

Rengøring

Pålidelig, ansvarsbevidst rengøringsassistent søges til Sct. Annæ Kirkes sognekantor 3 timer ugentlig.

Henvendelse til sognepræsten onsdag og torsdag kl. 18-19, tlf. (01) 58 41 02.

Glædelig jul!

Redaktionen ønsker også vore annoncører en glædelig jul og et velsignet nytår. Vi takker samtidig for samarbejdet i det snart forløbne år.

Skt. Josefs Skole Roskilde

der er en selvejende katolsk institution med 641 elever fordelt på 3 spor og 44 lærere, søger pr. 1.3. en lærer til følgende skema:

Dansk i 3. klasse 7 timer
Specia'undervisning 13 timer

I alt 20,44 løntimer, der kan suppleres med vikartimer til pligtigt timetal. Stillingen ønskes besat - foreløbig - til sommerferien.

Ansættelse i skoleåret 1984/85 vil være en mulighed.

Ansættelse iflg. overenskomst mellem DR og FGL.
Ansøgningen stiles til skolens bestyrelse og sendes til skolebestyrer Dan Rasmussen, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde.

Yderligere oplysninger kan fås på

Tlf. 02 35 25 26

Møder og arrangementer

Aftensang

Aftensang daglig i ugen 10.-15. dec. i Emmauskirken, Peter Bangsvej kl. 19. Under medvirken af brødre fra det internationale og økumeniske fællesskab i Taizé. Bagefter mulighed for te og samtale i »Værestedet«.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg, afholder onsdag d. 12. december et menighedsmøde i forbindelse med aftenmessen kl. 19, hvor pastor Czeslaw Kozon vil fortælle om den katolske kirke i Polen og baggrunden for den nuværende situation. Alle er velkomne.

Vietnamesisk julekoncert

Den 22. december 1984 afholdes en pragtfuld vietnamesisk julekoncert i festsalen på Selsmoseskolen, Tåstrupgårdsvej, 2630 Tåstrup. Koncerten starter kl. 19 og varer til ca. kl. 21. Alle er velkomne, og vi glæder os til at se mange danske venner. Der er fri entré.

Den katolske forening for
Vietnamesere på Sjælland

Det sker på Magleås

Mandag den 7. til fredag den 11.1. Præsteretræte.

Onsdag den 16. til torsdag den 17.1. Mellemfolkeligt Samvirke holder seminar.

Fredag den 18. til søndag den 20.1. Retræte ledet af sr. Emma og pater G. Grünewald - se annoncen andetsteds i bladet.

DUK-kalender

Åbent hus 21.12.84 kl. 10-14 på sekretariatet. Alle er velkomne til lidt julesnak. Tilmelding ikke nødvendig.

Pastoralenhedsweekend 25.-27.1.85 på Magleås. For repræsentanter for det lokale børne- og ungdomsarbejde i hele landet. Indbydelse udsendes. Pris 200.00 kr. Tilmeldingsfrist 11.1.85.

Ministrantkursus 1.-3.2.85 på Ømborgen. For 10-16-årige. Se i øvrigt omtale andet sted i bladet. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 18.1.85.

Ledertæring 22.-24.2.85 på Ømborgen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder fra 16 år og opefter. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 8.2.85.

Årsmøde 1.-2.3.85 på Ømborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 18.1.85.

Bemærk: Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr samtidig med tilmeldingen. Tilbagebetaling af gebyr sker normalt kun før sidste tilmeldingsfrist.

P.s.1 Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Jesus er vejen — vejen til Jesus

Søndag den 16. december kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183b, 2100 Kbh. Ø.

Stille bøn og lovprisning - v/Ruth Christophersen. Alle er velkomne.

Søndag den 20. januar kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Liturgisk bøn - v/Sr. Laurentia. Alle er velkomne.

Katekeseindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20a, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Retræte weekend på Magleås

fra fredag den 18. januar (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag den 20. januar (efter frokost).

Retræteledere er pater G. Grünewald S.J., og sr. Emma Martensen C.S.J.

Da Jesus engang blev spurgt, hvad man skulle gøre for at leve et meningsfyldt liv var svaret: »Du skal elske din Herre og Gud af hele dit hjerte og hele din sjæl og hele din styrke og hele dit sind, og du skal elske din næste — som dig selv«. (Se Lukas 10, 25-28). Hvad ligger der i at elske sig selv? og er det så selvølgelig?

Retræten er åben for alle, der har lyst til at bruge en weekend på at forstå sig selv en smule bedre og dermed få mod til med Psalmisten at sige:

»Jeg takker dig, Herre, fordi jeg er underfuldt skabt« (Ps. 139 vers 14.).

Retræten vil foreløbe i en vekselvirkning mellem oplæg — udveksling — stilhed — Guds-tjeneste og mulighed for at nyde naturen.

Pris for ophold:
Pr. pers. i dobb. værelse . . kr. 355.- (alt incl.)
Pr. pers. i enkl. værelse . . kr. 385.- (alt incl.)

Der kan søges om tilskud til opholdet fra fonden Magleås Venner o.a. ved henvendelse til Magleås sekretariat (02) 81 07 15.

Tilmelding foretages ligeledes direkte til Magleås sekretariat bedst mellem 10 og 16 (02) 81 07 15.

Maskespil - eller ansigt til ansigt?

En weekend for unge (fra 18 år) om troen og kaldet - med bøn, meditation, samtale og samvær.

Tid og sted: 1.-3.2.85 på PAX Åsebakken.

Arrangører: Sr. Marianne (Primulavej), sr. Anne-Bonifatia (St. Hansgade), Jesper Fich (Frederiksberg).

Tilmelding: Inden 20.1. til St. Josefs-søstrene, St. Hansgade 2B, 2200 København N. Tlf.: 01-35 86 92.

Pris: 90 kr. der betales på stedet.

Retræte weekend på Magleås

fredag den 15. til søndag den 17.2.85.

Denne retræte ledes af pater P. Grégoire, O.P. og begynder fredag den 15.2. med aftenkaffe ml. kl. 19 og 20 og slutter søndag den 17.2. efter frokost.

Retrætens emne og indhold vil blive bekendtgjort i næste nummer af Orientering. Prisen bliver for ø/v kr. 385.- for d/v kr. 355.-.

Tilmelding til Magleås tlf. (02) 81 07 15 ml. kl. 10 og 16 eller skriftligt til Magleås. Husk at se i Orientering nr. 1 januar-udgaven.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Hus eller lejlighed

Katolsk tysk familie med 2 børn (16, 12) søger hus eller stor lejlighed (3 sovevæ. og 1 arb. vær.) indtil juli 1986. Tlf. 02-88 31 32.

Bolig søges

Torben Groth søger mindre lejl./vær., min. 15 m² inden 15.1. 85. Husleje 1000/1500. Henv. 01-24 50 62 mel. 8-10. 01-13 37 62 mel. 11-12.

Amerikansk Lotteri på Julemarkedet

På Katolsk Menighedsplejers Julemarked på Niels Stensens Gymnasium den 25. november blev der udtrukket følgende numre ved amerikansk lotteri:

Serie E gul: Juledug nr.: 34 (afhentet).

Serie Hvid: Lammeskind nr.: 134.

Serie O lyseblå: Kurv-Whisky nr.: 107.

Serie C teglød: Kurv-Gin nr.: 40.

Serie B rosa: Dukke nr.: 49.

Serie P guldgul: Vinkurv m/ananas nr.: 9.

(afhentet)

Serie E lysegrøn: Vinkurv nr.: 126 (afhentet).

Katolsk Menighedsplejer takker alle medarbejdere og medhjælpere for en strålende indsats. En særlig tak gælder i år børnene fra Institut Sct. Joseph for luciaoptøget. Vi ønsker Dem alle en velsignet jul og et godt nytår. På gensyn i november 1985.

Katolsk Menighedsplejer

Fællesgave til p. L.O. Dorn

I anledning af pater L.O. Dorns 70-års fødselsdag indbyder en kreds af venner til en sammenkomst på selve dagen, den 21. december. Kl. 19.30 læser p. Dorn en messe i Sct. Augustins Kirke, og efter messen er der reception i Englesalen.

Vi har spurgt pater Dorn, om han havde et særligt ønske til sin fødselsdag. Da han skriver meget, kunne han godt tænke sig at få en elektronisk skrivemaskine. De, der ønsker at deltage i denne fælles gave, kan indbetale deres bidrag på giro 640 16 86, Niels Steensens Kollegium, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 Ø, mærket: p. Dorns Fødselsdag, og vil dermed blive optaget på lykønskingslisten.

Paul Jørgensen, Gerhard Sanders
Niels Engelbrecht
John-Erik Stig Hansen
og John S. Lundorf

Dødsfald

R.I.P.

Min egen kære mand, vor kære far, svigerfar og bedstefar,

landsretssagfører
Viggo Høgsgaard

er død fra os torsdag den 22. november 1984.

Ellis
Børn, svigerdatter og børnebørn.

Begravelsen har fundet sted.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og andet antikt indbo købes.

Kompagnistræde 8, DK 1208 København K.
Tlf. 01 - 11 72 37. Aften: 02 - 85 39 40

Aut
el-installator
**EL MOGENS
LARSEN**
Rundhoved 31a 8200 Åbenrå 822530/822531

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01-69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vor forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN
Nordre Frihavnsgade 13
København Ø.
Tlf. (01) 26 60 70

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillhuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Kolvenbach i krydsild

Fortsat fra forsiden

Peru og Chile, der har forkyndt dette. Derfor hører man nu til sin forundring, at den nye jesuittergeneral Kolvenbach ikke går frontalt imod denne lære.

Dernæst citeres Kolvenbachs udtalelse i New York Times af 28. oktober, og R.H. fortsætter: »Her holder jesuittergeneralen sig ikke til de opfattelser, fremsat af nogle af hans berømte ordensmedbrødre, men siger noget, som sikrer ham sine latinamerikanske medbrødres solidaritet. Dette kunne anspore dem til at drage videre i kampen med begrebet klassekamp, som afføder så meget had og hævnfølelse. Brugen af en marxistisk terminologi i en foregivet kristelig fortolkning fører højst til en misundelsesteologi.« Så vidt R.H.

Pavelig rundskrivelse fra 1931

Svaret på dette angreb mod Kolvenbach om omgående fra en af hans »berømte ordensmedbrødre«. Ingen ringere end specialisten i kirkelig sociallære, Oswald von Nell-Breuning S.J. tog til genmæle i samme avis: »Der er ingen grund til forundring, for han (Kolvenbach) har sagt præcis det, som pave Pius XI har forkyndt som katolsk soci-

allære i rundskrivelsen »Quadragesimo Anno« fra 1931. Allerede denne rundskrivelse skelner mellem to slags klassekamp: Den ene, som føres af had og misundelse, og som i Marx' ånd har de andre klassers likvidering som mål, bliver på det skarpeste fordømt.

Den anden, en ærlig klassekamp, som føres af viljen til retfærdighed, bliver i rundskrivelsen anerkendt som berettiget, ja som uundværlig. Om denne klassekamp siger rundskrivelsen, at den kan og bør være udgangspunktet for at overvinde det eksisterende classesamfund og skabe en retfærdig samfundsordning.

Denne udtrykkelige pavelige retfærdiggørelse af den rigtigt forståede klassekamp ved ordene »kan og bør« er netop hos os aldrig blevet taget til seriøs overvejelse. Hvis de brede masser i det katolske Latinamerika skal befri sig fra deres classesituation, er der ingen anden vej end at føre dem fra deres delvis marxistiske forestillinger videre til den ret forståede klassekamp, som kirkens sociallære viser.

Jesuiternes generaløverste er således i fuld overensstemmelse med de nyeste udsagn fra det kirkelige lære-embedes side. Her afvises en gene-

Oswald von Nell-Breuning S.J.

rel fordømmelse af befrielsesteologien lige så klart, som Kolvenbach afviser den i sit omtalte interview« slutter von Nell-Breuning sit indlæg.

Det afsnit i den pavelige rundskrivelse fra 1931, som von Nell-Breuning henviser til, nr. 114, er skrevet af ham selv til brug for pavens hyrdebrev. I 1932 udgav von Nell-Breuning, som dengang var professor ved jesuiternes teologiske fakultet Skt.

Georgen i Frankfurt, en kommentar til samme hyrdebrev, hvori begreberne klassekamp og klasseopgør forklares nærmere, - ifølge hans kritikere dengang og i dag ikke tydeligt nok. Man bebrejder von Nell-Breuning, at han i dag bevidst eller ubevidst glemmer forskellen mellem begge slags klassekamp, blot for at komme sin generaløverste til undsætning.

Dokument om befrielses-teologi forbudt i Polen

Rom (KIPA) - Den italienske kommunistiske avis, »L'Unita« afslørede fornyligt, at kardinal Ratzingers dokument om nogle aspekter af befrielsesteologien ikke måtte offentliggøres i den polske udgave af Vatikanets dagblad »Osservatore Romano«. I dette dokument øves bl.a. hård kritik af det socialistiske regime. Undertrykkelsen i de socialistiske lande kaldes for vor tids skændsel.

Forbudet stammer fra Paven!

P. Adam Boniecki, direktør for den polske »Osservatore« dementerer påstanden. Han påstår, at paven selv med henblik på

en afspænding over for den polske regering har forbudt at offentliggøre hele teksten.

Den polske Osservatore, som udkommer én gang om måneden, udkom efter Johannes Paul IIs udtrykkelige ønske og opnåede på få år et rekordoplæg på 110.000 eksemplarer. Der er en aftale mellem den polske regering og Vatikanet, at udgivelsen af Vatikanets dokumenter principielt garanteres. Ikke desto mindre blev den polske Osservatore gentagne gange tilbageholdt af censuren, når den refererede taler, der omhandlede respekten for menneskerettighederne og religionsfriheden.

Bispedømmet koster 15 mio. kr.

Anslået overskud på kirkebidraget i 1985 på 364.000 kr.

Pastoralrådet vedtog på sit møde i november uden egentlig afstemning, at bispedømmets budget for 1985 sendes til godkendelse hos biskoppen.

Årets samlede udgifter for bispedømmets drift beløber sig til knap 15

mio. kr. Indtægterne er lidt større, og man forventer et overskud på 635.000 kr. En del af dette overskud kan bruges til dækning af underskuddet andre steder, f. eks. »katolsk orientering«, udtalte formanden for pastoralrådet, Ellen Marie Lebahn under sin forelæggelse af budgettet.

Ellen Marie Lebahn fremhævede, at der er god udvikling i kirkebidragsordningen. Man forventer at få 4,2 mio. kr. ind i frivilligt kirkebidrag, medens ordningens udgifter forventes at andrage godt 3,8 mio. kr. Der betales 60 pct. direkte tilbage til sognene, i alt 2.520.000 kr. Desuden er afsat 700.000 kr. til fordeling blandt de svagere stillede sogne.

Kirkebidragsordningen koster 616.000 kr. at administrere. Omkostninger til EDB, porto og formularer er på 186.000, kontorudgifterne 100.000 kr., husleje 300.000 kr. og løn 300.000 kr. Der bliver således et samlet overskud på 364.000 kr.

En anden meget stor post på bispedømmets budget er præstelønninger. Udgiften beløber sig til knap 4 mio. kr., som stort set dækkes med en

gave fra Tyskland. Bispedømmet har i alt 108 præster. En verdenspræst får ca. 4.100 kr. i løn om måneden, hvoraf betales ca. 1000 kr. i skat. En ordenspræst modtager kun ca. 2.700 kr. om måneden. Disse beløb er højeste beløb. Hvis en præst har andre indtægter fratrækkes de i »præstelønnen«.

Det fremgår videre af budgettet, at der forventes følgende underskud: »katolsk orientering« 690.000 kr., Katolsk Ungdomssekretariat 430.000 kr. og Kateketcentralen 240.000 kr.

Der er afsat 100.000 kr. i udgifter til råd og udvalg. Pastoralrådets andel er heraf ca. 65.000 kr. Desuden ventes udgifter til rejser, flytning, vedligeholdelse af gravsteder og kultus at blive på 170.000 kr. Skt. Andreas Bibliotek og Niels Steensens Bibliotek o.a. kan forvente 150.000 kr. i tilskud til driften.

Magleås ventes et underskud på 400.000 kr., Ømboen 75.000 kr., mens Myretuen i Bastrup balancerer.

Bispekontoret koster i alt 3,2 mio. at holde gående. Heraf andrager lønninger 2 mio. kr., kontorudgifter 850.000 kr.,

husleje, rengøring m. m. 300.000 og renteudgifter 50.000 kr.

En del af de samlede udgifter dækkes ind via andele fra kirkebidragsordningen, i alt 616.000 kr., fra projektadministration med 496.000 kr. og ejendomsadministration med knap 255.000 kr.

Indtægterne

Udover indtægterne fra bl. a. kirkebidragsordningen, gaver til præsteløn og indtægter fra de katolske institutioner og kursus-ejendomme modtager bispedømmet 750.000 kr. fra Ansgarsfonden og 900.000 kr. i tilskud fra Skt. Joseph Søstrenes Legat. Desuden er der indtægter fra skolernes driftsoverskud m.m. på knap 1,5 mio. kr.

Man forventer også gaver fra ind- og udland på 330.000 kr.

De samlede udgifter forventes at blive 14.908.500 kr. og indtægterne i alt 15.543.500. Altså et overskud på 635.000 kr.

kk

Fatimas 3. hemmelighed

Handler ikke om atombomber og sprængladninger

Wien (KIPA) - »Fatimas 3. hemmelighed har intet med atombomber og sprængladninger, intet med pershing-to- og SS-20-raketter og intet med verdens undergang at gøre. Den drejer sig derimod om vor tro«.

Sådan sagde biskop Alberto Cosme do Amaral af Leira og Fatima, da han for nylig sammen med sin sekretær p. Luis Condor på Wiens Universitet besvarede spørgsmål om Fatima. Alle forsøg på at udlægge den »3. hemmelighed« som et »ulykkesbudskab« og som forudsigelse af en »atomkatastrofe« vil kun aflede opmærksomheden fra Maria-åbenbaringerne i Fatima, tilføjede biskoppen.

P. Condor sagde, at selv om heller ikke han kender indholdet af den 3. hem-

melighed, mener han dog, at han på basis af sine studier kan sige, at budskabet drejer sig om »troen i verden«. »Måske er det endnu sørgeligere end, at en nation går til grunde, hvis troen forsvinder fra et helt kontinent«. Imidlertid kan det jo også være, at hemmeligheden forjætter noget positivt: »Måske kirkens genforening«. Hverken han selv eller biskoppen frygter dog, at det drejer sig om »verdens undergang«, men snarere om at troen går tabt. »Der ser det jo selv - i Europa svinder troen stadig mere og mere«, sagde han yderligere.

To af de »hemmeligheder«, som blev betroet børnene i Fatima i 1917 - helvedesvisionen og forudsigelsen af Den anden

Verdenskrig - er allerede bekendtgjort af kirken. Den 3. hemmelighed kan kun paven offentliggøre. Ifølge p. Condor må paven »i hvert fald have tungvejende grunde til hemmeligholdelsen«. Tekster, der tilsyneladende offentliggør hemmeligheden indhold, er forfalskninger. Det, som den lille hyrdepige Lucia nedskrev, »befinder sig siden 1957 i Vatikanet, og kun paven og enkelte af hans betroede medarbejdere kender indholdet«.

Til slut slog biskop Amaral fast, at man aldrig skal nøjes med at interessere sig for den 3. hemmelighed, men forsøge at forme livet efter Jesu lære, leve som kristne og bede meget. »Dette er Fatimas virkelige hemmelighed«.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annoncedeling: Veestadbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44.

Giro: 5 00 14 71. Ansgarstiftelsen, katolsk orientering. Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarrafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herring.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK 4900 Nakskov.

Næste nummer udsendes 16. januar 1985